ÚZEMNÍ PLÁN MĚSTA BRNA

Textová část Odůvodnění

Příloha č. 6

Kapitola 18 Rozhodnutí o námitkách (včetně odůvodnění)

Svazek Nf8 *(bez osobních údajů)*

11/2024

a) Veřejné projednání Konceptu ÚPmB (2011)
   6 svazků (Na1 až Na6) + 9 souhrnů podání (SP1 až SP9)

b) Veřejné projednání Návrhu ÚPmB (2020)
   66 svazků (Nb1 až Nb66)

c) Opakované veřejné projednání Návrhu ÚPmB (červen 2021)
   31 svazků (Nc1 až Nc31)

d) Opakované veřejné projednání Návrhu ÚPmB (prosinec 2021)
   2 svazky (Nd1 a Nd2)

e) Návrh ÚPmB pro společné jednání (2024)
   1 svazek (Ne1)

f) Veřejné projednání Návrhu ÚPmB (2024)
13 svazků (Nf1 až Nf13)

B | R | N | O

Kancelář architekta města Brna

Záznam o účinnosti

Územní plán města Brna

Správní orgán příslušný k vydání Územního plánu města Brna: Zastupitelstvo města Brna	*Podpis oprávněné osoby a razítko:* Mgr. Viktor Poledník Digitálně podepsal Mgr. Viktor Poledník Datum: 2025.02.01 01:18:55 +01'00'
Datum nabytí účinnosti: 31.01.2025	
Pořizovatel: Magistrát města Brna, Odbor územního plánování a rozvoje	
Oprávněná osoba pořizovatele: Mgr. Viktor Poledník	
Funkce oprávněné osoby: vedoucí Odboru územního plánování a rozvoje MMB	

MAGISTRÁT MĚSTA BRNA
Odbor územního plánování a stavebního řádu
Došlo: 07 -08- 2024 10
Č.j. MMB: 720421
Příl.:

MAGISTRÁT
Odbor územního p
Oddělení pořizová
Kounicova 67
601 67 Brno

Statutární město Brno
Doručeno: 07.08.2024
MMB/0720421/2024
listy:1 přílohy:
druh: li/sv:
599
mmb1es8f18df25

NÁMITKA

NÁZEV PROJEDNÁVANÉ ÚPD	NÁVRH Územního plánu města Brna pro veřejné projednání (2024)

N

Identifikační údaje podatele

Fyzická osoba/právnická osoba

Jméno, příjmení / Název společnosti	PSN s.r.o.		
Datum narození/ Identifikační číslo	17048869		
Trvalé bydliště/ Sídlo	Ulice a číslo orientační Seifertova 823/9	PSČ 130 00	Město Praha 3
E-mail:	[redacted]		
~~Jsem~~ - nejsem*) občan města Brna	Jsem - ~~nejsem~~*) vlastníkem pozemku/ů nebo stavby v ploše dotčené navrhovanou změnou Katastrální území Zábrdovice, LV č. 358, parc č. 885/1, 885/19, 885/20, 885/21, 885/22, 885/23, 886, 887/1, 887/9, 887/21, 887/25, 887/29, 887/30, 887/31, 887/32, 887/41, 887/46, 887/47, 887/50, 887/58, 887/60, 887/62, 887/64, 887/67, 887/70, 887/71, 887/73, 887/74, 887/75, 887/76, 887/77, 887/78, 887/85, 887/86, 887/87, 887/88, 887/91, 887/92, 887/93, 887/94, 887/95, 887/96, 887/98, 887/99, 887/100, 887/101, 887/102, 887/103, 887/104, 887/107, 887/111, 887/112		

Upřesnění obsahu námitky / připomínky (území, ke kterému se vztahuje námitka / připomínka)

Městská část	Brno – střed
Katastrální území	Zábrdovice
Parcelní čísla pozemků (adresa, doplňující popis lokality)	Bývalý areál Innogy na adrese Plynárenská 1, Brno-střed Parcelní čísla – viz přiložená katastrální mapa s vyznačením a příslušným LV č. 358
Rozvojová lokalita (např. Be-1 apod.)	-

Text námitky / připomínky včetně ODŮVODNĚNÍ

K podání jsou přiloženy přílohy:
počet příloh: 5 celkový počet stran všech příloh: 22

Dovolujeme si vaším prostřednictvím požádat zastupitelstvo statutárního města Brna, aby rozhodlo o zapracování úpravy připravovaného ÚP města Brna spočívající v prověření možnosti úpravy funkčního využití a úpravy výškové úrovně zástavby na pozemcích ve vlastnictví investora, viz přiložený výřez z katastrální mapy.

Předmětem úpravy připravovaného územním plánu by byla úprava urbanistické koncepce bývalého areálu Innogy a jeho okolí, v rozsahu pozemků ve vlastnictví investora.

Současný návrh územního plánu (2024) odpovídá stávajícímu, ale dnes již přežitému charakteru území, kdy území fungovalo jako areál plynáren a jako takový je i součástí pomyslného pásu brownfieldů podél řeky Svitavy jihovýchodně od centra města. Celé území o rozloze necelých 5 ha je dnes z velké části nefunkční, pro obyvatele města zcela uzavřené a neprostupné.

Záměrem žadatele (podatele námitky/připomínky) je postupná proměna dnešního brownfieldu na moderní, funkční městskou čtvrť a zpřístupnění, oživení prostoru pro obyvatele města. Řešená lokalita by se pak měla stát atraktivní adresou především pro rezidenční bydlení s dostatkem občanské vybavenosti, s možností uplatnění smíšených funkcí celoměstského významu a rovněž i s prostorem pro další nabídku pracovních míst např. v administrativě, nerušících provozovnách služeb a podobně.

Záměr je plně v souladu jak se základní koncepcí rozvoje města, tak i s koncepcí urbanistickou, které jsou popsány v kapitolách 2 a 3 textové části připravovaného Územního plánu města Brna.

> Základní koncepce rozvoje území města mimo jiné uvádí: ***„Plochy nedostatečně využívané a plochy s neustáleným charakterem (plochy utlumených opuštěných nebo podvyužitých průmyslových, zemědělských a vojenských areálů, rušených drážních těles a zařízení na území města apod.) navrhuje k přestavbě a revitalizaci“***. Bývalý areál Innogy je přesně oním utlumeným a podvyužitým areálem a záměrem investora je tento areál revitalizovat.
>
> Jedním ze základních principů urbanistické koncepce je ***„preference intenzifikace a transformace přestavbových území zejména v širším centru Brna před rozrůstáním zástavby do volné krajiny“*** a také tento princip je připravovaným záměrem naplňován.

Navrhované urbanistické řešení bylo prezentováno na KAM, OUPR a dalším organizacím města Brna a průběžně dochází k zapracování připomínek (viz přiložená urbanistická studie). Zároveň bylo území zařazeno do celoměstsky významné změny stávajícího územního plánu č. ÚPmB B173_p356_22 – Špitálka. Bohužel tato změna byla v listopadu 2023, vzhledem k diskusím nad jinou lokalitou, pozastavena. Dne 4.4.2024 byla obdobná připomínka za PSN s.r.o. zasílána k uveřejněnému návrhu ÚP pro společné jednání.

Připravovaný územní plán (2024) definuje bývalý areál Innogy i přilehlou plochu u ulice Plynárenská takto:

Stabilita: stabilizovaná

Kód plochy s rozdílným způsobem využití (RZV): OK

Název RZV: Občanské vybavení komerční

Struktura zástavby: Volná

Výšková úroveň zástavby: 3 (6–16 m)

Pro vybudování nové, živé části města jsou ale výše uvedené parametry nevhodné. **V souladu s rozvojovou i urbanistickou koncepcí města Brna navrhujeme tedy celkovou změnu urbanistické koncepce území,** to znamená: změnu stability, struktury zástavby, změnu způsobu využití ploch typu i změnu výškové úrovně zástavby.

Navrhovaná identifikace navržená PSN s.r.o. pak vypadá takto:

Stabilita: plocha přestavby

Kód plochy s rozdílným způsobem využití (RZV): SU

Název RZV: Smíšené obytné všeobecné

Struktura zástavby: Kompaktní

Výšková úroveň zástavby: 5 (12–28 m)

Doplňující připomínka/námitka

PSN s.r.o. v severní části území u ul. Plynárenská v tuto chvíli připravuje záměr polyfunkčního domu (akce: BRNO JEDNA – FÁZE 3 – Polyfunkční dům Plynárenská). Záměr je v souladu se stávajícím územním plánem, je plně projednán s DOSS/STDI a byla podepsána s Městem Brnem Smlouva o spolupráci při výstavbě veřejné infrastruktury. Zároveň byla na příslušný stavební úřad podána žádost o Společné povelení a v krátké době se očekává zahájení řízení. I z tohoto důvodu žádáme o zapracování naší připomínky/námitky do návrhu územní plánu.

Příloha:

1. Vymezení území v katastrální mapě vč. LV č. 358
2. Urbanistická studie
3. Stávající návrh ÚP pro veřejné projednání (2024)
4. Žádaná úprava ÚP dle námitky
5. Plná moc

[redacted]

SN s.r.o.
raha 3, Seifertova 9/823
69, DIČ: CZ17048869
tský soud v Praze
, 1671; Firm 7043/91

V Praze dne 6.8.2024	Podpis: ..... [redacted] ..... (na základě plné moci)

**nehodící se škrtněte*

MAGISTRÁT MĚSTA BRNA
Odbor územního plánování a stavebního řádu
Došlo: 07 -08- 2024 10
Č.j. MMB: .....
Příl.: .....

Magistrát města Brna
Odbor územního plánování a stavebního řádu
Oddělení pořizování ÚPD a ÚPP
Kounicova 67
601 69 Brno

Věc: Námitka k návrhu územního plánu města Brna pro veřejné projednání 2024

Místo: Pozemky ve vlastnictví společnosti PSN s.r.o. nacházející se v katastrálním území Zábrdovice, obec Brno, zapsaných na LV č. 358

Dobrý den,

Dovolujeme si podat námitku k uveřejněnému návrhu územního plánu města Brna (2024) a vaším prostřednictvím požádat zastupitelstvo statutárního města Brna o rozhodnutí ve věci zapracování námi předložené úpravy.

Příloha: Námitka k návrhu územního plánu města Brna (2024) vč. následujících příloh:
- Vymezení území v katastrální mapě vč. LV č. 358
- Urbanistická studie
- Stávající návrh ÚP pro veřejné projednání (2024)
- Žádaná úprava ÚP dle námitky
- Plná moc

Žadatel: **PSN s.r.o.**
Seifertova 9, 130 00 Praha
IČO: 17048869

Kontaktní osoba za PSN:
[redacted]

S pozdravem za PSN s.r.o.

.....
[redacted]
(na základě plné moci)

s.r.o.
a 3, Seifertova 9/823
DIČ: CZ17048869
ký soud v Praze
671; Firm 7043/91

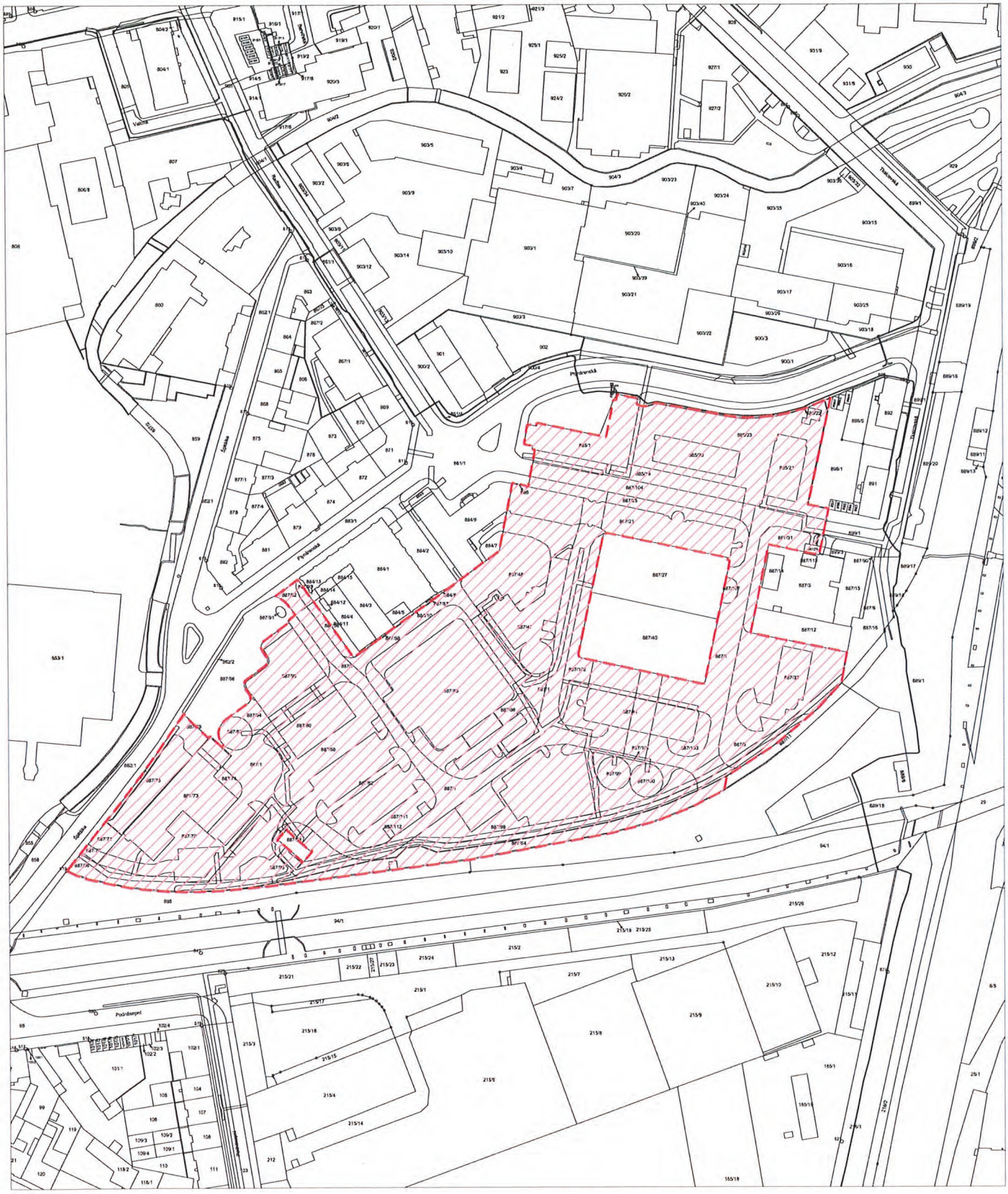

Pozemky ve vlastnictví investora

PŘÍLOHA 01:
ZÁKRES DO KATASTRÁLNÍ MAPY

0 10 20 50 100m

VÝPIS Z KATASTRU NEMOVITOSTÍ

prokazující stav evidovaný k datu *20.09.2022 08:55:02*

vyhotoveno dálkovým přístupem do katastru nemovitostí pro účel ověření výstupu z informačního systému veřejné správy ve smyslu § 9 zák. č. 365/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

Okres: **CZ0642 Brno-město** Obec: **582786 Brno**

Kat.území: **610704 Zábrdovice** List vlastnictví: **358**

V kat. území jsou pozemky vedeny v jedné číselné řadě

A *Vlastník, jiný oprávněný*	*Identifikátor*	*Podíl*
Vlastnické právo		
PSN s.r.o., Seifertova 823/9, Žižkov, 13000 Praha 3	**17048869**	

B *Nemovitosti*

Pozemky

Parcela	*Výměra[m2]*	*Druh pozemku*	*Způsob využití*	*Způsob ochrany*
885/1	944	zastavěná plocha a nádvoří		ochr.pásmo nem.kult.pam.,pam.zóny,rezervace,nem.nár.kult.pam
Součástí je stavba: **Zábrdovice, č.p. 499, adminis.**				
Stavba stojí na pozemku p.č.: 885/1				
885/19	694	ostatní plocha	jiná plocha	ochr.pásmo nem.kult.pam.,pam.zóny,rezervace,nem.nár.kult.pam
885/20	553	ostatní plocha	jiná plocha	ochr.pásmo nem.kult.pam.,pam.zóny,rezervace,nem.nár.kult.pam
885/21	493	zastavěná plocha a nádvoří		ochr.pásmo nem.kult.pam.,pam.zóny,rezervace,nem.nár.kult.pam
Součástí je stavba: **bez čp/če, jiná st.**				
Stavba stojí na pozemku p.č.: 885/21				
885/22	47	ostatní plocha	jiná plocha	ochr.pásmo nem.kult.pam.,pam.zóny,rezervace,nem.nár.kult.pam
885/23	2542	ostatní plocha	jiná plocha	ochr.pásmo nem.kult.pam.,pam.zóny,rezervace,nem.nár.kult.pam
886	3	ostatní plocha	jiná plocha	ochr.pásmo nem.kult.pam.,pam.zóny,rezervace,nem.nár.kult.pam
887/1	12860	ostatní plocha	jiná plocha	ochr.pásmo nem.kult.pam.,pam.zóny,rezervace,nem.nár.kult.pam
887/9	1904	ostatní plocha	jiná plocha	ochr.pásmo nem.kult.pam.,pam.zóny,rezervace,nem.nár.kult.pam
887/21	1620	zastavěná plocha a nádvoří		ochr.pásmo nem.kult.pam.,pam.zóny,rezervace,nem.nár.kult.pam
Součástí je stavba: **bez čp/če, adminis.**				
Stavba stojí na pozemku p.č.: 887/21				

VÝPIS Z KATASTRU NEMOVITOSTÍ

prokazující stav evidovaný k datu *20.09.2022 08:55:02*

Okres: **CZ0642 Brno-město** Obec: **582786 Brno**

Kat.území: **610704 Zábrdovice** List vlastnictví: **358**

V kat. území jsou pozemky vedeny v jedné číselné řadě

887/25	696	ostatní plocha	jiná plocha	ochr.pásmo nem.kult.pam.,pam.zóny,rezervace,nem.nár.kult.pam
887/29	33	zastavěná plocha a nádvoří		ochr.pásmo nem.kult.pam.,pam.zóny,rezervace,nem.nár.kult.pam
Součástí je stavba: **bez čp/če, jiná st.**				
Stavba stojí na pozemku p.č.: 887/29				
887/30	22	ostatní plocha	jiná plocha	ochr.pásmo nem.kult.pam.,pam.zóny,rezervace,nem.nár.kult.pam
887/31	417	ostatní plocha	jiná plocha	ochr.pásmo nem.kult.pam.,pam.zóny,rezervace,nem.nár.kult.pam
887/32	705	zastavěná plocha a nádvoří		ochr.pásmo nem.kult.pam.,pam.zóny,rezervace,nem.nár.kult.pam
Součástí je stavba: **bez čp/če, tech.vyb**				
Stavba stojí na pozemku p.č.: 887/32				
887/41	902	zastavěná plocha a nádvoří		ochr.pásmo nem.kult.pam.,pam.zóny,rezervace,nem.nár.kult.pam
Součástí je stavba: **bez čp/če, jiná st.**				
Stavba stojí na pozemku p.č.: 887/41				
887/46	1155	ostatní plocha	jiná plocha	ochr.pásmo nem.kult.pam.,pam.zóny,rezervace,nem.nár.kult.pam
887/47	1054	zastavěná plocha a nádvoří		ochr.pásmo nem.kult.pam.,pam.zóny,rezervace,nem.nár.kult.pam
Součástí je stavba: **bez čp/če, prům.obj**				
Stavba stojí na pozemku p.č.: 887/47				
887/50	136	ostatní plocha	jiná plocha	ochr.pásmo nem.kult.pam.,pam.zóny,rezervace,nem.nár.kult.pam
887/58	1161	ostatní plocha	jiná plocha	ochr.pásmo nem.kult.pam.,pam.zóny,rezervace,nem.nár.kult.pam
887/60	619	zastavěná plocha a nádvoří		ochr.pásmo nem.kult.pam.,pam.zóny,rezervace,nem.nár.kult.pam
Součástí je stavba: **bez čp/če, prům.obj**				
Stavba stojí na pozemku p.č.: 887/60				
887/62	270	ostatní plocha	zeleň	ochr.pásmo nem.kult.pam.,pam.zó

VÝPIS Z KATASTRU NEMOVITOSTÍ

prokazující stav evidovaný k datu *20.09.2022 08:55:02*

Okres: **CZ0642 Brno-město** Obec: **582786 Brno**

Kat.území: **610704 Zábrdovice** List vlastnictví: **358**

V kat. území jsou pozemky vedeny v jedné číselné řadě

			ny,rezervace,nem.nár .kult.pam
887/64	1252 ostatní plocha	jiná plocha	ochr.pásmo nem.kult.pam.,pam.zó ny,rezervace,nem.nár .kult.pam
887/67	211 zastavěná plocha a nádvoří		ochr.pásmo nem.kult.pam.,pam.zó ny,rezervace,nem.nár .kult.pam
Součástí je stavba: **bez čp/če, prům.obj**			
Stavba stojí na pozemku p.č.: 887/67			
887/70	652 ostatní plocha	jiná plocha	ochr.pásmo nem.kult.pam.,pam.zó ny,rezervace,nem.nár .kult.pam
887/71	131 ostatní plocha	jiná plocha	ochr.pásmo nem.kult.pam.,pam.zó ny,rezervace,nem.nár .kult.pam
887/73	1401 zastavěná plocha a nádvoří		ochr.pásmo nem.kult.pam.,pam.zó ny,rezervace,nem.nár .kult.pam
Součástí je stavba: **Zábrdovice, č.p. 824, prům.obj**			
Stavba stojí na pozemku p.č.: 887/73			
887/74	98 ostatní plocha	jiná plocha	ochr.pásmo nem.kult.pam.,pam.zó ny,rezervace,nem.nár .kult.pam
887/75	592 ostatní plocha	jiná plocha	ochr.pásmo nem.kult.pam.,pam.zó ny,rezervace,nem.nár .kult.pam
887/76	78 ostatní plocha	jiná plocha	ochr.pásmo nem.kult.pam.,pam.zó ny,rezervace,nem.nár .kult.pam
887/77	59 ostatní plocha	ostatní komunikace	ochr.pásmo nem.kult.pam.,pam.zó ny,rezervace,nem.nár .kult.pam
887/78	168 ostatní plocha	ostatní komunikace	ochr.pásmo nem.kult.pam.,pam.zó ny,rezervace,nem.nár .kult.pam
887/85	2860 zastavěná plocha a nádvoří		ochr.pásmo nem.kult.pam.,pam.zó ny,rezervace,nem.nár .kult.pam
Součástí je stavba: **bez čp/če, prům.obj**			
Stavba stojí na pozemku p.č.: 887/85			
887/86	1481 ostatní plocha	jiná plocha	ochr.pásmo nem.kult.pam.,pam.zó ny,rezervace,nem.nár .kult.pam

VÝPIS Z KATASTRU NEMOVITOSTÍ

prokazující stav evidovaný k datu *20.09.2022 08:55:02*

Okres: **CZ0642 Brno-město** Obec: **582786 Brno**

Kat.území: **610704 Zábrdovice** List vlastnictví: **358**

V kat. území jsou pozemky vedeny v jedné číselné řadě

887/87	3 ostatní plocha	jiná plocha	ochr.pásmo nem.kult.pam.,pam.zóny,rezervace,nem.nár.kult.pam
887/88	17 ostatní plocha	jiná plocha	ochr.pásmo nem.kult.pam.,pam.zóny,rezervace,nem.nár.kult.pam
887/91	21 zastavěná plocha a nádvoří		ochr.pásmo nem.kult.pam.,pam.zóny,rezervace,nem.nár.kult.pam
Součástí je stavba: **bez čp/če, jiná st.** *Stavba stojí na pozemku p.č.:* 887/91			
887/92	110 ostatní plocha	ostatní komunikace	ochr.pásmo nem.kult.pam.,pam.zóny,rezervace,nem.nár.kult.pam
887/93	48 ostatní plocha	jiná plocha	ochr.pásmo nem.kult.pam.,pam.zóny,rezervace,nem.nár.kult.pam
887/94	394 ostatní plocha	ostatní komunikace	ochr.pásmo nem.kult.pam.,pam.zóny,rezervace,nem.nár.kult.pam
887/95	967 zastavěná plocha a nádvoří		ochr.pásmo nem.kult.pam.,pam.zóny,rezervace,nem.nár.kult.pam
Součástí je stavba: **bez čp/če, prům.obj** *Stavba stojí na pozemku p.č.:* 887/95			
887/96	94 ostatní plocha	jiná plocha	ochr.pásmo nem.kult.pam.,pam.zóny,rezervace,nem.nár.kult.pam
887/98	3219 ostatní plocha	jiná plocha	ochr.pásmo nem.kult.pam.,pam.zóny,rezervace,nem.nár.kult.pam
887/99	211 zastavěná plocha a nádvoří		ochr.pásmo nem.kult.pam.,pam.zóny,rezervace,nem.nár.kult.pam
Součástí je stavba: **bez čp/če, jiná st.** *Stavba stojí na pozemku p.č.:* 887/99			
887/100	210 zastavěná plocha a nádvoří		ochr.pásmo nem.kult.pam.,pam.zóny,rezervace,nem.nár.kult.pam
Součástí je stavba: **bez čp/če, jiná st.** *Stavba stojí na pozemku p.č.:* 887/100			
887/101	171 ostatní plocha	jiná plocha	ochr.pásmo nem.kult.pam.,pam.zóny,rezervace,nem.nár.kult.pam

VÝPIS Z KATASTRU NEMOVITOSTÍ

prokazující stav evidovaný k datu *20.09.2022 08:55:02*

Okres: **CZ0642 Brno-město** Obec: **582786 Brno**

Kat.území: **610704 Zábrdovice** List vlastnictví: **358**

V kat. území jsou pozemky vedeny v jedné číselné řadě

887/102	831 ostatní plocha	jiná plocha	ochr.pásmo nem.kult.pam.,pam.zóny,rezervace,nem.nár.kult.pam
887/103	215 ostatní plocha	jiná plocha	ochr.pásmo nem.kult.pam.,pam.zóny,rezervace,nem.nár.kult.pam
887/104	844 ostatní plocha	jiná plocha	ochr.pásmo nem.kult.pam.,pam.zóny,rezervace,nem.nár.kult.pam
887/107	75 ostatní plocha	jiná plocha	ochr.pásmo nem.kult.pam.,pam.zóny,rezervace,nem.nár.kult.pam
887/111	493 ostatní plocha	zeleň	ochr.pásmo nem.kult.pam.,pam.zóny,rezervace,nem.nár.kult.pam
887/112	18 zastavěná plocha a nádvoří		ochr.pásmo nem.kult.pam.,pam.zóny,rezervace,nem.nár.kult.pam

Součástí je stavba: **bez čp/če, jiná st.**
Stavba stojí na pozemku p.č.: **887/112**

B1 Věcná práva sloužící ve prospěch nemovitostí v části B - **Bez zápisu**

C Věcná práva zatěžující nemovitosti v části B včetně souvisejících údajů

Typ vztahu

- **Věcné břemeno zřizování a provozování vedení plynárenského zařízení v rozsahu geom.plánu č. 1247-1082/2020**

  Oprávnění pro
  GasNet, s.r.o., Klíšská 940/96, Klíše, 40001 Ústí nad Labem, RČ/IČO: 27295567

  Povinnost k
  Parcela: 885/19, Parcela: 885/23, Parcela: 887/1, Parcela: 887/100, Parcela: 887/101, Parcela: 887/102, Parcela: 887/104, Parcela: 887/30, Parcela: 887/46, Parcela: 887/47, Parcela: 887/70, Parcela: 887/77, Parcela: 887/86, Parcela: 887/9, Parcela: 887/96, Parcela: 887/98, Parcela: 887/99

  Listina **Smlouva o zřízení věcného břemene - úplatná ze dne 30.06.2020. Právní účinky zápisu k okamžiku 01.07.2020 08:26:30. Zápis proveden dne 22.07.2020. V-11729/2020-702**

  Pořadí k **01.07.2020 08:26**

- **Věcné břemeno zřizování a provozování vedení plynárenského zařízení v rozsahu geom.plánu č. 1251-1082/2020**

  Oprávnění pro
  GasNet, s.r.o., Klíšská 940/96, Klíše, 40001 Ústí nad Labem, RČ/IČO: 27295567

  Povinnost k
  Parcela: 885/19, Parcela: 887/1, Parcela: 887/111, Parcela: 887/58, Parcela:

Typ vztahu

Povinnost k
887/60, Parcela: 887/67, Parcela: 887/9, Parcela: 887/94, Parcela: 887/98

Listina **Smlouva o zřízení věcného břemene - úplatná ze dne 30.06.2020. Právní účinky zápisu k okamžiku 01.07.2020 08:26:30. Zápis proveden dne 22.07.2020.**
V-11729/2020-702

Pořadí k **01.07.2020 08:26**

o **Věcné břemeno cesty**
podle čl. II. smlouvy v rozsahu dle GP 1248-1083/2020
Oprávnění pro
Parcela: 887/27, Parcela: 887/40
Povinnost k
Parcela: 887/1, Parcela: 887/102, Parcela: 887/21, Parcela: 887/25, Parcela: 887/41, Parcela: 887/98

Listina **Smlouva o zřízení věcného břemene - úplatná ze dne 11.08.2020. Právní účinky zápisu k okamžiku 01.09.2020 09:56:46. Zápis proveden dne 24.09.2020.**
V-16725/2020-702

Pořadí k **01.09.2020 09:56**

o **Věcné břemeno cesty**
podle čl. II. smlouvy
Oprávnění pro
Parcela: 887/27, Parcela: 887/40
Povinnost k
Parcela: 887/100, Parcela: 887/101, Parcela: 887/92, Parcela: 887/99

Listina **Smlouva o zřízení věcného břemene - úplatná ze dne 11.08.2020. Právní účinky zápisu k okamžiku 01.09.2020 09:56:46. Zápis proveden dne 24.09.2020.**
V-16725/2020-702

Pořadí k **01.09.2020 09:56**

o **Věcné břemeno (podle listiny)**
umístění mostní konstrukce podle čl. III smlouvy v rozsahu dle GP 1252-1088/2020 (břemeno A a B)
Oprávnění pro
Parcela: 887/27, Parcela: 887/40
Povinnost k
Parcela: 887/1

Listina **Smlouva o zřízení věcného břemene - úplatná ze dne 11.08.2020. Právní účinky zápisu k okamžiku 01.09.2020 09:56:46. Zápis proveden dne 24.09.2020.**
V-16725/2020-702

Pořadí k **01.09.2020 09:56**

D Poznámky a další obdobné údaje - **Bez zápisu**

Plomby a upozornění - **Bez zápisu**

E *Nabývací tituly a jiné podklady zápisu*

Listina

VÝPIS Z KATASTRU NEMOVITOSTÍ

prokazující stav evidovaný k datu *20.09.2022 08:55:02*

Okres: **CZ0642 Brno-město** Obec: **582786 Brno**

Kat.území: **610704 Zábrdovice** List vlastnictví: **358**

V kat. území jsou pozemky vedeny v jedné číselné řadě

Listina

- **Smlouva kupní ze dne 27.10.2021. Právní účinky zápisu k okamžiku 01.11.2021 08:03:09. Zápis proveden dne 25.11.2021.**

V-26411/2021-702

Pro: **PSN s.r.o., Seifertova 823/9, Žižkov, 13000 Praha 3** *RČ/IČO:* **17048869**

F *Vztah bonitovaných půdně ekologických jednotek (BPEJ) k parcelám* - **Bez zápisu**

Nemovitosti jsou v územním obvodu, ve kterém vykonává státní správu katastru nemovitostí ČR:
Katastrální úřad pro Jihomoravský kraj, Katastrální pracoviště Brno-město, kód: 702.

Vyhotovil:
Český úřad zeměměřický a katastrální - SCD

Vyhotoveno: 20.09.2022 09:08:17

Ověřuji pod pořadovým číslem V 162/2022, že tato listina, která vznikla převedením výstupu z informačního systému veřejné správy z elektronické podoby do podoby listinné, skládající se z ..4.. listů, odpovídá výstupu z informačního systému veřejné správy v elektronické podobě.

V Praze dne 20.9.2022

Podpis ..... Razítko .....

[redacted]

Mgr. Nikola Holzk
notářská koncip
pověřená notářkou

IVANA KRUŠKOVÁ
NOTÁŘKA V PRAZE

JUDR. IVANA KRUSKOVÁ
-3-
NOTÁŘKA V PRAZE

A8000

AREÁL PLYNÁREN BRNO

STUDIE

PRAGUE | 03/2024

www.a8000.cz

IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE // PROJECT DATA

PROJEKT // PROJECT
Transformace areálu
bývalých plynáren Brno

ČÍSLO ZAKÁZKY // JOB NUMBER
222501

STUPEŇ // STAGE
Urbanistická studie

DATUM // DATE
02/2024

MÍSTO // LOCATION
Brno

ZADAVATEL // CLIENT
PSN Praha
Seifertova 823/9
130 00 Praha 3-Žižkov

KONTAKTNÍ OSOBA // CONTACT PERSON
Ing. Lukáš Srch

ZPRACOVATEL // CONSULTANT
A8000 s. r. o.
Vocelova 1
120 00 Praha 2
+420 224 422 411 | praha@a8000.cz

SÍDLO // HEAD OFFICE:
A8000 s. r. o.
Radniční 7
370 01 České Budějovice
+420 386 352 737 | cb@a8000.cz

AUTOR // AUTHOR OF FINACIAL AND URBAN PLANNING
Martin Krupauer, Pavel Kvintus, Martin Sedmák,
Michael Vojtěchovský

DESIGN TEAM
Michael Vojtěchovský
Anna Rehberger
Jan Procházka

ARCHITEKTONICKO-URBANISTICKÉ ŘEŠENÍ

IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE

NÁZEV: TRANSFORMACE AREÁLU BÝVALÝCH PLYNÁREN BRNO

MÍSTO: BRNO [582786], k. ú. Zábrdovice [610704]

POZEMEK PARC. Č. 885/1, 885/19, 885/20, 885/21, 885/23, 887/104, 887/31, 887/32, 887/9, 885/2, 887/25, 887/21, 887/46, 887/47, 887/1, 887/102, 887/107, 887/41, 887/103, 887/101, 887/99, 887/100, 887/98, 887/64, 887/86, 887/85, 887/92, 887/93, 887/50, 887/91, 887/95, 887/94, 887/67, 887/60, 887/58, 887/62, 887/111, 887/112, 887/70, 887/73, 887/74, 887/78, 887/75, 887/76, 887/71, 887/77, 887/96, 887/29, 887/30

ZÁKLADNÍ ÚDAJE O ÚZEMÍ

Plocha pozemku investora je 42 442 m².

Celková plocha řešeného území je **58 595m²**.

Areál bývalých plynáren v Brně o rozloze necelých 6 ha je součástí pomyslného pásu brownfieldů podél reky Svitavy jihovýchodně od centra města. Území kolem je dnes z velké části nefunkční, zanedbané a neprostupné, čemu odpovídá i sociální struktura obyvatel čtvrti. Zároveň se nachází poměrně blízko centra a v oblasti se připravují a začínají probíhat transformační procesy. S útlumem průmyslového využívaní je zde potenciál proměnit místo na úspěšnou moderní čtvrt. Řešený areál Innogy je toho významnou součástí, pokud ne přímo hlavním iniciátorem.

URBANISMUS

VÝCHOZÍ LIMITY

Rizika transformace obdobných lokalit jsou zejména v složité časové predikovatelnosti plánovaných zásahů, potenciálů a limit, úprav územně plánovací dokumentace nebo chovaní se sousedů. Pro úspěšné nastartování zamýšleného rezidenčního projektu bude klíčová správná etapovitost a v konkrétní fázi vhodně zvolený cílový klient. Jedná se o kus života, postupný vývoj vyžadující úpravy a odbočky jako reakci na proměnu celé lokality.

KONCEPT / PRINCIPY

Záměrem klienta je zejména výstavba nové městské, především obytné, čtvrti. Problém je bezpečnost, hluk, průmyslový charakter či absence a zanedbanost veřejných prostor. V návrhu se na to snažíme reagovat vhodnou urbanistickou strukturou.

Navrhujeme blokovou výstavbu, typickou pro Brno, ale v našem případě opodstatněnou právě charakterem okolí, ke kterému je nutné ze začátku se jasně vymezit a vytvořit pro rezidenty pocit bezpečí. Blok umožňuje dostatečné soukromí, přináší vlastní intimnější svět ve vnitrobloku a navíc umí čitelně definovat veřejný uliční prostor mezi bloky. Navrhujeme bloky na cca 1,5 m vyvýšené platformě – polozapuštěném patře garáží. Na jedné straně se tak sníží náklady na podzemní parkování a ochranu proti podzemní vodě, na straně druhé budou okna 1NP výš a mimo přímý kontakt s ulicí. Spojení půlpatra a 1NP navíc umožní realizaci vyššího parteru – komerce.

Bloková zástavba se vymezuje se směrem k teplárně a k železnici a uvnitř vytváří intimnější svět, velmi klidné a atraktivní bydlení v zeleni. Výšková hladina zástavby reaguje na kontext místa, kde jsou čtyř až šestipodlažní objekty doplněny lokálními dominantami s výškou 8 až 10 podlaží. Obdobná proměnlivost až hravost je použita i v navrhované střešní krajině záměru. Nové bloky harmonicky doplňují okolní horizont a zároveň splňují podmínky pro oslunění bytových jednotek.

Realizace bezpečného a příjemného veřejného prostoru spolu s bytovými domy zejména v prvních etapách je pro nás klíčová. Budoucí rezidenty tak nebudou bydlet mezi průmyslovými halami, ale na „dobré adrese"

FUNKČNÍ NÁPLŇ

Hlavní funkcí lokality bude bydlení. Práce a kancelářské prostory navrhujeme ponechat jen ve stávajících fungujících objektech areálu. Možnost práce v místě bydlení je dnes nesporným trendem a dá se předpokládat, že to přitáhne další typ rezidentů a cílové klientely. Myslíme si, že to může být dokonce jistým iniciátorem / spouštěčem proměny vnímaní celé lokality a urychlením celého transformačního procesu.

V areálu dnes již existují objekty, které fungují a mají i nesporné architektonické kvality. Náš návrh je založen na postupné transformaci. Snažíme se o využití stávajících hodnot, jejich rozvoj a nahrazení až v správné době, kdy proměna oblasti doběhne do fáze, pro kterou již nebudou relevantní nebo ekonomicky prospěšné.

SITUACE ŠIRŠÍCH VZTAHŮ

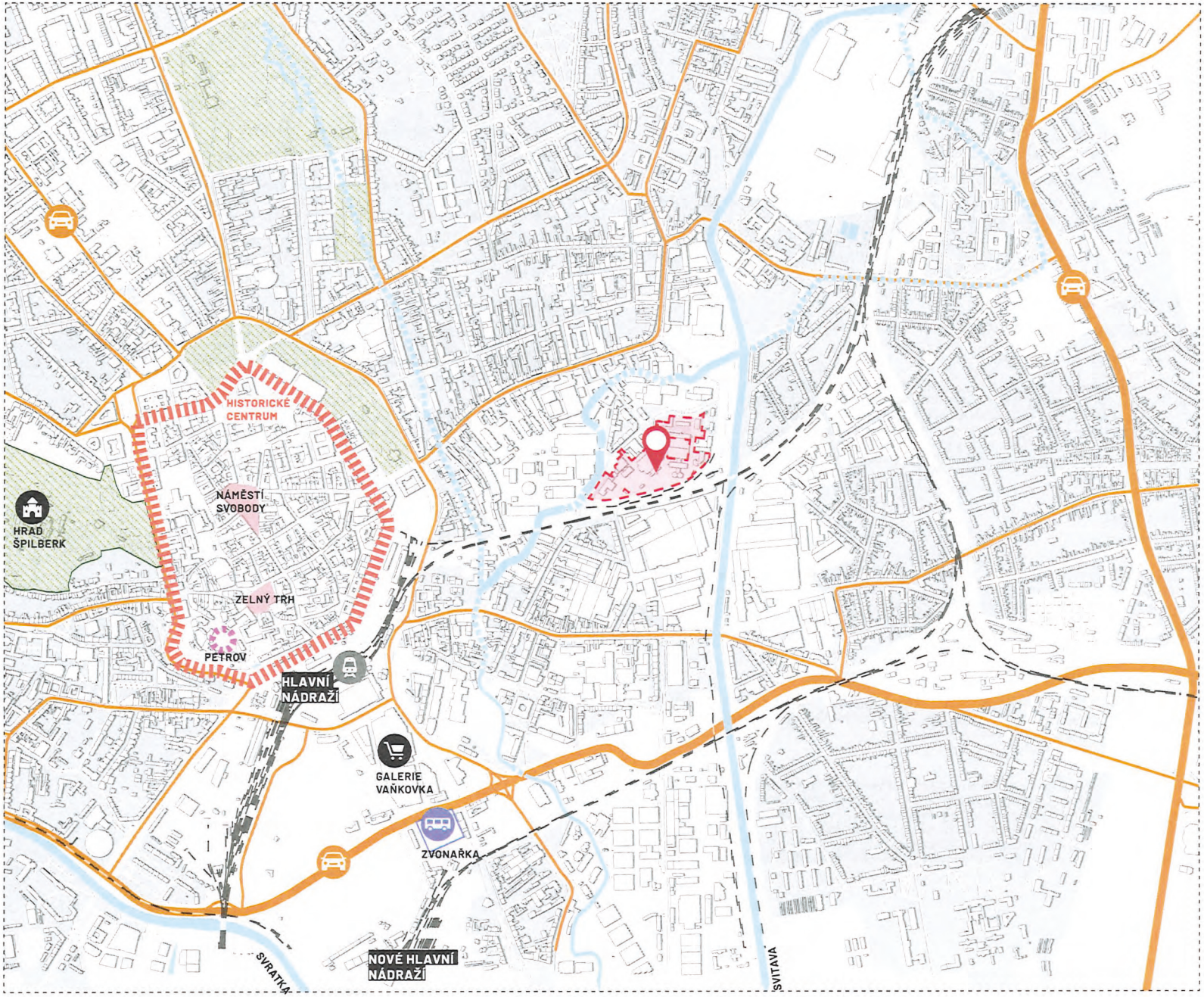

NÁVRH

SITUACE VÝHLED

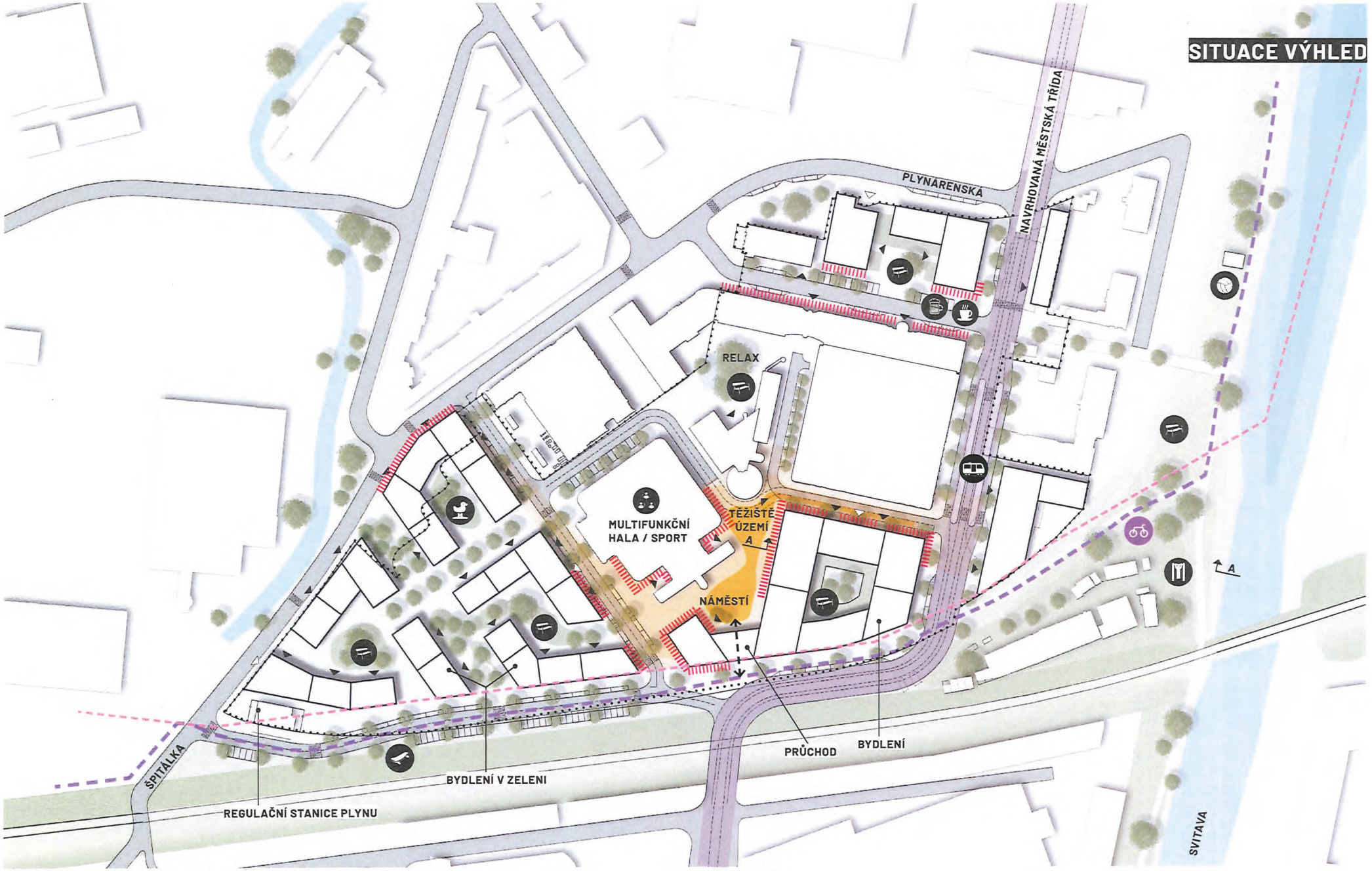

KONCENTRACE LIDÍ

KOMERČNÍ PARTER

VSTUP DO OBJEKTU

VJEZD DO PP

HRANICE ÚZEMÍ PSN

OCHRANNÉ PÁSMO VEDENÍ VVN

AƱOƱO

Projekt / Project: Brno JEDNA

Fáze / Stage: STUDIE

Měřítko / Scale: 1:1500

0 15 30 75

03/2024

PROSTUPNOST ÚZEMÍ

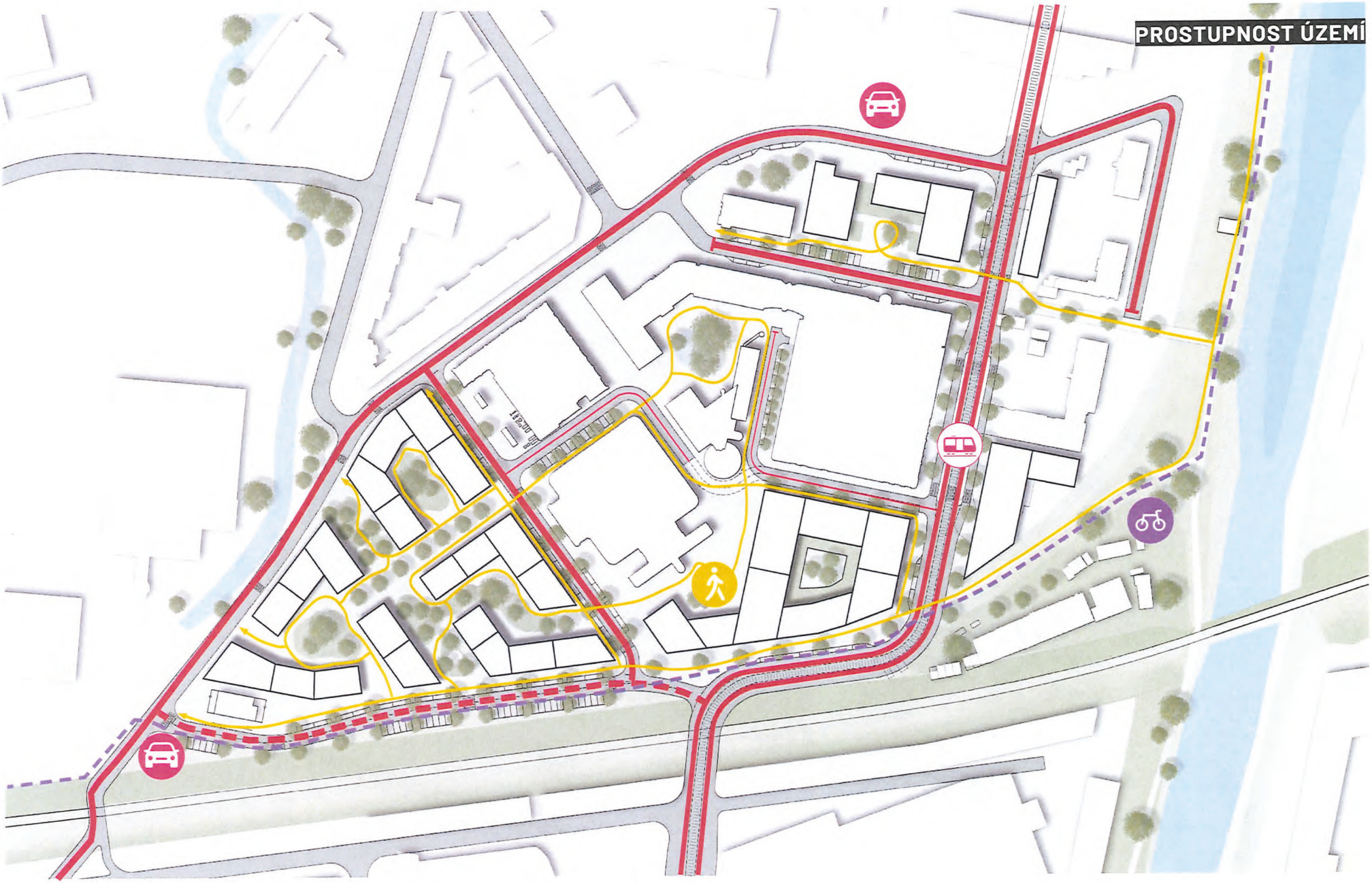

PLÁNOVANÁ MĚTSTKÁ TŘÍDA + TRAMVAJ

KOMUNIKACE

CYKLISTICKÁ STEZKA

PĚŠÍ TRASY

TRAMVAJOVÁ ZASTÁVKA

AROUND

PROJEKT / PROJECT
Brno JEDNA

FÁZE / STAGE
STUDIE

MĚŘÍTKO / SCALE
1:1500

0 15 30 75

03/2024

AXONOMETRIE

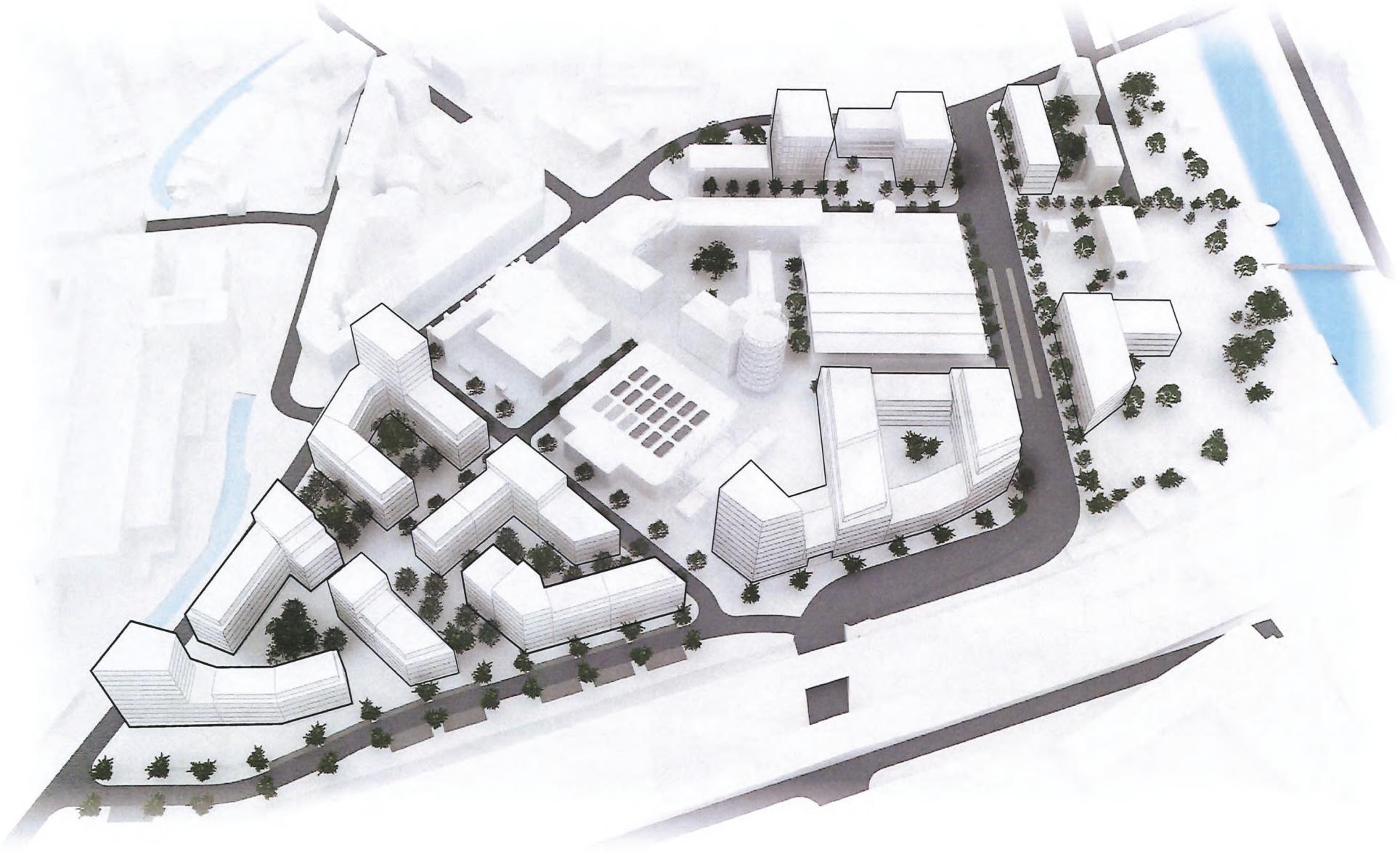

PRINCIP VÝŠKOVÉHO USPOŘÁDÁNÍ

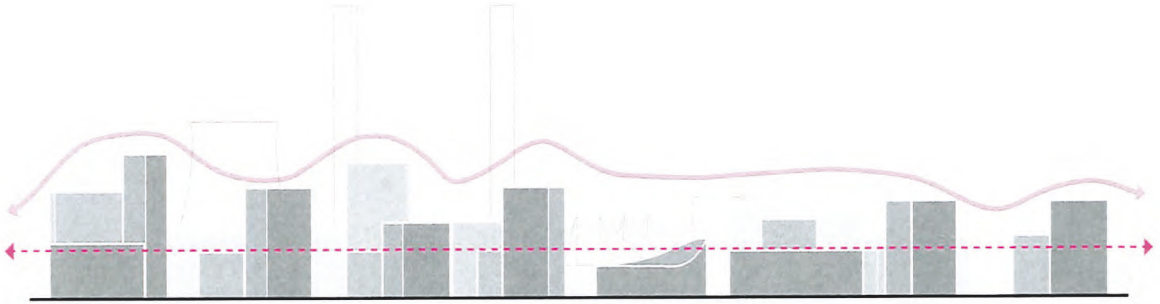

A8000 s.r.o. | Sídlo
Radniční 136/7, 370 01 České Budějovice
+420 386 352 737 | cb@a8000.cz

A8000 s.r.o. | Kancelář
Vocelova 578/1, 120 00 Praha 2
+420 224 422 411 | praha@a8000.cz

A8000 s.r.o. | Kancelář
Lidická 26, 602 00 Brno - střed
+420 515 919 798 | brno@a8000.cz

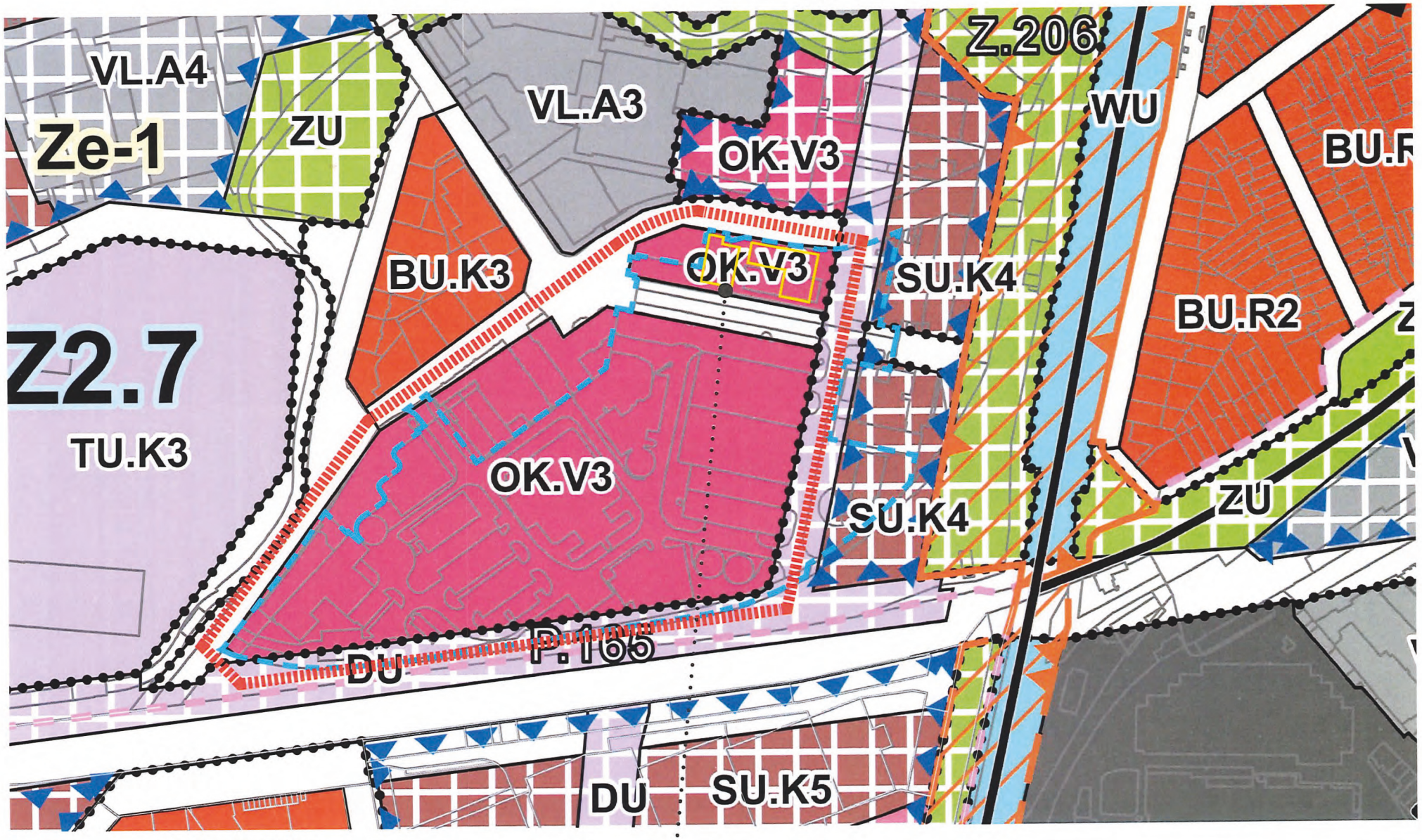

HRANICE POZEMKU INVESTORA

VYMEZENÍ ÚZEMÍ PRO POŽADOVANOU ÚPRAVU UP

PŘIPRAVOVANÝ ZÁMĚR POLYFUNKČNÍHO DOMU
(AKCE: BRNO JEDNA – FÁZE 3 – POLYFUNKČNÍ DŮM PLYNÁRENSKÁ)

AŽOUO

Projekt / Project
Brno JEDNA

Fáze / Stage
STUDIE

Měřítko / Scale
1:2 000

0 20 50 100

03/2024

ÚZEMNÍ PLÁN – NÁVRH 2024
ŽÁDANÁ ÚPRAVA TYPU PLOCHY S ROZDÍLNÝM ZPŮSOBEM VYUŽITÍ

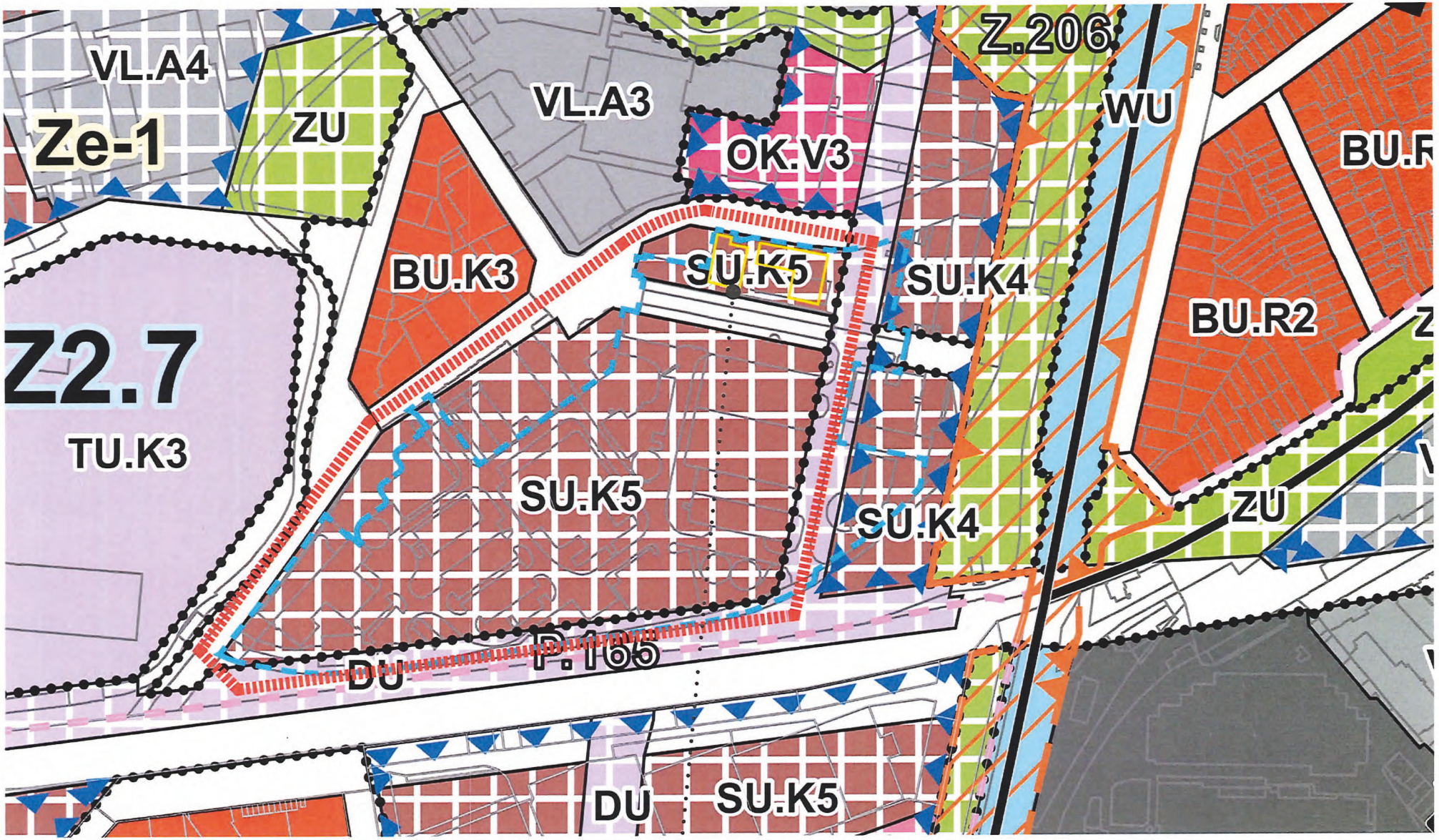

HRANICE POZEMKU INVESTORA

VYMEZENÍ ÚZEMÍ PRO POŽADOVANOU ÚPRAVU UP

PŘIPRAVOVANÝ ZÁMĚR POLYFUNKČNÍHO DOMU
(AKCE: BRNO JEDNA – FÁZE 3 – POLYFUNKČNÍ DŮM PLYNÁRENSKÁ)

AUOUO

Projekt / Project: Brno JEDNA

Fáze / Stage: STUDIE

Měřítko / Scale: 1:2 000

0 20 50 100

03/2024

OPIS

PLNÁ MOC

Společnost **PSN s.r.o.** IČO 17048869, se sídlem Seifertova 823/9, 130 00 Praha 3 zapsaná v obchodním rejstříku Městského soudu v Praze, oddíl C, vložka 1671, (dále jen „***Společnost***"), zastoupena panem Maximilianem Adamem Skalou, jednatelem tímto zplnomocňuje:

pana [redacted] adresa pro doručování Seifertova 823/9, 130 00 Praha 3) (dále jen „***zmocněnec***")

k provedení veškerých úkonů jménem Společnosti ve všech záležitostech souvisejících s rekonstrukcí „***Plynárenská 499/1 - Brno JEDNA***" (dále jen "***Projekt***") na pozemcích ve vlastnictví Společnosti nacházejících se v katastrálním území Zábrdovice, obec Brno, zapsaných na LV č. 358.

Tato plná moc zahrnuje právo zmocněnce:

(A) jednat jménem Společnosti se všemi příslušnými úřady, orgány státní správy (včetně příslušných stavebních a speciálních stavebních úřadů a úřadů vykonávajících státní správu v oblasti hygieny, bezpečnosti práce, dopravy a životního prostředí, atd.) a soukromými osobami a získávat jejich stanoviska, účastnit se veškerých řízení, jednání a místních šetření, předkládat dokumenty pro účely vydání pravomocných stavebních povolení a kolaudačních souhlasů a dalších souvisejících povolení a souhlasů pro Projekt a podávat vyjádření, stanoviska, námitky a připomínky (včetně námitek a připomínek v řízení o pořízení územního plánu, změny územního plánu, regulačního plánu, změny regulačního plánu) žádat o poskytnutí vyjádření a stanovisek od jakýchkoliv úřadů, orgánů státní správy či soukromých osob a provádět další úkony nutné k získání veškerých povolení nezbytných pro účely výstavby a dokončení Projektu; a

(B) vyjednávat jménem Společnosti veškeré listiny, smlouvy a dohody s příslušnými dodavateli médií a služeb pro potřeby Projektu, ať již se týkají zřízení budoucích věcných břemen či nikoliv, žádosti a jiné dokumenty.

Zmocněnec není oprávněn v souvislosti se svým oprávněním vyplývajícím z této plné moci zcizovat (ať již úplatně či bezúplatně) nemovitosti ve vlastnictví Společnosti ani k tíži nemovitostí zřídit zástavní či předkupní právo ani nemovitosti jiným způsobem zatížit. Zmocněnec není oprávněn schvalovat ani podepisovat jménem Společnosti jakékoliv smlouvy či dohody ani činit za Společnost jakákoli prohlášení.

Zmocněnec je oprávněn zejména písemně a ústně jednat, podepisovat dokumenty (vyjma smluv, dohod či prohlášení) a činit veškeré další potřebné úkony související se záležitostmi uvedenými pod písm. A).

Zmocněnec není oprávněn jménem Zmocnitele udělovat jakákoliv substituční oprávnění, ani není oprávněn činit jiné úkony než úkony vymezené touto plnou mocí.

Společnost uděluje tuto plnou moc zmocněnci na dobu určitou a to od 30.1.2024 do 30.1.2025.

V Praze dne 1. 8. 2024

[redacted]

PSN [redacted]

Maximilian Adam Skala
jednatel

Já, níže podepsaný [redacted] adresa pro doručování PSN s.r.o. Seifertova 823/9, Praha 3, 130 00, Žižkov) výše uvedenou plnou moc v plném rozsahu přijímám.

V Praze dne 1.8.2024

[redacted]

Prohlášení o pravosti podpisu na listině nesepsané advokátem

Běžné číslo knihy o prohlášeních o pravosti podpisu 19899/112/2022/C

Já, níže podepsaná **JUDr. Gabriela Elišáková, advokátka**, se sídlem Seifertova 823/9, 130 00 Praha 3, zapsaný v seznamu advokátů vedeném Českou advokátní komorou pod ev. č. 20046, prohlašuji, že tuto listinu přede mnou vlastnoručně v -1- vyhotovení podepsal

1. Maximilian Adam Skala, datum narození: 7.3.1987, místo narození Spolková republika Německo, bytem Laubova 1709/5, 130 00 Praha 3 - Vinohrady, jehož totožnost jsem zjistila z průkazu o povolení k trvalému pobytu č. ZC 082919.

Podepsaný advokát tímto prohlášením o pravosti podpisu nepotvrzuje správnost ani pravdivost údajů uvedených v této listině, ani její soulad s právními předpisy.

V Praze dne 1. 8. 2024

vla[redacted]

JUDr. GABRIELA ELIŠÁKOVÁ
advokátka, osvědčení ČAK č. 20046
Seifertova 823/9, 130 00 Praha 3
+420 724 342 333
elisakova.gabriela@gmail.com

OVĚŘOVÁNÍ – VIDIMACE
Ověřuji, že tento opis souhlasí doslovně s předloženým originálem listiny, z něhož byl pořízen, složeného ze =1= listu s psaným textem na =2= stranách, v němž nebyly změny, doplňky, vsuvky nebo škrty, které by mohly zeslabit jeho věrohodnost.----------
Tento opis je úplný a obsahuj
o =2=stranách.----------
Na tomto opisu nejsou žád
originálem listiny. ----------
JUDr. Ivana Krušková, notář
130 00, Seifertova 823/9,
CZ6754060984.----------
V Praze dne 5.8.2024

[redacted]

MMB/0720421/2024
Námitky

MMB/0720421/2024

Námitka

Výrok:

Námitce se nevyhovuje.

Odůvodnění:

V podání je požadována změna předmětné plochy stabilizované OK.V3 na přestavbovou plochu SU.K5.

Koncepce Návrhu (2024) v tomto území vychází z územní studie – Přestavbová zóna Špitálka a okolí (ERA 2021), která v bývalém areálu Inogy vymezila stabilizovanou plochu komerční vybavenosti. Tato plocha v centrální poloze rozsáhlého přestavbového území zahrnujícího lokality Ze-1 a Tr-3 má zajistit potřebnou vybavenost a pracovní příležitosti pro obyvatele nové čtvrti navržené podle zmíněné ÚS v navazujících přestavbových plochách smíšených obytných SU.

Požadovaná změna je zásadní změnu celkové koncepce celé oblasti ve způsobu i intenzitě využití lokality. Plocha požadované změny jako taková je plošně poměrně rozsáhlá. Pro danou plochu není zpracován žádný územně plánovací podklad, který by prověřil tuto zásadní změnu ve využití významné plochy a její dopady do celkové koncepce Návrhu (2024). Vzhledem k absenci prověření navrhovaného řešení této lokality, nového vyhodnocení celkových potřeb širšího území a nových bilancí využití ploch RZV v lokalitě, nelze v současné fázi pořizování Návrhu tomuto požadavku vyhovět.

MAGISTRÁT MĚSTA BRNA
Odbor územního plánování a stavebního řádu
Došlo: 07 -08- 2024 10
Č.j. MMB: 720437
Příl.:

MAGISTRÁT M
Odbor územního pl
Oddělení pořizová
Kounicova 67
601 67 Brno

Statutární město Brno
Doručeno: 07.08.2024
MMB/0720431/2024
listy:1 přílohy:
druh: li/sv:
mmb1es8f18df2d

364

N

NÁMITKA / PŘIPOMÍNKA

NÁZEV PROJEDNÁVANÉ ÚPD	NÁVRH Územního plánu města Brna pro veřejné projednání (2024)

Identifikační údaje podatele

Fyzická osoba/právnická osoba

Jméno, příjmení / Název společnosti	[redacted]		
Datum narození/ Identifikační číslo			
Trvalé bydliště/ Sídlo	Ulice a číslo orientační	PSČ	Město
E-mail: DS:	[redacted]		
Jsem - ~~nejsem~~*) občan města Brna	Jsem - ~~nejsem~~*) vlastníkem pozemku/ů nebo stavby v ploše dotčené navrhovanou změnou Katastrální území Jundrov (610542), parc č. 857/1, 857/2, 857/3		

Upřesnění obsahu námitky / připomínky (území, ke kterému se vztahuje námitka / připomínka)

Městská část	Brno-Jundrov
Katastrální území	Jundrov (610542)
Parcelní čísla pozemků (adresa, doplňující popis lokality)	857/1, 857/2 ZAHRADA 857/3 JEHOŽ SOUČÁSTÍ JE STAVBA-BUDOVA S EV.Č. 929
Rozvojová lokalita (např. Be-1 apod.)	--

Text námitky / připomínky včetně ODŮVODNĚNÍ

K podání jsou přiloženy přílohy:
počet příloh.....4..... celkový počet stran všech příloh.....4.....

Vznáším námitku proti vymezení koridoru „veřejně prospěšných staveb, opatření a asanací“ s označením VK.002 přes oblast uvedených parcelních čísel.

Odůvodnění:
Dle výkresové dokumentace “*Studie Přírodě blízká POP a revitalizace údolní nivy hlavních brněnských toků*“ (Aquatis, 2015), část SO 04 Jundrov – která zpřesňuje záměr POP10 z nadřazené dokumentace (ZÚR JmK) a dalších uzemně plánovacích podkladů – není na mnou vlastněných parcelách vyžadováno provedení žádných stavebních opatření.

Navrhuji, aby byly z koridoru VPS/VPO s označením VK.002 **vyjmuty uvedené parcely, obdobně jako v návrhu ÚPmB z roku 2022. Veřejný zájem** sledovaný územním plánem, **nebude tímto mým návrhem dotčen**, protože žádným způsobem **neomezí realizaci záměru**, za jehož účelem byl koridor původně vymezen.

V Brně, dne 6.8.2024	Podpis [redacted]

**nehodící se škrtněte*

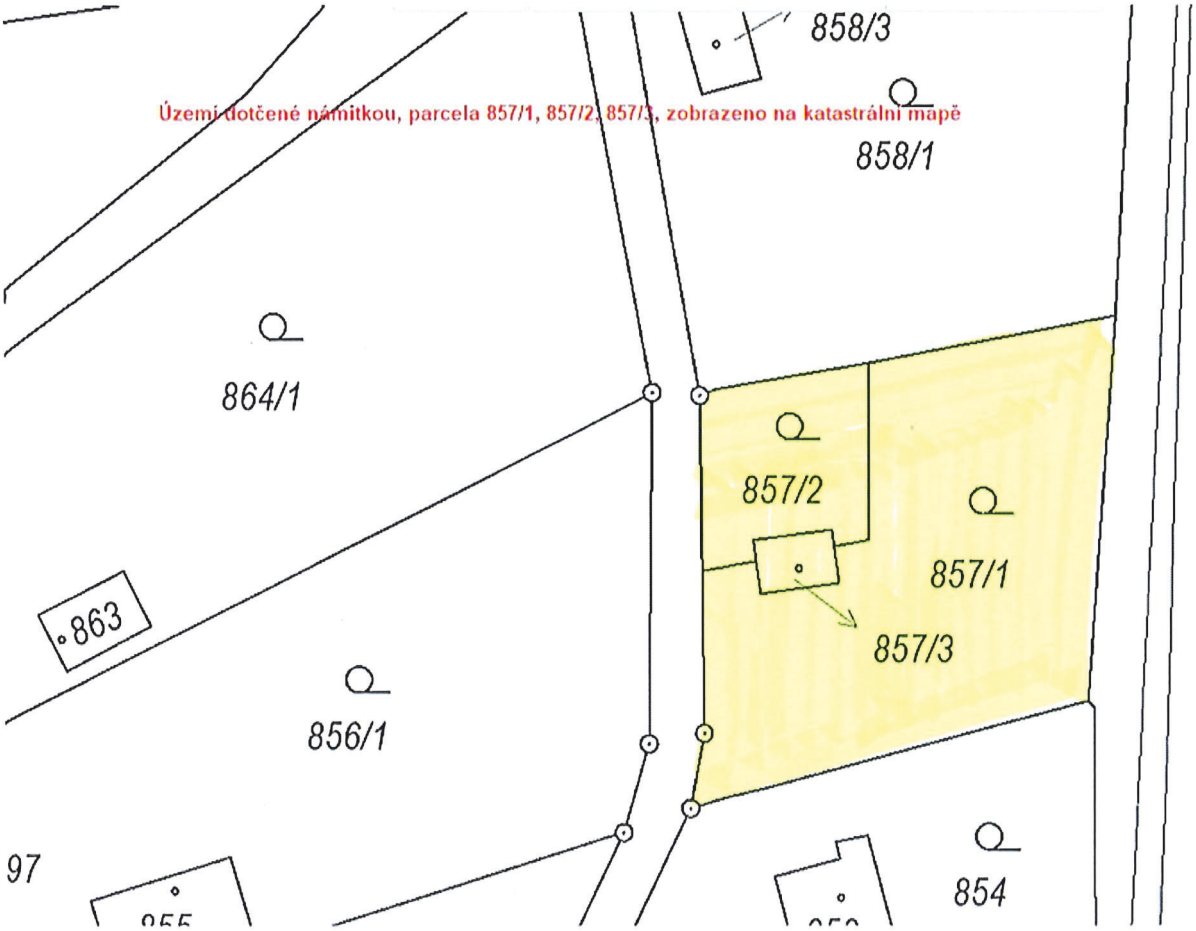
Území dotčené námitkou, parcela 857/1, 857/2, 857/3, zobrazeno na katastrální mapě
858/3
858/1
864/1
857/2
857/1
857/3
863
856/1
97
854

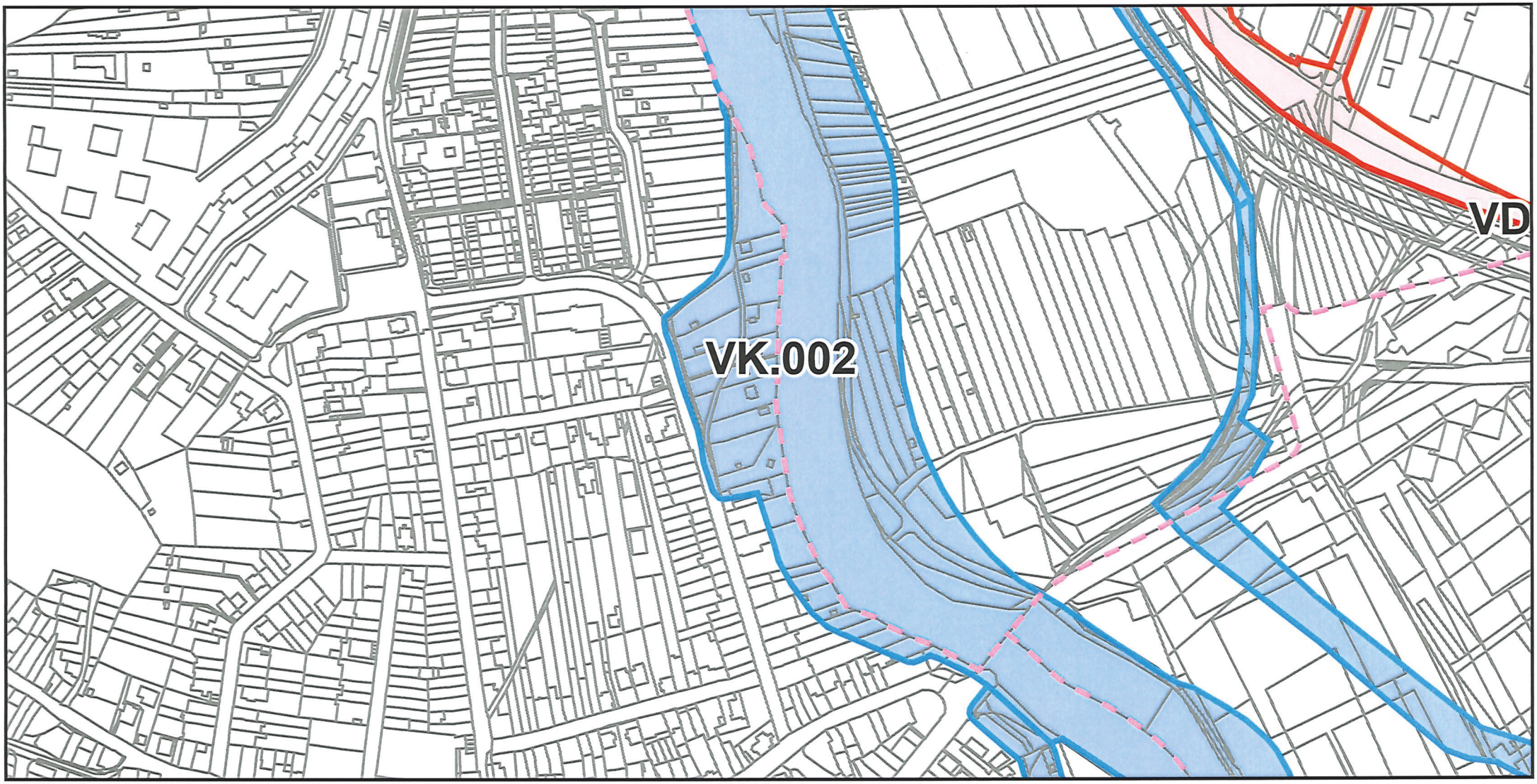
VK.002
VD

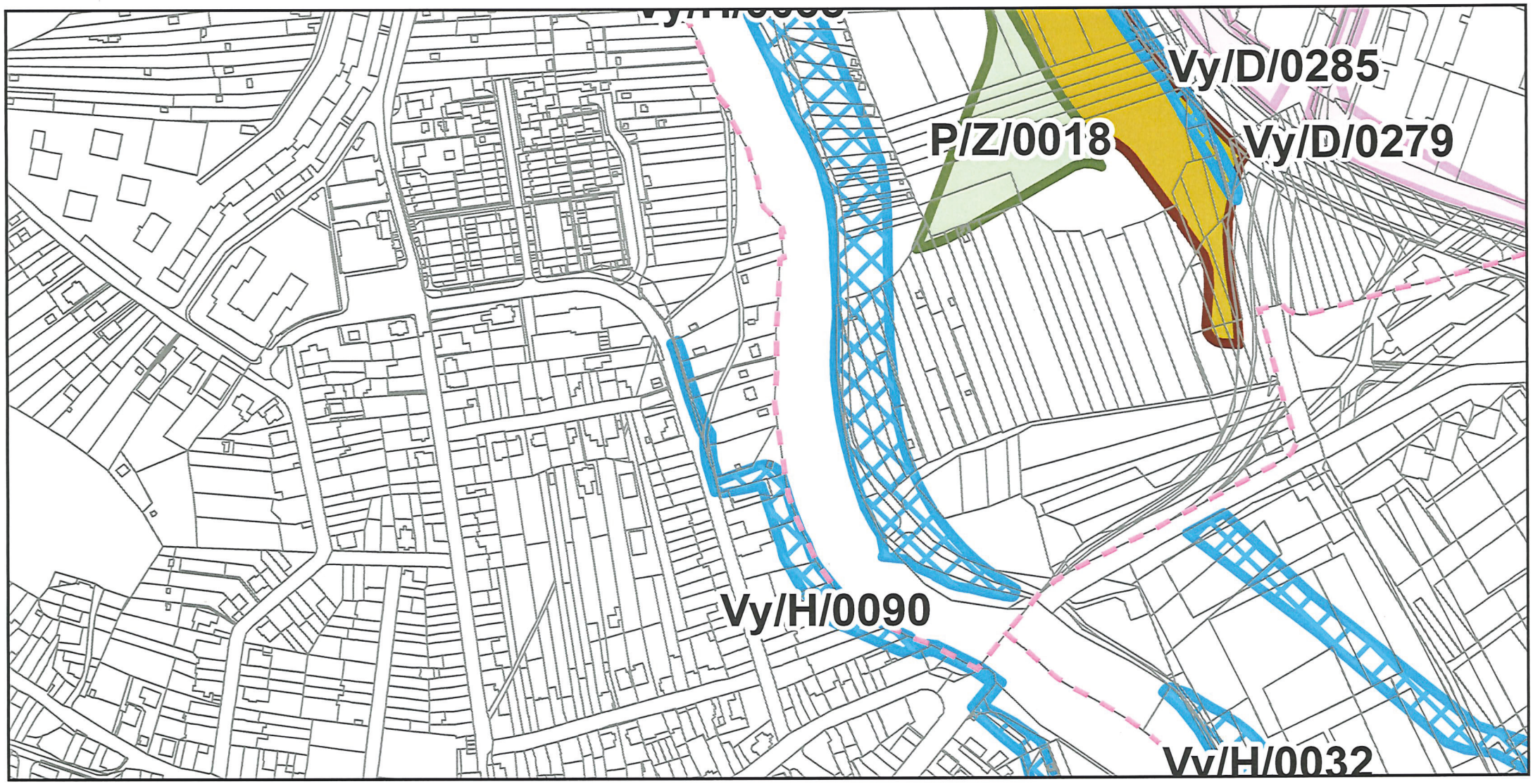
Vy/D/0285
P/Z/0018
Vy/D/0279
Vy/H/0090
Vy/H/0032

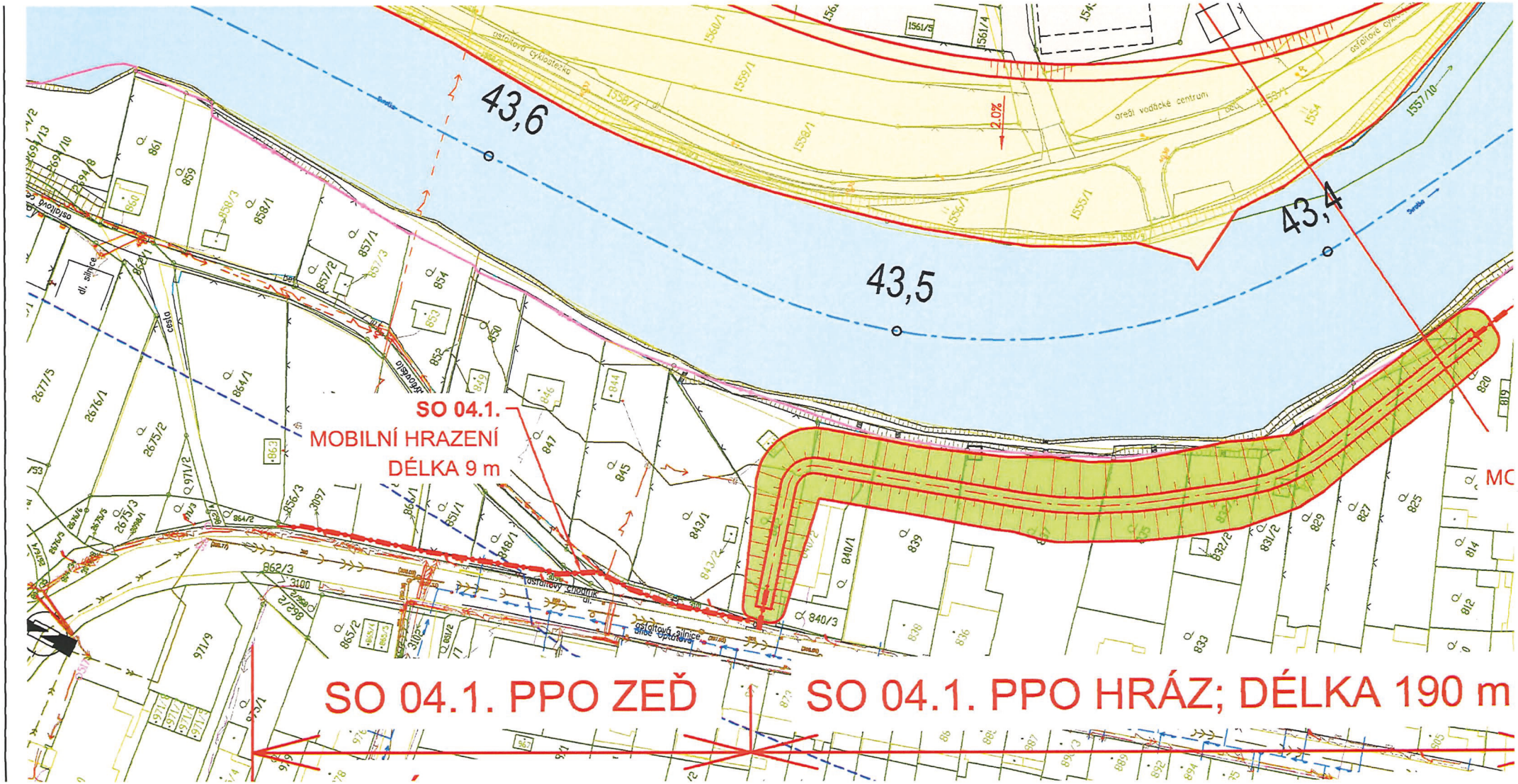
43,6
43,5
43,4
SO 04.1.
MOBILNÍ HRAZENÍ
DÉLKA 9 m
SO 04.1. PPO ZEĎ
SO 04.1. PPO HRÁZ; DÉLKA 190 m

MMB/0720431/2024
Námitky

MMB/0720431/2024

Námitka

Výrok:

Námitce se nevyhovuje.

Odůvodnění:

V rámci podání je uveden nesouhlas s koridorem VPS/VPO s označením VK.002 a navržení řešení dle Neschváleného Návrhu územního plánu města Brna (2022).

K uvedenému sdělujeme, že ke změně vymezení předmětné veřejně prospěšné stavby/opatření došlo z důvodu uvedení Návrhu územního plánu města Brna (dále jen "NÚP") do jednotného standardu ÚPD dle stavebního zákona a jeho prováděcích předpisů. VPS/VPO pro snižování ohrožení v území povodněmi a jinými přírodními katastrofami s možnosti vyvlastnění je dle jednotného standardu graficky vyjádřeno plošně oproti vymezení v Neschváleném Návrhu územního plánu města Brna (2022), který nepodléhal jednotnému standardu. Z tohoto důvodu došlo k rozsáhlejšímu vymezení, nicméně rozsah liniového protipovodňového opatření je nezměněn.

Pro úplnost dodáváme, že NÚP k možnosti realizace protipovodňových opatření vytváří podmínky, to však ještě neznamená samotnou realizaci. Sama možnost vyvlastnění plynoucí z vymezení veřejně prospěšného opatření na předmětných pozemcích nemá žádné právní následky; ustanovení § 170 stavebního zákona slouží k tomu, aby osoby, které mohou být dotčeny realizací protipovodňových opatření byly informovány o tom, že pokud by nebylo možno dosáhnout patřičného cíle ve vymezených plochách a koridorech jinak, zákon umožňuje potřebná práva v nezbytném rozsahu vyvlastnit, neboť možnost vyvlastnění pozemků, potřebných pro uskutečnění veřejně prospěšných opatření, vyplývá přímo ze zákona. K vyvlastnění je přistoupeno teprve až poté, co se nepodařilo získat potřebná práva dohodou nebo jiným způsobem.

S ohledem na výše uvedené konstatujeme, že předmětnému požadavku nelze vyhovět.

MAGISTRÁT MĚSTA BRNA
Odbor územního plánování a stavebního řádu
Došlo: 07 -08- 2024 10
Č.j. MMB: 720454
Příl.:

MAGISTRÁT MĚSTA BRNA
Odbor územního pl
Oddělení pořizován
Kounicova 67
601 67 Brno

Statutární město Brno
Doručeno: 07.08.2024
MMB/0720454/2024
listy:1 přílohy:
druh: li/sv: 553
mmb1es8f18df3c

NÁMITKA

NÁZEV PROJEDNÁVANÉ ÚPD	NÁVRH Územního plánu města Brna pro veřejné projednání (2024)

Identifikační údaje podatele

Fyzická osoba

Jméno, příjmení / Název společnosti	[redacted]
Datum narození/ Identifikační číslo	
Trvalé bydliště/ Sídlo	
E-mail:	
Jsem občan města Brna.	**Jsem** vlastníkem pozemku/ů nebo stavby v ploše dotčené navrhovanou změnou. Katastrální území Ponava (611379), parc. č. 959.

Upřesnění obsahu námitky (území, ke kterému se vztahuje námitka)

Městská část	Brno – Královo Pole
Katastrální území	Ponava
Parcelní čísla pozemků (adresa, doplňující popis lokality)	Ulice Šumavská – plánovaná tramvajová trať (R.DU.32), parcely č. 330 a 968
Rozvojová lokalita (např. Be-1 apod.)	(R.DU.32)

Text námitky včetně ODŮVODNĚNÍ

K podání jsou přiloženy přílohy: -

Námitka k záměru vést tramvajovou trať ulicí Šumavskou (R.DU.32):

Ulice Šumavská je v letních dnech rozpálenou ulicí, která by potřebovala více zeleně a **méně dopravy**. Jako obyvatelka této ulice bych si přála, aby se ulice stala jednosměrnou, než aby tady přibývala doprava - je k neuvěření, jak vysokou rychlostí tady některá auta a motorky dokáží jezdit.

Návrh tramvajové linky v ul. Šumavská je nepředstavitelný i pro **úzkou silnici** a množství parkovaných aut, která nemají moc prostoru, kam jinam se přesunout. Pokud by se záměr realizoval, bude pravděpodobně tramvaj jezdit blízko oken, která jsou už tak zastíněna protějším domem, situaci to ještě zhorší a zprašní.

Celková průjezdnost ulicí je náročná již nyní, pokud tady zastaví dodávka či projíždí popelářský vůz, je náročné se s vlastním vozem protáhnout (proto výše zmíněná myšlenka jednosměrné ulice). Pro provoz obyvatel je nefunkční, aby za těchto okolností jezdila v obou směrech ještě tramvaj, nepřidává to ani na bezpečnosti dopravy ani na funkčnosti celé zamýšlené linky.

Prosím, vezměte výše uvedené námitky v úvahu při řešení vašeho záměru. Věřím, že pro účel propojení nových lokalit lze dobře využít stávající linky, které vedou po větších, širších a méně zabydlených silnicích. Pro nás občany by to byla mnohem příjemnější varianta a věřím, že pro celé město i ekonomičtější varianta.

V Brně, dne 6.8.2024	Podpis [redacted]

MMB/0720454/2024
Námitky

MMB/0720454/2024

Námitka

Výrok:

Námitce se nevyhovuje.

Odůvodnění:

V rámci podání je vysloven nesouhlas s vedením tramvajové trati v ulici Šumavské z důvodu nedostatečné šířky ulice, překročení hygienických limitů, zrušení parkovacích stání, kácení zeleně a snížení hodnoty nemovitostí. Případně je poukázáno na nevyhovující současný stav dočasného vedení trolejbusové dopravy v souvislosti s uzavírkami komunikací, na možnost narušení okolních staveb, nebo vysloven názor, že současná dostupnost území MHD je dostačující.

Návrh územního plánu pro veřejné projednání nevymezuje konkrétní záměr vedení tramvajové trati v ulici Šumavské, ale vymezuje koridor územní rezervy R.DU.32 pro prověření možnosti vedení tramvajové trati ulicí Šumavskou.

Z hlediska koncepce dopravy je smyslem této rezervy možnost prověření propojení stávajících tramvajových tratí v ulicích Veveří, Kounicova a Štefánikova a tímto zajistit lepší variabilitu a stabilitu tramvajového systému. Z hlediska omezení využití území uvádíme, že územní rezerva je vymezena převážně stávajícím uličním prostorem (Doprava všeobecná DU nebo Veřejná prostranství všeobecná), tedy jeho i navazující území je možné využívat v souladu s podmínkami využití jednotlivých ploch, případně u řádně povolené zástavby v souladu s podmínkami pro integrované jevy nebo dočasné využití území. Stávající zástavba a uspořádání uličního prostoru bude pro prověřovaný záměr limitem a v tomto smyslu i předmětem vyhodnocení.

Až po zpracování a vyhodnocení prověření bude teprve rozhodnuto buď o ustoupení od sledování územní rezervy nebo aktivaci územní rezervy. Obojí však může proběhnout až v rámci následné změny územního plánu.

Tedy není vyloučeno, že v rámci prověření dojde k negativnímu průkazu možnosti vedení nebo budou vyhodnoceny jako reálné pouze některé části prověřeného propojení např. mezi ulicemi Veveří a Kounicovou. V této souvislosti mohou být rovněž následně upraveny hranice ploch dle výsledku prověření.

V současné době není v Návrhu územního plánu tramvajová trať v ulici Šumavské vymezena.

MAGISTRÁT MĚSTA BRNA
Odbor územního plánování a stavebního řádu
Došlo: 07 -08- 2024 10
Č.j. MMB: 720468
Příl.: .....

MAGISTRÁT M
Odbor územního plá
Oddělení pořizování
Kounicova 67
601 67 Brno

Statutární město Brno
Doručeno: 07.08.2024
MMB/0720468/2024
listy:1 přílohy:
druh: li/sv:
554
mmb1es8f18df42

NÁMITKA / PŘIPOMÍNKA

N

NÁZEV PROJEDNÁVANÉ ÚPD	NÁVRH Územního plánu města Brna pro veřejné projednání (2024)

Identifikační údaje podatele

Fyzická osoba/právnická osoba

Jméno, příjmení / Název společnosti	[redacted]
Datum narození/ Identifikační číslo	
Trvalé bydliště/ Sídlo	
E-mail:	DS: tel. č.:
~~Jsem~~ - nejsem*) občan města Brna	Jsem ~~– nejsem*)~~ vlastníkem pozemku/ů nebo stavby v ploše dotčené navrhovanou změnou Katastrální území Ponava [611379], parc č. 959

Upřesnění obsahu námitky / připomínky (území, ke kterému se vztahuje námitka / připomínka)

Městská část	Brno – Královo Pole
Katastrální území	Ponava
Parcelní čísla pozemků (adresa, doplňující popis lokality)	Ulice Šumavská – plánovaná tramvajová trať (R.DU.32), parcely č. 330 a 968
Rozvojová lokalita (např. Be-1 apod.)	(R.DU.32)

Text námitky / připomínky včetně ODŮVODNĚNÍ

K podání jsou přiloženy přílohy:
počet příloh 0 celkový počet stran všech příloh: 0

Vznáším námitku k záměru vést tramvajovou trať ulicí Šumavskou (R.DU.32). Důvody:

- **Ekologická udržitelnost** – při současném minimu zeleně v ulici dochází k nadměrnému **zahřívání lokality.** Stavba tramvaje by jednak nedovolila výsadbu další zeleně (což by jistě bylo v souladu s budováním ekologicky udržitelného města v době globálního oteplování), také bude kvůli stavbě patrně stávající zeleň (stromy, keře, trávníky, záhonky) zredukována. **Zeleň** nejen pomáhá udržovat teplotu v městské zástavbě v normě, ale je i domovem pro ptáky a další zvěř a působí pozitivně na obyvatele lokality.
- **Hluk** – V současné době je Šumavská ulice rezidenční lokalita, provoz je sice redukován na 30 km/h, nicméně i tak je ulice během dne celkem rušná a ne všichni ořidiči omezení dodržují. Zavedení tramvajové trati by hlučnost jistě nesnížilo, ba naopak.
- **Parkovací místa** – v současné době je pro obyvatele Šumavské ulice problém zaparkovat poblíž vlasního bydliště. Modré zóny situaci nijak nevyřešily a nyní běžně parkujeme 200-250 m od vchodu našeho domu. Zavedení tramvaje do ulice by stávající již nízký počet parkovacích míst ještě snížilo.

- **Průjezdnost ulicí** - Pokud by se parkovací místa při stavbě tramvaje zachovala, bylo by to na úkor zeleně, plynulosti dopravy nebo obojího. V současné době je přes Šumavskou odkloněna linka trolejbusu 32, při současném četném obsluhování lokality (popeláři, řemeslníci, rohlík, PPL, jídlonoši, vykládka vlastních aut obyvatel na blikačkách v důsledku nedostatku parkovacích míst...) je trolejbus často těmito blokován. Troubení klaxony a vzájemné okřikování řidičů jsou na denním pořádku.
- **Celkový dopad** - Zavedení tramvajové trati do Šumavské ulice by proměnilo stávající ulici v městskou poušť plnou hluku, nadměrného horka a celkově nehostinného prostředí pro obyvatele, jejich děti i zde žijící zvířata. Obáváme se, že tímto zásahem by se snížila oblíbenost této rezidenční lokality komfort bydlení všech místních obyvatel a klesla by cena našich bytů, dle odhadu by bylo v přímém kontaktu s novou tramvajovou tratí dotčeno asi 300 bytů. Prosím, neudělejte ze Šumavské druhou Pekařskou, která je přes nedávnou kompletní rekonstrukci nehostinným prostředím pro obyvatele i zvěř.
- **Návrh řešení** - Jsem přesvědčen, že dopravní obslužnost nové lokality mezi Staňkovou a Štefánikovou ulicí bude ekologicky i ekonomicky šetrnější řešit trolejbusovým spojením přes stávající dopravní trasy.
  Šumavská ulice by zasluhovala naopak revitalizaci zeleně mezi Chodskou a Kounicovou a více zeleně podél severního chodníku a zredukování dopravy na jednosměrnou ulici, což by snížilo dopravní zátěž a s ní spojenou hlučnost, zvýšilo by počet parkovacích míst, bezpečnost i komfort obyvatel.

V Brně dne 5.8.2024.	Podpis: ..... [redacted] .....

**nehodící se škrtněte*

MMB/0720468/2024
Námitky

MMB/0720468/2024

Námitka

Výrok:

Námitce se nevyhovuje.

Odůvodnění:

V rámci podání je vysloven nesouhlas s vedením tramvajové trati v ulici Šumavské z důvodu nedostatečné šířky ulice, překročení hygienických limitů, zrušení parkovacích stání, kácení zeleně a snížení hodnoty nemovitostí. Případně je poukázáno na nevyhovující současný stav dočasného vedení trolejbusové dopravy v souvislosti s uzavírkami komunikací, na možnost narušení okolních staveb, nebo vysloven názor, že současná dostupnost území MHD je dostačující.

Současně je v rámci podání uvedeno několik návrhů úpravy linkování v území nebo doplnění zastávek na současně vedených busových linkách.

Návrh územního plánu pro veřejné projednání nevymezuje konkrétní záměr vedení tramvajové trati v ulici Šumavské, ale vymezuje koridor územní rezervy R.DU.32 pro prověření možnosti vedení tramvajové trati ulicí Šumavskou. Z hlediska koncepce dopravy je smyslem této rezervy možnost prověření propojení stávajících tramvajových tratí v ulicích Veveří, Kounicova a Štefánikova a tímto zajistit lepší variabilitu a stabilitu tramvajového systému. Z hlediska omezení využití území uvádíme, že územní rezerva je vymezena převážně stávajícím uličním prostorem (Doprava všeobecná DU nebo Veřejná prostranství všeobecná), tedy jeho i navazující území je možné využívat v souladu s podmínkami využití jednotlivých ploch, případně u řádně povolené zástavby v souladu s podmínkami pro integrované jevy nebo dočasné využití území. Stávající zástavba a uspořádání uličního prostoru bude pro prověřovaný záměr limitem a v tomto smyslu i předmětem vyhodnocení.

Až po zpracování a vyhodnocení prověření bude teprve rozhodnuto buď o ustoupení od sledování územní rezervy nebo aktivaci územní rezervy. Obojí však může proběhnout až v rámci následné změny územního plánu.

Tedy není vyloučeno, že v rámci prověření dojde k negativnímu průkazu možnosti vedení nebo budou vyhodnoceny jako reálné pouze některé části prověřeného propojení např. mezi ulicemi Veveří a Kounicovou. V této souvislosti mohou být rovněž následně upraveny hranice ploch dle výsledku prověření.

V současné době není v Návrhu územního plánu tramvajová trať v ulici Šumavské vymezena.

Statutární město Brno
Doručeno: 07.08.2024
MMB/0720478/2024
listy: přílohy:3
druh: li/av:
mmb1es8f18df4a

DV

N

MAGISTRÁT MĚSTA BRNA
Odbor územního plánování a stavebního řádu,
Oddělení pořizování ÚPD a ÚPP
Kounicova 67
601 67 Brno

NÁMITKA / ~~PŘIPOMÍNKA~~

NÁZEV PROJEDNÁVANÉ ÚPD	NÁVRH Územního plánu města Brna pro veřejné projednání (2024)

Identifikační údaje podatele

Fyzická osoba/~~právnická osoba~~

Jméno, příjmení / Název společnosti	[redacted]
Datum narození/ Identifikační číslo	[redacted]
Trvalé bydliště/ Sídlo	[redacted]
E-mail:	[redacted]
Jsem - ~~nejsem~~*) občan města Brna	Jsem - ~~nejsem~~*) vlastníkem pozemku/ů nebo stavby v ploše dotčené navrhovanou změnou **Katastrální území Černá Pole, parc č. 3283/1 a parc. č. 3285**
	[redacted]

Upřesnění obsahu námitky / ~~připomínky~~ (území, ke kterému se vztahuje námitka / ~~připomínka~~)

Městská část	Brno-sever
Katastrální území	Černá Pole
Parcelní čísla pozemků (adresa, doplňující popis lokality)	**a)** Parcela č. 3280/1 v k.ú. Černá Pole **b)** Blok ulic Drobného, Schodová, Černopolní, Helfertova a Ant. Slavíka, vše v Brně v Černých Polích – viz snímek níže **c)** Areál Dětské nemocnice – viz snímek níže
Rozvojová lokalita (např. Be-1 apod.)	-

Text námitky / připomínky včetně ODŮVODNĚNÍ

K podání jsou přiloženy přílohy:
- náhledy do katastru nemovitostí prokazující mé vlastnické

právo počet příloh **2** celkový počet stran všech příloh **2**

1

a) Parcela č. 3280/1 v k.ú. Černá Pole

1

V nově zpracovaném územním plánu je parcela č. 3280/1 v k.ú. Černá Pole vedena jako „Veřejná prostranství všeobecná“. Dle dosavadního územního plánu byla tato parcela vedena jako „plochy ostatní městské zeleně“. Tato parcela je ostatně jako městská zeleň i fakticky využívána a je i osázena stromy.

Nesouhlasím z vyjmutí jmenované parcely z režimu městské zeleně a její zařazení do jiné (obecnějšího) funkčního typu plochy, neboť tímto krokem bude ohrožena sice malá, ale cenná plocha zeleně v širším centru Brna v oblasti převážně rezidenčního bydlení. S ohledem na environmentální a klimatické aspekty hovořící pro zachování zeleně, by plochy městské zeleně měly být minimálně zachovávány, spíše však rozšiřovány. Nikoliv obráceně absorbovány do jiných funkčních typů ploch nedostatečně zohledňujících ochranu zeleně. Uvedený přístup je zpátečnický a pomíjí neodvratné klimatické změny.

Ke změně funkčního typu plochy neexistuje naopak žádný rozumný důvod (např. potřeba jeho využití za jiným účelem).

Uvedené se negativně dotkne kvality užívání mého nemovitého majetku v bezprostřední blízkosti jmenované parcely, neboť městská zeleň zvyšuje kvalitu života ve svém okolí (snižování teploty, pročištění vzduchu, prostistresové a estetické aspekty …).

Žádám tedy, aby jmenovaná parcela byla vedena jako „Zeleň všeobecná - ZU“.

2

b) Blok ulic Drobného, Schodová, Černopolní, Helfertova a Ant. Slavíka, vše v Brně v Černých Polích

Vnitroblok uvedeného bloku ulic Drobného, Schodová, Černopolní, Helfertova a Ant. Slavíka představuje jednu z největších zelených ploch v širším centru Brna. Zároveň je tvořen mnoha památkově chráněnými Budovami (vila Tugenhat, vila Löw-Beer, Arnoldova vila) a podstatná část tohoto vnitrobloku je veřejně přístupná, a to prostřednictvím zahrad uvedených vil.

2

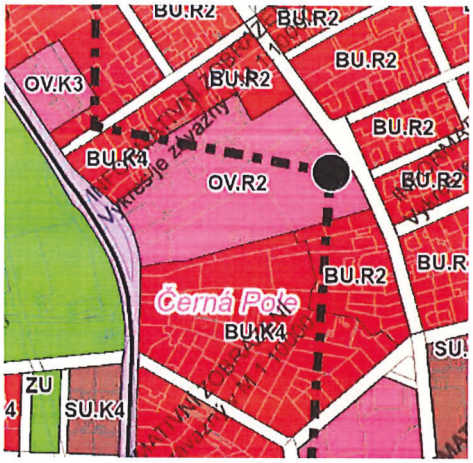

Snímek uvedeného bloku z grafické části územního plánu

Uvedené aspekty nejsou ani v upraveném návrhu Územního plánu města Brna dostatečně zohledněny.

Jižní část tohoto vnitrobloku je v upraveném návrhu územního plánu stále vedena jako „BU.K4“, tedy mimo jiné jako „kompaktní zástavba“. **Návrh sice stanovuje u kompaktní zástavby (= K) v pravidlech pro uspořádání zástavby obšírnější podmínky pro vnitrobloky, ale opět tak činí zcela vágně, nejednoznačně a hlavně aniž by z použitých formulací plynula závazná pravidla.** Viz např. z formulace *„Vnitrobloky slouží zejména pro každodenní rekreaci zde bydlících obyvatel …“* plyne, že mohou sloužit jako k rekreaci, tak i jakémukoliv jinému myslitelnému účelu. V podstatě se jedná o nezávaznou proklamaci připouštějící jakékoliv využití. Jedinou omezující podmínkou pro zástavbu uvnitř stavebně založeného území představuje požadavek dopravního napojení na veřejnou komunikaci a podmínka zastoupení zelně, která je však relativizována četnými výjimkami a náhradními řešeními.

Namítám proto, že by Územní plán města Brna by měl s odkazem mj. na shora rozvedenou argumentaci o ochraně městské zeleně závazně vymezit podmínky pro možnost výstavby ve jmenovaném vnitrobloku

(resp. i v dalších podobných blocích), a to tak, aby byla ochráněna stávající zleň sloužící k rekreaci obyvatel a veřejnosti.

V této souvislosti lze odkázat na dosavadní Územní plán města Brna, ve kterém byla plocha vedena jako BC – *„BC PLOCHY ČISTÉHO BYDLENÍ - slouží bydlení (podíl hrubé podlažní plochy bydlení je větší než 80 %). - pokud objekty v této ploše tvoří blokovou strukturu, požaduje se využití vnitrobloku pouze pro každodenní rekreaci zde bydlících obyvatel (tj. především pro zeleň a hřiště); tímto požadavkem se nevylučuje možnost umístění podzemních garáží pod terénem vnitrobloku za podmínky, že příjezd do těchto garáží nezhorší pohodu bydlení a nadzemní část vnitrobloku bude využívána, jak je výše požadováno.“*

Uvedené se negativně dotkne kvality užívání mého nemovitého majetku v bezprostřední blízkosti jmenovaného území, neboť městská zeleň zvyšuje kvalitu života ve svém okolí (snižování teploty, pročištění vzduchu, protistresové a estetické aspekty …).

Žádám proto, aby výstavba ve jmenovaném vnitrobloku byla omezena s výjimkou již realizovaných staveb (za podmínky jejich objemového zachování do budoucna) pouze účely rekreace zde bydlících obyvatel (tj. především pro zeleň a hřiště), jak stanovil územní plán doposud.

V jižní části jmenovaného bloku v návrhu územního plánu vedené jako „BU.K4“ je nadto dovolena výstavba se specifickou výškovou úrovní výstavby 4, tedy 9 až 22 metry, která může být navýšena o další 2 metry.

Uvedená výška převyšuje citelně charakter stávající zástavby a celého bloku tvořeného maximálně pětipodlažními domy. Uvedené umožní v rámci bloku umísťovat znatelně objemnější stavby, které poškodí charakter území a budou způsobilé zasáhnout mé vlastnické právo (stínění, omezení výhledu, zvýšení dopravy a nároků na parkování na ulicích).

Územní plán dále předně neřeší zvýšený počet obyvatel v důsledku zvětšení objemu obytných staveb a s tím zvýšené nároky na dopravu, hluk s ní spojený a požadavky na parkování. Na potencionální výstavbu dle návrhu nového územního plánu není navázána adekvátní parkovací kapacita, a to v situaci, když již nyní je v oblasti citelný nedostatek parkovacích míst.

V této části bloku by proto měla být přípustná pouze specifická úroveň zástavby s úrovní 3, což tímto žádám.

3

c) <u>Areál Dětské nemocnice</u>

Návrh územního plánu tento areál řadí do plochy „Občanského vybavení veřejného“ – OV.A3, viz jeho snímek z grafické části:

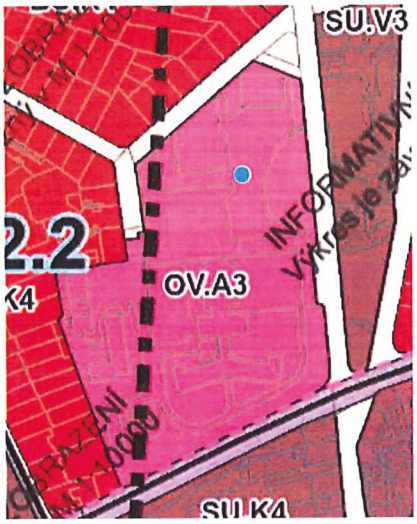

3

Pro plochy **Občanského vybavení veřejného** územní plán jako přípustné využití stanoví *„využití související, podmiňující nebo využití sloužící záměrům hlavního využití“*. Uvedené ve spojení se skutečností, že pro areál Dětské nemocnice není stanoveno podrobnější využití (zejména OV.pz – sociální služby a péče o rodinu, zdravotní služby), znamená širokou a obtížně předpokládatelnou množinu možné výstavby, která v areálu může být realizována. Uvedené ohrožuje mé právní postavení, s čímž nesouhlasím. Hypoteticky tam může být v areálu dle návrhu územního zřízeno např. libovolné armádní zařízení či věznici, včetně zařízení souvisejících a těžko nyní předpokládatelného. Nyní tak můžu pouze spekulovat, co v areálu vznikne a jak se to dotkne mého vlastnictví. Možná míra omezení mého vlastnictví je přitom značná.

Uvedené řešení územního plánu proto nepovažuji za *proporcionální*, neboť svou obecností umožňuji širokou škálu omezení mého vlastnictví. Tedy nepředstavuje v duchu zásady *minimalizace a subsidiarity* minimální a úměrný zásah do mého vlastnického práva k mým shora uvedeným nemovitostem. Uvedené neúměrně znehodnocuje mé vlastnictví k nim, s čímž rovněž nesouhlasím (uvedené pro mě znamená vznik škod). Územní plán by proto měl být jednoznačný, a nepřipouštět tak široké a nevyzpytatelné a bezbřehé možnosti druhu výstavby, které nepovažuji ani za přiměřené ani za nezbytné.

Areál dětské nemocnice je využíván výhradně jako nemocniční zařízení, a měl vy být proto u něho stanoveno jako podrobnější využití „OV.pz – sociální služby a péče o rodinu, zdravotní služby“, což tímto žádám.

Uvedené posílí mé právní postavení a zároveň uvede do souladu regulaci územního plánu s faktickou situací v území (v areálu je výhradně nemocnice). Dětská nemocnice má zároveň v rámci města Brna a celé ČR jedinečný účel – je v ní např. jedna ze dvou dětských onkologií v celé zemi a poskytuje velmi specializovanou dětskou léčbu, a to v rámci města i země.

Pro areál dětské nemocnice je přípustné „využití související, podmiňující nebo využití sloužící záměrům hlavního využití“, uvedená formulace včetně definice jednotlivých pojmů územního plánu v ní užitých je velmi vágní a umožňuje areál nemocnice využívat k obtížně představitelné množině účelů, včetně účelů pro okolí velmi rušících a omezujících mé vlastnictví. To jistě není rovněž přiměřené a nezbytné.

Žádám proto, aby tato formulace přípustného využití ve vztahu k areálu Dětské nemocnice byla omezena, a to tak, aby zněla následovně: „Přípustné je využití přímo související, podmiňující nebo využití přímo sloužící záměrům hlavního využití, které zlepšuje kvalitu hlavního využití v ploše.“

Obdobná formulace je zvolena u přípustného způsobu využití u dalších funkčních ploch a nevidím důvod, proč by tomu tak v případě Dětské nemocnice nemělo být stejně.

V Brně dne 7. 8. 2024	[redacted] Podpis: .....

**nehodící se škrtněte*

Seznam nemovitostí na LV

Číslo LV:	7172
Katastrální území:	Černá Pole [610771]

Zobrazení v mapě

Vlastníci, jiní oprávnění

Vlastnické právo	Podíl
[redacted]	

Pozemky

Parcelní číslo
3283/1; součástí pozemku je stavba
3285

Stavby

Na LV nejsou zapsány žádné stavby.

Jednotky

Na LV nejsou zapsány žádné jednotky.

Práva stavby

Na LV nejsou zapsána žádná práva stavby.

Nemovitost je v územním obvodu, kde státní správu katastru nemovitostí ČR vykonává Katastrální úřad pro Jihomoravský kraj, Katastrální pracoviště Brno-město

Zobrazené údaje mají informativní charakter. Platnost dat k 07.08.2024 09:00.

Informace o jednotce

Číslo jednotky	[redacted]
Typ jednotky:	
Způsob využití:	
Vymezena v:	
Katastrální území:	
Číslo LV:	
Podíl na společných částech:	

Vlastníci, jiná oprávnění

Vlastnické právo	Podíl
[redacted]	

Způsob ochrany nemovitosti

Nejsou evidovány žádné způsoby ochrany.

Omezení vlastnického práva

Nejsou evidována žádná omezení.

Jiné zápisy

Nejsou evidovány žádné jiné zápisy.

Řízení, v rámci kterých byl k nemovitosti zapsán cenový údaj

Nemovitost je v územním obvodu, kde státní správu katastru nemovitostí ČR vykonává Katastrální úřad pro Jihomoravský kraj, Katastrální pracoviště Brno-město

Zobrazené údaje mají informativní charakter. Platnost dat k 07.08.2024 09:00.

© 2004 - 2024 Český úřad zeměměřický a katastrální

MMB/0720478/2024
Námitky

MMB/0720478/2024

Námitka č.1

Výrok:

Námitce se nevyhovuje.

Odůvodnění:

Pozemek v k.ú. Černá Pole vymezený v platném UPmB jako plocha městské zeleně má výměru 437 m2. Z důvodu zvoleného měřítka výkresů a podrobnosti nového ÚPmB byla stanovena minimální velikost plochy s rozdílným způsobem využití na 0,5 ha (5000 m2) a v definovaných případech na 0,2 ha (2000 m2), viz metodika vymezování ploch RZV, kapitola 5.7.2 textové části odůvodnění. Z uvedených důvodů tedy byla plocha městské zeleně v Návrhu nového ÚPmB začleněna do plochy veřejných prostranství všeobecných, což nebrání tomu, aby byla dále využívána jako v současném stavu. Jedná se o pozemek ve vlastnictví statutárního města Brna a jeho jiné využití se nepředpokládá. Není tedy důvodné se obávat zhoršení kvality života v okolí předmětného pozemku z důvodu jeho vymezení do plochy veřejných prostranství. Závazná textová část pro tyto plochy totiž uvádí, že součástí veřejných prostranství je veřejně přístupná zeleň, zejména vzrostlé stromy a další vegetační prvky; změny podoby uspořádání veřejného prostranství a jiné úpravy jsou přípustné, přičemž musí být minimálně zachovány, lépe však zlepšovány podmínky pro růst vegetačních prvků stromového patra v této veřejně přístupné zeleni. Námitce se proto nevyhovuje.

Námitka č.2

Výrok:

Námitce se nevyhovuje.

Odůvodnění:

Požadavek na regulaci využití vnitrobloku a snížení výškové hladiny u stabilizované plochy BU.K4 z úrovně ze "4" na "3" je podáván opakovaně.

V námitkou vymezeném uličním bloku (Schodová - Černopolní - Helfertova - Antonína Slavíka - Drobného) je v kontinuitě s dosavadním platným ÚPmB celé území vymezeno v rámci jednotlivých stabilizovaných stavebních funkcí. Slouží jako soukromá zeleň ve vnitrobloku za jednotlivými BD a na pozemcích památkově chráněných staveb.

Na základě výsledků projednání z června 2020 a podaných námitek a připomínek došlo v upraveném návrhu ÚP pro 1. opakované veřejné projednání v červnu 2021 k doplnění způsobu využití ve vnitroblocích u kompaktních struktur zástavby; charakteristika vnitrobloku a jeho využití u „k“ struktur pro každodenní rekreaci obyvatel byla doplněna v textové části upraveného návrhu ÚP, kap. 6.4.1.1. V tomto požadavku se vyhovuje.

Výšková úroveň "4" pro jižní část předmětného bloku při ulici Drobného - Antonína Slavíka – Helfertova v ploše B/k4, byla oproti původnímu řešení s úrovní "3" v Konceptu ÚP v Návrhu ÚP změněna. Nacházejí se zde objekty v dotčené památkovou ochranou, přes tuto část území je vedena výseč z významného vyhlídkového bodu na vedutu města (z objektu vily Tugendhat), proto bylo na zvážení, zda výšková úroveň "3" není pro charakter území vhodnějším řešením. Zpracovateli byl na základě výsledků veřejného projednání z června 2020 dán pokyn na zvážení stanovené výškové úrovně "4" a případnou úpravu v ploše na nižší výškovou úroveň. Zpracovatel se na základě pokynu pořizovatele problematikou odpovídající výškové úrovně dané stabilizované plochy znovu zabýval a ponechal –z pozice odborného garanta správnosti řešení– návrh ÚP bez úpravy.

Do návrhu nového ÚP pro společné jednání 2024 byl na základě pokynu Zastupitelstva města Brna (ZMB) z června 2022, ozn. A, kterým ZMB požadovalo "zpřesnit a doplnit regulaci zástavby ve stabilizovaných plochách, především ve vnitroblocích, a včetně definování jejich chráněných hodnot po lokalitách" doplněn v závazné textové a grafické části jev "zóny se shodným charakterem", ke každé dílčí zóně byla doplněna karta zóny v textové části výroku a karta zóny v textové části Odůvodnění. (Blíže k naplnění pokynu ZMB ozn A viz kap. 4.3.1. ve svazku I Textové části Odůvodnění.) Zde se jedná o zónu Z2.2 Černá Pole, ve které jsou stanoveny požadavky na ochranu hodnot a jejich rozvoj. Pokyny ZMB byl odborným a

MMB/0720478/2024
Námitky

autorizovaným zpracovatelem naplněn ve spolupráci s určeným zastupitelem, tj. plně ve smyslu požadavků ZMB na ochranu stabilizovaných území. Další konkretizace pořžadavků pro předmětný vnitroblok v rámci zóny Z2.2 není účelná.

Námitka č.3

Výrok:

Námitce se nevyhovuje.

Odůvodnění:

Námitka se týká plochy OV.A3 (areál Dětské nemocnice) v k. ú. Černá Pole. Podatel požaduje, aby bylo v ploše stanovena specifikace způsobu využití .pz využití (sociální služby a péče o rodinu, zdravotní služby).

Stabilizovanou plochu OV.pz není možné vymezit z důvodů koncepčního přístupu v rámci celého návrhu nového ÚP, specifikace způsobu využití u ploch občanského vybavení veřejného sociální služby a péče o rodinu, zdravotní služby je používána pouze v plochách návrhových. Dle závazné textové části návrhu nového ÚP je stabilizovanými plochami ta část území města, kde územním plánem stanovené podmínky využití území vychází z dosavadního charakteru území a zpravidla tento charakter potvrzují, nebo na něj bezprostředně navazují, a proto se zde nepředpokládá zásadní změna funkčního využití a prostorového uspořádání. Vzhledem k tomu, že jde o území stabilizované, areál dětské nemocnice je již vystavěn, změna funkce se tudíž nepředpokládá.

Z výše uvedených důvodů není možné námitce vyhovět.

MAGISTRÁT MĚSTA BRNA
Odbor územního plánování a stavebního řádu
10
Došlo: 07 -08- 2024
Č.j. MMB: 420499
Příl.:

Statutární město Brno
Doručeno: 07.08.2024
MMB/0720499/2024
listy:1 přílohy:
druh: li/sv:
mmb1es8f18df4f

555

MAGISTRÁT MĚSTA BRNA
Odbor územního plánování a rozvoje
Kounicova 67
601 67 Brno

N

PŘIPOMÍNKA

NÁZEV PROJEDNÁVANÉ ÚPD	**NÁVRH Územního plánu města Brna pro společné jednání (2024)**

Identifikační údaje podatele

Fyzická osoba/právnická osoba

Jméno, příjmení / Název společnosti	[redacted]
Datum narození/ Identifikační číslo	
Trvalé bydliště/ Sídlo	
E-mail:	

Upřesnění obsahu připomínky (území, ke kterému se vztahuje připomínka)

Městská část	Maloměřice a Obřany
Katastrální území	Obřany
Parcelní čísla pozemků (adresa, doplňující popis lokality)	880/53, 880/57, 880/39, 880/48 zapsáno na LV 844
Rozvojová lokalita (např. Be-1 apod.)	Dříve Ob-4, následně plocha územní rezervy B-12, nyní neoznačena lokalita, K.084

Text připomínky

K podání jsou přiloženy přílohy:
počet příloh..... celkový počet stran všech příloh.....

Připomínky: V posledním návrhu Územního plánu Brno pro společné jednání (2024) (dále jen „ÚP Brno“) je dotčená parcela p.č. 880/53, 880/57, 880/39, 880/48, k.ú. Obřany, která se nachází v lokalitě, která je současným návrhem vymezena v nezastavitelné ploše s funkčním využitím Zemědělské všeobecné – AU. Předešlým návrhem ÚP Brno v podobě, která byla předložena zastupitelstvu města Brna ke schválení byla tato lokalita vymezena v ploše územní rezervy B-12 s budoucím využitím „bydlení“. Dřívějším návrhem ÚP Brno pro veřejné projednání (2020) byla pak tato lokalita vymezena v rozvojové lokalitě Ob-4 s funkčním využitím plochy bydlení - B/r2.

V průběhu pořizování ÚP Brno byl pozemek z původně zastavitelné plochy, následně převeden na plochu územní rezervy a nyní v plochy nezastavitelné. **Se zařazením výše uvedeného pozemku do plochy nezastavitelné nesouhlasím a žádám o zpětné zařazení pozemku do lokality vymezené v ploše územní rezervy B-12 s budoucím využitím „bydlení“.**

Zdůvodnění:

Předešlým návrhem ÚP Brno, který nebyl schválen zastupitelstvem města Brna byla předmětná lokalita, jejíž součástí je výše uvedený pozemek, vymezena v územní rezervě B-12. Jejím účelem bylo: *„prověřit možnost rozšíření návrhových ploch bydlení, prověřit umístění veřejných prostranství, prostupnost územím a zachování přístupu do navazujících ploch zahrádek, prověřit intenzitu zastavění ...“*, viz str. 104 textové části. Na str. 424 textové části odůvodnění tohoto návrhu ÚP Brno bylo uvedeno: *„Na základě vyhodnocení výsledků projednání však dochází k převedení rozvojových lokalit Ob-1 a Ob-4 včetně části dopravního propojení Ob/1 do územních rezerv.“*

Stávající návrh ÚP Brno nezachoval ani územní rezervu B-12. S tímto zcela nesouhlasím a mám za to, že takový přístup je zcela nelogický, neopodstatněný a neodůvodněný.

Pokud není v zájmu města Brna zachovat rozvojovou lokalitu Ob-4, domnívám se, že je žádoucí v souladu s vizí rozvoje městské části Maloměřice a Obřany zachovat zdejší lokalitu jako územní rezervu. Vyřazení územní rezervy B-12 není stávajícím návrhem ÚP Brno nijak zdůvodněno. Mám za to, že takový požadavek nebyl vznesen žádným dotčeným orgánem státní správy.

Zastupitelstvo městské části Maloměřice a Obřany se ve dnech 23.6.2020 a 23.6..2021 usneslo na požadavku, aby územní plán umožnil „rezideční lokální výstavbu RD v oblasti OB-4". Předmětná lokalita byla v předešlých návrzích ÚP Brno uznána jako důležitá pro další rozvoj města Brna, což bylo podpořeno vymezením zastavitelných ploch, a následně územní rezervy. Vymezení předmětné lokality ve výhradně nezastavitelných plochách pak popírá předešlý přístup ÚP Brno.

Dále chci poukázat na skutečnost, že zmíněná lokalita se dlouhodobě (více než 20 let) nevyužívá k účelu, ke kterému je určena, a to pro zemědělské hospodaření z důvodu nízké kvality půdy (bonitě půdy). O pronájem pozemků pro účely zemědělského hospodaření dlouhodobě není zájem.

Domnívám se, že je zcela nepřiměřené a nesprávné tuto lokalitu zcela vyřadit z rozvojového potenciálu zdejší části města Brna. Zachování předmětné lokality jako alespoň územní rezervu pak potvrzuje předně její umístění v blízkosti stabilizovaných ploch bydlení.

Je zřejmé, že zařadit tyto předmětné pozemky do "veřejné zeleně" je v zájmu jen několika jedinců, kteří bydlí v klidné konečné ulici, nicméně takovéto požadavky může mít každý a jestliže je v zájmu města Brna územní rozvoj navazující na stávající zástavbu, není možné brát v potaz požadavek několika lidí oproti většině či všeobecnému zájmu rozvoje bydlení.

Není v našem zájmu podporovat výstavbu velkých bytových domů, spíše rodinných domů, které budou odpovídat i okolní zástavbě a vzhledově nebudou ničit ráz okolní krajiny.

V Brně dne 6. srpna 2024	Podpis: [redacted]

MMB/0720499/2024
Námitky

MMB/0720499/2024

Námitka

Výrok:

Námitce se nevyhovuje.

Odůvodnění:

Je vysloven nesouhlas se zrušením rozvojové lokality Ob-4, územní rezervy B-12 a s vymezením vyjmenovaných pozemků do nestavební stabilizované plochy zemědělské všeobecné AU a plochy zeleně krajinné ZK. Zároveň je vyloven požadavek na zařazení vyjmenovaných pozemků do plochy bydlení.

V návrhu NÚP z roku 2020 byla předmětná lokalita vymezena jako zastavitelná plocha bydlení, příp. smíšená obytná, v rámci rozvojové lokality Ob-4. Proti tomuto návrhu bylo vzneseno množství nesouhlasných námitek, včetně připomínky MČ Brno - Maloměřice a Obřany. MČ Brno - Maloměřice a Obřany vyslovila podmíněný souhlas s rozvojovými lokalitami pro rodinné bydlení Ob-1 a Ob-4 výslovně pouze při splnění podmínky nevymezení dopravního propojení Ob/1 v koridoru z ul. Fryčajova do ul. Seifertova a současně vyslovila požadavek nenavyšovat dopravní zátěž ulic Selská, Obřanská, Fryčajova.

Na základě rozhodnutí Rady města Brna (RMB), které přijala na schůzi RMB č. R8/127 zahájené dne 20.1.2021 s pokračováním dne 25.1.2021, uplatnil určený zastupitel, radní pro územní plánování RNDr. Filip Chvátal, PhD. u pořizovatele připravovaného Územního plánu města Brna – Odboru územního plánování a rozvoje MMB, ve smyslu § 53 odst. (1) zákona č. 183/2006 sb., o územním plánování a stavebním řádu, ve znění pozdějších předpisů, podnět, aby vyhodnocení výsledků projednání dokončil v souladu s doporučením RMB. RMB doporučila řešení u problematických oblastí rozvoje města stěžejního charakteru. Doporučení se týkalo i rozvojových lokalit Ob-1 a Ob-4 a dopravního koridoru Ob/1, v rámci Návrhu pro opakovaného veřejné projednání bylo řešení upraveno a projednané vedení záměru Ob/1 vypuštěno. Rozvojové lokality Ob-1 a Ob-4 byly proto v návrhu nového ÚPmB v letech 2021 a 2022 převedeny do územních rezerv B-12 a B-13 a v území byl potvrzen stávající stav využití, tedy plochy zahrádek I (nyní plochy RX - rekreace jiná) a plochy zemědělské A (nyní plochy AU - zemědělské všeobecné).

V letech 2022-2024 návrh nového územního plánu města Brna prošel přepracováním s ohledem na Pokyny ZMB z roku 2022 a byl uveden do jednotného standardu ÚPD dle stavebního zákona a jeho prováděcích předpisů. Na základě uplatněného Pokynu určeného zastupitele Ing. arch. Petra Bořeckého došlo k vypuštění územních rezerv B -12 a B -13, které byly prověřovány a navrhovány pro rozvoj bydlení a to z důvodů, že v současné době jsou využívány zejména jako zahrádkářské lokality a důsledkem územní rezervy by jejich využití pro tento účel bylo omezeno. Vypuštěním územních rezerv bude umožněno rozvíjet tyto lokality pro stávající účel, tj. pro individuální rekreaci formou zahrádkaření s možností výstavby nových objektů zahradních chat do 40 m2 v případě ploch RX a pro zemědělskou činnost v případě ploch AU. S jejich využitím pro bydlení se tedy v dlouhodobějším časovém horizontu nepočítá.

Do plochy zeleně krajinné ZK byla část předmětných pozemků vymezena z následujících důvodů: Zpracovatel návrhu NÚP na základě své odbornosti prověřil, vyhodnotil a navrhl nejvhodnější možné řešení funkčního využití pozemků předmětného území. Při tvorbě vycházel zejména z aktuálních podkladů a Pokynů pro vypracování Návrhu ÚPmB, které schválilo Zastupitelstvo města Brna usnesením č. ZM7/3871 na zasedání konaném dne 19. 6. 2018. Území Obřan mělo být dle dohody s MŽP ČR z hlediska záboru ZPF řešeno dle varianty III. Konceptu ÚPmB s dílčími úpravami.

Návrh NÚP počítá s dostatečným rozšířením funkce bydlení ve městě Brně v rámci navržených zastavitelných ploch a ploch přestavby (zejména BI, BU, SU příp. W a V). Potenciál těchto ploch činí zhruba 167 tisíc obyvatel (viz. textová část Odůvodnění kap. 9 Vyhodnocení účelného využití zastavěného území a vyhodnocení potřeby vymezení zastavitelných ploch).

Na základě uvedeného není možné námitce vyhovět.

535 N

Magistrát města Brna, Odbor územního plánování a rozvoje, Kounicova 67, 601 67 Brno

MAGISTRÁT MĚSTA BRNA
Odbor územního plánování a stavebního řádu
Došlo: 07 -08- 2024 10
Č.j. MMB: 0720502
Příl.: .....

Podatel:

Jméno a příj[redacted]

Trvale byten[redacted]

Jsem – ~~**nejsem**~~* vlastníkem nemovitosti v ploše dotčené navrhovanou změnou (uvést parcelní číslo pozemku, nebo číslo popisné stavby nebo identifikaci bytové či nebytové jednotky)

Nebytová jednotka [redacted] katastrálním území Medlánky

Pozemek parc. č. 885/10 a 885/7 a stavba č.ev. 72 v katastrálním území Medlánky:

NÁMITKA

proti Návrhu Územního plánu města Brna pro veřejné projednání (2024)

Vznáším námitky označené níže křížkem:

1 ☒ Nesouhlasíme s umístěním rezerv pro komunikace: R.PU.5 mezi ulicí Turistickou (od křížku) a ulicí Purkyňovou mezi Medláneckými kopci, a R.PU.6 mezi ulicí Turistickou a ulicí V Újezdech. 1

☐ Nesouhlasíme s intenzitou využití území Geofyziky a Medlánecké cihelny v rozvojové ploše R-8 a požadujeme její snížení (méně obyvatel, méně pracovníků), aby byl rozvoj těchto lokalit únosný pro stávající infrastrukturu Medlánek.

3 ☒ Požadujeme mezi veřejně prospěšné stavby s možností vyvlastnění dotčených pozemků zahrnout také komunikační propojení mezi ulicemi Renčova a Terezy Novákové pro odlehčení dopravy z Duhových Polí. 3

4 ☒ Nesouhlasíme s řešením návrhové plochy Me-1 v lokalitě tzv. Technoparku, a to z důvodu příliš vysoké intenzity využití území a

- požadujeme zredukovat intenzitu využití území na maximální výškovou hladinu 3, jak tomu bylo v původním návrhu nového územního plánu z roku 2020.
- požadujeme etapizaci výstavby tak, aby nejdříve byla vybudována vybavenost dopravní (prodloužení tramvajové linky, zkapacitnění dopravního napojení) a občanská (základní a mateřská škola) jako podmínka pro možnost další výstavby v dané lokalitě.
- požadujeme vymezit samostatnou plochu pro občanské vybavení veřejné – vzdělávání a výchova OV.s pro vybudování základní a mateřské školy tak, aby rozloha této plochy odpovídala počtu obyvatel, kteří mohou potenciálně v lokalitě bydlet při maximálním možném využití ploch umožňujících bytovou výstavbu.
- požadujeme, aby Územní studie Technologického parku (KAM Brno, 2024), která byla pro toto území na podkladě návrhu územního plánu zpracována, byla pro rozhodování a umisťování staveb v území závazná. 4

5 **Prostor pro případné doplnění vlastního obsahu:**
Intenzita dopravy na katastru Medlánek je již v současné době ne-li za hranicí kapacit, tak minimálně na takové hranici a další zástavba a zavlečení dopravy tuto situaci ještě zhorší. 5

6 Jako vlastník zahrady určené k zástavbě musím bohužel konstatovat, že touto výstavbou dojde k dalšímu omezení zeleně a z toho titulu negativnímu dopadu na životní prostředí v oblasti. 6

V Brně dne 5. 8. 2024

Podpis ..... [redacted]

tutární město Brno
učeno: 07.08.2024
/0720502/2024
y:1 přílohy:
: li/sv:
mmb1es8f18df51

MMB/0720502/2024

Námitka č.1

Výrok:

Námitce se nevyhovuje.

Odůvodnění:

V rámci podání je vysloven nesouhlas s umístěním územních rezerv pro komunikace R.PU.5 mezi ulicí Turistickou (od křížku) a ulicí Purkyňovou mezi Medláneckými kopci, a R.PU.6 mezi ulicí Turistickou a ulicí V Újezdech.
Oproti předchozí fázi projednání nedošlo ve věci výše uvedených územních rezerv ke změně řešení.
Po zpracování podrobnějších prověřovacích studiích budou vyhodnoceny dopady do území a až následně na základě doporučení bude rozhodnuto o těchto územních rezervách. Tedy v tuto chvíli je předčasné předjímat výsledky prověření.
Z územního hlediska se nejedná o návrhy konkrétních záměrů komunikací, ale o prvky, které budou ve větší podrobnosti teprve prověřeny a následně až rozhodnuto o jejich případné aktivaci.
Území dotčené překryvným koridorem územních rezerv je možné využívat dle současného využití nebo v souladu s podmínkami využití území ploch s rozdílným způsobem využití.
Z výše uvedených důvodů nelze požadavek v současné době zohlednit.

Námitka č.3

Výrok:

Námitce se nevyhovuje.

Odůvodnění:

V rámci podání je požadováno mezi veřejně prospěšné stavby s možností vyvlastnění dotčených pozemků zahrnout také komunikační propojení mezi ulicemi Renčova a Terezy Novákové pro odlehčení dopravy z Duhových Polí.
Ve výkresu 2.3 Souhrnný výkres dopravy a 3.0 Veřejně prospěšných staveb jsou vymezeny plochou dopravní infrastruktury D prvky systému komunikací, tvořící základní komunikační systém města Brna (komunikace sběrné, nadsběrné, rychlostní a dálnice).
Komunikace, které jsou vymezeny plochou veřejných prostranství jsou součástí místní sítě a zajišťují doplňkové propojení v rámci městské části. Tímto způsobem je vyznačeno i propojení Renčova – Terezy Novákové.
Z hlediska nastavených principů vyznačení prvků (viz výše) nelze požadavku na doplnění vymezení propojení Renčova – Terezy Novákové ve výkresu 2.3 a 3.0 vyhovět, protože se jedná především o síť obslužných komunikací vymezených plochou veřejných prostranství.

Námitka č.4

Výrok:

Námitce se vyhovuje částečně.

Odůvodnění:

Námitka nesouhlasí s řešením rozvojové lokalitě Me-1 Technologický park – požaduje snížení intenzity využití území a změnu výškové úrovně na hladinu 3, dále je požadována etapizace výstavby, vymezení samostatné plochy pro občanské vybavení veřejné - školství a stanovení závaznosti zpracované územní studie.
Předmětná lokalita je součástí zpracované Územní studie Technologický park (KAM, p.o., 07/2024), která mimo jiné prověřila a zpodrobnila využití funkčních ploch, zpřesnila prostorové regulativy, upřesnila systém dopravní infrastruktury a definovala obslužnost jednotlivých ploch. Tato ÚS nahradí územním plánem dříve předepsanou ÚS 08-Technologický park. V rámci řešení této ÚS došlo ke změně návrhu využití území - přehodnocení intenzity využití – pro celou rozvojovou lokalitu Me-1 byla jako maximální výšková hladina vyhodnocena hladina 4 (9-22 m). Snížení výškové úrovně zástavby dle požadavků podatele není z městotvorného hlediska možné. Zintenzivnění využití předmětné plochy je krok, v jehož důsledku by mělo dojít

MMB/0720502/2024
Námitky

k omezení suburbanizace, což je jeden z hlavních cílů nového ÚPmB. U ostatních ploch je zachována výšková úroveň zástavby 3 nebo 2. Zpracovaná územní studie vymezila území pro potřeby školství a v NÚP v textové části, Příloha č. 1 Karty lokalit, v kartě rozvojové lokality Me-1 Technologický park je podmínka "umístit ZŠ a MŠ do plochy BU.R2 v návaznosti na tramvajovou smyčku a severní plochu SU.V4". Vymezení plochy v územním plánu je tedy nadbytečné. Etapizace nebyla zpracovatelem ÚS doporučena.
Závaznost zpracované ÚS - po schválení změny platného ÚPmB, nebo po vydání nového ÚPmB pořizovatel ověří aktuálnost územní studie a bude prověří schválení možnosti využití pro rozhodování v území. Schválená územní studie je každopádně neopomenutelným podkladem pro rozhodování v území, od kterého se lze odchýlit pouze v odůvodněných případech.

Námitka č.5
Výrok:
Námitce se nevyhovuje.
Odůvodnění:
V rámci podání je vysloven názor podatele ohledně stávajícího stavu intenzit dopravy na katastru Medlánek, který je dle podatele za hranicí kapacit a další doprava a výstavba tuto situaci ještě zhorší.
V rámci podání není uveden konkrétní dotaz nebo podnět, který by bylo možné vyhodnotit.
V této věci obecně uvádíme, že navržený systém sítě komunikací byl posouzen dopravním modelem a zmiňované obavy z jeho výsledků nevyplynuly. Jistá opatření lze řešit úpravou organizace dopravy v území, což ovšem není předmětem řešení územního plánu, ale až následným stanovením dopravního značení, v rámci kterého lze některé pohyby usměrnit nebo omezit.

Námitka č.6
Výrok:
Námitce se nevyhovuje.
Odůvodnění:
Námitka se týká pozemků p. č. 885/10 a 885/7, oba k. ú. Medlánky. Námitka je bez požadavku na úpravu, pouze konstatuje, že výstavbou dojde k dalšímu omezení zeleně.
V současné době se v předmětném území nachází zahrady, ale v platném ÚPmB jsou již součástí návrhové smíšené plochy výroby a služeb SV. Návrh nového územního plánu v této lokalitě navazuje na platný ÚPmB a vymezuje zastavitelnou plochu občanského vybavení komerčního OK (dříve značena W) a to již od konceptu ve všech 3 variantách. Z důvodu zachování zásady kontinuity územně plánovací dokumentace je vhodné stávající řešení ponechat.

534

Magistrát města Brna, Odbor územního plánování a rozvoje, Kounicova 67, 601 67 Brno

MAGISTRÁT MĚSTA BRNA
Odbor územního plánování a stavebního řádu
Došlo: 07 -08- 2024 10
Č.j. MMB: 0720508
Příl.:

Podatel:

Jméno a příjmení [redacted]

Trvale bytem [redacted]

Jsem – ~~**nejsem**~~* vlastníkem nemovitosti v ploše dotčené navrhovanou změnou (uvést parcelní číslo pozemku, nebo číslo popisné stavby nebo identifikaci bytové či nebytové jednotky)

Bytová jednotka č. [redacted] v katastrálním území Medlánky

Pozemek parc. č. 885/10 a 885/7 a stavba č.ev. 72 v katastrálním území Medlánky:

NÁMITKA

proti Návrhu Územního plánu města Brna pro veřejné projednání (2024)

Vznáším námitky označené níže křížkem:

1 ☒ Nesouhlasíme s umístěním rezerv pro komunikace: R.PU.5 mezi ulicí Turistickou (od křížku) a ulicí Purkyňovou mezi Medláneckými kopci, a R.PU.6 mezi ulicí Turistickou a ulicí V Újezdech. 1

☐ Nesouhlasíme s intenzitou využití území Geofyziky a Medlánecké cihelny v rozvojové ploše R-8 a požadujeme její snížení (méně obyvatel, méně pracovníků), aby byl rozvoj těchto lokalit únosný pro stávající infrastrukturu Medlánek.

3 ☒ Požadujeme mezi veřejně prospěšné stavby s možností vyvlastnění dotčených pozemků zahrnout také komunikační propojení mezi ulicemi Renčova a Terezy Novákové pro odlehčení dopravy z Duhových Polí. 3

4 ☒ Nesouhlasíme s řešením návrhové plochy Me-1 v lokalitě tzv. Technoparku, a to z důvodu příliš vysoké intenzity využití území a

- požadujeme zredukovat intenzitu využití území na maximální výškovou hladinu 3, jak tomu bylo v původním návrhu nového územního plánu z roku 2020.
- požadujeme etapizaci výstavby tak, aby nejdříve byla vybudována vybavenost dopravní (prodloužení tramvajové linky, zkapacitnění dopravního napojení) a občanská (základní a mateřská škola) jako podmínka pro možnost další výstavby v dané lokalitě.
- požadujeme vymezit samostatnou plochu pro občanské vybavení veřejné – vzdělávání a výchova OV.s pro vybudování základní a mateřské školy tak, aby rozloha této plochy odpovídala počtu obyvatel, kteří mohou potenciálně v lokalitě bydlet při maximálním možném využití ploch umožňujících bytovou výstavbu.
- požadujeme, aby Územní studie Technologického parku (KAM Brno, 2024), která byla pro toto území na podkladě návrhu územního plánu zpracována, byla pro rozhodování a umisťování staveb v území závazná.

4

5 **Prostor pro případné doplnění vlastního obsahu:**
Intenzita dopravy na katastru Medlánek je již v současné době ne-li za hranicí kapacit, tak minimálně na takové hranici a další zástavba a zavlečení dopravy tuto situaci ještě zhorší. 5

6 Jako vlastník zahrady určené k zástavbě musím bohužel konstatovat, že touto výstavbou dojde k dalšímu omezení zeleně a z toho titulu negativnímu dopadu na životní prostředí v oblasti. 6

V Brně dne 5. 8. 2024

Podpis [redacted]

Doručeno: 07.08.2024
MMB/0720508/2024
listy:1 přílohy:
druh: li/ev:
mmb1es8f18df57

MMB/0720508/2024

Námitka č.1

Výrok:

Námitce se nevyhovuje.

Odůvodnění:

V rámci podání je vysloven nesouhlas s umístěním územních rezerv pro komunikace R.PU.5 mezi ulicí Turistickou (od křížku) a ulicí Purkyňovou mezi Medláneckými kopci, a R.PU.6 mezi ulicí Turistickou a ulicí V Újezdech.
Oproti předchozí fázi projednání nedošlo ve věci výše uvedených územních rezerv ke změně řešení.
Po zpracování podrobnějších prověřovacích studiích budou vyhodnoceny dopady do území a až následně na základě doporučení bude rozhodnuto o těchto územních rezervách. Tedy v tuto chvíli je předčasné předjímat výsledky prověření.
Z územního hlediska se nejedná o návrhy konkrétních záměrů komunikací, ale o prvky, které budou ve větší podrobnosti teprve prověřeny a následně až rozhodnuto o jejich případné aktivaci.
Území dotčené překryvným koridorem územních rezerv je možné využívat dle současného využití nebo v souladu s podmínkami využití území ploch s rozdílným způsobem využití.
Z výše uvedených důvodů nelze požadavek v současné době zohlednit.

Námitka č.3

Výrok:

Námitce se nevyhovuje.

Odůvodnění:

V rámci podání je požadováno mezi veřejně prospěšné stavby s možností vyvlastnění dotčených pozemků zahrnout také komunikační propojení mezi ulicemi Renčova a Terezy Novákové pro odlehčení dopravy z Duhových Polí.
Ve výkresu 2.3 Souhrnný výkres dopravy a 3.0 Veřejně prospěšných staveb jsou vymezeny plochou dopravní infrastruktury D prvky systému komunikací, tvořící základní komunikační systém města Brna (komunikace sběrné, nadsběrné, rychlostní a dálnice).
Komunikace, které jsou vymezeny plochou veřejných prostranství jsou součástí místní sítě a zajišťují doplňkové propojení v rámci městské části. Tímto způsobem je vyznačeno i propojení Renčova – Terezy Novákové.
Z hlediska nastavených principů vyznačení prvků (viz výše) nelze požadavku na doplnění vymezení propojení Renčova – Terezy Novákové ve výkresu 2.3 a 3.0 vyhovět, protože se jedná především o síť obslužných komunikací vymezených plochou veřejných prostranství.

Námitka č.4

Výrok:

Námitce se vyhovuje částečně.

Odůvodnění:

Námitka nesouhlasí s řešením rozvojové lokalitě Me-1 Technologický park – požaduje snížení intenzity využití území a změnu výškové úrovně na hladinu 3, dále je požadována etapizace výstavby, vymezení samostatné plochy pro občanské vybavení veřejné - školství a stanovení závaznosti zpracované územní studie.
Předmětná lokalita je součástí zpracované Územní studie Technologický park (KAM, p.o., 07/2024), která mimo jiné prověřila a zpodrobnila využití funkčních ploch, zpřesnila prostorové regulativy, upřesnila systém dopravní infrastruktury a definovala obslužnost jednotlivých ploch. Tato ÚS nahradí územním plánem dříve předepsanou ÚS 08-Technologický park. V rámci řešení této ÚS došlo ke změně návrhu využití území - přehodnocení intenzity využití – pro celou rozvojovou lokalitu Me-1 byla jako maximální výšková hladina vyhodnocena hladina 4 (9-22 m). Snížení výškové úrovně zástavby dle požadavků podatele není z městotvorného hlediska možné. Zintenzivnění využití předmětné plochy je krok, v jehož důsledku by mělo dojít

MMB/0720508/2024
Námitky

k omezení suburbanizace, což je jeden z hlavních cílů nového ÚPmB. U ostatních ploch je zachována výšková úroveň zástavby 3 nebo 2. Zpracovaná územní studie vymezila území pro potřeby školství a v NÚP v textové části, Příloha č. 1 Karty lokalit, v kartě rozvojové lokality Me-1 Technologický park je podmínka "umístit ZŠ a MŠ do plochy BU.R2 v návaznosti na tramvajovou smyčku a severní plochu SU.V4". Vymezení plochy v územním plánu je tedy nadbytečné. Etapizace nebyla zpracovatelem ÚS doporučena.
Závaznost zpracované ÚS - po schválení změny platného ÚPmB, nebo po vydání nového ÚPmB pořizovatel ověří aktuálnost územní studie a bude prověří schválení možnosti využití pro rozhodování v území. Schválená územní studie je každopádně neopomenutelným podkladem pro rozhodování v území, od kterého se lze odchýlit pouze v odůvodněných případech.

Námitka č.5
Výrok:
Námitce se nevyhovuje.
Odůvodnění:
V rámci podání je vysloven názor podatele ohledně stávajícího stavu intenzit dopravy na katastru Medlánek, který je dle podatele za hranicí kapacit a další doprava a výstavba tuto situaci ještě zhorší.
V rámci podání není uveden konkrétní dotaz nebo podnět, který by bylo možné vyhodnotit.
V této věci obecně uvádíme, že navržený systém sítě komunikací byl posouzen dopravním modelem a zmiňované obavy z jeho výsledků nevyplynuly. Jistá opatření lze řešit úpravou organizace dopravy v území, což ovšem není předmětem řešení územního plánu, ale až následným stanovením dopravního značení, v rámci kterého lze některé pohyby usměrnit nebo omezit.

Námitka č.6
Výrok:
Námitce se nevyhovuje.
Odůvodnění:
Námitka se týká pozemků p. č. 885/10 a 885/7, oba k. ú. Medlánky. Námitka je bez požadavku na úpravu, pouze konstatuje, že výstavbou dojde k dalšímu omezení zeleně.
V současné době se v předmětném území nachází zahrady, ale v platném ÚPmB jsou již součástí návrhové smíšené plochy výroby a služeb SV. Návrh nového územního plánu v této lokalitě navazuje na platný ÚPmB a vymezuje zastavitelnou plochu občanského vybavení komerčního OK (dříve značena W) a to již od konceptu ve všech 3 variantách. Z důvodu zachování zásady kontinuity územně plánovací dokumentace je vhodné stávající řešení ponechat.

539

N

Magistrát města Brna, Odbor územního plánování a rozvoje, Kounicova 67, 601 67 Brno

MAGISTRÁT MĚSTA BRNA
Odbor územního plánování a stavebního řádu
Došlo: 07 -08- 2024 10
Č.j. MMB: 0720519
Příl.:

Podatel:

Jméno a příjm[redacted]

Trvale bytem: [redacted] .....

Jsem – ~~nejsem~~* vlastníkem nemovitosti v ploše dotčené navrhovanou změnou (uvést parcelní číslo pozemku, nebo číslo popisné stavby nebo identifikaci bytové či nebytové jednotky)

V budově č.p. 573, bytový dům stojící na pozemku p.č. 991/106 v katastrálním území: Brno-Medlánky

NÁMITKA – PŘIPOMÍNKA*

proti Návrhu Územního plánu města Brna pro veřejné projednání (2024)

Vznáším námitky/připomínky označené níže křížkem:

1 ☒ Nesouhlasíme s umístěním rezerv pro komunikace: R.PU.5 mezi ulicí Turistickou (od křížku) a ulicí Purkyňovou mezi Medláneckými kopci, a R.PU.6 mezi ulicí Turistickou a ulicí V Újezdech. 1

2 ☒ Nesouhlasíme s intenzitou využití území Geofyziky a Medlánecké cihelny v rozvojové ploše R-8 a požadujeme její snížení (méně obyvatel, méně pracovníků), aby byl rozvoj těchto lokalit únosný pro stávající infrastrukturu Medlánek. 2

3 ☒ Požadujeme mezi veřejně prospěšné stavby s možností vyvlastnění dotčených pozemků zahrnout také komunikační propojení mezi ulicemi Renčova a Terezy Novákové pro odlehčení dopravy z Duhových Polí. 3

4 ☒ Nesouhlasíme s řešením návrhové plochy Me-1 v lokalitě tzv. Technoparku, a to z důvodu příliš vysoké intenzity využití území a 4

- požadujeme zredukovat intenzitu využití území na maximální výškovou hladinu 3, jak tomu bylo v původním návrhu nového územního plánu z roku 2020.
- požadujeme etapizaci výstavby tak, aby nejdříve byla vybudována vybavenost dopravní (prodloužení tramvajové linky, zkapacitnění dopravního napojení) a občanská (základní a mateřská škola) jako podmínka pro možnost další výstavby v dané lokalitě.
- požadujeme vymezit samostatnou plochu pro občanské vybavení veřejné – vzdělávání a výchova OV.s pro vybudování základní a mateřské školy tak, aby rozloha této plochy odpovídala počtu obyvatel, kteří mohou potenciálně v lokalitě bydlet při maximálním možném využití ploch umožňujících bytovou výstavbu.
- požadujeme, aby Územní studie Technologického parku (KAM Brno, 2024), která byla pro toto území na podkladě návrhu územního plánu zpracována, byla pro rozhodování a umisťování staveb v území závazná.

Statutární město Brno
Doručeno: 07.08.2024
MMB/0720519/2024
listy:1 přílohy:
druh: li/ev:
mmb1es8f18df5a

Prostor pro případné doplnění vlastního obsahu:

V Brně dne 5. 8. 2024

Podpis [redacted] .....

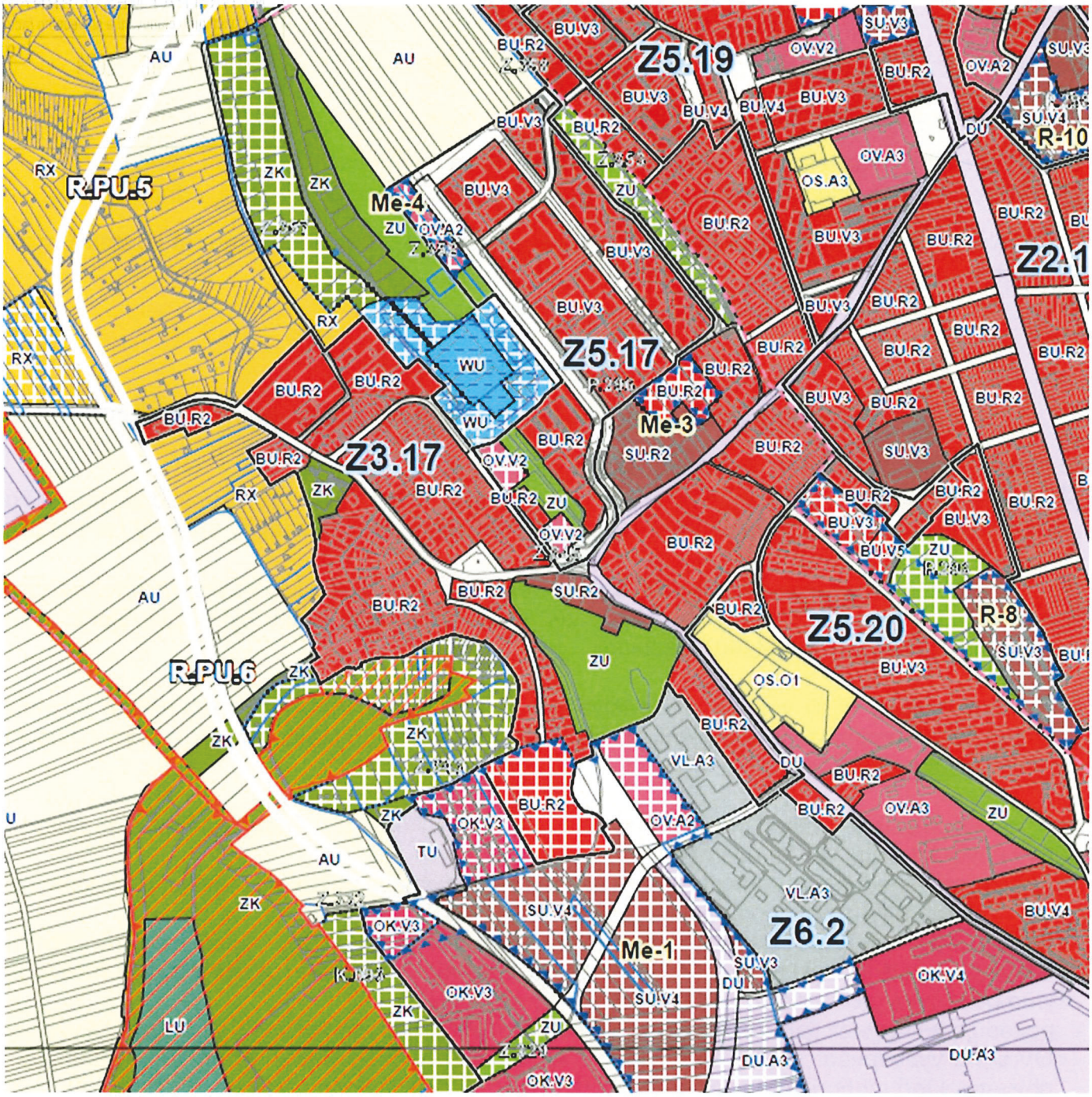
Z5.19
Z5.17
Z3.17
Z5.20
Z6.2
Z2.1
R-PU.5
R-PU.6
R-10
R-8
Me-4
Me-3
Me-1
AU
RX
ZK
ZU
WU
BU.R2
BU.V3
BU.V4
BU.V5
OV.V2
OV.A2
OV.A3
OS.A3
OS.O1
SU.V3
SU.V4
SU.R2
VL.A3
DU
DU.A3
OK.V3
OK.V4
TU
LU

MMB/0720519/2024
Námitky

MMB/0720519/2024

Námitka č.1

Výrok:

Námitce se nevyhovuje.

Odůvodnění:

V rámci podání je vysloven nesouhlas s umístěním územních rezerv pro komunikace R.PU.5 mezi ulicí Turistickou (od křížku) a ulicí Purkyňovou mezi Medláneckými kopci, a R.PU.6 mezi ulicí Turistickou a ulicí V Újezdech.
Oproti předchozí fázi projednání nedošlo ve věci výše uvedených územních rezerv ke změně řešení.
Po zpracování podrobnějších prověřovacích studiích budou vyhodnoceny dopady do území a až následně na základě doporučení bude rozhodnuto o těchto územních rezervách. Tedy v tuto chvíli je předčasné předjímat výsledky prověření.
Z územního hlediska se nejedná o návrhy konkrétních záměrů komunikací, ale o prvky, které budou ve větší podrobnosti teprve prověřeny a následně až rozhodnuto o jejich případné aktivaci.
Území dotčené překryvným koridorem územních rezerv je možné využívat dle současného využití nebo v souladu s podmínkami využití území ploch s rozdílným způsobem využití.
Z výše uvedených důvodů nelze požadavek v současné době zohlednit.

Námitka č.2

Výrok:

Námitce se nevyhovuje.

Odůvodnění:

Podatel požaduje snížení intenzity využití v rozvojové lokalitě R-8.
Výšková hladina 3 v lokalitě R-8 s plochou SU.V3 je shodná s výškovou hladinou okolní stabilizované plochy bydlení při ulici Podpěrova. Hlavním využitím smíšené plochy obytné SU je nejen bydlení, ale i občanské vybavení stejné jako v plochách OV a OK, služby a nerušící výroba a sport. V plochách SU je nutné dodržovat regulativ zastoupení zeleně 30 % pro disponibilní pozemek stavebního záměru. Výšková hladina 3 je charakteristická pro městskou zástavbu, obytná sídliště a areály. Nově navrhovaná zástavba bude navazovat svým charakterem spíše na zástavbu mezi ulicemi Podpěrova a Jabloňová také s výškovou hladinou 3. Snižování výškové hladiny zástavby pod úroveň 3 a s tím snižování intenzity využití území není opodstatněné. Výšková hladina 3 je pro volnou bytovou zástavbu, výšková hladina 2 charakteristická pro rezidenční nízkopodlažní zástavbu není v lokalitě R-8 vhodná. S ohledem na výše uvedené nelze požadavku vyhovět.

Námitka č.3

Výrok:

Námitce se nevyhovuje.

Odůvodnění:

V rámci podání je požadováno mezi veřejně prospěšné stavby s možností vyvlastnění dotčených pozemků zahrnout také komunikační propojení mezi ulicemi Renčova a Terezy Novákové pro odlehčení dopravy z Duhových Polí.
Ve výkresu 2.3 Souhrnný výkres dopravy a 3.0 Veřejně prospěšných staveb jsou vymezeny plochou dopravní infrastruktury D prvky systému komunikací, tvořící základní komunikační systém města Brna (komunikace sběrné, nadsběrné, rychlostní a dálnice).
Komunikace, které jsou vymezeny plochou veřejných prostranství jsou součástí místní sítě a zajišťují doplňkové propojení v rámci městské části. Tímto způsobem je vyznačeno i propojení Renčova – Terezy Novákové.
Z hlediska nastavených principů vyznačení prvků (viz výše) nelze požadavku na doplnění vymezení propojení Renčova – Terezy Novákové ve výkresu 2.3 a 3.0 vyhovět, protože se jedná především o síť obslužných komunikací vymezených plochou veřejných prostranství.

MMB/0720519/2024
Námitky

Námitka č.4

Výrok:

Námitce se vyhovuje částečně.

Odůvodnění:

Námitka nesouhlasí s řešením rozvojové lokalitě Me-1 Technologický park – požaduje snížení intenzity využití území a změnu výškové úrovně na hladinu 3, dále je požadována etapizace výstavby, vymezení samostatné plochy pro občanské vybavení veřejné - školství a stanovení závaznosti zpracované územní studie.

Předmětná lokalita je součástí zpracované Územní studie Technologický park (KAM, p.o., 07/2024), která mimo jiné prověřila a zpodrobnila využití funkčních ploch, zpřesnila prostorové regulativy, upřesnila systém dopravní infrastruktury a definovala obslužnost jednotlivých ploch. Tato ÚS nahradí územním plánem dříve předepsanou ÚS 08-Technologický park. V rámci řešení této ÚS došlo ke změně návrhu využití území - přehodnocení intenzity využití – pro celou rozvojovou lokalitu Me-1 byla jako maximální výšková hladina vyhodnocena hladina 4 (9-22 m). Snížení výškové úrovně zástavby dle požadavků podatele není z městotvorného hlediska možné. Zintenzivnění využití předmětné plochy je krok, v jehož důsledku by mělo dojít k omezení suburbanizace, což je jeden z hlavních cílů nového ÚPmB. U ostatních ploch je zachována výšková úroveň zástavby 3 nebo 2. Zpracovaná územní studie vymezila území pro potřeby školství a v NÚP v textové části, Příloha č. 1 Karty lokalit, v kartě rozvojové lokality Me-1 Technologický park je podmínka "umístit ZŠ a MŠ do plochy BU.R2 v návaznosti na tramvajovou smyčku a severní plochu SU.V4". Vymezení plochy v územním plánu je tedy nadbytečné. Etapizace nebyla zpracovatelem ÚS doporučena.

Závaznost zpracované ÚS - po schválení změny platného ÚPmB, nebo po vydání nového ÚPmB pořizovatel ověří aktuálnost územní studie a bude prověří schválení možnosti využití pro rozhodování v území. Schválená územní studie je každopádně neopomenutelným podkladem pro rozhodování v území, od kterého se lze odchýlit pouze v odůvodněných případech.

538

Magistrát města Brna, Odbor územního plánování a rozvoje, Kounicova 67, 601 67 Brno N

Podatel:

Jméno a příjmení: [redacted]

Trvale bytem: [redacted]

Jsem – nejsem* vlastníkem nemovitosti v ploše dotčené navrhovanou změnou (uvést parcelní číslo pozemku, nebo číslo popisné stavby nebo identifikaci bytové či nebytové jednotky)

611/10 v katastrálním území: MEDLÁNKY (* nehodící škrtněte)

NÁMITKA – PŘIPOMÍNKA*

proti Návrhu Územního plánu města Brna pro veřejné projednání (2024)

Vznáším námitky/připomínky označené níže křížkem:

1 ☐ Nesouhlasíme s umístěním rezerv pro komunikace: R.PU.5 mezi ulicí Turistickou (od křížku) a ulicí Purkyňovou mezi Medláneckými kopci, a R.PU.6 mezi ulicí Turistickou a ulicí V Újezdech. 1

2 ☐ Nesouhlasíme s intenzitou využití území Geofyziky a Medlánecké cihelny v rozvojové ploše R-8 a požadujeme její snížení (méně obyvatel, méně pracovníků), aby byl rozvoj těchto lokalit únosný pro stávající infrastrukturu Medlánek. 2

3 ☐ Požadujeme mezi veřejně prospěšné stavby s možností vyvlastnění dotčených pozemků zahrnout také komunikační propojení mezi ulicemi Renčova a Terezy Novákové pro odlehčení dopravy z Duhových Polí. 3

4 ☐ Nesouhlasíme s řešením návrhové plochy Me-1 v lokalitě tzv. Technoparku, a to z důvodu příliš vysoké intenzity využití území a 4

- požadujeme zredukovat intenzitu využití území na maximální výškovou hladinu 3, jak tomu bylo v původním návrhu nového územního plánu z roku 2020.
- požadujeme etapizaci výstavby tak, aby nejdříve byla vybudována vybavenost dopravní (prodloužení tramvajové linky, zkapacitnění dopravního napojení) a občanská (základní a mateřská škola) jako podmínka pro možnost další výstavby v dané lokalitě.
- požadujeme vymezit samostatnou plochu pro občanské vybavení veřejné – vzdělávání a výchova OV.s pro vybudování základní a mateřské školy tak, aby rozloha této plochy odpovídala počtu obyvatel, kteří mohou potenciálně v lokalitě bydlet při maximálním možném využití ploch umožňujících bytovou výstavbu.
- požadujeme, aby Územní studie Technologického parku (KAM Brno, 2024), která byla pro toto území na podkladě návrhu územního plánu zpracována, byla pro rozhodování a umisťování staveb v území závazná.

Prostor pro případné doplnění vlastního obsahu:

Statutární město Brno
Doručeno: 07.08.2024
MMB/0720524/2024
listy:1 přílohy:
druh: li/ev:
mmb1es8f18df5d

MAGISTRÁT MĚSTA BRNA
Odbor územního plánování a stavebního řádu
Došlo: 07 -08- 2024 10
Č.j. MMB: 0720524
Příl.: .....

V Brně dne 4.8.2024

Podpis [redacted]

Z5.19
Z5.17
Z3.17
Z5.20
Z6.2
Z2.1
R-10
R-8
R-PU.5
R-PU.6
Me-4
Me-3
Me-1
AU
RX
ZK
ZU
WU
BU.R2
BU.V3
BU.V4
OV.V2
OV.A2
OV.A3
OS.A3
OS.O1
SU.V3
SU.V4
SU.R2
DU
VL.A3
OK.V3
OK.V4
TU
LU
DU.A3

MMB/0720524/2024
Námitky

MMB/0720524/2024

Námitka č.1

Výrok:

Námitce se nevyhovuje.

Odůvodnění:

V rámci podání je vysloven nesouhlas s umístěním územních rezerv pro komunikace R.PU.5 mezi ulicí Turistickou (od křížku) a ulicí Purkyňovou mezi Medláneckými kopci, a R.PU.6 mezi ulicí Turistickou a ulicí V Újezdech.
Oproti předchozí fázi projednání nedošlo ve věci výše uvedených územních rezerv ke změně řešení.
Po zpracování podrobnějších prověřovacích studiích budou vyhodnoceny dopady do území a až následně na základě doporučení bude rozhodnuto o těchto územních rezervách. Tedy v tuto chvíli je předčasné předjímat výsledky prověření.
Z územního hlediska se nejedná o návrhy konkrétních záměrů komunikací, ale o prvky, které budou ve větší podrobnosti teprve prověřeny a následně až rozhodnuto o jejich případné aktivaci.
Území dotčené překryvným koridorem územních rezerv je možné využívat dle současného využití nebo v souladu s podmínkami využití území ploch s rozdílným způsobem využití.
Z výše uvedených důvodů nelze požadavek v současné době zohlednit.

Námitka č.2

Výrok:

Námitce se nevyhovuje.

Odůvodnění:

Podatel požaduje snížení intenzity využití v rozvojové lokalitě R-8.
Výšková hladina 3 v lokalitě R-8 s plochou SU.V3 je shodná s výškovou hladinou okolní stabilizované plochy bydlení při ulici Podpěrova. Hlavním využitím smíšené plochy obytné SU je nejen bydlení, ale i občanské vybavení stejné jako v plochách OV a OK, služby a nerušící výroba a sport. V plochách SU je nutné dodržovat regulativ zastoupení zeleně 30 % pro disponibilní pozemek stavebního záměru. Výšková hladina 3 je charakteristická pro městskou zástavbu, obytná sídliště a areály. Nově navrhovaná zástavba bude navazovat svým charakterem spíše na zástavbu mezi ulicemi Podpěrova a Jabloňová také s výškovou hladinou 3. Snižování výškové hladiny zástavby pod úroveň 3 a s tím snižování intenzity využití území není opodstatněné. Výšková hladina 3 je pro volnou bytovou zástavbu, výšková hladina 2 charakteristická pro rezidenční nízkopodlažní zástavbu není v lokalitě R-8 vhodná. S ohledem na výše uvedené nelze požadavku vyhovět.

Námitka č.3

Výrok:

Námitce se nevyhovuje.

Odůvodnění:

V rámci podání je požadováno mezi veřejně prospěšné stavby s možností vyvlastnění dotčených pozemků zahrnout také komunikační propojení mezi ulicemi Renčova a Terezy Novákové pro odlehčení dopravy z Duhových Polí.
Ve výkresu 2.3 Souhrnný výkres dopravy a 3.0 Veřejně prospěšných staveb jsou vymezeny plochou dopravní infrastruktury D prvky systému komunikací, tvořící základní komunikační systém města Brna (komunikace sběrné, nadsběrné, rychlostní a dálnice).
Komunikace, které jsou vymezeny plochou veřejných prostranství jsou součástí místní sítě a zajišťují doplňkové propojení v rámci městské části. Tímto způsobem je vyznačeno i propojení Renčova – Terezy Novákové.
Z hlediska nastavených principů vyznačení prvků (viz výše) nelze požadavku na doplnění vymezení propojení Renčova – Terezy Novákové ve výkresu 2.3 a 3.0 vyhovět, protože se jedná především o síť obslužných komunikací vymezených plochou veřejných prostranství.

MMB/0720524/2024
Námitky

Námitka č.4

Výrok:

Námitce se vyhovuje částečně.

Odůvodnění:

Námitka nesouhlasí s řešením rozvojové lokalitě Me-1 Technologický park – požaduje snížení intenzity využití území a změnu výškové úrovně na hladinu 3, dále je požadována etapizace výstavby, vymezení samostatné plochy pro občanské vybavení veřejné - školství a stanovení závaznosti zpracované územní studie.

Předmětná lokalita je součástí zpracované Územní studie Technologický park (KAM, p.o., 07/2024), která mimo jiné prověřila a zpodrobnila využití funkčních ploch, zpřesnila prostorové regulativy, upřesnila systém dopravní infrastruktury a definovala obslužnost jednotlivých ploch. Tato ÚS nahradí územním plánem dříve předepsanou ÚS 08-Technologický park. V rámci řešení této ÚS došlo ke změně návrhu využití území - přehodnocení intenzity využití – pro celou rozvojovou lokalitu Me-1 byla jako maximální výšková hladina vyhodnocena hladina 4 (9-22 m). Snížení výškové úrovně zástavby dle požadavků podatele není z městotvorného hlediska možné. Zintenzivnění využití předmětné plochy je krok, v jehož důsledku by mělo dojít k omezení suburbanizace, což je jeden z hlavních cílů nového ÚPmB. U ostatních ploch je zachována výšková úroveň zástavby 3 nebo 2. Zpracovaná územní studie vymezila území pro potřeby školství a v NÚP v textové části, Příloha č. 1 Karty lokalit, v kartě rozvojové lokality Me-1 Technologický park je podmínka "umístit ZŠ a MŠ do plochy BU.R2 v návaznosti na tramvajovou smyčku a severní plochu SU.V4". Vymezení plochy v územním plánu je tedy nadbytečné. Etapizace nebyla zpracovatelem ÚS doporučena.

Závaznost zpracované ÚS - po schválení změny platného ÚPmB, nebo po vydání nového ÚPmB pořizovatel ověří aktuálnost územní studie a bude prověří schválení možnosti využití pro rozhodování v území. Schválená územní studie je každopádně neopomenutelným podkladem pro rozhodování v území, od kterého se lze odchýlit pouze v odůvodněných případech.

MAGISTRÁT MĚSTA BRNA
Odbor územního plánování a stavebního řádu
Došlo: 07 -08- 2024 10
Č.j. MMB: 720529
Příl.: .....

Statutární město Brno
Doručeno: 07.08.2024
MMB/0720529/2024
listy:1 přílohy:
druh: li/sv:
mmb1es8f18df60

MAGISTRÁT
Odbor územního
Kounicova 67
601 67 Brno

N

PŘIPOMÍNKA

NÁZEV PROJEDNÁVANÉ ÚPD	NÁVRH Územního plánu města Brna pro společné jednání (2024)

Identifikační údaje podatele

Fyzická osoba/právnická osoba

Jméno, příjmení / Název společnosti	[redacted]
Datum narození/ Identifikační číslo	
Trvalé bydliště/ Sídlo	
E-mail:	

Upřesnění obsahu připomínky (území, ke kterému se vztahuje připomínka)

Městská část	Maloměřice a Obřany
Katastrální území	Obřany
Parcelní čísla pozemků (adresa, doplňující popis lokality)	880/53, 880/57, 880/39, 880/48 zapsáno na LV 844
Rozvojová lokalita (např. Be-1 apod.)	Dříve Ob-4, následně plocha územní rezervy B-12, nyní neoznačena lokalita, K.084

Text připomínky

K podání jsou přiloženy přílohy:
počet příloh..... celkový počet stran všech příloh.....

Připomínky: V posledním návrhu Územního plánu Brno pro společné jednání (2024) (dále jen „ÚP Brno“) je dotčená parcela p.č. 880/53, 880/57, 880/39, 880/48, k.ú. Obřany, která se nachází v lokalitě, která je současným návrhem vymezena v nezastavitelné ploše s funkčním využitím Zemědělské všeobecné – AU. Předešlým návrhem ÚP Brno v podobě, která byla předložena zastupitelstvu města Brna ke schválení byla tato lokalita vymezena v ploše územní rezervy B-12 s budoucím využitím „bydlení“. Dřívějším návrhem ÚP Brno pro veřejné projednání (2020) byla pak tato lokalita vymezena v rozvojové lokalitě Ob-4 s funkčním využitím plochy bydlení - B/r2.

V průběhu pořizování ÚP Brno byl pozemek z původně zastavitelné plochy, následně převeden na plochu územní rezervy a nyní v plochy nezastavitelné. **Se zařazením výše uvedeného pozemku do plochy nezastavitelné nesouhlasím a žádám o zpětné zařazení pozemku do lokality vymezené v ploše územní rezervy B-12 s budoucím využitím „bydlení“.**

Zdůvodnění:

Předešlým návrhem ÚP Brno, který nebyl schválen zastupitelstvem města Brna byla předmětná lokalita, jejíž součástí je výše uvedený pozemek, vymezena v územní rezervě B-12. Jejím účelem bylo: *„prověřit možnost rozšíření návrhových ploch bydlení, prověřit umístění veřejných prostranství, prostupnost územím a zachování přístupu do navazujících ploch zahrádek, prověřit intenzitu zastavění ...“*, viz str. 104 textové části. Na str. 424 textové části odůvodnění tohoto návrhu ÚP Brno bylo uvedeno: *„Na základě vyhodnocení výsledků projednání však dochází k převedení rozvojových lokalit Ob-1 a Ob-4 včetně části dopravního propojení Ob/1 do územních rezerv.“*

Stávající návrh ÚP Brno nezachoval ani územní rezervu B-12. S tímto zcela nesouhlasím a mám za to, že takový přístup je zcela nelogický, neopodstatněný a neodůvodněný.

Pokud není v zájmu města Brna zachovat rozvojovou lokalitu Ob-4, domnívám se, že je žádoucí v souladu s vizí rozvoje městské části Maloměřice a Obřany zachovat zdejší lokalitu jako územní rezervu. Vyřazení územní rezervy B-12 není stávajícím návrhem ÚP Brno nijak zdůvodněno. Mám za to, že takový požadavek nebyl vznesen žádným dotčeným orgánem státní správy.

Zastupitelstvo městské části Maloměřice a Obřany se ve dnech 23.6.2020 a 23.6..2021 usneslo na požadavku, aby územní plán umožnil „rezideční lokální výstavbu RD v oblasti OB-4". Předmětná lokalita byla v předešlých návrzích ÚP Brno uznána jako důležitá pro další rozvoj města Brna, což bylo podpořeno vymezením zastavitelných ploch, a následně územní rezervy. Vymezení předmětné lokality ve výhradně nezastavitelných plochách pak popírá předešlý přístup ÚP Brno.

Dále chci poukázat na skutečnost, že zmíněná lokalita se dlouhodobě (více než 20 let) nevyužívá k účelu, ke kterému je určena, a to pro zemědělské hospodaření z důvodu nízké kvality půdy (bonitě půdy). O pronájem pozemků pro účely zemědělského hospodaření dlouhodobě není zájem.

Domnívám se, že je zcela nepřiměřené a nesprávné tuto lokalitu zcela vyřadit z rozvojového potenciálu zdejší části města Brna. Zachování předmětné lokality jako alespoň územní rezervu pak potvrzuje předně její umístění v blízkosti stabilizovaných ploch bydlení.

Je zřejmé, že zařadit tyto předmětné pozemky do "veřejné zeleně" je v zájmu jen několika jedinců, kteří bydlí v klidné konečné ulici, nicméně takovéto požadavky může mít každý a jestliže je v zájmu města Brna územní rozvoj navazující na stávající zástavbu, není možné brát v potaz požadavek několika lidí oproti většině či všeobecnému zájmu rozvoje bydlení.

Není v našem zájmu podporovat výstavbu velkých bytových domů, spíše rodinných domů, které budou odpovídat i okolní zástavbě a vzhledově nebudou ničit ráz okolní krajiny.

V Brně dne 6. srpna 2024	Podpis: [redacted] .....

MMB/0720529/2024
Námitky

MMB/0720529/2024

Námitka

Výrok:

Námitce se nevyhovuje.

Odůvodnění:

Je vysloven nesouhlas se zrušením rozvojové lokality Ob-4, územní rezervy B-12 a s vymezením vyjmenovaných pozemků do nestavební stabilizované plochy zemědělské všeobecné AU a plochy zeleně krajinné ZK. Zároveň je vyloven požadavek na zařazení vyjmenovaných pozemků do plochy bydlení.

V návrhu NÚP z roku 2020 byla předmětná lokalita vymezena jako zastavitelná plocha bydlení, příp. smíšená obytná, v rámci rozvojové lokality Ob-4. Proti tomuto návrhu bylo vzneseno množství nesouhlasných námitek, včetně připomínky MČ Brno - Maloměřice a Obřany. MČ Brno - Maloměřice a Obřany vyslovila podmíněný souhlas s rozvojovými lokalitami pro rodinné bydlení Ob-1 a Ob-4 výslovně pouze při splnění podmínky nevymezení dopravního propojení Ob/1 v koridoru z ul. Fryčajova do ul. Seifertova a současně vyslovila požadavek nenavyšovat dopravní zátěž ulic Selská, Obřanská, Fryčajova.

Na základě rozhodnutí Rady města Brna (RMB), které přijala na schůzi RMB č. R8/127 zahájené dne 20.1.2021 s pokračováním dne 25.1.2021, uplatnil určený zastupitel, radní pro územní plánování RNDr. Filip Chvátal, PhD. u pořizovatele připravovaného Územního plánu města Brna – Odboru územního plánování a rozvoje MMB, ve smyslu § 53 odst. (1) zákona č. 183/2006 sb., o územním plánování a stavebním řádu, ve znění pozdějších předpisů, podnět, aby vyhodnocení výsledků projednání dokončil v souladu s doporučením RMB. RMB doporučila řešení u problematických oblastí rozvoje města stěžejního charakteru. Doporučení se týkalo i rozvojových lokalit Ob-1 a Ob-4 a dopravního koridoru Ob/1, v rámci Návrhu pro opakovaného veřejné projednání bylo řešení upraveno a projednané vedení záměru Ob/1 vypuštěno. Rozvojové lokality Ob-1 a Ob-4 byly proto v návrhu nového ÚPmB v letech 2021 a 2022 převedeny do územních rezerv B-12 a B-13 a v území byl potvrzen stávající stav využití, tedy plochy zahrádek I (nyní plochy RX - rekreace jiná) a plochy zemědělské A (nyní plochy AU - zemědělské všeobecné).

V letech 2022-2024 návrh nového územního plánu města Brna prošel přepracováním s ohledem na Pokyny ZMB z roku 2022 a byl uveden do jednotného standardu ÚPD dle stavebního zákona a jeho prováděcích předpisů. Na základě uplatněného Pokynu určeného zastupitele Ing. arch. Petra Bořeckého došlo k vypuštění územních rezerv B -12 a B -13, které byly prověřovány a navrhovány pro rozvoj bydlení a to z důvodů, že v současné době jsou využívány zejména jako zahrádkářské lokality a důsledkem územní rezervy by jejich využití pro tento účel bylo omezeno. Vypuštěním územních rezerv bude umožněno rozvíjet tyto lokality pro stávající účel, tj. pro individuální rekreaci formou zahrádkaření s možností výstavby nových objektů zahradních chat do 40 m2 v případě ploch RX a pro zemědělskou činnost v případě ploch AU. S jejich využitím pro bydlení se tedy v dlouhodobějším časovém horizontu nepočítá.

Do plochy zeleně krajinné ZK byla část předmětných pozemků vymezena z následujících důvodů: Zpracovatel návrhu NÚP na základě své odbornosti prověřil, vyhodnotil a navrhl nejvhodnější možné řešení funkčního využití pozemků předmětného území. Při tvorbě vycházel zejména z aktuálních podkladů a Pokynů pro vypracování Návrhu ÚPmB, které schválilo Zastupitelstvo města Brna usnesením č. ZM7/3871 na zasedání konaném dne 19. 6. 2018. Území Obřan mělo být dle dohody s MŽP ČR z hlediska záboru ZPF řešeno dle varianty III. Konceptu ÚPmB s dílčími úpravami.

Návrh NÚP počítá s dostatečným rozšířením funkce bydlení ve městě Brně v rámci navržených zastavitelných ploch a ploch přestavby (zejména BI, BU, SU příp. W a V). Potenciál těchto ploch činí zhruba 167 tisíc obyvatel (viz. textová část Odůvodnění kap. 9 Vyhodnocení účelného využití zastavěného území a vyhodnocení potřeby vymezení zastavitelných ploch).

Na základě uvedeného není možné námitce vyhovět.

MAGISTRÁT MĚSTA BRNA
Odbor územního plánování a stavebního řádu
Došlo: 07 -08- 2024 10
Č.j. MMB: .....
Příl.: .....

MAGISTRÁT MĚSTA BRNA
Odbor územního plánování a stavebního řádu,
Oddělení pořizování ÚPD a ÚPP
Kounicova 67
601 67 Brno

N

541

NÁMITKA / PŘIPOMÍNKA

NÁZEV PROJEDNÁVANÉ ÚPD	**NÁVRH Územního plánu města Brna pro veřejné projednání (2024)**

Statutární město Brno
Doručeno: 07.08.2024
MMB/0720532/2024
listy:1 přílohy:
druh: li/sv:
mmb1es8f18df62

Identifikační údaje podatele

Fyzická osoba/právnická osoba

Jméno, příjmení / Název společnosti	[redacted]
Datum narození/ Identifikační číslo	
Trvalé bydliště/ Sídlo	
E-mail:	

Jsem - ~~nejsem~~ *) občan města Brna	Jsem - ~~nejsem~~*) vlastníkem pozemku/ů nebo stavby v ploše dotčené navrhovanou změnou Katastrální území Trnitá parc čísla: 985/2 985/5; součástí pozemku je stavba 985/6

Upřesnění obsahu námitky / připomínky (území, ke kterému se vztahuje námitka / připomínka)

Městská část	Brno-Jih
Katastrální území	Trnitá
Parcelní čísla pozemků (adresa, doplňující popis lokality)	985/2 985/5; součástí pozemku je stavba 985/6
Rozvojová lokalita (např. Be-1 apod.)	TR-2

Text námitky / připomínky včetně ODŮVODNĚNÍ

K podání jsou přiloženy přílohy: počet příloh 0 celkový počet stran všech příloh 0

Jako vlastníci výše uvedených pozemků bychom chtěli podat námitku vůči jejich zařazení do ploch Veřejných prostranství všeobecných, tak jak je plánováno v chystaném novém územním plánu.

Tyto pozemky již několik dekád slouží pro účely komerční občanské vybavenosti a i vzhledem na rozvoj navazujících parcel v majetku společnosti CRESTYL, která vedle bude stavět velké nákupní středisko, bylo by vhodné do budoucna pracovat s novou podobou části tohoto území, kde jsou situované naše pozemky:

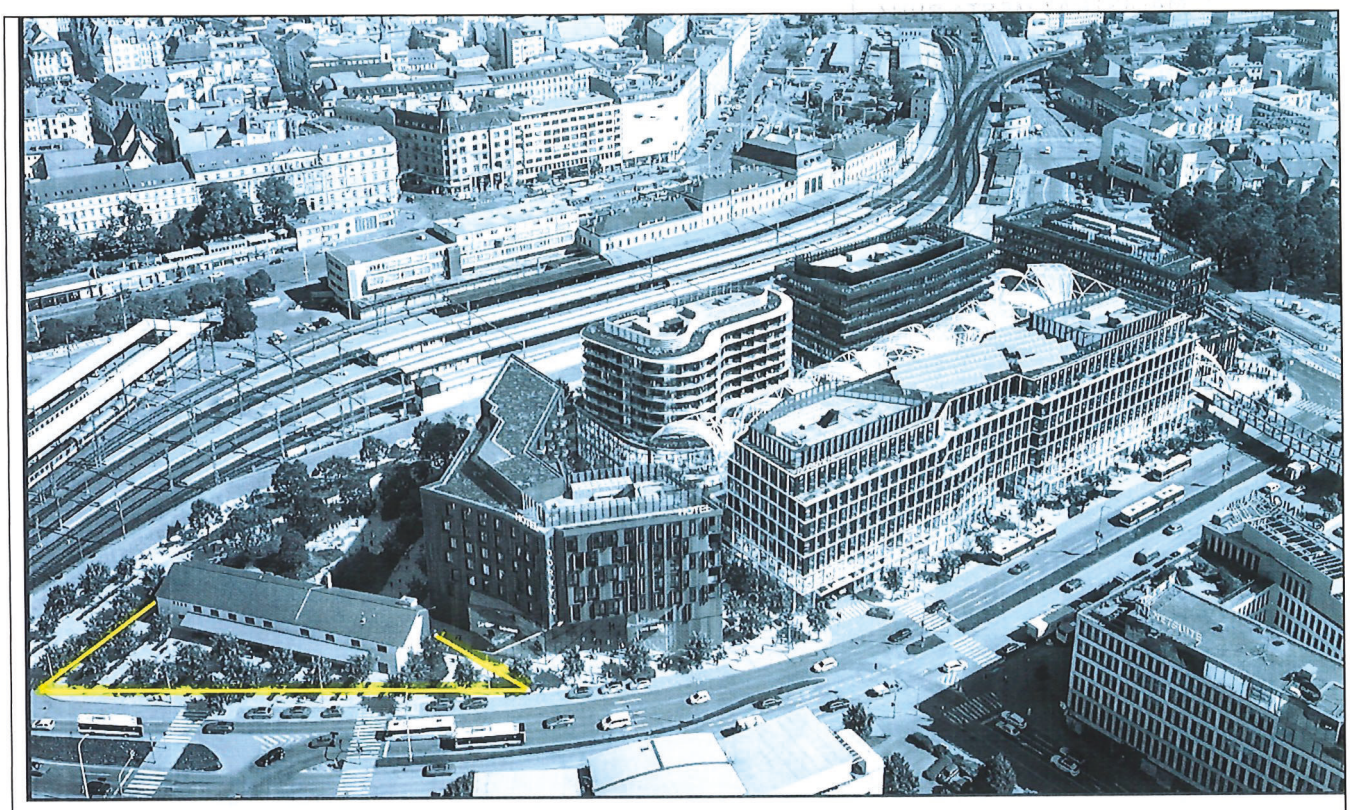

Vzhledem na umístění parcel **bychom tímto chtěli požádat o zařazení parcel č. 985/2, 985/5 a 985/6 do kategorie SU.V6 anebo OK.V6** v souladu s plánovanou okolní zástavbou, díky čemu bude možno lokalitě dodat jednotný charakter, a to při zachování požadavků na další rozvoj města v této lokalitě.

Jsme si vědomi budoucího záměru na podzemní dráhu, která povede na sousedních pozemcích (taky SU.V6), stejně jako plánu na vedení tramvajové tratě skrz západní část námi vlastněných pozemků. Při zohlednění této vize je i tak možné si představit stavbu, umístěnou ve východní části parcel, která by plnila funkce v souladu s okolím a zároveň s potřebami rozvoje města a za tímto účelem bychom chtěli požádat o výše uvedenou změnu způsobu využití těchto pozemků.

V Brně, dne 6.8.2024	Podpi[redacted]

**nehodící se škrtněte*

MMB/0720532/2024
Námitky

MMB/0720532/2024

Námitka

Výrok:

Námitce se nevyhovuje.

Odůvodnění:

Podatel namítá vymezení plochy veřejných prostranství všeobecných na svých pozemcích. Pro dva tyto pozemky je ve výkrese 3.0 Výkres veřejně prospěšných staveb, opatření a asanací M1:10000 vymezena veřejně prospěšná stavba VD.002 pro záměr bulváru včetně tramvaje a jejího zapojení na Nové Sady (Tr/5 a Tr/31). Pro tuto stavbu lze z důvodu veřejného zájmu práva k pozemkům a stavbám vyvlastnit souladu s § 170 zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), viz kapitola 7 závazné textové části. Proto nelze námitce v požadavku na vymezení plochy SU nebo OK vyhovět.

MAGISTRÁT MĚSTA BRNA
Odbor územního plánování a stavebního řádu
Došlo: 07 -08- 2024 10
Č.j. MMB: .....
Příl.: .....

MAGISTRÁT MĚSTA BRNA
Odbor územního plánování a stavebního řádu,
Oddělení pořizování ÚPD a ÚPP
Kounicova 67
601 67 Brno

540 N

NÁMITKA / PŘIPOMÍNKA

NÁZEV PROJEDNÁVANÉ ÚPD	**NÁVRH Územního plánu města Brna pro veřejné projednání (2024)**

Statutární město Brno
Doručeno: 07.08.2024
MMB/0720540/2024
listy:1 přílohy:
druh: li/sv:
mmb1es8f18df6a

Identifikační údaje podatele

Fyzická osoba/právnická osoba

Jméno, příjmení / Název společnosti	[redacted]
Datum narození/ Identifikační číslo	[redacted]
Trvalé bydliště/ Sídlo	[redacted]
E-mail	[redacted]

Jsem - ~~nejsem~~ *) občan města Brna	Jsem - ~~nejsem~~*) vlastníkem pozemku/ů nebo stavby v ploše dotčené navrhovanou změnou Katastrální území Kníničky parc čísla: 802/1 801; součástí pozemku je stavba 802/4 803/4

Upřesnění obsahu námitky / připomínky (území, ke kterému se vztahuje námitka / připomínka)

Městská část	Brno-Kníničky
Katastrální území	Kníničky
Parcelní čísla pozemků (adresa, doplňující popis lokality)	802/1 801; součástí pozemku je stavba 802/4 803/4
Rozvojová lokalita (např. Be-1 apod.)	Ky

Text námitky / připomínky včetně ODŮVODNĚNÍ

K podání jsou přiloženy přílohy: počet příloh 0 celkový počet stran všech příloh 0

Jako vlastník výše uvedených pozemků bych chtěla podat námitku vůči jejich zařazení do ploch ZU - zeleň všeobecná, tak jak je plánováno v chystaném novém územním plánu.

Tyto pozemky, stejně jako pozemky k nim přiléhající již 80 let slouží pro účely individuální a společné (např. podnikové) rekreace. Charakter využití je podpořen soukromým vlastnictvím těchto pozemků.

Vzhledem k umístění a současnému využití parcel **bych tímto chtěla požádat o zařazení parcel č. 802/1, 801, 802/4 a 803/4 do kategorie RX – rekreace jiná** v souladu s okolním územím, tedy celou plochu, která je nyní navržena jako ZU – zeleň všeobecná.

Toto zařazení lépe odpovídá současnému stavu, kdy dané pozemky plní už dnes funkce zeleně všeobecné a to po stránce **ekologické** (lepší kvalita ovzduší, snížení hluku a poskytnutí přírodního prostředí pro floru a faunu) a **urbanistické** (oddělení komunikace ulice Hrázní od pláží u přehrady, estetická funkce).

Navrhovaná kategorie RX – rekreace jiná **nebude v rozporu se současným soukromým vlastnictvím pozemků** a nebude majitele omezovat ve využití svých rekreačních objektů.

V Brně, dne 7.8.2024	Podpis: [redacted]

**nehodící se škrtněte*

MMB/0720540/2024
Námitky

MMB/0720540/2024

Námitka

Výrok:

Námitce se nevyhovuje.

Odůvodnění:

Podatel namítá vymezení plochy zeleně všeobecné na svých pozemcích a požaduje vymezení plochy rekreace jiné.

Plocha ZR, tedy plocha městské zeleně rekreační je v území vymezena i v aktuálně platném územním plánu. Dle vyhlášky č.2/2004 je plochou nestavební volnou, tedy přípustnost nebo podmíněná přípustnost výstavby objektů je zde regulována. K zastavění objekty jsou určeny plochy stavební. Tato lokalita je tedy dlouhodobě určena pro realizaci veřejně přístupné plochy zeleně.

Zpracovatel vyhodnotil, že vybudování plochy zeleně pro širokou veřejnost je v této lokalitě převažujícím veřejným zájmem a že se jedná o vhodnější řešení i ve vztahu k cílům a úkolům územního plánování stanovených stavebním zákonem.

Do doby započetí realizace cílového stavu pro plochu, v tomto případu veřejně přístupné zeleně, pro které se předpokládá majetkoprávní vypořádání, je současné využití území přípustné nebo podmíněně přípustné v souladu s obecnými podmínkami využití území a v souladu s těmito podmínkami lze využívat i legálně povolené stavby na pozemcích (viz kap.6.2. závazné textové části). Nelze tedy hovořit o majetkové újmě.

Vymezení plochy zeleně všeobecné ZU zůstává zachováno, z výše uvedených důvodů a zejména z důvodu veřejného zájmu. V aktuálně platném ÚP se nejedná se o stavební plochu, nelze tedy hovořit o zrušení určení pozemku k zastavění. Námitce se nevyhovuje.

537

N

Magistrát města Brna, Odbor územního plánování a rozvoje, Kounicova 67, 601 67 Brno

Podatel:

Jméno a příjme[redacted]

Trvale bytem: .[redacted]

Jsem – nejsem* vlastníkem nemovitosti v ploše dotčené navrhovanou změnou (uvést parcelní číslo pozemku, nebo číslo popisné stavby nebo identifikaci bytové či nebytové jednotky)

[redacted].....v katastrálním území: ..MEDLÁNKY(* nehodící škrtněte)

NÁMITKA – PŘIPOMÍNKA*

proti Návrhu Územního plánu města Brna pro veřejné projednání (2024)

Vznáším námitky/připomínky označené níže křížkem:

1 ☒ Nesouhlasíme s umístěním rezerv pro komunikace: R.PU.5 mezi ulicí Turistickou (od křížku) a ulicí Purkyňovou mezi Medláneckými kopci, a R.PU.6 mezi ulicí Turistickou a ulicí V Újezdech. 1

2 ☒ Nesouhlasíme s intenzitou využití území Geofyziky a Medlánecké cihelny v rozvojové ploše R-8 a požadujeme její snížení (méně obyvatel, méně pracovníků), aby byl rozvoj těchto lokalit únosný pro stávající infrastrukturu Medlánek. 2

3 ☒ Požadujeme mezi veřejně prospěšné stavby s možností vyvlastnění dotčených pozemků zahrnout také komunikační propojení mezi ulicemi Renčova a Terezy Novákové pro odlehčení dopravy z Duhových Polí. 3

4 ☒ Nesouhlasíme s řešením návrhové plochy Me-1 v lokalitě tzv. Technoparku, a to z důvodu příliš vysoké intenzity využití území a 4

- požadujeme zredukovat intenzitu využití území na maximální výškovou hladinu 3, jak tomu bylo v původním návrhu nového územního plánu z roku 2020.
- požadujeme etapizaci výstavby tak, aby nejdříve byla vybudována vybavenost dopravní (prodloužení tramvajové linky, zkapacitnění dopravního napojení) a občanská (základní a mateřská škola) jako podmínka pro možnost další výstavby v dané lokalitě.
- požadujeme vymezit samostatnou plochu pro občanské vybavení veřejné – vzdělávání a výchova OV.s pro vybudování základní a mateřské školy tak, aby rozloha této plochy odpovídala počtu obyvatel, kteří mohou potenciálně v lokalitě bydlet při maximálním možném využití ploch umožňujících bytovou výstavbu.
- požadujeme, aby Územní studie Technologického parku (KAM Brno, 2024), která byla pro toto území na podkladě návrhu územního plánu zpracována, byla pro rozhodování a umisťování staveb v území závazná.

Prostor pro případné doplnění vlastního obsahu:

Statutární město Brno
Doručeno: 07.08.2024
MMB/0720544/2024
listy:1 přílohy:
druh: li/sv:
mmb1es8f18df6c

MAGISTRÁT MĚSTA BRNA
Odbor územního plánování a stavebního řádu
10
Došlo: 07 -08- 2024
Č.j. MMB: 0720544
Příl.:

V Brně dne 31.7.2024

Podpis [redacted]

MMB/0720544/2024
Námitky

MMB/0720544/2024

Námitka č.1

Výrok:

Námitce se nevyhovuje.

Odůvodnění:

V rámci podání je vysloven nesouhlas s umístěním územních rezerv pro komunikace R.PU.5 mezi ulicí Turistickou (od křížku) a ulicí Purkyňovou mezi Medláneckými kopci, a R.PU.6 mezi ulicí Turistickou a ulicí V Újezdech.
Oproti předchozí fázi projednání nedošlo ve věci výše uvedených územních rezerv ke změně řešení.
Po zpracování podrobnějších prověřovacích studiích budou vyhodnoceny dopady do území a až následně na základě doporučení bude rozhodnuto o těchto územních rezervách. Tedy v tuto chvíli je předčasné předjímat výsledky prověření.
Z územního hlediska se nejedná o návrhy konkrétních záměrů komunikací, ale o prvky, které budou ve větší podrobnosti teprve prověřeny a následně až rozhodnuto o jejich případné aktivaci.
Území dotčené překryvným koridorem územních rezerv je možné využívat dle současného využití nebo v souladu s podmínkami využití území ploch s rozdílným způsobem využití.
Z výše uvedených důvodů nelze požadavek v současné době zohlednit.

Námitka č.2

Výrok:

Námitce se nevyhovuje.

Odůvodnění:

Podatel požaduje snížení intenzity využití v rozvojové lokalitě R-8.
Výšková hladina 3 v lokalitě R-8 s plochou SU.V3 je shodná s výškovou hladinou okolní stabilizované plochy bydlení při ulici Podpěrova. Hlavním využitím smíšené plochy obytné SU je nejen bydlení, ale i občanské vybavení stejné jako v plochách OV a OK, služby a nerušící výroba a sport. V plochách SU je nutné dodržovat regulativ zastoupení zeleně 30 % pro disponibilní pozemek stavebního záměru. Výšková hladina 3 je charakteristická pro městskou zástavbu, obytná sídliště a areály. Nově navrhovaná zástavba bude navazovat svým charakterem spíše na zástavbu mezi ulicemi Podpěrova a Jabloňová také s výškovou hladinou 3. Snižování výškové hladiny zástavby pod úroveň 3 a s tím snižování intenzity využití území není opodstatněné. Výšková hladina 3 je pro volnou bytovou zástavbu, výšková hladina 2 charakteristická pro rezidenční nízkopodlažní zástavbu není v lokalitě R-8 vhodná. S ohledem na výše uvedené nelze požadavku vyhovět.

Námitka č.3

Výrok:

Námitce se nevyhovuje.

Odůvodnění:

V rámci podání je požadováno mezi veřejně prospěšné stavby s možností vyvlastnění dotčených pozemků zahrnout také komunikační propojení mezi ulicemi Renčova a Terezy Novákové pro odlehčení dopravy z Duhových Polí.
Ve výkresu 2.3 Souhrnný výkres dopravy a 3.0 Veřejně prospěšných staveb jsou vymezeny plochou dopravní infrastruktury D prvky systému komunikací, tvořící základní komunikační systém města Brna (komunikace sběrné, nadsběrné, rychlostní a dálnice).
Komunikace, které jsou vymezeny plochou veřejných prostranství jsou součástí místní sítě a zajišťují doplňkové propojení v rámci městské části. Tímto způsobem je vyznačeno i propojení Renčova – Terezy Novákové.
Z hlediska nastavených principů vyznačení prvků (viz výše) nelze požadavku na doplnění vymezení propojení Renčova – Terezy Novákové ve výkresu 2.3 a 3.0 vyhovět, protože se jedná především o síť obslužných komunikací vymezených plochou veřejných prostranství.

MMB/0720544/2024
Námitky

Námitka č.4

Výrok:

Námitce se vyhovuje částečně.

Odůvodnění:

Námitka nesouhlasí s řešením rozvojové lokalitě Me-1 Technologický park – požaduje snížení intenzity využití území a změnu výškové úrovně na hladinu 3, dále je požadována etapizace výstavby, vymezení samostatné plochy pro občanské vybavení veřejné - školství a stanovení závaznosti zpracované územní studie.

Předmětná lokalita je součástí zpracované Územní studie Technologický park (KAM, p.o., 07/2024), která mimo jiné prověřila a zpodrobnila využití funkčních ploch, zpřesnila prostorové regulativy, upřesnila systém dopravní infrastruktury a definovala obslužnost jednotlivých ploch. Tato ÚS nahradí územním plánem dříve předepsanou ÚS 08-Technologický park. V rámci řešení této ÚS došlo ke změně návrhu využití území - přehodnocení intenzity využití – pro celou rozvojovou lokalitu Me-1 byla jako maximální výšková hladina vyhodnocena hladina 4 (9-22 m). Snížení výškové úrovně zástavby dle požadavků podatele není z městotvorného hlediska možné. Zintenzivnění využití předmětné plochy je krok, v jehož důsledku by mělo dojít k omezení suburbanizace, což je jeden z hlavních cílů nového ÚPmB. U ostatních ploch je zachována výšková úroveň zástavby 3 nebo 2. Zpracovaná územní studie vymezila území pro potřeby školství a v NÚP v textové části, Příloha č. 1 Karty lokalit, v kartě rozvojové lokality Me-1 Technologický park je podmínka "umístit ZŠ a MŠ do plochy BU.R2 v návaznosti na tramvajovou smyčku a severní plochu SU.V4". Vymezení plochy v územním plánu je tedy nadbytečné. Etapizace nebyla zpracovatelem ÚS doporučena.

Závaznost zpracované ÚS - po schválení změny platného ÚPmB, nebo po vydání nového ÚPmB pořizovatel ověří aktuálnost územní studie a bude prověří schválení možnosti využití pro rozhodování v území. Schválená územní studie je každopádně neopomenutelným podkladem pro rozhodování v území, od kterého se lze odchýlit pouze v odůvodněných případech.

543

MAGISTRÁT MĚSTA BRNA
Odbor územního plánování a stavebního řádu
Došlo: 07 -08- 2024 10
Č.j. MMB: .....
Příl.: .....

MAGISTRÁT MĚSTA BRNA
Odbor územního plánování a rozvoje
Kounicova 67
601 67 Brno

N

PŘIPOMÍNKA

NÁZEV PROJEDNÁVANÉ ÚPD	**NÁVRH Územního plánu města Brna pro společné jednání (2024)**

Identifikační údaje podatele

Fyzická osoba/právnická osoba

Jméno, příjmení / Název společnosti	[redacted]
Datum narození/ Identifikační číslo	[redacted]
Tr[redacted] Sí[redacted]	
E-mail:	DS: tel. č.[redacted]

Upřesnění obsahu připomínky (území, ke kterému se vztahuje připomínka)

Městská část	Kniničky
Katastrální území	Kniničky
Parcelní čísla pozemků (adresa, doplňující popis lokality)	393/1
Rozvojová lokalita (např. Be-1 apod.)	

Statutární město Brno
Doručeno: 07.08.2024
MMB/0720554/2024
listy:1 přílohy:
druh: li/sv:
mmb1es8f18df75

Text připomínky

K podání jsou přiloženy přílohy:
počet příloh…….. celkový počet stran všech příloh……

Jednám v zastoupení mojí vnučky [redacted] -bytem [redacted] zastupce. [redacted]
Dne 31.7.24 jsem se zúčastnil veřejného projednání územního plánu. Prohlídl jsem si vyštovený územní plán. Jednalo se mně o parcelu 393/1, v obci Kniničky. Žádal jsem o změnu určení parcely pro stavbu rodinného domku.
Na moji žádost určení ~~par~~ parcely nebyl brán zřetel a parcela je zde vedena stále pro stavbu rekreačního objektu.
Na parcele jsou již provedené veškeré přípojky elektro, voda, plyn, kanalisace.
/ /

V Brně dne 7.8.2024	Podpis: [redacted] ……

Parcelu potřebuje vnučka pro svoji rodinu
která zde postaví rodinný domek
Chci se vrátit spět do Brna kde
jsem se narodila.
Podotýkám: směrem po ulici z Kniviček
na přehradu (směrem ke Lvovi). jsou nastavěné
nové objekty - pro jaký účel není mně
známo a výměr 250-300 m² a staví se
dále nové.
Žádám a odvolávám se proti rozhodnutí
a požaduji aby parcela č. 393/1 fla
změněna na parcelu pro stavbu
rodinného domku.
číslo jednací: MMB/165652/2024 (identifikátor)

[redacted]

7. 8. 24 Brno

MMB/0720554/2024
Námitky

MMB/0720554/2024

Námitka

Výrok:

Námitce se nevyhovuje.

Odůvodnění:

Je vysloven nesouhlas s vymezením předmětného pozemku do ploch RX - rekreace jiná a je požadováno jeho zahrnutí do plochy určené pro stavbu rodinného domu, tedy plochy bydlení. Předmětný pozemek je dle platného ÚPmB součástí nestavební - volné plochy s objekty pro individuální rekreaci na ZPF. V Konceptu nového ÚPmB (2011) byl pozemek také určen pro rekreaci - I - pl. zahrádek (var. 2 a 3), příp. pl. lesní (var. 1).

Řešení návrhu územního plánu vychází z projednaného Konceptu nového ÚPmB (2011), Pokynů pro zpracování Návrhu územního plánu města Brna, které schválilo ZMB usnesením č. ZM7/3871 na zasedání konaném dne 19. 6. 2018, projednaných návrhů nového ÚPmB z let 2020 a 2021 a z Pokynů ZMB ze dne 21.06.2022.

Jedním z cílů územního plánování je zajistit udržitelný rozvoj území, tedy vyvážený rozvoj všech složek vyjádřený v územním plánu plochami s rozdílným způsobem využití. Z hlediska vyváženosti vymezování ploch s rozdílným způsobem využití jak ve městě Brně, tak městské části Brno-Kníničky je žádoucí vytvořit územní podmínky i pro jiné funkční využití než pro nové zastavitelné plochy bydlení, kterých je nyní v městské části Brno-Kníničky navržen dostatek a jejich další rozšiřování tak není důvodné.

Vymezování, příp. stabilizace, ploch rekreace jiné RX, jejichž hlavním využitím je individuální rekreace formou zahrádkaření, tzn. také zahrádkářská činnost, která je činností veřejně prospěšnou, je žádoucí s ohledem na ust. § 8 odst. 2 písm. a) zákona č. 221/2021 Sb., o podpoře zahrádkářské činnosti.

V souladu s výše uvedeným a v souladu se stávajícím stavem v dotčeném území (využití pro rekreaci, stavby pro rodinnou rekreaci) je předmětný pozemek vymezen ve stabilizované ploše RX - rekreace jiná, a proto námitce nelze vyhovět.

MAGISTRÁT MĚSTA BRNA
Odbor územního plánování a stavebního řádu
Došlo: 07 -08- 2024 10
Č.j. MMB: .....
Příl.: .....

MAGISTRÁT MĚSTA BRNA
Odbor územního plánování a stavebního řádu,
Oddělení pořizování ÚPD a ÚPP
Kounicova 67
601 67 Brno

531 N

NÁMITKA / PŘIPOMÍNKA

NÁZEV PROJEDNÁVANÉ ÚPD	**NÁVRH Územního plánu města Brna pro veřejné projednání (2024)**

Statutární město Brno
Doručeno: 07.08.2024
MMB/0720564/2024
listy:1 přílohy:
druh: li/sv:
mmb1es8f18df7d

Identifikační údaje podatele

Fyzická osoba/právnická osoba

Jméno, příjmení / Název společnosti	[redacted]
Datum narození/ Identifikační číslo	
Trvalé bydliště/ Sídlo	
E-mail:	DS: te[redacted]
Jsem - ~~nejsem~~*) občan města Brna	Jsem - ~~nejsem~~*) vlastníkem pozemku/ů nebo stavby v ploše dotčené navrhovanou změnou Katastrální území Medlánky (611743), parc č. 920, 921, 922, 923

Upřesnění obsahu námitky / připomínky (území, ke kterému se vztahuje námitka / připomínka)

Městská část	Medlánky
Katastrální území	Medlánky
Parcelní čísla pozemků (adresa, doplňující popis lokality)	parc. č. 920, 921, 922, 923
Rozvojová lokalita (např. Be-1 apod.)	

Text námitky / připomínky včetně ODŮVODNĚNÍ

K podání jsou přiloženy přílohy:
počet příloh 4 celkový počet stran všech příloh 4

Jsem vlastníkem nemovitostí v katastrálním území Medlánky (611743). Jedná se o parcelu č. 920 (zahrada), č. 921 (zastavěná plocha a nádvoří), č. 922 (zastavěná plocha a nádvoří) a č. 923 (zahrada).
Na parcele č. 921 se nachází chata, využívaná k rodinné rekreaci. Na zahradě dlouhodobě vykonáváme drobnou zemědělskou činnost pro vlastní potřebu, pečujeme o zeleň.

V návrhu nového územního plánu jsou tyto parcely zařazeny do kategorie „zeleň krajinná - ZK“. Proti tomuto zařazení podávám námitku – zahrnutí do plochy „zeleň krajinná“ neodpovídá současnému stavu a využití dotčených ploch tímto způsobem nelze v budoucnu vynucovat, neboť by došlo k hrubému porušení práva vlastníka. Žádám o zařazení výše uvedených parcel do kategorie „rekreace jiná - RX“.

V Brně dne 6. 8. 2024	Podpis: [redacted] .....

**nehodící se škrtněte*

Informace o pozemku

[redacted]

Způsob ochrany nemovitosti

zemědělský půdní fond

Seznam BPEJ

24078 604

Omezení vlastnického práva

Věcné břemeno vedení

Jiné zápisy

Nejsou evidovány žádné jiné zápisy.

Nemovitost je v územním obvodu, kde státní správu katastru nemovitostí ČR vykonává Katastrální úřad pro Jihomoravský kraj, Katastrální pracoviště Brno-město

Zobrazené údaje mají informativní charakter. Platnost dat k 05.08.2024 11:00.

© 2004 - 2024 Český úřad zeměměřický a katastrální

Informace o pozemku

Způsob ochrany nemovitosti

Nejsou evidovány žádné způsoby ochrany.

Seznam BPEJ

Parcela nemá evidované BPEJ.

Omezení vlastnického práva

Nejsou evidována žádná omezení.

Jiné zápisy

Nejsou evidovány žádné jiné zápisy.

Nemovitost je v územním obvodu, kde státní správu katastru nemovitostí ČR vykonává Katastrální úřad pro Jihomoravský kraj, Katastrální pracoviště Brno-město

Zobrazené údaje mají informativní charakter. Platnost dat k 05.08.2024 11:00.

© 2004 - 2024 Český úřad zeměměřický a katastrální

Informace o pozemku

Způsob ochrany nemovitosti

Nejsou evidovány žádné způsoby ochrany.

Seznam BPEJ

Parcela nemá evidované BPEJ.

Omezení vlastnického práva

Nejsou evidována žádná omezení.

Jiné zápisy

Nejsou evidovány žádné jiné zápisy.

Nemovitost je v územním obvodu, kde státní správu katastru nemovitostí ČR vykonává Katastrální úřad pro Jihomoravský kraj, Katastrální pracoviště Brno-město

Zobrazené údaje mají informativní charakter. Platnost dat k 05.08.2024 11:00.

© 2004 - 2024 Český úřad zeměměřický a katastrální

Informace o pozemku

[redacted]

Způsob ochrany nemovitosti

zemědělský půdní fond

Seznam BPEJ

24078 1348

Omezení vlastnického práva

Nejsou evidována žádná omezení.

Jiné zápisy

Změna výměr obnovou operátu

Nemovitost je v územním obvodu, kde státní správu katastru nemovitostí ČR vykonává Katastrální úřad pro Jihomoravský kraj, Katastrální pracoviště Brno-město

Zobrazené údaje mají informativní charakter. Platnost dat k 05.08.2024 11:00.

© 2004 - 2024 Český úřad zeměměřický a katastrální

MMB/0720564/2024
Námitky

MMB/0720564/2024

Námitka

Výrok:

Námitce se nevyhovuje.

Odůvodnění:

Podatel nesouhlasí s vymezenou plochou zeleně krajinné v předmětném území v k.ú. Medlánky v lokalitě Medláneckých kopců a požaduje plochu pro rekreaci.

Územní plán v souladu s § 43 odst. (1) „stavebního zákona“ stanoví zejména základní koncepci rozvoje území obce, ochrany jeho hodnot, jeho plošného a prostorového uspořádání (dále jen "urbanistická koncepce"), uspořádání krajiny a koncepci veřejné infrastruktury atd. Plochy s rozdílným způsobem využití se dle vyhlášky č. 501/2006 Sb., o obecných požadavcích na využívání území, vymezují především dle stávajícího nebo požadovaného způsobu využití a vymezují se i s ohledem na specifické podmínky a charakter území zejména z důvodu omezení střetů vzájemně neslučitelných činností a požadavků na uspořádání a využívání daného území. Pouze druh pozemku či způsob využití pozemku vyplývající z KN nejsou pro vymezení ploch s rozdílným způsobem využití v územním plánu primárním a jediným kritériem.

Zpracovatel Návrhu ÚPmB tak na základě uvedeného, své odbornosti, aktuálních podkladů a Pokynů pro vypracování Návrhu ÚPmB, které schválilo Zastupitelstvo města Brna usnesením č. ZM7/3871 na zasedání konaném dne 19. 6. 2018, navrhl řešení funkčního využití části předmětného území v k.ú. Medlánky. Dále Návrh ÚPmB prošel přepracováním s ohledem na Pokyny ZMB z roku 2022 a byl uveden do jednotného standardu ÚPD dle stavebního zákona a jeho prováděcích předpisů. V Návrhu ÚPmB je tak v předmětné lokalitě zejména z důvodu zachování kontinuity pořizované územně plánovací dokumentace (ve všech variantách Konceptu ÚPmB a také v platném ÚPmB je vymezena plocha krajinné zeleně) a v souladu s právními předpisy navržena plocha krajinné zeleně s vymezenými překryvnými ochrannými režimy přírodního zázemí v krajině a významných pohledových území. Návrhem pro veřejné projednání ÚPmB (2024) jsou tak naplněny Pokyny pro vypracování Návrhu ÚPmB a požadavky na zpracování nové územně plánovací dokumentace s dílčími úpravami vyplývajícími z jednotlivých fází pořizování/projednávání (2020-2024).

Ochranný režim přírodní zázemí v krajině a pohledově významné území (vyjádřený již v platném ÚPmB (1994) v podobě zelených klínů a krajinných komplexů a zelených horizontů) je vymezen zejména z důvodu ochrany, zachování či podpory přírodních hodnot a hodnot krajinného rázu. Toto přírodní zázemí je chráněno před nepřiměřeným stavebním rozvojem, který by ohrozil existenci stávajících hodnot, a proto není účelné zintenzivňovat využití daného území. Pohledově významné území je vymezeno za účelem ochrany ploch s mimořádnou hodnotou v rámci celkového obrazu města a krajinného rázu městské krajiny. Mimořádnými hodnotami se rozumí zejména morfologie terénu, vegetační kryt, charakteristické prostorové uspořádání zástavby, její orientace a hmotové řešení. Záměry (zejména jejich hmotové parametry) v těchto plochách nesmí tuto hodnotu podstatně negativně narušit. V Návrhu ÚPmB jsou tyto ochranné režimy graficky vyjádřeny ve výkrese 2.2. Koncepce uspořádání krajiny.

Dále uvádíme, že předmětné území přímo navazuje na objekty ochrany přírody a krajiny (zvlášť chráněná území "PP Medlánecké kopce" včetně jeho ochranného pásma, skladebné prvky územního systému ekologické stability (ÚSES) apod.).

Nicméně z obecných podmínek využití území Návrhu pro veřejné projednání ÚPmB (2024) (viz kap 6.2 závazné textové části) je zřejmé: "… Jestliže byl do doby účinnosti tohoto územního plánu vydán správní akt, kterým je stavba nebo záměr povolován, popř. umísťován, jsou tyto záměry přípustné. Na tyto záměry se rovněž vztahují pravidla pro práci s integrovanými jevy...", a také "Jestliže způsob využití dosavadních staveb a zařízení (popř. způsob využití území) legálně umístěných nebo povolených ke dni účinnosti tohoto územního plánu neodpovídají hlavnímu, přípustnému nebo podmíněně přípustnému využití plochy s rozdílným způsobem využití, nebo prostorové parametry neodpovídají stanoveným

MMB/0720564/2024
Námitky

prostorovým regulativům, jsou tyto stavby a zařízení (popř. způsob využití území) přípustné. Záměry na změny těchto staveb a zařízení (včetně případných úprav dosavadního způsobu využití) a vedlejší stavby ke stavbě hlavní jsou podmíněně přípustné za podmínky…". Řešení zachování právní kontinuity je popsáno v textové části odůvodnění (kapitola 5.).
Dále lze také doplnit, že vydané územní rozhodnutí (stavební/kolaudační povolení) je jedním z nástrojů územního plánování a územní plán, nehledě na ním stanovené funkční využití a prostorové uspořádání území, nijak neznemožňuje, neomezuje či jinak nebrání realizaci záměrů s pravomocně vydaným územním rozhodnutím (stavebním/kolaudačním povolením).
Předmětné území nebylo prověřováno pro účel zahrádek ani územní studií (ÚS) "Návrh využití zahrádkářských lokalit na území města Brna" (Atelier ERA, 2018), která se ve své "návrhové" části věnovala pouze lokalitám, které byly Konceptem ÚPmB určeny jako plocha zahrádek; zejména z toho důvodu zde nyní nelze potvrdit a vymezit neprověřené funkční využití pro rekreaci (zahrádky).
Výše uvedené jasně prokazuje, že navržené řešení respektuje základní cíle územního plánování, zejména dle § 18 odst. 4, 5 a 6, jež ukládají v procesu územního plánu dbát na ochranu nezastavěného území, přírody a krajiny, a proto je v Návrhu pro veřejné projednání ÚPmB (2024) celé předmětné území v k.ú. Medlánky důvodně určeno jako plocha krajinné zeleně s vymezenými "překryvnými a ochrannými režimy" (přírodní zázemí v krajině a pohledově významné plochy) a není účelné a opodstatněné toto vymezení měnit a zintenzivňovat tak využití předmětného území na neprověřenou funkci.

136

Magistrát města Brna, Odbor územního plánování a rozvoje, Kounicova 67, 601 67 Brno

N

Podatel:

Jméno a příjme [redacted]

Trvale bytem: .

Jsem – nejsem* vlastníkem nemovitosti v ploše dotčené navrhovanou změnou (uvést parcelní číslo pozemku, nebo číslo popisné stavby nebo identifikaci bytové či nebytové jednotky)

Statutární město Brno
Doručeno: 07.08.2024
MMB/0720570/2024
listy:1 přílohy:
druh: li/sv:
mmb1es8f18df80

.....v katastrálním území: ..... (* nehodící škrtněte)

NÁMITKA – PŘIPOMÍNKA*

proti Návrhu **Územního plánu města Brna pro veřejné projednání (2024)**

Vznáším námitky/připomínky označené níže křížkem:

1 ☒ Nesouhlasíme s umístěním rezerv pro komunikace: R.PU.5 mezi ulicí Turistickou (od křížku) a ulicí Purkyňovou mezi Medláneckými kopci, a R.PU.6 mezi ulicí Turistickou a ulicí V Újezdech. 1

2 ☒ Nesouhlasíme s intenzitou využití území Geofyziky a Medlánecké cihelny v rozvojové ploše R-8 a požadujeme její snížení (méně obyvatel, méně pracovníků), aby byl rozvoj těchto lokalit únosný pro stávající infrastrukturu Medlánek. 2

3 ☒ Požadujeme mezi veřejně prospěšné stavby s možností vyvlastnění dotčených pozemků zahrnout také komunikační propojení mezi ulicemi Renčova a Terezy Novákové pro odlehčení dopravy z Duhových Polí. 3

4 ☒ Nesouhlasíme s řešením návrhové plochy Me-1 v lokalitě tzv. Technoparku, a to z důvodu příliš vysoké intenzity využití území a 4

- požadujeme zredukovat intenzitu využití území na maximální výškovou hladinu 3, jak tomu bylo v původním návrhu nového územního plánu z roku 2020.
- požadujeme etapizaci výstavby tak, aby nejdříve byla vybudována vybavenost dopravní (prodloužení tramvajové linky, zkapacitnění dopravního napojení) a občanská (základní a mateřská škola) jako podmínka pro možnost další výstavby v dané lokalitě.
- požadujeme vymezit samostatnou plochu pro občanské vybavení veřejné – vzdělávání a výchova OV.s pro vybudování základní a mateřské školy tak, aby rozloha této plochy odpovídala počtu obyvatel, kteří mohou potenciálně v lokalitě bydlet při maximálním možném využití ploch umožňujících bytovou výstavbu.
- požadujeme, aby Územní studie Technologického parku (KAM Brno, 2024), která byla pro toto území na podkladě návrhu územního plánu zpracována, byla pro rozhodování a umisťování staveb v území závazná.

Prostor pro případné doplnění vlastního obsahu: —

MAGISTRÁT MĚSTA BRNA
Odbor územního plánování a stavebního řádu
Došlo: 07-08-2024 10
Č.j. MMB: 0720570
Příl.:

V Brně dne 31.7.2024

Podpis [redacted]

MMB/0720570/2024
Námitky

MMB/0720570/2024

Námitka č.1

Výrok:

Námitce se nevyhovuje.

Odůvodnění:

V rámci podání je vysloven nesouhlas s umístěním územních rezerv pro komunikace R.PU.5 mezi ulicí Turistickou (od křížku) a ulicí Purkyňovou mezi Medláneckými kopci, a R.PU.6 mezi ulicí Turistickou a ulicí V Újezdech.
Oproti předchozí fázi projednání nedošlo ve věci výše uvedených územních rezerv ke změně řešení.
Po zpracování podrobnějších prověřovacích studiích budou vyhodnoceny dopady do území a až následně na základě doporučení bude rozhodnuto o těchto územních rezervách. Tedy v tuto chvíli je předčasné předjímat výsledky prověření.
Z územního hlediska se nejedná o návrhy konkrétních záměrů komunikací, ale o prvky, které budou ve větší podrobnosti teprve prověřeny a následně až rozhodnuto o jejich případné aktivaci.
Území dotčené překryvným koridorem územních rezerv je možné využívat dle současného využití nebo v souladu s podmínkami využití území ploch s rozdílným způsobem využití.
Z výše uvedených důvodů nelze požadavek v současné době zohlednit.

Námitka č.2

Výrok:

Námitce se nevyhovuje.

Odůvodnění:

Podatel požaduje snížení intenzity využití v rozvojové lokalitě R-8.
Výšková hladina 3 v lokalitě R-8 s plochou SU.V3 je shodná s výškovou hladinou okolní stabilizované plochy bydlení při ulici Podpěrova. Hlavním využitím smíšené plochy obytné SU je nejen bydlení, ale i občanské vybavení stejné jako v plochách OV a OK, služby a nerušící výroba a sport. V plochách SU je nutné dodržovat regulativ zastoupení zeleně 30 % pro disponibilní pozemek stavebního záměru. Výšková hladina 3 je charakteristická pro městskou zástavbu, obytná sídliště a areály. Nově navrhovaná zástavba bude navazovat svým charakterem spíše na zástavbu mezi ulicemi Podpěrova a Jabloňová také s výškovou hladinou 3. Snižování výškové hladiny zástavby pod úroveň 3 a s tím snižování intenzity využití území není opodstatněné. Výšková hladina 3 je pro volnou bytovou zástavbu, výšková hladina 2 charakteristická pro rezidenční nízkopodlažní zástavbu není v lokalitě R-8 vhodná. S ohledem na výše uvedené nelze požadavku vyhovět.

Námitka č.3

Výrok:

Námitce se nevyhovuje.

Odůvodnění:

V rámci podání je požadováno mezi veřejně prospěšné stavby s možností vyvlastnění dotčených pozemků zahrnout také komunikační propojení mezi ulicemi Renčova a Terezy Novákové pro odlehčení dopravy z Duhových Polí.
Ve výkresu 2.3 Souhrnný výkres dopravy a 3.0 Veřejně prospěšných staveb jsou vymezeny plochou dopravní infrastruktury D prvky systému komunikací, tvořící základní komunikační systém města Brna (komunikace sběrné, nadsběrné, rychlostní a dálnice).
Komunikace, které jsou vymezeny plochou veřejných prostranství jsou součástí místní sítě a zajišťují doplňkové propojení v rámci městské části. Tímto způsobem je vyznačeno i propojení Renčova – Terezy Novákové.
Z hlediska nastavených principů vyznačení prvků (viz výše) nelze požadavku na doplnění vymezení propojení Renčova – Terezy Novákové ve výkresu 2.3 a 3.0 vyhovět, protože se jedná především o síť obslužných komunikací vymezených plochou veřejných prostranství.

MMB/0720570/2024
Námitky

Námitka č.4

Výrok:

Námitce se vyhovuje částečně.

Odůvodnění:

Námitka nesouhlasí s řešením rozvojové lokalitě Me-1 Technologický park – požaduje snížení intenzity využití území a změnu výškové úrovně na hladinu 3, dále je požadována etapizace výstavby, vymezení samostatné plochy pro občanské vybavení veřejné - školství a stanovení závaznosti zpracované územní studie.

Předmětná lokalita je součástí zpracované Územní studie Technologický park (KAM, p.o., 07/2024), která mimo jiné prověřila a zpodrobnila využití funkčních ploch, zpřesnila prostorové regulativy, upřesnila systém dopravní infrastruktury a definovala obslužnost jednotlivých ploch. Tato ÚS nahradí územním plánem dříve předepsanou ÚS 08-Technologický park. V rámci řešení této ÚS došlo ke změně návrhu využití území - přehodnocení intenzity využití – pro celou rozvojovou lokalitu Me-1 byla jako maximální výšková hladina vyhodnocena hladina 4 (9-22 m). Snížení výškové úrovně zástavby dle požadavků podatele není z městotvorného hlediska možné. Zintenzivnění využití předmětné plochy je krok, v jehož důsledku by mělo dojít k omezení suburbanizace, což je jeden z hlavních cílů nového ÚPmB. U ostatních ploch je zachována výšková úroveň zástavby 3 nebo 2. Zpracovaná územní studie vymezila území pro potřeby školství a v NÚP v textové části, Příloha č. 1 Karty lokalit, v kartě rozvojové lokality Me-1 Technologický park je podmínka "umístit ZŠ a MŠ do plochy BU.R2 v návaznosti na tramvajovou smyčku a severní plochu SU.V4". Vymezení plochy v územním plánu je tedy nadbytečné. Etapizace nebyla zpracovatelem ÚS doporučena.

Závaznost zpracované ÚS - po schválení změny platného ÚPmB, nebo po vydání nového ÚPmB pořizovatel ověří aktuálnost územní studie a bude prověří schválení možnosti využití pro rozhodování v území. Schválená územní studie je každopádně neopomenutelným podkladem pro rozhodování v území, od kterého se lze odchýlit pouze v odůvodněných případech.

MAGISTRÁT MĚSTA BRNA
Odbor územního plánování a stavebního řádu
Došlo: 07 -08- 2024 10
Č.j. MMB: .....
Příl.: .....

MAGISTRÁT MĚSTA BRNA
Odbor územního plánování a stavebního řádu,
Oddělení pořizování ÚPD a ÚPP
Kounicova 67
601 67 Brno

530 N

NÁMITKA / PŘIPOMÍNKA

NÁZEV PROJEDNÁVANÉ ÚPD	**NÁVRH Územního plánu města Brna pro veřejné projednání (2024)**

Statutární město Brno
Doručeno: 07.08.2024
MMB/0720571/2024
listy:1 přílohy:
druh: li/sv:
mmb1es8f18df83

Identifikační údaje podatele

Fyzická osoba/právnická osoba

Jméno, příjmení / Název společnosti	[redacted]
Datum narození/ Identifikační číslo	
Trvalé bydliště/ Sídlo	
E-mail:	DS: tel. č [redacted]
Jsem - ~~nejsem~~*) občan města Brna	Jsem - ~~nejsem~~*) vlastníkem pozemku/ů nebo stavby v ploše dotčené navrhovanou změnou Katastrální území Medlánky, parc č. 916, 917, 918, 919

Upřesnění obsahu námitky / připomínky (území, ke kterému se vztahuje námitka / připomínka)

Městská část	Medlánky
Katastrální území	Medlánky
Parcelní čísla pozemků (adresa, doplňující popis lokality)	parc. č. 916, 917, 918, 919
Rozvojová lokalita (např. Be-1 apod.)	

Text námitky / připomínky včetně ODŮVODNĚNÍ

K podání jsou přiloženy přílohy:
počet příloh 4 celkový počet stran všech příloh 4

Jsem vlastníkem nemovitostí v katastrálním území Medlánky (611743). Jedná se o parcelu č. 916 (zastavěná plocha a nádvoří), č. 917 (zastavěná plocha a nádvoří), č. 918 (zahrada) a č. 919 (zahrada).
Na parcele č. 916 se nachází chata, využívaná k rodinné rekreaci. Na zahradě dlouhodobě vykonáváme drobnou zemědělskou činnost pro vlastní potřebu, pečujeme o zeleň.

V návrhu nového územního plánu jsou tyto parcely zařazeny do kategorie „zeleň krajinná - ZK“. Proti tomuto zařazení podávám námitku – zahrnutí do plochy „zeleň krajinná“ neodpovídá současnému stavu a využití dotčených ploch tímto způsobem nelze v budoucnu vynucovat, neboť by došlo k hrubému porušení práva vlastníka. Žádám o zařazení výše uvedených parcel do kategorie „rekreace jiná - RX“.

V Brně dne 6. 8. 2024	Podpis: .. [redacted] .....

**nehodící se škrtněte*

Informace o pozemku

Způsob ochrany nemovitosti

Nejsou evidovány žádné způsoby ochrany.

Seznam BPEJ

Parcela nemá evidované BPEJ.

Omezení vlastnického práva

Nejsou evidována žádná omezení.

Jiné zápisy

Nejsou evidovány žádné jiné zápisy.

Nemovitost je v územním obvodu, kde státní správu katastru nemovitostí ČR vykonává Katastrální úřad pro Jihomoravský kraj, Katastrální pracoviště Brno-město

Zobrazené údaje mají informativní charakter. Platnost dat k 06.08.2024 09:00.

© 2004 - 2024 Český úřad zeměměřický a katastrální

Informace o pozemku

Způsob ochrany nemovitosti

Nejsou evidovány žádné způsoby ochrany.

Seznam BPEJ

Parcela nemá evidované BPEJ.

Omezení vlastnického práva

Nejsou evidována žádná omezení.

Jiné zápisy

Nejsou evidovány žádné jiné zápisy.

Nemovitost je v územním obvodu, kde státní správu katastru nemovitostí ČR vykonává Katastrální úřad pro Jihomoravský kraj, Katastrální pracoviště Brno-město

Zobrazené údaje mají informativní charakter. Platnost dat k 06.08.2024 09:00.

© 2004 - 2024 Český úřad zeměměřický a katastrální

Informace o pozemku

[redacted]

Způsob ochrany nemovitosti

Název
zemědělský půdní fond

Seznam BPEJ

	Výměra
24078	1041

Omezení vlastnického práva

Nejsou evidována žádná omezení.

Jiné zápisy

Nejsou evidovány žádné jiné zápisy.

Řízení, v rámci kterých byl k nemovitosti zapsán cenový údaj

Nemovitost je v územním obvodu, kde státní správu katastru nemovitostí ČR vykonává Katastrální úřad pro Jihomoravský kraj, Katastrální pracoviště Brno-město

Zobrazené údaje mají informativní charakter. Platnost dat k 06.08.2024 09:00.

© 2004 - 2024 Český úřad zeměměřický a katastrální

Informace o pozemku

[redacted]

Způsob ochrany nemovitosti

Název
zemědělský půdní fond

Seznam BPEJ

24078	620

Omezení vlastnického práva

Věcné břemeno vedení

Jiné zápisy

Nejsou evidovány žádné jiné zápisy.

Nemovitost je v územním obvodu, kde státní správu katastru nemovitostí ČR vykonává Katastrální úřad pro Jihomoravský kraj, Katastrální pracoviště Brno-město

Zobrazené údaje mají informativní charakter. Platnost dat k 06.08.2024 09:00.

© 2004 - 2024 Český úřad zeměměřický a katastrální

MMB/0720571/2024
Námitky

MMB/0720571/2024

Námitka

Výrok:

Námitce se nevyhovuje.

Odůvodnění:

Podatel nesouhlasí s vymezenou plochou zeleně krajinné v předmětném území v k.ú. Medlánky v lokalitě Medláneckých kopců a požaduje plochu pro rekreaci.

Územní plán v souladu s § 43 odst. (1) „stavebního zákona“ stanoví zejména základní koncepci rozvoje území obce, ochrany jeho hodnot, jeho plošného a prostorového uspořádání (dále jen "urbanistická koncepce"), uspořádání krajiny a koncepci veřejné infrastruktury atd. Plochy s rozdílným způsobem využití se dle vyhlášky č. 501/2006 Sb., o obecných požadavcích na využívání území, vymezují především dle stávajícího nebo požadovaného způsobu využití a vymezují se i s ohledem na specifické podmínky a charakter území zejména z důvodu omezení střetů vzájemně neslučitelných činností a požadavků na uspořádání a využívání daného území. Pouze druh pozemku či způsob využití pozemku vyplývající z KN nejsou pro vymezení ploch s rozdílným způsobem využití v územním plánu primárním a jediným kritériem.

Zpracovatel Návrhu ÚPmB tak na základě uvedeného, své odbornosti, aktuálních podkladů a Pokynů pro vypracování Návrhu ÚPmB, které schválilo Zastupitelstvo města Brna usnesením č. ZM7/3871 na zasedání konaném dne 19. 6. 2018, navrhl řešení funkčního využití části předmětného území v k.ú. Medlánky. Dále Návrh ÚPmB prošel přepracováním s ohledem na Pokyny ZMB z roku 2022 a byl uveden do jednotného standardu ÚPD dle stavebního zákona a jeho prováděcích předpisů. V Návrhu ÚPmB je tak v předmětné lokalitě zejména z důvodu zachování kontinuity pořizované územně plánovací dokumentace (ve všech variantách Konceptu ÚPmB a také v platném ÚPmB je vymezena plocha krajinné zeleně) a v souladu s právními předpisy navržena plocha krajinné zeleně s vymezenými překryvnými ochrannými režimy přírodního zázemí v krajině a významných pohledových území. Návrhem pro veřejné projednání ÚPmB (2024) jsou tak naplněny Pokyny pro vypracování Návrhu ÚPmB a požadavky na zpracování nové územně plánovací dokumentace s dílčími úpravami vyplývajícími z jednotlivých fází pořizování/projednávání (2020-2024).

Ochranný režim přírodní zázemí v krajině a pohledově významné území (vyjádřený již v platném ÚPmB (1994) v podobě zelených klínů a krajinných komplexů a zelených horizontů) je vymezen zejména z důvodu ochrany, zachování či podpory přírodních hodnot a hodnot krajinného rázu. Toto přírodní zázemí je chráněno před nepřiměřeným stavebním rozvojem, který by ohrozil existenci stávajících hodnot, a proto není účelné zintenzivňovat využití daného území. Pohledově významné území je vymezeno za účelem ochrany ploch s mimořádnou hodnotou v rámci celkového obrazu města a krajinného rázu městské krajiny. Mimořádnými hodnotami se rozumí zejména morfologie terénu, vegetační kryt, charakteristické prostorové uspořádání zástavby, její orientace a hmotové řešení. Záměry (zejména jejich hmotové parametry) v těchto plochách nesmí tuto hodnotu podstatně negativně narušit. V Návrhu ÚPmB jsou tyto ochranné režimy graficky vyjádřeny ve výkrese 2.2. Koncepce uspořádání krajiny.

Dále uvádíme, že předmětné území přímo navazuje na objekty ochrany přírody a krajiny (zvlášť chráněná území "PP Medlánecké kopce" včetně jeho ochranného pásma, skladebné prvky územního systému ekologické stability (ÚSES) apod.).

Nicméně z obecných podmínek využití území Návrhu pro veřejné projednání ÚPmB (2024) (viz kap 6.2 závazné textové části) je zřejmé: "… Jestliže byl do doby účinnosti tohoto územního plánu vydán správní akt, kterým je stavba nebo záměr povolován, popř. umísťován, jsou tyto záměry přípustné. Na tyto záměry se rovněž vztahují pravidla pro práci s integrovanými jevy...", a také "Jestliže způsob využití dosavadních staveb a zařízení (popř. způsob využití území) legálně umístěných nebo povolených ke dni účinnosti tohoto územního plánu neodpovídají hlavnímu, přípustnému nebo podmíněně přípustnému využití plochy s rozdílným způsobem využití, nebo prostorové parametry neodpovídají stanoveným

MMB/0720571/2024
Námitky

prostorovým regulativům, jsou tyto stavby a zařízení (popř. způsob využití území) přípustné. Záměry na změny těchto staveb a zařízení (včetně případných úprav dosavadního způsobu využití) a vedlejší stavby ke stavbě hlavní jsou podmíněně přípustné za podmínky…". Řešení zachování právní kontinuity je popsáno v textové části odůvodnění (kapitola 5.).
Dále lze také doplnit, že vydané územní rozhodnutí (stavební/kolaudační povolení) je jedním z nástrojů územního plánování a územní plán, nehledě na ním stanovené funkční využití a prostorové uspořádání území, nijak neznemožňuje, neomezuje či jinak nebrání realizaci záměrů s pravomocně vydaným územním rozhodnutím (stavebním/kolaudačním povolením).
Předmětné území nebylo prověřováno pro účel zahrádek ani územní studií (ÚS) "Návrh využití zahrádkářských lokalit na území města Brna" (Atelier ERA, 2018), která se ve své "návrhové" části věnovala pouze lokalitám, které byly Konceptem ÚPmB určeny jako plocha zahrádek; zejména z toho důvodu zde nyní nelze potvrdit a vymezit neprověřené funkční využití pro rekreaci (zahrádky).
Výše uvedené jasně prokazuje, že navržené řešení respektuje základní cíle územního plánování, zejména dle § 18 odst. 4, 5 a 6, jež ukládají v procesu územního plánu dbát na ochranu nezastavěného území, přírody a krajiny, a proto je v Návrhu pro veřejné projednání ÚPmB (2024) celé předmětné území v k.ú. Medlánky důvodně určeno jako plocha krajinné zeleně s vymezenými "překryvnými a ochrannými režimy" (přírodní zázemí v krajině a pohledově významné plochy) a není účelné a opodstatněné toto vymezení měnit a zintenzivňovat tak využití předmětného území na neprověřenou funkci.

532

Magistrát města Brna, Odbor územního plánování a rozvoje, Kounicova 67, 601 67 Brno

Podatel:

Jméno a příjm

Trvale bytem:

Jsem – ~~nejsem~~* vlastníkem nemovitosti v ploše dotčené navrhovanou změnou (uvést parcelní
sné stavby nebo identifikaci bytové či nebytové jednotky)

.....v katastrálním území: MEDLÁNKY (* nehodící škrtněte)

Sta

Doručeno: 07.08.2024
MMB/0720574/2024
listy:1 přílohy:
druh: li/ev:

mmb1es8f18df85

PŘIPOMÍNKA

rhu Územního plánu města Brna pro společné jednání (2024)

MAGISTRÁT MĚSTA BRNA
Odbor územního plánování a stavebního řádu
10
Došlo: 07 -08- 2024
Č.j. MMB: 0720574
Příl.:

Vznáším připomínky označené níže křížkem:

1 ☒ Nesouhlasíme s umístěním rezerv pro komunikace: R.PU.5 mezi ulicí Turistickou (od křížku) a ulicí Purkyňovou mezi Medláneckými kopci, a R.PU.6 mezi ulicí Turistickou a ulicí V Újezdech. 1

2 ☒ Nesouhlasíme s intenzitou využití území Geofyziky a Medlánecké cihelny v rozvojové ploše R-8 a požadujeme její snížení (méně obyvatel, méně pracovníků), aby byl rozvoj těchto lokalit únosný pro stávající infrastrukturu Medlánek. 2

3 ☒ Požadujeme mezi veřejně prospěšné stavby s možností vyvlastnění dotčených pozemků zahrnout také komunikační propojení mezi ulicemi Renčova a Terezy Novákové pro odlehčení dopravy z Duhových Polí. 3

4 ☒ Nesouhlasíme s vymezením plochy vedle stromové kaple na pozemku p. č. 1353 v k. ú. Medlánky Občanské vybavení veřejné OV.X a požadujeme plochu vymezit pro vzpomínkový háj s možností pohřbívání ke kořenům jako plochu Občanské vybavení – hřbitovy OH. 4

5 ☒ Nesouhlasíme s řešením návrhové plochy Me-1 v lokalitě tzv. Technoparku, a to z důvodu:
- Příliš vysoké intenzity využití území a požadujeme zredukovat intenzitu využití území na maximální výškovou hladinu 3, jak tomu bylo v původním návrhu nového územního plánu z roku 2020.
- Absence etapizace výstavby tak, aby nejdříve byla vybudována vybavenost dopravní (prodloužení tramvajové linky, zkapacitnění dopravního napojení) a občanská (základní a mateřská škola) jako podmínka pro možnost další výstavby v dané lokalitě.
- Absence pevně vymezené plochy pro mateřskou a základní školu a požadujeme její vymezení jako plochy pro občanské vybavení veřejné – vzdělávání a výchova OV.s, jak byla vymezena v Územní studii Technologický park (KAM Brno, 2024)
- Absence závaznosti územní studie, která byla pro toto území na podkladě návrhu územního plánu zpracována požadujeme, aby tato Územní studie Technologický parku (KAM Brno, 2024) byla pro rozhodování a umisťování staveb v území závazná. 5

6 ☒ Nesouhlasíme s regulací obsaženou v Závazné textové části v Příloze č. 2, Karty zón 02/2024 a v kartě zóny „Z3.17 Medlánky“ požadujeme doplnit text poslední odrážky tak, že požadavek na rozvoj lokality je „podporovat propojení mezi Medlánkami a budoucí zástavbou Technologického parku skrze zámecký park a ulicí Za Parkem“ výhradně pro pěší a cyklistickou dopravu. 6

Prostor pro případné doplnění:

V Brně dne 5.8.2024

Podpis ..

MMB/0720574/2024
Námitky

MMB/0720574/2024

Námitka č.1

Výrok:

Námitce se nevyhovuje.

Odůvodnění:

V rámci podání je vysloven nesouhlas s umístěním územních rezerv pro komunikace R.PU.5 mezi ulicí Turistickou (od křížku) a ulicí Purkyňovou mezi Medláneckými kopci, a R.PU.6 mezi ulicí Turistickou a ulicí V Újezdech.
Oproti předchozí fázi projednání nedošlo ve věci výše uvedených územních rezerv ke změně řešení.
Po zpracování podrobnějších prověřovacích studiích budou vyhodnoceny dopady do území a až následně na základě doporučení bude rozhodnuto o těchto územních rezervách. Tedy v tuto chvíli je předčasné předjímat výsledky prověření.
Z územního hlediska se nejedná o návrhy konkrétních záměrů komunikací, ale o prvky, které budou ve větší podrobnosti teprve prověřeny a následně až rozhodnuto o jejich případné aktivaci.
Území dotčené překryvným koridorem územních rezerv je možné využívat dle současného využití nebo v souladu s podmínkami využití území ploch s rozdílným způsobem využití.
Z výše uvedených důvodů nelze požadavek v současné době zohlednit.

Námitka č.2

Výrok:

Námitce se nevyhovuje.

Odůvodnění:

Podatel požaduje snížení intenzity využití v rozvojové lokalitě R-8.
Výšková hladina 3 v lokalitě R-8 s plochou SU.V3 je shodná s výškovou hladinou okolní stabilizované plochy bydlení při ulici Podpěrova. Hlavním využitím smíšené plochy obytné SU je nejen bydlení, ale i občanské vybavení stejné jako v plochách OV a OK, služby a nerušící výroba a sport. V plochách SU je nutné dodržovat regulativ zastoupení zeleně 30 % pro disponibilní pozemek stavebního záměru. Výšková hladina 3 je charakteristická pro městskou zástavbu, obytná sídliště a areály. Nově navrhovaná zástavba bude navazovat svým charakterem spíše na zástavbu mezi ulicemi Podpěrova a Jabloňová také s výškovou hladinou 3. Snižování výškové úrovně zástavby pod úroveň 3 a s tím snižování intenzity využití území není opodstatněné. Výšková hladina 3 je pro volnou bytovou zástavbu, výšková hladina 2 charakteristická pro rezidenční nízkopodlažní zástavbu není v lokalitě R-8 vhodná. Z tohoto důvodu není možné požadavku vyhovět.

Námitka č.3

Výrok:

Námitce se nevyhovuje.

Odůvodnění:

V rámci podání je požadováno mezi veřejně prospěšné stavby s možností vyvlastnění dotčených pozemků zahrnout také komunikační propojení mezi ulicemi Renčova a Terezy Novákové pro odlehčení dopravy z Duhových Polí.
Ve výkresu 2.3 Souhrnný výkres dopravy a 3.0 Veřejně prospěšných staveb jsou vymezeny plochou dopravní infrastruktury D prvky systému komunikací, tvořící základní komunikační systém města Brna (komunikace sběrné, nadsběrné, rychlostní a dálnice).
Komunikace, které jsou vymezeny plochou veřejných prostranství jsou součástí místní sítě a zajišťují doplňkové propojení v rámci městské části. Tímto způsobem je vyznačeno i propojení Renčova – Terezy Novákové.
Z hlediska nastavených principů vyznačení prvků (viz výše) nelze požadavku na doplnění vymezení propojení Renčova – Terezy Novákové ve výkresu 2.3 a 3.0 vyhovět, protože se jedná především o síť obslužných komunikací vymezených plochou veřejných prostranství.

MMB/0720574/2024
Námitky

Námitka č.4

Výrok:

Námitce se vyhovuje.

Odůvodnění:

Podání požaduje vymezení funkční plochy OH (občanské vybavení - hřbitovy) na pozemku 1353 k. ú. Medlánky.

V návrhu nového územního plánu pro veřejné projednání 2024, na základě námitek a opětovného prověření území po společném jednání 2024, byla na pozemku 1353 k. ú. Medlánky funkční plocha OH (občanské vybavení - hřbitovy) vymezena. Tímto již bylo námitce vyhověno.

Námitka č.5

Výrok:

Námitce se vyhovuje částečně.

Odůvodnění:

Námitka nesouhlasí s řešením rozvojové lokalitě Me-1 Technologický park – požaduje snížení intenzity využití území a změnu výškové úrovně na hladinu 3, dále je požadována etapizace výstavby, vymezení samostatné plochy pro občanské vybavení veřejné - školství a stanovení závaznosti zpracované územní studie.

Předmětná lokalita je součástí zpracované Územní studie Technologický park (KAM, p.o., 07/2024), která mimo jiné prověřila a zpodrobnila využití funkčních ploch, zpřesnila prostorové regulativy, upřesnila systém dopravní infrastruktury a definovala obslužnost jednotlivých ploch. Tato ÚS nahradí územním plánem dříve předepsanou ÚS 08-Technologický park. V rámci řešení této ÚS došlo ke změně návrhu využití území - přehodnocení intenzity využití – pro celou rozvojovou lokalitu Me-1 byla jako maximální výšková hladina vyhodnocena hladina 4 (9-22 m). Snížení výškové úrovně zástavby dle požadavků podatele není z městotvorného hlediska možné. Zintenzivnění využití předmětné plochy je krok, v jehož důsledku by mělo dojít k omezení suburbanizace, což je jeden z hlavních cílů nového ÚPmB. U ostatních ploch je zachována výšková úroveň zástavby 3 nebo 2. Zpracovaná územní studie vymezila území pro potřeby školství a v NÚP v textové části, Příloha č. 1 Karty lokalit, v kartě rozvojové lokality Me-1 Technologický park je podmínka "umístit ZŠ a MŠ do plochy BU.R2 v návaznosti na tramvajovou smyčku a severní plochu SU.V4". Vymezení plochy v územním plánu je tedy nadbytečné. Etapizace nebyla zpracovatelem ÚS doporučena.

Závaznost zpracované ÚS - po schválení změny platného ÚPmB, nebo po vydání nového ÚPmB pořizovatel ověří aktuálnost územní studie a bude prověří schválení možnosti využití pro rozhodování v území. Schválená územní studie je každopádně neopomenutelným podkladem pro rozhodování v území, od kterého se lze odchýlit pouze v odůvodněných případech.

Námitka č.6

Výrok:

Námitce se vyhovuje.

Odůvodnění:

Požadovaná formulace textu do karty zón Z3.17 Medlánky je již v návrhu územního plánu 2024 obsažena. Viz příloha č. 2 Karty zón závazné textové části. Námitce je tedy již vyhověno.

MAGISTRÁT MĚSTA BRNA
Odbor územního plánování a stavebního řádu
Došlo: 07 -08- 2024 10
Č.j. MMB: .....
Příl.: .....

545 N

MAGISTRÁT MĚSTA BRNA
Odbor územního plánování a stavebního řádu,
Oddělení pořizování ÚPD a ÚPP
Kounicova 67
601 67 Brno

NÁMITKY

NÁZEV PROJEDNÁVANÉ ÚPD	**NÁVRH Územního plánu města Brna pro veřejné projednání (2024)**

Identifikační údaje podatele

Statutární město Brno
Doručeno: 07.08.2024
MMB/0720579/2024
listy:1 přílohy:
druh: li/sv:
mmb1es8f18df88

Fyzická osoba

Jméno, příjmení / Název společnosti	[redacted]
Datum narození/ Identifikační číslo	
Trvalé bydliště/ Sídlo	[redacted]
E-mail:	[redacted]

~~Jsem~~ - nejsem*) občan města Brna	Jsem - ~~nejsem~~*) vlastníkem pozemku/ů nebo stavby v ploše dotčené navrhovanou změnou Katastrální území Obřany, pozemek parc č. 377 - zastavěná plocha a nádvoří, jehož součástí je stavba pro rodinnou rekreaci a pozemek par. č. 378/1 - zahrada, to vše vedené na LV č. 336

Upřesnění obsahu námitky / ~~připomínky~~ (území, ke kterému se vztahuje námitka / ~~připomínka~~)

Městská část	Brno - Maloměřice a Obřany
Katastrální území	Obřany
Parcelní čísla pozemků (adresa, doplňující popis lokality)	par. č. 377 a 378/1, to vše v k. ú. Obřany, LV č. 336 Adresa stavby pro rodinnou rekreaci: Obřany č. ev. 202, Brno
Rozvojová lokalita (např. Be-1 apod.)	Obřany

Text námitky / připomínky včetně ODŮVODNĚNÍ

K podání jsou přiloženy přílohy:
počet příloh 0 celkový počet stran všech příloh 0

Mám ve svém výlučném vlastnictví níže uvedené nemovitosti, a to pozemek:
- par. č. 377 - zastavěná plocha a nádvoří, jehož součástí je stavba pro rodinnou rekreaci č. ev. 202,
- par. č. 378/1 - zahrada,

to vše zapsané na LV č. 336, v k. ú. Obřany, pro obec Brno, vedené u Katastrálního úřadu pro Jihomoravský kraj, Katastrální pracoviště Brno - město (dále jen „Nemovitosti").

Dne 31. 7. 2024 proběhlo veřejné projednání návrhu Územního plánu města Brna, pořizovaného Magistrátem města Brna, odborem územního plánování a rozvoje, vypracovaný Kanceláří architekta města Brna, příspěvkovou organizací (dále jen „Nový územní plán").

Jako vlastník dotčených pozemků nesouhlasí s navrhovaným zněním úpravy v oblasti svých Nemovitostí, proti tomuto návrhu podávám v zákonné lhůtě námitky.

S ohledem na v budoucnu plánovanou výstavbu žádám o zachování funkčnosti využití ploch v oblasti Nemovitostí, tak jak je evidováno v současném územním plánu města Brna (dále jen „Původní územní plán"). Dle Původního územního plánu spadaly Nemovitosti do plochy BC - plochy čistého bydlení, a do plochy KV - plochy krajinné zeleně všeobecné. Dle textové dokumentace k Původnímu územnímu plánu mohou být plochy čistého bydlení využívány především pro stavby k bydlení (podíl hrubé odvážní plochy bydlení je větší než 80%), případně mohou dané plochy sloužit pro jednotlivá administrativní zařízení nebo obchody a nerušící provozovny služeb sloužící denním potřebám obyvatel předmětného území.

Nový územní plán zařazuje oblast v místech Nemovitostí do ploch všeobecné zeleně. Hlavním cílem ploch všeobecné zeleně je využití pro poskytování ekosystémových služeb ve veřejně přístupových plochách zeleně. Plochy všeobecné zeleně nejsou určeny k umísťování staveb, vyjma staveb sloužících ke zlepšení podmínek využití území pro účely hlavního cíle ploch všeobecné zeleně.

Nerozumím faktu, z jakého důvodu dochází ke změně využitelnosti ploch, na kterých se nechází mé Nemovitosti? Mám za to, že současný stav, tj. stav dle Platného územního plánu je zcela dostačující a ekvivalentní pro danou oblast. Považují za nutné uvést, že velmi hustá stavební zástavba je pro danou lokalitu Obřan, typická, právě tímto je tak vytvářen její krajinný a urbanistický ráz. Domy v oblasti Obřan jsou postaveny bez minimálních odstupů a zejména jsou postaveny „za sebou", kdy jejich zahrady na sebe bezprostředně navazují. Značné plochy zeleně v katastrálním území Obřan naopak zajišťují rozsáhlé louky a pole táhnoucí se až k hranici katastrálního území Bílovic nad Svitavou. Nevidím tedy důvod, proč zrovna oblast mých Nemovitostí by měla sloužit jako zeleň? Mám za to, že procentuální zastoupení zeleně v katastrální území Obřan je dostatečná.

Z důvodu plánované výstavby mám již ke svým Nemovitostem přivedeny elektrické přípojky. Přijetím Nového územního plánu v navrhovaném znění se stávají mé Nemovitosti bezcennými, kdy tímto způsobem přijdu o značnou sumu finančních prostředků. Přijetím Nového územního plánu v uváděném návrhu dojde jen a pouze k zásahu do mého vlastnictví, tím, že dojde ke snížení finanční hodnoty mých Nemovitostí. Je-li cílem města Brna zvětšit rozsah zelených plochy, přeměnou části mých Nemovitostí na plochy všeobecné zeleně. Nebude tento krok v měřítku města Brna rozhodující. V případě poměřování uvedeného zásahu, tedy přeměně z plochy čistého bydlení na plochy všeobecné zeleně, město Brno nepřichází ani nezískává přeměnou žádný prospěch, naopak já přicházím o značné finanční prostředky. Dopad je pro mě katastrofální.

Mám za to, že tento návrh je neadekvátní a silně zasahuje do mého vlastnického práva.

Navrhuji, aby plochy v oblasti Nemovitostí:
- **pozemek par. č. 377 - zastavěná plocha a nádvoří, jehož součástí je stavba pro rodinnou rekreaci č. ev. 202,**
- **pozemek par. č. 378/1 - zahrada,**

to vše zapsané na LV č. 336, v k. ú. Obřany, pro obec Brno, vedené u Katastrálního úřadu pro Jihomoravský kraj, Katastrální pracoviště Brno - město, byly i nadále evidovány jako plochy čistého bydlení a plochy krajinné zeleně všeobecné.

V Bílovicích nad Svitavou, dne 6. 8. 2024	[redacted]

**nehodící se škrtněte*

MMB/0720579/2024
Námitky

MMB/0720579/2024

Námitka

Výrok:

Námitce se nevyhovuje.

Odůvodnění:

Podatel námitky nesouhlasí s vymezenou plochou zeleně a požaduje zachování funkčních ploch dle aktuálně platného územního plánu (tedy stabilizované plochy pro bydlení a návrhové plochy krajinné zeleně).

Územní plán v souladu s § 43 odst. (1) „stavebního zákona“ stanoví zejména základní koncepci rozvoje území obce, ochrany jeho hodnot, jeho plošného a prostorového uspořádání (dále jen "urbanistická koncepce"), uspořádání krajiny a koncepci veřejné infrastruktury atd. Plochy s rozdílným způsobem využití se dle vyhlášky č. 501/2006 Sb., o obecných požadavcích na využívání území, vymezují především dle stávajícího nebo požadovaného způsobu využití a vymezují se i s ohledem na specifické podmínky a charakter území zejména z důvodu omezení střetů vzájemně neslučitelných činností a požadavků na uspořádání a využívání daného území.

Zpracovatel Návrhu ÚPmB tak na základě výše uvedeného a své odbornosti prověřil, vyhodnotil a navrhl nejvhodnější možné řešení funkčního využití předmětného území. Při tvorbě vycházel zejména z aktuálních podkladů a Pokynů pro vypracování Návrhu ÚPmB, které schválilo Zastupitelstvo města Brna usnesením č. ZM7/3871 na zasedání konaném dne 19. 6. 2018. V Návrhu ÚPmB je tak v předmětné lokalitě v souladu s právními předpisy navržena plocha zeleně všeobecné s vymezeným překryvným režimem územního systému ekologické stability (ÚSES) - regionálním biocentrem RBC 243 "Cacovická Svitava".

Vymezení předmětného regionálního biocentra ÚSES - RBC 243 vyplývá z platné nadřazené územně-plánovací dokumentace Zásad územního rozvoje Jihomoravského kraje (ZÚR JMK), která je dle § 36 odst. (5) "stavebního zákona" závazná pro pořizování a vydávání územního plánu. Z Návrhu ÚPmB je sice zřejmé, že plochy ÚSES mohou tvořit překryvný režim nad různými plochami s rozdílným způsobem využití, nicméně pokud to územní podmínky umožňují (např. dosud nestavební pozemky bez intenzivní zástavby), je žádoucí pro překryvný režim ÚSES primárně vymezovat právě plochy zeleně, které nejlépe reflektují požadavky pro existenci a optimální funkčnost skladebných částí ÚSES, protože jsou určeny pro ochranu, rozvoj a zachování přírodních a krajinných hodnot území.

Pro všechny části ploch s rozdílným způsobem využití s překryvným režimem vymezených ploch ÚSES (biocenter či biokoridorů) platí místo stanovených obecných a základních podmínek využití území specifické podmínky.

Předmětné biocentrum bylo dále zpřesněno také aktuálně zpracovaným podkladem - "Plán ÚSES pro katastrální území Maloměřice, Obřany, Soběšice a Sadová" (Ageris s.r.o., 2020), který je neopominutelným a legitimním podkladem pro zpracování územního plánu a prověřil komplexně celé území z hlediska ekologicko-stabilizační funkce a v konkrétním místě vymezil biocentrum místního ÚSES. Předmětné biocentrum umožňuje trvalou existenci přirozeného či pozměněného, avšak přírodě blízkého ekosystému (upozorňujeme, že se jedná o veškeré organismy, nejenom z živočišné říše, ale také jde o rostlinné druhy a mikroorganismy, které jsou důležité pro jakékoliv přirozené procesy v přírodě a krajině).

Vymezení předmětného ÚSES je již navrženo víceméně v minimálních možných rozměrech předepsaných platnou Metodikou vymezování ÚSES Ministerstva životního prostředí ČR v souladu s § 2 vyhl. č. 395/1882 Sb., kterým se provádí § 4 odst. 1 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, v platném znění. Z hlediska zájmů chráněných pomocí ÚSES se přitom v dotčené lokalitě nenabízí jiné vhodnější řešení, které by umožňovalo kompenzovat snížení rozsahu předmětného biokoridoru z důvodu vyhovění námitce na jiném místě jeho trasy.

Přestože je část předmětných pozemků v platném ÚPmB zařazena do plochy čistého bydlení – BC, které jsou určeny převážně pro bydlení příměstského, případně venkovského charakteru, nebyly ke svému hlavnímu účelu dosud využity. V tomto ohledu je situace v daném

MMB/0720579/2024
Námitky

místě odlišná od lokalit, se kterými jsou předmětné pozemky v námitce srovnávány. Pozemky ve stejné vzdálenosti od toku řeky blíže Obřanskému mostu na ulici Břehová jsou v platném ÚPmB součástí ploch čistého bydlení – BC a tato jejich funkce je zde realizována i ve skutečnosti. Návrh ÚPmB tak pouze reflektuje současný stav v řešeném území.
Na základě uvedeného není účelné měnit plochu zeleně s vymezeným ochranným režimem ÚSES, který je v lokalitě "Cacovické Svitavy" vymezen částečně z důvodu zachování kontinuity pořizované územně plánovací dokumentace a k zajištění veřejného zájmu především na úseku ochrany přírody a krajiny (pozn.: dle § 4 zák.č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, v platném znění, je totiž ochrana systému ekologické stability povinností všech vlastníků a uživatelů pozemků tvořících jeho základ; jeho že vytváření je veřejným zájmem, na kterém se podílejí vlastníci pozemků, obce i stát..).
Nicméně uvádíme, že v rámci výše uvedeného ochranného režimu, jsou na základě doplňujících podmínek využití území respektovány stávající objekty a přípustné takové využití, které neomezí funkčnost ÚSES. (viz kapitola 6.2. závazné textové části). Námitce se proto nevyhovuje.

Statutární město Brno
Doručeno: 07.08.2024
MMB/0720583/2024
listy:1 přílohy:
druh: li/av:
mmb1es8f18df89

533 N

Magistrát města Brna, Odbor územní [redacted] **nicova 67, 601 67 Brno**

Podatel:

Jméno a příjmení [redacted]

Trvale bytem: …. [redacted]

Jsem – nejsem* vlastníkem nemovitosti v ploše dotčené navrhovanou změnou (uvést parcelní číslo pozemku, nebo číslo popisné stavby nebo identifikaci bytové či nebytové jednotky)

… [redacted] v katastrálním území: MEDLÁNKY (* nehodící škrtněte)

MAGISTRÁT MĚSTA BRNA
Odbor územního plánování a stavebního řádu
Došlo: 07 -08- 2024 10
Č.j. MMB: 0720583
Příl.: ……

PŘIPOMÍNKA

k Návrhu Územního plánu města Brna pro společné jednání (2024)

Vznáším připomínky označené níže křížkem:

1 ☒ Nesouhlasíme s umístěním rezerv pro komunikace: R.PU.5 mezi ulicí Turistickou (od křížku) a ulicí Purkyňovou mezi Medláneckými kopci, a R.PU.6 mezi ulicí Turistickou a ulicí V Újezdech. 1

2 ☒ Nesouhlasíme s intenzitou využití území Geofyziky a Medlánecké cihelny v rozvojové ploše R-8 a požadujeme její snížení (méně obyvatel, méně pracovníků), aby byl rozvoj těchto lokalit únosný pro stávající infrastrukturu Medlánek. 2

3 ☒ Požadujeme mezi veřejně prospěšné stavby s možností vyvlastnění dotčených pozemků zahrnout také komunikační propojení mezi ulicemi Renčova a Terezy Novákové pro odlehčení dopravy z Duhových Polí. 3

4 ☒ Nesouhlasíme s vymezením plochy vedle stromové kaple na pozemku p. č. 1353 v k. ú. Medlánky Občanské vybavení veřejné OV.X a požadujeme plochu vymezit pro vzpomínkový háj s možností pohřbívání ke kořenům jako plochu Občanské vybavení – hřbitovy OH. 4

5 ☒ Nesouhlasíme s řešením návrhové plochy Me-1 v lokalitě tzv. Technoparku, a to z důvodu:
- Příliš vysoké intenzity využití území a požadujeme zredukovat intenzitu využití území na maximální výškovou hladinu 3, jak tomu bylo v původním návrhu nového územního plánu z roku 2020.
- Absence etapizace výstavby tak, aby nejdříve byla vybudována vybavenost dopravní (prodloužení tramvajové linky, zkapacitnění dopravního napojení) a občanská (základní a mateřská škola) jako podmínka pro možnost další výstavby v dané lokalitě.
- Absence pevně vymezené plochy pro mateřskou a základní školu a požadujeme její vymezení jako plochy pro občanské vybavení veřejné – vzdělávání a výchova OV.s, jak byla vymezena v Územní studii Technologický park (KAM Brno, 2024)
- Absence závaznosti územní studie, která byla pro toto území na podkladě návrhu územního plánu zpracována požadujeme, aby tato Územní studie Technologický parku (KAM Brno, 2024) byla pro rozhodování a umisťování staveb v území závazná. 5

6 ☒ Nesouhlasíme s regulací obsaženou v Závazné textové části v Příloze č. 2, Karty zón 02/2024 a v kartě zóny „Z3.17 Medlánky“ požadujeme doplnit text poslední odrážky tak, že požadavek na rozvoj lokality je „podporovat propojení mezi Medlánkami a budoucí zástavbou Technologického parku skrze zámecký park a ulicí Za Parkem“ výhradně pro pěší a cyklistickou dopravu. 6

Prostor pro případné doplnění:

V Brně dne 5.8.2024

Podpis [redacted] .....

MMB/0720583/2024
Námitky

MMB/0720583/2024

Námitka č.1

Výrok:

Námitce se nevyhovuje.

Odůvodnění:

V rámci podání je vysloven nesouhlas s umístěním územních rezerv pro komunikace R.PU.5 mezi ulicí Turistickou (od křížku) a ulicí Purkyňovou mezi Medláneckými kopci, a R.PU.6 mezi ulicí Turistickou a ulicí V Újezdech.
Oproti předchozí fázi projednání nedošlo ve věci výše uvedených územních rezerv ke změně řešení.
Po zpracování podrobnějších prověřovacích studiích budou vyhodnoceny dopady do území a až následně na základě doporučení bude rozhodnuto o těchto územních rezervách. Tedy v tuto chvíli je předčasné předjímat výsledky prověření.
Z územního hlediska se nejedná o návrhy konkrétních záměrů komunikací, ale o prvky, které budou ve větší podrobnosti teprve prověřeny a následně až rozhodnuto o jejich případné aktivaci.
Území dotčené překryvným koridorem územních rezerv je možné využívat dle současného využití nebo v souladu s podmínkami využití území ploch s rozdílným způsobem využití.
Z výše uvedených důvodů nelze požadavek v současné době zohlednit.

Námitka č.2

Výrok:

Námitce se nevyhovuje.

Odůvodnění:

Podatel požaduje snížení intenzity využití v rozvojové lokalitě R-8.
Výšková hladina 3 v lokalitě R-8 s plochou SU.V3 je shodná s výškovou hladinou okolní stabilizované plochy bydlení při ulici Podpěrova. Hlavním využitím smíšené plochy obytné SU je nejen bydlení, ale i občanské vybavení stejné jako v plochách OV a OK, služby a nerušící výroba a sport. V plochách SU je nutné dodržovat regulativ zastoupení zeleně 30 % pro disponibilní pozemek stavebního záměru. Výšková hladina 3 je charakteristická pro městskou zástavbu, obytná sídliště a areály. Nově navrhovaná zástavba bude navazovat svým charakterem spíše na zástavbu mezi ulicemi Podpěrova a Jabloňová také s výškovou hladinou 3. Snižování výškové úrovně zástavby pod úroveň 3 a s tím snižování intenzity využití území není opodstatněné. Výšková hladina 3 je pro volnou bytovou zástavbu, výšková hladina 2 charakteristická pro rezidenční nízkopodlažní zástavbu není v lokalitě R-8 vhodná. Z tohoto důvodu není možné požadavku vyhovět.

Námitka č.3

Výrok:

Námitce se nevyhovuje.

Odůvodnění:

V rámci podání je požadováno mezi veřejně prospěšné stavby s možností vyvlastnění dotčených pozemků zahrnout také komunikační propojení mezi ulicemi Renčova a Terezy Novákové pro odlehčení dopravy z Duhových Polí.
Ve výkresu 2.3 Souhrnný výkres dopravy a 3.0 Veřejně prospěšných staveb jsou vymezeny plochou dopravní infrastruktury D prvky systému komunikací, tvořící základní komunikační systém města Brna (komunikace sběrné, nadsběrné, rychlostní a dálnice).
Komunikace, které jsou vymezeny plochou veřejných prostranství jsou součástí místní sítě a zajišťují doplňkové propojení v rámci městské části. Tímto způsobem je vyznačeno i propojení Renčova – Terezy Novákové.
Z hlediska nastavených principů vyznačení prvků (viz výše) nelze požadavku na doplnění vymezení propojení Renčova – Terezy Novákové ve výkresu 2.3 a 3.0 vyhovět, protože se jedná především o síť obslužných komunikací vymezených plochou veřejných prostranství.

MMB/0720583/2024
Námitky

Námitka č.4

Výrok:

Námitce se vyhovuje.

Odůvodnění:

Podání požaduje vymezení funkční plochy OH (občanské vybavení - hřbitovy) na pozemku 1353 k. ú. Medlánky.

V návrhu nového územního plánu pro veřejné projednání 2024, na základě námitek a opětovného prověření území po společném jednání 2024, byla na pozemku 1353 k. ú. Medlánky funkční plocha OH (občanské vybavení - hřbitovy) vymezena. Tímto již bylo námitce vyhověno.

Námitka č.5

Výrok:

Námitce se vyhovuje částečně.

Odůvodnění:

Námitka nesouhlasí s řešením rozvojové lokalitě Me-1 Technologický park – požaduje snížení intenzity využití území a změnu výškové úrovně na hladinu 3, dále je požadována etapizace výstavby, vymezení samostatné plochy pro občanské vybavení veřejné - školství a stanovení závaznosti zpracované územní studie.

Předmětná lokalita je součástí zpracované Územní studie Technologický park (KAM, p.o., 07/2024), která mimo jiné prověřila a zpodrobnila využití funkčních ploch, zpřesnila prostorové regulativy, upřesnila systém dopravní infrastruktury a definovala obslužnost jednotlivých ploch. Tato ÚS nahradí územním plánem dříve předepsanou ÚS 08-Technologický park. V rámci řešení této ÚS došlo ke změně návrhu využití území - přehodnocení intenzity využití – pro celou rozvojovou lokalitu Me-1 byla jako maximální výšková hladina vyhodnocena hladina 4 (9-22 m). Snížení výškové úrovně zástavby dle požadavků podatele není z městotvorného hlediska možné. Zintenzivnění využití předmětné plochy je krok, v jehož důsledku by mělo dojít k omezení suburbanizace, což je jeden z hlavních cílů nového ÚPmB. U ostatních ploch je zachována výšková úroveň zástavby 3 nebo 2. Zpracovaná územní studie vymezila území pro potřeby školství a v NÚP v textové části, Příloha č. 1 Karty lokalit, v kartě rozvojové lokality Me-1 Technologický park je podmínka "umístit ZŠ a MŠ do plochy BU.R2 v návaznosti na tramvajovou smyčku a severní plochu SU.V4". Vymezení plochy v územním plánu je tedy nadbytečné. Etapizace nebyla zpracovatelem ÚS doporučena.

Závaznost zpracované ÚS - po schválení změny platného ÚPmB, nebo po vydání nového ÚPmB pořizovatel ověří aktuálnost územní studie a bude prověří schválení možnosti využití pro rozhodování v území. Schválená územní studie je každopádně neopomenutelným podkladem pro rozhodování v území, od kterého se lze odchýlit pouze v odůvodněných případech.

Námitka č.6

Výrok:

Námitce se vyhovuje.

Odůvodnění:

Požadovaná formulace textu do karty zón Z3.17 Medlánky je již v návrhu územního plánu 2024 obsažena. Viz příloha č. 2 Karty zón závazné textové části. Námitce je tedy již vyhověno.

MAGISTRÁT MĚSTA BRNA
Odbor územního plánování a stavebního řádu
Došlo: 07 -08- 2024 10
Č.j. MMB: .....
Příl.: .....

MAGISTRÁT MĚSTA BRNA
Odbor územního plánování a stavebního řádu,
Oddělení pořizování ÚPD a ÚPP
Kounicova 67
601 67 Brno

544 N

NÁMITKA

NÁZEV PROJEDNÁVANÉ ÚPD	**NÁVRH Územního plánu města Brna pro veřejné projednání (2024)**

Identifikační údaje podatele

Statutární město Brno
Doručeno: 07.08.2024
MMB/0720586/2024
listy:1 přílohy:
druh: li/sv:
mmb1es8f18df8b

Fyzická osoba/právnická osoba

Jméno, příjmení / Název společnosti	[redacted]
Datum narození/ Identifikační číslo	[redacted]
Trvalé bydliště/ Sídlo	[redacted]
E-mail	[redacted]
Jsem občan města Brna	Jsem vlastníkem pozemku/ů nebo stavby v ploše dotčené navrhovanou změnou Katastrální území …Řečkovice……., parc č. 3732/1……

Upřesnění obsahu námitky (území, ke kterému se vztahuje námitka)

Městská část	Brno - Řečkovice
Katastrální území	Řečkovice
Parcelní čísla pozemků (adresa, doplňující popis lokality)	3732/1
Rozvojová lokalita (např. Be-1 apod.)	R-4 Lacinova

Text námitky / včetně ODŮVODNĚNÍ

K podání jsou přiloženy přílohy:
počet příloh……6….. celkový počet stran všech příloh……13……

1.Text připomínky
2.Výpis z listu vlastnictví
3.Posouzení ekologické hodnoty v lokalitě R-4 Lacinova
4.ÚS Lacinova,výkres umístění stavby v místě uvažovaného napojení kanalizace a prodloužení ulice Lacinova.
5..ÚS Lacinova ,hlavní výkres, umístění objektu 251 za stavební hranicí
6.Povolení stavby, objekt 251

V Brně dne 6.8.2024	Podpis: [redacted]

**nehodící se škrtněte*

Magistrát města Brna
Odbor územního plánování a rozvoje
Kounicova 67
601 67 BRNO
Id datová schránka a7kbrrn

K č.j. MMB/0338694/2024

Námitky k návrhu Územního plánu města Brna pro veřejné projednání (2024) včetně vyhodnocení vlivů na udržitelný rozvoj území

Předmětem projednání je Návrh Územního plánu města Brna pro veřejné projednání (2024), upravený na základě pokynů, které schválilo Zastupitelstvo města Brna dne 21. června 2022, v souladu s ust. 54 odst. 3 stavebního zákona.

Podatel: [redacted]
Nar.:
Bytem:

Podatel je vlastníkem pozemku p.č. 3732/1 (zahrada) k.ú. Řečkovice, obec Brno, okres Brno – město, zapsaném na LV č. 2744 vedeném Katastrálním úřadem pro Jihomoravský kraj, Katastrální pracoviště Brno - město, který je dotčen navrhovanou změnou ÚP.

Magistrát města Brna, Odbor územního plánování a rozvoje Magistrátu města Brna jako pořizovatel územně plánovací dokumentace, pod č.j MMB/0338694/2024, vydal dne 24.6.2024 veřejnou vyhlášku k veřejnému projednání Návrhu Územního plánu města Brna pro veřejné projednání (2024) včetně Vyhodnocení vlivů na udržitelný rozvoj území. Dle § 52 odst. 2 a 3 stavebního zákona nejpozději do 7.8.2024 včetně, jsou vlastníci pozemků a staveb dotčených návrhem a zástupce veřejnosti, oprávněni podat námitky.

Dotčená lokalita: **ÚPmB R-4 Lacinova, MČ BRNO-ŘEČKOVICE A MOKRÁ HORA, k.ú. Řečkovice, nad ul. Lacinova .**

Jako vlastník dotčeného pozemku s navrhovanou změnou nesouhlasím a pozemek k zastavění **neprodám, pro vyvlastnění nejsou dány podmínky.**

Do veřejného projednání dávám tyto zásadní námitky

1) **Podklady, na nichž je změna navržena (Studie proveditelnosti) již není aktuální, návrh nereflektuje změny již realizované v území, což způsobuje jeho faktickou neproveditelnost.**
Projednávaný návrh kopíruje předchozí návrh změny územního plánu, který vycházel ze Studie proveditelnosti zpracovatele ing. arch. Františák Luboš, kod reg.listu 66187685, která již nereflektuje změny v území, které nastaly v mezidobí a zásadním způsobem ovlivňují nemožnost realizace návrhu. **Záznam o prověření aktuálnosti a potvrzení možnosti dalšího využití Územní studie Lacinova – K Západi, ze dne 19.8.2022 se není pravdivý.** Studie proveditelnosti předpokládá napojení vodovodu a odkanalizování území mj. v parcele č. 3645/1 a 3645/2 a napojení do ulice Lacinova. Na základě stavebního povolení (čj MCBRMH/010084/17/2100/PALU ze dne 22.12.2017 a následné rozšířené výstavbě) **byla na**

1 1

této části území realizována výstavba, která znemožňuje využitelnost, tak jak ji Studie proveditelnosti předpokládá.

1 Dalším narušením proveditelnosti dle zpracované podkladové studie, je povolení stavby na par.č. 3743/3, kde je realizována výstavba třípodlažního objektu v oblasti za stavební uzávěrou dle připravené studie. Pro tuto stavbu bude nezbytné realizovat komunikaci, která taktéž nabourává předpoklady zpracované studie. I z této skutečnosti vyplývá, že **Záznam o prověření aktuálnosti a potvrzení možnosti dalšího využití Územní studie Lacinova – K Západi, ze dne 19.8.2022 se není pravdivý.** 1

2) **Nebylo zpracováno biologické hodnocení lokality v souladu se stanoviskem a doporučením Krajského úřadu a současně nebyl zohledněn znalecký posudek 2001 zpracovaný Mojmírem Vlašínem na Posouzení ekologické hodnoty pozemků zahrádkářské osady Lacinova Západ'**, z jehož závěrů jednoznačně vyplývá, že území je z ekologického hlediska velmi hodnotné, když zde mj. bylo zaznamenáno 32 druhů ptáků, z toho 28 hnízdících, což je na takto malé území významné. Z unikátních druhů znalec vyzdvihl zejména výskyt krutihlava obecného a mlynaříka dlouhoocasého. Z plazů je důležitý výskyt silně ohrožené užovky hladké. **Celkově pak bylo zjištěno 11 ZCHDŽ. Závěr znalce je jednoznačný – z pohledu ochrany biodiverzity je důležité ponechat území v dosavadním užívání a nedovolit výstavbu.** Pokud se tedy v tomto území nachází 11 zvláště chráněných živočichů, není výstavba standardně možná, pouze na základě udělené výjimky a za obtížně dodržitelných podmínek, také s ohledem na koncept celé lokality. Řízení o dopadu či udržitelnosti takto významné biologické lokality není možné ponechat na řízení o umístění stavby. Je třeba tuto ekologicky významnou lokalitu zachovat bez stavebních zásahů. 2 2

3) **Plánovaná zástavba nerespektuje krajinný ráz a vytváří nevhodný kontrast ve významném krajinném horizontu, který tvoří kopec Západ'**.
Tento necitlivý negativní zásah do pohledového svahu se zeleným horizontem navždy zničí charakter celého území a dojde k narušení horizontu zejména při pohledu z Hradecké. 3 3

Naruší se přirozená klidová rekreační oblast kolem Západi, změní se mikroklimatické poměry a značně se zhorší kvalita života občanů ve velké části Řečkovic.(hluk, smog, prach, světelné znečištění, zvýšení teploty v dané lokalitě).

4) **Zpracovaný návrh Územního plánu je v rozporu s pokyny pro zpracování návrhu územního plánu schválených zastupitelstvem Města Brna dne 19.6.2018 – zásah do stabilizovaného přírodního zázemí krajiny** 4 4

Zastupitelstvo města Brna na svém zasedání konaném dne 19.6.2018 schválilo „pokyny pro zpracování návrhu územního plánu" přičemž z předmětných pokynů vyplývá, že při tvorbě územního plánu je nezbytné respektovat již podaná stanoviska k vyhodnocení námitek občanů jednotlivých městských částí. Svazek č. 7 pak obsahuje vyhodnocení námitek dotýkajících se městské části Brno-Řečkovice.
Z řešení námitek je patrná snaha pořizovatele územního plánu (MMB) o zachování stávajícího charakteru zahradní lokality. Výslovně je uvedeno, že *„ve výkrese Krajinné a urbánní osnovy je území nad ulicí K Západi a Lacinovou součástí stabilizovaných ploch a pohledově významných ploch v kontaktu s nezastavitelným územím. Jedná se tedy o stabilizované přírodní zázemí v zástavbě, kde se nepředpokládá změna využití území oproti současnému stavu. Vzhledem k tomu není žádoucí plochu zahrádek vymezovat do zastavitelných ploch pro bydlení. Předmětná lokalita je ve všech variantách vymezena pro plochu zahrádek s možností zahradních chat. Přípustnost zahradních chat v plochách zahrádek byla v konceptu posouzena individuálně. Jejich parametry (do velikosti 25 m² zastavěné plochy a výšky 5 m) byly zvoleny s ohledem na estetická kritéria tak, aby nenarušily charakter území (krajinný*

ráz, pohledové dominanty), případně nevytvářely nevhodné kontrasty mezi typem zástavby a zeleným pásem zahrádek."

Předkládaný návrh územního plánu je v přímém rozporu se schválenými pokyny zastupitelstva i celkovou koncepcí předmětné lokality a jejího krajinného charakteru.

5 **5) Dopravní infrastruktura cílové oblasti je přetížena již v dnešní době, realizace předmětného záměru změny územního plánu tuto situaci neřeší, Dopravní zatížení zhorší řešení lokality R3** 5

Stávající zástavba rodinných domů při ulici Kubova, Ladova, Lacinova a K Západi v Brně v městské části Řečkovice je dopravně napojena na průsečnou křižovatku ul. Terezy Novákové a Žilkovu. Připojení je provedeno kolmo z průsečné křižovatky místní obslužnou komunikací, dvoupruhovou obousměrnou, základní šířky 6,00 m. Komunikace je lemována zčásti oboustranným chodníkem, v některých úsecích je chodník veden pouze z jedné strany silnice.

Ul. K Západi je již řešena v režimu "obytné zóny", tzn. bez chodníků, profil komunikace je společný pro pohyb chodců i automobilů.

Komplex stávajících rodinných domů byl vybudován cca před 35–40 lety, v době, kdy nebyl stupeň automobilizace na dnešní úrovni a kdy nebyly důsledně vyžadovány normové požadavky ČSN 73 6110 Projektování místních komunikací v části "dopravy v klidu".

Zástavbu tvoří převážně dvoupodlažní rodinné domy, tzn. dvě bytové jednotky do 100 m2, nebo jeden byt plochy nad 100 m2. Podle zmíněné normy na každý takový dům je potřeba do 3 míst pro zajištění odstavných a parkovacích stání. Většina domů má jednu garáž a zbytek potřeby odstavení vlastního vozidla, případně návštěvy, zajišťuje profil stávajícího uličního prostoru. Auta stojící na komunikaci, nebo částečně na chodníku, zužují profil komunikace a už dnes je složité nalézt pro parkování svého dalšího, např. služebního automobilu nějaké stání.

Předkládaný záměr změny územního plánu počítá s tím, že páteřní komunikace, která by měla dopravně obsluhovat všech budoucích 123 rodinných domů, bude prodloužená ulice Terezy Novákové. Pro uvažovanou změnu územního plánu spočívající v zástavbě plochy zahrádkářské kolonie jsou stávající obslužné komunikace jediné přístupové cesty, které nelze navíc zjednosměrnit.

Máme za to, že již v dnešní době je ulice Terezy Novákové přetížena, kdy ji využívají všichni obyvatelé ulic Kubova, Lacinova, Ladova, K Západi. Dle předkládaného záměru změny územního plánu se počítá s výstavbou nových ulic, pracovně nazvaných Na vyhlídce, Pod lesem a V zahrádkách. Všechny tyto ulice jsou koncipovány jako slepé, tedy veškerá vozidla směřující do těchto ulic i z nich budou využívat ulici Terezy Novákové.

V samotné uzemní studii Lacinova – K Západi, SOD 4118052030, vypracované Ing. arch. Lubošem Františákem, Ph.D. (dále také jako „Územní studie") vytýká předkládanému záměru, jako jeden ze stěžejních problémů právě prodloužení ulice Terezy Novákové. Problémem je i sklon komunikace, který by byl více než 10 %, což vylučuje možnost bezbariérového přístupu. Stěžejním problémem předkládaného záměru je potom vlastnické právo soukromých osob k pozemkům, přes které jedině a výlučně musí vést prodloužená ulice Terezy Novákové (k tomu blíže viz dále).

Územní studie sama je ohledně dopravní situace stávající i nadcházejí velice strohá. Její závěr obsažený v článku 9 (Závěry vyplývající z územní studie) nepřináší žádné závěrečné, věcně realizovatelné a uspokojivé řešení. Pouze mlží, když uvádí např., cituji: *„Do jaké míry bude tato*

doprava zpětně ovlivňovat kvalitu života v území, bude souviset nejen s využitím území, ale také s aktuálním stavem dopravní infrastruktury a dělby dopravní práce."

Návrh zástavby lokality R3 (Kasárna) počítá s dopravním napojením na ulici Terezy Novákové, tedy v místě protilehlého napojení lokality R4. Dopravní řešení se dotýká vždy samostatných lokalit a nedošlo k vyhodnocení jejich společného dopadu.

2

6) Lokalita R-4 Lacinova má významnou biologickou hodnotu

Byl zpracován znalecký posudek na posouzení ekologické hodnoty pozemků nad ulicí Lacinovou.Bylo zaznamenáno 32 druhů ptáků, z toho 28 hnízdících, což je na takto malé území významné. Celkově bylo zjištěno 11 zvlášť chráněných druhů živočichů. Závěr ze znaleckého posudku:
Z pohledu ochrany biodiverzity (biologické rozmanitosti) je důležité ponechat území v dosavadním užívání (zahrady ,resp. ostatní plocha) a **nedovolit jeho zástavbu**.

2

6

7) Návrh v této lokalitě nerespektuje zařazení kopce Západ' mezi součást přírodního zázemí města, mezi významné nezastavitelné vrchy

Kancelář architekta města Brna, MMB, v rámci návrhu územního plánu protichůdně navrhuje zařazení lokality R4 k výstavbě, ale současně dané území zařazuje jako součást přírodního zázemí města. V části ÚP nazvanou Zeleň, výslovně uvádí, že přírodní zázemí města je třeba ochraňovat,zachovat, s tím, že všechny přijímané regulativy podporují jejich ochranu. V případě krajinné zeleně,je třeba ji nechat v přírodní přirozené podobě ponechané vlastnímu vývoji. A právě pod číslem 1
označuje kopec Západ' , včetně lokality R-4 Lacinova ,jako významný nezastavěný vrch.
Návrh územního plánu tak je v přímém rozporu s tímto konceptem.

6

7

8) Přihlédnutí k doporučení Rady města Brna přijaté dne 22.4.2020

Ze zápisu schůze Rady města Brna č. R8/081 konaném dne 22.4.2020 je patrné stanovisko směřující k zachování charakteru stávající lokality dle dosud platného územního plánu, a to právě u změny B108/150/Z, k.ú. Řečkovice, na ul. K Západi a Lacinova.

7

Výše uvedený rozsah námitek odůvodňuje závěr, že je nezbytné zachovat stávající rozsah využití lokality při zachování zemědělského půdního fondu, tj. ponechat lokalitu R4 jako stabilizovanou plochu zahrádek.

V Brně, dne 6.8.2024

[redacted]

Seznam nemovitostí na LV

Pozemky

Parcelní číslo
3731; součástí pozemku je stavba
3732/1

Stavby

Na LV nejsou zapsány žádné stavby.

Jednotky

Na LV nejsou zapsány žádné jednotky.

Práva stavby

Na LV nejsou zapsána žádná práva stavby.

Nemovitost je v územním obvodu, kde státní správu katastru nemovitostí ČR vykonává Katastrální úřad pro Jihomoravský kraj, Katastrální pracoviště Brno-město

Zobrazené údaje mají informativní charakter. Platnost dat k 24.07.2024 13:00.

© 2004 - 2024 Český úřad zeměměřický a katastrální

Znalecký posudek

Posouzení ekologické hodnoty pozemků zahrádkářské osady „Západ"", nad ulicí Lacinovou

Mojmír Vlašín

Brno 2021

výtisk č. 1

Znalecký posudek

Posouzení ekologické hodnoty pozemků zahrádkářské osady „Západ", nad ulicí Lacinovou

Mojmír Vlašín

Na základě objednávky [redacted] ze dne 4.5. 2021 jsem provedl zoologický průzkum v zahrádkářské osadě či kolonii Západ, nad ulicí Lacinovou (dále ZK) a pozemcích souvisejících v k.ú. Řečkovice. Jedná se o ZK v blízkosti kóty Západ o rozloze cca 2 ha. Smyslem průzkumu bylo zjistit jeho přírodní hodnotu s ohledem na jeho budoucí určení v rámci chystaného územního plánu.

Zhodnotil jsem kvalitu území z hlediska své odbornosti - to znamená výskyt obratlovců, tj ryb, obojživelníků, plazů, ptáků a savců. Posouzení týkající se ostatních skupin (všechny druhy bezobratlých, vyšší rostliny atd.) jsem neprováděl, ani k nim nepřihlížel. Jako podklad pro posouzení jsem použil vlastní průzkumy a všechny podklady, které pro dané území existují, doložené údaje z databází apod. Vlastní průzkumy jsem prováděl v průběhu měsíce května a června 2021, pro vyhodnocení jsem využil další podklady od roku 2010 do roku 2020.

Orientační mapka území

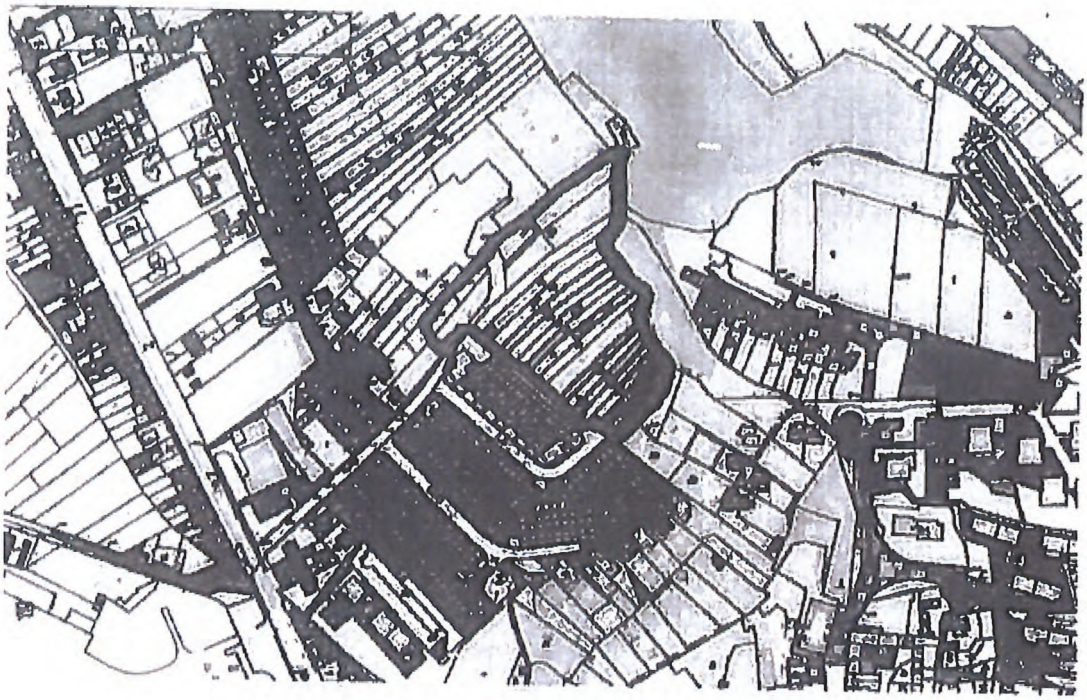

Zkoumané území

Území je zahrádkářskou kolonií. Jedná se o řemenové parcely 3727/1 až 3756/1, které jsou ve vlastnictví jednotlivých fyzických osob a v naprosté většině jsou vedeny v kultuře zahrada. Celé území je obehnáno plotem, který je prostupný pro většinu místních obratlovců s výjimkou srnce obecného a prasete divokého. Některé parcely uvnitř území jsou ještě odděleny samostatným plotem. Území na SV navazuje na otevřené prostranství při kótě Západ (330 m n. m.), pokryté převážně lučními společenstvy, na SZ pak na les. Zbytek tvoří sousedství rodinných domků se zahradami. Zkoumané území bylo zařazeno v návrhu ÚP do rozvojové plochy R4 - Lacinova

Metodika

Savci: Průzkum drobných zemních savců byl prováděn metodou odchytu pomocí sklapovacích pastí. Pasti byly rozmístěny po deseti v rozestupu 2 až 4 m od sebe a exponovány jednu noc, pasti byly líčeny univerzální návnadou. Na daném území bylo rozmístěno celkem 20 pastí. Odchyt probíhal ve dnech 1.-2 června 2021. Pro průzkum netopýrů a vrápenců byla provedena analýza echolotem (ultrazvukovým detektorem Peterson D 230). Byla použita metoda Anděra a Horáček, 2007. Výskyt ostatních savců byl zaznamenáván metodou přímého pozorování a sledováním jejich pobytových stop (zbytky srsti, trus, uhynulí jedinci -kadavery, otisky stop v měkkém podkladu, okusy).

Ptáci: Byla použita metoda liniové pochůzky (Bejček a Šťastný 2001). U zastižených druhů ptáků byla vyhodnocena pravděpodobnost hnízdění dle metodiky mapování hnízdního rozšíření ptáků pro Atlas hnízdního rozšíření ptáků (http://birds.cz/avif/atlas_sq_alloc.php).

Obojživelníci :Výzkum obojživelníků byl prováděn na základě přímého odchytu a na základě fotografií pořízených zahrádkáři na lokalitě v roce 2020 a nebo dříve (od roku 2010). U obojživelníků byly dodrženy metody používané v rámci jejich standardního monitoringu organizovaného AOPK ČR (Jeřábková 2011, Jeřábková a Fischer 2015), dostupné na www.biomonitoring.cz a Vojar 2007.

Plazi: Plazi byli sledováni podle metodik Bejček a Šťastný (2001), Vlašín a Mikátová (2007 a 2015). Proběhlo vizuální sledování se zaměřením na vhodné mikrobiotopy (zejména místa ke slunění, okraje porostů apod.), doplněné o cílené prohledávání úkrytů a detekci jedinců.

Kruhoústí a ryby: Ichtyofauna předmětného území nebyla zkoumána s ohledem na to, že se zde nevyskytují trvalé vodní toky ani plochy.

V následujícím přehledu uvádím všechny zastižené druhy obratlovců. Údaje, u kterých není explicitně uvedený autor, jsou moje vlastní.

Výsledky

Savci:

hraboš polní (Microtus arvalis), odchycen 13.5.2021

myšice křovinná (Apodemus sylvaticus), odchycena 2.6.2021

myšice lesní (Apodemus flavicollis), odchycena 2.6.2021

netopýr dlouhouchý (Plecotus austriacus) ZCHDŽ – SO, zachycen echolotem 11.6.2021

veverka obecná (Sciurus vulgaris) ZCHDŽ- O, viděna 1.6.2021

ježek východní (Erinaceus concolor), foto Látal, pravidelný výskyt

krtek obecný (Talpa europea) pobytové znaky 1.6.2021

Ptáci:

bažant obecný (Phasianus colchicus) hnízdění prokázané

červenka obecná (Erithacus rubecula) hnízdění možné

drozd zpěvný (Turdus philomelos) hnízdění prokázané

hrdlička zahradní (Streptopelia decaocto) hnízdění prokázané

holub hřivnáč (Columba palumbus) hnízdění možné

jiřička obecná (Delichon urbicum) opakovaně zastižena, nehnízdí

kos černý (Turdus merula) hnízdění prokázané

krahujec obecný (Accipiter nisus) ZCHDŽ – SO hnízdění možné

krkavec velký (Corvus corax) ZCHDŽ – O, nehnízdí, jen přeletuje

krutihlav obecný (Jynx torquilla) ZCHDŽ – SO hnízdění možné

mlynařík dlouhoocasý (Aegithalos caudatus) hnízdění prokázané

pěnice černohlavá (Sylvia atricapila) hnízdění pravděpodobné

pěnkava obecná (Frigila coelebs) hnízdění prokázané

poštolka obecná (Falco tinunculus) hnízdění pravděpodobné

pěnice černohlavá (Sylvia atricapilla) hnízdění pravděpodobné

pěnice pokřovní (Sylvia curruca) hnízdění pravděpodobné

rehek zahradní (Phoenicurus phoenicurus) hnízdění možné

rehek domácí (Phoernicurus ochruros) hnízdění prokázané

skřivan polní (Alauda arvensis) hnízdění možné

strakapoud velký (Dendrocopos major) hnízdění pravděpodobné

strakapoud prostřední (Dendrocoptes medius) ZCHDŽ – O, 3.5.2016 (Pelánek, NDOP), hnízdění možné

sojka obecná(Garrulus glandarius) hnízdění možné

stehlík obecný (Carduelis carduelis) hnízdění prokázané

sedmihlásek hajní (Hippolais icterina) hnízdění pravděpodobné

strnad obecný (Emberiza citrinella) hnízdění možné

sýkora koňadra (Parus major) hnízdění prokázané

sýkora modřinka (Cyanistes caeruleus) hnízdění prokázané

špaček obecný (Sturnus vulgaris) hnízdění prokázané

vrabec domácí (Paser domesticus) hnízdění prokázané

zvonek zelený (Chloris chloris) hnízdění prokázané

zvonohlík zahradní (Serinus serinus) hnízdění pravděpodobné

žluna zelená (Picus viridis) hnízdění možné

Obojživelníci:

ropucha obecná (Bufo bufo) ZCHDŽ – O, nález dne 19.5.2020

rosnička zelená (Hyla arborea) ZCHDŽ – SO, hlas 9.6.2021

Plazi:

ještěrka obecná (Lacerta agilis) ZCHDŽ – SO, pravidelný výskyt v průběhu června 2021

slepýš křehký (Anguis fragilis) ZCHDŽ – SO, 2.5.2015 (Sychra, NDOP), 11.6.2021 (RK vl. nález)

užovka hladká (Coronella austriaca) ZCHDŽ – SO, pravidelný výskyt v průběhu června 2021, odchyt 1.6.2021

Závěry

Území ZK je ekologického hlediska velmi hodnotné. Na příkladu obratlovců lze ukázat, že toto území má hodnotu samo o sobě, ale především v širších souvislostech ostatních drobnějších přírodních území na SV, S a SZ kolem kóty Západ. Zahrádky tvoří směs různých typů hospodaření od zcela intenzivního pěstovaní ovoce a zeleniny za pomocí pesticidů a umělých hnojiv přes hospodaření téměř podle regulí přírodních zahrad či ekologického zemědělství až k zcela extenzivnímu využití jako rekreační plochy se soliterními stromy a jednou či dvakrát ročně sekaným trávníkem. Tato mozaika je velmi výhodná pro velké spektrum druhů, včetně druhů zvláště chráněných. Bylo zde zaznamenáno 32 druhů ptáků, z toho 28 hnízdících, což je na takto malé území významné. Z unikátních druhů bych vyzvedl především výskyt krutihlava obecného a prokázané hnízdění mlynářka dlouhoocasého. Z plazů je důležitý výskyt silně ohrožené užovky hladké. Celkově bylo v území zjištěno 11 ZCHDŽ.

Z pohledu ochrany biodiverzity (biologické rozmanitosti) je důležité ponechat území v dosavadním užívaní (zahrady, resp. ostatní plocha) a nedovolit jeho zástavbu.

Znalecká doložka

Tento posudek jsem podal jako soudní znalec, jmenovaný rozhodnutím Krajského soudu v Brně SPR 1020/88, pro základní obor ochrana přírody, odvětví zoologie. Znalecký úkon je zapsán pod číslem znaleckého deníku. Posudek byl vydán v jednom exempláři (jeden nečíslovaný pro archiv znalce). Posudek má 9 číslovaných stran.

17. 6. 2019

RNDr. Mojmír Vlašín

soudní znalec v oboru ochrana přírody, specializace zoologie

Literatura:

Anděra M., Horáček I., 2005 : Poznáváme naše savce. Sobotales Praha, 327 s.

Bejček K. a Šťastný V., 2001 : Metody studia ekosystémů. Skripta LF ČZU v Praze. Lesnická práce 110 s.

Gaisler, J., Chytil, J., Vlašín, M.,1990 : The Bats of S-Moravian lowlands over thirty years. Acta Sc. Nat. Brno 24 (9): 1-50

Gent T., & Gibson, S., eds.1998 : Herpetofauna Workers Manual. Peterborough: Joint Nature Conservation Committee.

Chobot K. & Němec M.,[eds] 2017 : Červený seznam ohrožených druhů České republiky -Obratlovci, Příroda č. 34

Vojar J.,2007 :Ochrana obojživelníků: ohrožení, biologické principy, metody studia, legislativnía praktická ochrana. Doplněk k metodice č. 1 Českého svazu ochránců přírody

Vlašín M., Mikátová B., 2007: Metodika sledování výskytu plazů v České republice. ČSOP Veronica, Brno, 39 s.

Vlašín M., Mikátová, B. 2015: Terénní výzkum plazů dostává ustálenou podobu (Standardizovaná metoda bodového transektu pro plazy), ZOO Report Profi, březen 2015, s. 3-4 (anglická a česká verze)

Wilson D. E., Cole F. R., Nichols J. D., Rudran R. & Foster M. S. (eds.) 1996: Measuring and Monitoring Biological Diversity: Standard Methods for Mammals. Smithsonian Institution Press, Washington and London, 409 s.

Jiné podklady:

https://ceson.org/monitoring.php

Dlouhodobý monitoring netopýřích populací, Příloha 3 - Detektoring (sledování pomocí ultrazvukových detektorů)

Směrnice 92/43/EHS ze dne 21. května 1992 o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin.

Směrnice Rady Evropských společenství ze dne 2. dubna 1979 o ochraně volně žijících ptáků (79/409/EHS)

Použité zkratky

ZCHDŽ zvláště chráněné druhy živočichů (dle vyhlášky 395/92 Sb.)
KO kriticky ohrožený
SO silně ohrožený
O ohrožený
NDOP nálezová databáze ochrany přírody
RK road kill (nález mrtvého jednice na silnici/cestě)
in lit - písemná zpráva
S, J, V, Z - světové strany (sever, jih, východ, západ)
ÚP – územní plán

RNDr Mojmír Vlašín
soudní znalec
pro základní obor ochrana přírody, specializace zoologie

Územní studie – prodloužení a zaokruhování ulice Lacinova, napojení do kanalizace

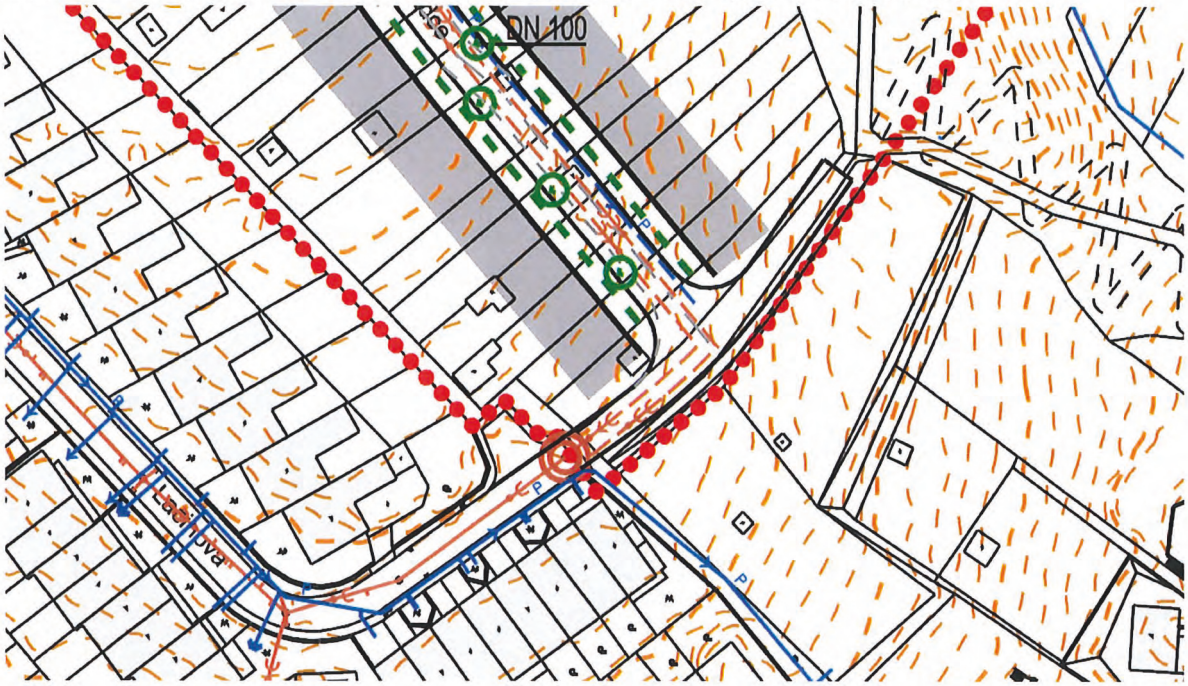

Stavební povolení v místě prodloužení ulice Lacinova a napojení kanalizace.

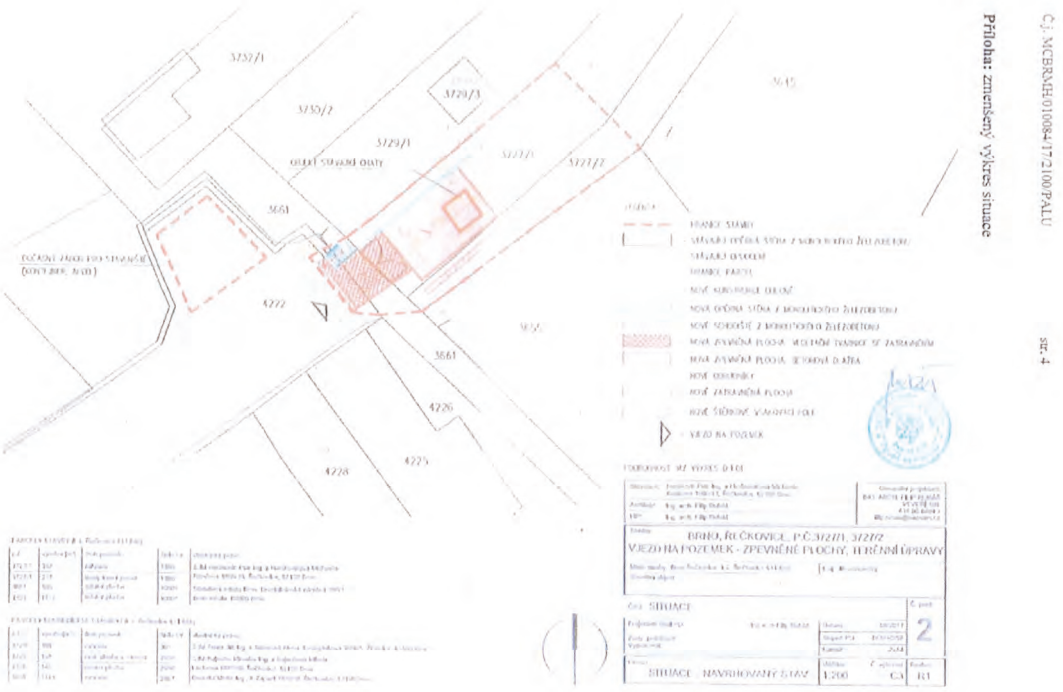

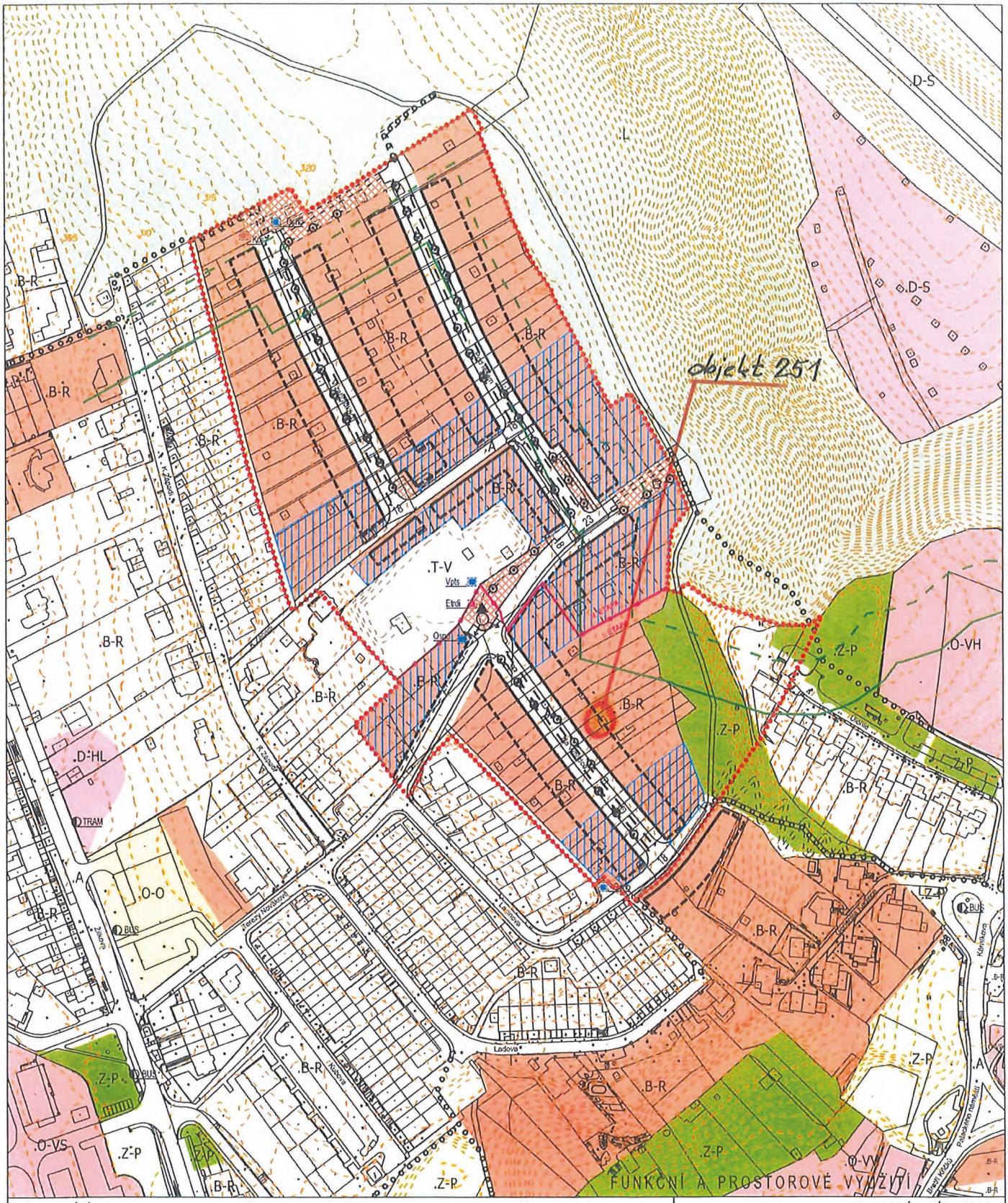

stav	návrh	
.B-R	.B-R	POZEMKY BYDLENÍ V ROD. DOMECH
.O-O		POZEMKY OV - OBCHOD, SLUŽBY
.O-VS		POZEMKY OV - VS, VV, VH , VP
	.D-HL	POZEMKY DOPRAVY - HR. LINIOVÁ
.D-S	.D-S	POZEMKY DOPRAVY SILNIČNÍ
.A	.A	POZEMKY KOM. A PROSTRANSTVÍ MV
.T-V		POZEMKY TI - VODOVOD
.Z-P	.Z-P	POZEMKY MĚSTSKÉ ZELENĚ - PARK.
.L		POZEMKY LESNÍCH PLOCH

- HRANICE ŘEŠENÉHO ÚZEMÍ
- STAVEBNÍ ČÁRA
- STAVEBNÍ HRANICE
- .B-R KÓD FUNKČNÍHO TYPU
- ROZHRANÍ PLOCH 1. a 2. ETAPY
- ÚSEK VJEZDŮ A JEDNOSTR. PARK. STÁNÍ
- STROMOŘADÍ, ALEJE, SOLITÉRNÍ STROMY
- PĚŠÍ PROPOJENÍ
- VEŘEJNÁ PROSTRANSTVÍ
- 18 KÓTY, ŠÍŘKA ULICE
- HRANICE AREÁLU VODOJEMU V OPLOCENÍ
- VYHLÍDKA, VÝZNAMNÉ STANOVIŠTĚ
- STAVEBNÍ DOMINANTA V ÚZEMÍ
- TRAM BUS ZASTÁVKA MHD TRAMVAJ, AUTOBUS
- DĚTSKÉ HŘIŠTĚ
- Etrd Kos TRAFO DISTRIBUČNÍ EL., ČERP. ST. KANALIZACE
- Vpts POSILOVACÍ TLAKOVÁ STANICE VODOVOD
- Osno STANOVIŠTĚ NÁDOB SEPAROVANÉHO ODPADU
- OCHRANNÉ PÁSMO LESA 50 m / 20 m
- NÁVRH PŘEPARCELACE

HLAVNÍ VÝKRES

ÚZEMNÍ STUDIE LACINOVA - K ZÁPADI

OBJEDNATEL:	Statutární město Brno
ZHOTOVITEL:	Ing.arch. Luboš František, Ph.D.
DOPRAVNÍ INFRASTRUKTURA:	Ing. Jebavý - ADOS
TECH. INFRASTRUKTURA:	Ing. Holešovský - LDH s.r.o.
číslo smlouvy:	4118052030
DATUM:	srpen 2018
MĚŘÍTKO:	1 : 2000

04

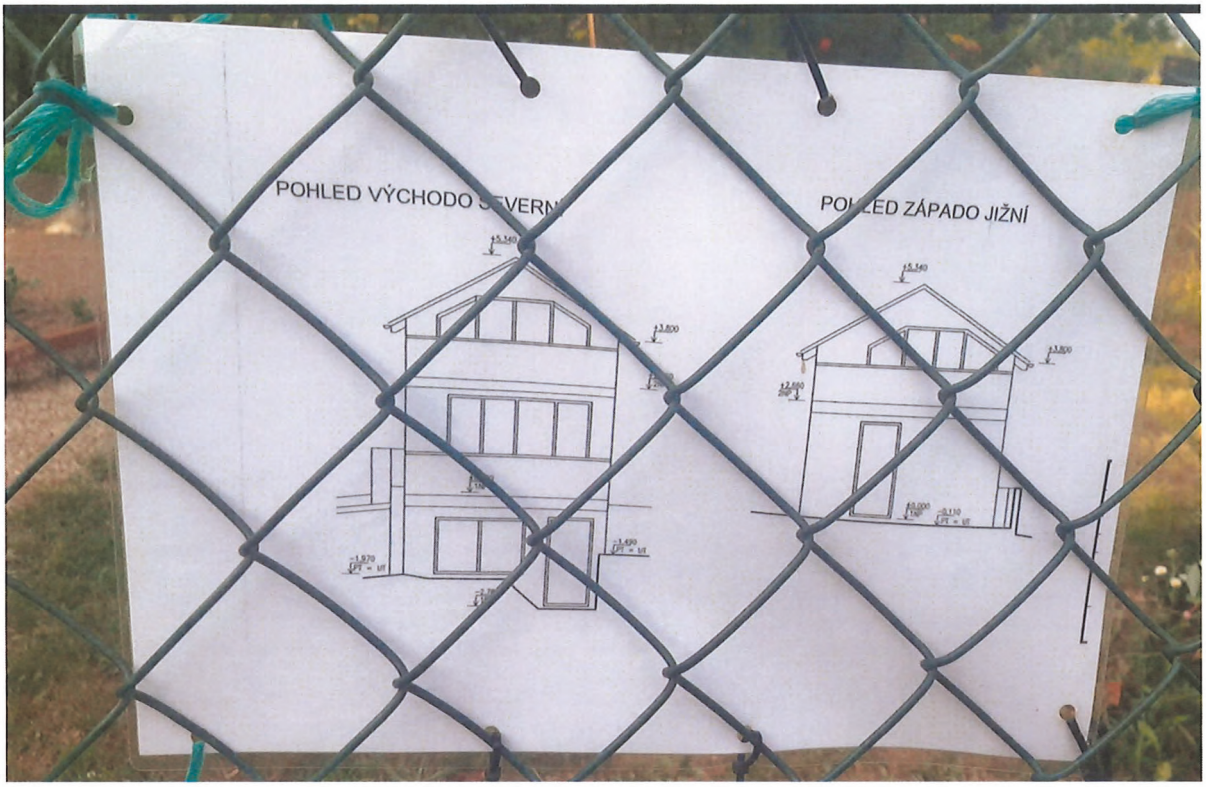
POHLED VÝCHODO SEVERN
POHLED ZÁPADO JIŽNÍ

STAVBA
POVOLENA
Stavba: Stavební úpravy objektu RR č.p. 251
Havlíček Marek, Vrchlického č.p. 1013, 588 13 Polná
Oznámí stavebnímu úřadu předem termín zahájení stavby, název a sídlo stavebního podnikatele, který bude stavbu provádět
Stavbu povolil: Úřad městské části města Brna, Brno-Řečkovice a Mokrá Hora, odbor stavebního úřad
Stavební povolení: Spo souhlas pod č.j. MCBRMH/0044 /2100/VRE, nabylo právních účinků dne 13.6.2024
Termín dokončení: 06/

MMB/0720586/2024
Námitky

MMB/0720586/2024

Námitka č.1

Výrok:

Námitce se nevyhovuje.

Odůvodnění:

Podatel ve svém podání vyslovil názor a poukazuje na vydaná opatření příslušného stavebního úřadu na realizaci staveb v zájmovém území územní studie Lacinova -K Západí, jenž je dle úvahy podatele neaktuální, jelikož předmětný územně plánovací podklad nereflektuje na aktuální změny v území.

Územní studie Lacinova - K Západí byla pořízena úřadem územního plánování na základě zadání (10/2017) a vychází z právního stavu územně plánovací dokumentace ke dni 23.04.2018, přičemž schválení jejího využití jako územně plánovacího podkladu pro změnu Územního plánu města Brna proběhlo dne 25.10.2018 a k tomuto datu byla ÚS rovněž zaevidována v Evidenci územně plánovací činnosti (v prostředí webové aplikace iLAS pod registračním kódem 66187685)

. Následně v roce 2022 pořizovatel ve smyslu platné legislativy provedl prověření aktuálnosti tohoto ÚPP a dne 19.8.2022 potvrdil možnost dalšího využití této ÚS pro změnu Územního plánu města Brna a pro Návrh ÚPmB, jelikož daná ÚS dostatečně prověřila podmínky a možnosti změn v území (zejména odpovídající možnosti dopravní obsluhy území a vymezení kapacitního veřejného prostranství v návaznosti na řešení nového funkčního a prostorového využití území, jenž podporuje rozvoj bydlení v dané lokalitě).

Územní studie není na rozdíl od územně plánovací dokumentace závazným podkladem, je ovšem po svém zaevidování podkladem neopominutelným. V rámci Návrhu ÚPmB je v závazné textové části, v Příloze č. 1 Karty lokalit, u plochy změn R-4 Lacinova uvedena podmínka, která stanovuje pro rozvoj lokality a ochranu a rozvoj hodnot požadavek na umístění veřejného prostranství a vnitřní komunikace v ploše R-4 dle řešení zpracovaného v ÚS Lacinova - K Západí.

Vydaná pravomocná opatření stavebního úřadu v dané lokalitě jsou v současné době limitem v území, jež budou plně respektována. Úřad územního plánování po vydání Územního plánu města Brna přistoupí k opakovanému prověření aktuálnosti všech platných ÚS, tedy mimo jiné i Územní studie Lacinova - K Západí, jejíž využití je momentálně schváleno pro změnu Územního plánu města Brna a pro pořizovaný nový Územní plán města Brna. Pořizovatel při prověření aktuálnosti ÚS zohlední všechny jemu známé skutečnosti a na základě svého odborného úsudku prověří možnost dalšího využití této ÚS (tj. pro změnu Územního plánu města Brna nebo případně pro rozhodování v území), případně ukončí možnost jejího dalšího využití. V současné době nelze dané řešení spekulativně předjímat, jelikož Návrh ÚPmB doposud schválen nebyl (08/2024).

Z výše uvedených důvodů nelze „podání“ vyhovět.

Námitka č.2

Výrok:

Námitce se nevyhovuje.

Odůvodnění:

V rámci podání je konstatováno, že nebylo zpracováno biologické hodnocení lokality a zohledněn znalecký posudek 2001 zpracovaný Mojmírem Vlašínem na Posouzení ekologické hodnoty pozemků zahrádkářské lokality Lacinova Západ.

Vzhledem k tomu, že dle § 43 odst. (1) a (3) „stavebního zákona“ (zák. č. 183/2006 Sb.) územní plán stanovuje základní koncepci rozvoje obce a podmínky pro využití území, a v souvislostech a podrobnostech území obce zpřesňuje a rozvíjí cíle a úkoly územního plánování v souladu se zásadami územního rozvoje, s politikou územního rozvoje atp. a nesmí obsahovat podrobnosti náležející svým obsahem regulačnímu plánu nebo územnímu rozhodnutí, je konkrétní řešení potenciálních záměrů a jejich vliv na biologickou rozmanitost předmětné lokality resp. na ekologicky významnou lokalitu nebo případný střet veřejných

MMB/0720586/2024
Námitky

zájmu možné řešit až v rámci navazujících řízení, kdy budou zpracovány projektové dokumentace na předmětné záměry a budou známy konkrétní podmínky a parametry. K vyjadřování se k záměrům dotýkajících se ochrany zvláště chráněných druhů živočichů či biodiverzity je v rámci stanovisek kompetentní příslušný orgán ochrany přírody a krajiny dle zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny.
Pro informaci uvádíme, že aktuálně v lokalitě není vyhlášen ani uznán žádný objekt ochrany přírody a krajiny v souladu ze zák.č.114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, v platném znění. Pokud má ovšem podatel odůvodněné pochybnosti o významné ekologické hodnotě lokality a jejím narušení koncepčním dokumentem, je vhodné toto nejlépe řešit přes instituty tomu určené, čili uznání některé z vyšších stupňů ochrany přírody a krajiny předmětné lokalitě.
Dále upozorňujeme na fakt, že předmětné území je již nyní zastavěno rekreačními objekty a existenci zvláště chráněných druhů živočichů nevylučuje ani navrhovaná nízká rezidenční zástavba s okrasnými zahradami (příkladně jako v části Masarykovy čtvrti navazující na Wilsonův les). Nelze tak automaticky předpokládat, že současné využití zahrádek s rekreačními objekty je pro ochranu živočichů jednoznačně vhodnější, protože i stávající využití přináší do území stavební aktivity s příp. narušováním biodiverzity a ekologické rozmanitosti. Při intenzivní zahrádkářské činnosti na pozemcích, kde by se na pravidelně obdělávaných produkčních zahradách používaly nadměrně postřiky a hnojiva, lze totiž identifikovat nepříznivé faktory pro ohrožení zvlášť chráněných druhů živočichů.
Vzhledem k výše uvedenému nelze požadavek zohlednit.

Námitka č.3
Výrok:
Námitce se nevyhovuje.
Odůvodnění:
Podatel namítá, že navrhovaná zástavba nerespektuje krajinný ráz lokality a vytvoří nevhodný kontrastu k významnému krajinnému horizontu kopce Západ.
V Návrhu ÚPmB (2024) je předmětná rozvojová lokalita R-4 vymezena k rozvoji bydlení v souladu s I. etapou aktuálně zpracované územní studie „Lacinova – K Západi (ing. Arch. Luboš Františák, 10/2018, iLAS č. 66187685)“, která komplexně prověřila celé řešené i přiléhající území. Severní část území je v Návrhu ÚPmB vymezena jako plocha zahrádek (pozn. původní rozsah rozvojové lokality R-4 zde byl zmenšen na základě námitek vlastníků a připomínky MČ uplatněných v rámci projednávání Návrhu ÚPmB 6/2020). Severovýchodní až severní marginální okraj předmětného území je součástí překryvného ochranného režimu pohledově významného území, které představují území s mimořádnými přírodními, kulturními a krajinotvornými hodnotami a jsou vymezená za účelem ochrany území před nepřiměřeným stavebním rozvojem, který by ohrozil existenci stávajících hodnot. V závazné textové části Návrhu ÚPmB je uvedeno (viz kapitola 5.2 Principy uspořádání krajiny závazné textové části), že tato území mohou být vymezena jak v nezastavěném území, tak v území zastavěném nad stavebními plochami, a to zejména pak v návaznosti na volnou krajinu, s cílem dosáhnout uměřeného a vhodného přechodu (přechodového území) mezi zástavbou a přírodním zázemím a podpořit pronikání přírodní zeleně do města a propojování se systémem sídelní zeleně. Na základě uvedeného lze tedy konstatovat, že předmětné ochranné režimy doplňujících podmínek využití území v Návrhu ÚPmB obecně nevymezují „nezastavitelné“ území města, ale představují území s mimořádnými hodnotami, které je nutné chránit na základě uvedených principů a dalších s ohledem na chráněné hodnoty a lokální charakteristiku konkrétního území. Pro informaci uvádíme, že z příslušné karty rozvojové lokality R-4 je zřejmé, že k lesu mají být situovány zahrady rodinných domů, které vytvoří přirozenější přechod do zeleně, a také že samotný lesní komplex vrchu Západ je určen jako plocha lesa s vymezeným překryvným režimem skladebného prvku územního systému ekologické stability (ÚSES) a jako takový není a nebude dotčen zástavbou.
Dále pro informaci uvádíme, že z předmětné územní studie vyplynulo, že daným řešením využití předmětného území dochází k zahušťování obytného území v zastavěné části města Brna s dostupnou infrastrukturou, což podporuje a naplňuje strategii utváření kompaktního města, neboť dochází k hospodárnému využití infrastruktury a také úspoře rozvojových ploch

MMB/0720586/2024
Námitky

na okrajích města a k nevytváření nevhodných enkláv zasahujících do dosud nezastavěného území. Dotčené území přímo navazuje na zastavitelnou a stabilizovanou plochu bydlení vymezenou v platném ÚPmB, a tak se rozšíření obytné zástavby na části území zahrádkářské lokality jeví v dané lokalitě jako logické. Zájmové území zahrádek má již silně potlačenou či změněnou přírodní charakteristiku, ze které v rámci vizuálně vnímatelného krajinného prostoru zůstává obtížně prostupná zahrádkářská kolonie obehnané oplocením. Z hlediska přírodních a krajinných hodnot lze tedy konstatovat, že se jedná o oblast antropogenně ovlivněnou, kde různé urbanistické a civilizační prvky převažují nad volnou krajinou. Vhodné určení využití území resp. zastavění dané v Návrhu ÚPmB strukturou a výškou zástavby, které umožní výstavbu s nejvýše 2. NP, zajistí určitou ochranu neformálních prostorových hodnot vymezených v územně analytických podkladech – významný pohledový svah, významná pohledová plocha a významný pól krajinného rázu. Řešením dojde i ke zlepšení prostupnosti území (zahrádky byly oplocené a veřejnosti nepřístupné). Uzemní studie řešila také případné dotčení blízkých lesních porostů resp. dotčení pozemků do 50 m od okraje lesa dle § 14 odst. 2 zák. č.289/1995 Sb. („lesní zákon“). Na základě dohody s dotčeným orgánem (OVLHZ MMB) vyplynulo, že stavby je v tomto případě možné umístit v minimální vzdálenosti 20-25 m od okraje lesního pozemku (viz dokladová část předmětné studie - zápis z jednání o OP lesa s OVLHZ MMB, kde byl přítomen OŽP KrÚ JMK). Nicméně konkrétní řešení zastavění území, které musí být v souladu s platnými právními předpisy, dokumenty a stanovisky DO, je předmětem navazujících řízení v rámci realizace výstavby jednotlivých záměrů. Cenné a přírodně dochované území krajinného horizontu navazujícího lesního komplexu na vrchu Západ je a nadále zůstane přírodně zachované a nedotčené, veřejně dostupné a dotvoří tak významné rekreační zázemí obyvatel města. Navržené funkční využití území tedy nebude mít faktický dopad na hodnoty přírodní, neovlivní ani blízký lesní biotop a nebude narušeno ani pohledově hodnotné území zejména vizuální působení v dálkových pohledech. Nutno zmínit, že předmětným návrhem využití území dojde i k „revitalizaci“ území v podobě výsadby a zakládání zeleně mezi novými bytovými domy, které vytvoří vhodný přechod mezi zástavbou a volnou krajinou.
Na základě uvedených důvodů je zřejmé, že nedochází k nerespektování krajinného rázu lokality a vytváření tak nevhodného kontrastu k významnému krajinnému horizontu kopce Západ.

Námitka č.4

<u>Výrok:</u>

Námitce se nevyhovuje.

<u>Odůvodnění:</u>

Podatel namítá, že Návrh ÚPmB je v rozporu s Pokyny pro zpracování návrhu územního plánu ("Pokyny") schválenými Zastupitelstvem města Brna ze dne 19.6.2018.
Upozorňujeme, že je nutné respektovat celý dokument "Pokyny" (v daném případě zejména část 1.7.6 Změna podmínek související s pořizováním změn a souborů změn platného Územního plánu města Brna 1994) a ne pouze vycházet z částí reagujících na vyhodnocení námitek (viz namítaná a použitá část námitky ze svazku č.7).
Z příslušné části odůvodnění Návrhu ÚPmB (4.2 Vyhodnocení souladu se schváleným výběrem nejvhodnější varianty a podmínkami k její úpravě) totiž vyplývá: „…Pokyny jsou textový dokument schvalovaný Zastupitelstvem, definující úkoly pro Zpracovatele. Určují, co je třeba prověřit, přepracovat, zvážit a doplnit, ale nepředjímají výsledek. …. V materiálním pojetí odpovídají Pokyny podmínkám k úpravě nejvhodnější varianty dle § 51 odst. 2 stavebního zákona….“, a dále pak „…Vyhodnocení souladu s podmínkami k úpravě nejvhodnější varianty je provedeno na základě odborných úsudků a znalostí Zpracovatele, což vede k upřednostnění takového řešení, které umožňuje dotvoření území, jeho rozvoj, popř. žádoucí stabilizaci, a vytváří podmínky pro navázání na budoucí zástavbu nebo přirozené napojení na krajinu v okolí….“, a také „… Řada pokynů vyžadovala úpravu ÚPmB, která je odmítnuta z důvodu později započatých souběžně pořizovaných změn dosavadního ÚPmB, vydaných změn nebo nových územních studií a další územně plánovací dokumentace a podkladů. Proto je třeba tento nový stav koordinovat a respektovat i v novém ÚPmB, a to jak

MMB/0720586/2024
Námitky

z věcného, tak časového hlediska." Na základě uvedeného je zcela zřejmé, že předmětná rozvojová lokalita R-4, která byla v Návrhu ÚPmB vymezena na základě územní studie „Lacinova – K Západi (ing. Arch. Luboš Františák, 10/2018, iLAS č. 66187685)“, jejíž využití bylo schváleno v říjnu 2018 a registrována v iLAS jako podklad pro změnu územního plánu či pro nový územní plán.
Závěrem uvádíme, že z vyhodnocení připomínky č. 3 je dále také zřejmé, že řešením předmětného území nedochází k zásahu do přírodního zázemí krajiny a krajinného charakteru dané lokality.
Z uvedeného vyplývá, že Návrh ÚPmB (2024) není v předmětné lokalitě v rozporu s Pokyny pro vypracování Návrhu ÚPmB.

Námitka č.5

Výrok:

Námitce se nevyhovuje.

Odůvodnění:

V rámci podání je upozorněno na stávající dopravní zatížení v oblasti ulic Kubova, Ladova, Lacinova a K Západi u Rozvojové lokality R-4 a vysloven názor, že realizace záměru zástavby navíc dopravní situaci nevyřeší, ale naopak zhorší. V této souvislosti je zmíněno nezohlednění zatížení Rozvojové lokality R-3 na ulici Terezy Novákové a upozorněno na problematiku nemožnosti realizace infrastruktury z důvodu nesouhlasu vlastníků.
Rozvojová lokalita R-4 navazuje na systém stávajících obslužných komunikací a oproti řešení v územní studii, která byla podkladem, vymezuje k možnosti zástavby pouze část území v návaznosti na již realizovanou zástavbu ulice Ladovy, Lacinovy a Terezy Novákové.
Z dopravního hlediska se nejedná o průjezdné území, ale o území se zdrojovou/cílovou dopravou, kterou využívají pouze obyvatelé a návštěvníci předmětné lokality.
Podle odůvodnění rozvojové lokality je předpoklad max. naplnění lokality R-4 cca 210 obyvatel, což se nejeví v celkovém kontextu současného zatížení lokality jako zásadní.
Z hlediska problematiky realizace infrastruktury v území je územní plán pouze nabídkou, která nemusí být využita nebo může být využita pouze v omezeném rozsahu. V případě nesouhlasu nebo blokace území vlastníky pozemků bude území využíváno dle stávajícího stavu.
Pokud se jedná o rozvojovou lokalitu R-3, tak ta je připojena prostřednictvím záměru R/1 na ulici Terezy Novákové a prostřednictvím připojení v uzlu Řečkovická – Černohorská.
Navržený systém sítě komunikací byl posouzen dopravním modelem a zmiňované obavy z jeho výsledků nevyplynuly. Jistá opatření lze řešit úpravou organizace dopravy v území, což ovšem není předmětem řešení územního plánu, ale až následným stanovením dopravního značení, v rámci kterého lze některé pohyby usměrnit nebo omezit.
Současně kumulativní a synergické vlivy byly hodnoceny v rámci území celého města ve VVURÚ, které je součástí přílohy odůvodnění Návrhu územního plánu a kde je mimo jiné detailně popisováno, jaké kritéria a metodiky byly pro vyhodnocení použity. Zároveň jsou kumulativní a synergické vlivy hodnoceny na úrovni městských částí v hodnotících kartách (viz příloha 1. VVURÚ).
Z hlediska podrobnosti na úrovni územního plánu je takto zpracované vyhodnocení odpovídající.
Záměry je třeba podrobněji vyhodnotit v následných správních řízeních předkládaných na příslušné správní úřady, a to ve fázi přípravy záměru, kdy jsou již známy konkrétní parametry stavby (např. v režimu posuzování vlivů záměru na životní prostředí – EIA, v řízení o umístění a povolení stavby).
Vzhledem k výše uvedenému nelze požadavky zohlednit.

Námitka č.6

Výrok:

Námitce se nevyhovuje.

MMB/0720586/2024
Námitky

Odůvodnění:

Námitka uvádí zařazení kopce Západ mezi součást přírodního zázemí města, mezi významné nezastavitelné vrchy. S pojmy "přírodní zázemí města" a" významný nezastavěný vrch" výroková část nového ÚP 2024 nepracuje. Podatel neuvádí konkrétně, odkud použité informace čerpá; nový ÚP neobsahuje část vyloženě nazvanou "Zeleň".

V Návrhu nového UP pro společné jednání 2024 došlo ze strany zpracovatele k úpravě rozsahu vymezovaných jevů v původním výkrese 5.0; nově je zpracován výkres 2.2 Koncepce uspořádání krajiny v měřítku 1: 10.000, a výkres 5.0 v měřítku 1:25.000 s upraveným obsahem je nově nazván Urbanistická koncepce - schéma.

Jev „pohledově významné území" je obsahem výkresu 2.2 (zde jde o jev č. 20), váží se k němu ochrana ploch s mimořádnou hodnotou v rámci celkového obrazu města a krajinného rázu městské krajiny, viz Textové část ÚP, kap. 5.2. Původní jev „přírodní zázemí v zástavbě" již není v návrhu nového ÚP 2024 obsažen. Vymezení nového jevu ve výkrese 2.2 není v konfliktu s obsahem výkresu hlavního, zde s návrhovou plochou všeobecného bydlení, v rozvojové lokalitě R-4. Dle kap. 5.2. pro území pohledově významného jevu č.20 platí, že záměry (zejména jejich hmotové parametry) v těchto plochách nesmí sledovanou hodnotu negativně narušit.

V dané podobě vč. nového výkresu a nového označení jevů byl návrh ÚP 2024 kladně projednán ve společném jednání s dotřenými orgány, a proto byl Návrh ÚP 2024 ponechán pro veřejné projednání bez úprav lokality R-4. Návrh ÚP není v konfliktu se zájmy ochrany krajiny.

Námitka č.7

Výrok:

Námitce se nevyhovuje.

Odůvodnění:

Podatel nesouhlasí se zástavbou v lokalitě R-4, doporučuje přihlédnout k doporučení Rady města Brna přijaté dne. 22. 4. 2020.

Při zpracování pokynů pro úpravu Návrhu (2024) spolupracoval pořizovatel s určeným zastupitelem v souladu s platnými právními předpisy, vůle samosprávy města Brna je tímto při přípravě Návrhu NÚP respektována. Není úkolem pořizovatele hodnotit politická rozhodnutí samosprávy z roku 2020. Zpracovatel Návrhu (2024) navrhl řešení lokality R-4 na základě svojí odborné kompetence, využil pro návrh Územní studii „Lacinova–K Západí", která je schváleným ÚPP pro pořizovaný nový ÚPmB, tato byla rovněž zpracována autorizovanou osobou (arch. Františák 2018), není tedy důvodné zpochybňovat urbanistické řešení lokality. Odborný názor zpracovatele na řešení předmětné lokality bude opět předložen k politickému rozhodnutí ve fázi schvalování Návrhu NÚP (2024) v ZMB. Z výše uvedených důvodů nelze námitce vyhovět

MAGISTRÁT MĚSTA BRNA
Odbor územního plánování a stavebního řádu
Došlo: 07 -08- 2024 10
Č.j. MMB: 0720592
Příl.:

MAGISTRÁT MĚSTA BRNA
Odbor územního plánování a stavebního řádu,
Oddělení pořizování ÚPD a ÚPP
Kounicova 67
601 67 Brno

546 N

NÁMITKA / PŘIPOMÍNKA

NÁZEV PROJEDNÁVANÉ ÚPD	**NÁVRH Územního plánu města Brna pro veřejné projednání (2024)**

Identifikační údaje podatele

Statutární město Brno
Doručeno: 07.08.2024
MMB/0720592/2024
listy:1 přílohy:
druh: li/sv:

Fyzická osoba/právnická osoba

Jméno, příjmení / Název společnosti	[redacted]
Datum narození/ Identifikační číslo	
Trvalé bydliště/ Sídlo	
E-mail:	
Jsem - ~~nejsem~~*) občan města Brna	Jsem - ~~nejsem~~*) vlastníkem pozemku/ů nebo stavby v ploše dotčené navrhovanou změnou Katastrální území Jundrov (610542), parc č. 853, 854

Upřesnění obsahu námitky / připomínky (území, ke kterému se vztahuje námitka / připomínka)

Městská část	Brno-Jundrov
Katastrální území	Jundrov (610542)
Parcelní čísla pozemků (adresa, doplňující popis lokality)	853 JEHOŽ ~~BUDE~~ SOUČÁSTÍ JE STAVBA S EV.Č. 1113 854 ZAHRADA
Rozvojová lokalita (např. Be-1 apod.)	--

Text námitky / připomínky včetně ODŮVODNĚNÍ

K podání jsou přiloženy přílohy:
počet příloh..... 4 ..... celkový počet stran všech příloh..... 4 .....

Vznáším námitku proti vymezení koridoru „veřejně prospěšných staveb, opatření a asanací“ s označením VK.002 přes oblast uvedených parcelních čísel.

Odůvodnění:
Dle výkresové dokumentace “*Studie Přírodě blízká POP a revitalizace údolní nivy hlavních brněnských toků*“ (Aquatis, 2015), část SO 04 Jundrov – která zpřesňuje záměr POP10 z nadřazené dokumentace (ZÚR JmK) a dalších uzemně plánovacích podkladů – není na mnou vlastněných parcelách vyžadováno provedení žádných stavebních opatření.

Navrhuji, aby byly z koridoru VPS/VPO s označením VK.002 **vyjmuty uvedené parcely, obdobně jako v návrhu ÚPmB z roku 2022. Veřejný zájem** sledovaný územním plánem, **nebude tímto mým návrhem dotčen**, protože žádným způsobem **neomezí realizaci záměru**, za jehož účelem byl koridor původně vymezen.

V Brně, dne 6.8.2024	Podp[redacted]

**nehodící se škrtněte*

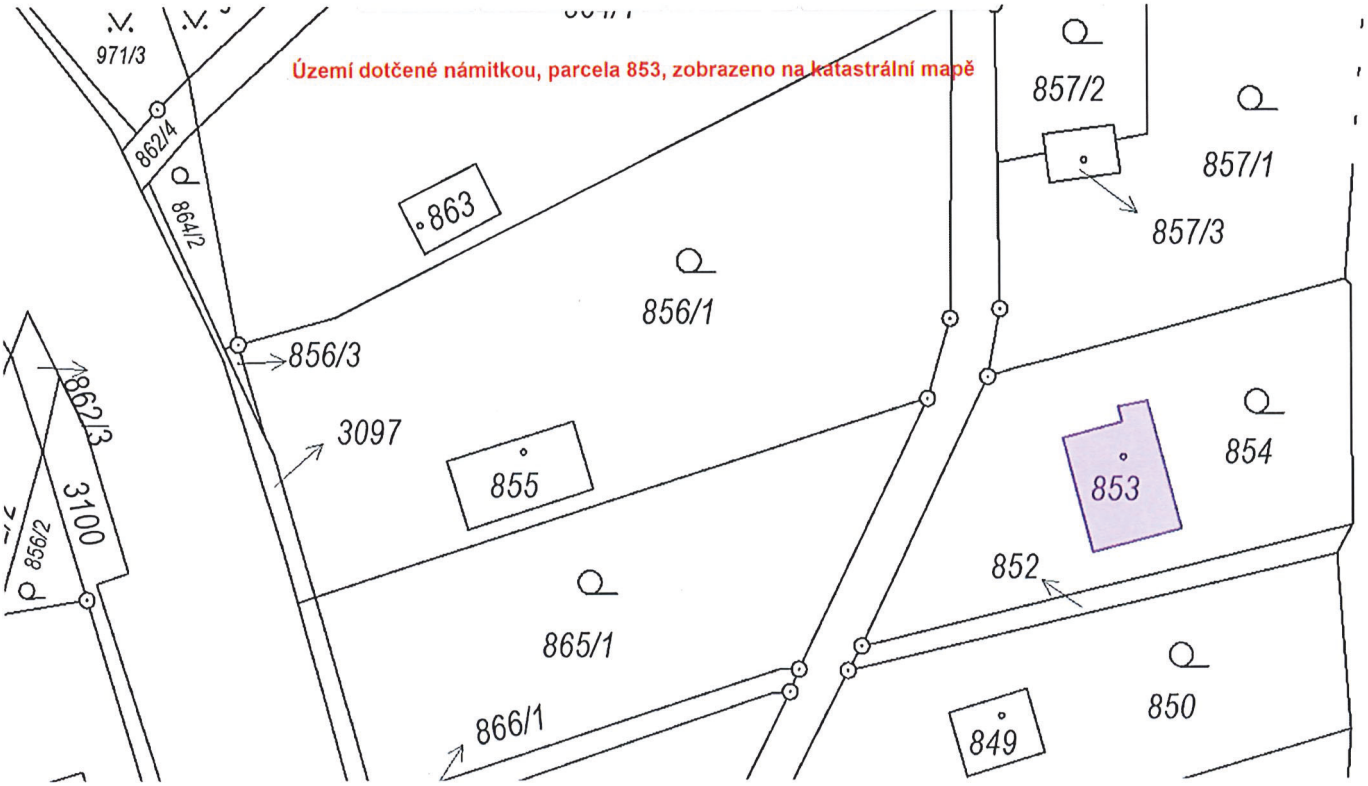
Území dotčené námitkou, parcela 853, zobrazeno na katastrální mapě
971/3
862/4
864/2
863
856/1
857/2
857/1
857/3
856/3
3097
855
853
854
862/3
3100
856/2
865/1
852
866/1
849
850

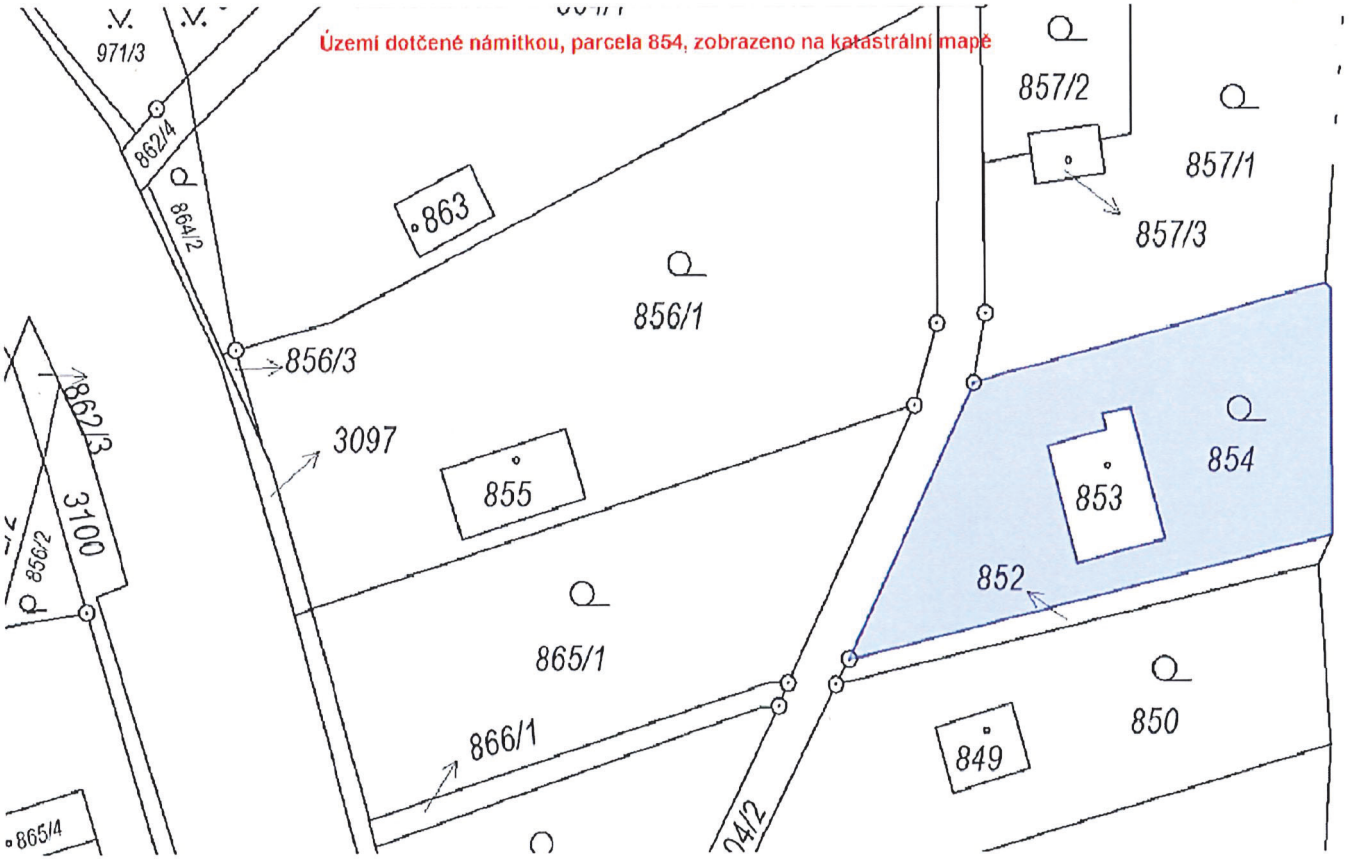
Území dotčené námitkou, parcela 854, zobrazeno na katastrální mapě
971/3
862/4
864/2
863
856/1
857/2
857/1
857/3
856/3
3097
855
853
854
862/3
3100
856/2
865/1
852
866/1
849
850
865/4

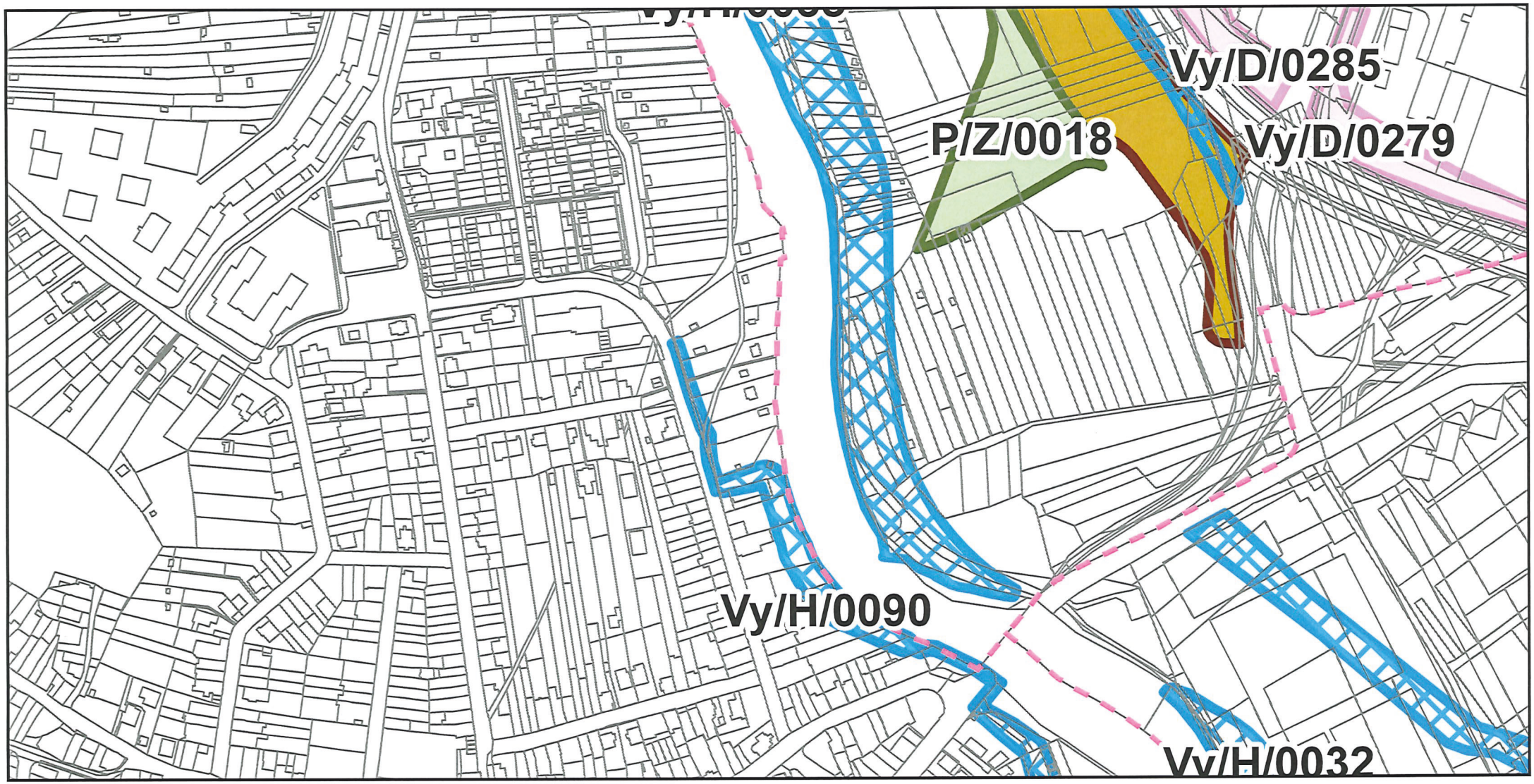
Vy/D/0285
P/Z/0018
Vy/D/0279
Vy/H/0090
Vy/H/0032

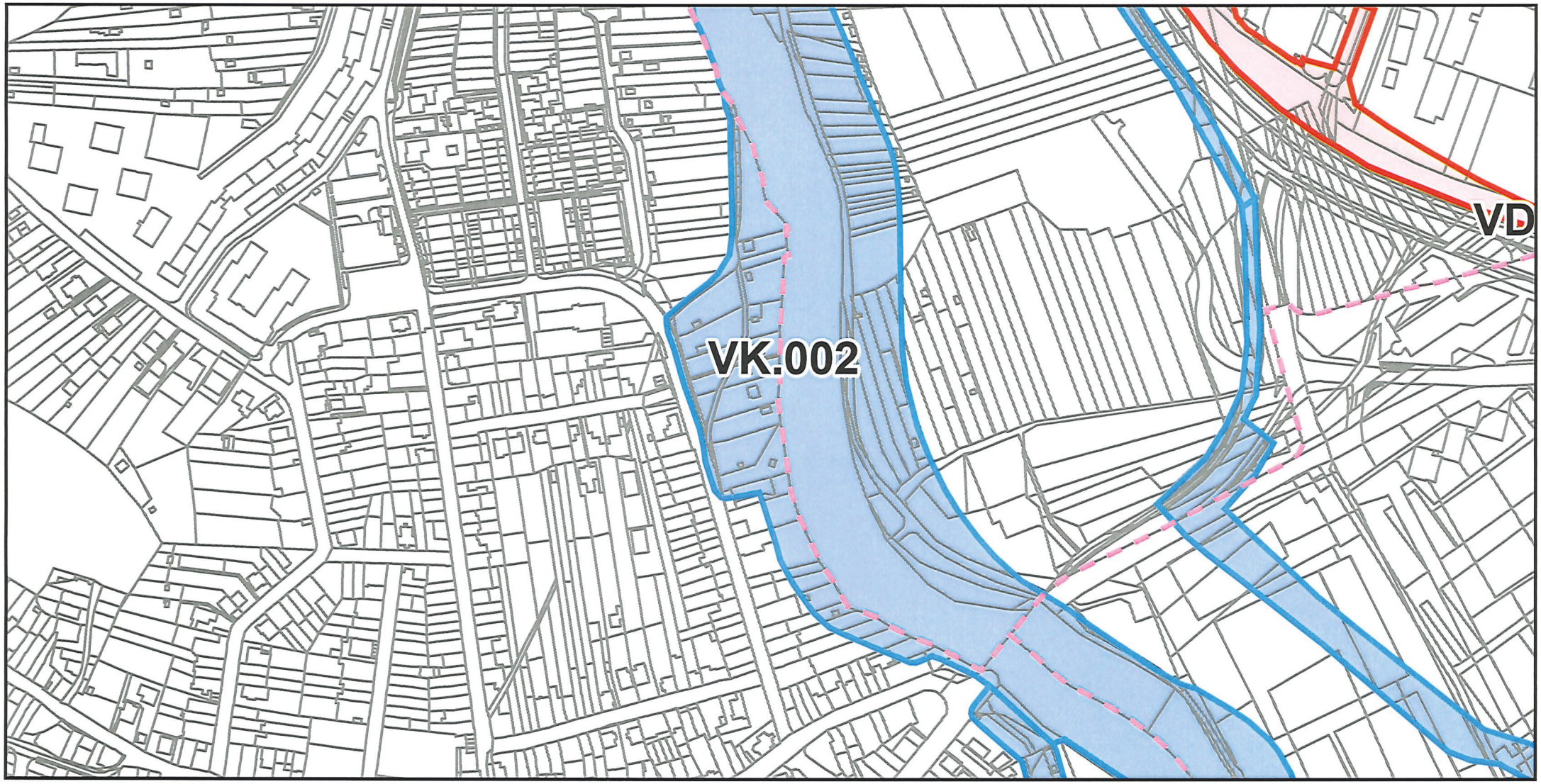
VK.002
VD

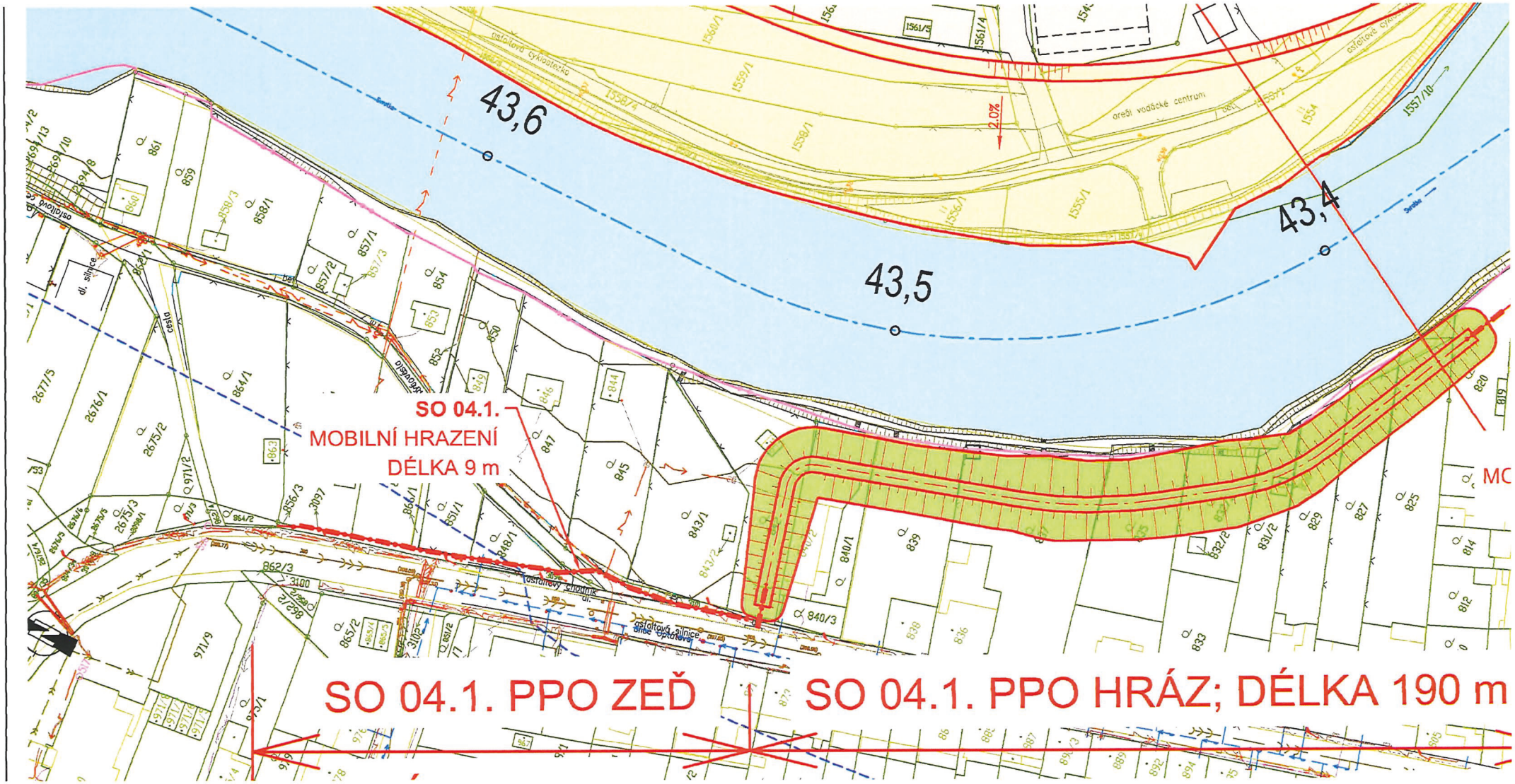
43,6
43,5
43,4
SO 04.1.
MOBILNÍ HRAZENÍ
DÉLKA 9 m
SO 04.1. PPO ZEĎ
SO 04.1. PPO HRÁZ; DÉLKA 190 m

MMB/0720592/2024
Námitky

MMB/0720592/2024

Námitka

Výrok:

Námitce se nevyhovuje.

Odůvodnění:

V rámci podání je uveden nesouhlas s koridorem VPS/VPO s označením VK.002 a navržení řešení dle Neschváleného Návrhu územního plánu města Brna (2022).

K uvedenému sdělujeme, že ke změně vymezení předmětné veřejně prospěšné stavby/opatření došlo z důvodu uvedení Návrhu územního plánu města Brna (dále jen "NÚP") do jednotného standardu ÚPD dle stavebního zákona a jeho prováděcích předpisů. VPS/VPO pro snižování ohrožení v území povodněmi a jinými přírodními katastrofami s možnosti vyvlastnění je dle jednotného standardu graficky vyjádřeno plošně oproti vymezení v Neschváleném Návrhu územního plánu města Brna (2022), který nepodléhal jednotnému standardu. Z tohoto důvodu došlo k rozsáhlejšímu vymezení, nicméně rozsah liniového protipovodňového opatření je nezměněn.

Pro úplnost dodáváme, že NÚP k možnosti realizace protipovodňových opatření vytváří podmínky, to však ještě neznamená samotnou realizaci. Sama možnost vyvlastnění plynoucí z vymezení veřejně prospěšného opatření na předmětných pozemcích nemá žádné právní následky; ustanovení § 170 stavebního zákona slouží k tomu, aby osoby, které mohou být dotčeny realizací protipovodňových opatření byly informovány o tom, že pokud by nebylo možno dosáhnout patřičného cíle ve vymezených plochách a koridorech jinak, zákon umožňuje potřebná práva v nezbytném rozsahu vyvlastnit, neboť možnost vyvlastnění pozemků, potřebných pro uskutečnění veřejně prospěšných opatření, vyplývá přímo ze zákona. K vyvlastnění je přistoupeno teprve až poté, co se nepodařilo získat potřebná práva dohodou nebo jiným způsobem.

S ohledem na výše uvedené konstatujeme, že předmětnému požadavku nelze vyhovět.

Statutární město Brno
Doručeno: 07.08.2024
MMB/0720599/2024
listy: přílohy:2
druh: li/sv:
mmb1es8f18df9d

DS

MAGISTRÁT MĚSTA BRNA
Odbor územního plánování a stavebního řádu,
Oddělení pořizování ÚPD a ÚPP
Kounicova 67
601 67 Brno

701 N

NÁMITKA

NÁZEV PROJEDNÁVANÉ ÚPD	NÁVRH Územního plánu města Brna pro veřejné projednání (2024)
Identifikační údaje podatele	
Fyzická osoba/právnická osoba	
Jméno, příjmení / Název společnosti	IDENTIFIKACE PODATELE: [redacted] IDENTIFIKACE ADVOKÁTA ZASTUPUJÍCÍHO PODATELE: Mgr. Vítězslav Dohnal, advokát ev. č. ČAK: 12 191
Datum narození/ Identifikační číslo	
Trvalé bydliště/ Sídlo	[redacted] Sídlo advokáta zastupujícího podatele: Klokotská 103/13, Tábor, 39001
E-mail:	[redacted]
Jsem ~~– nejsem*)~~ občan města Brna	Jsem ~~– nejsem*)~~ vlastníkem pozemku/ů nebo stavby v ploše dotčené navrhovanou změnou Katastrální území Obřany
Upřesnění obsahu námitky ~~/ připomínky~~ (území, ke kterému se vztahuje námitka / připomínka)	
Městská část	Obřany
Katastrální území	Obřany
Parcelní čísla pozemků (adresa, doplňující popis lokality)	Pozemky parc. č. 848/38, 856/4 a 856/6
Rozvojová lokalita (např. Be-1 apod.)	- Dříve Ob-4, následně plocha územní rezervy B-12, nyní neoznačená lokalita - Ob-5
Text námitky ~~/ připomínky~~ včetně ODŮVODNĚNÍ K podání jsou přiloženy přílohy: počet příloh…….. celkový počet stran všech příloh……	

Úvod

Podatel je vlastníkem pozemků p. č. 848/38, 856/4 a 856/6 vše v k. ú. Obřany. Tyto pozemky se pak nachází v lokalitě, která je návrhem Územního plánu Brno pro veřejné projednání (2024) (dále jen „***ÚP Brno***“) vymezena v nezastavitelné ploše s funkčním využitím Zemědělské všeobecné – AU. Předešlým návrhem ÚP Brno z roku 2022 v podobě, která byla předložena zastupitelstvu města Brna ke schválení, byla tato lokalita vymezena v ploše územní rezervy B-12 s budoucím využitím „bydlení“. Dřívějším návrhem ÚP Brno pro veřejné projednání (2020) byla pak tato lokalita vymezena v rozvojové lokalitě Ob-4 s funkčním využitím plochy bydlení - B/r2.

V průběhu pořizování ÚP Brno tak byly pozemky podatele vymezeny původně v zastavitelné ploše, následně v ploše územní rezervy a nyní v ploše nezastavitelné. Podatel pak s tímto nesouhlasí.
V nezastavitelné ploše pak byly výše uvedené pozemky podatele vymezeny i návrhem Územního plánu Brno pro společné jednání (2024). Proto proti tomuto návrhu podal dne 8. 4. 2024 nesouhlasné připomínky. Vzhledem k tomu, že v rámci ÚP Brno nedošlo oproti návrhu Územního plánu Brno pro společné jednání (2024) ke změnám, dovozuje podatel, že jeho připomínky byly zamítnuty. Tuto skutečnost však nemůže ověřit, neboť v rámci ÚP Brno nebylo zveřejněno vypořádání jím uplatněných připomínek. Proto podává tyto námitky.

Námitka č. 1 - nesouhlas se zrušením rozvojové lokality Ob-4

Podatel předně nesouhlasí s tím, že nebyla zachována rozvojová lokalita Ob-4. Jedná se totiž o lokalitu, která přímo navazuje na zastavěné území, je dobře napojitelná na stávající sítě technické a dopravní infrastruktury a nachází se v docházkové vzdálenosti vůči potřebné občanské vybavenosti, včetně zastávky městské hromadné dopravy – autobusové i tramvajové. Tyto skutečnosti pak potvrzoval i samotný dřívější návrh ÚP Brno pro veřejné projednání (2020), když se v Textové části odůvodnění Příloha č. 1.2 Karty lokalit – odůvodnění na str. 87 uvádělo: „*Uvedená lokalita je při svém jižním okraji ohraničena stávající železniční tratí a po své východní i západní straně je ohraničena zastavěným územím, na které bezprostředně navazuje. Je také dobře napojitelná na stávající sítě technické a dopravní infrastruktury. Vzhledem k tomu, že navržená lokalita je vcelku rozsáhlá, dojde k významnému záboru půdního fondu. Je však třeba uvést, že k tomuto záboru dojde především z důvodu potřebného rozvoje chybějících funkčních ploch v k.ú. Obřany a dojde tak s ohledem na přilehlé plochy zahrádek, lesní plochy a plochu krajinné zeleně. V daném případě je třeba uvést, že v žádném případě nedojde ke ztížení prostupnosti výše zmíněných ploch ani ke ztížení jejich obhospodařování.*“

1 1

Předmětná rozvojová lokalita Ob-4 byla poměrně rozsáhlou zastavitelnou plochou a vyžadovala dobudování potřebné dopravní a technické infrastruktury, nicméně v tomto ohledu se jedná o zcela srovnatelnou plochu s rozvojovou lokalitou Ob-5, která však zůstala v aktuálním návrhu ÚP Brno zachována.

Podatel v tomto směru již dříve uplatňoval námitky. Ty však byly vypořádány v podstatě jen s odkázáním na podněty určeného zastupitele a doporučení RMB. Takové vypořádání tak podatel považuje za pouze formální, zcela nedostatečné a příliš obecné. Dle podatele totiž nejsou relevantní důvody, pro které by měla být předmětná rozvojová lokalita Ob-4 nezachována oproti rozvojové lokalitě Ob-5, která naopak zachována byla.

Námitka č. 2 – nesouhlas se zrušením územní rezervy B-12

Předešlým návrhem ÚP Brno z roku 2022, který nebyl schválen zastupitelstvem města Brna byla předmětná lokalita, jejíž součástí jsou výše uvedené pozemky podatele, vymezena v územní rezervě B-12. Jejím účelem bylo: „*prověřit možnost rozšíření návrhových ploch bydlení, prověřit umístění veřejných prostranství, prostupnost územím a zachování přístupu do navazujících ploch zahrádek, prověřit intenzitu zastavění, dále prověřit možnost odkanalizování*“, viz str. 104 textové části.

2 2

Na str. 424 textové části odůvodnění tohoto návrhu ÚP Brno se pak uvádělo: „*Na základě vyhodnocení výsledků projednání však dochází k převedení rozvojových lokalit Ob-1 a Ob-4 včetně části dopravního propojení Ob/1 do územních rezerv.*“ Obdobně je pak uvedeno v rámci vypořádání námitek podatele: „*K redukci rozvoje na k. ú. Obřany a k převedení původních rozvojových lokalit Ob-1 a Ob-4 do územních rezerv B-12 a B-13 došlo na základě vyhodnocení výsledků projednání (námitek a připomínek) po prvním veřejném projednání 06/2020.*“

Stávající návrh ÚP Brno však nezachoval dokonce ani územní rezervu B-12. S tímto podatel zcela nesouhlasí a má za to, že takový přístup je zcela nelogický, neopodstatněný a neodůvodněný. Dle podatele, pokud není v zájmu města Brna zachovat rozvojovou lokalitu Ob-4, je žádoucí a v zájmu rozvoje městské části Maloměřice a Obřany zachovat zdejší lokalitu jako územní rezervu.

Vyřazení územní rezervy B-12 není stávajícím návrhem ÚP Brno nijak zdůvodněno. Podatel má pak za to, že takový požadavek nebyl ani vznesen žádným dotčeným orgánem státní správy, či určeným zastupitelem ani městskými částmi města Brna. Zastupitelstvo městské části Maloměřice a Obřany se ve dnech 23.6.2020 a 23.6..2021 usneslo na požadavku, aby ÚP Brno umožnil „... *rezidenční lokální výstavbu RD v oblasti OB-4...*“

2

Předmětná lokalita byla v předešlých návrzích ÚP Brno uznána jako důležitá pro další rozvoj města Brna, což bylo podpořeno vymezením zastavitelných ploch, a následně územní rezervy. Vymezení předmětné lokality ve výhradně nezastavitelných plochách pak v podstatě popírá předešlý přístup ÚP Brno. Dle podatele je pak rovněž zcela nepřiměřené a nesprávné tuto lokalitu zcela vyřadit z rozvojového potenciálu zdejší části města Brna. Zachování předmětné lokality jako alespoň územní rezervu pak potvrzuje předně její umístění v blízkosti stabilizovaných ploch bydlení, její dobrou napojitelnost na veřejnou dopravní a technickou infrastrukturu, blízkost městské hromadné dopravy (včetně velkokapacitní tramvajové zastávky Obřanský most v docházkové vzdálenosti 750m), a neplnění její současné funkce (žádné zemědělské hospodaření na pozemku dlouhodobě neprobíhá).

2

Poměrně zvláštně pak působí na podatele skutečnost, že zatímco územní rezerva B-12 nebyla zachována, zachována oproti tomu byla územní rezerva stávajícím návrhem ÚP Brno označená jako R.BU.1, v Maloměřicích pod Hády. Tato plocha je pak větší, než byla územní rezerva B-12, avšak plocha územní rezervy R.BU.1 prakticky vůbec nenavazuje na stávající plochy bydlení. V podstatě zde vytváří novou odloučenou rozvojovou lokalitu. Což je zcela v rozporu s jedním z hlavních cílů návrhu ÚP Brno: „*Navrhuje zastavitelné plochy uvnitř nebo v přímé vazbě na zastavěné území tak, aby nevytvářely samostatné enklávy v nezastavěném území.*“ Její dopravní obslužnost a návaznost na existující velkokapacitní síť MHD je dle podatele zjevně horší, než u lokality B-12, respektive OB-4.

Zanedbání územního rozvoje v Obranech, které po několik desetiletí byly rozvojové relativně upozaděný, je dle podatele neproporční k rozvoji mnoha rozsáhlých ploch na jihu Brna. Rozvoj v městských částech Brněnské Ivanovice, Turany, Chrliče při absenci tramvajového spojení spoléhá na individuální automobilovou dopravu, přestože dle principu udržitelného rozvoje dopravy má být preferována doprava na kolejích, zejména kolem existující dopravní sítě.

Námitka č. 3 – nesouhlas se zrušením plochy Ob/1

3

Předchozí návrh ÚP Brno pro veřejné projednání (2020), který vymezoval rozvojovou lokalitu Ob-4, vymezoval též komunikaci Ob/1 jako spojku silnic v ulicích Seifertova a Fryčajova. Na str. 86 Textové části odůvodnění Příloha č. 1.2 Karty lokalit – odůvodnění se pak uvádělo k rozvojové lokalitě Ob-4: „*Lokalita je dále podmíněna realizací komunikace Ob/1 v celé délce, protože není možné lokalitu napojit pouze do ulice Fryčajovy, která je dnes přetížená. Proto je nutné realizovat dopravní propojení směrem na k.ú. Lesná do ulice Seifertova*“ Podateli je zřejmé, že komunikace Ob/1 byla navržena především z důvodu zajištění dopravního napojení rozvojové lokality Ob-4. Přesto se však s posouzením

3

potřebnosti a důležitosti této komunikace propojující ulice Seifertova a Fryčajova počítalo v rámci územní rezervy B-12. K tomu viz odůvodnění podatelem podané námitky: „*V rámci Návrhu pro opakovaného veřejné projednání bylo na základě došlých podání řešení upraveno a vedení záměru Ob/1 vypuštěno. Rozvojové lokality Ob-1 a Ob-4 byly přeřazeny do územních rezerv s označením B-12 a B-13. V území je potvrzen stávající stav včetně vymezení koridoru veřejného prostranství ve stopě stávající obslužné komunikace, propojené kolem stávajícího garážového dvora do ulice Hlaváčovy. Upraveným řešením nebude ulice Fryčajova dotčena. Po prověření územních výše uvedených územních rezerv bude rozhodnuto o jejich aktivaci nebo vypuštění. V souvislosti s výsledky prověření bude možné vymezit i koridory pro obsluhu území, případně stanovit význam předpokládaného komunikačního prověření (obslužná nebo sběrná).*“

Avšak tím, že došlo jak ke zrušení rozvojové lokality Ob-4 i územní rezervy B-12 chybí podklad pro posouzení důležitosti a potřebnosti propojovací komunikace mezi Obřany a Lesnou. Přitom koridor pro původní komunikaci propojující ulice Seifertova a Fryčajova zůstává zachován i v aktuálním návrhu ÚP Brno, avšak tento koridor končí před plochou dřívější rozvojové lokality Ob-4 či dřívější územní rezervy B-12. V důsledku je tak návrhem ÚP Brno vymezena slepá komunikace (z ulice Fryčajova na hranici bývalého území rozvojové lokality Ob-4) a propojovací komunikace mezi ulicí Seifertovou a Hlaváčova.

3

3

Dle podatele je žádoucí vytvořit předpoklady pro možné posouzení předmětné komunikace propojující Obřany a Lesnou. Komunikace v ulici Fryčajova je v současné době přetížená. Lze pak předpokládat, že v budoucnu tento stav nebude zlepšen. Tato komunikace by mohla tedy dopravě v Obřanech odlehčit, neboť by výrazně zkrátila vzdálenost, kterou občan Obřan či Bílovic musí ujet, aby dosáhl služeb dostupných na Lesné (a naopak), bez nutnosti zajíždět na vzdálené a chronicky dopravně přetížené Tomkovo náměstí. Je pak potřeba vnímat, že vymezení určité komunikace v územním plánu ještě rozhodně neznamená, že se taková komunikace hned po vydání územního plánu realizuje. Naopak je běžné, že jsou komunikace vymezeny roky či desítky let, než dojde na jejich realizaci. Tím však, že jsou v územním plánu vymezeny, vytvářejí předpoklad a potenciál budoucího územního rozvoje. Jejich včasné vymezení pak současně vytváří v území jakousi rezervu, která brání možné změně využití dotčeného území, jež by mohla vytvářet překážku její případné realizace. Dopředu se totiž počítá s tím, že v určitých místech může někdy vést komunikace. Územní plány pak nemohou reflektovat pouze aktuální potřeby, ale musí předvídat i možné budoucí rozvojové zájmy. Dle podatele je zřejmé, že absence jakéhokoli dopravního propojení v ose východ-západ od Adamova až k Tomkovu náměstí uměle segreguje občany, neslouží potřebám občanů pro dostupnost vybaveností a služeb, a je v rozporu se zásadou rozvoje lokálních subcenter, multi-centricity Brna.

Z výše uvedených důvodů má tak podatel za to, že úplné zrušení jak koridoru Ob/1, tak rozvojové lokality Ob-4, a dokonce i následné územní rezervy B-12, která měla zarezervovat území právě i pro předmětnou komunikaci propojující Obřany a Lesnou je přinejmenším unáhlené a neuvážené. Je také na zvážení i vymezení pouze územní rezervy komunikace.

V Táboře dne 7. 8. 2024	Podpis: .....

**nehodící se škrtněte*

DOHNAL & BERNARD

PLNÁ MOC ADVOKÁTA

Zmocnitel (klient)

[redacted]

tímto zmocňuje

advokáta
Mgr. Vítězslava Dohnala, ev.č. ČAK 12191
advokáta společnosti Advokátní kancelář Dohnal & Bernard, s.r.o.
se sídlem Klokotská 103/13, 390 01 Tábor
IČO: 018 25 666

k zastupování při všech úkonech ve všech řízeních a jiných postupech orgánů veřejné moci a ve všech jednáních s fyzickými a právnickými osobami týkajících se územního plánování na území města Brna. Advokát je oprávněn podávat za zmocnitele připomínky a námitky, vyjadřovat se ke všem návrhům a účastnit se veřejného projednání.

Tato plná moc se vztahuje i na případná řízení před civilními a správními soudy, včetně podání mimořádných opravných prostředků (zejména kasační stížnosti a dovolání) a řízení před Nejvyšším soudem a Nejvyšším správním soudem.

Klient bere na vědomí, že advokáta může u jednotlivých úkonů zastoupit jiný advokát či advokátní koncipient.

V Brně dne 5.4.2024

[redacted]

.....

Plnou moc přijímám:

V Táboře dne 5.4.2024

[redacted]

.....
Mgr. Vítězslav Dohnal, advokát

MMB/0720599/2024
Námitky

MMB/0720599/2024

Námitka č.1

Výrok:

Námitce se nevyhovuje.

Odůvodnění:

Je vysloven nesouhlas se zrušením rozvojové lokality Ob-4.
V návrhu NÚP z roku 2020 byla předmětná lokalita vymezena jako zastavitelná plocha bydlení, příp. smíšená obytná, v rámci rozvojové lokality Ob-4. Proti tomuto návrhu bylo vzneseno množství nesouhlasných námitek, včetně připomínky MČ Brno - Maloměřice a Obřany. MČ Brno - Maloměřice a Obřany vyslovila podmíněný souhlas s rozvojovými lokalitami pro rodinné bydlení Ob-1 a Ob-4 výslovně pouze při splnění podmínky nevymezení dopravního propojení Ob/1 v koridoru z ul. Fryčajova do ul. Seifertova a současně vyslovila požadavek nenavyšovat dopravní zátěž ulic Selská, Obřanská, Fryčajova.
Na základě rozhodnutí Rady města Brna (RMB), které přijala na schůzi RMB č. R8/127 zahájené dne 20.1.2021 s pokračováním dne 25.1.2021, uplatnil určený zastupitel, radní pro územní plánování RNDr. Filip Chvátal, PhD. u pořizovatele připravovaného Územního plánu města Brna – Odboru územního plánování a rozvoje MMB, ve smyslu § 53 odst. (1) zákona č. 183/2006 sb., o územním plánování a stavebním řádu, ve znění pozdějších předpisů, podnět, aby vyhodnocení výsledků projednání dokončil v souladu s doporučením RMB. RMB doporučila řešení u problematických oblastí rozvoje města stěžejního charakteru. Doporučení se týkalo i rozvojových lokalit Ob-1 a Ob-4 a dopravního koridoru Ob/1, v rámci Návrhu pro opakovaného veřejné projednání bylo řešení upraveno a projednané vedení záměru Ob/1 vypuštěno. Rozvojové lokality Ob-1 a Ob-4 byly proto v návrhu nového ÚPmB v letech 2021 a 2022 převedeny do územních rezerv B-12 a B-13 a v území byl potvrzen stávající stav využití, tedy plochy zahrádek I (nyní plochy RX - rekreace jiná) a plochy zemědělské A (nyní plochy AU - zemědělské všeobecné).
V letech 2022-2024 návrh nového územního plánu města Brna prošel přepracováním s ohledem na Pokyny ZMB z roku 2022 a byl uveden do jednotného standardu ÚPD dle stavebního zákona a jeho prováděcích předpisů. Na základě uplatněného Pokynu určeného zastupitele Ing. arch. Petra Bořeckého došlo k vypuštění územních rezerv B -12 a B -13, které byly prověřovány a navrhovány pro rozvoj bydlení a to z důvodů, že v současné době jsou využívány zejména jako zahrádkářské lokality a důsledkem územní rezervy by jejich využití pro tento účel bylo omezeno. Vypuštěním územních rezerv bude umožněno rozvíjet tyto lokality pro stávající účel, tj. pro individuální rekreaci formou zahrádkaření s možností výstavby nových objektů zahradních chat do 40 m2 v případě ploch RX a pro zemědělskou činnost v případě ploch AU. S jejich využitím pro bydlení se tedy v dlouhodobějším časovém horizontu nepočítá.
Návrh NÚP počítá s dostatečným rozšířením funkce bydlení ve městě Brně v rámci navržených zastavitelných ploch a ploch přestavby (zejména BI, BU, SU příp. W a V). Potenciál těchto ploch činí zhruba 167 tisíc obyvatel (viz. textová část Odůvodnění kap. 9 Vyhodnocení účelného využití zastavěného území a vyhodnocení potřeby vymezení zastavitelných ploch).
Vymezování, příp. stabilizace, ploch rekreace jiné RX, jejichž hlavním využitím je individuální rekreace formou zahrádkaření, tzn. také zahrádkářská činnost, která je činností veřejně prospěšnou, je ve městě Brně také žádoucí, s ohledem na ust. § 8 odst. 2 písm. a) zákona č. 221/2021 Sb., o podpoře zahrádkářské činnosti.
Lokalita Ob-4 byla oproti lokalitě Ob-5 více problematická z pohledu jejího dopravního napojení a na řešení nebyl nalezen konsenzus, viz. výše uvedené.
Na základě uvedeného není možné námitce vyhovět.

Námitka č.2

Výrok:

Námitce se nevyhovuje.

MMB/0720599/2024
Námitky

Odůvodnění:
Je vysloven nesouhlas se zrušením územní rezervy B-12.
Důvody pro nevymezení územní rezervy B-12 jsou uvedeny výše, v odůvodnění k námitce č.1. Lokalita s vymezenou územní rezervou R.BU.1 navazuje na stávající zastavěné území, její aktivace bude teprve prověřována případnou navazující změnou NÚP. Vymezení územní rezervy R.BU.1 není v rozporu s cíli a úkoly územního plánování. Na rozdíl od územní rezervy B-12 nebyla územní rezerva R.BU.1 zahrnuta v pokynu určeného zastupitele pro vypuštění územních rezerv.
Z uvedených důvodů nelze námitce vyhovět.

Námitka č.3
Výrok:
Námitce se nevyhovuje.
Odůvodnění:
Je vysloven nesouhlas se zrušením plochy pro komunikaci Ob/1.
Z výše uvedených důvodů, podrobně popsaných v odůvodnění k námitce č.1, nelze námitce vyhovět.

Statutární město Brno
Doručeno: 07.08.2024
MMB/0720610/2024
listy: přílohy: 1
druh: li/av:
mmb1es8f18dfa7

967 DS

N

MAGISTRÁT MĚSTA BRNA
Odbor územního plánování a stavebního řádu
Oddělení pořizování ÚPD a ÚPP
Kounicova 67
601 67 Brno

NÁMITKA

NÁZEV PROJEDNÁVANÉ ÚPD	**NÁVRH Územního plánu města Brna pro veřejné projednání (2024)**

Identifikační údaje podatele

Jméno, příjmení	[redacted]
Datum narození	
Trvalé bydliště	Město
E-mail. DS: tel. č.	
Jsem občan města Brna ANO	jsem vlastníkem pozemku nebo stavby v místě dotčené navrhovanou změnou ANO Katastrální území Černovice, parc č. 2580/2

Upřesnění obsahu námitky (území, ke kterému se vztahuje námitka)

Městská část	Brno – Černovice
Katastrální území	Černovice
Parcelní čísla pozemků (adresa, doplňující popis lokality)	2580/2
Rozvojová lokalita (např. Be-1 apod.)	

Text námitky včetně ODŮVODNĚNÍ

K podání jsou přiloženy přílohy.
počet příloh 0 celkový počet stran všech příloh 0

Podávám námitku proti určení plochy stávající zahrádkářské kolonie mezi ulicí Vinohradská, dálnicí D1 a plánovanou komerční a výrobní zástavbou při ulici Průmyslová za plochu RX. Dlouhodobě se tato lokalita potýká se zvýšenou kriminalitou spojenou se seskupováním lidí bez domova a drogově závislých a určení lokality za plochu rekreace jiná v boji proti narůstající kriminalitě nebude nápomocná. Aktuální převážná zástavba navíc plně koresponduje s plochou RI, která by do této lokality na nezastavěných pozemcích vnesla možnost zde častěji trávit více času většímu počtu obyvatel a tím omezit kriminalitu a napomoct lokalitě k jejímu rozvoji.

V Brně dne 6. 8. 2024	Podpis: [redacted]

MMB/0720610/2024
Námitky

MMB/0720610/2024

Námitka

Výrok:

Námitce se nevyhovuje.

Odůvodnění:

V námitce je vysloven nesouhlas s vymezením zahrádkářské kolonie mezi ul. Vinohradská, dálnicí D1 a plánovanou komerční a výrobní zástavbou při ul. Průmyslová jako plochy RX a to zejména z důvodů zvýšené kriminality a nesouladu se stávající zástavbou. Je požadováno vymezení plochy RI.

V předmětném území bylo dlouhodobě uvažováno využití pro plochy systému sídelní zeleně, v souladu s Konceptem nového ÚPmB (2011), což se promítlo i do návrhu NÚP v roce 2020, kde byla vymezena plocha krajinné zeleně. Na základě námitek z projednání NÚP v roce 2020, byla předmětná lokalita znova zpracovatelem prověřena a na základě tohoto jeho odborného posouzení byla v návrhu NÚP v letech 2021 – 2024 stabilizována funkce, která odpovídá stávajícímu využití vymezenému v platném ÚPmB, také legálnímu stavu v předmětné lokalitě a také stavu požadovanému.

V platném ÚPmB je plocha vymezena jako nestavební – volná stabilizované plocha s objekty pro individuální rekreaci na ZPF, kde byly umožněny pouze stávající stavby do max. zastavěné plochy 25 m2. Přes toto omezení jsou v lokalitě vystavěny, často spíše nelegálně, stavby nové, větší. Nicméně kromě několika excesů jsou legální stavby o zastavěné ploše do 40 m2. Proto návrh nového ÚPmB v této lokalitě vychází ze stávajícího stavu legálních staveb a legálního užívání, také z ÚS Návrh využití zahrádkářských lokalit na území města Brna - analýza (ateliér ERA, sdružení architektů Fixel a Pech, 2018), při zachování kontinuity stávajícího ÚPmB a proto je vymezena plocha rekreace jiná – RX, která umožňuje stavby zahradních chat s omezenou zastavěnou plochou na 40 m2.

Plochy s rozdílným způsobem využití se vymezují především dle stávajícího nebo požadovaného způsobu využití a vymezují se i s ohledem na specifické podmínky a charakter území zejména z důvodu omezení střetů vzájemně neslučitelných činností a požadavků na uspořádání a využívání daného území.

Plochy rekreace individuální - RI jsou na území města vymezovány pouze výjimečně, a to v rekreačních oblastech, např. v rekreační oblasti Přehrada, Mariánské údolí – Říčky anebo na území bývalých rekreačních oblastí (v k.ú. Žebětín, Údolí oddechu), kde tomu odpovídá již stávající převažující stav v území. Návrhem NÚP vymezené rekreační oblasti jsou územími, které mají velmi vysoký rekreační potenciál, umožňují velmi různorodé formy veřejné rekreace, hromadné rekreace a sportovního využití. Tyto oblasti mají již nyní větší koncentraci rekreačních a sportovních aktivit, hromadných veřejných aktivit a služeb, podporujících veřejnou rekreaci. Předmětná lokalita tento rekreační potenciál nemám, je prakticky v celé své ploše historicky užívána převážně pro soukromou individuální rekreaci na oplocených pozemcích převážně pro zahrádkaření.

Vymezování, příp. stabilizace, ploch rekreace jiné RX, jejichž hlavním využitím je individuální rekreace formou zahrádkaření, tzn. také zahrádkářská činnost, která je činností veřejně prospěšnou, je žádoucí s ohledem na ust. § 8 odst. 2 písm. a) zákona č. 221/2021 Sb., o podpoře zahrádkářské činnosti.

Zároveň v kap. „6.2. Obecné podmínky využití území“ závazné textové části je upravena i problematika integrovaných jevů - stávajících legálních staveb a zařízení, příp. způsobů využití území, které neodpovídají hlavnímu, přípustnému nebo podmíněně přípustnému využití vymezené plochy RZV, nebo prostorové parametry neodpovídají stanoveným prostorovým regulativům. Při splnění podmínek popsaných ve výše uvedené kapitole jsou tyto stavby, zařízení, příp. způsob využití, přípustné.

Pokud mají občané v dané lokalitě problémy s kriminalitou, je zejména třeba kontaktovat Policii ČR. Územní plánování nemá potřebné nástroje ani kompetenci na potírání kriminality. Územní plánování má, v rámci cílů a úkolů územního plánování, vytvářet předpoklady pro soudržnost společenství obyvatel, což činí. Vymezení plochy RX, samo o sobě, jistě nevede k popisované

MMB/0720610/2024
Námitky

kriminalitě v území. V NÚP (z roku 2024) vymezená stabilizovaná plocha RX s podmínkami využití, tak jak je má stanoveny v kap. 6.3.2.19 závazné textové části, zcela jistě přispěje ke spokojenému a účelnému využívání území vlastníky dotčených pozemků. Vlastníci pozemků budou moci stavět nové a udržovat stávající stavby a plnohodnotně využívat území k rekreaci, ačkoli rekreaci méně intenzivní, než by umožňovala požadovaná plocha RI. Zvýšení přípustné zastavěné plochy staveb až na 40 m2, oproti stávajícímu ÚPmB, připuštění příslušenství staveb apod. bude jistě i pro vlastníky pozemků smysluplné a bude je motivovat k řádnému udržování a spravování jejich nemovitostí, tak aby nebyly zneužívány ke kriminalitě.
Na základě uvedeného není námitce vyhověno.

MAGISTRÁT MĚSTA BRNA
Odbor územního plánování a stavebního řádu
Došlo: 07 -08- 2024 10
Č.j. MMB: 720625
Příl.:

MAGISTRÁT M
Odbor územního pl
Oddělení pořizování
Kounicova 67
601 67 Brno

Statutární město Brno
Doručeno: 07.08.2024
MMB/0720625/2024
listy:1 přílohy:
druh: li/sv:
552
mmb1es8f18dfb1

NÁMITKA

NÁZEV PROJEDNÁVANÉ ÚPD	NÁVRH Územního plánu města Brna pro veřejné projednání (2024)

N

Identifikační údaje podatele

Fyzická osoba/právnická osoba

Jméno, příjmení / Název společnosti	[redacted]
Datum narození/ Identifikační číslo	
Trvalé bydliště/ Sídlo	
E-mail:	DS: tel. č.:

Jsem - nejsem*) občan města Brna	Jsem - ~~nejsem~~*) vlastníkem pozemku/ů nebo stavby v ploše dotčené navrhovanou změnou Katastrální území …Ponava…., parc č. 957

Upřesnění obsahu námitky (území, ke kterému se vztahuje námitka)

Městská část	Brno, Královo Pole
Katastrální území	Ponava
Parcelní čísla pozemků (adresa, doplňující popis lokality)	ulice Šumavská - planovaná tramvajová trať (R.DU.32) parc. č. 330
Rozvojová lokalita (např. Be-1 apod.)	R.DU.32

Text námitky včetně ODŮVODNĚNÍ

K podání jsou přiloženy přílohy:
počet příloh…0…….. celkový počet stran všech příloh……

- DŮVOD NÁMITKY -> zvýšený ruch
-> ztráta parkovacích míst

V …Brně…. dne 07.08.2024

Podpis: …. [redacted] ……

*nehodící se škrtněte

MMB/0720625/2024
Námitky

MMB/0720625/2024

Námitka

Výrok:

Námitce se nevyhovuje.

Odůvodnění:

V rámci podání je vysloven nesouhlas s vedením tramvajové trati v ulici Šumavské z důvodu nedostatečné šířky ulice, překročení hygienických limitů, zrušení parkovacích stání, kácení zeleně a snížení hodnoty nemovitostí. Případně je poukázáno na nevyhovující současný stav dočasného vedení trolejbusové dopravy v souvislosti s uzavírkami komunikací, na možnost narušení okolních staveb, nebo vysloven názor, že současná dostupnost území MHD je dostačující.

Návrh územního plánu pro veřejné projednání nevymezuje konkrétní záměr vedení tramvajové trati v ulici Šumavské, ale vymezuje koridor územní rezervy R.DU.32 pro prověření možnosti vedení tramvajové trati ulicí Šumavskou.

Z hlediska koncepce dopravy je smyslem této rezervy možnost prověření propojení stávajících tramvajových tratí v ulicích Veveří, Kounicova a Štefánikova a tímto zajistit lepší variabilitu a stabilitu tramvajového systému. Z hlediska omezení využití území uvádíme, že územní rezerva je vymezena převážně stávajícím uličním prostorem (Doprava všeobecná DU nebo Veřejná prostranství všeobecná), tedy jeho i navazující území je možné využívat v souladu s podmínkami využití jednotlivých ploch, případně u řádně povolené zástavby v souladu s podmínkami pro integrované jevy nebo dočasné využití území. Stávající zástavba a uspořádání uličního prostoru bude pro prověřovaný záměr limitem a v tomto smyslu i předmětem vyhodnocení.

Až po zpracování a vyhodnocení prověření bude teprve rozhodnuto buď o ustoupení od sledování územní rezervy nebo aktivaci územní rezervy. Obojí však může proběhnout až v rámci následné změny územního plánu.

Tedy není vyloučeno, že v rámci prověření dojde k negativnímu průkazu možnosti vedení nebo budou vyhodnoceny jako reálné pouze některé části prověřeného propojení např. mezi ulicemi Veveří a Kounicovou. V této souvislosti mohou být rovněž následně upraveny hranice ploch dle výsledku prověření.

V současné době není v Návrhu územního plánu tramvajová trať v ulici Šumavské vymezena.

Statutární město Brno
Doručeno: 07.08.2024
MMB/0720626/2024
listy: přílohy:2
druh: li/ev:
mmb1es8f18dfb2

920 DS

N

MAGISTRÁT MĚSTA BRNA
Odbor územního plánování a stavebního řádu,
Oddělení pořizování ÚPD a ÚPP
Kounicova 67
601 67 Brno

NÁMITKA

NÁZEV PROJEDNÁVANÉ ÚPD	NÁVRH Územního plánu města Brna pro veřejné projednání (2024)

Identifikační údaje podatele

Název společnosti	FCMV Štefáčkova s.r.o.,		
Identifikační číslo	11925434		
Sídlo	Ulice a číslo.orientační Na dračkách 850/19	PSČ 162 00	Město Praha 6
E-mail [redacted]			

Jsme vlastníkem staveb v ploše dotčené navrhovanou změnou Katastrální území Líšeň [612405], stavba č.p.2491 na parc.č. 9339, a stavba pez čp/č.ev. na pozemku parc.č. 9340

Upřesnění obsahu námitky (území, ke kterému se vztahuje námitka)

Městská část	Líšeň
Katastrální území	Líšeň [612405]
Parcelní čísla pozemků (adresa, doplňující popis lokality)	stavba č.p.2491 na parc.č. 9339, a stavba pez čp/č.ev. na pozemku parc.č. 9340
Rozvojová lokalita (např. Be-1 apod.)	OK.V2

Text námitky

K podání jsou přiloženy přílohy: počet příloh 1 celkový počet stran všech příloh 2

Námitka:

Požadujeme, aby dotčená rozvojová lokalita byla upravena ve smyslu navýšení výškové hladiny na úroveň hladiny 3: 6 m – 16 m.

Odůvodnění:

Budova č.p. 2491 má aktuální výšku atiky 10,5 m. To znamená, že již dnes není v souladu s navrhovanými regulativy.

Dotčená budova byla původně čistě technologickou stavbou určenou pro provozování telekomunikačních sítí. S rozvojem technologií došlo k redukci prostorových požadavků na umístění provozovaných technologií a dnes je pro tento účel vyhrazena jen marginální část budovy. Naší snahou bylo a je nalézt pro tuto budovu smysluplné využití. V uplynulých letech se nám podařilo obsadit většinu nevyužitých prostor a dnes je zde provozováno fitcentrum, dětská skupina a rodinné centrum. V budoucnu máme v úmyslu budovu rozšířit o min. 1 podlaží tak, abychom mohli rozšířit nabídku služeb nabízených v tomto objektu. Jedná se služby pro místní občany. Případné navýšení již o 1 podlaží by znamenalo překročení aktuálně stanovené výškové hladiny.

V Brně dne 6.8.2024	Podpi [redacted] .....

Plná moc

[redacted] níže podepsaná:

FCMV Štefáčkova s.r.o., IČO: 119 25 434,
se sídlem Na dračkách 850/19, Střešovice, 162 00 Praha 6,
zapsaná v obchodním rejstříku vedeném Městským soudem v Praze
pod sp. zn. C 356502 (dále jen „**společnost**")
zastoupená **Ing. Michalem Viktorinem**, jednatelem

tímto zmocňuje

[redacted]

aby

ji v plném rozsahu zastupoval při jednáních s právnickými či fyzickými osobami jak z České republiky, tak ze zahraničí, jakož i se všemi úřady státní správy (např. obecními úřady, městskými úřady, magistráty, katastrálními úřady, stavebními úřady, českou správou sociálního zabezpečení, atd.) pojišťovnami, bankami, soudy na všech úrovních, atd., a bez jakýchkoliv omezení činil veškeré právní či obchodní úkony jejím jménem, resp. jménem jednatele společnosti, kromě těch, které vyžadují ze zákona nebo z jiných obecně závazných právních předpisů zvláštní plnou moc. Dále se bez jakýchkoliv omezení uděluje právo podepisovat všechny typy obchodních či jiných smluv a dokumentů a právních listin.

Plná moc uděluje zmocněnci právo zcela samostatně jednat ve všech obchodních věcech v rámci obchodního styku s třetí osobou, a to jak s právnickou tak i fyzickou, ať už z České republiky či ze zahraničí, za společnost.

Plná moc uděluje zmocněnci právo samostatně jednat za společnost činit různé nabídky, vystavovat objednávky, faktury, či jiné účetní doklady, uzavírat všechny druhy obchodních smluv, realizovat nákup či prodej movitých či nemovitých věcí, vymáhat pohledávky této společnosti, které má, nebo bude mít za třetí osobou.

Tato plná moc se uděluje na dobu neurčitou, tj. na dobu potřebnou pro realizaci konkrétního úkolu či dlouhodobého pracovního, či obchodního zadání, jenž je uděleno zmocněnci v rámci společnosti.

V Praze 4.10.2023 2023

[redacted]

Ing. Michal Viktorin,
jednatel

V Praze 4.10. 2023

[redacted]

PROHLÁŠENÍ O PRAVOSTI PODPISU

Běžné číslo knihy o prohlášení o pravosti podpisu: 0018151/481/2023/

Mgr. Ing. Zdeněk Stanovský, advokát zapsaný v seznamu advokátů vedeném Českou advokátní komorou pod č. ev. 15326, se sídlem v Praze, Na Hutích 661/9, Praha 6, Bubeneč, PSČ: 160 00.

Prohlašuji, že:

[redacted]

Tuto listinu přede mnou vlastnoručně podepsal v 1 vyhoto[redacted]

V Praze dne 4. 10. 2023

MMB/0720626/2024
Námitky

MMB/0720626/2024

Námitka
Výrok:
Námitce se nevyhovuje.
Odůvodnění:
Podatel požaduje změnu výškové hladiny v ploše OK z hodnoty 2 na hodnotu 3. Jedná se o plochu stabilizovanou, u které se nepředpokládá její zásadnější proměna. Výšková hladina odpovídá charakteru lokality. V plochách s hladinou 2 jsou možné stavby do 10 m, které však ve stabilizovaných plochách mohou být navýšeny při splnění podmínek až o 2 metry nad tuto úroveň. Nad stanovenou maximální výšku budovy je možné dále vystavět sklonitou střechu s výškou hřebene maximální 7,5 m nebo jedno ustupující podlaží. Stávající objekt tedy není v rozporu s návrhem. S ohledem na výše uvedené není možné požadavku vyhovět.

Statutární město Brno
Doručeno: 07.08.2024
MMB/0720628/2024
listy: přílohy:2
druh: li/ev:
mmb1es8f18dfb4

557

MAGISTRÁT MĚSTA BRNA
Odbor územního plánování a stavebního řádu,
Oddělení pořizování ÚPD a ÚPP
Kounicova 67
601 67 Brno

NÁMITKA / PŘIPOMÍNKA

NÁZEV PROJEDNÁVANÉ ÚPD	NÁVRH Územního plánu města Brna pro veřejné projednání (2024)

Identifikační údaje podatele

Fyzická osoba/právnická osoba

Jméno, příjmení / Název společnosti	[redacted]
Datum narození/ Identifikační číslo	
Trvalé bydliště/ Sídlo	
E-mail	tel. č.:
Jsem - ~~nejsem~~ občan města Brna	Jsem - ~~nejsem~~ vlastníkem pozemku/ů nebo stavby v ploše dotčené navrhovanou změnou Katastrální území Nový Lískovec, parc č. 1334/3

Upřesnění obsahu námitky / připomínky (území, ke kterému se vztahuje námitka / připomínka)

Městská část	Nový Lískovec
Katastrální území	Nový Lískovec 610283
Parcelní čísla pozemků (adresa, doplňující popis lokality)	1334/3,
Rozvojová lokalita (např. Be-1 apod.)	NL-2 Kamenný vrch

Text námitky / připomínky včetně ODŮVODNĚNÍ

K podání jsou přiloženy přílohy: Plná moc
počet příloh 1 celkový počet stran všech příloh 1

Připomínka směřuje k **pásu krajinné zeleně při ulici Travní nově vymezovanému v severní části zahrádkářské osady na Kamenném vrchu**. Plocha krajinné zeleně se má nacházet mj. na pozemcích v soukromém vlastnictví, které jsou platným územním plánem určeny pro individuální rekreaci na ZPF (s několika výjimkami, kde byly vymezeny plochy čistého bydlení), v KN vedeny jako zahrady a tímto způsobem také využívány. Patří mezi ně též výše uvedené pozemky v mém spoluvlastnictví (pro úplnost dodávám, že na pozemku parc. č. 1331, ve vlastnictví mé rodiny, se nachází kůlna).

Návrh územního plánu bez dostatečného odůvodnění zásadně mění dlouhodobě existující poměry zahrádkářské osady a neproporcionálně zasahuje do našeho vlastnického práva, proto s ním nesouhlasím.

Zahrádkářská osada v lokalitě existuje **desítky let**, kupříkladu pozemky, které spoluvlastním, pořídil můj dědeček **po druhé světové válce a od té doby se o zahradu naše rodina stará** (s ostatními spoluvlastníky jsme příbuzní). Nyní je navrhováno, aby severní část zahrad – v našem případě se jedná o cca polovinu pozemku parc. č. 1334/3 a celý pozemek parc. č. 1331, tj. plochu o přibližné výměře 1 500 m2 – byla

uvolněna pro krajinnou zeleň. Je evidentní, že tato změna by velmi výrazně zasáhla do našeho vlastnického práva a mj. též podstatně snížila cenu pozemků. **Z návrhu územního plánu přitom vůbec není zřejmé, proč k uvedené změně dochází.** Ze závazné textové části – karty lokalit vyplývá pouze to, že v lokalitě má být zajištěn rozvoj bydlení při zachování přístupu k existující zahrádkářské osadě a plochám zeleně z důvodu rekreačního potenciálu lokality. Textová část odůvodnění ke kartám lokalit se soustředí na popis nově plánované zástavby, která má být nejmasivnější v jižní části lokality a směrem na sever ustupovat až k existující zahrádkářské osadě. Proč však má být v nejsevernější části osady nově vymezen pás krajinné zeleně, o tom návrh mlčí. **Nedovedu si představit důvody, kterými by byl natolik zásadní zásah do našich práv obhajitelný.**
V Brně dne 06. 08. 2024 | Podpis: [redacted]

**nehodící se škrtněte*

Doložka z konverze dokumentu do elektronické podoby – na žádost

Dokument 166583459-105923-240807093647.pdf vznikl převedením listinného dokumentu do elektronického dokumentu pod pořadovým číslem **166583459-105923-240807093647**. Vzniklý dokument obsahem odpovídá vstupnímu dokumentu. Počet stran dokumentu: **2**

Vstup neobsahoval viditelný prvek, který nelze plně přenést na výstup.

Konverzi provedl subjekt: HLAVNÍ MĚSTO PRAHA, IČ: 00064581

Pracoviště: HLAVNÍ MĚSTO PRAHA

Datum vyhotovení: **07.08.2024**

Jméno a příjmení osoby, která konverzi provedla: LENKA TOUŠOVÁ

Poznámka:

Konverzí dokumentu se nepotvrzuje správnost a pravdivost údajů obsažených v dokumentu a jejich soulad s právními předpisy. Kontrolu doložky lze provést v centrální evidenci doložek na adrese https://www.czechpoint.cz/overovacidolozky .

166583459-105923-240807093647

PLNÁ MOC

[redacted]

(dále jen „**Zmocnitel**")

tímto zmocňuje

[redacted]

(dále jen „**Zmocněnec**")

aby za Zmocnitele podal námitky k územnímu plánu města Brna a učinil za zmocnitele nikoliv výlučně následující právní jednání:

- účastnil se jednal za Zmocnitele;
- činil podání a vyjadřoval se k předmětu námitek a a následných jednání ohledně územního plánu města Brna;
- převzal veškerou dokumentaci související výše uvedeným řízením.

Zmocnitel dále zmocňuje Zmocněnce k tomu, aby jej zastupoval ve všech věcech souvisejících s výše specifikovaném řízená o námitkách k územnímu plánu, a řízeními která v této věci či v návaznosti mohou do budoucna vniknout a budou vedena Stavebním úřadem.

Tato plná moc opravňuje zmocněnce k přebírání listin a dokumentů, osobně i poštou, souvisejících s vedením řízení u magistrátu města Brna. Veškeré písemnosti, nechť jsou zasílány pouze Zmocněnci.

V Brně, dne 03. 08. 2024

[redacted]

Toto zmocnění přijímám v celém rozsahu:

[redacted]

Doložka z konverze dokumentu do elektronické podoby – na žádost

Dokument 166584005-105923-240807094559.pdf vznikl převedením listinného dokumentu do elektronického dokumentu pod pořadovým číslem **166584005-105923-240807094559**. Vzniklý dokument obsahem odpovídá vstupnímu dokumentu. Počet stran dokumentu: **1**

Vstup neobsahoval viditelný prvek, který nelze plně přenést na výstup.

Konverzi provedl subjekt: HLAVNÍ MĚSTO PRAHA, IČ: 00064581

Pracoviště: HLAVNÍ MĚSTO PRAHA

Datum vyhotovení: **07.08.2024**

Jméno a příjmení osoby, která konverzi provedla: LENKA TOUŠOVÁ

Poznámka:

Konverzí dokumentu se nepotvrzuje správnost a pravdivost údajů obsažených v dokumentu a jejich soulad s právními předpisy. Kontrolu doložky lze provést v centrální evidenci doložek na adrese https://www.czechpoint.cz/overovacidolozky .

166584005-105923-240807094559

MMB/0720628/2024
Námitky

MMB/0720628/2024

Námitka

Výrok:

Námitce se nevyhovuje.

Odůvodnění:

Podatel námitky nesouhlasí s vymezenou plochou krajinné zeleně na části pozemku a požaduje vymezit plochu bydlení.

Územní plán v souladu s § 43 odst. (1) „stavebního zákona“ (zák. č. 183/2006 Sb.) stanoví zejména základní koncepci rozvoje území obce, ochrany jeho hodnot, jeho plošného a prostorového uspořádání (dále jen "urbanistická koncepce"), uspořádání krajiny a koncepci veřejné infrastruktury atd. Plochy s rozdílným způsobem využití se dle vyhlášky č. 501/2006 Sb. (resp. č. 157/2024 Sb.), o obecných požadavcích na využívání území, vymezují především dle stávajícího nebo požadovaného způsobu využití a vymezují se i s ohledem na specifické podmínky a charakter území zejména z důvodu omezení střetů vzájemně neslučitelných činností a požadavků na uspořádání a využívání daného území. Pouze druh pozemku či způsob využití pozemku vyplývající z KN nejsou pro vymezení ploch s rozdílným způsobem využití v územním plánu primárním a jediným kritériem.

Zpracovatel Návrhu ÚPmB tak na základě uvedeného, své odbornosti, aktuálních podkladů a Pokynů pro vypracování Návrhu ÚPmB, které schválilo Zastupitelstvo města Brna usnesením č. ZM7/3871 na zasedání konaném dne 19. 6. 2018, navrhl nejvhodnější řešení funkčního využití předmětného území v k.ú. Nový Lískovec. V Návrhu ÚPmB je tak v dané lokalitě zejména z důvodu zachování kontinuity pořizované územně plánovací dokumentace a v souladu s právními předpisy navržena plocha krajinné zeleně s vymezeným ochranným překryvným režimem přírodního zázemí v krajině dle var. II Konceptu ÚPmB s dílčími úpravami, která byla vybrána na výše uvedeném zastupitelstvu jako výsledná varianta Konceptu ÚPmB pro úpravu Návrhu ÚPmB. Dále Návrh ÚPmB prošel přepracováním s ohledem na Pokyny ZMB z roku 2022 a byl uveden do jednotného standardu ÚPD dle stavebního zákona a jeho prováděcích předpisů. Návrhem ÚPmB (2024) jsou tak naplněny Pokyny pro vypracování Návrhu ÚPmB a požadavky na zpracování nové územně plánovací dokumentace s dílčími úpravami vyplývajícími z jednotlivých fází pořizování/projednávání (2020-2024).

Vymezení plochy zeleně krajinné v dané lokalitě vychází zejména z územní studie "Kamenný vrch II" (Ing. Arch. Zlámal, 2009), která v daném místě prověřila a vymezila pás "nezastavitelných" částí pozemků z důvodu vytvoření nárazníkové zóny pro PR Kamenný vrch a jeho ochranné pásmo. V Návrhu ÚPmB je tak v předmětné lokalitě vymezena plocha krajinné zeleně, která vytvoří přirozený přechod do volné krajiny. Dopravní obsluha rozvojové lokality NL-2 je řešena z jižní strany od ulice Petra Křivky, čímž má být cíleně vyloučena stávající dopravní obsluha zahrádkářských lokalit a solitérních ploch stabilizovaného bydlení v ulici Travní (v bezprostřední blízkosti chráněné EVL).

Dále uvádíme, že jedinečné krajinné a přírodní prostředí patří k nejvýznamnějším hodnotám města Brna, vytváří neopakovatelnou atmosféru obrazu města a jeho ochrana je jedním ze základních principů rozvoje města. Předmětné území je v Návrhu ÚPmB právě součástí vymezeného ochranného režimu přírodního zázemí v krajině a částečně pohledově významného území, kterými je zajištěna ochrana a rozvoj přírodních a krajinných hodnot jakožto nezastavitelného zázemí města, které nejsou limity vyplývajícími z jiných právních předpisy (pozn. již v ÚPmB (1994) bylo předmětné území součástí "nezastavitelného území" města vyjádřeného v podobě "zelených klínů a krajinných komplexů a zelené horizonty" - viz výkres U5 - urbánní a krajinná osnova platného ÚPmB). Toto přírodní zázemí je chráněno před nepřiměřeným stavebním rozvojem, který by ohrozil existenci stávajících hodnot. Pohledově významné území je vymezeno za účelem ochrany ploch s mimořádnou hodnotou v rámci celkového obrazu města a krajinného rázu městské krajiny. Mimořádnými hodnotami se rozumí zejména morfologie terénu, vegetační kryt, charakteristické prostorové uspořádání zástavby, její orientace a hmotové řešení. Záměry (zejména jejich hmotové parametry) v

MMB/0720628/2024
Námitky

těchto plochách nesmí tuto hodnotu podstatně negativně narušit. Tyto různorodé hodnoty jsou prostorově specifikovány tak, aby jejich územní rozsah byl prezentován jednoduchým, přehledným a srozumitelným způsobem (v Návrhu ÚPmB graficky vyjádřené ve výkrese 2.2. Koncepce uspořádání krajiny).
Nutno uvést, že vymezením plochy zeleně krajinné dochází v předmětné lokalitě k integraci (grafické subsumpci, pohlcení) odlišných jevů v území; tato integrace se z hlediska jevů, se kterými pracuje územní plán, týká především:
• struktury zástavby;
• výšky zástavby;
• způsobů využití území.
Nicméně z obecných podmínek využití území Návrhu ÚPmB (2024) (viz kap 6.2 závazné textové části) je zřejmé, že s integrovanými jevy je třeba pracovat mimo jiné následujícně: "Jestliže způsob využití dosavadních staveb a zařízení (popř. způsob využití území) legálně umístěných nebo povolených ke dni účinnosti tohoto územního plánu neodpovídají hlavnímu, přípustnému nebo podmíněně přípustnému využití plochy s rozdílným způsobem využití, nebo prostorové parametry neodpovídají stanoveným prostorovým regulativům, jsou tyto stavby a zařízení (popř. způsob využití území) přípustné. Záměry na změny těchto staveb a zařízení (včetně případných úprav dosavadního způsobu využití) a vedlejší stavby ke stavbě hlavní jsou podmíněně přípustné za podmínky…"; a dále také dle předmětné kapitoly platí: "Jestliže byl do doby účinnosti tohoto územního plánu vydán správní akt, kterým je stavba nebo záměr povolován, popř. umísťován, jsou tyto záměry přípustné. Na tyto záměry se rovněž vztahují pravidla pro práci s integrovanými jevy...". Řešení zachování právní kontinuity je popsáno v textové části odůvodnění (kapitola 5.).
Dále lze také doplnit, že vydané územní rozhodnutí (stavební/kolaudační povolení) je jedním z nástrojů územního plánování a územní plán, nehledě na ním stanovené funkční využití a prostorové uspořádání území, nijak neznemožňuje, neomezuje či jinak nebrání realizaci záměrů s pravomocně vydaným územním rozhodnutím (stavebním/kolaudačním povolením).
Výše uvedené jasně prokazuje, že navržené řešení respektuje základní cíle územního plánování, zejména dle § 18 odst. 1, 2, 3 a 4, jež ukládají v procesu územního plánu dbát na vytvoření předpokladu pro udržitelný rozvoj území, spočívající ve vyváženém vztahu podmínek pro příznivé životní prostředí, pro hospodářský rozvoj a pro soudržnost společenství obyvatel území a pro ochranu přírodních hodnot, a proto je v Návrhu pro veřejné projednání ÚPmB (2024) předmětné území v k.ú. Nový Lískovec důvodně určeno jako plocha krajinné zeleně s vymezenými "překryvnými a ochrannými režimy" (přírodní zázemí v krajině a pohledově významné plochy) a není účelné a opodstatněné toto vymezení měnit a zintenzivňovat tak využití předmětného území na neprověřenou funkci.
Z výše uvedených důvodů nelze podání vyhovět.

Statutární město Brno
Doručeno: 07.08.2024
MMB/0720631/2024
listy: přílohy:1
druh: li/av:
mmb1es8f18dfb7

DV
604
N

MAGISTRÁT MĚSTA BRNA
Odbor územního plánování a rozvoje
Kounicova 67
601 67 Brno

NÁMITKA

NÁZEV PROJEDNÁVANÉ ÚPD	NÁVRH Územního plánu města Brna pro veřejné projednání (2024)
Identifikační údaje podatele	
Fyzická osoba/právnická osoba	
Jméno, příjmení / Název společnosti	POWER DISC s.r.o.
Datum narození/ Identifikační číslo	292 58 227
Trvalé bydliště/ sídlo	Masarykova 427/31, 602 00 Brno
E-mail	[redacted]
Jsem - ~~nejsem~~*) občan města Brna	
Jsem - ~~nejsem~~*) vlastníkem pozemku/ů nebo stavby v ploše dotčené navrhovanou změnou	
katastrální území Komárov	parc. č. 349/1, 349/4, 349/5 a 349/6
Upřesnění obsahu námitky (území, ke kterému se vztahuje námitka)	
Městská část	Brno-jih
Katastrální území	Komárov
Parcelní čísla pozemků (adresa, doplňující popis lokality)	349/1, 349/4, 349/5 a 349/6
Rozvojová lokalita (např. Be-1 apod.)	Lokalita se nachází na ulici Pompova

Text námitky včetně ODŮVODNĚNÍ

K podání jsou přiloženy přílohy:
počet příloh 4 celkový počet stran všech příloh 4

Společnost POWER DISC s.r.o. jako vlastník výše uvedených pozemků podává námitku vůči vymezení a parametrům funkční plochy, která je navržená v rámci upraveného Návrhu Územního plánu města Brna pro společné jednání (2024) (dále jen „Návrh ÚP“) a týká se výše uvedených pozemků (viz příloha č.1 kopie katastrální mapy s vyznačením parcel).

V současné době na předmětných pozemcích stojí třípodlažní objekt občanské vybavenosti č.p. 602/4 realizovaný v 80. a v 90. letech 20. století. Společnost POWER DISC s.r.o. v budoucnu hodlá tento objekt odstranit a nahradit bytovým objektem určeným k bydlení. Předmětné pozemky, tj. jejich tvar je definován starým korytem potoka Ponávka, který byl již v 60. letech 20. století zasypán. Dále platí, že naše pozemky se nachází v záplavovém území řeky Svratky ř.km 28,943 – 47,655 stanoveném opatřením obecné povahy KÚ JMK – Změna záplavového území a vymezení aktivní zóny záplavového území vodního toku Svratka a Svitava. Povodí Moravy pro předmětné pozemky dotčené záměrem výstavby bytového domu, provedlo zakreslení záplavového území a stanovilo kótu stoleté vody. Neovlivněná hladina Q_{100} se pohybuje v rozmezí nadmořské výšky 198,10 m n.m. – 198,25 m n.m. Doporučená bezpečnostní rezerva (tj. minimální výška 1. nadzemního podlaží a osazení manipulačního zařízení) je stanovena na hodnotu Q_{100} + 0,3 m.

Dle doposud platné ÚPD jsou předmětné pozemky součástí funkční plochy bydlení s podrobnějším typem stanoveným funkčním typem – všeobecné bydlení – BO, která slouží především bydlení, přípustné jsou, mimo jiné, obchody včetně provozoven, které slouží pro potřebu obyvatel. Plánovaný záměr výstavby bytového objektu je tedy v souladu se stanoveným funkčním typem plochy všeobecného bydlení daným ÚPmB. Tento záměr budoucí výstavby objektu je determinován půdorysnou stopou stávajícího objektu a zejména geometrií předmětných pozemků, které historicky definoval zasypaný tok potoka. V každém případě předpokládáme výstavbu objektu nepravidelné půdorysné stopy, sestávajícího z jednoho podzemního podlaží a pěti nadzemních podlaží, přičemž 5. NP je oproti nižším podlaží zmenšené a je řešené jako ustupující od hlavní hmoty. Díky ustoupenému podlaží se z pohledu chodce při ul. Pompova se budoucí stavba bude jevit jako čtyřpodlažní. Záměr svou podlažností pěti nadzemních podlaží a způsobem zastřešení bude korespondovat se zástavbou bytových domů při sv. části ulice Pompova v rámci předmětné funkční plochy (viz níže uvedené vizualizace předpokládaného hmotového řešení). Oproti stávajícímu objektu občanské vybavenosti, který je vůči uličním fasádám většiny okolních staveb předsazený, bude respektovat dominantní zasunutí vůči uliční linii veřejného prostranství. Hmota novostavby také bude, oproti stávající stavbě, významně odsunuta od vlastnické hranice s pozemky přináležící k RD č.p. 586. Tímto odsunutím bude zajištěna větší míra soukromí a komfortu pro stávají RD a požadované odstupové vzdálenosti. Vzhledem k výše uvedenému máme za to, že záměr výstavby novostavby BD nenaruší charakter okolní zástavby (daný převládajícími půdorysnými rozměry staveb, počtem nadzemních podlaží a způsobem zastřešení). Současně platí, že záměr budoucí zástavby nepřekročí jednu z podmínek platné ÚPD, a to, že objem budoucí stavby nepřekročí 50 % původního objemu stavby. Tedy, záměr výstavby novostavby bytového objektu odpovídá charakteru okolní zástavby, splňuje prostorové regulativy dotčené funkční plochy a je v souladu s cíli a úkoly územního plánování. S ohledem k platné ÚPD jej lze považovat za přípustný. Ostatně toto potvrdil i doposud kompetentní Odbor územního plánování MMB, a to ve vydaném závazném stanovisku ze dne 12.5. 2022.

Předpokládané hmotové řešení nového objektu

Předpokládané hmotové řešení nového objektu

V kontextu výše uvedeného nerozumíme důvodům ke změně pohledu na výškovou regulaci zástavby v řešené lokalitě, které nereflektují aktuální situaci, a které nás významně poškozují.

V návrhu ÚP města Brna je plocha našich pozemků vedena jako stabilizovaná plocha pro rezidenční nízkopodlažní bydlení. Na fotografii níže z ulice Pompova je vidět objekt stojící na pozemcích společnosti POWER DISC s.r.o. Je evidentní, že již v současné době se charakterově nejedná o objekt rezidenčního nízkopodlažního bydlení.

Na fotografiích níže z ulice Lomená je vidět ve vzdálenosti 50 metrů navazující volnou zástavbu s 8 patrovým objektem „kolejí" o výšce přibližně 26 metrů a ve vzdálenosti 120 metrů s 5 až 6 patrovými objekty „učiliště" o výšce přibližně 22 m.

Dále na křížení ulic Pompova - Lomená se nachází bytové domy o výšce 16 metrů.

Návrh územního plánu celého bloku vymezeného ulicemi Pompova – Lomená – Sazenice – Hněvkovského co do výškové úrovně a do typu zástavby neodpovídá stávajícímu stavu. Z přílohy číslo 2 (prostorové schéma zástavby s vyznačením výšek) a č.3 (letecký pohled) je zjevné, že se v daném bloku v žádném případě nejedná o rezidenční typ zástavby tak, jak je to předkládá návrh ÚP.

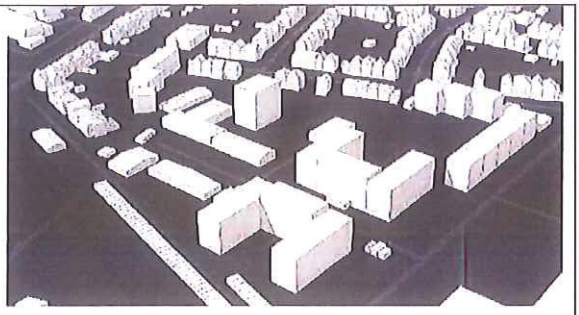

Náznak rezidenční zástavby je podél ulice Hněvkovského (příloha č. 4, část území s označením A).

Ostatní převažující část území již nemá charakter uspořádané rezidenční zástavby, ale výstavbou v 20. století dostalo charakter volné zástavby s převahou solitérních budov, kterou lokálně (Pompova 6-12 a Pompova 18-24) narušuje zástavba řadových rodinných domů orientovaných podél uliční čáry.

Obdobně je to s výškovou úrovní zástavby. V západní části tohoto bloku podél ulice Hněvkovského je výšková úroveň sjednocená na výšce římsy kolem 7 metrů co odpovídá zařazení do kategorie 2 dle návrhu ÚP (příloha č. 4, část území s označením A). V ostatním území tohoto bloku je výšková úroveň proměnná. Podél ulice Pompova (příloha č. 4, část území s označením B) výšková úroveň zástavby začíná na výšce mírně přesahující 12 metrů u objektu na našem pozemku, dále pokračuje linií rodinných solitérních nebo řadových rodinných domů s výškou římsy do 7,5 metru a v napojení na ulici Lomená je výšková úroveň zvednutá atikou bytových domů na úroveň 16 metrů. Převažující zástavba v této části tohoto bloku dosahuje výšky 12-16 metrů co odpovídá kategorii 3.

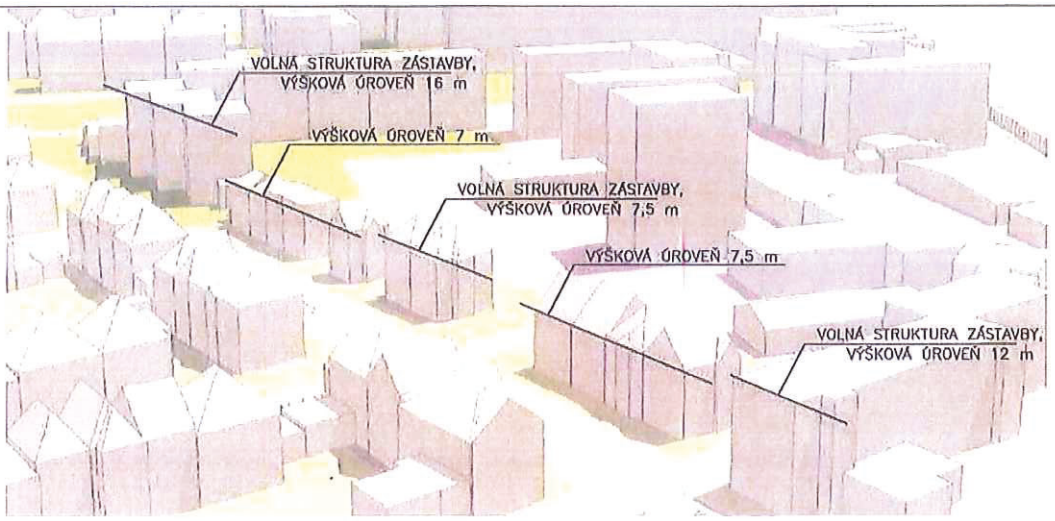

Za touto líní s funkcí bydlení se v ploše veřejné vybavenosti nachází solitérní budovy (příloha č. 4, část území s označením C). Zde hlavní objekty (ne přidružené sklady, dílny a garáže) dosahují výškové úrovně do 22 metrů (podél ulice Lomená) a uprostřed bloku samostatně stojící dům dosahuje výšku do 26 metrů a proto navržená výšková úroveň zástavby neodpovídá kategorii 3 (do 16 metrů) ale kategorii 4 (do 22 metrů).

Domníváme se, že návrh ÚP pouze reflektuje menší část nízkopodlažní rezidenční zástavby, kterou by si přálo rozšířit na zbytek dotčeného území, bez ohledu na to, že tento typ zástavby je v tomto bloku zastoupený na malé ploše. Naopak, návrh ÚP vůbec nezohledňuje stávající, a hlavně převládající typ volné zástavby s výškovou úrovní vyšší než kategorie 2, který je v daném bloku zastoupen na výrazně převládající ploše.

Návrh územního plánu by měl respektovat růst a rozvoj města Brna současně s rozšiřováním oblasti širšího centra města, čemuž odpovídá i zvyšování výškové úrovně zástavby v této lokalitě. Tato skutečnost je významná zvláště v časovém kontextu, protože platnost územního plánu bude dlouhodobá a ovlivňuje rozvoj území v budoucnu.

Na základě uvedeného je zjevné, že uspořádání zástavby na našich pozemcích tak jak ji předkládá návrh ÚP neodpovídá pravidlům pro uspořádání zástavby typu rezidenční nízkopodlažní. Ale naopak, že zástavba na našich pozemcích typově navazuje na okolní převládající zástavbu, která odpovídá pravidlům pro uspořádání zástavby typu Volná zástavba. Dále je z uvedeného patrné, že výšková úroveň zástavby na našich pozemcích tak jak ji předkládá návrh ÚP neodráží skutečný stav v území, a proto požadujeme na našem pozemku změnu využití funkční plochy **na typ B/v3. Anebo přičlenění našich pozemků k funkční ploše na rohu ulic Pompova - Lomená s kategorii funkčního využití B/v3 tak jak je to znázorněné v příloze č. 4**

Na závěr lze pouze konstatovat že zařazení předmětných pozemků do výškové kategorie č. 2 zcela opomíjí skutečnost, že se předmětné pozemky nacházejí v záplavovém území řeky Svratky. Tuto skutečnost bude nutné zohlednit při řešení budoucí zástavby, tj. bude nutné osadit úroveň obytného podlaží nad úroveň neovlivněné hladiny Q_{100} včetně požadované bezpečnostní rezervy. Po pečlivém prostudování návrhu nového ÚP města Brna však musíme konstatovat, že tento hendikep při stanovení max. výšky budoucí stavby (tj. vztažené k nejníže položenému bodu přilehlého terénu) není vůbec nereflektován. Tento nedostatek se ještě prohlubuje v kontextu zveřejněného konceptu Brněnských stavebních předpisů, které vysloveně požadují osazení obytného podlaží u objektů nacházejícím se v záplavové zóně o 1m nad hladinou záplavy. Opominutí skutečnosti, že je dané území ohroženo záplavou zcela determinuje výšku budoucí stavby. Fakticky by nebylo možné realizovat ani objekt sestávající ze třech podlaží nýbrž pouze dvoupodlažní.

Přílohy:
Příloha č.1 - Vyznačení pozemků ve vlastnictví společnosti POWER DISC s.r.o. do katastrální mapy
Příloha č.2 - Prostorové schéma zástavby s vyznačením výšek
Příloha č.3 - Letecký pohled na lokalitu Pompova-Lomená-Sazenice-Hněvkovského
Příloha č.4 - Situační schéma bloku Pompova-Lomená-Sazenice-Hněvkovského z rozdělením do funkčních ploch podle stávajícího stavu v území

V Brně dne 06.08.2024	Podpis: [redacted] ..... Ing. Karel Machaček, jednatel

**nehodící se škrtněte*

1:1 000
0 10 20 30 40 50 m

Brno Pompova a okolí – stávající výšky objektů

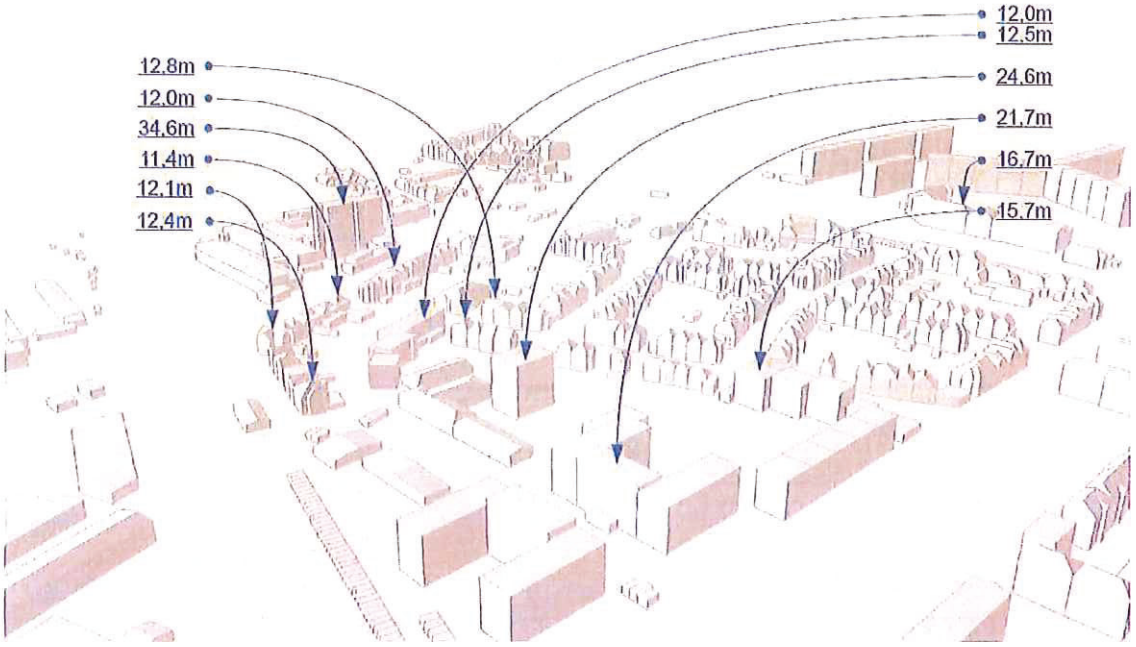

SCHÉMATICKÉ ZOBRAZENÍ SKUTEČNÉHO STAVU KATEGORIE FUNKČNÍHO VYUŽITÍ PLOCH

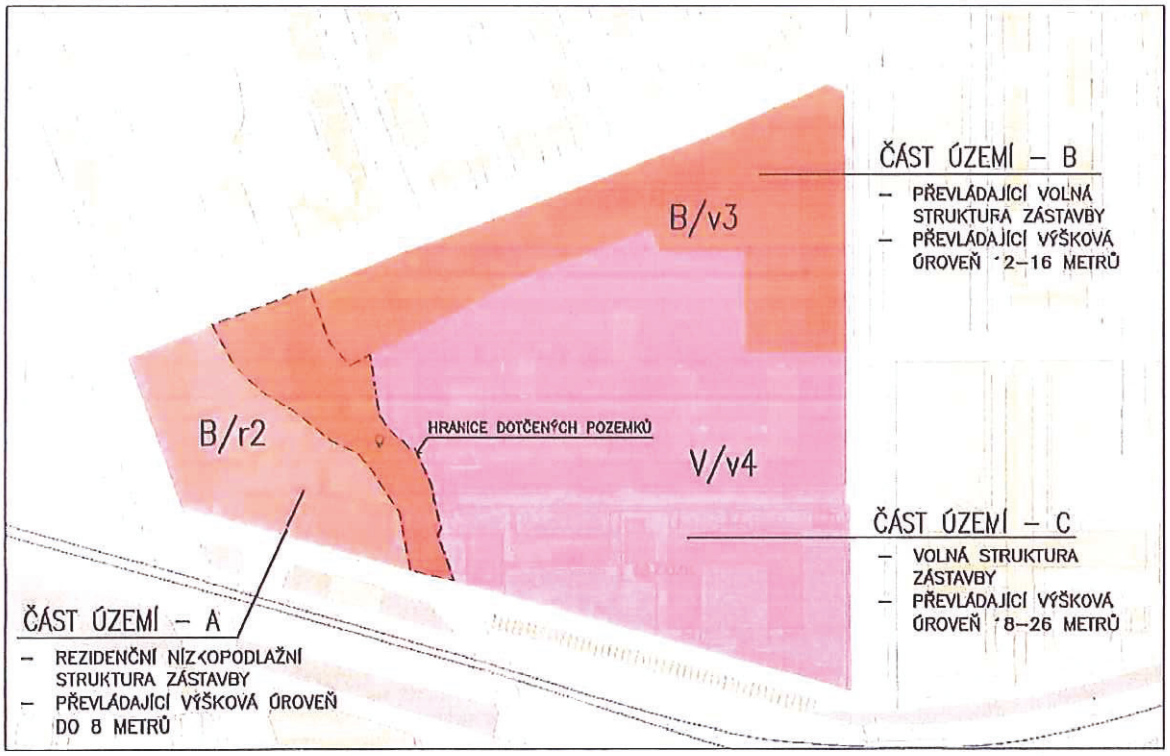

MMB/0720631/2024
Námitky

MMB/0720631/2024

Námitka

Výrok:

Námitce se nevyhovuje.

Odůvodnění:

Na předmětných pozemcích je v kontinuitě s dosavadním platným ÚPmB vymezena stabilizovaná plocha bydlení. Nový ÚP stanovuje pro plochu prostorové uspořádání dle skutečného stavu využití plochy, tj. rezidenční nízkopodlažní zástavba výšková úroveň do 10 m, plocha BU.R2. Pro bytové domy na ulici Pompova/Lomená je vymezeno jiné prostorové uspořádání - plocha BU.V3, která také odpovídá danému stavu využití. V obou případech jde o jiný charakter zástavby, což dokládá i rozdělení do jiných zón: vlastněné pozemky spadají do zóny Z3.12, oblast východně ulice Lomená spadá do zóny Z5.10. Rozčlenění území do vymezených stabilizovaných ploch, stanovení jejich prostorového uspořádání a rozsahy vymezených "zón se shodným charakterem" jsou odborným návrhem zpracovatele Rozhodující pro vymezení struktury "R2" v předmětné ploše o rozloze je charakter zástavby v její převažující části,.

V rámci stabilizovaných ploch se může nacházet zástavba, která zcela neodpovídá stanovené prostorové regulaci, pak považuje se za tzv. integrovaný jev a platí pro ni podmínky uvedené v kap. 6.2 textové části ÚP. Pokud existující stavba převyšuje stanovenou výškovou úroveň, je při odstranění stavby a nové výstavbě její převyšující skutečná výška nadále přípustná. Pro dostavbu ve stabilizovaných plochách platí kromě regulativů a podmínek prostorové specifikace také ustanovení kap. 6.4.2, odstavce II. Specifika výškové regulace ve stabilizovaných plochách.

Dle další obecné podmínky využití území v kap. 6.2. textové části ÚP platí, že záměry ve stadiu přípravy, které neodpovídají stanovené regulaci, považuje nový ÚP za přípustné, pokud k nim byl vydán správní akt, kterým je záměr povolen či umístěn.

Statutární město Brno
Doručeno: 07.08.2024
MMB/0720632/2024
listy: přílohy:1
druh: li/sv:
mmb1es8f18dfb8

746 DN N

MAGISTRÁT MĚSTA BRNA
Odbor územního plánování a rozvoje
Kounicova 67
601 67 Brno

NÁMITKA

NÁZEV PROJEDNÁVANÉ ÚPD	**NÁVRH Územního plánu města Brna pro veřejné projednání (2024)**

Identifikační údaje podatele

Fyzická osoba/právnická osoba

Jméno, příjmení / Název společnosti	Alfa centrum NS a.s.
Datum narození/ Identifikační číslo	293 78 249
Trvalé bydliště/ sídlo	Masarykova 427/31, 602 00 Brno
E-mail:	[redacted]

Jsem - ~~nejsem~~*) občan města Brna

Jsem - ~~nejsem~~*) vlastníkem pozemku/ů nebo stavby v ploše dotčené navrhovanou změnou

katastrální území Staré Brno parc. č. 1327/16, 1327/107, 1357, 1358/1 a 1358/2.

Upřesnění obsahu námitky (území, ke kterému se vztahuje námitka)

Městská část	Brno-střed
Katastrální území	Staré Brno
Parcelní čísla pozemků (adresa, doplňující popis lokality)	1327/16, 1327/107, 1357, 1358/1 a 1358/2
Rozvojová lokalita (např. Be-1 apod.)	Lokalita mezi ulicemi Nové Sady a Uhelná. Karta lokality SB-4 Nové Sady

Text námitky včetně ODŮVODNĚNÍ

K podání jsou přiloženy přílohy:
počet příloh 1 celkový počet stran všech příloh 1

Společnost Alfa centrum NS a.s. jako vlastník pozemků p.č. 1327/16, 1327/107, 1357, 1358/1 a 1358/2, vše v k.ú. Staré Brno tímto podává námitku vůči specifikaci výškové úrovně zástavby, která je navržená v Návrhu Územního plánu města Brna pro společné jednání (2024) (dále jen „Návrh ÚP“) a týká se výše uvedených pozemků (viz příloh č.1 – kopie katastrální mapy s vyznačením pozemků).

Úroveň výškové zástavby:

V Návrhu ÚP je pro předmětnou lokalitu navržena výšková úroveň 12 až 28 m s převyšující zástavbou do 40 m. Stávající okolní budovy bezprostředně navazující na naše pozemky (např. přímo sousedící projekt In SADY) přesahují uvedený limit a dosahují výšky více než 40 m.

Nejedná se přitom jen o lokální dominanty, ale o podstatnou část půdorysu těchto budov. S ohledem na požadavek ÚP na vytvoření kompaktní uliční fronty do ulice Nové Sady i obecně sjednocení výšky zástavby v lokalitě je parametr výšky do 28 m neodpovídá skutečné situaci.

Schéma výšek okolní – přímo navazující zástavby

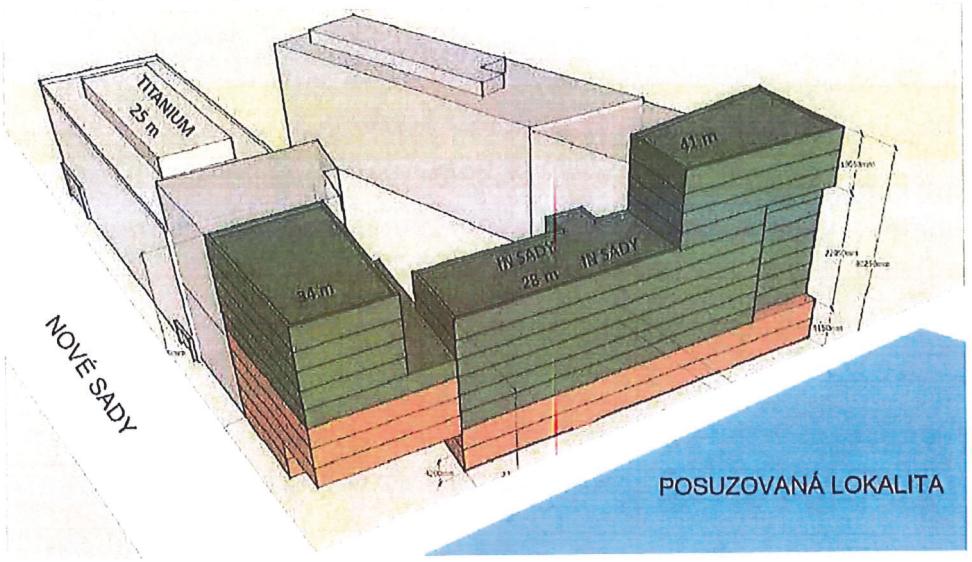

Dále se v širším okolí nachází několik výškových objektů: budova Spielberk Towers s výškou 85 metrů, bytový dům Křídlovická 78-80 s 11 patry s výškou přes 34 metry, objekt centra Triniti s výškou přes 40 metrů, vedle aktuálně ve výstavbě budova Paláce Trnitá s výškou přes 40 metrů a dům Dorn s výškou 49 metrů. Domníváme se že limit výškové zástavby kat. 7 pouze na vybrané lokality a nepřípustnost individuálního posouzení stavebního záměru ve vztahu k stávající okolní zástavbě a k stávající zástavbě výškových objektů v širším okolí je omezující, a to i z pohledu urbanistického, zejména když sousedící objekt ve významné části tento limit překračuje. Tento limit brání optimálnímu využití stavebních pozemků v našem vlastnictví a proti výškovým limitům kat.7 v jiných lokalitách je vůči nám diskriminační.

Zákres výškových staveb v širším okolí:

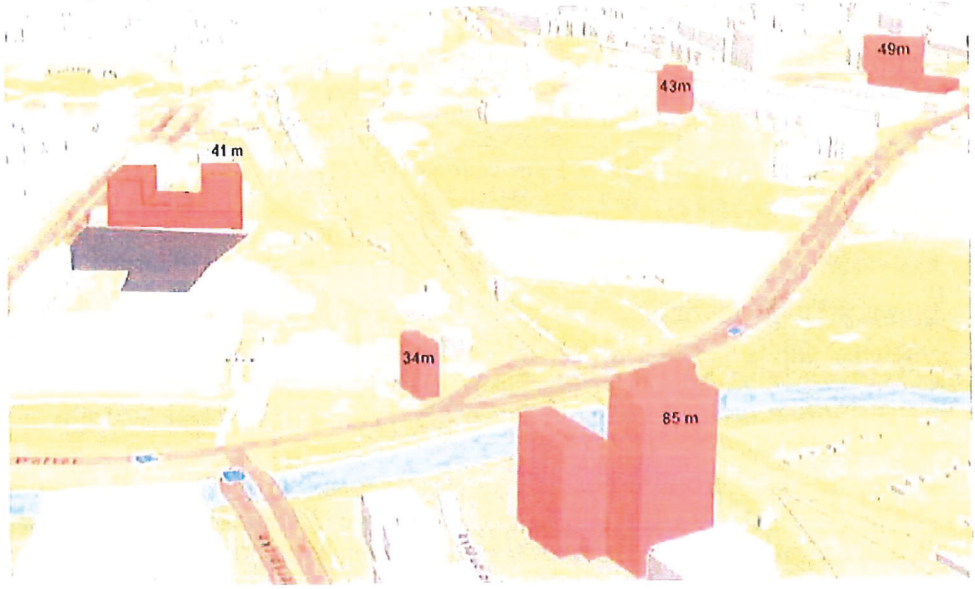

Na základě uvedeného požadujeme navýšení limitu zástavby alespoň na úroveň kat.7, která by umožnila lokální dominanty nad 40 metrů.

Přílohy:
č.1: Kopie katastrální mapy s vyznačením parcel

V Brně dne 06. 08. 2024

Podpis:

.....[redacted].....

JUDr. Jaroslav Macháček, předseda představenstva

.....[redacted].....

Ing. Kateřina Balátová, člen představenstva

**nehodící se škrtněte*

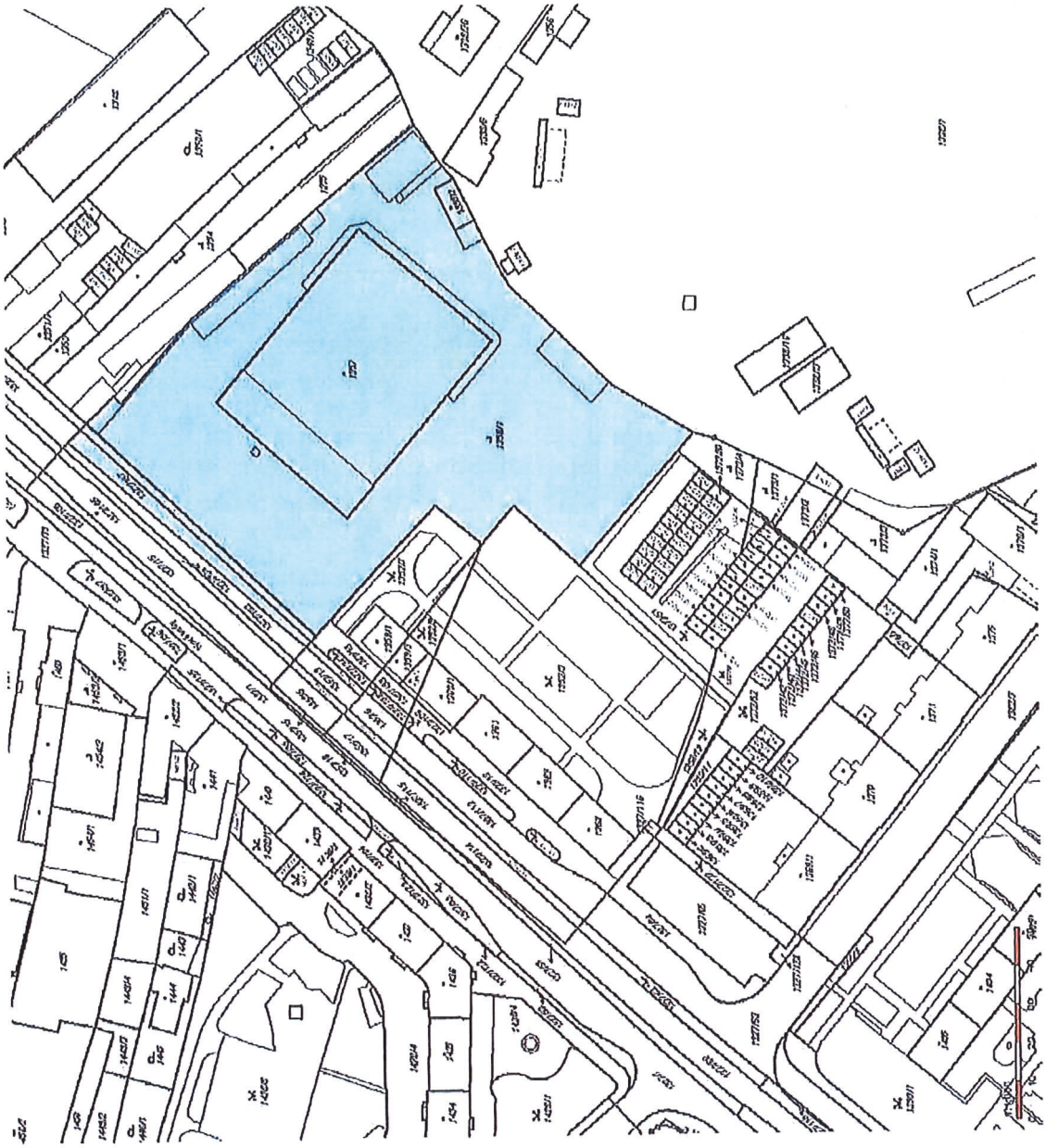

MMB/0720632/2024
Námitky

MMB/0720632/2024

Námitka

Výrok:

Námitce se nevyhovuje.

Odůvodnění:

Podatelova námitka se týká zvýšení dovolené výškové hladiny, která je v území regulována. Podatel navrhuje změnu z hladiny 6 na hladinu 7 na pozemcích p. č. 1327/16, 1327/107, 1357, 1358/1 a 1358/2, vše k. ú. Staré Brno.

V rámci území jako takového, kde je celá kompaktní zástavba plánována s hladinou 6 není vhodné v rámci jedné územní plochy změnit výškovou hladinu na 7. V tomto ohledu je tedy nutné hledět i vzhledem ke stávajícímu okolí viz 3D model Brna.

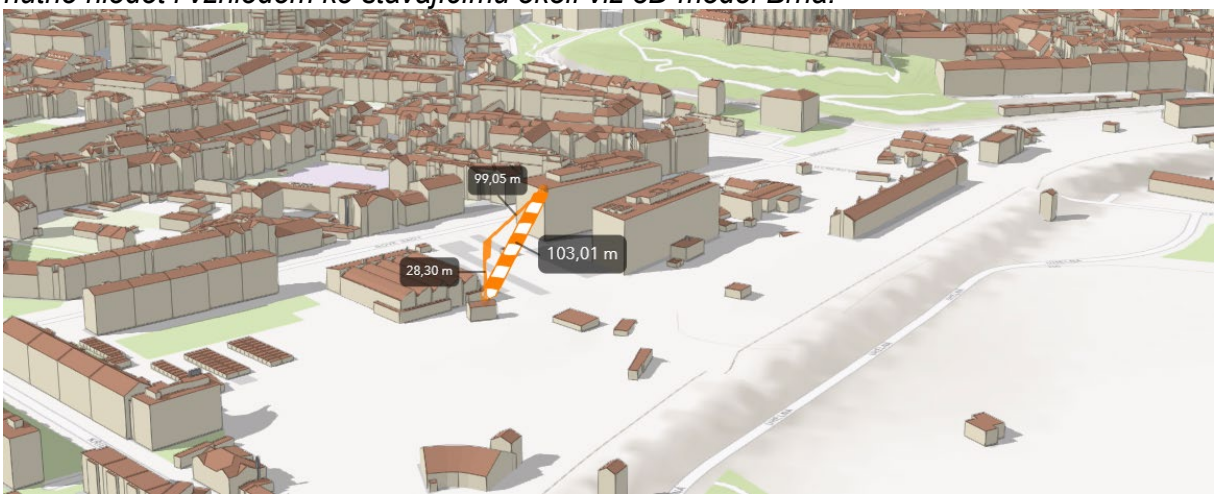

Výškové budovy zmiňované v námitce (Spielberk Towers, bytový dům křídlovická aj.) jsou vzdálené a nijak s předmětným územím nesouvisí. Zároveň se jedná se o lokalitu v těsném sousedství městské památkové rezervace. S ohledem na ochranu ikonického panoramatu před jeho nevratným narušením, nelze v této lokalitě stanovit výškovou úroveň 7, která umožňuje stavby bez limitace jejich výšky. V kontextu toho, že plocha s pozemky leží ve výseči chráněného pohledu na vedutu města, nelze tedy námitce vyhovět.

Statutární město Brno
Doručeno: 07.08.2024
MMB/0720635/2024
listy: přílohy: 2
druh: li/sv:
mmb1es8f18dfbb

810 DV

N

MAGISTRÁT MĚSTA BRNA
Odbor územního plánování a stavebního řádu,
Oddělení pořizování ÚPD a ÚPP
Kounicova 67
601 67 Brno

NÁMITKA

NÁZEV PROJEDNÁVANÉ ÚPD	NÁVRH Územního plánu města Brna pro veřejné projednání (2024)

Identifikační údaje podatele

Název společnosti	FCMV Jugoslávská s.r.o.		
Identifikační číslo	19272171		
Sídlo	Ulice a číslo orientační Na dračkách 850/19	PSČ 162 00	Město Praha 6 - Střešovice
[redacted]			

Jsme vlastníkem pozemků a stavby v ploše dotčené navrhovanou změnou Katastrální území Zábrdovice [610704], parc č. 305 a stavba na parc.č. 305 č.p.713, 306, 307/1, 307/2, 309/2

Upřesnění obsahu námitky (území, ke kterému se vztahuje námitka)

Městská část	Zábrdovice
Katastrální území	Zábrdovice [610704]
Parcelní čísla pozemků (adresa, doplňující popis lokality)	305 a stavba na parc.č. 305 č.p.713, 306, 307/1, 307/2, 309/2 Adresa: Jugoslávská 713/5
Rozvojová lokalita (např. Be-1 apod.)	SU.K3

Text námitky

K podání jsou přiloženy přílohy: počet příloh 1 celkový počet stran všech příloh 2

Námitka:

Požadujeme, aby dotčená rozvojová lokalita byla upravena ve smyslu navýšení výškové hladiny na úroveň hladiny 5: 12 m–28 m

Odůvodnění:

V dotčeném území se již dnes nachází budova o 8 nadzemních podlažích se střešní nástavbou, jejíž výška je cca 25, resp. vč. nástavby 28 m. Stávající budovy podél Merhautovy ulice mají 4-6 nadzemních podlaží a výška atiky dosahuje úrovně mezi cca 14 a 20 m.

Stanovení výškového regulativu na hladinu 3 tj. 6 – 16 m tedy neodpovídá současnému stavu a proto jej považujeme za chybný. Území se navíc nachází v zóně se shodným charakterem Z2.13 – Zábrdovice a v požadavcích na ochranu hodnot a jejich rozvoj pro tuto zónu se mimo jiné uvádí, že je v území potřeba „respektovat jednotnou výškovou úroveň zástavby, nižší objekty postupně dostavovat na úroveň charakteristickou v dané ulici". To je ve zjevném rozporu s navrhovanou výškovou hladinou 3.

Naším zájmem je realizace nástavby na současnou budovu č.p.713 a to na podobné výškové úrovni jako stávající zástavba. Odpovídá to i charakteru území v návrhu územního plánu definovaného jako stabilizované, což předpokládá novou výstavbu charakterem odpovídající okolní zástavbě.

V Brně dne 6.8.2024	Podpi[redacted].....

[redacted]

Plná moc

[redacted] podepsaná:

FCMV Jugoslávská s.r.o., IČO: 192 72 171,
se sídlem Na dračkách 850/19, Střešovice, 162 00 Praha 6,
zapsaná v obchodním rejstříku vedeném Městským soudem v Praze
pod sp. zn. C 383971 (dále jen „**společnost**")
zastoupená **Ing. Michalem Viktorinem**, jednatelem

tímto zmocňuje

[redacted]

aby

ji v plném rozsahu zastupoval při jednáních s právnickými či fyzickými osobami jak z České republiky, tak ze zahraničí, jakož i se všemi úřady státní správy (např. obecními úřady, městskými úřady, magistráty, katastrálními úřady, stavebními úřady, českou správou sociálního zabezpečení, atd.) pojišťovnami, bankami, soudy na všech úrovních, atd., a bez jakýchkoliv omezení činil veškeré právní či obchodní úkony jejím jménem, resp. jménem jednatele společnosti, kromě těch, které vyžadují ze zákona nebo z jiných obecně závazných právních předpisů zvláštní plnou moc. Dále se bez jakýchkoliv omezení uděluje právo podepisovat všechny typy obchodních či jiných smluv a dokumentů a právních listin.

Plná moc uděluje zmocněnci právo zcela samostatně jednat ve všech obchodních věcech v rámci obchodního styku s třetí osobou, a to jak s právnickou tak i fyzickou, ať už z České republiky či ze zahraničí, za společnost.

Plná moc uděluje zmocněnci právo samostatně jednat za společnost činit různé nabídky, vystavovat objednávky, faktury, či jiné účetní doklady, uzavírat všechny druhy obchodních smluv, realizovat nákup či prodej movitých či nemovitých věcí, vymáhat pohledávky této společnosti, které má, nebo bude mít za třetí osobou.

Tato plná moc se uděluje na dobu neurčitou, tj. na dobu potřebnou pro realizaci konkrétního úkolu či dlouhodobého pracovního, či obchodního zadání, jenž je uděleno zmocněnci v rámci společnosti.

V Praze 4.10.2023 2023

[redacted]

FCMV Jugoslávská s.r.o.,
Ing. Michal Viktorin,
jednatel

V Praze 4.10.2023 2023

[redacted]

zmocnění v plném rozsahu přijímám

PROHLÁŠENÍ O PRAVOSTI PODPISU

Běžné číslo knihy o prohlášení o pravosti podpisu: 0018151/480/2023/

Mgr. Ing. Zdeněk Stanovský, advokát zapsaný v seznamu advokátů vedeném Českou advokátní komorou pod č. ev. 15326, se sídlem v Praze, Na Hutích 661/9, Praha 6, Bubeneč, PSČ: 160 00.

Prohlašuji, že:

Ing. Michal Viktorin [redacted]

Tuto listinu přede mnou vlastnoručně podepsal v 1 vyh[redacted]

V Praze dne 4. 10. 2023

[redacted]

[redacted]

MMB/0720635/2024
Námitky

MMB/0720635/2024

Námitka

Výrok:

Námitce se nevyhovuje.

Odůvodnění:

Podatel požaduje navýšení výškové hladiny v předmětné ploše z hodnoty 3 na hodnotu 5. Jedná se o území, ve které jsou stanoveny výškové úrovně 3 nebo 4.

Výšková úroveň ve stabilizovaných plochách je stanovena na základě výšky stávajících staveb, ale i s ohledem na požadované výškové uspořádání do budoucna. Tedy, přítomnost případných výškových excesů nezakládá nutnost stanovit danou výškovou úroveň i do budoucna, pokud není žádoucí. Výšková úroveň 3 byla pro danou lokalitu vyhodnocena zpracovatelem jako odpovídající a změna proto není důvodná.

Statutární město Brno
Doručeno: 07.08.2024
MMB/0720636/2024
listy: přílohy:2
druh: li/sv:
mmb1es8f18dfbc

DS

MAGISTRÁT MĚSTA BRNA
Odbor územního plánování a stavebního řádu,
Oddělení pořizování ÚPD a ÚPP
Kounicova 67
601 67 Brno

960 N

NÁMITKA / PŘIPOMÍNKA

NÁZEV PROJEDNÁVANÉ ÚPD	NÁVRH Územního plánu města Brna pro veřejné projednání (2024)

Identifikační údaje podatele

Fyzická osoba/právnická osoba

Jméno, příjmení / Název společnosti	[redacted]
Datum narození/ Identifikační číslo	
Trvalé bydliště/ Sídlo	
E-mail: DS	tel. č.:
Jsem - ~~nejsem~~*) občan města Brna	Jsem - ~~nejsem~~*) vlastníkem pozemku/ů nebo stavby v ploše dotčené navrhovanou změnou Katastrální území Nový Lískovec, parc č. 1331

Upřesnění obsahu námitky / připomínky (území, ke kterému se vztahuje námitka / připomínka)

Městská část	Nový Lískovec
Katastrální území	Nový Lískovec 610283
Parcelní čísla pozemků (adresa, doplňující popis lokality)	1331,
Rozvojová lokalita (např. Be-1 apod.)	NL-2 Kamenný vrch

Text námitky / připomínky včetně ODŮVODNĚNÍ

K podání jsou přiloženy přílohy: Plná moc
počet příloh 1 celkový počet stran všech příloh 1

Připomínka směřuje k **pásu krajinné zeleně při ulici Travní nově vymezovanému v severní části zahrádkářské osady na Kamenném vrchu**. Plocha krajinné zeleně se má nacházet mj. na pozemcích v soukromém vlastnictví, které jsou platným územním plánem určeny pro individuální rekreaci na ZPF (s několika výjimkami, kde byly vymezeny plochy čistého bydlení), v KN vedeny jako zahrady a tímto způsobem také využívány. Patří mezi ně pozemky ve spoluvlastnictví mé rodiny tj. pozemek parc. č. 1334/3, který sousedí s pozemkem parc. č. 1331, jehož jsem spoluvlastníkem (pro úplnost dodávám, že na pozemku parc. č. 1331 se nachází kůlna).

Návrh územního plánu bez dostatečného odůvodnění zásadně mění dlouhodobě existující poměry zahrádkářské osady a neproporcionálně zasahuje do našeho vlastnického práva, proto s ním nesouhlasím.

Zahrádkářská osada v lokalitě existuje **desítky let**, kupříkladu pozemky, které spoluvlastním, pořídil můj pradědeček **po druhé světové válce a od té doby se o zahradu naše rodina stará** (s ostatními spoluvlastníky jsme příbuzní). Nyní je navrhováno, aby severní část zahrad – v našem případě se jedná o cca polovinu pozemku parc. č. 1334/3 a celý pozemek parc. č. 1331, tj. plochu o přibližné výměře 1 500 m2

– byla uvolněna pro krajinnou zeleň. Je evidentní, že tato změna by velmi výrazně zasáhla do našeho vlastnického práva a mj. též podstatně snížila cenu pozemků.

Z návrhu územního plánu přitom vůbec není zřejmé, proč k uvedené změně dochází. Ze závazné textové části – karty lokalit vyplývá pouze to, že v lokalitě má být zajištěn rozvoj bydlení při zachování přístupu k existující zahrádkářské osadě a plochám zeleně z důvodu rekreačního potenciálu lokality. Textová část odůvodnění ke kartám lokalit se soustředí na popis nově plánované zástavby, která má být nejmasivnější v jižní části lokality a směrem na sever ustupovat až k existující zahrádkářské osadě. Proč však má být v nejsevernější části osady nově vymezen pás krajinné zeleně, o tom návrh mlčí. **Nedovedu si představit důvody, kterými by byl natolik zásadní zásah do našich práv obhajitelný.**

V Brně dne 06. 08. 2024	Podp[redacted]

**nehodící se škrtněte*

PLNÁ MOC

[redacted]

[redacted]

aby za Zmocnitele podal námitky k územnímu plánu města Brna a učinil za zmocnitele nikoliv výlučně následující právní jednání:

- účastnil se jednal za Zmocnitele;
- činil podání a vyjadřoval se k předmětu námitek a následných jednání ohledně územního plánu města Brna;
- převzal veškerou dokumentaci související výše uvedeným řízením.

Zmocnitel dále zmocňuje Zmocněnce k tomu, aby jej zastupoval ve všech věcech souvisejících s výše specifikovaném řízená o námitkách k územnímu plánu, a řízeními která v této věci či v návaznosti mohou do budoucna vniknout a budou vedena Stavebním úřadem.

Tato plná moc opravňuje zmocněnce k přebírání listin a dokumentů, osobně i poštou, souvisejících s vedením řízení u magistrátu města Brna. Veškeré písemnosti, nechť jsou zasílány pouze Zmocněnci.

V Brně, dne 03. 08. 2024

[redacted]

(zmocnitel)

Toto zmocnění přijímám v celém rozsahu:

[redacted]

(zmocněnec)

Doložka z konverze dokumentu do elektronické podoby – na žádost

Dokument 166584178-105923-240807094844.pdf vznikl převedením listinného dokumentu do elektronického dokumentu pod pořadovým číslem **166584178-105923-240807094844**. Vzniklý dokument obsahem odpovídá vstupnímu dokumentu. Počet stran dokumentu: **1**

Vstup neobsahoval viditelný prvek, který nelze plně přenést na výstup.

Konverzi provedl subjekt: HLAVNÍ MĚSTO PRAHA, IČ: 00064581

Pracoviště: HLAVNÍ MĚSTO PRAHA

Datum vyhotovení: **07.08.2024**

Jméno a příjmení osoby, která konverzi provedla: LENKA TOUŠOVÁ

Poznámka:

Konverzí dokumentu se nepotvrzuje správnost a pravdivost údajů obsažených v dokumentu a jejich soulad s právními předpisy. Kontrolu doložky lze provést v centrální evidenci doložek na adrese https://www.czechpoint.cz/overovacidolozky .

166584178-105923-240807094844

Doložka z konverze dokumentu do elektronické podoby – na žádost

Dokument 166583817-105923-240807094258.pdf vznikl převedením listinného dokumentu do elektronického dokumentu pod pořadovým číslem **166583817-105923-240807094258**. Vzniklý dokument obsahem odpovídá vstupnímu dokumentu. Počet stran dokumentu: **2**

Vstup neobsahoval viditelný prvek, který nelze plně přenést na výstup.

Konverzi provedl subjekt: HLAVNÍ MĚSTO PRAHA, IČ: 00064581

Pracoviště: HLAVNÍ MĚSTO PRAHA

Datum vyhotovení: **07.08.2024**

Jméno a příjmení osoby, která konverzi provedla: LENKA TOUŠOVÁ

Poznámka:

Konverzí dokumentu se nepotvrzuje správnost a pravdivost údajů obsažených v dokumentu a jejich soulad s právními předpisy. Kontrolu doložky lze provést v centrální evidenci doložek na adrese https://www.czechpoint.cz/overovacidolozky .

166583817-105923-240807094258

MMB/0720636/2024
Námitky

MMB/0720636/2024

Námitka

Výrok:

Námitce se nevyhovuje.

Odůvodnění:

Podatel námitky nesouhlasí s vymezenou plochou krajinné zeleně na části pozemku a požaduje vymezit plochu bydlení.

Územní plán v souladu s § 43 odst. (1) „stavebního zákona“ (zák. č. 183/2006 Sb.) stanoví zejména základní koncepci rozvoje území obce, ochrany jeho hodnot, jeho plošného a prostorového uspořádání (dále jen "urbanistická koncepce"), uspořádání krajiny a koncepci veřejné infrastruktury atd. Plochy s rozdílným způsobem využití se dle vyhlášky č. 501/2006 Sb. (resp. č. 157/2024 Sb.), o obecných požadavcích na využívání území, vymezují především dle stávajícího nebo požadovaného způsobu využití a vymezují se i s ohledem na specifické podmínky a charakter území zejména z důvodu omezení střetů vzájemně neslučitelných činností a požadavků na uspořádání a využívání daného území. Pouze druh pozemku či způsob využití pozemku vyplývající z KN nejsou pro vymezení ploch s rozdílným způsobem využití v územním plánu primárním a jediným kritériem.

Zpracovatel Návrhu ÚPmB tak na základě uvedeného, své odbornosti, aktuálních podkladů a Pokynů pro vypracování Návrhu ÚPmB, které schválilo Zastupitelstvo města Brna usnesením č. ZM7/3871 na zasedání konaném dne 19. 6. 2018, navrhl nejvhodnější řešení funkčního využití předmětného území v k.ú. Nový Lískovec. V Návrhu ÚPmB je tak v dané lokalitě zejména z důvodu zachování kontinuity pořizované územně plánovací dokumentace a v souladu s právními předpisy navržena plocha krajinné zeleně s vymezeným ochranným překryvným režimem přírodního zázemí v krajině dle var. II Konceptu ÚPmB s dílčími úpravami, která byla vybrána na výše uvedeném zastupitelstvu jako výsledná varianta Konceptu ÚPmB pro úpravu Návrhu ÚPmB. Dále Návrh ÚPmB prošel přepracováním s ohledem na Pokyny ZMB z roku 2022 a byl uveden do jednotného standardu ÚPD dle stavebního zákona a jeho prováděcích předpisů. Návrhem ÚPmB (2024) jsou tak naplněny Pokyny pro vypracování Návrhu ÚPmB a požadavky na zpracování nové územně plánovací dokumentace s dílčími úpravami vyplývajícími z jednotlivých fází pořizování/projednávání (2020-2024).

Vymezení plochy zeleně krajinné v dané lokalitě vychází zejména z územní studie "Kamenný vrch II" (Ing. Arch. Zlámal, 2009), která v daném místě prověřila a vymezila pás "nezastavitelných" částí pozemků z důvodu vytvoření nárazníkové zóny pro PR Kamenný vrch a jeho ochranné pásmo. V Návrhu ÚPmB je tak v předmětné lokalitě vymezena plocha krajinné zeleně, která vytvoří přirozený přechod do volné krajiny. Dopravní obsluha rozvojové lokality NL-2 je řešena z jižní strany od ulice Petra Křivky, čímž má být cíleně vyloučena stávající dopravní obsluha zahrádkářských lokalit a solitérních ploch stabilizovaného bydlení v ulici Travní (v bezprostřední blízkosti chráněné EVL).

Dále uvádíme, že jedinečné krajinné a přírodní prostředí patří k nejvýznamnějším hodnotám města Brna, vytváří neopakovatelnou atmosféru obrazu města a jeho ochrana je jedním ze základních principů rozvoje města. Předmětné území je v Návrhu ÚPmB právě součástí vymezeného ochranného režimu přírodního zázemí v krajině a částečně pohledově významného území, kterými je zajištěna ochrana a rozvoj přírodních a krajinných hodnot jakožto nezastavitelného zázemí města, které nejsou limity vyplývajícími z jiných právních předpisy (pozn. již v ÚPmB (1994) bylo předmětné území součástí "nezastavitelného území" města vyjádřeného v podobě "zelených klínů a krajinných komplexů a zelené horizonty" - viz výkres U5 - urbánní a krajinná osnova platného ÚPmB). Toto přírodní zázemí je chráněno před nepřiměřeným stavebním rozvojem, který by ohrozil existenci stávajících hodnot. Pohledově významné území je vymezeno za účelem ochrany ploch s mimořádnou hodnotou v rámci celkového obrazu města a krajinného rázu městské krajiny. Mimořádnými hodnotami se rozumí zejména morfologie terénu, vegetační kryt, charakteristické prostorové uspořádání zástavby, její orientace a hmotové řešení. Záměry (zejména jejich hmotové parametry) v

MMB/0720636/2024
Námitky

těchto plochách nesmí tuto hodnotu podstatně negativně narušit. Tyto různorodé hodnoty jsou prostorově specifikovány tak, aby jejich územní rozsah byl prezentován jednoduchým, přehledným a srozumitelným způsobem (v Návrhu ÚPmB graficky vyjádřené ve výkrese 2.2. Koncepce uspořádání krajiny).
Nutno uvést, že vymezením plochy zeleně krajinné dochází v předmětné lokalitě k integraci (grafické subsumpci, pohlcení) odlišných jevů v území; tato integrace se z hlediska jevů, se kterými pracuje územní plán, týká především:
• struktury zástavby;
• výšky zástavby;
• způsobů využití území.
Nicméně z obecných podmínek využití území Návrhu ÚPmB (2024) (viz kap 6.2 závazné textové části) je zřejmé, že s integrovanými jevy je třeba pracovat mimo jiné následujícně: "Jestliže způsob využití dosavadních staveb a zařízení (popř. způsob využití území) legálně umístěných nebo povolených ke dni účinnosti tohoto územního plánu neodpovídají hlavnímu, přípustnému nebo podmíněně přípustnému využití plochy s rozdílným způsobem využití, nebo prostorové parametry neodpovídají stanoveným prostorovým regulativům, jsou tyto stavby a zařízení (popř. způsob využití území) přípustné. Záměry na změny těchto staveb a zařízení (včetně případných úprav dosavadního způsobu využití) a vedlejší stavby ke stavbě hlavní jsou podmíněně přípustné za podmínky…"; a dále také dle předmětné kapitoly platí: "Jestliže byl do doby účinnosti tohoto územního plánu vydán správní akt, kterým je stavba nebo záměr povolován, popř. umísťován, jsou tyto záměry přípustné. Na tyto záměry se rovněž vztahují pravidla pro práci s integrovanými jevy...". Řešení zachování právní kontinuity je popsáno v textové části odůvodnění (kapitola 5.).
Dále lze také doplnit, že vydané územní rozhodnutí (stavební/kolaudační povolení) je jedním z nástrojů územního plánování a územní plán, nehledě na ním stanovené funkční využití a prostorové uspořádání území, nijak neznemožňuje, neomezuje či jinak nebrání realizaci záměrů s pravomocně vydaným územním rozhodnutím (stavebním/kolaudačním povolením).
Výše uvedené jasně prokazuje, že navržené řešení respektuje základní cíle územního plánování, zejména dle § 18 odst. 1, 2, 3 a 4, jež ukládají v procesu územního plánu dbát na vytvoření předpokladu pro udržitelný rozvoj území, spočívající ve vyváženém vztahu podmínek pro příznivé životní prostředí, pro hospodářský rozvoj a pro soudržnost společenství obyvatel území a pro ochranu přírodních hodnot, a proto je v Návrhu pro veřejné projednání ÚPmB (2024) předmětné území v k.ú. Nový Lískovec důvodně určeno jako plocha krajinné zeleně s vymezenými "překryvnými a ochrannými režimy" (přírodní zázemí v krajině a pohledově významné plochy) a není účelné a opodstatněné toto vymezení měnit a zintenzivňovat tak využití předmětného území na neprověřenou funkci.
Z výše uvedených důvodů nelze podání vyhovět.

Statutární město Brno
Doručeno: 07.08.2024
MMB/0720637/2024
listy: přílohy:1
druh: li/sv:
mmb1es8f18dfbd

927 DS

N

MAGISTRÁT MĚSTA BRNA
Odbor územního plánování a rozvoje
Kounicova 67
601 67 Brno

NÁMITKA

NÁZEV PROJEDNÁVANÉ ÚPD	NÁVRH Územního plánu města Brna pro veřejné projednání (2024)

Identifikační údaje podatele

Fyzická osoba/právnická osoba

Jméno, příjmení / Název společnosti	ING ESTATE a.s.
Datum narození/ Identifikační číslo	293 65 082
Trvalé bydliště/ sídlo	Masarykova 427/31, 602 00 Brno
E-mail:	[redacted]

Jsem - nejsem*) občan města Brna

Jsem - ~~nejsem~~*) vlastníkem pozemku/ů nebo stavby v ploše dotčené navrhovanou změnou

Katastrální území Město Brno, p.č. 223

Upřesnění obsahu námitky (území, ke kterému se vztahuje námitka)

Městská část	Brno-střed
Katastrální území	Město Brno
Parcelní čísla pozemků (adresa, doplňující popis lokality)	223
Rozvojová lokalita (např. Be-1 apod.)	Lokalita je ohraničena ulicemi Masarykova, Josefská a Františkánská

Text námitky včetně ODŮVODNĚNÍ

K podání jsou přiloženy přílohy:
počet příloh 2 celkový počet stran všech příloh 2

Společnost ING ESTATE a.s. jako vlastník výše uvedených pozemků v k.ú. Město Brno tímto podávají námitku vůči parametrům funkční plochy, která je navržená v rámci Návrhu Územního plánu města Brna pro společné jednání (2024) (dále jen „Návrh ÚP“) a týká se výše uvedených pozemků (viz příloha č.1 kopie katastrální mapy s vyznačením parcel).

Vymezení výškové úrovně:
V rámci předmětné funkční plochy je v Návrhu ÚP v grafické části 2.1 Hlavní výkres stanovena výšková regulace úrovně 4 co odpovídá výšce do 22 metrů s lokální dominantou do 40 m. Závazná textová část návrhu ÚP v části 6.4.2 uvádí že na území městské památkové zóny nelze umísťovat lokální dominanty. Co je v rozporu a není zjevné, který z těchto požadavků má přednost. Navíc artikulace nároží domů, osové souměrnosti fasád v podobě lokálních výškových dominant je pro tuto část centra města typickou, a proto není důvod tento princip výškových akcentů omezit do budoucna.

Stávající převládající výšková úroveň objektů na řešených parcelách a také v okolní zástavbě je vyšší, než je dáno tímto limitem. S ohledem na požadavek ÚP na respektování výšky zástavby

v centru města, je parametr výšky do 22 m v této lokalitě zvolen nevhodně. Stávající výšková úroveň zástavby na řešené ploše a v bezprostředním okolí je zobrazena na příloze č. 2 (Výška budov). Zdroj přílohy č.2 je převzatý ze stránek KAMu jako zhotovitele územního plánu a tato příloha dokládá výšky jednotlivých objektů (říms), které jsou ve většině případů v úrovni 22-28 metrů co je výš než požadovaná výška návrhu územního plánu do 22 metrů.

Navíc stavebně historický průzkum, který byl realizován v této lokalitě považuje stávající nástavbu objektu parc.č.223 z 2. poloviny 20 století za „neuspokojivou" a objekt degradující a vlastník objektu má záměr tento stav v rámci rekonstrukce napravit a dostat nástavbu do podoby odpovídající architektonickému řešení 21. století. Aplikace části článku 6.4.2 textové části návrhu ÚP o umístění střech se sklonem do 45 stupňů nebude možné v této lokalitě uplatnit vzhledem ke skutečnosti, že sedlová střecha není přípustná. Rekonstrukce nástavby v podobě nové mansardové nebo i jiné střechy nelze realizovat bez překročení výškového limitu 22 metrů a tudíž brání odstranění a nahrazení objekt degradující střechy odpovídajícím výrazem.

Další omezení na limit do 22 metrů bez lokálních dominant v místech jako artikulace nároží, typických pro historické centrum a to i pro náš objekt, je bezdůvodně omezující a může negativně ovlivnit finální architektonický výraz případné rekonstrukce střechy.

Navýšením výškové úrovně zástavby na našich pozemcích ve skutečnosti **pouze umožní dorovnání výšek proti okolní zástavbě** v okolí a dovolí napravit stav na situaci odpovídající architektonický výraz. Na základě uvedeného požadujeme navýšení parametru výškové úrovně zástavby tak, aby dosahoval výšky stávajících okolních budov a proto **požadujeme zařazení lokality do výškové úrovně 5 s výškovým rozpětím do 28 m.**

Přílohy:

č.1: Kopie katastrální mapy s vyznačením parcel
č.2: Zobrazení výšek budov v lokalitě

V Brně dne 06. 08. 2024	Podpis: [redacted] JUDr.. Jaroslav Macháček, předseda představenstva společnosti ING ESTATE a.s. [redacted] Ing. Kateřina Balátová, člen představenstva společnosti ING ESTATE a.s.

**nehodící se škrtněte*

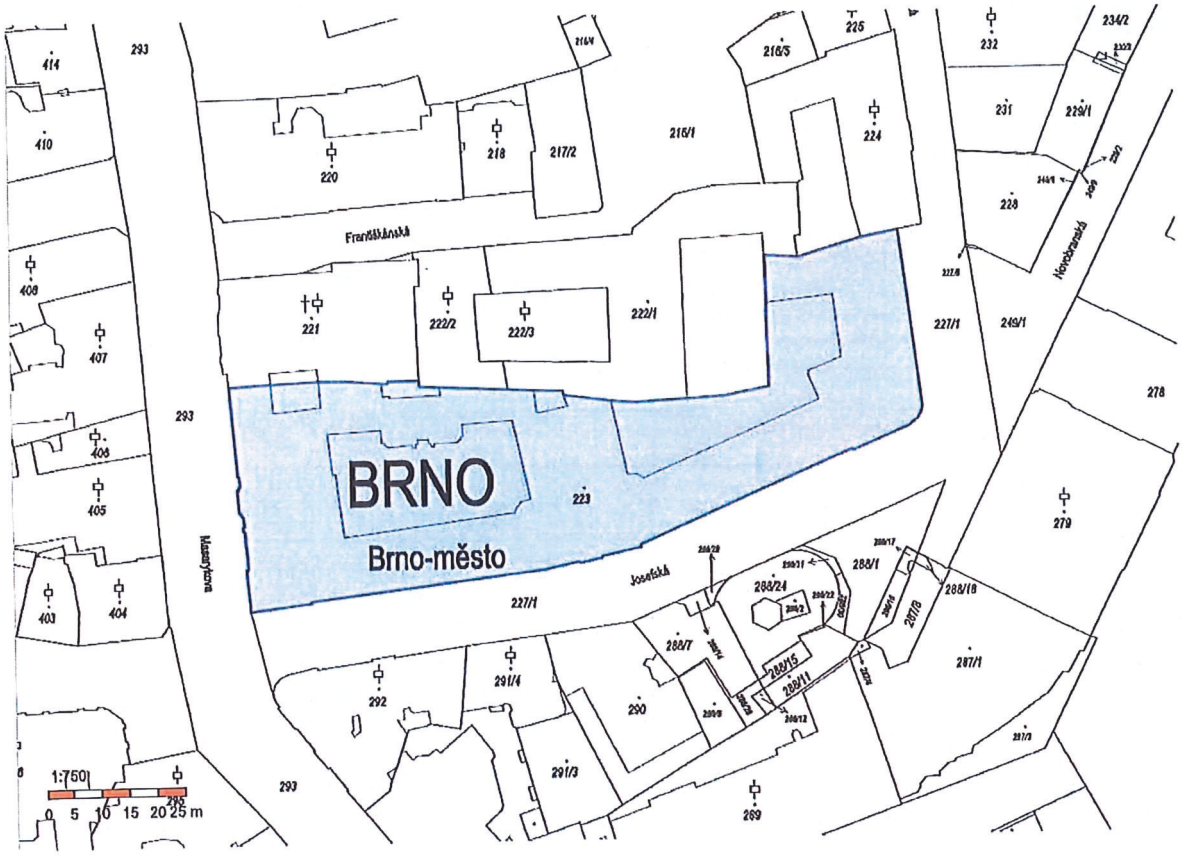
BRNO
Brno-město
Františkánská
Josefská
Masarykova
Novobranská
1:750
0 5 10 15 20 25 m

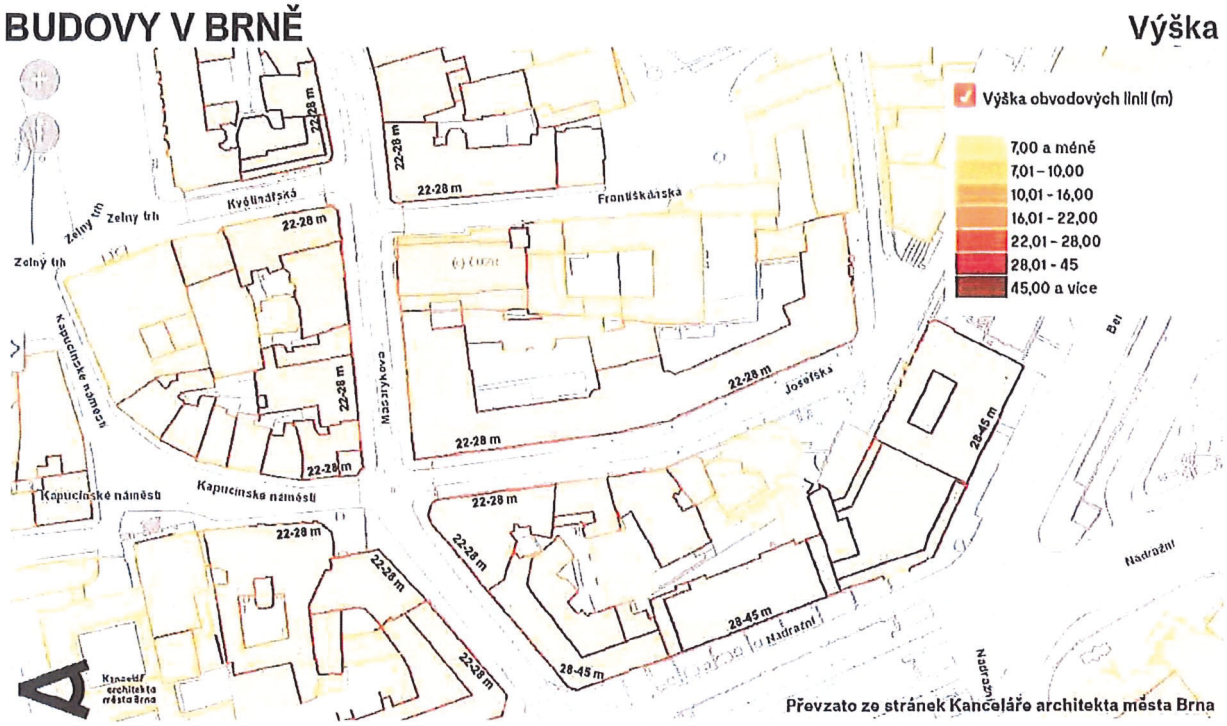
BUDOVY V BRNĚ
Výška
Výška obvodových linií (m)
7,00 a méně
7,01 – 10,00
10,01 - 16,00
16,01 - 22,00
22,01 - 28,00
28,01 - 45
45,00 a více
Zelný trh
Kapucínské náměstí
Kapucínské náměstí
Masarykova
Josefská
Nádražní
Nádražní
Kancelář architekta města Brna
Převzato ze stránek Kanceláře architekta města Brna

MMB/0720637/2024
Námitky

MMB/0720637/2024

Námitka

Výrok:

Námitce se nevyhovuje.

Odůvodnění:

V podání je požadováno ve stabilizované ploše SU.K4 při ul. Josefská navýšení výškové úrovně ze hladiny 4 do hladiny 5.

Zpracovatel Návrhu (2024) vycházel při stanovení výškové regulace z odborného vyhodnocení charakteru dotčeného území, kterému odpovídá výšková úroveň 4. Výšková úroveň zástavby 4 je převažující výškovou úrovní v celém historickém jádru města Brna. Kromě předmětné plochy je tato výšková úroveň zvolena také u všech sousedních ploch. Není tedy důvodné její navyšování, protože se jedná o území, které je dotčené veřejným zájmem na ochranu veduty města. V této lokalitě je proto nutné zvláště citlivě přistupovat ke stanovování výškových hladin. Ochrana kulturních hodnot plyne prioritně z nařízení vlády, kterým byla vyhlášena MPR Brno a kde jsou stanoveny zásady ochrany a rozvoje kulturních hodnot území, zejména historické urbanistické struktury, historické výškové hierarchie zástavby (respektují se historické výškové dominanty a jejich kompoziční význam ve struktuře města včetně jejich uplatnění v dálkových i blízkých pohledech).

Textová část Návrhu (2024) byla zpracovatelem upravena na základě pokynů ZMB (6/2022) k Návrhu (2022) a v rámci úpravy Návrhu (2024) zpracovatel provedl aplikační revizi celé textové části Výroku a tyto úpravy promítl do části Odůvodnění tak, aby výsledný Návrh po úpravě byl dokumentem jasným, srozumitelným a vzájemně provázaným, s předvídatelnou aplikační praxí. V textu Výroku v kap. 6.4.2 jsou doplněny vysvětlující schémata, dále v odstavci III. pravidla pro budovy, které mohou přesáhnout stanovenou výškovou hladinu, regulativy byly formulovány kvalifikovaným zpracovatelem v souladu s názorem určeného zastupitele a samospráv MČ. Lokální dominanty jsou specifikovány jako objekty, jejichž vhodnost a výškové řešení je nutné prověřit územní studií, tyto jsou přípustné pouze ve výškových hladinách 4 nebo 5, mimo stabilizované plochy a mimo území MPR Brno. Tato regulace je stanovena jednotně pro všechny vlastníky na území MPR, je plně v souladu s vůlí a pokynem ZMB, formulována zpracovatelem v zájmu ochrany hodnot území, zpracovatel v Návrhu (2024) zohlednil také stanoviska dotčených orgánů (zejména MK ČR, OPP MMB, NPÚ), taková regulace nemůže být tedy shledána jako diskriminační projev libovůle zpracovatele. V kap. 5.6 Odůvodnění je na příkladech zdůvodněno stanovení pravidel výškové regulace, které je pak odpovědí i na další podněty uvedené podatelem tohoto podání.

Na základě Pokynu ZMB č.1 (z 6/2022) k Návrhu (2022) byly zpracovatelem v Návrhu (2023) doplněny tzv. karty zón po jednotlivých souvisejících lokalitách, kde jsou popsány charakteristické hodnoty a stanoveny podmínky jejich ochrany pro specifické oblasti města, a to na úrovni doplňujících podmínek využití území (tedy aplikačně předřazených obecným i základním podmínkám využití území) – viz. kap. 3.5. textu Výroku (Regulace zón se shodným charakterem) a Příloha č. 2 Karty zón. Předmětná plocha je součástí zóny Z1.1 Historické jádro, pro kterou jsou v kartě zóny vymezeny závazně požadavky na ochranu hodnot a jejich rozvoj, zde zejména – „chránit rostlou blokovou zástavbu typickou pro historické jádro města“, lze tedy dovodit, že zóna Z1.1 není příliš vhodným územím pro realizaci radikálních objemových změn a přestaveb historických objektů, které by měnily blokovou strukturu založené zástavby historického jádra.

S ohledem na výše uvedené lze konstatovat, že požadavku podání nelze vyhovět.

Statutární město Brno
Doručeno: 07.08.2024
MMB/0720641/2024
listy: přílohy:1
druh: li/sv:
mmb1es8f18dfc0

919 DS

N

MAGISTRÁT MĚSTA BRNA
Odbor územního plánování a rozvoje
Kounicova 67
601 67 Brno

NÁMITKA

NÁZEV PROJEDNÁVANÉ ÚPD	**NÁVRH Územního plánu města Brna pro veřejné projednání (2024)**
Identifikační údaje podatele	
Fyzická osoba/právnická osoba	
Jméno, příjmení / Název společnosti	PALÁC MASARYKOVA a.s.
Datum narození/ Identifikační číslo	036 37 531
Trvalé bydliště/ sídlo	Masarykova 427/31, 602 00 Brno
E-mail:	[redacted]
Jsem - nejsem*) občan města Brna	
Jsem - ~~nejsem~~*) vlastníkem pozemku/ů nebo stavby v ploše dotčené navrhovanou změnou	
Katastrální území Město Brno, p.č.222/1, 222/2 a 222/3	
Upřesnění obsahu námitky (území, ke kterému se vztahuje námitka)	
Městská část	Brno-střed
Katastrální území	Město Brno
Parcelní čísla pozemků (adresa, doplňující popis lokality)	221/1, 222/2, 222/3
Rozvojová lokalita (např. Be-1 apod.)	Lokalita je ohraničena ulicemi Masarykova, Josefská a Františkánská

Text námitky včetně ODŮVODNĚNÍ

K podání jsou přiloženy přílohy:
počet příloh 2 celkový počet stran všech příloh 2

Společnost PALÁC MASARYKOVA a.s jako vlastník výše uvedených pozemků v k.ú. Město Brno tímto podávají námitku vůči parametrům funkční plochy, která je navržená v rámci upraveného Návrhu Územního plánu města Brna pro společné jednání (2024) (dále jen „Návrh ÚP“) a týká se výše uvedených pozemků (viz příloha č.1 kopie katastrální mapy s vyznačením parcel).

Vymezení výškové úrovně:
V rámci předmětné funkční plochy je v Návrhu ÚP v grafické části 2.1 Hlavní výkres stanovena výšková regulace úrovně 4 co odpovídá výšce do 22 metrů s lokální dominantou do 40 m. Závazná textová část návrhu ÚP v části 6.4.2 uvádí že na území městské památkové zóny nelze umísťovat lokální dominanty. Co je v rozporu a není zjevné, který z těchto požadavků má přednost. Navíc artikulace nároží domů, osové souměrnosti fasád v podobě lokálních výškových dominant je pro tuto část centra města typickou, a proto není důvod tento princip výškových akcentů omezit do budoucna.

Stávající převládající výšková úroveň objektů na řešených parcelách a také v okolní zástavbě je vyšší, než je dáno tímto limitem. S ohledem na požadavek ÚP na respektování výšky zástavby v centru města, je parametr výšky do 22 m v této lokalitě zvolen nevhodně. Stávající výšková úroveň zástavby na řešené ploše a v bezprostředním okolí je zobrazena na příloze č. 2 (Výška budov). Zdroj přílohy č.2 je převzatý ze stránek KAMu jako zhotovitele územního plánu a tato příloha dokládá výšky jednotlivých objektů (říms), které jsou ve většině případů v úrovni 22-28 metrů co je výš než požadovaná výška návrhu územního plánu do 22 metrů.

Další omezení na limit do 22 metrů bez lokálních dominant v místech jako artikulace nároží, typických pro historické centrum a to i pro náš objekt, je bezdůvodně omezující a může negativně ovlivnit finální architektonický výraz případné rekonstrukce střechy.

Navýšením výškové úrovně zástavby na našich pozemcích ve skutečnosti pouze umožní případné dorovnání výšek proti okolní zástavbě v okolí a dovolí napravit stav na situaci odpovídající architektonický výraz. Na základě uvedeného požadujeme navýšení parametru výškové úrovně zástavby tak, aby dosahoval výšky stávajících okolních budov, a proto **požadujeme zařazení lokality do výškové úrovně 5 s výškovým rozpětím do 28 m.**

Přílohy:

č.1: Kopie katastrální mapy s vyznačením parcel
č.2: Zobrazení výšek budov v lokalitě

V Brně dne 06. 08. 2024

Podpi[redacted]

.....[redacted].....

Ing. Karel Machaček, předseda představenstva společnosti PALÁC MASARYKOVA a.s.

.....[redacted].....

Ing. Kateřina Balatová, člen představenstva společnosti PALÁC MASARYKOVA a.s.

**nehodící se škrtněte*

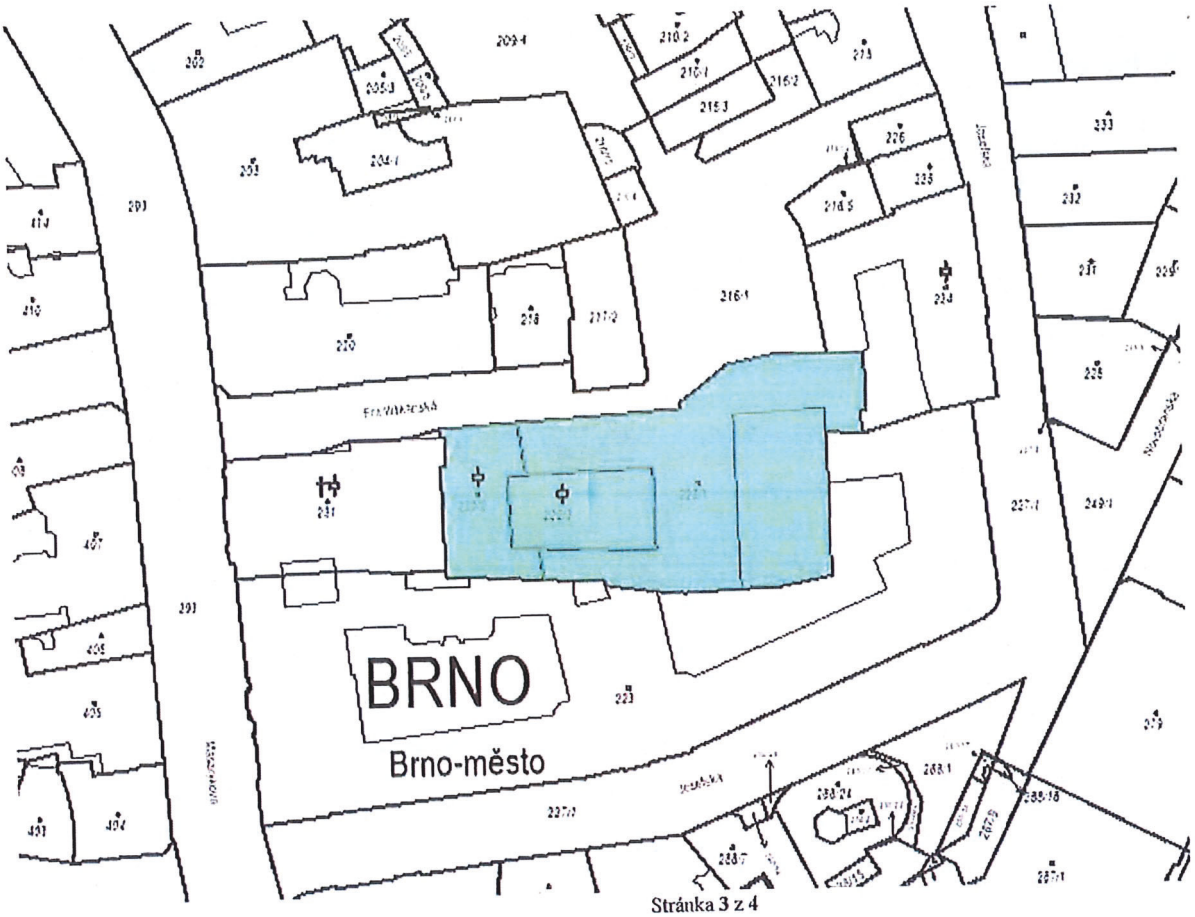
BRNO
Brno-město

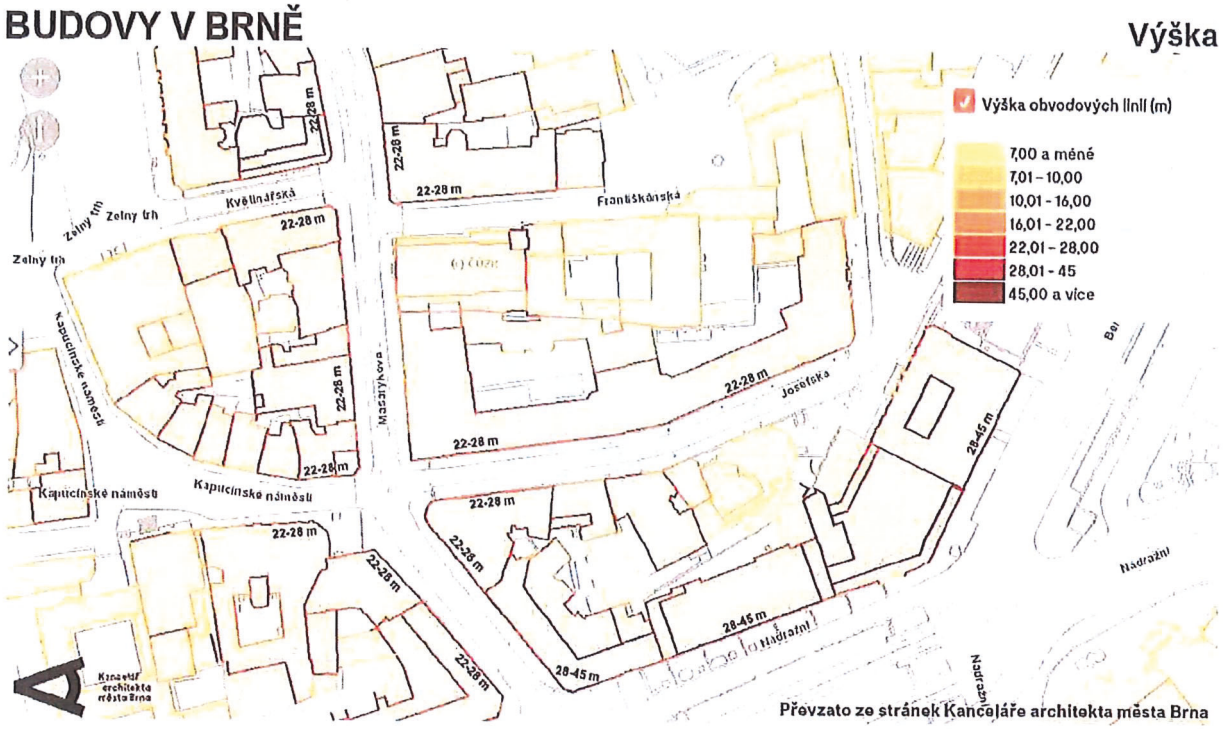
BUDOVY V BRNĚ
Výška
Výška obvodových linií (m)
7,00 a méně
7,01 – 10,00
10,01 - 16,00
16,01 - 22,00
22,01 - 28,00
28,01 - 45
45,00 a více
Zelný trh
Květinářská
Františkánská
Kapucínské náměstí
Massarykova
Josefská
Nádražní
22-28 m
28-45 m
Kancelář architekta města Brna
Převzato ze stránek Kanceláře architekta města Brna

MMB/0720641/2024
Námitky

MMB/0720641/2024

Námitka

Výrok:

Námitce se nevyhovuje.

Odůvodnění:

Podatel požaduje zvýšení výškové hladiny z hodnoty 4 na 5 z důvodu nemožnosti umisťovat lokální dominanty v MPR. Důvodem stanovení výškové hladiny 4 je právě lokalizace v MPR, které je tvořené různorodou zástavbou, v rámci které jsou budovy různé výškové úrovně. Cílem stanovení výškové hladiny 4 je ochrana kulturního dědictví před nevratným narušením, i když jsou v dané ploše zastoupeny (v menší míře) objekty, které danou výškovou úroveň přesahují. Regulativ, který neumožňuje v MPR i ve výškové hladině 4 umístění lokální dominanty, má přednost před regulativem umožňující lokální dominanty ve výškové hladině 4. S ohledem na výše uvedené nelze požadavku vyhovět.

Statutární město Brno
Doručeno: 07.08.2024
MMB/0720642/2024
listy: přílohy:3
druh: l1/sv:
mmb1es8f18dfc1

473 DS

N

MAGISTRÁT MĚSTA BRNA
Odbor územního plánování a stavebního řádu,
Oddělení pořizování ÚPD a ÚPP
Kounicova 67
601 67 Brno

NÁMITKA

NÁZEV PROJEDNÁVANÉ ÚPD	NÁVRH Územního plánu města Brna pro veřejné projednání (2024)

Identifikační údaje podatele

Fyzická osoba

Jméno, příjmení	[redacted]
Datum narození	
Trvalé bydliště	[redacted]
Bydliště	
Nejsem občan města Brna	Jsem spoluvlastníkem pozemku/ů nebo stavby v ploše dotčené navrhovanou změnou k.ú. Ponava, pozemky p.č. 286, 287, 288, 289, 290/1, 290/2, 294, 295, 296

Fyzická osoba

Jméno, příjmení	[redacted]
Datum narození	
Trvalé bydliště	[redacted]
Bydliště	
Nejsem občan města Brna	Jsem spoluvlastníkem pozemku/ů nebo stavby v ploše dotčené navrhovanou změnou k.ú. Ponava, pozemky p.č. 286, 287, 288, 289, 290/1, 290/2, 294, 295, 296

oba práv. zast. **Mgr. Jiřinou Svojanovskou**, advokátkou ČAK 10471, se sídlem Šilingrovo nám. 257/3, 602 00 Brno
e-mail: [redacted]

Upřesnění obsahu námitky (území, ke kterému se vztahuje námitka)

Městská část	Královo Pole
Katastrální území	Ponava
Parcelní čísla pozemků (adresa, doplňující popis lokality)	p.č. 286, 287, 288, 289, 290/1, 290/2, 294, 295, 296 ulice Šumavská

Rozvojová lokalita (např. Be-1 apod.)	R.DU.32

Text námitky včetně ODŮVODNĚNÍ

K podání jsou přiloženy přílohy:
počet příloh: 2 celkový počet stran všech příloh: 4

I.

Podatelé vlastní ve společném jmění manželů mj. následující nemovité věci:

a) jednotku č. 422/7 - byt, vymezená podle zákona o vlastnictví bytů, nacházející se v budově č.p. 420, 421, 422, 423, 424, 425, 426, 427 – bytový dům, umístěný na pozemku p.č. 286, 287, 288, 289, 290/1, 290/2, 294, 295, 296,
- k níž náleží spoluvlastnický podíl ve výši id. 854/91718 na společných částech budovy č.p. 420, 421, 422, 423, 424, 425, 426, 427 – bytový dům, umístěné na pozemku p.č. 286, 287, 288, 289, 290/1, 290/2, 294, 295, 296,
- k níž náleží spoluvlastnický podíl ve výši id. 854/91718 na pozemku p.č. 286, 287, 288, 289, 290/1, 290/2, 294, 295, 296;

b) spoluvlastnický podíl ve výši id. 854/82598 na jednotce č. 426/22 - garáž, vymezené podle zákona o vlastnictví bytů, nacházející se v budově č.p. 420, 421, 422, 423, 424, 425, 426, 427 – bytový dům, umístěný na pozemku p.č. 286, 287, 288, 289, 290/1, 290/2, 294, 295, 296,
- k níž náleží spoluvlastnický podíl ve výši id. 3461/91718 na společných částech budovy č.p. 420, 421, 422, 423, 424, 425, 426, 427 – bytový dům, umístěné na pozemku p.č. 286, 287, 288, 289, 290/1, 290/2, 294, 295, 296,
- k níž náleží spoluvlastnický podíl ve výši id. 3461/91718 na pozemku p.č. 286, 287, 288, 289, 290/1, 290/2, 294, 295, 296;

c) spoluvlastnický podíl ve výši id. 854/82598 na jednotce č. 427/12 - jiný nebytový prostor, vymezené podle zákona o vlastnictví bytů, nacházející se v budově č.p. 420, 421, 422, 423, 424, 425, 426, 427 – bytový dům, umístěný na pozemku p.č. 286, 287, 288, 289, 290/1, 290/2, 294, 295, 296,
- k níž náleží spoluvlastnický podíl ve výši id. 5659/91718 na společných částech budovy č.p. 420, 421, 422, 423, 424, 425, 426, 427 – bytový dům, umístěné na pozemku p.č. 286, 287, 288, 289, 290/1, 290/2, 294, 295, 296,
- k níž náleží spoluvlastnický podíl ve výši id. 5659/91718 na pozemku p.č. 286, 287, 288, 289, 290/1, 290/2, 294, 295, 296;

vše zapsáno u Katastrálního úřadu pro Jihomoravský kraj, KP Brno-město, k.ú. Ponava, na LV č. 988 (jednotka – byt), č. 862 (jednotky – garáž, jiný nebytový prostor) a č. 519 (pozemek a budova).

II.

V Hlavním výkresu Územního plánu města Brna je pro ulici Šumavská vymezena plocha územních rezerv s kódem rezervy **R.DU.32**. V Závazné textové části Územního plánu města Brna z 06/2024 se pak k veřejnému projednání navrhuje mj. následující:

R.DU.32	*Doprava všeobecná*	*Ponava, Veveří, Žabovřesky*	*- prověřit možnost vedení tramvajové trati*

Vymezení shora specifikovaného území, jako plochy územních rezerv, je pak v Textové části odůvodnění Územního plánu města Brna odůvodněno následovně: *„ÚPmB vymezuje R.DU.32 v souladu s Pokyny jako územní rezervu, ve které má být prověřena možnost vedení tramvajové trati po ulici Šumavská v souvislosti s vybudováním SJKD k propojení kolejového a tramvajového diametru do jednoho nadstavbového systému MHD – kapacitní, rychlá a spolehlivá doprava v radiálním směru by změnila význam souběžných radiálních tramvajových tratí, naopak by vzrostl význam tangenciálních směrů (tzv. uspořádání rybí kostry).“*

Pro úplnost podatelé doplňují, že v přímém sousedství shora uvedené plochy územních rezerv s kódem rezervy R.DU.32 specifikované v návrhu Územního plánu města Brna se nacházejí nemovitosti ve vlastnictví podatelů, jak jsou definovány v čl. I. výše (dále také jako „**nemovitosti**“). Jako vlastníci nemovitostí dotčených návrhem řešení jsou tak podatelé osobami oprávněnými podat námitky proti výše uvedenému návrhu Územního plánu města Brna dle příslušných ustanovení stavebního zákona.

III.
Námitka

V návaznosti na skutečnosti popsané výše tímto podatelé, prostřednictvím svého právního zástupce, podávají, jako vlastníci nemovitostí, ve stanovené lhůtě, námitku proti návrhu Územního plánu

města Brna pro veřejné projednání (2024), týkající se vymezení plochy územních rezerv s kódem rezervy R.DU.32, v rámci které by měla být prověřována možnost vedení tramvajové trati vedoucí přes ulici Šumavská.

IV.
Odůvodnění

Předně je nutno zdůraznit, že ulice Šumavská je, zejména v části bytových domů, **ucelenou bytovou zástavbou města, resp. uzavřeným vnitroblokem tvořeným uceleným systémem ulic, budov a veřejného prostranství.** V takto uzavřené vnitřní zástavbě je již dlouhodobě vytvořena tzv. pohoda bydlení, na kterou jsou vlastníci nemovitostí zvyklí, a která je dána zejména kvalitou jednotlivých složek životního prostředí, např. nízkou hladinou hluku (zejména z dopravy), čistotou ovzduší, přiměřeným množstvím zeleně, nízkými emisemi pachů a prachu apod. Zavedením tramvajové trati do takto uzavřené vnitřní zástavby by tak zcela jistě došlo, z hlediska své intenzity, k narušení těchto jednotlivých činitelů, a tedy k vážnému ovlivnění kvality obytného prostředí. Z Návrhu Územního plánu města Brna pro veřejné projednání (2024) pak ani nijak blíže nevyplývá, z jakého důvodu by měla tramvajová trať po ulici Šumavské vést, a zda toto opatření splňuje test proporcionality (z hlediska kritéria vhodnosti, potřebnosti, minimalizace zásahů a proporcionality v užším slova smyslu), nadto pak za situace, pokud uvedené opatření podstatným způsobem zasáhne do práv podatelů na kvalitu bydlení. K tomuto je nutno připomenout, že dle judikatury soudů ne každý kolektivní zájem lze označit za veřejný zájem společnosti; pojem veřejný zájem je třeba chápat jako takový, který by bylo možno označit za obecný či obecně prospěšný zájem. Je proto nutné, aby k omezení jiných práv docházelo jen po pečlivém zvážení základní podmínky, zda je omezení nutné ve veřejném zájmu (srov. např. nález ÚS 198/95 ze dne 28.03.1996). Veřejný zájem přitom musí být výslovně formulován ve vztahu ke konkrétní posuzované záležitosti a musí být přesvědčivě odlišen od zájmu soukromého či kolektivního (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 10.05.2013, sp. zn. 6 As 65/2012).

Lze přitom očekávat, že po zavedení tramvajové trati na ulici Šumavská nebudou pravděpodobně splněny veřejnoprávní hygienické limity z hlediska míry imisí hluku, vibrací či prachu, čímž dojde k nepoměrnému snížení zdravotní nezávadnosti života v dané lokalitě; nadto, zvýší se i frekvence pohybu osob. V tomto kontextu tak lze zavedení tramvajové trati v této lokalitě považovat nepochybně za opatření, které nad míru obvyklou zhorší kvalitu jednotlivých složek životního prostředí (viz výše). Pro zajištění udržitelného rozvoje města by přitom mělo být prioritou, právě naopak, omezování dopravy v takto uzavřené vnitřní zástavbě města.

Ulice Šumavská je pak přirozeně využívána i pro cyklodopravu, když jde o dopravní spojení, které má nižší frekvenci automobilové dopravy, a tedy poskytuje – z hlediska bezpečnosti – vhodnou alternativu pro městskou přepravu. Jde přitom o způsob dopravy, který by měl, vzhledem ke své ekologičnosti i prospěšnosti pro zdraví obyvatel, představovat jeden z hlavních nástrojů pro podporu rozvoje udržitelné dopravy ve městě.

Nadto, ulice Šumavská je aktuálně uzpůsobena pouze pro 2 jízdní pruhy; **šířka ulice tak není dostatečná pro vedení tramvajové trati bez toho, aby nedošlo k současnému rozšíření dopravně-technické infrastruktury na úkor stávající zeleně, která se podél ulice Šumavská nachází**. Dle Závazné textové části se přitom *stávající stromořadí jako součást veřejného prostoru považuje za kladnou hodnotu v území; mají být proto zachována v maximální možné míře.* S ohledem na aktuální celosvětové výzvy v oblasti změny klimatu by odstranění takto významného množství zeleně (tj. stromů, keřů a travnaté plochy), která plní ekologickou i relaxační funkci, znamenalo opětovně zásadní zhoršení kvality životního prostředí. Cílem by přitom mělo být stanovení dlouhodobé strategie pro vyhodnocování dopadů změny klimatu, když existence zeleně pomáhá zadržovat a zasakovat vodu, mírní riziko sucha, tlumí poryvy větru, a celkově představuje nejefektivnější možnost chlazení přehřátých prostor v daném území.

Neposledně by pak v důsledku zavedení tramvajové trati došlo i ke **zrušení velkého množství parkovacích stání**, čímž by byla rovněž negativně zasažena kvalita prostředí obyvatel v okolních nemovitostech, jak je popsáno výše.

V.
Návrh

S ohledem na vše výše uvedené proto tímto podatelé, prostřednictvím svého právního zástupce, navrhují, aby byla plocha územní rezervy s kódem rezervy R.DU.32, v rámci které má být prověřena možnost vedení tramvajové trati, vyřazena z návrhu Územního plánu města Brna pro veřejné projednání (2024).

V Brně dne 07.08.2024	Mgr. Jiřina Svojanovská Digitálně podepsal Mgr. Jiřina Svojanovská Datum: 2024.08.07 10:58:55 +02'00' Podpis: .....

PLNÁ MOC

Já, níže podepsaný, zmocňuji tímto

Mgr. Jiřinu Svojanovskou, advokátku ČAK 10471

advokátní kancelář
Šilingrovo nám. 257/3, Brno

aby mne zastupovala přede všemi soudními a státními orgány, v rámci i mimo rámec správního řízení, ve všech právních věcech a při všech jednáních a řízeních, jak s právnickými, tak i fyzickými osobami.

Jmenovaná je k tomuto účelu oprávněna mne zastupovat a s právními účinky pro mne z toho vyplývajícími a mým jménem vykonávat všechny úkony potřebné k uvedené činnosti a s touto činností související.

Je zejména oprávněna přijímat písemnosti, podepisovat a podávat veškeré návrhy, žádosti a přihlášky, jakož i brát je zpět, vymáhat a vzdávat se nároků, odpovídat na uplatňované nároky a uznávat je, přijímat, uznávat a potvrzovat plnění nároků, činit prohlášení, uzavírat smíry a narovnání, podávat a brát zpět opravné prostředky vč. odvolání nebo námitek, jmenovat rozhodce a uzavírat rozhodčí smlouvy, přijímat peníze a cennosti, platit poplatky, jakož i ustanovit za sebe zástupce pro část či celý obsah této plné moci. Zmocnitel bere na vědomí, že za poskytnutí právních služeb náleží advokátce odměna za toto zastoupení spolu s hotovými výlohami a náhradou za ztrátu času; zmocnitel se zavazuje tuto odměnu a náhradu zaplatit, kdykoliv mu bude vyúčtována, bez ohledu na to, zda byla přisouzena vůči odpůrci.

Advokátka odpovídá za škodu způsobenou při poskytování právní pomoci, pokud se odpovědnosti nezprostí, a bude-li jí prokázáno, že škodě nemohla zabránit při vynaložení veškerého úsilí, které na ní lze požadovat. Případná náhrada škody advokátkou je omezena výší plnění ze zákonného pojištění za škodu. Toto neplatí, byla-li škoda způsobena úmyslně.

Je oprávněna mne zastupovat na základě této plné moci i v případě, že bude na základě právního předpisu vyžadována zvláštní plná moc.

Touto plnou mocí zmocňuji advokátku i k zastupování ve věci po pravomocném ukončení věci, zejména podání žaloby pro zmatečnost, návrhu na obnovu řízení, dovolání. Současně zmocňuji advokáta k podání návrhu na výkon rozhodnutí prostřednictvím soudního exekutora, návrhu na prodej věci ve veřejné dražbě či k dalším krokům, nezbytným pro vymožení nároku.

V Brně dne 05.08.2024

[redacted]

Přijímám zmocnění

[redacted]

Doložka z konverze dokumentu do elektronické podoby – na žádost

Dokument 166588644-117184-240807105940.pdf vznikl převedením listinného dokumentu do elektronického dokumentu pod pořadovým číslem **166588644-117184-240807105940**. Vzniklý dokument obsahem odpovídá vstupnímu dokumentu. Počet stran dokumentu: **1**

Vstup neobsahoval viditelný prvek, který nelze plně přenést na výstup.

Konverzi provedl subjekt: Advokátní kancelář Mgr. Jiřina Svojanovská, IČ: 71331280

Pracoviště: Advokátní kancelář Mgr. Jiřina Svojanovská

Datum vyhotovení: **07.08.2024**

Jméno a příjmení osoby, která konverzi provedla: JIŘINA SVOJANOVSKÁ

Poznámka:

Konverzí dokumentu se nepotvrzuje správnost a pravdivost údajů obsažených v dokumentu a jejich soulad s právními předpisy. Kontrolu doložky lze provést v centrální evidenci doložek na adrese https://www.czechpoint.cz/overovacidolozky .

166588644-117184-240807105940

PLNÁ MOC

Já, níže podepsaná, zmocňuji tímto

Mgr. Jiřinu Svojanovskou, advokátku ČAK 10471

advokátní kancelář
Šilingrovo nám. 257/3, Brno

aby mne zastupovala přede všemi soudními a státními orgány, v rámci i mimo rámec správního řízení, ve všech právních věcech a při všech jednáních a řízeních, jak s právnickými, tak i fyzickými osobami.

Jmenovaná je k tomuto účelu oprávněna mne zastupovat a s právními účinky pro mne z toho vyplývajícími a mým jménem vykonávat všechny úkony potřebné k uvedené činnosti a s touto činností související.

Je zejména oprávněna přijímat písemnosti, podepisovat a podávat veškeré návrhy, žádosti a přihlášky, jakož i brát je zpět, vymáhat a vzdávat se nároků, odpovídat na uplatňované nároky a uznávat je, přijímat, uznávat a potvrzovat plnění nároků, činit prohlášení, uzavírat smíry a narovnání, podávat a brát zpět opravné prostředky vč. odvolání nebo námitek, jmenovat rozhodce a uzavírat rozhodčí smlouvy, přijímat peníze a cennosti, platit poplatky, jakož i ustanovit za sebe zástupce pro část či celý obsah této plné moci. Zmocnitel bere na vědomí, že za poskytnutí právních služeb náleží advokátce odměna za toto zastoupení spolu s hotovými výlohami a náhradou za ztrátu času; zmocnitel se zavazuje tuto odměnu a náhradu zaplatit, kdykoliv mu bude vyúčtována, bez ohledu na to, zda byla přisouzena vůči odpůrci.

Advokátka odpovídá za škodu způsobenou při poskytování právní pomoci, pokud se odpovědnosti nezprostí, a bude-li jí prokázáno, že škodě nemohla zabránit při vynaložení veškerého úsilí, které na ní lze požadovat. Případná náhrada škody advokátkou je omezena výší plnění ze zákonného pojištění za škodu. Toto neplatí, byla-li škoda způsobena úmyslně.

Je oprávněna mne zastupovat na základě této plné moci i v případě, že bude na základě právního předpisu vyžadována zvláštní plná moc.

Touto plnou mocí zmocňuji advokátku i k zastupování ve věci po pravomocném ukončení věci, zejména podání žaloby pro zmatečnost, návrhu na obnovu řízení, dovolání. Současně zmocňuji advokáta k podání návrhu na výkon rozhodnutí prostřednictvím soudního exekutora, návrhu na prodej věci ve veřejné dražbě či k dalším krokům, nezbytným pro vymožení nároku.

V Brně dne 05.08.2024

[redacted]

Přijímám zmocnění

[redacted]

Doložka z konverze dokumentu do elektronické podoby – na žádost

Dokument 166588824-117184-240807110157.pdf vznikl převedením listinného dokumentu do elektronického dokumentu pod pořadovým číslem **166588824-117184-240807110157**. Vzniklý dokument obsahem odpovídá vstupnímu dokumentu. Počet stran dokumentu: **1**

Vstup neobsahoval viditelný prvek, který nelze plně přenést na výstup.

Konverzi provedl subjekt: Advokátní kancelář Mgr. Jiřina Svojanovská, IČ: 71331280

Pracoviště: Advokátní kancelář Mgr. Jiřina Svojanovská

Datum vyhotovení: **07.08.2024**

Jméno a příjmení osoby, která konverzi provedla: JIŘINA SVOJANOVSKÁ

Poznámka:

Konverzí dokumentu se nepotvrzuje správnost a pravdivost údajů obsažených v dokumentu a jejich soulad s právními předpisy. Kontrolu doložky lze provést v centrální evidenci doložek na adrese https://www.czechpoint.cz/overovacidolozky .

166588824-117184-240807110157

MMB/0720642/2024
Námitky

MMB/0720642/2024

Námitka

Výrok:

Námitce se nevyhovuje.

Odůvodnění:

V rámci podání je vysloven nesouhlas s vymezením územní rezervy R.DU.32 v ulici Šumavské z důvodu zásahu do urbanistické struktury, nedostatečné šířky ulice, pravděpodobnému budoucímu překročení hygienických limitů, zrušení parkovacích stání, kácení zeleně. Je požadováno zrušení vymezení této územní rezervy.

Návrh územního plánu pro veřejné projednání vymezuje koridor územní rezervy R.DU.32 pro prověření možnosti vedení tramvajové trati ulicí Šumavskou. Z hlediska koncepce dopravy je smyslem této rezervy možnost prověření propojení stávajících tramvajových tratí v ulicích Veveří, Kounicova a Štefánikova a tímto zajistit lepší variabilitu a stabilitu tramvajového systému. Z hlediska omezení využití území uvádíme, že územní rezerva je vymezena převážně stávajícím uličním prostorem (Doprava všeobecná DU nebo Veřejná prostranství všeobecná), tedy jeho i navazující území je možné využívat v souladu s podmínkami využití jednotlivých ploch, případně u řádně povolené zástavby v souladu s podmínkami pro integrované jevy nebo dočasné využití území. Stávající zástavba a uspořádání uličního prostoru bude pro prověřovaný záměr limitem a v tomto smyslu i předmětem vyhodnocení.

Až po zpracování a vyhodnocení prověření bude teprve rozhodnuto buď o ustoupení od sledování územní rezervy nebo aktivaci územní rezervy. Obojí však může proběhnout až v rámci následné změny územního plánu.

Tedy není vyloučeno, že v rámci prověření dojde k negativnímu průkazu možnosti vedení nebo budou vyhodnoceny jako reálné pouze některé části prověřeného propojení např. mezi ulicemi Veveří a Kounicovou. V této souvislosti mohou být rovněž následně upraveny hranice ploch dle výsledku prověření.

Z hlediska územního plánování je územní rezerva legitimní nástroj pro vyhodnocení možnosti prověření řešení, které není v současné době zpracováno v odpovídající podrobnosti.

Z tohoto důvodu není možné požadavek na zrušení územní rezervy zohlednit.

Statutární město Brno
Doručeno: 07.08.2024
MMB/0720643/2024
listy: přílohy:1
druh: li/sv:
mmb1es8f18dfc2

924 DS

N

MAGISTRÁT MĚSTA BRNA
Odbor územního plánování a rozvoje
Kounicova 67
601 67 Brno

NÁMITKA

NÁZEV PROJEDNÁVANÉ ÚPD	NÁVRH Územního plánu města Brna pro veřejné projednání (2024)

Identifikační údaje podatele

Fyzická osoba/právnická osoba

Jméno, příjmení / Název společnosti	ALFA ESTATE a.s.
Datum narození/ Identifikační číslo	283 15 766
Trvalé bydliště/ sídlo	Masarykova 427/31, 602 00 Brno
E-mail:	[redacted]

Jsem - nejsem*) občan města Brna

Jsem - ~~nejsem~~*) vlastníkem pozemku/ů nebo stavby v ploše dotčené navrhovanou změnou

Katastrální území Horní Heršpice, parc č. 1472/2, 1472/3, 1472/4, 1472/5, 1469/1, 1469/2, 1469/3, 1469/5, 1469/6, 1469/7, 1469/9, 1469/10, 1469/11, 1469/18, 1464, 1465, 1466, 1467, 1468, 1470, 1478/2. včetně staveb umístěných na pozemcích 1469/20, 1469/21 a pozemku 1810/2 v kat. území Štýřice

Upřesnění obsahu námitky (území, ke kterému se vztahuje námitka)

Městská část	Brno-jih
Katastrální území	Horní Heršpice
Parcelní čísla pozemků (adresa, doplňující popis lokality)	Viz. výše
Rozvojová lokalita (např. Be-1 apod.)	

Text námitky včetně ODŮVODNĚNÍ

K podání jsou přiloženy přílohy:
počet příloh 1 celkový počet stran všech příloh 1

Společnost ALFA ESTATE a.s. jako vlastník výše uvedených pozemků v k.ú. Horní Heršpice tímto podává námitku vůči parametrům funkční plochy, která je navržená v Návrhu Územního plánu města Brna pro společné jednání (2024) (dále jen „Návrh ÚP“) a týká se výše uvedených pozemků (viz příloha č.1 – kopie katastrální mapy s vyznačením pozemků).

1 Úroveň výškové zástavby:

V upraveném návrhu ÚP je na sousedních přímo navazujících plochách na pozemcích p.č. 1798/2, 1792/2, 1791/2, 1791/3, 1790/2, 1790/3 v kat. území Štýřice změna funkčního využití na typ OK a změna výškové úrovně zástavby na úroveň 4. Naše pozemky jsou součástí a přirozeným pokračováním ploch komerční vybavenosti umístěných od řeky Svratky podél ulice Heršpická-Vídeňská až po křížení s dálnicí D1. Pro naši lokalitu je ale zvolena výšková úroveň 3. Tato výšková úroveň zástavby ale nereflektuje na skutečný stav v lokalitě, a naopak rozbíjí výškovou úroveň zástavby podél ulice Vídeňská včetně 1

1

v návaznosti na okolní zástavbu v lokalitě. Navíc komunikace Vídeňská podél západní hranice našeho areálu je výškově osazena významně nad úrovní terénu v areálu. Tento výškový rozdíl přesahuje 6 až 12 výškových metrů. Dále vozovka v ulici Vídeňská, ve směru z centra k dálnici D1, je podél západní hranice našeho areálu osazená na vyvýšeném silničním tělese, kdy výškový rozdíl proti vozovce ve směru do centra města je přibližně 6 metrů. Celkový výškový rozdíl nejvyššího bodu komunikace Vídeňská u západní hranici areálu a úrovni terénu v areálu přesahuje 12 metrů.

Na základě uvedeného je zřejmé, že vzhledem ke konfiguraci terénu a výškové úrovni vedení komunikace Vídeňská, je zvednutí výškové úrovně zástavby na kategorii 4 žádoucí z důvodu plynulé návaznosti na výstavbu podél Vídeňské ulice tak, aby nedošlo k rozbití výškových vazeb s navazující lokalitou Sty-7. **Z výše uvedených důvodů požadujeme změnu výškové úrovně zástavby na úroveň 4 s rozpětím 9 až 22 metrů.**

1

2

Vymezení typu funkčního využití plochy:

Upravený návrh ÚP na našem areálu vymezuje plochy Občanské vybavenosti komerční (OK-V3). Navíc podél jižní hranice areálu na pozemcích parc.č. 1469/11, 1468, 1478/2 a 1469/9 a umísťuje funkční plochy lehké výroby (VL-A3) – viz příloha této námitky. Tato funkce je přesahem funkce VL ze sousedního areálu. Tím jeden areál dělí na dvě části s rozdílnou funkční plochou. V našem areálu je navržena funkce typu OK a vložení funkce VL je nelogické, nerespektující katastrální hranice areálu a pro využití areálu jako celku naprosto nevhodné. Navíc v případě tak malé rozlohy plochy VL v rámci areálu je tato plocha nevyužitelná.

Vzhledem ke skutečnosti, že aktuální upravený návrh ÚP na většině plochy našeho areálu navrhuje způsob funkčního využití typu OK, **požadujeme plochy p.č. 1469/11, 1468, 1478/2 a 1469/9 podél jižní hranice areálu změnit na typ OK** a tím sjednotit všechny plochy areálu do jednoho funkčního typu. Tímto bude také dosaženo souladu návrhu ÚP s katastrálním členěním území a s vlastnickými vztahy.

2

Přílohy:
č.1: Kopie katastrální mapy s vyznačením parcel
č. 2: Vyznačení areálu na podkladu vymezených FP

V BALVĚ dne 06. 08. 2024

Podpis:

[redacted]

JUDr. Jaroslav Macháček, předseda představenstva

[redacted]

Ing. Kateřina Balátová, člen představenstva

**nehodící se škrtněte*

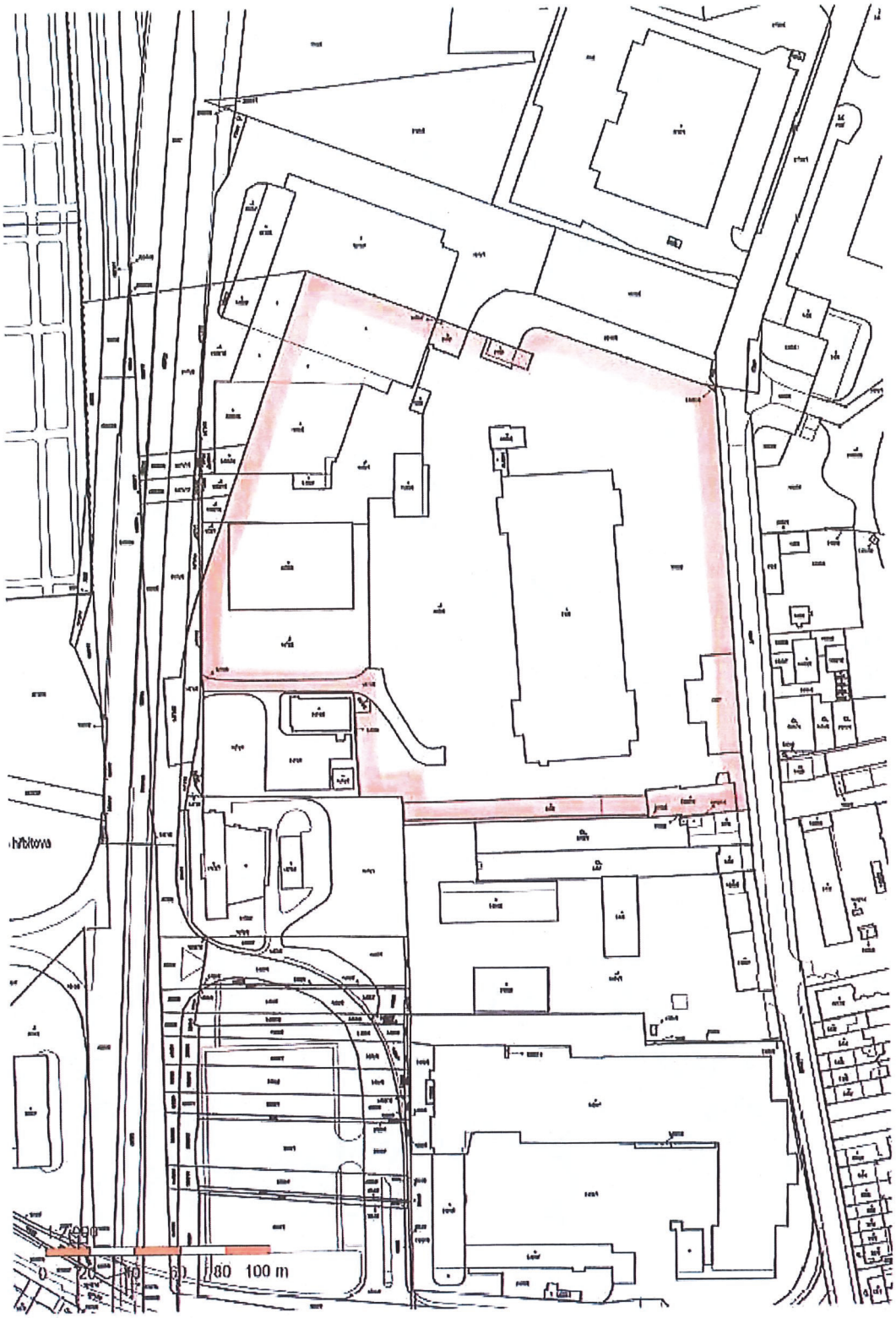
0 20 40 60 80 100 m

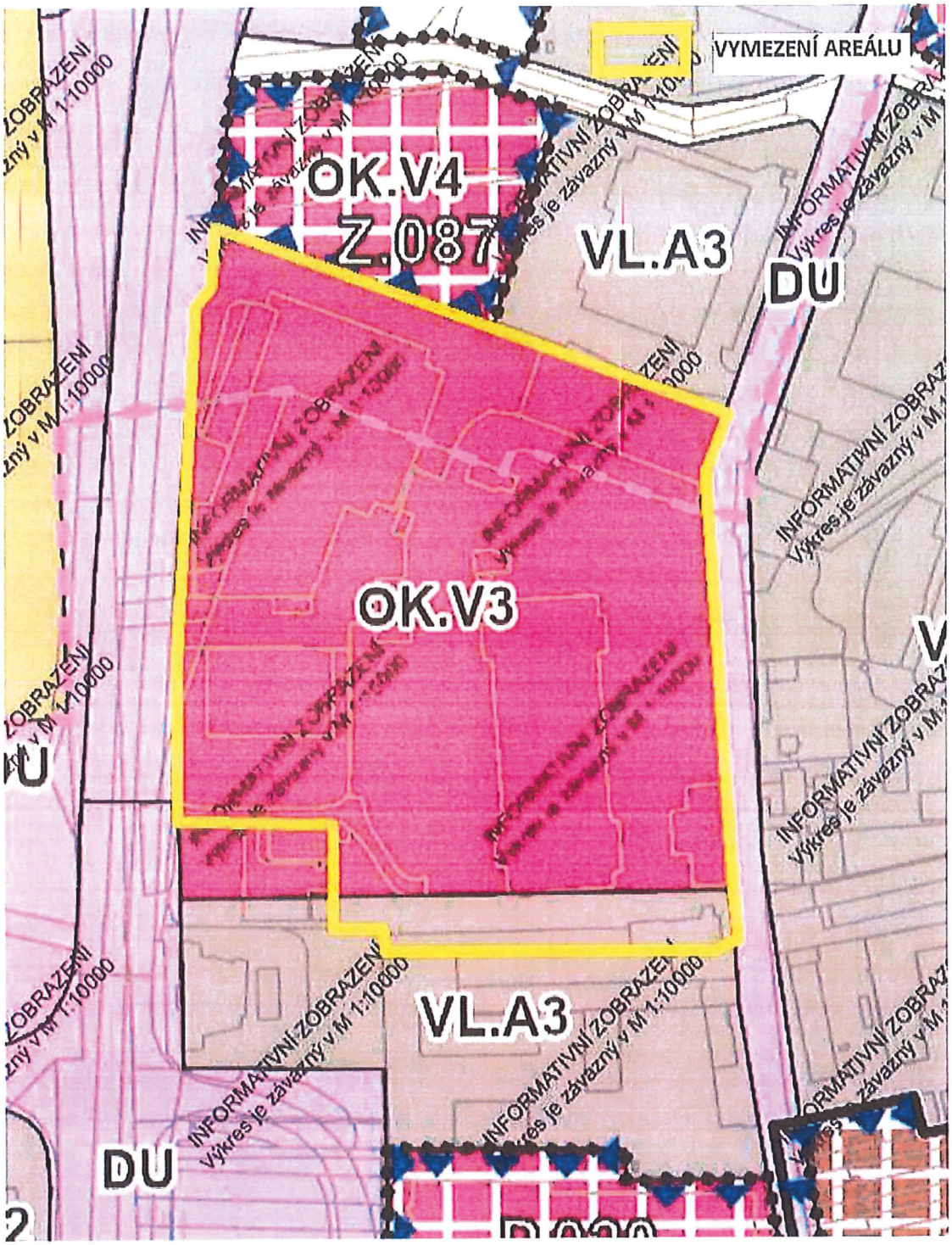
VYMEZENÍ AREÁLU
OK.V4
Z.087
VL.A3
DU
OK.V3
VL.A3
DU
INFORMATIVNÍ ZOBRAZENÍ
Výkres je závazný v M 1:10000

MMB/0720643/2024
Námitky

MMB/0720643/2024

Námitka č.1

Výrok:

Námitce se nevyhovuje.

Odůvodnění:

Námitkou je požadováno zvýšení výškové úrovně plochy OK.V3, v níž jsou umístěny nemovitosti v majetku podatele, na výškovou úroveň 4 s rozpětím 9-22 m.

Dotčené pozemky se nachází v lokalitě mezi ulicemi Vídeňskou a Pražákovou, jsou součástí stabilizované plochy komerčního občanského vybavení OK.V3. Využití dotčeného území je výrazně polyfunkční a zahrnuje administrativu, maloobchodní i velkoobchodní prodej, objekty jsou převážně halového typu o výšce maximálně 4 podlaží. Jelikož se jedná o území zařazené mezi stabilizované, stanovení výškové hladiny vychází ze současného stavu v území. Výšková úroveň zástavby 3 představuje výškové rozpětí 6–16 m (tj. 3-7 podlaží), což plně odpovídá stavu okolní zástavby. Ve stabilizovaných plochách, které se vyznačují nestejnorodou výškovou úrovní zástavby v různých částech plochy, je rozhodující převládající charakteristická výška staveb.

Srovnání s rozvojovou lokalitou Sty-7, jež podatel uvádí, není zcela adekvátní – v této lokalitě se jedná o plochy přestavby určené k transformaci. Nad to jejich majitel v rámci námitek podaných po 1. veřejném projednání Návrhu nového ÚP 06/2020 předložil pro dané území zpracovaný záměr pro dostavbu areálu, na jehož základě byla zvýšena výšková úroveň na hodnotu 4.

Na základě výše uvedeného není možné námitce vyhovět.

Námitka č.2

Výrok:

Námitce se nevyhovuje.

Odůvodnění:

Námitka požaduje pozemky podél jižní hranice předmětného areálu podatele (vymezeného v podání) změnit na funkční typ OK, tzn. sjednotit plochy do jednoho funkčního typu.

Celá lokalita mezi ulicemi Pražákovou a Vídeňskou byla v Návrhu nového územního plánu (NÚP) vymezena jako plocha lehké výroby. Na základě podání byla v předchozích fázích projednávání severní část území (tvořící marginální část areálu ve vlastnictví) na podnět vlastníka převedena do funkční plochy občanské vybavení komerční OK. Část pozemků podél jižní hranice byla ponechána v ploše lehké výroby VL. Nový Územní plán města Brna (NÚP) pracuje s méně podrobným měřítkem hlavního výkresu 1:10 000, než tomu je u současného platného ÚPmB (1:5 000). V dané podrobnosti není možné vždy vyhovět všem požadavkům v návaznosti na katastrální členění území a majetkoprávní vztahy.

Dle kap. 6.2 Závazné textové části „Hranice ploch v grafické části územního plánu musí být vykládány a aplikovány v rozsahu a způsobem, který odpovídá koncepčnímu charakteru územního plánu a musí být aplikovány s ohledem na měřítko a míru podrobnosti řešení územního plánu. Průběh hranic základních ploch (tj. graficky zobrazených rozhraní) je možné přiměřeně zpřesňovat na základě regulačního plánu, územně plánovacích podkladů nebo v řízení o povolení záměru. Přípustný rozsah zpřesnění musí být posouzen při vyhodnocování záměrů tak, aby byly respektovány: smysl a účel vymezených územních řešení, vlastnické vztahy v území, požadavek na vyváženost funkcí navržených v dotčeném území a zachování funkčnosti systémů (např. veřejné infrastruktury, ÚSES, protipovodňové ochrany apod.)“.

Statutární město Brno
Doručeno: 07.08.2024
MMB/0720647/2024
listy: přílohy:1
druh: li/sv:
mmb1es8f18dfc6

926 DS

N

MAGISTRÁT MĚSTA BRNA
Odbor územního plánování a rozvoje
Kounicova 67
601 67 Brno

NÁMITKA

NÁZEV PROJEDNÁVANÉ ÚPD	**NÁVRH Územního plánu města Brna pro veřejné projednání (2024)**

Identifikační údaje podatele

Fyzická osoba/právnická osoba

Jméno, příjmení / Název společnosti	Alfa centrum horní a.s.
Datum narození/ Identifikační číslo	293 78 265
Trvalé bydliště/ sídlo	Masarykova 427/31, 602 00 Brno
E-mail:	[redacted]

Jsem - ~~nejsem~~ *) občan města Brna

Jsem - ~~nejsem~~ *) vlastníkem pozemku/ů nebo stavby v ploše dotčené navrhovanou změnou

katastrální území Štýřice parc. č. 1550, 1552/19, 1839, 1840/1, 1840/2, 1849/2

Upřesnění obsahu námitky (území, ke kterému se vztahuje námitka)

Městská část	Brno-střed
Katastrální území	Štýřice
Parcelní čísla pozemků (adresa, doplňující popis lokality)	1550, 1552/19, 1839, 1840/1, 1840/2, 1849/2
Rozvojová lokalita (např. Be-1 apod.)	Lokalita se nachází na konci ulice Horní

Text námitky včetně ODŮVODNĚNÍ

K podání jsou přiloženy přílohy:
počet příloh 1 celkový počet stran všech příloh 1

Společnost Alfa centrum horní a.s. jako vlastník v příloze uvedených pozemků podává námitku vůči vymezení a parametrům funkční plochy, která je navržená v rámci Návrhu Územního plánu města Brna pro společné jednání (2024) (dále jen „Návrh ÚP“) a týká se výše uvedených pozemků (viz příloha č. 1 - kopie katastrální mapy s vyznačením pozemků) dle návrhu ÚP zařazených do kategorie C/v4.

Výšková úroveň zástavby:

Územní studie Červený kopec (Pelčák a partner architekti, 2017) stejně jako některé návrhové plochy v lokalitě Sty-3 předpokládají výstavbu výškové úrovně 4 = 22 m + 3,5 m ustoupené patro). Tyto návrhové plochy s výškovou úrovní 4 jsou ale navrženy v území končící svahem, které je výškou terénu o 20 metrů výš proti úrovni terénu na našich parcelách.

Dále se v okolí na ulici Jílová a na ulici Vysoká nachází ve stabilizovaných plochách bytové domy s 9 podlažími o celkové výšce nad 27 metrů. A v ulici Hluboká se nachází bytové domy s výškou až 40 m (13 nadzemních pater).

Na našich pozemcích stejně jako v sousedním areálu na jižním konci ulice Horní se nachází objekty s výškou nad 22 metrů. Podle návrhu ÚP zůstanou stavby na našich pozemcích svojí hmotou a výškou výrazně potlačené okolní výrazně vyšší zástavbou a s pohledu horizontu střech se budou jevit jako výrazně nižší, což výrazně snižuje využitelnost i urbanistickou hodnotu území.

Zobrazení zástavby v lokalitě převyšující úroveň 22 metrů:

Na základě uvedeného se domníváme, že výšková úroveň 4 do 22 metrů je ve stávajícím území překonaná a na našich pozemcích je navržena v rozporu se skutečnou výškou zástavby v lokalitě a v rozporu s perspektivou předpokládanou územním plánem na okolních územích. Navíc takto navržená výšková úroveň zástavby není nijak zdůvodněná, a proto není důvod proč nenavrhnout vyšší výškové rozpětí na našich pozemcích. Domníváme se, že vyšší úroveň zástavby by vzhledem ke výškové konfiguraci terénu v lokalitě a vzhledem ke stávající i návrhové struktuře zástavby nenarušila urbanistické hodnoty lokality, ale naopak, navýšením výškové úrovně zástavby dosáhneme sjednocení výškové úrovně zástavby v lokalitě, plynule kopírující zvedající se úrovně terénu od ulic Vídeňská - Jihlavská směrem k Červenému kopci.

Tento stav je zobrazen na vloženém schématu (včetně samostatné přílohy č.2) výškového profilu, ze kterého je patrné, že v případě zachování výškové úrovně dle návrhu ÚP dojte ke zvlnění výškového horizontu zástavby v lokalitě. A naopak, v případě navýšení výškové úrovně zástavby na našich pozemcích dojde k zarovnání výškového horizontu zástavby v lokalitě, které kopíruje sklon terénu.

Výškový profil Vídeňská – Hluboká – Horní – Stráň – Červený kopec:

VÝŠKOVÁ ÚROVEŇ ZÁSTAVBY DLE PODMÍNEK NÁVRHU ÚP

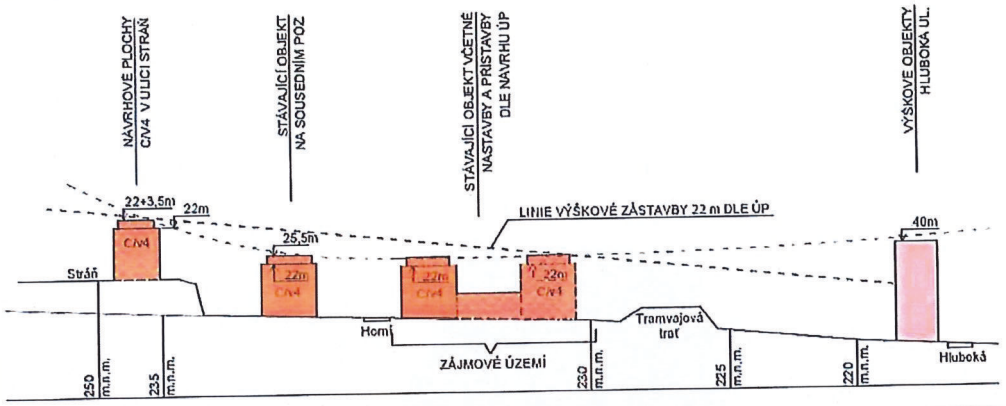

VÝŠKOVÁ ÚROVEŇ ZÁSTAVBY – NÁVRH DLE NÁMITEK

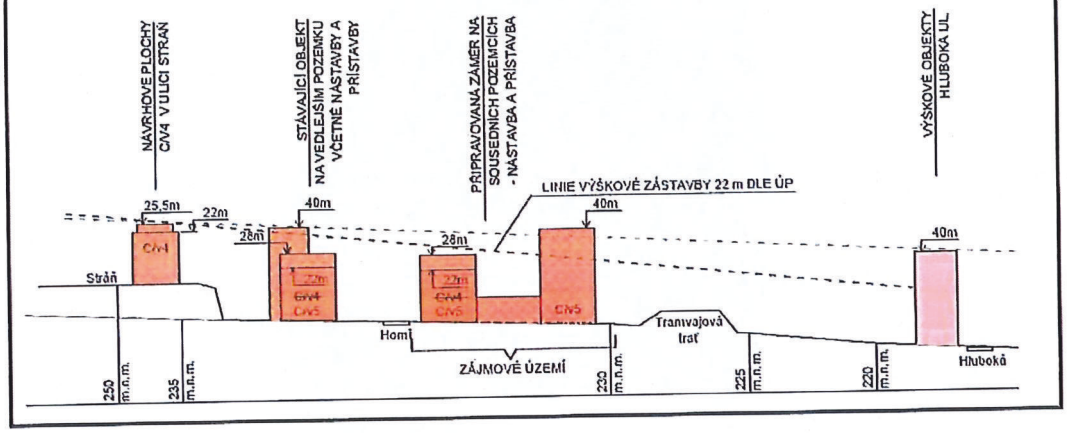

Z těchto důvodů požadujeme navýšení limitu výšky zástavby v rámci našich pozemků na úroveň 5 – do 28 m s lokání dominantou do 40 metrů.

Přílohy:

č.1: Kopie katastrální mapy s vyznačením parcel

V Brně dne 06. 08. 2024

Podp[redacted]

.....

JUDr. Jaroslav Machaček, předseda představenstva

[redacted]

.....

Ing. Kateřina Balatová, člen představenstva

**nehodící se škrtněte*

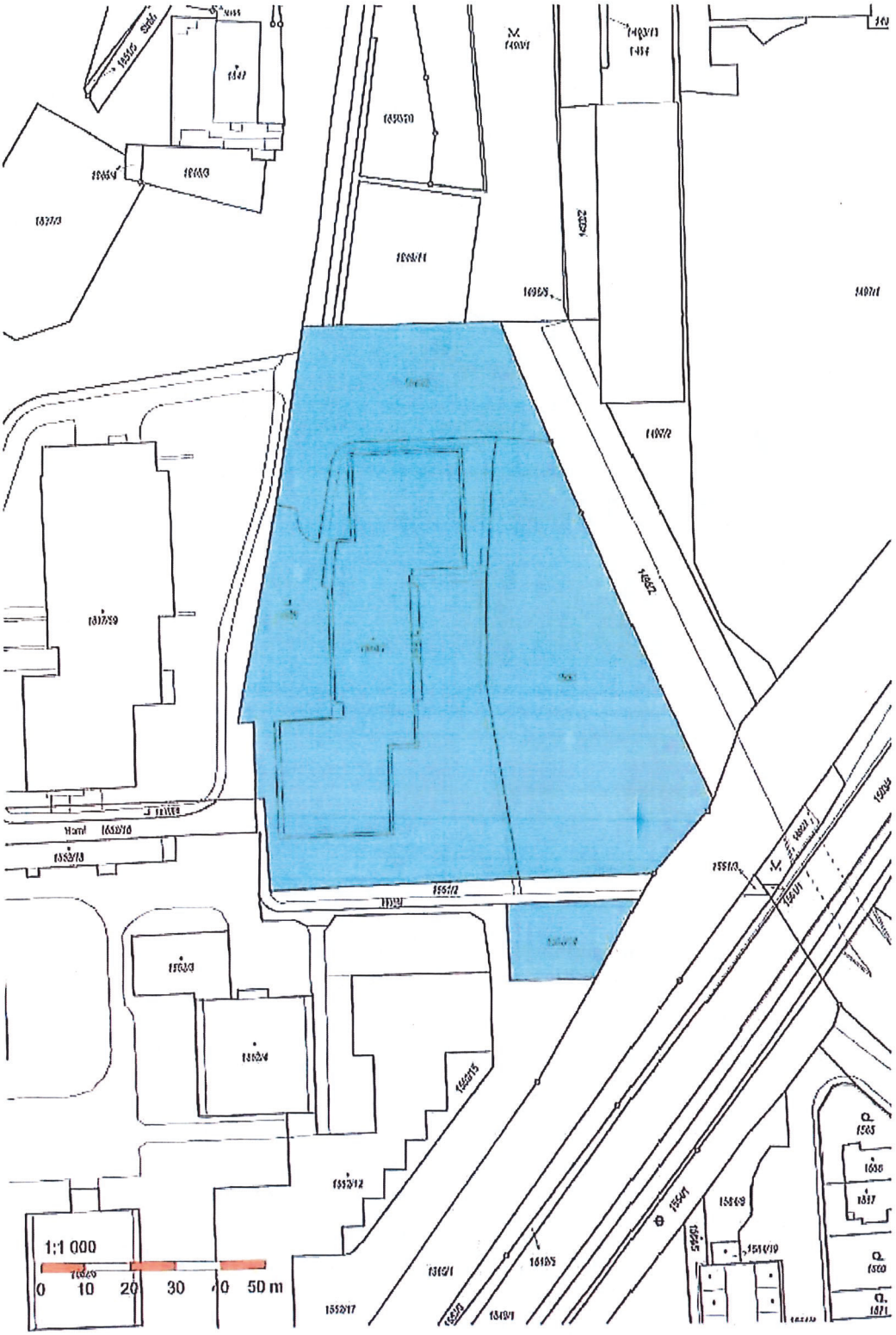
1:1 000
0 10 20 30 40 50 m

MMB/0720647/2024
Námitky

MMB/0720647/2024

Námitka

Výrok:

Námitce se nevyhovuje.

Odůvodnění:

V podání je požadováno zvýšení výškové hladiny v návrhové ploše SU.V4 v lokalitě Sty-3 do hladiny 5, nejlépe s dominantou 40m.

S ohledem na charakter tohoto území je výšková regulace v dotčené ploše SU.V4 zpracovatelem vymezena kvalifikovaně a také v souladu s regulací sousedních ploch v tomto území. Zarovnání výškové úrovně zástavby v předmětné ploše na výškovou úroveň objektů umístěných výše na svahu je v rozporu s principy výškové regulace nastavené zpracovatelem pro celé území města, tento postup by mohl být shledán jako diskriminační vůči sousedním vlastníkům. ÚP je základním koncepčním dokumentem obce, který nastavuje regulativy v území s cílem zajistit ochranu hodnot na celém území obce. Bylo by proto neefektivní základní koncepci ÚP rozmělnit dílčími dodatečnými úpravami pro jednotlivé záměry. Tímto postupem by se stovkami podobných úprav dosáhlo na celém území města výškové úrovně 40m (s lokálními dominantami v každé ploše). V kap. 6.4.2 textu Výroku v odstavci III. jsou uvedeny pravidla pro budovy, které mohou přesáhnout stanovenou výškovou hladinu. V kap. 5.6 Odůvodnění je na příkladech zdůvodněno stanovení pravidel výškové regulace, které popisují také případy objektů přesahujících regulovanou výšku. S ohledem na výše uvedené požadavku podání nelze vyhovět.

Statutární město Brno
Doručeno: 07.08.2024
MMB/0720649/2024
listy: přílohy:1
druh: li/sv:
mmb1es8f18dfc8

DS
925

N

MAGISTRÁT MĚSTA BRNA
Odbor územního plánování a rozvoje
Kounicova 67
601 67 Brno

NÁMITKA

NÁZEV PROJEDNÁVANÉ ÚPD	**NÁVRH Územního plánu města Brna pro veřejné projednání (2024)**

Identifikační údaje podatele

Fyzická osoba/právnická osoba

Jméno, příjmení / Název společnosti	ALFA CENTRUM AB a.s.
Datum narození/ Identifikační číslo	036 37 549
Trvalé bydliště/ sídlo	Masarykova 427/31, 602 00 Brno
E-mail:	[redacted]

Jsem - ~~nejsem~~*) občan města Brna

Jsem - ~~nejsem~~*) vlastníkem pozemku/ů nebo stavby v ploše dotčené navrhovanou změnou

katastrální území Štýřice parc. č. 1837/4, 1837/59 a 1552/16

Upřesnění obsahu námitky (území, ke kterému se vztahuje námitka)

Městská část	Brno-střed
Katastrální území	Štýřice
Parcelní čísla pozemků (adresa, doplňující popis lokality)	1837/4, 1837/59 a 1552/16
Rozvojová lokalita (např. Be-1 apod.)	Lokalita se nachází na konci ulice Horní

Text námitky včetně ODŮVODNĚNÍ

K podání jsou přiloženy přílohy:
počet příloh 1 celkový počet stran všech příloh 1

Společnost ALFA CENTRUM AB a.s. jako vlastník v příloze uvedených pozemků podává námitku vůči vymezení a parametrům funkční plochy, která je navržená v rámci Návrhu Územního plánu města Brna pro společné jednání (2024) (dále jen „Návrh ÚP“) a týká se výše uvedených pozemků (viz příloha č. 1 - kopie katastrální mapy s vyznačením pozemků) dle návrhu ÚP zařazených do kategorie C/v4.

Výšková úroveň zástavby:

Územní studie Červený kopec (Pelčák a partner architekti, 2017) stejně jako některé návrhové plochy v lokalitě Sty-3 předpokládají výstavbu výškové úrovně 4 = 22 m + 3,5 m ustoupené patro. Tyto návrhové plochy s výškovou úrovní 4 jsou ale navrženy v území končící svahem, které je výškou terénu o 20 metrů výš proti úrovni terénu na našich parcelách.

Dále se v okolí na ulici Jílová a na ulici Vysoká nachází ve stabilizovaných plochách bytové domy s 9 podlažími o celkové výšce nad 27 metrů. A v ulici Hluboká se nachází bytové domy s výškou až 40 m (13 nadzemních pater).

Na našich pozemcích stejně jako v sousedním areálu na jižním konci ulice Horní se nachází objekty s výškou nad 22 metrů. Podle návrhu ÚP zůstanou stavby na našich pozemcích svojí hmotou a výškou výrazně potlačené okolní výrazně vyšší zástavbou a s pohledu horizontu střech se budou jevit jako výrazně nižší, což výrazně snižuje využitelnost i urbanistickou hodnotu území.

Zobrazení zástavby v lokalitě převyšující 22 metrů:

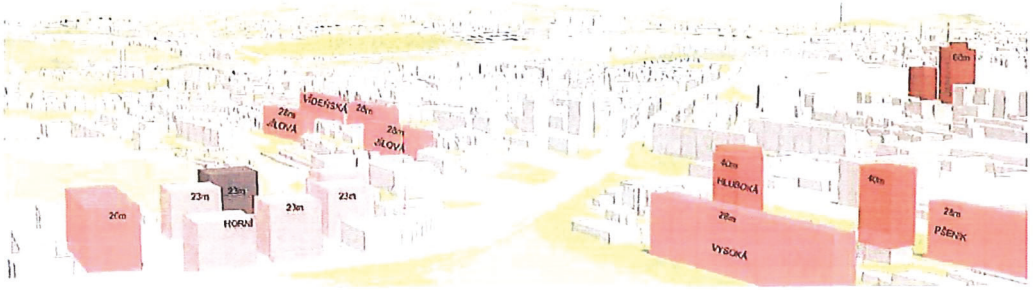

Na základě uvedeného se domníváme, že výšková úroveň 4 do 22 metrů je ve stávajícím území překonaná a na našich pozemcích je navržena v rozporu se skutečnou výškou zástavby v lokalitě a v rozporu s perspektivou předpokládanou územním plánem na okolních územích. Navíc takto navržená výšková úroveň zástavby není nijak zdůvodněná, a proto není důvod proč nenavrhnout vyšší výškové rozpětí na našich pozemcích. Domníváme se, že vyšší úroveň zástavby by vzhledem ke výškové konfiguraci terénu v lokalitě a vzhledem ke stávající i návrhové struktuře zástavby nenarušila urbanistické hodnoty lokality, ale naopak, navýšením výškové úrovně zástavby dosáhneme sjednocení výškové úrovně zástavby v lokalitě, plynule kopírující zvedající se úrovně terénu od ulic Vídeňská - Jihlavská směrem k Červenému kopci.

Tento stav je zobrazen na vloženém schématu (včetně samostatné přílohy č.2) výškového profilu, ze kterého je patrné, že v případě zachování výškové úrovně dle návrhu ÚP dojte ke zvlnění výškového horizontu zástavby v lokalitě. A naopak, v případě navýšení výškové úrovně zástavby na našich pozemcích dojde k zarovnání výškového horizontu zástavby v lokalitě které kopíruje sklon terénu.

Výškový profil Vídeňská – Hluboká – Horní – Stráň – Červený kopec:

VÝŠKOVÁ ÚROVEŇ ZÁSTAVBY DLE PODMÍNEK NÁVRHU ÚP

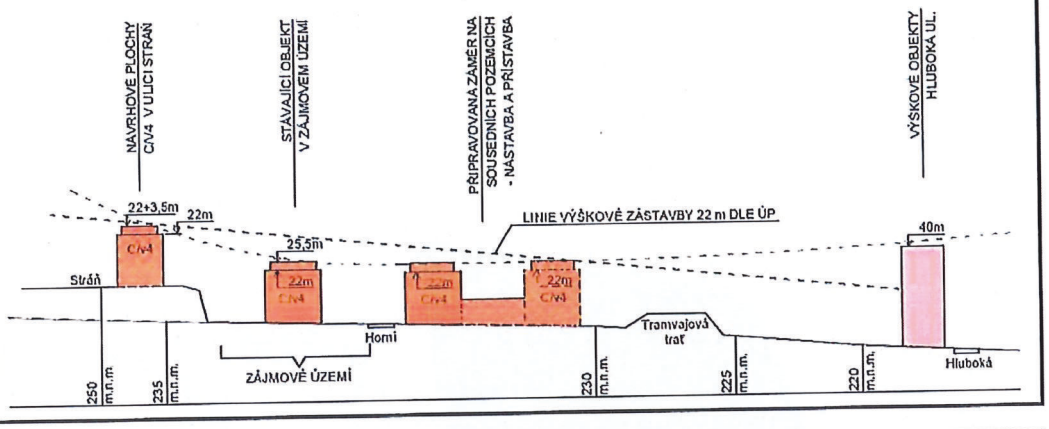

VÝŠKOVÁ ÚROVEŇ ZÁSTAVBY – NÁVRH DLE NÁMITEK

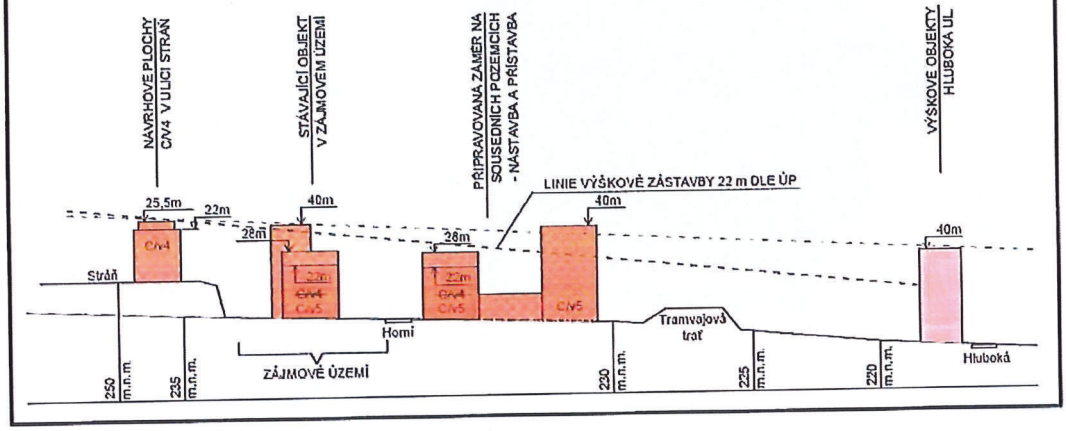

Z těchto důvodů požadujeme navýšení limitu výšky zástavby v rámci našich pozemků na úroveň 5 – do 28 m s lokální dominantou do 40 metrů.

Přílohy:

č.1: Kopie katastrální mapy s vyznačením parcel

V Brně dne 06. 08. 2024

Pod[redacted]

.....

Ing. Karel Machaček, předseda představenstva

[redacted]

.....

Ing. Kateřina Balátová, člen představenstva

*nehodící se škrtněte

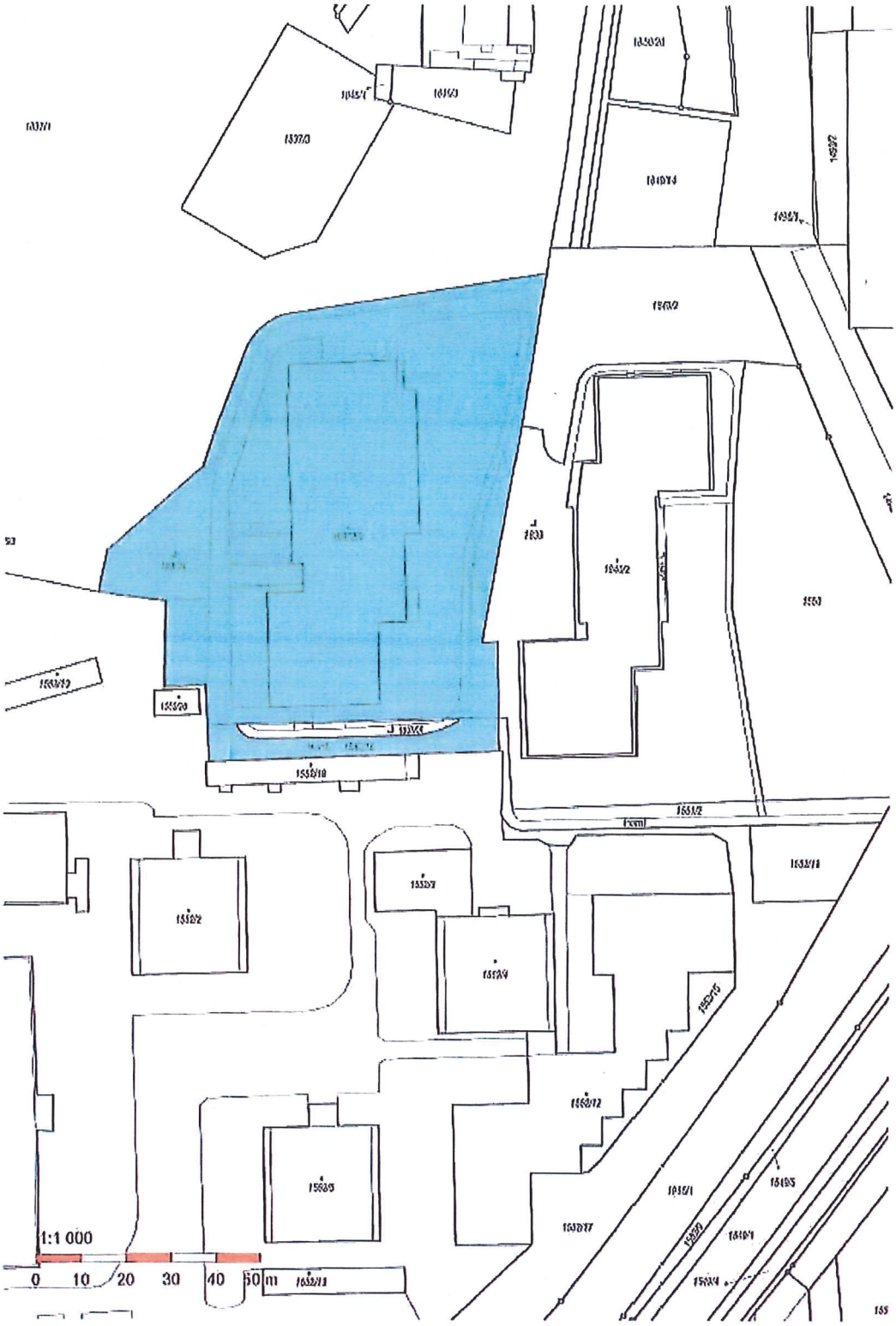
1:1 000
0 10 20 30 40 50 m

MMB/0720649/2024
Námitky

MMB/0720649/2024

Námitka

Výrok:

Námitce se nevyhovuje.

Odůvodnění:

V podání je požadováno zvýšení výškové hladiny v návrhové ploše SU.V4 v lokalitě Sty-3 do hladiny 5, nejlépe s dominantou 40m.

S ohledem na charakter tohoto území je výšková regulace v dotčené ploše SU.V4 zpracovatelem vymezena kvalifikovaně a také v souladu s regulací sousedních ploch v tomto území. Zarovnání výškové úrovně zástavby v předmětné ploše na výškovou úroveň objektů umístěných výše na svahu je v rozporu s principy výškové regulace nastavené zpracovatelem pro celé území města, tento postup by mohl být shledán jako diskriminační vůči sousedním vlastníkům. ÚP je základním koncepčním dokumentem obce, který nastavuje regulativy v území s cílem zajistit ochranu hodnot na celém území obce. Bylo by proto neefektivní základní koncepci ÚP rozmělnit dílčími dodatečnými úpravami pro jednotlivé záměry. V kap. 6.4.2 textu Výroku v odstavci III. jsou uvedeny pravidla pro budovy, které mohou přesáhnout stanovenou výškovou hladinu. V kap. 5.6 Odůvodnění je na příkladech zdůvodněno stanovení pravidel výškové regulace, které popisují také případy objektů přesahujících regulovanou výšku. S ohledem na výše uvedené požadavku podání nelze vyhovět.

Statutární město Brno
Doručeno: 07.08.2024
MMB/0720653/2024
listy: přílohy:1
druh: li/ev:
mmb1es8f18dfcc

MAGISTRÁT MĚSTA BRNA
Odbor územního plánování a stavebního řádu,
Oddělení pořizování ÚPD a ÚPP
Kounicova 67
601 67 Brno

928 DS

NÁMITKA

NÁZEV PROJEDNÁVANÉ ÚPD	NÁVRH Územního plánu města Brna pro veřejné projednání (2024)

Identifikační údaje podatele

Fyzická osoba/právnická osoba

Jméno, příjmení / Název společnosti	Ugartova s.r.o.		
Datum narození/ Identifikační číslo	01840894		
Trvalé bydliště/ Sídlo	Ulice a číslo orientační Václavská 222/4	PSČ 603 00	Město Brno
E-mail [redacted]	DS:	tel. č.:	
	Podatel je vlastníkem pozemků a budov v ploše dotčené navrhovanou změnou v katastrálním území Staré Brno: 1736/1; 1736/2; 1736/3; 1736/10; 1736/11; 1736/12; 1736/28; 1737.		

Upřesnění obsahu námitky (území, ke kterému se vztahují námitky)

Městská část	Brno-střed
Katastrální území	Staré Brno
Parcelní čísla pozemků (adresa, doplňující popis lokality)	katastrální území Staré Brno: 1736/1; 1736/2; 1736/3; 1736/10; 1736/11; 1736/12; 1736/28; 1737
Rozvojová lokalita (např. Be-1 apod.)	SB-2

Text námitek včetně ODŮVODNĚNÍ

Námitky společnosti **Ugartova s.r.o.** (dále jen „Podatel“) proti Návrhu Územního plánu města Brna pro veřejné projednání (2024) (dále jen „Návrh ÚP“):

1. Průraz Ypsilantiho

1 Dle Podatele je koncepčně vadné, aby územní plán diktoval přesnou pozici propojovací ulice. Jelikož v daném případě nejde přímo o městotvornou třídu, mělo by být irelevantní, kudy (a zda) bude propojovací ulice mezi Mendlovým náměstím a ulicí Václavská trasována. Její zachycení v grafické podobě územního plánu považuje Podatel za zcela zbytečné. Zcela by postačovala textová poznámka v kartě lokality: „blok rozdělit příčnými komunikacemi“, jako je tomu např. u lokality SB-1, přičemž konkrétní trasovaní dané komunikace by mělo být ponecháno na konkrétních stavebních záměrech. 1

V současném územním plánu je prodloužení ulice Ypsilantiho uvažováno jako navrhovaná sběrná komunikace s významným přínosem pro automobilovou dopravu (propojení Kamenného mostu - ulice Vídeňské s Úvozem). To však již v navrhovaném stavu neplatí! Průraz Ypsilantiho je nově zařazen

mezi obslužné komunikace a tedy jeho vymezení v Návrhu v ÚP jde přímo proti zásadě vymezené na str. 22 Závazné textové části, kde je uvedeno, cituji: „Obslužné komunikace nejsou v grafické části ÚPmB 2.3 Souhrnný výkres dopravy vyznačeny a připouštějí se dle potřeby na plochách veřejných prostranství všeobecných i na ostatních plochách s rozdílným způsobem využití;". Je tedy zcela zjevné, že zahrnutí průrazu Ypsilantiho jakožto obslužné komunikace do Návrhu ÚP nerespektuje zásady závazné textové části. Automobilová doprava přes Mendlovo náměstí počítá s přeložkou sběrné komunikace SB/1, v důsledku čehož by se nově dotvářená Ypsilantiho ulice z hlediska automobilové dopravy vlastně neměla na Mendlově náměstí na co napojit! Změnou koncepce řešení dopravy na Mendlově náměstí (včetně tramvajové dopravy) tak dotvoření ulice Ypsilantiho vlastně nedává smysl.

Nelze též přehlédnout fakt, že část nově „plánovaného" prodloužení ulice Ypsilnatiho směrem k Mendlovu náměstí prochází v bloku mezi ulicemi Křídlovická a Václavská existujícím blokem, který je ve stávajícím i navrhovaném územním plánu vymezen jako stabilizované území. Není přitom nijak zřejmé, chce v daném případě zpracovatel skloubit fakt, že plánuje vedení nové ulici skrze stabilizované
1 území v ploše existujícího bloku. Z povahy věci vyplývá, že pokud je území stabilizované, je 1
stabilizován i v něm obsažený rastr ulic a nemělo by být předpokládáno vytváření ulic nových. Dle přesvědčení Podatele je tak navržení nové části ulice Ypsilantiho skrze existující stabilizovaný blok mezi ulicemi Křídlovická a Václavská koncepčně vadné a v rozporu se zásadami definovanými samotným zpracovatelem.

Podatel dále namítá, že „Koncepce dopravního řešení Mendlovo náměstí" od PK Ossendorf, dále jen „Studie PK Ossendorf" ve variantě B, která slouží jako jeden z podkladů pro Návrh ÚP vůbec s touto obslužnou komunikací nepočítá a pracuje pouze s cyklostezkou, což jen dokresluje absurditu navrhovaného průrazu Ypsilantiho, který nemá vůbec odraz v tomto schváleném podkladovém dokumentu.

Podatel navrhuje, aby byl s ohledem na shora uvedené průraz Ypsilantiho z Návrhu ÚP vypuštěn.

2. Dopravní řešení tramvaje – SB/31 (průraz Hybešova)

S výše uvedeným úzce souvisí navrhovaný průraz Hybešova, který těsně sousedí s pozemky podatele. Podatel k záměru průrazu Hybešova uvádí, že zmíněná koncepce průrazu na ulici Hybešova existuje již přes 30 let a dodnes nedošlo k žádnému vhodnému řešení ze strany statutárního města Brna. Podatel je přesvědčen, že je proti principům územního plánování, aby v územním plánu byly dlouhodobě fixovány záměry, které z hlediska délky života lidského dlouhodobě (30 let) nedocházejí (a ani v budoucnu ve střednědobém horizontu nemají dojít) naplnění. To by snad teoreticky bylo možné „na zelené louce" či na ploše tvořené výlučně pozemky obce či státu, nelze tak však omezovat soukromé subjekty v celé ploše SB-2.

2 Navíc platí, že má-li být určitá plocha zahrnuta mezi veřejně prospěšné stavby (s možností budoucího 2
vyvlastnění), mělo by se jednoznačně jednat o zřejmou a nutnou potřebu příslušné veřejnoprávní korporace. Veřejný zájem na zajištění daného řešení musí převažovat nad zájmem soukromým na ochranu vlastnického práva. To v daném případě evidentně splněno není. Ani v Návrhu ÚP ani v jeho odůvodnění není obsažena jakákoli argumentace (a dokonce ani odkaz na prověřující studii), která by potvrzovala, že (a) kolejová doprava kolem Mendlova náměstí je v tragickém stavu, (b) že tento stav je možno řešit jen a pouze vytvořením průrazu Hybešova.

Dané řešení (průraz Hybešova) je sice řešením teoreticky možným, Podatel je však přesvědčen, že rozhodně není jediným možným řešením, které by mělo za důsledek obecné „*…zrychlení a zvýšení spolehlivosti tramvajové dopravy…*". Může-li však být daného účelu dosaženo jiným způsobem (např. alternativním trasováním jednotlivých tramvajových linek po stávajících kolejích), přičemž v rámci celého Návrhu ÚP nebylo ani v nejmenším prokázáno, že by takový způsob nemohl být dostačující,

nelze za proporcionální označit zahrnutí plochy SB/31, čímž je celá lokalita SB-2 zcela nedůvodně zatížena po desítky let a toto znemožňuje rozvoj celé lokality i rozvoj na pozemcích podatele. Ostatně, sám Návrh ÚP nemá vůbec jasno v tom, co má být vymezení průrazu Hybešova sledováno. V kapitole 5.8.1.3. VHD totiž uvádí, že má jít o „*zrychlení a zvýšení spolehlivosti tramvajové dopravy*", aby v popisu rozvojové lokality v tabulce VVURU – příloha č. 1, část 1.3. uváděl, že má jít o „*sjednocení a zjednodušení vedení MHD*".

Jakkoli Podatel neměl možnost posoudit všechny podklady pro zpracování Návrhu ÚP (jež jsou ve značném rozsahu neveřejné, stejně jako např. zmiňovaná studie PK Ossendorf), nepodařilo se mu nikde najít, zda byla otázka průrazu Hybešova posuzována i z jiných než dopravních hledisek, na něž je v Návrhu ÚP odkazováno. Podatel zejména postrádá objektivní posouzení z hlediska urbanistického, když Mendlovo náměstí je nepochybně významným městotvorným prvkem. Bylo nějak posouzeno, jaký dopad do jeho vzhledu a funkce bude mít realizace průrazu? Podatel se domnívá, že nikoli. Nelze přitom do Návrhu ÚP prosazovat tak radikální záměry, byly-li posouzeny pouze z jednoho hlediska (dopravního), územní plán by měl být koncepční dokument, který bude zohledňovat všechna veřejnoprávní hlediska, zejména posouzené navrhované řešení z urbanistického hlediska.

2

2

Podatel namítá, že nemalý počet lokalit v širším centru Brna (namátkou sousedící Žlutý kopec či Výstaviště) má v rámci územně plánovacích podkladů zahrnuty územní studie, které komplexně prověřovaly podmínky využití předmětných území, a to z hlediska zajištění ochrany všech veřejných zájmů. Tyto územně plánovací podklady jsou pak zohledněny v Návrhu ÚP. Pouze v případě Mendlova náměstí žádná územní studie pro danou lokalitu zpracována není a je tedy otázkou, jak by byla při promítnutí pouze dopravní studie posouzena ochrana dalších veřejných zájmů, pokud by byla zpracována řádná územní studie pro toto území.

Podatel tedy navrhuje, aby byla vypracována územní studie pro toto území k prokázání smysluplnosti navrhovaného řešení. V případě neprokázání navrhuje plochu průrazu Hybešova (SB/31) z Návrhu ÚP vypustit.

3. výška staveb

Návrh ÚP počítá s tím, že u městských tříd mohou být budovány vyšší stavby. V Návrhu je výslovně uveden seznam ulic, které jsou (resp. budou) považovány za takové městské třídy. Není však zřejmé, jak bude v dané situaci postupováno v případě náměstí, a to zejména v případech významných náměstí, které lze nepochybně stavět naroveň zmíněným třídám. Konkrétně např. Mendlovo náměstí je bez nejmenších pochyb prostorem s celoměstským významem na úrovni přilehlé Pekařské ulice. Dle Podatele by proto mělo být v dané části územního plánu výslovně uvedeno, že kolem těchto náměstí je možno uvažovat o specifických podmínkách umisťování vyšších budov, stejně jako je tomu u městských tříd.

3

3

Výšková hladina navržená v Návrhu ÚP neodpovídá stávajícímu stavu a okolí, neboť tato výšková úroveň nereflektuje výškové poměry v dané lokalitě a urbánní strukturu dané lokality. Např. budovy na pozemku parc. č. 1735/1 přesahují svojí výškou 22 metrů, tedy horní hranici výškové úrovně 4 a zasahují do úrovně č. 5, resp. 6. I z tohoto pohledu považuje Podatel za jedině racionální, aby v těsném sousedství Mendlova náměstí byla v územním plánu zakotvena vyšší výšková hladina než navrhovaná 4. Konkrétně pak spíše 6, minimálně určitě 5.

Podatel je vzhledem k výše uvedenému přesvědčen, že ponecháním výškové regulace na ploše dopadající na plochu SB-2 za podmínek uvedených v Návrhu ÚP by došlo k nepřiměřenému a nezákonnému zásahu do subjektivních práv Podatele (omezení vlastnického práva) a k nepřiměřené majetkové újmě Podatele. Ostatně, nelze pominout ani fakt, že oproti předchozím verzím Návrhu ÚP

3	došlo v sousedící ploše SB-1 ke zvýšení výškové hladiny právě z úrovně 4 na úroveň 5. Ponechání plochy SB-2 (míněno v rozšířené verzi dle bodu 1. těchto námitek) ve výškové hladině 4 by představovalo neodůvodněnou diskriminaci vlastníků pozemků v této ploše, tedy i podatele.	3

V Brně dne 7.8.2024	Podpis: Ing. Ladislav Prokeš , jednatel

**nehodící se škrtněte*

MMB/0720653/2024
Námitky

MMB/0720653/2024

Námitka č.1

Výrok:

Námitce se nevyhovuje.

Odůvodnění:

Podatel namítá vymezení plochy veřejného prostranství tzv. průraz Ypsilantiho a požaduje její vypuštění. Toto propojení je však sledováno již aktuálně platném ÚPmB a zpracovatel jej přebírá také do návrhu nového územního plánu, kde je součástí rozvojové lokality SB-2.
Dle návrhu nového ÚPmB je maximální přípustná délka strany nově vytvářeného bloku 200 m. Délka bloku mezi ulicemi Hybešova-Václavská-Křížova-Mendlovo náměstí-"průraz Hybešova" se pohybuje mezi cca 260 a 300 m. Proto je žádoucí dlouhodobě sledovaný prostup územím navazující na stávající uliční síť ponechat.
Závazná textová část, kam odkazuje podatel uvádí, že obslužné komunikace nejsou v grafické části ÚPmB vyznačeny pouze ve výkrese 2.3 Souhrnný výkres dopravy. Pro hlavní výkres naopak platí níže uvedený odstavec kapitoly 4.4.2 závazné textové části: plochy veřejných prostranství všeobecných (PU), jsou zobrazeny v grafické části ÚPmB 2.1. Hlavní výkres v měřítku 1:10 000, a rozlišeny na plochy stabilizované a plochy změn. V tomto výkrese jsou vzhledem k použitému měřítku zobrazena zejména veřejná prostranství vyššího významu. Kromě hlavní sítě ulic, městských tříd a náměstí jsou zobrazovány i žádoucí prostupy územím. Veřejná prostranství rovněž slouží k definování urbanistických struktur, k vymezování významných pěších tras a napojení území.
Námitce se tedy nevyhovuje.

Námitka č.2

Výrok:

Námitce se nevyhovuje.

Odůvodnění:

Průraz Hybešova s plochou veřejného prostranství je sledován již v platném ÚPmB. Součástí průrazu Hybešova je i trasa pro přeložku tramvaje nová Hybešova označená v souhrnném výkresu dopravy SB/31. Účelem této dlouhodobě sledované trati je zkrácení a zrychlení tramvajové dopravy v relaci Nové sady - Mendlovo náměstí. Zároveň dojde k přeřešení přestupního uzlu na Mendlově náměstí dle Koncepce dopravního řešení Mendlova náměstí, PK Ossendorf s.r.o., 2017. Z tohoto důvodu je v návrhu nového ÚPmB pro průraz Hybešova uplatněna i možnost vyvlastnění VD.068. Část tohoto průrazu je vymezena na pozemcích ve vlastnictví statutárního města Brna a v jeho pokračování přes soukromé pozemky navazuje průraz na stávající ulici Hybešova. Proto toto vymezení trasy koridoru je logické.
Mimo to je třeba poznamenat, že jakýkoliv vlastník pozemku nemá v obecné rovině právní nárok na stanovení takových podmínek rozvoje plochy, zahrnující pozemky v jeho vlastnictví, které by plně vyhovovaly jeho soukromoprávním zájmům, neboť cílem územního plánování je dosáhnout obecně prospěšného souladu veřejných a soukromých zájmů na rozvoji území (§ 18 odst. 2 stavebního zákona). Jde tedy o nalezení spravedlivé rovnováhy mezi soukromým zájmem a zájmem veřejným. Uvedený závěr vyplývá např. také z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 3. 2008, č. j. 2 Ao 1/2008-51, ve kterém je mimo jiné uvedeno, že „z žádné zákonné normy či normy práva ústavního nelze dovodit existenci subjektivního práva vlastníka nemovitosti, aby v rámci územně plánovací dokumentace byla tato nemovitost zahrnuta do určitého konkrétního způsobu využití.“
Podatel požaduje vypracování územní studie pro toto území, která by prověřila vhodnost daného řešení. Stavební zákon stanovuje, že územní studie se pořizuje v případech, kdy to je uloženo územně plánovací dokumentací (územním plánem), může být také pořizována z vlastního podnětu pořizovatele (obce) nebo z jiného podnětu. Pořízení územní studie z jiného podnětu může pořizovatel podmínit úplnou nebo částečnou úhradou nákladů od toho, kdo podnět podal (další podrobnosti viz stavební zákon).

MMB/0720653/2024
Námitky

Pořizovatel se vzhledem k výše uvedenému ztotožňuje s navrhovaným řešením této lokality a neplánuje podmínit území zpracováním další ÚS.
Námitce se tedy nevyhovuje.

Námitka č.3
Výrok:
Námitce se nevyhovuje.
Odůvodnění:
V podání je požadováno zvýšení výškové hladiny v návrhové ploše SU.K4 v lokalitě SB-2 do hladiny 5, nejlépe 6 zkrátka co nejvýše.
Předmětná lokalita SB-2 se nachází v pohledové výseči před úpatím kopce, jehož součástí je nejvýznamnější dominanta města hrad Špilberk. Jedná se o území, které je dotčené veřejným zájmem na ochranu veduty města. V této lokalitě je proto nutné zvláště citlivě přistupovat ke stanovování výškových hladin. Hodnota 4 dle odborného posouzení zpracovatele tuto ochranu zajišťuje. Ochrana kulturních hodnot plyne prioritně z nařízení vlády, kterým byla vyhlášena MPR Brno a kde jsou stanoveny zásady ochrany a rozvoje kulturních hodnot území, zejména historické urbanistické struktury, historické výškové hierarchie zástavby (respektují se historické výškové dominanty a jejich kompoziční význam ve struktuře města včetně jejich uplatnění v dálkových i blízkých pohledech).
Pořizovatel odkazuje do kap. 6.4.2 textu Výroku, kde jsou doplněna srozumitelná vysvětlující schémata a také specifika výškové regulace pro objekty, které mohou v odůvodněných případech stanovenou výškovou regulaci přesáhnout, dále je v kap. 5.6 textu Odůvodnění zdůvodněno stanovení pravidel výškové regulace, které je pak odpovědí i na další podněty uvedené v tomto bodě podání.
S ohledem na výše uvedené požadavku podání nelze vyhovět.

Statutární město Brno
Doručeno: 07.08.2024
MMB/0720655/2024
listy: přílohy:1
druh: li/sv:
mmb1es8f18dfce

PS

921

N

MAGISTRÁT MĚSTA BRNA
Odbor územního plánování a rozvoje
Kounicova 67
601 67 Brno

NÁMITKA

NÁZEV PROJEDNÁVANÉ ÚPD	**NÁVRH Územního plánu města Brna pro veřejné projednání (2024)**

Identifikační údaje podatele

Fyzická osoba/právnická osoba

Jméno, příjmení / Název společnosti	POWER BA s.r.o.
Datum narození/ Identifikační číslo	00532886
Trvalé bydliště/ sídlo	Masarykova 427/31, 602 00 Brno
E-mail:	[redacted]

Jsem - ~~nejsem~~*) občan města Brna

Jsem - ~~nejsem~~*) vlastníkem pozemku/ů nebo stavby v ploše dotčené navrhovanou změnou

katastrální území Soběšice parc. č. viz příloha č.1 a 2

Upřesnění obsahu námitky (území, ke kterému se vztahuje námitka)

Městská část	Brno-sever
Katastrální území	Soběšice
Parcelní čísla pozemků (adresa, doplňující popis lokality)	viz příloha č.1 a 2
Rozvojová lokalita (např. Be-1 apod.)	Lokalita So-8 Vinohrádky

Text námitky včetně ODŮVODNĚNÍ

K podání jsou přiloženy přílohy:
počet příloh 2 celkový počet stran všech příloh 2

Společnost POWER BA s.r.o. jako vlastník v příloze č. 1 uvedených pozemků podává námitku vůči vymezení a parametrům funkční plochy, která je navržená v rámci Návrhu Územního plánu města Brna pro společné jednání (2024) (dále jen „Návrh ÚP“) a týká se výše uvedených pozemků (viz příloha č. 1) - kopie katastrální mapy s vyznačením pozemků) dle návrhu ÚP zařazených do kategorie B/r1.

Výšková úroveň zástavby:

Návrh ÚP uvádí na našich pozemcích výškovou úroveň zástavby 1 do 7 metrů. Tento návrh ale neodráží skutečný stav zástavby a nezohledňuje morfologii terénu na našich pozemcích ve vztahu k stávající zástavbě. Na vložené situaci jsou zakresleny namátkově vybrané objekty v okolní zástavbě, které přesahují výškovou úroveň 7 metrů. Ze situace je zřejmé, že se nejedná o ojedinělé excesy v území.

Také vzhledem ke sklonu terénu, který klesá k ulici Velkomoravská a vzhledem k výraznému výškovému zlomu podél severní hranice našich pozemků, který činí cca 3 metry výškového rozdílu, není důvod omezovat výšku zástavby na 7 metrů. V případě dodržení výškového limitu 7 metrů dojde k situaci, kdy se stávající objekty Utěchovská 12, Pod Kaplí 40 a Pod kaplí 41 (přiložené foto) stanou výškovými dominantami tyčící se podél tohoto terénního zlomu.

Útěchovská 12

Pod Kaplí 40 a 41

Z vloženého schématického řezu územím (také jako samostatná příloha č.2) se zákresem stávajícího objektu a případné nové výstavby je patrné, že v případě navýšení výškové úrovně zástavby do 10 metrů nedojde ke zvednutí zástavby vůči výškové úrovni ve stávající navazující zástavbě. Navýšením výškové úrovně dojde k naplnění cílů územního plánu. **Dojde k racionalizaci prostorového uspořádání s přihlédnutím k charakteru terénu v území a jejímu optimálnímu využití, a současně vytvoří podmínky pro estetické ztvárnění celého území. Naopak, pokud by byla zachována navrhovaná úroveň, bylo by možné v horní části pozemku realizovat pouze jednopodlažní objekty, což neodpovídá okolní zástavbě, která je vyšší.**

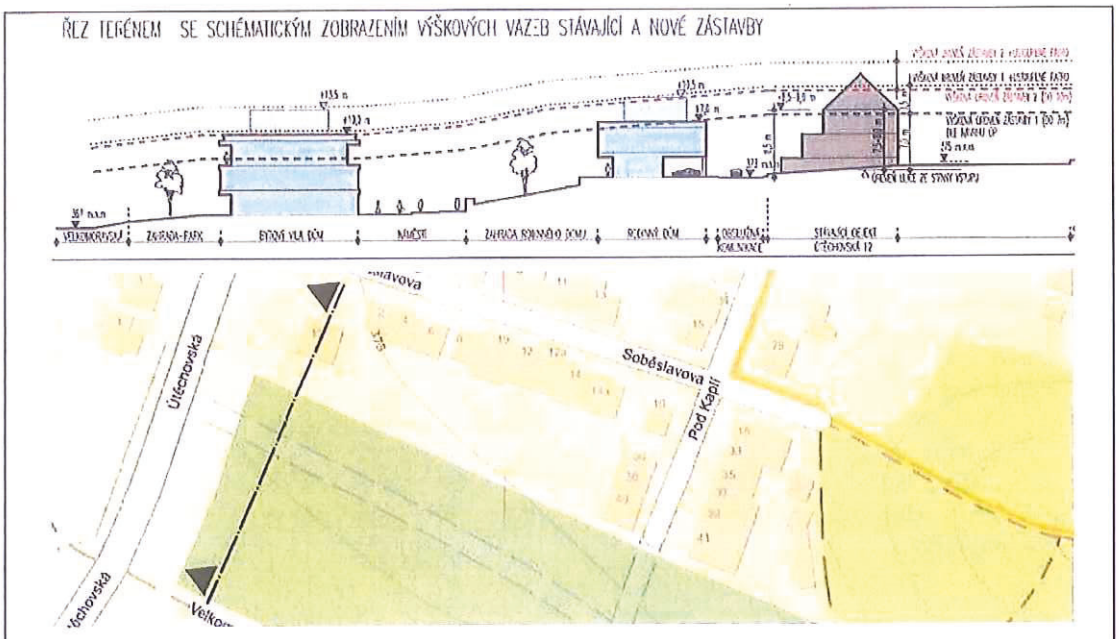

1 **Na základě uvedeného požadujeme změnu výškové úrovně zástavby na kategorii 2 s výškou do 10 metrů.** 1

Vymezení funkčních ploch:

Návrh ÚP na pozemcích definovaných v příloze č. 1 podél jižní hranice tohoto území v linii Velkomoravské ulice umísťuje plochu veřejných prostranství pro komunikaci. Návrh ÚP současně uprostřed našich pozemků vymezuje plochu veřejných prostranství pro komunikaci jako spojnici ulice Velkomoravské a Pod Kaplí. Tato spojnice ulic rozděluje naše pozemky na 2 části a výrazně a nadbytečně omezuje způsob zástavby na našich pozemcích a omezuje a znehodnocuje naši investici. Navíc jižní a slepý konec ulice Pod Kaplí v dnešní době zajišťuje přístup pouze k 8 rodinným domům kde je dopravní obslužnost zajištěna, tudíž není důvod obsluhu zajistit i z druhé strany a propojovat ji s ulicí Velkomoravskou a znehodnotit tak cennou půdu vybudováním komunikace, která je nadbytečná.
Samotná uliční síť na našich parcelách bude upřesněna projektem výstavby na našem území. Domníváme se, že umístění této plochy komunikace jako prodloužení ulice Pod Kaplí je pod rozlišovací schopnost měřítka územního plánu a umístění této komunikace uprostřed našich pozemků je nadbytečné a naše investice znehodnocující.

2 **Na základě uvedeného žádáme o zrušení plochy veřejného prostranství – komunikace umístěných na soukromích pozemcích p.č. 1116/1, 1116/31, 1116/10, 1116/37, 1116/38, 1116/60 jako rezervy pro propojení ulice Pod Kaplí s ulicí Velkomoravskou a zařazení této plochy do kategorie B – plochy bydlení.** 2

Změna typu kategorie Bydlení:

3 Jak je popsáno výše, na předmětných pozemcích je navržena kategorie BI (bydlení individuální). Tato kategorie FP nepřipouští výstavbu bytových domů. Jsme názoru, že tato restrikce je nesmyslná, a to především s ohledem na nízkou využitelnost tak cenného území pro bydlení a dále i s ohledem na neefektivní zábor ZPF v případě výstavby pouze skupiny rodinných domů. Dále upozorňujeme, že v minulosti bylo územním rozhodnutím (č.j. STU/9901022/000/006/FISE) povoleno umístění mimo jiné i bytového domu, proto nevidíme důvod pro tak přísnou restrikci co se týká charakteru zástavby a **navrhujeme plochu změnit na BU – Bydlení všeobecné.** 3

Veřejná prostranství všeobecná:

Naše pozemky jsou dle Návrhu ÚP protnuty plochou *Veřejná prostranství všeobecná*, která dle svého umístění implikuje využití pro komunikace.
Přístupovou komunikaci do lokality ale investor hodlá umístit v souvislosti s návrhem celé lokality tak, aby tato byla optimálně zakomponována do celkového řešení. V návrhu územního plánu je již komunikace jasně definována umístěním (viz plocha veřejných prostranství).

4 **Vzhledem k faktu, že předmětné pozemky jsou přilehlé k hlavní komunikaci, je předpoklad, že lokalita bude dopravně obslužná právě z ulice Útěchovské. S ohledem na snahu vytvořit klidnou rezidenční lokalitu, nevidíme jako účelné propojovat pozemky s ulicí Pod Kaplí.** 4

Požadujeme nevyznačovat do plánu přesnou lokalizaci komunikace s tím, že tato bude upřesněna v dalších stupních projektové přípravy celého záměru. Místo toho navrhujeme, aby byla zachována podmínka zpřístupnění pozemků bez specifikace přesného umístění komunikace.

Přílohy:
č.1 – Kopie katastrální mapy se vyznačením parcel
č.2 - Řez terénem se schématickým zobrazením výškových vazeb

V Brně dne 06. 08. 2024	Podpis: [redacted] JUDr. Jaroslav Macháček, jednatel

**nehodící se škrtněte*

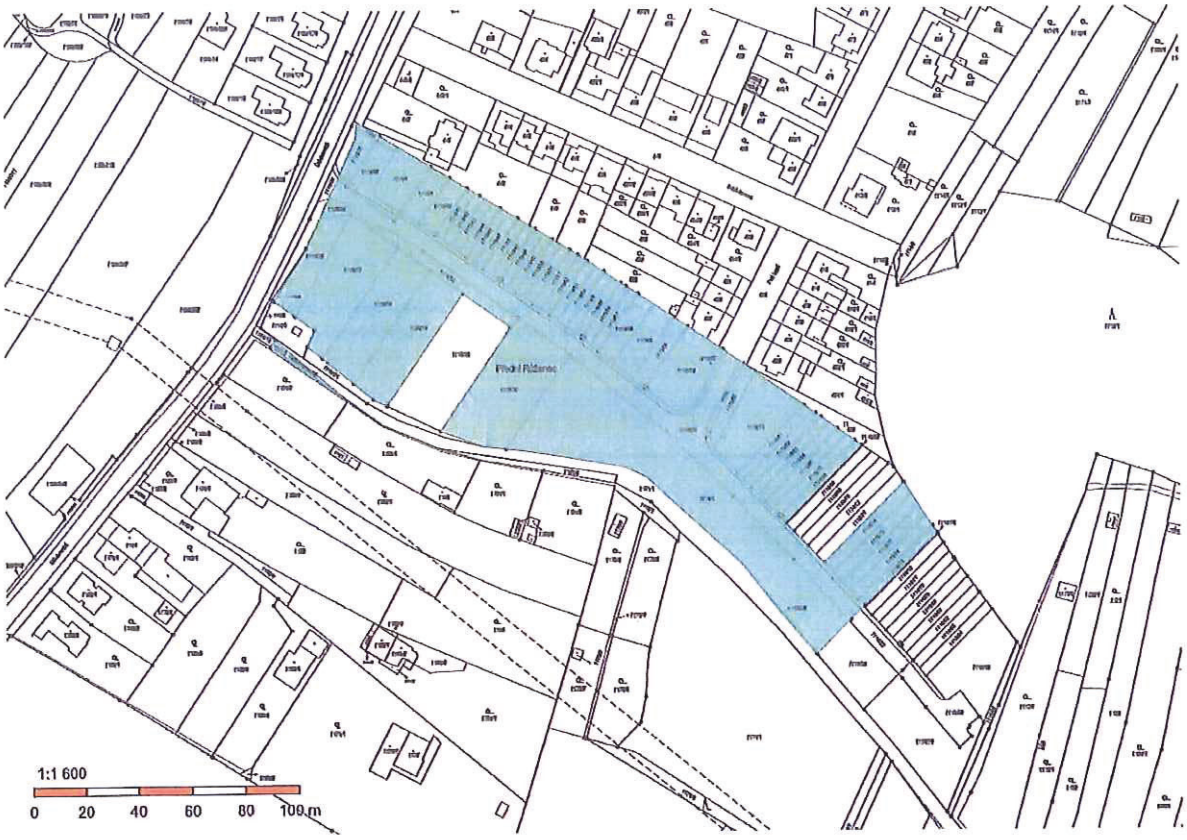
1:1 600
0 20 40 60 80 100 m

PŘÍLOHA Č. 2 – ŘEZ TERÉNEM SE SCHÉMATICKÝM ZOBRAZENÍM VÝŠKOVÝCH VAZEB STARÉ A NOVÉ ZÁSTAVBY

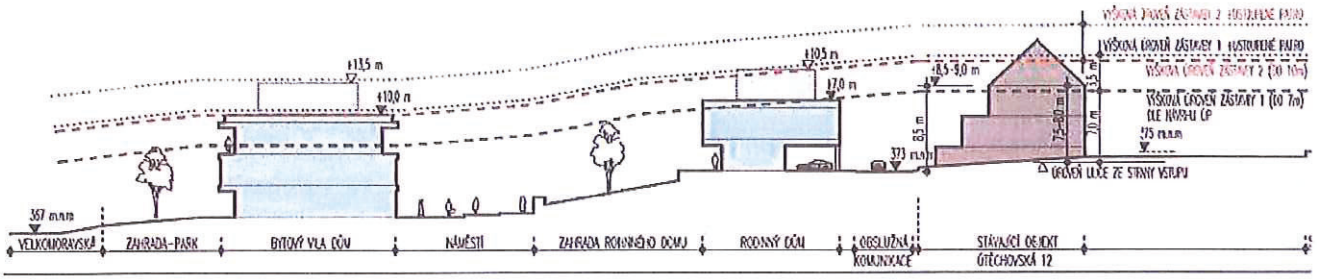

MMB/0720655/2024
Námitky

MMB/0720655/2024

Námitka č.1

Výrok:

Námitce nevyhovuje.

Odůvodnění:

O rozdělení ploch bydlení na plochy bydlení všeobecné (BU) a bydlení individuální (BI) a o vymezení ploch BI na území vybraných městských části či na jejich částech rozhodl zpracovatel na základě pokynu ZMB z června 2022. Blíže je postup zpracovatele popsán v kap. 4.3.2. textové části Odůvodnění. K.ú. Soběšice (část MČ Brno-sever) má na většině svého stabilizovaného území vymezeny plochy BI.R1 a pro rozvoj má ve více rozvojových lokalitách pro bydlení vymezeny výhradně plochy BI.R1.

Na celém území města přísluší plochám BI s hlavním využitím pro bydlení v rodinných domech, pouze prostorová specifikace "R1", viz odstavec Bydlení individuální - BI v kapitole 5.10.6.3. Textové části Odůvodnění. Nelze proto vyhovět požadavku a upravit na výšku zástavby v ploše BI na hladinu "2".

Námitka č.2

Výrok:

Námitce se nevyhovuje.

Odůvodnění:

Podatel požaduje zrušení plochy veřejného prostranství všeobecného v rozvojové lokalitě So-8 a požaduje vymezení plochy bydlení.

V rámci vyhovění námitce uplatněné po veřejném projednání (6/2020) byla z Návrhu nového ÚPmB vypuštěna plocha zeleně a plocha veřejných prostranství, která vedla rovnoběžně s plochou veřejných prostranství spojující ulice Útěchovská - Zeiberlichova. Došlo tak k podstatnému rozšíření ploch bydlení. Vypuštěná plocha veřejných prostranství byla propojena plochou veřejných prostranství s ulicí Pod kaplí. Toto propojení je nutné z důvodu zajištění prostupnosti územím v zavedené struktuře dopravní infrastruktury a z důvodu, že ulice Pod kaplí by zůstala slepá. Zajistit výstavbu komunikace propojující ulici Zeiberlichovu a Útěchovskou pak ukládá i karta rozvojové lokality.

V hlavním výkresu M 1:10000 grafické části ÚPmB jsou vzhledem k použitému měřítku zobrazena veřejná prostranství vyššího významu. Kromě hlavní sítě ulic, městských tříd a náměstí jsou zobrazovány i žádoucí prostupy územím. V plochách změn musí být navrhována řešení, která zajistí prostupnost v území, zejména návaznost na zastavěné území či zastavitelné plochy. Námitce proto nelze v požadavku na nevymezení plochy veřejného prostranství vyhovět.

Pro úplnost dodáváme, že v rozvojové lokalitě není vymezena veřejně prospěšná stavba, ke které lze práva k pozemkům vyvlastnit. Pro tyto záměry tedy bude nutné majetkoprávní vypořádání a nelze je realizovat bez souhlasu vlastníka.

Námitka č.3

Výrok:

Námitce se nevyhovuje.

Odůvodnění:

O rozdělení ploch bydlení na plochy bydlení všeobecné (BU) a bydlení individuální (BI) a o vymezení ploch BI, ve kterých není přípustné realizovat bytové domy, na území vybraných městských části či na jejich částech rozhodl zpracovatel na základě pokynu ZMB z června 2022. Blíže je postup zpracovatele popsán v kap. 4.3.2. textové části Odůvodnění. Návrhové plochy BU na k. ú. Soběšic zpracovatel nevymezil (návrhovou funkci BU nepoužil), koncepci rozvoje bydlení založil na funkci bydlení v rodinných domech BI a proto má ve více rozvojových lokalitách pro bydlení vymezeny výhradně plochy BI.R1. Požadavku na vymezení návrhové plochy BU nelze vyhovět.

MMB/0720655/2024
Námitky

Záměry ve stadiu přípravy, které neodpovídají stanovené regulaci, považuje nový ÚP za přípustné, pokud k nim byl vydán správní akt, kterým je záměr povolen či umístěn. Tím je nadále umožněna realizace umístěného záměru bytového domu.

Námitka č.4

Výrok:

Námitce se nevyhovuje.

Odůvodnění:

Připomínka směřuje proti vymezení plochy veřejných prostranství v rozvojové lokalitě So-8. V rámci vyhovění námitce uplatněné po veřejném projednání (6/2020) byla z Návrhu nového ÚPmB vypuštěna plocha zeleně a plocha veřejných prostranství, která vedla rovnoběžně s plochou veřejných prostranství spojující ulice Útěchovská - Zeiberlichova. Došlo tak k podstatnému rozšíření ploch bydlení. Vypuštěná plocha veřejných prostranství byla propojena plochou veřejných prostranství s ulicí Pod kaplí. Toto propojení je nutné z důvodu zajištění prostupnosti územím v zavedené struktuře dopravní infrastruktury a z důvodu, že ulice Pod kaplí by zůstala slepá. Zajistit výstavbu komunikace propojující ulici Zeiberlichovu a Útěchovskou pak ukládá i karta rozvojové lokality.

V hlavním výkresu M 1:10000 grafické části ÚPmB jsou vzhledem k použitému měřítku zobrazena veřejná prostranství vyššího významu. Kromě hlavní sítě ulic, městských tříd a náměstí jsou zobrazovány i žádoucí prostupy územím. V plochách změn musí být navrhována řešení, která zajistí prostupnost v území, zejména návaznost na zastavěné území či zastavitelné plochy. Námitce proto nelze v požadavku na nevymezení plochy veřejného prostranství vyhovět.

Pro úplnost dodáváme, že v rozvojové lokalitě není vymezena veřejně prospěšná stavba, ke které lze práva k pozemkům vyvlastnit. Pro tyto záměry tedy bude nutné majetkoprávní vypořádání a nelze je realizovat bez souhlasu vlastníka.

MAGISTRÁT MĚSTA BRNA
Odbor územního plánování a stavebního řádu
Došlo: 07 -08- 2024 10
Č.j. MMB: .....
Příl.: .....

MAGISTRÁT MĚSTA BRNA
Odbor územního plánování a stavebního řádu,
Oddělení pořizování ÚPD a ÚPP
Kounicova 67
601 67 Brno

547 N

NÁMITKA / PŘIPOMÍNKA

NÁZEV PROJEDNÁVANÉ ÚPD	**NÁVRH Územního plánu města Brna pro veřejné projednání (2024)**

Statutární město Brno
Doručeno: 07.08.2024
MMB/0720689/2024
listy:1 přílohy:
druh: li/sv:
mmb1es8f18dfe7

Identifikační údaje podatele

Fyzická osoba/právnická osoba

Jméno, příjmení / Název společnosti	[redacted]		
Datum narození/ Identifikační číslo			
Trvalé bydliště/ Sídlo		PSČ	Město
E-mail			
Jsem ~~nejsem~~ občan města Brna	Jsem ~~nejsem~~ vlastníkem pozemku/ů nebo stavby v ploše dotčené navrhovanou změnou Katastrální území..Ponava [611379]., parc č. …965…		

Upřesnění obsahu námitky / připomínky (území, ke kterému se vztahuje námitka / připomínka)

Městská část	Královo Pole
Katastrální území	Ponava [611379]
Parcelní čísla pozemků (adresa, doplňující popis lokality)	Ulice Šumavská, parc č: 968, 330, k.ú.: Ponava [611379]
Rozvojová lokalita (např. Be-1 apod.)	Územní rezerva R.DU.32

Text námitky / připomínky včetně ODŮVODNĚNÍ

K podání jsou přiloženy přílohy:
počet příloh…1…….. celkový počet stran všech příloh……3……

Podávám tímto námitku proti navrhované změně územního plánu města Brna v oblasti R.DU.32, která zahrnuje výstavbu tramvajové tratě na ulici Šumavská v zastavěném území pro bydlení BU.V4. Tato změna vyvolává značné obavy z následujících důvodů:

1. Hygienické limity hluku a vibrací: Navrhovaná tramvajová trať by podle dostupných informací nesplňovala hygienické limity hluku a vibrací stanovené pro obytné zóny. Prvorepublikové domy v této lokalitě nejsou konstruovány tak, aby zvládaly zvýšené vibrace, což je zřejmé již dnes při průjezdu naložených nákladních automobilů, kdy dochází k otřesům v horních patrech těchto budov.

2. Parkovací kapacita: Výstavba tramvajové tratě by vedla ke zrušení stávajících parkovacích míst na ulici Šumavská. Již nyní je situace s parkováním kritická, a to i přes zavedené parkovací zóny. Další omezení parkovacích kapacit by mělo zásadní negativní dopad na místní obyvatele a návštěvníky oblasti. Stránka 2 z 2

3. Dopad na životní prostředí: Realizace projektu by si vyžádala kácení stromů a další zásahy do již

tak vzácné městské zeleně. Zeleň má nezastupitelnou roli v zajišťování ekologické rovnováhy, zlepšování kvality ovzduší a poskytování estetické a rekreační hodnoty pro obyvatele města.

4. Hodnota nemovitostí: Zvýšený hluk a vibrace by negativně ovlivnily tržní hodnotu nemovitostí v okolí. Obyvatelé by mohli čelit znehodnocení svých bytů, což by mělo i ekonomické důsledky pro jednotlivce a místní komunitu.

Z výše uvedených důvodů žádám, aby navrhovaná změna územního plánu v oblasti R.DU.32 byla přehodnocena a bylo upuštěno od výstavby tramvajové tratě na ulici Šumavská.

Děkuji,

Zouharová Alena

V BRNĚ dne 6.8.24	Podpis: [redacted] .....

**nehodící se škrtněte*

PŘÍLOHA

VÝPIS Z KATASTRU NEMOVITOSTÍ

[redacted]

VÝPIS Z KATASTRU NEMOVITOSTÍ

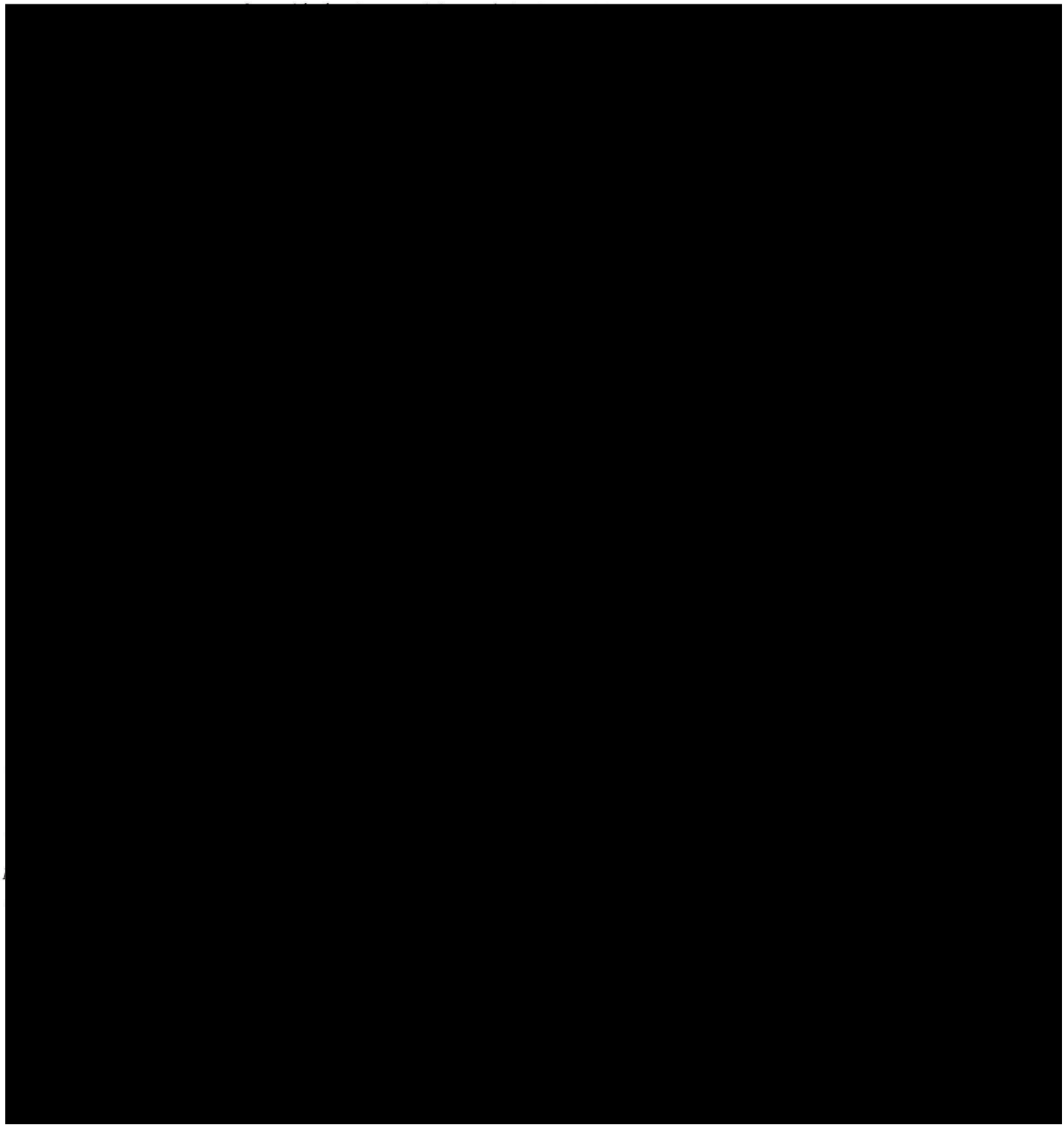

VÝPIS Z KATASTRU NEMOVITOSTÍ

[redacted]

Poučení: Údaje katastru lze užít pouze k účelům uvedeným v § 1 odst. 2 katastrálního zákona. Osobní údaje získané z katastru lze zpracovávat pouze při splnění podmínek obecného nařízení o ochraně osobních údajů. Podrobnosti viz https://www.cuzk.cz/.

MMB/0720689/2024
Námitky

MMB/0720689/2024

Námitka

Výrok:

Námitce se nevyhovuje.

Odůvodnění:

V rámci podání je vysloven nesouhlas s vedením tramvajové trati v ulici Šumavské z důvodu nedostatečné šířky ulice, překročení hygienických limitů, zrušení parkovacích stání, kácení zeleně a snížení hodnoty nemovitostí. Případně je poukázáno na nevyhovující současný stav dočasného vedení trolejbusové dopravy v souvislosti s uzavírkami komunikací, na možnost narušení okolních staveb, nebo vysloven názor, že současná dostupnost území MHD je dostačující.

Návrh územního plánu pro veřejné projednání nevymezuje konkrétní záměr vedení tramvajové trati v ulici Šumavské, ale vymezuje koridor územní rezervy R.DU.32 pro prověření možnosti vedení tramvajové trati ulicí Šumavskou.

Z hlediska koncepce dopravy je smyslem této rezervy možnost prověření propojení stávajících tramvajových tratí v ulicích Veveří, Kounicova a Štefánikova a tímto zajistit lepší variabilitu a stabilitu tramvajového systému. Z hlediska omezení využití území uvádíme, že územní rezerva je vymezena převážně stávajícím uličním prostorem (Doprava všeobecná DU nebo Veřejná prostranství všeobecná), tedy jeho i navazující území je možné využívat v souladu s podmínkami využití jednotlivých ploch, případně u řádně povolené zástavby v souladu s podmínkami pro integrované jevy nebo dočasné využití území. Stávající zástavba a uspořádání uličního prostoru bude pro prověřovaný záměr limitem a v tomto smyslu i předmětem vyhodnocení.

Až po zpracování a vyhodnocení prověření bude teprve rozhodnuto buď o ustoupení od sledování územní rezervy nebo aktivaci územní rezervy. Obojí však může proběhnout až v rámci následné změny územního plánu.

Tedy není vyloučeno, že v rámci prověření dojde k negativnímu průkazu možnosti vedení nebo budou vyhodnoceny jako reálné pouze některé části prověřeného propojení např. mezi ulicemi Veveří a Kounicovou. V této souvislosti mohou být rovněž následně upraveny hranice ploch dle výsledku prověření.

V současné době není v Návrhu územního plánu tramvajová trať v ulici Šumavské vymezena.

MAGISTRÁT MĚSTA BRNA
Odbor územního plánování a stavebního řádu
Došlo: 07 -08- 2024 10
Č.j. MMB: .....
Příl.: .....

548

MAGISTRÁT MĚSTA BRNA
Odbor územního plánování a stavebního řádu,
Oddělení pořizování ÚPD a ÚPP
Kounicova 67
601 67 Brno

N

NÁMITKA / PŘIPOMÍNKA

NÁZEV PROJEDNÁVANÉ ÚPD	**NÁVRH Územního plánu města Brna pro veřejné projednání (2024)**

Statutární město Brno
Doručeno: 07.08.2024
MMB/0720694/2024
listy:1 přílohy:
druh: li/sv:
mmb1es8f18dfe9

Identifikační údaje podatele

Fyzická osoba/právnická osoba

Jméno, příjmení / Název společnosti	[redacted]
Datum narození/ Identifikační číslo	
Trvalé bydliště/ Sídlo	
E-mail:	
Jsem - nejsem*) občan města Brna	**Jsem** - nejsem*) vlastníkem pozemku/u nebo stavby v ploše dotčené navrhovanou změnou Katastrální území: **Brno-Ořešín**....., parc č. .....**84/5**.....

Upřesnění obsahu námitky / připomínky (území, ke kterému se vztahuje námitka / připomínka)

Městská část	**Brno-Ořešín**
Katastrální území	**Brno-Ořešín**
Parcelní čísla pozemků (adresa, doplňující popis lokality)	**parc.č. 84/5**
Rozvojová lokalita (např. Be-1 apod.)	

Text námitky / připomínky včetně ODŮVODNĚNÍ

K podání jsou přiloženy přílohy:
počet příloh..... celkový počet stran všech příloh.....

Jsme dědičky a spolumajitelky parc.č. 84/5 v katastrálním území Brno-Ořešín v nynějším probíhajícím dědickém řízení u paní notářky Mgr.Hany Čípové po zemřelém tatínkovi, panu [redacted]

Žádáme tímto, aby parc.č. 84/5 byla změněna ze stávající orné půdy na stavební pozemek.Územní plán je výhledově zpracováván na několik let dopředu.Nevidíme v tuto chvíli důvod, proč by tento pozemek nemohl být zahrnut do stavebního plánu...na sousedním pozemku stojí rodinný dům. Zároveň je hned pod naší parcelou pozemek, který do stavebního plánu zahrnutý je.
Důvod, proč usilujeme o tuto změnu je ten, že každý z nás má své potomky, kteří by si jednou na tomto místě chtěli vybudovat svoje bydlení. V těsné blízkosti pozemku jsou inženýrské sítě a pozemek není užíván k zemědělské výrobě.
Žádáme tímto o vyjádření a odůvodnění z Vaší strany. Děkujeme za odpověď

[redacted]

V Brně dne 5.8.2024	Podpi [redacted]

**nehodící se škrtněte*

MMB/0720694/2024
Námitky

MMB/0720694/2024

Námitka

Výrok:

Námitce se nevyhovuje.

Odůvodnění:

V podání je vysloven nesouhlas s vymezenou plochou zemědělskou všeobecnou AU a je požadováno vymezení plochy bydlení.

Územní plán v souladu s § 43 odst. 1 zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů stanoví zejména základní koncepci rozvoje území obce, ochrany jeho hodnot, jeho plošného a prostorového uspořádání (dále jen "urbanistická koncepce"), uspořádání krajiny a koncepci veřejné infrastruktury atd. Plochy s rozdílným způsobem využití se vymezují především dle stávajícího nebo požadovaného způsobu využití a vymezují se i s ohledem na specifické podmínky a charakter území zejména z důvodu omezení střetů vzájemně neslučitelných činností a požadavků na uspořádání a využívání daného území.

Zpracovatel návrhu nového ÚPmB tak na základě výše uvedeného a své odbornosti prověřil, vyhodnotil a navrhl nejvhodnější možné řešení funkčního využití pozemků předmětného území. Při tvorbě vycházel zejména z aktuálních podkladů a Pokynů pro vypracování Návrhu ÚPmB, které schválilo Zastupitelstvo města Brna usnesením č. ZM7/3871 na zasedání konaném dne 19. 6. 2018. Území Ořešína mělo být dle dohody s MŽP ČR z hlediska záboru ZPF řešeno dle varianty II. Konceptu ÚPmB (2011). Návrhem ÚPmB jsou tak naplněny Pokyny pro vypracování Návrhu ÚPmB z roku 2018. Zároveň z pokynů ZMB z roku 2022 nevyplynula potřeba úpravy návrhu nového ÚPmB v předmětné lokalitě.

Zintenzivňování využití daného území je v lokalitě nežádoucí zejména z důvodu rozšiřování zastavěného území do volné krajiny na úkor orné půdy s I. a II. třídou ochrany ZPF s návazností na hodnotné přírodní zázemí města v podobě Soběšických lesů a registrovaného významného krajinného prvku (VKP Prameniště Ořešínského potoka). Předmětná plocha zemědělská tak tvoří přirozený přechodový pás mezi intenzivně zastavěným územím a přírodně hodnotnějším nezastavěným územím, kterým je také naplněn požadavek ze zadání nového ÚP z hlediska ochrany přírody a krajiny, kdy v území navazujícím na registrované VKP a chráněná území, pokud to stav dané lokality umožňuje, není žádoucí zintenzivňovat využití a vymezovat nové zastavitelné plochy.

Předmětné území je dále také součástí překryvného ochranného režimu tzv. přírodního zázemí v krajině (vyjádřený již v platném ÚPmB v podobě zelených klínů a krajinných komplexů), který je vymezen zejména z důvodu ochrany, zachování či podpory přírodních hodnot a hodnot krajinného rázu. Toto přírodní zázemí je chráněno před nepřiměřeným stavebním rozvojem, který by ohrozil existenci stávajících hodnot. v Návrhu ÚPmB graficky vyjádřené ve výkrese 2.2 Koncepce uspořádání krajiny).

V souladu s výše uvedeným, z důvodu zachování kontinuity pořizované územně plánovací dokumentace a v souladu s právními předpisy není účelné a opodstatněné měnit funkční využití území z plochy zemědělské všeobecné AU na plochu bydlení.

Na základě uvedeného není námitce vyhověno.

MAGISTRÁT MĚSTA BRNA
Odbor územního plánování a stavebního řádu
Došlo: 07 -08- 2024 10
Č.j. MMB: .....
Příl.: .....

MAGISTRÁT MĚSTA BRNA
Odbor územního plánování a rozvoje
Kounicova 67
601 67 Brno

549 N

Věcně shodná připomínka k návrhu Územního plánu města Brna a zmocnění zástupce veřejnosti

NÁZEV PROJEDNÁVANÉ ÚPD	**NÁVRH Územního plánu města Brna pro společné jednání (2024)**

Statutární město Brno
Doručeno: 07.08.2024
MMB/0720698/2024
listy:1 přílohy:
druh: li/sv:

Identifikační údaje podatele – zástupce veřejnosti

Jméno, příjmení / Název společnosti	[redacted]
Datum narození/ Identifikační číslo	[redacted]
Trvalé bydliště/ Sídlo	[redacted]
E-mail:	[redacted]

Upřesnění obsahu připomínky (území, ke kterému se vztahuje připomínka)

Městská část	**CZ 0642Brno-město obec 582786 Brno**
Katastrální území	**611743 Medlánky**
Parcelní čísla pozemků (adresa, doplňující popis lokality)	902 zahrada 903 zahrada
Rozvojová lokalita (např. Be-1 apod.)	Zeleň krajinná

Text připomínky

A. Věcně shodná připomínka

My, níže uvedení a podepsaní občané statutárního města Brna, uplatňujeme v souladu s § 23 odst. 2 a 3 a § 52 zákona č. 183/2006 Sb., zákon o územním plánování a stavebním řádu (dále jen „stavební zákon“) tyto věcně shodné připomínky k návrhu Územního plánu města Brna, které je jeho pořizovatelem:

Nesouhlasíme s předpokládaným záborem pozemků výše uvedených parcel ,jejichž jsme vlastníci ve společném jmění manželů, tedy zahrady na parcele 902a903 .
Nesouhlasíme s odvodněním návrhu tohoto opatření které v dokumentaci schází ale rozpracováno.
Jedná se o kód změn Me 409 Medlánky krajinná zeleň viz.Příloha 3 .1 zábory v navržených plochách změn str.20.
Požadujeme ponechání stávajícího stavu, kdy vpravo i vlevo jsou stávající pozemky zahrad v režimu beze změn a naše pozemky jsou předmětem neupřesněné manipulace. Přitom společenství vlastníků vlevo i vpravo provozuje společný vodovod (cca 20 zahrad) a dále společnou elektrickou přípoku na parcelách 894,895,896,897,898,899,900,901,902,903.

Odůvodnění: Zahrady plní řadu důležitých a nezastupitelných funkcí. Jsme přesvědčení, že likvidace bude mít negativní a nevratné ekologické, ekonomické a sociální dopady.

1. Sociální funkce

Zahrady jsou využívány především seniory nebo rodinami s malými dětmi a vzniká tak unikátní mezigenerační pospolitost, kde jsou nabyté vědomosti seniorů cenným zdrojem poznání pro mladší generace. Vzhledem k prokázanému stárnutí populace vznikají úvahy odborníků i veřejnosti o možnostech podpory společného soužití generací, navázání a posílení mezigeneračního dialogu a solidarity a podpory mezigeneračního učení. Zahrady svou charakteristikou k výše zmíněnému vytváří přirozený prostor. Provozem se přirozeně vytváří autentický komunitní život v Brně. Senioři zde tráví převážnou část dne v aktivní činnosti, která je prokazatelně velmi účinnou strategií pro prevenci jevů jako je depresivita, omezená mobilita a nemocnost všeobecně. Pobyt a pohyb při práci na zahrádce snižuje výskyt a tíži civilizačních chorob a výrazně zlepšuje kvalitu života.

2.mladší generaci také dává pobyt v zahrádkách příležitost k poznávání stáří, jakožto plnohodnotného období lidského života a k podpoře pozitivního vnímání starších osob, které mohou být velmi cenným zdrojem znalostí a dovedností. Naopak pro starší členy kolonie může tento mezigenerační kontakt znamenat pozitivní impuls v porozumění mladším generacím a rovněž zvýšení vlastní sebehodnoty.

3. Potravinová soběstačnost
Nejen v době koronavirové krize, tedy v časech omezeného přístupu k čerstvým potravinám, znamenají zahrádky jedinečný fenomén. Samozásobitelství potravinami se v západních státech stává pro obyvatele měst módou a ekologickou alternativou a do budoucna bude tento trend nepochybně vzrůstat. Je prokázáno, že v posledních desetiletích obyvatelé západoevropských měst kouzlo zahradničení znovu objevují. Jejich zájem přitom vychází z částečně nových motivací – environmentálního uvědomění, zájmu o kvalitu a původ potravin, potřeby kontaktu s přírodním prostředím.

4. Ekologické hledisko

• Plochy zahrádek se vyznačují vysokou biodiverzitou, jsou bydlištěm mnoha rostlinných i živočišných druhů (bezobratlých i obratlovců), což bylo potvrzeno mnoha odbornými pracemi.
• V zahrádáche jsou chována včelstva, jejichž počty celosvětově každoročně ubývají
• Zahrádky jsou také významným útočištěm ptáků, vyskytuje se zde velké množství ptáků, dokonce druhy chráněné a silně ohrožené
• Plochy zahrádek pozitivně ovlivňují denní a noční výkyvy teplot, zvláště v letním období ochlazují okolí a zmírňují tak efekt městského tepelného ostrova. Díky své rozmanité vegetaci zlepšují kvalitu ovzduší a snižují prašnost a hluk v okolí. • Zahrádky se se významně podílí na zadržování vody v regionu
• Zahrádky vytváří „zelené plíce města“ a jsou tedy prospěšné nejen samotným zahrádkářům, ale i ostatním obyvatelům města.

Závěr:
Zahrádky dlouhodobě naplňují podmínky využití ploch městské zeleně Z, to znamená chrání a rozvíjí přírodní a krajinné hodnoty, stabilizují a významně zlepšují mikroklimatické podmínky na území města .

B. Zmocnění zástupce veřejnosti

níže uvedené a podepsané osoby, které uplatňují věcně shodnou připomínku k návrhu Územního plánu města Brna zmocňují [redacted]

aby je zastupoval/a jako zástupce veřejnosti při pořizování návrhu Územního plánu města Brna a k návrhu územního plánu města Brna podal/a námitky na základě věcně shodných připomínek, a aby je projednal/a podle stavebního zákona.

C. Přijetí zmocnění

Toto zmocnění přijímám. [redacted]

V Brně dne ..6.8..... 2024

Součástí podání je příloha na str3

celkový počet stran Připomínky :

Věcně shodná připomínka k Návrhu územního plánu města Brna a zmocnění zástupce veřejnosti:

Nesouhlasíme s předpokládaným záborem pozemků výše uvedených parcel ,jejichž jsme vlastníci ve společném jmění manželů, tedy zahrady na parcele 902a903 .
Nesouhlasíme s odvodněním návrhu tohoto opatření které v dokumentaci schází ale rozpracováno.
Jedná se o kód změn Me 409 Medlánky krajinná zeleň viz.Příloha 3
.1 zábory v navržených plochách změn str.20.
Požadujeme ponechání stávajícího stavu, kdy vpravo i vlevo jsou stávající pozemky zahrad v režimu beze změn a naše pozemky jsou předmětem neupřesněné manipulace. Přitom společenství vlastníků vlevo i vpravo provozuje společný vodovod (cca 20 zahrad) a dále společnou elektrickou přípoku na parcelách 894,895,896,897,898,899,900,901,902,903.

Seznam občanů a občanek města Brna, kteří uplatňují tuto věcně shodnou připomínku k Návrhu územního plánu města Brna a zmocňují výše uvedeného zástupce veřejnosti. Níže podepsaní svým podpisem také potvrzují, že při podpisu měli k dispozici kompletní znění této věcně shodné připomínky a jejího zdůvodnění, a že souhlasí se shromažďováním, uchováním a zpracováním svých osobních údajů po dobu nezbytně nutnou.

Seznam občanů a občanek města Brna, kteří uplatňují tuto věcně shodnou připomínku k Návrhu územního plánu města Brna a zmocňují výše uvedeného zástupce veřejnosti. Níže podepsaní svým podpisem také potvrzují, že při podpisu měli k dispozici kompletní znění této věcně shodné připomínky a jejího zdůvodnění, a že souhlasí se shromažďováním, uchováním a zpracováním svých osobních údajů po dobu nezbytně nutnou.

Poř. číslo	Jméno a příjmení	Datum narození	Trvalý pobyt	Podpis
1.	[redacted]			

V Brně dne 6.8.2024	Podpis: [redacted] .....

MMB/0720698/2024
Námitky

MMB/0720698/2024

Námitka

Výrok:

Námitce se nevyhovuje.

Odůvodnění:

Podatel nesouhlasí s vymezenou plochou zeleně krajinné v předmětném území v k.ú. Medlánky v lokalitě Medláneckých kopců.

Územní plán v souladu s § 43 odst. (1) „stavebního zákona“ stanoví zejména základní koncepci rozvoje území obce, ochrany jeho hodnot, jeho plošného a prostorového uspořádání (dále jen "urbanistická koncepce"), uspořádání krajiny a koncepci veřejné infrastruktury atd. Plochy s rozdílným způsobem využití se dle vyhlášky č. 501/2006 Sb., o obecných požadavcích na využívání území, vymezují především dle stávajícího nebo požadovaného způsobu využití a vymezují se i s ohledem na specifické podmínky a charakter území zejména z důvodu omezení střetů vzájemně neslučitelných činností a požadavků na uspořádání a využívání daného území. Pouze druh pozemku či způsob využití pozemku vyplývající z KN nejsou pro vymezení ploch s rozdílným způsobem využití v územním plánu primárním a jediným kritériem.

Zpracovatel Návrhu ÚPmB tak na základě uvedeného, své odbornosti, aktuálních podkladů a Pokynů pro vypracování Návrhu ÚPmB, které schválilo Zastupitelstvo města Brna usnesením č. ZM7/3871 na zasedání konaném dne 19. 6. 2018, navrhl řešení funkčního využití části předmětného území v k.ú. Medlánky. Dále Návrh ÚPmB prošel přepracováním s ohledem na Pokyny ZMB z roku 2022 a byl uveden do jednotného standardu ÚPD dle stavebního zákona a jeho prováděcích předpisů. V Návrhu ÚPmB je tak v předmětné lokalitě zejména z důvodu zachování kontinuity pořizované územně plánovací dokumentace (ve všech variantách Konceptu ÚPmB a také v platném ÚPmB je vymezena plocha krajinné zeleně) a v souladu s právními předpisy navržena plocha krajinné zeleně s vymezenými překryvnými ochrannými režimy přírodního zázemí v krajině a významných pohledových území. Návrhem pro veřejné projednání ÚPmB (2024) jsou tak naplněny Pokyny pro vypracování Návrhu ÚPmB a požadavky na zpracování nové územně plánovací dokumentace s dílčími úpravami vyplývajícími z jednotlivých fází pořizování/projednávání (2020-2024).

Ochranný režim přírodní zázemí v krajině a pohledově významné území (vyjádřený již v platném ÚPmB (1994) v podobě zelených klínů a krajinných komplexů a zelených horizontů) je vymezen zejména z důvodu ochrany, zachování či podpory přírodních hodnot a hodnot krajinného rázu. Toto přírodní zázemí je chráněno před nepřiměřeným stavebním rozvojem, který by ohrozil existenci stávajících hodnot, a proto není účelné zintenzivňovat využití daného území. Pohledově významné území je vymezeno za účelem ochrany ploch s mimořádnou hodnotou v rámci celkového obrazu města a krajinného rázu městské krajiny. Mimořádnými hodnotami se rozumí zejména morfologie terénu, vegetační kryt, charakteristické prostorové uspořádání zástavby, její orientace a hmotové řešení. Záměry (zejména jejich hmotové parametry) v těchto plochách nesmí tuto hodnotu podstatně negativně narušit. V Návrhu ÚPmB jsou tyto ochranné režimy graficky vyjádřeny ve výkrese 2.2. Koncepce uspořádání krajiny.

Dále uvádíme, že předmětné území přímo navazuje na objekty ochrany přírody a krajiny (zvlášť chráněná území "PP Medlánecké kopce" včetně jeho ochranného pásma, skladebné prvky územního systému ekologické stability (ÚSES) apod.).

Nicméně z obecných podmínek využití území Návrhu pro veřejné projednání ÚPmB (2024) (viz kap 6.2 závazné textové části) je zřejmé: "… Jestliže byl do doby účinnosti tohoto územního plánu vydán správní akt, kterým je stavba nebo záměr povolován, popř. umísťován, jsou tyto záměry přípustné. Na tyto záměry se rovněž vztahují pravidla pro práci s integrovanými jevy...", a také "Jestliže způsob využití dosavadních staveb a zařízení (popř. způsob využití území) legálně umístěných nebo povolených ke dni účinnosti tohoto územního plánu neodpovídají hlavnímu, přípustnému nebo podmíněně přípustnému využití plochy s rozdílným způsobem využití, nebo prostorové parametry neodpovídají stanoveným

MMB/0720698/2024
Námitky

prostorovým regulativům, jsou tyto stavby a zařízení (popř. způsob využití území) přípustné. Záměry na změny těchto staveb a zařízení (včetně případných úprav dosavadního způsobu využití) a vedlejší stavby ke stavbě hlavní jsou podmíněně přípustné za podmínky…". Řešení zachování právní kontinuity je popsáno v textové části odůvodnění (kapitola 5.).
Dále lze také doplnit, že vydané územní rozhodnutí (stavební/kolaudační povolení) je jedním z nástrojů územního plánování a územní plán, nehledě na ním stanovené funkční využití a prostorové uspořádání území, nijak neznemožňuje, neomezuje či jinak nebrání realizaci záměrů s pravomocně vydaným územním rozhodnutím (stavebním/kolaudačním povolením).
Předmětné území nebylo prověřováno pro účel zahrádek ani územní studií (ÚS) "Návrh využití zahrádkářských lokalit na území města Brna" (Atelier ERA, 2018), která se ve své "návrhové" části věnovala pouze lokalitám, které byly Konceptem ÚPmB určeny jako plocha zahrádek; zejména z toho důvodu zde nyní nelze potvrdit a vymezit neprověřené funkční využití pro rekreaci (zahrádky).
Výše uvedené jasně prokazuje, že navržené řešení respektuje základní cíle územního plánování, zejména dle § 18 odst. 4, 5 a 6, jež ukládají v procesu územního plánu dbát na ochranu nezastavěného území, přírody a krajiny, a proto je v Návrhu pro veřejné projednání ÚPmB (2024) celé předmětné území v k.ú. Medlánky důvodně určeno jako plocha krajinné zeleně s vymezenými "překryvnými a ochrannými režimy" (přírodní zázemí v krajině a pohledově významné plochy) a není účelné a opodstatněné toto vymezení měnit a zintenzivňovat tak využití předmětného území na neprověřenou funkci.

Statutární město Brno
Doručeno: 07.08.2024
MMB/0720702/2024
listy: přílohy: 1
druh: li/sv:
mmb1es8f18dfef

922 DS

MAGISTRÁT MĚSTA BRNA
Odbor územního plánování a stavebního řádu,
Oddělení pořizování ÚPD a ÚPP
Kounicova 67
601 67 Brno

N

NÁMITKA

NÁZEV PROJEDNÁVANÉ ÚPD	**NÁVRH Územního plánu města Brna pro veřejné projednání (2024)**

Identifikační údaje podatele

Název společnosti	LUCROS SICAV a.s.		
Identifikační číslo	28507428		
Sídlo	Ulice a číslo orientační Skorkovská 1310	PSČ 19800	Město Praha 9 - Kyje
E-mail:	[redacted]		

Jsme vlastníkem pozemků a staveb v ploše dotčené navrhovanou změnou Katastrální území Židenice, parc čísla: 387/1; součástí pozemku je stavba, 387/2, 387/3; součástí pozemku je stavba, 388; součástí pozemku je stavba, 389

Upřesnění obsahu námitky (území, ke kterému se vztahuje námitka)

Městská část	Židenice
Katastrální území	Židenice
Parcelní čísla pozemků (adresa, doplňující popis lokality)	387/1; součástí pozemku je stavba 387/2 387/3; součástí pozemku je stavba 388; součástí pozemku je stavba 389
Rozvojová lokalita (např. Be-1 apod.)	VL.V2

Text námitky včetně ODŮVODNĚNÍ

K podání jsou přiloženy přílohy: počet příloh 0 celkový počet stran všech příloh 0

Námitka:
Jako vlastníci výše uvedených pozemků a staveb podáváme námitku vůči jejich zařazení do plochy lehké výroby VL.V2 resp. doprava všeobecná - DU.
Požadujeme, aby všechny námi vlastněné pozemky byly zařazeny do funkční plochy SU-V6.

Odůvodnění:
Uvedené pozemky sloužily léta pro potřeby prodejny SIKO Koupelny & Kuchyně, která se však v dohledné době bude stěhovat do nové lokality v jiné části města a tyto pozemky tedy pozbydou své původní dlouholeté funkce.

Zařazení většiny této plochy do funkce VL není v souladu ani s dnešním využitím, kdy v místě žádná lehká výroba neprobíhá. Jeho využití k lehké výrobě by neprospívalo ani rezidenčním plochám v okolí, ani nám jako vlastníkovi, který pro ně již nemá průmyslové využití. Navíc je stávající areál jednou z posledních lokalit v okolí s jinou výrazné odlišnou funkcí než bydlení.

Námi zamýšlenému rozvoji podle našeho názoru nejlépe vyhoví funkční využití SU – smíšené obytné všeobecné. Regulativy pro toto funkční využití umožňují umístit na dotčené pozemky celé spektrum funkcí (včetně nerušící výroby). Tato část Židenic je vyhledávaná pro rezidenční bydlení mimo jiné z důvodu blízkosti do centra a skvělé dopravní obslužnosti, čímž podporuje dlouhodobý záměr být „městem krátkých vzdáleností".

Pokud jde o stanovení výškových limitů, v dotčené lokalitě je dle našeho názoru možné uvažovat o stavbách o cca 8 nadzemních podlažích (i vyšších). Lokalita se nachází v blízkosti několika dopravních staveb a je tedy dopravně velmi dobře obsloužitelná. Řešení s více patry navíc umožňuje lepší využití parteru např. pro zeleň nebo jiné rekreační plochy (vodní prvky, sportoviště).

Za vhodnou strukturu zástavby považujeme volnou. Tato struktura umožní řešení s volným parterem a nejlépe se přizpůsobí návaznostem na okolní zejména dopravní stavby.

V jihozápadní části dotčených pozemků došlo v období mezi společným a veřejným projednáním k posunutí hranice funkční plochy DU směrem do námi vlastněných pozemků. S tímto posunutím nesouhlasíme. Do území DU je v novém návrhu zařazena i stávající budova. Vzhledem k tomu, že návrh nového územního plánu v tomto místě neuvažuje s žádnou novou dopravní infrastrukturou, v návrhu se v této lokalitě nenachází žádná veřejně prospěšná stavba, považujeme z uvedených důvodů rozšíření funkční plochy za neopodstatněné a nekoncepční.

Věříme, že námi uvedené námitce bude možné vyhovět mimo jiné i z důvodu, aby nebyl zablokován rozvoj této části města.

V Praze dne 6.8.2024	Podpis: ..... [redacted] .....

**nehodící se škrtněte*

LUCROS SICAV a.s. ①
Skorkovská 1310
198 00 Praha 9 - Kyje
IČ : 28507428, DIČ : CZ28507428

MMB/0720702/2024
Námitky

MMB/0720702/2024

Námitka

Výrok:

Námitce se nevyhovuje.

Odůvodnění:

Podatel požaduje přeřazení pozemků v jeho vlastnictví, jež jsou součástí stabilizované plochy lehké výroby VL.V2, do plochy smíšené obytné všeobecné s volnou zástavbou a výškovou hladinou 6 – SU.V6.

Jedná se o pozemky při ulici Nezamyslova, v klínu mezi tramvajovou a železniční tratí a silniční radiálou Ostravská. V současné době nelze požadavek tohoto rozsahu zohlednit – jedná se o naprosto nový, odlišný způsob využití území, který pro tuto lokalitu nebyl dosud z územně plánovacího hlediska prověřován. V rámci celého procesu pořizování NÚP byla lokalita řešena jako plocha pro produkční funkci v návaznosti na stávající stav v území.

Upozorňujeme, že podatel není jediným vlastníkem pozemků v dané funkční ploše; v současné době část pozemků v ploše vlastní statutární město Brno a spol. ELKOT Brno s.r.o a je využívána pro výrobu a skladování.

Podotýkáme, že jakýkoliv vlastník pozemku nemá v obecné rovině právní nárok na stanovení takových podmínek rozvoje plochy, zahrnující pozemky v jeho vlastnictví, které by plně vyhovovaly jeho soukromoprávním zájmům, neboť cílem územního plánování je dosáhnout obecně prospěšného souladu veřejných a soukromých zájmů na rozvoji území (§ 18 odst. 2 stavebního zákona). Jde tedy o nalezení spravedlivé rovnováhy mezi soukromým zájmem a zájmem veřejným. Uvedený závěr vyplývá např. také z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 3. 2008, č. j. 2 Ao 1/2008-51, ve kterém je mimo jiné uvedeno, že „z žádné zákonné normy či normy práva ústavního nelze dovodit existenci subjektivního práva vlastníka nemovitosti, aby v rámci územně plánovací dokumentace byla tato nemovitost zahrnuta do určitého konkrétního způsobu využití.“

Z důvodu zachování zásady kontinuity územně plánovací dokumentace a také z důvodu zachování právní jistoty a legitimních očekávání ostatních majitelů nemovitostí v dané lokalitě je vhodné a účelné plochy výroby ponechat.

Statutární město Brno
Doručeno: 07.08.2024
MMB/0720703/2024
listy: přílohy:2
druh: li/sv:
mmb1es8f18dff0

735 DV

N

MAGISTRÁT MĚSTA BRNA
Odbor územního plánování a stavebního řádu,
Oddělení pořizování ÚPD a ÚPP
Kounicova 67
601 67 Brno

NÁMITKA

NÁZEV PROJEDNÁVANÉ ÚPD	NÁVRH Územního plánu města Brna pro veřejné projednání (2024)

Identifikační údaje podatele

Název společnosti	FCMV Bezručova s.r.o.		
Identifikační číslo	11925574		
Sídlo	Ulice a číslo orientační Londýnské náměstí 881/6	PSČ 639 00	Město Brno - Štýřice
E-mail: pavel.vokal@salirione.com	DS: jz8mkwb	tel. č.: 607 274 948	

Upřesnění obsahu námitky (území, ke kterému se vztahuje námitka)

Městská část	Staré Brno
Katastrální území	Staré Brno [610089]
Parcelní čísla pozemků (adresa, doplňující popis lokality)	1523 a stavba na parc.č. 1523 - Budova bez čísla popisného nebo evidenčního 1524 a stavba na parc.č. 1524 č.p.90, 1525 1526/2 a stavba na parc.č. 1526/2 - Budova bez čísla popisného nebo evidenčního Adresa: Bezručova 90/22
Rozvojová lokalita (např. Be-1 apod.)	SU.K4

Text námitky

K podání jsou přiloženy přílohy:
počet příloh 0 celkový počet stran všech příloh 0

Námitka:
Požadujeme, aby dotčená rozvojová lokalita byla upravena ve smyslu navýšení výškové hladiny na úroveň hladiny 5: 12 m–28 m

Odůvodnění námitky:
V dotčeném území se již dnes nachází budovy o 7 nadzemních podlažích, jejichž výška je cca 25 m. Stanovení výškového regulativu na hladinu 4 tj. 9 – 22 m tedy neodpovídá současnému stavu a proto jej považujeme za chybný. Území se navíc nachází v zóně se shodným charakterem Z2.11 – Staré Brno a v požadavcích na ochranu hodnot a jejich rozvoj pro tuto zónu se mimo jiné uvádí, že je v území potřeba „respektovat jednotnou výškovou úroveň zástavby, nižší objekty postupně dostavovat na úroveň charakteristickou v dané ulici“. To je ve zjevném rozporu s navrhovanou výškovou hladinou 4.
Naším zájmem je revitalizace námi vlastněného území a dostavba navazující na sousední blokovou zástavbu. V souladu s požadavky na stabilizované plochy a požadavky na ochranu hodnot a jejich rozvoj dotčené zóny předpokládáme výstavbu na podobné výškové úrovni jako stávající zástavba. Pro tento záměr je však nezbytné upravit výškovou hladinu na úroveň 5.

V Brně dne 07.08.2024

Podpis: [redacted]

MMB/0720703/2024
Námitky

MMB/0720703/2024

Námitka

Výrok:

Námitce se nevyhovuje.

Odůvodnění:

Podatel nesouhlasí s vymezením výškové hladiny 4 v ploše SU.K4 při ulici Křídlovické a požaduje zvýšení na hladinu 5.

Jedná se o blok bytových domů mezi ulicemi Křídlovická – Bezručova – Hybešova – Leitnerova, který je zařazen do stabilizované plochy smíšené obytné všeobecné SU. Jelikož se jedná o stabilizované území, stanovení výškové hladiny vychází ze současného stavu v území. Výšková úroveň zástavby 4 představuje výškové rozpětí 9 – 12 m (tj. 3-7 podlaží), což plně odpovídá stavu okolní zástavby. Územní plán je koncepční dokument, a tedy stávající excesy automaticky nezakládají nutnost vymezit takovou výškovou hladinu odpovídající těmto stavbám. Výšková hladina 4 se nachází v celém širším území, přičemž celé širší území je již urbanisticky založené a stabilizované.

Na základě výše uvedeného není možné námitce vyhovět.

Statutární město Brno
Doručeno: 07.08.2024
MMB/0720705/2024
listy: přílohy:7
druh: listy:
mmb1es8f18dff2

898 DS

MAGISTRÁT MĚSTA BRNA
Odbor územního plánování a stavebního řádu,
Oddělení pořizování ÚPD a ÚPP
Kounicova 67
601 67 Brno

M

NÁMITKA / PŘIPOMÍNKA

NÁZEV PROJEDNÁVANÉ ÚPD	NÁVRH Územního plánu města Brna pro veřejné projednání (2024)

Identifikační údaje podatele

Fyzická osoba/právnická osoba

Jméno, příjmení / Název společnosti	Brno Eastgate I. s.r.o.		
Datum narození/ Identifikační číslo	283 14 522		
Trvalé bydliště/ Sídlo	Ulice a číslo orientační U Svitavy 1077/2, Černovice	PSČ 618 00	Město Brno
E-mail:	[redacted]		
Jsem občan města Brna	Jsem vlastníkem pozemků v ploše dotčené navrhovanou změnou Katastrální území Slatina, parc č. 2002/177, 2002/3, 2002/36, 2002/169, 2002/162,2002/172, 2002/171, 2002/170, 2002/4, 2002/11, 2002/10, 2002/14, 2002/13, 2002/15, 2002/332002/174.		

Upřesnění obsahu námitky / připomínky (území, ke kterému se vztahuje námitka / připomínka)

Městská část	Slatina
Katastrální území	Slatina
Parcelní čísla pozemků (adresa, doplňující popis lokality)	Katastrální území Slatina, parc č. 2002/177, 2002/3, 2002/36, 2002/169, 2002/162,2002/172, 2002/171, 2002/170, 2002/4, 2002/11, 2002/10, 2002/14, 2002/13, 2002/15, 2002/332002/174.
Rozvojová lokalita (např. Be-1 apod.)	

Text námitky / připomínky včetně ODŮVODNĚNÍ

K podání jsou přiloženy přílohy:
počet příloh: 6 příloh

Vážení,
podáváme touto cestou námitku do Návrhu územního plánu pro veřejné projednání (2024), které již proběhlo 31. 7. 2024. Námitky je možné podat v termínu do 7. 8. 2024 včetně.

Naše společnost je vlastníkem pozemků uvedených v této námitce. K dotčeným pozemkům bylo vydáno **Stavební povolení č. j. MCBSLA/04104/10/TO-SÚ/Mach**, které nabylo právní moci dne 5. 11. 2010 **(Příloha č. 1)** a na základě kterého byla zahájena stavba „Obytný soubor Šmahova – část A resp. II. etapa, Brno-Slatina, část Polyfunkční soubor Řípská – objekty Y a Z". Stavba byla zahájena vybudováním technické infrastruktury a přípojek pro navržený stavební záměr.

Následně bylo ke stejnému stavebnímu záměru vydáno **Rozhodnutí o změně územního rozhodnutí a změně stavebního povolení č. j. MCBSLA/03601/24/OVÚR/POKI**, které nabylo právní moci 30. 5.

2024 **(Příloha č. 2)** a stavební záměr byl přejmenován na „Polyfunkční soubor Eastgate, Brno-Slatina", který bude vybudován na dotčených pozemcích.

Návrh územního plánu je v kolizi s povoleným a již zahájeným stavebním záměrem dle výše uvedených povolení, a to v rozsahu vyznačeném v Koordinačním situačním výkresu **(Příloha č. 3)**, kde je zobrazena povolená a zahájená novostavba stavebního záměru a kolize s navrženým zněním nového územního plánu (oranžová přerušovaná čára).

Návrh územního plánu v dotčené ploše kolize navrhuje plochy stabilizované, dopravu všeobecnou. Toto je však ve vyznačením rozsahu (Příloha č. 3) v rozporu s povoleným a již zahájeným stavebním záměrem, kterému odpovídá stav plochy stabilizované, smíšené obytné všeobecné, se strukturou volné zástavby, výškovou úrovní zástavby 12-28 m.

Na základě této námitky nesouhlasíme s navrženým způsobem a rozsahem plochy stabilizované, dopravy všeobecné na dotčených pozemcích a žádáme o upravení návrhu územního plánu tak, aby plně respektoval stav vydaných a pravomocných povolení k zahájenému stavebnímu záměru, jak vyplývá z Koordinačního situačního výkresu.

Dále k této námitce připojujeme výřez návrhu územního plánu na dotčených pozemcích týkající se dopravy **(Příloha č. 4)**, snímek letecké mapy dotčených pozemků **(Příloha č. 5)** a výřez návrhu územního plánu na dotčených pozemcích týkající se hlavního výkresu **(Příloha č. 6)**.

Žádáme Vás o úpravu návrhu územního plánu tak, aby plně respektoval platná a pravomocná povolení k zahájenému stavebnímu záměru na dotčených pozemcích a nezasahoval kolizním způsobem do navrženého a povoleného způsobu využití dotčených pozemků, neboť územní plán musí respektovat platná rozhodnutí, kterými se rozhoduje v území o umístění a povolení stavebních záměrů.

V Brně dne 7. 8. 2024	Podpis: Brno Eastgate I. s.r.o. Mgr. Aleš Zadražil, jednatel Ing. Václav Fučík, jednatel

**nehodící se škrtněte*

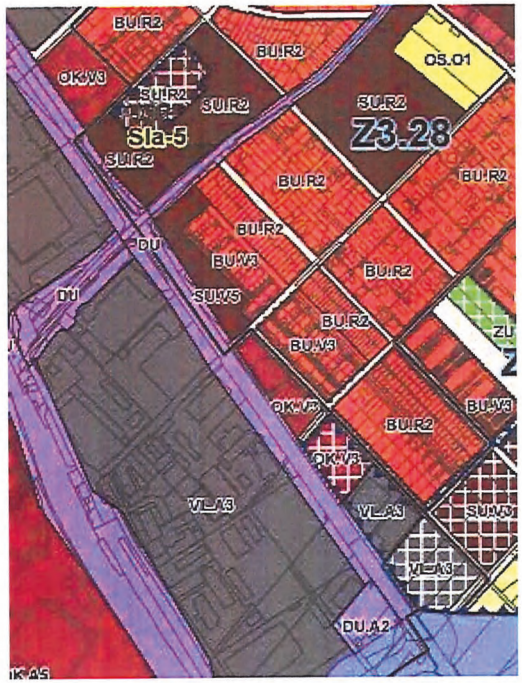
BU.R2
BU.R2
OS.01
OK.V3
SU.R2
SU.R2
SU.R2
Sta-5
Z3.28
SU.R2
BU.R2
BU.R2
BU.R2
DU
BU.V3
BU.R2
DU
SU.V5
BU.R2
BU.V3
ZU
OK.V3
BU.V3
BU.R2
OK.V3
VL.A3
VL.A3
SU.V3
VL.A3
DU.A2

Křehlíkova
Pivodova
Tuřanka
Řípská
Křehlíkova
Tuřanka
Řípská
Ponětovická
Řípská
Blažovická

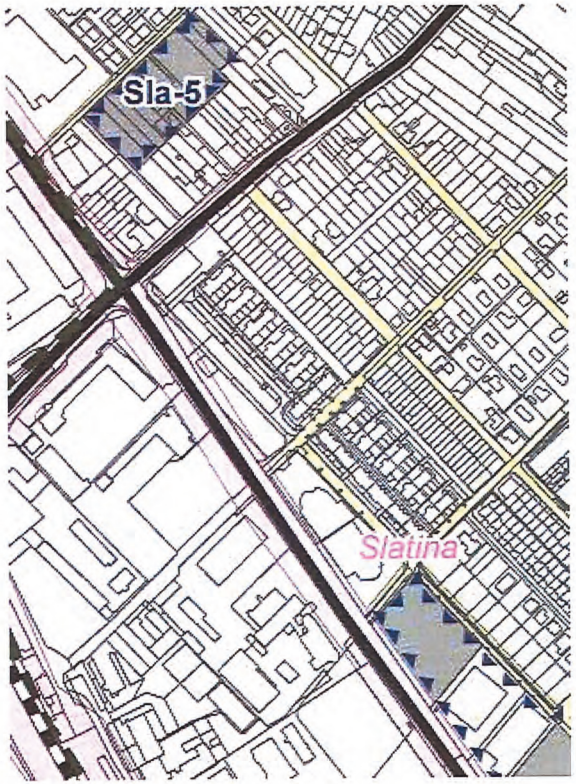
Sla-5
Slatina

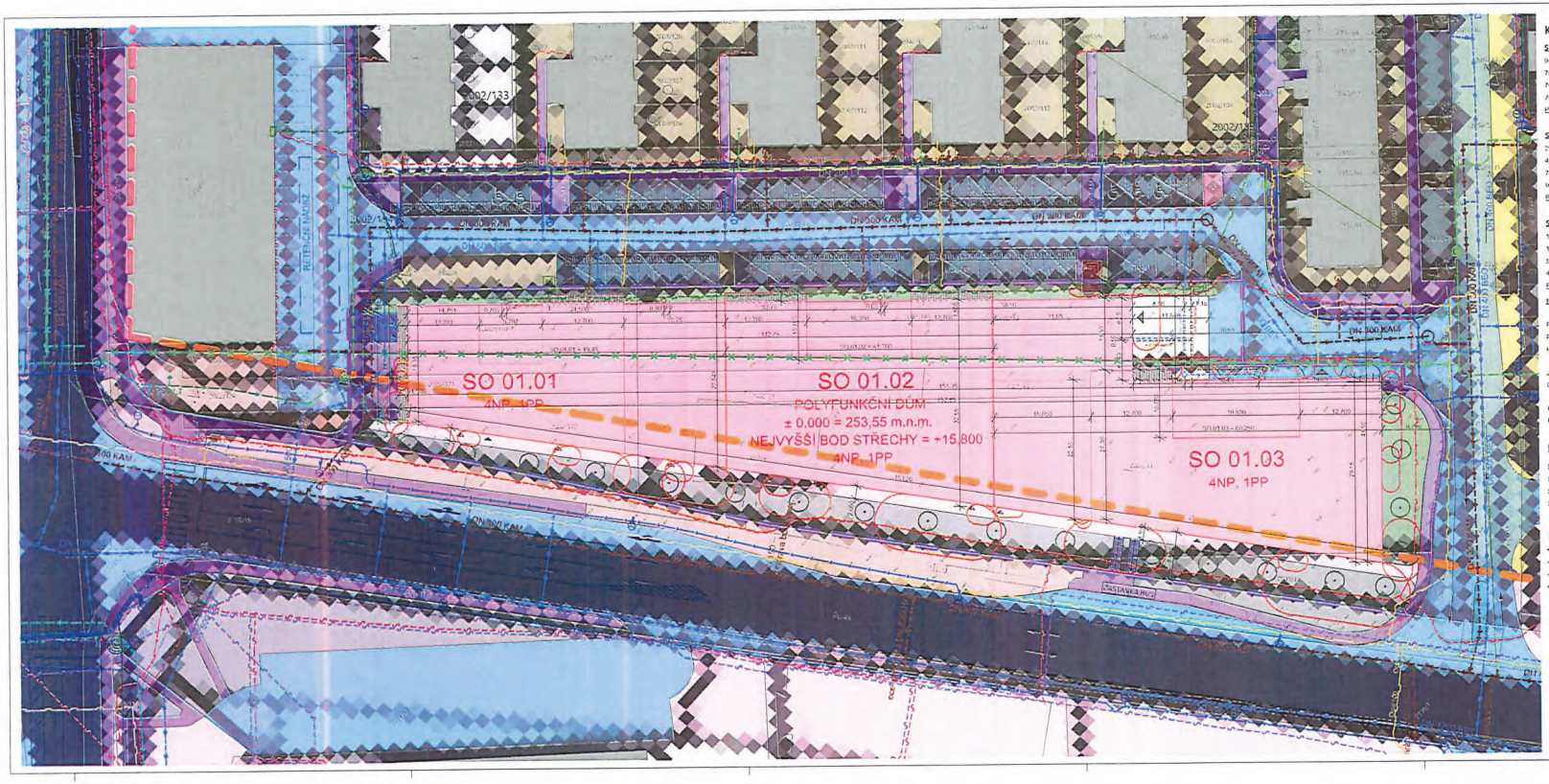
SO 01.01
4NP, 1PP
SO 01.02
POLYFUNKČNÍ DŮM
± 0,000 = 253,55 m.n.m.
NEJVYŠŠÍ BOD STŘECHY = +15,800
4NP, 1PP
SO 01.03
4NP, 1PP
2002/133
2002/134
DN 300 KAM
DN 400 KAM
DN 500 KAM
DN 600 KAM
DN 800 KAM
DN 1000 KAM
DN 1200 KAM
DN 1500 KAM
DN 1800 KAM
DN 2000 KAM
DN 2200 KAM
DN 2400 KAM
DN 2500 KAM
DN 2700 KAM
DN 3000 KAM
DN 3200 KAM
DN 3500 KAM
DN 3700 KAM
DN 4000 KAM
DN 4200 KAM
DN 4500 KAM
DN 4700 KAM
DN 5000 KAM
DN 5200 KAM
DN

Úřad městské části města Brna
Brno - Slatina

B R N O

ODBOR VÝSTAVBY A ÚZEMNÍHO ROZVOJE, STAVEBNÍ ÚŘAD, TILHONOVA 59, 627 00 BRNO

NAŠE ČJ.: MCBSLA/03601/24/OVÚR/POKI
SPIS. ZN.: S MCBSLA/06664/23/POKI
OPR.ÚŘ.OSOBA: Ing. Jitka Pokorová
TEL.: 533 433 587
E-MAIL: pokorova.jitka@mcslatina.cz
ID DS: bj9b3rx
DATUM: 10.05.2024

Toto rozhodnutí nabylo právní moci dne 30. 5. 2024 a je vykonatelné.
Úřad městské části města Brna, Brno-Slatina
Stavební úřad
627 00, Brno, Tilhonova 59
V Brně dne ...[redacted]

Brno Eastgate I. s.r.o., IČO 28314522, U Svitavy 1077/2, Černovice, 618 00 [redacted]

ul. Řípská, změna územního rozhodnutí a změna stavby nazvané: **„Obytný [redacted] – část A resp. II. etapa, Brno-Slatina, část Polyfunkční soubor Řípská – objekty Y, Z“,** před jejím dokončením, ve společném řízení

ROZHODNUTÍ

Úřad městské části města Brna, Brno - Slatina, Odbor výstavby a územního rozvoje - stavební úřad, (dále jen „stavební úřad“), jako stavební úřad příslušný podle § 13 odst. 1 písm. c) zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů (dále jen "stavební zákon"), místně příslušný podle § 11 odst. 2 zák. č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších zákonů (dále jen "správní řád"), věcně a místně příslušný podle čl. 18 odst. 2 písm. b) obecně závazné vyhlášky statutárního města Brna č. 20/2001, kterou se vydává Statut města Brna, obdržel žádost o změnu územního rozhodnutí a změnu stavby nazvané: **„Obytný soubor Šmahova – část A resp. II. etapa, Brno-Slatina, část Polyfunkční soubor Řípská – objekty Y, Z“,** před jejím dokončením, ve společném územním a stavebním řízení, kterou dne 06.09.2023 podala, dne 08.01.2024 a dne 27.03.2024 doplnila spol. **Brno Eastgate I. s.r.o., IČO 28314522, U Svitavy 1077/2, Černovice, 618 00 Brno,** kterou zastupuje spol. STAVOS Engineering s.r.o., IČO: 49447513, U Svitavy č.p. 1077/2, Černovice, 618 00 Brno (dále jen "stavebník").

Tato stavba byla umístěna 13.10.2008 územním rozhodnutím č. 232 pod č.j.: TO-SÚ/1110/230-rozh/08/Hav, s nabytím právní moci dne 19.11.2008 a povolena dne 14.10.2010 stavebním povolením č.j.: MCBSLA/04104/10/TO-SÚ/Mach s nabytím právní moci dne 05.11.2010. Následovala změna stavby před dokončením ze dne 12.07.2011 pod č.j.: MCBSLA/03230/11/TO-SÚ/Mach.

Popis změn stavby:
Změna užívání části objektu z komerčních prostorů na bytové jednotky a z hotelu na komerční prostory a bytové jednotky, maximální výška objektu je snížena z 23,5 m od úrovně přilehlého terénu na 14,8 m od úrovně přilehlého terénu. Po změně bude stavba o 4 NP a jednom podzemním podlaží. Objekt bude nadále rozdělen na tři samostatné věže. Ty budou umístěny na společné třípodlažní (2 NP a 1PP) platformě. Půdorys domu je lichoběžníkového tvaru. Maximální půdorysné rozměry jsou cca 152,9 x 43,4 m. Plochy 1. PP slouží pro garážová stání pro rezidenty a prostory technického zázemí. V 1. NP se nachází komerční jednotky a parkování pro návštěvníky těchto jednotek. Využití ploch ve 2. NP, 3. NP a 4. NP je navrženo kombinací obytných jednotek a ateliérů. Objekt bude napojen na vybudovanou dopravní i technickou infrastrukturu, která byla realizována v rámci předešlé etapy výstavby, součástí změny jsou změny vnitřních rozvodů včetně umístění fotovoltaických panelů na střechy objektu a změna umístění vodovodní přípojky. Součástí změny je změna názvu záměru na „Polyfunkční soubor East Gate, Brno-Slatina, na pozemcích par. čís. 2002/170, 2002/171, 2002/10, 2002/11, 2002/4, 2002/13, 2002/15, 2002/174, 2002/33, 2002/14, 2002/172, vše k.ú. Slatina, obec Brno“.

Žádost o změnu územního rozhodnutí a změnu stavby před dokončením stavební úřad posoudil dle ust. § 94 odst. 1 a 118 odst. 3 stavebního zákona a na základě tohoto posouzení

I. **schvaluje** podle § 94p odst. 1 stavebního zákona a § 13a vyhlášky č. 503/2006 Sb., o podrobnější úpravě územního rozhodování, územního opatření a stavebního řádu, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „*vyhl. č. 503/2006, Sb.*"),

s t a v e b n í z á m ě r:

„ul. Řípská, změna územního rozhodnutí a změna stavby nazvané: **„Obytný soubor Šmahova – část A resp. II. etapa, Brno-Slatina, část Polyfunkční soubor Řípská – objekty Y, Z"**, před jejím dokončením, ve společném řízení,

čímž se mění název stavby: **„Polyfunkční soubor East Gate, Brno-Slatina, na pozemcích par. čís. 2002/170, 2002/171, 2002/10, 2002/11, 2002/4, 2002/13, 2002/15, 2002/174, 2002/33, 2002/14, 2002/172, vše k.ú. Slatina, obec Brno"** (dále jen „*stavební záměr*").

Členění stavby na objekty a technická a technologická zařízení:
SO 01.1 Polyfunkční dům – 1 (Y1)
SO 01.2 Polyfunkční dům – 2 (Y2)
SO 01.3 Polyfunkční dům – 3 (Z)
SO 02 Přípojka vody
SO 03 Přípojka slaboproudu

Území dotčené vlivy stavby:
pozemky par. čís. 2002/170, 2002/171, 2002/10, 2002/11, 2002/4, 2002/13, 2002/15, 2002/174, 2002/33, 2002/14, 2002/172, vše k.ú. Slatina, obec Brno.

II. **Stavební úřad stanovuje podmínky pro umístění stavby:**

1. Stavba bude umístěna v souladu s grafickou přílohou: **„Koordinační situační výkres C3"** /1:250/, který je součástí ověřené dokumentace pro společné řízení, vypracované autorizovaným inženýrem pro pozemní stavby Ing. Jaroslavem Hrůzou, Ph.D., ČKAIT 1004433. **Případné změny v umístění stavby nesmí být provedeny bez předchozího povolení stavebního úřadu.**
2. Stavební úřad upozorňuje, že stavba nesmí, a to žádnou svou částí, přesahovat na sousední pozemky v souladu s ustanovením § 23 odst. 2 vyhlášky č. 501/2006 Sb., o obecných požadavcích na využívání území, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „*vyhláška č. 501/2006 Sb.*"); mimo stavební pozemek lze umístit jen stavby zařízení staveniště a připojení stavby na sítě technické infrastruktury a pozemní komunikace dle § 23 odst. 5 vyhlášky č. 501/2006 Sb.
3. **Umístění stavby:**

   Řešené území se nachází v jihovýchodní části katastrálního území Brno- Slatina v blízkosti křižovatky ulic Řípská a Tuřanka. Přesněji se jedná o pozemky v prostoru stávající proluky mezi ulicemi Řípská a Ponětovická.
4. Nesmí být překročena maximální výška objektu:
   – atika: 0,00 = 253,55 m n.m. + 14,8 m = 268,35 m n.m.
   – maximální výška včetně střešních nástaveb: 272,55 m n.m.
5. **Dopravní napojení:**

   Objekt bude napojen na vybudovanou dopravní i technickou infrastrukturu, která byla realizována v rámci předešlé etapy výstavby. Nápojné body na infrastrukturu jsou situovány do ulice Ponětovická. Hlavní příjezd do celého souboru je navržen z ulice Řípská po ulici Šmahova, která propojuje ulici Řípskou s ulicí Křehlíkovou. Dopravní obsluha polyfunkčního domu včetně podzemních stání je zajištěna krátkou místní obslužnou komunikací z ulice Šmahovy, na ni je napojena účelová veřejně přístupná komunikace s parkovištěm obsluhující domy řady M. Obchodní dům X a související parkoviště je přístupný sjezdem z ulice Tuřanka. Řešené území je

propojeno veřejnými chodníky s ulicemi Tuřanka, Řípská a Šmahova. Navazují na zastávky hromadné dopravy.

6. Pro uskutečnění záměru se jako stavební pozemky vymezují pozemky par. čís. 2002/170, 2002/171, 2002/10, 2002/11, 2002/4, 2002/13, 2002/15, 2002/174, 2002/33, 2002/14, 2002/172, vše k.ú. Slatina, obec Brno, jak je zakresleno v koordinačním situačním výkresu C3, v měřítku 1:250, který je nedílnou součástí DUR.
7. **Budou dodrženy podmínky vyjádření vlastníků inženýrských sítí, zejména:**
   CETIN, a.s., č.j.: 235424/23 ze dne 18.08.2023
   ČD Telematika, a.s., č.j.: 1202316943 ze dne 18.08.2023
   EG.D, a.s., zn.: R11708-27099475 ze dne 31.08.2023
   GasNet Služby, s.r.o., zn. 5002797064 ze dne 30.03.2023
   Brněnské vodárny a kanalizace, a.s. zn.: zn. BVK/20141/2023 ze dne 15.11.2023
   MMB Odbor investiční, č.j.: MMB/0537540/2023 ze dne 05.01.2024
   Dopravní podnik města Brna, zn.: 11230/2023/5040 ze dne 25.08.2023
   Technické sítě Brno, a.s., zn.: TSB/08405/2023 ze dne 22.08.2023
   T – Mobile Czech Republic, a.s., č.j.: E42818/23 ze dne 27.08.2023
   Vodafone Czech Republic, a.s., zn.: 230818-1313586983 ze dne 29.08.2023

Účastníkem společného územního a stavebního řízení, na něhož se vztahuje rozhodnutí podle § 27 odst. 1 písm. a) správního řádu, je spol. Brno Eastgate I. s.r.o., IČO 28314522, U Svitavy 1077/2, Černovice, 618 00 Brno.

III. **Stavební úřad stanovuje podmínky pro provedení stavby**:

8. Stavba bude provedena podle projektové dokumentace pro vydání společného povolení z 06/2023, vypracované autorizovaným inženýrem pro pozemní stavby Ing. Jaroslavem Hrůzou, ČKAIT 1004433. **Případné změny v umístění stavby nesmí být provedeny bez předchozího povolení stavebního úřadu.**
9. Při provádění stavby je nutno dodržovat předpisy týkající se bezpečnosti práce a technických zařízení, a dbát o ochranu zdraví osob na staveništi.
10. Před zahájením stavby bude na viditelném místě u vstupu na staveniště umístěn štítek „Stavba povolena“, který obdrží stavebník, jakmile toto rozhodnutí nabude právní moci. Štítek musí být chráněn před povětrnostními vlivy, aby údaje na něm zůstaly čitelné a ponechán na místě do uvedení stavby do užívání.
11. Při stavbě budou dodrženy požadavky na provádění stavebních konstrukcí a technických zařízení staveb a příslušné technické normy.
12. V případě zásahu do veřejných ploch nebo komunikací je nutno žádat předem o souhlas příslušného vlastníka a správce. Rovněž případný zásah do soukromých pozemků musí být projednán předem s jejich vlastníky.
13. Před započetím s výstavbou je třeba vyřídit zvláštní užívání komunikace pro umístění kontejneru, pokud jej nelze umístit na pozemku investora. Zásah do zeleně a zábor veřejného prostranství je třeba řešit s MČ Brno – Slatina.
14. Stavební činnost bude uskutečňována tak, aby vzhledem k provozu a okolní zástavbě byly veškeré její negativní vlivy sníženy na minimum. Práce, jejichž hlučnost by přesahovala 40 dB, nebudou prováděny v době od 22 hodin do 6 hodin.
15. Žadatel písemně oznámí stavebnímu úřadu termín zahájení stavby a osobu vykonávající stavební dozor.
16. Žadatel písemně oznámí stavebnímu úřadu tyto fáze výstavby pro kontrolní prohlídky stavby:
    a) zemní práce, výkopy
    b) základové konstrukce
    c) svislé nosné konstrukce nad základy
    d) střešní konstrukce
    e) kontrolní prohlídka před užíváním stavby
17. Stavebník povede řádně stavební deník.
18. Pokud bude stavba prováděna stavebním podnikatelem, stavebník oznámí stavebnímu úřadu název a sídlo stavebního podnikatele před zahájením stavby. Dále stavebník uvede jméno stavbyvedoucího pro příslušnou stavbu.

19. Při provádění staveb nesmí být narušeny nadzemní a podzemní sdělovací kabely a zařízení, vedení a potrubí. Při provádění staveb nesmí být nad přípustnou míru znečišťováno životní prostředí a místní komunikace, okolí zástavby nesmí být nad přípustnou míru obtěžováno hlukem, prachem a vibracemi. Nesmí dojít k znečišťování terénu, povrchových a podzemních vod ropnými a jinými škodlivými látkami.
20. Musí být respektovány podmínky stanovené jednotlivými správci inženýrských sítí.
21. Stavebník je dle § 22 zákona č. 20/1987 Sb., o stání památkové péči, v platném znění povinen písemně ohlásit termín zahájení zemních prací již od doby přípravy stavby, nejpozději však s předstihem 30 dnů před započetím Archeologickému ústavu Akademie věd ČR, Brno, v.v.i., a umožnit jemu nebo oprávněné organizaci provedení záchranného archeologického výzkumu na dotčeném území. Výzkum je prováděn na základě dohody uzavřené mezi investorem stavby a Archeologickým ústavem AV ČR nebo oprávněnou organizací. Úhrada nákladů záchranného archeologického výzkumu se řídí ustanovením § 22, odst. 2 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, v platném znění.
22. S odpady vzniklými při stavbě bude nakládáno v souladu s podmínkami stanovenými zákonem č. 185/2001 Sb., o odpadech, v platném znění a souvisejícími právními předpisy – především vyhláška č. 383/2001 Sb., o podrobnostech nakládání s odpady, v platném znění, vyhláška č. 294/2005 Sb., o podmínkách ukládání odpadů na skládky, v platném znění. Obaly od stavebních materiálů nesmí být likvidovány spalováním na místě. K závěrečné prohlídce stavby budou předloženy doklady o nezávadné likvidaci odpadů vzniklých během provádění stavby. Na stavebním pozemku bude vyčleněno místo pro nádobu na TKO.
23. Všechny stavební práce a skládky materiálů musí být prováděny ve vlastních pozemkových hranicích. Skládka materiálu mimo vlastní pozemek na pozemku obce je povolena jen se souhlasem Městského úřadu Brno - Slatina.
24. Provoz na přilehlých ulicích a silnicích nesmí být stavbou ohrožen. Během provádění stavebních prací nesmí být narušena bezpečnost a plynulost silničního provozu a na vozovce nesmí být skladován žádný materiál.
25. Budou dodrženy podmínky **MMB Odboru životního prostředí** č.j.: MMB/0351017/2023/SLUD ze dne 09.08.2023:

- **Z hlediska ochrany ovzduší**: Vytápění a chlazení objektů č. 1, 2 a 3 polyfunkčního souboru bude řešeno pomocí tepelných čerpadel systému země/voda (pro každý objekt v technické místnosti). Jedná se o tepelné zdroje, které jsou v místě provozu bezemisní. Budou dodržována opatření k omezení prašnosti.
- **Z hlediska odpadového hospodářství a hydrogeologie**: Se vzniklými odpady bude nakládáno v souladu s hierarchií odpadového hospodářství dle $ 3 zákona o odpadech. Stavební a demoliční odpady je třeba přednostně nabídnout k využití před odstraněním na skládku. Průběžná evidence odpadů včetně doložení způsobu nakládání (využití, odstranění) musí být původcem odpadů vedena v rozsahu ustanovení § 94 zákona o odpadech.

  Sběrné nádoby na komunální odpad budou umístěny uvnitř objektu v 1. NP.

  Nakládání s uvedenými odpady se dle platné legislativy řídí odlišným režimem a je proto nutné je předat i s touto informací oprávněné osobě (§ 30 zákona č. 541/2020 Sb., o odpadech). Dále je nutné zajistit oddělené ukládání odpadu produkovaného fyzickými osobami od odpadu produkovaného původcem – fyzickými osobami oprávněnými k podnikání nebo právnickými osobami.

26. Budou dodrženy podmínky **MMB OVLHZ č.j.: MMB/0199353/2024 ze dne 25.04.2024:**
    a) Při vlastní realizaci geotermálních vrtů bude zamezeno propojení vyskytujících se kolektorů podzemní vody, a to formou technického pažení a při konečném vystrojení vrtu pro tepelné čerpadlo provedením injektáže v celém profilu vrtu.
    b) Při vlastní realizaci a následně při provozu vrtů pro tepelné čerpadlo je nutné zcela vyloučit činnosti, které by směřovaly k potenciálnímu ohrožení kvality podzemních a povrchových vod a to především z hlediska manipulace s technologiemi pro využití geotermální energie.
    c) Před uvedením do provozu bude garantována zdravotní nezávadnost médií, která budou zprostředkovávat přenos tepelné energie a bude dokladována těsnost zabudovaných kolektorů systému z hlediska úniku těchto médií do podzemních vod.

d) Součástí prací musí být odpovídající hydrogeologický dozor na lokalitě obsahující kontinuální monitorování úrovně hladiny podzemní vody a aktualizace informací o úrovni hladiny podzemní vody u využívaného vodního zdroje v zájmovém území.

e) Voda z vrtů při provozu tepelného čerpadla nebude odebírána.

27. Budou dodrženy podmínky Krajské hygienické stanice JmK č.j.: KHSJM 52297/2023/BM/HP ze dne 13.09.2023:

a) Před uvedením stavby do užívání předloží stavebník doklad o tom, že v předmětné stavbě byly použity výrobky splňující požadavky § 3 vyhl. č. 409/2005 Sb., o hygienických požadavcích na výrobky přicházející do přímého styku s vodou a na úpravu vody, ve znění pozdějších předpisů.

b) Před uvedením stavby do užívání bude proveden laboratorní rozbor vzorku vody z předmětné stavby, prokazující jakost pitné vody v rozsahu kráceného rozboru podle přílohy č. 5 k vyhl. MZ č. 252/2004 Sb., kterou se stanoví hygienické požadavky na pitnou a teplou vodu a četnost a rozsah kontroly pitné vody, ve znění pozdějších předpisů. Odběr vzorku pitné vody a jeho laboratorní kontrola budou zajištěny u držitele autorizace. Výsledky rozboru budou předloženy KHS JmK k posouzení.

c) Před uvedením stavby do užívání budou předloženy výsledky měření hluku z provozu všech technických a technologických zařízení objektu (garážová vrata, VZT, klimatizace..., na max. výkon), prokazující v nejexponovanějších chráněných vnitřních prostorech staveb a chráněných venkovních prostorech staveb nepřekročení hygienických limitů hluku upravených nařízením vlády č. 272/2011 Sb., o ochraně zdraví před nepříznivými účinky hluku a vibrací, ve znění pozdějších předpisů, pro denní a noční dobu.

d) Konkrétní účel využití komerčních prostor (v 1. NP všech objektů), předmět vykonávané pracovní činnosti, počet zaměstnanců, zabezpečení pracovních podmínek zaměstnanců projedná budoucí uživatel s KHS JmK v samostatném řízení.

28. Trasa staveništní dopravy bude vedena ul. Řípská s tonáží vozidel odpovídající aktuálnímu dopravnímu značení.

29. Stavbu nutno koordinovat se stavbou Statutárního města Brna s názvem Rozvoj ITS v Brně, 1. etapa, kde bude provedena nová výstavba SSZ 4.15 Řípská – Šmahova.

30. Po dokončení stavby ohlásí stavebník příslušnému stavebnímu úřadu dokončení stavby.

31. K závěrečné kontrolní prohlídce stavby bude předloženo: geometrický plán zaměření stavby pro zápis do KN, protokol o předání geodetické dokumentace na MMB odbor informatiky, revizní zprávu elektroinstalace, revizní zprávu plynoinstalace, revizní zprávu hromosvodu, revizi komínu, tlakové zkoušky potrubí, rozhodnutí o povolení stavby a dokumentaci ověřenou stavebním úřadem ve společném řízení, stavební deník, doklad o předání a převzetí stavby (stavby prováděné dodavatelsky), závazná stanoviska dotčených orgánů k užívání stavby, doklady prokazující splnění požadavků schváleného požárně bezpečnostního řešení stavby, doklad o nezávadné likvidaci stavebních odpadů, prohlášení o shodě k použitým materiálům a výrobkům.

32. Stavba bude dokončena do 30.04.2025.

Účastníkem společného územního a stavebního řízení, na něhož se vztahuje rozhodnutí podle § 27 odst. 1 písm. a) správního řádu, je spol. Brno Eastgate I. s.r.o., IČO 28314522, U Svitavy 1077/2, Černovice, 618 00 Brno.

Odůvodnění

Stavební úřad obdržel dne 06.09.2023 žádost o změnu stavby před dokončením, ve společném řízení. Dnem podání žádosti bylo zahájeno řízení o změně stavby před dokončením ve společném územním a stavebním řízení.

Stavební úřad po posouzení podané žádosti dospěl k názoru, že nebyly doloženy veškeré náležitosti pro její řádné posouzení ve správním řízení a taktéž předložená projektová dokumentace vykazuje nedostatky. Stavební úřad proto stavebníka vyzval k doplnění chybějících náležitostí žádosti výzvou č.j. MCBSLA/07763/23/OVÚR/POKI ze dne 19.10.2023, určil lhůtu k doplnění žádosti do 31.12.2023 a řízení o změně stavby před dokončením ve společném řízení přerušil.
Stavebník byl vyzván k doplnění těchto podkladů:
- závazné stanovisko Krajské hygienické stanice JmK ke změně stavby před dokončením
- závazné stanovisko Hasičského záchranného sboru JmK
- koordinované závazné stanovisko MMB OÚPR
- vyjádření MMB Odboru investičního,
- vyjádření Brněnských komunikací
- vyjádření Brněnských vodáren a kanalizací
- vyjádření Dopravního podniku města Brna

Požadované doklady stavebník doplnil dne 08.01.2024.

Stavební úřad zjistil, že není v souladu výčet pozemků dotčených změnou stavby uvedený v žádosti se závazným stanoviskem MMB OÚPR.

Dne 21.02.2024 stavební úřad vyzval stavebníka k odstranění nedostatků podání výzvou č.j.: MCBSLA/01573/24/OVÚR/POKI a usnesením č.j.: MCBSLA/01576/24/OVÚR/POKI společné řízení přerušil.

Dne 27.03.2024 obdržel stavební úřad sdělení MMB OÚPR č.j.: MMB/0148395/2024/Kva ze dne 26.03.2024, ve kterém došlo k opravě výčtu dotčených pozemků v závazném stanovisku č.j.: MMB/0460179/2023/Kva ze dne 25.10.2023.

Dne 08.04.2024 stavební úřad oznámil zahájení řízení o změně územního rozhodnutí a o změně stavby před dokončením ve společném řízení.

Současně podle ustanovení § 94m odst. 3 stavebního zákona upustil od ohledání na místě a ústního jednání, protože jsou mu dobře známy poměry staveniště a žádost poskytuje dostatečný podklad pro posouzení stavebního záměru a stanovení podmínek k jeho provádění, a stanovil, že ve lhůtě do 15 dnů od doručení tohoto oznámení mohou účastníci řízení uplatnit své námitky a dotčené orgány svá závazná stanoviska.

Stavební úřad současně sdělil účastníkům řízení, v souladu s ustanovením § 36 odst. 3 správního řádu, že po uplynutí lhůty 15 dnů od doručení oznámení o zahájení řízení dokončí dokazování a účastníci řízení se mohli vyjádřit k podkladům rozhodnutí v řízení po dobu 5 pracovních dnů ode dne dokončení dokazování.

Stavební úřad dne 08.04.2024 dále vyzval stavebníka k uhrazení správního poplatku dle zákona č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, výzvou vydanou pod č.j. MCBSLA/02988/24/OVÚR/POKI. Zároveň jej upozornil na důsledky neuhrazení správního poplatku. Správní poplatek byl uhrazen dne 09.04.2024.

Projektová dokumentace stavby splňuje obecné požadavky na výstavbu. Stavební úřad v průběhu řízení neshledal důvody, které by bránily povolení záměru.

Stavba je v souladu s ustanovením § 90 stavebního zákona a s vydanou územně plánovací dokumentací, bylo vydáno závazné stanovisko v souladu s § 96b stavebního zákona a § 149 odst. 1 a 2 správního řádu.

Pozemky par. čís. 2002/170, 2002/171, 2002/10, 2002/11, 2002/4, 2002/13, 2002/15, 2002/174, 2002/33, 2002/14, 2002/172, vše k.ú. Slatina, obec Brno jsou dle ÚPmB součástí stavební návrhové funkční plochy bydlení s podrobnějším účelem využití stanoveným funkčním typem – plochy všeobecného bydlení BO, s mírou stavebního využití stanovenou indexem podlažní plochy IPP = 1,0 a návrhové funkční plochy smíšené s podrobnějším účelem využití stanoveným funkčním typem – smíšené plochy obchodu a služeb SO, intenzita využití plochy je dána indexem podlažní plochy IPP = 1,0.
Záměrem je změna stavby před dokončením. Záměr se nachází na dvou funkčních plochách, na smíšené ploše obchodu a služeb SO a ploše všeobecného bydlení BO. Na obou těchto plochách je funkce obchodu, služeb a bydlení přípustná, či podmínečně přípustná. Záměr je tedy z hlediska funkčního využití v souladu s funkčním využitím dotčených pozemků

Stanoviska a vyjádření sdělili:
- MMB Odbor majetkový, č.j.: MMB/0342357/2023 ze dne 22.08.2023
- MMB Odbor správy majetku, č.j.: MMB/0348839/2023 ze dne 24.07.2023
- koordinované závazné stanovisko MMB OÚPR, č.j. MMB/0342346/2023/Med ze dne 26.10.2023
- závazné stanovisko MMB OÚPR č.j.: MMB/0460179/2023/Kva ze dne 12.10.2023
- sdělení MMB OÚPR č.j.. MMB/0148395/2024/Kva ze dne 26.03.2024
- kolaudační souhlas MMB OVLHZ sp.z.: OVLHZ/MMB/399711/2010, č.j.: MMB/461479/10 ze dne 14.12.2010 - retenční nádrž
- rozhodnutí MMB OVLHZ č.j.: MMB/0199353/2024 ze dne 25.04.2024 (vrty pro tepelná čerpadla)
- MMB Odbor životního prostředí č.j.: MMB/0351017/2023/SLUD ze dne 09.08.2023
- Hasičský záchranný sbor JmK, č.j.: HSBM-6727-2/2023 ze dne 29.09.2023
- Krajská hygienická stanice JmK, č.j.: KHSJM 52297/2023/BM/HP ze dne 13.09.2023
- Brněnské komunikace, a.s., č.j.: BKOM/17517/2023 ze dne 18.08.2023
- CETIN, a.s., č.j.: 235424/23 ze dne 18.08.2023
- ČD Telematika, a.s., č.j.: 1202316943 ze dne 18.08.2023
- EG.D, a.s., zn.: R11708-27099475 ze dne 31.08.2023
- GasNet Služby, s.r.o., zn. 5002797064 ze dne 30.03.2023
- Brněnské vodárny a kanalizace, a.s. zn.: zn. BVK/20141/2023 ze dne 15.11.2023
- MMB Odbor investiční, č.j.: MMB/0537540/2023 ze dne 05.01.2024
- Dopravní podnik města Brna, zn.: 11230/2023/5040 ze dne 25.08.2023
- Technické sítě Brno, a.s., zn.: TSB/08405/2023 ze dne 22.08.2023
- T – Mobile Czech Republic, a.s., č.j.: E42818/23 ze dne 27.08.2023
- Úřad pro zastupováním státu ve věcech majetkových, č.j.: UZSVM/B/29359/2023-HMU1 ze dne 14.08.2023
- Úřad pro civilní letectví, č.j.: 008065-23-701 ze dne 31.08.2023
- Řízení letového provozu ČR, zn.: 7609/2023/RLPCR ze dne 29.08.2023
- Vodafone Czech Republic, a.s., zn.: 230818-1313586983 ze dne 29.08.2023
- Oblastní inspektorát práce č.j.: 21209/9.42/23-2 ze dne 21.08.2023
- NIPI Bezbariérové prostředí, o.p.s., zn.: 115230065 ze dne 24.07.2023
- Sekce majetková Ministerstva obrany, č.j.: MO 563895/2023-1322 ze dne 26.07.2023

Stavební úřad zajistil vzájemný soulad předložených závazných stanovisek dotčených orgánů vyžadovaných zvláštními předpisy a zahrnul je do podmínek rozhodnutí.

Stanovení okruhu účastníků řízení:
Při vymezování okruhu účastníků řízení dospěl stavební úřad k závěru, že právní postavení účastníka řízení v souladu s ustanovením § 94k stavebního zákona v daném případě přísluší (vedle žadatele a obce, na jejímž území má být požadovaný záměr uskutečněn) pouze vlastníkům pozemků (a stavbám na nich), na kterých má být požadovaný záměr uskutečněn, a dále osobám, které mají vlastnické nebo jiné věcné právo k sousedním pozemkům (a stavbám na nich) a vlastníkům anebo správcům stávajících toků vedení technické a dopravní infrastruktury, dotčených předmětnou stavbou. Vlastnická ani jiná práva k dalším (vzdálenějším) nemovitostem nemohou být tímto rozhodnutím přímo dotčena.

Účastníky společného řízení tedy jsou:
Dle § 94k písm. a) stavebního zákona:
Stavebník:
Brno Eastgate I. s.r.o., IČO 28314522, U Svitavy 1077/2, Černovice, 618 00 Brno

Dle § 94k písm. b) stavebního zákona:
Obec: Statutární město Brno, Městská část Brno-Slatina, Tilhonova 450/59, 627 00 Brno

Dle § 94k písm. d) stavebního zákona:
EG.D, a.s., Lidická 1873/36, Černá Pole, 602 00 Brno 2
Brněnské vodárny a kanalizace, a.s., Pisárecká 555/1a, Pisárky, 603 00 Brno 3
Statutární město Brno, Dominikánské náměstí 196/1, 602 00 Brno 2
GasNet, s.r.o., Klíšská 940/96, Klíše, 400 01 Ústí nad Labem 1
T-Mobile Czech Republic a.s., Tomíčkova 2144/1, Praha 4-Chodov, 148 00 Praha 414
Statutární město Brno, Magistrát města Brna, Odbor majetkový, Malinovského nám. 3, 602 00 Brno 2

Vodafone Czech Republic a.s., náměstí Junkových 2808/2, Praha 5-Stodůlky, 155 00 Praha 515
GasNet Služby, s.r.o., Plynárenská 499/1, Zábrdovice, 602 00 Brno 2
CETIN a.s., Českomoravská 2510/19, 190 00 Praha 9-Libeň
Brněnské komunikace a.s., Renneská třída 787/1a, Štýřice, 639 00 Brno 39
Dopravní podnik města Brna, a.s., Hlinky 151, 603 00 Brno
Statutární město Brno, MMB Odbor investiční, Kounicova 67, 602 00 Brno 2

Vypořádání s návrhy a námitkami účastníků řízení:
- účastníci neuplatnili návrhy a námitky.

Vypořádání s vyjádřeními účastníků k podkladům rozhodnutí:
- účastníci se k podkladům rozhodnutí nevyjádřili.

Stavební úřad rozhodl ve společném řízení rozhodl, jak je uvedeno ve výroku rozhodnutí, za použití ustanovení právních předpisů ve výroku uvedených.

Poučení účastníků

Proti tomuto rozhodnutí lze podat podle ust. § 76 odst. 5 správního řádu odvolání do 15 dnů ode dne jeho doručení k odboru územního a stavebního řízení Magistrátu města Brna, Malinovského náměstí 3, 601 67 Brno podáním učiněným na podatelně Úřadu městské části města Brna, Brno-Slatina, Tilhonova 59, 627 00 Brno. Lhůta se počítá ode dne následujícího po dni doručení usnesení.

Odvolání se podává s potřebným počtem stejnopisů tak, aby jeden stejnopis zůstal správnímu orgánu a aby každý účastník dostal jeden stejnopis. Nepodá-li účastník potřebný počet stejnopisů, vyhotoví je správní orgán na náklady účastníka. Odvoláním lze napadnout výrokovou část rozhodnutí, jednotlivý výrok nebo jeho vedlejší ustanovení. Odvolání jen proti odůvodnění rozhodnutí je nepřípustné.

Stavební úřad po dni nabytí právní moci společného povolení zašle stejnopis písemného vyhotovení společného povolení opatřený doložkou právní moci a vyhotovení ověřené dokumentace stavebníkovi.

Žadatel je povinen štítek před zahájením stavby umístit na viditelném místě u vstupu na staveniště a ponechat jej tam až do dokončení stavby, případně do vydání kolaudačního souhlasu; rozsáhlé stavby se mohou označit jiným vhodným způsobem s uvedením údajů ze štítku.

Společné povolení má podle § 94p odst. 5 stavebního zákona platnost 2 roky. Společné povolení pozbývá platnosti, jestliže stavba nebyla zahájena v době jeho platnosti. Společné povolení pozbývá platnosti též dnem, kdy stavební úřad obdrží oznámení stavebníka o tom, že od provedení svého stavebního záměru upouští; to neplatí, jestliže stavba již byla zahájena.

Dobu platnosti společného povolení může stavební úřad prodloužit na odůvodněnou žádost stavebníka podanou před jejím uplynutím. Podáním žádosti se staví běh lhůty platnosti společného povolení.

Stavba nesmí být zahájena, dokud toto rozhodnutí nenabude právní moci.

otisk úředního razítka

[redacted]

Úřad městské části města Brna Brno-Slatina Stavební úřad Tilhonova 59, 627 00

Vydání společného rozhodnutí, tj. rozhodnutí o změně územního rozhodnutí a změně stavby před dokončením pro předmětnou stavbu podléhá zákonu č. 634/2004 Sb. o správních poplatcích. Za vydání rozhodnutí podle položky 17 odst. 1 písm. f) náleží uhrazení poplatku ve výši 20000 Kč (umístění stavby). Za vydání rozhodnutí podle položky 18 odst. 5 náleží uhrazení poplatku ve výši 1000 Kč (rozhodnutí o změně stavby před dokončením). Podle poznámky 5 k položce 17 za vydání změny územního rozhodnutí vybere správní úřad poplatek ve výši poloviny sazby příslušného poplatku. Celkem tedy výše správního poplatku činí **11000 Kč**. Tato částka byla uhrazena bankovním převodem **dne 09.04.2024.**

Doručí se:
Stavebník:
Brno Eastgate I. s.r.o., IČO 28314522, U Svitavy 1077/2, Černovice, 618 00 Brno
prostřednictvím zmocněnce:
STAVOS Engineering s.r.o., **IDDS: bvc4k84**, U Svitavy č.p. 1077/2, Černovice, 618 00 Brno

Obec: Statutární město Brno, Městská část Brno-Slatina, Tilhonova 450/59, 627 00 Brno

Ostatní účastníci řízení:
EG.D, a.s., Lidická 1873/36, Černá Pole, 602 00 Brno 2
Brněnské vodárny a kanalizace, a.s., Pisárecká 555/1a, Pisárky, 603 00 Brno 3
Statutární město Brno, Dominikánské náměstí 196/1, 602 00 Brno 2
GasNet, s.r.o., Klíšská 940/96, Klíše, 400 01 Ústí nad Labem 1
T-Mobile Czech Republic a.s., Tomíčkova 2144/1, Praha 4-Chodov, 148 00 Praha 414
Statutární město Brno, Magistrát města Brna, Odbor majetkový, Malinovského nám. 3, 602 00 Brno 2
Vodafone Czech Republic a.s., náměstí Junkových 2808/2, Praha 5-Stodůlky, 155 00 Praha 515
GasNet Služby, s.r.o., Plynárenská 499/1, Zábrdovice, 602 00 Brno 2
CETIN a.s., Českomoravská 2510/19, 190 00 Praha 9-Libeň
Brněnské komunikace a.s., Renneská třída 787/1a, Štýřice, 639 00 Brno 39
Dopravní podnik města Brna, a.s., Hlinky 151, 603 00 Brno
Statutární město Brno, MMB Odbor investiční, Kounicova 67, 602 00 Brno 2

Dotčené orgány:
Statutární město Brno, Magistrát města Brna, OÚPR, Kounicova 949/67, 602 00 Brno
Statutární město Brno, Magistrát města Brna, Odbor životního prostředí, Kounicova 949/67, 601 67 Brno
Statutární město Brno, Magistrát města Brna, OVLHZ, Kounicova 67, 601 67 Brno 2
Hasičský záchranný sbor Jihomoravského kraje, Krajské ředitelství, Štefánikova 248/32, 612 00 Brno 12
Krajská hygienická stanice Jihomoravského kraje se sídlem v Brně, Jeřábkova 1847/4, 602 00 Brno 2
Úřad pro civilní letectví, IDDS: v8gaaz5, K letišti 1149/23, 160 08 Praha 6
Letiště Brno, IDDS: gkvexxm, Letiště Brno – Tuřany 904/1, 627 00 Brno
Sekce ekonomická a majetková MO, IDDS: hjyaavk, Tychonova 221/1, 160 00 Praha 6-Hradčany

Na vědomí:
NIPI bezbariérové prostředí, o.p.s., Havlíčkova 4481/44, 586 01 Jihlava

spis

Úřad městské části města Brna
Brno - Slatina

TECHNICKÝ ODBOR, STAVEBNÍ ÚŘAD, BUDÍNSKÁ 2, 627 00 BRNO
PRACOVIŠTĚ PŘEMYSLOVO NÁM. 18

VÁŠ DOPIS ČJ.:
ZE DNE:
NAŠE ČJ.: MCBSLA/04104/10/TO-SÚ/Mach
SPIS. ZN.: S MCBSLA/03093/10 (MCBSLA/03093/257/TO-SÚ/Mach)
VYŘIZUJE: Ing. Naděžda Machová
TEL.: 533 433 587
FAX: 545 216 285
E-MAIL: machova.nada@mcslatina.cz

DATUM: 14.10.2010

Stavebník, žadatel :

Brno Eastgate I, s.r.o. (IČ 283 14 522)
U Svitavy 1077/2, 618 00 BRNO
+
STAVOS Brno, a.s. (IČ 652 77 911)
U Svitavy 1077/2, 618 00 BRNO

zastoupený
Ing. Jaroslavem Hrůzou, PhD., nar. 07.12.1971
Lipůvka 284, 679 22 LIPŮVKA
(adresa pro doručení :
STAVOS Engineering, s.r.o.
U Svitavy 1077/2, 618 00 Brno)

Věc : „ Obytný soubor Šmahova – část A resp. II. etapa, Brno-Slatina “, část (Polyfunkční soubor Řípská – objekty Y, Z)

Toto rozhodnutí nabylo právní moci
dne 05.
a je vykonate
Úřad městské čá
Stavební úř
627 00, Brn
V Brně dne 0

ROZHODNUTÍ
Stavební povolení

Dne 28.06.2010 podal [redacted] a zastupující na základě plné moci ze dne 15.03.2010 společnosti Brno Easgate I, s.r.o., IČ 283 14 522, a STAVOS Brno, a.s., IČ 652 77 911, obě se sídlem v Brně, U Svitavy 1077/2 (dále také jen jako „stavebník“ respektive stavebník-investor“. „investor“ či „žadatel“), **jednak žádost o vydání rozhodnutí o umístění stavby respektive žádost o změnu územního rozhodnutí a jednak žádost o stavební povolení, obě pro část stavby „Obytný soubor Šmahova – část A, Brno-Slatina“ respektive pro část II. etapy výstavby Obytného souboru Šmahova, Brno-Slatina, a to konkrétně pro soubor polyfunkčních objektů Y a Z situovaných podél ulice Řípská v úseku mezi ul. Tuřanka a ul. Šmahova.**
Stavebník současně požádal o spojení územního řízení respektive řízení o změně územního rozhodnutí se stavebním řízením.
Poslední doklady byly doloženy dne 30.08.2010.

Po prověření žádostí ÚMČ města Brna Brno-Slatina, stavební úřad, jako obecný stavební úřad věcně a místně příslušný podle ustanovení § 13 odst. 1 písm. g) zákona čís. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu, v platném znění usnesením ze dne 30.08.2010 rozhodl podle § 78 odst.1 stavebního zákona o spojení výše uvedeného řízení o změně územního rozhodnutí se stavebním řízením a tím spojené územní a stavební řízení zahájil. S obsahem a odůvodněním usnesení se mohli a i nadále mohou účastníci řízení seznámit nahlédnutím do spisu.

ÚMČ města Brna Brno-Slatina, stavební úřad (dále také jen jako „stavební úřad"), jako obecný stavební úřad věcně a místně příslušný podle ustanovení § 13 odst. 1 písm. g) zákona čís. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu, v platném znění (dále také jen jako „stavební zákon") a podle ustanovení § 10 a 11 zákona čís. 500/2004 Sb. správní řád, v platném znění (dále také jen jako „správní řád"), posoudil a přezkoumal žádosti respektive žádost o změnu územního rozhodnutí a žádost o stavební povolení podle § 90 a 111 stavebního zákona, které podle § 87 a 112 stavebního zákona projednal se známými účastníky spojeného řízení o změně územního rozhodnutí se stavebním řízením a s dotčenými orgány, a na základě tohoto posouzení, přezkoumání a projednání

vydává ve spojeném řízení

A) podle § 92 ve vazbě na § 94 stavebního zákona **ú z e m n í r o z h o d n u t í**
respektive rozhodnutí o změně územního rozhodnutí čís. 232
ze dne 13.10.2008 čís. jed. TO-SÚ/1110/230.rozh/08/Hav (právní moc 19.11.2008)

a

B) podle § 115 stavebního zákona
s t a v e b n í p o v o l e n í,

oboje pro část II. etapy výstavby souboru staveb nazvaného
„ Obytný soubor Šmahova, Brno-Slatina ",
respektive pro část stavby **„ Obytný soubor Šmahova – část A, Brno-Slatina ",**

a to konkrétně pro soubor polyfunkčních objektů Y a Z situovaných podél ul. Řípská v úseku mezi ulicemi Tuřanka a Šmahova.

Dle projektové dokumentace vyhotovené pro spojené řízení v období 09/2009 až 12/2009 oprávněnou osobou (generální projektant : autorizovaný architekt Ing. arch. Josef Sátora, CSc. s kolektivem, jménem projekční kanceláře Ateliér KO&SA, Svahová 32, 623 00 Brno) a označené DSP/10/2009 je tato akce respektive stavba v rozsahu polyfunkčních objektů Y a Z nazvána jako

Polyfunkční soubor „ Řípská ", Brno - Slatina, objekty „ Y " a „ Z "

a dle objektové skladby se člení na následující stavební objekty
- **SO 08 polyfunkční dům Y1 a Y2**
- **SO 09 polyfunkční dům Z**

(dále také jen jako „stavba").

Změna územního rozhodnutí čís. 232 spočívá v rozšíření počtu podlaží u objektu „ Z " z původních čtyř nadzemních podlaží na celkem devět podlaží (dvě podzemní a sedm nadzemních), a to při současném snížení konstrukční výšky nadzemních podlaží, přičemž tak konkrétně dojde ke zvýšení výšky objektu nad terénem z původních cca 17,5 m na 23,5 m. Dvě podzemní podlaží určená pro parkování vozidel jsou rozšířena do prostoru pod volný terén mezi domy „ Y " a „ Z " a propojená s podzemními podlažími objektu „ Y " respektive „ Y1 " a „ Y2 " určenými ke stejným účelům. Počet parkovacích stání se tak zvýšil z původních 165 na 216. Co se týče všech sedmi nadzemních podlaží, jsou určena ke komerčním účelům (obchody a služby, mimo jiné např. kanceláře, fitcentra, ubytování, apod.).
Půdorys objektů „ Y " a „ Z " (tvar a rozměry), jejich umístění v dotčené lokalitě, tj. na pozemcích podél ul. Řípská, a způsob zastřešení (střecha plochá) se nemění.

Stavební povolení se pak vztahuje na níže uvedený popis a rozsah stavby respektive objektů, tj. konkrétně na vlastní objekty respektive budovy „ Y " a „ Z " včetně přípojek vody, STL plynu a oddílné kanalizace.

Stručný popis stavby

Stavba polyfunkčního souboru Řípská navazuje na objekty 6 bytových domů (tzv. domy M1 až M6) včetně objektů technické a dopravní infrastruktury výstavbu těchto domů podmiňujících, pro které jsou k dispozici pravomocná stavební povolení od příslušných stavebních úřadů a které se realizují respektive jsou ve výstavbě. Cílem investora i projektanta proto bylo a je logické uspořádání objektů (domů) podél ul. Řípská za účelem podpoření a zdůraznění charakteru ul. Řípské jako rušné městské třídy nacházející se v blízkosti mezinárodního letiště Brno-Tuřany.

Základem výtvarného řešení fasád objektů Y a Z jsou nepravidelně rozmístěné svislé okenní prvky (francouzská okna) s venkovními žaluziemi, Štěrbinový charakter oken také výrazně zamezuje přehřívání interiéru vzhledem k orientaci budov vůči světovým stranám.

Budovy (objekty) Y a Z, z nichž Y se dělí na dvě části respektive sekce Y1 a Y2, jsou v půdoryse lichoběžníkového tvaru se dvěma podzemními podlažími a každý se dvěma schodišťovými jádry. Střecha plochá.

Ve dvoupodlažních podzemních garážích je řešeno 216 garážových stání a na terénu mezi objekty je pak navrženo 19 parkovacích stání.

Objekt Y se čtyřmi nadzemními podlažími obsahuje obchod, služby a kancelářské prostory bez podrobnější specifikace.

Z každého schodiště objektu Y je zpravidla přístup do dvou samostatných komerčních jednotek – v přízemí se jedná o funkci obchodu a služeb, v nejvyšších podlažích o kancelářský (administrativní) provoz různého zaměření. Dispozice těchto komerčních jednotek je halového typu umožňující universální využití. Stabilní základ vnitřního dispozičního uspořádání pak tvoří pouze hygienické buňky univerzálně dimenzované. V sekci Y2 je pak ve dvou nadzemních podlažích řešena obchodní galerie s menšími provozovnami služeb pro obyvatele přilehlého okolí.

Objekt Z se sedmi nadzemními podlažími je řešen jako ubytovací s doprovodným zázemím pro relaxaci hostů, ale i návštěvníků z blízkého okolí. Uspořádání, velikosti pokojů a parametry prostor pro doprovodné akce jsou odvozeny od polohy objektu v organismu města (blízkost dálnice a mezinárodního letiště). Předpokládá se proto buď krátkodobé ubytování nebo delší ubytování v apartmánech, přičemž tyto mohou sloužit nejen jako ubytovací jednotky, ale také společně s možností výkonu krátkodobé kancelářské činnosti (předpokládá se určitá forma firemních pronájmů).

Objekt Z je od objektu Y oddělen parkovištěm v úrovni terénu a ve 2. až 4.NP je s objektem Z propojen spojovacím krčkem. Vzájemně propojeny jsou i podzemní garáže obou objektů.

Z hlediska konstrukčního je nosný systém objektů řešen jako monolitický ŽB, a to jako skelet se ztužujícími komunikačními jádry. Základní modulový systém sloupů je v rozmezí 5,0 m až 6,5 m, protože rozteč sloupů je odvislá respektive se mění v závislosti na požadavcích na dispoziční uspořádání. Nosnou konstrukci stropů tvoří monolitické bezhřibové ŽB stropní desky, které budou ve staticky nevýhodných místech doplněny ztužidly. Obvodové zdivo je navrženo z bloků Porotherm s kontaktním zateplením minerální vatou tl. 120 mm, příčky z příčkovek Porothem..

Celý soubor objektů Y a Z je založen na hlubinných velkoprůměrových pilotách, na kterých bude uložena monolitická ŽB deska tl. 30 cm, která ve spojení s podzemními obvodovými stěnami garáží vytvoří vodonepropustnou vanu.

Vytápění je zajištěno třemi plynovými kotelnami umístěnými v nejvyšších podlažích objektů Y (v sekcích Y1 a Y2) a Z, ve kterých budou také instalovány zásobníky pro ohřev TUV..

Bude zajištěno napojení objektů na vodovod, kanalizaci, plynovod, přívod elektřiny, telefon a kabelovou televizi. Vstupy do objektů budou propojeny domácím telefonem s každou samostatnou komerční jednotkou.

Hlavní příjezd k objektům je z ul. Řípská po ul. Šmahova a dále z místní obslužné komunikace (budoucí ul. Ponětovická – ve výstavbě). Území bude propojeno veřejnými chodníky s ulicemi Tuřanka, Řípsk á a Šmahova.

Stavbou jsou dotčeny následující pozemky v k.ú. Slatina, obec Brno, a v majetku :

- **parc. čís. 2002/11 a 2002/15** ..... statutárního města Brna
- **parc. čís. 2002/4, 2002/10, 2002/13 a 2002/14** ..... stavebníka (EastGate I. + STAVOS)
- **parc. čís. 2002/7, 2002/8 a 2002/39** ..... firmy Bouwfonds ČR bytová výstavba s.r.o.
- **parc.čís. 2002/1** ..... firem Bouwfonds ČR bytová výstavba s.r.o. + STAVOS Brno, a.s.

Poznámka :
Zásobování el. energií vč. nové TRS bude zajišťovat firma „E.ON" včetně stavebního povolení.
Ostatní související objekty, tj. pochůzné plochy při ul. Řípská, zeleň kolem předmětných objektů, přístupové komunikace kolem objektu a venkovní parkoviště budou rovněž řešeny v rámci samostatných řízení, tj. na základě dalších povolení příslušných stavebních úřadů.

Pro provádění stavby se stanoví následující podmínky :

01. Stavba bude provedena v souladu s projektovou dokumentací ověřenou stavebním úřadem při vydání tohoto rozhodnutí-stavebního povolení, kterou pod označením DSP/10/2009 a s datem 09/2009 až 12/2009 vyhotovila oprávněná osoba (generální projektant : autorizovaný architekt Ing. arch. Josef Sátora, CSc. s kolektivem, jménem projekční kanceláře Ateliér KO&SA, Svahová 32, 623 00 Brno) a která je pro stavebníka a pro stavební úřad přílohou a součástí rozhodnutí-stavebního povolení.

02. Případné zásadní změny oproti ověřené projektové dokumentaci nesmí být provedeny bez předchozího projednání a povolení stavebního úřadu.

03. Přizpůsobení jednotlivých komerčních prostor požadavkům konkrétních klientů bude vždy ošetřeno respektive bude předmětem řízení o změně stavby před dokončením, stejně jako případ, kdy bude stavebník nucen, např. vzhledem k dalším případným novým změnám a podmínkám ve stavebnictví a na trhu s nemovitostmi, objem a rozsah stavby upravovat (zmenšovat).

04. Při provádění stavby je nutno dodržovat předpisy týkající se bezpečnosti práce a technických zařízení, zejména vládní nařízení čís. 591/2006 Sb., o bližších minimálních požadavcích na bezpečnost a ochranu zdraví při práci na staveništích, a zákon čís. 309/2006 Sb., kterým se upravují další požadavky bezpečnosti a ochrany zdraví při práci při pracovněprávních vztazích a o zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při činnosti nebo poskytování služeb mimo pracovněprávní vztahy (zákon o zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci).

05. Při stavbě budou dodržena ustanovení vyhlášky čís. 268/2009 Sb., o technických požadavcích na stavby.

06. Stavebník buď zajistí vytyčení prostorové polohy stavby subjektem k tomu oprávněným nebo za soulad stavby s projektovou dokumentací bude odpovídat osoba pověřená vedením stavby (stavbyvedoucí) nebo osoba, která bude vykonávat stavební dozor.

07. Práce resp. stavba bude prováděna **dodavatelsky, odbornou oprávněnou firmou** (stavebním podnikatelem) **a pod odborným vedením oprávněné autorizované osoby.**

08. V souladu s ustanovením § 6 odst. 1 písm. b) vyhlášky čís. 526/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení stavebního zákona ve věcech stavebního řádu, stavebník před zahájením stavby oznámí stavebnímu úřadu termín zahájení stavby a název a sídlo stavebního podnikatele, který bude stavbu provádět. Následné možné změny v těchto skutečnostech stavebník neprodleně oznámí stavebnímu úřadu.

09. Autorský dozor nad prováděním stavby bude vykonávat zhotovitel projektové dokumentace.

10. Bude veden stavební deník.

11. Všechny stavební konstrukce musí být dimenzovány a provedeny podle statických výpočtů, platných ČSN, EN a základy provedeny z trvanlivého materiálu.

12. Termín dokončení stavby : ..... **31. srpna 2012.**

13. Při provádění výkopových prací budou provedena taková opatření, která zabrání případnému poškození či narušení stávajících sítí technické infrastruktury i inž sítí vybudovaných v rámci výstavby OS Šmahova. část A, a to ať jsou již zkolaudovány a případně předány správci nebo jsou dosud tzv. ve výstavbě, pokud by mohly být prováděnou stavbou dotčeny.

14. Při provádění stavby a k závěrečné kontrolní prohlídce budou dodrženy podmínky vztahující se k rozsahu povolované stavby respektive k rozsahu povolované části stavby OS Šmahova, a to :

14a) Hasičského záchranného sboru JMK ev. čís. HSBM-73-1-1594/1-OPST-2010, ev.čís. HSBM-73-1-1595/1-OPST-2010 a ev.čís. HSBM-73-1-1593/1-OPST-2010, všecho ze dne 19.07.2010, a to :

- V souladu s § 2 odst. 2 vyhlášky čís. 23/2008 Sb.,, o technických podmínkách požární ochrany staveb, pro zabránění šíření požáru a jeho zplodin budou prostupy rozvodů a instalací požárně dělícími konstrukcemi požárně utěsněny v atestované skladbě v souladu s čl. 6.2 ČSN 73 0810 Požární bezpečnost staveb – Společná ustanovení.
- Nejpozději k závěrečné kontrolní prohlídce stavby bude prokázána provozuschopnost instalovaných požárně bezpečnostních zařízení doložením potřebných dokladů (zejména doklad o montáži, funkčních zkouškách, kontrolách provozuschopnosti a další dle požadavků vyhlášky čís. 246/2001 Sb., o požární prevenci).

14b) Odboru dopravy MMB ve vazbě na souhlasné koordinované stanovisko OÚPR MMB čís.jed. MMB/0125495/2010 ze dne 10.06.2010), a to :

- Při realizaci stavby nesmí být narušena bezpečnost a plynulost provozu na silnici III/15289/ ul. Řípská a III/12583 ul. Tuřanka.
  Co týče ostatních podmínek OD MMB, tak tyto předpokládají přímé dotčení ul. Řípská navrhovanou stavbou - protože však vzhledem k rozsahu stavby k dotčení ul. Řípská jiných způsobem než staveništní dopravou nedojde, stavební úřad se jimi nezabýval a v rozhodnutí je nezohlednil.

14c) Odboru ŽP MMB ve vazbě na souhlasné koordinované stanovisko OÚPR MMB čís.jed. MMB/0125495/2010 ze dne 10.06.2010), a to :

Z hlediska ochrany ovzduší :

- Při výstavbě bude dbáno na eliminaci prašnosti přijetím a aplikací účinných organizačních a technických opatření (město Brno je z důvodu nadlimitních koncentrací prachových částic zařazeno mezi oblasti se zhoršenou kvalitou ovzduší), a proto za účelem omezení prašnosti :
  - bude prováděna řádná očista automobilů opouštějících staveniště
  - během letního období bude prováděno i skrápění staveništních komunikací, popř. dalších prašných ploch staveniště
  - bude prováděna pravidelná kontrola příjezdových komunikací na staveniště a v blízkosti stavby, v případě nutnosti (při jejich znečištění) bude zajištěna jejich očista
  - při manipulaci se stavebními materiály a případně s využívanými recykláty budou zavedena účinná opatření, jako např. skrápění, zakrývání, apod.
  - bude omezena možnost větrné eroze deponie zemin, např. zatravněním

Z hlediska odpadového hospodářství a hydrogeologie :

- Při výstavbě bude dodržován zákon čís. 185/2001 Sb., o odpadech a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, vyhláška čís. 383/2001 Sb., o podrobnostech nakládání s odpady, ve znění pozdějších předpisů, a vyhláška čís. 294/2005 Sb., o podmínkách ukládání odpadů na skládky a jejich využívání na povrchu terénu.
  S odpady vzniklými při výstavbě objektů bude nakládáno dle § 10,11 a 12 zákona čís. 185/2001

Sb., o odpadech, a to v posloupnosti :
- materiálově využitelné odpady budou využity (recyklace),
- spalitelné odpady budou termicky odstraněny ve spalovně,
- odpady, které nelze materiálově využít a nespalitelné, budou odstraněny (skládka, apod.)

- Evidence odpadů bude vedena podle §16 odst.1 písm. g) výše uvedeného zákona a dle vyhlášky čís. 383/2001 Sb., § 21 a 22, o podrobnostech nakládání s odpady, ve znění pozdějších předpisů. Takto vedená evidence odpadů, vč. doložení způsobu nakládání s odpady (využití, odstranění) a dokladů o předání odpadů oprávněné osobě, bude předložena při závěrečné kontrolní prohlídce nebo na základě vyžádání správního orgánu, tj. před vydáním kolaudačního souhlasu.

14d) Krajské hygienické stanice JMK čís. jed. dokumentu BM/7831/2010/HP ze dne 28.04.2010.a to :

- Po provedeném proplachu nezávadnou vodou a dezinfekci vodovodních přípojek budou provedeny rozbory vzorků vody v rozsahu zkráceného rozboru podle přílohy čís. 5 k vyhlášce MZ čís. 252/2004 Sb., v platném znění, kterou se stanoví hygienické požadavky na pitnou a teplou vodu a četnost a rozsah kontroly pitné vody. Výsledky rozborů vody budou předloženy ke kolaudaci.
- Ke kolaudaci stavby budou předloženy výsledky měření hluku z provozu stacionárních zdrojů hluku (VZT, chladící jednotka, výtahy, ap.) a z dopravy, prokazující v nejbližších chráněných vnitřních prostorech stavby (hotelové pokoje, apartmány) nepřekročení hygienických limitů hluku upravených nařízením vlády čís. 148/2006 Sb., o ochraně zdraví před nepříznivými účinky hluku a vibrací, pro denní a noční dobu.
- Dále budou předloženy výsledky měření hluku z provozu stacionárních zdrojů hluku (VZT, klimatizace, chladící jednotky, ap.) prokazující v chráněném venkovním prostoru obytné zástavby (bytové domy M a P) nepřekročení hygienických limitů hluku upravených nařízením vlády čís. 148/2006 Sb., o ochraně zdraví před nepříznivými účinky hluku a vibrací, pro denní a noční dobu.
- Vybavení komerčních prostor (obchodní jednotky, administrativa) musí odpovídat požadavkům (§ 54 nařízení vlády čís. 361/2007 Sb. , kterým se stanoví podmínky ochrany zdraví při práci). Zásobování pracovišť pitnou vodou v obchodních jednotkách, kde nejsou řešeny čajové kuchyňky, bude řešeno v souladu s § 53 nařízení vlády čís. 361/2007 Sb. , kterým se stanoví podmínky ochrany zdraví při práci (zdroj pitné vody pro potřeby pití, zajištění předlékařské první pomoci a teplé tekoucí vody pro osobní hygienu mimo záchod).
- Při rozmisťování pracovišť s trvalým pobytem lidí budou respektovány funkčně vymezené plochy s dostatečným podílem denní složky osvětlení pro použití sdruženého osvětlení dle ČSN 36 0020 (§ 46 nařízení vlády čís. 361/2007 Sb. , kterým se stanoví podmínky ochrany zdraví při práci).
- Konkrétní účel užívání komerčních prostor bude s KHS JMK projednán předem, nejpozději před vydáním kolaudačního souhlasu..

14e) Oblastního inspektorátu práce čís. jed. 5495/9.32/10/15.7 ze dne 05.08.2010, a to :

- Stavební práce budou prováděny v souladu s příslušnými ustanoveními nařízení vlády čís. 591/2006 Sb. a čís. 362/2005 Sb.
- Zadavatel stavby posoudí, zda se na stavbu vztahují požadavky § 15 zákona čís. 309/2006 Sb., ve znění pozdějších předpisů.
- Současně se upozorňuje na skutečnost, že tímto vyjádřením nejsou dotčeny povinnosti dané příslušnými ustanoveními zákoníku práce a souvisejících předpisů z hlediska bezpečnosti práce, bezpečnosti technických zařízení a stanovených pracovních podmínek.

14f) Majetkového odboru MMB čís. jed. MMB/312004/2010 ze dne 19.08.2010, a to:

- Právní vztahy stavebníků k pozemkům statutárního města Brna parc. čís. 2002/11 a 2002/15 v k.ú. Slatina, obec Brno, dotčených stavbou polyfunkčních domů Y1. Y2 a Z, budou vyřešeny nejpozději ke kolaudaci.

- Při případném dotčení výše uvedených pozemků ve vlastnictví statutárního města Brna dalšími stavbami, nebo dotčení dalších pozemků ve vlastnictví statutárního města Brna, bude příslušná projektová dokumentace předložena MO MMB k posouzení a vyjádření.

14g) společnosti Telefónica O2 Crech Republic, a.s. čís. jed. 35688/10/MBO/VV0 ze dne 30.03.2010 a čís. jed. 35627/10/MBO/VV0 z téhož dne, a to:

- V předložené koordinační situaci jsou naše stávající PVSEK zakresleny nepřesně nebo nesouhlasí legenda.
- V pojízdných plochách (komunikace, zpevněné plochy, parkovací stání)nesmí zůstat naše PVSEK nechráněno. Nutno uložit do vhodných chrániček a připoložit rezervní chráničku o průměru min. 110 mm.
- Ochranné pásmo našeho podzemního komunikačního vedení činí 1,5 m po obou stranách krajního vedení.

Při provádění stavebních, zemních nebo jiných prací je investor nebo jím pověřený subjekt povinen učinit nezbytná opatření, aby nedošlo k ohrožení nebo poškození vedení sítě elektronických komunikací (dále jen SEK), a to zejména :

- Při činnostech v blízkosti vedení SEK je povinen respektovat pravidla stanovená právními předpisy pro ochranná pásma podzemního vedení sítí elektronických komunikací (dále jen „PVSEK“) a nadzemního vedení sítí elektronických komunikací (dále jen „NVSEK“) tak, aby nedošlo k poškození nebo zamezení přístupu k vedení. Při křížení nebo souběhu zemních prací s PVSEK dodrží ČSN 73 6005 „Prostorová úprava vedení technického vybavení“ v platném znění a normy související, ČSN 33 2160 „Předpisy pro ochranu sdělovacích vedení a zařízení před nebezpečnými vlivy trojfázových vedení VN, VVN a ZVN“ a dále ČSN 33 2000-5-54 „Uzemnění a ochranné vodiče“.
- Před započetím zemních prací zajistit vyznačení trasy PVSEK na terénu podle obdržené polohopisné dokumentace. S vyznačenou trasou PVSEK prokazatelně seznámit pracovníky, kteří budou stavební práce provádět (Nařízení vlády čís.591/2006 Sb., požadavky na bezpečnost a ochranu zdraví při práci na staveništích, § 3, bod b., příloha čís. 3, kap. XII., čl. 1, 4 a 5). Elektromagnetické vytýčení PVSEK je též možno objednat u společnosti Telefónica O2, a to 15 dní před zahájením prací.
- Pracovníky provádějící zemní práce na staveništi upozornit, aby v případě potřeby zjistili hloubkové uložení PVSEK příčnými sondami. Upozornit je také na možnou odchylku +/- 30cm mezi skutečným uložením PVSEK a polohovými údaji ve výkresové dokumentaci. Dále je třeba tyto pracovníky upozornit, aby ve vzdálenosti nejméně 1,5 m od krajních vedení vyznačené trasy PVSEK nepoužívali žádných mechanizačních prostředků nebo nevhodného nářadí a aby při provádění prací v těchto místech dbali nejvyšší opatrnosti.
- Při zjištění zásadního rozporu mezi údaji v projektové dokumentaci a skutečností zastavit práce a věc oznámit zaměstnanci společnosti Telefónica O2 pověřeného ochranou sítě – Ludvík Vízdal, tel. 541 132 089 + 602 521 697 (dále jen „POS“). V pracích je možno pokračovat až po projednání a schválení dalšího postupu, stanoveného POS.
- Při provádění zemních prací v blízkosti PVSEK postupovat tak, aby nedošlo ke změně hloubky uložení nebo prostorového uspořádání komunikační sítě.
  Odkryté vedení SEK zabezpečit proti poškození, odcizení a prověšení.
- Zemní práce v místech, kde úložný kabel vystupuje ze země do budovy, rozváděče, na sloup apod., vykonávat velmi opatrně kvůli ubývajícímu krytí nad PVSEK. Výkopové práce v blízkosti sloupů NVSEK je povinen provádět v takové vzdálenosti, aby nedošlo k narušení jejich stability (Nařízení vlády čís. 591/2006 Sb., § 3, bod b.1, příloha čís. 3, kap.IV, čl. 3 a 4).
- Dojde-li při provádění zemních prací k odkrytí PVSEK, vyzvat pracovníka POS ke kontrole vedení před zakrytím. Teprve pak je možno provést zához. Zápisy o provedených kontrolách budou doloženy ke kolaudaci stavby respektive k závěrečné kontrolní prohlídce.

- Pomocná zařízení (patníky, kontrolní měřící objekty, označníky, nadložní lana, uzemňovací soustavy, podpěry, stožáry, střešníky, konzoly apod.), které jsou součástí vedení, se nesmí ani dočasně využívat k jiným účelům a nesmí být dotčena ani přemístěna.
- Mimo vozovku není dovoleno trasu PVSEK přejíždět vozidly nebo stavební mechanizací, dokud nebude vedení zabezpečeno proti mechanickému poškození. Způsob mechanické ochrany trasy PVSEK projednat se zaměstnancem POS. Při přepravě vysokého nákladu nebo mechanizace pod trasou NVSEK je povinnost respektovat výšku vedení nad zemí. Příp. změny projednat se zaměstnancem POS.
- Na trase PVSEK (včetně ochranného pásma) se nesmí měnit niveleta terénu, vysazovat trvalé porosty ani měnit rozsah zpevněných ploch (např. komunikací, parkovišť, vjezdů aj.). Nutnou změnu předem projednat se zaměstnancem POS.
- Manipulační a skladové plochy je nutno zřizovat v takové vzdálenosti od NVSEK, aby při vykonávání prací v těchto prostorách se k vedení nemohly osoby ani mechanizace přiblížit na vzdálenost menší než 1m (čl. 275 ČSN 34 2100).
- Ve všech případech, kdy by i nad rámec těchto podmínek ochrany mohlo dojít ke střetu stavby se SEK je povinnost se obrátit na POS.
- Každé zjištěné nebo způsobené poškození nebo odcizení vedení SEK neprodleně oznamte Poruchové službě společnosti Telefónica O2 Czech Republic, a.s., na tel.č. 800184084.

14h) Brněnských vodáren a kanalizací, a.s., zn. 722/005751/2010/LBu ze dne 25.03.2010, a to:

- Výstavba objektů Y a Z je dílčí částí akce Šmahova, část „A" - stavba proto musí být koordinována s výstavbou inž. sítí a bytových domů M.
- Vodovodní a kanalizační přípojky jsou řešeny samostatně pro každý z objektů Y1, Y2 a Z – projekt přípojek byl odsouhlasen na přípojkovém oddělení Brněnských vodáren a kanalizací, a.s. dne 25.03.2010 pod čís. jed. 164, 165, 166
- Podmínky předchozích vyjádření vydaná pro výstavbu „Obytný soubor Šmahova – část A" zn. 221/005646/2009 ze dne 24.03.2009, zn. 310/000697/2009/K ze dne 21.05.2009 a zn. 722/006073/2009/LBu ze dne 27.03.2009 zůstávají v platnosti i pro objekty Y a Z.

14i) Odboru TS MMB čís. jed. MMB/0120856/2010 ze dne 26.04.2010, a to :

- Stavba byla zaevidována do koordinačního harmonogramu výkopobvých prací v městě Brně pod číslem 22037.
- Při provádění stavby budou dodržena ustanovení vyhlášky města Brna čís. 8/2009 o koordinaci výkopových prací na veřejných prostranstvích ve městě Brně.
- Stavebník podá na OTS MMB žádost o souhlas k záboru veřejného prostranství pro výkopové práce dle čl. 5 vyhlášky čís. 8/2009 nejpozději 30 dnů před zahájením užívání veřejného peostranství.
- Stavebník je povinen v termínu do 30.11. předcházejícího roku ohlásit OTS výkopové práce dle čl. 3 vyhlášky města Brna čís. 8/2009 pro zařazení do koordinačního harmonogramu výkopových prací na příslušný rok (formulář na ohlášení je k dispozici na OTS MMB). Roční koordinační harmonogram je aktualizován dle hlášených změn a doplnění vždy ke dni 01.06. a 01.09. příslušného kalendářního roku.
- Výkopové práce na veřejném prostranství nesmí být realizovány v zimním období, tj. od 1.12. kalendářního roku do 28.02, následujícího kalendářního roku,
- Bude dodržena ČSN 73 6005 Prostorové uspořádání sítí technického vybavení.
- Provedení přípojek vody a oddílné kanalizace musí splňovat ustanovení „Městských standardů pro vodovodní síť" a „Městských standardů pro kanalizační zařízení". Požaduje se limit odtoku pro dešťové vody 10l/s/ha dle ustanovení generelu pro odvodnění města Brna.
- Bude respektováno stanovisko BVK, a.s.
- Stavebník předá na OTS MMB zaměření skutečného provedení stavby (přípojky). Doklad o předání bude předložen stavebnímu úřadu jako příloha oznámení o užívání stavby nebo jako příloha žádosti o vydání kolaudačního souhlasu.

14j) Jihomoravské plynárenské a.s. zn. 2552/10/112 ze dne 29.03.2010, a to :

- V zájmovém území se nachází stávající plynárenské zařízení ve správě JMP Net s.r.o..
- Plynárenské zařízení je chráněno ochranným pásmem dle zákona čís. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích (dále jen „energetický zákon"), ve znění pozdějších předpisů.
- Za stavební činnosti se pro účely tohoto stanoviska považují všechny činnosti prováděné v ochranném pásmu PZ, tzn. i bezvýkopové technologie.
- Stavební činnosti v ochranném pásmu PZ (dále jen „OPPZ") lze realizovat pouze při dodržení podmínek uvedených v tomto stanovisku. Nebudou-li tyto podmínky dodrženy, budou stavební činnosti, popř. úpravy terénu prováděné v OPPZ považovány dle § 68 odst. 6 zákona čís. 670/2004 Sb. a zákona čís. 458/2000 Sb. za činnost bez našeho předchozího souhlasu. Při každé změně projektu nebo stavby (zejména tras navrhovaných IS) je nutné požádat o nové stanovisko k této změně.
- Při provádění prací v ochranném pásmu plynárenského zařízení je investor povinen učinit taková opatření, aby nedošlo k poškození plynárenského zařízení a ovlivnění jeho provozu.
- Před zahájením stavební činnosti v ochranném pásmu plynárenského zařízení (dále jen OPPZ) bude provedeno vytýčení plynárenského zařízení (dále jen PZ), které provede příslušná provozní oblast. Žádost o vytýčení, na jejímž začátku bude uvedena značka tohoto stanoviska, tj. zn. 2552/10/112, bude podána min. 7 dnů před požadovaným vytýčením. Bez vytýčení a přesného určení uložení PZ nesmí být stavební činnosti zahájeny. Vytýčení PZ se považuje za zahájení stavební činnosti v OPPZ. O provedeném vytýčení bude sepsán protokol.
- Bude dodržena ČSN 73 6005, ČSN 73 3050, TPG 702 04 – tab. 8, zákon čís. 458/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů, případně další předpisy související s předmětnou stavbou
- Pracovníci provádějící stavební činnosti budou prokazatelně seznámeni s polohou PZ, rozsahem OP a těmito podmínkami.
- Při provádění prací v OPPZ je investor povinen učinit taková opatření, aby nedošlo k poškození PZ a ovlivnění bezpečnosti a spolehlivosti jeho provozu. Nebude použito nevhodné nářadí, zemina bude těžena pouze ručně bez použití pneumatických, elektrických, bateriových a motorových nářadí.
- Odkryté PZ bude v průběhu nebo při přerušení stavební činnosti řádně zabezpečeno proti jeho poškození.
- V případě použití bezvýkopových technologií (např. protlaku) bude před zahájením stavební činnosti provedeno obnažení PZ v místě křížení.
- Každé i sebemenší poškození PZ (včetně izolace, signalizačního vodiče, výstražné fólie, atd.) bude neprodleně oznámeno na telefon 1239.
- Před provedením zásypu výkopu v OPPZ bude provedena kontrola dodržení podmínek stanovených pro stavební činnosti v OPPZ a kontrola PZ. Kontrolu provede příslušné regionální centrum. Žádost o kontrolu, na jejímž začátku bude uvedena značka tohoto stanoviska, tj. zn. 2552/10/112, bude podána min. 5 dnů před požadovanou kontrolou. Povinnost kontroly se vztahuje i na PZ, která nebyla odhalena. O provedené kontrole bude sepsán protokol. Bez provedené kontroly nesmí být PZ zasypáno.
- PZ bude před zásypem výkopu řádně podsypáno a obsypáno těženým pískem, zhutněno a bude osazena výstražná fólie žluté barvy,vše v souladu s ČSN EN 12007-1-4,TPG 70201,TPG 70204.
- Neprodleně po skončení stavební činnosti budou řádně osazeny všechny poklopy a nadzemní prvky PZ.
- Poklopy uzávěrů a ostatních armatur na plynárenském zařízení včetně hlavních uzávěrů plynu (HUP) na odběrném plynovém zařízení budou udržovány stále přístupné a funkční po celou dobu trvání všech prací.
- Případné zřizování staveniště, skladování materiálů, stavebních strojů apod. bude realizováno mimo OPPZ (není-li stanoveno jinak).

- Bude zachována hloubka uložení PZ (není-li ve stanovisku uvedeno jinak).
- Při použití nákladních vozidel, stavebních strojů a mechanismů bude zabezpečen případný přejezd přes dotčené PZ uložením panelů v místě přejezdu PZ.

JMP si vyhrazuje právo na vydání případných dalších podmínek, pokud by si to okolnosti výstavby vyžadovaly.

14k) Jihomoravské plynárenské a.s. zn. 8906/10/112 ze dne 29.09.2010, zn. 8923/10/112 ze dne 30.09.2010 a zn. 8927/10/112 z téhož dne (STL přípojky k objektům Y1, Y2 a Z), a to :

- Zhotovení přípojek plynu může provést pouze subjekt k této činnosti oprávněný. .
- Přípojka plynu bude zhotovena a provozována mj. v souladu s ČSN EN 12007 (1 - 4), ČSN EN 12327, ČSN 73 6005, ČSN 73 3050, TPG 70201, TPG 70204 a TI 1/2002 pro plynárenská zařízení a podle ustanovení energetického zákona čís. 458/2000 Sb.
- Zahájení stavebně montážních prací bude v předstihu minimálně 5 pracovních dní oznámeno příslušnému pracovníkovi odboru přípravy a realizace staveb JMP, který ověří platnost stavebního povolení, provede přejímku trubního materiálu a stavbu bude průběžně kontrolovat (mj. přizvat k přejímce výkopové rýhy, spuštění potrubí do rýhy,zásypu, hlavní tlakové zkoušce, apod.)
- Není-li uvedeno jinak, bude před záhozem potrubí provedeno geodetické zaměření stavby (potrubí) a polohopisných prvků dle směrnice provozovatele distribuční soustavy.
- Zhotovitel protokolárně předá investorovi hotové dílo. Před propojením plynovodní přípojky s distribučním plynovodem předá investor technickou dokumentaci plynovodní přípojky dle TPG 905 01 vč. geodetického zaměření (není-li uvedeno jinak) a žádost o propojení plynovodní přípojky s distribučním plynovodem bez současného uvedení do provozu.
- Geodetické zaměření bude předáno pracovníkovi odboru přípravy a realizace staveb JMP, a.s. min. 5 dní před termínem přejímky plynárenského zařízení.
- Propojení plynovodní přípojky s distribučním plynovodem provede smluvní partner JMP, a.s. na základě písemného souhlasu JMP, a.s.
- Plyn je možno vpustit do jednotlivých dokončených dílčích částí stavby (naplnit plynovodní přípojku plynem) bez současného uvedení stavby do provozu, po provedení úspěšné tlakové zkoušky a vyhotovení kladné revizní zprávy.
- Po dokončení všech dílčích částí stavby je nutno zajistit na příslušném stavebním úřadě souhlas s užíváním dokončené stavby. Uvedení plynovodní přípojky do provozu - užívat dokončenou stavbu při zajištění trvalé dodávky plynu, je možné až po přejímce díla, předložení smlouvy o způsobu provozování a doložení souhlasu příslušného stavebního úřadu s jejím užíváním dle zákona čís. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (dále jen „stavební zákon"), ve znění pozdějších předpisů.
- JMP, a.s. požaduje, aby plynovodní přípojka byla do doby propojení s distribučním plynovodem natlakována vzduchem na cca 100 kPa.
- Jako HUP bude použit kulový kohout min. v DN 20.
- Vlastník plynovodní přípojky je povinen zajistit její provoz, údržbu a opravy tak, aby se nestala příčinou ohrožení života, zdraví či majetku osob (dle ustanovení „energetického zákona").

Odběrné plynové zařízení (dále OPZ) :

- OPZ lze připojit po naplnění požadavků bezpečnosti a spolehlivosti, předložení kladné výchozí revizní zprávy na toto zařízení, uzavření smlouvy o prodeji a dodávce zemního plynu.
- Zhotovení OPZ může provést pouze subjekt k této činnosti oprávněný.
- OPZ bude zhotoveno a provozováno mj. v souladu ČSN EN 1775, TPG 609 01, TPG 704 01, TPG 800 03 a TPG 934 01.
- OPZ je možno uvést do provozu a užívat ho na základě souhlasu stavebního úřadu s jeho užíváním podle § 120 respektive § 122 stavebního zákona.
- Za správnost předložené dokumentace a její soulad s platnými technickými předpisy plně zodpovídá její zpracovatel.

- Odsouhlasení předložené dokumentace nenahrazuje případná další stanoviska k jiným částem stavby.
- Jihomoravská plynárenská, a.s. si vyhrazuje právo na vydání případných dalších podmínek, pokud by si to okolnosti výstavby vyžadovaly.
- JMP, a.s. si vyhrazuje právo kontroly splnění podmínek jejich vyjádření při závěrečné kontrolní prohlídce stavby, ke které JMP, a.s. žádá být přizvána.

14l) NIPI ČR o.s zn. A/10/6431 ze dne 24.08.2010, a to :

- U bezbariérového WC v 1.NP objektu Z (místnost čís. 1.28) je třeba vzhledem k malé manipulační ploše v chodbičce osadit posuvné dveře.
- Detailní rozmístění zařizovacích předmětů na WC a v pokojích pro bezbariérové užívání bude dořešeno na úrovni prováděcí dokumentace.
- U všech schodišťových ramen bude stupnice nástupního a výstupního stupně (schodu) výrazně kontrastně rozeznatelná od okolí.
- Upozornění : Dveře na bezbariérová WC vyhovují v šířce 800 mm a jsou navíc vhodnější z hlediska manipulace než dveře v šířce 900 mm navržené v PD. Proto se doporučuje osadit dveře o šířce 800 mm.

14m) OŽP KrÚ JMK čís. jed. 132166/2010 ze dne 04.10.2010, a to :

- Střední zdroje znečišťování ovzduší (plynové kotelny v sekcích Y1 - 306 kW, Y2 - 408 kW a v objektu Z - 561 kW) budou provozovány v souladu s předloženým odborným posudkem, PD a technickými podmínkami stanovenými výrobci zařízení. Provozovatel bude zajišťovat pravidelnou údržbu, servis a revize zařízení a povede provozní evidenci zdroje podle ustanovení § 18 vyhlášky MŽP čís. 205/2009 Sb., kterou včetně souvisejících dokladů bude archivovat po dobu 2 let.
- Provozovatel je povinen každoročně zpracovávat oznámení o výpočtu emisí a poplatku a souhrnnou provozní evidenci středních zdrojů znečišťování ovzduší a předávat je v termínu do 31.03. kalendářního roku na OŽP MMB prostřednictvím integrovaného systému plnění ohlašovacích povinností v oblasti ŽP podle zákona čís. 25/2008 Sb., o integrovaném registru znečišťování ŽP a integrovaném systému plnění ohlašovacích povinností v oblasti ŽP a o změně některých zákonů.
- V případě jakéhokoliv zásahu do technologie je provozovatel povinen tento záměr předem ohlásit na ČIŽP, oblastní inspektorátu Brno a krajskému úřadu, a získat příslušné povolení (podle § 17 zákona čís. 86/2002 Sb.).

15. Provoz na přilehlých ulicích a silnicích nesmí být stavbou ohrožen a bude prováděna pravidelná očista komunikací na výjezdu ze staveniště.

16. Před zahájením stavby umístí stavebník na viditelném místě u vstupu na staveniště štítek o povolení stavby a ponechá jej tam až do dokončení stavby, příp. do vydání kolaudačního souhlasu.

17. V souladu s §122 odst. 1 stavebního zákona bude možné stavbu užívat **až po vydání kolaudačního souhlasu.** Proto před uplynutím stanoveného termínu výstavby a nejpozději do 1 měsíce před termínem, kdy hodláte stavbu začít užívat, požádejte stavební úřad o kolaudační souhlas, před jehož vydáním provede stavební úřad závěrečnou kontrolní prohlídku stavby.

18. K žádosti o kolaudační souhlas (nejpozději k závěrečné kontrolní prohlídce stavby) doložte doklady a potvrzení o provedení kontrol a zkoušek zabudovaného zařízení a kvalitě použitých materiálů (revize, zkušební protokoly, atesty, prohlášení o shodě, atd.), doklad o předání a převzetí stavby mezi investorem a zhotovitelem, oprávnění zhotovitele respektive zhotovitelů, doklady o likvidaci odpadů a vedení jejich evidence v průběhu výstavby, doklady dle podmínek stavebního povolení a dle požadavků dotčených orgánů ke stavebnímu povolení, geometrický plán pro zápis změny obvodu budovy do KN, atd.

Dále předložte PD skutečného provedení stavby s podchycením **nepodstatných změn** oproti ověřené PD (ve dvojím vyhotovení), které budou akceptovatelné v rámci závěrečné kontrolní prohlídky stavby – pokud byla stavba s takovýmito změnami provedena.

19. Dále budou k žádosti o kolaudační souhlas (nejpozději do vydání kolaudačního souhlasu) doloženy doklady o povolení užívání souvisejících objektů, jež nejsou předmětem stavby „ Polyfunkční soubor – objekty Y.Z ", avšak její užívání podmiňují. Jako jsou např. kolaudační souhlasy pro objekty technické a dopravní infrastruktury (vodovod, kanalizaci, plynovod, komunikace včetně přístupových chodníků a venkovního parkoviště).

20. Zhotovitel stavby (dodavatel) - u staveb prováděných svépomocí "stavebník", je povinen použít jen výrobky a materiály, které mají takové vlastnosti a obsah radia 226, aby po dobu existence stavby byla při běžné údržbě zaručena požadovaná mechanická pevnost a stabilita, požární bezpečnost, hygienické požadavky ochrany zdraví a životního prostředí, ochrana proti hluku a úspora energie. Doklady o ověření požadovaných vlastností použitých výrobků a materiálů je povinen stavebník-investor doložit jako součást žádosti o kolaudační souhlas, nejpozději však v rámci závěrečné kontrolní prohlídky stavby.

Účastníky územního řízení respektive řízení o změně územního rozhodnutí i stavebního řízení respektive hlavními účastníky obou těchto řízení jsou podle § 27 odst. 1 písm. a) správního řádu a podle § 85 a § 109 odst. 1 písm. a) stavebního zákona žadatel respektive stavebník a jeho zplnomocněný zástupce, a to konkrétně :

- Brno Easgate I, s.r.o., IČ 283 14 522, U Svitavy 1077/2, 618 00 Brno
- STAVOS Brno, a.s., IČ 652 77 911, U Svitavy 1077/2, 618 00 Brno

zastoupení Ing. Jaroslavem Hrůzou, PhD., nar. 07.12.1971, Lipůvka 284, 679 22 Lipůvka

Účastníky územního řízení respektive řízení o změně územního rozhodnutí i stavebního řízení respektive vedlejšími účastníky územního a stavebního řízení jsou podle § 27 odst. 2 správního řádu a podle § 85 a § 109 odst. 1 písm. b) a c) stavebního zákona vlastníci eventuálně správci staveb a pozemků, na nichž má být stavba realizována, a vlastníci a eventuální správci sousedních staveb a pozemků změnou územního rozhodnutí a realizací stavby dotčených, a dále vlastníci a správci stavbou dotčené technické a dopravní infrastruktury, a to konkrétně :

a) <u>vlastníci stavbou dotčených pozemků (kromě pozemků ve vlastnictví stavebníka)</u>
   - Statutární město Brno, zastoupené
     ..... majetkovým odborem MMB, Malinovského nám.3, 601 67 Brno
     ..... Městskou částí Brno-Slatina dále zastoupenou
     majetkovým odborem ÚMČ města Brna Brno-Slatina, Budínská 2, zde
   - Bouwfonds ČR bytová výstavba s.r.o., IČ 607 54 575, Ke Štvanici 3/656, 186 00 Praha 8

b) <u>vlastníci sousedních pozemků (pokud již nejsou uvedeni výše)</u>
   - ČR, Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových, Rašínovo nábř. 390/42, 128 00 Praha

c) <u>vlastníci a správci stavbou dotčené technické a dopravní infrastruktury</u>
   - Statutární město Brno zastoupené
     ..... odborem technických sítí MMB, Kounicova 67, 601 67 Brno
     ..... společností Brněnské vodárny a kanalizace, a.s., Hybešova 254/16, 657 33 Brno
     ..... společností Brněnské komunikace, a.s., Renneská tř. 1a, 657 68 Brno
   - RWE, Jihomoravská plynárenská, a.s., Plynárenská 499/1, 657 02 Brno
   - E.ON Distribuce, a.s.+ E.ON Česká republika, s.r.o.,
     F.A. Gerstnera 2151/6, 370 49 České Budějovice
   - Telefónica O2 Czech Republic, a.s., Za Brumlovkou 266/2, 140 22 Praha 4
   - UPC ČR, a.s., Závišova 5, 140 00 Praha 4

Účastníkem pouze územního řízení respektive vedlejším účastníkem řízení o změně územního rozhodnutí je podle § 27 odst. 2 správního řádu a § 85 stavebního zákona obec,
tj. Statutární město Brno zastoupené starostou MČ Brno-Slatina Ing. Jiřím Navrátilem

Vypořádání s vyjádřeními k podkladům rozhodnutí a s návrhy a námitkami účastníků :
Odbor TS MMB, který dle čl. 3 obecně závazné vyhlášky statutárního města Brna čís. 25/2005 k zajištění Energetické koncepce statutárního města Brna, zajišťuje správu Energetické koncepce statutárního města Brna, a který upozornil, že projekt stavby s plynovou kotelnou v každé sekci je s koncepcí v rozporu a proto souhlasí s umístěním a povolením stavby dle předložené dokumentace zpracované Ateliérem KO&SA v 10-11/2009 vyjma části vytápění, a konstatoval, že vyhovuje centrální kotelna pro celý obytný soubor.
K tomu stavební úřad uvádí, že v současné době požadavek na zajištění vytápění objektů Y a Z z centrální kotelny navržené pro celý obytný soubor není možné splnit, a to ze dvou důvodů.
Co se týče způsobu vytápění, sice dle tvrzení OTS MMB stavba nesplňuje Energetiskou koncepci města Brna, je však navržena v souladu s OTP na stavby (splňuje ustanovení vyhlášky čís. 268/2009 Sb., v platném znění) a navržený způsob vytápění polyfunkčních objektů Y a Z není předmětem změny územního rozhodnutí, protože byl akceptován respektive odsouhlasen již v rámci územního rozhodnutí o umístění stavby čís. 232 ze dne 13.10.2008, vydaným zdejším stavebním úřadem pod čís. jed. TO-SÚ/1110/230-rozh/08/Hav (nabytí právní moci dne 19.11.2008), kterým bylo rozhodnuto o umístění II. etapy výstavby předmětného obytného souboru respektive celé tzv. části „A" stavby „Obytný soubor Šmahova, Brno-Slatina". Z výše uvedených skutečností pak vyplývá prvý důvod, na základě kterého nelze požadavek OTS MMB splnit a vyžadovat nyní po stavebníkovi, aby k vytápění objektů a pro zajištění TUV zvolil jiný způsob než ten dle pravomocného ÚR čís. 232, protože právo realizovat samostatné kotelny nabyl tzv. v dobré víře.
Druhý důvod je ten, že v současné době je již z celého obytného souboru, který se dělí na tzv. část „A" a část „B" a který čítá celkem 16 BD (P1 až P5, O1 až O5 + M1 až M6), 2 polyfunkční objekty s celkem třemi sekcemi (Y1, Y2 + Z) a 1 obchodní objekt, minimálně polovina dokončena a užívána. Jedná se o celou tzv. část „B" tvořenou bytovými domy P1 až P5 v ul. Blažovická a O1 až O5 v ul. Moutnická. Z tzv. části „A" se realizují respektive jsou ve výstavbě BD M1 až M6, z nichž 2 jsou před dokončením a 2 rozestavěny, a to včetně podmiňujících objektů technické a dopravní infrastruktury. Požadavek na zajištění vytápění objektů Y a Z z centrální kotelny navržené pro celý obytný soubor není, za takovéto situace, proto možné zajistit. Rovněž není možné využít v předmětné lokalitě sítě dálkového vytápění.
Kromě toho stavební úřad má k dispozici vyjádření náměstka primátora statutárního města Brna Mgr. Martina Andera, PhD., do jehož kompetence spadá řízení Odboru TS MMB, vydané dne 30.09.20110 pod čís. jed. KNA/349596, kterým souhlasí s umístěním a stavbou kotelen samostatně v každé sekci Y1, Y2 a v objektu Z.
Z uvedených důvodů bylo proto námitka Odboru TS MMB zamítnuta.

Vyhodnocení připomínek veřejnosti : nebyly podány.

Odůvodnění:

Žádost o vydání územního rozhodnutí respektive žádost o změnu územního rozhodnutí čís. 232 čís. jed. TO-SÚ/1110/230-rozh/08/Hav ze dne 13.10.2008 (právní moc 19.11.2008) a žádost o stavební povolení, obě pro část stavby „Obytný soubor Šmahova – část A, Brno-Slatina" respektive pro část II. etapy výstavby Obytného souboru Šmahova, Brno-Slatina, a to konkrétně pro podsoubor polyfunkčních objektů Y a Z situovaných podél ulice Řípská v úseku mezi ul. Tuřanka a ul. Šmahova v Brně-Slatině, **obdržel** zdejší věcně a místně příslušný obecný stavební úřad podle

ustanovení § 86 ve spojení s § 79 a 81 stavebního zákona a § 3 a 5 vyhlášky čís. 503/2006 Sb., o podrobnější úpravě územního řízení, veřejnoprávní smlouvy a územního opatření a podle ustanovení § 110 odst. 1 a 2 stavebního zákona a § 4 vyhlášky čís. 526/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení stavebního zákona ve věcech stavebního řádu, dne **28.06.2010.** Žádosti podal Ing. Jaroslav Hrůza, narozený 07.12.1971, bytem v Lipůvce 284, zastupující na základě plné moci ze dne 15.03.2010 společnosti Brno Easgate I, s.r.o., IČ 283 14 522, a STAVOS Brno, a.s., IČ 652 77 911, obě se sídlem v Brně, U Svitavy 1077/2 (dále také jen jako „stavebník" respektive stavebník-investor". „investor" či „žadatel"). Stavebník současně požádal o spojení územního řízení respektive řízení o změně územního rozhodnutí se stavebním řízením. Poslední doklady byly doloženy dne 30.08.2010.

Pro stavbu „Obytný soubor Šmahova – část A, Brno-Slatina", situovanou jako celek do prostoru vymezeného ulicemi Tuřanka, Řípská, Šmahova a oplocením zahrad za RD v ul. Křehlíkova, respektive pro II. etapu výstavby Obytného souboru Šmahova, Brno-Slatina, tj. i včetně polyfunkčních objektů Y a Z podél ul. Řípská, vydal zdejší stavební úřad dne 13.10.2008 pod čís. jed. TO-SÚ/1110/230-rtozh/08/Hav územní rozhodnutí čís. 232, které nabylo právní moci dne 19.11.2008, a to ve prospěch stavebníka, kterým bylo tzv. sdružení stavebníků, tj. firem respektive společností Bouwfonds ČR bytová výstavba s.r.o., IČ 607 54 575, tehdy se sídlem Husova 1652/44, 586 01 Jihlava 1 (nyní se sídlem Ke Štvanici 3/656, 185 00 Praha) a STAVOS Brno, a.s., IČ 652 77 911, se sídlem U Svitavy 1077/2, 618 00 BRNO.

Pro část II. etapy výstavby Obytného souboru Šmahova, Brno-Slatina, konkrétně pro objekty 6 bytových domů M1 až M6 při budoucí ul. Ponětovická a pro objekty technické a dopravní infrastruktury výstavbu těchto uvedených bytových domů podmiňující, obdrželo sdružení stavebníků potřebná stavební povolení již dříve a v současné době probíhá jejich realizace, kterou zajišťuje firma STAVOS Brno, a.s.

V případě polyfunkčních objektů Y a Z se právním nástupcem původního stavebníka, tj. sdružení stavebníků Bouwfonds ČR bytová výstavba s.r.o., IČ 607 54 575, a STAVOS Brno, a.s., IČ 652 77 911, staly firmy respektive společnosti Brno Easgate, s.r.o., IČ 283 14 522, a STAVOS Brno, a.s., (IČ 652 77 911), obě se sídlem U Svitavy 1077/2, 618 00 Brno.

Vzhledem ke změně situace na trhu s nemovitostmi v souvislosti s probíhající ekonomickou krizí a z toho plynoucího dopadu na oblast stavebnictví, byl staronový investor nucen v případě polyfunkčních objektů Y a Z přizpůsobit svůj záměr novým podmínkám respektive potencionálním zájemcům, které je v této nové situaci schopen získat. Polyfunkční objekty Y a Z tak doznaly jistých změn a investor pro tyto objekty proto požádal nejen o stavební povolení, ale také o územní rozhodnutí respektive o změnu pravomocného územního rozhodnutí čís. 232. Současně počítá stavebník s tím, že přizpůsobení jednotlivých komerčních prostor požadavkům konkrétních klientů bude vždy ošetřeno respektive bude předmětem řízení o změně stavby před dokončením, stejně jako případ, kdy bude nucen, např. vzhledem k dalším případným novým změnám a podmínkám ve stavebnictví a na trhu s nemovitostmi, objem a rozsah stavby upravovat (zmenšovat).

Dle projektové dokumentace vyhotovené pro spojené územní a stavební řízení v období 09/2009 až 12/2009 oprávněnou osobou (generální projektant : autorizovaný architekt Ing. arch. Josef Sátora, CSc. s kolektivem, jménem projekční kanceláře Ateliér KO&SA, Svahová 32, 623 00 Brno) a označené DSP/10/2009 je tato akce respektive stavba v rozsahu polyfunkčních objektů Y a Z nazvána jako **Polyfunkční soubor „ Řípská ", Brno - Slatina, objekty „ Y " a „ Z "** (dále také jen jako „stavba").

Stručný popis stavby :

Stavba polyfunkčního souboru Řípská navazuje na objekty 6 bytových domů (tzv. domy M1 až M6) včetně objektů technické a dopravní infrastruktury výstavbu těchto domů podmiňujících, pro které jsou k dispozici pravomocná stavební povolení od příslušných stavebních úřadů a které se realizují respektive jsou ve výstavbě. Cílem investora i projektanta proto bylo a je logické uspořádání objektů (domů) podél ul. Řípská za účelem podpoření a zdůraznění charakteru ul. Řípské jako rušné městské třídy nacházející se v blízkosti mezinárodního letiště Brno-Tuřany.

Základem výtvarného řešení fasád objektů Y a Z jsou nepravidelně rozmístěné svislé okenní prvky (francouzská okna) s venkovními žaluziemi, Štěrbinový charakter oken také výrazně zamezuje přehřívání interiéru vzhledem k orientaci budov vůči světovým stranám.

Budovy (objekty) Y a Z, z nichž Y se dělí na dvě části respektive sekce Y1 a Y2, jsou v půdoryse lichoběžníkového tvaru se dvěma podzemními podlažími a každý se dvěma schodišťovými jádry. Střecha plochá.

Ve dvoupodlažních podzemních garážích je řešeno 216 garážových stání, na terénu mezi objekty je pak navrženo 19 parkovacích stání.

Objekt Y se čtyřmi nadzemními podlažími obsahuje obchod, služby a kancelářské prostory bez podrobnější specifikace.

Z každého schodiště objektu Y je zpravidla přístup do dvou samostatných komerčních jednotek – v přízemí se jedná o funkci obchodu a služeb, v nejvyšších podlažích o kancelářský (administrativní) provoz různého zaměření. Dispozice těchto komerčních jednotek je halového typu umožňující universální využití. Stabilní základ vnitřního dispozičního uspořádání pak tvoří pouze hygienické buňky univerzálně dimenzované. V sekci Y2 je pak ve dvou nadzemních podlažích řešena obchodní galerie s menšími provozovnami služeb pro obyvatele přilehlého okolí.

Objekt Z se sedmi nadzemními podlažími je řešen jako ubytovací s doprovodným zázemím pro relaxaci hostů, ale i návštěvníků z blízkého okolí. Uspořádání, velikosti pokojů a parametry prostor pro doprovodné akce jsou odvozeny od polohy objektu v organismu města (blízkost dálnice a mezinárodního letiště). Předpokládá se proto buď krátkodobé ubytování nebo delší ubytování v apartmánech, přičemž tyto mohou sloužit nejen jako ubytovací jednotky, ale také společně s možností výkonu krátkodobé kancelářské činnosti (předpokládá se určitá forma firemních pronájmů).

Objekt Z je od objektu Y oddělen parkovištěm v úrovni terénu a ve 2. až 4.NP je s objektem Z propojen spojovacím krčkem. Vzájemně propojeny jsou i podzemní garáže obou objektů.

Z hlediska konstrukčního je nosný systém objektů řešen jako monolitický ŽB, a to jako skelet se ztužujícími komunikačními jádry. Základní modulový systém sloupů je v rozmezí 5,0 m až 6,5 m, protože rozteč sloupů je odvislá respektive se mění v závislosti na požadavcích na dispoziční uspořádání. Nosnou konstrukci stropů tvoří monolitické bezhřibové ŽB stropní desky, které budou ve staticky nevýhodných místech doplněny ztužidly. Obvodové zdivo je navrženo z bloků Porotherm s kontaktním zateplením minerální vatou tl. 120 mm, příčky z příčkovek Porothem..

Celý soubor objektů Y a Z je založen na hlubinných velkoprůměrových pilotách, na kterých bude uložena monolitická ŽB deska tl. 30 cm, která ve spojení s podzemními obvodovými stěnami garáží vytvoří vodonepropustnou vanu..

Část rampy nad vjezdem do garáží bude kryta přístřeškem.

Vytápění je zajištěno třemi plynovými kotelnami umístěnými v nejvyšších podlažích objektů Y (v sekcích Y1 a Y2) a Z, ve kterých budou také instalovány zásobníky pro ohřev TUV..

Bude zajištěno napojení objektů na vodovod, kanalizaci, plynovod, přívod elektřiny, telefon a kabelovou televizi. Vstupy do objektů budou propojeny domácím telefonem s každou samostatnou komerční jednotkou.

Hlavní příjezd k objektům je z ul. Řípská po ul. Šmahova a dále z místní obslužné komunikace (budoucí ul. Ponětovická – ve výstavbě). Území bude propojeno veřejnými chodníky s ulicemi Tuřanka, Řípská a Šmahova.

Rozsah stavby tvoří pouze polyfunkční objekty respektive budovy Y a Z včetně přípojek na inž. sítě (voda, kanalizace, plyn), přičemž každá sekce Y1 a Y2 má navrženy přípojky vlastní.
Zásobování el. energií vč. nové TRS bude zajišťovat firma „E.ON" včetně stavebního povolení.
Ostatní související objekty, tj. pochůzné plochy při ul. Řípská, zeleň kolem předmětných objektů, přístupové komunikace kolem objektů a venkovní parkoviště budou rovněž řešeny v rámci samostatných stavebních řízení, tj. na základě dalších povolení příslušných stavebních úřadů.

Po prověření podaných žádostí a předchozího vývoje přípravy výstavby zamýšlené stavby stavební úřad usnesením ze dne 31.08.2010 čís. jed. MCBSLA/04102/10/TO-SÚ/Mach rozhodl podle § 78 odst.1 stavebního zákona o spojení výše uvedeného územního řízení respektive řízení o změně územního rozhodnutí se stavebním řízením pro polyfunkční objekty Y a Z situované podél ul. Řípská a připravované k výstavbě v rámci tzv. II. etapy výstavby respektive tzv. části A stavby „Obytný soubor Šmahova, Brno-Slatina", a tím spojené řízení změně územního rozhodnutí čís. 232 se stavebním řízením (dále také jen jako „spojené územní a stavební řízení") zahájil. S obsahem a odůvodněním usnesení se mohou účastníci řízení seznámit nahlédnutím do spisu.

Následně pak stavební úřad opatřením ze dne 01.09.2010 **oznámil** v souladu s ustanovením § 87 odst.1 a § 112 odst.1 stavebního zákona **zahájení spojeného územního a stavebního řízení na stavbu** ve shora uvedeném rozsahu nazvanou

Polyfunkční soubor „ Řípská ", Brno - Slatina, objekty „ Y " a „ Z "
a členící se dle objektové skladby na následující stavební objekty

- **SO 08 polyfunkční dům Y1 a Y2**
- **SO 09 polyfunkční dům Z (změna ze čtyř NP na sedm NP + dvě PP)**

dotčeným orgánům a všem stavebnímu úřadu známým účastníkům spojeného územního a stavebního řízení s tím,

že navrhovanou stavbou jsou, dle současného stavu v katastru nemovitostí ,dotčeny následující pozemky v k.ú. Slatina, obec Brno, ve vlastnictví :

- parc. čís. 2002/11 a 2002/15 ..... statutárního města Brna
- parc. čís. 2002/4, 2002/10, 2002/13 a 2002/14 ..... stavebníka (EastGate I. + STAVOS)
- parc. čís. 2002/7, 2002/8 a 2002/39 ..... firmy Bouwfonds ČR bytová výstavba s.r.o.
- parc.čís. 2002/1 ..... firem Bouwfonds ČR bytová výstavba s.r.o. + STAVOS Brno, a.s.

a s poznámkou že :
Z podané žádosti respektive žádostí sice vyplývá, že stavbou by měly být dotčeny tyto pozemky v k.ú. Slatina, obec Brno,

- *parc. čís. 2002/9, 2002/11 a 2002/15 ..... v majetku statutárního města Brna*
- *parc. čís. 2002/3 respektive jeho část ..... v majetku firmy Brno Eastgate II, s.r.o.*
- *parc. čís. 2002/4, 2002/10, 2002/13 a 2002/14 ..... v majetku stavebníka*
- *parc. čís. 2002/7 a 2002/8 ..... v majetku firmy Bouwfonds ČR bytová výstavba s.r.o.,*

avšak po porovnání dokumentace, která byla vyhotovena už v r. 2009, se současným stavem v KN jsou fakticky stavbou dotčeny pozemky uvedené výše.

Současně stavební úřad nařídil k projednání předložených žádostí veřejné ústní jednání, a to na den 23. září 2010 v 10,00 hodin v sále radnice Přemyslovo nám. 18 v Brně-Slatině a poučil dotčené orgány, účastníky řízení a veřejnost, že :

- dotčené orgány závazná stanoviska resp. doplnění již vydaných stanovisek, účastníci řízení námitky, připomínky a důkazy a veřejnost připomínky mohou uplatnit nejpozději při nařízeném ústním jednání, jinak k nim nebude přihlédnuto
- účastníci řízení mohou nahlížet do podkladů rozhodnutí na ÚMČ města Brna Brno-Slatina, a to v kanceláři stavebního úřadu Přemyslovo nám. 18, a ve dnech pondělí a středa, od 8,00 do 11,30 hod. a od 12,30 do 17 hodin, v ostatních pracovních dnech po telefonické domluvě
- nechá-li se některý z účastníků řízení zastupovat, předloží jeho zástupce písemnou plnou moc

Dále stavební úřad informoval dotčené orgány a účastníky spojeného územního a stavebního řízení, že za účelem řádného posouzení žádostí a jako jejich součást byla doložena tato vyjádření dotčených orgánů a stavebnímu úřadu známých účastníků řízení, tj. vlastníků a správců stavbou dotčených pozemků a staveb včetně staveb technické a dopravní infrastruktury :

- Majetkový odbor MMB spis. zn. 6300/MO/MMB/312004/2010 ze dne 19.08.2010
- Odbor ÚPR MMB spis. zn. 4100/OÚPR/MMB/0125495/2010 ze dne 10.06.2010
  (= souhlasné koordinované závazné stanovisko - vyjádření OD MMB, OVLHZ MMB a OŽP MMB s tím, že OPP MMB není v tomto případě dotčeným orgánem)
- OÚPR MMB spis.zn.4100/OÚPR/MMB/0127627/2010 ze dne 01.06.2010
- Odbor TS MMB spis. zn. 5700/OTS/MMB/0120856/2010 ze dne 26.04.2010
- Krajská hygienická stanice JMK čís. jed. BM/7831/2010/HP ze dne 28.04.2010
- Hasičský záchranný sbor JMK ev.č. HSBM-73-1-1593/1-OPST-2010 ze dne 19.07.2010
- Hasičský záchranný sbor JMK ev.č. HSBM-73-1-1594/1-OPST-2010 ze dne 19.07.2010
- Hasičský záchranný sbor JMK ev.č. HSBM-73-1-1595/1-OPST-2010 ze dne 19.07.2010
- Oblastní inspektorát práce pro JMK a ZK čís. jed. 5495/9.32/10/15.7 ze dne 05.08.2010
- Brněnské komunikace a.s. zn. /3100-St-148/10 ze dne 13.07.2010
- E.ON ČR, a.s. zn. R11668-Z051008288 ze dne 24.03.2010
- Brněnské vodárny a kanalizace, a.s. zn.722/005751/2010/LBu ze dne 25.03.2010
  + odsouhlasení PD přípojek vody a kanalizace čís. jed. 164 (Y1), 165 (Y2) a 166 (Z) z 25.03.2010
- RWE, Jihomoravská plynárenská a.s. Brno zn. 2552/10/112 ze dne 29.03.2010
- UPC Česká republika, a.s. čís. jed. 100481/Z/CM ze dne 14.06.2010
- Telefónica O2 Czech Republic, a.s. čís. jed. 35627/10/MBO/VV0 ze dne 30.03.2010
- Telefónica O2 Czech Republic, a.s. čís. jed. 35688/10/MBO/VV0 ze dne 30.03.2010
- NIPI ČR, o.s. zn. A/10/6431 ze dne 24.08.2010

a zároveň uvedl

– že k dispozici je energetický audit budov a hluková studie

– že byla doložena Dohoda o úpravě práv stavebníků, uzavřená dne 25.03.2010 mezi společnostmi STAVOS Brno, a.s., Bouwfonds ČR bytová výstavba s.r.o., Brno Easgate I. s.r.o. a Brno Eastgate II. s.r.o., na základě které se stavebníkem respektive stavebníky objektů Y a Z staly firmy Brno Eastgate I. s.r.o., IČ 283 14 522 a STAVOS Brno, a.s., IČ 652 77 911, a která mimo jiné tyto dvě firmy opravňuje zřídit zamýšlenou stavbu polyfunkčních objektů Y a Z na pozemcích ve vlastnictví firem STAVOS Brno, a.s. a Bouwfond ČR bytová výstavba s.r.o

– že souhlas zřídit zamýšlenou stavbu na pozemcích statutárního města Brna udělil majetkový odbor MMB, jako jeho oprávněný zástupce, ve svém vyjádření ze dne 19.08.2010 spis. zn. 6300/MO/MMB/312004/2010, a to ve vazbě na Smlouvu o spolupráci při přípravě výstavby čís. 6303 9 100 ze dne 27.12.2003, na Dodatek čís. 1 k této smlouvě ze dne 20.05.2008, na Prohlášení oddělení financí a správy fondů ze dne 19.08.2008 a na shora uvedenou dohodu o úpravě práv stavebníků

– že dle požadavku MO MMB probíhají práce na uzavření smlouvy o smlouvě budoucí o věcném břemeni pro přípojky inž. sítí na pozemku statutárního města Brna parc. čís. 2002/15 v k.ú. Slatina, obec Brno, kterou stavebník doloze nejpozději na jednání dne 23.09.2010

– že probíhá odsouhlasování PD přípojek plynu na JMP a.s. Brno (odsouhlasenou PD stavebník doloží rovněž nejpozději na nařízeném jednání dne 23.09.2010)

– že na základě upozornění OŽP MMB stavebník požádal OŽP KrÚ JMK o povolení středních zdrojů znečišťování ovzduší. (tři plynové kotelny), které doloží nejpozději do vydání rozhodnutí ve věci.

Závěrem oznámení o zahájení spojeného územního a stavebního řízení **stavební úřad upozornil žadatele :**

- že podle ustanovení § 87 odst. 2 stavebního zákona musí zajistit, aby informace o jeho záměru v území a tom, že podal pro stavbu **Polyfunkční soubor „ Řípská ", Brno - Slatina, objekty „ Y " a „ Z "** žádost o územní rozhodnutí respektive o změnu územního rozhodnutí spočívající ve zvýšení podlažnosti objektu „ Z " byla bezodkladně poté, co bude nařízeno veřejné ústní projednávání, vyvěšena na vhodném veřejně přístupném místě u pozemků a staveb, na nichž se má záměr uskutečnit, a to do doby veřejného ústního projednávání
- že součástí této informace je grafické vyjádření záměru, popřípadě jiný podklad, z něhož lze usuzovat na architektonickou a urbanistickou podobu záměru
- že pokud žadatel tuto svou povinnost nesplní, může stavební úřad nařídit ve věci nové projednání.

Přede dnem konání ústního jednání, resp. do zahájení jednání dne 23.09.2010, nebyla stavebnímu úřadu doručena žádná nová stanoviska či připomínky a námitky k projednávanému návrhu. Rovněž se do té doby nikdo ze známých účastníků řízení, dotčených orgánů či veřejnosti nedostavil na stavební úřad, aby se seznámil se spisem a podklady pro rozhodnutí.

Zřejmě proto, že záměr stavebníka byl předem projednán se všemi známými účastníky spojeného územního a stavebního řízení a s dotčenými orgány státní správy, se nařízeného ústního jednání a místního šetření zúčastnili pouze zástupci stavebníka, který si přizval projektanta.
Přítomné osoby prohlásily, že situaci na místě samém dobře znají a netrvají na provedení místního šetření. Protože doložená projektová dokumentace poskytuje dostatečný podklad pro posouzení záměru stavebníka, stavební úřad od místního šetření upustil.

Stavebník doložil podklady k povolení středních zdrojů znečišťování ovzduší (tři plynové kotelny), a to rozptylovou studii a posudek.

Jednání pak bylo ukončeno s tím, že po doložení
- smlouvy o smlouvě budoucí o věcném břemeni pro přípojky inž. sítí na pozemku statutárního města Brna parc. čís. 2002/15 v k.ú. Slatina, obec Brno,
- projektové dokumentace přípojek plynu odsouhlasené na JMP a.s. Brno,
- povolení středních zdrojů znečišťování ovzduší. (tři plynové kotelny) od OŽP KrÚ JMK,

bude ve věci vydáno rozhodnutí.
Stavebník tyto doklady, tj.
- smlouvu čís. 0057100704587 o smlouvě budoucí o věcném břemeni pro přípojky vody, splaškové a dešťové kanalizace a STL plynu na pozemku statutárního města Brna parc. čís. 2002/15 v k.ú. Slatina, obec Brno,
- odsouhlasení projektové dokumentace přípojek STL plynu na JMP a.s. Brno pod zn. 8906/10/112 ze dne 29.09.2010 (Y1), zn. 8923/10/112 ze dne 30.09.2010 (Y2) a zn. 8927/10/112 z téhož dne (Z),
- povolení středních zdrojů znečišťování ovzduší, tj. pro.tři plynové kotelny, od OŽP KrÚ JMK vydané dne 04.10.2010 pod čís. jed. JMK 132489/2010 včetně závazného stanoviska z téhož dne čís. jed. JMK 132166/2010,

doložil stavebnímu úřadu dne 06.10.2010.

Současně stavebník téhož dne doložil vyjádření ze dne 30.09.2010 čís. jed. KNA/349596 od náměstka primátora SMB pana Mgr. Martina Andera, PhD., ve kterém je deklarován souhlas k umístění a stavbě středních zdrojů znečišťování ovzduší respektive samostatných kotelen v každé z obou sekcí objektu Y a v objektu Z.

Konstatuje se, že připomínky veřejnosti nebyly podány.

Co se týče vyjádření účastníků řízení k podkladům rozhodnutí a návrhů a námitek účastníků řízení k záměru stavebníka, tak byly uplatněny jen jedním z účastníků. Jedná se o Odbor TS MMB, který, mimo jiné, dle čl. 3 obecně závazné vyhlášky statutárního města Brna čís. 25/2005 k zajištění Energetické koncepce statutárního města Brna, zajišťuje správu Energetické koncepce statutárního města Brna, který upozornil, že projekt stavby s plynovou kotelnou v každé sekci je s koncepcí v rozporu a proto souhlasí s umístěním a povolením stavby dle předložené dokumentace zpracované Ateliérem KO&SA v 10-11/2009 vyjma části vytápění, a konstatoval, že vyhovuje centrální kotelna pro celý obytný soubor.
K tomu stavební úřad uvádí, že v současné době požadavek na zajištění vytápění objektů Y a Z z centrální kotelny navržené pro celý obytný soubor není možné splnit, a to ze dvou důvodů.
Co se týče způsobu vytápění, sice dle tvrzení OTS MMB stavba nesplňuje Energetiskou koncepci města Brna, je však navržena v souladu s OTP na stavby (splňuje ustanovení vyhlášky čís. 268/2009 Sb., v platném znění) a navržený způsob vytápění polyfunkčních objektů Y a Z není předmětem změny územního rozhodnutí, protože byl akceptován respektive odsouhlasen již v rámci územního rozhodnutí o umístění stavby čís. 232 ze dne 13.10.2008, vydaným zdejším stavebním úřadem pod čís. jed. TO-SÚ/1110/230-rozh/08/Hav (nabytí právní moci dne 19.11.2008), kterým bylo rozhodnuto o umístění II. etapy výstavby předmětného obytného souboru respektive celé tzv. části „A" stavby „Obytný soubor Šmahova, Brno-Slatina". Z výše uvedených skutečností pak vyplývá prvý důvod, na základě kterého nelze požadavek OTS MMB splnit a vyžadovat nyní po stavebníkovi, aby k vytápění objektů a pro zajištění TUV zvolil jiný způsob než ten dle pravomocného ÚR čís. 232, protože právo realizovat samostatné kotelny nabyl tzv. v dobré víře.
Druhý důvod je ten, že v současné době je již z celého obytného souboru, který se dělí na tzv. část „A" a část „B" a který čítá celkem 16 BD (P1 až P5, O1 až O5 + M1 až M6), 2 polyfunkční objekty s celkem třemi sekcemi (Y1, Y2 + Z) a 1 obchodní objekt, minimálně polovina dokončena a užívána. Jedná se o celou tzv. část „B" tvořenou bytovými domy P1 až P5 v ul. Blažovická a O1 až O5 v ul. Moutnická. Z tzv. části „A" se realizují respektive jsou ve výstavbě BD M1 až M6, z nichž 2 jsou před dokončením a 2 rozestavěny, a to včetně podmiňujících objektů technické a dopravní infrastruktury. Požadavek na zajištění vytápění objektů Y a Z z centrální kotelny navržené pro celý obytný soubor není, za takovéto situace, proto možné zajistit. Rovněž není možné využít v předmětné lokalitě sítě dálkového vytápění.
Kromě toho stavební úřad má k dispozici vyjádření náměstka primátora statutárního města Brna Mgr. Martina Andera, PhD., do jehož kompetence spadá řízení OTS MMB, vydané dne 30.09.20110 pod čís. jed. KNA/349596, kterým souhlasí s umístěním a stavbou kotelen samostatně v každé sekci Y1, Y2 a v objektu Z.

Co se týče souladu stavby s územně plánovací dokumentací, má stavební úřad za to, že stavba v rozporu s ÚPmB není, i když Odbor ÚPR MMB, jako dotčený orgán v územním řízení respektive v řízení o změně územního rozhodnutí čís. 232, a to na úseku územního plánování, ve svém vyjádření ze dne 01.06.2010 čís. jed. MMB/0219388/2010/Mr změnu územního rozhodnutí nedoporučil, a zastává názor,

- že z hlediska funkce je předmětný záměr v souladu s ÚPmB, překračuje však intenzitu využití území vyjádřenou IPP 1,0 více než čtyřnásobně,
- že již územní rozhodnutí čís. 232 bylo vydáno v rozporu s ÚPmB.

Současně Odbor ÚPR MMB vzhledem k tomu, že zástavbou polyfunkčních domů podél ul. Řípská by došlo k odclonění ploch bydlení od frekventované komunikace a že již bylo vydáno územní rozhodnutí, konstatuje, že lze uvažovat o navýšení IPP na hodnotu 3,5, která umožní čtyřpodlažní zástavbu objektu Z.
K tomu, že územní rozhodnutí čís. 232 bylo údajně vydáno v rozporu s ÚPmB je stavební úřad nucen uvést, že ve vyjádření Odboru ÚPR MMB, které vydal dne 28.01.2008 v rámci územního řízení jehož výsledkem bylo vydání územního rozhodnutí čís. 232, které se vztahuje na stavbu celé

tzv. části „A" předmětného obytného souboru respektive na celou jeho druhou etapu výstavby, se naopak konstatuje, že záměr je s ÚPmB v souladu a IPP vykazuje hodnotu 1,09. Jak potom mohlo být vydání územního rozhodnutí čís. 232 v rozporu s ÚPmB ?
Co se týče překročení intenzity využití území, tak přece není možné, aby navýšení počtu podlaží o tři u jedné z celkem devíti budov územním rozhodnutím čís. 232 umístěné stavby části „A" předmětného obytného souboru tak ovlivnilo hodnotu IPP, že se zvýšil na čtyřnásobek. Stavební úřad má za to, že pokud objekty Y a Z jsou pouhou částí stavby, která byla rozhodnutím čís. 232 umístěna, je nutno změnu podlažnosti jedné z budov zohlednit v rámci celé stavby, protože původní územní rozhodnutí, jehož změna je projednávána, bylo vydáno pro celou stavbu tzv. části „A" obytného souboru a nikoli pouze pro polyfunkční objekty Y a Z, které jsou její pouhou částí. Jednoduchým výpočtem stavební úřad zjistil, že navýšením objektu Z o tři podlaží vzroste IPP z původní hodnoty 1,09 na hodnotu cca 1,2, tj. cca o 10 %.
Vzhledem k výše uvedenému a dále s přihlédnutím k tomu, že za současné situace ve stavebnictví se dá předpokládat, že záměr stavebníka může doznat dalších změn, a to jak u objektů Y a Z, tak i u dosud nepovoleného objektu X, a to směrem ke snížení rozsahu záměru, rozhodl se stavební úřad doporučení OÚPR MMB v rozhodnutí nezohlednit a žádosti stavebníka o změnu územního rozhodnutí čís. 232 vyhovět.

Stavební úřad k věci dále uvádí, že prověřil PD vyhotovenou pro spojené územní a stavební řízení oprávněnou osobou i všechna stanoviska dotčených orgánů a účastníků spojeného územního a stavebního řízení, tj. vlastníků a správců stavbou dotčených pozemků a staveb technické a dopravní infrastruktury, která obdržel jako součást a přílohu žádosti o vydání územního rozhodnutí a stavebního povolení, a v nich uplatněné oprávněné a s umístěním a realizací stavby související požadavky zkoordinoval do podmínek rozhodnutí. Stavební úřad tak zajistil vzájemný soulad předložených stanovisek dotčených orgánů vyžadovaných zvláštními předpisy, když tato stanoviska a požadavky zahrnul do podmínek rozhodnutí.
Co se týče podmínek uplatněných ve vyjádřeních společností Brněnské komunikace, a.s., UPC Česká republika, a.s. a E.ON Česká republika, s.r.o., tyto stavební úřad v podmínkách rozhodnutí nezohlednil, protože, jak stavební úřad zjistil porovnáním jimi orazítkovaných situací s PD a rozsahem povolované stavby, tak ke střetu stavby s jejich sítění či jinému dotčení jejich sítí povolenou stavbou nemůže v žádném případě dojít.

Účastníky územního řízení respektive řízení o změně územního rozhodnutí i stavebního řízení respektive hlavními účastníky obou těchto řízení jsou podle § 27 odst. 1 písm. a) správního řádu a podle § 85 a § 109 odst. 1 písm. a) stavebního zákona žadatel respektive stavebník a jeho zplnomocněný zástupce, a to konkrétně :
- Brno Easgate I, s.r.o., IČ 283 14 522, U Svitavy 1077/2, 618 00 Brno
- STAVOS Brno, a.s., IČ 652 77 911, U Svitavy 1077/2, 618 00 Brno
zastoupení Ing. Jaroslavem Hrůzou, PhD., nar. 07.12.1971, Lipůvka 284, 679 22 Lipůvka

Účastníky územního řízení respektive řízení o změně územního rozhodnutí i stavebního řízení respektive vedlejšími účastníky územního a stavebního řízení jsou podle § 27 odst. 2 správního řádu a podle § 85 a § 109 odst. 1 písm. b) a c) stavebního zákona vlastníci eventuálně správci staveb a pozemků, na nichž má být stavba realizována, a vlastníci a eventuální správci sousedních staveb a pozemků změnou územního rozhodnutí a realizací stavby dotčených, a dále vlastníci a správci stavbou dotčené technické a dopravní infrastruktury, a to konkrétně :
a) <u>vlastníci stavbou dotčených pozemků (kromě pozemků ve vlastnictví stavebníka)</u>
- Statutární město Brno, zastoupené
..... majetkovým odborem MMB, Malinovského nám.3, 601 67 Brno
..... Městskou částí Brno-Slatina dále zastoupenou

majetkovým odborem ÚMČ města Brna Brno-Slatina, Budínská 2, zde
- Bouwfonds ČR bytová výstavba s.r.o., IČ 607 54 575, Ke Štvanici 3/656, 186 00 Praha 8

b) vlastníci sousedních pozemků (pokud již nejsou uvedeni výše)
- ČR, Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových, Rašínovo nábř. 390/42, 128 00 Praha

c) vlastníci a správci stavbou dotčené technické a dopravní infrastruktury
- Statutární město Brno zastoupené
  ..... odborem technických sítí MMB, Kounicova 67, 601 67 Brno
  ..... společností Brněnské vodárny a kanalizace, a.s., Hybešova 254/16, 657 33 Brno
  ..... společností Brněnské komunikace, a.s., Renneská tř. 1a, 657 68 Brno
- RWE, Jihomoravská plynárenská, a.s., Plynárenská 499/1, 657 02 Brno
- E.ON Distribuce, a.s.+ E.ON Česká republika, s.r.o.,
  F.A. Gerstnera 2151/6, 370 49 České Budějovice
- Telefónica O2 Czech Republic, a.s., Za Brumlovkou 266/2, 140 22 Praha 4
- UPC ČR, a.s., Závišova 5, 140 00 Praha 4

Účastníkem pouze územního řízení respektive vedlejším účastníkem řízení o změně územního rozhodnutí je podle § 27 odst. 2 správního řádu a § 85 stavebního zákona obec,
tj. Statutární město Brno zastoupené starostou MČ Brno-Slatina Ing. Jiřím Navrátilem

Závěrem odůvodnění stavební úřad uvádí, že vzhledem ke shora uvedeným skutečnostem po veřejném projednání a po prověření a posouzení podané žádosti respektive žádostí stavební úřad neshledal důvodů bránících povolení umístění a realizace navrhované stavby respektive povolení změny územního rozhodnutí čís. 232 spočívající u objektu Z v navýšení počtu podlaží, a to ze čtyř nadzemních podlaží na sedm a zřízení dvou podzemních podlaží s garážemi, a vydání stavebního povolení, a rozhodl proto tak, jak je uvedeno výše, ve výrokové části tohoto rozhodnutí, a žádosti respektive žádostem stavebníka vyhověl.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí-stavebnímu povolení se mohou účastníci řízení odvolat do 15 dnů ode dne jeho oznámení (doručení, obdržení) k Odboru územního a stavebního řízení MMB, Malinovského nám. 3, a to cestou stavebního úřadu ÚMČ města Brna, Brně - Slatina, Přemyslovo nám. 18.
Odvolání se podává u zdejšího stavebního úřadu s potřebným počtem stejnopisů tak, aby jeden stejnopis zůstal stavebnímu úřadu a aby každý účastník dostal jeden stejnopis (§ 82 odst. (2) zákona čís. 500/2004 Sb., správní řád). Odvolání bude postoupeno nadřízenému orgánu, tj. Odboru územního a stavebního řízení MMB, k rozhodnutí.
Stavba respektive stavební práce nesmějí být zahájeny, dokud toto rozhodnutí-stavební povolení nenabude právní moci (§ 73 zákona čís. 500/2004 Sb. o správním řízení).
Právní moc rozhodnutí-stavebního povolení bude na žádost vyznačena jeho vydavatelem po uplynutí odvolací lhůty (pokud nebude podáno odvolání).
Stavební povolení pozbývá podle § 115 odst. 4 stavebního zákona platnosti, jestliže stavba nebude zahájena do dvou let ode dne, kdy nabylo právní moci.

[redacted]

Ing. Naděž[redacted]vá
vedoucí tec[redacted] odboru
a stavebníh[redacted]

Úřad městské části města Brna Brno - Slatina Stavební úřad Budínská 2, 627 00

Podle zákona o správních poplatcích čís. 634/2004 Sb. byl stavebníkovi předepsán poplatek za správní řízení ve výši **12.000,- Kč** (tj. 1x položka čís. 17 odst.1 písm.i = 1 x 3.000,- Kč + 9x položka čís. 17 odst. 1 písm. i = 9 x 1.000,- Kč) a byl uhrazen.

Přílohy pro stavebníka (investora) :
(bude předáno po nabytí právní moci stavebního povolení)
- 1x ověřená projektová dokumentace včetně dokladové části
- 1x štítek o povolení stavby

Obdrží :
1) známí účastníci spojeného územního a stavebního řízení
   A) hlavní – stavebník a jeho zplnomocněný zástupce
      - Brno Easgate I, s.r.o., IČ 283 14 522, U Svitavy 1077/2, 618 00 Brno
      - STAVOS Brno, a.s., IČ 652 77 911, U Svitavy 1077/2, 618 00 Brno
        zastoupení
      - Ing. Jaroslavem Hrůzou, PhD., nar. 07.12.1971, Lipůvka 284, 679 22 Lipůvka
        (adresa pro doručení : STAVOS Engineering, s.r.o., U Svitavy 1077/2, 618 00 Brno
   B) vedlejší
      a) vlastníci stavbou dotčených pozemků (kromě pozemků ve vlastnictví stavebníka)
         - Statutární město Brno, zastoupené
           ..... majetkovým odborem MMB, Malinovského nám.3, 601 67 Brno
           ..... Městskou částí Brno-Slatina dále zastoupenou
                majetkovým odborem ÚMČ města Brna Brno-Slatina, Budínská 2, zde
         - Bouwfonds ČR bytová výstavba s.r.o., IČ 607 54 575, Ke Štvanici 3/656, 186 00 Praha 8
      b) vlastníci sousedních pozemků (ppokud již nejsou uvedeni výše)
         - ČR – Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových,
           Rašínovo nábřeží 390/42, 128 00 Praha
           (korespondenční adresa : územní pracoviště Brno, Orlí 27, 601 70 Brno
      c) vlastníci a správci stavbou dotčené technické a dopravní infrastruktury
         - Statutární město Brno zastoupené
           ..... odborem technických sítí MMB, Kounicova 67, 601 67 Brno
           ..... společností Brněnské vodárny a kanalizace, a.s., Hybešova 254/16, 657 33 Brno
           ..... společností Brněnské komunikace, a.s., Renneská tř. 1a, 657 68 Brno
         - RWE, Jihomoravská plynárenská, a.s., Plynárenská 499/1, 657 02 Brno
         - E.ON Distribuce, a.s.+ E.ON Česká republika, s.r.o.,
           F.A. Gerstnera 2151/6, 370 49 České Budějovice
           (korespondenční adresa : E.ON Čerská republika, s.r.o., Lidická 36, 659 44 Brno)
         - Telefónica O2 Czech Republic, a.s., Za Brumlovkou 266/2, 140 22 Praha 4
           (korespondenční adresa : P.O.Box 134, 130 35 Praha)
         - UPC ČR, a.s., Závišova 5, 140 00 Praha 4
           (korespondenční adresa : Bzenecká 2, 628 00 Brno)
      d) účastníci pouze územního řízení
         - Statutární město Brno zastoupené starostou MČ Brno-Slatina,
           Ing. Jiří Navrátil, Budínská 2, zde

2) dotčené orgány státní správy ve spojeném územním a stavebním řízení
- Krajská hygienická stanice JMK, Jeřábkova 4, 602 00 Brno
- Hasičský záchranný sbor JMK, Štefánikova 32, 602 00 Brno
- Oblastní inspektorát práce pro JMK a ZK, M. Horákové 3, 658 60 Brno
- MMB, odbor dopravy, Kounicova 67, 601 67 Brno
- MMB, odbor VLHZ, Kounicova 67, 601 67 Brno
- MMB, odbor životního prostředí, Kounicova 67, 601 67 Brno
- Krajský úřad JMK, odbor ŽP, Žerotínovo nám. 3/5, 601 82 Brno

4) dotčené orgány pouze v územním řízení
- Odbor ÚPR MMB, Kounicova 67, 601 67 Brno

5) Co : - spis SÚ

MMB/0720705/2024
Námitky

MMB/0720705/2024

Námitka

Výrok:

Námitce se nevyhovuje.

Odůvodnění:

V rámci podání je upozorněno na kolizi návrhu územního plánu (plocha dopravy všeobecné DU) s již povoleným a zahájeným stavebním záměrem polyfunkčního souboru při ulici Řípské v Brně-Slatina a je požadována úprava ploch, aby bylo plně respektováno vydané povolení.
Pokud má podatel platné územní rozhodnutí na popisovanou zástavbu polyfunkčního souboru, které nabylo právní moci před vydáním územního plánu, pak je možno postupovat podle ustanovení kapitoly 6.2 a záměr je považován za přípustný i bez přesného vymezení ploch s rozdílným způsobem využití území v územním plánu.
Z hlediska realizovaných staveb a zařízení dle platných povolení lze v území postupovat podle ustanovení pro integrované jevy.
Územní plán obecně stanovuje základní principy rozvoje území včetně podmínek využití. Tomu odpovídá vymezení ploch a koridorů hlavního výkresu v měřítku 1:10 000.
Vzhledem k výše uvedenému se nejedná o kolizi a požadavek podatele je řešen obecnými podmínkami.

MAGISTRÁT MĚSTA BRNA
Odbor územního plánování a stavebního řádu
Došlo: 06 -08- 2024 11
Č.j. MMB: 720712
Příl.:

Statutární město Brno
Doručeno: 06.08.2024
MMB/0720712/2024 563
listy:1 přílohy:
druh: li/ev:
mmb1es8f18dffa

MAGISTRÁT MĚSTA BRNA
Odbor územního plánování a rozvoje
(od 1.7.2024 nově Odbor územního pl
Kounicova 67
601 67 Brno

N

NÁMITKA ~~/ PŘIPOMÍNKA~~

NÁZEV PROJEDNÁVANÉ ÚPD	**NÁVRH Územního plánu města Brna pro veřejné projednání (2024)**

Identifikační údaje podatele

Fyzická osoba/právnická osoba

Jméno, příjmení / Název společnosti	[redacted]
Datum narození/ Identifikační číslo	
Trvalé bydliště/ Sídlo	[redacted]
E-mail [redacted]	DS: tel. č.:
~~Jsem~~ - nejsem*) občan města Brna	Jsem - ~~nejsem~~*) vlastníkem pozemku/ů nebo stavby v ploše dotčené navrhovanou změnou Katastrální území Lesná, parc č. 1012, 1013

Upřesnění obsahu námitky ~~/ připomínky~~ (území, ke kterému se vztahuje námitka / ~~připomínka~~)

Městská část	Lesná
Katastrální území	Lesná
Parcelní čísla pozemků (adresa, doplňující popis lokality)	Parc. č. 1012, zahrada Parc. č. 1013, součástí je stavba č. ev. 112; stavba pro rodinnou rekreaci
Rozvojová lokalita (např. Be-1 apod.)	

Text námitky / ~~připomínky~~ včetně ODŮVODNĚNÍ

K podání jsou přiloženy přílohy:
počet příloh 0 celkový počet stran všech příloh 0

Vážení,

já níže podepsaný [redacted] tímto vyjadřuji svůj nesouhlas s navrhovaným novým územním plánem (dále jen „***Návrh UP***“), a to ve vztahu k pozemkům v k. ú. Lesná, konkrétně s navrženým řešením pro pozemky p. č. 1012, 1013 (součástí pozemku je stavba), které jsou zahrnuty ve funkční ploše RX (rekreace jiná). Jako vlastník shora označených pozemků žádám, aby pozemky p. č. 1012, 1013 v k. ú. Lesná byly v novém územním plánu zahrnuty do funkční plochy BU (bydlení všeobecné), a to s následujícím odůvodněním:

I. Povaha území

Předmětné pozemky jednoznačně navazují na všeobecnou a individuální bytovou výstavbu. V nejbližším okolí těchto pozemků se nachází, resp. jsou nově postaveny domy pro individuální bydlení. Jak je patrné z katastrální mapy, zcela přirozeně zde dochází k postupné přeměně zahrádkářské a chatové oblasti na zástavbu pro trvalé bydlení, kdy v okruhu 200 m od mých pozemků se již nyní nachází více než 10 rodinných domů. Můj pozemek přímo navazuje na oblast pro všeobecné bydlení, v tomto smyslu tak upozorňuji, že dle odborné veřejnosti je zachování logické a přirozené kontinuity území důležité pro harmonický rozvoj území.

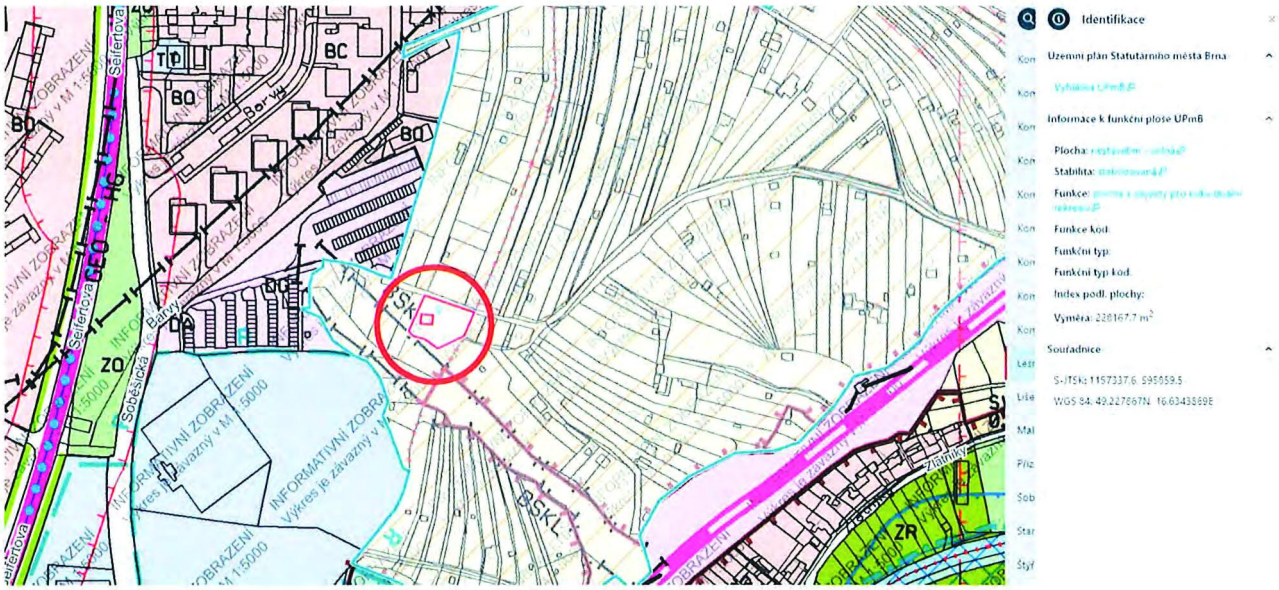

Vyznačení rodinných domů v okolí mého pozemku:

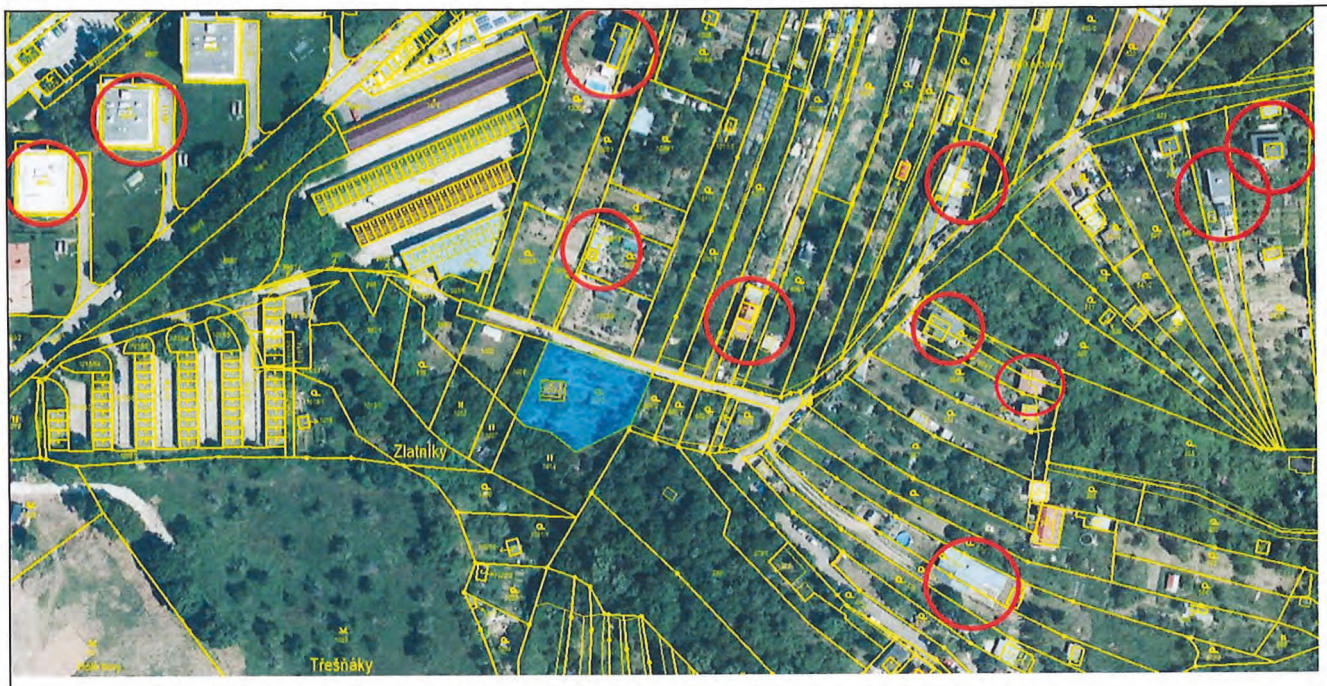

II. Diskriminace

Vzhledem ke skutečné podobě současné zástavby v této oblasti by nový územní plán měl na tento faktický stav reagovat a povahu území reflektovat, kdy trvání na zahrnutí území do stávajícího vymezení jako rekreace jiná (hlavní účel využití zahrádkaření) již dlouhou dobu nekoresponduje se skutečným stavem v daném území. Mám za to, že je to ve vztahu k vlastníkům dotčených pozemků diskriminující, kdy tito nemohou vzhledem k okolní zástavbě své vlastnictví využívat k poklidné rekreaci (zahrádkaření), ale zároveň jim územní plán znemožňuje pozemky využít pro trvalé bydlení, což zásadním způsobem zasahuje do vlastnického práva majitelů chráněného ústavním pořádkem, a zároveň to přímo diskriminuje vlastníky, kteří mají zájem stavět na svých pozemcích stavby v souladu s platnými právními předpisy.

K povinnosti přistupovat při změnách v území nediskriminačně se vyjádřil Nejvyšší správní soud v rozsudku č. j. 5 As 223/2020-63 ze dne 7. 1. 2022, kdy konstatoval, že: *„Z mnohokrát opakovaných judikaturních závěrů Nejvyššího správního soudu vyplývá, že ke každému zásahu do výkonu vlastnických práv, k němuž dochází v průběhu procesů územního plánování podle stavebního zákona, by měly existovat ústavně legitimní a o zákonné cíle opřené důvody a měl by být zásadně činěn jen v nezbytně nutné míře a nejšetrnějším ze způsobů vedoucích ještě k zamýšlenému cíli, a to nediskriminačním způsobem a s vyloučením libovůle.“ A dále: „Jak již uvedl krajský soud, soudní přezkum proporcionality takového zásahu probíhá na základě algoritmu spočívajícího v pěti kumulativních podmínkách: a) zda má zásah ústavně legitimní a o zákonné cíle opřený důvod, b) zda je činěn v nezbytně nutné míře, c) zda je činěn nejšetrnějším ze způsobů vedoucích ještě k rozumně zamýšlenému cíli, d)* ***zda je činěn nediskriminačním způsobem*** *a e) zda je činěn s vyloučením libovůle. Nenaplnění, byť jediné z těchto podmínek by mělo vést ke zrušení dotčené části územního plánu.“*

III. Legitimní očekávání

V souladu s postupnou přeměnou převažujícího charakteru zástavby v předmětném území jsem nabyl legitimního očekávání, že se změnou územního plánu na tuto bude reagováno. Zcela v rozporu s mým legitimním očekáváním a rovněž zcela v rozporu se skutečností je v novém územím plánu uvedeno, že se jedná o stabilizované zahrádkářské rekreační území. Dovoluji si upozornit, že právě nedodržování legitimních očekávání občanů z dlouhodobého hlediska vede k narušení důvěry občanů ve veřejnou správu a její rozhodovací procesy, což následně vede i k tomu, že se mnoho občanů uchyluje k nelegální výstavbě.

IV. Zřízení komunikace

Zcela v protikladu se záměrem zařadit území jako rekreační lze vnímat rozhodnutí pořizovatele územního plánu na území současné polní cesty vytvořit téměř trojnásobně širokou pozemní komunikaci sloužící pro provoz motorových vozidel viz níže:

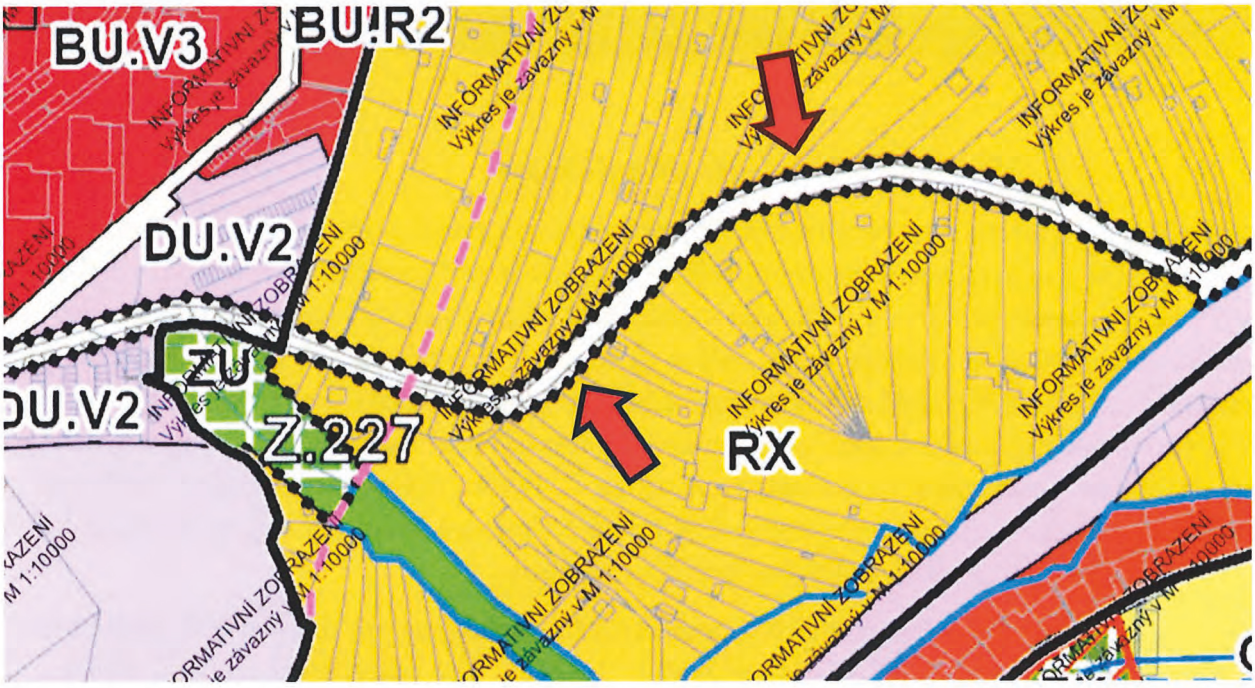

S ohledem na toto rozhodnutí o zřízení rozsáhlé komunikace pro motorová vozidla by mělo logicky navazovat zařazení území do oblasti pro trvalé bydlení, kdy v sousedství takovéto komunikace již jednoznačně nebude možné území považovat za rekreační zahrádkářskou oblast.

Na tomto místě si dovoluji vyslovit zásadní nesouhlas s návrhem vedení komunikace přes můj pozemek, kdy stávající komunikace je pro potřeby dopravy na předmětném území i přes zastavění rodinnými domy zcela dostačující. Dle návrhu by mělo dojít k záboru přibližně 230 m^2 z mého 903 m^2 velkého pozemku. Jedná se o zcela zásadní zásad do mých vlastnických práv.

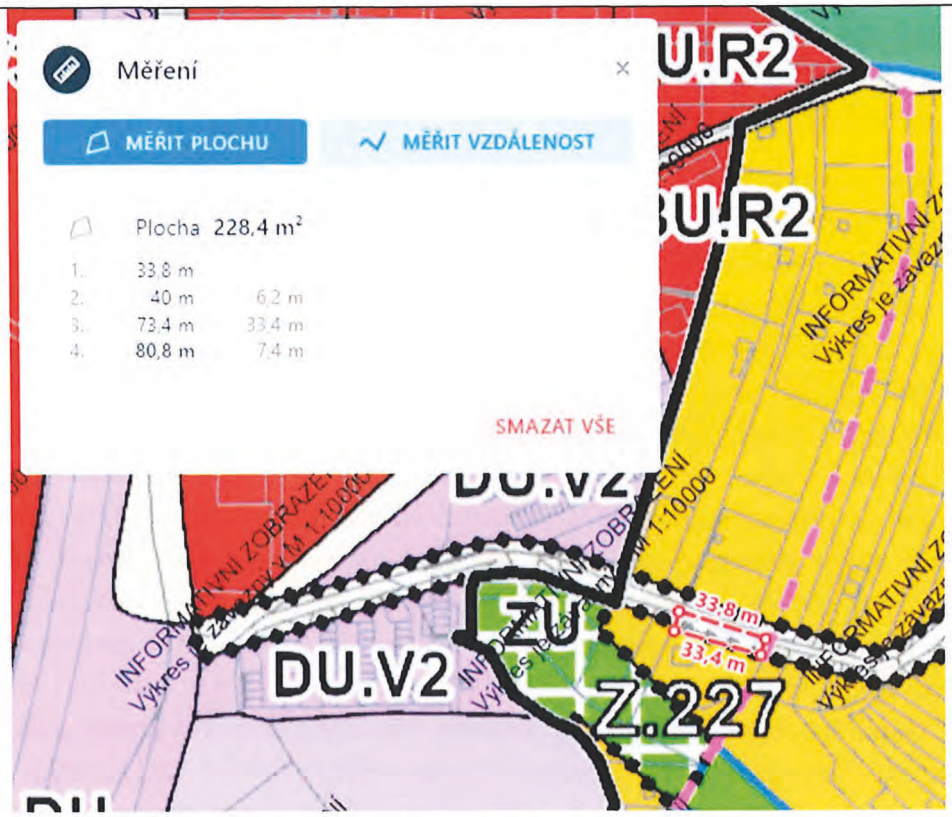

Na tomto místě musím poukázat na to, že Nejvyšší správní soud dovodil, že „*Podmínkou zákonnosti územního plánu, kterou soud vždy zkoumá v řízení podle § 101a a násl. s. ř. s., je, že veškerá* ***omezení vlastnických*** *a jiných věcných* ***práv*** *z něho vyplývající mají ústavně legitimní a o zákonné cíle opřené důvody a jsou činěna* ***jen v nezbytně nutné míře a nejšetrnějším ze způsobů vedoucích ještě rozumně k zamýšlenému cíli, nediskriminačním způsobem a s vyloučením libovůle*** *(zásada subsidiarity a minimalizace zásahu).*“ (usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 21.7.2009, č. j. 1 Ao 1/2009-120, č. 1910/2009 Sb. NSS).

Je zjevné, že zřízením naddimenzované komunikace dochází ke zpřístupnění území pro automobilovou dopravu. Za tímto účelem jsou omezovány vlastnická práva vlastníků pozemků, kde se má v budoucnu komunikace realizovat. Přitom však nelze hovořit o rozumně zamýšleném cíli ve smyslu citovaného judikátu, když v současné chvíli je komunikace kapacitně dostačující s ohledem na charakter okolní zástavby (zahrádkářské kolonie). Zřízením nové komunikace bude území zpřístupněno, avšak stále jen pro účely zahrádkářské lokality. Přitom rozumným cílem by bylo v případě budování takovéto komunikace zajistit alespoň v části území plochy pro rodinné bydlení, které už se tu defacto nachází. Proto znovu zdůrazňuji, že dochází k omezení vlastnického práva bez legitimního cíle. Pokud by bylo možné na pozemcích, které jsou přímo napojeny na budoucí komunikaci v budoucnu realizovat stavbu rodinných domů, potom by bylo logické, že se vlastníci těchto pozemků vzdají části svých pozemků ve prospěch komunikace. To se však v mém případě neděje. I rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 9. 2020, č. j.: 6 As 151/2019–53 uvádí, že: „*Vymezení veřejného prostranství v územním plánu je tedy způsobilé do práv vlastníka pozemku* ***citelně zasáhnout.***“

Judikatura správních soudů tak klade velký důraz na zdůvodnění záboru pozemků ve prospěch veřejných staveb. Toto však navrhovatel nového územního plánu nereflektuje a zabírá rozsáhlé plochy soukromých vlastníků. Toto počínání Statutárního města Brna je tak podle mého názoru

nelegitimní. Dochází k neoprávněnému zásahu do vlastnického práva ve smyslu čl. 11 odst. 4 Listiny základních práv a svobod. Zároveň musím poukázat na ústavní ochranu vlastnictví ve smyslu čl. 11 Listiny základních práv a svobod.

Dle nálezu Ústavního soudu ze dne 8. dubna 2004, sp. zn. II ÚS 482/02 platí, že: „*Listina však nestanoví, že by vlastnické právo bylo absolutně neomezené. Přestože nevymezuje prostor pro omezení vlastnického práva obdobným způsobem, jako je tomu u jiných základních práv a svobod, ustanovení čl. 11 odst. 3 omezení vlastnického práva zjevně připouští. Podle čl. 11 odst. 3 Listiny vlastnictví zavazuje a nesmí být zneužito na újmu práv druhých anebo v rozporu se zákonem chráněnými obecnými zájmy. Jeho výkon nesmí poškozovat lidské zdraví, přírodu a životní prostředí nad míru stanovenou zákonem. Z tohoto ustanovení tedy vyplývá, že zákonodárce může vlastnické právo zákonem omezit z důvodu ochrany práv druhých a ochrany obecných zájmů, zejména lidského zdraví, přírody a životního prostředí.* ***S ohledem na povinnost šetřit podstatu a smysl vlastnického práva přitom nesmí být vlastnické právo takto omezeno ve větší než přiměřené míře.***“ Přitom navržený zábor plochy mého pozemku je poměrně zásadní, když dochází k záboru téměř jedné třetiny rozlohy pozemku. Jestliže toto omezení není kompenzováno možností výstavby rodinného domu či jiného objektu určeného k bydlení, kdy tento účel by i odpovídal přítomnosti nové komunikace, potom je zásah do mého vlastnického práva zjevně nelegitimní. Jestliže výše uvedené nebude v novém územním plánu reflektováno a na pozemku nebude umožněna výstavba rodinného domu a zároveň bude zabrána téměř třetina pozemku, potom musí legitimitu nového územního plánu v kontextu výše nastíněné problematiky neoprávněného záboru vlastnictví posoudit správní soud.

V. Udržitelný rozvoj

Ve prospěch vymezení oblasti jako určené pro zástavbu pro trvalé bydlení hovoří i skutečnost, že pozemky lze relativně velmi jednoduše připojit k městskému vodovodu či k v blízkosti vedoucí kanalizaci. Blízkost napojení na městské sítě je dalším důvodem pro využití území pro trvalé bydlení tak, aby infrastruktura byla využívána efektivně. Využití těchto zdrojů pro rekreační účely zahrádkářské oblasti by bylo neefektivní a neekonomické.

Změna účelu užívání území by odpovídala rovněž principům udržitelného rozvoje, k jejichž dodržování se město Brno zavázalo například ve strategickém plánu Brno 2030, kdy se zavázalo zajistit bytovou výstavbu a větší dostupnost bydlení v administrativních hranicích města, kdy vzhledem k existenci zasíťování se předmětné území jeví jako velmi vhodné (k čemuž ostatně vede i samovolná a živelná změna zástavby v tomto území). Transformace chatové oblasti na oblast pro trvalé bydlení je v souladu se současnými sociálními a ekonomickými potřebami obyvatelstva města Brna. Bydlení v Brně je v současnosti velmi nedostupnou komoditou, což by měl nový územní plán reflektovat a ve vhodných oblastech výstavbu pro trvalé bydlení umožnit.

VI. Závěr

S ohledem na vše výše uvedené, tak tímto žádám o Odbor územního plánování a stavebního řádu města Brna, aby vyhověl mému návrhu na změnu určení využití předmětného území zahrnujícího mé pozemky parc. č. 1012, zahrada a parc. č. 1013 v k. ú. Lesná.

Předem děkuji.

S úctou, **Víťa Pecl**	
V Brně dne 3. 7. 2024	Podpis: .....

**nehodící se škrtněte*

MMB/0720712/2024
Námitky

MMB/0720712/2024

Námitka

Výrok:

Námitce se nevyhovuje.

Odůvodnění:

Je vysloven nesouhlas s vymezením plochy RX - rekreace jiná na pozemcích podatele v předmětné lokalitě. Podatel požaduje vymezit plochu BU – bydlení všeobecné.
Rozvojová lokalita a v rámci ní zastavitelné plochy bydlení v předmětné lokalitě již byly v rámci projednání NÚP prověřovány, toto řešení nebylo podpořeno a nebylo úspěšně projednáno z následujících důvodů:
V návrhu NÚP z r. 2020 byla předmětná lokalita vymezena jako zastavitelná plocha bydlení v rámci rozvojové lokality Ob-1. Proti tomuto návrhu bylo vzneseno množství nesouhlasných námitek, včetně připomínky MČ Brno - Maloměřice a Obřany. MČ Brno - Maloměřice a Obřany vyslovila podmíněný souhlas s rozvojovými lokalitami pro rodinné bydlení Ob-1 a Ob-4 výslovně pouze při splnění podmínky nevymezení dopravního propojení Ob/1 v koridoru z ul. Fryčajova do ul. Seifertova a současně vyslovila požadavek nenavyšovat dopravní zátěž ulic Selská, Obřanská, Fryčajova. Přičemž tyto požadavky jsou vzájemně v rozporu. Také MČ Brno – Sever nesouhlasila s propojením ul. Fryčajova a ul. Barvy (tzn. ul. Seifertova) dopravním koridorem Ob/1.
Na základě rozhodnutí Rady města Brna (RMB), které přijala na schůzi RMB č. R8/127 zahájené dne 20.1.2021 s pokračováním dne 25.1.2021, uplatnil určený zastupitel, radní pro územní plánování RNDr. Filip Chvátal, PhD. u pořizovatele připravovaného Územního plánu města Brna – Odboru územního plánování a rozvoje MMB, ve smyslu § 53 odst. (1) zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu, ve znění pozdějších předpisů, podnět, aby vyhodnocení výsledků projednání dokončil v souladu s doporučením RMB. RMB doporučila řešení u problematických oblastí rozvoje města stěžejního charakteru. Doporučení se týkalo i rozvojových lokalit Ob-1 a Ob-4 a dopravního koridoru Ob/1, v rámci Návrhu pro opakovaného veřejné projednání bylo řešení upraveno a projednané vedení záměru Ob/1 vypuštěno. Rozvojové lokality Ob-1 a Ob-4 byly proto v návrhu nového ÚPmB v letech 2021 a 2022 převedeny do územních rezerv B-12 a B-13 a v území byl potvrzen stávající stav využití (tedy plochy pro rekreaci RX a plochy zemědělské AU; dříve označované jako I a A).
V letech 2022-2024 návrh NÚP prošel přepracováním s ohledem na Pokyny ZMB z roku 2022 a byl uveden do jednotného standardu ÚPD dle stavebního zákona a jeho prováděcích předpisů. Na základě uplatněného Pokynu určeného zastupitele Ing. arch. Petra Bořeckého došlo k vypuštění územních rezerv B -12 a B -13, které byly prověřovány a navrhovány pro rozvoj bydlení a to z důvodů, že v současné době jsou využívány zejména jako zahrádkářské lokality a důsledkem územní rezervy by jejich využití pro tento účel bylo omezeno. Vypuštěním územních rezerv bude umožněno rozvíjet tyto lokality pro stávající účel, tj. pro individuální rekreaci formou zahrádkaření s možností výstavby nových objektů zahradních chat do 40m2. S jejich využitím pro bydlení se tedy v dlouhodobějším časovém horizontu nepočítá.
K bodu I., II. a III. námitky uvádíme:
Podatelem zmiňované „domy pro individuální bydlení“ nejsou stavbami rodinných domů, ale stavbami pro rodinnou rekreaci. Některé stavby v předmětném území jsou dokonce postaveny nelegálně, nebo nelegálně užívány pro bydlení, v rozporu s platným ÚPmB a platnými právními předpisy. V platném ÚPmB je v této lokalitě vymezena plocha s objekty pro individuální rekreaci na ZPF, přičemž regulativy této plochy umožňují toliko stávající objekty pro individuální rekreaci, jejich rekonstrukce nebo dostavby do velikostí: zastavěné plochy 25 m2 včetně verand, vstupů a teras, mohou být podsklepené a mít jedno nadzemní podlaží a podkroví. Plochy s rozdílným způsobem využití se vymezují především dle stávajícího nebo požadovaného způsobu využití a vymezují se i s ohledem na specifické podmínky a charakter území zejména z důvodu omezení střetů vzájemně neslučitelných činností a požadavků na uspořádání a využívání daného území. Urbanistickou koncepci nelze navrhovat pouze s ohledem na nelegální stav v předmětném území, zvláště pokud se nejedná o prověřený a

MMB/0720712/2024
Námitky

požadovaný způsob využití území. Taková praxe by vedla k absurdní situaci, kdy by nelegální výstavba, která by byla v rozporu s ÚPD a platnou legislativou, určovala urbanistickou koncepci a rozvoj sídel, přičemž legislativou založený institut územní plánování by se stal zcela bezpředmětným.
V souvislosti s namítaným je třeba uvést, že předmětem územního plánování není odstraňování nelegálních staveb. Skutečnost, že vlastníci pozemků a nemovitostí jsou povinni řídit se platnou legislativou a platnou ÚPD, nelze označovat za diskriminační. Zároveň nelze legitimně očekávat, že se pouze na základě nelegální výstavby bude měnit ÚPD.
Vzhledem k výše uvedenému neúspěšnému prověření funkce bydlení v předmětné lokalitě je v rámci zachování kontinuity ÚPmB vymezena plocha rekreace jiné RX, která v dané lokalitě umožňuje další rozvoj harmonický rekreace, nové a větší stavby zahradních chat pro individuální rekreaci, stavby příslušenství jako jsou kůlny, altány, bazény apod. a to při zachování kvalitního životního prostředí a v souladu s udržitelný rozvojem území.
K bodu IV. námitky uvádíme:
Vymezení zastavitelné plochy veřejného prostranství všeobecného PU určeného především pro zpřístupnění předmětného území je účelné a opodstatněné. Trasa komunikace koresponduje se trasou stávající komunikace, která momentálně nemá dostatečnou šířku a nemá kvalitní zpevněný povrch. Zpřístupnění pozemků v lokalitě kvalitní obousměrnou komunikací je potřebné i pro umisťování staveb pro rodinnou rekreaci (vč. objektů pro individuální rekreaci). Nejedná se o žádnou velkou dopravní stavbu, jak se podatel námitky pravděpodobně domnívá, jedná se o místní komunikaci, vymezenou plochou PU, nejedná se ani o komunikace sběrnou, ani komunikaci nadsběrnou. Vzhledem ke skutečnosti, že je NÚP vydáván v měřítku 1:10 000, musí být jevy zakresleny tak, aby byly seznatelné.
K bodu V. námitky uvádíme:
Pro umisťování staveb pro individuální rekreaci je potřebné jejich napojení na dopravní a technickou infrastrukturu. Plochy bydlení nemohly být v lokalitě vymezeny z důvodů uvedených výše.
Návrh NÚP počítá s dostatečným rozšířením funkce bydlení ve městě Brně v rámci navržených zastavitelných ploch a ploch přestavby (zejména BI, BU, SU příp. W a V). Potenciál těchto ploch činí zhruba 167 tisíc obyvatel (viz. textová část Odůvodnění kap. 9 Vyhodnocení účelného využití zastavěného území a vyhodnocení potřeby vymezení zastavitelných ploch).
Vymezování, příp. stabilizace, ploch rekreace jiné RX, jejichž hlavním využitím je individuální rekreace formou zahrádkaření, tzn. také zahrádkářská činnost, která je činností veřejně prospěšnou, je žádoucí s ohledem na ust. § 8 odst. 2 písm. a) zákona č. 221/2021 Sb., o podpoře zahrádkářské činnosti.
Návrh NÚP je tedy v souladu s cíli a úkoly územního plánování a vytváří předpoklady pro trvale udržitelný rozvoj území.
Na základě výše uvedeného nelze námitce vyhovět.

MAGISTRÁT MĚSTA BRNA
Odbor územního plánování a stavebního řádu
Došlo: 07 -08- 2024 10
Č.j. MMB: .....
Příl.: .....

MAGISTRÁT MĚSTA BRNA
Odbor územního plánování a stavebního řádu,
Oddělení pořizování ÚPD a ÚPP
Kounicova 67
601 67 Brno

1036 N

NÁMITKA

NÁZEV PROJEDNÁVANÉ ÚPD	NÁVRH Územního plánu města Brna pro veřejné projednání (2024)

Identifikační údaje podatele

Statutární město Brno
Doručeno: 07.08.2024
MMB/0720715/2024
listy:1 přílohy:
druh: li/sv:
mmb1es8f18dffc

Fyzická osoba/právnická osoba

Jméno, příjmení / Název společnosti	PROGIO a.s.		
Datum narození/ Identifikační číslo	25599542		
Trvalé bydliště/ Sídlo	Ulice a číslo orientační Slovákova 279/11	PSČ 602 00	Město Brno

E-mail: sekretariat@hotelavanti.cz DS: fxdft47 tel. č.: 541510106

Jsem - nejsem*) občan města Brna	Jsem ~~– nejsem*)~~ vlastníkem pozemku/ů nebo stavby v ploše dotčené navrhovanou změnou Katastrální území Ponava, parc č. 592/2

Upřesnění obsahu námitky (území, ke kterému se vztahuje námitka)

Městská část	Královo Pole
Katastrální území	Ponava
Parcelní čísla pozemků (adresa, doplňující popis lokality)	592/2, k.ú. Ponava, ulice Střední, Brno
Rozvojová lokalita (např. Be-1 apod.)	Rozvojová lokalita Po-2 Poděbradova–Staňkova

Text námitky včetně ODŮVODNĚNÍ

K podání jsou přiloženy přílohy:
počet příloh..18..... celkový počet stran všech příloh..132.....

Společnost PROGIO a.s., se sídlem Slovákova 279/11, Veveří, 602 00 Brno, IČ 25599542, zapsaná v obchodním rejstříku vedeném Krajským soudem v Brně, oddíl B, vložka 3323 (dále též jako „Společnost"), zastoupená Mgr. Alešem Charvátem, advokátem zapsaným v seznamu advokátů vedeném Českou advokátní komorou, ev. č. 04826, se sídlem Kozí 4, 602 00 Brno, jakožto osoba přímo dotčená návrhem řešení obsaženým v návrhu Územního plánu města Brna pro veřejné projednání (2024), v postavení vlastníka pozemku parc. č. 592/2 v k.ú. Ponava, zapsaného v katastru nemovitostí u Katastrálního úřadu pro Jihomoravský kraj, Katastrálního pracoviště Brno-město, na listu vlastnictví č. 393, dotčeného navrhovaným řešením, uplatňuje tímto v souladu s ust. § 52 odst. 2 zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „stavební zákon"), tuto

námitku proti návrhu Územního plánu města Brna pro veřejné projednání (2024) (dále jen „Návrh Územního plánu města Brna").

Text námitky:

1 Společnost PROGIO a.s. nesouhlasí se začleněním pozemku parc. č. 592/2 v k.ú. Ponava, a to ani jeho části, do rozvojové lokality Po-2 Poděbradova–Staňkova. 1

2 Společnost PROGIO a.s. nesouhlasí se začleněním pozemku parc. č. 592/2 v k.ú. Ponava, a to ani jeho části, do plochy územní rezervy R.DU.32 s budoucím využitím doprava všeobecná. 2

3 Společnost PROGIO a.s. nesouhlasí se začleněním pozemku parc. č. 592/2 v k.ú. Ponava, a to ani jeho části, do plochy dotčené veřejně prospěšnou stavbou dopravní infrastruktury VD.062 – propojení ulic Dělostřelecká a Šumavská, pro kterou lze práva k pozemkům a stavbám vyvlastnit.

Podstata námitky proti Návrhu Územního plánu města Brna spočívá v tom, aby u pozemku parc. č. 592/2 v k.ú. Ponava nedošlo oproti aktuálně platnému Územnímu plánu města Brna k žádné změně, která by způsobila nemožnost či omezení výstavby na celém pozemku parc. č. 592/2 v k.ú. Ponava (oproti současnému stavu). 3

Společnost PROGIO a.s. požaduje, aby hranice rozvojové lokality Po-2 Poděbradova–Staňkova byla upravena (posunuta) tak, aby nezasahovala do pozemku parc. č. 592/2 v k.ú. Ponava a aby tento pozemek nebyl dotčen, a to ani zčásti, rozvojovou lokalitou Po-2 Poděbradova – Staňkova.

Společnost PROGIO a.s. požaduje, aby hranice plochy územní rezervy R.DU.32 s budoucím využitím doprava všeobecná byla upravena (posunuta) tak, aby nezasahovala do pozemku parc. č. 592/2 v k.ú. Ponava a aby tento pozemek nebyl dotčen, a to ani zčásti, plochou územní rezervy R.DU.32 s budoucím využitím doprava všeobecná.

Společnost PROGIO a.s. požaduje, aby hranice plochy dotčené veřejně prospěšnou stavbou dopravní infrastruktury VD.062 – propojení ulic Dělostřelecká a Šumavská, pro kterou lze práva k pozemkům a stavbám vyvlastnit, byla upravena (posunuta) tak, aby nezasahovala do pozemku parc. č. 592/2 v k.ú. Ponava a aby tento pozemek nebyl dotčen, a to ani zčásti, veřejně prospěšnou stavbou dopravní infrastruktury VD.062 – propojení ulic Dělostřelecká a Šumavská.

Odůvodnění námitky:

Společnost PROGIO a.s. je vlastníkem pozemku parc. č. 592/2 v k.ú. Ponava, zapsaného v katastru nemovitostí vedeném u Katastrálního úřadu pro Jihomoravský kraj, Katastrálního pracoviště Brno-město na listu vlastnictví č. 393 (dále též jako „Předmětný pozemek“) Předmětný pozemek bezprostředně sousedí s pozemkem parc. č. 592/21 v k.ú. Ponava, jehož součástí je stavba, a to budova č.p. 549, stavba ubytovacího zařízení. Budova č.p. 549, stojící na pozemku parc. č. 592/21 v k.ú. Ponava, je Hotel AVANTI. Vlastníkem všech výše uvedených nemovitých věcí je společnost PROGIO a.s. Na Předmětném pozemku se nachází parkoviště pro hosty a personál Hotelu AVANTI.

Společnost PROGIO a.s. má dlouhodobě záměr uskutečnit dostavbu/přístavbu Hotelu AVANTI, a to právě na Předmětném pozemku, tj. na ploše, na níž se v současnosti nachází hotelové parkoviště. Přístavba hotelu by měla bezprostředně navazovat na Hotel AVANTI ve stávající uliční čáře podél ulice Střední v délce až po ulici Dělostřeleckou. Tedy Předmětný pozemek by měl být záměrem přístavby hotelu využit až po hranici s pozemkem parc. č. 585/14, resp. parc. č. 591 v k.ú. Ponava.

Společnost PROGIO a.s. plánuje přístavbu/dostavbu Hotelu AVANTI již od roku 2014 a v této souvislosti investovala značné finanční prostředky do přípravy přístavby/dostavby hotelu. Společnost PROGIO a.s. má již kompletně vypracovanou projektovou dokumentaci pro územní řízení přístavby Hotelu AVANTI, jejímž zpracovatelem je OpenArch – projektování staveb, s.r.o., se sídlem Bartolomějská 908/15, 641 00 Brno, IČ 27743225. Autorem projektové dokumentace je Ing. arch. Dušan Vostrejž. Společnost provedla v roce 2015 prostřednictvím firmy Ing. Milan Matoušek, se sídlem Irkutská 312/3, 625 00 Brno, IČ 13674269, podrobný geotechnický a korozní průzkum. Dne 02.12.2014 byla uzavřena smlouva o přeložce zařízení distribuční soustavy č. 13003191 se společností E.ON Distribuce a.s., se sídlem F. A. Gerstnera 2151/6, 370 49 České Budějovice, IČ 28085400 a na jejím základě byla uskutečněna přeložka vysokého napětí tak, že z Předmětného pozemku, v němž se vedení vysokého napětí původně nacházelo, bylo přeloženo do ulice Střední. Tomu předcházelo vydání územního rozhodnutí č. 190 ze dne 27.05.2015, vydané Úřadem městské části města Brna, Brno – Královo Pole, Odborem územního a stavebního řízení, č.j. BKPO/6048/15/2300/660/Li. Následně zahájila společnost PROGIO a.s. kroky směřující k vydání územního rozhodnutí pro přístavbu Hotelu AVANTI. Záměr však byl dočasně odložen, neboť výškové parametry přístavby neodpovídaly v té době platným požadavkům, nicméně v současné době je stavba realizovatelná v původně zamýšleném rozsahu a výšce, kdy v bezprostředním sousedství probíhá výstavba bytového komplexu na pozemku parc. č. 587/3 v k.ú. Ponava, který realizuje společnost IMPERA royal, s.r.o., se sídlem Hlinky 45/114, Pisárky, 603 00 Brno, IČ 07470657. Společnost PROGIO a.s. má zpracovánu architektonickou studii dostavby Hotelu AVANTI, autory studie jsou Ing. arch. J. Kotek a Ing. arch. D. Vostrejž.

Podle aktuálně platného Územního plánu města Brna (dále též jako „ÚPmB“) se Předmětný pozemek nachází ve stabilizované smíšené ploše S bez podrobnějšího účelu využití, tedy přístavba Hotelu AVANTI na Předmětném pozemku dle výše uvedeného záměru společnosti PROGIO a.s. je možná a je zcela v souladu s ÚPmB.

V Návrhu Územního plánu města Brna, proti němuž námitka směřuje, dochází však oproti ÚPmB k podstatné změně, která ve svém důsledku realizaci přístavby Hotelu AVANTI v plánovaném rozsahu na Předmětném pozemku znemožňuje.

Podle Návrhu Územního plánu města Brna se Předmětný pozemek sice z převážné části nachází ve stabilizované ploše smíšené obytné všeobecné SU s kompaktním uspořádáním zástavby a výškovou úrovní 4 (výška objektů 9 – 22 m), v severní části je však dotčen veřejně prospěšnou stavbou dopravní infrastruktury VD.062 – propojení ulic Dělostřelecká a Šumavská, pro kterou lze práva k pozemkům a stavbám vyvlastnit.

V Návrhu Územního plánu města Brna je část Předmětného pozemku, rovněž v jeho severní části, dotčena rozvojovou lokalitou Po-2 Poděbradova–Staňkova. Jedná se o tu část Předmětného pozemku, která přiléhá k pozemkům parc. č. 585/14 a parc. č. 591 v k.ú. Ponava (podél ulice Dělostřelecká).

V Návrhu Územního plánu města Brna je Předmětný pozemek zahrnut do plochy územní rezervy R.DU.32 s budoucím využitím doprava všeobecná, taktéž v severní části podél ulice Dělostřelecká. Pro tuto plochu územní rezervy se stanoví podmínka pro prověření – prověřit možnost vedení tramvajové trati ulicí Šumavskou.

Vzhledem k výše uvedenému se společnost PROGIO a.s. cítí být dotčena na svém vlastnickém právu k Předmětnému pozemku, neboť zahrnutí Předmětného pozemku, byť i zčásti, do rozvojové lokality

Po-2 Poděbradova–Staňkova, do plochy územní rezervy R.DU.32 s budoucím využitím doprava všeobecná a do plochy dotčené veřejně prospěšnou stavbou dopravní infrastruktury VD.062 – propojení ulic Dělostřelecká a Šumavská, pro kterou lze práva k pozemkům a stavbám vyvlastnit, degraduje hodnotu Předmětného pozemku.

Navrhovaným řešením se Předmětný pozemek, který společnost PROGIO a.s. vlastní, stane nevyužitelným pro záměr přístavby Hotelu AVANTI v rozsahu zpracované projektové dokumentace. Při tom je třeba vzít v úvahu též fakt, že kromě omezení přímo vyplývajících z navrhovaného řešení dojde k dalším omezením, např. navýšením odstupových vzdáleností, existencí ochranných pásem, hygienických limitů apod.

Dále se společnost PROGIO a.s. cítí být poškozena znehodnocením svojí investice do připravované přístavby Hotelu AVANTI, kdy jen v letech 2014 až 2016 bylo prokazatelně vynaloženo nejméně 1.500.000,-- Kč.

Společnost PROGIO a.s. považuje zahrnutí části Předmětného pozemku při jeho severním okraji do rozvojové lokality Po-2 Poděbradova – Staňkova, do plochy územní rezervy R.DU.32 s budoucím využitím doprava všeobecná a do plochy dotčené veřejně prospěšnou stavbou dopravní infrastruktury VD.062 – propojení ulic Dělostřelecká a Šumavská, pro kterou lze práva k pozemkům a stavbám vyvlastnit, za nedostatečně odůvodněné, netransparentní a nepřezkoumatelné.

Z textové části Návrhu Územního plánu města Brna nelze zjistit, proč je Předmětný pozemek dotčen právě v rozsahu zakresleném ve výkresové části, z čeho vyplývá šíře plochy dotčené veřejně prospěšnou stavbou, zda není dostatečné, aby výše uvedené plochy (rozvojová lokalita, územní rezerva, veřejně prospěšná stavba) zasahující do Předmětného pozemku končily na hranici Předmětného pozemku a nedocházelo tak k zásahu do práv společnosti PROGIO a.s. jako vlastníka Předmětného pozemku.

V této souvislosti společnost PROGIO a.s. poukazuje na skutečnost, že karty lokalit, které jsou přílohou závazné textové části Návrhu Územního plánu města Brna, neobsahují v položce „doprava" žádné informace odůvodňující řešení napadené touto námitkou.

Přitom podle ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu má být každé navrhované řešení územního plánu řádně, racionálně a transparentně zdůvodněno, aby byly rozptýleny pochybnosti o libovůli a arbitrárnosti při rozhodování o přijetí nového územního plánu.

Společnost PROGIO a.s. dále poukazuje na následující skutečnost týkající se plochy veřejně prospěšné stavby dopravní infrastruktury VD.062. V místní lokalitě je vybudována komunikace na ulici Dělostřelecké, propojující ulice Sportovní a Staňkovu. Veřejně prospěšná stavba dopravní infrastruktury, tj. příslušná komunikace v ploše VD.062 (dle Návrhu Územního plánu města Brna), jak vyplývá z výkresu veřejně prospěšných staveb, nepokračuje však v ose (v přímce) stávající komunikace, ale bez jakéhokoliv opodstatnění a zdůvodnění vybočuje oproti stávající již vybudované komunikaci právě do Předmětného pozemku ve vlastnictví společnosti PROGIO a.s. Pokud by osa (přímá linie) komunikace v rámci veřejně prospěšné stavby byla se stávající komunikací zachována a nedocházelo k jejímu vyosení, nebylo by nutné zasahovat do Předmětného pozemku a tím do práv společnosti PROGIO a.s. Veřejně prospěšnou stavbu by bylo možné realizovat na pozemku parc. č. 585/14 v k.ú. Ponava, který je navíc ve vlastnictví Statutárního města Brna.

Vzhledem k výše uvedenému má společnost PROGIO a.s. za to, že do jejího vlastnického práva k Předmětnému pozemku je nepřiměřeně a nepřípustně zasahováno svévolným a nedostatečně odůvodněným zásahem představovaným změnami vyplývajícími z Návrhu Územního plánu města Brna.

V Brně, dne 07.08.2024.	Podpis: [redacted]	Š CHARVÁT okát ymu.advokátů. ČAK 2 00 Brno 5 240 930

**nehodící se škrtněte*

PLNÁ MOC

Společnost **PROGIO a.s.,** se sídlem Slovákova 279/11, Veveří, 602 00 Brno, IČ 25599542, zapsaná v obchodním rejstříku vedeném Krajským soudem v Brně, oddíl B, vložka 3323, zastoupená předsedou představenstva panem Ing. Ladislavem Doškem, oprávněným tuto společnost zastupovat,

zmocňuje

Mgr. Aleše Charváta, advokáta

zapsaného v seznamu advokátů vedeném ČAK pod ev. č. 04826, se sídlem Kozí 4, 602 00 Brno, k zastupování společnosti PROGIO a.s. ve věci podání námitky proti návrhu Územního plánu města Brna pro veřejné projednání (2024), včetně jednání s Magistrátem města Brna, Odborem územního plánování a rozvoje, podávání žádostí, nahlížení do spisu, pořizování kopií a výpisů, přebírání listin a úkonů souvisejících.

V Brně, dne 06.08.2024

[redacted]

PROGIO a.s.
Ing. Ladislav Došek
předseda představenstva

Tuto plnou moc přijímám.

V Brně, dne 6.08.2024

[redacted]

Mgr. Aleš Charvát, advokát

MGR. ALEŠ CHARVÁT
advokát
ev. č. 4826 v seznamu advokátů ČAK
Kozí 4, 602 00 Brno
tel./fax: 545 240 930

VÝPIS Z KATASTRU NEMOVITOSTÍ

prokazující stav evidovaný k datu *06.08.2024 13:55:02*

Okres: **CZ0642 Brno-město** Obec: **582786 Brno**

Kat.území: **611379 Ponava** List vlastnictví: **393**

V kat. území jsou pozemky vedeny v jedné číselné řadě

A *Vlastník, jiný oprávněný* *Identifikátor* *Podíl*

Vlastnické právo

PROGIO a.s., Slovákova 279/11, Veveří, 60200 Brno **25599542**

B *Nemovitosti*

Pozemky

Parcela	*Výměra[m2]*	*Druh pozemku*	*Způsob využití*	*Způsob ochrany*
592/2	2692	ostatní plocha	ostatní komunikace	
592/21	1298	zastavěná plocha a nádvoří		

Součástí je stavba: **Ponava, č.p. 549, ubyt.zař**

Stavba stojí na pozemku p.č.: **592/21**

B1 Věcná práva sloužící ve prospěch nemovitostí v části B - **Bez zápisu**

C Věcná práva zatěžující nemovitosti v části B včetně souvisejících údajů

Typ vztahu

o **Věcné břemeno vedení**

ze dne 8.11.1999,právní účinky vkladu vznikly dne 11.11.1999 - přípojky el.energie pro vlastníka domu č.pop. 103 na parc. 587/1 vyznačené v geom.pl.č.zak.269-74/99 a přístupu za účelem provádění kontroly, údržby a opravy přípojky

Oprávnění pro

Parcela: 587/1

Povinnost k

Parcela: 592/2

Listina **Smlouva o věcném břemeni V3 10314/1999.**

POLVZ:281/1999 **Z-3800281/1999-702**

Pořadí k **datu podle právní úpravy účinné v době vzniku práva**

o **Věcné břemeno (podle listiny)**

ze dne 15.11.1999, právní účinky vkladu vznikly dnem 16.11.1999. - dodávky tepla a el. energie do budovy č.pop. 557 na parc. 587/2 z budovy č.pop. 549 na parc.č. 592/21

Oprávnění pro

Parcela: 587/2

Povinnost k

Parcela: 592/21

Listina **Smlouva o věcném břemeni V3 10457/1999.**

POLVZ:299/1999 **Z-3800299/1999-702**

Pořadí k **datu podle právní úpravy účinné v době vzniku práva**

o **Věcné břemeno vedení**

ze dne 15.11.1999, právní účinky vkladu vznikly dnem 16.11.1999 - přípojky el.energie pro vlastníka domu č.pop. 557 na parc. 587/2 vyznačené v geom.pl.č.zak.269-74/99 a přístupu za účelem provádění kontroly, údržby a opravy přípojky

Oprávnění pro

Parcela: 587/2

Typ vztahu

Povinnost k
Parcela: 592/2

Listina Smlouva o věcném břemeni V3 10457/1999.
POLVZ:299/1999 Z-3800299/1999-702
Pořadí k datu podle právní úpravy účinné v době vzniku práva

o Věcné břemeno (podle listiny)
ze dne 8.11.1999,právní účinky vkladu vznikly dne 11.11.1999
- dodávky el. energie do budovy č.pop. 578 na parc. 587/10
z budovy č.pop. 549 na parc.č. 592/21
Oprávnění pro
Jednotka: 578/1, Jednotka: 578/10, Jednotka: 578/101, Jednotka: 578/102, Jednotka: 578/103, Jednotka: 578/104, Jednotka: 578/105, Jednotka: 578/106, Jednotka: 578/11, Jednotka: 578/12, Jednotka: 578/13, Jednotka: 578/14, Jednotka: 578/15, Jednotka: 578/16, Jednotka: 578/17, Jednotka: 578/18, Jednotka: 578/19, Jednotka: 578/2, Jednotka: 578/20, Jednotka: 578/21, Jednotka: 578/22, Jednotka: 578/23, Jednotka: 578/3, Jednotka: 578/4, Jednotka: 578/5, Jednotka: 578/6, Jednotka: 578/7, Jednotka: 578/8, Jednotka: 578/9
Povinnost k
Parcela: 592/21

Listina Smlouva o věcném břemeni V3 10315/1999.
POLVZ:280/1999 Z-3800280/1999-702
Pořadí k datu podle právní úpravy účinné v době vzniku práva

o Zástavní právo smluvní
ve výši 20.000.000,- Kč
Oprávnění pro
Došek Ladislav Ing., Okrouhlá 351/14, Bohunice, 62500 Brno, RČ/IČO: 540517/2696
Povinnost k
Parcela: 592/2, Parcela: 592/21

Listina Smlouva o zřízení zástavního práva podle obč.z. ze dne 29.11.2006. Právní účinky vkladu práva ke dni 29.11.2006.
V-17258/2006-702
Pořadí k datu podle právní úpravy účinné v době vzniku práva

o Zástavní právo smluvní
ve výši 20.000.000,- Kč
Oprávnění pro
Došek Ladislav Ing., Okrouhlá 351/14, Bohunice, 62500 Brno, RČ/IČO: 540517/2696
Povinnost k
Parcela: 592/2, Parcela: 592/21

Listina Smlouva o zřízení zástavního práva podle obč.z. ze dne 29.11.2006. Právní účinky vkladu práva ke dni 29.11.2006.
V-17256/2006-702
Pořadí k datu podle právní úpravy účinné v době vzniku práva

o Zástavní právo smluvní
ve výši 20.000.000,- Kč
Oprávnění pro

Typ vztahu

Oprávnění pro
Kupčík Vladimír Ing., Strnadova 2373/5, Líšeň, 62800 Brno, RČ/IČO: 471029/469
Povinnost k
Parcela: 592/2, Parcela: 592/21

Listina Smlouva o zřízení zástavního práva podle obč.z. ze dne 29.11.2006. Právní účinky vkladu práva ke dni 29.11.2006.
V-17255/2006-702

Pořadí k datu podle právní úpravy účinné v době vzniku práva

o Věcné břemeno (podle listiny)
ze dne 31.3.2000,právní účinky vkladu vznikly dnem 11.4.2000 - umístit a užívat trafostanici v suterénu stavby č.pop. 549 na parc.č. 592/21
Oprávnění pro
EG.D, a.s., Lidická 1873/36, Černá Pole, 60200 Brno, RČ/IČO: 28085400
Povinnost k
Parcela: 592/21

Listina Smlouva o věcném břemeni V3 3468/2000.
POLVZ:131/2000 Z-3800131/2000-702
Listina Výpis z obchodního rejstříku prokazující převzetí jmění obchodní společnosti Krajský soud v Českých Budějovicích, oddíl B, vložka 1391 ze dne 03.04.2008.
Z-20099/2008-702
Listina Výpis z obchodního rejstříku prokazující splynutí obchodních společností Krajský soud v Českých Budějovicích, oddíl B, vložka 1772 ze dne 02.07.2008.
Z-34141/2008-702

Pořadí k datu podle právní úpravy účinné v době vzniku práva

o Věcné břemeno vedení
ze dne 8.11.1999,právní účinky vkladu vznikly dne 11.11.1999 - přípojky el.energie pro vlastníka domu č.pop. 578 na parc. 587/10 vyznačené v geom.pl.č.zak.269-74/99 a přístupu za účelem provádění kontroly, údržby a opravy přípojky
Oprávnění pro
Jednotka: 578/1, Jednotka: 578/10, Jednotka: 578/101, Jednotka: 578/102, Jednotka: 578/103, Jednotka: 578/104, Jednotka: 578/105, Jednotka: 578/106, Jednotka: 578/11, Jednotka: 578/12, Jednotka: 578/13, Jednotka: 578/14, Jednotka: 578/15, Jednotka: 578/16, Jednotka: 578/17, Jednotka: 578/18, Jednotka: 578/19, Jednotka: 578/2, Jednotka: 578/20, Jednotka: 578/21, Jednotka: 578/22, Jednotka: 578/23, Jednotka: 578/3, Jednotka: 578/4, Jednotka: 578/5, Jednotka: 578/6, Jednotka: 578/7, Jednotka: 578/8, Jednotka: 578/9
Povinnost k
Parcela: 592/2

Listina Smlouva o věcném břemeni V3 10315/1999.
POLVZ:280/1999 Z-3800280/1999-702

Pořadí k datu podle právní úpravy účinné v době vzniku práva

o Věcné břemeno cesty
dle čl. III. smlouvy v rozsahu GP č. 784-502/2014
Oprávnění pro
Obchodní akademie ELDO, o.p.s., Střední 552/59, Ponava,

Typ vztahu

Oprávnění pro
60200 Brno, RČ/IČO: 25312146
Povinnost k
Parcela: 592/2

Listina Smlouva o zřízení věcného břemene - úplatná ze dne 12.05.2014. Právní účinky zápisu k okamžiku 26.05.2014 14:17:07. Zápis proveden dne 30.06.2014.
V-10189/2014-702

Pořadí k datu podle právní úpravy účinné v době vzniku práva

o Věcné břemeno umístění a provoz. elektrorozvodného zařízení
- kabelového vedení VN v rozsahu geom.plánu č. 863-91/2016
Oprávnění pro
EG.D, a.s., Lidická 1873/36, Černá Pole, 60200 Brno, RČ/IČO: 28085400
Povinnost k
Parcela: 592/2

Listina Smlouva o zřízení věcného břemene - úplatná č.: BM-014330039672/002 ze dne 26.09.2016. Právní účinky zápisu k okamžiku 31.10.2016 13:35:16. Zápis proveden dne 23.11.2016.
V-25050/2016-702

Pořadí k 31.10.2016 13:35

D Poznámky a další obdobné údaje - Bez zápisu

Plomby a upozornění - Bez zápisu

E *Nabývací tituly a jiné podklady zápisu*

Listina

o Potvrzení o nabytí vlastnictví předmětu dražby (zák. č. 26/2000 Sb.), o zániku zástavního práva zpeněžením zástavy ze dne 01.09.2004.
Z-22005/2004-702

Pro: PROGIO a.s., Slovákova 279/11, Veveří, 60200 Brno *RČ/IČO:* 25599542

F *Vztah bonitovaných půdně ekologických jednotek (BPEJ) k parcelám* - Bez zápisu

VÝPIS Z KATASTRU NEMOVITOSTÍ

prokazující stav evidovaný k datu *06.08.2024 13:55:02*

Okres: **CZ0642 Brno-město** Obec: **582786 Brno**

Kat.území: **611379 Ponava** List vlastnictví: **393**

V kat. území jsou pozemky vedeny v jedné číselné řadě

Nemovitosti jsou v územním obvodu, ve kterém vykonává státní správu katastru nemovitostí ČR:
Katastrální úřad pro Jihomoravský kraj, Katastrální pracoviště Brno-město, kód: 702.

Vyhotovil:
Český úřad zeměměřický a katastrální - SCD
Vyhotoveno dálkovým přístupem

Vyhotoveno: 06.08.2024 14:12:35

Podpis, razítko:

Řízení PÚ: .....

Poučení: Údaje katastru lze užít pouze k účelům uvedeným v § 1 odst. 2 katastrálního zákona. Osobní údaje získané z katastru lze zpracovávat pouze při splnění podmínek obecného nařízení o ochraně osobních údajů. Podrobnosti viz https://www.cuzk.cz/.

Platný ÚPmB

OA
BO
3.0-4.5
PV
1.5
Dělostřelecká
Štefánikova
Staňkova
BO
3.0
SJ
1.5-2.0
S
BO
2.5-4.0
BC
SJ
1.5-2.0
ZO
BSKL

Návrh Územního plánu města Brna pro veřejné projednání (2024)

Hlavní výkres

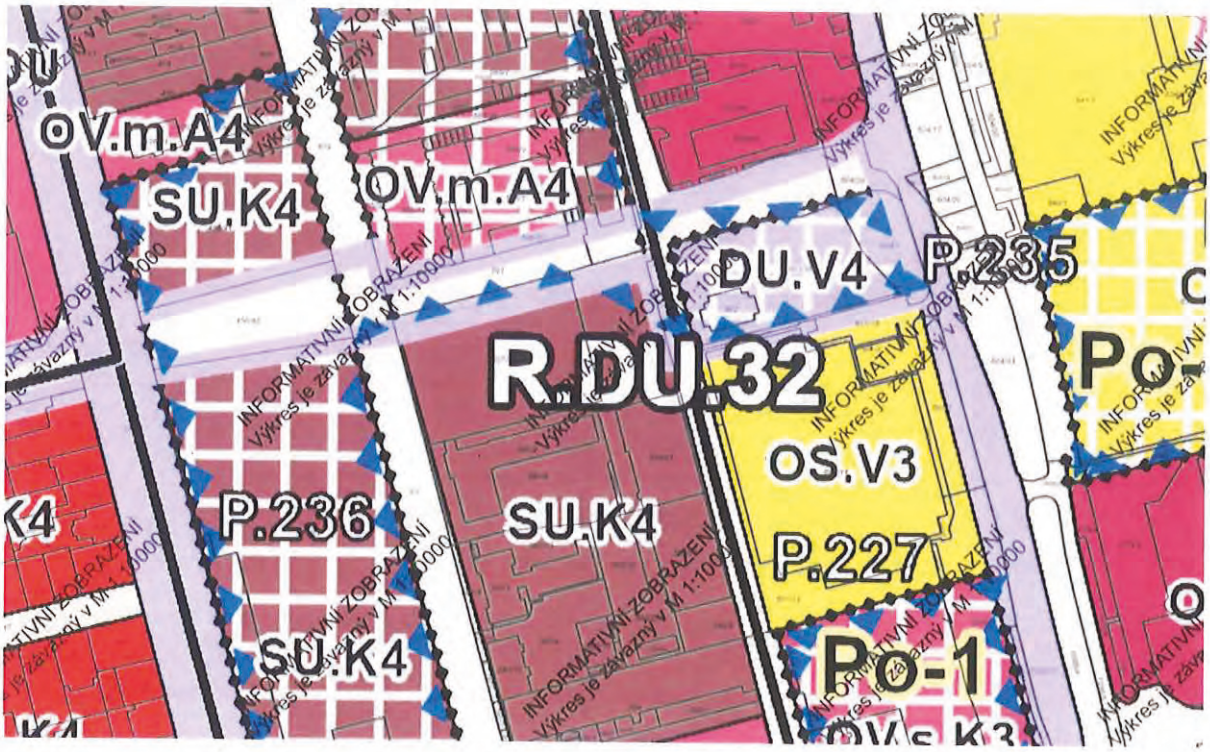

Návrh Územního plánu města Brna pro veřejné projednání (2024)

Souhrnný výkres dopravy

Návrh Územního plánu města Brna pro veřejné projednání (2024)

Výkres veřejně prospěšných staveb

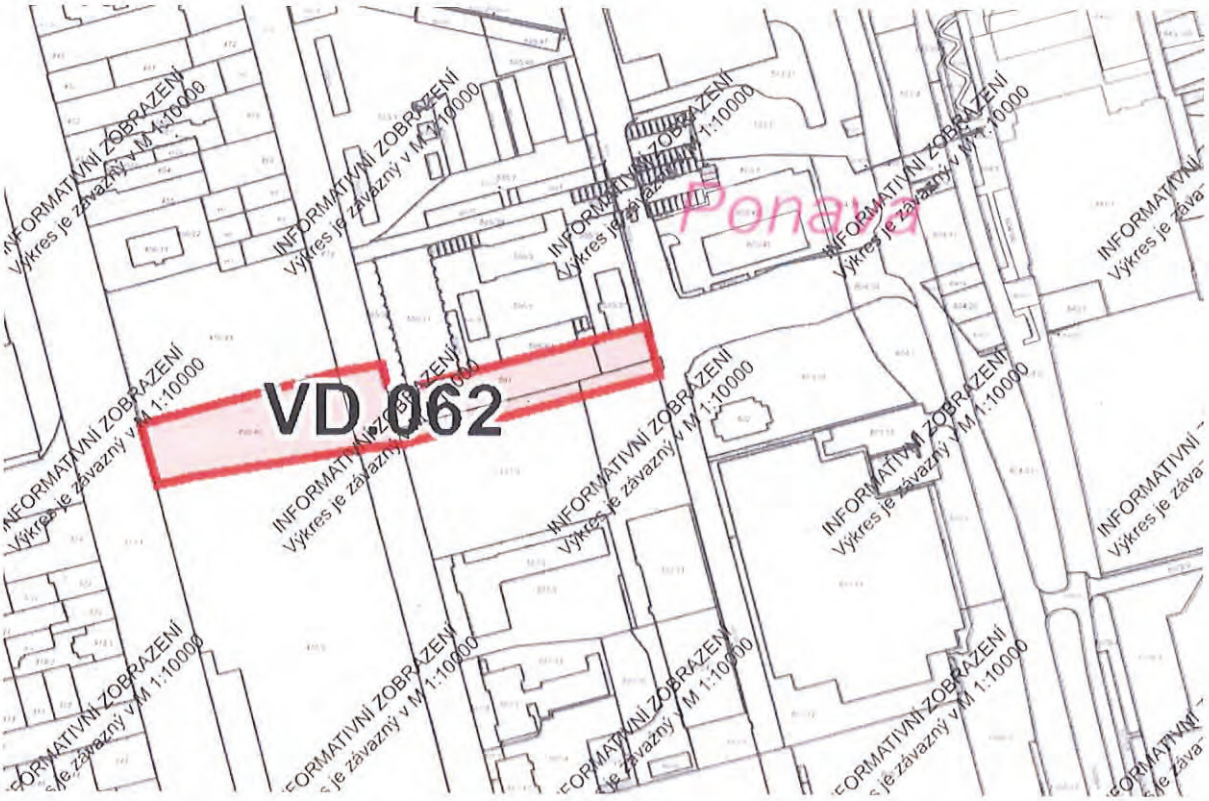

Nabídka na IČ v rámci zajištění ÚR na akci „Kongresové centrum AVANTI“

Text vaší objednávky:

K Vaší poptávce viz výše posílám předběžnou nabídku(předběžná proto,že odpovídá úrovni podkladů.“DRAFT“

A.Rozsah činnosti:

1.Spolupráce s projektantem ,kontrola PD připomínky k PD,požadavky na doplnění PD

2.Konzultace na SÚ

3.Varianty umístění stavby

4.podání žádostí k vyj.

5.Projednání PD s DO,majiteli infrastruktury(účast projektanta dle potřeby)

6.Projednání s účastníky řízení-1x

7.Vypracování žádosti a získání ÚR.

8.Nepředpokládá se projednání posouzení vlivu stavby na životní prostředí.

B.Rozsah vyj. K PD –předpoklad dle dostupných podkladů:

a.Účastníci řízení dle §85 SZ:

1.Žadatel-investor.

3.Městská část Královo Pole

4potenciálně 4 účastníci řízení.Po kontrole na místě samém další případní účastníci řízení

b.DO-dotčené orgány

7.KHS

8.HZS

9.Policie ČR

10.Imobilní

11.MMB –OÚPR-koordinované stanovisko

12.ÚMČ-OŽP,OD,

c.Správci sítí

13.MMB OTS

14.TSB

15.Veřejná zeleň

16.BKOM

17.ÚMČ-Kácení

18.JMP

19.EON

20.BVaK

21.VO

22.02

23.Telefonica

24.Vodafone

25.T-Mobile

26.UPC

27.České radiokomunikace

28.Silniční správní úřad

30.Majetkový odbor

C.Termíny plnění:

Nejkratší lhůta plnění .....měsíců po podpisu smlouvy-předání PD(za předpokladu bezkolize),konkrétní HMG a podmínky při projedenávání smlouvy.

D .CENA

50.000,00 + DPH
V ceně nejsou nepředvídatelné náklady.

E.Poznámka:

V Brně 1.7.2014

Ing.Jiří Eibel

PLNÁ MOC

Já, níže podepsaný

Jméno a příjmení : Ing.LADISLAV DOŠEK,předseda představenstva

firma: PROGIO a.s.

IČ.: 255 99 542 tel. spojení:

sídlo: Brno-Veveří,Slovákova 279/11,PSČ 602 00

(dále jen „*Zmocnitel*")

z m o c ň u j i ve smyslu §441 až §449 zák. č. 89/2012 Sb., Obč.Z,

[redacted]

(dále jen „Zmocněnec")

k tomu aby mě zastupoval ve věci :

Inženýrské činnosti pro zajištění „rozhodnutí o umístění stavby(ÚR)-Přístavba hotelu Avanti ul.Střední,k.ú.Ponava" spočívající v projednání projektové dokumentace se stavebním úřadem, účasti na místních šetření,projednání projektové dokumentace s dotčenými orgány,majiteli a správci technické infrastruktury,jednání s účastníky řízení,vypracování a podání žádosti pro vydání ÚR a všech dalších projednání a úkonů souvisejících s výše uvedenou akcí potřebných pro získání ÚR.

Aby tuto společnost zastupoval takovým způsobem,jak on považuje za potřebné a žádoucí,v plné volnosti jednání,aby vykonal a provedl jeden akaždý úkon nebo věc ,které jsou potřebné a žádoucí k závaznost s výše zmíněným,a to po všech stránkác a ve všech bodech,jako bychom to vykonali my sami.Tímto zároveň schvalujeme a potvrzujeme vše,co výše jmenovaný zástupce zákonně učiní.

Zmocněnec je oprávněn nechat se zastoupit třetí osobou. V případě, že se zmocněnec nechá zastoupit třetí osobou, odpovídá zmocněnec za provedení daných úkonů ve stejné míře, jako by jej provedl sám.

V BRNĚ dne 27.10.2014

Zmoc [redacted] nstva

Zmoc

plnou moc přijímáme : 27.10

OpenArch
projektování staveb s.r.o.

SMLOUVA O DÍLO

kterou ve smyslu Občanského zákoníku č. 89/2012 Sb. a zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském (autorský zákon) tímto uzavírají:

Č. smlouvy : 03/2014

I.
SMLUVNÍ STRANY

1. Objednatel	:	PROGIO a.s.
Adresa	:	Slovákova 279/11, Veveří, 60200 Brno
Zástupce ve věcech Smluvních	:	Ing.Ladislav Došek - jednatel
IČO	:	25599542
DIČ	:	CZ25599542

2. Zhotovitel :		Ing.arch. Dušan Vostrejž
Adresa	:	Kuršova 5, 635 00 Brno
Zástupce ve věcech		
a) technických	:	Ing. arch. Dušan Vostrejž
b) smluvních	:	Ing. arch. Dušan Vostrejž
IČO	:	642 96 148
DIČ	:	CZ6502200375
Bankovní spojení	:	KB a.s.
		č.ú. 7281060297/0100

II.
PŘEDMĚT PLNĚNÍ

Název stavby	:	Architektonicko dispoziční studie přístavby Hotelu Avanti, Střední 549/61, 602 00 Brno, k.ú. Ponava
Místo stavby	:	Hotel AVANTI, Střední 61, 602 00 Brno
Investor	:	PROGIO a.s., Slovákova 279/11, Veveří, 60200 Brno

[redacted]

III.
SPECIFIKACE PŘEDMĚTU PLNĚNÍ

1) Architektonicko dispoziční studie
   - situace
   - půdorysy jednotlivých podlaží se zapracováním předpokládaného dispozičního uspořádání a napojení na stávající objekt hotelu a komunikace
   - pohledy na objekt přístavby
   - vizualizace se zákresem do foto
   - prezentace studie před stavební komisí MÚ Královo Pole
2) Zhotovitel předá objednateli předmět plnění ve 2 vyhotoveních formátu A3 + 1x v elektronické podobě.

IV.
DOBA A MÍSTO PLNĚNÍ

1. Architektonicko dispoziční studie - do 30.08.2014

2. Prezentace před stavební komisí - 01.09.2014

Práce a výkony nezahrnuté v ceně prováděcí PD

V ceně projektových prací nejsou zahrnuté:
- zaměření objektů
- výškopis a polohopis území
- projekty profesí (konzultace s profesemi bude zapracovaná ve studii)
- změny a doplňky studie vyžádané objednatelem;

Zhotovitel splní smluvní závazek daný článkem III. jeho vypracováním a odevzdáním objednateli.
Odevzdáním se rozumí předání projektu objednateli, veřejnému dopravci nebo poště na přepravu do místa určení (na adresu objednatele).
Objednatel se zavazuje, že dokončenou studii převezme a zaplatí za její zhotovení dohodnutou cenu. Studie zůstává majetkem zhotovitele až do jeho úplného zaplacení.

V.
CENA

[redacted]

Cena celkem vč. DPH 183.920,-Kč

slovy: (stoosumdesáttřitisícdevětsetdvacet korun českých včetně 21% DPH), dále jen Cena díla.

VI.
PLATEBNÍ PODMÍNKY

[redacted]

VII.
SMLUVNÍ POKUTY

[redacted]

VIII.
ODPOVĚDNOST ZA VADY

1. Pro případ vady projektu sjednávají smluvní strany právo objednatele požadovat a povinnost zhotovitele poskytovat bezplatné odstranění vady projektu. Zhotovitel se zavazuje případné vady projektu odstranit bez zbytečných odkladů po uplatnění oprávněné reklamace objednatelem učiněné písemnou formou.

2. Zhotovitel odpovídá za vady, které má dílo v době jeho předání objednateli. Za vady vzniklé pozdějšími neautorizovanými úpravami nebere zhotovitel odpovědnost.

3. Případnou reklamaci vady plnění této smlouvy je objednatel povinen uplatnit bezodkladně po zjištění a prověření vady, v písemné formě, do rukou zhotovitele.

[redacted]

IX.
ZMĚNA ZÁVAZKU

1. Pokud objednatel uplatní zásadní požadavky na změnu projektového řešení již předaného, případně výrazně rozpracovaného výkonu dle čl.III této smlouvy nad rámec zadávacích podkladů či honorářového řádu, musí toto být oboustranně potvrzeno písemným dodatkem k této smlouvě. Totéž platí v případě zjištění nepředvídaných skutečností v průběhu realizace, které nemohly být řešeny v projektové dokumentaci.

X.
OSTATNÍ UJEDNÁNÍ

1. Objednatel je oprávněn používat dílo (předmět této smlouvy) výlučně jen pro účely vyplývající z této smlouvy. Jeho jiné využití, zejména případné přenechání k využití třetím osobám je podmíněné písemným souhlasem zhotovitele.

2. Objednatel se zavazuje, že po dobu zpracování předmětu plnění smlouvy poskytne zhotoviteli potřebné spolupůsobení v průběhu plnění této smlouvy.

3. Zhotovitel je povinen informovat objednatele pravidelně o průběhu zakázky a plnění předmětu smlouvy.

4. Veškerá projednání a odsouhlasení studie jsou v kompetenci zástupce objednatele pro věci smluvní.

XI.
ZÁVĚREČNÁ USTANOVENÍ

1. Tato smlouvy je ve 2 vyhotoveních, z nichž 1 obdrží zhotovitel a 1 objednatel.

2. Smlouvu lze měnit či doplnit pouze písemnými dodatky podepsanými k tomu pověřenými osobami dle čl. I smlouvy.

V Brně dne 27.8.2014

[redacted] ...

[redacted] .

objednatel

[redacted]

VÁŠ DOPIS ČJ.:
ZE DNE:
NAŠE ČJ.: BKPO/14718/14/2500
SPIS. ZN.: 327/2014/2500/HANM

VYŘIZUJE: Ing. Markéta Hánová
TEL.: 541 588 289
FAX:
E-MAIL: hanova@krpole.brno.cz

DATUM: v Brně dne 17.09.2014

Vážený pan
Ing. arch. Dušan Vostrejž
OpenArch - projektování staveb, s.r.o.
Bartolomějská č.p. 908/15
641 00 Brno

Stanovisko MČ Brno – Královo Pole k záměru přístavby objektu Hotelu Avanti, ul. Střední, k. ú. Ponava

Vážený pane architekte,

z pověření investora společnosti PROGIO, a.s., se sídlem Slovákova 279/11, Brno, jste požádal o stanovisko městské části k výše uvedenému záměru. Projektová dokumentace byla projednána na 7. jednání Komise výstavby a územního plánování RMČ Brno – Královo Pole dne 1.9. 2014, která přijala následující usnesení:

Komise souhlasí s předloženou projektovou dokumentací za podmínky, že bude přemístěno únikové schodiště do prostoru budovy, aby byl zajištěn čistý průchod v ulici pro pěší.

S pozdravem

Ing. Markéta Hánová
Vedoucí Odboru majetkového
ÚMČ města Brna, Brno – Královo Pole

PROGIO a.s.
Slovákova 279/11
602 00 BRNO
DIČ: CZ25599542

OpenArch
projektování staveb s.r.o.

SMLOUVA O DÍLO

kterou ve smyslu Občanského zákoníku č. 89/2012 Sb. a zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském (autorský zákon) tímto uzavírají:

Č. smlouvy : 01/2015

I.
SMLUVNÍ STRANY

Objednatel	PROGIO a.s.
se sídlem	Slovákova 279/11, Veveří, 60200 Brno
jednajícím prostřednictvím	Ing. Ladislava Doška – předsedy představenstva
IČO	25599542
DIČ	CZ25599542

společnost zapsaná u Krajského soudu v Brně, oddíl B, vložka 3323

Zhotovitel:	OpenArch – projektování staveb, s.r.o.
se sídlem	Bartolomějská 908/15, 641 00 Brno- Žebětín
jednající prostřednictvím:	Ing.arch. Dušana Vostrejže - jednatel
IČO:	277 43 225
DIČ:	CZ 27743225
bankovní spojení:	Komerční banka,a.s.
číslo účtu :	35-9788420297/0100

společnost zapsaná u Krajského soudu v Brně, oddíl C, vložka 55906

oprávnění	ČKA č. autorizace 03 043
e-mail:	dusan.vostrejz@seznam.cz

II.
PŘEDMĚT PLNĚNÍ

Název stavby	: Přístavba Hotelu Avanti, Střední 549/61, 602 00 Brno, k.ú. Ponava
Místo stavby	: Hotel AVANTI, Střední 61, 602 00 Brno
Investor	: PROGIO a.s., Slovákova 279/11, Veveří, 60200 Brno

III.
SPECIFIKACE PŘEDMĚTU PLNĚNÍ

1. Předmětem smlouvy jsou projektové práce „Projektová dokumentace pro územní řízení přístavby Hotelu AVANTI", Střední 549/61, 602 00 Brno.

2. Rozsah projektové dokumentace:

   - vypracování dokumentace pro územní řízení (DUR) přístavby Hotelu AVANTI textová a výkresová část v následujícím rozsahu:
   - architektonicko - stavební část
   - stavebně konstrukční řešení
   - požárně bezpečnostní řešení

   technické prostředí staveb:
   - propočet – kvalifikovaný odhad investičních nákladů stavby
   - zdravotně technické instalace
   - vzduchotechnika
   - vytápění
   - silnoproudá elektroinstalace
   - dopravní řešení

   Pro zahájení prací na projektové dokumentaci je nutné:
   - smlouva o dílo (objednávka)
   - odsouhlasená studie

   V ceně projektových prací nejsou zahrnuté:
   - inženýrská činnost
   - zaměření stávajících objektů
   - výškopis a polohopis území
   - dokumentace o hodnocení vlivu na životní prostředí
   - hlukové a jiné studie
   - změny a doplňky projektů vyžádané objednatelem
   - průzkumné práce (geologické, geodetické, hydrologické, seismické, apod.)
   - projektové podklady
   - zhotovení maket a modelů
   - správní a jiné poplatky
   - zabezpečení majetkoprávní agendy spojené s výstavbou, např. výkup anebo vyvlastnění a nájem pozemků popř. objektů, zábory prostranství, vypořádání náhrad za škody, správní poplatky, věcná břemena a zabezpečení přísluš. smluv.

IV.
DOBA A MÍSTO PLNĚNÍ

1. Termín předání projektové dokumentace objednateli:
   smluvní strany se dohodly, že termín se odvíjí od dodání podkladů nutných pro vypracování PD a to tak, že projekt pro DUR bude odevzdán objednateli do 50 dní od odsouhlasení záměru.
2. Sjednaný termín je možné dodatkem k této smlouvě přiměřeně posunout v případě zdržení úkonů na straně objednatele nebo při neobvyklých zdrženích ze strany dotčených orgánů, případně projektmanažera realizačního záměru.
3. Zhotovitel se zavazuje organizovat práce na projektech jednotlivých fází podle potřeb objednatele a poskytnout v případě požadavku objednatele dokumentaci i v rozpracované, tedy nedokončené formě.

V.
CENA

Cena za kompletně dokončené dílo dle odsouhlaseného rozsahu je sjednaná takto:

[redacted]

VI.
PLATEBNÍ PODMÍNKY

[redacted]

VII.
SMLUVNÍ POKUTY

[redacted]

VIII.
ODPOVĚDNOST ZA VADY

1. Pro případ vady projektu sjednávají smluvní strany právo objednatele požadovat a povinnost zhotovitele poskytovat bezplatné odstranění vady projektu. Zhotovitel se zavazuje případné vady projektu odstranit bez zbytečných odkladů po uplatnění oprávněné reklamace objednatelem učiněné písemnou formou.

2. Zhotovitel odpovídá za vady, které má dílo v době jeho předání objednateli. Za vady vzniklé pozdějšími neautorizovanými úpravami nebere zhotovitel odpovědnost.

3. Případnou reklamaci vady plnění této smlouvy je objednatel povinen uplatnit bezodkladně po zjištění a prověření vady, v písemné formě, do rukou zhotovitele.

IX.
ZMĚNA ZÁVAZKU

1. Pokud objednatel uplatní zásadní požadavky na změnu projektového řešení již předaného, případně výrazně rozpracovaného výkonu dle čl.III této smlouvy nad rámec zadávacích podkladů či honorářového řádu, musí toto být oboustranně potvrzeno písemným dodatkem k této smlouvě. Totéž platí v případě zjištění nepředvídaných skutečností v průběhu realizace, které nemohly být řešeny v projektové dokumentaci.

X.
OSTATNÍ UJEDNÁNÍ

1. Objednatel je oprávněn používat dílo (předmět této smlouvy) výlučně jen pro účely vyplývající z této smlouvy. Jeho jiné využití, zejména případné přenechání k využití třetím osobám je podmíněné písemným souhlasem zhotovitele.

2. Objednatel se zavazuje, že po dobu zpracování předmětu plnění smlouvy poskytne zhotoviteli potřebné spolupůsobení v průběhu plnění této smlouvy.

3. Zhotovitel je povinen informovat objednatele pravidelně o průběhu zakázky a plnění předmětu smlouvy.

4. Veškerá projednání a odsouhlasení studie jsou v kompetenci zástupce objednatele pro věci smluvní.

XI.
ZÁVĚREČNÁ USTANOVENÍ

1. Tato smlouvy je ve 2 vyhotoveních, z nichž 1 obdrží zhotovitel a 1 objednatel.

2. Smlouvu lze měnit či doplnit pouze písemnými dodatky podepsanými k tomu pověřenými osobami dle čl. I smlouvy.

V Brně dne 22.1.2015

Zhotovitel:

[redacted]

Ing. Arch.Dušan Voštrejž
jednatel
OpenArch – projektování staveb, s.r.o.

V Brně dne 22.1.2015

Objednatel:

[redacted]

Ing. Ladislav Došek
předseda představenstva
PROGIO a.s.

Úřad městské části města Brna
Brno - Královo Pole
Odbor územního a stavebního řízení
Palackého tř. 59, 612 93 Brno

č. j.: BKPO/6048/15/2300/660/Li
vyřizuje: Ing. Lihocká, tel.: 541 588 229
e-mail: lihocka@krpole.brno.cz

Brno 27.05.2015

E. ON Distribuce, a.s., F. A. Gerstnera 2151/6, 370 49 ČESKÉ BUDĚJOVICE
zast. E. ON Česká republika, s. r. o., F. A. Gerstnera 2151/6 , 370 49 ČESKÉ BUDĚJOVICE
zast. EEIKA Brno s.r.o., Kšírova 120, 619 00 BRNO

Územní rozhodnutí č. 190

Společnost E. ON Distribuce, a.s., IČ: 280 85 100, se sídlem F.A. Gerstnera 2151/6, České Budějovice, zastoupená společností E. ON Česká republika, s.r.o., IČ: 257 33 591, se sídlem F. A. Gerstnera 2151/6 , České Budějovice, zastoupená společností EEIKA Brno s.r.o., IČ: 255 73 829, Kšírova 120, Brno, podala dne 21.04.2015 žádost o vydání územního rozhodnutí o umístění stavby nazvané „Brno, Střední, přel. kVN, parkoviště PROGIO" na pozemcích p. č. 591, 585/14, 603/33, 601/2 a 601/3 k. ú. Ponava v městské části Brno – Královo Pole.

Předmětem záměru je umístění přeložky VN - části kabelového vedení vysokého napětí při ulici Střední v Brně-Králově Poli. Bude přeložena část kabelového vedení VN1303 a to mezi trafostanicemi U Červeného mlýna 2(642) – Sportovní, hokejová hala mládeže (700015) a mezi trafostanicemi STŘEDNÍ hotel AVANTI (793)– Staňkova 18 Vašstav (640).

Úřad městské části města Brna, Brno - Královo Pole, odbor územního a stavebního řízení, jako stavební úřad příslušný podle ustanovení § 13 odst. 1 písm. d) zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších právních předpisů , projednal v územním řízení tuto žádost a na základě posouzení podle § 90 stavebního zákona vydává podle § 92 stavebního zákona

ú z e m n í r o z h o d n u t í o u m í s t ě n í s t a v b y

nazvané

„Brno, Střední, přel. kVN, parkoviště PROGIO"

na pozemcích p. č. **591, 585/14, 603/33, 601/2 a 601/3** k. ú. **Ponava**

v městské části Brno - Královo Pole.

Druh a účel umisťované stavby:
stavba technické infrastruktury

Katastrální území a parcelní čísla a druh pozemků podle katastru nemovitostí, na nichž sestavba umisťuje:
k. ú. Ponava: p. č. 591, 585/14, 603/33, 601/2 a 601/3 - ostatní plocha

Umístění stavby na pozemku, zejména minimální vzdálenosti od hranic pozemku a sousedních staveb:
vzhledem k charakteru stavby minimální vzdálenost od hranic pozemku a sousedních staveb není stanovena (viz. ČSN 73 6005 - Prostorové uspořádání sítí technického vybavení).

Určení prostorového řešení stavby, zejména půdorysnou velikost,maximální výšku a tvar a základní údaje o její kapacitě:
vzhledem k charakteru stavby se prostorové řešení neurčuje (viz. ČSN 73 6005 - Prostorové uspořádání sítí technického vybavení).

Vymezení území dotčeného vlivy stavby:
Vymezení území dotčeného vlivy stavby je v podstatě dáno určením okruhu účastníků územního řízení. Mimo žadatele a obec se jedná o vlastníky pozemků nebo stavby, na kterých má být požadovaný záměr uskutečněn, nebo ty, kdo mají jiné věcné právo k pozemku nebo stavbě, dále o osoby, jejichž vlastnické nebo jiné právo k sousedním stavbám nebo k sousedním pozemkům nebo stavbám na nich může být územním rozhodnutím přímo dotčeno. Stavební úřad vymezil okruh sousedních pozemků a staveb takto: p. č. 585/31, 603/34, 586/10, 586/13, 586/15, 587/3, 592/1, 592/2, 592/15, 592/16, 592/17, 592/18, 592/19, 592/20, 603/1, 603/35 a 602 k. ú. Ponava.

Stavba nebude mít v konečném výsledku negativní vliv na okolí (pomineme-li dobu, po kterou bude stavba prováděna, v této době může docházet k ovlivnění sousedních nemovitostí vlivem provádění stavebních prací).

Účastníky řízení jsou podle ustanovení § 27 odst. 1 písmena a) zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, v platném znění, v řízení o žádosti žadatel a další dotčené osoby, na které se pro společenství práv nebo povinností s žadatelem musí vztahovat rozhodnutí správního orgánu. V rámci územního řízení o umístění stavby nazvané „Brno, Střední, přel. kVN, parkoviště PROGIO" na pozemcích p. č. 591, 585/14, 603/33, 601/2 a 601/3 k. ú. Ponava v městské části Brno – Královo Pole stavební úřad právní postavení účastníka řízení podle § 27 odst. 1 písmena a) správního řádu přiznává žadateli společnosti E. ON Distribuce, a.s., IČ: 280 85 400, se sídlem F. A. Gerstnera 2151/6, České Budějovice, zast. společností E. ON Česká republika, s.r.o., IČ: 257 33 591, se sídlem F.A. Gerstnera 2151/6 , České Budějovice, zast. společností EEIKA Brno s.r.o., IČ: 255 73 829, Kšírova 120, Brno.

Pro umístění a následnou realizaci stavby se stanoví tyto podmínky:

1. Stavba nazvaná „Brno, Střední, přel. kVN, parkoviště PROGIO" (dále jen stavba) bude umístěna na pozemcích p. č. 591, 585/14, 603/33, 601/2 a 601/3 k. ú. Ponava zapsaných v katastru nemovitostí v druzích pozemku jako ostatní plocha a to tak, jak je stanoveno dalšími podmínkami tohoto rozhodnutí.

2. Stavba zahrnuje přeložku VN - části kabelového vedení vysokého napětí při ulici Střední v Brně-Králově Poli v délce cca 55 m mimo stávající parkoviště na pozemku p. č. 592/2 v k. ú. Ponava.

3. Stavba zajistí přeložku části kabelového vedení VN1303 a to mezi trafostanicemi U Červeného mlýna 2(642) – Sportovní, hokejová hala mládeže (700015) a mezi trafostanicemi STŘEDNÍ hotel AVANTI (793)– Staňkova 18 Vašstav (640).

4. Nové kabely VN budou naspojkovány na stávající kabely na pozemku p. č. 591 v k. ú. Ponava, odtud povedou v souběhu se stávajícími kabelovými rozvody NN ke křižovatce ulic Dělostřelecká - Střední, dále jižním směrem podél ulice Střední a po cca 25 m končí naspojkováním na stávající kabely VN.

5. Stavba bude provedena tak, aby ji dotčené pozemky byly dotčeny pouze v nezbytně nutné míře.

6. Po dobu prací budou dotčené pozemky udržovány ve způsobilém stavu.

7. Po ukončení prací budou stavbou dotčené pozemky uvedeny do původního stavu.

8. Stavba musí být prováděna v souladu s vyhláškou města Brna č. 10/94 o zeleni ve městě Brně.

9. Stavba bude dokončena do : **30.04.2016.**

10. Dokončenou stavbu, popřípadě část stavby schopnou samostatného užívání, lze užívat na základě kolaudačního souhlasu. Stavebník zajistí, aby byly před započetím užívání stavby provedeny a vyhodnoceny zkoušky předepsané zvláštními právními pědpisy.

11. Kolaudační souhlas vydává na základě žádosti stavebníka stavební úřad. Stavebník v žádosti uvede identifikační údaje o stavbě a předpokládaný termín jejího dokončení. Pro vydání kolaudačního souhlasu stavebník opatří závazná stanoviska dotčených orgánů k užívání stavby vyžadovaná zvláštními právními předpisy.

12. Pokud došlo při provádění stavby k nepodstatným odchylkám oproti vydanému stavebnímu povolení, předloží stavebník stavebnímu úřadu spolu s žádostí o vydání kolaudačního souhlasu dokumentaci skutečného provedení stavby. Pokud je stavba předmětem evidence v katastru nemovitostí, zajistí stavebník geometrický plán.

13. Budou splněny podmínky koordinovaného stanoviska **Magistrátu města Brna, odboru územního plánování a rozvoje**, ze dne **17.02.2015** zn.: **OÚPR/K/15/0004/Lep:** *Magistrát města Brna, odbor územního plánování a rozvoje vydává podle ust. § 149 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů a podle ustanovení § 4 odst. 6 zákona č. 18312006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon) v platném znění a na základě zmocnění daného Organizačním řádem MMB k žádosti společnosti EEIKA Brno s.r.o ., Kšírova 120, 619 00 Brno, podané dne 9.1.2015 ve věci koordinovaného stanoviska pro územní řízení stavby - „Brno, Střední, přeložka kVN, parkoviště PROGIO, k.ú. Ponava": koordinované stanovisko.*

Jedná se o přeložení stávajícího podzemního kabelového vedení VN v délce cca 55 m mimo stávající parkoviště na pozemku parc. č. 592/2, k. ú. Ponava. Nové kabely VN budou naspojkovány na stávající kabely na pozemku parc. č. 591, k. ú. Ponava, povedou v souběhu se stávajícími kabelovými rozvody NN ke křižovatce ulic Dělostřelecká - Střední, dále jižním směrem podél ulice Střední a po cca 25 m končí naspojkováním na stávající kabely VN.

Stavebníkem je E. ON Distribuce, a.s., F.A.Gerstnera 2151/6, 370 49 České Budějovice.

Projektová dokumentace byla zpracována Radimem Vybíhalem, EEIKA Brno s.r.o., Kšírova 120, 619 00 Brno v 01/2015.

- **MMB Odbor dopravy**

Předmětem předložené projektové dokumentace jsou stavební úpravy kabelového vedení v prostoru ul. Střední a Dělostřelecká v k. ú. Ponava Jedná s e o přeložení části trasy stávajícího kabelového vedení VN mimo stávající parkoviště na p. č. 592/2, na kterém jsou plánované s tavební úpravy. Přeložka bude v celkové délce cca 55 m. Stavbou budou dotčeny veřejné komunikační plochy místní komunikace Střední a nezařazené komunikace Dělostřelecká.

Z hlediska zákona č. 131199 7 Sb., o pozemních komunikacích, v platném znění (dále jen „zákon: o pozemních komunikacích") nemáme k předmětné akci námitek, za předpokladu splnění následujících podmínek:

- stavebník si vyžádá stanovisko příslušného silničního správního úřadu pro komunikace Střední a Dělostřelecká - úseku dopravy odboru veřejných služeb ÚMČ Brno -Královo Pole,
- s Brněnskými komunikacemi a.s. bude projednán způsob a rozsah zapravení dotčených veřejných částí komunikačních ploch a příjezdové trasy na staveniště včetně tonáže vozidel stavby,
- v průběhu prováděných stavebních prací nebude docházet ke znečišťování a poškozování veřejných komunikací, případné znečištění komunikací bude bezodkladně odstraněno tak, aby nedocházelo k závadám ve schůdnosti a sjízdnosti,
- stavba bude zkoordinována s ostatními pracemi a stavbami v dané lokalitě a bude zařazena v harmonogramu výkopových prací v městě Brně, zpracovávaným MMB Odborem investičním.

- **MMB Odbor životního prostředí**

Odbor životního prostředí Magistrátu města Brna jako dotčený správní orgán podle § 4 zákona č.183/2006 Sb., stavební zákon, na úseku ochrany ovzduší, odpadového hospodářství a ochrany přírody a krajiny přeložením kabelové trasy VN na ul. Střední - Dělostřelecká mimo prostor parkoviště souhlasí za předpokladu respektování níže uvedených podmínek:

Jedná se o přeložení části trasy stávajícího kabelového vedení VN mimo stávající parkoviště na p. č. 592/2 v k.ú. Ponava, na kterém jsou plánované stavební úpravy. Přeložka bude v celkové délce cca 55 m.

- z hlediska odpadového hospodářství a hydrogeologie dle zákona č. 185/2001 Sb., o odpadech,v platném znění:

- Dodržte platnou legislativu v odpadovém hospodářství - zákon č. 185/2001 Sb., o odpadech a související právní předpisy, především vyhláška MŽP č. 383/2001 Sb., o podrobnostech nakládání s odpady, vyhláška MŽP č . 29412005 Sb., o podmínkách ukládání odpadů na skládky, ve znění pozdějších předpisů.

- z hlediska ochrany přírody a krajiny dle zákona č. 11411992 Sb., o ochraně přírody a krajiny,v platném znění a z hlediska och rany a tvorby zeleně:

- Při realizaci stavby je nutné dodržet ČSN 839061 Vegetační úpravy - ochrana stromů, porostů a ploch pro vegetaci při stavebních činnostech a ČSN 83 9031 Trávníky a jejich zakládání.
- O vyjádření zažádejte správce uličního stromořadí tj. Veřejná zeleň města Brna, p. o., Kounicova 16a, Brno, který stanoví specifické podmínky a požadavky.
- O povolení ke vstupu a dočasnému užívání plochy zeleně zažádejte OŽP ÚMČ Brno-Královo Pole, který stanoví specifické podmínky a požadavky.

- z hlediska ochrany ovzduší dle zákona č. 20112012 Sb., o ochraně ovzduší, v platném znění:

- Bez podmínek.

- **MMB Odbor vodního a lesního hospodářství a zemědělství**

Je navržena přeložka kVN v délce cca 55 m při ul. Střední, Brno.

Vodoprávní úřad

Magistrát města Brna, Odbor vodního a lesního hospodářství a zemědělství, jako věcně příslušný vodoprávní úřad 'podle ust. § 106 zák. č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „vodní zákon") vydává podle ust. § 18 vodního zákona následující vyjádření:

- Připravovaná akce je možná, stavbou nebudou dotčeny zájmy chráněné podle vodního zákona.

Orgán státní správy lesů

Magistrát města Brna, Odbor vodního a lesního hospodářství a zemědělství, jako věcně příslušný orgán státní správy lesů podle ust. § 48 zákona č. 28911995 Sb., o lesích a o změně a doplnění některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „lesní zákon") vydává podle ust. § 154 zákona č. 50012004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, následující vyjádřen í:

- Záměrem nejsou dotčeny zájmy chráněné podle lesního zákona.

Orgán ochrany zemědělského půdního fondu

Magistrát města Brna, Odbor vodního a lesního hospodářství a zemědělství, jako věcně příslušný orgán státní správy na úseku o chrany zemědělského půdního fondu (dále jen „ZPF") podle ust. § 14 a ust. § 15 zákona ČNR č. 33411992 Sb., o ochraně zemědělského půdního fondu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o ochraně ZPF") vydává podle ust. § 154 zákona č. 50012004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, následující vyjádření:

- Navrhovaná stavba je z hlediska zájmů chráněných podle zákona o ochraně ZPF možná. Pozemky dotčené stavbou nejsou součástí zemědělského půdního fondu.

- **MMB Odbor památkové péče**

Vydal ve výše uvedené věci pouze sdělení dle §154 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, v platném znění č. j. MMB/0009894/2015 (spis.zn. OPP/MMB/0009894/20 15/Sís) dne 20.01.2015 .

14. Budou splněny podmínky uvedené ve vyjádření **Magistrátu města Brna, odboru investičního**, ze dne **19.03.2015** č.j.: **MMB/0009885/2015:**

Odbor investiční Magistrátu města Brna (dále OI MMB) ve smyslu čl. 31 obecně závazné vyhlášky statutárního města Brna č. 20/2001 , kterou se vydává Statut města Brna, ve znění pozdějších vyhlášek a působnosti dle Organizačního řádu MMB jako zástupce vlastníka vodohospodářské infrastruktury, veřejného a slavnostního osvětlení, kolektorové sítě, sanovaných podzemních objektů ve vlastnictví statutárního města Brna (dále SMB), čl. 3 obecně závazné vyhlášky SMB č. 25/2005 k zajištění Energetické koncepce SMB a čl. 4 a 6 obecně závazné vyhlášky SMB č. 8/2009, o koordinaci výkopových prací na veřejných prostranstvích ve m ěstě Brně, ve znění obecně závazné vyhlášky SMB č. 12/2014 (dále vyhláška 8/2009), souhlasí s vydá ním územního souhlasu se stavbou dle § 96 zákona č. 183/ 2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), dle předložené dokumentace zpracované v 01/2015 .

Stavba se netýká zájmů řešených Energetickou koncepcí SMB.

Stavba byla zařazena do koordinačního harmonogramu výkopových prací ve městě Br ně pod číslem 35408 v term Tu od 01.03.2015 do 30.11.2015.

Stavba bude koordinována s těmito dalším i stavbami zařazenými v koordinačním harmonogramu výkopových prací:

- **R Klusáčkova kabel 110 kV**, ulice Dělostřelecká, investor E.ON Česká republika, s.r.o.
- **Souvislá údržba komunikace**, ulice Střední (Rybníček -Dělostřelecká), investor BKOM a.s.
- **Stavba nové budovy ZZS JmK v Brně - Ponavě**, ulice Střední (kříž. Dělostřelecká), investor Zdra votnická záchranná služba JMK, p.o.
- **Chodník a oprava vozovky Avanti - Dělostřelecká**, ulice Střední, investor MČ Královo Pole

Upozorňujeme stavebníka na povinnost:

- předat na Odbor městské informatiky MMB zaměření skutečného provedení stavby,
- podat na OI MMB žádost o souhlas k záboru veřejného prostranství pro výkopové práce dle čl. 5 vyhlášky 8/2009 nejpozději 30 dnů před zahájením užívání veřejného prostranství.

15. Budou splněny podmínky a požadavky uvedené ve vyjádření **Úřadu městské části města Brna, Brno – Královo Pole, odboru veřejných služeb** ze dne **30.01.2015** zn.: **BKPO/346/15/2200:**

Část trasy nově překládaného kabelového vedení se nachází v prostoru nově vybudovaného chodníku na ul. Střední od hotelu AVAN TI směr Kaufland, jedná se o investiční akci statutárního města Brna, MČ Brno-Královo Pole. Tato stavba bude ukončena na jaře 2015 opravou přilehlé části vozovky k novému chodníku. Na chodník je stanovena záruční lhůta 60 měsíců od jeho předání. Realizátorem stavby je společnost TOMIreko, s.r.o., se sídlem Karlovo nám. 48, 674 01 Třebíč, IČ: 283 59 216, kontaktní osoba p. Martiš - tel. č. 724 049 833. S dotčením nově vybudovaného chodníku souhlasíme za podmínky, že investor akce Brno, Střední, přel. kVN zadá na vlastní náklady znovuuvedení dotčené části chodníku (v celé šířce až po silniční obrubník) výše uvedené společnosti TOMireko z důvodu udržení záručních lhůt (60 měsíců) po celou smluvně sjednanou dobu. Dále v rámci stavby nesmí být dotčena nově opravená vozovka přiléhající k tomuto chodníku.

Stavba bude zkoordinována s ostatními stavbami v dané lokalitě. V průběhu stavebních prací nebude docházet ke znečišťování okolních komunikací, případné znečišťování bude okamžitě odstraněno. Práce budou probíhat v co nejkratším časovém rozsahu. Jakýkoliv zábor nebo zásah do komunikačních ploch smí být realizován na základě rozhodnutí o zvláštním užívání komunikace dle § 25 odst. 6 písm. c) zákona č. 13/1997 Sb., ob pozemních komunikacích, o které požádá zhotovitel v dostatečném časovém předstih u na ÚMČ Brno -Královo Pole, OVS, Palackého tř. 59, Brno. Vyřizuje M. Šulová, tel.: 54 1 588 232.

16. Budou splněny podmínky a požadavky uvedené ve vyjádření společnosti **Brněnské komunikace, a.s.**, ze dne **05.02.2015** zn.: **3100-Kn-143/15:**

Předložená žádost řeší přeložku kabelu VN do chodníku podél ulice Střední. Dle přiložené situace bude nový kabel naspojkován v chodníku v místě první prefabrikované garáže, dále pokračuje otevřeným výkopem v chodníku a protlakem kolem stromu směrem k OC Ponava v délce cca 7m a pak odbočuje do zeleně za chodníkem (není ve správě BKOM) a stáčí se směrem k ulici Dělostřelecké.

Výkopovými pracemi v souvislosti s výše popsanou stavbou dojde k zásahu do novostavby chodníku, která dosud nebyla předána do správy BKOM (in v. MČ Brno - Královo Pole, zhot. TOMIreko s.r.o.). Za předpokladu realizace výše uvedené akce na staveništi v současné době předaném společnosti TOMIreko projednejte podmínky zásahu do chodníku se stavbyvedoucím - pan Zejda 725405890.
O souhlas s prováděním prací, stanovení realizačních podmínek a předání staveniště požádejte vlastníka stavby chodníku, tj. M Č Brno -Královo Pole.
Jako případný budoucí správce předmětného chodníku požadujeme dodržet následující podmínky:

- 1. Výkopové práce, zásyp rýhy a obnovu konstrukčních vrstev chodníku je třeba provádět v souladu s příslušnými norma mi, TKP staveb pozemních komunikací a TP 146 „Povolování a provádění výkopů a zásypů rýh pro inženýrské sítě ve vozovkách pozemních komunikací".
- 2. Prováděním stavebních prací příp. manipulací stavebních mechanizmů nesmí dojít k poškození přilehlé komunikace, v okolí stavby musí být udržována čistota, chodníky nesmí být pojížděny stavebními mechanizmy a do uličních vpustí nesmí být vylévány ani smetány žádné zbytky stavebních hmot.
- 3. Před zahájením a po ukončení prací nás přizvěte k předání a převzetí staveniště a přilehlých komunikačních ploch.

17. Budou splněny podmínky a požadavky uvedené ve vyjádření společnosti **Brněnské vodárny a kanalizace, a.s.,** ze dne **13.01.2015** zn.: **722/000751/2015/IBo:**
Z hlediska provozovatele vodovodů a kanalizací pro veřejnou potřebu Vám sdělujeme:
Předložená PD řeší přeložení části trasy stávajícího kabelového vedení VN mimo stávající parkoviště na pozemku p. č. 592/2 v katastrálním území Po nava.
Stavbou výše uvedenou dojde k dotčení ochranných pásem vodovodních řadů a kana lizačních stok v provozování Brněnských vodáren a kanalizací, a.s.
Souhlasíme s realizací stavby v rozsahu předložené PD při dodržení těchto podmínek:

- Před zahájením stavebních prací na místě samém nechá stavebník vytyčit a vyznačit proti poškození veškeré vodovodní řady a ka nalizační stoky, které budou danou stavbou dotčeny. Vytyčení vodovodních řadů dohodněte s pracovníkem naší akciové společnosti p. Stelzelem - tel. 606 676 302. Vytyčen í kanalizačních stok dohodněte s technikem kanalizačního provozu p. Prokešem - tel. 724 375 495. Dále Brněnské vodárny a kanalizace, a.s. požadují přizvat na stavbu obvodového provozního techn ika pro vodovodní síť p. Běloševiče - tel. 606 758 355.
- Dodržte ochranná pásma vodovodů a kanalizací pro veřejnou potřebu včetně přípojek v souladu s Městskými standardy pro vodovodní síť a kanalizační zařízení a v nich stanoveného zákona č. 274/2001 Sb. v platném znění (v šířce 1,5 m při průměru do 500 mm včetně a 2,5 m při průměru nad 500 mm, u vodovodních řadů nebo kanalizačních stok o průměru n ad 200 mm včetně, jejichž dno je uloženo v hloubce větší než 2,5 m pod upraveným povrchem, se vzdálenosti od vnějšího líce zvyšují o 1,0 m, měřeno horizontálně na každou stranu od vnějšího líce potrubí). V tomto pásmu není dovoleno vysazovat stromy a keře, budovat stavby trvalého charakteru, skladovat jakýkoliv materiál a zvyšovat či snižovat terén, bez předchozího souhlasu Brněnských vodáren a kanalizací, a.s.
- Dodržte ochranné území vodovodní přípojky, které je definováno v Městských standardech pro vodovodní síť. v metodice Magistrátu města Brna s platností od roku 2010. Ochranné území vodovodních přípojek, které je vymezeno vodorovnou vzdáleností min. 0,75 m na každou stranu od osy potrubí. V ochranném území není dovoleno vysazovat stromy a keře, budovat stavby trvalého charakteru, skladovat jakýkoliv materiál a zvyšovat či snižovat terén, bez předchozího souhlasu Brněnských vodáren a kanalizací, a.s.
- V ochranném pásmu požadujeme provádět výkopové práce pouze ručně.
- Dodržte v souladu s Městskými standardy pro vodovodní síť a kanalizační zařízení ČSN 73 6005 - Prostorové uspořádání sítí technického vybavení. Dále požadujeme provedení křížení kolmo. Při křížení požadujeme poklá dané kabely uložit do chráničky.
- Před prováděním protlaku chráničky požadujeme přizvat obvodového technika vodárenské ho provozu p. Běloševiče - tel. 606 758 355 z důvodu projednání přesného umístění startovací a cílové jámy protlaku a způsobu zabezpečení vodovodních řadů včetně přípojek.
- Před prováděním protlaku může být dle podmínek požadováno pro zjištění přesné polohy uložení vodovodního potrubí provedení ručně kopané sondy na vodovodním potrubí.
- U protlaku požadujeme řádné zajištění startovací a cílové jámy, aby nedošlo k možnému narušení stávajícího vodovodního a kanalizačního potrubí. Startovací a cílovou jámu umístěte mimo ochranná pásma vodovodních řadů a kanalizačních stok.
- Požadujeme řádné zajištění výkopů a montážních jam, aby nedošlo k možnému narušení stávajícího vodovodního nebo kanalizačního potrubí.
- Respektujte stávající vodovodní řady a kanalizace, ovládací armatury a poklopy revizních šachet je nutno ponechat volně přístupn é.
- Během stavby nesmí být omezen provoz vodovodních a kanalizačních zařízení, která jsou v provozování Brněnských vodáre n a kanalizací,a.s. a musí být umožněn přístup k nim.
- V případě kolize, odkrytí nebo jiného dotčení vodovodního řadu požadujeme přizvat na místo stavby obvodového technika vodárenského provozu p. Běloševiče: - tel. 606 758 355 a dbát jeho pokynů.
- V případě kolize, odkrytí nebo jiného dotčení kanalizační stoky požadujeme přizvat na místo stavby obvodového technika kanalizačního provozu p. Prokeše - tel. 724 375 4,95 a dbát jeho pokynů.
- V případě vzniku poruchy na vodovodním nebo kanalizačním zařízen í pro veř ejnou potřebu, z titulu činnosti stavby, upozorněte dispečink naší akciové společnosti - tel. 543 212 537. Stavebník (zhotovitel) zajistí okamžité odstranění poruchy dle pokynů zodpovědného pracovníka Brněnských vodáren a kanalizací, a.s. Úhrada za vzniklé škody bude fakturována dle platných předpisů.
- Zahájení prací oznamte provozním technikům min. tři dny dopředu na uvedená telefonní čísla.
- Před zásypem přizvěte obvodové provozní techniky ke kontrole na místo samé.

18. Budou splněny podmínky a požadavky uvedené ve vyjádření společnosti **ČD - Telematika, a.s.,** ze dne **16.01.2015** zn.: **925/2015**:
Při realizaci výše uvedené akce DOJDE ke styku s telekomunikačním vedením a zařízením, která jsou chráněna ochranným pásmem dle §102 zák. č.127/2005 Sb.,o elektronických komunikacích.
Všeobecné podmínky pro činnosti na kabelech v majetku Správy železniční dopravní cesty s.o.:
ČD - Telematika a.s. jako organizace udržující, je na základě smluvního vztahu odpovědna za zajištění provozu, dohledu, servisu a údržby na zařízení telekomunikační infrastruktury Správy železniční dopravní cesty s.o. (dále jen SŽDC) .
Stavebník pracující v blízkosti kabelového vedení, nebo manipulující s kabelovým vedením v majetku SŽDC je povinen učinit veš kerá potřebná opatření tak, aby nedošlo k poškození nebo zhoršení kvality telekomunikačních vedení a zařízení stavebními pracemi, zejména tím, že zajistí:

- aby stavební objekty a provozní soubory v majetku SŽDC zpracované do stupně dokumentace pro územní řízení byly v dalším stupni projektové dokumentace zpracovány v rozsahu daném vyhláškou č.146/2008Sb. a upřesněnou směrnicí SŽDC 11/2006.
- aby činnosti na majetku SŽDC uvedené již ve stupni dokumentace pro územní řízení byly v souladu s technickými kvalitativními podmínkami staveb státních drah.
- písemné vyrozumění organizaci, která vydala vyjádření, o zahájení prací a to nejméně 15 dnů předem, před zahájením zemních pr ací vytyčení polohy podzemního telekomunikačního vedení a zařízení přímo ve staveništi (trase), prokazatelné seznámení pracovn íků, kteří budou provádět práce, s polohou vedení (zařízení),
- upozornění organizace provádějící zemní práce na možnou odchylku uloženého vedení (zařízení) od polohy vyznačené ve výkresové dokumentaci,
- s upozornění pracovníků, aby dbali při pracích v těchto místech největší opatrnosti a nepoužívali zde nevhodné nářadí, a také ve vzdálenosti nejméně 1,5m po každé straně vyznačené trasy vedení (zařízení) nepoužívali žádných mechanizačních prostředků (hloubících stro jů, sbíječek apod.),
- řádné zabezpečení odkrytého podzemního telekomunikačního vedení (zařízení) proti poškození, zcizeni a řádného zajištění výkopů případně včetně osvětlení,
- odpovídající ochranu kabelů a ochranu kabelové trasy dle platných norem, pokud bude trasa kabelů pojížděna vozidly nebo stavební mechanizací,
- aby při přeložkách organizace provádějící zemní práce zhutnila zeminu pod kabelem před jeho zakrytím po vrstvách (záhozem) a vyzvala ČD - Telematika a.s., Servis kabelových sítí Brno, Novotný Oldřich, Ing ., tel.: +420 724 372 875 k provedení kontroly před zakrytím kabelu, zda není vedení (zařízení) viditelně poškozeno a zda byly dodrženy příslušné normy a stanovené podmínky,
- nad kabelovou trasou dodržovat zákaz skládek a budování zařízení, která by znemožnila přístup ke kabelům. Bez souhlasu správce nesnižovat, ani nezvyšovat vrstvu zeminy nad kabelovou trasou,
- při křížení, příp. soubězích podzemních telekomunikačních vedení byla dodržena ČSN 73 6005 „Prostorové uspořádání sítí technického vybavení",
- při provádění zemních prací byla dodržena ČSN 73 3050 „Zemní práce" zejména čl. 20 a 21, ČSN 33 2160 „Předpisy pro ochranu sdělovacích vedeni a zařízení před nebezpečnými vlivy trojfázových vedení VN,WN a ZW a ČSN 33 2000 -5-54 „ Uzemnění a ochranné vodiče"
- neprodlené ohlášení každého poškození pod zemního telekomunikačního vedení a zařízení organizaci ČD - Telematika a.s., Servis kabelových sítí Brno, Novotný Oldřich, Ing., tel.: +420 724 372 875, Kříž Pavel, tel.: +420 724 815 186, HELP DESK, tel: +420 972 110 00 0.
- ohlášeni ukončení stavby organizaci, která vydala vyjádření, včetně správce a jeho pozvání ke kolaudačnímu ř ízení,
- aby prováděné práce respektovaly podmínky vyplývající ze zákona 127/2005 Sb., O elektronických komunikacích, zákona 266/1994 Sb., Zákon o drahách a zákonu 183/2006 Sb., Stavební zákon a platných prováděcích vyhlášek.,
- provedení prací (včetně projektování) na telekomunikačním vedení (zařízení) organizací, jejíž pracovníci provádějící práce mají platné příslušné odborné oprávnění k práci na železničním telekomunikačním zařízení , dle zákona o drahách č.266/1994Sb., „ Podmínky odborné způsobilosti" výše uvedeného zákona a vyhl. č. 101/1995 Sb., a příslušných výnosů SŽDC (zejména Směrnice SŽDC č. 50). Toto (časově omezené) oprávnění lze získat složením příslušné odborné zkoušky u ředitelství SŽDC.
- vyřešení věcných břemen v případech kdy je telekomunikační vedení (zařízení) položeno nebo jeho poloha změněna mimo pozemky SŽDC nebo Českých drah s ohledem na to, že správce neodpovídá za změny provedené bez jeho vědomí nad trasou vedení (zařízení), je nutné ověřit výškové umístění vedení (zařízení) ručně kopanými sondami.
- Nedodržení těchto podmínek je hrubým porušením právní povinnosti podle zákonu 127/2005 Sb., O elektronických komunikacích, zákonu 266/1994 Sb., Zákon o drahách.
- Případné rozpory nebo výjimky z jednotlivých ustanovení řeší správce SŽDC kterým je: Správa železniční dopravní cesty s.o. Technická ústředna dopravní cesty se sídlem Praha 9 - Libeň, Malletova 10/2363.

Všeobecné podmínky pro vytýčení trasy:

- Sdělování polohy a vytýčení je prováděno pracovníky ČD - Telematika a.s., Servis kabelových sítí Brno, Kříž Pavel, tel.: +420 724 815 186, Novotný Oldřich, Ing. tel.:+420 724 372 875 dle platného ceníku.
- Je-li vytyčeni požadováno do tří dnů od data Vaši žádosti na vytyčen í, bude do celkové částky za vytyčení připočten expresní příplatek ve výši 30% z celkové částky.
- V případě, kdy musí být vytyčeni provedeno geodetickou kanceláří nese Vaše organizace všechny náklady spojené s tímto vytýčen ím.
- Vytýčení vedení bude provedeno na základě písemné objednávky zaslané nejméně 14 dnů před požadovaným termínem vytýčení. Na objednávce ve dvojím vyhotovení uveďte číslo vyjádření, datum vydání, IČO, DIČ a bankovní spojení Vaší organizace. Na objednávce bude uvedena adresa ČD -Telematika a.s., Pernerova 2819/2a, 130 00 Praha 3 a objednávka bude zaslána na adresu ČD - Telematika a.s., Centrální Podatelna - U2, Pod Táborem 369/3a, 190 01 Praha 9.

Všeobecné podmínky pro činnosti na kabelech v majetku a správě ČD - Telematika a.s.:

Stavebník je povinen učinit veškerá potřebná opatření tak, aby nedošlo k poškození telekomunikačních vedení a zařízení stavebními pracemi, z ejména tím, že zajistí:

- písemné vyrozumění organizaci, která vydala vyjádření, o zahájení prací a b nejméně 15 dnů předem,
- před zahájením zemních prací vytyčení polohy podzemního telekomunikačního vedení a zařízení přímo ve staveništi (trase),
- prokazatelné seznámení pracovníků, kteří budou provádět práce, s polohou vedení (zařízen í),
- upozornění organizace provádějící zemní práce na možnou odchylku uloženého vedení (zařízení od polohy vyznačené ve výkresové dokumentaci,
- upozornění pracovníků, aby dbali při pracích v těchto místech největší opatrnosti a nepoužívali zde nevhodné nářadí, a také ve vzdálenosti nejméně 1,5m po každé straně vyznačené trasy vedení (zařízen í nepoužívali žádných mechanizačních prostředků (hloubících strojů, sb íječek apod.).
- řádné zabezpečení odkrytého podzemního telekomunikačního vedení (zařízení proti poškození, odcizení a řádného zajištění výkopů přadně včetně osvětlení,
- odpovídající ochranu kabelů a ochranu kabelové trasy dle platných norem, pokud bude trasa kabelů pojížděna vozidly nebo stavební mechanizací,

- aby při přeložkách organizace provádějící zemní práce zhutnila zeminu pod kabelem před jeho zakryt ím po vrstvách (záhozem) a vyzvala ČD - Telematika a.s, Servis kabelových sítí Brno, Novotný Oldřich Ing., tel.: -+420 724 372 875 k provedení kontroly před zakrytím kabelu, zda není vedení (zařízení viditelně poškozeno a zda byly dodrženy příslušné normy a sta noveně podmínky,
- nad kabelovou trasou dodržovat zákaz skládek a budování zařízení, která by znemožnila př ístup ke kabelům (včetně, např. trvalých parkovišť apod.) Bez souhlasu majitele, správce nesnižovat, ani nezvyšovat kryti nad kabelovou trasou,
- při křížení, příp. soubězích podzemních telekomunikačních vedení byla dodržena ČSN 73 6005 „Prostorové uspořádání sítí technického vybavení "
- při provádění zemních prací byla dodržena ČSN 73 6133 Návrh a provádění zemního tělesa pozemních komunikací", ČSN 33 2160 „Předpisy pro ochranu sdělovacích vedení a zařízení před nebezpečnými vlivy trojfázových vedení VN,VVN a ZVV a ČSN 33 2000-5-54 ed. 2 „Uzemnění a ochranné vodiče"
- neprodlené ohlášení každého poškození podzemního telekomunikačního vedení a zařízení organizaci ČD - Telematika a.s, Servis kabelových sítí Brno, Novotný Oldřich Ing., tel.:-+420 724 372 875,Kříž Pavel, tel.: -+420 724 815 186, HELP DESK, tel: -+420 972 110 000.
- ohlášení ukončení stavby organizaci, která vydala vyjádření, včetně správce a jeho pozvání ke všem úkonům v řízení o povolení užívání stavby,
- aby prováděné práce respektovaly podmínky vyplývající ze zákona 127/2005 Sb., O elektronických komunikacích, zákona 266/1994 Sb., Zákon o drahách a zákona 183/2006 Sb., Stavební zákon a platných prováděcích vyhlášek,
- provedení prací na telekomunikačním vedení (zařízení) organizací, která má příslušné odborné oprávnění k práci na železničním telekomunikačním zařízení a to v případech, kdy je vedení umístěno na pozemcích dráhy či v jejím ochranném pá smu.
- s ohledem na b, že majitel, správce neodpovídá za změny provedené bez jeho vědomí nad trasou vedení (zařízení),j e nutné ověřil výškové umísení vedeni(zařízení) ručně kopanými sondami.
- V případě, že stavebník poškodí kabel v majetku, správě ČD - Telematika a.s.:

1. je povinen uhradit společnosti ČD - Telematika a.s. smluvní poku1u ve výši 20.000,00 Kč za každou započatou hodinu trvání přerušení kabelu,
2. je povinen uhradil společnosti ČD- Telematika a.s. jednorázovou smluvní poku1u ve výši 500.000 ,00 Kč,
3. tím není dotčeno právo ČD - Telematika, a.s. na náhradu škody

Nedodržení těchto podmínek Je hrubým porušením právní povinnosti podle zákona 127/2005 Sb., O elektronických komunikacích, zákona 266/1994 Sb., Zákon o drahách.

Z výše uvedených důvodů považuje společnost ČD - Telematika a.s. veškeré činnosti spojené s přeložkou, překládkou či manipulaci s jí provozovaným kabelovým majetkem za nezadatelné. Tyto činnosti je oprávněna provozovat pouze ČD - Telematika a.s. Jedná se především o souhm demontáží, montáží a měření optických vláken a kabelových souborů.

Všeobecné podmínky pro vytýčení trasy:

- Sdělování polohy a vytýčení je prováděno pracovníky ČD - Telematika a.s, Servis kabelových sítí Brno, Kříž Pavel, tel.:420 724 815 186, Novotný Oldřich Ing. tel. 420 724 372 875 dle platného ceníku.

Je-li vytyčení požadováno do tří dnů od data Vaši žádosti na vytyčení, bude do celkové částky za vytyčení připočten expresní příplatek ve výši 30%z celkové částky.

- V případě, kdy musí být vytyčení provedeno geodetickou kanceláří nese Vaše organizace všechny náklady spojené s tímto vytýčením.
- Vytýčení vedení bude provedeno na základě písemné objednávky zaslané nejméně 14 dnů před požadovaným termínem vytýčení. Na objednávce ve dvojím vyhob11ení uveďte číslo vyjádření, datum vydání, IČO, DIČ a bankovní spojení Vaší organizace. Na objednávce bude uvedena adresa ČD - Telematika a.s., Pernerova 2819/2a, '130 00 Praha 3 a objednávka bude zaslána na adresu ČD - Telematika a.s., Centrální Podatelna - U2, Pod Táborem 369/3a, 190 01 Praha 9.
- Termín, způsob a formu vytýčení je možno řešit individuelně po telefonické dohodě.

19. Budou splněny podmínky a požadavky uvedené ve vyjádření společnosti **RWE Distribuční služby, s.r.o.,** ze dne **21.01.2015** zn.: **5001056603:**

Stavebník: E. ON Distribuce, a.s., F.A.Gerstnera 2151/6, 37001 české Budějovice Účel stanoviska: Povolení stavby - územní režim

RWE GasNet, s.r.o. jako provozovatel distribuční soustavy (POS) a technické infrastruktury, zastoupený RWE Distribuční služby, s.r.o., vydává toto stanovisko:

- V dané lokalitě se nachází stávající NTL plynovodní vedení ve vlastnictví nebo správě RWE GasNet, s.r.o.
- Při křížení silových kabelů s plynárenským zařízením bude kabel v místě křížení uložen výhradně do betonové tvárnicové chráničky nebo korýtka. Přesah betonové chráničky u NTL a STL plynovodů musí být minimálně do vzdálenosti 1m a obě strany plynovodu. Případný spoj betonové chráničky musí být v co největší vzdálenosti od plynovodu. Mezi betonovou chráničkou a plynovodem musí být zhutněná vrstva písku.
- V rozsahu této stavby souhlasíme s povolením stavby dle zákona 183/2006 Sb. ve znění pozdějších předpisů. Tento souhlas platí jen pro územní řízení, řízení o územním souhlasu, veřejnoprávní smlouvy pro umístění stavby, zjednodušené územní řízení.
- Pokud bude třeba pro provedení stavby ohlášení, stavební povolení, veřejnoprávní smlouva o provedení stavby nebo oznámení stavebního záměru s certifikátem autorizovaného inspektora, stavebník požádá RWE GasNet, s.r.o.
- Před jedním z výše uvedených povolovacích režimů o stanovisko k projektové dokumentaci, nebo k obdobné dokumentaci podle stavebního zákona.
- V zájmovém území se mohou nacházet plynárenská zařízení jiných vlastníků či správců, případně i dlouhodobě nefunkční/neprovozovaná plynárenská zařízení bez dostupných informací o jejich poloze.
- Plynárenské zařízení je dle ust. § 2925 zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku, provozováno jako zařízení zvlášť nebezpečné a z tohoto důvodu je chráněno ochranným pásmem dle zákona č.458/2000 Sb. ve znění pozdějších předpisů.
- Nedodržení podmínek uvedených v tomto stanovisku zakládá odpovědnost stavebníka za vzniklé škody. Ochranným pásmem se rozumí souvislý prostor v bezprostřední blízkosti plynárenského zařízení, který činí:

a) u nízkotlakých a středotlakých plynovodů a plynovodních přípojek, jimiž se rozvádí plyn v zastavěném území obce 1 m na obě strany od půdorysu,

b) u ostatních plynovodů a plynovodních přípojek 4 m na obě strany od půdorysu,
c) u technologických objektů 4 m od půdorysu

Při realizaci uvedené stavby budou dodrženy podmínky pro provádění stavební činnosti v ochranném pásmu plynárenského zařízení:

- 1) Za stavební činnosti se pro účely tohoto stanoviska považují všechny činnosti prováděné v ochranném pásmu plynárenského zařízení (tzn. i bezvýkopové technologie).
- 2) Stavební činnosti v ochranném pásmu plynárenského zařízení je možné realizovat pouze při dodržení podmínek stanovených v tomto stanovisku. Nebudou-li tyto podmínky dodrženy, budou stavební činnosti, popř. úpravy terénu prováděné v ochranném pásmu plynárenského zařízení považovány dle § 68 zákona č.458/2000 Sb. ve znění pozdějších předpisů za činnost bez našeho předchozího souhlasu. Při každé změně projektu nebo stavby (zejména trasy navrhovaných inženýrských sítí) je n utné požádat o nové stanovisko k této změně.
- 3) Před zahájením stavební činnosti v ochranném pásmu plynárenských zařízení bude provedeno vytyčení trasy a přesné určení uložení plynárenského zařízení. Vytyčení trasy provede příslušná provozní oblast (formulář a kontakt naleznete na www.rwe-ds.cz nebo Zákaznická linka 840 11 33 55). Při žádosti uvede žadatel naši značku (číslo jednací) uvedenou v úvodu tohoto stanoviska. O provedeném vytyčení trasy bude sepsán protokol. Přesné určení uložení plynárenského zařízení je povinen provést stavebník na svůj náklad. Bez vytyčení trasy a přesného určení uložení plynárenského zařízení stavebníkem nesmí být vlastní stavební činnosti zahájeny. Vytyčení plynárenského zařízení považujeme za zahájení činnosti stavebníka v ochranném pásmu plynárenského zařízení.
- 4) Bude dodržena mj. ČSN 73 6005, TPG 702 04, zákon č.458/2000 Sb. ve znění pozdějších předpisů, případně další předpisy související s uvedenou stavbou.
- 5) Pracovníci provádějící stavební činnosti budou prokazatelně seznámeni s polohou plynárenského zařízení, rozsahem ochranného pásma a těmito podmínkami.
- 6) Při provádění stavební činnosti v ochranném pásmu plynárenského zařízení, vč. přesného určení uložení plynárenského zaříze ní je investor povinen učinit taková opatření, aby nedošlo k poškození plynárenského zařízení nebo ovlivnění jeho bezpečnosti a spolehlivosti provozu. Nebude použito nevhodného nářadí, zemina bude těžena pouze ručně bez použití pneumatických, elektrických, bater iových a motorových nářadí.
- 7) Odkryté plynárenské zařízení bude v průběhu nebo při přerušení stavební činnosti řádně zabezpečeno proti jeho poškození.
- 8) V případě použití bezvýkopových technologií (např. protlaku) bude před zahájením stavební činnosti provedeno úplné obnažení plynárenského zařízení v místě křížení na náklady stavebníka. V případě, že nebude tato podmínka dodržena, nesmí být použita bezvýkopová technologie.
- 9) Stavebník je povinen neprodleně oznámit každé i sebemenší poškození plynárenského zařízení (vč. izolace, signalizačního vodiče, výstražné fólie atd.) na telefon 1239.
- 10) Před provedením zásypu výkopu v ochranném pásmu plynárenského zařízení bude provedena kontrola dodržení podmínek stanovených pro stavební činnosti v ochranném pásmu plynárenského zařízení a kontrola plynárenského zařízení. Kontrolu provede příslušná provozní oblast (formulář a kontakt naleznete na www.rwe-ds. cz nebo Zákaznická linka 840 11 33 55). Při žádosti uvede žadatel naši značku (číslo jednací) uvedenou v úvodu tohoto stanoviska. Povinnost kontroly se vztahuje ina plynárenské zařízení, které nebylo odhaleno. O provedené kontrole bude sepsán protokol.Bez provedené kontroly nesmí být plynovodní zařízeni zasypáno. V případě, že nebudou dodrženy výše uvedené podmínky, je stavebník povinen na základě výzvy provozovatele PZ, nebojeho zástupce doložit průkaznou dokumentaci o nepoškození PZ během výstavby-nebo provést na své náklady kontrolní sondy v místě styku stavby s PZ.
- 11) Plynárenské zařízení bude před zásypem výk opu řádně podsypáno a obsypáno těženým pískem, zhutněno a bude osazena výstražná fólie žluté barvy, vše v souladu s ČSN EN 12007-1-4, TPG 702 01, TPG 702 04.
- 12) Neprodleně po skončení stavební činnosti budou řádně osazeny všechny poklopy a nadzemní prvky plynárenského zařízení.
- 13) Poklopy uzávěrů a ostatních armatur na plynárenském zařízení vč. hlavních uzávěrů plynu (HUP) na odběrném plynovém zařízení udržovat stále přístupné a funkční po celou dobu trvání stavební činnosti,
- 14) Případné zřizování staveniště, skladování materiálů, stavebních strojů apod. bude realizováno mimo ochranné pásmo plynárenského zařízení (není-live stanovisku uvedeno jinak),
- 15) Bude zachována hloubka uložení plynárenského zařízen í (není-li ve stanovisku uvedeno jinak),
- 16) Při použití nákladních vozidel, stavebních strojů a mechanismů zabezpečit případný přejezd přes plynárenské zařízení uložením panelů v místě přejezdu plynárenského zařízení.

20. Budou splněny podmínky a požadavky uvedené ve vyjádření společnosti **E.ON Servisní, s.r.o.,** ze dne **18.02.2015** zn.: **B6941-16047150:**

V zájmovém území uvedené stavby se nachází: podzemní vedení VN, podzemní vedení NN a podzemní sdělovací vedení.

Jako zástupce ECD udělujeme souhlas s činností v ochranném pásmu (dále OP) zařízení distribuční soustavy v provozování ECR ve smyslu § 46 odst. 11) zákona č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích, v platném znění, při splnění následujících podmínek .

Při provádění zemních nebo jiných prací, které mohou ohrozit předmětné distribuční a sdělovací zařízení, jste povinni dle zákona č. 309/2006 Sb. a nařízení vlády č. 591/2006 Sb. učinit veškerá opatření, aby nedošlo ke škodám na rozvodném zařízení, na majetku nebo na zdraví osob elektrickým proudem, zejména tím, že bude zajištěno:

- 1. V OP elektrické stanice, nadzemního a podzemního vedení budou při realizaci uděleného souhlasu přiměřeně dodrženy podmínky dle § 46 odst. 8) zákona Č. 458/2000 Sb., v platném znění, kde se konstatuje, že v OP těchto rozvodných zařízení je zakázáno pod písmeny:

c) provádět činnosti, které by mohly ohrozit spolehlivost a bezpečnost provozu těchto zařízení nebo ohrozit život, zdraví či majetek osob;

- d) provádět činnosti, které by znemožňovaly nebo podstatně znesn adňovaly přístup k těmto zařízením.
- 2. Zakreslení trasy nadzemního i podzemního vedení vyskytujícího se v zájmovém území do všech paré prováděcí dokumentace a jeho vyznačení dobře viditelným způsobem přímo v terénu. Jedná se zejména o místa křížení či s ouběhy trasy vedení s trasou pohybu mechanizace, s trasou vedení výkopů a podobně tak, aby pracující na staveništi byli o hranicích ochranného pásma informováni.
- 3. Objednání přesného vytýčení trasy kabelu v terénu provozovatelem zařízení a to nejméně 14 dnů před zahájením prací v blízkosti podzemního kabelového vedení. V případě, že nebude možné trasu kabelu bezpečně určit, je investor zemních prací povinen provést výkop nezbytného počtu ručně kopaných sond podle pokynů zaměstnanců ECZR. Vytýčení kabelů zajistí Regionální správa Brno. Objednat vztýčení kabelového vedení je možné v pracovní dny telefonicky. Termín vytýčení prosím objednávejte aspoň se 14 denním předstihem. Vytýčení sdělovacích kabelů zajistí Sekundární technologie Brno.

Objednat vytýčení sdělovací ho vedení je možné rovněž telefonicky. Upozorňujeme, že vytýčení zařízení je placená služba dle externího ceníku E. ON Servisní, s.r.o. a objednává se smlouvou o dílo.

- 4. Provádění zemních prací v OP kabelu výhradně klasickým ručním nářadím bez použití jakýchkoli mechanismů s nejvyšší opatrností, nebude-li provozovatelem zařízení stanoveno jinak.
- 5. Vhodné zabezpečení obnaženého kabelu (podložení, vyvěšení, ...), aby nedošlo k jeho poškození poruchou nebo nepovolanou osobou a označení výstražnými tabulkami, bude provedeno podle pokynů pracovníka ECR. Další podmínky pro zabezpečení našeho zařízení si vyhrazujeme při vytýčení nebo po jeho odkrytí
- 6. Vyřešení způsobu souběhů a křížení výše zmíněné akce s rozvodným zařízením musí odpovídat příslušným ČSN.
- 7. Přizváni zástupce ECZR ke kontrole křižovatek a souběhů před záhozem výkopů. O kontrole bude proveden zápis do montážního nebo stavebního deníku. Při nedodržení této podmínky, budou poruchy vzniklé na zařízení odstraňovány na náklady investora stavby.
- 8. Po dokončení musí stavba z pohledu ochrany před provozními a poruchovými vlivy distribuční soustavy odpovídat příslušným normám, zejména PNE 33 3301, PNE 33 3302. PN 34 1050, ČSN EN 50 341 -1, PNE 33 0000-1, ČSN EN 50 522, ČSN EN 61936-1.
- 9. Po dokončení stavby připomínáme, že je dále zakázáno:
  - zřizovat bez souhlasu vlastníka těchto zařízení stavby či umísťovat konstrukce a jiná podobná zařízení, jakož i uskladňovat hořlavé a výbušné látky;
  - provádět bez souhlasu jeho vlastníka zemní práce;
  - u nadzemního vedení nechávat růst porosty nad výšku 3 m;
  - u podzemního vedení vysazovat trvalé porosty a přejíždět vedení mechanizmy o celkové hmotnosti nad 6t.
- 10. Veškerá stavební činnost v OP elektrické stanice VN/NN, nadzemního vedení VN, podzemního vedení VN a NN, bude před jejím zahájením konzultována s příslušnou Regionální správou (dále jen RS), která stanoví bezpečnostní opatření pro práce v OP příslušného rozvodného zařízení dle platné ČSN EN 50 11 0-1. Veškerá stavební činnost v OP nadzemního a podzemního vedení VVN bude před jejím zahájením konzultována s útvarem Primární technologie. Stavební činnost v OP sdělovacího podzemního vedení bude konzultována s útvarem Sekundární technologie.
- 11. Veškeré práce s mechanizací, jejíchž části se za provozu mohou přiblížit k vodičům v OP nadzemního vedení 22 kV a výkopové práce v OP podzemního vedení 22 kV, je nutno provádět za beznapěťového stavu vedení a vypnutí požadujeme objednat nejméně 25 kalendářních dnů předem. Práce s mechanizací v OP vedení 110 kV je nutno provádět za beznapěťového stavu vedení a vypnutí požadujeme objednat nejpozději do 10 dne předchozího měsíce.
- 12. Uhrazení veškerých nákladů na práce vyvolané stavbou investorem akce, není -li písemnou dohodou stanoveno jinak.
- 13. Neporušení stability podpěrných bodů nadzemního vedení a nenarušení podzemního uzemňovacího vedení.
- 14. Neprodlené ohlášení jakéhokoliv poškození distribučního a sdělovacího zařízení v provozování ECD.

21. Budou splněny podmínky a požadavky uvedené ve vyjádření O2 Czech Republic, a.s., ze dne 08.01.2015 č.j.: 503586/15:

Na základě určení a vyznačení zájmového území žadatelem a na základě stanovení důvodu pro vydání Vyjádření vydává společnost 02 Czech Republic a.s. následující Vyjádření:

Ve vyznačeném zájmovém území se nachází síť elektronických komunikací společnosti 02 Czech Republic a.s. (dále jen SEK) nebo její ochranné pásmo.

- Existence a poloha SEK je zakreslena v přiloženém výřezu/výřezech z účelové mapy SEK společnosti 02 Czech Republic a.s., Ochranné pásmo SEK je v souladu s ustanovením § 102 zákona č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích a o změně některých souvisejících zákonů stanoveno rozsahem 1,5 m po stranách krajního vedení SEK a není v přiloženém výřezu/výřezech z účelové mapy SEK společnosti 02 Czech Republic a.s. vyznačeno (dále jen Ochranné pásmo.
- (1) Vyjádření je platné pouze pro zájmové území určené a vyznačené žadatelem, jakož i pro důvod vydání Vyjádření stanovený žadatelem v žádosti.
- Vyjádření pozbývá platnosti uplynutím doby platnosti v tomt0 Vyjádření uvedené, změnou rozsahu zájmového území či změnou důvodu vydání Vyjádření uvedeného v žádosti , nesplněním povinnosti stavebníka dle bodu (3) tohoto Vyjádření, a nebo pokud se žadatel či stavebník bezprostředně před zahájením realizace stavby ve vyznačeném zájmovém území prokazatelně neujistí u společnosti 02 Czech Republic a.s. o tom, zda toto Vyjádření v době bezprostředně předcházející zahájení realizace stavby ve vyznačeném zájmovém území stále odpovídá skutečnosti, to vše v závislosti na tom, která ze skutečností rozhodná pro pozbytí platnosti tohoto Vyjádření nastane nejdříve.
- (2) Podmínky ochrany SEK jsou stanoveny v tomto Vyjádření a ve Všeobecných podmínkách ochrany SEK společnosti 02 Czech Republic a.s., které jsou nedílnou součástí tohoto Vyjádření. Stavebník, nebo jím pověřená třetí osoba je povinen řídit se těmito Všeobecnými podmínkami ochrany SEK společnosti 02 Czech Republic a.s.
- (3) Stavebník, nebo jím pověřená třetí osoba, je povinen pouze pro případ, že
  - existence a poloha SEK, jež je zakreslena v přiloženém výřezu/výřezech z účelové mapy SEK společnosti 02 Czech Republic a.s.;
  - toto Vyjádření, včetně Všeobecných podmínek ochrany SEK;

nepředstavuje dostatečnou informaci pro záměr, pro který podal shora označenou žádost nebo pro zpracování projektové dokumentace stavby, která koliduje se SEK, nebo zasahuje do Ochranného pásma SEK, , vyzvat písemně společnost 02 Czech Republic a.s. k upřesnění konkrétních podmínek ochrany SEK, a to prostřednictvím zaměstnance společnosti 02 Czech Republic a.s. pověřeného ochranou sítě - Zdeněk Procházka, tel.: 541 132 696, 602 521 703, e-mail: zdenek.prochazka@o2. cz (dále jen POS).

- (4) Přeložení SEK zajistí její vlastník, společnost 02 Czech Republic a.s. Stavebník, který vyvolal překládku SEK je dle ustanovení § 104 odst. 17 zákona č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích a o změně některých souvisejících zákonů povinen uhradit společnosti o2 Czech Republic a.s. veškeré náklady na nezbytné úpravy dotčeného úseku SEK, a to na úrovni stávajícího tec hnického řešení.
- (5) Pro účely přeložení SEK dle bodu (4) tohoto Vyjádření je stavebník povinen uzavřít se společností 02 Czech Republic a.s. Smlouvu o realizaci překládky SEK.
- (6) Společnost 02 Czech Republic a.s. prohlašuje, že žadateli byly pro jím určené a vyznačené zájmové území poskytnuty veškeré, ke dni podání shora označené žádosti, dostupné informace o SEK.
- (7) Žadateli převzetím tohoto Vyjádření vzniká povinnost poskytnuté informace a data užít pouze k účelu, pro který mu byla tato poskytnuta. Žadatel není oprávněn poskytnuté informace a data rozmnožovat, rozšiřovat, pronajímat, půjčovat či jinak užívat bez souhlasu společnosti 02 Czech Republic a.s.. V případě porušení těchto povinností vznikne žadateli odpovědnost vyplývající z platných p rávních předpisů, zejména předpisů práva autorského.

Všeobecné podmínky ochrany SEK společnosti O2 Czech Republic, a.s.

I. Obecná ustanovení

1. Stavebník, nebo jím pověřená třetí osoba, je povinen při provádění jakýchkoliv činností, zejména stavebních nebo jiných prací, při odstraňování havárií a projektování staveb, řídit se platnými právními předpisy, technickými a odbornými normami (včetně doporučených), správnou praxí v oboru stavebnictví a technologickými postupy a učinit veškerá opatření nezbytná k tomu, aby nedošlo k poškození nebo ohrožení sítě elektronických komunikací ve vlastnictví společnosti O2 a je výslovně srozuměn s tím, že SEK jsou součástí veřejné komunikační sítě, jsou zajišťovány ve veřejném zájmu, a jsou chráněny právními předpisy.

2. Při jakékoliv činnosti v blízkosti vedení SEK je stavebník, nebo jím pověřená třetí osoba, povinen respektovat ochranné pásmo PVSEK a NVSEK tak, aby nedošlo k poškození nebo zamezení přístupu k SEK. Při křížení nebo souběhu činností se SEK je povinen řídit se platnými právními předpisy, technickými a odbornými normami (včetně doporučených), správnou praxí v oboru stavebnictví a technologickými postupy. Při jakékoliv činnosti ve vzdálenosti nejméně 1,5 m od krajního vedení vyznačené trasy PVSEK je povinen ne používat mechanizačních prostředků a nevhodného nářadí.

3. Pro případ porušení kterékoliv z povinností stavebníka, nebo jím pověřené třetí osoby, založené „Podmínkami ochrany SEK společnosti O2 ", je stavebník nebo jím pověřená třetí osoba, odpovědný za veškeré náklady a škody, které společnosti O2 vzniknou porušením jeho povinností.

4. V případě, že budou zemní práce zahájeny po uplynutí platnosti tohoto vyjádření, nelze toto vyjádření použít jako podklad pro vytyčení a je třeba požádat o vydání nového vyjádření.

5. Bude-li žadatel na společnosti O2 požadovat, aby se jako účastník správního řízení, pro jehož účely bylo toto vyjádření vydáno, vzdala práva odvolání proti rozhodnutí vydanému ve správním řízení, pro jehož účely bylo toto vyjádření vydáno, je po vinen kontaktovat POS. Tohoto

II. Součinnost stavebníka při činnostech v blízkosti SEK

1. Započetí činnosti je stavebník, nebo jím pověřená třetí osoba, povinen oznámit POS. Oznámení dle předchozí věty je povinen učinit elektronicky, či telefonicky na telefonní číslo shora uvedené, přičemž takové oznámení bude obsahovat číslo Vyjádření, k němuž se vztahují tyto podmínky.

2. Před započetím zemních prací či jakékoliv jiné činnosti je stavebník, nebo jím pověřená třetí osoba, povinen zajistit vyznačení trasy PVSEK na terénu podle polohopisné dokumentace. S vyznačenou trasou PVSEK prokazatelně seznámí všechny osoby, které budou anebo by mohly činnosti provádět.

3. Stavebník, nebo jím pověřená třetí osoba, je povinen upozornit jakoukoliv třetí osobu, jež bude provádět zemní práce, aby zjistila nebo ověřila stranovou a hloubkovou polohu PVSEK příčnými sondami, a je srozuměn s tím, že možná odchylka uložení středu trasy PVSEK, stranová i hloubková, činí +/- 30 cm mezi skutečným uložením PVSEK a polohovými údaji ve výkresové dokumentaci.

4. Při provádění zemních prací v blízkosti PVSEK je stavebník, nebo jím pověření třetí osoba, povinen postupovat tak, aby nedošlo ke změně hloubky uložení nebo prostorového uspořádání PVSEK. Odkryté PVSEK je stavebník, nebo jím pověřená třetí osoba, povinen zabezpečit proti prověšení, poškození a odcizení.

5. Při zjištění jakéhokoliv rozporu mezi údaji v projektové dokumentaci a skutečností je stavebník, nebo jím pověřená třetí osoba, povinen bez zbytečného odkladu zastavit práce a zjištění rozporu oznámit POS a v přerušených pracích pokračovat teprve poté, co od POS prokazatelně obdržel souhlas k pokračování v přerušených pracích.

6. V místech, kde PVSEK vystupuje ze země do budovy, rozvaděče, na sloup apod. je stavebník, nebo jím pověřená třetí osoba, povinen vykonávat zemní práce se zvýšenou mírou opatrnosti s ohledem na ubývající krytí nad PVSEK. Výkopové práce v blízkosti sloupů NVSEK je povinen provádět v takové vzdálenosti, aby nedošlo k narušení jejich stability, to vše za dodržení platných právních předpisů, technických a odborných norem (včetně doporučených), správné praxi v oboru stavebnictví a technologických postupů.

7. Při provádění zemních prací, u kterých nastane odkrytí PVSEK, je povinen stavebník, nebo jím pověřená tře tí osoba před zakrytím PVSEK vyzvat POS ke kontrole. Zához je oprávněn provést až poté, kdy prokazatelně obdržel souhlas POS.

8. Stavebník, nebo jím pověřená třetí osoba, není oprávněn manipulovat s kryty kabelových komor a vstupovat do kabelových komor bez souhlasu společnosti O2

9. Stavebník, nebo jím pověřená třetí osoba, není oprávněn trasu PVSEK mimo vozovku přejíždět vozidly nebo stavební mechanizací, a to až do doby, než PVSEK řádně zabezpečí proti mechanickému poškození. Stavebník, nebo jím pověřená třetí osoba, je povinen projednat s POS způsob mechanické ochrany trasy PVSEK. Při přepravě vysokého nákladu nebo mechanizace pod trasou NVSEK je stavebník, nebo jím pověřená třetí osoba, povinen respektovat výšku NVSEK nad zemí.

10. Stavebník, nebo jím pověřená třetí osoba, není oprávněn na trase PVSEK (včetně ochranného pásma) jakkoliv měnit niveletu terénu, vysazovat trvalé porosty ani měnit rozsah a konstrukci zpevněných ploch (např. komunikací, parkovišť, vjezdů aj.).

11. Stavebník, nebo jím pověřená třetí osoba, je povinen manipulační a skladové plochy zřizovat v takové vzdálenosti od NVSEK, aby činnosti na/v manipulačních a skladových plochách nemohly být vykonávány ve vzdálenosti menší než 1m od NVSEK.

12. Stavebník, nebo jím pověřená třetí osoba, je povinen obrátit se na POS v průběhu stavby, a to ve všech případech, kdy by i nad rámec těchto „Podmínek ochrany SEK společnosti O2 mohlo dojít ke střetu stavby se SEK.

13. Stavebník, nebo jím pověřená třetí osoba, není oprávněn užívat, přemísťovat a od straňovat technologické, ochranné a pomocné prvky SEK.

14. Stavebník, nebo jím pověřená třetí osoba, není oprávněn bez předchozího projednání s POS jakkoliv manipulovat s případně odkrytými prvky SEK, zejména s ochrannou skříní optických spojek, optickými spojkami, technologickými rezervami či jakýmkoliv jiným zařízením SEK. Stavebník, nebo jím pověřená třetí osoba, je výslovně srozuměn s tím, že technologická rezerva představuje několik desítek metrů kabel u stočeného do kruhu a ochranou optické spojky je skříň o hraně cca 1m.

15. Stavebník, nebo jím pověřená třetí osoba, je povinen každé poškození či krádež SEK ihned, nejpozději však do 24 hodin od okamžiku zjištění takové skutečnosti, oznámit POS. Stavebník, nebo jím pověřená třetí osoba, je povinen ozná mení učinit na poruchové službě společnosti O2, s telefonním číslem 800 184 084, pro oblast Praha lze užít telefonní číslo 241 400 500.

III. Práce v objektech a odstraňování objektů

1. Stavebník, nebo jím pověřená třetí osoba, je povinen před zahájením jakýchkoliv prací v objektu, kterými by mohl ohrozit stávající SEK, prokazatelně kontaktovat POS a zajistit u společnosti O2 bezpečné odpojení SEK a bude -li to vyžadovat ochrana stávající SEK, je stavebník nebo jím pověřená třetí osoba, povinen zabezpečit dočasné, případně trvalé přeložení SEK.

2. Při provádění činností v objektu je stavebník, nebo jím pověřená třetí osoba, povinen v souladu s právními předpisy, technickými a odbornými normami (včetně doporučených), správnou praxí v oboru stavebnictví a technologickými postupy provést mimo jiné průzkum vnějších i vnitřních vedení SEK na omítce i pod ní.

IV. Součinnost stavebníka při přípravě stavby

- 1. Pokud by činností stavebníka, nebo jím pověřené třetí osoby, k níž je třeba povolení správního orgánu dle zvláštního právního předpisu, mohlo dojít k ohrožení či omezení SEK, je stavebník, nebo jím pověřená třetí osoba, kontaktovat POS a předložit zakreslení SEK do příslušné dokumentace stavby (projektové, realizační, koordinační atp.).
- 2. V případě, že pro činnosti stavebníka, nebo jím pověřené třetí osoby, není třeba povolení správního orgánu dle zvláštního právního předpisu, je stavebník, nebo jím pověřená třetí osoba, povinen předložit zkreslení trasy SEK i s příslušnými kótami do zjednodušené dokumentace (katastrální mapa, plánek), ze které bude zcela patrná míra dotčení SEK.
- 3. Při projektování stavby, rekonstrukce či přeložky vedení a zařízení silových elektrických sítí, elektrických trakcí vlaků a tramvají, nejpozději však před zahájením správního řízení ve věci povolení stavby, rekonstrukce či přeložky vedení a zařízení silových elektrických sítí, elektrických trakcí vlaků a tramvají, je stavebník, nebo jím pověřená třetí osoba, povinen kontaktovat POS, předat dokumentaci stavby a výpočet nebezpečných a rušivých vlivů (včetně návrhu opatření) ke kontrole. Stavebník, nebo jím pověřená třetí osoba, není oprávněn do doby, než obdrží od POS vyjádření o správnosti výpočtu nebezpečných a rušivých vlivů, jakož i vyjádření k návrhu opatření, zahájit činnost, která by mohla způsobit ohrožení či poškození SEK. Způsobem uvedeným v předchozí větě je stavebník, nebo jím pověřená třetí osoba, povinen postupovat také při projektování stavby, rekonstrukce či přeložky produktov odů s katodovou ochranou.
- 4. Při projektování stavby, při rekonstrukci, která se nachází v ochranném pásmu radiových tras společnosti O2 a překračuje výšku 15 m nad zemským povrchem, a to včetně dočasných objektů zařízení staveniště (jeřáby, konstrukce, atd.), nejpozději však před zahájením správního řízení ve věci povolení takové stavby, je stavebník, nebo jím pověřená třetí osoba, povinen kontaktovat POS za účelem projednání podmínek ochrany těchto radiových tras. Ochranné pásmo radiových tras v šíři 50 m je zakresleno v situačním výkresu. Je tvořeno dvěma podélnými pruhy o šíři 25 m po obou stranách radiového paprsku v celé jeho délce, resp. 25 m kruhem kolem radiového zařízení.
- 5. Pokud se v zájmovém území stavby nachází podzemní silnoproudé vedení (NN) společnosti O2 je stavebník, nebo jím pověřená třetí osoba, př ed zahájením správního řízení ve věci povolení správního orgánu k činnosti stavebníka, nebo jím pověřené třetí osoby, nejpozději však před zahájením stavby, povinen kontaktovat POS.
- 6. Pokud by budované stavby (produktovody, energovody aj.) svými ochrannými pásmy zasahovaly do prosto ru stávajících tras a zařízení SEK, či do jejich ochranných pásem, je stavebník, nebo jím pověřená třetí osoba, povinen realizovat taková opatření, aby mohla být prová děna údržba a opravy SEK, a to i za použití otevřeného plamene a podobných technologií.

V. Křížení a souběh se SEK

- 1. Stavebník, nebo jím pověřená třetí osoba, je povinen v místech křížení PVSEK se sítěmi technické infrastruktury, pozemními komunikacemi, parkovacími plochami, vjezdy apod. ukládat PVSEK v zákonnými předpisy stanovené hloubce a chránit PVSEK chráničkami s přesahem minimálně 0,5 m na každou stranu od bodu křížení. Chráničku je povinen utěsnit a zamezit vnikání nečistot.
- 2. Stavebník, nebo jím pověřená třetí osoba, je výslovně srozuměn s tím, že v případě, kdy hodlá umístit stavbu sjezdu či vjezdu, je povinen stavbu sjezdu či vjezdu umístit tak, aby metalické kabely SEK nebyly umístěny v hloubce menší než 0,6 m a optické kabely nebyly umístěny v hloubce menší než 1 m, V případě, že stavebník, nebo jím pověřená třetí osoba, není schopen zajistit povinnosti dle předchozí věty, je povinen kontaktovat POS.
- 3. Stavebník, nebo jím pověřená třetí osoba, je povinen (základy, opěrné zdi, podezdívky apod.) umístit tak, aby dodržel mi nimální vodorovný odstup 1,5m od krajního vedení, případně kontaktovat POS.
- 4. Stavebník, nebo jím pověřená třetí osoba, je povinen základy (stavby, opěrné zdi, podezdívky apod.) umístit tak, aby dodržel minimální vodorovný odstup 1,5 m od krajního vedení, případně kontaktovat POS.
- 4. Stavebník, nebo jím pověřená třetí osoba, není oprávněn trasy PVSEK znepřístupnit (zabetonovat).
- 5. Stavebník, nebo jím pověřená třetí osoba, je při křížení a souběhu stavby nebo sítí technické infrastruktury s kabelovodem, povinen zejména:
  - pokud plánované stavby nebo trasy sítí technické infrastruktury budou umístěny v blízkosti kabelovodu ve vzdálenosti menší než 2 m nebo při křížení kabelovodu ve vzdálenosti menší než 0,5 m nad nebo kdekoli pod kabelovodem, předložit POS a následně s POS projednat zakreslení v příčných řezech,
  - do příčného řezu zakreslit také profil kabelové komory v případě, kdy jsou sítě technické infrastruktury či stavby umístěny v blízkosti kabelové komory ve vzdálenosti kratší než 2 m,
  - neumísťovat nad trasou kabelovodu v podélném směru sítě technické infrastruktury,
  - předložit POS vypracovaný odborný statický posudek včetně návrhu ochrany tělesa kabelovou pod stavbou, ve vjezdu nebo pod zpevněnou plochou,
  - nezakrývat vstupy do kabelových komor, a to ano dočasně,
  - projednat, nejpozději ve fázi projektové přípravy, s POS jakékoliv výkopové práce, které by mohly být vedeny v úrovni či pod úrovní kabelovou nebo kabelové komory a veškeré případy, kdy jsou trajektorie podvrtů a protlaků ve vzdálenosti bližší než 1,5 m od kabelovodu.

22. Budou splněny podmínky a požadavky uvedené ve vyjádření společnosti **Teplárny Brno, a.s.**, ze dne **12.03.2015** zn.: **T144/15/T122/TR:**

Uvedenou stavbou budou dotčena práva Tepláren Brno, a.s. (dále jen TB).
Projektovaná tras přeložky kabelu VN, jak je zakreslená ve Vámi zpracované situaci, zasahuje na křižovatce ulic Střední a Dělostřelecká do ochranného pásma kompenzační smyčky horkovody uloženého v železobetonovém kanále. Trasa horkovodu ve vlastnictví TB je ve Vámi dodané situaci správně vyznačena, pouze v legendě je nesprávně označena jako teplovod.
K územnímu řízení nemá společnost TB námitek při dodržení následujících podmínek :

- 1. Budou respektována příslušná ustanovení zákona č. 458/2000 Sb. v platném znění (energetický zákon), zejména pak ochranné pásmo tepelných sítí, které činí půdorysně 2,5 m na obě strany od okraje stavební konstrukce tepelného vedení.
- 2. Před zahájením vlastní realizace akce budou vytyčeny podzemní tepelné sítě TB. Bez vytyčení podzemních sítí nesmí být zemní práce zahájeny. Za tímto účelem kontaktujte, prosím, min. 7 dnů před vlastním vytyčením p. Ráčka (mobil 725 953 140) na odboru technického rozvoje, a to každý pracovní den od 8:00 do 9:00.
- 3. Zahájení stavebních prací bude oznámeno TB min. 7 dnů předem.

- 4. Startovací jámy pro projektovaný protlak budou umístěny nejlépe mimo ochranné pásmo horkovodu, minimálně však 1m od vnější hrany žb. konstrukce kanálu.
- 5. Zemní práce v ochranném pásmu tepelných sítí TB budou prováděny obezřetně bez použití mechanizmů klasickým ručním nářadím .
- 6. Pokud při provádění zemních prací v ochranném pásmu sítí TB dojde k porušení stávajícího hutněného nadloží (příp. podloží) tepelného rozvodu, společnost TB žádá, aby stavebník (investor) zajistil úpravu nadloží, (příp. podloží) včetně jeho hutnění na přede psané parametry.
- 7. Železobetonový kanál bude v případě porušení podloží staticky zabezpečen.
- 8. V případě, že při provádění zemních prací dojde k odkrytí konstrukce žb. kanálu, bude před provedením zpětného záhozu provedena vizuální kontrolu za účasti zástupce TB. Z provedené kontroly bude vyhotoven protokol potvrzený oběma stranami. Současně bude proveden zápis do stavebního d eníku. Oba pořízené doklady budou sloužit pro úkony příslušného stavebního úřadu před uvedením k jejímu užívání dle § 120, 122 nebo 123 Stavebního zákona č. 183/2006 Sb. Za tímto účelem kontaktujte, prosím, rovněž pana Ráčka.
- 9. V případě jakéhokoli v poškození zařízení v majetku nebo správě TB v souvislosti s realizací předmětné akce bude obra tem přizván zástupce TB, se kterým bude o škodní události sepsán zápis. Současně budou bez průtahů provedeny potřebné následné úkony a opravy k odstraněn í příčin a následk1'J škodní události a to na náklady investora (zhotovitele) předmětné akce. TB si vyhrazují nárok na náhradu celkově vzniklé hmotné a finanční škody a to včetně nároků, plynoucích z přerušení smluvních dodávek tepelné energie.
- 10. Část „ZOV" projektové dokumentace, bude řešena s ohledem na časově neomezený přístup k tepelným zařízením i do ochranného pásma stávajících provozovaných podzemních tepelných sítí a bezproblémové zachování provozu tohoto zařízení společnosti TB.
- 11. Investor prokazatelně seznámí pracovníky dodavatele s obsahem tohoto stanoviska a s vytyčenou trasou tepelné sítě.

23. Budou splněny podmínky a požadavky uvedené ve vyjádření **Veřejné zeleně města Brna, p. o.,** ze dne **02.03.2015** zn.: **S/72/240/15:**
Jako správci uličního stromořadí ve městě Brně požadujeme dodržet následující podmínky ochrany zeleně:
Na ul. Střední se nachází v dotčené části ulice 1 vzrostlý jírovec, který nesmí být stavbou ohrožen.
Nově navržené kabely VN budou vedeny kolem stromu řízeným podvrtem v celkové délce cca 10,5 m a hloubce 150 cm, tudíž nedojde k porušení kořenového systému dřeviny otevřeným výkopem. Podvrt bude prove den těsně při okraji obvodové zdi garáží, tak aby byl co nejdál od jírovce.
V průběhu stavby požadujeme respektovat normu ČSN 83 9061 - Ochrana stromů, porostů a vegetačních ploch při stavebních pracích, zejména:
- Ochrana stromu před mechanickým poškozením -Kmen stromu, v jehož blízkosti se bude pohybovat mechanizace, bude obedněn do výše koruny. Ochranné zařízen í bude připevněno bez poškození stromu a vůči kmenu bude vypolštářováno. Nesmí být nasazeno bezprostředně na kořenové náběhy. Koruna stromu bude chráněna před poškozením stavebními mechanizmy.
- Ochrana kořenové zóny při navážce - V kořenové zóně stromu nebude provedená žádná navá žka, ani zde nebude skladován žádný stavební ani jiný materiál. Při provádění prací nebude přejížděna kořenová zóna stav ebními mechanizmy.
- - Ochrana kořenového prostoru při hloubení stavebních jam a jiných hloubených výkopů - Při hloubení výkopů nesmějí být přerušeny kořeny o průměru větším než 3 cm.

Před realizací stavby požadujeme oznámit termín zahájení a ukončení prací. Při poškození nebo úhynu stromu vlivem stavby investor uhradí škodu v plné výši, která bude stanovena oceněním.

Odůvodnění:

Dne 21.04.2015 podala společnost E. ON Distribuce, a. s., F. A. Gerstnera 2151/6, České Budějovice, zastoupená společností E. ON Česká republika, s. r. o., se sídlem F. A. Gerstnera 2151/6 , České Budějovice, zast. společností EEIKA Brno s.r.o., Kšírova 120, Brno, prostřednictvím podatelny stavebního úřadu žádost o vydání územního rozhodnutí o umístění stavby nazvané „ Brno, Střední, přel. kVN, parkoviště PROGIO" na pozemcích p. č. 591, 585/14, 603/33, 601/2 a 601/3 k. ú. Ponava vměstské části Brno – Královo Pole.

Předmětem záměru je umístění přeložky VN - části kabelového vedení vysokého napětí při ulici Střední v Brně-Králově Poli. Bude přeložena část kabelového vedení VN1303 a to mezi trafostanicemi U Červeného mlýna 2(642) – Sportovní, hokejová hala mládeže (700015) a mezi trafostanicemi STŘEDNÍ hotel AVANTI (793)– Staňkova 18 Vaštav (640).

Dnem podání žádosti bylo zahájeno územní řízení o umístění stavby.

Žádost byla doložena náležitostmi ve smyslu § 3 vyhlášky č. 503/2006 Sb., o podrobnější úpravě územního řízení, veřejnoprávní smlouvy a územního opatření, a níže uvedenými doklady, vyjádřeními a stanovisky:
- projektovou dokumentací pro územní řízení;
- situačním výkresem současného stavu území na podkladě katastrální mapy se zakreslením předmětu územního řízení a vazeb na jeho okolí,
- zmocněním k zastupování žadatele;
- doklady o vlastnictví stavbou dotčen ých pozemků ;
- vyjádřením MMB MO ze dne 20.01.2015 čj.:MMB/0009919/2015;
- vyjádřením ÚMČ Brno MO ze dne 11.02.2015 čj.:BKPO/345/15/2500;
- vyjádřením ÚMČ Brno OVS ze dne 30.01.2015 čj.:BKPO/346/15/2200;
- koordinovaným stanoviskem MMB OÚPR ze dne 17.02.2015 zn.: OÚPR/K/15/0004/Lep;
- stanoviskem MMB OI ze dne 19.03.2015 čj.:MMB/0009885/2015;
- sdělením MMB OPP ze dne 20.01.2015 čj.: MMB 0009894/2015;

- vyjádřením VZMB p.o. ze dne 02.03.2015 zn.: S/72/240/15;
- vyjádřením společnosti E.ON Servisní s.r.o. ze dne 18.02.2015 zn.: B6941-16047150;
- vyjádřením společnosti RWE DS s.r.o. ze dne 21.01.2015 zn.: 5001056603;
- vyjádřením společnosti O2 Czech Republic a.s. ze dne 08.01.2015 č.j.: 503586/15;
- vyjádřením společnosti BVaK a.s. ze dne 13.01.2015 zn.: 722/000751/2015/IBo;
- vyjádřením společnosti BKOM .a.s. ze dne 05.02.2015 zn.: 3100-Kn-143/15;
- vyjádřením společnosti TSB a.s. ze dne 15.01.2015 zn.: 5800-st-14/15;
- vyjádřením společnosti SMART Comp. a.s. ze dne 19.01.2015 zn.: V-032/2015/MJ;
- vyjádřením společnosti UPC ČR s.r.o. ze dne 12.01.2015 zn.: 150015/N/CM;
- vyjádřením společnosti ČD - Telematika a.s. ze dne 16.01.2015 zn.: 925/2015;
- vyjádřením společnosti T-Mobile CR a.s. ze dne 06.01.2015 zn.:E00096/15;
- vyjádřením společnosti Vodafone Czech Republic a.s. ze dne 19.01.2015
- vyjádřením společnosti Miracle Network, spol,. s r.o. ze dne 11.01.2015 zn.: MN/8449/15/MZA;
- vyjádřením společnosti Faster CZ spol. s r.o. ze dne 05.03.2015
- vyjádřením společnosti České radiokomunikace a.s. ze dne 13.02.2015 zn. UPTS/OS/111696/2015;

Opatřením ze dne 27.04.2015 stavební úřad v souladu s ustanoveními § 87 stavebního zákona oznámil zahájení územního řízení účastníkům řízení podle § 85 odst. 1 a 2 stavebního zákona a dotčeným orgánům. Protože stavebnímu úřadu jsou dobře známy poměry v území a žádost poskytuje dostatečný podklad pro posouzení záměru, stavební úřad upustil ve smyslu ustanovení § 87 odst.1 stavebního zákona od ústního jednání a stanovil termín pro uplatnění námitek účastníků řízení a vyjádření a stanovisek dotčených orgánů státní správy.

Okruh účastníků byl stanoven podle § 85 stavebního zákona. Účastníky územního řízení podle § 85 odst. 1 stavebního zákona jsou žadatel a obec, na jejímž území se má požadovaný záměr uskutečnit. Těmi jsou společnost E.ON Distribuce, a.s., se sídlem F.A. Gerstnera 2151/6, České Budějovice, zast. společností E. ON Česká republika, s.r.o., se sídlem F.A. Gerstnera 2151/6 , České Budějovice, zast. společností EEIKA Brno s.r.o., Kšírova 120, Brno, jako žadatel a statutární město Brno, zastoupené starostkou MČ Brno - Královo Pole , jako obec.

Podle ustanovení § 85 odst. 2 stavebního zákona účastníky územního řízení jsou vlastník pozemku nebo stavby, na kterých má být požadovaný záměr uskutečněn, není-li sám žadatelem, nebo ten, kdo má jiné věcné právo k pozemku nebo stavbě; osoby, jejichž vlastnické nebo jiné právo k sousedním stavbám nebo k sousedním pozemkům nebo stavbám na nich může být územním rozhodnutím přímo dotčeno; osoby, o kterých to stanoví zvláštní právní předpis.
Těmi jsou:
- vlastník pozemku a stavby, na kterém má být požadovaný záměr uskutečněn nebo ten, kdo má jiné věcné právo k tomuto pozemku nebo stavbě: p. č. 591, 584/14, 603/33 a 601/2 k. ú. Ponava: Statutární město Brno, Dominikánské náměstí 196/, Brno, p. č. 601/3 k. ú. Ponava: PROGIO a.s., Slovákova 279/11, Brno;
- osoby, jejichž vlastnické nebo jiné věcné právo k sousedním stavbám nebo pozemkům může být umístěním stavby dotčeno: a to zejména všichni vlastníci či spoluvlastníci pozemku či stavby na pozemku: p. č. 585/31 a 603/34 k. ú. Ponava: Statutární město Brno, Dominikánské náměstí 196/, Brno, p. č. 586/10 k. ú. Ponava: Armádní Servisní, příspěvková organizace, Podbabská 1589/1, Praha, p. č. 586/13 a 586/15 k. ú. Ponava: Vágner Miloš Ing. a Vágnerová Yvetta Ing., Muchova 1080/5, Brno, p. č. 587/3 k. ú. Ponava: Podzemský Petr, Svatopluka Čecha 1382/86, 612 00 Brno a Poslušný Gustav Ing., Rozárka 694/26, Brno, p. č. 592/1, 592/2, 592/15, 592/16, 592/17, 592/18, 592/19 a 592/20 k. ú. Ponava: PROGIO a.s., Slovákova 279/11, Brno, p. č. 603/1 k. ú. Ponava: Jihomoravský kraj, Žerotínovo náměstí 449/3, Brno, hospodaření se svěřeným majetkem kraje: Zdravotnická záchranná služba Jihomoravského kraje, příspěvková organizace, Kamenice 798/1d, Brno, p. č. 603/35 a 602 k. ú. Ponava: Česká republika, příslušnost hospodařit s majetkem státu: Moravská zemská knihovna v Brně, Kounicova 996/65a, Brno;
- vlastníci a oprávnění správci dotčené veřejné technické a dopravní infrastruktury: VZMB p.o., BKOM, a.s., BVK a.s., RWEDS s.r.o., E ON Servisní s.r.o. , O2 Czech Republic a.s., ČD-Telematika a.s., Teplárny Brno a.s., MMB OI.

Námitky účastníků řízení v průběhu územního řízení uplatněny nebyly.

V územním řízení stavební úřad v souladu s ustanovením § 90 stavebního zákona posuzoval, zda záměr žadatele je v souladu s vydanou územně plánovací dokumentací, s cíli a úkoly územního plánování, zejména s charakterem území, s požadavky na ochranu architektonických a urbanistických hodnot v území, s požadavky stavebního zákona a jeho prováděcích právních předpisů, zejména s obecnými požadavky na využívání území, s požadavky na veřejnou dopravní a technickou infrastrukturu, s požadavky zvláštních právních předpisů a se stanovisky dotčených orgánů podle zvláštních právních předpisů a s ochranou práv a právem chráněných zájmů účastníků řízení.

Dle ustanovení § 4 odst. 2 stavebního zákona rozhodoval stavební úřad v souladu s vyjádřeními, stanovisky a rozhodnutími dotčených orgánů státní správy.

Podle schváleného Územního plánu města Brna (ÚPmB) je navržená trasa překládaného kabelu umísťována v ploše pro dopravu s podrobnějším účelem využití stanoveným funkčním typem komunikace a prostranství místního významu.

Z Regulativů ÚPmB pro uspořádání území (tvořících Přílohu č. 1 obecně závazné vyhlášky statutárního města Brna č. 2/2004 o závazných částech ÚPmB, v platném znění) a z výkresů ÚPmB vyplývají následující podmínky využití předmětného území:

Plochy pro dopravu jsou určeny zejména pro umístění zařízení systémů dopravní obsluhy města. Veřejná prostranství (zpevněná i nezpevněná), a to i ta, která nejsou v ÚPmB konkrétně vymezena v rámci místních komunikací a jsou součástí jiných funkčních ploch, musí být zachována (pokud navazující územně plánovací dokumentace nestanoví jinak) a nepřipouští se jejich využívání pro jiný účel kromě případů zvláštního užívání, které je upraveno obecně závaznou vyhláškou statutárního městaBrna o místních poplatcích, a kromě vedení podzemních inženýrských sítí.

Plochy pro dopravu s podrobnějším účelem využití stanoveným funkčním typem - komunikace a prostranství místo významu plní podle regulativů ÚPmB funkci veřejného prostranství (konkrétně slouží jak o komunikace, chodníky pro pěší, doprovodná zeleň podél komunikací).

Stavby a zařízení neuvedené v regulačních podmínkách jednotlivých funkčních typů jsou nepřípustné s výjimkou komunikací a zařízení technické vybavenosti zajišťujících pouze bezprostřední obsluhu předmětné funkční plochy, objektů zeleně, dětských hřišť a ostatních veřejných prostranství.

Na základě výše uvedeného stavební úřad konstatuje, že umístění stavby nazvané „ Brno, Střední, přel. kVN, parkoviště PROGIO" na pozemcích p. č. 591, 585/14, 603/33, 601/2 a 601/3 k. ú. Ponava, spočívající v přeložení stávajícího podzemního kabelového vedení VN, tj. vedení podzemních inženýrských sítí , z hlediska platné územně plánovací dokumentace, územně plánovacích záměrů i cílů a úkolů územního plánování je přípustné.

Záměr je v souladu s požadavky stanovenými stavebním zákonem a vyhovuje jeho prováděcím předpisům a to vyhlášce č. 501/2006 Sb., o obecných požadavcích na využití území, v platném znění , a obecným technickým požadavkům stanoveným vyhláškou č. 268/2009 Sb., o technických požadavcích na stavby, v platném znění.

Doložená stanoviska dotčených orgánů jsou souhlasná, podmínky a požadavky v nich uvedené jsou zakotveny v podmínkách tohoto rozhodnutí.

Projednaný záměr není v rozporu s ochranou práv a právem chráněných zájmů účastníků řízení.

Stavební úřad proto rozhodl tak, jak je uvedeno ve výroku rozhodnutí, za použití ustanovení právních předpisů ve výroku uvedených.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí je možno podat odvolání ve lhůtě patnácti dnů ode dne jeho oznámení k odboru územního a stavebního řízení Magistrátu města Brna, Malinovského nám. 3, Brno, podáním učiněným u odboru územního a stavebního řízení Úřadu městské části města Brna, Brno - Královo Pole, Palackého tř. 59, Brno.
Odvolání proti tomuto rozhodnutí má odkladný účinek. Odvolání jen proti odůvodnění rozhodnutí je nepřípustné.

Odvolání se podává s potřebným počtem stejnopisů tak, aby jeden stejnopis zůstal správnímu orgánu a aby každý účastník dostal jeden stejnopis. Nepodá-li účastník potřebný počet stejnopisů, vyhotoví je správní orgán na náklady účastníka.

Toto územní rozhodnutí platí dva roky ode dne, kdy nabude právní moci.

Územní rozhodnutí nepozbývá platnosti, bylo-li na základě žádosti podané v době jeho platnosti vydáno pravomocné stavební povolení nebo jiné obdobné rozhodnutí podle tohoto zákona nebo zvláštních právních předpisů, nebo nabyl-li v době jeho platnosti právních účinků souhlas s provedením ohlášeného stavebního záměru; bylo-li v době jeho platnosti započato s využitím území pro stanovený účel v případech, kdy se povolovací rozhodnutí nebo jiný úkon nevydává; vzniklo-li na základě oznámení stavebního záměru posouzeného autorizovaným inspektorem podaného v době platnosti právo stavební záměr realizovat, nebo byla-li na základě návrhu veřejnoprávní smlouvy nahrazující stavební povolení podaného v době jeho platnosti uzavřena tato veřejnoprávní smlouva a tato veřejnoprávní smlouva nabyla účinnosti..

otisk úředního razítka

Ing. Zdeňka Lihocká, v. r.
referentka OÚSŘ ÚMČ Brno – Královo Pole

č. j.: BKPO/6048/15/2300/660/Li

Brno 27.05.2015

Správní poplatek podle zák. č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších právních předpisů, pol.17 bod 1. písm. f) ve výši 20.000,- Kč (slovy dvacet tisíc korun) byl uhrazen.

Příloha: potvrzena situace pro územní řízení pro navrhovatele a do spisu

Obdrží:

Účastníci řízení:

Okruh účastníků řízení byl stanoven podle § 85 stavebního zákona:

- **účastníci podle § 85 odst. 1 stavebního zákona:**

- žadatel: *E.ON Distribuce, a. s., F. A. Gerstnera 2151/6, 370 49 České Budějovice, zastoupená společností E.ON Česká republika, s. r. o., 370 49 F. A. Gerstnera 2151/6 , České Budějovice, zastoupená společností EEIKA Brno s.r.o., Kšírova 120, 619 00 Brno*
- obec: *statutární město Brno, zastoupené p. starostkou*

- **účastníci podle § 85 odst. 2 a 3 stavebního zákona:**

[redacted]

všem těmto účastníkům se rozhodnutí doručuje jednotlivě

DO:
1. MMB OPP, OŽP, OÚPR, OVLHZ, OD
6. OVS, zde

Dále obdrží:
-spis

PROGIO a.s.
Slovákova 279/11
602 00 BRNO
DIČ: CZ25599542

SMLOUVA O DÍLO

Zak. číslo : 15 0006

(uzavřená podle § 536 - § 565 obchodního zákoníku)

1. SMLUVNÍ STRANY:

Zhotovitel	: Ing. Milan Matoušek, r. č. 46-12-12/102, podnikající na základě živnostenského listu pod obchodním jménem „Ing. Milan Matoušek", vyd. Ž.Ú. Magistrátu města Brna pod ev. č.: 370200-2125003-00
Místo podnikání	: Irkutská 312/3, 625 00 Brno
Bank. spojení	: KB a.s. Brno-město, č. ú. 2409745621/0100
IČO	: 136 74 269
DIČ	: CZ461212102
Objednatel	: PROGIO a.s.
Zastoupený	: Ing. Ladislav Došek
Sídlo	: Slovákova 279/11, 60200 Brno
Bank. spojení	:
IČO	: 25599542
DIČ	: CZ25599542

2. PŘEDMĚT SMLOUVY:

Podrobný geotechnický a korozní průzkum pro úkol: Brno-Přístavba hotelu AVANTI

3. DODACÍ LHŮTA:

Zhotovitel se zavazuje předat čistopis závěrečné zprávy o výsledku průzkumu nejpozději do 20 -ti pracovních dnů od skončení terénních prací.

4. CENA PRACÍ:

[redacted]

5. ZPŮSOB A LHŮTA ÚHRADY:

Zhotovitel bude fakturovat uvedené práce po skončení prací a předání výsledků práce formou závěrečné zprávy, předané odběrateli ve 4 vyhotoveních (případné více tisky budou účtovány nad rámec této SD). Faktura bude splatná do 14-ti dnů ode dne vystavení po předchozím předání díla a jeho odsouhlasení.

[redacted]

6. DALŠÍ UJEDNÁNÍ:

- Smlouvu lze měnit nebo rušit jen na základě písemné dohody obou smluvních stran.
- zhotovitel je povinen uskutečňovat prováděcí práce a vypracovávat odborný posudek podle platných příslušných norem a čs předpisů. Zhotovitel ručí za případné škody, které vznikly na základě průzkumových prací na majetku třetích osob (např. sousedům, zaměstnancům zhotovitele nebo dodavatelskému podniku) a zhotovitel je musí zcela uhradit.
- Pokud není ve smlouvě stanoveno jinak, řídí se tento smluvní vztah příslušnými ustanoveními Obchodního zákoníku.
- V případě prodlení s úhradou faktury zaplatí objednatel zhotoviteli 0,05% fakturované částky za každý započatý den prodlení. V případě prodlení úhrady faktury nezaviněné objednatelem nebude zhotovitel uplatňovat žádné úroky z prodlení.
- Neodevzdá-li zhotovitel dílo v daném termínu, zavazuje se uhradit objednateli dohodnutou smluvní pokutu ve výši 0,1% z ceny díla za každý den prodlení, nejvýše však 10% z ceny díla.
- Tato dohoda o smluvních pokutách nevylučuje povinnost zhotovitele uhradit objednateli škodu, která vznikne v souvislosti s nesplněním jeho závazků vyplývajících ze smluvního vztahu, případně v souvislosti s vadami díla (§ 560-565 OZ).
- Uvedení dotčeného pozemku do původního stavu

7. Tato smlouva o dílo byla vyhotovena ve třech stejnopisech, z nichž jeden obdrží zhotovitel a dvě objednatel.

V Brně, dne: 26. 2. 2015

[redacted]

V Brně, dne : 25. 2. 2015

[redacted]

(zhotovitel)

Ing. Milan MATOUŠEK
INŽENÝRSKÁ GEOLOGIE
GEOTECHNIKA
625 00 BRNO, Irkutská 3

[redacted]

OpenArch
projektování staveb s.r.o.

atelier: ERBENOVA 22, 602 00 Brno
e-mail: atelier@openarch.cz
www.openarch.cz

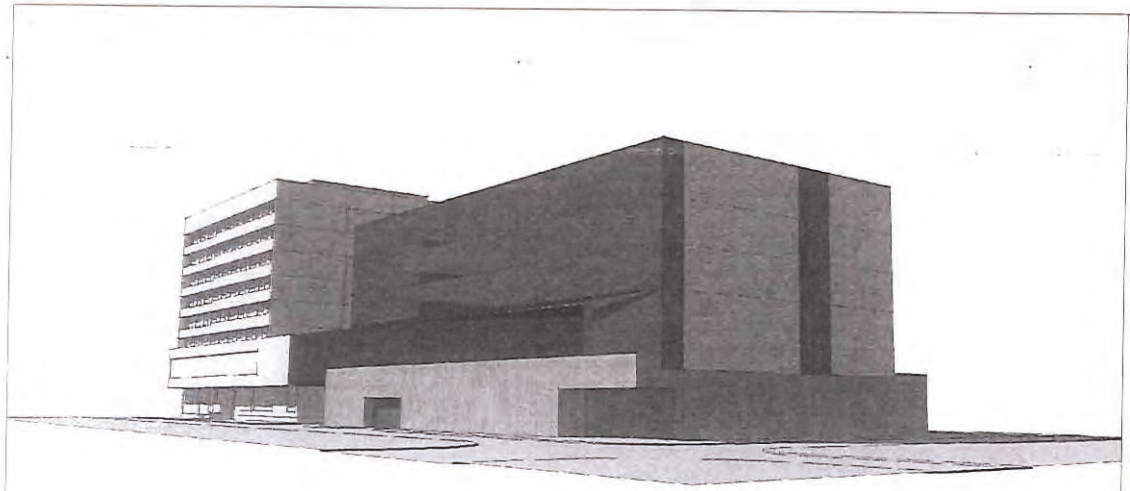

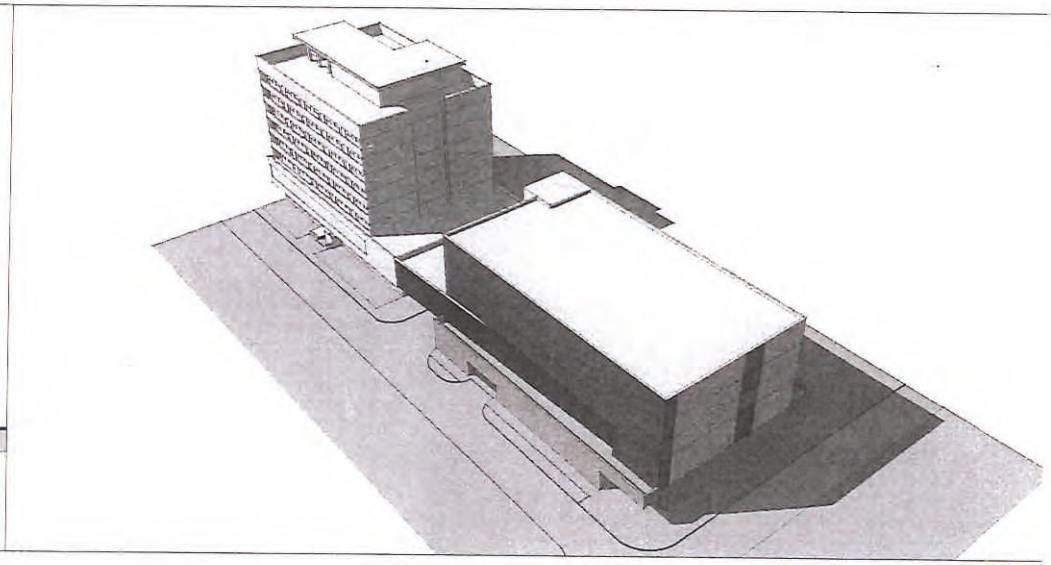

0 10 20 30

PRACOVNÍ VERZE

ARCHITEKTONICKÁ STUDIE

DOSTAVBA HOTELU AVANTI

ing. arch. J. KOTEK
ing. arch. D. VOSTREJŽ

VIZUALIZACE

3.PP

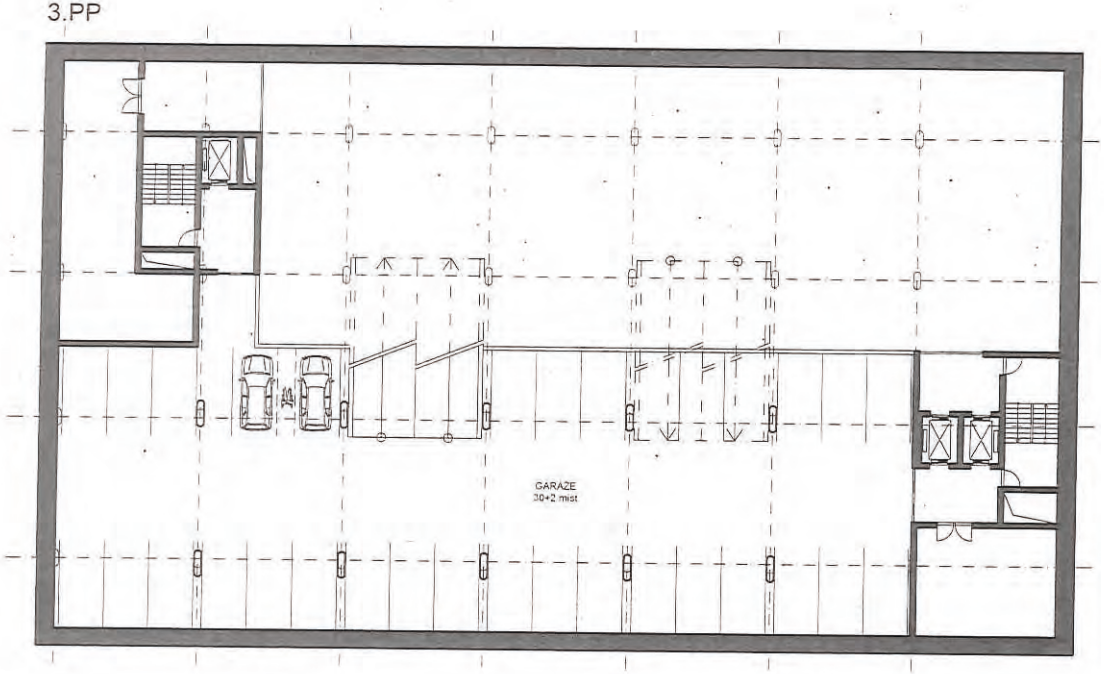

2.PP, 3.PP

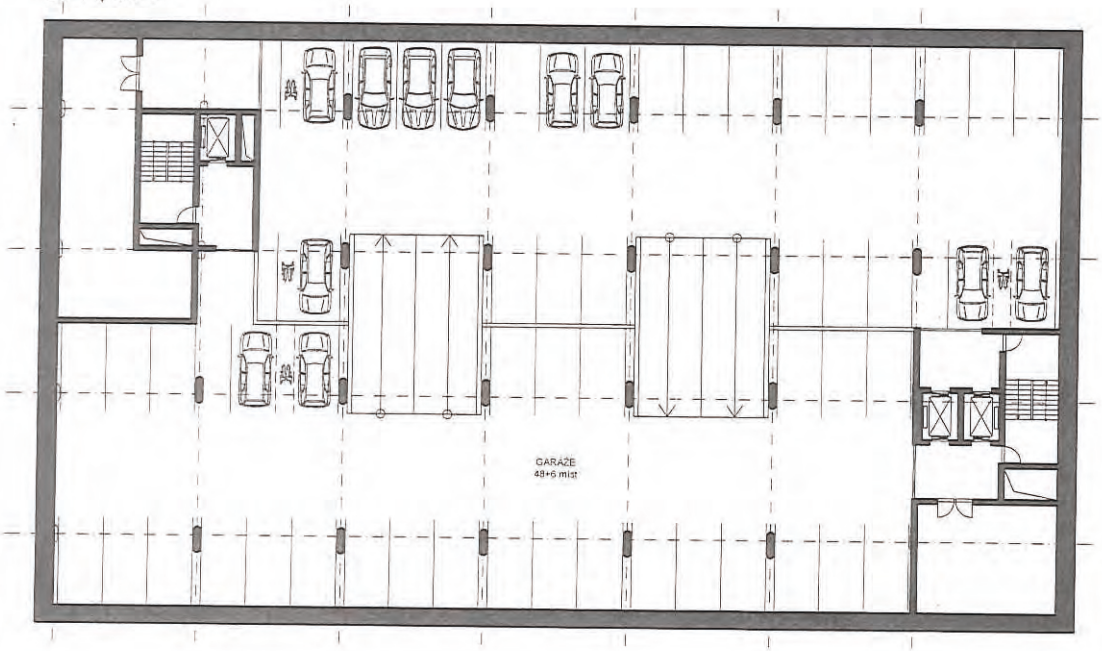

OpenArch
projektování staveb s.r.o.

ateliér: ERBENOVA 22, 602 00 Brno
e-mail: atelier@openarch.cz
www.openarch.cz

0 10 20 30

PRACOVNÍ VERZE

ARCHITEKTONICKÁ STUDIE

DOSTAVBA HOTELU AVANTI

ing. arch. J. KOTEK
ing. arch. D. VOSTREJŽ

DISPOZIČNÍ SCHÉMA

01

PŮDORYSY SUTERÉNU

OpenArch
projektování staveb s.r.o.

atelié: ERBENOVA 22, 602 00 Brno
e-mail: atelier@openarch.cz
www.openarch.cz

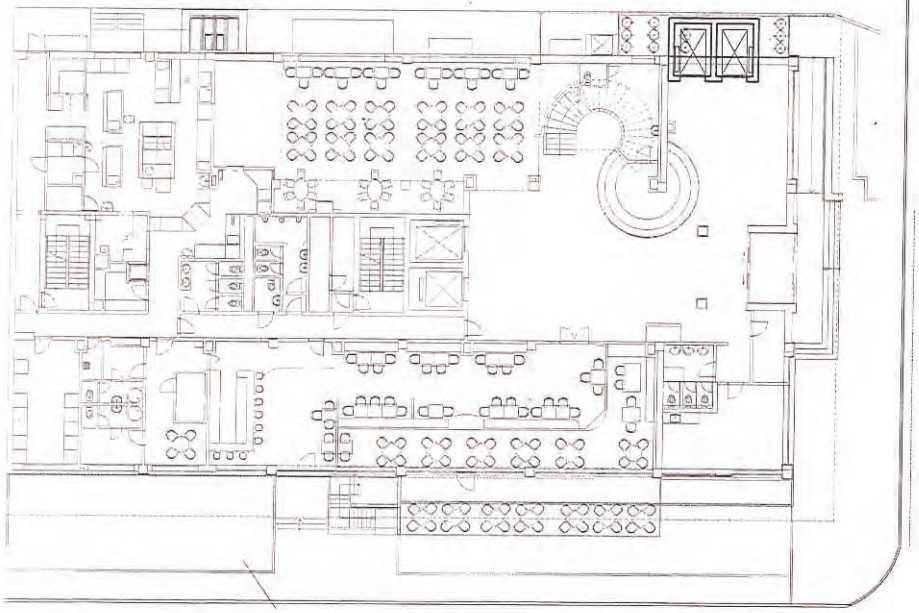

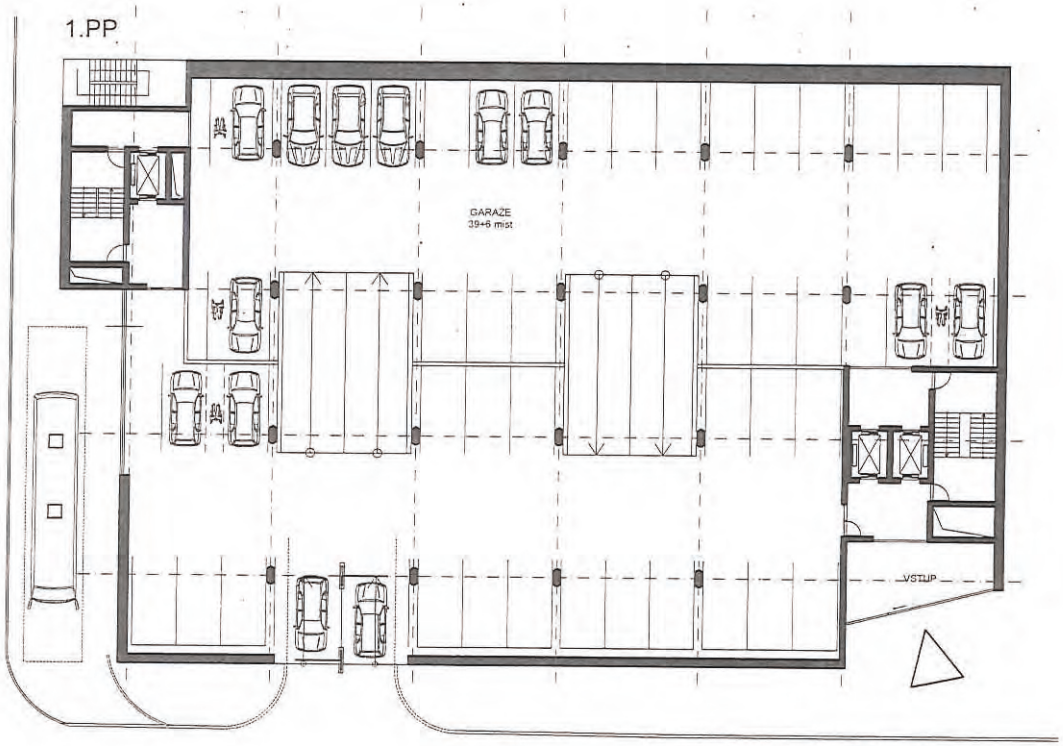

0 10 20 30

PRACOVNÍ VERZE

ARCHITEKTONICKÁ STUDIE

DOSTAVBA HOTELU AVANTI

ing. arch. J. KOTEK
ing. arch. D. VOSTREJŽ

DISPOZIČNÍ SCHÉMA

02

PŮDORYS 1.NP

OpenArch
projektování staveb s.r.o.

ateliér: ERBENOVA 22, 602 00 Brno
e-mail: atelier@openarch.cz
www.openarch.cz

1.NP - KONGRESOVÉ PATRO

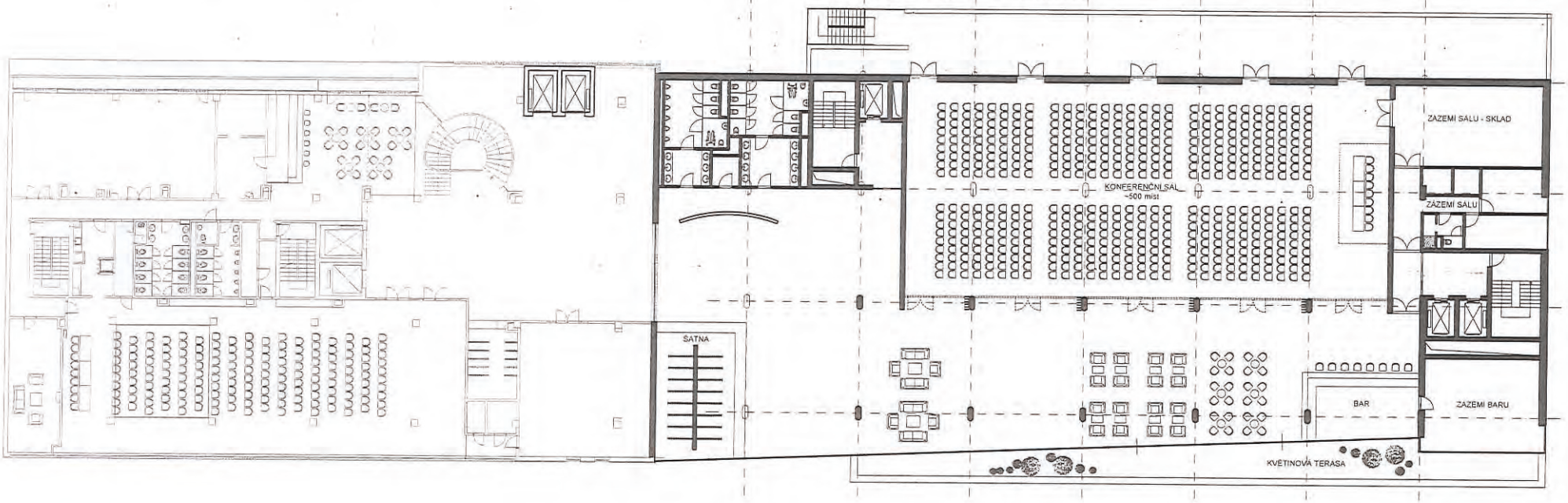

0 10 20 30

PRACOVNÍ VERZE

ARCHITEKTONICKÁ STUDIE

DOSTAVBA HOTELU AVANTI

ing. arch. J. KOTEK
ing. arch. D. VOSTREJŽ

DISPOZIČNÍ SCHÉMA 03

PŮDORYS 2.NP

OpenArch
projektování staveb s.r.o.

ateliér: ERBENOVA 22, 602 00 Brno
e-mail: atelier@openarch.cz
www.openarch.cz

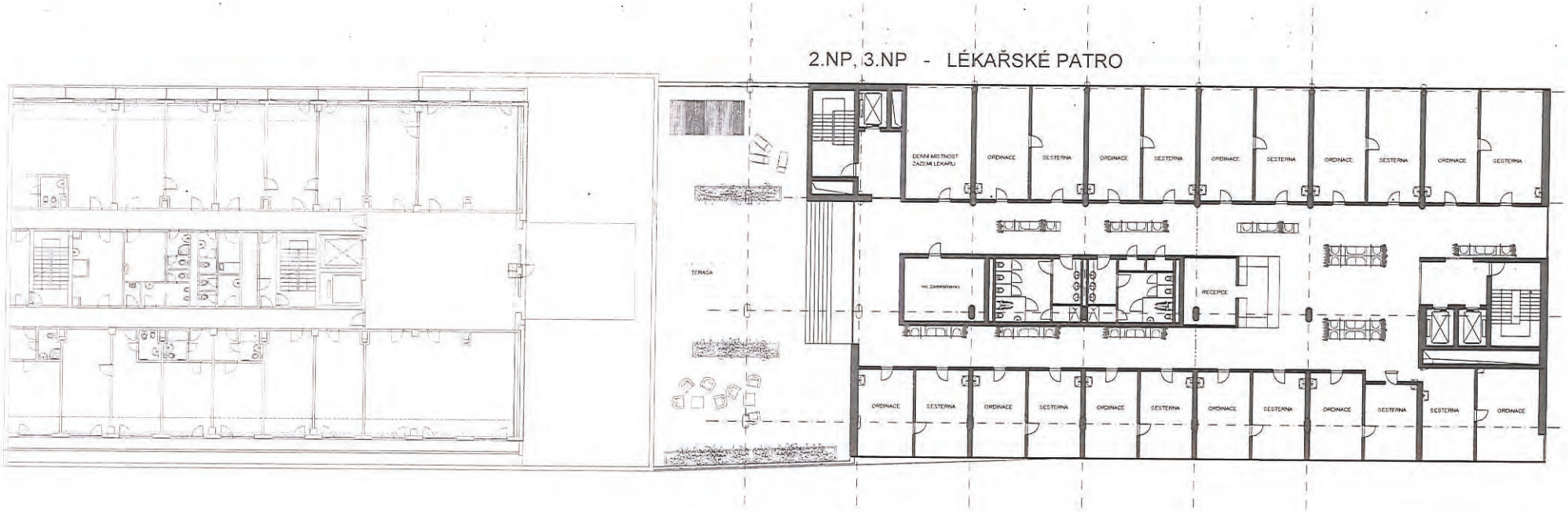

0 10 20 30

PRACOVNÍ VERZE

ARCHITEKTONICKÁ STUDIE

DOSTAVBA HOTELU AVANTI

ing. arch. J. KOTEK
ing. arch. D. VOSTREJŽ

DISPOZIČNÍ SCHÉMA 04

PŮDORYS 3. a 4. NP

OpenArch
projektování staveb s.r.o.

ateliér: ERBENOVA 22, 602 00 Brno
e-mail: atelier@openarch.cz
www.openarch.cz

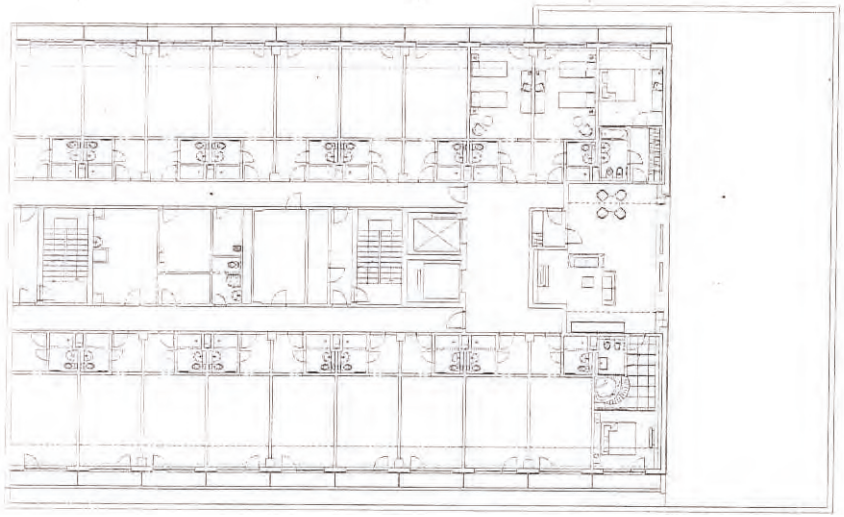

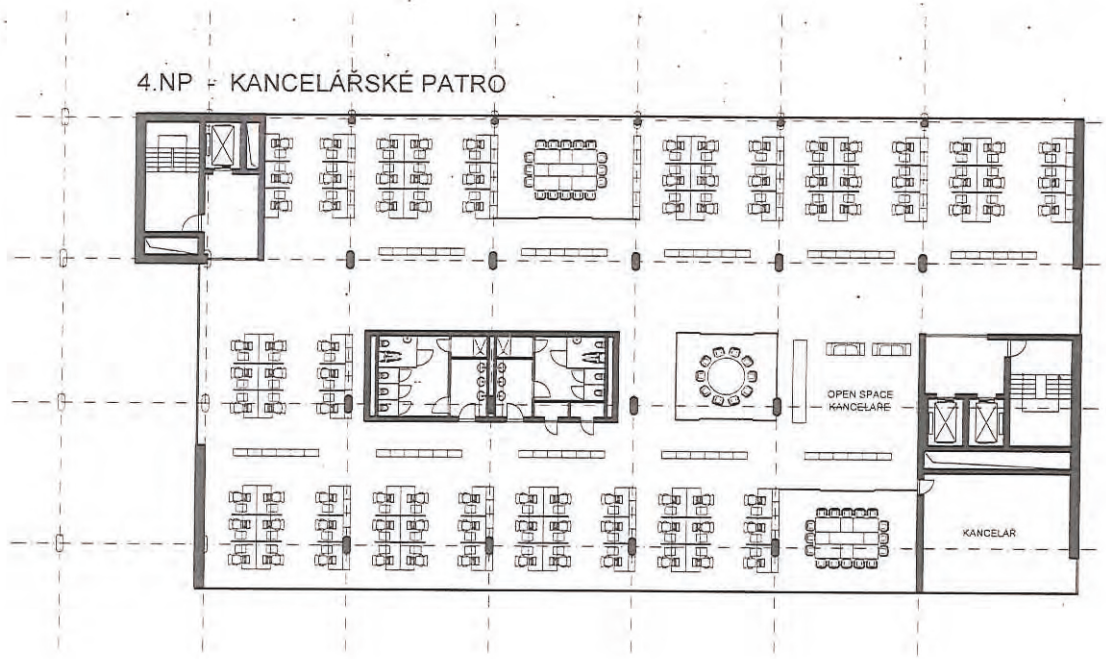

0 10 20 30

PRACOVNÍ VERZE

ARCHITEKTONICKÁ STUDIE

DOSTAVBA HOTELU AVANTI

ing. arch. J. KOTEK
ing. arch. D. VOSTREJŽ

DISPOZIČNÍ SCHÉMA

05

PŮDORYS 5.NP

OpenArch
projektování staveb s.r.o.
ateliér: ERBENOVA 22, 602 00 Brno
e-mail: atelier@openarch.cz
www.openarch.cz

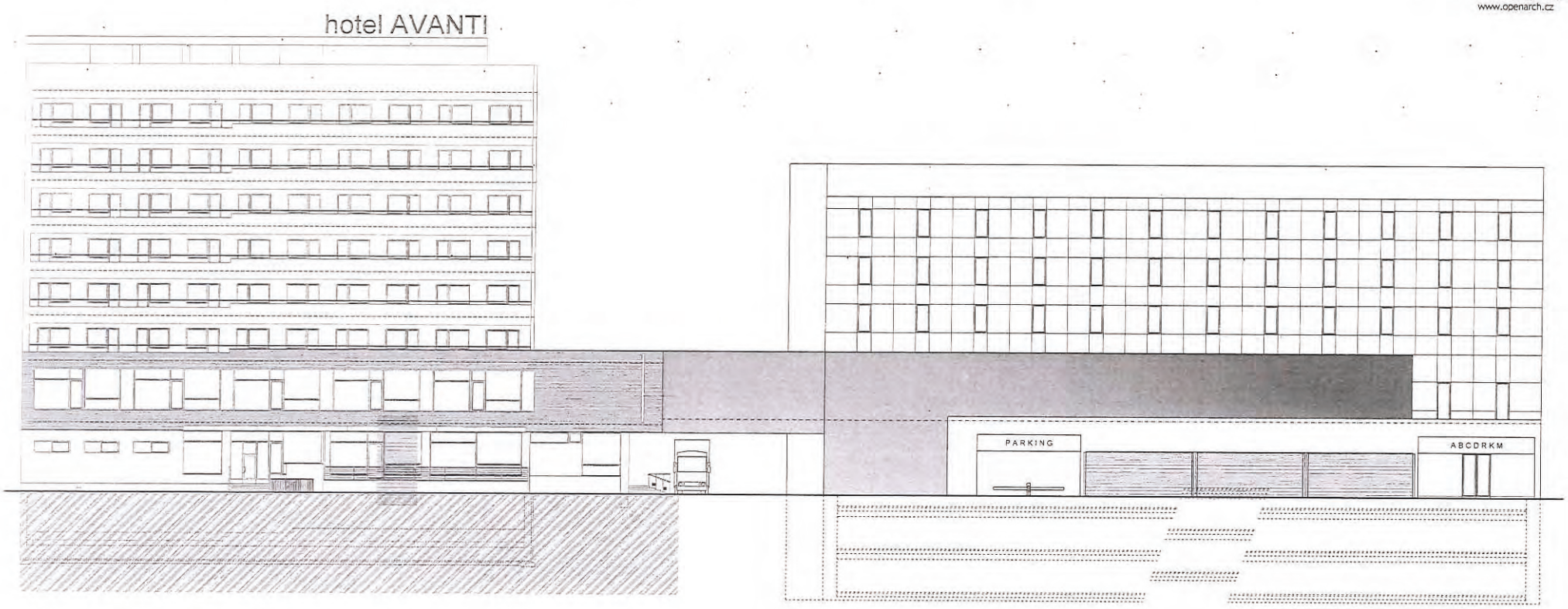

0 10 20 30

PRACOVNÍ VERZE

ARCHITEKTONICKÁ STUDIE

DOSTAVBA HOTELU AVANTI

ing. arch. J. KOTEK
ing. arch. D. VOSTREJŽ

DISPOZIČNÍ SCHÉMA 06

POHLED ULIČNÍ

OpenArch
projektování staveb s.r.o.
ateliér: ERBENOVA 22, 602 00 Brno
e-mail: atelier@openarch.cz
www.openarch.cz

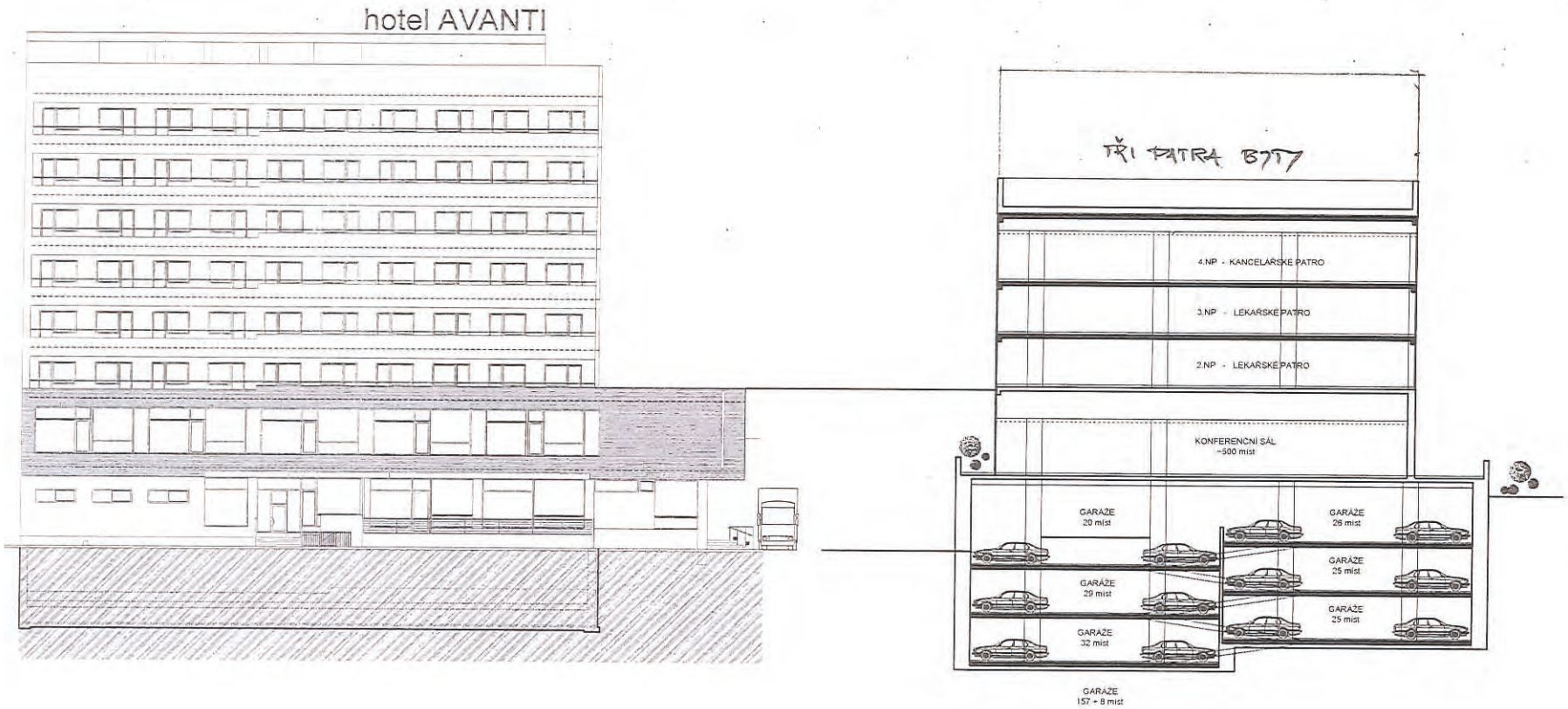

0 10 20 30

PRACOVNÍ VERZE

ARCHITEKTONICKÁ STUDIE

DOSTAVBA HOTELU AVANTI

ing. arch. J. KOTEK
ing. arch. D. VOSTREJŽ

DISPOZIČNÍ SCHÉMA

07

ŘEZ PŘÍČNÝ

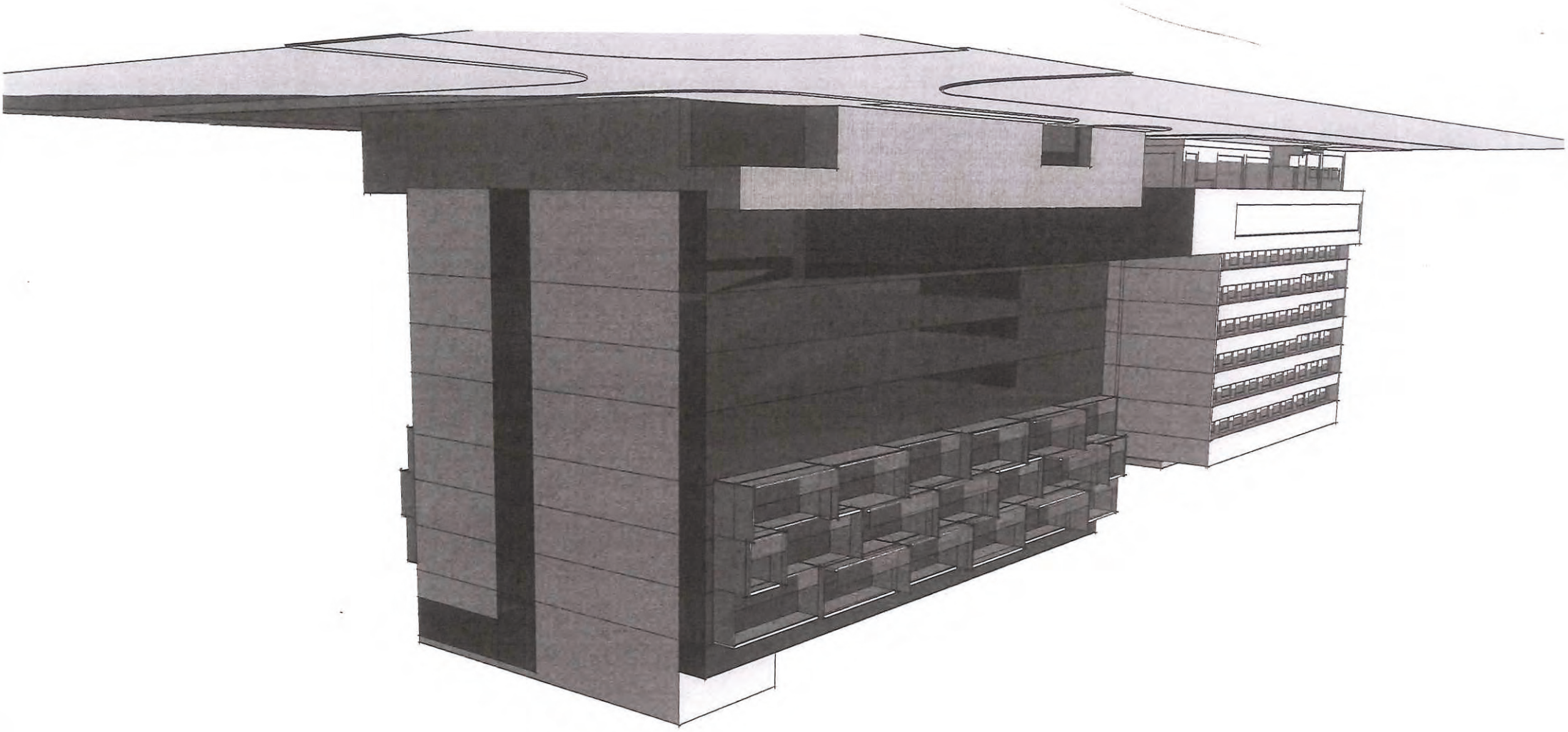

4.PP

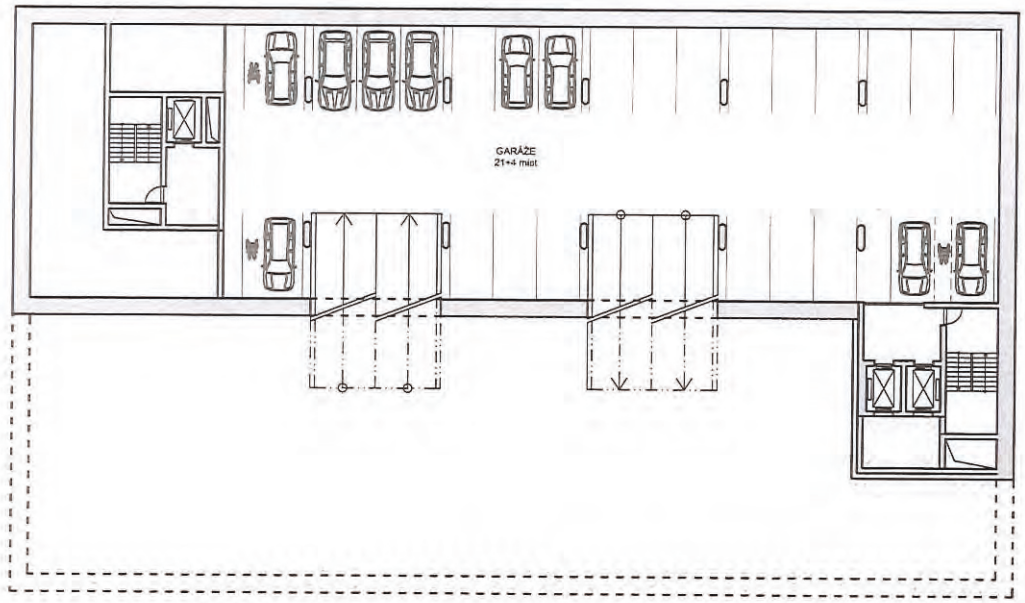

1.PP, 2.PP, 3.PP

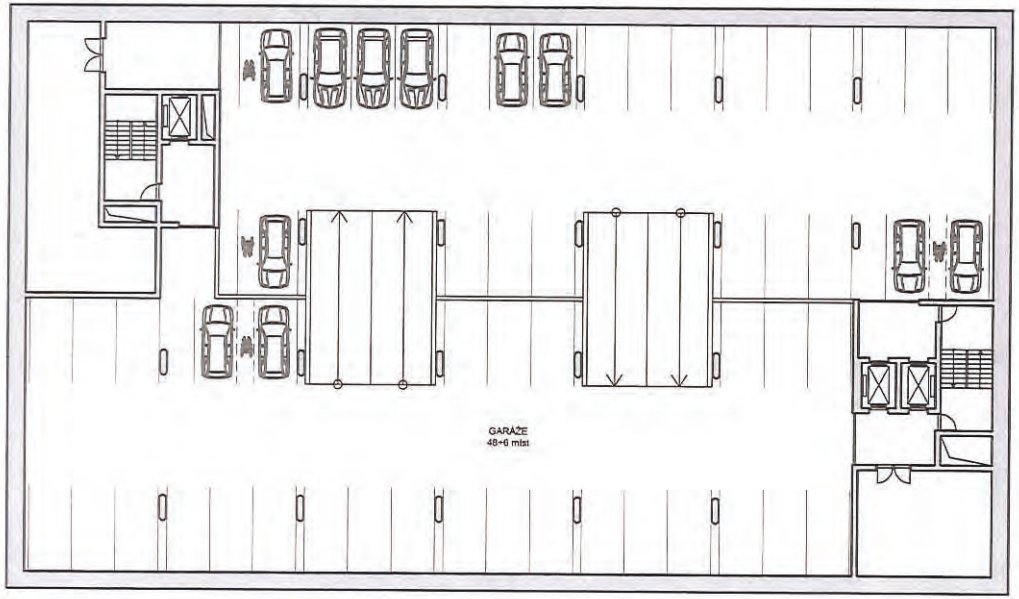

OpenArch
projektování staveb s.r.o.
ateliér: ERBENOVA 22, 602 00 Brno
e-mail: atelier@openarch.cz
www.openarch.cz

0 10 20 30

PRACOVNÍ VERZE

ARCHITEKTONICKÁ STUDIE

DOSTAVBA HOTELU AVANTI

ing. arch. J. KOTEK
ing. arch. D. VOSTREJŽ

DISPOZIČNÍ SCHÉMA 01

PŮDORYSY SUTERÉNU 1:300 25/02/2015

OpenArch
projektování staveb s.r.o.
ateliér: ERBENOVA 22, 602 00 Brno
e-mail: atelier@openarch.cz
www.openarch.cz

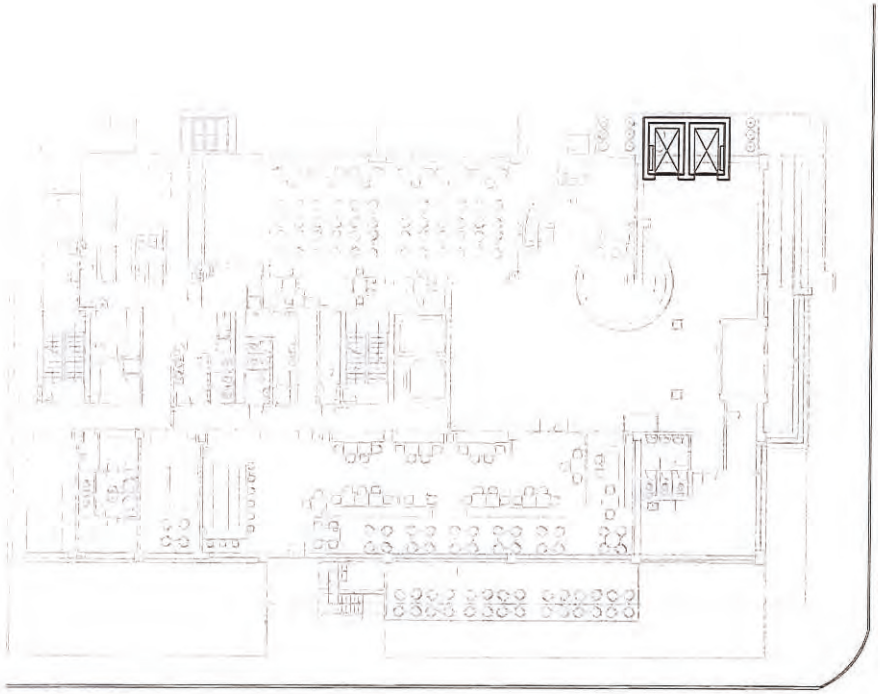

1.NP

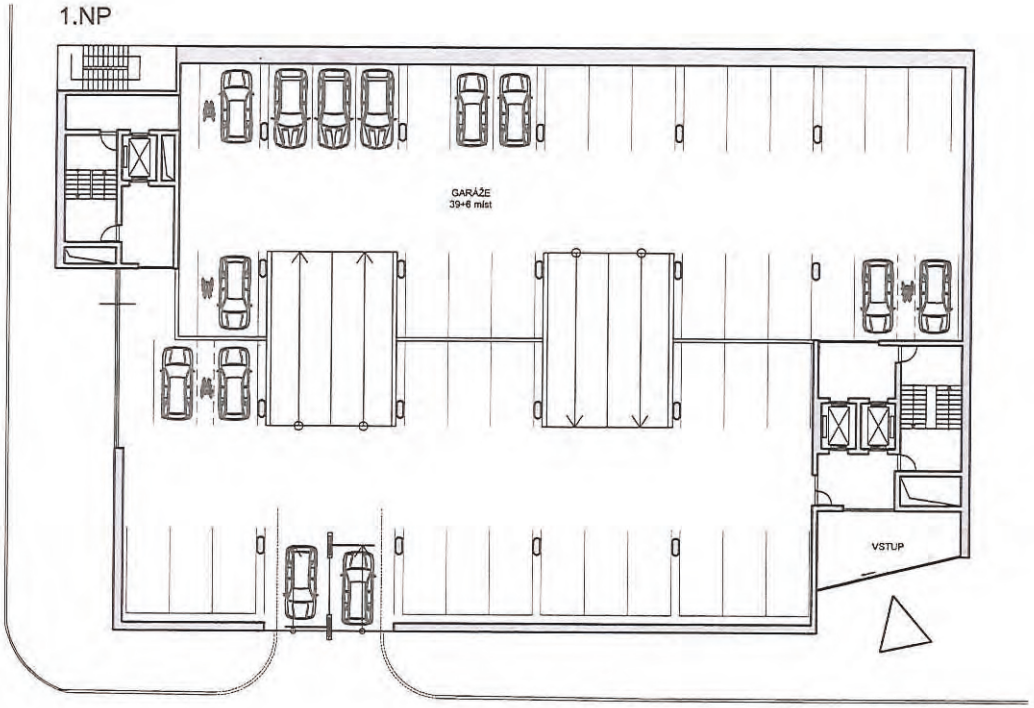

0 10 20 30

PRACOVNÍ VERZE

ARCHITEKTONICKÁ STUDIE

DOSTAVBA HOTELU AVANTI

ing. arch. J. KOTEK
ing. arch. D. VOSTREJŽ

DISPOZIČNÍ SCHÉMA 02

PŮDORYS 1.NP 1:300 25/02/2015

OpenArch
projektování staveb s.r.o.

ateliér: ERBENOVA 22, 602 00 Brno
e-mail: atelier@openarch.cz
www.openarch.cz

2.NP - KONGRESOVÉ PATRO

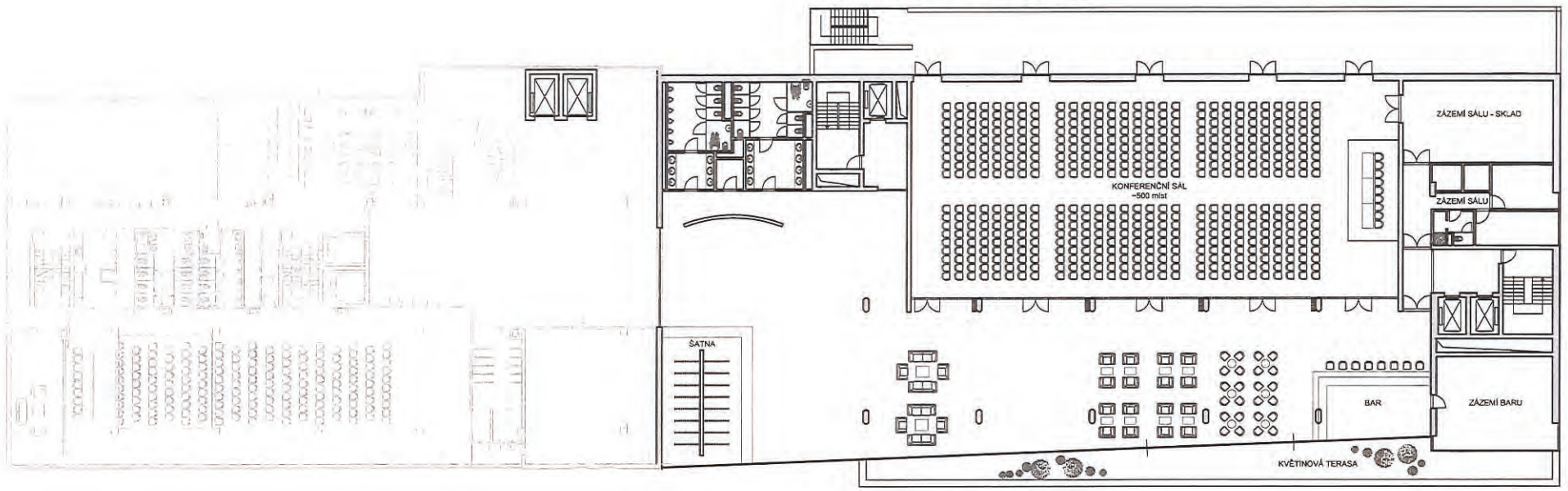

0 10 20 30

PRACOVNÍ VERZE

ARCHITEKTONICKÁ STUDIE

DOSTAVBA HOTELU AVANTI

ing. arch. J. KOTEK
ing. arch. D. VOSTREJŽ

03

DISPOZIČNÍ SCHÉMA

PŮDORYS 2.NP 1:300 25/02/2015

OpenArch
projektování staveb s.r.o.

ateliér: ERBENOVA 22, 602 00 Brno
e-mail: atelier@openarch.cz
www.openarch.cz

3.NP, 4.NP - LÉKAŘSKÉ PATRO

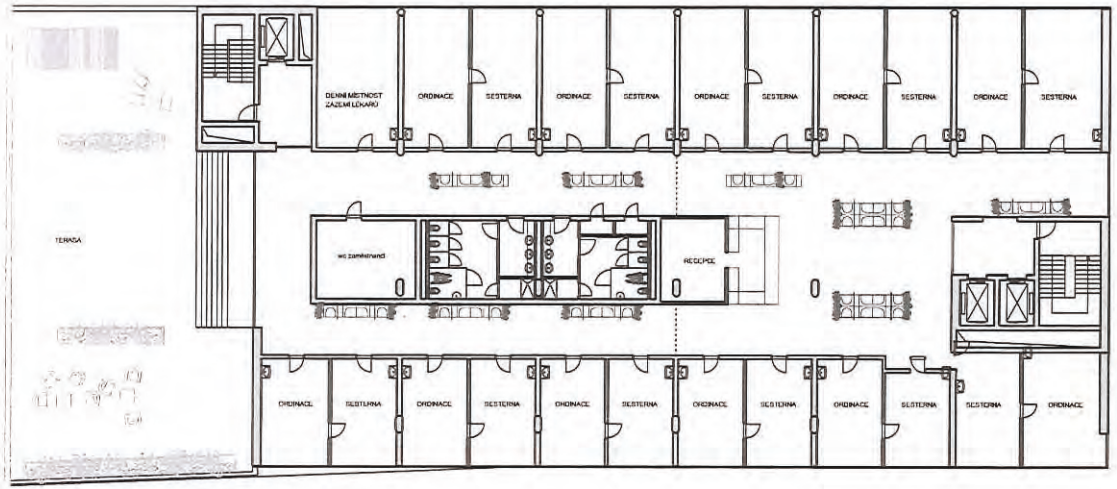

0 10 20 30

PRACOVNÍ VERZE

ARCHITEKTONICKÁ STUDIE

DOSTAVBA HOTELU AVANTI

ing. arch. J. KOTEK
ing. arch. D. VOSTREJŽ

DISPOZIČNÍ SCHÉMA 04

PŮDORYS 3. a 4. NP 1:300 25/02/2015

OpenArch
projektování staveb s.r.o.

ateliér: ERBENOVA 22, 602 00 Brno
e-mail: atelier@openarch.cz
www.openarch.cz

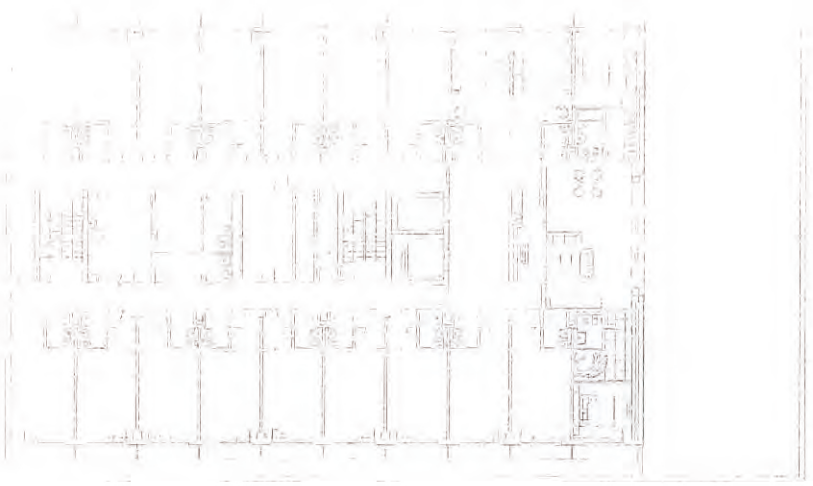

5.NP - KANCELÁŘSKÉ PATRO

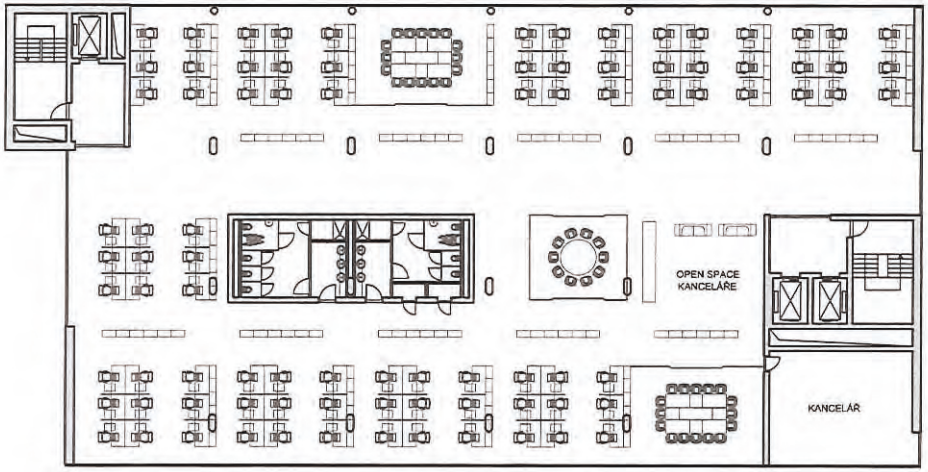

0 10 20 30

PRACOVNÍ VERZE

ARCHITEKTONICKÁ STUDIE

DOSTAVBA HOTELU AVANTI

ing. arch. J. KOTEK
ing. arch. D. VOSTREJŽ

DISPOZIČNÍ SCHÉMA 05

PŮDORYS 5.NP 1:300 25/02/2015

OpenArch
projektování staveb s.r.o.

ateliér: ERBENOVA 22, 602 00 Brno
e-mail: atelier@openarch.cz
www.openarch.cz

6.NP, 7.NP, 8.NP - BYTOVÉ PATRO

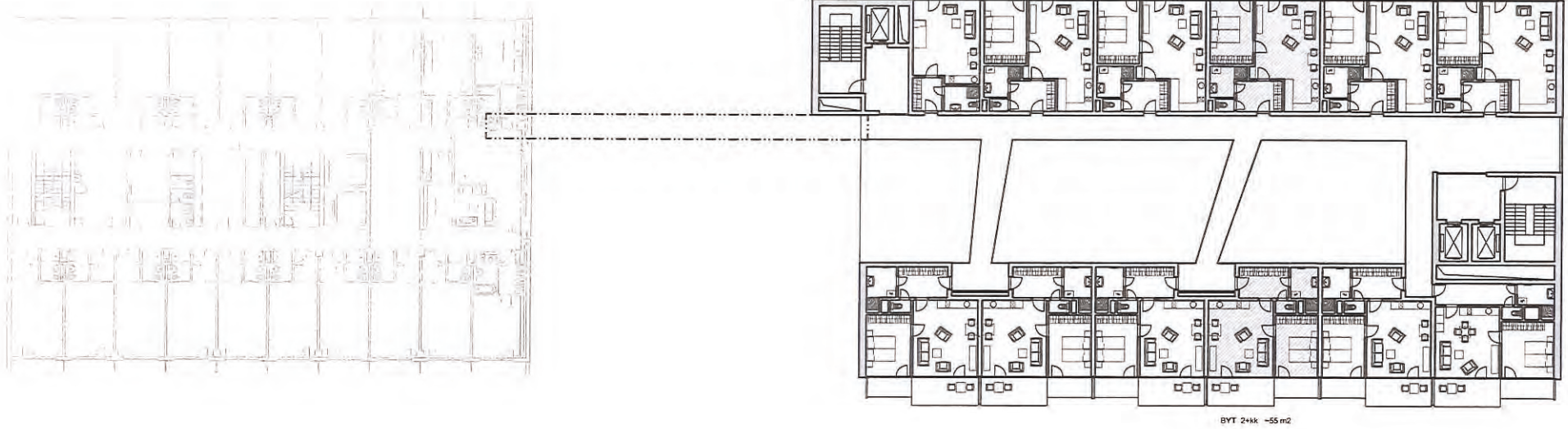

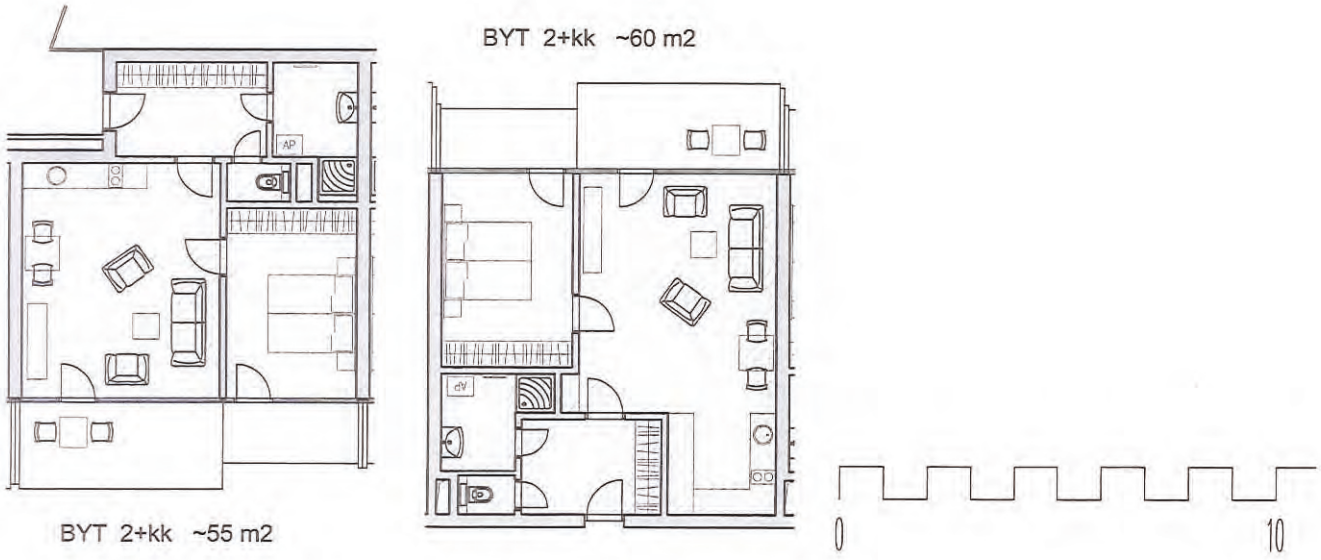

0 10 20 30

PRACOVNÍ VERZE

ARCHITEKTONICKÁ STUDIE

DOSTAVBA HOTELU AVANTI

ing. arch. J. KOTEK
ing. arch. D. VOSTREJŽ

DISPOZIČNÍ SCHÉMA 06

PŮDORYS 6.-8. NP 1:300 25/02/2015

OpenArch
projektování staveb s.r.o.

ateliér: ERBENOVA 22, 602 00 Brno
e-mail: atelier@openarch.cz
www.openarch.cz

STŘEŠNÍ TERASA - WELLNESS

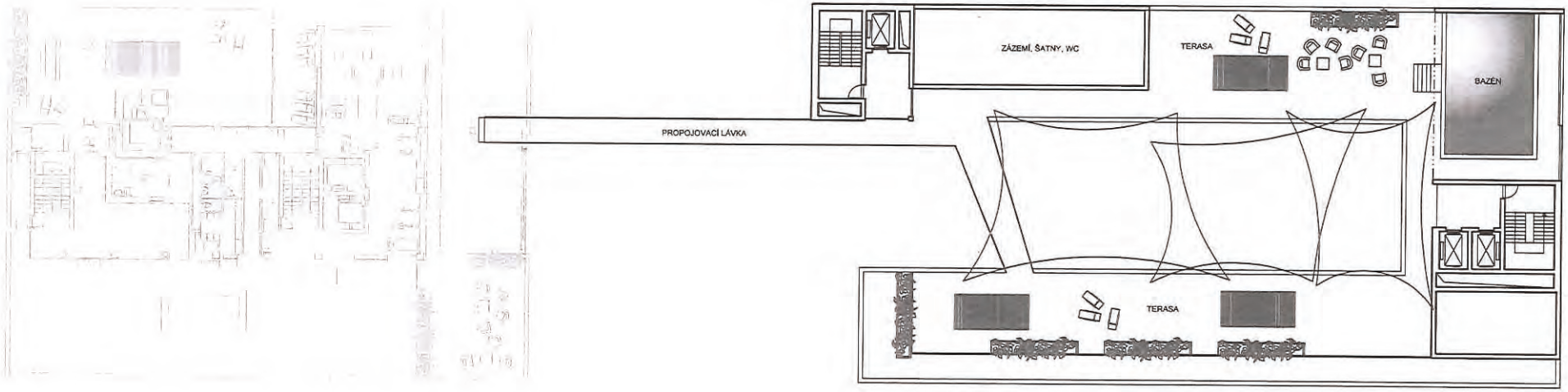

0 10 20 30

PRACOVNÍ VERZE

ARCHITEKTONICKÁ STUDIE

DOSTAVBA HOTELU AVANTI

ing. arch. J. KOTEK
ing. arch. D. VOSTREJŽ

DISPOZIČNÍ SCHÉMA 07

PŮDORYS STŘECHY 1:300 25/02/2015

Smlouva o přeložce zařízení distribuční soustavy
č. 13003191

uzavřená dle ustanovení § 47 zákona č. 458/2000 Sb., energetického zákona ve znění pozdějších předpisů, ust. § 1746 odst. 2 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, v platném znění mezi

Žadatelem:
Firma: **PROGIO a.s.**
Sídlo: Slovákova 279/11, 602 00 Brno
Zápis v OR: Krajský soud v Brně, oddíl: B, vložka: 3323
IČ: 25599542 DIČ: CZ25599542
Zástupce ve věcech smluvních: Ing. Ladislav Došek, předseda představenstva
Adresa pro zasílání písemností:
Slovákova 279/11, 602 00 Brno

a

Provozovatelem distribuční soustavy (dále jen „Provozovatel DS")
E.ON Distribuce, a.s.
Sídlo: F. A. Gerstnera 2151/6, 370 49 České Budějovice
Zápis v OR: Krajský soud v Českých Budějovicích, oddíl B, vložka 1772
IČ: 28085400 DIČ: CZ28085400
Zastoupená společností:
E.ON Česká republika, s.r.o.
Sídlo: F. A. Gerstnera 2151/6, 370 49 České Budějovice
Zápis v OR: Krajský soud v Českých Budějovicích, oddíl C, vložka 15066
IČ: 25733591 DIČ: CZ25733591

Zástupce:
ve věcech smluvních:
ve věcech technických:
[redacted]

Bankovní spojení: Komerční banka, a.s.
číslo účtu: 35-4544230267/0100
variabilní symbol: 13003191
IBAN: CZ45 0100 0000 3545 4423 0267
BIC (SWIFT) kód: KOMBCZPP

(dále jen „Provozovatel DS")

PREL_INVESTICE

13003191

PCC00100130031910000000010201410291422 38 [redacted]

I. Předmět smlouvy a specifikace přeložky

1) Předmětem této smlouvy je závazek Provozovatele DS provést ve smyslu ust. § 47 zákona č. 458/2000 Sb. ve znění pozdějších předpisů přeložení níže specifikované části zařízení distribuční soustavy a závazek Žadatele uhradit veškeré náklady spojené s tímto přeložením a vybudováním nové části zařízení distribuční soustavy jako náhrady za stávající.
2) Provozovatel DS je vlastníkem a provozovatelem části zařízení distribuční soustavy označené jako: kabelové vedení VN,
   které se nachází v lokalitě: Brno, k.ú. Ponava, parc.č. 592/2.

Z důvodu požadavku stavby Žadatele: PROGIO, výstavba garáží,
je nutno přeložit výše uvedenou část zařízení distribuční soustavy a to následujícím způsobem:
Stávající zařízení distribuční soustavy a to: Stávající kabelové vedení VN č.1303 2-3x240 ANKTOYPVs bude demontováno a nahrazeno novým umístěním v nové trase kabelovým vedením 2-3x240 NA2XS2Y.
V případě současné realizace stavby přeložky Žadatele a obnovy kabelů VN Provozovatele DS bude úhrada nákladů upravena dle skutečných vícenákladů vyvolané stavbou přeložky z rozpočtu projektové dokumnentace.

Přeložka má charakter dílčí změny trasy el. vedení (příp. přemístění některých prvků tohoto zařízení).

Přeložka rozvodného zařízení bude realizována jako stavba: Brno,Střední,přel.kVN,parkoviště PROGIO (číslo: 001030023193) (dále jen „provedení přeložky")

II. Termín provedení přeložky

1) Provozovatel DS se zavazuje za sjednaných podmínek provést toto přeložení za součinnosti do 16 měsíců od uzavření této smlouvy za předpokladu, že:
   a) Žadatel řádně a včas splní veškeré své závazky z této Smlouvy,
   b) nenastane překážka v době podpisu smlouvy neznámá, bránící zahájení nebo provádění prací souvisejících s provedením přeložky, zejména jde o nepříznivé klimatické podmínky v zimním období,
   c) osoby s vlastnickým nebo jiným věcným právem k nemovitostem dotčeným realizací přeložky umožní Provozovateli DS provedení přeložky, zejm. dojde k úspěšnému projednání věcných břemen,
   d) budou splněny veškeré zákonné předpoklady pro provedení přeložky, zejména splnění předpokladů dle zákona č. 183/2006 Sb. Stavebního zákona v platném znění, do:31.12.2015,

   pokud tato smlouva dále nestanoví jinak.
2) Provozovatel DS má právo na jednostrannou přiměřenou změnu termínu provedení přeložky zařízení distribuční soustavy uvedeného v tomto článku a dále má právo na změnu technického provedení přeložky specifikovaného v článku IV. odst. 2) této smlouvy v případě, že nebude splněna některá z podmínek stanovených v odst. 1) tohoto článku nebo v případě změny používané technologie prvků v důsledku technického rozvoje. Provozovatel DS uvědomí Žadatele o jednostranné změně termínu provedení přeložky nebo o jednostranné změně technického provedení přeložky poté, co se o nesplnění dané podmínky dozví.

e·on

III. Výše a splatnost úhrady nákladů na provedení přeložky

1) V souladu s platnými právními předpisy, žádostí o přeložení zařízení distribuční soustavy č. 13003191 a stanoveným technickým řešením dle této smlouvy je výše předpokládaných nákladů na provedení přeložky **552 631 Kč**.

2) Úhrada nákladů bude provedena takto:
   - první splátka ve výši 15 % z předpokládaných nákladů sjednaných v odst. 1) tohoto článku, tj. **83 000 Kč** je splatná **do 15 dnů od uzavření této smlouvy** na účet Provozovatele DS uvedený v záhlaví této smlouvy.
   - druhá splátka bude uhrazena po zpracování projektové dokumentace na základě předpisu platby, který vystaví a zašle Provozovatel DS Žadateli.
   - případné nedoplatky či přeplatky budou vyrovnány po dokončení provedení přeložky na základě předpisu platby, který vystaví a zašle Provozovatel DS Žadateli na základě skutečně vynaložených nezbytně nutných nákladů na provedení přeložky.

3) Žadatel bere na vědomí, že shora uvedená výše předpokládaných nákladů byla stanovena na základě měrných nákladů Provozovatele DS, přičemž dle odst. 4) a 5) tohoto článku může být provedena úprava výše nákladů. Žadatel je povinen uhradit Provozovateli DS veškeré nezbytně nutné vynaložené náklady na provedení přeložky,

4) V případě, že z rozpočtu projektové dokumentace provedení přeložky nebo z procesu samotné realizace provedení přeložky vyplyne odlišná výše nákladů oproti předpokládaným nákladům Provozovatele DS dle odst. 1) tohoto článku, smluvní strany sjednávají následující postup:
   a) V případě nepodstatného zvýšení nákladů, tj. při zvýšení maximálně o 10 % předpokládaných nákladů sjednaných v odst. 1) tohoto článku, má Provozovatel DS právo jednostranně zvýšit náklady Žadatele sjednané v odst. 1) tohoto článku. Provozovatel DS je povinen tuto skutečnost písemně oznámit Žadateli a tento je povinen toto zvýšení uhradit na základě předpisu platby. Pro tento případ zvýšení předpokládaných nákladů se smluvní strany dohodly, že nebudou uzavírat dodatek k této smlouvě.
   b) V případě podstatného zvýšení nákladů, tj. přesáhne-li zvýšení 10 % předpokládaných nákladů sjednaných v odst. 1) tohoto článku, Provozovatel DS na toto zvýšení Žadatele bez prodlení písemně upozorní a oznámí mu nově určenou výši předpokládaných nákladů. Takové zvýšení nákladů bude smluvními stranami potvrzeno písemným dodatkem k této smlouvě.
   c) V případě snížení předpokládaných nákladů je Provozovatel DS povinen tuto skutečnost oznámit Žadateli. Pro tento případ snížení úhrady se smluvní strany dohodly, že nebudou uzavírat dodatek k této smlouvě.

5) V případě, že skutečně vynaložené náklady budou nižší, než předpokládané náklady sjednané v odst. 1) tohoto článku, je Provozovatel DS povinen vrátit Žadateli případný přeplatek dobropisem, a to do 3 měsíců po dokončení provedení přeložky, tj. po kolaudaci stavby a po uzavření všech majetkoprávních smluv souvisejících se stavbou specifikovanou v čl. I. této smlouvy.

[redacted]

6) Úhrada jakékoliv platby vyplývající z této smlouvy bude provedena převodním příkazem nebo složenkou. Závazek splacení ze strany Žadatele je splněn dnem připsání částky v požadované výši na účet Provozovatele DS uvedený v záhlaví této smlouvy.

IV. Práva a povinnosti smluvních stran

1) Povinnosti Žadatele:
   a) řádně, včas a ve sjednané výši uhradit částku dohodnutou dle čl. III. této smlouvy a to na účet Provozovatele DS převodem nebo složenkou s variabilním symbolem **13003191**.
   b) souhlasit se zřízením věcného břemene odpovídajícího právu Provozovatele DS zřizovat a provozovat zařízení distribuční soustavy na nemovitosti Žadatele, na které bude umístěna část zařízení distribuční soustavy po provedení přeložky, bude-li to pro provedení přeložky nezbytné a poskytnout potřebnou součinnost pro zřízení tohoto věcného břemene.
   c) na pozemku Žadatele předání uvolněného staveniště kabelového vedení VN, staveniště předat v definitivní nivelitě terénu se směrovým vytyčením trasy kabelového vedení VN a to osobou oprávněnou k této činnosti (právnickou či fyzickou osobou s oprávněním k provádění geodetických prací) nejpozději 3 měsíce před termínem připojení přebere Reg. spr. Brno, detašované pracoviště Brno, Plynárenská 3 (2. patro, dveře č. 220).
2) Povinnost Provozovatele DS:
   Zajistit provedení přeložky (včetně vypracování projektu a realizace stavby) v termínu uvedeném v článku II. této smlouvy, v rozsahu: Stávající zařízení distribuční soustavy a to: Stávající kabelové vedení VN č.1303 2-3x240 ANKTOYPVs bude demontováno a nahrazeno novým umístěním v nové trase kabelovým vedením 2-3x240 NA2XS2Y.
   V případě současné realizace stavby přeložky Žadatele a obnovy kabelů VN Provozovatele DS bude úhrada nákladů upravena dle skutečných vícenákladů vyvolané stavbou přeložky z rozpočtu projektové dokumnentace.
3) Práva a povinnosti obou smluvních stran:
   Další práva a povinnosti smluvních stran jsou upravena právními předpisy, zejména energetickým zákonem a jeho prováděcími předpisy.

V. Doba platnosti smlouvy a ukončení smlouvy

1) Smlouva je uzavřena na dobu určitou a je řádně ukončena dnem, kdy budou vypořádány vzájemné závazky smluvních stran dle této smlouvy.
2) Předčasně lze ukončit smlouvu písemnou listinnou dohodou obou smluvních stran.
3) Kterákoli ze smluvních stran má právo smlouvu předčasně ukončit jednostrannou písemnou listinnou výpovědí s výpovědní lhůtou 1 měsíc od doručení výpovědi protistraně.
4) Smlouva může být ukončena jednostranným odstoupením kterékoliv ze smluvních stran v případě podstatného porušení povinností druhou stranou dle obecně závazných právních předpisů.
5) Provozovatel DS má dále právo na odstoupení od této smlouvy
   a) jestliže Žadatel bez dalšího projednání s Provozovatelem DS neuhradí své finanční závazky dle čl. III. odst. 2) této smlouvy včas, ani v dodatečné lhůtě 15 dnů ode dne termínů splatnosti kterékoli z plateb, uvedených v této smlouvě.

b) nebude splněna některá z podmínek uvedených v čl. II odst. 1) písm. c) a d) této smlouvy.

6) Odstoupení od této smlouvy musí být učiněno písemně v listinné podobě. Odstoupením smlouva zaniká, když projev vůle oprávněné osoby odstoupit od smlouvy je doručen druhé straně.

7) V případě ukončení smlouvy, kdy Provozovatel DS dosud nevynaložil a nebude nucen vynaložit oprávněné náklady, bude dosud uhrazená částka vrácena Žadateli.

8) V případě ukončení smlouvy výpovědí Žadatele nebo v případě ukončení smlouvy dohodou z důvodů, které nelze přičítat Provozovateli DS nebo v případě ukončení smlouvy odstoupením Provozovatele DS dle této smlouvy (vyjma odstoupení dle odst. 5) písm. b) tohoto článku) je Žadatel povinen uhradit Provozovateli DS veškeré oprávněné náklady, které Provozovatel DS dosud vynaložil anebo které bude nucen ještě vynaložit v souvislosti s touto smlouvou.

9) V případě ukončení smlouvy odstoupením ze strany Provozovatele DS z důvodu dle čl. V. odst. 5) písm. b) budou smluvní strany hradit veškeré oprávněné náklady, které Provozovatel DS vynaložil nebo které bude nucen ještě vynaložit v souvislosti s touto smlouvou, a to společně a nerozdílně. V tomto případě nepřesáhne platba Žadatele částku, sjednanou jako první splátka dle čl. III. odst. 2) této smlouvy.

10) Smluvní strany se dohodly, že nároky Provozovatele DS odpovídající povinnosti Žadatele dle odst. 8) a odst. 9) tohoto článku budou přednostně uhrazeny z plateb, které Žadatel Provozovateli DS již poskytl za trvání smlouvy, jejich započtením. Provozovatel DS je povinen započtení oznámit Žadateli. V případě, že tyto již poskytnuté platby plně nepokryjí veškeré nároky, Žadatel nedoplatek Provozovateli DS uhradí na základě předpisu platby. V případě, že nároky Provozovatele DS již poskytnuté platby nepřevýší, Provozovatel DS zbylou částku po započtení vlastních nároků Žadateli vrátí.

VI. Ostatní ujednání

1) Žadatel bere na vědomí, že stávající část zařízení distribuční soustavy uvedená v článku I. této smlouvy bude až do dokončení provedení přeložky, tj. až do doby kolaudace stavby přeložky zařízení distribuční soustavy pod napětím a do tohoto data nebude provedena jeho demontáž.

2) Žadatel bere na vědomí, že Provozovatel DS po provedení přeložky zůstává výhradním vlastníkem přeloženého zařízení ve smyslu § 47 zákona č. 458/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

3) Smluvní strany jsou zbaveny odpovědnosti za částečné nebo úplné neplnění povinností daných smlouvou v případech, kdy toto neplnění bylo výsledkem okolností vylučujících odpovědnost nebo za podmínek vyplývajících ze zákona č. 458/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

4) Tato smlouva může být měněna nebo doplňována pouze formou písemných a číslovaných dodatků, podepsaných oběma smluvními stranami.

5) Ostatní záležitosti touto smlouvou neupravené se řídí občanským zákoníkem č. 89/2012 Sb. v platném znění a energetickým zákonem č. 458/2000 Sb. v platném znění.

[redacted]

6) Obě strany se zavazují vzájemně se informovat o jakýchkoliv změnách nezbytných pro řádné provádění této smlouvy, zejména pak o změnách identifikačních údajů Žadatele a to nejpozději do 30 dnů od provedení této změny.
7) Veškerá práva a povinnosti z této smlouvy plynoucí přechází na právní nástupce obou smluvních stran.
8) Žadatel - fyzická osoba podpisem této smlouvy poskytuje souhlas ke zpracování svých osobních údajů správcem - společnosti E.ON Distribuce, a.s. a oprávněnými zpracovateli, zejména společností E.ON Česká republika, s.r.o. a E.ON Business Services Czech Republic s.r.o., všechny se sídlem F. A. Gerstnera 2151/6, České Budějovice, v rozsahu uvedeném v úvodních ustanoveních smlouvy, za účelem uzavření a plnění této smlouvy, a to na dobu trvání této smlouvy, nejpozději však do doby vypořádání veškerých nároků z této smlouvy vzniklých.
9) Ve smyslu ustanovení § 89a zákona č.99/1963 Sb., občanského soudního řádu se smluvní strany dohodly, že v případě řešení sporů soudní cestou bude místně příslušným soudem Okresní soud v Českých Budějovicích popř. Krajský soud v Českých Budějovicích.
10) Smlouva je vyhotovena ve dvou stejnopisech s platností originálu, z nichž každá ze stran obdrží po jednom výtisku.
11) Smluvní strany prohlašují, že se s textem této smlouvy seznámily a souhlasí s ním, na důkaz čehož ji oprávněné osoby obou smluvních stran stvrzují svými vlastnoručními podpisy.
12) Smlouva nabývá platnosti i účinnosti dnem jejího podpisu smluvními stranami.

VII. Akceptační ustanovení

1) K přijetí návrhu této smlouvy stanovuje Provozovatel DS akceptační lhůtu v délce 90 dnů od okamžiku odeslání návrhu této smlouvy Žadateli.
2) Smlouva je uzavřena za předpokladu, že Žadatel nejpozději do konce uvedené 90 denní lhůty vyhotovení smlouvy podepíše a zašle zpět Provozovateli DS. Jiná forma přijetí návrhu Smlouvy není možná. Pokud bude zaslaný podepsaný výtisk Smlouvy obsahovat jakékoliv vpisky, dodatky či odchylky, k uzavření smlouvy nedojde.
3) Marným uplynutím akceptační lhůty návrh této smlouvy zaniká.

Brno 30-10-2014
Dne:

Za Provozovatele DS:

[redacted]

E.ON Česká republika, s.r.o.
F. A. Gerstnera 2151/6
370 49 České Budějovice

[redacted]

Dne: 2. 12. 2014

[redacted]

Ing. Ladislav Dušek, předseda představenstva
PROGIO a.s.

[redacted]

13003191

EEIKA Brno s.r.o.
Kšírova 120, 619 00 Brno

Naše značka č.j.: 51
Vaše značka:
Datum: 11.6.2015
Vyřizuje: [redacted]

PROGIO a.s.
Slovákova 279/11
602 00 Brno

Věc: Oznámení o vstupu na pozemek

Stavba: Brno, Střední, Staňkova, st. úprava kVN 1303

Investor: E.ON Distribuce, a.s.

V současné době je zpracovávána projektová dokumentace na rekonstrukci (stavební úpravu) dosluhujícího kabelového vedení vysokého napětí 22 kV „vedení VN1303" a v menším rozsahu kabelového vedení nízkého napětí 0,4 kV, za účelem zajištění spolehlivé a bezporuchové dodávky el. energie odběratelům v dané lokalitě, vedené pod názvem: **Brno, Střední, Staňkova, st. úprava kVN 1303.**

Plánovaný požadovaný termín realizace této stavební úpravy je rok 2015

Práce budou prováděny podle stavebního zákona č. 183/2006 Sb., § 103 odst. 1, písm. e), bod 5 a § 79 odst. 2, písmeno s.

Rekonstrukce dosluhujícího vedení bude probíhat v Brně podél ulic Staňková, Dělostřelecká a Střední, na území MČ Brno-Královo Pole.

Při výměně stávajícího kabelového vedení vysokého nebo nízkého napětí dojde k zásahu do pozemku ve Vašem vlastnictví vjezdem stavebních mechanizmů a výkopem kabelové rýhy o hloubce 1,2 m pro vedení VN a případně 0,8 m pro vedení NN, bez změny původní trasy dosluhujícího vedení. Pozemek po skončení stavby bude uveden do původního stavu a případné škody budou uhrazeny - **Vše na náklad společnosti E.ON Česká republika, s.r.o.**

Při této rekonstrukci kabelového vedení NN 0,4 kV dojde k dotčení Vašich parcel p.č. 592/1, 592/21 zapsaných na LV č. 393, katastrální území Ponava.

Podle § 25 odst. 3f zákona č. 458/2000 Sb., má provozovatel právo vstupovat na cizí pozemky za účelem úpravy svého energetického zařízení.

Podle § 25 odst. 9 zákona č. 458/2000 Sb., je povinen šetřit práva vlastníka, vstup mu oznámit a uvést pozemek do předchozího stavu (případné škody uhradit).

V případě nejasností je možné zatelefonovat dotazy na níže uvedené telefonní číslo.

S pozdravem

[redacted] projektant.

[redacted]

DOŠLO DNE:
15 -06- 2015
č.j.: 15/1984

Sídlo firmy:
Kšírova 385/120
619 00 Brno
Reg.: KS v Brně, obch.
rejstřík, odd.C, vl. 34765

Bankovní spojení:
KB-Brno, Černá pole
č.ú. 7101150237/0100
IČ: 25573829
DIČ: CZ25573829

Kontakt:
Tel./Fax: 545 23 23 03
GSM 724 231 213
www.eeika.cz
e-mail: eeika@eeika.cz

ITIV
TÜV Austria Group
ISO 9001

IGM Ing. Milan Matoušek, Irkutská 3, 625 00 Brno
INŽENÝRSKÁ GEOLOGIE, GEOTECHNIKA

BRNO

PŘÍSTAVBA HOTELU AVANTI NA PARCELE p. č. 592/21 k. ú - Ponava

**ZÁVĚREČNÁ ZPRÁVA
INŽENÝRSKO GEOLOGICKÉHO, HYDROGEOLOGICKÉHO A
KOROZNÍHO PRŮZKUMU**

B R N O - d u b e n 2 0 1 5

4

IGM - Ing. Milan MATOUŠEK, Irkutská 3, 625 00 Brno
INŽENÝRSKÁ GEOLOGIE, HYDROGEOLOGIE A GEOTECHNIKA, tel./ fax. 05-4721 8230

Úkol : Brno-Přístavba hotelu AVANTI
Zak.číslo : 15 0006
Objednatel : PRIGO a. s., Slovákova 279/11, 60200 Brno
Řešitel : Ing. Milan Matoušek, Irkutská 312/3, 62500 Brno
Ev.č. ČGS : 708/2015

ZÁVĚREČNÁ ZPRÁVA

inženýrsko geologického, hydrogeologického a korozního průzkumu pro přístavbu hotelu AVANTI na parcele p. č. 592/21 k. ú. Ponava

v B R N Ě na Střední ulici

[redacted]

zodpovědný řešitel

Brno – duben 2015

Výtisk č. 4

OBSAH TEXTOVÉ ČÁSTI:

		strana
1.	Úvod	2
2.	Přehled přírodních poměrů	2
2.1	Archivní podklady	2
2.2	Geomorfologické, klimatické a seismické poměry	3
2.3	Geologické a hydrogeologické poměry	3
3.	Rozsah a metodika průzkumných prací	4
4.	Výsledky průzkumných prací	
4.1	Výsledky statického penetračního sondování	6
4.2	Geotechnické vlastnosti základových půd	7
4.3	Chemizmus podzemních vod	8
4.4	Výsledky vrtných prací	9
4.5	Výsledky korozního průzkumu	9
5.	Inženýrsko geologické hodnocení staveniště	9
6.	Závěr	11

SEZNAM PŘÍLOH:

1. Přehledná situace lokality v měřítku 1:50000
2. Situace průzkumných děl v měřítku 1:500
3.1 Geologické řezy 1-1´, 2-2´ v měřítku 1:200/400
3.2 Geologické řezy 3-3´, 4-4´ v měřítku 1:200/400
4. Dokumentace vrtů J1, J2 v měřítku 1:100
5. Fotodokumentace vrtů J1, J2
6. Grafy a protokoly statických penetračních sond SP3, SP4
7. Geotechnické profily statických penetračních sond SP3, SP4-výsledné zpracování
8. Měřická zpráva
9. Výsledky laboratorních zkoušek zemin z vrtů J1, J2
10. Výsledky chemických rozborů podzemních vod z vrtů J1, J2
11. Zpráva o provedení korozního průzkumu na lokalitě „Brno-přístavba hotelu Avanti“

POUŽITÁ LITERATURA:

1. Geologická mapa ČR, list Brno, v měř. 1:200 000 a Vysvětlivky ke geol. Mapě
2. ČS normy a předpisy : - ČSN 736133 „Návrh a provádění zemního tělesa pozemních komunikací“, ČSN EN ISO 14688-2a Geotechnický průzkum a zkoušení- Pojmenování a zatřiďování zeminy, ČSN 733050 „ Zemní práce“, ČSN EN 1997-1 Eurokód 7: Navrhování geotechnických konstrukcí-Část 1: Obecná pravidla a další související normy a předpisy.

ROZDĚLOVNÍK:

Výtisky č. 1- 4 : Objednatel PROGIO a.s. Brno
Výtisky č. 5 a 6 : Archiv řešitele úkolu a ČGS Praha

počet výtisků zprávy: 6

1. ÚVOD

Na základě smlouvy o dílo uzavřené mezi firmou Progio a. s. Brno a řešitelem tohoto úkolu, byl proveden podrobný geotechnický a korozní průzkum pro přístavbu hotelu Avanti na parcele p. č. 592/21 k. ú. Ponava v Brně na Střední ulici. Zájmovým prostorem pro přístavbu je stávající parkoviště hotelu Avanti. V ZM ČR v měřítku 1:50000 je zájmový prostor kartograficky znázorněn na listu mapy č. 24 -32 „Brno", viz příloha č. 1.

Přístavbou má být další budova hotelu o půdorysném rozměru cca 52 x 35 m, která bude se současnou budovou hotelu výhledově propojena patrně nadzemním krčkem. U přístavby se předběžně počítá se 7 mi nadzemními a 5 ti podzemními podlažími. Podzemní podlaží budou využívána téměř výhradně pro garážování osobních vozidel hotelových hostů. Kapacitně mají pokrýt potřeby jak stávající, tak i budoucí hotelové budovy. Konstrukci přístavby bude patrně tvořit železobetonový skelet s výplňovým zdivem, navazující na železobetonovou konstrukci podzemní části. Podzemní část bude nutno zakládat pod ochranou těsnicích žb. stěn. Z výše uvedeného vyplývá, že přístavba je stavební konstrukcí náročnou na zakládání.

Účelem průzkumu bylo co nejdetailnější vyšetření geologických, hydrogeologických a základových poměrů celého zájmového prostoru, s ohledem na předpokládané náročné hloubkové zakládání podzemní části uvažovaného objektu přístavby. Součástí průzkumných prací byl i korozní průzkum, zaměřený na zjištění intenzity a směru působení bludných proudů.

Pro provedení průzkumu byly objednatelem poskytnuty digitální podklady, sestávající z:

- pracovní situace č.2 obsahující zákres podzemních vedení, půdorys přístavby, a předběžný návrh umístění sond
- situace zaměření staveniště.

Úkol byl evidován u České geologické služby-Geofondu Praha dne 16.3.2015 pod evid .č. 708/2015 ve smyslu vyhlášky č.282/2001 Sb. zákonů.

2. PŘEHLED PŘÍRODNÍCH POMĚRŮ

2.1 Archivní podklady

Přímo v místě navržené přístavby nejsou v archivu ČGS Geofondu Praha k dispozici žádná průzkumná díla. V blízkém okolí ve vzdálenosti do 200 m je několik málo průzkumných vrtů, ale ty, vzhledem k malým hloubkám (do 10 m p. t.) nebyly provedeny do pevnějších vrstev miocenního podloží. Proto z hlediska použitelnosti pro hloubkové zakládání přístavby nemají potřebného významu a nejsou zde uváděny.

2.2 Geomorfologické, klimatické a seismické poměry

Podle regionálního členění reliéfu ČSR (B. Balatka a kol., GÚ ČSAV Brno, 1971) patří zájmové území do soustavy Česko-moravské, podsoustavy Brněnské vrchoviny, celku Bobravské vrchoviny, podcelku Řečkovicko-kuřimského prolomu.

Orograficky se jedná o prolom se střední nadmořskou výškou 313,8 m n.m. Zájmový prostor je téměř rovinný s nepatrným úklonem k východu. Terén zde kolísá v rozmezí výšek 213,4 – 213,9 m n.m. (sklon terénu ve směru od Z k V).

Z klimatického hlediska je území řazeno do teplé oblasti třídy T2 s ročním úhrnem srážek od 550 do 700 mm. Počet mrazových dnů se pohybuje v rozmezí 100 – 110.

Z hlediska zemětřesné činnosti patří území do oblasti s

5-tým stupněm

maximální intenzity zemětřesení podle mezinárodní makroseismické stupnice Mercalli - Cancani - Siebergovy (M.C.S.) a podle četnosti pozorovaných makroseismických účinků do oblasti se 3 – 5-ti účinky zemětřesení, pozorovanými do r.1960 (viz. atlas ČSR, ČSAV Praha 1961).

2.3 Geologické a hydrogeologické poměry

Území průzkumu leží poblíž západního okraje Karpatské čelní hlubiny v místě, kde je brněnský masív rozdělen na severní a jižní část hlubší příkopovou propadlinou řečkovicko - kuřimského prolomu. Ten je zde vyplněn, stejně jako okrajové partie čelní hlubiny, převážně mořskými sedimenty miocénu. Jeho povrchové partie jsou zastoupeny převážně vápnitými jíly (tégly), méně pak písky a lithothamniovými vápenci. V souvrství vápnitých jílů, místy písčitých, se ojediněle objevují plytké polohy nebo čočkovitá tělesa jemnozrnných bělošedých vápnitých písků, častěji však jde jen o poprašky těchto písků na vrstevních plochách. Povrch miocenního podloží byl ve zkoumané části zájmového prostoru sondáží zastižen v hloubce od 10,3 do 11,3 m pod povrchem terénu, tj. v rozmezí kót 202,24 – 203,57 m n.m.

Pokryvným útvarem miocénu jsou kvartérní fluviální, rybniční a antropogenní sedimenty, tvořící výplň širší aluviální nivy říčky Ponávky. Fluviální sedimenty jsou zde zastiženy pouze plytkým souvrstvím povodňových hlín a náplavů stáří holocenního, nasedajících pak zřejmě na bazální vykliňující polohu souvrství terasových písků s příměsí štěrku, která je stáří patrně již pleistocenního. Na souvrství fluviálních sedimentů nasedají pak mocnější polohy rybničních usazenin recentního stáří, tvořené tmavohnědými až šedočernými hlinitopísčitými až jílovitopísčitými nízko organickými zeminami. Rybniční sedimenty jsou pak překryty povrchovým souvrstvím převážně hlinitých navážek s proměnlivým ale relativně malým obsahem stavebního rumu. Tyto navážky pocházejí z období po 2. světové válce, kdy byl zdejší členitý a bahnitý terén aluviální nivy Ponávky s řadou rybníků zvýšen a upraven návozem z rozbombardovaných částí Brna. Mocnost navážek zde kolísá v rozmezí mezi 5 ti až 6 ti metry.

Podzemní vody v prostoru staveniště jsou zčásti poříčního, zčásti infiltračního charakteru. Zvodňují souvisle bazální polohy propustných říčních terasových písků a štěrků. Hladina podzemní vody je zde napjatá a její piezometrická úroveň byla sondáží zastižena přibližně v úrovni kót 208,9 – 209,1 m n. m., tj. mezi 4,5 – 4,8 m pod úrovní

současného terénu. Hladina podzemní vody zde nějak výrazně nekolísá, jak lze vyčíst z úrovní ustálených hladin v okolních archivních vrtech. V současné době se na kolísání hladiny podzemní vody bude patrně nejvíce podílet kanalizační síť. Lze na to soudit z toho, že hladina podzemní vody v blízkém okolí i místě samém poměrně rychle reaguje na intenzitu srážek, přičemž hladina p. vody vesměs nevystupuje nad úroveň stropu kanalizace.

3. ROZSAH A METODIKA PRŮZKUMNÝCH PRACÍ

Průzkumné práce sestávaly z provedení 2 vrtaných sond J1 a J2, provedených do hloubky 15,0 m a dvou sond těžké statické penetrace SP3 a SP4, provedených do hloubky 25,0 m. Sondy statické penetrace byly provedeny dne 26. 2. 2015 a vrtané sondy pak ve dnech 9. a 10. 3. 2015.

Statické penetrační sondování, v počtu výše zmíněných 2 sond, provedla v subdodávce firma TERRATEST s.r.o. Lázně Toušeň. Penetrační sondáž provedl operátor ing. J. Pechar těžkou statickou penetrační soupravou typu GOUDA - Holland, zabudovanou do nákladního vozidla T 815. To je konstrukčně upraveno tak, aby současně tvořilo potřebnou protizátěž pro vlastní sondování a souprava tak nemusela být kotvena soustavou kotevních vrtů. Sondováno bylo diskontinuálně v hloubkových intervalech po á 0,2 m, v nichž byly automatickým registračním přístrojem digitálně odečítány a zaznamenávány veškeré naměřené hodnoty penetračních veličin QC, QS a QT - význam veličin viz příloha č. 6. Sondování bylo prováděno speciálním mechanickým hrotem podle holandského patentu č. 79768, umožňujícího mimo přímé zjišťování statického penetračního odporu na špici sondy - Q_{ST} , rovněž měření specifického tření v oblasti těsně nad hrotem sondy - F_s. Poslední měřenou veličinou je pak totální penetrační odpor sondy QT, zahrnující odpor hrotu a celkové tření na plášti tlačného soutyčí a třecí manžetě vlastního hrotu. Z naměřených hodnot Q_{ST} a Fs byl výpočtově stanoven tzv. třecí poměr - R_f, sloužící k určení přibližného granulometrického složení zemin a hornin, jimiž hrot sondy procházel. Jeho hodnota je v záznamech a grafech penetračních veličin udána v procentech.

Pro spolehlivost získávaných penetračních údajů je daná souprava vybavena speciálním zařízením pro udržování konstantní rychlosti sondování v celém rozsahu tlačné síly. Navíc je pravidelně v měsíčních intervalech prováděna ve státní zkušebně kontrola speciálního cejchovacího zařízení pro kontrolu měřícího penetračního systému, dodaného s certifikátem kvality od renomovaného výrobce použité penetrační soupravy. Vlastní cejchování měřícího penetračního systému je prováděno u každé penetrační sondy před, a po jejím ukončení, aby byly vyloučeny jakékoliv výraznější chyby z titulu měření. Celková metráž penetrační sondáže činila 50,0 m. Hloubka sond byla volena s ohledem na předpokládanou hloubku vetknutí podzemních těsnicích stěn a dosahu aktivní zóny působení napětí od zatížení stavbou.

. V následující tabulce je uveden úplný přehled údajů o provedených sondách :

Tab. č. 1 - Statické penetrační sondy - přehled údajů o sondách

Označení a číslo sondy	Výška ústí sondy (m n.m.)	Hloubka sondy (m)	Datum hloubení	Ustálená hladina podzemní vody			Vzorek vody
				m p.t.	m n.m.	Za-m	ks
SP 3	213,41	15,0	26.2.2015	4,50	208,91	-	-
SP 4	213,85	15,0	26.2.2015	1,70	Zaval.	0,5	-
Celkem		50,0 m					

Vrtné práce provedla v subdodávce firma GeoVank s.r.o., se sídlem v Čebíně. Okr. Brno venkov. Práce provedla osádka vrtmistra z. Konicara pojízdnou strojní vrtnou soupravou URB 2A. Vrtáno bylo jádrovým způsobem bez použití vodního výplachu, nářadím o průměru 156 mm od povrchu terénu do hloubek 7 – 8 m. Pak byly vrty zapaženy manipulačními pažnicemi průměru Ø 152 mm do hloubky 11,5 až 12,0 m s ohledem na výskyt podzemní vody a dále bylo v hloubení pokračováno konečným průměrem Ø 137 mm. Vrty byly ukončeny v hloubce 15,0 m v polohách pevným miocenních jílů. V následující tabulce je uveden úplný přehled údajů o vrtech:

Tab. č. 2 - Vrtané sondy - přehled údajů o sondách

Označení a číslo sondy	Výška ústí sondy (m n.m.)	Hloubka sondy (m n.m.)	Datum hloubení	Hladina podzemní vody			Pažení		Vzorek			
				nar. m p.t.	ust. m p.t.	ust. m n.m.	od-do (m)	průměr Ø(mm)	N ks	P ks	T ks	V ks
J 1	213,54	15,0	9.3.15	4,50	4,50	209,04	0-11,5	152	1	1-	-	1
J 2	213,87	15,0	10.3.15	-	-	209,07	0-12,0	152	2	-	-	1
Celkem		30,0 m							3	1	-	2

V tabulce značí : N - neporušený vzorek zeminy P - porušený vzorek zeminy
T - technologický vzorek zeminy V - vzorek podzemní vody

Z vrtů byly formou vrtného jádra odebírány průběžné dokumentační vzorky zemin, které byly ukládány do normalizovaných PVC vzorkovnic délky 1,0 m a následně geologicky a fotograficky dokumentovány. Tyto vzorky byly po prvotní geologické a fotografické dokumentaci skartovány. Z obou vrtů byly odebírány porušené a neporušené vzorky zemin z reprezentativních poloh základových půd. Z vrtu J1 to byl poloporušený vzorek zeminy z hloubky 6,9-7,0 m a neporušený vzorek z hloubky 14,7-15,0 m. Z vrtu J2 byly odebrány 2 neporušené vzorky zemin z hloubek 12,2-12,3 m a 14,0-14,2m. Z obou vrtů pak byly odebrány i vzorky podzemní vody k analytickým rozborům pro stavební účely. Vzorky zemin byly předány do akreditované laboratoře mechaniky zemin Gematestu s.r.o. Praha sídlem v Černošicích u Prahy. Vzorky podzemní vody pak byly postoupeny laboratoři ALS Czech Republic, s.r.o. Praha, pobočce Brno, sídlem na Staňkové ul. v Brně.

Vrty i sondy statické penetrace byly vytýčeny a současně polohově a výškově zaměřeny měřickou kanceláří Hloušek s.r.o. Brno dne 26. 2. 2015., viz „Protokol o vytýčení" v příloze č. 8.

Korozní průzkum provedla v subdodávce firma KrausGeo Brno, sídlem na Bráfo-

vé ul. v Brně dne 5. 3. 2015. Výsledky průzkumu jsou uvedeny v samostatné zprávě v příloze č. 11.

4. VÝSLEDKY PRŮZKUMNÝCH PRACÍ

4.1 Výsledky statického penetračního sondování

Jsou rozděleny do dvou celků a to:

a)vlastního vyhodnocení - interpretace naměřených hodnot a jejich graficko písemné dokumentace uvedené v příloze č. 6

b)kvalitativního a kvantitativního vyhodnocení interpretovaných základních penetračních veličin, zpracovaného formou geotechnických profilů penetračních sond, uvedených v příloze č. 7.

Komentář k vlastnímu vyhodnocení měřených údajů penetračních veličin je uveden jak v předchozím textu, tak v příloze č. 6 - „Poznámkách k předběžné interpretaci", takže zde není blíže rozváděn.

V kvalitativním vyhodnocení sondáže bylo provedeno základní rozvrstvení jednotlivých penetračních sond do vrstev a poloh zemin a hornin podle vyhodnoceného pravděpodobného granulometrického složení a tyto vrstvy a polohy byly dále rozděleny do dílčích poloh přibližně stejných geotechnických vlastností. Podle výsledků kvalitativního vyhodnocení bylo pak provedeno zařazení jednotlivých vrstev a poloh zemin do klasifikačních tříd a skupin základových půd podle ČSN 736133 „ Návrh a provádění zemního tělesa pozemních komunikací", které je v podstatě totožné s klasifikačním tříděním bývalé ČSN 731001 „Základová půda pod plošnými základy". Toto je provedeno v příloze č. 7. Zatřídění je zde uvedeno ve sloupci „Interpretovaný geologický a geotechnický popis z penetrace (složení a základní vlastnosti základových půd)" a je dáno do závorek, protože se jedná o zatřídění, i když poměrně velmi spolehlivé, pouze nepřímé. Současně s tímto zatříděním jsou spolu s popisem uváděny i třídy těžitelnosti základových půd, podle dnes již neplatné ČSN 733050 „Zemní práce". Ty jsou značeny písemným symbolem „T" s uvedením čísla třídy, např. „T1" značí třídu těžitelnosti „1" citované normy.

V následujícím kvantitativním vyhodnocení byly výpočtově, pomocí empirických korelačních vztahů, odvozeny oedometrické moduly stlačitelnosti z penetrace - $E_{oed,p}$ spolu s příslušným Poissonovým číslem „ν" a výpočtově, pomocí ryze fyzikálních vztahů, pak vyšetřeny pevnostní charakteristiky úhlu vnitřního tření „φ" a kohese „c" v totálních, a u nesoudržných zemin pak v efektivních parametrech.

Výsledné hodnoty základních (přetvárných a pevnostních) charakteristik základových půd $E_{oed,p}$, φ', φ_u, c_u a Poissonova čísla - „ν" jsou uvedeny v geotechnických profilech penetračních sond již zmíněné přílohy č. 7, tohoto elaborátu. Zde nutno podotknout, že hodnoty modulu deformace z penetrace jsou ekvivalentní hodnotám oedometrického modulu stlačitelnosti E_{oed}.

4.2 Geotechnické vlastnosti základových půd

Normové charakteristiky základových půd, vyšetřené statickými penetračními zkouškami jsou již přímo uvedeny v geotechnických profilech penetračních sond v přílohách č. 7. Vystihují přetvárné a pevnostní charakteristiky základových půd v místech provedených penetračních sond, a to od povrchu terénu až do jejich konečných hloubek. Geotechnických profilů sond lze proto přímo použít jako výpočtových modelů pro vyšetření deformací základových půd pod hloubkovými základy, případně jich lze speciálními postupy využít jako modelových zkoušek pro návrh hloubkových základů. Každou sondu je nutno použít jako samostatný výpočtový model.

V profilech sond jsou uvedeny i normové hodnoty objemových hmotností základových půd. Ty lze totiž s dostatečnou přesností platné pro uvedené zatřídění základových půd a jsou převzaty z tabulek směrných normových charakteristik základových půd, uvedených pro tyto účely v příloze č. 5 dnes již neplatné ČSN 731001 „Základová půda pod plošnými základy".

V geotechnických profilech penetračních sond mají použité symboly následující význam:

$E_{oed,p}$ - oedometrický modul stlačitelnosti určený z penetrace (platí přibližně pro rozsah přitížení v rozmezí od 0,1 do 0,4 MPa)

φ_u (φ') - úhel vnitřního tření v totálních, eventuálně v efektivních parametrech

c_u (c') - totální (efektivní) kohese

ν - Poissonovo číslo.

Provedená penetrační sondáž dostatečně vystihuje základové poměry prakticky celého areálu. Všechny penetrační sondy byly ukončeny v dostatečně únosných partiích miocenního podloží. V geologických řezech příloh č. 3 je toto podloží rozvrstveno do tří základních poloh, daných stupni konzistence zemin. První poloha zahrnuje zeminy měkké až tuhé konzistence, druhá pak zeminy tuhé a třetí zeminy pevné konzistence.

Při návrhu hloubkových základů lze vycházet jednak z normových charakteristik základových půd, uvedených v geotechnických profilech penetračních sond v přílohách č. 7, jednak z výsledků deformačních a pevnostních charakteristik základových půd, vyšetřených laboratorními zkouškami na vzorcích zemin odebraných z vrtů. laboratorních zkoušek za použití totálních pevnostních charakteristik. Pro výpočty a dimenzování podzemních konstrukcí (kotev, pilot a podzemních těsnicích stěn) je třeba použít efektivních smykových parametrů, vyšetřených u jílovitých zemin miocenního podloží průkaznými laboratorními zkouškami.

U antropogenních, rybničních a fluviálních poloh soudržných zemin kvartérního pokryvu, kde odběr neporušených vzorků zemin nebylo možno provést zejména z důvodů obsahu pevných úlomků nebo naopak nízké nebo velmi variabilní konzistence zemin, doporučuji, **pro níže uvedené třídy základových půd,** použití následujících hodnot efektivních smykových parametrů, stanovených řešitelem tohoto úkolu odborným odhadem na základě zkušeností s obdobnými zeminami v závislosti na stupních konzistence I_C , uvedených jak v profilech penetračních sond příloh č. 7 ve sloupci „In-

terpretovaný geologický a geotechnický popis ...." , tak v dokumentačních profilech vrtaných sond přílohy č. 4 takto:

Polohy navážek:

1. Písčité zeminy tř. F3 tuhé konzistence, I_C =0,50 – 0,60 :
   $\varphi' = 25°$, $c' = 12$ kPa, $\gamma_n = 18{,}0$ kNm^{-3}
2. Písčité jíly tř.F4 měkké až velmi měkké konzistence, I =0,2-0,3:
   $\varphi' = 22°$, $c' = 10$ kPa, $\gamma_n = 18{,}5$ kNm^{-3}
2. Hlíny s nízkou plasticitou tř. F5, měkké až tuhé konzistence, I =0,40-0,60 :
   $\varphi' = 19°$, $c' = 12$ kPa, $\gamma_n = 20{,}0$ kNm^{-3}
3. Hlinité štěrky FG4středně ulehlé, I_D =0,35-0,5:
   $\varphi' = 30°$, $c' = 0$ kPa, $\gamma_n = 19{,}0$ kNm^{-3}

Polohy rybničních sedimentů:

5. Písčité jíly tř. F4 měkké až velmi měkké konzistence, I_C =0,20-0,30 :
   $\varphi' = 22°$, $c' = 10$ kPa, $\gamma_n = 18{,}5$ kNm^{-3}
6. Písčité jíly tř. F4, měkké až tuhé konzistence, I_C =0,40-0,60 :
   $\varphi' = 23°$, $c' = 12$ kPa, $\gamma_n = 18{,}5$ kNm^{-3}
7. Jíly střední plasticity tř. F6, měkké konzistence, I_C =0,30-0,40 :
   $\varphi' = 17°$, $c' = 10$ kPa, $\gamma_n = 21{,}0$ kNm^{-3}
8. Jíly střední plasticity tř. F6, tuhé konzistence, I_C =0,6-0,7:
   $\varphi' = 18°$, $c' = 12$ kPa, $\gamma_n = 21{,}0$ kNm^{-3}

U jílovitých zemin miocenního podloží, prošetřených laboratorními zkouškami lze vycházet z následujících pevnostních charakteristik:

9. Jílovité zeminy tříd F7 a F8 tuhé konzistence, I_C =0,5 – 0,9 :
   $\varphi' = 17°$, $c' = 10$ kPa, $\gamma_n = 21{,}0$ kNm^{-3}
10. Jílovité zeminy tříd F7 a F8, pevné konzistence, I_C =1,0-1,1:
    $\varphi' = 25°$, $c' = 16$ kPa, $\gamma_n = 20{,}5$ kNm^{-3}
10. Jílovité zeminy tříd F7 a F8, pevné konzistence, I_C >1,1:
    $\varphi' = 25°$, $c' = 20$ kPa, $\gamma_n = 20{,}5$ kNm^{-3}

4.3 Chemizmus podzemních vod

Z chemických rozborů vzorků podzemních vod, odebraných z vrtů J1 a J2 je vidět, že podzemní voda vykazuje slabou agresivní povahu vůči betonovým konstrukcím obsahem síranových iontů v množství od 306 do 411 mg/l vody a je tedy nutno ji klasifikovat ve smyslu ČSN EN 206-1 ve skupině **XA1** jako slabě agresivní chemické prostředí. Podle celkových výsledků zkoušek lze podzemní vodu používat k výrobě a ošetřování betonu.

4.4 Výsledky vrtných prací

Byly zpracovány v souladu s eurokódem 7 a dalšími souvisejícími čs. normami a předpisy formou písemné a fotografické dokumentace, viz použitá literatura v úvodu tohoto posudku.

V písemné dokumentaci vrtů jsou veškeré litologicky a geotechnicky odlišné polohy zemin podrobně petrograficky a geotechnicky popsány a zatříděny do klasifikačních skupin a tříd základových půd podle normy ČSN 736133, která je z hlediska klasifikace základových půd totožná s dnes již neplatnou ČSN 731001. Dále bylo provedeno zatřídění do tříd těžitelnosti dle již neplatné ČSN 733050 „Zemní práce", která byla nahrazena dosud jen ČSN 736133, ale třídy těžitelnosti v ní platí jen pro návrh a provádění velkoobjemových prací při stavbách zemních těles silničních komunikací. Pro maloobjemové práce v pozemním stavitelství se dosud používá zatřídění do tříd těžitelnosti dle ČSN 733050, neboť pro tyto práce nebyla ještě vypracována příslušná národní norma.

4.5 Výsledky korozního průzkumu

Jsou uvedeny v samostatné zprávě tvořící přílohu č. 11.

5. INŽENÝRSKO GEOLOGICKÉ HODNOCENÍ STAVENIŠTĚ

Z geologických poměrů, vyšetřených jak vrtnou, tak penetrační sondáží vyplývá, že **základové poměry** v rozsahu celého budoucího staveniště je třeba, s ohledem na poměrně mocné souvrství povrchových navážek a rybničních sedimentů, hodnotit jako **složité.** Základové půdy, tvořené právě zmíněnými zeminami, jsou zde uloženy v průměrné mocnosti pohybující se okolo 10 ti metrů. Konzistence zemin se pohybuje mezi měkkou až tuhou, lokálně až velmi měkkou.

Jílovité sedimenty miocenního podloží od hloubek 10,5 – 11,0 m zhruba do hloubky 12,0 – 13,0 m jsou tuhé, pod uvedenou hranicí, pak pevné konzistence. V hloubkách mezi cca 18 – 25 m byly zjištěny polohy písčitých jílů s ojedinělými tenkými proplástky jemnozrnných až jílovitých písků mocnosti do několika málo cm až mm, které jsou místy fosilně zvodnělé, tzn., že v těchto patrně čočkových vrstvičkách jsou uzavřené nevýrazné horizonty podzemní vody. Existenci vody dokazují výrazné poklesy konzistence jílů při styku s nimi, kdy konzistence poklesne z pevné na tuhou až téměř měkkou, viz sonda SP3 v hloubce 20,2 m. Tato drobná lokální zvodnění však založení podzemní části přístavby hotelu nebudou ovlivňovat. Podstatné je však souvislé zvodnění vrstvy písků se štěrkem při spodní bázi kvartérního pokryvu. Hladina podzemní vody je zde napjatá s piezometrickou úrovní v hloubce okolo 4,5 m pod povrchem dnešního terénu.

Podzemní vody podle rozborů vzorků z vrtů J1 a J2 vykazují slabou síranovou agresivitu stupně XA1. Podzemní základové konstrukce, které budou s těmito vodami ve styku, postačí chránit **primární ochranou**, spočívající v použití síranovzdorného cementu a použitím vyšší dávky cementu k výrobě betonu a to v množství nejméně 350 kg cementu na 1 m^3 betonu. Rovněž se doporučuje použití hydraulicky aktivních přímě-sí, zejména popílků, případně i provzdušnění betonové směsi.

U objektu přístavby se počítá až s 5 ti podzemními podlažími, tj s hloubkou založení okolo 15 – 18 m pod úrovní terénu. Tak hluboký výkop v relativně málo tuhém základovém prostředí s hladinou podzemní vody v hloubce cca 4,5 m p.t. je možné provést jen pod ochranou kotvených, železobetonových, těsnicích, podzemních stěn. V úvahu přicházejí podzemní stěny milánského typu, hloubené drapákovým způsobem s tloušťkou stěn 60 nebo 90 cm, případně pilotové stěny berlínského typu, které jsou však do daných hloubek méně vhodné s ohledem na přesnost provádění. Hloubení stěn se provádí pod ochranou těžkého výplachu.

Obvodové těsnicí stěny budou současně sloužit i jako hloubkový základ pro nadzemní konstrukci objektu. Vnitřní nosné konstrukce lze ve dně základové jámy založit plošně na základové desce, protože zde od tíhy stavby (jak nadzemní tak podzemní části) lze odečíst tíhu výkopu, čímž se značně, ne-li zcela eliminuje sedání stavby. Je však nutné posoudit vliv zvedání dna výkopu základové jámy po odlehčení výkopem. Tato otázka je blíže řešena v lit. Z. Bažanta „Problémy zakládání staveb, Academia Praha 1966, str.92.

Podzemní stěny musí být ve stavebním stádiu, v daných základových poměrech, po výšce kotveny v několika úrovních. Samotná stěna se pak řeší jako spojitý nosník zatížený aktivním a pasivním zemním tlakem a hydrostatickým tlakem pod hladinou podzemní vody. Po vytěžení zemin a založení vnitřní konstrukce objektu budou podzemní stěny v provozním stádiu rozepřeny stropními konstrukcemi.

Protože návrhem hlubokých suterénů až o 5 ti podzemních podlažích je třeba zajistit parkovací kapacitu pro osobní vozidla hotelových hostů, je zde ještě jiné řešení pro splnění požadované kapacity parkování. Jedná se o kruhové podzemní prostory vytvořené kotvenými, pilotovými, podzemními stěnami o průměru 18 m. Ve středním mezikruží průměru 6 m se pak vybuduje systém pro automatické zavážení vodidel do jednotlivých parkovacích boxů v příslušných podzemních podlažích. Tento systém parkování je zcela automatizován a naprosto zamezuje jakýmkoliv krádežím ve vozidlech, či krádežím vozidel samotných. Pro potřeby hotelu by patrně byly postačující 3 takovéto kruhové podzemní stavby. Je však třeba ještě uvážit, že obvodové stěny nadzemní části přístavby hotelu by musely být zakládány na samostatných hloubkových základech – pilotách. Veškeré alternativy podzemního zakládání bude proto třeba ekonomicky posoudit a vybrat cenově nejpřijatelnější alternativu.

Návrh podzemních stěn a hloubkových základů se provede podle zásad platných pro 3. geotechnickou kategorii, za použití normových charakteristik základových půd, uvedených pro všechny typy zastižených základových půd jak v geotechnických profilech penetračních sond přílohy č. 7, tak v kapitole 4.2 této zprávy.

Při zakládání podzemní části objektu se musí počítat s čerpáním případného drobného průsaku podzemní vody svislými stěnami, ale zejména pak s čerpáním většího objemu povrchových srážkových vod, což v případě přívalových srážek může činit až několik desítek m^3 vody. Pro tento případ musí být při hloubení výkopu zřízeno několik čerpacích jímek a musí být k dispozici i záložní zdroje el. energie pro případ výpadku elektrického proudu.

4. ZÁVĚR

Hloubkové zakládání přístavby nebude jednoduchou záležitostí. Bude třeba vyřešit celou řadu problémů spojených s těžbou a odvozem výkopků a jejich ukládáním na skládky nebo do jiných prostor, např. vytěžených lomů apod., protože se bude jednat o poměrně značný objem zemin, které jen výjimečně bude možno využít k rekultivaci jiných ploch. Při strojním těžení v měkkých polohách navážek a níže ležících rybničních sedimentů bude patrně nutno dočasně zpevňovat povrch výkopu, aby nedocházelo k boření těžších strojů. V jílovitých zeminách miocenního podloží bude pohyb ztěžován zejména po dešťových srážkách, neboť se jedná o zeminy vysoce lepivé.

Za zmínku stojí ještě se zmínit o provádění radonového průzkumu. Ten v současné době nelze s ohledem na zpevněné plochy celého areálu provádět a bude jej možné uskutečnit až po skrytí povrchové zpevněné plochy. Také ochrana proti radonu bude v podzemních prostorách poměrně komplikovaná a bude ji patrně nutno řešit důkladným větráním suterénů.

Při návrhu přístavby je třeba věnovat pozornost i protikorozní ochraně železobetonových konstrukcí před působením bludných proudů. To se zajišťuje dostatečným krytím výztuže o tloušťce nejméně 50 mm a případně i katodickou ochranou výztuže a jejím rozdělením do několika samostatných celků vzájemně nepropojených. Celá problematika ochrany proti bludným proudům je poměrně složitou záležitostí a je potřeba ji citlivě řešit.

Vzhledem k blízkosti hluboké stavební jámy ke stávajícímu objektu hotelu bude nutné, při návrhu podzemní stěny bližší k hotelu, stěnu dimenzovat na klidový a pasivní zemní tlak, totéž patrně i na straně do ulice Střední, aby případným posunem kotvené stěny, počítané na aktivní zemní tlak, nedošlo k poruchám silniční komunikace.

Ve fázích projektové přípravy i při realizaci stavby je možné další problematiku konzultovat s řešitelem tohoto úkolu.

V Brně: 22. 4. 2015 Vypracoval: Ing. Milan Matoušek

PŘÍLOHY

Úkol : Brno-přístavba hotelu Avanti
Zak.č. : 15 0006

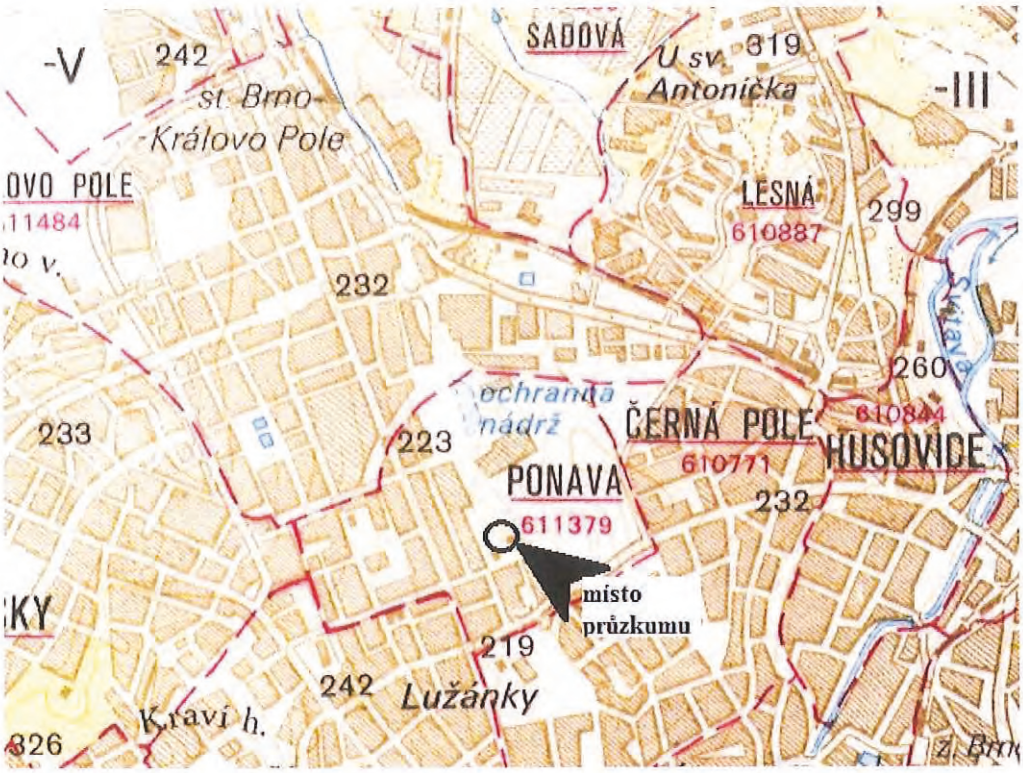

ZM ČR, list : 24-32 „Brno“
Měřítko 1:50 000

ZODPOVĚDNÝ ŘEŠITEL:	MÍSTO : BRNO	ING.MILAN MATOUŠEK – IGM INŽENÝRSKÁ GEOLOGIE GEOTECHNIKA IRKUTSKÁ 3, 625 00 BRNO
ING.MILAN MATOUŠEK	KRAJ : JIHOMORAVSKÝ	
	INVESTOR : PRIGO a .s., Slovákova 279/11 60200 Brno	
NÁZEV ÚKOLU : **BRNO-PŘÍSTAVBA HOTELU AVANTI**		FORMÁT A4 DATUM 4.2015 ZAK.ČÍSLO 15 0006
OBSAH VÝKRESU: PŘEHLEDNÁ SITUACE LOKALITY		MĚŘÍTKO: 1:50000 Č.VÝKRESU: 1.

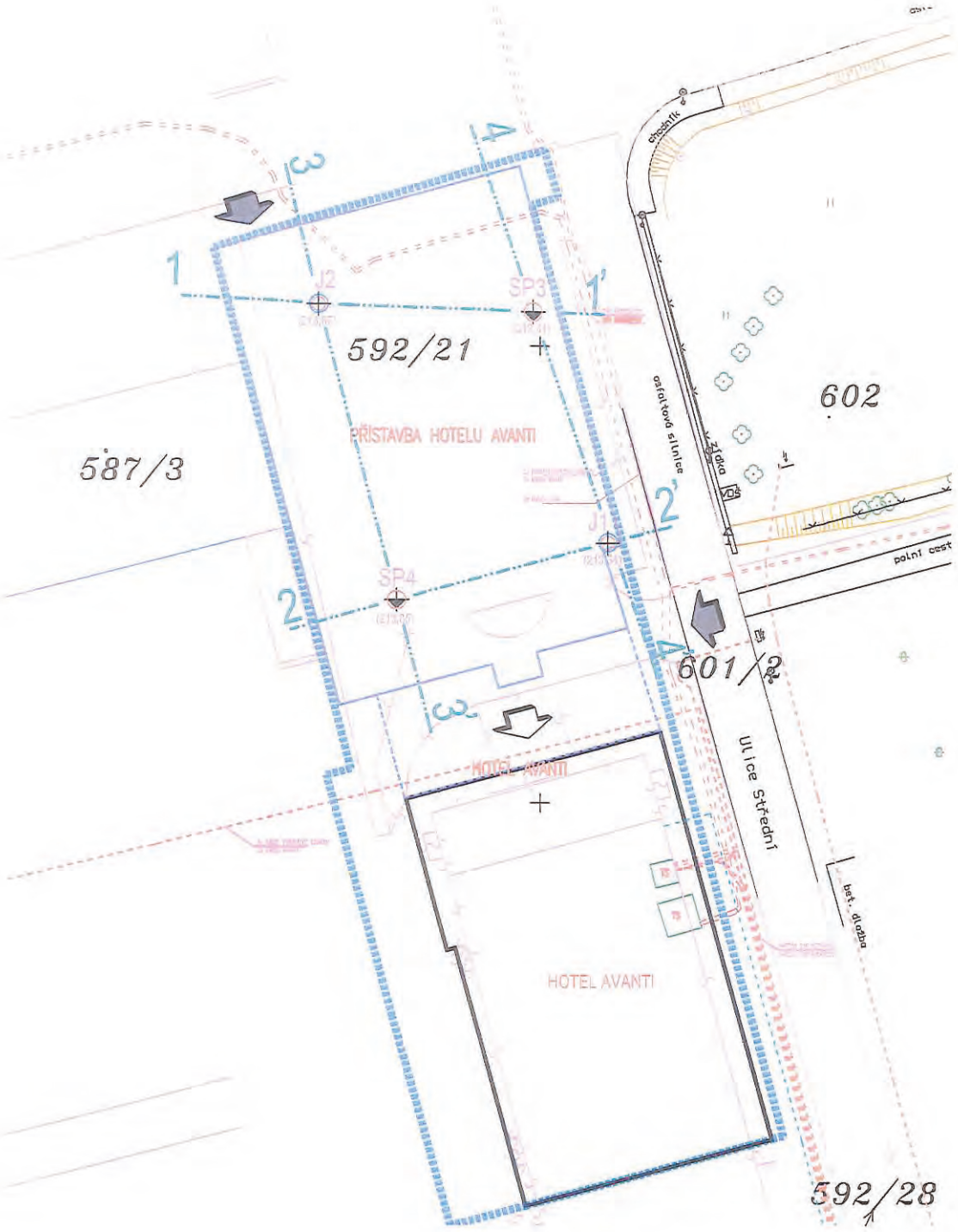

S

LEGENDA:

- SP3, SP4 - SONDY STATICKÉ PENETRACE, TERRATEST LÁZNĚ TOUŠEŇ, 2.2015
- J1, J2 - VRTANÉ SONDY, GEOVANK ČEBÍN, 3.2015
- LINIE GEOLOGICKÝCH ŘEZŮ 1 -1 AŽ 4 -4
- PŮDORYS BUDOUCÍ PŘÍSTAVBY HOTELU AVANTI
- HRANICE STAVENIŠTĚ - POZEMKU

Výškový systém : B.p.v.
Souřadný systém : JTSK

ZODPOVĚDNÝ ŘEŠITEL:	MÍSTO : BRNO	ING.MILAN MATOUŠEK - IGM INŽENÝRSKÁ GEOLOGIE GEOTECHNIKA IRKUTSKÁ 3, 625 00 BRNO
ING.MILAN MATOUŠEK	KRAJ : JIHOMORAVSKÝ	
	INVESTOR: PROGIO a.s., Slovákova 279/11,60200 Brno	
NÁZEV ÚKOLU: BRNO - PŘÍSTAVBA HOTELU AVANTI	FORMÁT	A3
	DATUM	4.2015
	ZAK.ČÍSLO	15 0006
OBSAH VÝKRESU: SITUACE PRŮZKUMNÝCH DĚL	MĚŘÍTKO: 1:500	Č.VÝKRESU: 2.

Ř E Z 1 - 1'

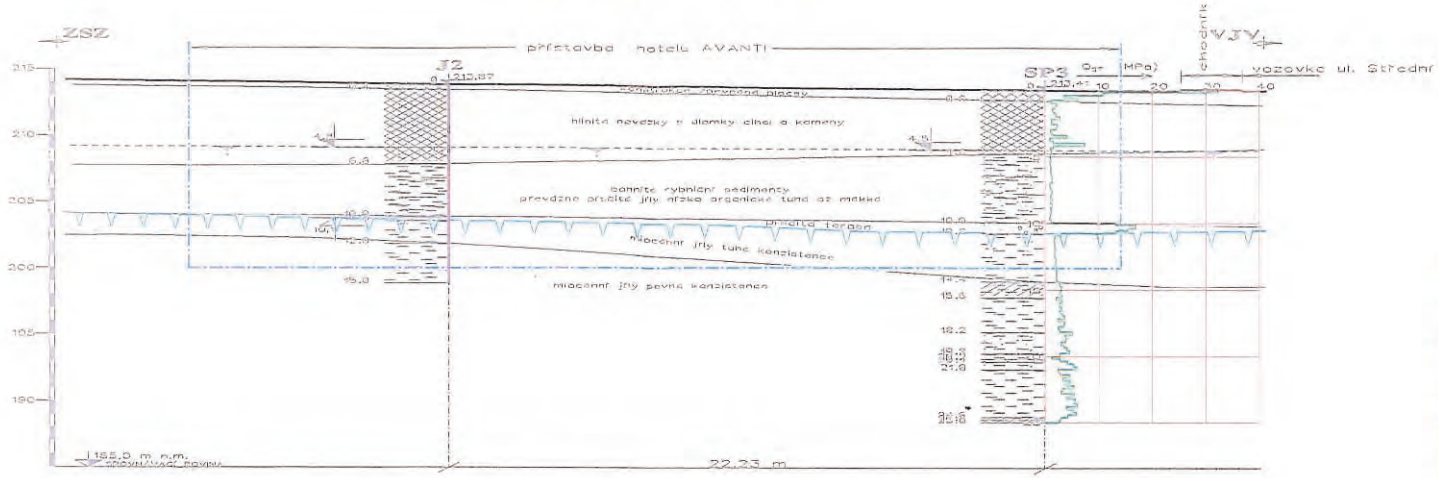

Ř E Z 2 - 2'

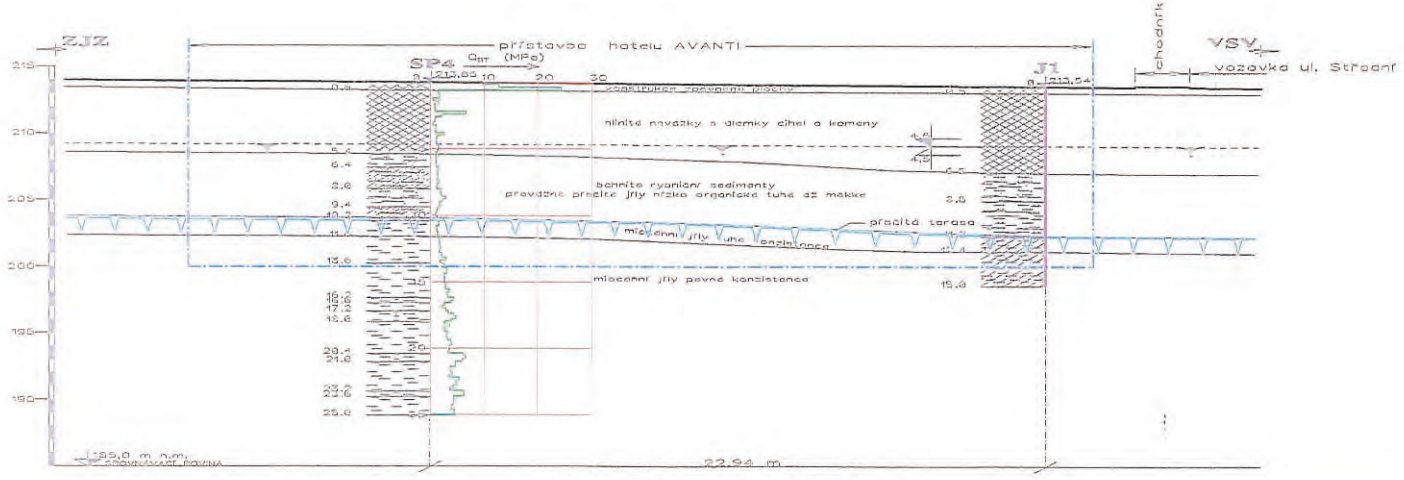

LEGENDA :

- NAVÁŽKA
- PÍSČITÁ HLÍNA
- HLÍNA
- PÍSČITÝ JÍL
- JÍL
- VÁPNITÝ JÍL
- PÍSEK S PŘÍMĚSÍ ŠTĚRKU
- JÍLOVITÝ PÍSEK
- HLINITÝ PÍSEK S PŘÍMĚSÍ ŠTĚRKU

GRAF PENETRAČNÍHO ODPORU

Q_{ST} (STAT.PENETRAČNÍ ODPOR NA ŠPICI SONDY)

KÓTA HLADINY PODZ.VODY V SONDĚ

PRŮBĚH HLADINY PODZ.VODY V ŘEZU

ZODPOVĚDNÝ ŘEŠITEL: ING.MILAN MATOUŠEK	MÍSTO : BRNO KRAJ : JIHOMORAVSKÝ INVESTOR: PRIGO a.s.,Slovákova 279/11,68200 Brno	ING.MILAN MATOUŠEK – IGM INŽENÝRSKÁ GEOLOGIE GEOTECHNIKA IRKUTSKÁ 3, 625 00 BRNO
NÁZEV ÚKOLU: **BRNO - PŘÍSTAVBA HOTELU AVANTI**		FORMÁT A3 DATUM 4.2015 ZAK.ČÍSLO 15 0006
OBSAH VÝKRESU: GEOLOGICKÉ ŘEZY 1 – 1', 2 – 2'		MĚŘÍTKO: d. – 1:200, v. – 1:400 Č.VÝKRESU: 3.1

ŘEZ 3 - 3'

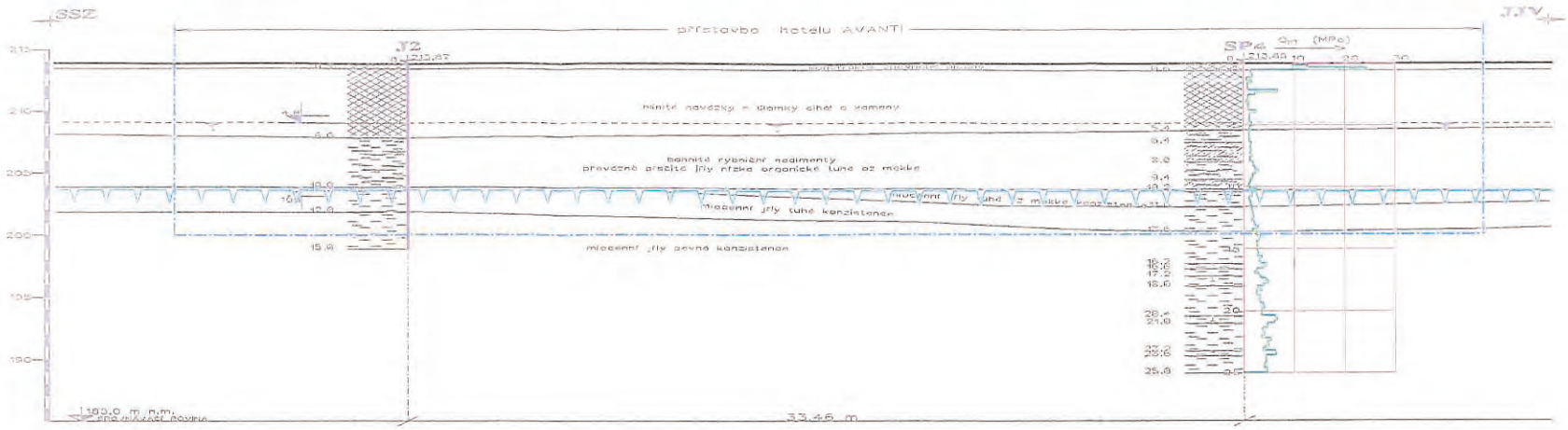

ŘEZ 4 - 4'

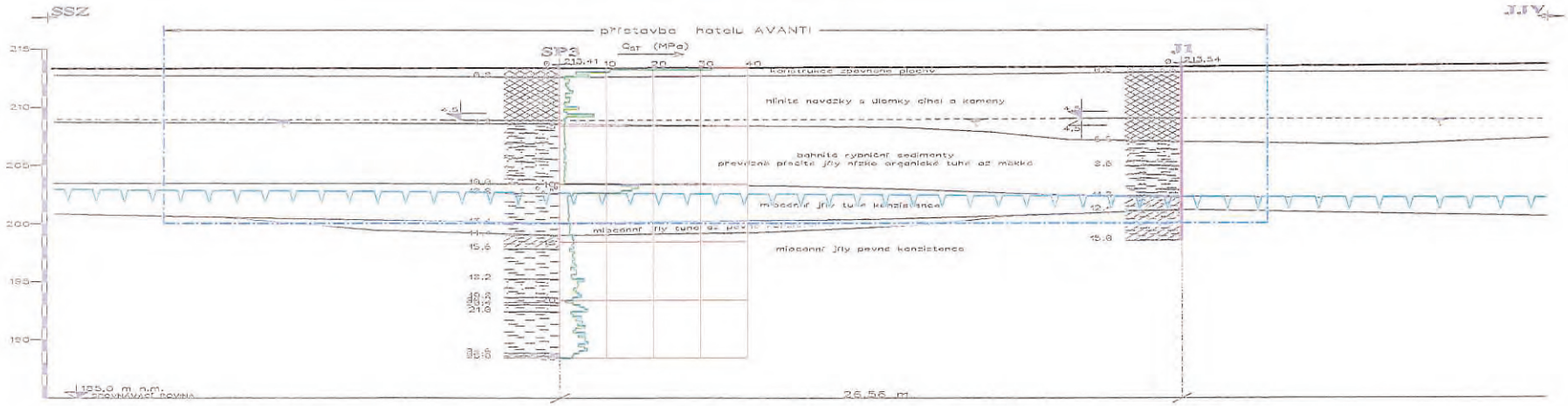

LEGENDA :

- NAVÁŽKA
- PÍSČITÁ HLÍNA
- HLÍNA
- PÍSČITÝ JÍL
- JÍL
- VÁPNITÝ JÍL
- PÍSEK S PŘÍMĚSÍ ŠTĚRKU
- JÍLOVITÝ PÍSEK
- HLINITÝ PÍSEK S PŘÍMĚSÍ ŠTĚRKU

GRAF PENETRAČNÍHO ODPORU

Q_{ST} (STAT.PENETRAČNÍ ODPOR NA ŠPICI SONDY)

KÓTA HLADINY PODZ.VODY V SONDĚ

PRŮBĚH HLADINY PODZ.VODY V ŘEZU

ZODPOVĚDNÝ ŘEŠITEL: ING.MILAN MATOUŠEK	MÍSTO : BRNO KRAJ : JIHOMORAVSKÝ INVESTOR: PRIGO a.s.,Slovákova 279/11,60200 Brno	ING.MILAN MATOUŠEK – IGM INŽENÝRSKÁ GEOLOGIE GEOTECHNIKA IRKUTSKÁ 3, 625 00 BRNO
NÁZEV ÚKOLU: BRNO - PŘÍSTAVBA HOTELU AVANTI		FORMÁT: A3 DATUM: 4.2015 ZAK.ČÍSLO: 15 0006
OBSAH VÝKRESU: GEOLOGICKÉ ŘEZY 3 – 3', 4 – 4'		MĚŘÍTKO: d. – 1:200, v. – 1:400 Č.VÝKRESU: 3.2

Dokumentace vrtů J1, J2 v měřítku 1:100

Příloha č. 4

Úkol: Brno–Přístavba hotelu Avanti
Zak.č.: 15 0006

DOKUMENTACE VRTU
J1

Příloha č.: 4.1
Měřítko: 1 : 100

Nadm. výška ústí vrtu: 213,54 m.n.m.
Datum hloubení : 9.3.2015
Souprava : URB 2A
Vrtmistr : Z.Konicar

Průměr vrtu ø : 156 mm
Paženo : 0–11 m
Průměr pažení ø : 152 mm
Dokumentoval : Ing.Milan Matoušek

ustálená hl. pod. v. | naražená hl. pod. v. | oP porušený vzorek | ■N neporušený vzorek | T technologický vzorek

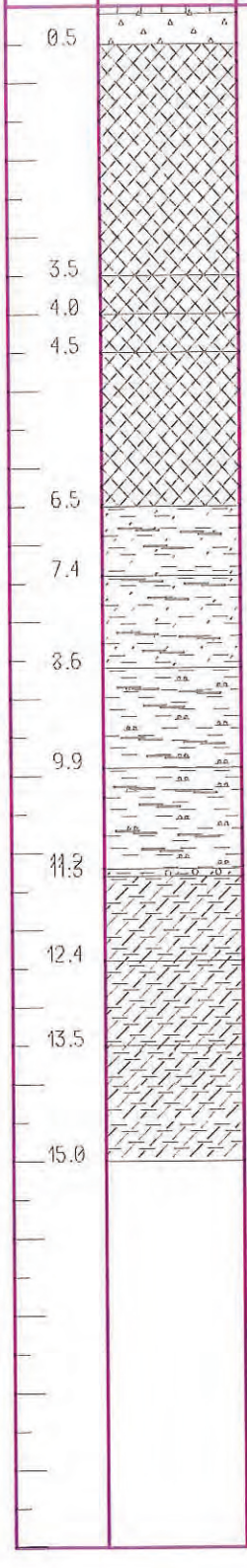

HLOUBKA (m)	PŘIJATÝ PROFIL GRAFICKY	ODBĚR VZORKŮ	HLADINA PODZ. VODY (m)	Petrografický a geotechnický popis (dle ČSN 721001)	Třída dle ČSN: těžitelnost 736133 (733050)	Třída dle ČSN: 736133	Třída dle ČSN: Symbol ČSN EN ISO 14688
0.5				do 0,1 m živičný kryt,dále makadam vel.do 80 mm,zahlíněný,suchý	1(3)	G3	GFY
3.5				navážka,převážně hnědá,místy tmavě šedá nebo světle šedožlutá písčitá hlína,místy až písčitý jíl s četným úlomky rozložených cihel a drobnými kameny do 3 cm,tuhá Qp=100 – 110 kPa	1(2)	F3–F4	MSY–CSY
4.0				navážka,šedočerný písčitý jíl s ojedinělými balvany do průměru vrtu a drobnými úlomky cihel, tuhý až měkký Qp=110–80 kPa	1(2)	F4+G	CSY
4.5			4.50	navážka,šedého hlinitého štěrku s ostrohrannými úlomky do 3 cm (S – cca 70%),středně uleblá,zvodnělá	1(3)	G4	GM
6.5		oP	4.50	navážka šedočerného až hnědočerného rybničního bahna,jemně písčitého s drobnými úlomky cihel ,bahnitě zapáchající,zemina je nízko organická,měkká až velmi měkká Qp=20 – 60 kPa	1(2)	F4	CSY
7.4				šedočerný písčitý jíl,nízko organický,bahnitě zapáchající,rybniční sediment,měkký Qp=60 kPa	1(2)	F4	CSO
8.6				dtto,tuhý Qp=120 kPa	1(2)	F4	CSO
9.9				tmavě šedočerný až hnědočerný prachovitý jíl,nízko organický, bahnitě zapáchající,měkký až velmi měkký Qp=60–20 kPa	1(2)	F6	CLO
11.3				do 10,0 m žlutohnědý,dále světle šedý prachovitý jíl,slabě písčitý, měkký Qp=60–80 kPa	1(2)	F4	CS
12.4				šedý jílovitý písek s příměsí štěrku do 2 cm (30%),zvodnělý, uleblý	1(2)	S5+G	SC
13.5				světle zelenošedá až šedá hlína s velmi vysokou plasticitou,tuhá, silně vápenitá, miocénní Qp=100–150 kPa	1(3)	F7	MV
15.0		■N		dtto,pevná Qp=200–260 kPa	1(3)	F7	MV
				světle šedá hlína až jíl s velmi vysokou plasticitou,zemina je silně vápenitá, pevná Qp=260–320 kPa	1(3)	F7–F8	MV–CV

Úkol: Brno–Přístavba hotelu Avanti
Zak.č.: 15 0006

DOKUMENTACE VRTU
J2

Příloha č.: 4.2
Měřítko: 1 : 100

Nadm. výška ústí vrtu: 213,87 m.n.m.
Datum hloubení : 9.3.2015
Souprava : URB 2A
Vrtmistr : Z.Konicar

Průměr vrtu ø : 137 mm
Paženo : 0–12 m
Průměr pažení ø : 152 mm
Dokumentoval : Ing.Milan Matoušek

ustálená hl. pod. v. | narožená hl. pod. v. | ◎P porušený vzorek | ■N neporušený vzorek | T technologický vzorek

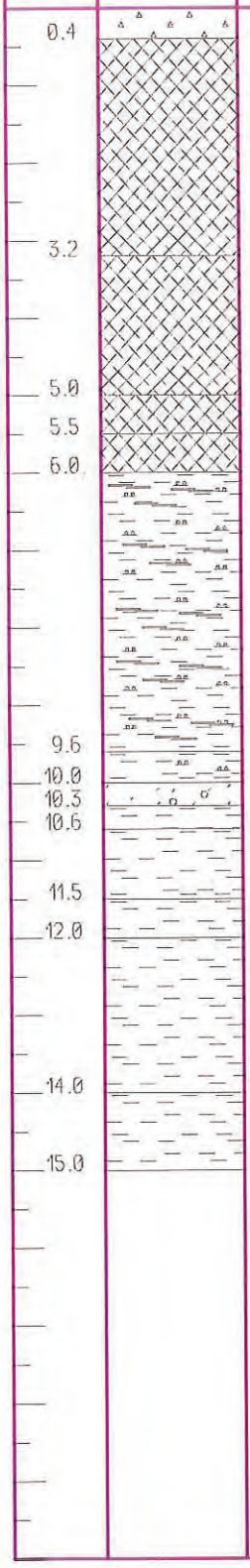

HLOUBKA (m)	PŘIJATÝ PROFIL GRAFICKÝ	ODBĚR VZORKŮ	HLADINA PODZ. VODY (m)	Petrografický a geotechnický popis (dle ČSN 721001)	Třída dle ČSN: těžitelnost 736133 (733050)	Třída dle ČSN: 736133	Třída dle ČSN: Symbol ČSN ENISO14688
0.4				do 0,07m zámková dlažba,dále štěrková drť zrnitosti do 15mm	1(2)	G2	GPY
				navážka šedohnědá písčitá hlína s četnými úlomky cihel a kameny vel.do 10 cm,tuhá Qp=100–120 kPa	1(2)	F3+G	MSY
3.2				navážka,hnědá prachovitá hlína,místy písčitá s ojedinělými drobnými úlomky cihel a kameny vel.do 4 cm,tuhá,místy měkká Qp=120 (60) kPa	1(2)	F5–F3	MLY–MSY
			4.80				
5.0				navážka, šedočerný bahnitý náplav se závalky rašeliny,tuhý Qp=70 kPa	1(2)	F5+O	MLO
5.5				navážka hnědý písčitý jíl s ojedinělými úlomky cihel.vel. do 3cm, měkký Qp=60–80 kPa	1(2)	F4	CSY
6.0				tmavě hnědočerný prachovitý jíl nízko organický,rybniční sediment místy slabě písčitý,měkký,místy tuhý Qp=60–100 kPa	1(2)	F6	CLO
9.6				hnědý,rezivě smouhovaný jíl střední plasticity,tuhý Qp=110 kPa	1(2)	F6	CI
10.0				hnědý písek s příměsí štěrku vel.do 1 cm (30%),zvodnělý,středně ulehlý	1(2)	S2+G	SP
10.3			10.10	okrově hnědý,šedě smouhovaný jíl s vysokou plasticitou,tuhý Qp=110 kPa	1(2)	F8	CH
10.6				světle šedý jíl s velmi vysokou plasticitou,tuhý Qp=120–180 kPa	1(3)	F8	CV
11.5				dtto,tuhý až pevný Qp=190–210 kPa	1(3)	F8	CV
12.0		■N		dtto,pevný Qp=260–360 kPa	1(3)	F8	CV
14.0		■N		šedý jíl s velmi vysokou plasticitou,pevný Qp=320 kPa,místy až Qp=500 kPa	1(4)	F8	CV
15.0							

Fotodokumentace vrtů J1, J2

Příloha č. 5

Úkol : Praha-Poděbradská, OLC Ptáček
Zak.č. : 14 0017

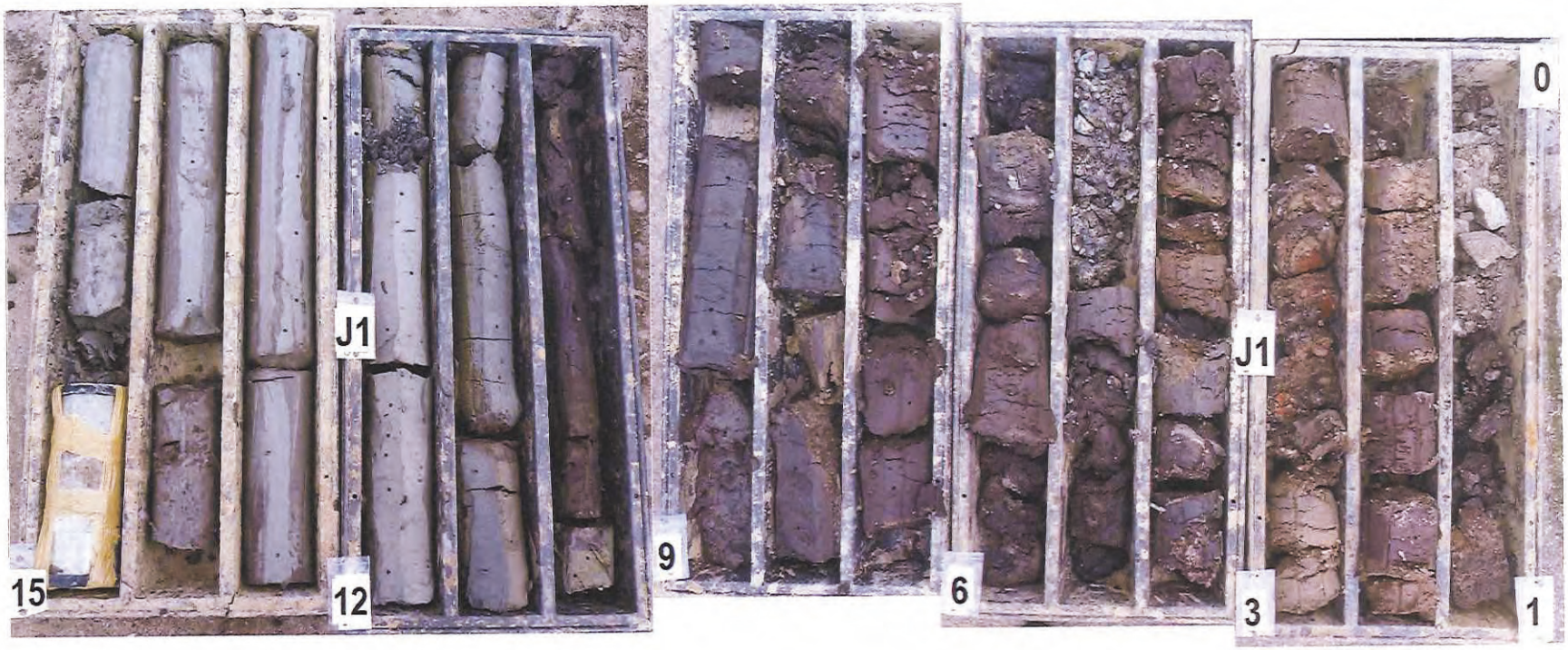

Obr. 1 - Vrt J1, metráž 0 - 15,0 m

Úkol : Praha-Poděbradská, OLC Ptáček
Zak.č. : 14 0017

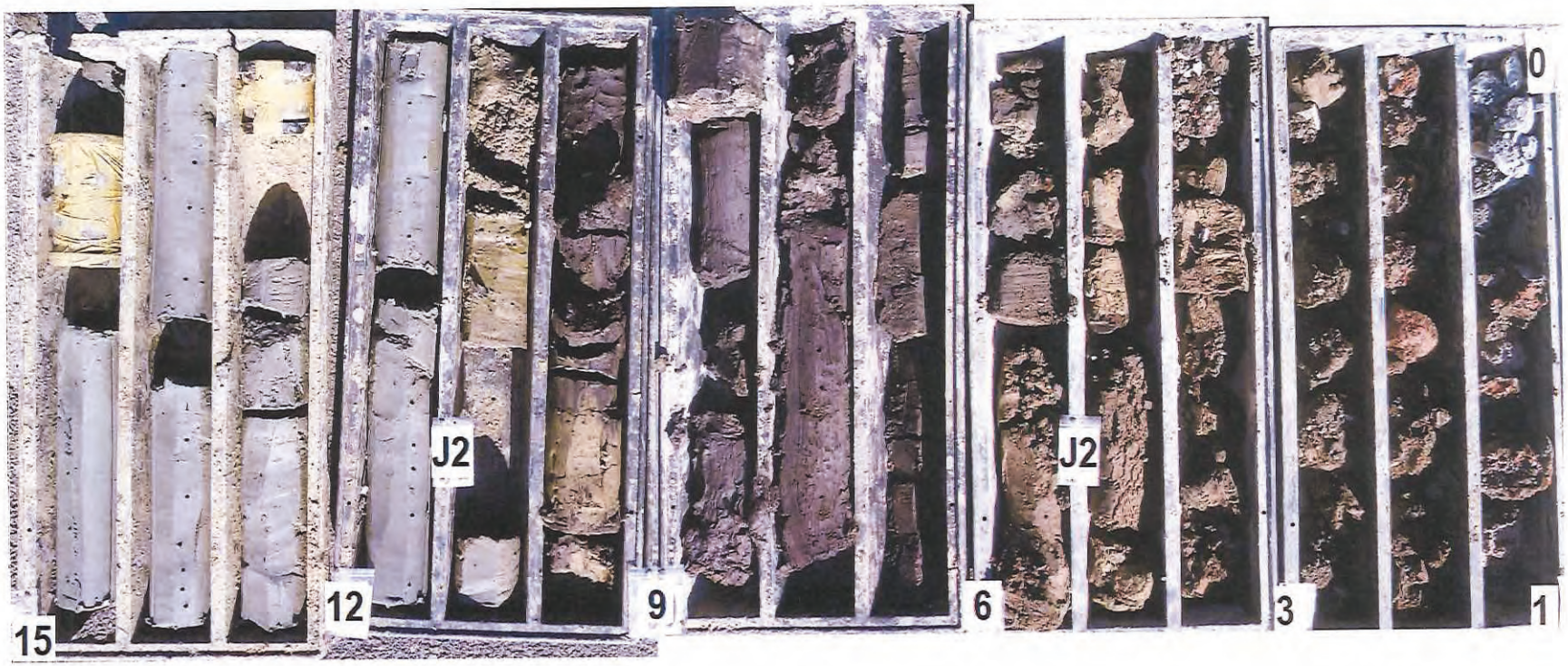

Obr. 2 - Vrt J2, metráž 0 - 15,0 m

Grafy a protokoly statických penetračních sond SP3, SP4

Příloha č. 6

Úkol : Praha-Poděbradská, OLC Ptáček
Zak.č. : 14 0017

Poznámky k předběžné interpretaci

Rozsah 10.000 digit na voltmetru odpovídá 200 kN
1 digit = 0,02 kN = 20 N

Vztah mezi naměřenou a vypočtenou hodnotou :
y [kN] = (200/10000) . x_{mer} = 0,02.x_{mer}
y [N] = 20. x_{mer}

Q_T - totální penetrační odpor $[Q_T]$ = kN

(určuje se ze síly, potřebné na zatlačování penetračního hrotu spolu se zatlačovacím soutyčím)

Q_C - celkový odpor na hrotu $[Q_C]$ = N

A - plocha příčného řezu hrotu (A = 10 cm^2)

q_{st} = Q_C /A - měrný odpor na hrotu $[q_{st}]$ = N/cm^2

QST = 0,01 q_{st} - měrný odpor na hrotu [QST] = MPa

Q_S - celkový odpor působící na třecí manžetu $[Q_S]$ = N

B - plocha (boční povrch) manžety (B= 150 cm^2)

f_s = Q_S / B - měrné plášťové tření $[f_s]$ = N/cm

FS = 0,01 .f_s - měrné plášťové tření [FS] = MPa

R_f = 100 (FS/QST) / třecí poměr $[R_f]$ = %

měřené parametry	Q_T (digit.)	Q_C [digit.]	Q_{SC} = (Q_S+Q_C) [digit]
transf. Parametry	Q_T = 0,02 Q_T 1 [kN]	q_{st} = 2 Q_C [N/cm]	f_s = (20/150)(Q_{sc}-Q_C) [N/cm]
přepoč.parametry	R =100(f_s /q_{st}) (%)	QST=0,01q_{st} [MPa]	FS = 0,01 f_s [MPa]

TERRATEST s. r. o.
Za Školou 10, 25089 Lázně Toušeň, tel / fax: 326 992 183, 602 312 337

Lokalita	Brno hotel AVANTI
Zákazník	
Poznámka	použito snižovače
Operátor	
Sonda	SP3
Hloubka pažení	

Datum	26.2.2015
Hl vody naražené	
Hl vody ustálené	4,5 m
X	
Y	
Z	

hl	qc	Qt
[m]	[Mpa]	[kN]
0,0	0,00	0,00
0,2	32,28	36,94
0,4	10,76	20,86
0,6	3,46	62,14
0,8	6,10	48,24
1,0	1,04	17,14
1,2	2,12	9,62
1,4	1,78	4,76
1,6	1,32	4,38
1,8	1,68	5,30
2,0	1,98	4,50
2,2	2,70	5,52
2,4	1,24	4,42
2,6	1,22	6,36
2,8	2,18	5,22
3,0	2,02	4,60
3,2	0,96	4,32
3,4	1,20	4,60
3,6	4,04	6,80
3,8	0,88	4,24
4,0	1,52	4,16
4,2	7,26	16,30
4,4	1,48	6,84
4,6	0,90	6,52
4,8	1,08	8,98
5,0	0,96	3,88
5,2	0,90	3,54
5,4	1,02	3,68
5,6	0,86	3,32
5,8	0,96	3,36
6,0	1,04	3,32
6,2	1,02	3,40
6,4	1,04	3,58
6,6	1,12	3,90
6,8	1,24	4,16
7,0	1,26	4,20
7,2	0,86	4,28
7,4	0,88	4,12
7,6	1,04	4,34
7,8	1,22	4,60
8,0	1,04	4,86
8,2	0,90	5,12
8,4	1,28	5,48
8,6	1,00	5,74
8,8	1,26	6,26
9,0	0,98	6,88
9,2	1,06	7,42
9,4	1,06	7,72
9,6	0,90	7,58
9,8	0,88	7,90
10,0	1,06	8,30
10,2	13,12	20,00
10,4	16,80	24,98
10,6	15,40	30,06
10,8	13,20	37,46
11,0	2,82	30,76
11,2	1,76	31,78
11,4	1,60	13,90
11,6	1,70	11,70
11,8	1,76	12,12
12,0	1,86	11,90
12,2	1,78	13,30
12,4	1,82	13,30
12,6	1,78	14,44
12,8	2,00	14,00
13,0	1,96	14,62
13,2	1,82	15,78
13,4	1,88	16,20
13,6	2,22	17,08
13,8	2,06	17,58
14,0	2,16	17,52
14,2	2,10	18,56
14,4	2,12	19,12
14,6	2,58	19,04
14,8	2,74	20,92
15,0	2,96	19,56
15,2	2,92	21,14
15,4	2,56	20,70
15,6	2,96	21,92
15,8	2,08	21,40
16,0	3,10	22,90
16,2	2,74	22,52
16,4	2,70	24,26
16,6	3,06	25,30
16,8	2,66	24,80
17,0	3,10	24,98
17,2	3,54	28,44
17,4	2,36	24,84
17,6	3,54	26,88
17,8	3,54	25,96
18,0	2,44	28,78
18,2	2,62	28,36
18,4	5,04	29,82
18,6	3,68	30,34
18,8	3,94	31,74
19,0	3,76	31,08
19,2	2,92	30,86
19,4	3,44	31,12
19,6	4,06	30,30
19,8	4,46	31,10
20,0	2,70	30,76
20,2	1,18	30,40
20,4	2,70	31,92
20,6	4,20	32,50
20,8	5,20	30,42

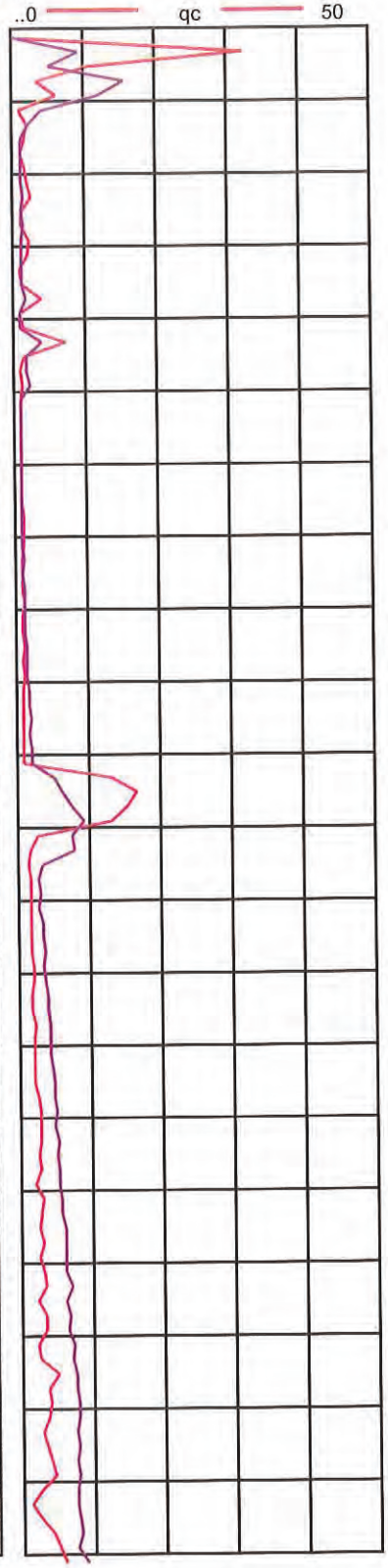

Rf	Fs
%	[Mpa]
0,00	0,000
1,45	0,467
1,25	0,135
11,68	0,404
3,13	0,191
29,25	0,304
2,08	0,044
3,60	0,064
4,95	0,065
3,57	0,060
9,43	0,187
2,96	0,080
7,42	0,092
3,28	0,040
1,35	0,029
2,11	0,043
10,00	0,096
3,67	0,044
1,06	0,043
12,89	0,113
1,49	0,023
0,73	0,053
21,54	0,319
6,97	0,063
2,59	0,028
3,33	0,032
3,85	0,035
2,75	0,028
4,34	0,037
2,92	0,028
2,57	0,027
3,14	0,032
3,08	0,032
3,45	0,039
2,90	0,036
3,07	0,039
4,81	0,041
3,94	0,035
2,82	0,029
3,06	0,037
4,36	0,045
4,30	0,039
2,08	0,027
3,74	0,037
2,33	0,029
3,95	0,039
3,40	0,036
3,40	0,036
3,56	0,032
2,88	0,025
4,53	0,048
0,40	0,052
1,09	0,183
1,45	0,223
0,33	0,044
3,07	0,087
5,23	0,092
6,42	0,103
5,81	0,099
6,37	0,112
5,38	0,100
6,22	0,111
5,79	0,105
5,92	0,105
4,87	0,097
4,76	0,093
5,64	0,103
5,11	0,096
4,33	0,096
5,96	0,123
5,31	0,115
5,40	0,113
5,41	0,115
3,41	0,088
4,53	0,124
4,28	0,127
3,93	0,115
3,80	0,097
3,47	0,103
6,80	0,141
2,84	0,088
5,26	0,144
5,09	0,137
4,40	0,135
5,97	0,159
5,38	0,167
4,30	0,152
5,43	0,128
2,41	0,085
5,80	0,205
5,30	0,129
5,35	0,140
1,16	0,059
2,54	0,093
2,61	0,103
2,27	0,085
3,52	0,103
2,75	0,095
1,68	0,068
1,38	0,061
4,15	0,112
7,12	0,084
0,99	0,027
2,73	0,115
3,00	0,156

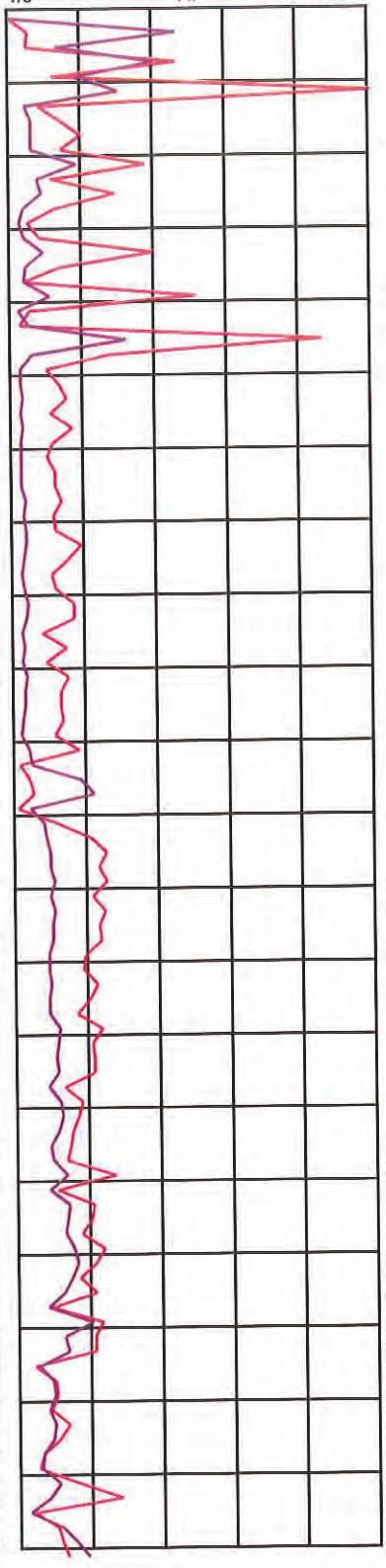

TERRATEST s. r. o.
Za Školou 10, 25089 Lázně Toušeň, tel / fax: 326 992 183, 602 312 337

Lokalita	Brno hotel AVANTI
Zákazník	
Poznámka	použito snižovače
Operátor	
Sonda	SP3
Hloubka pažení	

Datum	26.2.2015
Hl vody naražené	
Hl vody ustálené	4,5 m
X	
Y	
Z	

hl [m]	qc [Mpa]	Qt [kN]
21,0	5,82	36,06
21,2	2,36	37,28
21,4	2,74	35,72
21,6	4,54	36,82
21,8	3,36	35,44
22,0	4,68	37,16
22,2	3,76	37,62
22,4	5,34	37,28
22,6	3,28	38,36
22,8	2,88	38,20
23,0	5,34	42,84
23,2	3,94	38,04
23,4	5,48	43,82
23,6	5,38	43,58
23,8	5,92	42,34
24,0	3,90	44,64
24,2	5,16	44,84
24,4	5,74	45,96
24,6	4,10	46,00
24,8	2,88	45,38
25,0	2,58	44,74

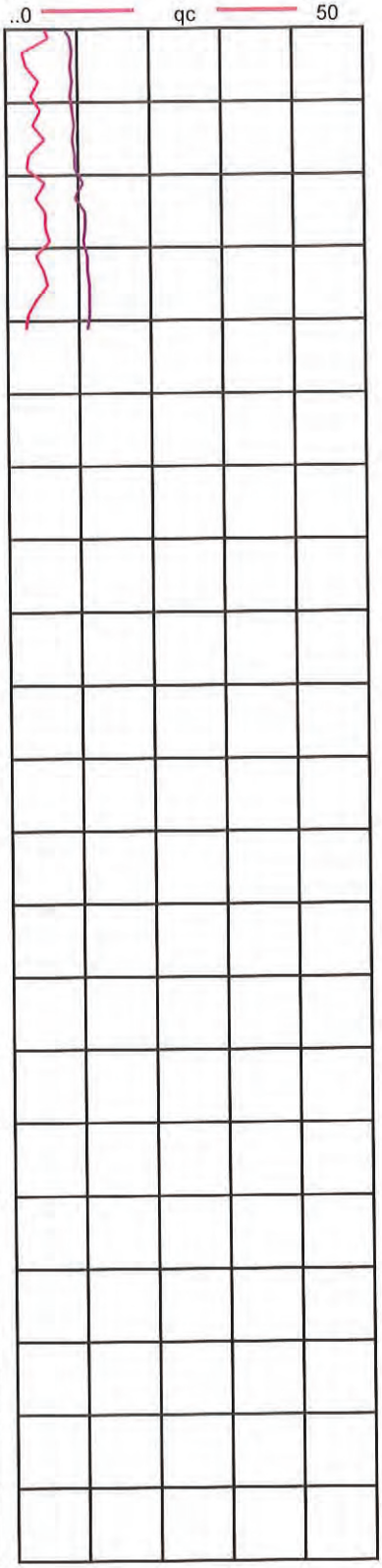

Rf %	Fs [Mpa]
3,30	0,192
4,97	0,117
3,02	0,083
1,29	0,059
4,13	0,139
3,65	0,171
4,90	0,184
3,52	0,188
5,45	0,179
10,70	0,308
3,07	0,164
7,28	0,287
4,72	0,259
2,95	0,159
3,81	0,225
4,04	0,157
3,41	0,176
3,95	0,227
5,89	0,241
8,57	0,247
8,38	0,216

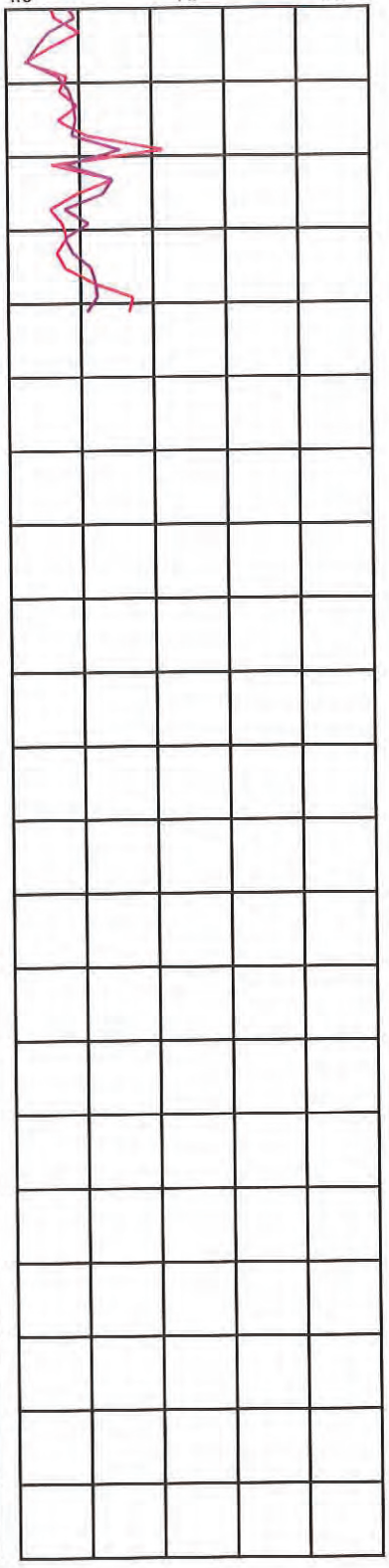

TERRATEST s. r. o.
Za Školou 10, 25089 Lázně Toušeň, tel / fax: 326 992 183, 602 312 337

Lokalita	Brno hotel AVANTI
Zákazník	
Poznámka	použito snižovače
Operátor	
Sonda	SP4
Hloubka paženi	

Datum	26.2.2015
Hl vody naražené	
Hl vody ustálené	
X	zavaleno
Y	
Z	

hl [m]	qc [Mpa]	Qt [kN]
0,0	0,00	0,00
0,2	9,68	11,20
0,4	12,60	15,22
0,6	24,28	24,14
0,8	1,30	32,82
1,0	1,54	18,16
1,2	1,62	21,50
1,4	0,46	4,76
1,6	1,46	5,60
1,8	0,64	2,56
2,0	0,68	2,16
2,2	0,76	3,40
2,4	6,58	4,46
2,6	2,06	3,50
2,8	0,82	3,32
3,0	0,72	7,98
3,2	0,42	3,76
3,4	0,98	4,10
3,6	0,78	2,58
3,8	0,88	2,84
4,0	2,40	3,02
4,2	1,10	3,40
4,4	1,06	5,88
4,6	1,02	4,60
4,8	1,10	3,58
5,0	1,40	3,46
5,2	1,26	3,88
5,4	1,02	3,76
5,6	0,90	3,68
5,8	0,96	3,76
6,0	0,94	3,68
6,2	1,02	4,24
6,4	1,06	4,86
6,6	1,38	5,34
6,8	1,24	5,74
7,0	1,26	6,00
7,2	1,32	7,06
7,4	1,18	6,62
7,6	1,46	7,14
7,8	1,18	6,88
8,0	1,08	6,98
8,2	1,76	8,02
8,4	1,84	9,06
8,6	2,06	10,58
8,8	2,70	11,26
9,0	2,14	11,36
9,2	1,70	12,66
9,4	1,70	12,76
9,6	1,24	12,58
9,8	1,16	13,20
10,0	0,90	13,30
10,2	1,10	12,84
10,4	2,42	14,08
10,6	1,48	13,44
10,8	1,48	13,90
11,0	0,96	14,60
11,2	1,04	14,00
11,4	1,26	15,22
11,6	1,24	14,86
11,8	1,50	16,22
12,0	1,54	17,96
12,2	1,64	17,18
12,4	1,76	18,58
12,6	1,78	18,92
12,8	1,56	19,44
13,0	1,96	20,96
13,2	2,14	22,08
13,4	2,80	22,84
13,6	1,68	23,06
13,8	2,40	25,18
14,0	2,52	24,90
14,2	3,14	23,84
14,4	2,96	25,62
14,6	2,48	25,12
14,8	2,48	26,26
15,0	2,44	26,64
15,2	2,58	29,18
15,4	2,70	29,98
15,6	2,74	30,76
15,8	3,44	32,28
16,0	2,96	32,82
16,2	3,18	34,64
16,4	4,20	36,38
16,6	3,76	37,38
16,8	2,52	37,06
17,0	2,14	39,38
17,2	2,80	39,76
17,4	3,22	38,86
17,6	4,24	40,62
17,8	4,68	42,42
18,0	3,72	42,58
18,2	2,62	44,32
18,4	3,46	46,84
18,6	2,40	46,40
18,8	2,58	43,30
19,0	3,14	48,16
19,2	2,92	47,70
19,4	3,14	48,12
19,6	3,72	50,74
19,8	3,90	48,96
20,0	3,46	50,32
20,2	3,44	52,62
20,4	3,28	51,18
20,6	6,10	55,24
20,8	6,48	59,26

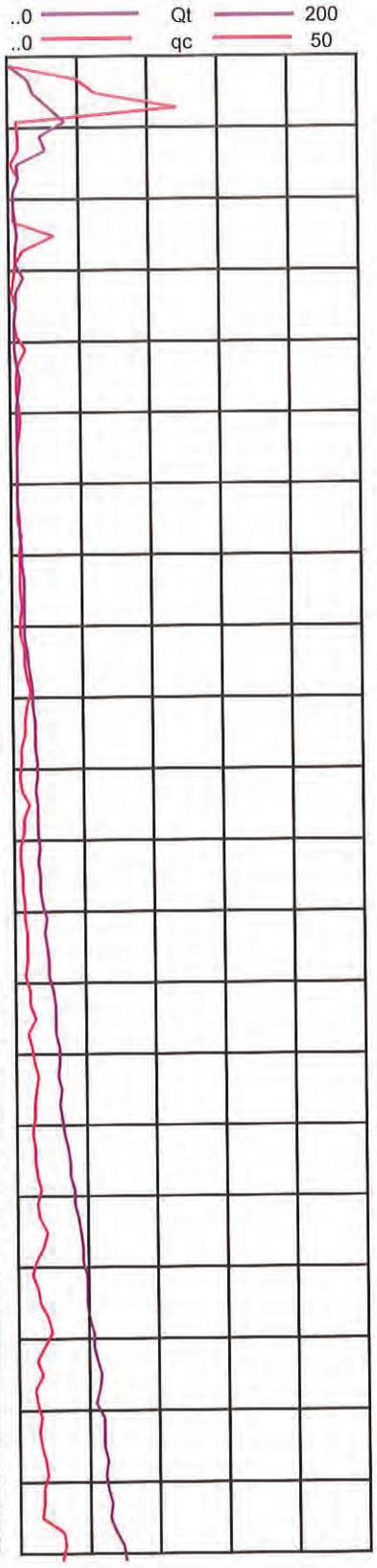

Rf %	Fs [Mpa]
0,00	0,000
2,11	0,204
0,88	0,111
1,23	0,299
52,64	0,684
6,58	0,101
1,73	0,028
15,37	0,071
2,19	0,032
6,25	0,040
4,32	0,029
4,04	0,031
4,40	0,289
4,21	0,087
11,71	0,096
6,67	0,048
10,80	0,045
2,31	0,023
2,91	0,023
16,07	0,141
1,72	0,041
2,06	0,023
2,64	0,028
3,01	0,031
2,30	0,025
0,95	0,013
2,54	0,032
3,27	0,033
3,56	0,032
2,22	0,021
2,27	0,021
2,48	0,025
3,02	0,032
2,71	0,037
2,80	0,035
2,33	0,029
2,22	0,029
2,60	0,031
2,01	0,029
2,49	0,029
3,21	0,035
2,43	0,043
3,41	0,063
3,50	0,072
1,83	0,049
3,68	0,079
4,63	0,079
2,59	0,044
3,55	0,044
2,64	0,031
2,67	0,024
2,06	0,023
2,26	0,055
4,15	0,061
1,17	0,017
5,14	0,049
4,23	0,044
3,18	0,040
3,98	0,049
4,00	0,060
5,02	0,077
4,64	0,076
4,55	0,080
3,82	0,068
4,36	0,068
2,99	0,059
5,86	0,125
4,05	0,113
7,94	0,133
4,50	0,108
4,18	0,105
2,72	0,085
2,57	0,076
4,84	0,120
5,33	0,132
6,51	0,159
7,24	0,187
5,24	0,141
3,55	0,097
3,76	0,129
3,70	0,109
3,23	0,103
3,37	0,141
2,87	0,108
7,36	0,185
5,42	0,116
3,53	0,099
3,85	0,124
3,68	0,156
4,19	0,196
5,45	0,203
7,74	0,203
5,59	0,193
5,00	0,120
6,93	0,179
4,89	0,153
5,85	0,171
5,91	0,185
4,66	0,173
5,47	0,213
6,36	0,220
3,88	0,133
7,48	0,245
3,83	0,233
4,92	0,319

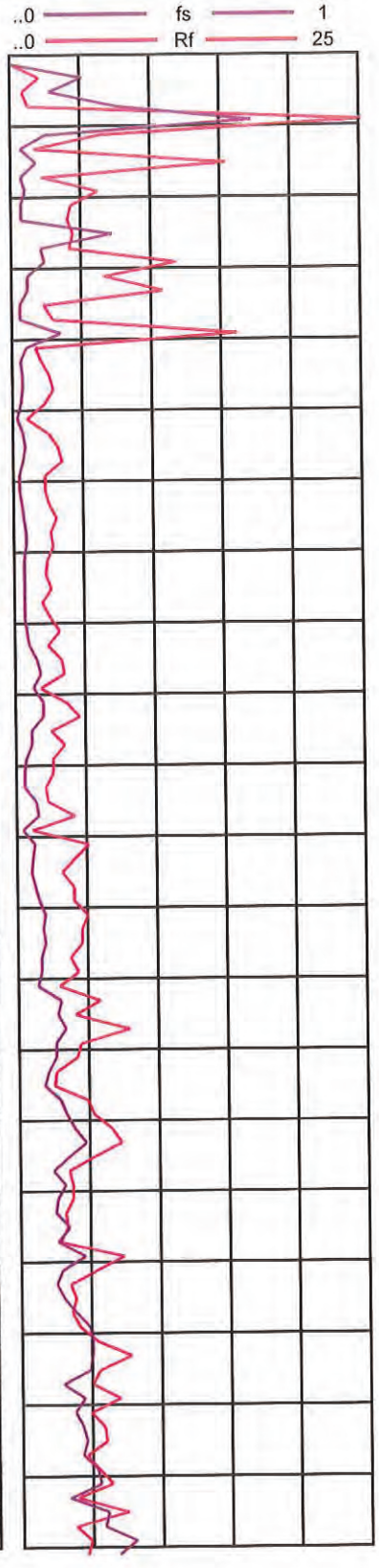

TERRATEST s. r. o.
Za Školou 10, 25089 Lázně Toušeň, tel / fax: 326 992 183, 602 312 337

Lokalita	Brno hotel AVANTI
Zákazník	
Poznámka	použito snižovače
Operátor	
Sonda	SP4
Hloubka pažení	

Datum	26.2.2015
Hl vody naražené	
Hl vody ustálené	
X	zavaleno
Y	
Z	

hl [m]	qc [Mpa]	Qt [kN]
21,0	5,96	60,48
21,2	4,56	64,30
21,4	4,50	63,04
21,6	3,58	63,06
21,8	3,76	62,86
22,0	3,98	63,46
22,2	3,44	66,38
22,4	5,26	67,10
22,6	4,60	67,42
22,8	4,94	68,78
23,0	4,16	70,72
23,2	3,62	70,14
23,4	6,14	72,88
23,6	6,22	71,26
23,8	4,34	72,56
24,0	4,28	73,92
24,2	4,28	76,40
24,4	3,98	71,66
24,6	3,90	72,30
24,8	4,42	72,74
25,0	4,42	74,32

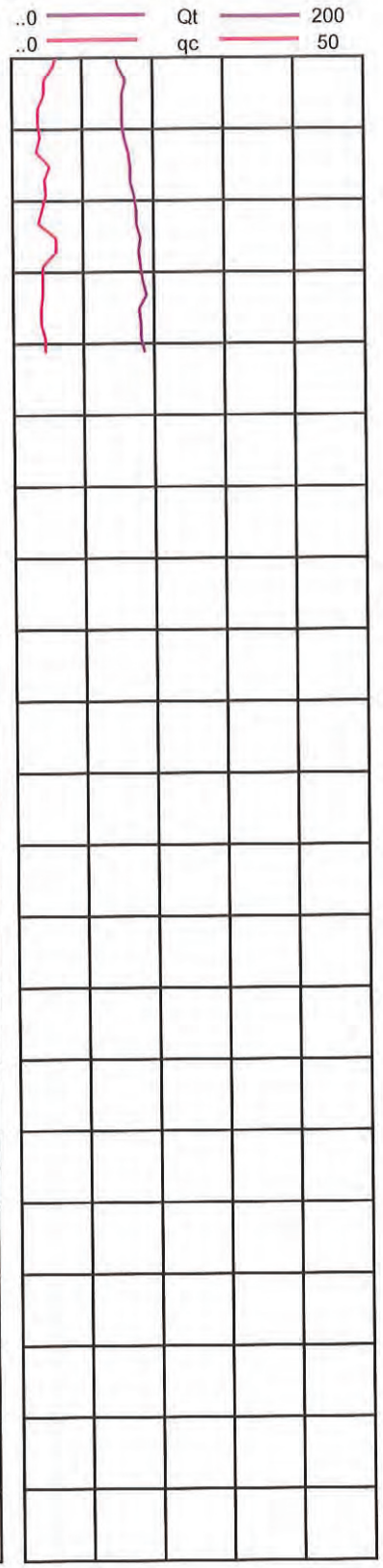

Rf %	Fs [Mpa]
4,57	0,272
5,53	0,252
4,89	0,220
5,92	0,212
6,88	0,259
6,87	0,273
8,10	0,279
4,11	0,216
7,37	0,339
4,35	0,215
6,08	0,252
6,89	0,249
4,24	0,260
4,29	0,267
6,21	0,269
5,77	0,247
5,92	0,253
5,40	0,215
6,40	0,249
3,98	0,176
5,31	0,235

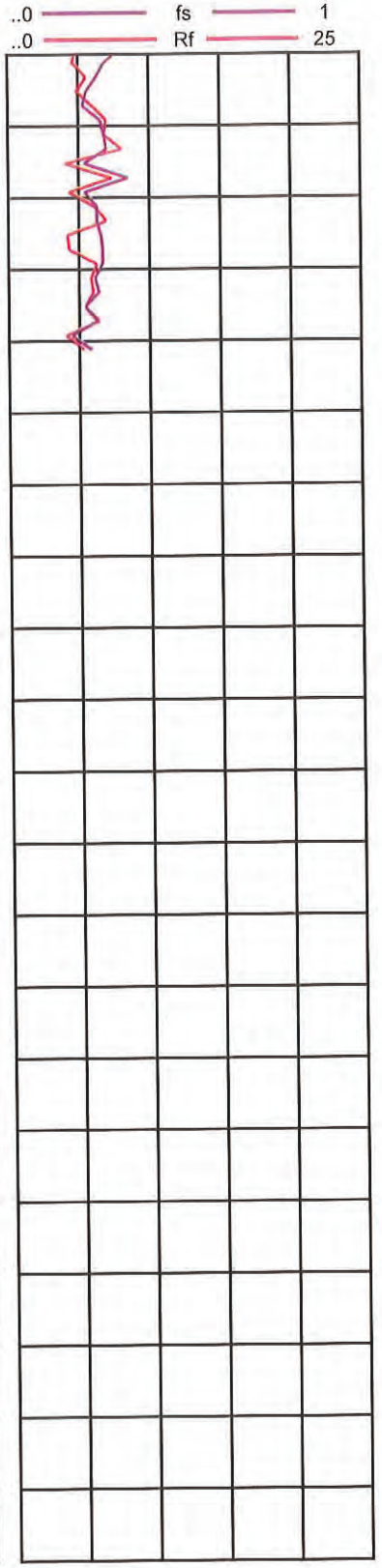

Úkol : Praha-Poděbradská, OLC Ptáček
Zak.č. : 14 0017

Geotechnické profily statických penetračních sond SP3, SP4
výsledné zpracování

Příloha č. 7

* Ing. Milan Matoušek – Brno *	Sonda: SP3	Brno–Přístavba hotelu Avanti
X= 1158696,27	Y= 598200,77	Výška ústí sondy: 213,41 m n.m. Hladina podz. vody: 4,50 m p.t.
		Datum: 26.2.2015

Hloubka (m)	přijatý geolog. profil (graficky)	Interpretovaný geologický a geotechnický popis z penetrace (složení a základní vlastnosti zákl. půd)	$E_{oed,p}$ (MPa)	Úhel vnitř. tření zemin ϕ' efektivní (°)	Úhel vnitř. tření zemin ϕ_u totální (°)	Kohese zemin c' efektivní (kPa)	Kohese zemin c_u totální (kPa)	Objem. hmotn. γ_n (g/cm³)	Pevnost v prostém tlaku σ_c (MPa)	Poisson. číslo ν (–)	Koeficient konsolidace c_v (cm/sec)
0,00		navážka,do 0,1m živičný kryt,dále makadam zahlíněný,ulehlý (G4–GMY), T3 I_D=0,80	96,0	34,0	–	4	–	1,90	–	0,28	–
0.4		navážkacharakteru štěrkovité hlíny tuhá (F1–MGY),T2 I_C=0,90	13,9	–	6	–	68	1,90	–	0,35	–
0.8		navážkacharakteru hlíny se střední plasticitou,s úlomky cihel a drobnými kameny,tuhá (F5+G–MIY),T2 I_C=0,80	6,5	–	0	–	64	2,00	–	0,40	–
2.2		navážkacharakteru písčitého jílu tuhá (F4–CSY),T2 I_C=0,61	4,8	–	0	–	54	1,85	–	0,35	–
2.6		navážkacharakteru písčité hlíny pevná (F3–MSY),T3 I_C=1,02	8,6	–	5	–	63	1,80	–	0,35	–
3.0		navážkacharakteru písčité hlíny s úlomky cihel a ojedinělými kameny,tuhá (F3–MSY),T2 I_C=0,60	5,2	–	0	–	46	1,80	–	0,35	–
4.8		písčitý jíl,náplav,nízko organický, rybniční sediment,tuhý,místy měkký (F4–CSO),T2 I_C=0,52–0,45	4,7	–	0	–	40	1,80	–	0,35	–
10.0		písek s příměsí štěrku v množ. do 20 % obj. zeminy,středně ulehlý (S2+G–SP),T2 I_C=0,55	45,3	34,0	–	–	–	1,85	–	0,28	–
10.8											
11.0		jíl s velmi vysokou plasticitou,tuhý	8,0	–	0	–	73	2,05	–	0,42	–

* Ing. Milan Matoušek – Brno *	Sonda: SP3	Brno–Přístavba hotelu Avanti

pokračování –

Hloubka (m)	přijatý geolog. profil (graficky)	Interpretovaný geologický a geotechnický popis z penetrace (složení a základní vlastnosti zákl. půd)	$E_{oed,p}$ (MPa)	Úhel vnitř. tření zemin ϕ' efektivní (°)	Úhel vnitř. tření zemin ϕ_u totální (°)	Kohese zemin c' efektivní (kPa)	Kohese zemin c_u totální (kPa)	Objem. hmotn. γ_n (g/cm³)	Pevnost v prostém tlaku σ_c (MPa)	Poisson. číslo ν (–)	Koeficient konsolidace c_v (cm/sec)
11.0											
11.6		jíl s velmi vysokou plasticitou,tuhý (F8–CV),T3 I_C=0,86	8,0	–	0	–	73	2,05	–	0,42	–
13.4		jíl s velmi vysokou plasticitou,tuhý (F8–CV),T3 I_C=0,90	8,7	–	0	–	75	2,05	–	0,42	–
14.4		jíl s velmi vysokou plasticitou,tuhý až pevný (F8–CV),T3 I_C=1,00	10,1	–	0	–	82	2,05	–	0,42	–
15.6		hlína s velmi vysokou plasticitou pevná /F7–MV),T3 I_C=1,05	12,6	–	3	–	88	2,10	–	0,40	–
18.2		jíl s velmi vysokou plasticitou,pevný (F8–CV),T3 I_C=1,07	13,0	–	4	–	87	2,05	–	0,41	–
19.8		písčitý jíl,pevný (F4–CS),T3 I_C=1,16	15,2	–	9	–	74	1,85	–	0,35	–
20.2		jíl s velmi vysokou plasticitou,tuhý (F8–CV),T3 I_C=0,60	6,0	–	0	–	58	2,05	–	0,42	–
20.4		jílovitý písek,středně ulehlý,zvodnělý (S5–SC),T2 I_D=0,33	6,2	25,0	–	0	–	1,80	–	0,35	–
21.0		písčitý jíl,pevný (F4–CS),T4 I_C=1,23	20,5	–	12	–	76	1,85	–	0,35	–
22.0		jíl s vysokou plasticitou,pevný (F8–CH),T3 I_C=1,12	15,3	–	6	–	88	2,05	–	0,41	–

* Ing. Milan Matoušek – Brno *	Sonda: SP3	Brno–Přístavba hotelu Avanti

pokračování –

Hloubka (m)	přijatý geolog. profil (graficky)	Interpretovaný geologický a geotechnický popis z penetrace (složení a základní vlastnosti zákl. půd)	$E_{oed,p}$ (MPa)	Úhel vnitř. tření zemin ϕ' efektivní (°)	Úhel vnitř. tření zemin ϕ_u totální (°)	Kohese zemin c' efektivní (kPa)	Kohese zemin c_u totální (kPa)	Objem. hmotn. γ_n (g/cm^3)	Pevnost v prostém tlaku σ_c (MPa)	Poisson. číslo ν (–)	Koeficient konsolidace c_v (cm/sec)
22.0		jíl s vysokou plasticitou,v hl.21,6m s vložkou středně ulehlého hlinitého písku zvodnělého (F8,S4–CH, SM),T3 I_C=1,12	15,3	–	6	–	88	2,05	–	0,41	–
22.8		jíl s vysokou plasticitou,slabě písčitý,pevný (F8–CH),T4 I_C=1,22	22,2	–	10	–	108	2,05	–	0,40	–
24.6		hlína s velmi vysokou plasticitou, pevná (F7–MV),T3 I_C=1,04	12,5	–	3	–	80	2,10	–	0,40	–
25.0											

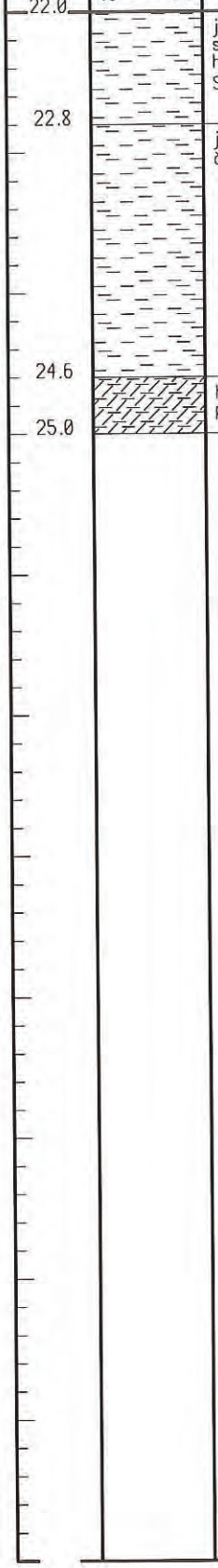

* Ing. Milan Matoušek – Brno *	Sonda: SP4	Brno–Přístavba hotelu Avanti
X= 1158727,78	Y= 598215,56	Výška ústí sondy: 213,85 m n.m. Hladina podz. vody: sonda zavalena v hl. 0,3m
		Datum: 26.2.2015

Hloubka (m)	přijatý geolog. profil (graficky)	Interpretovaný geologický a geotechnický popis z penetrace (složení a základní vlastnosti zákl. půd)	$E_{oed,p}$ (MPa)	Úhel vnitř. tření zemin ϕ' efektivní (°)	Úhel vnitř. tření zemin ϕ_u totální (°)	Kohese zemin c' efektivní (kPa)	Kohese zemin c_u totální (kPa)	Objem. hmotn. γ_n (g/cm^3)	Pevnost v prostém tlaku σ_c (MPa)	Poisson. číslo ν (–)	Koeficient konsolidace c_v (cm/sec)
0,00											
0.6		navážka,do 0,07m zámková dlažba, níže štěrková drť zrnitosto do 15 mm,středně ulehlá,sypká (S2+G), (S2+G–SP),T2 I_D=0,35	45,0	33,0	–	–	–	1,90	–	0,28	–
1.2		navážkacharakteru prachovité hlíny tuhá (F5–MIY),T2 I_C=0,75	6,3	–	0	–	62	2,00	–	0,40	–
2.2		navážka charakteru písčitého jílu měkká (F4–CSY),T2 I_C=0,32	3,6	–	0	–	31	1,80	–	0,35	–
2.6		navážkacharakteru štěrkovité hlíny tuhá (F1–MGY),T2 I_C=0,75	12,8	–	4	–	71	1,90	–	0,35	–
3.8		navážka charakteru jílovitého siltu nízko organická,měkká (F6–CVOY), T2 I_C=0,36	3,7	–	0	–	29	2,00	–	0,41	–
5.4		navážkacharakteru písčité hlíny místy až kyprého jílovitého písku, tuhá (F3,S5–MSY,SCY),T2 I_C=0,52	4,5	–	0	–	40	1,80	–	0,35	–
6.4		písčitý jíl,nízko organický,rybniční sediment,měkký až tuhý (F4–CSO), T2 I_C=0,47	4,4	–	0	–	41	1,85	–	0,35	–
8.0		písčitá hlína,nízko organická,rybniční sediment,tuhá (F3.MSO),T2 I_C=0,64	5,7	–	0	–	48	1,80	–	0,35	–
9.4		písčitý jíl,,nízko organický,rybniční sediment,tuhý až pevný (F4–CSO), T3 I_C=0,97	8,1	–	0	–	70	1,85	–	0,35	–
10.2		písčitá hlína,nízko organická,rybniční sediment,tuhá (F3.MSO),T2 I_C=0,55	5,9	–	0	–	47	1,80	–	0,35	–
10.4		jílovitý písek,stř.ul.(S5),T1 I_D=0,38	7,4	25,5	–	0	–	1,85	–	0,35	–
11.0		jíl s nízkou plasticitou,tuhý až měkký (F6–CL),T2 I_C=0,70 – 0,48	4,9	–	0	–	48	2,00	–	0,40	–

* Ing. Milan Matoušek – Brno *	Sonda: SP4	Brno–Přístavba hotelu Avanti

pokračování –

Hloubka (m)	přijatý geolog. profil (graficky)	Interpretovaný geologický a geotechnický popis z penetrace (složení a základní vlastnosti zákl. půd)	$E_{oed,p}$ (MPa)	Úhel vnitř. tření zemin ϕ' efektivní (°)	Úhel vnitř. tření zemin ϕ_u totální (°)	Kohese zemin c' efektivní (kPa)	Kohese zemin c_u totální (kPa)	Objem. hmotn. γ_n (g/cm³)	Pevnost v prostém tlaku σ_c (MPa)	Poisson. číslo ν (–)	Koeficient konsolidace c_v (cm/sec)
11.0											
11.2		jíl s nízkou plasticitou,pokračování	4,9	–	0	–	48	2,00	–	0,40	–
11.6		jíl s nízkou plasticitou,slabě prsčitý,tuhý (F6–CL),T2 I_C=0,61	5,8	–	0	–	54	2,10	–	0,40	–
13.6		jíl s velmi vysokou plasticitou,tuhý (F8–CV),T3 I_C=0,85	8,0	–	0	–	73	2,05	–	0,42	–
16.2		jíl s velmi vysokou plasticitou,místy slabě prsčitý,pevný (F8–CV),T3 I_C=1,03	10,6	–	3	–	83	2,05	–	0,42	–
16.6		dtto,silně vápenitý,pevný (F8–CV), T3 I_C=1,17	16,6	–	7	–	100	2,05	–	0,41	–
17.2		jíl s velmi vysokou plasticitou,pevný (F8–CV),T3 I_C=1,03	10,6	–	3	–	82	2,05	–	0,42	–
18.0		dtto,silně vápenitý,pevný (F8–CV), T4 I_C=1,20	16,9	–	8	–	100	2,05	–	0,40	–
18.8		jíl s velmi vysokou plasticitou,pevný (F8–CV),T3 I_C=1,04	11,2	–	3	–	85	2,05	–	0,42	–
20.4		jíl s velmi vysokou plasticitou,pevný (F8–CV),T3 I_C=1,12	13,7	–	6	–	84	2,05	–	0,41	–
21.0		dtto,silně vápenitý,pevný (F8–CV), T4 I_C=1,24	23,8	–	10	–	133	2,05	–	0,40	–
22.0		jíl s vysokou plasticitou,pevný (F8–CH),T3 I_C=1,18	16,4	–	7	–	98	2,05	–	0,40	–

* Ing. Milan Matoušek – Brno *	Sonda: SP4	Brno–Přístavba hotelu Avanti

pokračování –

Hloubka (m)	přijatý geolog. profil (graficky)	Interpretovaný geologický a geotechnický popis z penetrace (složení a základní vlastnosti zákl. půd)	$E_{oed,p}$ (MPa)	Úhel vnitř. tření zemin ϕ' efektivní (°)	Úhel vnitř. tření zemin ϕ_u totální (°)	Kohese zemin c' efektivní (kPa)	Kohese zemin c_u totální (kPa)	Objem. hmotn. γ_n (g/cm³)	Pevnost v prostém tlaku σ_c (MPa)	Poisson. číslo ν (–)	Koeficient konsolidace c_v (cm/sec)
22.0		jíl s vysokou plasticitou,pevný (F8–CH),T3 I_C=1,18	16,4	–	7	–	98	2,05	–	0,40	–
23.2		dtto,silně vápenitý,pevný (F8–CH), T4 I_C=1,24	24,0	–	10	–	132	2,05	–	0,40	–
23.6		jíl s vysokou plasticitou,pevný (F8–CH),T4 I_C=1,20	17,2	–	7	–	102	2,05	–	0,40	–
25.0											

Úkol : Praha-Poděbradská, OLC Ptáček
Zak.č. : 14 0017

Měřická zpráva

Příloha č. 8

1

PROTOKOL O VYTYČENÍ

AKCE:	Brno, Střední ul. - vytyčení 4 geologických sond, zaměření výšek na parkovišti u Hotelu Avanti, Střední 61.
OBJEDNATEL:	Ing. Milan Matoušek - Inženýrská geologie, Irkutská 3, 62500 Brno.
ZAKÁZKA ČÍSLO:	516-1/15
DATUM VYTYČENÍ:	26.2.2015
VYTYČENÍ PROVEDLI:	Richard Samek, Roman Pavlovič

POLOHOVÝ SYSTÉM: JTSK **VÝŠKOVÝ SYSTÉM:** Bpv

ZPŮSOB VYTYČENÍ:
Body byly vytyčeny technologií GNSS (mobilní stanicí - Trimble R8 GNSS) s využitím diferenčních korekcí ze sítě referenčních stanic TRIMBLE VRS NOW, metodou RTK s VRS.
Střední polohová chyba lokální transformace ze systému ETRS89 do JTSK m_{xy}=±0.018m. Střední výšková chyba lokální transformace ze systému ETRS89 do Bpv m_h=±0.005m. Střední polohová chyba měření m_{xy}=±0.012m, ($PDOP_{max}$=4.11). Střední výšková chyba měření m_h=±0.013m, ($PDOP_{max}$=4.11)

PŘEDMĚT VYTYČENÍ:
- Vytyčení 4 vrtaných sond J1, J2, PS3, SP4

U vytyčených bodů byla zaměřena výška terénu.
Vytyčené body si na místě převzal ing. Milan Matoušek.

PODKLAD PRO VYTYČENÍ:
Seznam souřadnic dodaný objednatelem.

POUŽITÉ PŘÍSTROJE:
Trimble R8 GNSS

SEZNAM SOUŘADNIC ZAMĚŘENÝCH BODŮ:

ČÍSLO VRTU	Y	X	VÝŠKA TERÉNU
J1	598192.591	1158721.540	213.540
J2	598224.030	1158695.381	213.868
PS3	598200.767	1158696.267	213.409
SP4	598215.560	1158727.776	213.854

Hloušek s.r.o.
[redacted]

V BRNĚ DNE: 27.2.2015 **VYPRAC**

Hloušek s.r.o.
Vančurova 3361/56
615 00 Brno – Židenice
http://www.hlousek.cz/

tel.: 545 213 170-1
gsm: 777 855 591-4
fax: 545 241 367
e-mail: info@hlousek.cz

IČ: 15549721
DIČ: CZ15549721
zapsána v OR vedeném
KS v Brně oddíl C, vl.1071

Bankovní spojení:
Komerční banka
Brno Židenice
č.ú. 83344641/0100

Výsledky laboratorních zkoušek zemin z vrtů J1, J2

Příloha č. 9

GEMATEST spol. s r.o. Laboratoř geomechaniky Praha, Dr.Janského 954, 252 28 Černošice, Praha západ,
mobil: 602322813 tel/fax: +420 251643132, www.gematest.cz , mail: geotechnika@gematest.cz

PROTOKOL O LABORATORNÍCH ZKOUŠKÁCH

L 1291

Č. protokolu: **174-03-15** Celkový počet listů: 10 List číslo: 1/10

Název zakázky	**BRNO-PŘÍSTAVBA HOTELU AVANT**
Objekt	
Název a adresa zadavatele	IGM-ING.M.MATOUŠEK,IRKUTSKÁ 3,625 00 BRNO
Číslo zakázky zadavatele	15 0006
Laboratorní čísla vzorků	792-795
Odběr vzorků in situ zajistil	*Zadavatel*
Datum odběru vzorků in situ	-
Datum dodání do laboratoře	11.03.2015

Název použitého zkušebního postupu	
Stanovení vlhkosti zemin Nejistota měření : 0,2%	ČSN CEN ISO/TS 17892-1
Stanovení objemové hmotnosti jemnozrnných zemin. Metoda 4.1, 4.2 Nejistota měření :	ČSN CEN ISO/TS 17892-2, metoda 4.1,4.2
Stanovení zdánlivé hustoty pevných částic zemin pomocí pyknometru Nejistota měření :	ČSN CEN ISO/TS 17892-3
Laboratorní stanovení konzistenčních mezí Nejistota měření :	ČSN CEN ISO/TS 17892-12
Laboratorní stanovení meze tekutosti	TP č.003 (ČSN 721014, čl. A)
Stanovení zrnitosti zemin Nejistota měření : 8 %	ČSN CEN ISO/TS 17892-4
Laboratorní stanovení organických.látek v zeminách Stanovení stlačitelnosti zemin v edometru Nejistota měření :	ČSN 72 1021 (N) TP-č. 002-podle (ČSN CEN ISO/TS 17892-5
Krabicová smyková zkouška Nejistota měření : 3 %	ČSN CEN ISO/TS 17892-10, mimo čl. 4.2

Související normy a dokumenty	
Geotechnický průzkum a zkoušení- Pojmenování a zatřiďování zemin. Část 2: Zásady pro zatřiďování	ČSN EN ISO 14688-2
Návrh a provádění zemního tělesa pozemních komunikací	ČSN 73 6133
Malé vodní nádrže	ČSN 75 2410
Eurokód 7: Navrhování geotechnických konstrukcí-Část 2: Průzkum a zkoušení základové půdy	
Metodiky laboratorních zkoušek v mechanice zemin a hornin, ČGÚ,1987.	

Zkoušky označené symbolem (N) byly prováděny jako neakreditované. Výsledky zkoušek se týkají pouze zkoušených vzorků výše uvedených laboratorních čísel. Bez písemného souhlasu zkušební laboratoře se nesmí tento dokument reprodukovat jinak, než celý. Změny a doplňky mohou být provedeny pouze laboratoří, která dokument vystavila.

Hodnocení kvality vzorků podle skutečného stavu vzorků dodaných do zkušební laboratoře, dle ČSN EN 1997-2, tab.3.1.a případného vlivu kvality dodaných vzorků na výsledky zkoušek

Kvalita dodaných vzorků odpovídá požadované třídě kvality vzorků zemin pro jednotlivé prováděné laboratorní zkoušky podle ČSN EN 1997-2, tab.3.1.

Mimořádné okolnosti, které by mohly ovlivnit průběh a výsledky zkoušek- nebyly zjištěny-

Stanovisko laboratoře k extremním hodnotám výsledků zkoušek- nebyly zjištěny-

GEMATEST spol. s r.o.
Laboratoř geomechaniky Praha
Dr. Janského 954
252 28 Černošice
tel.: 251643132

Zprávu o zkoušce vystavil: Datum vystavení: 2.4.2015

Mgr.P.Urban – zást.vedoucí laboratoře

GEMATEST spol. s r.o. Laboratoř geomechaniky Praha, Dr.Janského 954, 252 28 Černošice, Praha západ,
mobil: 602322813 tel/fax: +420 251643132, www.gematest.cz , mail: geotechnika@gematest.cz

MECHANIKA ZEMIN 12.4.2015

VÝSLEDKY LABORATORNÍCH ZKOUŠEK ZEMIN

NÁZEV ÚKOLU : ***BRNO-PŘÍST. HOTELU AVANT***
ČÍSLO ÚKOLU : *15 0006*

SONDA HLOUBKA [m] LAB. Č. DRUH VZORKU		J1 6,9 - 7,0 792 POLOPORUŠ.	J1 14,7 - 15,0 793 NEPORUŠENÝ	J2 12,2 - 12,3 794 NEPORUŠENÝ	J2 14,0 - 14,2 795 NEPORUŠENÝ
VLHKOST	[%]	25,5	39,2		39
VLHKOST OBJEMOVÁ	[%]		51,1		49,3
OBJ. HMOTNOST VLHKÁ	[kg/m^3]		1815		1756
OBJ. HMOTNOST VYSUŠENÁ	[kg/m^3]		1304		1263
OBJEMOVÁ TÍHA	[N/m^3]		17799		17220
ZDÁNLIVÁ HUSTOTA	[kg/m^3]		2650		2479
MEZ TEKUTOSTI	[%]	37	81		85
MEZ PLASTICITY	[%]	20	41		34
ČÍSLO PLASTICITY	[%]	17	40		51
PÓROVITOST	[%]		51		49
ČÍSLO PÓROVITOSTI			1,04		0,96
SATURACE	[%]		100,5		100,4
KLASIFIKACE ČSN 73 6133		F4 CS	F7 MV		F8 CV
KLASIFIKACE ČSN EN ISO 14688-2		sasiCl	Cl		Cl
KLASIFIKACE ČSN 75 2410		F4 CS	F7 MV		F8 CV
KONZISTENCE VYPOČTENÁ PODLE ČSN 736133		TUHÁ	TUHÁ		TUHÁ
INDEX KONZISTENCE		0,68	1		0,9
INDEX KOLOIDNÍ AKTIVITY		0,66	0,65		0,86
BARVA VZORKU		HNĚDOČERNÁ	SEDÁ		SEDÁ
OBSAH ORGANICKÝCH LÁTEK	[%]	2,03			
ZEMINA PODLE ČSN EN ISO 14688-2		NÍZKO ORGANICKÁ			
OBSAH ORGANIC. UHLÍKU	[%]	1,2			
ZATĚŽOVACÍ STUPEŇ EDOMETRICKÝ MODUL E_{oedf}	[kPa] [MPa]		50 - 100 12,09		50 - 100 10,1
			100 - 200 11,33		100 - 200 9,9
			200 - 300 11,65		200 - 300 10,62
			300 - 400 13,37		300 - 400 20,21
KRABIC. SM. ZK. EFEKT. $_{ef}$ vrcholové parametry	[°]		25,1	25,9	27,1
SOUDRŽNOST C_{ef} vrcholové parametry	[kPa]		21	16	13
KRABIC. SM. ZK. KONCOVÁ. $_{10}$ koncové parametry	[°]		24,6	17,2	17,1
SOUDRŽNOST C_{10} koncové parametry	[kPa]		7	10	5

(+)Konzistence a plasticita směsných zemin platí pouze pro výplň.

KRABICOVÁ SMYKOVÁ ZKOUŠKA

při stálém efektivním normálovém napětí

Akce: BRNO–PŘÍST. HOTELU AVANT Sonda: J1 Hloubky: 14.7– 15.0 m

Lab. číslo: 793

Rychlost smykání: 0.001 mm/min

Vzorky byly při zkoušce zality vodou.

Typ zeminy: F7 MV ; Ip: 40 ; wL: 81 ; n: 0.500 ; Sr: 98.563 %

Obj. hmotnost vlhká: 1817 ; Obj. hmotnost suchá: 1324 ; Vlhkost: 37.25 %

Typ čáry	Normálové nap. ef. σ	Smykové nap. ef. τ	I_f	Konsolidace za 24 hod.	w po zk.
———	100 kPa	69 kPa	2.6 mm	0.428 mm	30.9 %
·····	300	159	4.7	1.242	33.5
– – – –	400	210	2.6	2.260	29.7

obor: $0 < \sigma \leq 400$ kPa tg Fi $_{ef}$ = 0.47 Fi $_{ef}$ = 25.1° c_{ef} = 21 kPa

tg Fi $_{10}$ = 0.46 Fi $_{10}$ = 24.6° c_{10} = 7 kPa

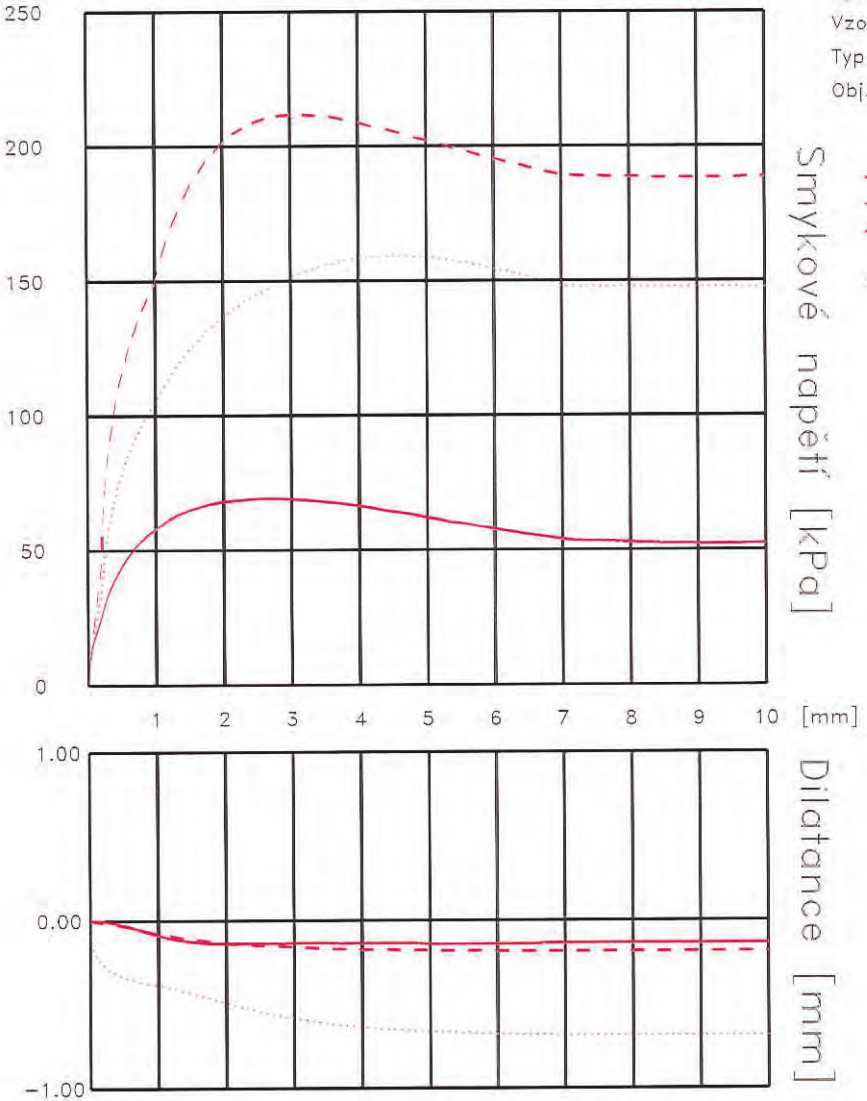

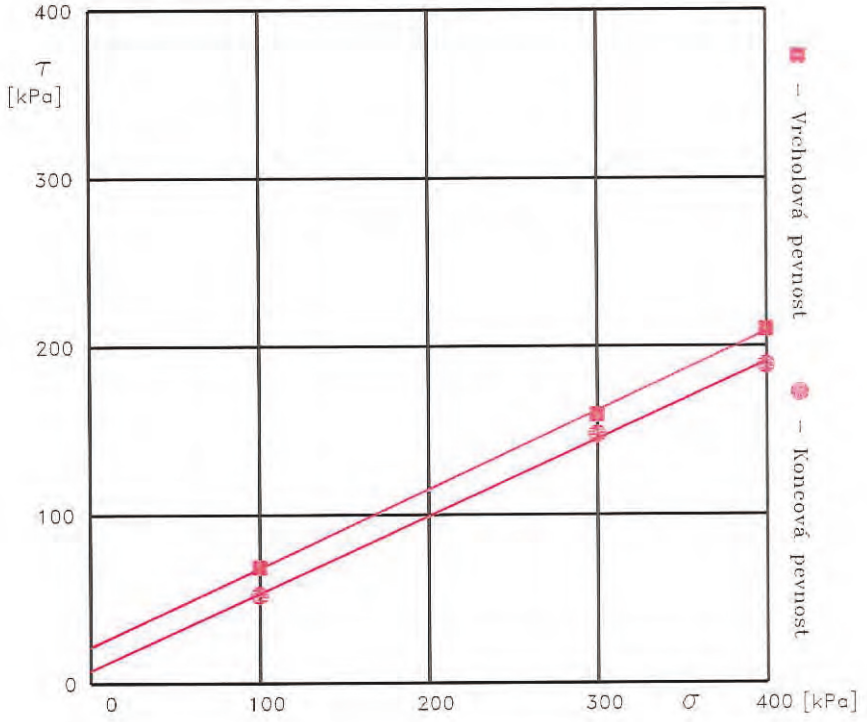

GEMATEST spol. s r.o. Laboratoř geomechaniky Praha, Dr.Janského 954, 252 28 Černošice, Praha západ,
mobil: 602322813 tel/fax: +420 251643132, www.gematest.cz , mail: geotechnika@gematest.cz

KRABICOVÁ SMYKOVÁ ZKOUŠKA

při stálém efektivním normálovém napětí

Akce: BRNO–PŘÍST. HOTELU AVANT Sonda: J2 Hloubky: 12.2– 12.3 m

Lab. číslo: 794

Rychlost smykání: 0.001 mm/min

Vzorky byly při zkoušce zality vodou.

Obj. hmotnost vlhká: 1845 ; Obj. hmotnost suchá: 1393 ; Vlhkost: 32.52 %

Typ čáry	Normálové nap. ef. σ	Smykové nap. ef. τ	I_f	Konsolidace za 24 hod.	w po zk.
———	100 kPa	66 kPa	1.5 mm	0.360 mm	35.4 %
·····	300	159	2.9	1.125	35.1
– – – –	400	212	5.0	1.842	35.3

obor: $0 < \sigma \leq 400$ kPa $tg\ Fi_{ef} = 0.48$ $Fi_{ef} = 25.9°$ $c_{ef} = 16$ kPa

$tg\ Fi_{10} = 0.31$ $Fi_{10} = 17.2°$ $c_{10} = 10$ kPa

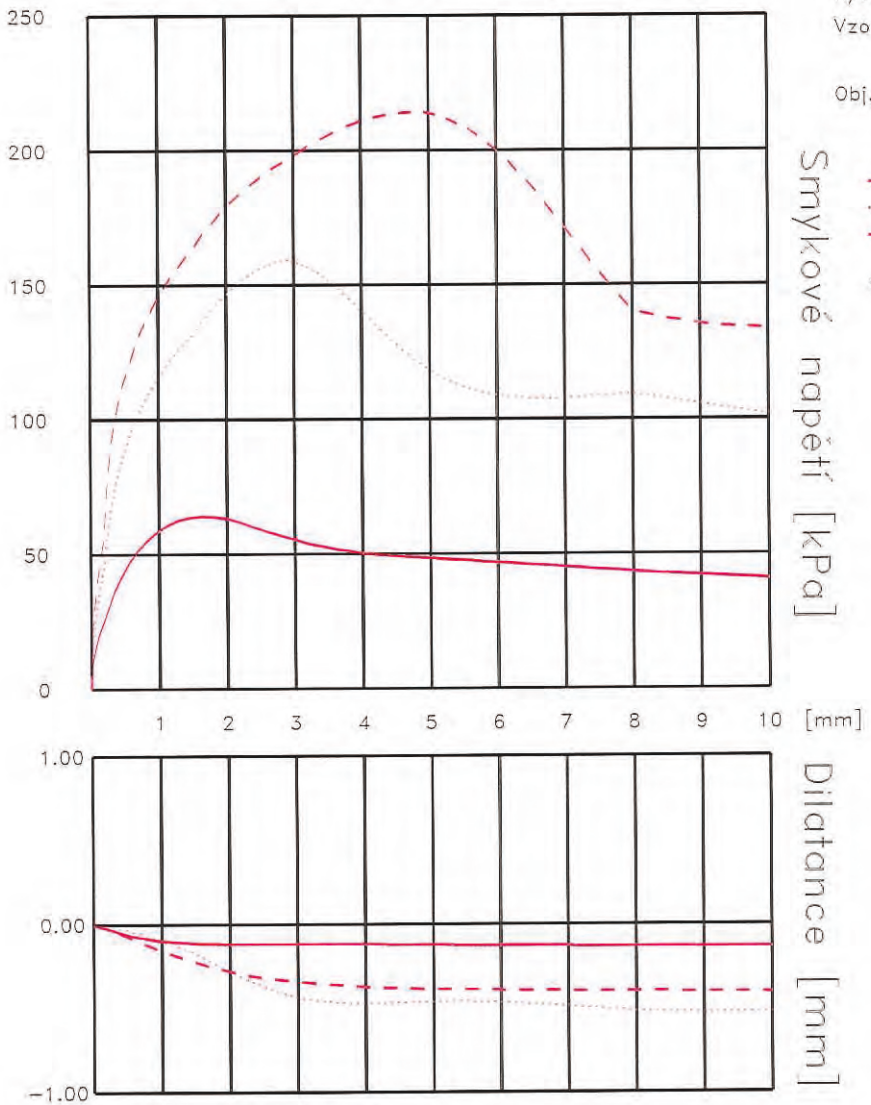

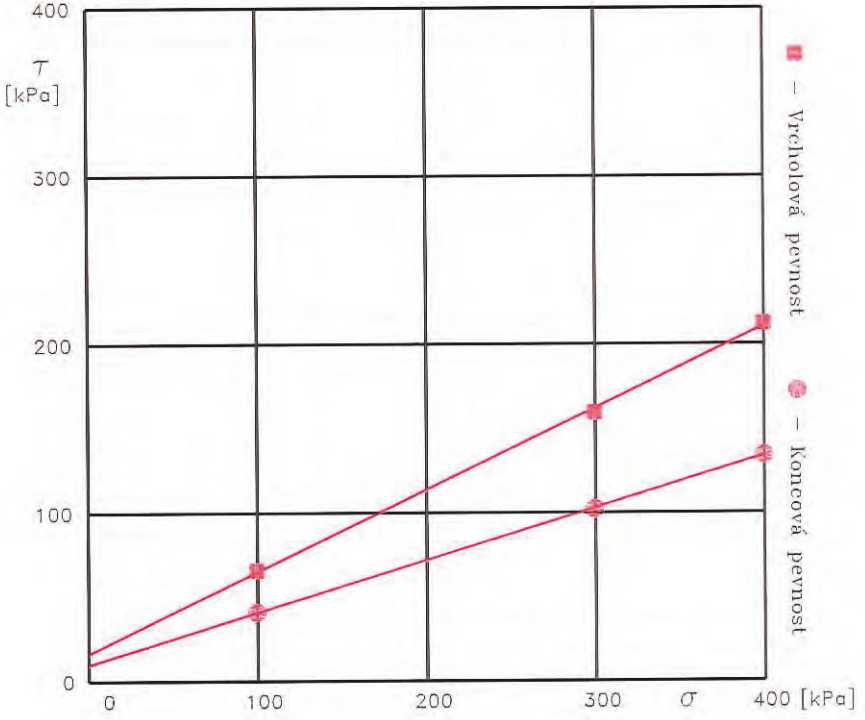

GEMATEST spol. s r.o. Laboratoř geomechaniky Praha, Dr.Janského 954, 252 28 Černošice, Praha západ,
mobil: 602322813 tel/fax: +420 251643132, www.gematest.cz , mail: geotechnika@gematest.cz

KRABICOVÁ SMYKOVÁ ZKOUŠKA

při stálém efektivním normálovém napětí

Akce: BRNO–PŘÍST. HOTELU AVANT Sonda: J2 Hloubky: 14.0– 14.2 m

Lab. číslo: 795

Rychlost smykání: 0.001 mm/min

Vzorky byly při zkoušce zality vodou.

Typ zeminy: F8 CV ; Ip: 51 ; wL: 85 ; n: 0.452 ; Sr: 104.909 %

Obj. hmotnost vlhká: 1833 ; Obj. hmotnost suchá: 1358 ; Vlhkost: 34.93 %

Typ čáry	Normálové nap. ef. σ	Smykové nap. ef. τ	I_f	Konsolidace za 24 hod.	w po zk.
———	100 kPa	65 kPa	2.0 mm	0.342 mm	39.3 %
·····	300	164	3.8	1.014	35.6
– – – –	400	220	3.0	1.771	36.3

obor: $0 < \sigma \leq 400$ kPa tg Fi $_{ef}$ = 0.51 Fi $_{ef}$ = 27.1° c_{ef} = 13 kPa

tg Fi $_{10}$ = 0.31 Fi $_{10}$ = 17.1° c_{10} = 5 kPa

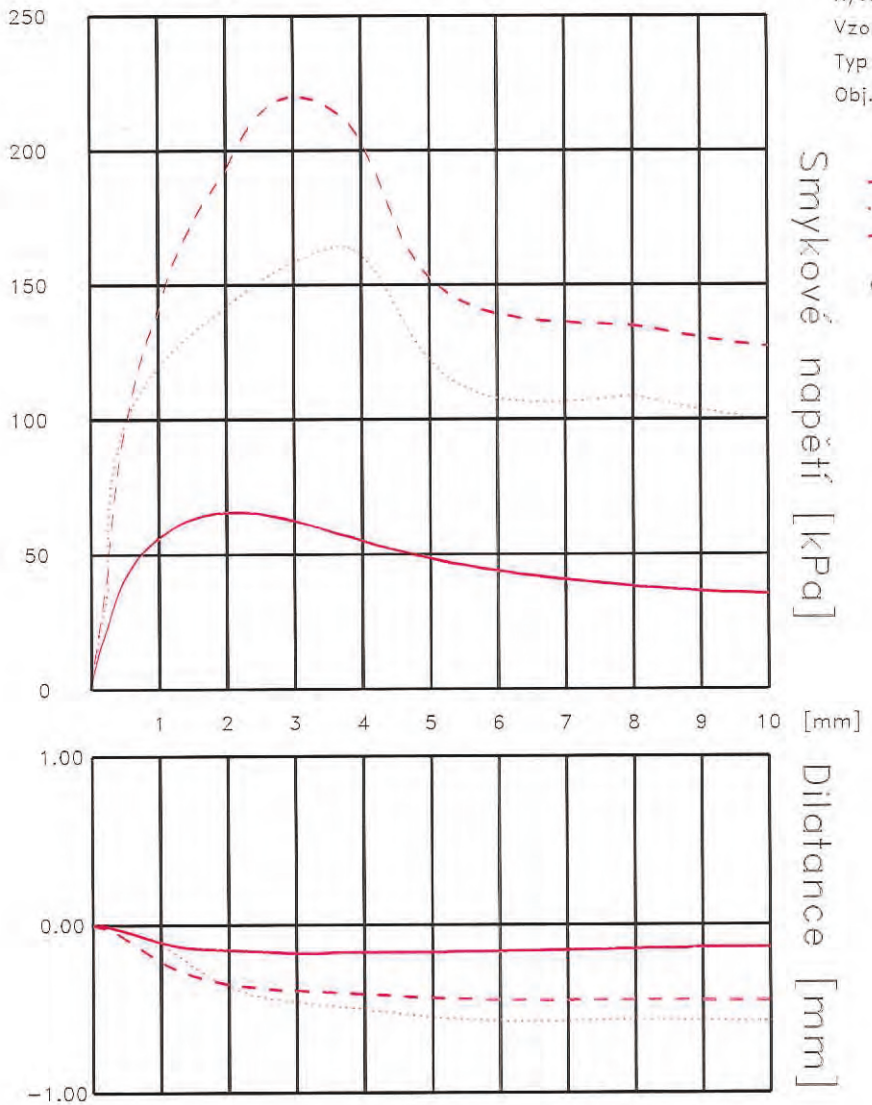

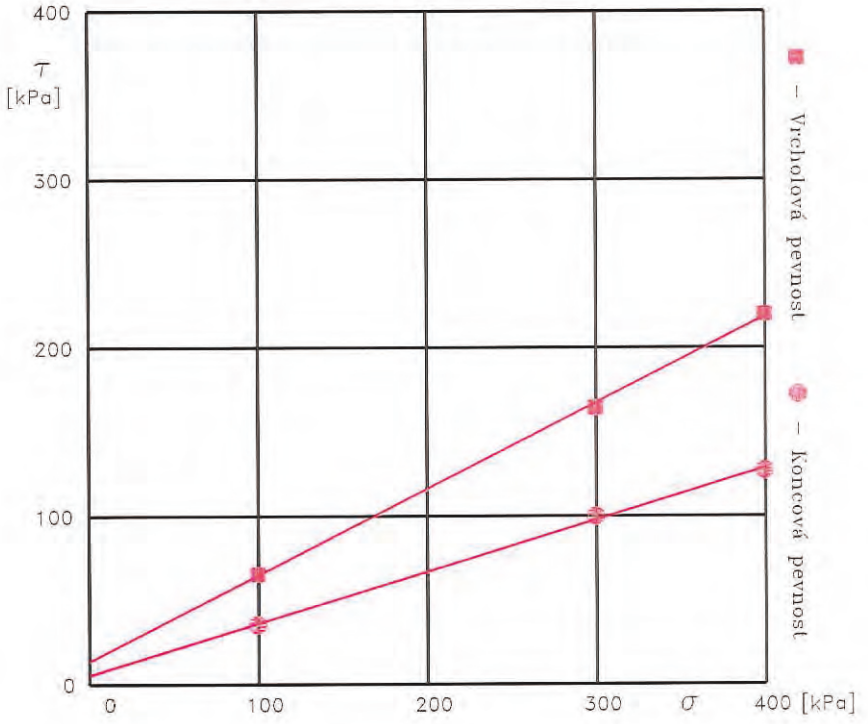

GEMATEST spol. s r.o. Laboratoř geomechaniky Praha, Dr.Janského 954, 252 28 Černošice, Praha západ,
mobil: 602322813 tel/fax: +420 251643132, www.gematest.cz , mail: geotechnika@gematest.cz

GEMATEST spol. s r.o. Laboratoř geomechaniky Praha, Dr.Janského 954, 252 28 Černošice, Praha západ,
mobil: 602322813 tel/fax: +420 251643132, www.gematest.cz , mail: geotechnika@gematest.cz

LABORATORNÍ VZOREK ZEMINY

Popisné a fyzikální charakteristiky, klasifikace

Úkol : BRNO-PŘÍST. HOTELU AVANT
Sonda: J1 hloubka [m]: 6.9- 7.0 lab. číslo: 792

KŘIVKY ZRNITOSTI ZEMIN

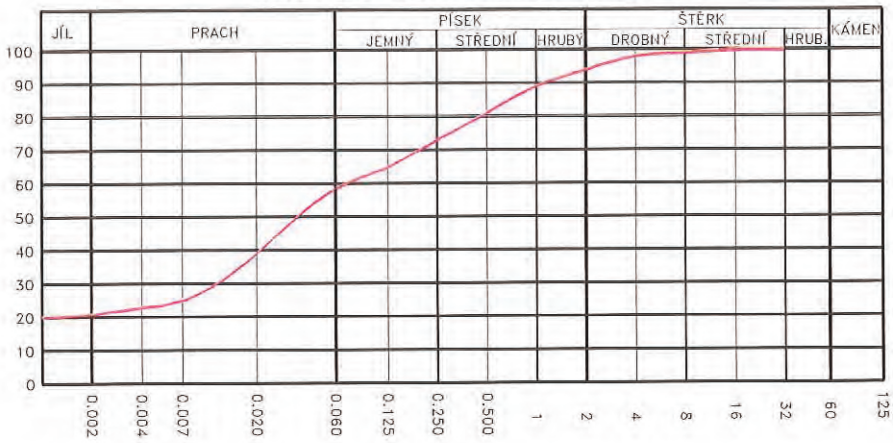

Obsah frakce [%]	
JÍL	21
PRACH	38
PÍSEK	35
ŠTĚRK	6

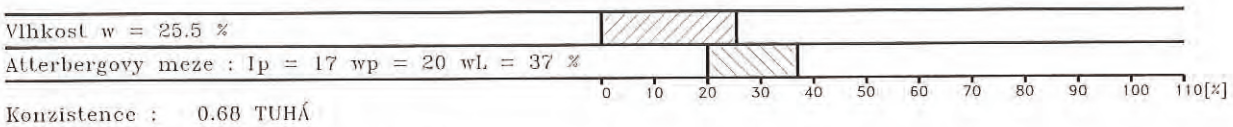

Konzistence : 0.68 TUHÁ

KOLOIDNÍ AKTIVITA

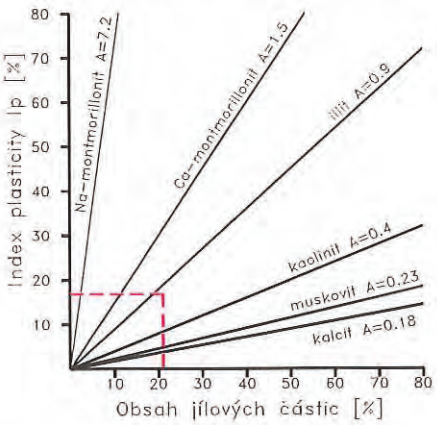

DIAGRAM PLASTICITY

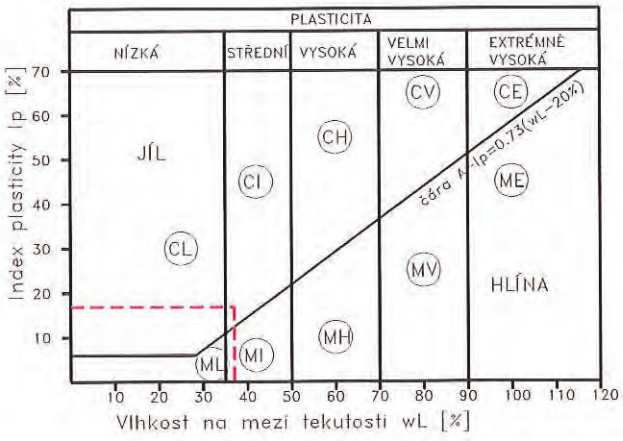

Pórovitost [%]		Číslo pórovitosti	
Saturace [%]		Barva vzorku	HNĚDOČERNÁ
Organ. příměsi	2.03 [%]	Uhličitany	ZEMINA JE SILNĚ VÁPENITÁ
Klasifikace ČSN 736133	F4 CS	Název zeminy podle ČSN 736133	PÍSČITÝ JÍL
Klasifikace ČSN EN ISO 14688-2	sasiCl	Podloží	PODM. VHODNÁ
Klasifikace ČSN 752410	F4 CS	Násyp	PODM. VHODNÁ

GEMATEST spol. s r.o. Laboratoř geomechaniky Praha, Dr.Janského 954, 252 28 Černošice, Praha západ,
mobil: 602322813 tel/fax: +420 251643132, www.gematest.cz , mail: geotechnika@gematest.cz

LABORATORNÍ VZOREK ZEMINY

Popisné a fyzikální charakteristiky, klasifikace

Úkol : BRNO–PŘÍST. HOTELU AVANT
Sonda: J1 hloubka [m]: 14.7– 15.0 lab. číslo: 793

KŘIVKY ZRNITOSTI ZEMIN

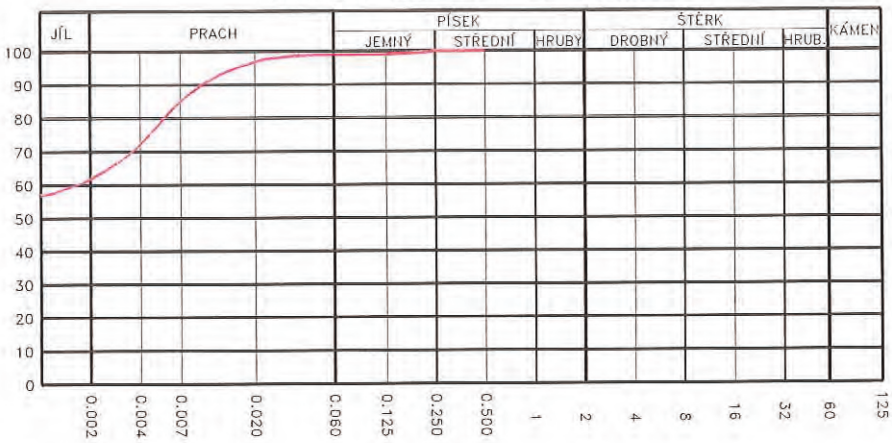

Obsah frakce [%]	
JÍL	62
PRACH	37
PÍSEK	1
ŠTĚRK	0

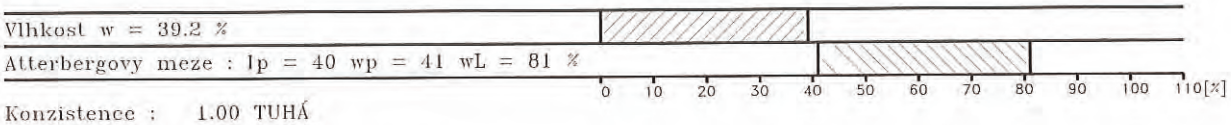

Konzistence : 1.00 TUHÁ

KOLOIDNÍ AKTIVITA

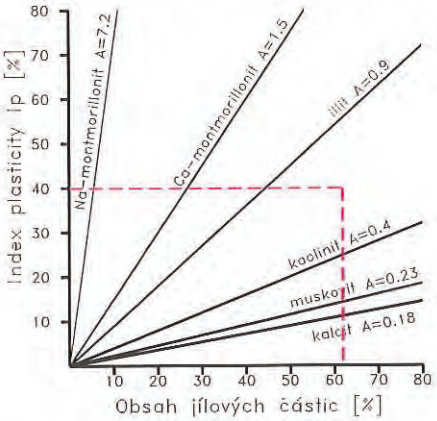

DIAGRAM PLASTICITY

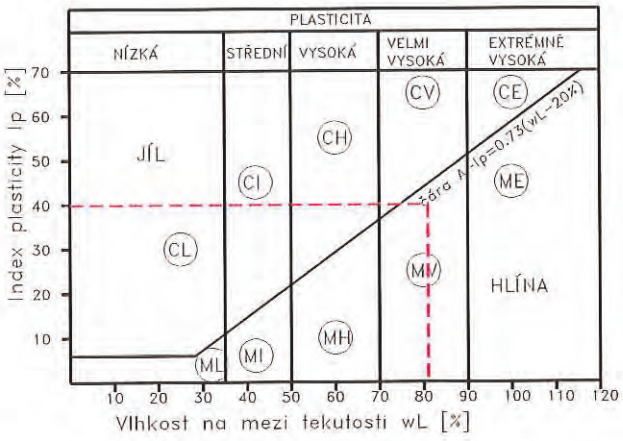

Pórovitost [%]	51	Číslo pórovitosti	1.04
Saturace [%]	100.5	Barva vzorku	SEDÁ
Organ. příměsi		Uhličitany	ZEMINA JE SILNĚ VÁPENITÁ
Klasifikace ČSN 736133	F7 MV	Název zeminy podle ČSN 736133	HLÍNA S VELMI VYSOKOU PLASTICITOU
Klasifikace ČSN EN ISO 14688–2	Cl	Podloží	NEVHODNÁ
Klasifikace ČSN 752410	F7 MV	Násyp	NEVHODNÁ

GEMATEST spol. s r.o. Laboratoř geomechaniky Praha, Dr.Janského 954, 252 28 Černošice, Praha západ,
mobil: 602322813 tel/fax: +420 251643132, www.gematest.cz , mail: geotechnika@gematest.cz

LABORATORNÍ VZOREK ZEMINY

Popisné a fyzikální charakteristiky, klasifikace

Úkol : BRNO-PŘÍST. HOTELU AVANT
Sonda: J2 hloubka [m]: 14.0- 14.2 lab. číslo: 795

KŘIVKY ZRNITOSTI ZEMIN

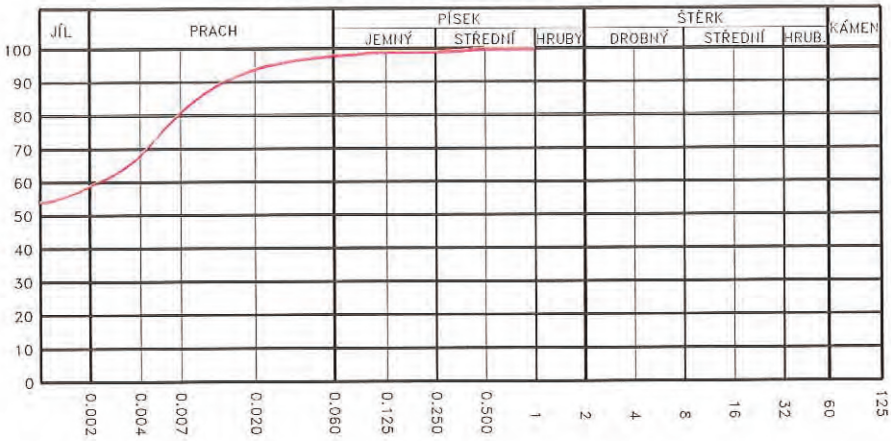

Obsah frakce [%]	
JÍL	59
PRACH	39
PÍSEK	2
ŠTĚRK	0

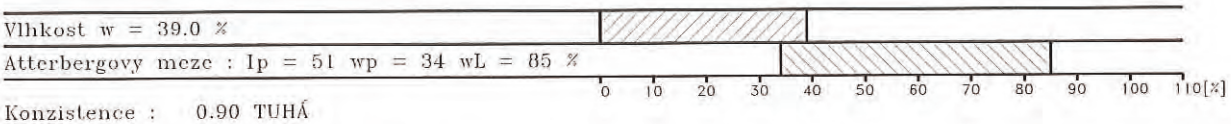

Konzistence : 0.90 TUHÁ

KOLOIDNÍ AKTIVITA

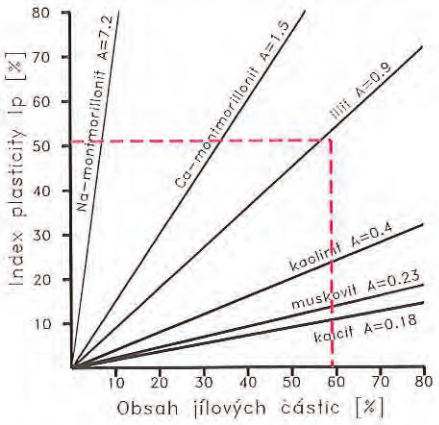

DIAGRAM PLASTICITY

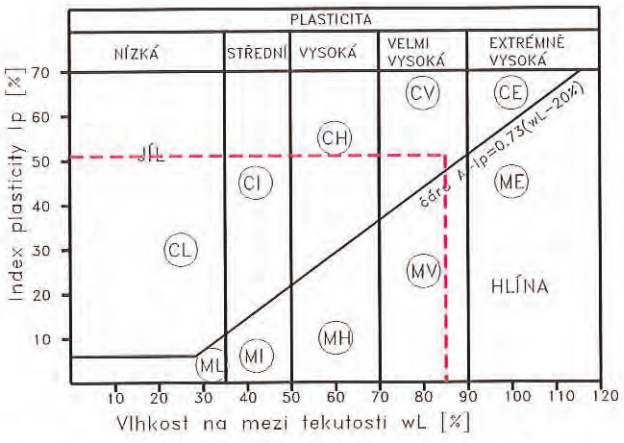

Pórovitost [%]	49	Číslo pórovitosti	0.96
Saturace [%]	100.4	Barva vzorku	SEDÁ
Organ. příměsi		Uhličitany	ZEMINA JE SILNĚ VÁPENITÁ
Klasifikace ČSN 736133	F8 CV	Název zeminy podle ČSN 736133	JÍL S VELMI VYSOKOU PLASTICITOU
Klasifikace ČSN EN ISO 14688-2	Cl	Podloží	NEVHODNÁ
Klasifikace ČSN 752410	F8 CV	Násyp	NEVHODNÁ

GEMATEST spol. s r.o. Laboratoř geomechaniky Praha, Dr.Janského 954, 252 28 Černošice, Praha západ,
mobil: 602322813 tel/fax: +420 251643132, www.gematest.cz , mail: geotechnika@gematest.cz

Vhodnost zemin pro pozemní komunikace

NÁZEV ÚKOLU : ***BRNO-PŘÍST. HOTELU AVANT***
ČÍSLO ÚKOLU : *15 0006*

Vzorek	Sonda	Hloubky [m]	Typ zeminy	Kapil. vzl. Hs Hmax [m]	Namrzavost	Vhodnost zemin Aktivní zóna	Násyp
792	J1	6,9 - 7,0	F4 CS	2,2 6,9	NEBEZPEČNĚ NAMRZAVÉ	PODM. VHODNÁ	PODM. VHODNÁ
793	J1	14,7 - 15,0	F7 MV	MIMO GRAF	VYSOCE NAMRZAVÉ	NEVHODNÁ	NEVHODNÁ
795	J2	14,0 - 14,2	F8 CV	MIMO GRAF	VYSOCE NAMRZAVÉ	NEVHODNÁ	NEVHODNÁ

Filtrační součinitel (K)

NÁZEV ÚKOLU : ***BRNO-PŘÍST. HOTELU AVANT***
ČÍSLO ÚKOLU : *15 0006*

VZOREK	SONDA	HLOUBKA [m]	METODA PODLE BEYER [m/s]			METODA U. S. BUREAU OF SOIL CLASSIFICATION (CH. MALLET J.PACQUANT) [m/s]	METODA PODLE HAZENA [m/s]
			KYPRÁ	STŘEDNĚ ULEHLÁ	ULEHLÁ		
792	J1	6,9 - 7,0	mimo oblast			mimo oblast	mimo oblast
793	J1	14,7 - 15,0	mimo oblast			mimo oblast	mimo oblast
795	J2	14,0 - 14,2	mimo oblast			mimo oblast	mimo oblast

NELZE = Nelze ani upravit

GEMATEST spol. s r.o. Laboratoř geomechaniky Praha, Dr.Janského 954, 252 28 Černošice, Praha západ,
mobil: 602322813 tel/fax: +420 251643132, www.gematest.cz , mail: geotechnika@gematest.cz

Stanovení stlačitelnosti v edometru

NÁZEV ÚKOLU : *BRNO-PŘÍSTAVBA HOTELU AVANTI*
ČÍSLO ÚKOLU : *15 0006*
SONDA J1 HLOUBKA [m] 14,7 - 15,0 LAB. Č. 793

POČÁTEČNÍ VÝŠKA h_{or} : 3 [cm] PRŮMĚR : 10 [cm] VYŘÍZNUTÝ
VZOREK ZALIT PŘI 1. ZATĚŽOVACÍM STUPNI REKONSOLIDOVANÝ

FYZIKÁLNÍ PARAMETRY VZORKU

VLHKOST VÁHOVÁ [%]	PŘED ZKOUŠKOU	39,1	PO ZKOUŠCE	39,4
VLHKOST OBJEMOVÁ [%]	PŘED ZKOUŠKOU	52,2	PO ZKOUŠCE	56,3
OBJEMOVÁ HMOTNOST VYSUŠENÁ [kg/m^3]	PŘED ZKOUŠKOU	1334	PO ZKOUŠCE	1428
OBJEMOVÁ HMOTNOST VLHKÁ [kg/m^3]	PŘED ZKOUŠKOU	1856	PO ZKOUŠCE	1990
PÓROVITOST [%]		49,7		
SATURACE [%]	PŘED ZKOUŠKOU	105,1	PO ZKOUŠCE	122
TYP ZEMINY PODLE ČSN 73 6133		F7 MV		
MEZ TEKUTOSTI [%]		81		

REKONSOLIDACE

PŘITÍŽENÍ [kPa]	STLAČENÍ [mm]	ODLEHČENÍ [kPa]	STLAČENÍ [mm]	PŘITÍŽENÍ [kPa]	STLAČENÍ [mm]	ODLEHČENÍ [kPa]	STLAČENÍ [mm]
280	1,218	10	0,85	280	1,268	10	0,988

PŘETVÁRNÉ CHARAKTERISTIKY

EDOMETRICKÝ MODUL DEFORMACE

ZATĚŽ. STUPEŇ [kPa]	MODUL ZALIT. VZORKU [MPa]	POMĚR DEFOR-MACE [%]	SOUČINITEL KONSOLID. [cm^2/s]	OBJEM. HMOT. VLHKÁ [kg/m^3]	PÓRO-VITOST [%]	SATU-RACE [%]	ČÍSLO STLAČ. [%]	KOEF. OBJEM. STLAČ. [MPa^{-1}]	INDEX STLAČ.	SOUČIN. STLAČ.
50		3,86		1932,12	47,69	114,52				
	12,09						0,164	0,0827	0,027	171,927
100		4,27		1940,18	47,47	115,54				
	11,33						0,175	0,0883	0,056	81,537
200		5,16		1957,88	47	117,74				
	11,65						0,171	0,0858	0,092	49,596
300		6,01		1974,51	46,54	119,93				
	13,37						0,149	0,0748	0,117	39,180
400		6,76		1990,00	46,12	121,98				

Stanovení stlačitelnosti v edometru

NÁZEV ÚKOLU : ***BRNO-PŘÍSTAVBA HOTELU AVANTI***
ČÍSLO ÚKOLU : *15 0006*
SONDA J2 HLOUBKA [m] 14,0 - 14,2 LAB. Č. 795

POČÁTEČNÍ VÝŠKA h_{or} : 3 [cm] PRŮMĚR : 10 [cm] VYŘÍZNUTÝ
VZOREK ZALIT PŘI 1. ZATĚŽOVACÍM STUPNI REKONSOLIDOVANÝ

FYZIKÁLNÍ PARAMETRY VZORKU

VLHKOST VÁHOVÁ [%]	PŘED ZKOUŠKOU	37,9	PO ZKOUŠCE	37,4
VLHKOST OBJEMOVÁ [%]	PŘED ZKOUŠKOU	51	PO ZKOUŠCE	54,1
OBJEMOVÁ HMOTNOST VYSUŠENÁ [kg/m^3]	PŘED ZKOUŠKOU	1344	PO ZKOUŠCE	1446
OBJEMOVÁ HMOTNOST VLHKÁ [kg/m^3]	PŘED ZKOUŠKOU	1854	PO ZKOUŠCE	1986
PÓROVITOST [%]		45,8		
SATURACE [%]	PŘED ZKOUŠKOU	111,4	PO ZKOUŠCE	129,7
TYP ZEMINY PODLE ČSN 73 6133		F8 CV		
MEZ TEKUTOSTI [%]		85		

REKONSOLIDACE

PŘITÍŽENÍ [kPa]	STLAČENÍ [mm]	ODLEHČENÍ [kPa]	STLAČENÍ [mm]	PŘITÍŽENÍ [kPa]	STLAČENÍ [mm]	ODLEHČENÍ [kPa]	STLAČENÍ [mm]
280	1,358	10	0,92	280	1,432	10	1,104

PŘETVÁRNÉ CHARAKTERISTIKY

EDOMETRICKÝ MODUL DEFORMACE

ZATĚŽ. STUPEŇ [kPa]	MODUL ZALIT. VZORKU [MPa]	POMĚR DEFOR-MACE [%]	SOUČINITEL KONSOLID. [cm^2/s]	OBJEM. HMOT. VLHKÁ [kg/m^3]	PÓRO-VITOST [%]	SATU-RACE [%]	ČÍSLO STLAČ. [%]	KOEF. OBJEM. STLAČ. [MPa^{-1}]	INDEX STLAČ.	SOUČIN. STLAČ.
50		4,38		1926,57	43,41	120,86				
	10,1						0,183	0,0990	0,030	141,788
100		4,87		1936,68	43,12	122,30				
	9,9						0,186	0,1010	0,059	71,984
200		5,88		1956,53	42,54	125,23				
	10,62						0,174	0,0942	0,095	44,486
300		6,82		1975,37	41,98	128,14				
	20,21						0,091	0,0495	0,071	59,800
400		7,32		1986,00	41,68	129,73				

GEMATEST spol. s r.o. Laboratoř geomechaniky Praha, Dr.Janského 954, 252 28 Černošice, Praha západ,
mobil: 602322813 tel/fax: +420 251643132, www.gematest.cz , mail: geotechnika@gematest.cz

EDOMETRICKÁ KŘIVKA

Úkol: BRNO–PŘÍST. HOTELU AVANT Číslo úkolu: 15 0006

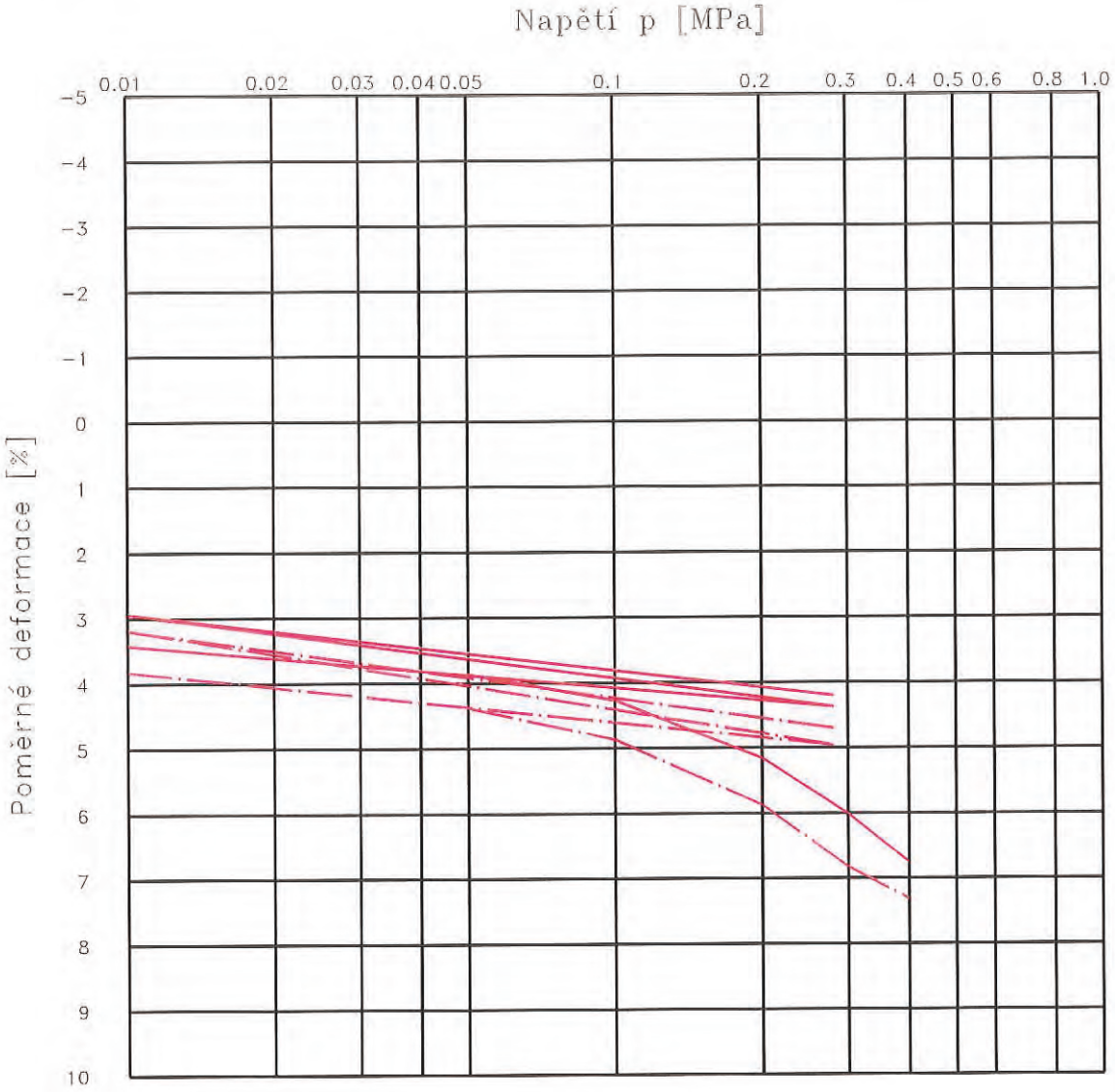

sonda	hloubka [m]	laborat. číslo vz.	výška vz. h [mm]	čára stlačitelnosti	poznámka
J1	15.0	793	28.04	———	
J2	14.2	795	27.88	—·—·—·—	

Výsledky chemických rozborů podzemních vod z vrtů J1, J2

Příloha č. 10

Protokol o zkoušce

Zakázka	: **PR1513244**	Datum vystavení	: 17.3.2015
Zákazník	: **Ing. Milan Matoušek**	Laboratoř	: ALS Czech Republic, s.r.o.
Kontakt	: Ing. Milan Matoušek	Kontakt	: Zákaznický servis
Adresa	: Irkutská 312/3 625 00 Brno Česká republika	Adresa	: Na Harfě 336/9, Praha 9 - Vysočany, 190 00, Česká republika
E-mail	: igm.matousek@tiscali.cz	E-mail	: customer.support@alsglobal.com
Telefon	: ----	Telefon	: +420 226 226 228
Fax	: ----	Fax	: +420 284 081 635
Projekt	: Brno - Avanti	Stránka	: 1 z 6
Číslo objednávky	: ----	Datum přijetí vzorků	: 10.3.2015
Číslo předávacího protokolu	: ----	Číslo nabídky	: PR2014IMILM-CZ0001 (CZ-120-14-0000)
Místo odběru	: ----	Datum zkoušky	: 12.3.2015 - 17.3.2015
Vzorkoval	: Zákazník	Úroveň řízení kvality	: Standardní QC dle ALS ČR interních postupů

Poznámky

Bez písemného souhlasu laboratoře se nesmí protokol reprodukovat jinak, než celý.
Laboratoř prohlašuje, že výsledky zkoušek se týkají pouze vzorků, které jsou uvedeny na tomto protokolu.
Vzorek(y) PR1513244/002 byl(y) před analýzou filtrován(y) filtrem o porozitě 0,45 µm.
Vzorek(y) PR1513244/001, 002, metoda W-TDS-GR, W-ACID-PCT, W-ALK-PCT, W-CON-PCT, W-PH-PCT byl(y) před analýzou dekantován(y).

Za správnost odpovídá

Jméno oprávněné	*Pozice*
Zdeněk Jirák	Environmental Business Unit Manager

Zkušební laboratoř akreditovaná ČIA

L 1163

Výsledky zkoušek

Norma ČSN EN 206 - neagresivní chemické působení podzemní vody na beton

Matrice: **PODZEMNÍ VODA**

				Název vzorku	J-1		ČSN EN 206 - podzemní voda - neagresivní chemické prostředí			
				Identifikace vzorku	PR1513244001					
				Datum odběru/čas odběru	9.3.2015 00:00					
Parametr	*Metoda*	*LOQ*	*Jednotka*	Výsledek	NM	*Limit (min.)*	*Limit (max.)*	*Jednotka*	*Vyhodnocení*
fyzikální parametry									
elektrická konduktivita (25 °C)	W-CON-PCT	0.10	mS/m	**154**	±10.0 %	----	----		----
hodnota pH	W-PH-PCT	1.00	-	**7.46**	±1.1 %	6.5	----	-	Vyhovuje
souhrnné parametry									
Tvrdost	W-HARD-FL	0.00020	mmol/l	**6.76**		----	----		----
anorganické parametry									
zásadová neutralizační kapacita (acidita) pH 8.3	W-ACID-PCT	0.150	mmol/l	**0.902**	±15.0 %	----	----		----
kyselinová neutralizační kapacita (alkalita) pH 4.5	W-ALK-PCT	0.150	mmol/l	**12.8**	±12.0 %	----	----		----
CO2 agresivní	W-CO2A-TIT2	0	mg/l	**4.2**	±12.0 %	----	15	mg/l	Vyhovuje
amoniak a amonné ionty	W-NH4-SPC	0.050	mg/l	**1.23**	±15.0 %	----	15	mg/l	Vyhovuje
sírany jako SO4 (2-)	W-SO4-IC	5.00	mg/l	**306**	±15.0 %	----	200	mg/l	Nevyhovuje
RL sušené (105°C)	W-TDS-GR	10	mg/l	**946**	±9.7 %	----	----		----
rozpuštěné kovy/ hlavní kationty									
Ca	W-METAXFL1	0.0050	mg/l	**145**	±10.0 %	----	----		----
Mg	W-METAXFL1	0.0030	mg/l	**76.2**	±10.0 %	----	300	mg/l	Vyhovuje

Norma ČSN EN 206 - tab. 2 - XA1 - agresivní chemické působení podzemní vody na beton

Matrice: **PODZEMNÍ VODA**

				Název vzorku	J-1		ČSN EN 206 - podzemní voda - tab. 2 - XA1 - slabě agresivní chemické prostředí			
				Identifikace vzorku	PR1513244001					
				Datum odběru/čas odběru	9.3.2015 00:00					
Parametr	*Metoda*	*LOQ*	*Jednotka*	Výsledek	NM	*Limit (min.)*	*Limit (max.)*	*Jednotka*	*Vyhodnocení*
fyzikální parametry									
elektrická konduktivita (25 °C)	W-CON-PCT	0.10	mS/m	**154**	±10.0 %	----	----		----
hodnota pH	W-PH-PCT	1.00	-	**7.46**	±1.1 %	5.5	----	-	Vyhovuje
souhrnné parametry									
Tvrdost	W-HARD-FL	0.00020	mmol/l	**6.76**		----	----		----
anorganické parametry									
zásadová neutralizační kapacita (acidita) pH 8.3	W-ACID-PCT	0.150	mmol/l	**0.902**	±15.0 %	----	----		----
kyselinová neutralizační kapacita (alkalita) pH 4.5	W-ALK-PCT	0.150	mmol/l	**12.8**	±12.0 %	----	----		----
CO2 agresivní	W-CO2A-TIT2	0	mg/l	**4.2**	±12.0 %	----	40	mg/l	Vyhovuje
amoniak a amonné ionty	W-NH4-SPC	0.050	mg/l	**1.23**	±15.0 %	----	30	mg/l	Vyhovuje
sírany jako SO4 (2-)	W-SO4-IC	5.00	mg/l	**306**	±15.0 %	----	600	mg/l	Vyhovuje
RL sušené (105°C)	W-TDS-GR	10	mg/l	**946**	±9.7 %	----	----		----
rozpuštěné kovy/ hlavní kationty									
Ca	W-METAXFL1	0.0050	mg/l	**145**	±10.0 %	----	----		----
Mg	W-METAXFL1	0.0030	mg/l	**76.2**	±10.0 %	----	1000	mg/l	Vyhovuje

Výsledky zkoušek

Norma ČSN EN 206 - tab. 2 - XA2 - agresivní chemické působení podzemní vody na beton

Matrice: PODZEMNÍ VODA

				Název vzorku	J-1		ČSN EN 206 - podzemní voda - tab. 2 - XA2 -středně agresivní chemické prostředí			
				Identifikace vzorku	PR1513244001					
				Datum odběru/čas odběru	9.3.2015 00:00					
Parametr	*Metoda*	*LOQ*	*Jednotka*	Výsledek	NM	*Limit (min.)*	*Limit (max.)*	*Jednotka*	*Vyhodnocení*
fyzikální parametry									
elektrická konduktivita (25 °C)	W-CON-PCT	0.10	mS/m	**154**	±10.0 %	----	----		----
hodnota pH	W-PH-PCT	1.00	-	**7.46**	±1.1 %	4.5	----	-	Vyhovuje
souhrnné parametry									
Tvrdost	W-HARD-FL	0.00020	mmol/l	**6.76**		----	----		----
anorganické parametry									
zásadová neutralizační kapacita (acidita) pH 8.3	W-ACID-PCT	0.150	mmol/l	**0.902**	±15.0 %	----	----		----
kyselinová neutralizační kapacita (alkalita) pH 4.5	W-ALK-PCT	0.150	mmol/l	**12.8**	±12.0 %	----	----		----
CO2 agresivní	W-CO2A-TIT2	0	mg/l	**4.2**	±12.0 %	----	100	mg/l	Vyhovuje
amoniak a amonné ionty	W-NH4-SPC	0.050	mg/l	**1.23**	±15.0 %	----	60	mg/l	Vyhovuje
sírany jako SO4 (2-)	W-SO4-IC	5.00	mg/l	**306**	±15.0 %	----	3000	mg/l	Vyhovuje
RL sušené (105°C)	W-TDS-GR	10	mg/l	**946**	±9.7 %	----	----		----
rozpuštěné kovy/ hlavní kationty									
Ca	W-METAXFL1	0.0050	mg/l	**145**	±10.0 %	----	----		----
Mg	W-METAXFL1	0.0030	mg/l	**76.2**	±10.0 %	----	3000	mg/l	Vyhovuje

Norma ČSN EN 206 - tab. 2 - XA3 - agresivní chemické působení podzemní vody na beton

Matrice: PODZEMNÍ VODA

				Název vzorku	J-1		ČSN EN 206 - podzemní voda - tab. 2 - XA3 - vysoce agresivní chemické prostředí			
				Identifikace vzorku	PR1513244001					
				Datum odběru/čas odběru	9.3.2015 00:00					
Parametr	*Metoda*	*LOQ*	*Jednotka*	Výsledek	NM	*Limit (min.)*	*Limit (max.)*	*Jednotka*	*Vyhodnocení*
fyzikální parametry									
elektrická konduktivita (25 °C)	W-CON-PCT	0.10	mS/m	**154**	±10.0 %	----	----		----
hodnota pH	W-PH-PCT	1.00	-	**7.46**	±1.1 %	4	----	-	Vyhovuje
souhrnné parametry									
Tvrdost	W-HARD-FL	0.00020	mmol/l	**6.76**		----	----		----
anorganické parametry									
zásadová neutralizační kapacita (acidita) pH 8.3	W-ACID-PCT	0.150	mmol/l	**0.902**	±15.0 %	----	----		----
kyselinová neutralizační kapacita (alkalita) pH 4.5	W-ALK-PCT	0.150	mmol/l	**12.8**	±12.0 %	----	----		----
CO2 agresivní	W-CO2A-TIT2	0	mg/l	**4.2**	±12.0 %	----	----	mg/l	Není limit
amoniak a amonné ionty	W-NH4-SPC	0.050	mg/l	**1.23**	±15.0 %	----	100	mg/l	Vyhovuje
sírany jako SO4 (2-)	W-SO4-IC	5.00	mg/l	**306**	±15.0 %	----	6000	mg/l	Vyhovuje
RL sušené (105°C)	W-TDS-GR	10	mg/l	**946**	±9.7 %	----	----		----
rozpuštěné kovy/ hlavní kationty									
Ca	W-METAXFL1	0.0050	mg/l	**145**	±10.0 %	----	----		----
Mg	W-METAXFL1	0.0030	mg/l	**76.2**	±10.0 %	----	----	mg/l	Není limit

Výsledky zkoušek

Norma ČSN EN 206 - neagresivní chemické působení podzemní vody na beton

Matrice: PODZEMNÍ VODA

	Název vzorku	J-2		ČSN EN 206 - podzemní voda - neagresivní chemické prostředí			
	Identifikace vzorku	PR1513244002					
	Datum odběru/čas odběru	10.3.2015 12:30					
Parametr / Metoda / LOQ / Jednotka	Výsledek	NM	Limit (min.)	Limit (max.)	Jednotka	Vyhodnocení
fyzikální parametry						
elektrická konduktivita (25 °C) / W-CON-PCT / 0.10 / mS/m	**182**	±10.0 %	----	----		----
hodnota pH / W-PH-PCT / 1.00 / -	**7.52**	±1.1 %	6.5	----	-	Vyhovuje
souhrnné parametry						
Tvrdost / W-HARD-FL / 0.00020 / mmol/l	**9.60**		----	----		----
anorganické parametry						
zásadová neutralizační kapacita (acidita) pH 8.3 / W-ACID-PCT / 0.150 / mmol/l	**0.855**	±15.0 %	----	----		----
kyselinová neutralizační kapacita (alkalita) pH 4.5 / W-ALK-PCT / 0.150 / mmol/l	**12.4**	±12.0 %	----	----		----
CO2 agresivní / W-CO2A-TIT2 / 0 / mg/l	**0.6**	±12.0 %	----	15	mg/l	Vyhovuje
amoniak a amonné ionty / W-NH4-SPC / 0.050 / mg/l	**0.742**	±15.0 %	----	15	mg/l	Vyhovuje
sírany jako SO4 (2-) / W-SO4-IC / 5.00 / mg/l	**411**	±15.0 %	----	200	mg/l	Nevyhovuje
RL sušené (105°C) / W-TDS-GR / 10 / mg/l	**1160**	±9.7 %	----	----		----
rozpuštěné kovy/ hlavní kationty						
Ca / W-METAXFL1 / 0.0050 / mg/l	**207**	±10.0 %	----	----		----
Mg / W-METAXFL1 / 0.0030 / mg/l	**108**	±10.0 %	----	300	mg/l	Vyhovuje

Norma ČSN EN 206 - tab. 2 - XA1 - agresivní chemické působení podzemní vody na beton

Matrice: PODZEMNÍ VODA

	Název vzorku	J-2		ČSN EN 206 - podzemní voda - tab. 2 - XA1 - slabě agresivní chemické prostředí			
	Identifikace vzorku	PR1513244002					
	Datum odběru/čas odběru	10.3.2015 12:30					
Parametr / Metoda / LOQ / Jednotka	Výsledek	NM	Limit (min.)	Limit (max.)	Jednotka	Vyhodnocení
fyzikální parametry						
elektrická konduktivita (25 °C) / W-CON-PCT / 0.10 / mS/m	**182**	±10.0 %	----	----		----
hodnota pH / W-PH-PCT / 1.00 / -	**7.52**	±1.1 %	5.5	----	-	Vyhovuje
souhrnné parametry						
Tvrdost / W-HARD-FL / 0.00020 / mmol/l	**9.60**		----	----		----
anorganické parametry						
zásadová neutralizační kapacita (acidita) pH 8.3 / W-ACID-PCT / 0.150 / mmol/l	**0.855**	±15.0 %	----	----		----
kyselinová neutralizační kapacita (alkalita) pH 4.5 / W-ALK-PCT / 0.150 / mmol/l	**12.4**	±12.0 %	----	----		----
CO2 agresivní / W-CO2A-TIT2 / 0 / mg/l	**0.6**	±12.0 %	----	40	mg/l	Vyhovuje
amoniak a amonné ionty / W-NH4-SPC / 0.050 / mg/l	**0.742**	±15.0 %	----	30	mg/l	Vyhovuje
sírany jako SO4 (2-) / W-SO4-IC / 5.00 / mg/l	**411**	±15.0 %	----	600	mg/l	Vyhovuje
RL sušené (105°C) / W-TDS-GR / 10 / mg/l	**1160**	±9.7 %	----	----		----
rozpuštěné kovy/ hlavní kationty						
Ca / W-METAXFL1 / 0.0050 / mg/l	**207**	±10.0 %	----	----		----
Mg / W-METAXFL1 / 0.0030 / mg/l	**108**	±10.0 %	----	1000	mg/l	Vyhovuje

Výsledky zkoušek

Norma ČSN EN 206 - tab. 2 - XA2 - agresivní chemické působení podzemní vody na beton

Matrice: PODZEMNÍ VODA

	Název vzorku	J-2	ČSN EN 206 - podzemní voda - tab. 2 - XA2 -středně agresivní chemické prostředí
	Identifikace vzorku	PR1513244002	
	Datum odběru/čas odběru	10.3.2015 12:30	

Parametr	Metoda	LOQ	Jednotka	Výsledek	NM	Limit (min.)	Limit (max.)	Jednotka	Vyhodnocení
fyzikální parametry									
elektrická konduktivita (25 °C)	W-CON-PCT	0.10	mS/m	**182**	±10.0 %	----	----		----
hodnota pH	W-PH-PCT	1.00	-	**7.52**	±1.1 %	4.5	----	-	Vyhovuje
souhrnné parametry									
Tvrdost	W-HARD-FL	0.00020	mmol/l	**9.60**		----	----		----
anorganické parametry									
zásadová neutralizační kapacita (acidita) pH 8.3	W-ACID-PCT	0.150	mmol/l	**0.855**	±15.0 %	----	----		----
kyselinová neutralizační kapacita (alkalita) pH 4.5	W-ALK-PCT	0.150	mmol/l	**12.4**	±12.0 %	----	----		----
CO2 agresivní	W-CO2A-TIT2	0	mg/l	**0.6**	±12.0 %	----	100	mg/l	Vyhovuje
amoniak a amonné ionty	W-NH4-SPC	0.050	mg/l	**0.742**	±15.0 %	----	60	mg/l	Vyhovuje
sírany jako SO4 (2-)	W-SO4-IC	5.00	mg/l	**411**	±15.0 %	----	3000	mg/l	Vyhovuje
RL sušené (105°C)	W-TDS-GR	10	mg/l	**1160**	±9.7 %	----	----		----
rozpuštěné kovy/ hlavní kationty									
Ca	W-METAXFL1	0.0050	mg/l	**207**	±10.0 %	----	----		----
Mg	W-METAXFL1	0.0030	mg/l	**108**	±10.0 %	----	3000	mg/l	Vyhovuje

Norma ČSN EN 206 - tab. 2 - XA3 - agresivní chemické působení podzemní vody na beton

Matrice: PODZEMNÍ VODA

	Název vzorku	J-2	ČSN EN 206 - podzemní voda - tab. 2 - XA3 - vysoce agresivní chemické prostředí
	Identifikace vzorku	PR1513244002	
	Datum odběru/čas odběru	10.3.2015 12:30	

Parametr	Metoda	LOQ	Jednotka	Výsledek	NM	Limit (min.)	Limit (max.)	Jednotka	Vyhodnocení
fyzikální parametry									
elektrická konduktivita (25 °C)	W-CON-PCT	0.10	mS/m	**182**	±10.0 %	----	----		----
hodnota pH	W-PH-PCT	1.00	-	**7.52**	±1.1 %	4	----	-	Vyhovuje
souhrnné parametry									
Tvrdost	W-HARD-FL	0.00020	mmol/l	**9.60**		----	----		----
anorganické parametry									
zásadová neutralizační kapacita (acidita) pH 8.3	W-ACID-PCT	0.150	mmol/l	**0.855**	±15.0 %	----	----		----
kyselinová neutralizační kapacita (alkalita) pH 4.5	W-ALK-PCT	0.150	mmol/l	**12.4**	±12.0 %	----	----		----
CO2 agresivní	W-CO2A-TIT2	0	mg/l	**0.6**	±12.0 %	----	----	mg/l	Není limit
amoniak a amonné ionty	W-NH4-SPC	0.050	mg/l	**0.742**	±15.0 %	----	100	mg/l	Vyhovuje
sírany jako SO4 (2-)	W-SO4-IC	5.00	mg/l	**411**	±15.0 %	----	6000	mg/l	Vyhovuje
RL sušené (105°C)	W-TDS-GR	10	mg/l	**1160**	±9.7 %	----	----		----
rozpuštěné kovy/ hlavní kationty									
Ca	W-METAXFL1	0.0050	mg/l	**207**	±10.0 %	----	----		----
Mg	W-METAXFL1	0.0030	mg/l	**108**	±10.0 %	----	----	mg/l	Není limit

Pokud zákazník neuvede datum a čas odběru vzorků, laboratoř uvede jako datum odběru datum přijetí vzorku do laboratoře a je uvedeno v závorce . Pokud je čas vzorkování uveden 0:00 znamená to, že zákazník uvedl pouze datum a neuvedl čas vzorkování. Nejistota je rozšířená nejistota měření odpovídající 95% intervalu spolehlivosti s koeficientem rozšíření k = 2.
Vysvětlivky: LOQ = Mez stanovitelnosti; NM = Nejistota měření

Poznámky k limitům

Norma ČSN EN 206 - tab. 2 - XA1 - agresivní chemické působení podzemní vody na beton	
hodnota pH	Stupeň XA1: <= 6.5 a >= 5.5
amoniak a amonné ionty	Stupeň XA1: >= 15 mg/L a <= 30 mg/L
CO2 agresivní	Stupeň XA1: >= 15 mg/L a <= 40 mg/L
sírany jako SO4 (2-)	Stupeň XA1: >= 200 mg/L a <= 600 mg/L
Mg	Stupeň XA1: >= 300 mg/L a <= 1000 mg/L
Norma ČSN EN 206 - tab. 2 - XA2 - agresivní chemické působení podzemní vody na beton	
hodnota pH	Stupeň XA2: < 5.5 a >= 4.5
Mg	Stupeň XA2: > 1000 mg/L a <= 3000 mg/L
amoniak a amonné ionty	Stupeň XA2: > 30 mg/L a <= 60 mg/L
CO2 agresivní	Stupeň XA2: > 40 mg/L a <= 100 mg/L
sírany jako SO4 (2-)	Stupeň XA2: > 600 mg/L a <= 3000 mg/L
Norma ČSN EN 206 - tab. 2 - XA3 - agresivní chemické působení podzemní vody na beton	
hodnota pH	Stupeň XA3: < 4.5 a >= 4.0
CO2 agresivní	Stupeň XA3: > 100 mg/L až do nasycení
sírany jako SO4 (2-)	Stupeň XA3: > 3000 mg/L a <= 6000 mg/L
Mg	Stupeň XA3: > 3000 mg/L az do nasyceni
amoniak a amonné ionty	Stupeň XA3: > 60 mg/L a <= 100 mg/L

Konec výsledkové části protokolu o zkoušce

Přehled zkušebních metod

Analytické metody	*Popis metody*
Místo provedení zkoušky: Na Harfě 336/9, Praha 9 - Vysočany, 190 00, Česká republika	
W-ACID-PCT	CZ_SOP_D06_02_073 (ČSN 75 7372) Stanovení zásadové neutralizační kapacity (acidity)potenciometrickou titrací.
W-ALK-PCT	CZ_SOP_D06_02_072 (ČSN EN ISO 9963-1)Stanovení kyselinové neutralizační kapacity (alkality)potenciometrickou titrací.
W-CO2A-TIT2	CZ_SOP_D06_02_119 (ČSN 83 0530 - 14) Stanovení agresivního oxidu uhličitého podle Heyera výpočtem z alkality.
W-CON-PCT	CZ_SOP_D06_02_075 (ČSN EN 27 888, SM 2520 B, ČSN EN 16192) Stanovení elektrické konduktivity.
W-HARD-FL	CZ_SOP_D06_02_J06 Stechiometrické výpočty a výpočty anorganických parametrů z naměřených hodnot akreditovanými metodami (výpočet tvrdosti ze sumy rozpuštěného vápníku a rozpuštěného hořčíku).
W-METAXFL1	CZ_SOP_D06_02_001(US EPA 200.7, ISO 11885,ČSN EN 12506, US EPA 6010, SM 3120, příprava vzorku dle CZ_SOP_D06_02_J02 kap. 10.1 a 10.2) Stanovení prvků metodou ICP-OES a stechiometrické výpočty obsahů sloučenin z naměřených hodnot.Vzorek byl před analýzou filtrován mikrofiltrem porozity 0.45 µm a následně fixován přídavkem kyseliny dusičné.
W-NH4-SPC	CZ_SOP_D06__02_019 (ČSN EN ISO 11732, ČSN EN ISO 13395, ČSN EN 16192, ČSN EN 12506, SM 4500-NO2(-) a SM 4500-NO3(-)) Stanovení NH4+, NO2-, NO3- pomocí diskrétní spektrofotometrie a výpočet forem dusíku.
W-PH-PCT	CZ_SOP_D06_02_105 (ČSN ISO 10523, US EPA 150.1, ČSN EN 16192, SM 4500-H(+) B) Stanovení pH potenciometricky.
W-SO4-IC	CZ_SOP_D06_02_068 (ČSN EN ISO 10304-1, ČSN EN 12506) Stanovení rozpuštěných fluoridů, chloridů, bromidů, dusitanů, dusičnanů a síranů.
W-TDS-GR	CZ_SOP_D06_02_071 (ČSN 757346, ČSN 757347) Stanovení RL, RAS a ztráty žíháním RL (s použitím filtrů ze skleněných vláken porozity 1,5 um- Environmental Express)

Symbol "*" u metody značí neakreditovanou zkoušku. V případě, že laboratoř použila pro neakreditovanou nebo nestandardní matrici vzorku postup uvedený v akreditované metodě a vydává neakreditované výsledky, je tato skutečnost uvedena na titulní straně tohoto protokolu v oddílu „Poznámky".
Způsob výpočtu sumačních parametrů je k dispozici na vyžádání v zákaznickém servisu.

Úkol : Praha-Poděbradská, OLC Ptáček
Zak.č. : 14 0017

Zpráva
o provedení korozního průzkumu na lokalitě
„BRNO-přístavba hotelu Avanti“

Příloha č. 11

KRAUS

geo

BRNO

ZPRÁVA

o provedení korozního průzkumu

na lokalitě

BRNO - přístavba hotelu Avanti

BRNO

2015

Kraus GEO Brno
Bráfova 49, 616 00 Brno
krausgeo@volny.cz , 724 264 072 , 530 348 984

Úkol : BRNO – přístavba hotelu Avanti. Korozní průzkum.
Číslo zakázky : 2015.02
Objednatel : IGM, Ing. Milan Matoušek, Irkutská 3, 625 00 BRNO

ZPRÁVA
o provedení korozního průzkumu
na lokalitě

BRNO – přístavba hotelu Avanti

[redacted]

RNDr. Libor Kraus

BRNO
2015

1. ÚVOD

Na základě dohody byl v Brně na parkovišti hotelu Avanti proveden korozní průzkum. Účelem průzkumu bylo zjištění agresivity půdního prostředí na ocel, a to jak z hlediska velikosti měrného elektrického odporu půd, tak z hlediska hustoty bludných proudů v souladu s ČSN 03 8372. Předmětem průzkumu byla plocha parkoviště, které má v převážné části své plochy zpevněný povrch. Odporové měření nebylo možno na ploše parkoviště provést. Měření napěťových rozdílů bylo provedeno na jednom stanovišti, a to jen díky malým kouskům zatravněné plochy .

V rámci provedeného inženýrskogeologického průzkumu byly na lokalitě vyhloubeny dva vrty a dvě penetrační sondy. Geologický popis těchto průzkumných prací jsme převzali, viz Matoušek (2015). Zjednodušenou podobu popisu jsme použili v řezech korozivnosti na obr. 2. Převzatý popis je následující:

0,0 – 0,6 m makadamový podsyp zpevněných ploch
0,6 – 5,0 m navážky prachovitých hlín s proměnlivým, ale často významným podílem cihel a stavební sutě
5,0 – 11,0 m bahnitý prachovitý až jemně písčitý náplav, při bázi s tenkou polohou jílu a písku se štěrkem
11,0 – a hlouběji spodnobadenský (neogenní) vápnitý jíl zvaný tégl

Terénní měření bylo uskutečněno v úterý 5. 3. 2015. Toho dne bylo polojasno až zamračeno, bez deště s teplotou přibližně 6°C.

Stanovení stupně korozivnosti prostředí na ocel bylo provedeno v souladu s ustanoveními **ČSN 03 8372** (Zásady ochrany proti korozi neliniových zařízení uložených v půdě nebo ve vodě). Vlastní měření i výpočet byl proveden v souladu se souvisejícími normami ČSN 03 8370, ČSN 03 8362, ČSN 03 8363, ČSN 03 8365 a ČSN 03 8375. **Proudové hustoty** v řezu korozivnosti na obr. 2 **odpovídají tzv. výpočtové proudové hustotě J ve smyslu technických podmínek TP 124, str. 109,** určených pro objekty pozemních komunikací.

2. METODIKA TERÉNNÍCH PRACÍ

Měření pro výpočet intenzity bludných proudů bylo provedeno dvěma aparaturami Datares ve stejnou chvíli spuštěnými i zastavenými. Tyto přístroje se vyznačují velmi vysokým vstupním odporem. Mají vnitřní program pro měření okamžitých hodnot napětí v půlsekundových intervalech tak dlouho, dokud není měření zastaveno. Po ukončení měření lze na displej přístroje vyvolat zobrazení průměrné hodnoty napěťových rozdílů za celou dobu měření, maximální a minimální hodnotu, střední kvadratickou odchylku a počet naměřených hodnot, z nichž byly tyto parametry spočítány nebo vybrány.

Měření napěťových rozdílů bylo provedeno na jednom stanovišti (viz obr. 1). Při sestavování řezu korozivnosti byly využity výsledky vrtných prací. Odpor byl změřen mimo plochu parkoviště a takto zjištěné odpory byly přiřazeny vrstvám zjištěným inženýrskogeologickým průzkumem.

Základním podkladem pro výpočet proudové hustoty je výsledek měření napěťových rozdílů mezi dvěma dvojicemi nepolarizovatelných elektrod (tzv. referenční elektrody $Cu/CuSO_4$). Obě dvojice elektrod, oba měřicí dipóly, mají být na sebe vzájemně kolmé, jejich rozmístění je patrno ze situace. Vzdálenost mezi elektrodami byla dána možnostmi zpevněného parkoviště. Elektrody byly uloženy do mělkých jamek ve vlhké hlíně. Tím bylo dosaženo kvalitního styku s horninovým prostředím, jinými slovy minimálního přechodového odporu mezi půdou a elektrodou.

Před zahájením měření potenciálních rozdílů i po jeho ukončení byla zjištěna vlastní polarizace elektrod, o kterou byly naměřené hodnoty napěťových rozdílů opraveny. Měřeno bylo dvakrát po dobu 25 minut. Pro výpočet proudové hustoty byla použita průměrná absolutní hodnota vektoru $|J_p|$ (ve smyslu ČSN 03 8365) a odpor jednotlivých geologických vrstev.

3. VÝSLEDKY KOROZNÍHO PRŮZKUMU

Místa uzemnění elektrod X,Y (červené kroužky) a poloha vrtů i penetrací je zakreslena v přiložené zjednodušené situaci na obr. 1. Korozivnost prostředí byla zjišťována jak z hlediska odporu, tak z hlediska bludných proudů.

Na dalším obrázku jsou řezy korozivnosti. Jsou schematickým zobrazením vlastností prostředí v okolí budoucích základů stavby, na jejichž podkladě se bude rozhodovat o nutné míře ochrany stavby proti korozi působené bludnými proudy. Základové prostředí je tvořeno navážkami ležícími na kvartérním bahnitém náplavu, ty dále leží na tenké vrstvě jílu, písku až štěrku a poté už je mocné souvrství spodnobadenských písčitých jílů - téglu.

V levé části obr. 2 je uveden **řez korozivnosti z hlediska měrného odporu**. Byl sestrojen z výsledku interpretace sondážní křivky a přiřazením takto zjištěných odporů k jednotlivým vrstvám zastižených průzkumnými díly. Nejvyšším měrným odporem se vyznačují navážky. Nižším odporem se projevuje vlhčí bahnitý až písčitý náplav a nejnižším odporem se projevuje mocné spodnobadenské souvrství tvořené jílem.

Kriteria pro zatřídění horninového prostředí jsou dána normami ČSN 03 8372 a ČSN 03 8375. Pro názornost uvádíme z nich převzatou tabulku limitních hodnot pro stanovení agresivity půd na ocel.

Agresivita půd a vod na ocel	Z hlediska měrného odporu	Z hlediska proudové hustoty
I. stupeň, velmi malá agresivita	více než 100 Ωm	méně než 0,1 $\mu A \cdot m^{-2}$
II. stupeň, střední agresivita	50 až 100 Ωm	0,1 až 3 $\mu A \cdot m^{-2}$
III. stupeň, zvýšená agresivita	23 až 50 Ωm	3 až 100 $\mu A \cdot m^{-2}$
IV. stupeň, velmi vysoká agresivita	méně než 23 Ωm	více než 100 $\mu A \cdot m^{-2}$

V řezu korozivnosti sestrojeného **z hlediska měrného odporu** je patrno, že odpor se pohybuje v rozmezí od 10 do 120 Ωm. Podle ČSN 03 8372 se jedná o prostředí řazené do všech stupňů agresivity prostředí (viz tabulka). Největší odpor mají navážky nad hladinou podzemní vody. Pod nimi se nižším odporem projevuje bahnitý náplav. Podložní souvrství spodnobadenských jílů má nejnižší odpor okolo 10 Ωm. Toto souvrství lze zařadit do nejvyšší, IV. kategorie agresivity. Celkově lze shrnout, že z hlediska měrného odporu se na lokalitě nachází prostředí od I. až do nejvyššího IV. stupně agresivity.

V pravé části obr. 2 je sestrojen řez **korozivnosti prostředí z hlediska proudové hustoty.** Podle TP 124 jsou hodnoty proudové hustoty důležitější než hodnoty měrného odporu. Výsledná absolutní hodnota vektoru napěťových rozdílů byla shledána pro velkoměsto až ne příliš vysoká, pouze 258 μV/m. V souvislosti s ní byly v souladu s odporem jednotlivých vrstev vypočteny odpo-

vídající hodnoty hustoty bludných proudů v rozmezí od 2,15 do 25,8 $\mu A/m^2$. V případě řezu korozivnosti sestrojeného z hlediska proudové hustoty je horninové prostředí nutno zařadit do kategorií korozivnosti I., II. a IV. Z hlediska proudové hustoty však i spodnobadenské jíly zůstávají v kategorii III.

Azimut průměrné hodnoty vektoru je 286°. Vektor směřuje přibližně k západu, k ulici Štefánikově, kterou je vedena tramvajová doprava. Ta je nepochybně dominantním zdrojem bludných proudů. Nasvědčuje tomu nejen směr, ale i vysoká variabilita hodnot napěťových rozdílů.

Z odporových řezů vyplývá, že z hlediska korozivnosti prostředí by bylo ideální založit stavbu na vrstvě navážek. Mocné souvrství jílů je méně vhodné.

4. ZÁVĚR

Z provedeného průzkumu vyplývá, že základové konstrukce projektované stavby bude podle ČSN 03 8372 obklopovat prostředí s různými stupni agresivity prostředí na ocel.

Průměrná orientace vektoru proudové hustoty je 286°, absolutní hodnota napěťových rozdílů není příliš vysoká, 258 μV/m, ale naměřené hodnoty jsou značně variabilní. Z toho lze usoudit, že převažujícím zdrojem bludných proudů jsou blízké proměnlivé umělé zdroje, především tramvajová doprava. Přirozené zdroje, např. filtrační potenciály, se na tvorbě bludných proudů podílejí jen zanedbatelným dílem.

Z výše uvedených důvodů je nutno, aby projektant věnoval zvýšenou pozornost protikorozní ochraně ocelových částí stavby ve smyslu ČSN 03 8372. K nejdůležitějším opatřením pasivní ochrany patří elektrické odizolování ocelových částí stavby od okolního prostředí: zejména dostatečně silnou a nepopraskanou vrstvou kvalitního betonu a izolacemi, izolačními přírubami, izolačním členěním objektu, a to jak ve směru vertikálním tak horizontálním. To znamená zamezení přímého styku kovových částí se zeminou a tím omezení průtoku zemních proudů stavbou. Pokud by bylo nutno některé kovové části stavby z nějakého důvodu uzemnit, pak pokud tomu nebrání jiné důvody, nechť je do obvodu včleněn polovodičový prvek.

V Brně dne 15. 4. 2015

Literatura:

ČSN 03 8372 - Zásady ochrany proti korozi neliniových zařízení uložených v půdě nebo ve vodě.

Normy související : ČSN 03 8370, ČSN 03 8362, ČSN 03 8363, ČSN 03 8365, ČSN 03 8375, TP 124.

Čurda J. et al. (1994) : Vysvětlivky k souboru geologických a ekologických účelových map přírodních zdrojů v měřítku 1 : 50 000. List 24-32 Brno. – Český geologický ústav Praha.

Matoušek M. (2015): Brno – přístavba hotelu Avanti. Závěrečná zpráva o inženýrskogeologickém průzkumu. – MS, IGM, Irkutská 3, 625 00 BRNO. V tisku.

Novák Z. et al. (1991) : Geologická mapa ČR 1 : 50 000, list 24-32 Brno. – Ústřední ústav geologický, Praha.

Brno - přístavba hotelu Avanti

ZJEDNODUŠENÁ SITUACE

Rozmístění elektrod pro měření napěťových rozdílů (červené kroužky)

Poloha vrtů a penetrací (žluté kroužky)

Průběh řezu korozivnosti

1 : 500

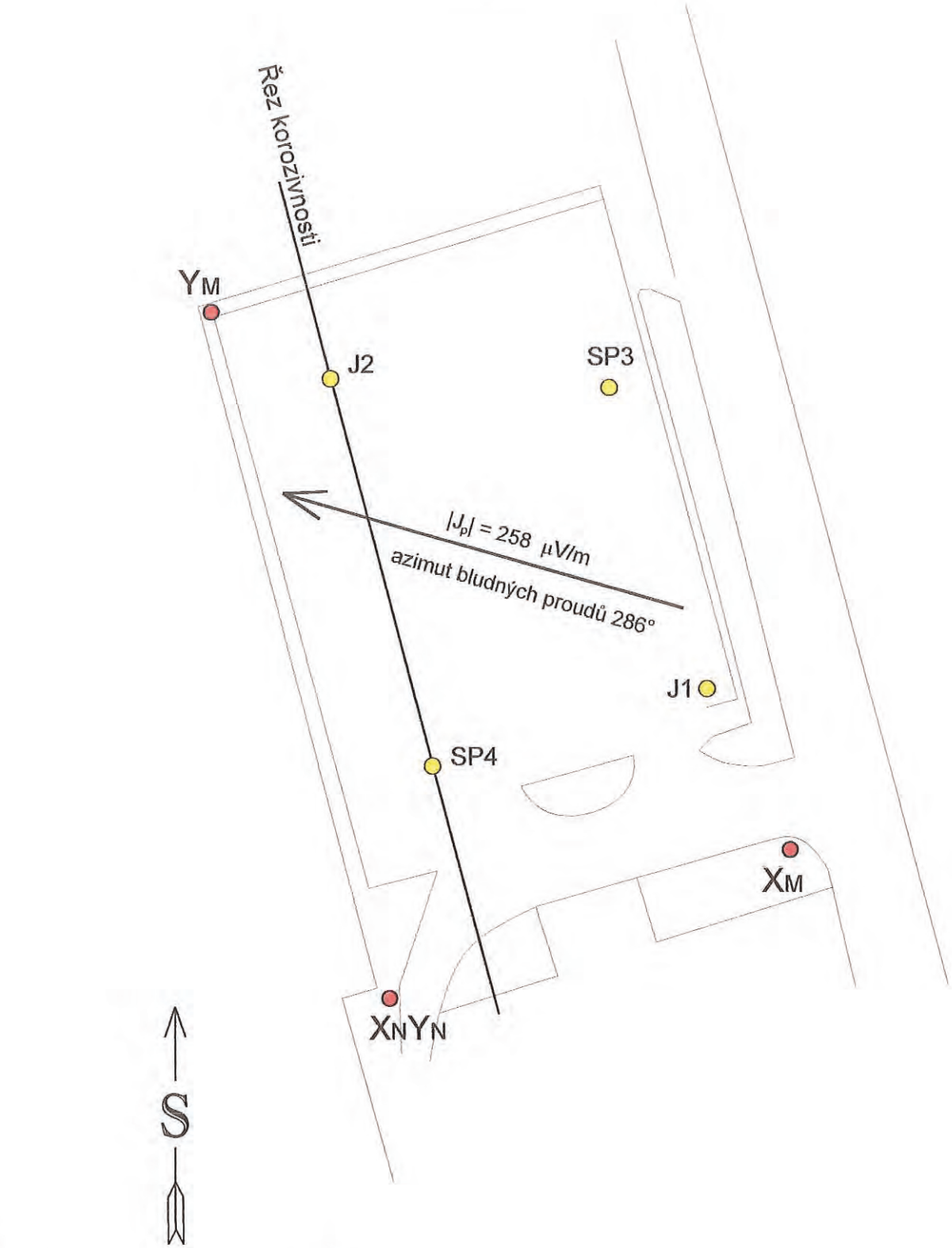

Obr. 1

Brno - přístavba hotelu Avanti

ŘEZY KOROZIVNOSTI horninového prostředí na linii J2 - SP4

Vertikálně 1 : 200, horizontálně 1 : 500

Řez korozivnosti z hlediska měrného odporu

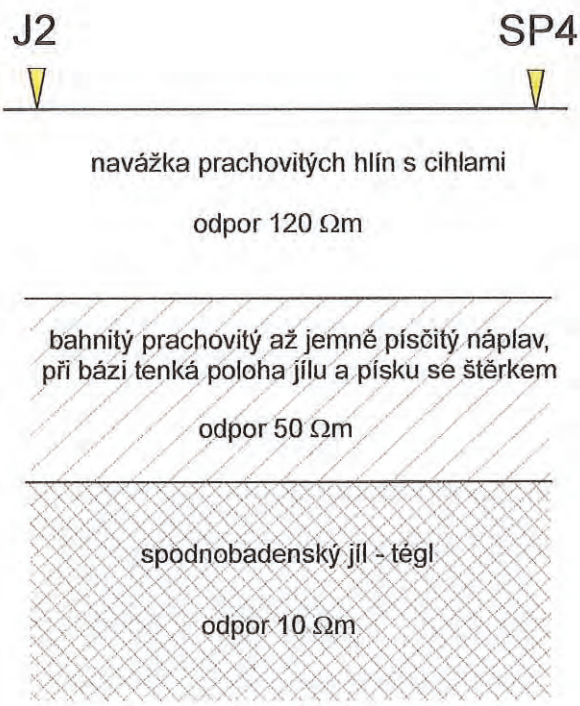

Řez korozivnosti z hlediska proudové hustoty

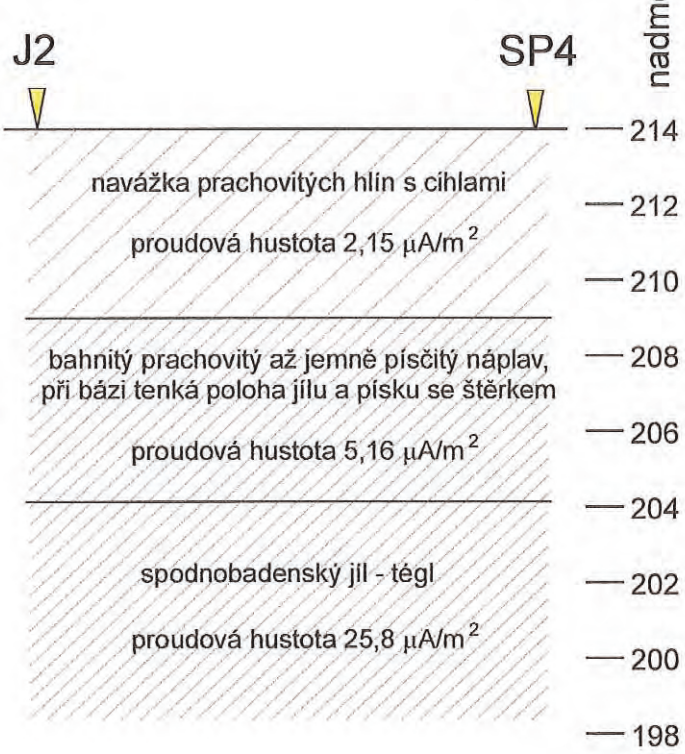

Vysvětlivky :

Agresivita prostředí na ocel podle ČSN 03 8372		Na základě měrného odporu	Na základě proudové hustoty
	I. velmi nízká	více než 100 Ωm	méně než 0,1 $\mu A \cdot m^{-2}$
	II. střední	50 až 100 Ωm	0,1 až 3 $\mu A \cdot m^{-2}$
	III. zvýšená	23 až 50 Ωm	3 až 100 $\mu A \cdot m^{-2}$
	IV. velmi vysoká	méně než 23 Ωm	více než 100 $\mu A \cdot m^{-2}$

Obr. 2

MMB/0720715/2024
Námitky

MMB/0720715/2024

Námitka č.1

Výrok:

Námitce se vyhovuje.

Odůvodnění:

Podatel nesouhlasí se začleněním pozemku p. č. 592/2, k. ú. Ponava, do rozvojové lokality Po-2.

Dotčená parcela ve skutečnosti do rozvojové lokality začleněna není. V návrhu nového územního plánu jsou součástí rozvojových lokalit pouze plochy přestavbové, nikdy plochy stabilizované. Jedná se tedy o grafické vyjádření, kdy v měřítku 1:10 000 je nutné přehledně zobrazit spojení všech ploch v předmětné rozvojové lokalitě a to takovým způsobem, aby bylo i v tomto měřítku jasné, které přestavbové plochy jsou součástí rozvojové lokality a které ne. Toto grafické znázornění celistvosti rozvojové lokality lze vidět také např. i u rozvojových lokalit Sla-4, Zi-6, apod. Jelikož předmětný pozemek není součástí rozvojové lokality Po-2, tak námitce již bylo vyhověno návrhem nového ÚP.

Námitka č.2

Výrok:

Námitce se nevyhovuje.

Odůvodnění:

Podatel nesouhlasí se začleněním pozemku do plochy územní rezervy R.DU.32 s budoucím využitím doprava všeobecná.

Jedná se o územní rezervu dopravní infrastruktury a veřejných prostranství, která má za úkol prověřit možnost vedení tramvajové trati.

Závazná textová část uvádí, že hranice ploch v grafické části územního plánu musí být vykládány a aplikovány v rozsahu a způsobem, který odpovídá koncepčnímu charakteru územního plánu, a musí být aplikovány s ohledem na měřítko a míru podrobnosti řešení územního plánu. Průběh hranic ploch (tj. graficky zobrazených rozhraní) je možné přiměřeně zpřesňovat na základě regulačního plánu, územně plánovacích podkladů nebo v řízení o povolení záměru. Přípustný rozsah zpřesnění musí být posouzen při vyhodnocování záměrů tak, aby byly respektovány: smysl a účel vymezených územních řešení, vlastnické vztahy v území, požadavek na vyváženost funkcí navržených v dotčeném území a zachování funkčnosti systémů (např. veřejné infrastruktury, ÚSES, protipovodňové ochrany apod.).

Hlavní výkres je zpracováván v měřítku 1:10 000, jedná se tedy o schematické grafické znázornění této územní rezervy. Z výše uvedeného lze tedy odvodit, že potřebný rozsah území pro tento záměr bude zpřesněn až na základě dalších prověření, jejichž výsledek nelze v tuto chvíli předjímat. Proto se námitce nevyhovuje.

Námitka č.3

Výrok:

Námitce se nevyhovuje.

Odůvodnění:

Podatel nesouhlasí se začleněním pozemku ani jeho části do plochy dotčené veřejně prospěšnou stavbou VD.062. Ta je zde vymezena, jak uvádí závazné textová část pro záměr propojení ulic Dělostřelecká a Šumavská.

V ÚPmB se vymezují veřejně prospěšné stavby či veřejně prospěšná opatření, pro něž lze práva k pozemkům a stavbám vyvlastnit v souladu s § 170 zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů. ÚPmB vymezuje tyto plochy a koridory pro nezbytný rozvoj území a jeho ochranu.

Plochy veřejných prostranství všeobecných (PU), které jsou zobrazeny v grafické části ÚPmB 2.1. Hlavní výkres v měřítku 1:10 000, a rozlišeny na plochy stabilizované a plochy změn. V tomto výkrese jsou vzhledem k použitému měřítku zobrazena zejména veřejná prostranství vyššího významu. Kromě hlavní sítě ulic, městských tříd a náměstí jsou zobrazovány i žádoucí

MMB/0720715/2024
Námitky

prostupy územím. Veřejná prostranství rovněž slouží k definování urbanistických struktur, k vymezování významných pěších tras a napojení území.
Cílem územního plánování je dosáhnout obecně prospěšného souladu veřejných a soukromých zájmů na rozvoji území (§ 18 odst. 2 stavebního zákona). Jde tedy o nalezení spravedlivé rovnováhy mezi soukromým zájmem a zájmem veřejným. Veřejně prospěšná stavba je zde vymezena pro realizaci žádoucího prostupu územím. Námitce tedy nelze vyhovět.
Podatel také zmiňuje svůj dlouhodobý záměr dostavby na svých pozemcích. Závazná textová část uvádí, že jestliže byl do doby účinnosti tohoto územního plánu vydán správní akt, kterým je stavba nebo záměr povolován, popř. umísťován, jsou tyto záměry přípustné. Do doby realizace cílové funkce dle územního plánu lze také pozemky využívat v souladu s obecnými podmínkami využití území závazné textové části (viz kapitola 6.2.).

Statutární město Brno
Doručeno: 07.08.2024
MMB/0720728/2024
listy: přílohy: 2
druh: list:
mmb1es8f18e006

923 D5

N

MAGISTRÁT MĚSTA BRNA
Odbor územního plánování a stavebního řádu,
Oddělení pořizování ÚPD a ÚPP
Kounicova 67
601 67 Brno

NÁMITKA

NÁZEV PROJEDNÁVANÉ ÚPD	NÁVRH Územního plánu města Brna pro veřejné projednání (2024)

Identifikační údaje podatele

Právnická osoba

Název společnosti	**Maříkova č.p. 2034, spol. s r.o.**		
Identifikační číslo	09861254		
Sídlo	Ulice a číslo orientační Maříkova 2034/36	PSČ 621 00	Město Brno, Řečkovice
Zastoupení	Mgr. Libor Burian, advokát, Brno, Jakubské náměstí 101/2, IČ 66255911, zapsán v seznamu České advokátní komory pod č. 9871		
E-mail: burian@qmail.cz	DS: mw4hwfg	tel. č.: 516 414 320	
Jsem právnická osoba se sídlem v městě Brno	Jsem vlastníkem pozemků v ploše dotčené navrhovanou změnou Katastrální území Medlánky, parc č. 785/19, 785/20, 785/21		

Upřesnění obsahu námitky (území, ke kterému se vztahuje námitka)

Městská část	Medlánky
Katastrální území	Medlánky
Parcelní čísla pozemků (adresa, doplňující popis lokality)	**parc. č. 785/19, 785/20, 785/21**
Rozvojová lokalita (např. Be-1 apod.)	Me-2

Text námitky včetně ODŮVODNĚNÍ

K podání jsou přiloženy přílohy:
počet příloh: 1 celkový počet stran všech příloh: 1

I.

1. Společnost Maříkova č.p. 2034, spol. s r.o. (dále také „vlastník") je vlastníkem pozemků:
   - **parc. č. 785/19**, o výměře 423 m^2, zastavěná plocha a nádvoří, jehož součástí je stavba – budova bez čísla popisného nebo evidenčního, jiná stavba,
   - **parc. č. 785/20**, o výměře 2761 m^2, ostatní plocha, jiná plocha,
   - **parc. č. 785/21**, o výměře 1291 m^2, ostatní plocha, jiná plocha,

vše v k. ú. Medlánky, zapsáno na LV 507 v katastru nemovitostí vedeném Katastrálním úřadem pro Jihomoravský kraj, Katastrální pracoviště Brno-město (dále také „pozemky vlastníka").

2. V současném územním plánu je plocha pozemků vedena jako smíšená plocha výroby a služeb (SV) určená převážně k umístění výrobních provozoven, které podstatně neruší bydlení. Přípustné jsou provozovny výroby a služeb, administrativní budovy, maloobchodní a velkoobchodní provozovny do

velikosti 1500 m^2 prodejní plochy, maloobchodní a velkoobchodní provozovny do velikosti 5000 m^2 prodejní plochy za předpokladu situování ve vícepodlažním objektu odpovídajícím charakteru území a zajištění parkování v objektu, provozovny stravování a ubytovací zařízení, zahradnictví, stavby pro správu a pro církevní, kulturní, sociální, zdravotnické, školské a sportovní účely, vč. středisek mládeže pro mimoškolní činnost a center pohybových aktivit, zábavní zařízení.

3. Vlastník využívá pozemky v souladu s platným územním plánem, provozuje zde svou podnikatelskou činnost.

4. Návrh územního plánu města Brna pro veřejné projednání (2024) (dále také jen jako „návrh ÚP") nově označuje tuto plochu jako „P.315" (pozn.: v návrhu pro společné jednání byla tato plocha označena jako „P.283") a vymezuje funkční využití těchto pozemků v rámci rozvojového území „Me-2" tak, že plocha pozemků má být nově vymezena v části jako plocha výroby lehké (VL) a v části jako plocha dopravy všeobecné (DU). V ploše dopravy všeobecné (DU) je ve výkresu veřejně prospěšných staveb, opatření a asanací zakreslen koridor s označením „VD.133" (viz také návrh ÚP, Návrh pro veřejné projednání, Závazná textová část, 06/2024, str. 80), v němž má být vedena sběrná komunikace označovaná jako „Me/1" či jako „Prodloužená ul. Podnikatelská" (viz také návrh ÚP, Návrh pro veřejné projednání, Závazná textová část, 06/2024, str. 23).

II.

1 1. Předně vlastník namítá, že plocha dopravy všeobecné (DU) na části jeho pozemků je nesprávně vyznačena jako plocha stabilizovaná, ačkoli se má jednat o plochu přestavbovou, neboť funkční využití této plochy se má změnit z plochy smíšené výroby a služeb (SV) na plochu dopravy všeobecné (DU). 1

2 2. Dále vlastník namítá, že **již samotnou změnou funkčního využití části jeho pozemků ze současného způsobu využití jako plochy smíšené výroby a služeb (SV) na navrhovanou plochu využití výroba lehká (VL) dojde k omezení práv vlastníka**, neboť možnosti současného způsobu využití (SV) jsou podstatně širší oproti nově navrhovanému způsobu využití (VL). Za současného stavu lze na ploše umístit nejen výrobní provozovny, ale např. i administrativní budovy, maloobchodní a velkoobchodní provozovny, provozovny stravování a ubytovací zařízení apod. (tj. i takové objekty, které mají nově spadat do dalších funkčních typů). Již tato změna tedy představuje omezení práv vlastníka. 2

3 3. Vlastník taktéž namítá **nevhodnost navržené výškové hladiny** na jeho pozemcích. Výšková hladina 3-10 m je zcela nevhodná za situace, kdy pro okolní plochy byla navržena podstatně vyšší výšková hladina (viz např. plocha OK.V5, pro kterou je navržena výšková hladina 12-28 m, plocha OK.V4, pro kterou je navržena výšková hladina 9-22 m, či plocha VL.A3, pro kterou je navržena výšková hladina 6-16 m). Návrh ÚP by vedl k obrovským výškovým rozdílům sousedících budov, k narušení urbanistických hodnot i panoramatických pohledů. Vlastník považuje za vhodné upravit výškovou hladinu zástavby na jeho pozemcích tak, aby odpovídala výškové hladině sousední plochy (viz plocha OK.V5), tj. z výškové hladiny 2 na výškovou hladinu 5. 3

4 4. Vlastník taktéž namítá **nevhodnost navržené struktury zástavby** na jeho pozemcích. Areálovou strukturu vlastník nepovažuje v dané lokalitě (i s ohledem na reálnou zástavbu v lokalitě) za vhodnou. Vlastník navrhuje upravit strukturu zástavby tak, aby byla struktura zástavby vymezena jako volná (V), nikoli areálová (A). 4

5 5. Vlastník však především namítá, že **zásadně nesouhlasí s funkčním využitím části jeho pozemků jako plochy dopravy všeobecné (DU), s vedením koridoru pro veřejně prospěšné stavby, opatření či asanace s označením „VD.133" přes jeho pozemky, s vedením sběrné komunikace označované jako „Me/1" či jako „Prodloužená ul. Podnikatelská" přes jeho pozemky a s jakýmkoli dalším vymezením** 5

plochy jeho pozemků za účelem budoucího umístění pozemní komunikace. V důsledku navrhované změny bude vlastníku zcela znemožněno jakékoli využití významné části jeho pozemků, resp. s velkou pravděpodobností dokonce celých jeho pozemků, nebude možné je využít k podnikatelské činnosti vlastníka, zcela ztratí svou hodnotu, a dokonce budou moci být vyvlastněny pro umístění navrhované „veřejně prospěšné" stavby komunikace.

6. V navrhovaném územním plánu přitom nejsou navrženy a vyčleněny žádné plochy ve vlastnictví města Brna, které by případně mohlo město Brno směnit za pozemky vlastníka tak, aby vlastník získal jiné rovnocenné pozemky ke své podnikatelské činnosti. Město Brno ani neučinilo vlastníkovi žádnou nabídku na odkup jeho pozemků, dokonce s vlastníkem o zamýšlené změně územního plánu a dotčení jeho pozemků vůbec nejednalo. Město Brno v žádném ohledu neusilovalo k jakékoli zohlednění zájmů vlastníka, o dosažení jakékoli rovnováhy mezi zájmy města a zájmy vlastníka. Návrh územního plánu města Brna pro veřejné projednání (2024) ani nereaguje na připomínky, které vlastník podal dne 8. 4. 2024 k návrhu územního plánu města Brna pro společné jednání (2024). Tyto připomínky nebyly v návrhu územního plánu města Brna pro veřejné projednání (2024) ani částečně zohledněny, nebylo na ně žádným způsobem reagováno, a to ani ve výroku, ani v odůvodnění návrhu ÚP. Z návrhu územního plánu města Brna pro společné jednání (2024) a z návrhu územního plánu města Brna pro veřejné projednání (2024) jsou přitom patrné dílčí rozdíly (viz např. číslování některých ploch); dílčí úpravy návrhu tedy byly prováděny a připomínky mohly být zapracovány.

7. Část pozemků vlastníka s navrhovaným novým funkčním využitím jako plochy dopravy všeobecné (DU) se tak pro vlastníka stane **zcela nevyužitelná**. Vlastník nebude moci na této ploše vykonávat svou dosavadní ani jakoukoli jinou podnikatelskou činnost, naopak **bude tato část pozemků vyvlastněna** pro umístění nového úseku komunikace označované jako „Me/1" či jako „Prodloužená ul. Podnikatelská".

8. Zbývající část pozemků vlastníka, nově vymezovaná jako plocha výroby lehké (VL), bude taktéž **zcela znehodnocena**, a to zejména v důsledku následujícího:

- Nový úsek komunikace označované jako „Me/1" na pozemcích vlastníka je navrhován při samé hranici se stavbou bez č.p./č.e., která je součástí pozemku parc. č. 785/19, k.ú. Medlánky. Návrh ÚP tedy **nepočítá s žádným odstupem** nového úseku komunikace „Me/1" od této stavby. Zároveň návrh ÚP vůbec **nepočítá s významným výškovým rozdílem (cca 6 – 8 metrů)** mezi pozemky vlastníka a okolními komunikacemi. Z mapových podkladů je nepochybné, že k překonání tohoto výškového rozdílu a k propojení komunikace Hudcovy přes pozemky vlastníka ke stávající komunikaci vedoucí okolo stavby č.p. 483 (BRNOCAR) bude nutno vést nový úsek komunikace zářezem v pozemcích vlastníka. Vedení nového úseku komunikace v zářezu přímo na hranici stavby by však **ohrozilo statiku stavby**.
- Plocha výroby lehké (VL) bude v důsledku nového úseku komunikace označované jako „Me/1" zmenšena tak, že její využití bude zásadně limitováno výrazně **zmenšenou rozlohou a nevhodným tvarem**.
- Jakékoli eventuální využití plochy bude dále **zásadně limitováno ochranným pásmem** nového úseku komunikace označované jako „Me/1", které bude činit minimálně 15 m. V ochranném pásmu lze přitom provádět stavby a nestavební záměry pouze na základě povolení příslušného stavebního úřadu. Jestliže silniční správní úřad takové povolení odmítne vydat, bude i zbývající plocha pozemků vlastníka zcela nepoužitelná.
- Vybudováním nového úseku komunikace označované jako „Me/1" bude vlastník omezen v přístupu na své pozemky, kdy nebylo vůbec prověřeno, zda a za jakých podmínek bude možný přístup na pozemky vlastníka, zda bude zabezpečen bezpečný vjezd na pozemky a výjezd z těchto pozemků, zda bude zbývající plocha dostatečná pro parkování vozidel, zda bude možné zřízení podzemních garáží apod. Vlastník má na základě návrhu ÚP za to, že **přístup k jeho pozemkům bude významně omezen či zcela znemožněn**. Vzhledem k výškovému profilu terénu a nutnosti vést nový

úsek komunikace „Me/1" zářezem v pozemcích vlastníka zřejmě nebude technicky možné vybudovat z nového úseku komunikace jakýkoli sjezd na pozemky vlastníka. Zbývající část pozemků vlastníka se tak stane nepřístupná a zcela nevyužitelná.

- Vybudováním nového úseku komunikace označované jako „Me/1" dojde k **roztříštění plochy** VL.A2 na dvě části, přičemž z jižní části plochy VL.A2 (sousedící s plochou OK.V5) se stane de facto mrtvá plocha, bez přístupu a bez jakéhokoli možného využití.

III.

1. Návrh ÚP obsahující nový úsek komunikace označované jako „Me/1" na pozemcích vlastníka **vychází z neaktuálního stavu v lokalitě, který již neodpovídá skutečnosti**. Vlastník namítá, že za současného stavu je nový úsek komunikace označované jako „Me/1" na pozemcích vlastníka **neproveditelný**. Navrhované funkční využití DU, vedení koridoru pro veřejně prospěšné stavby „VD.133" a vedení sběrné komunikace označované jako „Me/1" na pozemcích vlastníka tedy není ústavně legitimní, zákonné ani nezbytné, neboť jej nelze reálně uskutečnit, a veškerá omezení vlastníka (omezení způsobu využití plochy, ochranná pásma, roztříštění plochy apod.) tak nejsou vyvážena vůbec žádným přínosem.

2. Návrh ÚP zcela opomíjí, že **k dnešními dni již byly v lokalitě realizovány či povoleny záměry, které vybudování nového úseku komunikace označované jako „Me/1" na pozemcích vlastníka znemožňují**.

3. Například na ploše označované v návrhu ÚP jako OK-V5 je již povolena stavba **„OC Hradecká Gate Brno – Hradecká"** na pozemcích parc. č. 4609/158, 4611/3, 4611/28, 4611/31, 4611/32, 4611/42, 4611/43, 4602/1, 4602/42, 4611/66, 4611/67, k.ú. Královo Pole, a na pozemcích p.č. 765/2, 785/27, 790/3 a 801/7, k.ú. Medlánky (viz územní řízení vedené Úřadem městské části města Brna, Brno-Královo Pole, Odborem územního a stavebního řízení, pod sp. zn. 24834/2023/2300/1385). **Napojení této stavby na nový úsek komunikace označované jako „Me/1" na pozemcích vlastníka však nebude technicky možné**, a to zejména vzhledem ke krátké vzdálenosti a velkému výškovému rozdílu (cca 6 – 8 metrů) mezi pozemky vlastníka a okolními komunikacemi. Nový úsek komunikace označované jako „Me/1" na pozemcích vlastníka bude muset vést v zářezu, avšak kvůli krátké vzdálenosti na něj nebude možné bezpečně (vzhledem k rozhledovým poměrům, vlečným křivkám apod.) napojit stavbu „OC Hradecká Gate Brno – Hradecká". Hlavní příjezd k této stavbě je umístěn v dosavadní zatáčce na ulici Hudcova, při hranici s pozemky vlastníka; vybudováním nového úseku komunikace označované jako „Me/1" na pozemcích vlastníka by tedy v místě vznikla **zcela nepřehledná a riziková křižovatka, do níž by se vjíždělo ze zářezu bez dostatečného rozhledu**. Tento vjezd bude přitom velice vytížený, neboť má sloužit nejen k příjezdu všech návštěvníků „OC Hradecká Gate Brno – Hradecká" na parkoviště, ale taktéž pro zásobování objektu. V křižovatce se tedy budou pohybovat i větší vozidla zajišťující zásobování objektu. Návrh ÚP dále zcela opomíjí, že bezprostředně za touto křižovatkou se má nacházet zastávka MHD z obou směrů včetně přechodů pro chodce. Doprava v této křižovatce by tedy byla navíc blokována vozy MHD na zastávkách a chodci na přechodech, přičemž s ohledem na plánované využití OC Hradecká Gate Brno – Hradecká lze předpokládat pohyb velkého množství lidí a vozidel. Uvedená křižovatka je přitom pro vlastníka zásadní, neboť pokud by vůbec byl možný jakýkoli přístup k jeho pozemkům, byl by veden právě z této křižovatky. Veškeré blokování sjezdů, dopravní kolony, riziko nehod v této křižovatce apod. se tedy přímo dotýkají též vlastníka.

4. K dnešnímu dni byla dále na ploše VL.A2 (na její části sousedící s plochou VL.A3), na pozemcích parc. č. 785/2, 785/22, 785/43, 785/62, 785/63, 785/64, 785/73, 785/75, 786/2, k.ú. Medlánky, povolena stavba **„Administrativní budova Medlánky – sídlo společnosti REVOS GROUP, a.s."** (viz společné řízení vedené Úřadem městské části města Brna, Brno-Medlánky, Úsek stavebního a silničního správního úřadu, pod sp. zn. ÚS/01568/2022). Na této ploše byla povolena novostavba administrativní budovy včetně 18 nových parkovacích stání. Ani s tímto již povoleným záměrem a jeho vlivem na možnosti vybudování nového úseku komunikace označované jako „Me/1" na pozemcích vlastníka však návrh ÚP vůbec nepočítá.

Nebylo prověřeno, zda bude možný vjezd a výjezd z tohoto nového parkoviště, zda by vybudování nového úseku komunikace označované jako „Me/1" na pozemcích vlastníka v zářezu (s ohledem na reálný výškový profil) neohrozilo **statiku povolených objektů** apod. I z tohoto nového parkoviště budou vozidla opět vyjíždět do výše popsané křižovatky, kdy opět **nebyly prověřeny rozhledové poměry ani vlečné křivky** a nebylo tedy vůbec posouzeno, zda bude v tomto místě možné nový úsek komunikace označované jako „Me/1" na pozemcích vlastníka vybudovat tak, aby nebyla ohrožena bezpečnost a plynulost silničního provozu. Plocha přímo sousedí s pozemky vlastníka a funkčnost jejího dopravního napojení bude tedy mít opět přímý vliv i na vlastníka.

5. Vybudováním nového úseku komunikace označované jako „Me/1" na pozemcích vlastníka by tedy nedošlo k prodloužení komunikace pro plynulý příjezd směrem k Palackého tř., nýbrž k **vybudování nepřehledné a nebezpečné křižovatky, z níž by s ohledem na výškový profil a krátké vzdálenosti ani nebylo možné bezpečně připojit okolní objekty**. Je nutno si uvědomit, že účastníkem provozu v této křižovatce budou mimo jiné návštěvníci OC, zásobování OC, MHD, chodci, cyklisté, zaměstnanci a návštěvníci REVOS GROUP, a.s., vlastník a jeho zaměstnanci při přístupu na zbývající část pozemků vlastníka (bude-li takový přístup vůbec technicky možné vybudovat), dále vozidla pouze projíždějící ulicí Hudcova směrem k Palackého tř., vozidla pro svoz komunálního odpadu, složky integrovaného záchranného systému atd. V křižovatce budou s ohledem na umístění, nedostatečné rozhledové poměry, neprověřené vlečné křivky a s ohledem na všechny účastníky provozu vznikat nejen kolony, ale taktéž mnoho nebezpečných situací s velkým rizikem nehod.

6. Návrh ÚP taktéž nepočítá s tím, že přes pozemek vlastníka parc. č. 785/21, k.ú. Medlánky, je veden teplovod. V návrhu není žádným způsobem vyřešena přeložka teplovodu a napojení celé lokality, kdy s ohledem na výškový profil se vlastník domnívá, že ani přeložku teplovodu nelze v tomto místě technicky provést.

IV.

1. Návrh ÚP obsahující nový úsek komunikace označované jako „Me/1" na pozemcích vlastníka dle všeho nevznikl na podkladě žádných odborných dopravních studií či modelů, ale zřejmě **vznikl na podkladě bakalářské práce studenta** Vysokého učení technického v Brně s názvem „Prodloužení ul. Podnikatelské v Brně" z roku 2021 (autor bakalářské práce: David Čížek, částečně dostupné zde: https://dspace.vut.cz/server/api/core/bitstreams/6136f4b8-2d05-42ca-8cbc-e54d0712ae79/content). Již tato skutečnost svědčí o tom, že **návrh není v žádném případě dostatečně odborně podložen**, neboť nevychází z dopravních studií či modelů zhotovených odbornými osobami, s veškerým požadovaným dokončeným odborným vzděláním a profesním oprávněním, nýbrž pouze z bakalářské práce studenta. Tato bakalářská práce se nadto **věnuje dotčené ploše na pouze cca 5 stranách stručného obecného textu**, kdy zbývající část se již věnuje dopravnímu napojení na ulici Sportovní. Výkresová část, která je označena jako příloha bakalářské práce, není dostupná a nelze tedy zjistit nic bližšího o konkrétních návrzích nového úseku komunikace označované jako „Me/1", o kvalitě, aktuálnosti, bezvadnosti těchto výkresů.

2. Již z krátké textové části bakalářské práce lze však zjistit, že:

- Autor vycházel ze **stavu, který k dnešnímu dni již není aktuální**. Nebyla zohledněna žádná z dnes již povolených staveb v této ploše („OC Hradecká Gate Brno – Hradecká", „Administrativní budova Medlánky – sídlo společnosti REVOS GROUP, a.s.", „Dostavba ubytovacího zařízení Prometheus Brno, Medlánky, Hudcova"). Nebylo tedy zohledněno ani dnes již povolené dopravní napojení těchto staveb na ulici Hudcovu, povolená podoba křižovatky v ulici Hudcova při hranici pozemků vlastníka, včetně všech vjezdů a výjezdů z objektů, včetně zastávky MHD z obou směrů a přechodů pro chodce apod. Bakalářská práce je tedy reálně zcela nepoužitelná, neboť vychází z již neexistujícího stavu.

- Autor potvrzuje, že stavba by měla **významný vliv na dopravní síť** mezi ulicemi Sportovní, Hradecká a Palackého třída (viz str. 17 bakalářské práce). Přesto nebyla pro územní plánování vyhotovena žádná odborná dopravní studie či model, které by tento vliv odborně a komplexně posoudily.
- Autor potvrzuje, že **z výškových poměrů vyplývá nutnost pro zárubní a opěrné zdi** (viz str. 17 bakalářské práce) a že komunikace bude mít sklon cca 6 % (viz str. 18 bakalářské práce).
- Autor počítá s vybudováním autobusové zastávky přibližně uprostřed úseku (viz str. 17 bakalářské práce), tj. nepočítá s dnes již vyprojektovanou a povolenou zastávkou MHD v obou směrem v rámci stavby „OC Hradecká Gate Brno – Hradecká", která se nachází na zcela jiném místě.
- Autor uvádí, že je **nutné komunikaci doprovodit stezkou pro cyklisty** nebo se zabývat vedením minimálně v jízdním prostoru z důvodů významného spojení Technologického parku (cyklopruhu na ulici Podnikatelská), ulice Purkyňovy (250 cykl./den) a Palackého třídy (350 cykl./den) (viz str. 17 bakalářské práce). Do nově budované křižovatky při hranici pozemků vlastníka by tedy navíc mělo proudit velké množství cyklistů, což by tuto křižovatku činilo ještě více nepřehlednou a nebezpečnou.
- Autor potvrzuje, že stavba by zahrnovala **hned několik křižovatek** včetně světelných (viz str. 18 bakalářské práce).
- Autor stručně popisuje dvě varianty křižovatek na konci nového úseku komunikace označované jako „Me/1" (viz str. 20 bakalářské práce). Autor uvádí, že **v případě první varianty může docházet ke vzdutí proudu vozidel (tj. ke kolonám) jak na sběrné komunikaci Me/1, tak i na ulici Hradecké až do odbočovacího pruhu.** Autor dále uvádí, že **v případě druhé varianty lze očekávat vyšší čekací doby na odbočení (tj. opět kolony), vzdutí dopravního proudu až k možnému ucpání křižovatky a vznik dopravních nehod.** Samotný autor bakalářské práce tak fakticky **potvrzuje, že vybudování nového úseku komunikace označované jako „Me/1" na pozemcích vlastníka nepovede ke zlepšení dopravní situace na přilehlých komunikacích, ale naopak povede k vytváření kolon, ucpání křižovatek a vzniku dopravních nehod.**
- Autor vůbec **nepočítá se zajištěním vjezdu na pozemky vlastníka** (viz zobrazení na str. 20 bakalářské práce). Naopak přímo na pozemcích vlastníka počítá s vybudováním zastávky pro MHD, a tedy se zablokováním přístupu na pozemky vlastníka.
- Autor uvádí, že bude nutné provést **doplňující průzkum** zejména ohledně výhledového modelu dopravního zatížení, využití území pro budoucí výstavbu a její připojení na řešenou stavbu (umístění sjezdů, počet sjezdů) (viz str. 21 bakalářské práce). Žádný takový doplňující průzkum však proveden nebyl, nebylo prověřeno aktuální ani výhledové dopravní zatížení, nebyly řešeny sjezdy k nemovitostem, nebyl vůbec řešen aktuální stav na přilehlých pozemcích. Vybudování nového úseku komunikace označované jako „Me/1" na pozemcích vlastníka nebylo prověřeno žádnou studií proveditelnosti, nebyl vyhodnocen vliv na další komunikace v okolí, na průjezdnost okolních křižovatek, na bezpečnost a plynulost provozu na pozemcích komunikacích.

V.

1. Navrhované funkční využití části pozemků vlastníka jako plochy dopravy všeobecné (DU), vedení koridoru pro veřejně prospěšné stavby, opatření či asanace s označením „VD.133" přes pozemky vlastníka a vedení sběrné komunikace označované jako „Me/1" či jako „Prodloužená ul. Podnikatelská" přes pozemky vlastníka zasahuje do vlastnického práva vlastníka k dotčeným pozemkům a je zcela **v rozporu se zásadou subsidiarity a minimalizace zásahu**, které plynou ze samotného ústavního pořádku.

2. Zásah do vlastnického práva vlastníka **nemá ústavně legitimní a o zákonné cíle opřený důvod, není činěn v nezbytně nutné míře, není činěn nejšetrnějším ze způsobů vedoucích ještě rozumně k zamýšlenému cíli, není činěn nediskriminačním způsobem a není činěn s vyloučením libovůle**.

3. Vedení sběrné komunikace označované jako „Me/1" či jako „Prodloužená ul. Podnikatelská" je v návrhu ÚP odůvodněno následovně: *„Me/1 Prodloužená Podnikatelská (sběrná komunikace) Tato dvoupruhová místní komunikace zajišťuje lokální dopravní vztahy mezi Technologickým parkem a Řečkovicemi a posiluje urbanizaci pásu podél „ulice" Hradecká. Částečně nahrazuje dřívější úvahy o propojení Technologického parku s ulicí Hudcova u základní školy."* (viz návrh ÚP, Textová část odůvodnění – svazek 2, kap. 5, 06/2024, str. 103).

4. Výše uváděné odůvodnění je zcela **nedostatečné, neodpovídá skutečnosti** a nemůže se tak jednat o důvody, které by byly opřeny o ústavně legitimní a zákonné cíle. Vybudování nového úseku komunikace „Me/1" na pozemcích vlastníka **není nezbytné, ba dokonce není vůbec potřebné a možné**. Návrh ÚP nevyužívá možnosti, které by byly šetrné k právům vlastníka; naopak práva vlastníka omezuje zcela zásadním, nešetrným, diskriminačním způsobem, které nelze hodnotit jinak než jako nepřípustnou libovůli.

5. K prvnímu dílčímu důvodu vlastník uvádí, že **lokální dopravní vztahy mezi Technologickým parkem a Řečkovicemi jsou již za současného stavu zajištěny minimálně třemi různými přístupy**, a to zejména:

- čtyřpruhovou komunikací vedoucí po ulici Hradecká a následně komunikací vedoucí po ulici Palackého tř.;
- dvoupruhovou komunikací vedoucí po ulici Hudcova kolem vozovny Medlánky a následně komunikací vedoucí po ulici Palackého tř.;
- dvoupruhovou komunikací vedoucí po ulici Purkyňova, následně komunikací vedoucí do Medlánek (ústící u základní školy na ulici Hudcova) a poté do Řečkovic.

6. Lokální dopravní vztahy mezi Technologickým parkem a Řečkovicemi mají být dále dle návrhu ÚP **v budoucnu zajištěny taktéž novou komunikací na ploše územní rezervy R.PU.6**, která má dle návrhu ÚP sloužit k prodloužení ulice Purkyňova až do ulice Turistické a k propojení lokality Technologického parku a Medlánek (viz návrh ÚP, Závazná textová část, 06/2024, str. 87; viz návrh ÚP, Textová část odůvodnění – svazek 2, kap. 5, 06/2024, str. 236).

7. Za této situace považuje vlastník za **zcela nadbytečné, nepotřebné a k jeho vlastnickým právům nešetrné**, aby byl na jeho pozemcích vybudován nový úsek komunikace označované jako „Me/1". Vybudování tohoto nového úseku nemá žádný reálný přínos pro danou oblast, kdy řidiči mohou již za současného stavu využít některou z ostatních výše uvedených tras.

8. Vybudováním nového úseku komunikace označované jako „Me/1" na pozemcích vlastníka dojde pouze k tomu, že se do místa, kde je již za současného stavu velké množství křižovatek, umístí další velká křižovatka. Po vybudování tohoto nového úseku bude **na velmi malém úseku o rozloze cca 250 x 250 m kumulováno minimálně šest křižovatek:**

1. stávající křižovatka z Hradecké na komunikaci vedoucí okolo stavby č.p. 483, BRNOCAR;
2. stávající křižovatka z komunikace vedoucí okolo stavby č.p. 483, BRNOCAR, na Palackého tř.;
3. stávající křižovatka z Palackého tř. na ulici Hudcova u zastávky Hudcova;
4. stávající křižovatka z ulice Hudcova na ulici Hudcova u vozovny Medlánky;
5. nová křižovatka z ulice Hudcova na nový úsek komunikace označované jako „Me/1" na pozemcích vlastníka;
6. nová křižovatka z nového úseku komunikace označované jako „Me/1" na pozemcích vlastníka na komunikaci vedoucí okolo stavby č.p. 483, BRNOCAR.

Důsledky takového zhuštění dopravy přitom nebyly vůbec prověřeny, nebyly vypracovány žádné dopravní studie a modely, které by prověřily dopad na dopravní toky včetně křižovatek a na bezpečnost a plynulost provozu na pozemních komunikacích.

9. Vybudováním nového úseku komunikace označované jako „Me/1" na pozemcích vlastníka se dopravní situace v lokalitě nezlepší, ale naopak zhorší, kdy v důsledku vybudování dalších křižovatek na velmi malé ploše dojde k zahuštění provozu, vzniku dopravních kolon a vyššímu riziku nehod. Lze předpokládat, že řidiči se naopak budou vyhýbat trasám s velkým množstvím křižovatek a budou volit ostatní, již nyní existující trasy (zejména tedy současnou trasu po ulici Hudcově kolem vozovny Medlánky či současnou trasu po ulici Purkyňova vedoucí do Medlánek). Po vybudování nové komunikace na ploše R.PU.6 budou řidiči zcela jistě preferovat trasu po této objízdné komunikaci oproti trase středem města s velkým množstvím křižovatek.

10. Zároveň ti řidiči, kteří se trasám s křižovatkami nevyhýbají, mohou již za současného stavu využívat čtyřpruhovou komunikaci vedoucí po ulici Hradecká a následně komunikaci vedoucí po ulici Palackého tř. Tato trasa je z hlediska své délky prakticky stejná jako navrhovaná sběrná komunikace „Me/1" po vybudování nového úseku na pozemcích vlastníka. Řidiči si tedy v případě využití sběrné komunikace „Me/1" dokonce ani nezkrátí cestu, napojí se na ulici Palackého tř. prakticky ve stejném bodě, jako by využili stávající čtyřproudové komunikace na ulici Hradecká, a pouze budou muset projet dalšími novými křižovatkami.

11. K druhému dílčímu důvodu vlastník uvádí, že taktéž odůvodnění sběrné komunikace „Me/1" **údajným posílením urbanizace** pásu podél ulice Hradecké **je nepravdivé a neodpovídá skutečnosti a naopak je s ním v zásadním rozporu**. Volnou plochou, která by mohla do budoucna sloužit k posílení urbanizace na tomto místě a na níž ještě nejsou umístěny či povoleny stavby, jsou totiž právě pozemky dotčené navrhovaným novým úsekem komunikace označované jako „Me/1" a navrhovaným koridorem „VD.133" a pozemky v jejich bezprostředním okolí. Na těchto pozemcích však **v důsledku vybudování nového úseku komunikace označované jako „Me/1" nebude další urbanizace možná, neboť část těchto pozemků bude zastavěna komunikací a zbývající části budou pro jakoukoli urbanizaci nepoužitelné**, zejména v důsledku jejich roztříštění na malé plochy, v důsledku omezení plynoucích z ochranných pásem a v důsledku znemožnění přístupu k pozemkům a nemožnosti zřízení bezpečných sjezdů (viz výše k výškovému rozdílu a zářezu komunikace v terénu).

12. Na ostatních zastavitelných plochách podél ulice Hradecké jsou **již za aktuální situace umístěny a povoleny stavby, pro které není vybudování nového úseku komunikace označované jako „Me/1" na pozemcích vlastníka potřebné**. Návrh ÚP je tedy v tomto ohledu zastaralý a nereflektuje aktuální situaci v místě, kdy již probíhající urbanizace nevyžaduje vybudování nového úseku komunikace označované jako „Me/1".

13. Například na ploše označované v návrhu ÚP jako OK-V5 je již povolena stavba „OC Hradecká Gate Brno – Hradecká", kdy dotčené orgány v územním a stavebním řízení potvrdily, že stávající pozemní komunikace jsou pro umístění této stavby zcela dostačující. Viz územní řízení vedené Úřadem městské části města Brna, Brno-Královo Pole, Odborem územního a stavebního řízení, pod sp. zn. 24834/2023/2300/1385, kdy např. na str. 29 Oznámení podle příl. č. 3 zákona č. 100/2001 Sb. o posuzování vlivů na životní prostředí bylo konstatováno: *„(...) dopravní skelet v přilehlém okolí OC na tento nárůst intenzity bezproblémů vyhoví (...)"*. K záměru bylo dále vydáno souhlasné vyjádření Odboru dopravy KÚ JmK ze dne 16. 11. 2023, č.j.: JMK 158963/2023, v němž bylo mj. uvedeno: *„(...) realizací záměru stavby nelze předpokládat významné navýšení intenzity dopravy na silniční síti vyvolávající zhoršení úrovně kvality dopravy (...)"*.

14. Obdobně již bylo v rámci plochy označované v návrhu ÚP jako OK-V4 vydáno rozhodnutí o umístění stavby „Dostavba ubytovacího zařízení Prometheus Brno, Medlánky, Hudcova", jejímž předmětem je mimo jiné dostavba ubytovacího zařízení zahrnující 57 ubytovacích jednotek, včetně parkování v garáži a na venkovním parkovišti. Viz územní řízení vedené Úřadem městské části města Brna, Brno-Medlánky,

Stavebním úřadem, pod sp. zn. ÚS/01080/2024, kdy Magistrát města Brna, Odbor dopravy, vydal pro tento záměr souhlasné závazné stanovisko, souhlasil s napojením objektu na stávající ulici Hudcovu a nepožadoval zřízení nové sběrné komunikace či jakékoli jiné rozšiřování stávajících komunikací.

15. Taktéž pro již povolenou stavbu „Administrativní budova Medlánky – sídlo společnosti REVOS GROUP, a.s." (viz společné řízení vedené Úřadem městské části města Brna, Brno-Medlánky, Úsek stavebního a silničního správního úřadu, pod sp. zn. ÚS/01568/2022) na ploše VL.A2 jsou stávající pozemní komunikace zcela dostačující, kdy Magistrát města Brna, Odbor dopravy, vydal pro tento záměr souhlasné závazné stanovisko, souhlasil s napojením objektu na stávající ulici Hudcovu a nepožadoval zřízení nové sběrné komunikace či jakékoli jiné rozšiřování stávajících komunikací.

16. Pokud by stávající dopravní situace a dopravní kapacita nebyly vyhovující a dostatečné, nemohly by být v lokalitě umisťovány nové záměry. **Umístění a povolení výše uvedených záměrů ukazuje, že dopravní situace a dopravní kapacita v těchto plochách jsou za současného stavu zcela dostačující**, a to dokonce i pro již probíhající novou urbanizaci na těchto plochách.

17. Vlastník dodává, že i pokud by v teoretické rovině bylo pro další urbanizaci potřebné posílit dopravní kapacitu v lokalitě, nebylo by možné považovat za proporcionální, aby k tomu byly primárně využívány pozemky cizích soukromých subjektů. Z hlediska zachování proporcionality musí být nejprve prověřeno, zda je zásah činěn pouze v nezbytně nutné míře a zda nelze téhož cíle dosáhnout způsobem, který bude šetrnější pro soukromé subjekty, tedy například rozšířením stávajících pozemních komunikací či vybudováním nových komunikací na pozemcích města. Z ustálené soudní judikatury totiž plyne, že jestliže existuje více variant, které jsou s to naplnit zamýšlený cíl, **je třeba z nich vybrat tu nejméně invazivní a nejšetrnější k právům jednotlivce**. Dle soudní judikatury v testu proporcionality **nemůže uspět takové řešení veřejné infrastruktury, které omezuje vlastnické právo soukromého vlastníka, pokud by bylo možné vést veřejnou infrastrukturu v pozemcích obce** (viz např. rozsudek Krajského soudu v Praze, č.j. 55 A 8/2019-111 ze dne 28. 11. 2019). Ve zdejším případě by (za teoretického předpokladu nutnosti posílení dopravní kapacity v lokalitě) bylo možné například rozšířit stávající pozemní komunikaci na ulici Hudcova kolem vozovny Medlánky. Nejenže by takové řešení bylo ekonomičtější než budování zcela nového úseku komunikace „Me/1" na pozemcích vlastníka (včetně opěrných stěn, viz výše), ale především by takové řešení bylo šetrnější k právům jednotlivců, kdy by došlo pouze k zásahům do silniční zeleně podél stávající komunikace namísto naprostého znehodnocení všech výše uvedených pozemků vlastníka sloužících k jeho podnikatelské činnosti.

18. Pokud by ani taková varianta nebyla možná, pak stále **nelze považovat za ústavně legitimní a nediskriminační**, aby za účelem realizace soukromých záměrů třetích osob bylo takto zásadním způsobem omezeno vlastnické právo vlastníka či dokonce mohlo dojít k vyvlastnění jeho pozemků. Pokud by pro realizaci soukromého záměru třetí osoby bylo nutné vybudovat novou komunikaci, měla by být taková komunikace vymezena na pozemcích takové třetí osoby (případně na pozemcích města, pokud město s takovým postupem souhlasí), nikoli na pozemcích vlastníka. Ústavně legitimním a zákonným důvodem pro omezení (resp. v případě vyvlastnění dokonce zbavení) vlastnického práva vlastníka nemůže být skutečnost, že jiný soukromý subjekt si chce na svých pozemcích vybudovat záměr, k němuž chybí dostatečná dopravní obslužnost. Takový postup by vytvářel **nerovné podmínky mezi jednotlivými vlastníky nemovitostí**, kdy zatímco některým vlastníkům by se pozemky zhodnotily novou zástavbou, jiným vlastníkům by se pozemky naopak zcela znehodnotily zastavěním pozemní komunikací, ochranným pásmem pozemní komunikace, zmenšením využitelné části pozemků, ztrátou přístupu k nemovitostem atd. Nemůže-li být nová komunikace vymezena na vlastních pozemcích investora či pozemcích města, je jediným přípustným a nediskriminačním důsledkem nemožnost realizace záměru, nikoli znehodnocování a vyvlastňování pozemků jiných vlastníků.

19. Vlastník k výše uvedenému doplňuje, že považuje za projev diskriminačního přístupu a libovůle taktéž skutečnost, že u jiných pozemků je pořizovatelem přihlíženo k oprávněným očekáváním vlastníků a snaze

eliminovat riziko výplaty náhrad za změnu v území (viz návrh ÚP, Návrh pro veřejné projednání, Textová část odůvodnění – svazek 1, kap. 1-4, 06/2024), avšak ve vztahu k vlastníkovi a jeho pozemkům jsou tyto zásady zcela přehlíženy.

20. K třetímu dílčímu důvodu vlastník uvádí, že taktéž odůvodnění sběrné komunikace Me/1 tím, že má částečně nahrazovat *„dřívější úvahy o propojení Technologického parku s ulicí Hudcova u základní školy."*, je nepravdivé, neodpovídá skutečnosti a činí návrh ÚP vnitřně rozporným. **Technologický park je s ulicí Hudcovou u základní školy propojen opět již za současného stavu**, a to dvoupruhovou komunikací vedoucí po ulici Purkyňova a následně komunikací vedoucí do Medlánek (ústící u základní školy na ulici Hudcova). Sběrná komunikace „Me/1" tedy v tomto ohledu nemá co „částečně nahrazovat", když propojení Technologického parku s ulicí Hudcova u základní školy již existuje a v návrhu ÚP zůstává zachováno (viz návrh ÚP, Grafická část, 2.1 Hlavní výkres či 2.3 Souhrnný výkres dopravy, taktéž viz návrh ÚP, Závazná textová část, Příloha č. 1, Karty lokalit, 06/2024 str. 197).

21. Dle návrhu ÚP má dokonce dojít k umístění nové mateřské a základní školy do plochy BU.R2, kdy nově navržený centrální prostor v severní části lokality mezi komunikací propojující ulice Purkyňova a Hudcova a tramvajovou smyčkou má tvořit centrální území, u kterého bude situována občanská vybavenost (viz návrh ÚP, Textová část odůvodnění, Příloha č. 1.2, Karty lokalit – odůvodnění, 06/2024, str. 62). Všichni řidiči, kteří budou mířit z Technologického parku do tohoto nově navrhovaného centrálního území Medlánek s občanskou vybaveností, tak budou zcela logicky využívat právě komunikaci na ulici Purkyňova a následně komunikací propojující ulice Purkyňova a Hudcova. Využití sběrné komunikace „Me/1" (natož pak využití nového úseku komunikace označované jako „Me/1" na pozemcích vlastníka) by pro takové řidiče nemělo vůbec žádný smysl. Trasa přes komunikaci „Me/1" by pro takové řidiče byla několikanásobně delší, navíc ještě s nutností projet velkým počtem křižovatek.

VI.

1. Vlastník namítá, že návrh ÚP je **v rozporu s vypořádáním námitek k jeho předchozím verzím a v rozporu se zásadou kontinuity v územním plánování**.

2. Do návrhu ÚP z roku 2020 (včetně) nebyla na pozemcích vlastníka vymezena žádná plocha DU, nebyla přes ně vedena žádná komunikace ani žádný koridor pro veřejně prospěšné stavby. V návrhu ÚP z roku 2020 byla pod označením „Me/1" vymezena sběrná komunikace „Propojení Purkyňova – Hudcova", která byla odůvodněna následovně: *„Tato dvoupruhová místní komunikace zajišťuje lokální dopravní vztahy mezi Technologickým parkem (a katastru Medlánek, Rozvojová lokalita Me-1) a Medlánkami."* (viz návrh ÚP z roku 2020, Textová část odůvodnění, návrh pro veřejné projednání, Brno, březen 2020, str. 187). Ve vyhodnocení námitek občanů bylo k této komunikaci uvedeno následující stanovisko pořizovatele: *„Pro doplnění dopravního skeletu bude rovněž sledováno propojení od ulice Turistické mezi Medláneckými kopci na ulici Purkyňovu v koridoru stávající polní cesty jako územní rezerva.* ***Propojení ulice Hudcovy do ulice Purkyňovy je nutné pro rozložení obslužné dopravy do více koridorů a tím snížení intenzit dopravy na ulici Hudcově.***" (viz Pokyny pro zpracování návrhu Územního plánu města Brna, Příloha C, svazek č. 3, Vyhodnocení námitek občanů, duben 2018, str. 1147). Dle grafické části návrhu ÚP z roku 2020 měla sběrná komunikace „Me/1" propojovat ulici Purkyňovu s ulicí Hudcovou, s vyústěním u základní školy na ulici Hudcova (tj. byla vymezena v trase, která existuje již za současného stavu, viz výše). Z grafického zakreslení komunikace spolu s vypořádáním námitek je zřejmé, že účelem bylo snížení intenzity dopravy na ulici Hudcově tak, aby všichni řidiči nemuseli jezdit po Palackého tř. na ulici Hudcovu, ale aby část řidičů mohla využívat trasu na ulici Purkyňova.

3. V návrhu ÚP z roku 2024 však sběrná komunikace „Me/1" propojující ulici Purkyňovu s ulicí Hudcovou není zakreslena, a to ačkoli jsou v její trase vymezeny plochy veřejných prostranství, které jsou určeny mj. k využití pro vedení dopravní a technické infrastruktury a pro zpřístupnění a obsluhu ploch dopravní a

technickou infrastrukturou (viz návrh ÚP, Závazná textová část, 06/2024). Přestože tedy na této ploše může a v budoucnu zcela jistě bude umístěna dopravní infrastruktura (přičemž na části této plochy se komunikace nachází již dnes), v návrhu ÚP již na této ploše není vymezena sběrná komunikace „Me/1". Z návrhu ÚP přitom vůbec není zřejmé, z jakého důvodu k této změně došlo, zda to bylo z podnětu jakékoli osoby, vyjádření dotčeného orgánu apod. Namísto toho byla v návrhu ÚP z roku 2024 vymezena sběrná komunikace „Me/1" vedoucí přes pozemky vlastníka, a to přesto, že vybudováním nového úseku této komunikace na pozemcích vlastníka nebude v žádném případě dosaženo účelu deklarovaného v minulosti pořizovatelem, tj. *„snížení intenzit dopravy na ulici Hudcově"*. Z navrženého nového úseku komunikace označované jako „Me/1" na pozemcích vlastníka totiž řidiči opět projedou na Palackého tř. a následně budou pokračovat po ulici Hudcova, tj. nedojde k jakémukoli snížení intenzity dopravy na ulici Hudcova. Oproti aktuálnímu stavu dojde pouze k tomu, že vozidla budou na ulici Palackého tř. vjíždět nikoli z ulice Hradecké, ale o cca 50 metrů dále z vyústění nového úseku komunikace označované jako „Me/1" na pozemcích vlastníka. Provoz na ulici Hudcova směrem k základní škole se tak nijak nesníží.

4. Z důvodu úplnosti pak vlastník dodává, že pokud snad měla být důvodem pro odstranění sběrné komunikace „Me/1" propojující ulici Purkyňovu s ulicí Hudcova skutečnost, že komunikace ústí u základní školy na ulici Hudcova, pak nejenže tento důvod není nikde uveden, ale především má dle návrhu ÚP dojít k přemístění mateřské a základní školy do plochy BU.R2.

VII.

1. Vlastník namítá, že vymezení části pozemků vlastníka jako ploch dopravy všeobecné (DU), umístění koridoru pro veřejně prospěšné stavby, opatření či asanace s označením „VD.133" přes jeho pozemky a vymezení sběrné komunikace označované jako „Me/1" přes jeho pozemky, tedy **neplní deklarovaný účel, natož pak jakýkoli veřejně prospěšný účel**.

2. Návrh ÚP je v tomto ohledu taktéž **nedostatečně odůvodněný a tudíž nepřezkoumatelný**, protože umísťuje koridor pro veřejně prospěšné stavby, opatření či asanace s označením VD.133, aniž by však obsahoval odůvodnění veřejného zájmu na této „veřejně prospěšné" stavbě. Návrh ÚP obsahuje pouze obecnou formulaci: *„Jako veřejně prospěšné jsou vymezeny všechny návrhové plochy dopravy všeobecné, protože územní plán tyto plochy vymezuje pouze pro významné dopravní stavby."* (viz návrh ÚP, Textová část odůvodnění – svazek 2, kap. 5, 06/2024, str. 231). Návrh ÚP tedy **neobsahuje žádné konkrétní odůvodnění veřejného zájmu ve vztahu k navrhovanému koridoru „VD.133"**. Vlastník považuje takový postup za vadný a nezákonný, kdy z ustálené soudní judikatury vyplývá, že veřejný zájem má být dostatečně intenzivní, bezprostřední a má být definován konkrétním a přezkoumatelným způsobem, nikoli pouze vágně (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu č.j. 5 As 175/2014-29 ze dne 11. 8. 2016).

3. Z ustálené soudní judikatury plyne, že **vyvlastnění** (k němuž navrhovaná změna ÚP ve vztahu k pozemkům vlastníka povede) je **institutem *ultima ratio***, tj. přichází v úvahu pouze tehdy, pokud neexistuje jiné východisko (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu č.j. 4 As 375/2021-77 ze dne 22. 4. 2022). To však ve zdejší věci neplatí, kdy **jiné alternativy již dokonce existují a jsou vhodnější** než navrhovaná úprava. Návrh ÚP je **nedostatečný a nepřezkoumatelný**, jelikož v něm (v rozporu se soudní judikaturou, viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu č.j. 5 As 175/2014-29 ze dne 11. 8. 2016) nejsou specifikovány ani vyčísleny (finančně, organizačně, časově) **žádné alternativní varianty**, které by zasahovaly do práv vlastníka v menší míře či do nich nezasahovaly vůbec.

5. Navrhovaný zásah do vlastnického práva vlastníka pozemků parc. č. 785/19, 785/20, 785/21, k.ú. Medlánky, **není ústavně legitimní ani zákonný, jedná se o nepřípustný projev libovůle** při územním plánování.

IX.

1. **Mezi využitím území dle návrhu ÚP a (z toho plynoucími) omezeními vlastnického práva vlastníka je dán zcela zjevný nepoměr** i s ohledem na to, jak velký přínos má navrhované využití území přinést oproti tomu, jakou měrou má zasáhnout do vlastnického práva vlastníka.

2. Jak je popsáno výše, odůvodnění vybudování nového úseku komunikace označované jako „Me/1" na pozemcích vlastníka neodpovídá skutečnosti, neboť lokální dopravní vztahy jsou již za současného stavu zajištěny několika jinými přístupy, další urbanizace plochy bude vedením sběrné komunikace „Me/1" naopak znemožněna a propojení Technologického parku s ulicí Hudcova u základní školy je již také zajištěno jinou (a podstatně vhodnější) existující trasou.

3. Nadto je však nutné upozornit na Ekonomický model rozvojových lokalit (viz návrh ÚP, Textová část odůvodnění – svazek 4, kap. 9-19, 06/2024, str. 75 a násl., zejména str. 124), v němž jsou hodnoceny jednotlivé rozvojové lokality - mimo jiné taktéž lokalita Me-2 (Hradecká), v níž má dojít k vybudování nového úseku komunikace označované jako „Me/1" na pozemcích vlastníka. V modelu bylo hodnoceno několik kritérií (náklady na vybudování komunikací, daňový výnos, socioekonomický užitek tvorbou nových pracovních míst) a následně byla vyhodnocena souhrnná efektivnost lokality E. Lokalita Me-2 byla z celkového počtu 321 hodnocených návrhových lokalit vyhodnocena na 283. místě. Lokalita Me-2 tedy nebyla považována za příliš efektivní, zejména vzhledem k vysokým nákladům na vybudování komunikací. Z uvedeného je patrné, že **vybudování nového úseku komunikace označované jako „Me/1" na pozemcích vlastníka není vzhledem k nákladům efektivní**. Reálná efektivita nového úseku komunikace „Me/1" je přitom ještě nižší s ohledem na skutečnost (nezohledněnou v návrhu ÚP), že na významné části plochy Me-2 již byly povoleny stavby, pro které byla současná dopravní kapacita vyhodnocena jako zcela dostačující (viz výše ke stavbám „OC Hradecká Gate Brno – Hradecká", „Administrativní budova Medlánky – sídlo společnosti REVOS GROUP, a.s.", „Dostavba ubytovacího zařízení Prometheus Brno, Medlánky, Hudcova").

4. Vlastník spatřuje zcela zjevný nepoměr mezi (na straně jedné) údajnou potřebou vybudování nového úseku komunikace označované jako „Me/1" na pozemcích vlastníka, kdy ze samotného návrhu ÚP plyne neefektivita tohoto řešení, a (na straně druhé) drastickým zásahem do jeho vlastnického práva, kdy část jeho pozemků mu bude v budoucnu vyvlastněna a zbývající část se stane zcela nepoužitelná.

5. Vlastník si v tomto ohledu dovoluje zdůraznit, že jeho situace skutečně není srovnatelná s „kverulanty", kteří bezdůvodně nesouhlasí například s dotčením jejich odlehlých zemědělských pozemků významnými dopravními stavbami. Pozemky vlastníka se nachází v zastavitelném území města, za současného stavu jsou použitelné k celé řadě podnikatelských činností, jsou obklopeny mnoha dalšími firmami, jsou velmi dobře dopravně dostupné apod. Hodnota těchto pozemků se pohybuje v řádech desítek milionů korun. Zásah do vlastnického práva k takovýmto pozemkům je tedy velmi drastický, vlastníkovi by jím byly způsobeny velmi vysoké škody. To vše za situace, kdy takový zásah není vyvážen jakoukoli skutečnou nutnou veřejnou potřebou.

6. Navrhovaný zásah do vlastnického práva vlastníka pozemků parc. č. 785/19, 785/20, 785/21, k.ú. Medlánky je tedy **zjevně neproporcionální, svou intenzitou zcela nepřiměřeně zasahuje do vlastnického práva vlastníka a povede k vyvlastnění části pozemků a k zásadnímu znehodnocení a znemožnění využitelnosti zbývající části jeho pozemků**. V žádném případě se nejedná o takové omezení vlastnického práva, které by bylo možné označit jako nezbytné a přiměřené a které by vlastníka omezovalo pouze spravedlivou měrou. Mezi navrhovaným využitím území a (z toho plynoucím) omezením vlastnického práva vlastníka je dán zcela zjevný nepoměr, který nejenže fakticky není v návrhu ÚP odůvodněn, ale v dané míře ani není objektivně odůvodnitelný. Nejedná se o rozumný kompromis, o vyváženost mezi veřejnými zájmy na straně jedné a soukromými zájmy na straně druhé, nýbrž o projev libovůle při územním plánování.

7. Vlastníku pozemků by byla v důsledku přijetí územního plánu města Brna v navrhované podobě způsobena škoda v řádu několika desítek milionů korun. Navrhovaný zásah do vlastnického práva vlastníka pozemků parc. č. 785/19, 785/20, 785/21, k.ú. Medlánky představuje zcela zásadní a nezákonné omezení ústavně zaručeného práva vlastnit majetek dle čl. 11 Listiny.

X.

<u>Vlastník tedy s ohledem na výše specifikované námitky požaduje, aby:</u>

1 - 4

- **celá plocha jeho pozemků parc. č. 785/19, parc. č. 785/20, parc. č. 785/21, k. ú. Medlánky, byla vymezena jako plocha pro výrobu lehkou (VL), tj. aby žádná část těchto pozemků nebyla vymezována jako plocha dopravy všeobecné (DU);**
- **bylo odstraněno vymezení koridoru veřejně prospěšných staveb, opatření a asanací s označením „VD.133" na jeho pozemcích parc. č. 785/19, parc. č. 785/20, parc. č. 785/21, k. ú. Medlánky;**
- **bylo odstraněno vymezení sběrné komunikace označované jako „Me/1" či jako „Prodloužená ul. Podnikatelská" na jeho pozemcích parc. č. 785/19, parc. č. 785/20, parc. č. 785/21, k. ú. Medlánky;**

2

- **byla upravena výšková hladina zástavby na jeho pozemcích parc. č. 785/19, parc. č. 785/20, parc. č. 785/21, k. ú. Medlánky, tak, aby odpovídala výškové hladině sousední plochy** (viz plocha OK.V5), tj. z výškové hladiny 2 na výškovou hladinu 5;

3

- **byla upravena struktura zástavby na jeho pozemcích parc. č. 785/19, parc. č. 785/20, parc. č. 785/21, k. ú. Medlánky, tak, aby byla struktura zástavby vymezena jako volná (V), nikoli areálová (A);**

4

- **nebyly v okolí jeho pozemků parc. č. 785/19, parc. č. 785/20, parc. č. 785/21, k. ú. Medlánky, nově vymezovány žádné plochy, pro jejichž dopravní obslužnost by bylo nezbytné vymezit jakoukoli část pozemků vlastníka jako plochu dopravy všeobecné (DU), vymezit sběrnou komunikaci „Me/1" či veřejně prospěšnou stavbu „VD.133"**, tj. požaduje vymezit v okolí jeho pozemků jen takové plochy, k jejichž užívání nebude zapotřebí žádným způsobem omezit využitelnost jeho pozemků jako ploch pro výrobu lehkou (VL);

1 - 4

- **byl celý návrh ÚP upraven ve smyslu výše uvedeného,** tj. ve výroku i v odůvodnění, v textové i v grafické části návrhu ÚP.

V Brně dne 7. 8. 2024	Podpis: Mgr. Libor Burian Digitálně podepsal Mgr. Libor Burian Datum: 2024.08.07 11:29:01 +02'00' .....

**nehodící se škrtněte*

Mgr. Libor Burian
advokát
zapsán v seznamu České advokátní komory pod č. 9871
ID datové schránky mw4hwfg
IČ 662 55 911, Brno, Jakubské náměstí 101/2, PSČ 602 00

PLNÁ MOC

Níže podepsaná: Maříkova č.p. 2034, spol. s r.o., se sídlem Maříkova 2034/36, Řečkovice, 621 00 Brno
IČ: 098 61 254
zastoupená Mgr. Bohdanem Janákem, jednatelem společnosti

zmocňuje: Mgr. Libora Buriana, advokáta, zapsaný v seznamu České advokátní komory pod č. 09871, Brno, Jakubské náměstí 101/2, PSČ 602 00,
IČ: 662 55 911,

aby ji zastupoval ve věci projednávání a přijímání územního plánu města Brna, tj. aby v této věci vykonával veškeré úkony, přijímal doručované písemnosti, podával návrhy a žádosti, uzavíral smíry a narovnání, uznával uplatněné nároky, vzdával se nároků, podával opravné prostředky, námitky, připomínky nebo rozklad a vzdával se jich, vymáhal nároky, plnění nároků přijímal, jejich plnění potvrzova[redacted]ních předpisů zapotřebí zvláštní plné moci.

V Brně dne 25. 03. 2024

[redacted]
....
Ma[redacted]
zastoupená Mgr. Bohdanem Janákem, jednatelem společnosti

Přijímám zmocnění:

[redacted]
advokát
602 00 Brno, Jakubské nám. 2
IČ: 6625 5911, ev. č. ČAK 9871
tel.: 516 414 320, e-mail: burian@qmail.cz

MMB/0720728/2024
Námitky

MMB/0720728/2024

Námitka č.1

Výrok:

Námitce se nevyhovuje.

Odůvodnění:

V rámci podání je vysloven nesouhlas s vymezením stabilizovaných ploch DU (doprava všeobecná) a dle jeho názoru se jedná o formální chybu, neboť dochází ke změně funkce oproti současnému územnímu plánu.
Plochy DU jsou vymezeny pro záměr komunikačního propojení Me/1, které bylo do této polohy přesunuto na základě výsledků projednání v roce 2020. Jelikož se z větší části tato komunikace v území již nachází a je realizována, byla plocha dopravy všeobecné DU i v navazujícím úseku, procházející přes rozvojovou lokalitu Me-2, vymezena jako stabilizovaná. Jedná se o nový územní plán, který je zpracován v jiném měřítku a má jinou metodiku zpracování oproti platnému územnímu plánu, kdy plochy jsou vymezovány podle odlišných pravidel. Z tohoto hlediska se nejedná o formální chybu.

Námitka č.2, 3 a 4

Výrok:

Námitkám se nevyhovuje.

Odůvodnění:

Námitka požaduje na pozemcích v majetku podatele, jež jsou součástí rozvojové lokality Me-2 Hradecká, sjednotit jejich zařazení funkčně do ploch občanského vybavení komerčního OK, volné struktury a výškové úrovně 5.
Jedná se o pozemky mezi ulicemi Hudcova a Hradecká, jež jsou součástí rozvojové lokality Me-2 Hradecká. Zařazení pozemků vycházelo z určení pozemků stávajícím platným ÚPmB a dále ze zjištění skutečného stavu v území. Pozemky jsou dle platného ÚPmB řazeny do ploch smíšených výrobních SV, čemuž v Návrhu nového ÚP (NÚP) odpovídají plochy lehké výroby VL.
Co se týká výškové úrovně zástavby, úroveň 5 je charakteristická pouze pro centrální území města a obytná sídliště. Jelikož jsou předmětné pozemky nyní nezastavěné, respektive vznikající stavby jsou dvoupodlažní, zpracovatel NÚP stanovil pro lokalitu hladinu 2, tj. 3m - 10 m (1-3 podlaží).
Struktura zástavby byla nastavena jako areálová - je to volná struktura uplatňovaná u provozně spjatých celků - oplocených nebo veřejně přístupných areálů a obsahuje síť veřejných prostranství zajišťujících plnohodnotně prostupnost územím.
Podotýkáme, že jakýkoliv vlastník pozemku nemá v obecné rovině právní nárok na stanovení takových podmínek rozvoje plochy, zahrnující pozemky v jeho vlastnictví, které by plně vyhovovaly jeho soukromoprávním zájmům, neboť cílem územního plánování je dosáhnout obecně prospěšného souladu veřejných a soukromých zájmů na rozvoji území (§ 18 odst. 2 stavebního zákona). Jde tedy o nalezení spravedlivé rovnováhy mezi soukromým zájmem a zájmem veřejným. Uvedený závěr vyplývá např. také z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 3. 2008, č. j. 2 Ao 1/2008-51, ve kterém je mimo jiné uvedeno, že „z žádné zákonné normy či normy práva ústavního nelze dovodit existenci subjektivního práva vlastníka nemovitosti, aby v rámci územně plánovací dokumentace byla tato nemovitost zahrnuta do určitého konkrétního způsobu využití.“
Z důvodu zachování zásady kontinuity územně plánovací dokumentace je vhodné a účelné zatřídění do ploch výroby ponechat.

MMB/0720728/2024
Námitky

Námitka č.5

Výrok:

Námitce se nevyhovuje.

Odůvodnění:

V rámci podání je vysloven nesouhlas s vymezením ploch DU (doprava všeobecná) a veřejně prospěšné stavby VD.133 na pozemcích podatele. Dále uvádí, že je značně znehodnoceno využití jeho nezastavěných částí pozemků.

Plochy DU jsou vymezeny pro záměr komunikačního propojení Me/1, které bylo do této polohy přesunuto na základě výsledků projednání v roce 2020. Jelikož se z větší části tato komunikace v území již nachází a je realizována, byla rovněž plocha dopravy všeobecné DU i v navazujícím úseku, procházející přes rozvojovou lokalitu Me-2, vymezena jako stabilizovaná.

Vymezení stavby jako veřejně prospěšné, v tomto případě označené VD.133, odpovídá zvolené metodice zpracování návrhu územního plánu.

Propojení Me/1 je vymezeno jako sběrná komunikace, která bude součástí dopravního systému a bude sloužit pro zajištění a zlepšení dopravní obsluhy nejen navazujícího území podél ulice Hradecké, ale rovněž z území Technologického parku, jelikož bylo původně předpokládané propojení do ulice Hudcovy vyhodnoceno jako nevhodné z hlediska geografie terénu. Toto řešení rovněž nedoporučovala MČ.

Pokud má podatel platné územní rozhodnutí nebo společné povolení na konkrétní záměr, které nabylo právní moci před vydáním územního plánu, pak je možno postupovat podle ustanovení kapitoly 6.2 a záměr je považován za přípustný i bez přesného vymezení ploch s rozdílným způsobem využití území v územním plánu. Z hlediska realizovaných staveb a zařízení dle platných povolení lze v území postupovat podle ustanovení pro integrované jevy. Návrh nového územního plánu posuzuje území komplexně a z tohoto pohledu může dojít k odlišnému názoru na dopravní obsluhu území.

Území může být rozvíjeno vždy na základě souhlasu vlastníků a uzavření dohody. Pokud k takové dohodě nedojde, zůstane potenciál nevyužit.

Pokud jsou součástí dnešního areálu nezastavěné pozemky, které jsou součástí návrhových ploch, je na nich možné využití za předpokladu dodržení míry využití území, stanovené indexem podlažních ploch (IPP). Pokud Návrh nového územního plánu dovoluje využití území vyšší, neznamená to, že by stejné využití připouštěl i platný územní plán.

Z hlediska zásahu do pozemků je navrženo řešení, které využívá především pozemků statutárního města Brna a zároveň vytváří předpoklady pro možnost navýšení intenzity území a zlepšení a zpřehlednění situace v daném území.

Konkrétní dotčení pozemků a případné dotčení stávajících staveb vyplyne až v rámci zpracování podrobnější projektové dokumentace tohoto komunikačního propojení. Tedy v současné době nelze přesně stanovit rozsah a dotčení konkrétních pozemků nebo staveb.

Z výše uvedených důvodů nelze požadavek v současné době zohlednit, není však vyloučeno, že v území dojde na základě následného prověření komunikačního propojení k zajištění podmínek pro další rozvoj, tedy bude možné např. navýšit výškovou úroveň, ale rovněž zpřesnit koridor pro komunikaci. Toto pak může být předmětem řešení v rámci následné změny územního plánu.

MAGISTRÁT MĚSTA BRNA
Odbor územního plánování a stavebního řádu
Došlo: 07 -08- 2024 10
Č.j. MMB:
Příl.:

621
N

Magistrát města Brna
Odbor územního plánování a rozvoje
Kounicova 67
601 67 Brno

V Brně dne 5. 8. 2024

Věcně shodná připomínka k návrhu Územního plánu města Brna

a zmocnění zástupce veřejnosti

NÁZEV PROJEDNÁVANÉ ÚPD	**NÁVRH Územního plánu města Brna pro veřejné projednání (2024)**
Identifikační údaje podatele – zástupce veřejnosti	
Fyzická osoba	
Jméno, příjmení	[redacted]
Datum narození	[redacted]
Trvalé bydliště/ Sídlo	[redacted]
E-ma	[redacted]
Jsem – nejsem – občan města Brna	– jsem – nejsem – vlastníkem pozemku/ů nebo stavby v ploše dotčené navrhovanou změnou Katastrální území ....., parc č. .....
Upřesnění obsahu námitky / připomínky (území, ke kterému se vztahuje námitka / připomínka)	
Městská část	Brno - střed
Katastrální území	Veveří
Parcelní čísla pozemků (adresa, doplňující popis lokality)	810/1, 812, 813, 809, 805, 807, 808, 804, 799, 800, 802/1, 790, 786 783, 785, 781, 789, 782, 780, 778, 777, 743, 748, 744, 745. 746, 747, 659, 656, 657/1, 654, 658, 655, 662/1, 665, 664/1, 663/5, 666/1, 667/1, 668/1
Rozvojová lokalita (např. Be-1 apod.)	—

Statutární město Brno
Doručeno: 07.08.2024
MMB/0720761/2024
listy:1 přílohy:
druh: li/sv:
mmb1es8f18e01b

A. Věcně shodná připomínka

My, níže uvedení a podepsaní občané statutárního města Brna, uplatňujeme v souladu s § 23 odst. 2 a 3 a § 52 zákona č. 183/2006 Sb., zákon o územním plánování a stavebním řádu (dále jen „stavební zákon“) tyto věcně shodné připomínky k návrhu Územního plánu města Brna, které je jeho pořizovatelem:

Nesouhlasíme s navrhovaným zařazením plochy stávající zahrádkářské osady na Kraví hoře *(městská část Brno - Střed, katastrální území Veveří, parcelní čísla pozemků:*

810/1, 812, 813, 809, 805, 807, 808, 804, 799, 800, 802/1, 790, 786 783, 785, 781, 789, 782, 780, 778, 777, 743, 748, 744, 745. 746, 747, 659, 656, 657/1, 654, 658, 655, 662/1, 665, 664/1, 663/5, 666/1, 667/1, 668/1, tedy plochy kolonií ZO ČZS Brno Kraví Hora 1, ZO ČZS Kraví Hora 2 a ZO ČZS Malina), **mezi plochy změn s plánovanou změnou na kategorii zeleně všeobecné.** Požadujeme, **přesunutí do plochy rekreace jiné** slouží pro rekreaci a pro relaxaci převážně formou zahrádkaření, která může zaručit další existenci tohoto významného prvku ekologické stability.

Odůvodnění:

Zahrádkářské kolonie na Kraví hoře plní řadu důležitých a nezastupitelných funkcí.
Jsme přesvědčení, že likvidace zahrádkářské kolonie a její přestavba na park bude mít negativní a nevratné ekologické, ekonomické a sociální dopady.

1. **Sociální funkce**

Zahrádky v oblasti Kraví hora jsou využívány především seniory nebo rodinami s malými dětmi a vzniká tak unikátní mezigenerační pospolitost, kde jsou nabyté vědomosti seniorů cenným zdrojem poznání pro mladší generace. Vzhledem k prokázanému stárnutí populace vznikají úvahy odborníků i veřejnosti o možnostech podpory společného soužití generací, navázání a posílení mezigeneračního dialogu a solidarity a podpory mezigeneračního učení. Zahrádkářské kolonie svou charakteristikou k výše zmíněnému vytváří přirozený prostor. Provozem této zahrádkářské kolonie se přirozeně vytváří autentický komunitní život v Brně.

Senioři, v souvislosti se zahrádkami na Kraví hoře se jedná o několik stovek seniorů (téměř polovina uživatelů zahrádek jsou občané ve věku nad 65 let), zde tráví převážnou část dne v aktivní činnosti, která je prokazatelně velmi účinnou strategií pro prevenci jevů jako je depresivita, omezená mobilita a nemocnost všeobecně. Pobyt a pohyb při práci na zahrádce snižuje výskyt a tíži civilizačních chorob a výrazně zlepšuje kvalitu života. Většina uživatelů zahrádek zahradničí již desítky let a zrušení zahrádek by zcela jistě vedlo ke zhoršení kvality života několika stovek seniorů. Zahradničení také umožňuje seniorům vypěstovat si vlastní potraviny a tím i zlepšit jejich finanční soběstačnost.

Další významnou skupinou využívajících zahrádky na Kraví hoře jsou rodiny s dětmi, dle našich výpočtů navštěvuje pravidelně zahrádky na Kraví hoře cca 600 dětí, které se zde vzdělávají nenásilnou formou pod dohledem rodiny či širšího sociálního okruhu a seznamují se tak se základními zemědělskými postupy i celkovým konceptem péče o půdu. Děti tak získávají pozitivní vztah k vypěstovaným potravinám, přírodě a ekologii, což jsou znalosti a dovednosti, které jinak děti v dnešní době, zvláště ve městě, získávají obtížně a pobyt v parku tuto edukativní hodnotu nenahradí.

Mladší generaci také dává pobyt v zahrádkách příležitost k poznávání stáří, jakožto plnohodnotného období lidského života a k podpoře pozitivního vnímání starších osob, které mohou být velmi cenným zdrojem znalostí a dovedností. Naopak pro starší členy kolonie může tento mezigenerační kontakt znamenat pozitivní impuls v porozumění mladším generacím a rovněž zvýšení vlastní sebehodnoty.

Je třeba zmínit mezigenerační a interkulturní výměnu zahrádkářů. Na společných akcích zahrádkářů (brigády, setkání k vítání a loučení se s létem, přednášky a další kulturní a společenské akce) se setkávají lidé různých věkových kategorií i kulturních zázemí. Starší zahrádkáři předávají své zkušenosti mladším generacím, zatímco mladší přinášejí nové nápady a poskytují jinak samotným seniorům tolik potřebný sociální kontakt, který je důležitý i jako prevence psychických nemocí, například rozvoji deprese. Zahraniční, zejména ukrajinští

zahrádkáři obohacují komunitu o své tradiční postupy a kulturní zvyky. Tato výměna podporuje vzájemné učení, posiluje komunitní duch a vede k efektivnějším a udržitelnějším metodám zahrádkaření.

Zahrádky na Kraví Hoře mají významnou sociální hodnotu. Poskytují obyvatelům města prostor pro relaxaci, rekreaci a zahrádkářské aktivity, které přispívají k jejich fyzickému a duševnímu zdraví. Zachování zahrádek podporuje komunitní soudržnost a posiluje sociální vazby mezi obyvateli.

Je potřeba uvést fakt, že množství občanů, kteří hospodaří na zahrádkách na Kraví hoře, je nezpochybnitelně srovnatelné s návštěvností městských parků. Jednotlivé zahrádky jsou z převážné většiny využívány 2 a více osobami, v některých případech hospodaří na jedné zahrádce i dvě rodiny. Při počtu cca 550 zahrádek je to tedy přibližně 1000-1500 osob, které v této kolonii celoročně hospodaří a tráví podstatnou část svého volného času.

Občané hospodařící na zahrádkách na Kraví hoře bydlí v okolí, což je také velmi důležitý aspekt, a na zahrádky se dopravují – včetně seniorů – většinou pěšky z nedalekého místa bydliště. Navrhovaná výměna za pozemky na kraji města je tedy pro většinu z nich nereálná varianta.

Každý uživatel zahrádky je členem Českého zahrádkářského svazu. Chod zahrádkářské kolonie je veden dle pravidel Stanov ČZS a Osadního řádu dané kolonie. Je potřeba připomenout, že zahradní dílce jsou užívány jen k zahrádkářským účelům, je povoleno pěstování ovocných stromů a keřů bobulovin, velikost trávníků je omezena, převážnou část zahradních dílců tvoří záhony k pěstování zeleniny. Maximální zastavěná plocha může být 16 m2 a zahradní chatky slouží jen k uskladnění zahradního nářadí.

Likvidace zahrádek zničí fungující komunitu více jak 1500 obyvatel města, a především u seniorů se negativně podepíše na jejich zdraví a celkové kvalitě života. Přirozené mezigenerační setkávání a učení v rámci zahrádkářských kolonií vede k propojování a zintenzivňování vzájemných vztahů, k prohlubování vzájemné pomoci a tolerance a tím také k potřebnému otevřenému, nestereotypnímu vnímání zástupců jednotlivých generací. Současný společenský vývoj je mimo jiné charakterizovaný demografickým vývojem směrem ke stárnutí populace a transformací tradiční rodiny. Tato situace vede nejen odborníky, ale i širokou veřejnost k úvahám o možnostech podpory společného soužití generací, navázání a posílení mezigeneračního dialogu a solidarity, včetně podpory mezigeneračního učení. Zahrádkářské kolonie svou charakteristikou k výše zmíněnému vytváří přirozený prostor, jakožto jeden z prvků městské diverzity nejen prostorové, ale rovněž obsahové. V zahrádkářských koloniích se mohou setkávat tři i více generací nejen v rámci jedné rodiny, ale i v rámci širších „sousedských" vazeb. Jedná se o neorganizovanou a bezprostřední alternativu k dnes hojně využívaným mezigeneračním programům.

Plán přesunout zahrádkářské aktivity za Tuřanské letiště je v přímém rozporu s konceptem "kompaktního města", který pan Bořecký obhajoval na veřejném projednávání územního plánu dne 31. července 2024. "Město krátkých vzdáleností", nebo také "kompaktní město", je dopravně-urbanistický koncept založený na tom, že obyvatelé mají všechny denní potřeby v blízkém okolí svého bydliště. Zároveň by nemělo docházet k přílišnému koncentrování jednoho typu využití. Kraví hora již poměrně velký park má.

2. Zdravotní hledisko

Pravidelné zahradničení je formou mírné až středně náročné fyzické aktivity, která může pomoci předcházet různým zdravotním problémům jako je obezita, kardiovaskulární

onemocnění a diabetes typu 2. Pohyb na čerstvém vzduchu, kopání, sázení, zalévání a další zahradnické činnosti jsou efektivním způsobem, jak udržet tělo v dobré kondici a podporovat fyzické zdraví obyvatel všech věkových kategorií.

Fyzická aktivita spojená se zahradničením může snižovat krevní tlak a zlepšovat funkci srdce, což přispívá k celkově lepšímu zdravotnímu stavu. Dlouhodobé působení těchto pozitivních efektů může vést k redukci výskytu chronických onemocnění mezi místní populací.

Zahrádky poskytují přístup k čerstvě vypěstované zelenině a ovoci, což je zásadní pro zdravou stravu. Možnost pěstovat vlastní potraviny nejen zvyšuje kontrolu nad tím, co jíme, ale také zvyšuje příjem čerstvých, nezpracovaných a chemicky neošetřených produktů, což je důležité pro správnou výživu.

Čas strávený v přírodě a práce na zahradě může významně snížit úrovně stresu a úzkosti u jedinců. Zahradničení poskytuje mentální únik od každodenního stresu a nabízí terapeutický prostor pro relaxaci a obnovu mentální energie.

Zahradničení je často využíváno jako forma terapie pro lidi trpící depresí nebo jinými formami duševního onemocnění, jelikož poskytuje smysluplnou a odměňující činnost. Zodpovědnost za růst a péči o rostliny může pomoci zlepšit sebeúctu a poskytnout smysl životu.

Interakce s přírodou a pocit úspěchu z vypěstování vlastního jídla mohou zlepšit náladu a celkovou spokojenost s životem. Zahradničení poskytuje smysl pro úspěch a hrdost, které jsou důležité pro psychickou pohodu.

Zahrádkářské kolonie přinášejí obyvatelům města nejen zelený prostor pro rekreaci a odpočinek, ale jsou také důležitým zdrojem fyzického a duševního zdraví. Jejich zachování představuje klíčový prvek pro zdravý životní styl ve městě a posiluje komunitní pohodu na mnoha úrovních. Toto jsou zásadní aspekty, které je třeba zohlednit při rozhodování o budoucím rozvoji městských oblastí.

3. Potravinová soběstačnost

Zahrádkážeké osad: ...*"mají nezanedbatelný podíl na produkci místních potravin a zvyšování odolnosti města a jeho obyvatel vůči budoucím krizím"*..., viz: Městská potravinová samospráva bez lokálních potravin: Chybějící vazby mezi českými městy a potravinovými alternativami

Samozásobitelství potravinami se v západních státech stává pro obyvatele měst módou a ekologickou alternativou a do budoucna bude tento trend nepochybně vzrůstat. Je prokázáno, že v posledních desetiletích obyvatelé západoevropských měst kouzlo zahradničení znovu objevují. Jejich zájem přitom vychází z částečně nových motivací – environmentálního uvědomění, zájmu o kvalitu a původ potravin, potřeby kontaktu s přírodním prostředím a snahy o vytváření soudržných komunit, které v anonymním městském prostředí mnohým chybí. Mění se také struktura uživatelů zahrádek, přibývá mladých a alternativně smýšlejících lidí. (viz Zahrádkářské kolonie jako příspěvek k alternativní produkci potravin? FSS, MUNI, Bc. Lucie Sovová). V pořadníku na zahrádku na Kraví hoře je nyní vedeno několik desítek žadatelů, zvláště rodin s malými dětmi.

Jak bylo zmíněno již výše, skladba uživatelů zahrádek je různorodá, pro mladé rodiny i seniory mají zahrádky velký, nezanedbatelný přínos v období sklizní tedy prakticky od jara až do podzimu. Zvláště skupina seniorů, jak doloženo, má limitovaný přístup k finančním prostředkům; jsou však schopni být díky hospodaření na malé zahrádce do jisté míry potravinově soběstační, co se čerstvé, chemicky neošetřené zeleniny a ovoce týče.

Stačí si uvědomit, že 550 zahrádek (obdělávajících v průměru 200 m2) na Kraví hoře takto pěstuje a stará se o zhruba o dva tisíce ovocných stromů (třešně, meruňky, višně, jabloně a hrušně jsou nejpopulárnějšími zapěstované stromy). Téměř na každé zahrádce se pěstují také ovocné keře v podobě rybízů, malin, ostružin, angreštů, velmi populární jsou i jahody a další sezónní čerstvé ovoce. Využití lokálního a čerstvého ovoce má v dnešní době s důrazem na ekologii narůstající tendenci a nabývá na popularitě. Na každé zahrádce lidé pěstují nespočet druhů zeleniny, jako jsou rajčata, okurky, cukety, papriky, kedlubny, cibule, špenát, zelí, kapusty, saláty, mrkev, brambory atd. a velké množství druhů čerstvých bylinek.

Průměrně na jednu zahradu připadá produkce cca 120 kg ovoce a zeleniny, to znamená na počet 550 zahrad je v lokalitě Kraví hora vyprodukováno 66 tun ovoce a zeleniny, což tvoří téměř 50% roční spotřeby ovoce a zeleniny. (viz Zahrádkářské kolonie jako příspěvek k alternativní produkci potravin? FSS, MUNI, Bc. Lucie Sovová) Důležitým fenoménem je i sdílení vypěstovaných produktů se členy rodiny a dalšími občany v okolí, které je založeno na principu solidarity a které také plní funkci socializační a výpomocnou.

Bez zajímavosti není ani fakt, že zmíněné ovocné i zeleninové produkty ve valné většině dosahují bio kvality bez použití chemických hnojiv, ale jen přírodních způsobů zlepšování kvality půdy. Toto lze dokázat například i výzkumem, který probíhal i v naší kolonii. Doc. Šlachta u nás v osadě a ... *" zjistili nízké koncentrace pesticidů v potravě včel (pylové snůšky zednic v hnízdech) v zahrádkách v Praze a Brně oproti zemědělské krajině (okraje polí, intenzivní ovocné sady)"...* (viz. Moderate use of pesticides in allotment gardens as indicated by their residues in larval food provisions of Osmia solitary bees*)* Řada občanů užívajících zahrádky by na zeleninu a ovoce v biokvalitě vzhledem k její finanční náročnosti zajisté nedosáhla. Je tedy jasné, že potravinová soběstačnost a zahradničení jsou ve zcela úzkém a jedinečném vztahu.

Odstranění této co do kvantity i co do sortimentu významné ovocné i zeleninové produkce významně poškodí nejen zmiňované sociální skupiny obyvatelstva, ale také zbytečně zatíží a poškodí místní potravinový trh. Tato mezera bude muset být nesmyslně zaplněna a vykryta importem drahého ovoce i zeleniny z celého světa, nemluvě o jejich ekologickém dopadu na životní prostředí. Zrušení zahrádkářských kolonií na Kraví hoře je z tohoto pohledu proti trendu prosazování zdravých lokálních potravin a podporování jejich produkce.

Fenomén městského zemědělství je novým trendem, který se rozvíjí ve většině západoevropských měst. K městskému zemědělství jsou řazeny i zahrádkářské kolonie, které jsou dlouhodobou součástí města Brna. Zahrádkářské kolonie stále plní svou základní funkci, kterou je zdroj zeleniny a ovoce. Je to důležité z pohledu místní potravinové bezpečnosti. Mezi další funkce kolonií patří podpora sociálních a komunitních kontaktů mezi občany města Brna. Jedná se také o místo pro trávení volného času a pro rekreaci místních obyvatel.

Charakter zahrádkářské osady na Kraví hoře vytváří unikátní a různorodé prostředí pro městskou flóru a faunu. Díky pozitivní fragmentaci stanovištních podmínek je narušena uniformita městského prostředí. Rozdílná stanoviště v zahrádkářské osady se promítají do druhové pestrosti rostlin i živočichů. Jedná se tedy o jedinečný ostrůvek biodiverzity, který je v městském prostředí velmi vzácný. Individuální intenzita využívání zahrádek je reálnou ukázkou způsobů pěstování zelenin, ovocných dřevin a okrasných rostlin. Vysoká je zde i diverzita pěstovaných plodin, což je velmi pozoruhodné i z pohledu zemědělského.

Význam zahrádkářské osady na Kraví hoře spočívá také v přiblížení produkce potravin všem generacím v Brně, které nemusí mít přímý kontakt s venkovskými oblastmi. Náročnost a specifičnost zahradnické činnosti a produkce potravin vede k ocenění skutečné hodnoty potravin, ale i k pochopení problematiky nakládání a využívání odpadů, případně k pochopení,

jak civilizace zatěžuje ekosystém. Současná podoba a přítomnost zahrádkářské osady na Kraví hoře podporuje biodiverzitu, rozvíjí společenské a kulturní činnosti a přispívá k udržitelnosti brněnské městské komunity.

V této souvislosti je třeba zmínit, že v českých městech chybí stabilní podmínky pro podporu lokální produkce potravin. Výzkumy ukazují, že městské potravinové politiky v Brně jsou převážně zaměřeny na environmentální cíle, ačkoli socioekonomické aspekty nejsou dostatečně reflektovány. Existuje potenciál pro zvýšení udržitelnosti a odolnosti místních potravinových systémů, avšak bez cílené podpory samospráv a efektivního zapojení místních aktérů, jako jsou farmáři a místní zahrádkaření, zůstávají tyto iniciativy omezené. (Viz: Městská potravinová samospráva bez lokálních potravin: Chybějící vazby mezi českými městy a potravinovými alternativami)

4. Ekonomické hledisko

Přestavba zahrádkářské kolonie na park by znamenala pro město obrovskou finanční zátěž. Náklady na vybudování parku by vystoupaly – při průměrné ceně výstavby parku 2 000Kč/m2 – na cca 270 mil Kč (při započítání ceny parku Moravské náměstí okolo 1 mld.). Každý rok by navíc město muselo vynakládat další cca 4,8 mil Kč na údržbu parku (vypočítáno z ceny údržby parku Kraví Hora).

Oproti tomu zahrádkářské kolonie nejen, že město nic nestojí, ale naopak přispívají městu finančně, a to nejen přímo – každoročním nájmem, ale i nepřímo, a to financemi jednotlivých zahrádkářů, kteří na péči o zeleň vynakládají vlastní nemalé prostředky a obrovské množství fyzické práce. Zahrádky na Kraví hoře jsou dlouhodobě ekonomicky udržitelný element, jehož přestavba na park by s sebou nesla nutnost obrovské investice a zavázala město k nemalým finančním nákladům na údržbu.

Nemalé náklady také vzniknou samotným zahrádkářům, pokud se město rozhodne přesunout zahrádkářské kolonie za tuřanské letiště, vzniknou náklady na vybudování nového zázemí. Vzhledem k tomu, že většina zahrádkářů bydlí v centru města, vzniknou dojížděním na zahrádky náklady i každodenní finanční i ekologické.

5. Ekologické hledisko

Plochy zahrádek se vyznačují vysokou biodiverzitou, jsou bydlištěm mnoha rostlinných i živočišných druhů (bezobratlých i obratlovců), což bylo potvrzeno mnoha odbornými pracemi. Bylo prokázáno, že se na ploše zahrádek oproti parku na Kraví hoře nachází mnohem bohatší druhová rozmanitost rostlin i živočichů. (Viz např. https://is.muni.cz/th/sncz2/DP_Biodiverzita_ve_meste_Alena_Klimesova.pdf)

Kraví Hora v Brně je významná městská zeleň, která poskytuje útočiště různým druhům živočichů. Nutno zmínit: *…"24 druhů zvláště chráněných živočichů, z toho 7 silně ohrožených druhů a 17 v kategorii ohrožených druhů"…* (viz Zahrádkářská kolonie Kraví Hora II. Výsledky zoologického průzkumu) Některé z nich jsou běžné městské druhy, zatímco jiné jsou vzácnější a cennější z hlediska biodiverzity. Kraví Hora díky své rozmanité vegetaci a přírodním prvkům poskytuje cenné prostředí pro mnoho živočišných druhů. Je důležité tyto oblasti chránit a

pečovat o ně, aby se i nadále mohly stát útočištěm pro městskou faunu. Kraví Hora v Brně je rovněž domovem mnoha druhů brouků, kteří hrají klíčovou roli v ekosystému.

- Ptáci:
  - Kos černý (Turdus merula): Běžný druh v městských parcích.
  - Sýkora koňadra (Parus major): Častý návštěvník krmítek a stromů.
  - Strakapoud velký (Dendrocopos major): Můžete slyšet jeho typické bubnování do kmenů stromů.
  - Vrabec domácí (Passer domesticus): Typický obyvatel městských oblastí.
- Savci:
  - Ježek západní (Erinaceus europaeus): Často se skrývá ve spadaném listí a keřích.
  - Veverka obecná (Sciurus vulgaris): Vyskytuje se v parcích s dostatkem stromů.
  - Netopýři: Různé druhy netopýrů využívají staré stromy a budovy jako úkryty.
- Obojživelníci a plazi:
  - Ropucha obecná (Bufo bufo): Někdy ji lze spatřit v blízkosti vodních ploch nebo vlhkých oblastí.
  - Ještěrka obecná (Lacerta agilis): Může se vyskytovat na slunných místech s dostatkem vegetace.
- Bezobratlí:
  - Motýli: Různé druhy motýlů využívají květiny a keře jako zdroj potravy a útočiště.
  - Včely a čmeláci: Tyto opylovače můžete často spatřit na kvetoucích rostlinách.
  - Pavouci: Různé druhy pavouků si staví sítě mezi vegetací.
- Brouci:
  - Slunéčko sedmitečné (Coccinella septempunctata): Známý také jako beruška. Tento užitečný brouk se živí mšicemi a jinými drobnými škůdci.
  - Zlatohlávek zlatý (Cetonia aurata): Nápadný zelenozlatý brouk, který často navštěvuje květiny, aby se živil pylem a nektarem.
  - Nosorožík kapucínek (Oryctes nasicornis): Velký a robustní brouk, jehož larvy se vyvíjejí v rozkládajícím se dřevě. Dospělci jsou občas k vidění za teplých letních večerů.
  - Střevlíci (Carabidae): Rodina střevlíků zahrnuje mnoho druhů, které jsou dravé a loví jiný hmyz. Patří sem například střevlík zahradní (Carabus hortensis).
  - Tesařík krovový (Hylotrupes bajulus): Tento brouk je známý tím, že jeho larvy se živí dřevem, což může způsobovat škody na dřevěných stavbách.
  - Roháč obecný (Lucanus cervus): Jeden z největších evropských brouků. Larvy se vyvíjejí několik let v trouchnivějícím dřevě.
  - Kovaříci (Elateridae): Tito brouci jsou známí svým schopností "skákání", když jsou převráceni na záda. Jejich larvy, nazývané drátovci, se živí kořeny rostlin.
  - Mrchožrout (Nicrophorus vespilloides): Brouci této rodiny jsou důležití pro rozklad organického materiálu, protože se živí mrtvými živočichy.

Z výše zmíněného je nutno zdůraznit, že v kolonii na Kraví hoře byl prokázán výskyt zvláště chráněného Roháče obecného, Střevlíka Scheidlerova, silně ohrožené Ještěrky obecné, Ropuchy zelené atd.).

Pro přežití chráněných a silně ohrožených druhů ptáků - Kavka obecná, Krahujec obecný, Strakapoud jižní, Lejsek šedý, pro jejichž přežití mají význam především starší a ovocné stromy, jsou zahrádky na Kraví hoře biotopem, který umožní přežití těchto druhů v Brně i do budoucna. (Viz příloha: Stanovisko k ornitologickému významu zahrádkářské kolonie na Kraví hoře)

Plochy zahrádek pozitivně ovlivňují denní a noční výkyvy teplot, zvláště v letním období ochlazují okolí a zmírňují tak efekt městského tepelného ostrova. Díky své rozmanité

vegetaci zlepšují kvalitu ovzduší a snižují prašnost a hluk v okolí. V porovnání s nejbližší plochou parku na Kraví hoře je z mapy teplot povrchů jasně prokázáno, že v oblasti zahrádkářské kolonie byla naměřena významně nižší teplota povrchu, a to i o více než 5°C.

Zahrádky se významně podílí na zadržování vody v regionu a zahrádkáři k tomu navíc přispívají zadržováním dešťové vody, kterou využívají k zalévání záhonů.

Zahrádky na Kraví hoře vytváří „zelené plíce města" a jsou tedy prospěšné nejen samotným zahrádkářům, ale i ostatním obyvatelům města.

Zahrádky přispívají k biodiverzitě města. Jsou domovem mnoha druhů rostlin a živočichů, které obohacují místní ekosystémy. Zachování této plochy zajistí, že tato biodiverzita nebude narušena, což je zásadní pro udržení ekologické rovnováhy v městském prostředí.

Zahrádky přispívají ke zlepšení kvality ovzduší a mikroklimatu. Zeleň na zahrádkách absorbuje oxid uhličitý a uvolňuje kyslík, čímž přispívá ke zlepšení kvality ovzduší v okolí, což je v obvodu Brno-střed podstatným činitelem. Zároveň zelené plochy pomáhají snižovat teplotu v městských oblastech, což je důležité zejména v letních měsících.

Mezi další důležité aspekty zahradničení patří zpracovávání bioodpadu a jeho přeměna na kvalitní kompost. Na každé zahrádce se nachází minimálně jeden kompostér a jeho využití tak snižuje produkci komunálního odpadu a významně snižuje náklady na likvidaci odpadu.

Územní plánování by mělo být prováděno s ohledem na dlouhodobou udržitelnost a kvalitu života obyvatel. Zachování zahrádek na Kraví hoře by bylo významným krokem k dosažení těchto cílů a zajištění, že Brno zůstane městem, které si váží a chrání své zelené plochy.

Zachování zahrádek na Kraví hoře v rámci nového územního plánu a jejich role v ekologickém a sociálním kontextu města by měla být náležitě oceněna a podporována.

Likvidací zahrádek a výstavbou městského parku by se zásadně snížila biodiverzita v oblasti, množství živočišných druhů – mezi nimi i chráněných a ohrožených – by přišlo o své útočiště a město by přišlo o důležitý faktor termoregulace, očisty ovzduší a zadržování vody.

6. Právní hledisko

Evropská unie sice nevypracovala konkrétní směrnice týkající se zachování zahrádek ve městech, avšak pro zachování městských zahrádek existuje řada širších politik a strategií, které podporují ochranu a rozvoj zelených ploch ve městských oblastech. Mezi tyto politiky patří:

- Strategie EU pro biologickou rozmanitost do roku 2030: Tato strategie klade důraz na obnovu a ochranu biodiverzity v Evropě, včetně městských oblastí. Podporuje vytvoření a udržování zelených infrastruktur, jako jsou městské zahrady, parky a zelené střechy, které přispívají k biodiverzitě.
- Zelená dohoda pro Evropu (European Green Deal): Tento ambiciózní plán má za cíl učinit Evropu klimaticky neutrální do roku 2050. Jedním z klíčových cílů je zvýšit množství zelených ploch ve městech, které pomohou snižovat emise skleníkových plynů a zlepšovat kvalitu života obyvatel.
- Strategie EU pro zelenou infrastrukturu: Tato strategie podporuje integraci zelené infrastruktury do územního plánování a rozvoje měst. Zahrnuje opatření na ochranu a rozšíření městských zelených ploch, které mají pozitivní dopad na životní prostředí a zdraví obyvatel.

- Směrnice o stanovištích (Habitats Directive, 92/43/EEC) a Směrnice o ptácích (Birds Directive, 2009/147/EC): Tyto směrnice zavazují členské státy k ochraně přírodních stanovišť a druhů, které jsou důležité pro biodiverzitu. Zatímco se primárně zaměřují na přírodní oblasti mimo města, jejich principy mohou být aplikovány i na městské zelené plochy, včetně zahrádek.
- Nástroj pro propojení Evropy (Connecting Europe Facility): Tento nástroj financuje projekty, které zlepšují propojenost a integraci zelených ploch ve městech, včetně městských zahrad.
- Akční plán EU pro ekologizaci měst (EU Urban Agenda): Tento plán podporuje udržitelný rozvoj měst, včetně vytváření a udržování zelených prostor, jako jsou zahrádky, které přispívají ke kvalitě života ve městech.
- Program LIFE: Program LIFE financuje projekty zaměřené na ochranu životního prostředí a klimatických opatření, včetně projektů zaměřených na rozvoj městské zeleně a zahrádek.
- Evropské fórum pro městské zemědělství (European Forum on Urban Agriculture (EFUA)) – program Horizon 2020 https://www.efua.eu/. Iniciativa, která se snaží implementovat zásady Zelené dohody pro Evropu do městského života a přispívat tak k budování udržitelné budoucnosti.

Přestože neexistují specifické směrnice zaměřené výhradně na zahrádky, tyto politiky a strategie poskytují rámec a podporu pro jejich ochranu a rozvoj v městských oblastech, včetně měst jako Brno. Členské státy a místní samosprávy jsou vyzývány k implementaci těchto politik a k podpoře udržitelného rozvoje zelených ploch, které zahrnují městské zahrádky.

Závěr:

Zahrádkářská kolonie na Kraví hoře patří neodmyslitelně k brněnské kultuře a dnes už také k brněnské historii. V novodobé historii se jedná o první polovinu 20. století, ale z historického hlediska jsou prokázány první zmínky přítomnosti pastvin a zelinářských zahrad na Kraví hoře již ve 14. století.

Likvidace zahrádek zničí fungující komunitu více jak 1500 obyvatel blízkého okolí Kraví hory a centra města, kteří se doposud roky na vlastní náklady starají o zeleň na Kraví hoře. Zejména u seniorů se tento krok negativně podepíše na jejich zdraví a celkové kvalitě života. Přirozené mezigenerační setkávání a učení v rámci práce na zahrádce je důležitým prvkem v edukaci a získávání společenských a ekologických návyků velkého množství nezletilých občanů trávících svůj volný čas s rodiči na zahrádkách. Likvidací zahrádek a výstavbou městského parku by se zásadně snížila biodiverzita v oblasti, množství živočišných druhů – mezi nimi i chráněných a ohrožených – by přišlo o své útočiště a město by přišlo o důležitý faktor termoregulace, očisty ovzduší a zadržování vody.

Ekologické, sociální, zoologické a biologické přínosy zahrádek jsou naprosto přesvědčivé. Jedná se zejména o podporu biodiverzity, přínos k místnímu mikroklimatu a sociální přínosy, jako jsou rekreační aktivity, posílení komunitních vazeb a pozitivní dopad na duševní zdraví obyvatel.

Nelze nezmínit také předpokládané vysoké náklady na přestavbu zahrádek na park, tj. zeleně, která už existuje a je prokazatelně vyšší kvality, na zeleň parku, která je stran biodiverzity rostlin i živočichů významně chudší.

Zahrádky dlouhodobě naplňují podmínky využití ploch městské zeleně Z, to znamená, že chrání a rozvíjí přírodní a krajinné hodnoty, stabilizují a významně zlepšují mikroklimatické podmínky na území města a jsou v řízeném režimu veřejně přístupné. Akceptace základních směrů týkajících se životního prostředí v městských aglomeracích, včetně městských zahrádek, je upravena právními a jinými normami Evropské unie a rovněž právními předpisy České republiky. Tyto normy neupravují „pouze" procesní postup při tvorbě nového územního plánu, ale obzvlášť hmotněprávní podmínky, které při tvorbě územního plánu musí být dodrženy.

Jedná se zejména o zákon o ochraně přírody a krajiny (č. 114/1992 Sb.), který se zaměřuje na ochranu přírody a krajiny, včetně městské zeleně. Tento zákon stanovuje principy pro vytváření a ochranu ekologicky stabilních území, což zahrnuje městské zahrádky jako prvky ekologické stability. Dále zákon o životním prostředí (č. 17/1992 Sb.) stanovuje základní zásady pro ochranu životního prostředí, které zahrnují ochranu městské zeleně a zahrádek jako součást ekologicky šetrného rozvoje měst. Zákon o půdě (č. 229/1991 Sb.) upravuje nakládání s půdou, včetně zemědělské půdy, která může být využívána pro městské zahrádky, a zákon o ochraně zemědělského půdního fondu (č. 334/1992 Sb.) chrání zemědělskou půdu, která je v městech vhodná pro využití pro městské zahrádky.

Samosprávy mají dle zahrádkářského zákona 221/2021 Sb. povinnost podporovat zahrádkářskou činnost, a dle našeho názoru se vytyčením nových ploch mimo město Brno a ohrožením stávajících, dobře dostupných osad neděje.

Výše uvedené právní předpisy tvoří rámec, ve kterém se zahrádky v městech v České republice mohou rozvíjet a existovat. Zachování zahrádek na Kraví hoře má silnou veřejnou podporu, jak je prokázáno množstvím podpisů na petici pro jejich zachování. Máme proto za to, že volení zástupci občanů města Brna, zejména v dotčeném městském obvodu Brno-střed, by měli při schvalování územního plánu zohlednit postoje a žádosti voličů.

Nesouhlasíme proto s navrhovaným zařazením plochy stávající zahrádkářské osady na Kraví hoře mezi plochy změn s plánovanou změnou na kategorii mezi plochy změn s plánovanou změnou na kategorii zeleně všeobecné. Požadujeme, přesunutí do plochy rekreace jiné slouží pro rekreaci a pro relaxaci převážně formou zahrádkaření, která může zaručit další existenci tohoto významného prvku ekologické stability. Je potřeba si uvědomit, že parky na jedné straně a zahrádkářské kolonie na straně druhé jsou komplementární, nikoliv zaměnitelné prvky ve struktuře města.

Význam zahrádkářské kolonie pro město Brno a jeho občany dokládáme také přiloženými stanovisky odborníků:

Česká společnost ornitol[redacted]
MUNI, Botanický zahrada[redacted]
MENDELU [redacted]
MENDELU, [redacted]

B. Zmocnění zástupce veřejnosti

V souladu s ustanovením § 23 zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění účinném ke dni 31.12.2023, ve spojení s § 323 odst. 9 zákona č. 283/2021 Sb., stavební zákon, ve znění pozdějších předpisů, níže uvedené a podepsané osoby, které uplatňují věcně shodné připomínky k návrhu Územního plánu města Brna, prohlašují, že Kůrovou Janu, nar. 27/11/59 89, trvale bytem: Bratří Čapků 20, Brno, zmocňují k tomu, aby je zastupoval jako zástupce veřejnosti a z tohoto titulu podal přiloženou námitku (obsahující tyto připomínky) k Návrhu územního plánu města Brna předloženému na veřejné projednání konané dne 31.7.2024.

[redacted]

V Brně dne ...6..8.... 2024

Věcně shodná připomínka k Návrhu územního plánu města Brna a zmocnění zástupce veřejnosti:

Nesouhlasíme s navrhovaným zařazením plochy stávající zahrádkářské osady na Kraví hoře (městská část Brno-střed, katastrální území Veveří, plochy kolonií ZO ČZS Brno Kraví Hora I, ZO ČZS Kraví hora II a ZO ČZS Malina), mezi plochy změn s plánovanou změnou na kategorii městské zeleně **mezi plochy změn s plánovanou změnou na kategorii zeleně všeobecné.** Požadujeme, **přesunutí do plochy rekreace jiné,** která slouží pro rekreaci a pro relaxaci převážně formou zahrádkaření a může zaručit další existenci tohoto významného prvku ekologické stability.

Seznam občanů a občanek města Brna, kteří uplatňují tuto věcně shodnou připomínku k Návrhu územního plánu města Brna a zmocňují výše uvedeného zástupce veřejnosti.

Níže podepsaní svým podpisem také potvrzují, že při podpisu měli k dispozici kompletní znění této věcně shodné připomínky a jejího zdůvodnění, a že souhlasí se shromažďováním, uchováním a zpracováním svých osobních údajů po dobu nezbytně nutnou.

Poř. číslo	*Jméno a příjmení*	*Datum narození*	*Trvalý pobyt*	*Podpis*

Seznam příloh:

Zahrádkářská kolonie Kraví Hora II. Výsledky zoologického průzkumu

Biodiverzita ve městě - srovnání druhové rozmanitosti flory zahrádkářských kolonií a ploch veřejné zeleně případová studie Kraví hora, Brno

Urban food governance without local food: missing links between Czech post-socialist cities and urban food alternatives

Komparativní studie teplotních a vegetačních charakteristik vybraných lokalit v okolí Kraví hory

Stanovisko k ornitologickému významu zahrádkářské kolonie na Kraví hoře

Stanovisko k významu zahrádkářské osady na Kraví hoře v Brně Magdaléna Chytrá

Podpůrné stanovisko Ing. Jan Winkler, Ph.D.

Městská potravinová samospráva bez lokálních potravin: Chybějící vazby mezi českými městy a potravinovými alternativami

Role městských zahrad v městské udržitelnosti a potřeba jejich ochrany

Moderate use of pesticides in allotment gardens as indicated by their residues in larval food provisions of *Osmia* solitary bees

Přispění zahrádkářských kolonií k mezigeneračnímu setkávání - Mgr. Kateřina Pevná

26 listů s podpisy
6 listů věcně shodná připomínka

Agriculture and Human Values
https://doi.org/10.1007/s10460-024-10567-2

Urban food governance without local food: missing links between Czech post-socialist cities and urban food alternatives

Michaela Pixová[1] · Christina Plank[1]

Accepted: 7 March 2024
© The Author(s) 2024

Abstract
Food is becoming an increasingly important issue in the urban context. Urban food policies are a new phenomenon in Czechia, where urban food alternatives to the current food regime are promoted by food movements or take the form of traditional self-provisioning. This paper examines how urban food governance in Prague and Brno is constituted based on the municipalities' relations with actors engaged in urban food alternatives. We argue that prioritizing aspects of local food system transformation compliant with the status quo is non-systemic and implies a fragmentation of urban food alternatives based on different levels of social capital and radicality. We conceptualize urban food alternatives as values-based modes of production and consumption and focus on values that guide urban food governance in its participatory and territorial interplay with the actors of urban food alternatives. Our analysis reveals that the values underpinning the two cities' progressive food policies do not match reality on the ground. We propose four types of relations between the two examined cities and aspects of the local food system transformation. Aspects compliant with the status quo, such as food waste reduction and community gardening are embraced, whereas those requiring more public intervention, such as public procurement, short supply chains, or the protection of cultivable land are disregarded, degraded, or, at most, subject to experimentation as part of biodiversity protection. Chances for a successful transformation of the local food system under such governance are low but can be increased by strengthening social capital and coalition work among urban food alternatives.

Keywords Food governance · Urban food alternatives · Social capital · Local food system transformation · Food self-provisioning

Abbreviations

AFN	Alternative food network
AMPI	Association of Local Food Initiatives
CEE	Central and Eastern Europe
CSA	Community-supported agriculture
EU	European Union
INCIEN	Institute of Circular Economy
NGO	Nongovernmental organization

Introduction

Globalized industrial agri-food systems are widely recognized for their impact on health costs, environmental degradation, and national security threats, which are further aggravated at present by multifaceted socioeconomic and geopolitical crises posing new risks to food security and access to food (Morgan 2009, 2015). These threats have been analyzed globally from the perspective of the corporate food regime (McMichael 2009, 2012). While issues related to food availability have been traditionally recognized as a problem of the Global South and rural areas, cities in the Global North now increasingly deal with problems associated with food accessibility and affordability (Opitz et al. 2016; Sonnino 2019). By rescaling food policies, a growing number of urban governments now address this change in what is an interrelated and context-dependent food system with strategies that integrate health, environment,

✉ Michaela Pixová
michaela.pixova@boku.ac.at

Christina Plank
christina.plank@boku.ac.at

[1] Institute of Development Research, BOKU, Peter-Jordan-Straße 76/I, 1190 Vienna, Austria

Published online: 24 April 2024

social justice, citizen participation, and community building (Mendes and Sonnino 2019).

In these developments, an important role is played by urban food movements, which can be characterized as a form of urban activism driven by a collective desire for food system transformation towards more local, sustainable, equitable, democratic, and empowering modes of food production and consumption (Manganelli 2022). In our paper, we refer to these as urban food alternatives so as to include alternatives with a non-activist character. We analyze them through an interdisciplinary framework of values-based modes of production and consumption, encompassing both alternative food networks (AFNs), the food sovereignty movement, and more formal NGOs promoting systemic and institutional changes, as well as various forms of urban agriculture and food self-provisioning (Pixová and Plank 2022; Plank et al. 2020). The roles these food alternatives play largely depend on the approach of municipal governments to food policy activity and their links to independent organizations (MacRae and Donahue 2013). In this regard, social capital between actors also plays an important role within local food systems (Bauermeister 2016; Glowacki-Dudka et al. 2013; Levkoe 2014; Nosratabadi et al. 2020),

Urban food governance and urban food movements are relatively unexplored in Central and Eastern Europe (CEE), where food systems often retain some of their pre-capitalist or pre-industrial legacies, such as high levels of food self-provisioning (see Jehlička et al. 2020; Pungas 2023). At the same time, these societies are exposed to a particularly strong version of neoliberalism, manifested, for example, in extremely efficient cuts in social expenditures (Chelcea and Druță 2016) and frequent conflicts between the principles of the capitalist urban economy and socialist urban features (Sýkora and Bouzarovski 2012). Although there is a relatively rich body of research on CEE food systems and food alternatives (e.g., Jehlička et al. 2020; Daněk et al. 2022; Moudrý et al. 2018; Pungas 2019; Zagata 2010, 2012, 2019), some of which focus on their urban settings (see e.g. Boukharaeva and Marloie 2015; Gibas and Boumová 2020; Spilková et al. 2013; Spilková and Vágner 2012; Trendov 2018) or their (lack of) framing as an activist practice (Sovová and Veen 2020; Pungas 2023), food from the perspective of urban governance and social movements remains under-researched.

Urban food policies introduced in the most recent strategic and climate plans of Prague and Brno, Czechia's capital and second largest city respectively, suggest that food is appearing on the radar of some cities in the CEE region. However, given the policies' novelty (Pixová and Plank 2022), local contextual factors, frequent cases of non-transparent abuse of political power, and a large gap between public administration and citizens in Czech cities (Pixová 2018, 2020), it is questionable how urban food policies translate into urban food governance and to what ends such governance serves.

In the following article, we therefore pose the following overall research questions: What are the characteristics of urban food governance in Prague and Brno, and what is its potential to lead to a successful transformation of the local food system? Further questions are as follows: (i) What policies, based on what kind of values, support urban food agendas in Prague and Brno? (ii) How is the two cities' urban food governance constituted based on the municipal actors' and institutions' relations to different aspects of the local food system transformation and the social capital of different actors involved in urban food alternatives? Finally, (iii) what gaps in the local food system transformation can be identified by comparing these relations to the role of different aspects in the corporate food regime and the capitalist urban economy? We argue that urban food governance, which prioritizes only environmental aspects of food and neglects socioeconomic issues, such as food (in)security or food self-provisioning, is non-systemic. Instead of recognizing local needs, it relates to urban food alternatives based on their different linking social capital and compliance with the corporate food regime and capitalist urban economy.

The article is structured as follows: In the coming section, we explain our theoretical framework, where we combine insights gleaned from urban food alternatives through the lens of urban food governance, territoriality, and social capital. We next present our methods, which consist of document analyses and qualitative interviews. In the ensuing section, we examine the urban food policies in Prague and Brno. The next section examines how the cities relate to different aspects of the local food system transformation and urban food alternatives with varying levels of social capital. Before concluding, we discuss these relations in connection to the compatibility of different aspects of local food system transformation with the corporate food regime and capitalist urban economy. Finally, we identify gaps in urban food governance and local food system transformation and suggest ways of narrowing them.

Urban food alternatives

Our focus here is on urban food alternatives within the corporate food regime (McMichael 2009, 2012; Plank et al. 2020), which we analyze through an interdisciplinary theoretical framework of values-based modes of production and consumption, concentrating on actors and institutions, values, and their multiscalar interplay (Brunner 2022; Pixová and Plank 2022). Given the urban context, we discuss urban food alternatives in connection to urban food governance,

territoriality, and the role of social capital in local food system transformation.

Urban food governance and the territoriality of urban food alternatives

Urban food policies have recently gained recognition for their transformative potential in dealing with the systemic and evolutionary crisis in the global food system, which cannot be adequately addressed by market and production-oriented solutions employed within dominant governance approaches. Rescaling the politics of food, particularly in the cities of the Global North, has therefore emerged as a response to the urgent need for integrated food security policies that would ensure access to food while engendering a sustainable transformation (Coulson and Sonnino 2019; Sonnino 2019). As shown by Mendes and Sonnino (2019), urban food strategies in the cities of the Global North differ considerably in terms of format and composition but are characterized by a list of common values that include a systemic approach, relocalization, translocalism, and participatory governance (Mendes and Sonnino 2019; Sonnino 2019).

As a consequence of these developments, there has been an increasing awareness of "the significance of bringing together a range of individuals, groups, and organizations that encompass a desire to move towards more sustainable food systems" and to "enact more emancipatory food politics" (Coulson and Sonnino 2019, p. 178). An irreplaceable role in this regard is played by urban food movements, which comprise a wide range of actors, groups, initiatives, and organizations engaged in practicing and promoting various local alternatives, such as urban agriculture; urban gardening; solidarity-based business models, such as community-supported agriculture (CSA), food coops and other types of AFNs; initiatives promoting and working towards food sovereignty; NGOs engaging in political advocacy; networks focused on connecting producers and consumers and generating broader support for a food system transition; and many others (Clendenning et al. 2016; Lyons et al. 2013; Manganelli 2022). In some cities, urban food movements belong to a wide collection of stakeholders involved in various alternative approaches to urban food governance (Haysom 2015; Morgan 2015), sometimes also referred to as pluralistic governance (Koc and Bas 2012 in Haysom 2015). Food movements and government involvement/cooperation in this case may include municipally driven food policy or one driven by independent organizations as well as various forms of hybrid governance involving civil society organizations and governments (MacRae and Donahue 2013).

The process of engendering a food system transformation via multistakeholder urban governance is nonetheless neither smooth nor uncontested. The lens of critical geography and political ecology applied by Coulson and Sonnino (2019) reveals that multidimensional constraints arise from complex institutional landscapes; the unstable, contested, and relational character of multiscalar governance; and unequal access to power and resources among stakeholders. Particular actors, interventions, and trajectories may be prioritized over others or be at risk of co-option by neoliberal processes of ecological modernization for the sake of interurban competition. Conversely, other actors, priorities, alternative knowledge, and imaginaries that may inform food policy development in a way that effectively addresses the negative externalities of the capitalist food system may be silenced or marginalized (Coulson and Sonnino 2019; see also Jessop 2010 on strategic selectivities). Notably, this has often been the case for food self-provisioning in the post-socialist CEE context, which both international literature and official state documents have had a tendency to view as a coping strategy and demodernization (Jehlička et al. 2012; Jehlička and Smith 2011; Sovová and Veen 2020) despite its important contribution to sustainability (Smith and Jehlička 2013; Vávra et al. 2018), resilience (Jehlička et al. 2019; Pungas 2019), food sovereignty (Visser et al. 2015), and food democracy (Pungas 2023).

To make clear the gaps in, barriers to, and opportunities for successful and democratic urban governance of alternative food systems, Manganelli proposes a hybrid governance approach in order to explore urban food movements from the perspective of tensions and obstacles in critical governance experienced in their interactions with other actors, players, and interests in the city and in negotiating conditions and changes necessary for food system transformation (Manganelli 2020, 2022; Manganelli et al. 2020). One such tension arises from local alternatives' access to land, which is at all scales under the pressure of capitalism (Araghi 1995; Plank et al. 2023) and its "regressive processes of territorial restructuring" (Alonso-Fradejas et al. 2015, p. 441). By controlling key institutions and social relations, capital can control territories suitable for accumulation, subjecting land to commodification and financialization, and undermining democratic land control and food sovereignty (Alonso-Fradejas et al. 2015, p. 441). In their search for cultivable land, food movements as well as non-activist food alternatives in urban areas are therefore confronted with "urban planning policy and state structures whose affinity with urban agriculture is on average quite low" (Manganelli et al. 2020, p. 299). Quality land in reasonable proximity to urban areas is scarce, conditioned by property and ownership structures and land-use rights, and limited due to the compliance of public administrations with

the privatization pressures of various real-estate and rent-seeking interests in addition to the continued reluctance of local authorities to facilitate gardening and small-scale agriculture in public spaces (Manganelli et al. 2020).

In the current state of polycrisis, urban governments' bias towards financialized land use increasingly interferes with calls for environmental governance and resilience processes. This includes the need to deal with previously overlooked agendas, such as urban food planning and governance (Morgan 2009, 2015; Opitz et al. 2016; Sonnino 2019) that is open to alternative urban food innovations (Haysom 2015) and cooperation with civil society organizations (Manganelli 2022; Mendes and Sonnino 2019). The mismatches and contradictions between these agendas and cities trapped in the current neoliberal form of crisis-contingent capitalism nonetheless often result in environmental governance being financialized too (Cousins and Hill 2021), producing incoherent and counterproductive policy results in terms of supporting sustainability or increasing food security. This is made evident by the exacerbation of inequalities through unjust greening outcomes and green gentrification (García-Lamarca et al. 2022) or by policy actors' disregard for non-market household food production in post-socialist societies (Jehlička and Smith 2011). In other contexts, urban agriculture is enrolled as an instrument of urban greening and sustainability planning aimed at achieving economic competitiveness instead of dealing with food insecurity (McCann et al. 2022; Thornbush 2015; Walker 2016) or at widening the rent gap on vacant land until replacement by higher value development (McCann et al. 2022).

Given the pressures of neoliberal urbanization and financialization combined with compact urban environments, a local food system transformation cannot be limited to the territories demarcated by municipal administrative boundaries. Some cities are increasingly recognizing the necessity to tackle food security and food system relocalization in the context of regional food systems and to support regional food, for example, via public procurement or the establishment of market networks throughout the city that provide fresh seasonal food from local and regional producers (Sonnino 2019). Mobilizing such regional cooperation nonetheless goes hand in hand with other cultural values and principles, such as a commitment to a systemic approach that considers the multidimensionality of the food system and integration with other policies and sectors, recognition of cities' impact on global food security, and the inclusion and cooperation of actors from different sectors to ensure the recognition of local needs and the long-term success of local food initiatives (Sonnino 2019).

Social capital analysis in urban food system transformation

A large body of research has shown that the success of social movements in affecting social change depends to a large extent on their social capital. These are major elements of their social relationships, such as "social networks, civic engagement, norms of reciprocity, and generalised trust" as well as "collective assets in the form of shared norms, values, beliefs, trust, networks, social relations, and institutions that facilitate cooperation and collective action for mutual benefits" (Bhandari and Yasunobu 2009, p. 480). Distinction can be made between *bonding social capital*—connections within a group or community with high levels of similarity—and *bridging social capital*—connections and associations across differences (Putnam 2000). Bridging social capital arising from vertical associations can be distinguished as *linking social capital*, which captures the power dynamics of actors' connections to the political sphere or institutions (Woolcock 2001).

Different forms of social capital are also essential for actors striving for a local food system transformation. Strong social capital can, for example, improve the viability of partnerships within local food systems and local food movements (Glowacki-Dudka et al. 2013), directly and indirectly improve community food security (Nosratabadi et al. 2020), or be a decisive factor in the transformational potential of local alternatives (Plank et al. 2020). Glowacki-Dudka et al. (2013) have shown that connections and reciprocity built on trust and unified goals contribute to the expansion of social capital, whereas the opposite leads to its weakening. Tensions can be produced by different levels of social capital (Levkoe 2014) or its different forms (Bauermeister 2016). Strong bonding capital may, for instance, hinder a group's willingness to cooperate with others, thus limiting its bridging social capital, that is, its access to new information, resources, opportunities, and strategies for collective action and the ability to achieve common goals (Bauermeister 2016).

Social capital resources can also be gained from being active in social movements (Tindall et al. 2012), for example, access to important information about relevant issues, linking social capital, and political influence. According to Tindall et al. (2012), contacts with "influential and powerful others" endow social movements and their members with social capital in the form of "social certification" and the opportunity to "speak legitimately on behalf of the movement" (Tindall et al. 2012, p. 8). Social capital overly concentrated in one group of actors can however also prevent social change, such as a sustainable food system transformation (Bauermeister 2016). Already existing social capital at the community level can also be destroyed by conflicting

government policies and incentives (Dale and Newman 2010). For the success of an initiative's network, it is crucial to "create bridging and vertical ties" (Dale and Newman 2010, p. 18) that also involve marginalized communities in order to enable their access to autonomy, empowerment, and external resources. These can enlarge their social safety net and their ability to help themselves through their own agency. The ability to successfully achieve social change through such ties, according to Levkoe (2014), depends on social capital, such as trust, clear common objectives, and mutual benefits, that partners can work towards and further strengthen through cooperation.

In the following analysis, we first analyze urban food policies in Prague and Brno according to the values and principles outlined by Sonnino (2019). Second, we present the municipal actors, institutions, and urban food alternatives relevant to the local food system transformation in the two cities, focusing primarily on municipal relations to different aspects of this transformation and social capital among actors engaged in urban food alternatives. Third, we focus on these relations in connection to the values of urban food governance outlined by Sonnino (2019) and compare them with the linking and bridging social capital of urban food alternatives and their role within the corporate food regime and the capitalist urban economy. We conclude by identifying some of the main gaps in urban food governance in Prague and Brno and suggest opportunities for instigating a more successful transformation of local food systems.

Table 1 Interviewed actors in Prague and Brno

ID#	General description of interview subjects
1	Food initiatives coordinator
2	Food waste activist
3	Food cooperative members (2)
4	Municipal official, department of environmental protection I
5	Municipal officials (3), department of strategic planning I
6	Board member, Czech gardeners' association I
7	Urban farmer
8	Municipal official, department of environmental protection II
9	Board members (3), Czech gardeners' association II
10	Board member, Czech gardeners' association III
11	Green infrastructure planner
12	Municipal official, department of strategic planning II
13	CSA coordinator
14	Expert I
15	Expert II
16	Food cooperative member II
17	Community gardens coordinator
18	Community gardener
19	Municipal officials (2), department of environmental protection III
20	Advocate for local food in public procurement
21	Advocate for environmentally sustainable lifestyles
22	Innovation specialist at a municipal organization
23	Local alternatives advocate I
24	Local alternatives advocate II
25	Expert III
26	Municipal official, department of environmental protection IV
27	Allotments gardeners (2) from Prague
28	Community gardener
29	Farmers' markets organizer
30	Expert from an environmental NGO
31	Expert from an environmental NGO II
32	Urban planner and participatory project manager

Methods

In exploring urban food policies in Prague and Brno, we first conducted desk research in summer 2022, shortly after urban food policies appeared for the first time in the two cities' strategic socioeconomic development plans, climate plans, and other related materials published or adopted between 2016 and 2022 (see the following section for more detail) (Pixová and Plank 2022). In our analysis of these documents, we focused on identifying aspects of local food system transformation that these policies support as well as those that are omitted. We analyzed them from the perspective of the values that inform the progressive food policy landscapes of cities in the Global North according to Sonnino (2019). The results, presented in detail below, assessed (1) a systemic approach based on the policies' recognition of the multidimensionality and multiscalarity of food systems and associated problems of both a social and an environmental nature; (2) relocalization by identifying the food policies' emphasis on local food, short supply chains, circularity, and development of local economies; (3) translocalism with respect to the two cities' ambition to become part of translocal networks committed to a local food system transformation; and (4) participatory food governance by searching for suggestions of specific procedures and tools, such as a food council and participatory forms of food governance that acknowledge all actors relevant to a local food system transformation. This value was further explored by qualitative interviewing.

Our second step involved conducting 32 qualitative semi-structured interviews with 39 people (see Table 1) that explored the linking and bridging social capital of actors engaged in local food system transformation by focusing on their mutual relations and forms of cooperation. We selected our interview partners by identifying the authors of the urban food policies and actors whose role in food system transformation appeared in the analyzed documents and continually updated them by snowballing. In this way we identified other relevant municipal actors and institutions

as well as nongovernmental and grassroots actors engaged in various aspects of local food system transformation and food governance. Of the 32 interviews, 3 involved two interviewees, and 2 involved three interviewees. We conducted 20 interviews in Prague and 12 in Brno. Actors in Prague were, with two exceptions, all interviewed in person, while six interviews in Brno were held online. In addition to formal interviews, we also conducted numerous informal interviews with urban activists, gardeners, CSA members, ecological farmers, and municipal politicians. For anonymization purposes, the cities of the interview subjects are not indicated in Table 1.

Based on the received data, we distinguish between the following urban food alternatives: (a) NGOs focused on waste reduction, (b) community gardening, (c) urban organic farmers, (d) food initiatives promoting short food supply chains, (e) NGOs promoting public procurement, (f) farmers' markets, and (g) allotment gardening. The interviews also allowed us to identify aspects of local food system transformation that are missing in the two cities' food policies despite their relevance to urban food alternatives. In the following section, we introduce both supported and omitted aspects of local food system transformation and suggest that the municipalities relate to them in four different ways that are dependent upon their compatibility with the corporate food regime and the capitalist urban economy as well as on different levels of social capital of relevant urban food alternatives.

Urban food policies in Prague and Brno

Urban food policies are spelled out to a different extent in the respective Prague and Brno documents. Prague's strategic plan (Prague Institute of Planning and Development 2016), which formulates a common vision of Prague's socioeconomic development, broadly sets out to support the city's food self-sufficiency, urban agriculture and gardening, alternative food networks, and cooperation with stakeholders in agriculture. Smart Prague Conception 2030 (Deloitte 2017), which outlines the implementation of technological innovations, features fuzzy criticism of Prague's dependence on food from the countryside (Pixová and Plank 2022). Our analysis thus primarily draws on Circular Prague 2030 (Magistrate of the Capital City of Prague 2022), a supplementary document of Prague's Climate Plan (Magistrate of the Capital City of Prague 2021) that contains a whole chapter focused on food and agriculture. In Brno, we mainly draw on the Strategy #brno2050 documents (Magistrate of the City of Brno 2017), which is Brno's socioeconomic strategy. Unlike in Prague, this strategy also contains Brno's climate plan, in which urban food policies are integrated in a comparatively less elaborate way in the chapters focused on nature, circularity, and self-sufficiency. We also draw on the two cities' climate change adaptation strategies (Magistrate of the Capital City of Prague 2017; Magistrate of the City of Brno 2016), which declare support for urban agriculture and gardening.

Drawing on the values—systemic approach, relocalization, translocalism, and participatory food governance—that inform progressive food policy landscapes of the cities in the Global North in accordance with Sonnino (2019), we identified to what extent these can also be found in the urban food policies of Prague and Brno.

Neither Prague's nor Brno's urban food policies fully employ a systemic approach, as they do not pay equal attention to all aspects, stages, and scales of food systems. Circular Prague 2030 and Strategy #brno2050 accentuate the circular economy, that is, using short supply chains, lowering food's ecological footprint, and reducing and reusing food waste. The two cities' climate change adaptation strategies see organic agriculture and urban gardening as a tool for increasing biodiversity, water retention, and soil care and lowering erosion and the heat island effect. While Prague's strategic plan (Prague Institute of Planning and Development 2016) mentions the need to preserve the tradition of allotment gardening, Circular Prague 2030 and Strategy #brno2050 focus mainly on community gardens, associating them with local food, health, nutrition, well-being, community building, and social inclusion. Circular Prague 2030 mentions employment and integration of socially disadvantaged groups in city farms and community gardens as well as charitable donations of cooked meals as a measure supporting food waste reduction. Food insecurity is not mentioned.

Relocalization is embraced in both cities' urban food policies although the concept is overly focused on urban agriculture, whereas regional and peri-urban agriculture are only vaguely mentioned. Circular Prague 2030 suggests supporting local organic food by public procurement in school canteens, building storage spaces for farmers, and establishing a city farm as well as an online platform for connecting farmers with consumers. It mentions the existence of farmers' markets, CSAs, and food cooperatives as proof of the popularity of local organic food and suggests updating the currently outdated general plan of allotment gardens to include new trends in urban agriculture (aquaponic, rooftop, etc.).

Translocalism is a missing value in Prague's and Brno's urban food policies. Circular Prague 2030 mentions the EU's Farm to Fork Strategy, Brussel's Good Food Strategy, and the Milan Urban Food Policy Pact (Milan Urban Food Policy Pact n.d.) as a source of inspiration but without the ambition to become part of translocal networks.

In both documents, participatory food governance is defined in a separate chapter without a specific connection to food and agriculture or concrete measures. Circular Prague 2030 only suggests establishing a coordinator for community gardens and for a circular economy. The question of participatory governance will be further elaborated below, where we explore the two municipalities' relations to different aspects of local food system transformation, and the different social capital of relevant urban food alternatives.

Four types of municipal relations to different aspects of local food system transformation

In the following, we analyze how urban food governance in Prague and Brno is constituted by introducing the different municipal actors and institutions engaged in it, and their relations to the different aspects of local food system transformation and relevant urban food alternatives. Based on the document analysis, we identified aspects of local food system transformation which are included in urban food policies, such as the reduction and reuse of food waste and new trends in urban agriculture, for example, community gardens, biodiversity protection via ecological farming, short food supply chains, and public procurement. Based on the qualitative interviews, we identified further missing aspects despite their relevance to urban food alternatives and local food system transformation, for instance, sustenance of local and regional smallholder farmers' livelihoods, food (in)security, food self-provisioning, and the protection of cultivable land from further urbanization. Altogether, we propose four types of relations between municipalities and different aspects of local food system transformation: (i) embracement, (ii) experimentation, (iii) disregard, and (iv) degradation. We discuss these relations in their interplay with different linking and bridging social capital among actors in urban food alternatives.

Since publishing urban food policies, neither Prague nor Brno have established a position for an official responsible person or a contact point for the cities' food system transformation. Our interviews revealed that the responsibility is fragmented across different municipal institutions and departments. In Prague, the urban food policies were drafted by the Prague Innovation Institute, which is a municipally funded public benefit organization. In Brno, they are part of a strategic plan administered by Brno's department of strategic planning. In both cities, the food agenda is mainly managed by environmental protection departments, which in Prague, also cooperates with the Office of Landscape and Green Infrastructure at Prague Institute of Planning and Development. Brno also has an agricultural department, which deals with administrative and technical issues. In both cities, urban agriculture and farmers' markets are also managed by property departments and subcontractors. Food is not on the agenda of the two cities' social departments.

During our research between 2022 and 2023, municipal elections in October 2023 led to a change in the political leadership of both cities. Prague's Climate Plan (Magistrate of the Capital City of Prague 2021) and its supplementary documents, including urban food policies, were adopted during the 2018–2022 electoral term under the governing coalition of two liberal parties, the Pirate Party and the Mayors and Independents (STAN), and a citizens' association Praha sobě. After the elections, a coalition of right-wing conservative parties named SPOLU formed a governing coalition with the liberal parties from the previous leadership, without Praha sobě. The mayoral post was taken by the Civic Democratic Party, which has criticized Prague's Climate Plan for being "activist" and "unrealistic" (Občanská demokratická strana 2021). Brno's strategic documents were prepared during the 2014–2018 electoral term in cooperation with external experts, some of which were recommended by the city's two progressive councilors from the Green Party and the political movement Žít Brno. These political subjects have had no representation in Brno's council since 2018.

Embracement of reduction and reuse of food waste and new trends in urban agriculture

The first identified relation between the two cities and different aspects of local food system transformation is embracement and concerns issues surrounding circularity, such as the reuse and reduction of food waste (e.g., via composting and biofuel stations) and community gardens, which receive the most attention in Circular Prague 2030 and Strategy #brno2050. According to one municipal actor, food waste, which was neglected for decades, is the most pressing food issue and must be now prioritized (ID# 26).

Kokoza, an NGO that operates as a networker and promoter of community gardening and composting initiatives across Czechia, and Zachraň jídlo, an NGO promoting food waste reduction, were both consulted on Circular Prague 2030. Kokoza introduced the first community garden in Prague in 2012 and nowadays engages in advocacy, education, and awareness raising and establishes new community gardens for various clients, including developers, corporations, and supermarkets. It is well-networked with both national and municipal government institutions as well as nongovernmental actors. The NGO has links to the Ministry of the Environment and various municipal institutions. Its objective is to incorporate community gardening into legislative frameworks, urban plans, and policies. The goal is that growing plants and composting become a commonplace, institutionally supported urban activity (ID# 17).

In February 2024, Kokoza monitored 150 community gardens in Czechia, with 69 in Prague and 14 in Brno. Most are small and focused on socializing and leisure (Dubová et al. 2020; Spilková 2017). Only four community gardens in or near Prague (Kuchyňka, Metrofarm, MetroPole and KomPot) are production oriented. This still rather limited potential to grow substantial amounts of local food is disproportionate to the large attention community gardens receive from municipalities. Attesting to its strong linking social capital, Kokoza, in cooperation with Prague, issued a community gardening methodology (Pokorná 2020), and several districts have designated community gardening coordinators. At the time of our research, Brno's department of environmental protection was mapping ways of supporting community gardens in the city (ID# 19).

Interviewed municipal actors saw community gardens as innovative and inclusive (ID# 5, 19, 22), but community gardeners mentioned their short-term leases and top-down expectations of flexible adaptability to urban development (ID# 3, 18, 28). Our interviews showed that unlike allotment gardeners, community gardeners are comparatively younger; more frequently use the sustainability discourse; network with other actors involved in urban food alternatives, including some of the ecological farms in urban and peri-urban areas; or even operate CSA initiatives (ID# 4, 9, 17, 18, 24, 28). Strong bridging social capital within these networks allows them to share experience, occasionally collaborate, or participate in public debates. However, they lack an umbrella organization with formal membership, complicating community gardeners' ability to act collectively.

Zachraň jídlo, the second NGO that consulted on Prague's urban food policies, has a goal to reduce food waste in Czechia by 50%. Their campaigns focus on awareness raising, harvest gleaning, food donations, or advocacy in policymaking and in businesses, including retail chains. It has links to both national and municipal government institutions. The Ministry of the Environment and the Prague municipality fund its activities related to circularity (Zachraň jídlo n.d.). Partnering with several public, private, and nongovernmental organizations, including NGOs concerned with environment and climate protection, Zachraň jídlo has strong linking and bridging social capital, but its narrow focus on food waste limits closer cooperation with other food alternatives (ID# 2).

In Brno, urban food policies were drafted in cooperation with the Institute of Circular Economy (INCIEN), the main Czech NGO raising awareness about the unsustainability and overexploitation of a linear economy. INCIEN operates as a think tank, consulting with municipalities and engaging in advocacy at the national level. Its cooperation with a wide range of companies; governmental, nongovernmental, and industry organizations; educational and research institutions; and individuals interested in circularity (INCIEN n.d.) has provided it with extremely strong linking and bridging social capital.

Experimentation with biodiversity protection through ecological farming

The second way in which the municipalities relate to the local food system transformation is experimentation with biodiversity protection through the help of ecological farming. While the positive environmental effects of ecological urban agriculture and gardening are emphasized in both cities' climate change adaptation strategies, we identified municipal experiments with ecological farming only in Prague.

In Prague, organic urban farming was set in motion by several biologists from the municipal department of environmental protection (ID# 8). These biologists have had a good experience supporting biodiversity via the management of Prague's numerous orchards. In the second half of the 2010s, they also experimented with vegetable growing on municipal fields in the Prague 14 district but stopped because people were stealing the produce. The biologists later proposed a pilot project experimenting with leasing 398 hectares of municipal farmland to organic farmers instead of conventional farmers. The project received political support in 2019 from Prague's incumbent vice-mayor, Petr Hlubuček from STAN, the main political leader of Prague's climate plan—in 2022, he was however accused of corruption at the Prague Public Transit Company (Radio Prague International 2022 Jun 16). Selected farmers, including production-oriented community gardens, such as Metrofarm, were able to start farming before that, in 2021 (ID# 8), but an informally interviewed organic farmer revealed that in autumn 2023, some of the new farmers still did not have official contracts with the city.

New organic farmers receive small municipal grants for their activities on municipal fields, but their links to municipalities are weak and limited to informal contacts with the biologists from the department of environmental protection, who occasionally pay them informal visits out of personal interest in ensuring that appropriate farming practices with a positive effect on biodiversity are applied (ID# 7, 8, 18). From an informally interviewed organic farmer, we learned that not all new farmers on municipal fields however use ecological farming practices.

As regards the bridging social capital of urban organic farmers, there are differences that depend on the character of each farm and the amount and type of its production. Some of the larger and more established farms use municipal fields in addition to those outside of the municipality's authority, and their size of production allows them to operate within

the conventional food system. Others, such as Prokopská farma, cooperate with various food initiatives. We also interviewed a farmer (ID# 7) who was not networked with other urban food alternatives and had only a few loose contacts with other farmers. This farmer was struggling with the workload and lacked suitable coworkers, machinery, or a stable outlet for his produce. As we discuss below, Prague's experimentation with urban ecological farming to enhance biodiversity fails to account for the socioeconomic side of food production among local smallholders and disregards aspects of the local food system transformation aimed at shortening supply chains between farmers and consumers. Moreover, we learned about municipal plans for future real estate development on some of the municipal fields where biodiversity is currently being laboriously restored (ID# 7).

Disregard for smallholders' livelihoods, short food supply chains, public procurement, and food security

The third relation between municipalities and aspects of local food system transformation can be characterized as disregard, which primarily concerns citizens' access to local organic food and the livelihoods of smallholder farmers. Interviews with municipal actors (ID# 8), representatives of farmers and production-oriented community gardens (ID# 7, 18), and food initiatives (ID# 1, 20, 23, 24) showed that further support aimed at increasing local organic production and consumption outlined in Circular Prague 2030, such as building storage spaces, creating a digital platform for connecting farmers with consumers, or supporting urban and regional farms through public procurement has not been provided. In this regard, the municipal biologists who monitor ecological farming practices on municipal fields rely on supply and demand to disburse the more expensive organic food: "I think it worked out here because of the local purchasing power to buy organic agricultural products in comparison to other parts of Czechia. When you offer organic pumpkins and zucchini here, they disappear in a flash. The buyers are willing to pay higher prices" (ID# 8).

A relatively widespread outlet for local organic food is farmers' markets, mentioned in Circular Prague 2030 to demonstrate the popularity of local fresh food. Municipalities in the two cities however do not provide farmers' markets with stable support beyond leasing space and granting permits. According to an interviewed organizer of farmers' markets, neither national nor municipal government institutions take farmers' markets seriously and see them only as a novelty or form of entertainment (ID# 29). The lack of institutional support is exemplified by the state-mandated closures of the markets during the COVID-19 pandemic between 2020 and 2021, despite retail chains staying open (iDNES 2021 April 10). Moreover, municipalities do not differentiate between markets based on their adherence to the code of the Association of Farmers' Markets (Asociace farmářských tržišť n.d.), which ensures authenticity and localness in the markets and whose members represent only about 7% of Czech farmers' market organizers (ID# 29). In autumn 2023, farmers struggled against the decision of a company administering Prague's waterfront to replace their market with a Christmas market and complained about the lack of clarity regarding municipal plans to keep their market (PrahaIN 2023). Although the farmers were allowed to stay, their struggle shows how detrimental institutional disregard can be to the sustenance of smallholders' livelihoods. This is made even more so in Czechia, where farmers' markets have only a short tradition (see Fendrychová and Jehlička 2018) and family farming is still recovering from socialist collectivization (see Zagata et al. 2019).

Municipalities could also help local farmers through tailored support for various food initiatives focused on short food supply chains and public procurement. Like farmers' markets, CSAs and food cooperatives, such as the cooperative store Obživa, and other types of AFNs are also mentioned in Circular Prague 2030 to demonstrate citizen interest in local organic food, but without further specifying how these could be supported. Interviews (ID# 1, 13, 16) with food initiative representatives in the two cities, including, for example, the Brno based café and catering cooperative Tři Ocásci (ID# 3), showed that food initiatives occasionally receive municipal grants, which nonetheless rarely reflect their actual needs. The fact that several food initiatives use municipally owned premises is rather a game of chance than a result of targeted support.

The Czech umbrella organization promoting the ideals of agroecology, the food sovereignty movement, and CSAs is the Prague-based Association of Local Food Initiatives (AMPI; Asociace AMPI n.d.). It connects several organizations, initiatives, and smallholders in Czechia but also cooperates with foreign farmers and organizations with a similar mission across Europe. AMPI runs its own production-oriented community garden Kuchyňka, provides educational activities for schools, operates a farmers' school for people interested in organic farming, and organizes an annual conference Živé zemědělství. AMPI also established a CSA coalition, which counts 33 CSAs in Prague and 7 in Brno, but currently lacks funds for its coordination (ID# 1, 23, 24).

Municipal actors occasionally invite AMPI to consult on topics related to CSAs and AFNs, including Prague's circular strategy. One of AMPI's experts would like to push for Prague's membership in the Milan Urban Food Policy Pact but currently lacks the funding and personal capacities to lobby for this goal. As regards political lobbying and advocacy, AMPI closely cooperates with Hnutí DUHA (Friends

of the Earth Czech Republic), an established environmental NGO, on lobbying within national and EU agricultural policy (ID# 30) and use agricultural strategies based on AMPI's know-how (ID# 23). Hnutí DUHA also conducts a project called Živý region aimed at instigating the development of an organic region around Tišnov, a municipality about 25 km from Brno with links to the South Moravian region but not the Brno municipality, the organic region's main prospective consumptive center (Živý region n.d.).

The most important Czech NGO promoting local organic food by public procurement is the Brno-based Skutečně zdravá škola. Inspired by the British program Food for Life, organized by the charity Soil Association, its goal is to improve the quality and culture of school feeding, integrate it into educational policy, and raise awareness regarding the social and ecological aspects of food consumption. So far, five hundred schools across Czechia have adopted the program, and Skutečně zdravá škola connects them with local farmers. The program's expansion and scaling up are however constrained by the overall underdevelopment of the domestic agrarian market (see Grešlová Kušková 2013) and its insufficient capacity to produce local organic food (ID# 20), coupled with a lack of interest in the topic from the Czech socio-institutional environment and politicians. Skutečně zdravá škola therefore engages in advocacy at all scales of school and education governance. For instance, it also cooperates with Nesehnutí, a Brno-based NGO whose campaign Pestré jídelny strives to change the national legislation on public catering, particularly the prescribed nutritional requirements of food in school canteens, which many experts deem outdated, unhealthy, and unappetizing (ID# 20). Communication with politicians has however been quite disappointing:

> Politicians are not interested. This topic cannot help them get more attention, or they don't see it as acute. Prevention is not that cool.... We tried with many cities, regions; they usually reply, like, 'Ok, great, but we cannot tell school principals what to buy, they are independent.' I don't know why they don't want to support it. It's a mystery. They don't understand the context. Municipal councilors for education deal with education, but school feeding is marginal to them. They see no potential in it. We [Czechia] lack a food policy or feeding policy. We have nothing, no vision, nobody has vision in anything at all. Food does not interest anyone. (ID# 20)

A program supporting local organic food in municipally administered schools by public procurement was also under preparation by Prague's municipal educational department between 2018 and 2022, but the status of preparations after municipal elections in 2022 is unknown.

Aside from disregarding support for short food supply chains and public procurement, most municipal actors also display a lack of concern for issues surrounding food insecurity among low-income social groups and their access to nutritious food. These issues however also receive relatively little attention from actors engaged in urban food alternatives in Prague and Brno, exemplified by the experience of the NGO Zachraň jídlo: Their effort to cooperate with Prague's department of social affairs in finding opportunities for donations and the redistribution of leftover food portions to people affected by poverty and homelessness interfered with food insecurity not being the focus of either side of the collaboration (ID# 2):

> We were in touch with the social department regarding lunch recipients and learned that Prague has no overview of local charities. We had to Google everything ourselves. The cooperation was futile. They do not deal with food at all. They deal with social aid, housing, social benefits, but food is not their primary focus. At most, charities cook soup. People must worry about food themselves.... I don't know if social policy should deal with food. I am interested in waste. Our ambition is not to solve a social problem; we want to solve an ecological problem. (ID# 2)

Some of the representatives of food initiatives promoting short food supply chains and public procurement have relatively strong linking social capital. Municipalities occasionally support them via grants, consult with them, or negotiate over the use of public space. However, neither Prague nor Brno currently have political leaders who push for municipal involvement in socioeconomic aspects of the local food system transformation or food insecurity. In terms of bridging social capital, food initiatives are networked with each other and with some of the local and regional farmers, including the association of ecological farmers PRO-BIO. They meet at the annual conference Živé zemědělství and other events organized by AMPI. However, not all actors in urban food alternatives are integrated into these networks. Notably, these networks do not involve the Association of Farmers' Markets, whose narrow focus on market organizing supposedly limits possible overlaps with the agendas of other local food alternatives according to one interviewed food initiative representative (ID# 24). As we show below, these networks also do not include allotment gardeners, who are generally not perceived as part of the food movement or the local food system transformation.

Degradation of food self-provisioning

The fourth relation that municipalities display towards urban food alternatives is degradation, which in both cities concerns allotment gardens despite their traditional role in food self-provisioning (see Jehlička et al. 2019, 2020). With the rising availability of international food supply chains after 1989, food self-provisioning quickly started to decline as did state-wide membership in Český zahrádkářský svaz, Czech gardeners' association, which dropped from 420,000 to the current membership of 130,000 (ID# 9). In larger cities, allotment gardens started to be portrayed as incompatible with a vision of a modern Western metropolis and were gradually replaced by new development (see Gibas and Boumová 2020; Tóth et al. 2018). Only recently did this start to change in the context of new challenges, such as the climate crisis and the pandemic as well as the passing of the gardening law 221/2021 Coll., which recognizes gardening as a publicly beneficial activity and obligates local governments to support it (see Duží et al. 2021).

Despite these developments, allotment gardening receives only marginal attention in the urban food policies of both Prague and Brno. This neglect is likely due to their persistently ambivalent perception by municipal actors and urban planners. Since the 2010s, there have been repeated attempts by urban planners to simplify land-use change in selected allotments in planning documentation (Pixová and Plank 2022; ID# 6, 10, 14, 27) or to make allotment units more open to the public (ID# 5, 6, 9, 10, 15, 17, 22, 27, 32). Interviewed municipal actors argued that allotment gardens are allegedly losing their original purpose and are often used as illegal dwellings with swimming pools. Some of their users are also accused of polluting the surroundings with waste. Comparing them to community gardens, they see allotments as more isolated, individualistic, and not community-oriented or as spatial barriers that exclude other citizens from enjoying these green spaces for relaxation, leisure, and the like; therefore, they advocate the gardens be made more open to the public (ID# 4, 5, 22). Allotment gardeners are however afraid that interventions, such as cycling trails and public paths leading across their units, would threaten their food production and security (ID# 10, 27). They point out the close relationships and cooperation between units, the efforts of some units to be more open by organizing various public events, and the provision of allotments for community gardening (ID# 6, 9, 13, 27).

Out of all examined urban food alternatives, allotment gardeners have the weakest linking and bridging social capital, partly due to their approach to gardening as a hobby rather than as activism or part of the food system transformation. Except for their links to politicians who support gardening, the links of allotment gardeners to municipal departments are limited to tenancy issues dealt with by the property departments of municipal districts or to top-down debates instigated by urban planners. In Prague, experts have previously recommended establishing a municipal allotments coordinator (Miovská 2018) to mediate communication between allotment gardeners and municipal institutions. This coordinator could instigate a more inclusive participative discussion about the character of allotment gardens in the city; help enforce allotment unit regulations, the violation of which undermines the allotments' public image (ID# 9, 10, 27); and potentially highlight their role in local food system transformation, food security, societal resilience, and so on. Neither Prague nor Brno have however established such a position, resulting in the persistence of poor communication, which often leads to tension, suspicion, and distrust, as well as gardeners feeling degraded, insecure, and unsupported by most contemporary governments (ID# 9, 10, 17, 27).

In terms of bridging social capital, there have been certain differences between Prague and Brno. In Prague, the willingness of allotment gardeners to engage in alliances with other civic actors has been limited by their conservative reluctance towards activism and often defensive position reinforced by the spreading of newer and, municipally, more supported trends in urban gardening. The quote below of a community gardener representative illustrates the tensions between them and allotment gardeners experienced at a debate organized by the Prague Institute of Planning and Development: "It is impossible to talk to them. We were in a debate with them, and they were very defensive about their opinions and their allotment units. It does not lead to their transformation—they are rigid. There have been efforts to open their units to the public, but they are worried about their stuff getting stolen. There is a general problem with trust" (ID# 17).

In Brno, on the other hand, the threat of allotment garden annihilation in central parts of the city brought allotment gardeners together with experts and other active citizens, who also included considerations about climate change, heat islands, and biodiversity protection (ID# 6). Community gardens are less widespread here, and some allotment units allegedly operate in a similar manner to community gardens and organize a lot of public events (ID# 6). Negotiations with the city nonetheless resulted in the relocation of part of the centrally-located allotments to the urban periphery, which according to one of the interviewed experts, was a suboptimal compromise attributed to the insufficiently radical approach of a gardener that was at that time also a municipal councilor (ID# 14).

Discussion: how urban food governance is constituted in relation to the local food system transformation in Prague and Brno

As regards the constitution of urban food governance in relation to the local food system transformation in Prague and Brno, we discuss here the municipalities' four relations to different aspects of local food system transformation in connection to the values identified by Sonnino (2019) in progressive urban food governance, the linking and bridging social capital of urban food alternatives, and the role of these different aspects of local food system transformation in the corporate food regime and capitalist urban economy.

With consideration for a systemic approach, relocalization, translocalism, and participatory food governance, all aspects of the local food system transformation are important and should be integrated into a comprehensive food strategy and mainstreamed across other policies. Neither Prague nor Brno have political leaders promoting the creation of such a strategy. Some aspects of local food system transformation, such as tackling food insecurity with local food or membership in translocal networks, are completely absent in urban food policies and on the ground. The previous section also demonstrated the serious lag in terms of relocalization and participatory food governance, which is visible in the two municipalities' selective approach to different urban food alternatives. As we will discuss below, prioritized urban food alternatives are those with strong linking social capital and that promote aspects of the local food system transformation that are compatible with the corporate food regime and capitalist urban economy.

The two examined municipalities embrace circularity, for example, composting for biofuel stations, as well as new trends in urban agriculture inspired by practices from abroad, such as community gardens. Compared to allotment gardens, community gardens require less space; are more transient, permeable, and flexible in their use; and represent an important part of postmodern social infrastructure, which provides citizens with access to urban greenery and leisure activities. Their ability to adapt to urban development, facilitate economic competitiveness (McCann et al. 2022; Walker 2016), green branding, and access to funds and investment (Braiterman 2011; García-Lamarca et al. 2022) makes them compatible with the capitalist urban economy. In line with these objectives, the Prague municipality also green lit experiments in biodiversity protection via urban ecological farming, which has not been further developed in terms of administration or by securing a stable outlet for farmer produce and links to consumers.

Municipalities in the two cities also disregard the socioeconomic aspects of the local food system transformation and food security. These could be supported through tailored grant schemes for short food supply chains, by public procurement, stable conditions for authentic farmers' markets, or by implementing measures to protect cultivable land in the city from future development. This form of support would help urban ecological farmers compete within the global industrial food system and improve citizens' access to healthy and nutritious food from local sources. Municipalities' disregard for these agendas can be associated with the customary reliance on market forces, supply and demand, and corporate food charity (see Riches 2018). Such reliance points to a lack of understanding of the contradictions within the corporate food regime and the capitalist urban economy, due to which non-commercial food initiatives and small-scale organic farmers cannot compete with more powerful economic actors, both in terms of economies of scale and access to space. The disregard for these socioeconomic aspects concerning local organic food and food (in)security can also be associated with municipalities' withdrawal from public services and social policies (see Harvey 1989), which is inherent to neoliberalism and its particularly effective implementation in post-socialist countries due to their efforts to rid themselves of their socialist past (Chelcea and Druță 2016).

The disregard for food security combined with efforts to overcome the socialist past can be also associated with the degradation of allotment gardens in the two cities, despite their important role in food self-provisioning. From the perspective of urban governance within the capitalist urban economy, allotment gardens take up space that could be used for functions with a higher exchange value (see the section on urban food governance above) or, for real estate developers, to tackle the lack of green spaces in densifying compact city environments (see Haaland and van den Bosch 2015). From the perspective of the corporate food regime, the removal of allotment gardeners and their food self-provisioning would mean more dependence on global food supply chains.

Our analysis has made clear that the strong linking and bridging social capital of actors engaged in urban food alternatives in both Prague and Brno has the potential to influence urban food governance only in aspects of the local food system transformation that do not challenge the corporate food regime and support the capitalist urban economy (see Fig. 1). More radical alternatives to the corporate food regime, regardless of the strength of their actors' linking social capital, are disregarded or, at most, experimented with due to their capacity to contribute to biodiversity protection. The potential of food self-provisioning is either disregarded, reflected in the municipalities' waiving coordination of allotment gardens, or degraded, which manifests through efforts to replace allotments with higher value development or by transforming their current use in ways less suitable

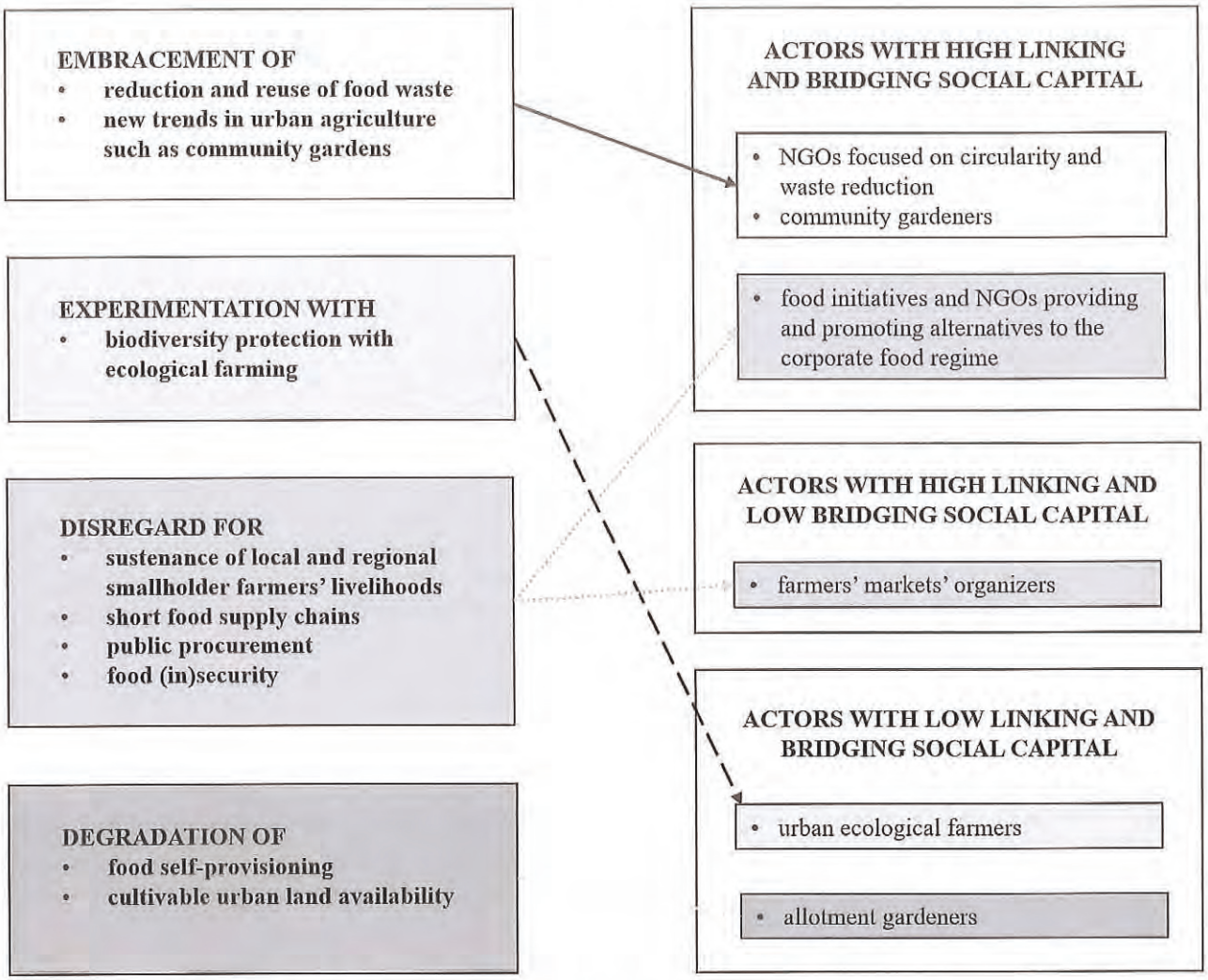

Fig. 1 Different municipal relations to different aspects of the local food system transformation and urban food alternatives with varying levels of social capital in Prague and Brno

for food self-provisioning. The potential to influence urban food governance is further diminished by low bridging social capital and the non-activist approach of the actors (allotment gardeners, organizers of farmers' markets, and some urban ecological farmers). This could be overcome by their communication and cooperation with actors in urban food alternatives that comply with the definition of urban food movements due to their engagement in activism aimed at food system transformation. Such cooperation could help them build mutual solidarity and trust and define common objectives and the mutual benefits of collective action. This could ultimately lead to long-term coalition work based on co-created master frames that highlight the strategic role of urban food alternatives in food security, environmental sustainability, social justice, and the democratic transformation of the local food system, which is historically and culturally grounded and recognizes both local needs and the wider problems of the global industrial food system.

Conclusion

Our examination of urban food policies in Prague and Brno revealed that the values of relocalization and participatory governance are included, whereas a systemic approach and translocalism are largely absent. We then explored the way urban food governance is constituted based on municipal actors and institutional relations to different aspects of the local food system transformation. We analyzed potential links between these relations and the different levels of bridging and linking social capital among nongovernmental and grassroots actors in urban food alternatives. Our analysis revealed four types of relations: (1) embracement, (2)

experimentation, (3) disregard, and (4) degradation. Which aspects of the local food system transformation municipalities embrace partially depends on the strong linking social capital of the nongovernment and grassroots actors who promote them, but also on these aspects' compatibility with the corporate food regime and the urban capitalist economy. The municipalities most strongly embrace NGOs focused on waste reduction and community gardening whose strong linking social capital, acquired through their activist approach, allows them to speak legitimately in support of the remaining urban food alternatives, and their agenda is seen as innovative and potentially enhancing economic growth in the context of post-socialist cities. On the other hand, regardless of the strength of the nongovernment and grassroots actors' linking social capital, the two cities disregarded aspects of the local food system transformation that represent more radical alternatives to the corporate food regime, and the actors engaging in them struggle to sustain themselves within the capitalist urban economy and global industrial food system. These more radical alternatives include public procurement and food donations to people in need as well as tailored support for food initiatives and authentic farmers' markets providing short food supply chains. These however require more public intervention in relation to public assets, social services, and regulations, which post-socialist cities have been withdrawing from given the neoliberal restructuring and efforts to overcome their socialist past. This approach also affects ecological farmers on municipal fields, which Prague experiments with solely for environmental objectives and not due to food security concerns. Moreover, allotment gardens in both Prague and Brno continue to be degraded despite many of them still retaining their traditional role in food self-provisioning. Instead of protecting this cultivable land in the city and developing its food production potential, municipalities associate allotment gardens with the socialist past and with operating on vast areas of municipally owned land in a relatively permanent and inflexible mode. In comparison to newer trends in urban agriculture, allotment gardens are harder to replace with higher value development or to be transformed into publicly accessible greenery in a densifying city.

While we found that high linking social capital does not lead to municipalities' embracing aspects of the local food system transformation that represent more radical alternatives to the status quo, we still suggest that a more systemic approach to local food system transformation could be achieved by strengthening bridging social capital and instigating coalition work between the currently fragmented urban food alternatives. Such a coalition would share access to opportunities, resources, and mobilization potential via collaboration, networking, experience sharing, synergies, and the formulation of clear common objectives and mutual benefits. Working collectively and in an inclusive way towards common objectives would increase trust and mutual understanding among different actors and empower currently marginalized actors, such as allotment gardeners, whose contribution to local food system transformation has yet to be acknowledged and developed. Using the strong linking social capital of certain actors in urban food alternatives in connection with collective power and common objectives could pressure urban governments to improve their urban food policies and become more active in their implementation, informed by progressive food governance in cities of the Global North. This would require a much more participatory approach to urban food governance and more radical interventions into other urban agendas, particularly land-use planning, which currently continues to threaten cultivable land in the city by prioritizing urbanization. While these suggestions seem impossible from the perspective of the status quo, we argue that urban food governance in Prague and Brno is, despite the current polycrisis context, not only insufficiently contributing to a local food system transformation but is, in fact, further reinforcing the unsustainable corporate food regime at the cost of urban food alternatives, eradicating existing and nascent facets of urban resilience.

Acknowledgements This research was funded by the Austrian Science Fund (FWF) [ZK-64G]. For the purpose of open access, the author has applied a CC BY public copyright license to any Author Accepted Manuscript version arising from this submission.

Funding Open access funding provided by University of Natural Resources and Life Sciences Vienna (BOKU).

Open Access This article is licensed under a Creative Commons Attribution 4.0 International License, which permits use, sharing, adaptation, distribution and reproduction in any medium or format, as long as you give appropriate credit to the original author(s) and the source, provide a link to the Creative Commons licence, and indicate if changes were made. The images or other third party material in this article are included in the article's Creative Commons licence, unless indicated otherwise in a credit line to the material. If material is not included in the article's Creative Commons licence and your intended use is not permitted by statutory regulation or exceeds the permitted use, you will need to obtain permission directly from the copyright holder. To view a copy of this licence, visit http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/.

References

Alonso-Fradejas, Alberto, Saturnino M. Borras, Todd Holmes, Eric Holt-Giménez, and M. J. Robbins. 2015. Food sovereignty: convergence and contradictions, conditions and challenges. *Third World Quarterly* 36(3): 431–448. https://doi.org/10.1080/01436597.2015.1023567

Araghi, Farshad A. 1995. Global depeasantization, 1945–1990. *The Sociological Quarterly* 36(2): 337–368.

Asociace, A. M. P. I. n.d. Asociace místních potravinových iniciativ. https://www.asociaceampi.cz/. Accessed 7 Dec 2023.

Asociace farmářských tržišť. n.d. Asociace farmářských tržišť. https://www.aftcr.cz/. Accessed 1 Dec 2023.

Bauermeister, Mark Richard. 2016. Social capital and collective identity in the local food movement. *International Journal of Agricultural Sustainability* 14(2): 123–141. https://doi.org/10.1080/14735903.2015.1042189

Bhandari, Humnath and Kumi Yasunobu. 2009. What is social capital? A comprehensive review of the concept. *Asian Journal of Social Science* 37(3): 480–510. https://doi.org/10.1163/156853109X436847

Boukharaeva, Louiza Marcel Marloie. 2015. *Family urban agriculture in Russia. Lessons and prospects*. Springer International Publishing Switzerland.

Braiterman, Jared. 2011. City branding through new green spaces. In *City branding*, ed. Keith Dinnie. 70–81. London: Palgrave Macmillan. https://doi.org/10.1057/9780230294790_9

Brunner, Anna-Maria. 2022. The missing piece to food system's socio-ecological transformation? Community-supported agriculture in Argentina. Master's Thesis, Institute for Geography and Space Research. Graz, University of Graz.

Chelcea, Liviu, and Oana Druță. 2016. Zombie socialism and the rise of neoliberalism in post-socialist Central and Eastern Europe. *Eurasian Geography and Economics* 57(4–5): 521–544. https://doi.org/10.1080/15387216.2016.1266273

Clendenning, Jessica, Wolfram H. Dressler, and Carol Richards. 2016. Food justice or food sovereignty? Understanding the rise of urban food movements in the USA. *Agriculture and Human Values* 33: 165–177. https://doi.org/10.1007/s10460-015-9625-8

Coulson, Helen, and Roberta Sonnino. 2019. Re-scaling the politics of food: place-based urban food governance in the UK. *Geoforum* 98: 170–179. https://doi.org/10.1016/j.geoforum.2018.11.010

Cousins, Joshua J., and Dustin T. Hill. 2021. Green infrastructure, stormwater, and the financialization of municipal environmental governance. *Journal of Environmental Policy & Planning* 23(5): 581–598. https://doi.org/10.1080/1523908X.2021.1893164

Dale, Ann, and Lenore Newman. 2010. Social capital: a necessary and sufficient condition for sustainable community development? *Community Development Journal* 45(1): 5–21. https://doi.org/10.1093/cdj/bsn028

Danček, Petr, Lucie Sovová, Petr Jehlička, Jan Vávra, and Miloslav Lapka. 2022. From coping strategy to hopeful everyday practice: changing interpretations of food self-provisioning. *Sociologia Ruralis* 62(3): 651–671. https://doi.org/10.1111/soru.12395

Deloitte CZ. 2017. Koncepce Smart Prague do roku 2030. Prague. https://smartpra-gue.eu/files/koncepce_smartprague.pdf. Accessed 20 May 2023.

Dubová, Lenka, Jan Macháč, Alena, and Vacková. 2020. Food provision, social interaction or relaxation: Which drivers are vital to being a member of community gardens in Czech cities? *Sustainability* 12(22): 9588. https://doi.org/10.3390/su12229588

Duží, Barbora, Naďa Johanisová, and Jan Vávra. eds. 2021. *Zahrádkářské osady anebo proč neztrácet půdu pod nohama*. Ostrava: Ústav geoniky AV ČR.

Fendrychová, Lenka, and Petr Jehlička. 2018. Revealing the hidden geography of alternative food networks: the travelling concept of farmers' markets. *Geoforum* 95: 1–10. https://doi.org/10.1016/j.geoforum.2018.06.012

García-Lamarca, Melissa, Isabelle Anguelovski, and Kayin Venner. 2022. Challenging the financial capture of urban greening. *Nature Communications* 13(1): 7132. https://doi.org/10.1038/s41467-022-34942-x

Gibas, Petr, and Irena Boumová. 2020. The urbanization of nature in a (post)socialist metropolis: an urban political ecology of allotment gardening. *International Journal of Urban and Regional Research* 44(1): 18–37. https://doi.org/10.1111/1468-2427.12800

Glowacki-Dudka, Michelle, Jennifer Murray, and Karen P. Isaacs. 2013. Examining social capital within a local food system. *Community Development Journal* 48(1): 75–88. https://doi.org/10.1093/cdj/bss007

Grešlová Kušková, Petra. 2013. A case study of the Czech agriculture since 1918 in a socio-metabolic perspective— from land reform through nationalisation to privatisation. *Land Use Policy* 30(1): 592–603. https://doi.org/10.1016/j.landusepol.2012.05.009

Haaland, Christine, and Cecil Konijnendijk van den Bosch. 2015. Challenges and strategies for urban green-space planning in cities undergoing densification: a review. *Urban Forestry & Urban Greening* 14(4): 760–771. https://doi.org/10.1016/j.ufug.2015.07.009

Harvey, David. 1989. From managerialism to entrepreneurialism: the transformation in urban governance in late capitalism. *Geografiska Annaler B* 71(1): 3–17. https://doi.org/10.1080/04353684.1989.11879583

Haysom, Gareth. 2015. Food and the city: urban scale food system governance. *Urban Forum* 26(3): 263–281. https://doi.org/10.1007/s12132-015-9255-7

iDNES. 2021. April 10. Supermarkety otevřené, ale trhy ne? Farmáři se brání ústavní stížností. https://www.idnes.cz/plzen/zpravy/farmar-trhy-namesti-republiky-covid-prijmy-ustavni-stiznost.A210408_602508_plzen-zpravy_vb. Accessed 1 Dec 2023.

INCIEN. n.d. Institut Cirkulární Ekonomiky. https://incien.org/. Accessed 1 Dec 2023.

Jehlička, Petr, and Joe Smith. 2011. An unsustainable state: contrasting food practices and state policies in the Czech Republic. *Geoforum* 42(3): 362–372. https://doi.org/10.1016/j.geoforum.2011.01.005

Jehlička, Petr, Tomáš Kostelecký, and Joe Smith. 2012. Food self-provisioning in Czechia: Beyond coping strategy of the poor: A response to Alber and Kohler's Informal food production in the enlarged European Union (2008). *Social Indicators Research* 11(1): 219–234. https://doi.org/10.1007/s11205-012-0001-4

Jehlička, Petr, Petr Daněk, and Jan Vávra. 2019. Rethinking resilience: home gardening, food sharing and everyday resistance. *Revue Canadienne d'études du développement* 40(4): 511–527. https://doi.org/10.1080/02255189.2018.1498325

Jehlička, Petr. Miķelis Grīviņš, OaneVisser, and Bálint Balázs. 2020. Thinking food like an east European: a critical reflection on the framing of food systems. *Journal of Rural Studies* 76: 286–295. https://doi.org/10.1016/j.jrurstud.2020.04.015

Jessop, Bob. 2010. *State power: a strategic-relational approach*. Cambridge: Polity.

Koc, Mustafa, and Japji Anna Bas. 2012. The interactions between civil society and the state to advance food security in Canada. In *Health and sustainability in the Canadian food system: advocacy and opportunity for civil society, eds. Rod MacRae and Elizabeth Abergel*, 173–205. Toronto: University of British Columbia.

Levkoe, Charles Z. 2014. The food movement in Canada: a social movement network perspective. *The Journal of Peasant Studies* 41(3): 385–403. https://doi.org/10.1080/03066150.2014.910766

Lyons, Kristen, Carol Richards, Lotus Desfours, and Marco Amati. 2013. Food in the city: urban food movements and the (re)-imagining of urban spaces. *Australian Planner* 50(2): 157–163. https://doi.org/10.1080/07293682.2013.776983

MacRae, Rod, and Kendal Donahue. 2013. Municipal food policy entrepreneurs. A preliminary analysis of how Canadian cities and regional districts are involved in food system change. Toronto Food Policy Council and Canadian Agri-Food Policy Institute. https://capi-icpa.ca/wp-content/uploads/2013/06/Municipal_Food_Policy_Entrepreneurs_Final_Report.pdf. Accessed 6 Mar 2024.

Magistrate of the Capital City of Prague. 2017. Strategie adaptace hl. m. Prahy na klimatickou změnu. Prague. https://adaptacepraha.cz/wp-content/uploads/2023/02/strategie_adaptace_cs_website.pdf. Accessed 26 Jul 2023.

Magistrate of the Capital City of Prague. 2021. Klimatický plán hlavního města Prahy do roku 2030. Praha na cestě k uhlíkové neutralitě. Prague. https://klima.praha.eu/data/Dokumenty/Dokumenty 2023/klimaplan_cz_2301_09_online.pdf. Accessed 8 Jul 2023.

Magistrate of the Capital City of Prague. 2022. Cirkulární Praha 2030. Strategie hl. m. Prahy pro přechod na cirkulární ekonomiku. Prague. https://klima.praha.eu/DATA/Dokumenty/Cirkularni-Praha-2030-Strategie-CE.pdf. Accessed 8 Apr 2023.

Magistrate of the City of Brno. 2016. Zásady pro rozvoj adaptací na změnu klimatu ve městě Brně s využitím ekosystémově založených přístupů. Východiska pro zpracování Strategie pro Brno 2050. Brno. https://ekodotace.brno.cz/wp-content/uploads/2019/09/P%C5%99%C3%ADloha-B-_-brno-adaptacni-strategie-fin.pdf. Accessed 23 Jul 2023.

Magistrate of the City of Brno. 2017. Strategie #brno2050. Brno. https://brno2050.cz/documents/. Accessed 16 Apr 2023.

Manganelli, Alessandra. 2020. Realising local food policies: a comparison between Toronto and the Brussels-Capital Region's stories through the lenses of reflexivity and co-learning. *Journal of Environmental Policy & Planning* 22(3): 366–380. https://doi.org/10.1080/1523908X.2020.1740657

Manganelli, Alessandra. 2022. *The hybrid governance of urban food movements. Learning from Toronto and Brussels*. Cham, Switzerland: Springer (Urban Agriculture).

Manganelli, Alessandra, Pieter van den Broeck, and Frank Moulaert. 2020. Socio-political dynamics of alternative food networks: a hybrid governance approach. *Territory Politics Governance* 8(3): 299–318. https://doi.org/10.1080/21622671.2019.1581081

McCann, Eugene, Nathan McClintock, and Christiana Miewald. 2022. Mobilizing impermaculture: Temporary urban agriculture and the sustainability fix. *Environment and Planning E: Nature and Space* 251484862211159. https://doi.org/10.1177/25148486221115950

McMichael, Philip. 2009. A food regime genealogy. *The Journal of Peasant Studies* 36(1): 139–169. https://doi.org/10.1080/03066150902820354

McMichael, Philip. 2012. The land grab and corporate food regime restructuring. *The Journal of Peasant Studies* 39(3–4): 681–701. https://doi.org/10.1080/03066150.2012.661369

Mendes, Wendy, and Roberta Sonnino. 2019. Urban food governance in the Global North. In *The SAGE handbook of nature*, ed. Terry Marsden. 543–560. London: Sage.

Milan Urban Food Policy Pact. n. d. Milan Urban Food Policy Pact. https://www.milanurbanfoodpolicypact.org/. Accessed 24 Nov 2023.

Miovská, Lucie. 2018. Aktualizace generelu zahrádkových osad v Praze 2018. Zhodnocení současného stavu a možností dalšího vývoje. Česká zemědělská univerzita. Praha. https://adaptacepraha.cz/wp-content/uploads/2020/03/TEXT_Aktualizace_generelu-zahradkovych-osad.pdf. Accessed 24 Jun 2023.

Morgan, Kevin. 2009. Feeding the city: the challenge of urban food planning. *International Planning Studies* 14(4): 341–348. https://doi.org/10.1080/13563471003642852

Morgan, Kevin. 2015. Nourishing the city: the rise of the urban food question in the Global North. *Urban Studies* 52(8): 1379–1394. https://doi.org/10.1177/0042098014534902

Moudrý, Jan, Jaroslav Bernas, Petr Konvalina, Apolka Ujj, Ivan Manolov, and Atanaska Stoeva et al. 2018. Agroecology development in Eastern Europe—cases in Czech Republic, Bulgaria, Hungary, Poland, Romania, and Slovakia. *Sustainability* 10(5): 1311. https://doi.org/10.3390/su10051311

Nosratabadi, Saeed, Nesrine Khazami, Marwa Ben Abdallah, Zoltan Lackner, Shahab S. Band, Amir Mosavi, and Csaba Mako. 2020. Social capital contributions to food security: A comprehensive literature review. *agriRxiv*: 20203503319. https://doi.org/10.31220/agriRxiv.2020.00021

Občanská demokratická strana. 2021. May 10. Pražská ODS: Klimatický plán Praha 2030 za 231 mld. rozvrátí pražský rozpočet na desetiletí a nepřinese potřebnou adaptaci města na klimatické změny. https://www.ods.cz/region.prazsky/clanek/21073-prazska-ods-klimaticky-plan-praha-2030-za-231-mld-rozvrati-prazsky-rozpocet-na-desetileti-a-neprinese-potrebnouadaptaci-mesta-na-klimaticke-zmeny. Accessed 1 Dec 2023.

Opitz, Ina, Regine Berges, Annette Piorr, and Thomas Krikser. 2016. Contributing to food security in urban areas: differences between urban agriculture and peri-urban agriculture in the Global North. *Agriculture and Human Values* 33(2): 341–358. https://doi.org/10.1007/s10460-015-9610-2

Pixová, Michaela. 2018. The empowering potential of reformist urban activism in Czech cities. *Voluntas: International Journal of Voluntary and Nonprofit Organizations* 29(4): 670–682. https://doi.org/10.1007/S11266-018-0011-1

Pixová, Michaela. 2020. *Contested Czech cities. From urban grassroots to pro-democratic populism*. Singapore: Springer Singapore.

Pixová, Michaela, and Christina Plank. 2022. Relocalizing food production in times of crisis: Urban governance in Prague and Brno. *AESOP–sustainable food planning conference proceedings*. Almere, Netherlands, 19–22 October.

Plank, Christina, Robert Hafner, and Rike Stotten. 2020. Analyzing values-based modes of production and consumption: community-supported agriculture in the Austrian Third Food Regime. *Österreich Z Soziol* 45(1): 49–68. https://doi.org/10.1007/s11614-020-00393-1

Plank, Christina, Christoph Görg, Gerald Kalt, Lisa Kaufmann, Stefan Dullinger, and Fridolin Krausmann. 2023. Biomass from somewhere? Governing the spatial mismatch of viennese biomass consumption and its impact on biodiversity. *Land Use Policy* 131: 1–13. https://doi.org/10.1016/j.landusepol.2023.106693

Pokorná, Radka. 2020. Metodika zakládání komunitních zahrad. Hlavní město Praha. https://envis.praha.eu/publikace_zp/metodiky/metodikaMHMP_zakladaniKZ2020_web.pdf. Accessed 25 Jul 2023.

Prague Institute of Planning and Development. 2016. Strategický plán hl. m. Prahy. Aktualizace 2016. Prague. https://iprpraha.cz/uploads/assets/dokumenty/ssp/SP/STRATEGICKY_PLAN_HLAVNIHO_MESTA_PRAHY_AKTUALIZACE_2016.pdf. Accessed 3 Mar 2024.

PrahaIN. 2023. October 19. Sedláci vyhráli. Farmářské trhy na náplavce zůstanou i v prosinci. https://www.prahain.cz/zivot-ve-meste/sedlaci-vyhrali-farmarske-trhy-na-naplavce-zustanou-i-v-prosinci-15232.html?utm_source=www.seznam.cz&utm_medium=sekce-z-internetu. Accessed 4 Dec 2023.

Pungas, Lilian. 2019. Food self-provisioning as an answer to the metabolic rift: the case of Dacha Resilience in Estonia. *Journal of Rural Studies* 68: 75–86. https://doi.org/10.1016/j.jrurstud.2019.02.010

Pungas, Lilian. 2023. Dachas and food democracy—what makes a (good) food citizen? *Frontiers in Sustainable Food Systems* 7. https://doi.org/10.3389/fsufs.2023.1052298

Putnam, Robert. 2000. *Bowling alone. The collapse and revival of American community*. New York: Simon & Schuster.

Radio Prague International. 2022. Jun 16. Prague Deputy Mayor resigns over corruption case. https://english.radio.cz/prague-deputy-mayor-resigns-over-corruption-case-8753381. Accessed 7 Dec 2023.

Riches, Graham. 2018. *Food bank nations: poverty, corporate charity and the right to food*. New York: Routledge.

Smith, Joe, and Petr Jehlička. 2013. Quiet sustainability: fertile lessons from Europe's productive gardeners. *Journal of Rural Studies* 32: 148–157. https://doi.org/10.1016/j.jrurstud.2013.05.002

Sonnino, Roberta. 2019. The cultural dynamics of urban food governance. *City Culture and Society* 16: 12–17. https://doi.org/10.1016/j.ccs.2017.11.001

Sovová, Lucie, and Esther J. Veen. 2020. Neither poor nor cool: practising food self-provisioning in allotment gardens in the Netherlands and Czechia. *Sustainability* 12(12): 5134. https://doi.org/10.3390/su12125134

Spilková, Jana. 2017. Producing space, cultivating community: the story of Prague's new community gardens. *Agriculture and Human Values* 34(4): 887–897. https://doi.org/10.1007/s10460-017-9782-z

Spilková, Jana, and Jiří Vágner. 2012. Food gardens as important elements of urban agriculture: Spatio-developmental trends and future prospects for urban gardening in Czechia. *Norsk Geografisk Tidsskrift - Norwegian Journal of Geography* 72(1): 1–12. https://doi.org/10.1080/00291951.2017.1404489

Spilková, Jana, Lenka Fendrychová, and Marie Syrovátková. 2013. Farmers' markets in Prague: a new challenge within the urban shoppingscape. *Agriculture and Human Values* 30(2): 179–191. https://doi.org/10.1007/s10460-012-9395-5

Sýkora, Luděk, and Stefan Bouzarovski. 2012. Multiple transformations: conceptualising the post-communist urban transition. *Urban Studies* 49(1): 43–60. https://doi.org/10.1177/0042098010397740

Thornbush, Mary. 2015. Urban agriculture in the transition to low carbon cities through urban greening. *AIMS Environmental Science* 2(3): 852–867. https://doi.org/10.3934/environsci.2015.3.852

Tindall, David, Jeffrey Cormier, and Mario Diani. 2012. Network social capital as an outcome of social movement mobilization: using the position generator as an indicator of social network diversity. *Social Networks* 34(4): 387–395. https://doi.org/10.1016/j.socnet.2011.12.007

Trendov, Nikola M. 2018. Comparative study on the motivations that drive urban community gardens in Central Eastern Europe. *Annals of Agrarian Science* 16(1): 85–89. https://doi.org/10.1016/j.aasci.2017.10.003

Tóth, Attila, Barbora Duží, Jan Vávra, Ján Supuka, Mária Bihuňová, Denisa Halajová, Stanislav Martinát, and Eva Nováková. 2018. Changing patterns of allotment gardening in the Czech Republic and Slovakia. *Nature and Culture* 13(1): 161–188. https://doi.org/10.3167/nc.2018.130108

Vávra, Jan, Petr Daněk, and Petr Jehlička. 2018. What is the contribution of food self-provisioning towards environmental sustainability? A case study of active gardeners. *Journal of Cleaner Production* 185: 1015–1023. https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2018.02.261

Visser, Oane, Natalia Mamonova, Max Spoor, and Alexander Nikulin. 2015. Quiet food sovereignty as food sovereignty without a movement? Insights from post-socialist Russia. *Globalizations* 12(4): 513–528. https://doi.org/10.1080/14747731.2015.1005968

Walker, Samuel. 2016. Urban agriculture and the sustainability fix in Vancouver and Detroit. *Urban Geography* 37(2): 163–182. https://doi.org/10.1080/02723638.2015.1056606

Woolcock, Michael. 2001. The place of social capital in understanding social and economic outcomes. *Canadian Journal of Policy Research* 2(1): 1–17.

Zachraň jídlo. n.d. Zachraň jídlo. https://zachranjidlo.cz/. Accessed 6 Dec 2023.

Zagata, Lukáš. 2010. How organic farmers view their own practice: results from the Czech Republic. *Agriculture and Human Values* 27: 277–290. https://doi.org/10.1007/s10460-009-9230-9

Zagata, Lukáš. 2012. We want farmers' markets! Case study of emerging civic food networks in the Czech Republic. *The International Journal of Sociology of Agriculture and Food* 19(3): 347–364. https://doi.org/10.48416/ijsaf.v19i3.209

Zagata, Lukáš, Michal Lošťák, and Nigel Swain. 2019. Family Farm succession of the first post-socialist generation in the Czech Republic. *Eastern European Countryside* 25(1): 9–35. https://doi.org/10.12775/eec.2019.001

Živý region. n.d. Živý region. https://zivy-region.cz/. Accessed 1 Dec 2023.

Publisher's Note Springer Nature remains neutral with regard to jurisdictional claims in published maps and institutional affiliations.

Michaela Pixová is a human geographer focused on social-ecological transformation, critical urban theory, social movements, and civil society. She is currently working as a postdoctoral researcher on a project exploring values-based modes of production and consumption in the corporate food regime at the Institute of Development Research at the University of Natural Resources and Life Sciences, Vienna. She is also a co-investigator on the international project focused on the sustenance of civil society in the context of multiple crisis, which she is conducting at the Institute of Sociological Studies at Charles University, Prague.

Christina Plank is a political scientist at the Institute of Development Research at the University of Natural Resources and Life Sciences, Vienna. Her research and teaching center on state theory, political ecology, and social-ecological transformations with a focus on critical agrarian studies.

Komparativní studie teplotních a vegetačních charakteristik vybraných lokalit v okolí Kraví hory

Zpracoval: Ing. Petr Lukeš, Ph.D., vědec, dálkový průzkum Země a zdravotní stav vegetace

Abstrakt: Studie si klade za cíl vyhodnotit vztah mezi teplotou povrchu a množstvím vegetace na příkladu vybraných lokalit v okolí oblasti Kraví hora v Brně.

Metodika: Analýzou leteckých dat vysokého prostorového rozlišení nasnímaných v letech 2018 (CIR ortofoto) a 2019 (teplotní mapa) byly odvezeny mapy množství vegetace a teplot povrchu. Nad těmito mapami bylo definováno osm polygonů zájmových území, které pokrývají různorodé způsoby využití krajiny – zahrádkářské osady Kraví Hora I, Kraví hora II a Malina a areálu VUT Brno (skladovací prostory) jakožto plochy městské zeleně – přestavby, parku Kraví Hora, Lužánky a Wilsonova lesa jakožto stabilizované plochy městské zeleně a sportoviště Kraví Hora a Lužánky jakožto stabilizované plochy sportu. Statistickou analýzou teplotních a vegetačních charakteristik těchto lokalit docházíme ke kvantifikaci možného dopadu změny využití území na povrchovou teplotu.

Výsledky: Základní statistické charakteristiky zkoumaných lokalit jsou uvedeny v Tabulce 1. **Pozorujeme úzký vztah mezi množstvím vegetace a teplotou povrchu dané lokality (viz Obrázek 1, $R^2 = 0.9$)**, nejnižší teploty jsou pozorovány pro hustě zapojený lesní porost Wilsonova lesa (teplota 26.99 °C, vegetační index 0.67), následované zahrádkářskými osadami ZO ČZS Kraví Hora I. a Kraví Hora II (teplota 30.26–30.57 °C, vegetační index 0.47–0.49) a Parkem Lužánky (teplota 30.66 °C, vegetační index 0.54). Zahrádkářská osada ZO ČZS Malina má obdobné hodnoty vegetačního indexu (0.47), její letní teplota je o cca 2 °C vyšší (32.55 °C). Následují smíšené plochy areálu VUT (průměrná teplota 34.41 °C, avšak vysoká variabilita ± 7.38°C způsobena přítomností vzrostlých stromů i skladovacích prostor, vegetační index 0.24). Obdobných hodnot dosahují i plochy sportu a zeleně v oblasti Kraví hory (teplota 34.52–34.57 °C, vegetační index 0.31 – 0.36), nejvyšší teploty povrchu byly pozorovány u sportoviště v parku Lužánky (teplota 36.20 °C, vegetační index 0.19)

Lokalita	*Teplota [°C]*	*Vegetační index [-]*	*Rozloha [ha]*
Wilsonův les (část)	26.99 (± 1.38)	0.67 (± 0.10)	-
ZO ČZS Kraví hora I	30.26 (± 3.09)	0.47 (± 0.13)	4.16
ZO ČZS Kraví hora II	30.57 (± 3.19)	0.49 (± 0.12)	8.31
Park Lužánky	30.64 (± 3.77)	0.54 (± 0.16)	17.53
ZO ČZS Malina	32.55 (± 3.29)	0.47 (± 0.11)	1.48
Areál VUT	34.41 (± 7.38)	0.24 (± 0.19)	4.37
Sportoviště Kraví hora	34.52 (± 5.51)	0.31 (± 0.19)	11.32
Park Kraví hora	34.57 (± 4.73)	0.36 (± 0.14)	5.26
Sportoviště Lužánky	36.20 (± 5.61)	0.19 (± 0.16)	1.39

Tabulka 1. Průměr a směrodatná odchylka teplot a vegetačního indexu spolu s rozlohou zkoumaných oblastí. Získáno statistickou analýzou dat leteckého snímkování.

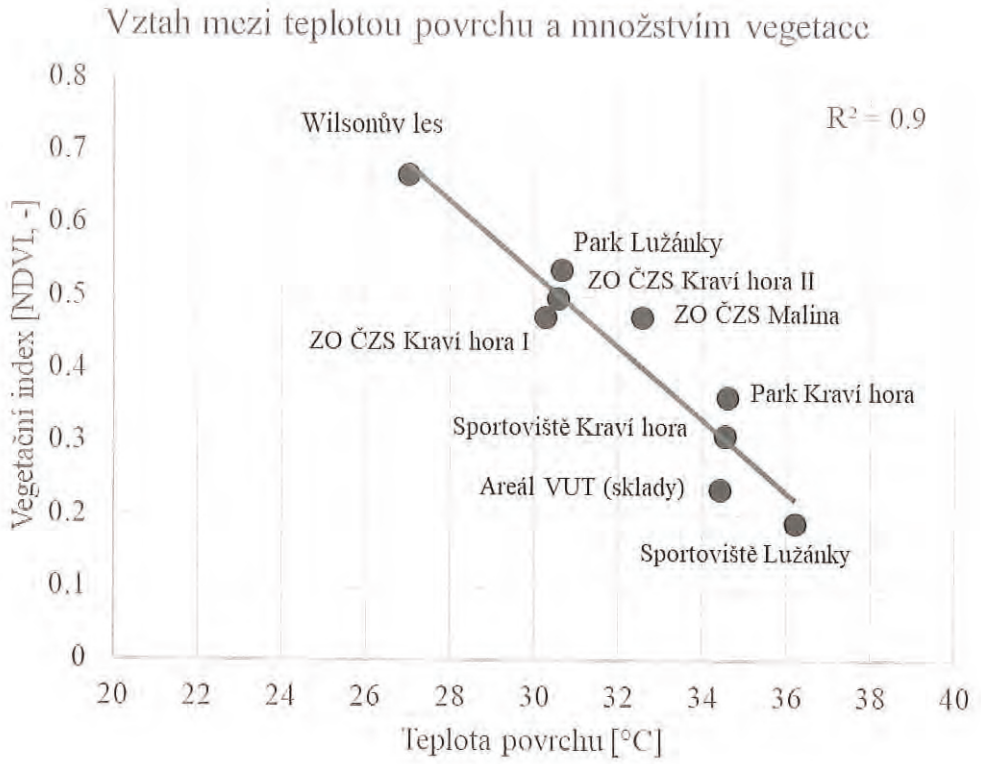

Obrázek 1. Vztah mezi teplotou povrchu (osa X) a množstvím vegetace (index NDVI, osa y).

Závěr: **Zahrádkářské osady Kraví Hora I., II a Malina dosahují obdobných teplot povrchu jako park Lužánky (cca o 4-5 °C nižší teplota povrchu v porovnání s plochami zeleně (Park Kraví hora) a sportu (Sportoviště Kraví hora) a mají rovněž podobnou rozlohu (park Lužánky cca 17.53 ha, zahrádkářské osady cca 14 ha).** Existuje silný vztah mezi množstvím vegetace a teplotou povrchu (viz Obrázek 1), pokles množství vegetace (zde vyjádřen vegetačním indexem NDVI) způsobí růst povrchové teploty, přibližně o 2 °C při poklesu o hodnotu 0.1.

Přílohy:

Mapa č.1 – Přehled zkoumaných lokalit komparativní studie

Mapa č. 2 - Množství a stav vegetace ve zkoumaných lokalitách

Mapa č. 3 – Teplota ve zkoumaných lokalitách

Přehled zkoumaných lokalit komparativní studie

Podkladová data: CIR Ortofoto 2017-2018, Ústav pro hospodářskou úpravu lesů, WMS služba. Vizualizace v nepravých barvách (červená: 866 nm, zelená: 653 nm, modrá: 553 nm). Léto 2018

Zpracoval: Ing. Petr Lukeš, Ph.D.

Množství a stav vegetace ve zkoumaných lokalitách

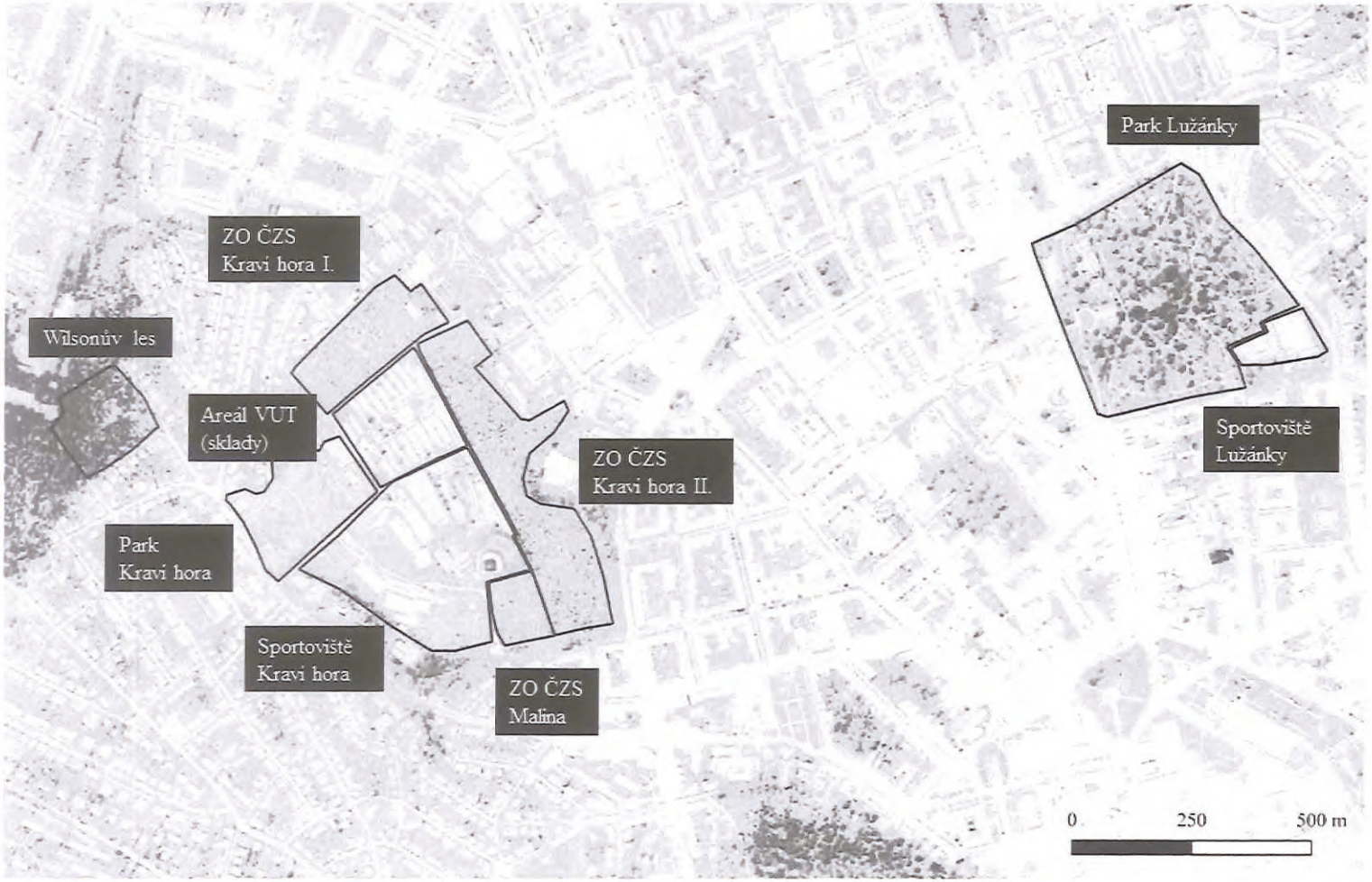

Méně vegetace
(NDVI <=0)

Více vegetace
(NDVI = 1)

Podkladová data: CIR Ortofoto 2017-2018, vegetační index NDVI, Ústav pro hospodářskou úpravu lesů, WMS služba, prostorové rozlišení 0.8 m / pixel. Léto 2018.

Zpracoval: Ing. Petr Lukeš, Ph.D.

Teplota ve zkoumaných lokalitách

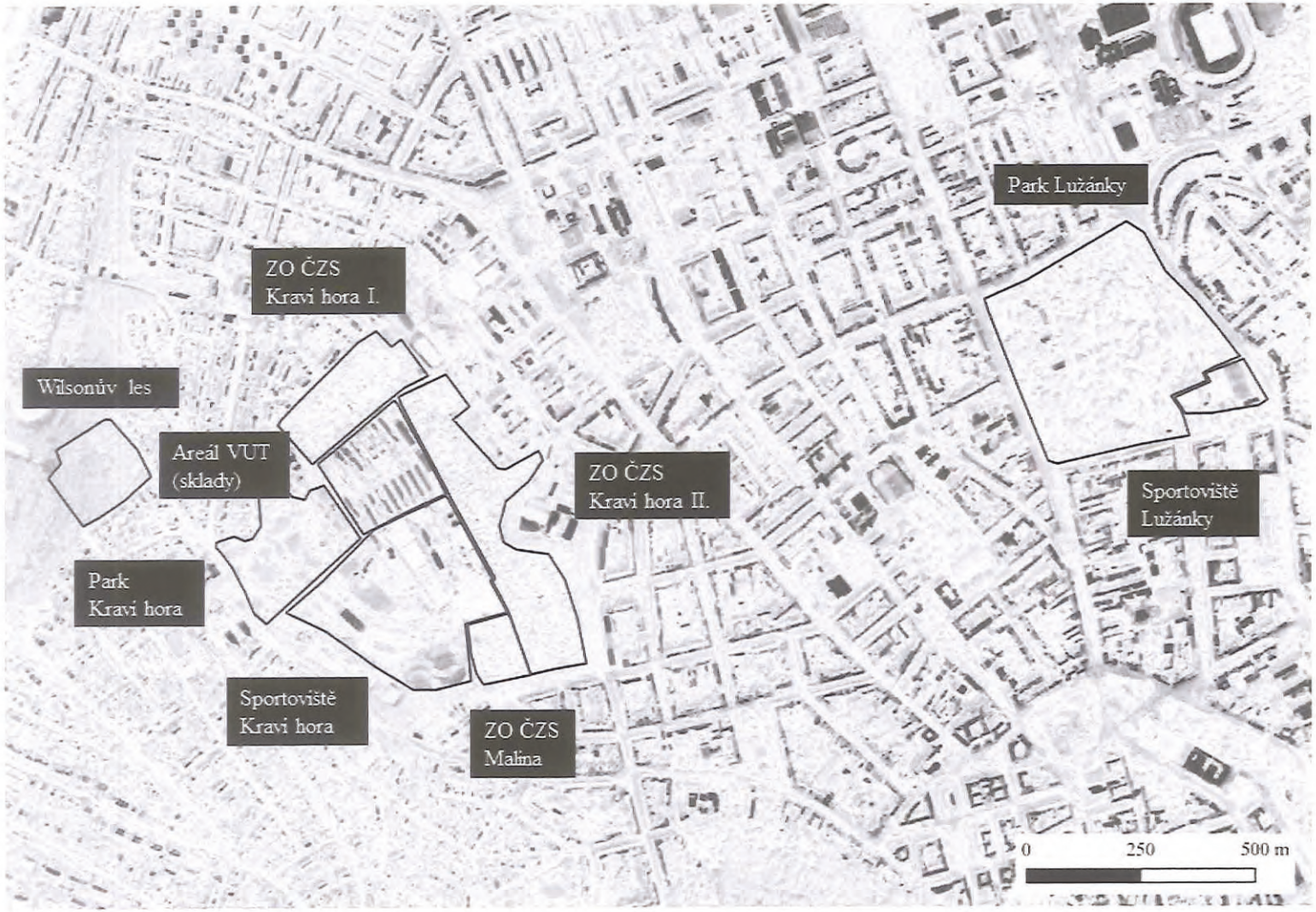

Nižší teplota povrchu (20°C)

Vyšší teplota povrchu (50°C)

Podkladová data: Teplotní mapa Brna, https://gis.brno.cz/mapa/teplotni-mapa, kinetická teplota povrchu, prostorové rozlišení 2 m / pixel. Léto 2019

Zpracoval: Ing. Petr Lukeš, Ph.D.

Česká společnost ornitologická – Jihomoravská pobočka, pobočný spolek
Lidická 25/27, 602 00 Brno
ID datové schránky: 56ywzeq
IČ: 65353391
www.jmpcso.cz

Stanovisko k ornitologickému významu zahrádkářské kolonie na Kraví hoře

V souvislosti s aktuálními návrhy změn územního plánu města Brna bychom rádi poukázali na velký význam rozptýlené zeleně a především zahrádkářských kolonií jako biotopu pro ptáky v Brně. Na tento biotop je vázána většina ptačích druhů, které můžeme ve městě potkat a s jejich úbytkem mizí ptáci i jejich zpěv z okolí lidských příbytků. Konkrétně v oblasti zahrádek na Kraví hoře byl v posledních letech zjištěn výskyt nejméně 51 druhů ptáků, z toho 7 druhů zvláště chráněných podle vyhlášky 395/1992 Sb. zákona 114/1992 Sb. v kategoriích silně ohrožený (SO) a ohrožený (O). Jde o kavku obecnou (*Corvus monedula*; SO), krahujce obecného (*Accipiter nisus*; SO), krutihlava obecného (*Jynx torquilla*; SO), lejska šedého (*Muscicapa striata*; O), rorýse obecného (*Apus apus*; O), strakapouda jižního (*Dendrocopos syriacus*; SO) a vlaštovku obecnou (*Hirundo rustica*; O). Pro některé z nich (např. strakapoud jižní, krutihlav obecný, lejsek šedý) představuje zahrádkářská kolonie na Kraví hoře významnou lokalitu v rámci celého Brna. Z pohledu ornitologického zde mají velký význam především starší a/nebo ovocné stromy, jejichž kácením dochází k výrazně negativnímu ovlivnění přítomných společenstev. Proto požadujeme velmi citlivý přístup k tomuto území, se zachováním stávajícího charakteru biotopů, který umožní přežití těchto druhů v Brně i do budoucna. Kromě toho upozorňujeme, že se ve stejném území vyskytují zvláště chráněné druhy plazů, konkrétně užovka hladká (*Coronella austriaca*; SO), slepýš křehký (*Anguis fragilis*; SO) a ještěrka obecná (*Lacerta agilis*; SO).

V Brně 27.5.2020

[redacted]
Mgr. Jan Sychra, PhD.
předseda

ČESKÁ SPOLEČNOST ORNITOLOGICKÁ
Jihomoravská pobočka
Lidická 971/25
602 00 BRNO

BOKU
Institut für
Entwicklungsforschung

SHRNUTÍ DOSUD NEPUBLIKOVANÉHO ČLÁNKU
SROVNÁVAJÍCÍHO KOMUNITNÍ ZAHRADY
A ZAHRÁDKOVÉ OSADY Z HLEDISKA PŘÍNOSU
PRO MĚSTSKOU UDRŽITELNOST

Role městských zahrad v městské udržitelnosti a potřeba jejich ochrany

Michaela Pixová & Christina Plank

Městské zahrady hrají klíčovou roli v podpoře městské udržitelnosti a přispívají k celé řadě cílů udržitelného rozvoje OSN, tzv. SGDs. Poskytují nezbytné zelené plochy, podporují místní produkci potravin, posilují komunitní vazby a přispívají k ochraně životního prostředí a klimatu. Ne všechny formy městského zahrádkaření však dostávají stejnou podporu nebo uznání. Tradiční zahrádkářské osady, které jsou součástí městského života po desetiletí, jsou často opomíjeny, nebo dokonce znevažovány z hlediska svého přínosu pro městskou udržitelnost. Mnohem větší přízni místních vlád a politik ve velkých městech se těší komunitní zahrady, které jsou vnímány jako součást moderního města inspirovaná západní praxí. Za větší přínos pro veřejnost je také často považováno nahrazování zahrádkářských osad veřejnými parky. Ve skutečnosti však zahrádkářské osady existují i v Západní Evropě a z hlediska městské udržitelnosti jsou mnohem přínosnější než městské parky.

Tento text je shrnutím dosud nepublikované analýzy odlišností a podobností tradičních zahrádkářských osad a komunitních zahrad z hlediska jejich přínosů pro městskou udržitelnost a z hlediska toho, jak jsou tyto formy zahrádkaření vnímány místními politiky a dalšími aktéry ve městě. Tyto rozdíly byly hodnoceny v následujících šesti klíčových dimenzích, které jsou v závěru tohoto shrnutí doplněny návrhy opatření:

1. **Veřejný přístup k městské zeleni**

   Zahrádkářské osady jsou často kritizované kvůli své uzavřenosti pro veřejnost, zatímco komunitní zahrady nabízí větší otevřenost.

2. **Budování komunity**

   Oba typy zahrad posilují komunitní vazby. Komunitní zahrady jsou často více inkluzivní, ale obecně jsou oblíbené spíše u mladších lidí. Zahrádkářské osady budují pevnější vazby mezi svými dlouhodobými členy, a jsou důležitým místem komunitního života a sociálních vazeb starších obyvatel. V důsledku vyvíjených tlaků se navíc zahrádkářské osady čím dál tím více otevírají i ostatním obyvatelům.

3. **Zásobování potravinami**

   Zahrádkářské osady se tradičně zaměřují na významnou produkci potravin pro osobní potřebu, zatímco produkce komunitních zahrad je často spíše symbolická a založená na společném zážitku.

4. **Ochrana životního prostředí a klimatu**

   Oba typy zahrad přispívají pozitivně, ale zahrádkářské kolonie díky své větší rozloze delší biologické sukcesi mnohem více podporují biodiverzitu a další ekosystémové služby.

5. Prostorová spravedlnost

Komunitní zahrady jsou obecně dostupnější, zatímco zahrádkářské kolonie někdy čelí kritice za exkluzivitu a zneužívání pro jiné účely, než je zahrádkaření. Tyto jevy však souvisí s obecně se zvyšující nejistotou jejich dlouhodobé existence, z nedostupností bydlení a jiných rekreačních možností apod. Výsledný stav lze tedy vnímat jako důsledek dlouhodobého nezájmu místních vlád o aktivnější účast ve správě zahrádkářských osad i v jiných oblastech veřejné politiky.

6. Občanská angažovanost

Komunitní zahrady jsou často integrovány do širších hnutí za městskou udržitelnost, zatímco zahrádkáři mají tendenci distancovat se od otevřeného aktivismu a explicitního environmentalismu. Ve skutečnosti jsou však právě zahrádkářské osady největším rezervoárem tradiční a kulturně vhodné udržitelné praxe ve městech, která se svým opouštěním tzv. „nemoderních" tradic stávají čím dál tím méně udržitelná.

Výzvy a protiklady

Městské zahrady fungují v rámci omezení neoliberálních městských kontextů, které je zároveň marginalizují i využívají. Místní úřady často vnímají zahrádkaření především jako volnočasovou aktivitu, přehlížejí jeho klíčovou roli v potravinové bezpečnosti a environmentální odolnosti. Tento omezený pohled vede k zaujatému přístupu, kdy komunitní zahrady získávají více podpory díky jejich vnímané kompatibilitě s cíli městského rozvoje, zatímco tradiční zahrádkářské kolonie jsou opomíjeny.

Závěr a doporučení pro urbanisty a městské politiky

Městské zahrady jsou nezbytné pro dosažení udržitelných měst. Aby se plně využil jejich potenciál, je zásadní chránit a podporovat jak tradiční zahrádkářské osady, tak novější komunitní zahrady. Podporou spolupráce, zvyšováním zapojení veřejnost a začleňováním těchto zahrad do městských politik mohou města lépe čelit environmentálním výzvám a zlepšit kvalitu městského života, které zejména v centrech velkých měst ohrožuje nastupující klimatická krize. Místní úřady musí uznat různorodé přínosy všech forem městského zahrádkaření, a na jejich základě tvořit odolné a udržitelné městské prostředí. Současná města se na jednu stranu snaží implementovat udržitelné politiky, zároveň však neustále vyvíjejí tlak na poslední zelené plochy s rostlou zelení ve městě. Je nutné v kontextu současných výzev a hrozeb vnímat významnou roli všech typů zahrádkaření v udržování městské biodiverzity, poskytování místních potravin a posilování odolnosti proti environmentálním a ekonomickým výzvám, k nimž v budoucnosti budou patřit i výpadky dodávek potravin. Pro lepší integraci zelených produkčních ploch do soudobého města lze doporučit následující kroky:

1. Integrace zahrádkářských osad do městských politik

Zahrádkářským osadám je v současných strategických, klimatických a územních plánech věnována minimální či žádná pozornost. Je nutné uznat mnohostranné přínosy zahrádkářských osad jejich integrací do městského plánování a politik udržitelnosti. To zahrnuje rovněž uznání jejich role v potravinové bezpečnosti, biodiverzitě a klimatické odolnosti.

2. Zlepšení spolupráce zahrádkářů a veřejnosti

Osadní a komunitní zahrádkáři často stojí v opozici a vzájemně se vůči sobě vymezují. Samosprávy a někteří obyvatelé často stojí na straně komunitních zahrad, které vnímají jako méně uzavřené. Společným pojítkem všech by však měl být zájem prosazovat městskou udržitelnost a ochránit vzácné produkční plochy. Pokud chtějí zahrádkářské osady obhájit své místo v současných rychle rostoucích městech, musí spolu s místními politiky a urbanisty hledat řešení, která přispějí k zachování osad za jejich současného otevírání vůči veřejnosti. Přístup k zahrádkám zvýší jejich podporu veřejností, která tak více ocení odlišné kvality biodiverzity a ekosystémových služeb, které zahrádky nabízí ve srovnání s veřejným parkem. Dále lze doporučit využití postupně se uvolňujících ploch v zahrádkových osadách pro nové, více inkluzivní způsoby využití, např. komunitní zahrady, permakulturní zahrady, lesní (resp. zahradní) školky, dětské kluby, dobrodružná hřiště apod.

3. Podpora školení zahrádkářů

Zahrádkářské osady často bývají očerňovány poukazováním na jejich neekologické praxe, používání chemie apod. To však není zdaleka tak rozšířené, jak se traduje. I v osadách je hlavním zájmem vypěstovat zdravé potraviny. Zároveň však mezi členy bývá málo rozšířené povědomí o roli zahrad v systémové ochraně životního prostředí a v městské udržitelnosti. Z tohoto hlediska poučenější environmentalisté v komunitních zahradách pro změnu často nemají tak velké znalosti o pěstování potravin jako právě zahrádkáři z osad. Začleňováním nových způsobů využití zahrádkářských osad tak může docházet k vzájemnému kontaktu, výměně zkušenosti, dovedností, společným aktivitám a vzájemnému vzdělávání.

4. Jmenování městského koordinátora

Zatímco veřejný park bude vyžadovat značné zatížení veřejného rozpočtu, o zahrádkářskou osad se starají její uživatelé. Je však potřeba zřídit pozici městského koordinátora zaměřeného na správu městských zahrad a zprostředkovávání jejich komunikace s městem. Tato správa by měla být zaměřena na naplňování společně vydefinovaných širších cílů udržitelnosti.

BOKU
Institut für
Entwicklungsforschung

SHRNUTÍ DOSUD NEPUBLIKOVANÉHO ČLÁNKU
SROVNÁVAJÍCÍHO KOMUNITNÍ ZAHRADY
A ZAHRÁDKOVÉ OSADY Z HLEDISKA PŘÍNOSU
PRO MĚSTSKOU UDRŽITELNOST

Tento výzkum byl proveden v rámci projektu www.foodalternatives.com financovaném Rakouským vědeckým fondem (FWF) [ZK-64G].

KONTAKT:

RNDr. Michaela Pixová, Ph.D.
Institute of Development Research
BOKU Peter-Jordan-Straße 76/I
1190, Vienna Austria
michaela.pixova@boku.ac.at
mpixova@hotmail.com
+420 777 145 003

BOKU
Institut für Entwicklungsforschung

Policy Brief

Městská potravinová samospráva bez lokálních potravin: Chybějící vazby mezi českými městy a potravinovými alternativami

Prestižní vědecký časopis *Agriculture and Human Values* v dubnu 2024 zveřejnil výsledky výzkumu, který se zabýval potenciálem pražské a brněnské potravinové samosprávy zvýšit udržitelnost, odolnost a sociální spravedlnost místních potravinových systémů. Základní výzkum české sociální geografky Michaely Pixové a rakouské politoložky Christiny Plank vznikl v rámci projektu zaměřeného na roli hodnotově založené produkce a konzumace potravin (tzv. potravinové alternativy) v korporátním potravinovému režimu (www.foodalternatives.at), který byl realizován na univerzitě BOKU ve Vídni. Tento policy brief se zaměřuje na hlavní zjištění výzkumu aplikovatelná místními samosprávami, která byla doplněna některými užitečnými doporučeními:

Kontext

V rozvinutých zemích dnes mnohá města usilují o transformaci místního potravinového systému s cílem zvýšit svou odolnost vůči výpadkům dodávek potravin a zlepšit přístup obyvatel k finančně dostupným zdravým lokálním a udržitelným potravinám. Zároveň je cílem těchto politik vytvářet alternativu vůči neudržitelnému a volatilnímu globálnímu potravinovému systému, který je postaven převážně na korporátním agropotravinářském průmyslu. Ten neprospívá lidskému zdraví ani životnímu prostředí a zásadně se podílí na prohlubování socioekonomických nerovností a vykořisťování zejména obyvatel globálního Jihu. Dominantní postavení zahraničních obchodních řetězců na trhu s potravinami a zaměření tuzemského zemědělství převážně na produkci primárních komodit navíc v případě Česka vede k velkým finančním ztrátám pro domácí ekonomiku a obyvatele.

Města jako Toronto, Brusel, Milano a mnohá další dnes zavádí progresivní městské potravinové politiky, které na zvyšování lokální produkce a konzumace potravin nahlíží z hlediska mnoha jeho dimenzí, souvislostí, úrovní a dopadů. Tato města usilují o vytváření udržitelných potravinových systémů, které jsou inkluzivní, odolné, bezpečné a pestré, a snaží se zajistit, aby zdravé jídlo bylo finančně dostupné všem, a usilují též o snižování potravinového odpadu. Transformaci místních potravinových systémů chápou také jako nutnou součást ochrany biodiverzity, lokálně i globálně, a též jako nástroj mitigace změny klimatu a adaptace na její dopady. Města zavádějící progresivní potravinové politiky rovněž navzájem spolupracují a připojují se k různým translokálním sítím a dohodám, jako jsou např. mezinárodní dohoda Milan Urban Food Policy Act, či program ICLEI.[1] Zásadní je též zapojení různých místních aktérů, včetně zástupkyň*ců potravinového hnutí, tj. lokálních a regionálních pěstitelů, či neziskových organizací a občanské společnosti prosazujících a podílejících se na transformaci lokálního potravinového systému.

Zavádění potravinové politiky v českých městech

Potravinová politika a potravinová samospráva úzce souvisí se strategickými dokumenty a klimatickými plány měst. Zapadá také do plnění cílů udržitelného rozvoje (SDGs[2]) v rámci Místní

[1] https://iclei.org/cityfood_network/

[2] https://sdgs.un.org/goals

agendy 21[3] a Agendy 2030, a do praxe měst sdružených např. v Národní síti zdravých měst ČR.[4] Spočívá především v aktivním zapojení samospráv do řešení otázky přístupu obyvatel ke zdravým, nutričně bohatým a čerstvým potravinám pocházejícím z lokální produkce, ať už zemědělské či zahrádkářské. Toto zapojení spočívá v podpoře produkce, odbytu a spotřeby místně vyprodukovaných potravin, ale také místního využití potravinového odpadu. Mezi důležité nástroje patří veřejné zakázky, vzdělávání, propojování zemědělkyň*ců a spotřebitelek*ů, či pomoc zranitelným a nízkopříjmovým skupinám, ale také propojení místní potravinové produkce s územním plánováním a místními regulativy. Potravinová samospráva pak nutně vyžaduje meziresortní koordinaci a úzkou spolupráci s aktérkami*y relevantními pro transformaci místního potravinového systému, zejména tzv. potravinovým hnutím či podniky, které např. provozují alternativní potravinové sítě, tedy sítě pro distribuci potravin prostřednictvím krátkých dodavatelských řetězců. K těm patří např. farmářské trhy, farmářské prodejny a eshopy, bedýnková schémata, komunitou podporované zemědělství[5] či komunitní zahrady. Opomíjeny by neměly být ani zahrádkářské osady a obecněji samozásobitelství, které jsou v Česku mnohem rozšířenější než trendy přicházející ze zahraničí.

Praha a Brno

V Praze a Brně jsou městské potravinové politiky relativně novým fenoménem. Ve výše zmíněné publikaci byl potenciál městské potravinové samosprávy zkoumán na základě těchto oblastí:

- srovnáním potravinových politik uvedených v strategických, klimatických a adaptačních plánech a koncepcích měst Prahy a Brna s progresivními městskými potravinovými politikami v západní Evropě a Severní Americe
- posouzením systémového přístupu samospráv k potravinovým systémům
- zhodnocením míry zapojení relevantních aktérů z řad místních pěstitelů a občanské společnosti prosazující transformaci lokálních potravinových systémů do potravinové samosprávy
- analýzy skutečného naplňování agendy vytyčené v potravinových politikách

Výsledky:

Městské potravinové politiky v Praze a Brně do značné míry reagují především na probíhající klimatickou krizi a úbytek biodiverzity, nebo na vzrůstající oblibu čerstvých lokálních potravin prodávaných např. na farmářských trzích. Výzkum potenciálu těchto politik přispět k transformaci lokálního potravinového systému směrem k větší produkci a konzumaci lokálních ekologických potravin, včetně zajištění jejich dostupnosti také pro nízkopříjmové a zranitelné skupiny obyvatel, došel na základě výše uvedených zkoumaných oblastí k následujícím závěrům:

Cirkularita a komunitní zahrady

Ve srovnání s progresivními potravinovými politikami ve městech globálního Severu se městské potravinové politiky v Praze a Brně převážně soustředí na environmentální cíle a mnohem méně se věnují socioekonomickým, zdravotním, či geopolitickým souvislostem.

Environmentální cíle jsou navíc spojovány jen s některými aspekty potravinového systému a jen některými vybranými aktérskými skupinami, zatímco jiné jsou opomíjeny.

Velký důraz je kladen na cirkulární ekonomiku.[6] Podporováno je zejména lepší nakládání

[3] https://www.mzp.cz/cz/mistni_agenda_21
[4] https://www.zdravamesta.cz/
[5] https://kpzinfo.cz/
[6] https://incien.org/

s potravinovým odpadem, např. využitím pro výrobu bioplynu či zkompostováním. Objevuje se též myšlenka redistribuce nesnězených porcí z pohostinství mezi zranitelné a nízkopříjmové skupiny obyvatel.[7]

Z hlediska produkce lokálních potravin se městské politiky výrazně soustředí především na komunitní zahrady a městské farmy. Zejména komunitní zahrady jsou aktuálně nejvíce podporovaným trendem v oblasti městského zemědělství.[8] Podobně jako v zahraničí je na komunitní zahrady pohlíženo jako na nástroj ke zlepšování image „zeleného města" lákavého pro investice. Z hlediska vytváření odolných lokálních potravinových systémů nicméně komunitní zahrady zejména v českém kontextu poskytují jen minimální množství místně vypěstovaných potravin. Jde spíše o projekty sloužící k budování místních komunit a společenského života. České samosprávy jsou vůči komunitním zahradám otevřené kvůli jejich mobilitě a dočasnosti nájemních smluv, které umožňují komunitní zahrady využívat jen dočasně v prázdných městských prostorách dle potřeb developmentu a zároveň tak s pomocí jejich přítomnosti zvyšovat hodnotu okolních nemovitostí (tzv. „zelenou gentrifikaci" – vedoucí v dané lokalitě k zvyšující se nedostupnosti bydlení). Tato dočasnost je však v rozporu s udržitelností, neboť časté přesuny zvyšují uhlíkovou stopu zahrádkářské infrastruktury, neumožňují biologickou sukcesi a příliš nepřispívají k zvyšování odolnosti města z hlediska zajištění lokálních potravin, adaptace na klimatickou krizi, či obnovy ekosystémových služeb. Výjimku představují některé tzv. produkční komunitní zahrady, jako je Kuchyňka, MetroPole, KomPot, či Pastvina, z nichž některé jsou soukromé, mají stálejší charakter a soustředí se primárně na zajišťování většího objemu potravin. Do této skupiny lze zařadit i KZ Metrofarm, která má ovšem v budoucnu ustoupit projektu revitalizace na Císařském ostrově.

Dostupné lokální potraviny

Zatímco v případě Brna nebyly podobné kroky zaznamenány, v Praze došlo z hlediska podpory městského zemědělství k významnému kroku v roce 2021, kdy bylo 398 hektarů městem vlastněné zemědělské půdy převedeno z konvenčního zemědělství na zemědělství ekologické. Tento krok byl primárně motivován cílem zvýšit na těchto polích biodiverzitu.

Pro účely zajištění konkurenceschopnosti a životaschopnosti zemědělských projektů působících na městských polích na území Prahy však při pražském magistrátu nebyla kromě drobných grantových schémat vytvořena žádná další podpůrná opatření, z nichž mnohé jsou přitom uvedeny právě v Cirkulární koncepci 2030. Dosud nebyla vytvořena koordinační pozice v oblasti potravin, či zajištěny jiné návazné programy a strategie. Tyto jsou přitom důležité zejména v situaci, kdy ekologické zemědělství není na území Prahy oprávněno k čerpání dotací ze Společné zemědělské politiky EU, (subjekt, který v roce 2021 propachtoval ¾ městem vlastněných zemědělských ploch, proto nikdy zemědělskou činnost nezahájil a aktuálně probíhá hledání nových pachtýřů). Zkoumanými samosprávami dosud nebylo zajištěno, aby lokální a regionální potraviny byly upřednostňovány ve veřejných zakázkách (zejména k využití pro školní jídelny).

V Praze navíc mají být některá ekologicky obhospodařovaná pole v budoucnu zastavěna. Tento kontraproduktivní postup plýtvá úsilím zemědělců investovaným do obnovy ekosystémových služeb obdělavatelné půdy, kterou nelze považovat za obnovitelný zdroj.

[7] https://zachranjidlo.cz/

[8] https://kokoza.cz/wp-content/uploads/2021/09/KOKOZA_Metodika_zakladani.pdf

Po počátečním boomů farmářských trhů nyní v Praze schází stabilní podmínky pro autentické farmářské trhy (sdružené pod Asociací farmářských tržišť ČR[9]), které by dlouhodobě a stabilně působily jako odbytiště pro městské a regionální zemědělství. Farmářským trhům na Náplavce např. na podzim 2023 hrozilo nahrazení vánočními trhy, což vypovídá o nezájmu samospráv o ekonomickou udržitelnost lokálního ekologického zemědělství.

Cílené podpory se nedostává ani fungujícím potravinovým iniciativám sdruženým pod Asociací místních potravinových iniciativ (AMPI),[10] která se o transformaci lokálních potravinových systémů zasazuje a provozuje a podporuje alternativní potravinové sítě, jako je např. komunitou podporované zemědělství, či Farmářskou školu zaměřenou na ekologické zemědělství. Dalším příkladem je pražské potravinové družstvo Obživa,[11] které na území Prahy obtížně hledá finančně dostupný prostor pro svoz a distribuci potravin od místních farmářů. Tyto iniciativy tedy naráží na nedostatek finančně dostupného prostoru pro svou činnost, nebo na grantové výzvy, které nedostatečně reagují na jejich potřeby.

Ve zkoumaných městech dostupné lokální potraviny nejsou součástí městské sociální politiky. Zranitelné skupiny obyvatel musí spoléhat na potravinové banky, které jim zajišťují přístup především k vysoce zpracovaným potravinám pocházejícím z obchodních řetězců a v převážné většině z konvenčního zemědělství.

Zahrádkářské osady

Minimální pozornost je v potravinových politikách i samosprávě věnována zahrádkářským osadám. Ty jsou přitom v Praze a Brně tradiční, rozsáhlé, a mají nezanedbatelný podílí na produkci místních potravin a zvyšování odolnosti města a jeho obyvatel vůči budoucím krizím. Nadále existuje obrovský zájem obyvatel o získání pozemku v zahrádkářských osadách, který aktuálně nelze uspokojit. Samosprávy mají dle zahrádkářského zákona 221/2021 Sb. povinnost podporovat zahrádkářskou činnost, zástupkyně*ci samospráv i některé jiné neziskové organizace se však k osadám staví kriticky. Upozorňují na postupné opouštění původního účelu, vznik nelegálních staveb či proměnu v ghetta.

Zahrádkářské osady se nicméně v převážné většině nachází na městských pozemcích a jejich stav je tedy do určité míry i výsledkem rezignace samospráv na jejich začlenění do městských strategií a plánů. V Praze generel zahrádkářských osad,[12] jehož aktualizace byla požadována již v pražském strategickém plánu z roku 2016 a následně pak znovu v Cirkulární koncepci 2030 vydané roku 2022, navrhuje vytvoření pozice pro koordinaci zahrádkářských osad a jejich zařazení do celkové koncepce zelené infrastruktury města. K zřízení této pozice dosud nedošlo. Některé zahrádkářské osady byly „zachovány" zařazením do připravovaného Metropolitního plánu, těm zbylým však nadále hrozí zánik. Jsou to právě zahrádkářské osady s nejistými a krátkodobými smlouvami, v nichž dochází k pustnutí, opouštění zahrádkářské činnosti, či nelegálním stavbám. V Brně má být pro změnu jen menší část rušených zahrádkářských osad ve vnitřním města nahrazena osadami na periferii města, kde budou mnohem hůře přístupné.

[9] https://www.aftcr.cz/
[10] https://www.asociaceampi.cz/
[11] https://obziva.cz/

[12] https://adaptacepraha.cz/wp-content/uploads/2020/03/TEXT_Aktualizace_generelu-zahradkovych-osad.pdf

Metrofarm je produkční komunitní zahrada, která vznikla na půdě vlastněné hlavním městem Prahou. Projekt má přispívat k ochraně biodiverzity a probíhají zde i vzdělávací akce a exkurze pro školy. Jeho provoz však do značné míry závisí na dobrovolnické práci a postrádá propracovanou a stabilní institucionální podporu. V budoucnosti má být navíc celá zahrada zrušena kvůli plánované revitalizaci oblasti.

Farma Zygón v pražských Kunraticích stojí na práci jediného zemědělce, který na více než 7 hektarech zemědělské půdy vlastněné městem usiluje o ekologické zemědělství. Pro své produkty nemá stabilní odbyt a půda má být v budoucnosti zastavěna.

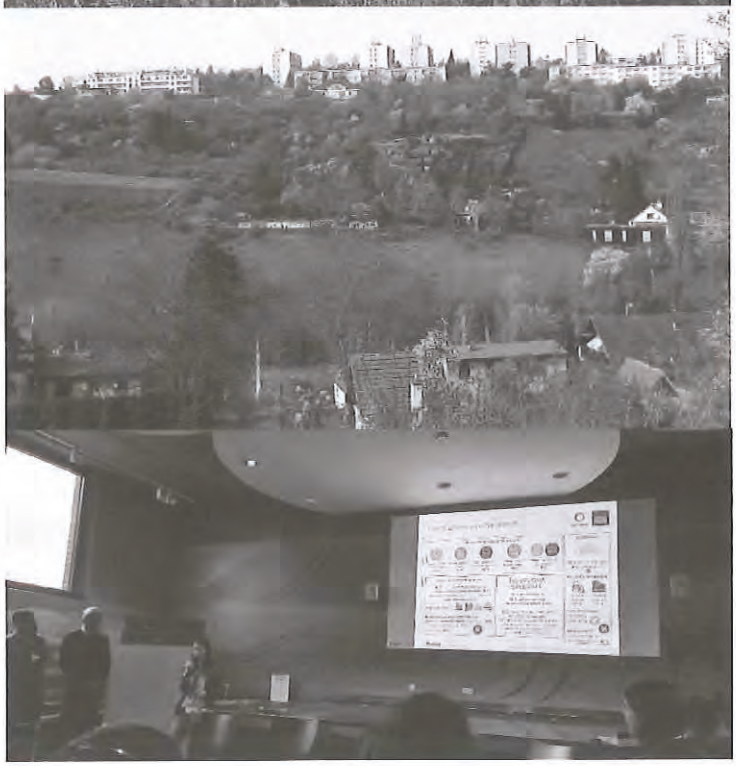

Zahrádkářské osady jsou důležitou součástí modrozelené infrastruktury města, které pomáhají město ochlazovat a dělají jej obyvatelnějším. Jsou důležité z hlediska ochrany biodiverzity, ale také jako zdroj místních potravin, které zlepšují zdraví a výživu obyvatel. Samosprávy by však měly ve vztahu k nim zaujmout angažovanější přístup a integrovat jejich roli a činnost do svých klimatických plánů a strategických cílů.

Sympozium Živé zemědělství je každoroční konference organizovaná Asociací místních potravinových iniciativ (AMPI) za účelem představení dobré praxe v zemědělství a potravinových iniciativách, kde zároveň dochází k propojení místních producentek*ů s místními spotřebiteli. Na fotce je zachyceno představení projektu „Živý kraj" na Tišnovsku.

Závěr a doporučení pro samosprávy

Výsledky výzkumu ukázaly, že městské samosprávy při přípravě a realizaci potravinových politik převážně spolupracují s organizacemi, které splňují představu inovativních a kreativních neziskových a dobrovolnických projektů, které přispívají k utváření představy o „zeleném městě" lákavém pro investice (v němž dochází k zvyšování cen místních nemovitostí), nebo jsou využitelné korporacemi v rámci společenské odpovědnosti firem.

Transformace místního potravinového systému směrem k větší udržitelnosti, sociální spravedlnosti a odolnosti však nelze dosáhnout bez systémového a participativního přístupu, který se soustředí také na socioekonomické aspekty transformace lokálního potravinového systému a zajišťování lokálních potravin. Takový přístup však vyžaduje také zapojení dosud marginalizovaných aktérských skupin a mnohem výraznější a aktivnější roli samosprávy.

Na základě výsledků výzkumu lze pro zvýšení dostupnosti zdravých lokálních potravin samosprávám doporučit následující kroky:

- Je potřeba lépe porozumět a reflektovat roli a postavení potravinových alternativ v rámci korporátního potravinového režimu a pokračující urbanizace. Lokální potravinové alternativy bez cílené podpory nemohou v kontextu globálního trhu konkurovat agropotravinářskému průmyslu, a jen obtížně nachází odbyt v obchodních řetězcích. Kvůli tlakům městského rozvoje obtížně získávají přístup k finančně dostupným pozemkům a nemovitostem.
- Samosprávy musí kriticky reflektovat účinnost svých politik v kontextu současných tlaků na minimalizaci veřejné správy a převádění zodpovědnosti za plnění těchto politik na soukromou iniciativu. V daném kontextu mohou být dobře míněné politiky bez významnějšího zapojení a podpory samosprávy neúčinné nebo dokonce kontraproduktivní.
- Dostupnost ekologických lokálních potravin je potřeba zvyšovat cílenou a systémovou podporou ekologického městského a regionálního zemědělství a za tímto účelem vytvořit koordinační pozici. Součástí této činnosti by měla být také koordinace zahrádkářských osad a jejich integrace do příslušných městských politik za současného zajištění inkluzivního zohlednění specifických potřeb a obav uživatelek*ů zahrádkářských osad.
- Na základě úzké spolupráce se zástupkyněmi*ci místních potravinových iniciativ, farem, farmářských trhů či samozásobitelství zavádět politiky, programy, strategie a nástroje umožňující prioritizovat lokální ekologické potraviny prostřednictvím veřejných zakázek a jejich odbytem do např. školních jídelen (viz program Skutečně zdravá škola[13]), cílenými granty, či poskytováním finančně dostupných prostor a stabilních a předvídatelných podmínek pro jejich činnost.
- Samospráva v Brně se může inspirovat prvními kroky, které byly směrem k ekologickému zemědělství učiněny v Praze. Dále lze doporučit lepší spolupráci s organizací Hnutí DUHA, která v nedalekém regionu Tišnovska usiluje o vytvoření bioregionu[14] založeného na vyšším zastoupení ekologického zemědělství a rozvoji krátkých dodavatelských řetězců.
- Dostupnost lokálních ekologických potravin by se měla stát součástí městské sociální politiky tak, aby zranitelné a nízkopříjmové skupiny včetně např. seniorek*ů či samoživitelek*ů nebyly odkázány pouze na potravinovou pomoc potravinových bank, v nichž převažují vysoce zpracované a nutričně

[13] https://www.skutecnezdravaskola.cz/
[14] https://zivy-region.cz

chudé potraviny pocházející z obchodních řetězců. Přístup těchto skupin k zdravým lokálním potravinám s dostatečnou výživovou hodnotou lze zlepšit napojením charit na městské zemědělství a podporou zakládání zahrádek pro tyto skupiny, cílenou podporou sociálního zemědělství, vytvořením potravinové rady (viz např. potravinová rada ve Vídni[15]), či grantovými schématy pro místní potravinové iniciativy a iniciativy pro sdílení potravin atd.

- Podporovat samozásobitelství nejen v komunitních zahradách, ale také v zahrádkářských osadách, které jsou dosud vnímány spíše jako samozřejmost a přežitek. Jde přitom o cenné kulturní dědictví, které významnou měrou přispívá k udržitelnosti a odolnosti místních potravinových systémů, včetně potravinové soběstačnosti obyvatel, a k celkovému zlepšení jejich kvality života a výživy.
- Ke správě zahrádkářských osad na městských pozemcích je potřeba zaujmout angažovanější přístup a integrovat jejich roli a činnost do klimatických a strategických cílů příslušných měst, včetně úsilí o zvýšení produkce lokálních potravin a potravinové soběstačnosti.
- Členství v zahrádkářských osadách by mělo být podmíněno dodržováním pravidel, která by měla být navržena ve spolupráci se zástupkyněmi*ci zahrádkářských osad, zároveň by však měla přispívat k naplňování strategických cílů a klimatických plánů města.
- Stávající zahrádkářské osady, stejně jako městem vlastněná obdělavatelná půda, by měly být přeměněny na nezastavitelná území chráněná před další urbanizací. V zanikajících osadách by měla být obnovena zahrádkářská činnost zajištěním stabilních smluv a jasně vytyčených pravidel, podmiňujících mj. členství v osadě pěstitelskou činností.
- Důležitost a smysl podpory lokální potravinové produkce z hlediska udržitelnosti, odolnosti a sociální spravedlnosti lépe komunikovat směrem k veřejnosti a zvýšit tak její povědomí o hlavních problémech současného globálního potravinového systému. Zvyšování povědomí o potravinách a potravinových systémech by se mělo stát součástí vzdělávání na všech úrovních českého školství a dále k tomuto účelu lépe využívat a podporovat existující centra ekologické výchovy jako je např. Toulcův Dvůr v Praze, či pobočky Lipky a Rezekvítku v Brně, nebo lepší spoluprací s asociací AMPI a programem Skutečně zdravá škola.

Publikovaná vědecká studie je volně dostupná zde:

Pixová, M., & Plank, C. (2024). Urban food governance without local food: missing links between Czech post-socialist cities and urban food alternatives. *Agriculture and Human Values*, 1-17. https://doi.org/10.1007/s10460-024-10567-2

Další užitečné zdroje:

Duží, Barbora, Naďa Johanisová, and Jan Vávra. eds. 2021. *Zahrádkářské osady anebo proč neztrácet půdu pod nohama.* Ostrava: Ústav geoniky AV ČR.

Morgan, Kevin. 2015. Nourishing the city: the rise of the urban food question in the Global North. Urban Studies 52(8): 1379–1394. https://doi.org/10.1177/0042098014534902

Sonnino, Roberta. 2019. The cultural dynamics of urban food governance. *City Culture and Society* 16: 12–17. https://doi.org/10.1016/j.ccs.2017.11.001

[15] https://ernaehrungsrat-wien.at/

BOKU
Institut für Entwicklungsforschung

Policy Brief

Další informace o našem projektu najdete zde:
https://foodalternatives.at/
https://twitter.com/foa_a

FoA FOODALTERNATIVES.AT | Exploring values-based modes of production and consumption in the corporate food regime

Tento výzkum byl financován Rakouským vědeckým fondem (FWF) [ZK-64G]. Otevřený přístup článku byl financován Univerzitou přírodních zdrojů a věd o životě ve Vídni (BOKU).

FWF Der Wissenschaftsfonds.

KONTAKT:

RNDr. Michaela Pixová, Ph.D.

Institute of Development Research, BOKU
Peter-Jordan-Straße 76/I
1190, Vienna
Austria
michaela.pixova@boku.ac.at
mpixova@hotmail.com
+420 777 145 003

Taylor & Francis

Journal of Apicultural Research

ISSN: (Print) (Online) Journal homepage: https://www.tandfonline.com/loi/tjar20

Moderate use of pesticides in allotment gardens as indicated by their residues in larval food provisions of *Osmia* solitary bees

Martin Šlachta, Tomáš Erban, Alena Votavová, Daniela Tomešová, Marta Václavíková, Taťána Halešová, Elena Shcherbachenko, Tomáš Bešta, Magda Edwards-Jonášová, Renata Včeláková, Vladana Procházková & Pavel Cudlín

To cite this article: Martin Šlachta, Tomáš Erban, Alena Votavová, Daniela Tomešová, Marta Václavíková, Taťána Halešová, Elena Shcherbachenko, Tomáš Bešta, Magda Edwards-Jonášová, Renata Včeláková, Vladana Procházková & Pavel Cudlín (11 Dec 2023): Moderate use of pesticides in allotment gardens as indicated by their residues in larval food provisions of *Osmia* solitary bees, Journal of Apicultural Research, DOI: 10.1080/00218839.2023.2285143

To link to this article: https://doi.org/10.1080/00218839.2023.2285143

View supplementary material

Published online: 11 Dec 2023.

Submit your article to this journal

View related articles

View Crossmark data

Full Terms & Conditions of access and use can be found at
https://www.tandfonline.com/action/journalInformation?journalCode=tjar20

JOURNAL OF APICULTURAL RESEARCH
https://doi.org/10.1080/00218839.2023.2285143

ORIGINAL RESEARCH ARTICLE

Moderate use of pesticides in allotment gardens as indicated by their residues in larval food provisions of *Osmia* solitary bees

Martin Šlachta[a], Tomáš Erban[b], Alena Votavová[c], Daniela Tomešová[d], Marta Václavíková[d], Taťána Halešová[d], Elena Shcherbachenko[b,e], Tomáš Bešta[f], Magda Edwards-Jonášová[a], Renata Včeláková[a], Vladana Procházková[a] and Pavel Cudlín[a]

[a]Department of Ecosystem Functional Analysis of the Landscape, Global Change Research Institute of the Czech Academy of Sciences, České Budějovice, Czechia; [b]Biologically Active Substances in Crop Protection, Crop Research Institute, Praha 6 – Ruzyně, Czechia; [c]Department of Genetic Resources, Agricultural Research, Ltd, Troubsko, Czechia; [d]ALS Limited, ALS Czech Republic, Praha 9 – Vysočany, Czechia; [e]Institute for Environmental Studies, Faculty of Science, Charles University, Prague 2, Czechia; [f]Department of Aquatic Microbial Ecology, Institute of Hydrobiology of the Czech Academy of Sciences, České Budějovice, Czechia

ABSTRACT

Exposure to pesticides may jeopardize pollinators, but it has rarely been examined in urban landscapes. We used larval food provisions (mix of pollen and nectar) of mason bees (*Osmia* spp.) nested in artificial shelters as matrices to investigate the rate of pesticide pollution in twelve allotment sites in Prague and Brno cities. Seven commercial croplands (fruit orchards, oilseed rape fields) were selected for comparison. In total, 79 samples of larval provisions were analysed using a validated UPLC–MS/MS method for the presence of 262 pesticides and/or important metabolites. Fifty-six pesticide residues were detected in the allotments and 74 in cropland sites. Fifty pesticide compounds were common to both landscapes. Fewer residues were found in the allotments (14.3 ± 0.9, mean ± SE) than in croplands (21.5 ± 1.1, mean ± SE; df = 17.4; $t = -2.9$; $p < 0.01$), and they were present at low levels up to 16 ppb. In cropland sites, ten residues occurred at high individual concentrations (mean per site > 10 ppb). The highest levels were observed for the fungicide pyrimethanil (mean = 1,989 ppb, maximum = 3,983 ppb) and among insecticides for thiacloprid (mean = 136 ppb, maximum = 170 ppb). The results supported the presumption of a lower risk of pesticide exposure in urban gardens than in croplands. Given the limited knowledge on the sublethal effects of pesticides and especially pesticide mixtures on solitary bee development, the regulation or control of pesticide use in allotment gardens is recommended.

ARTICLE HISTORY
Received 8 November 2022
Accepted 18 June 2023

KEYWORDS
urban agriculture; urban gardening; urban green space; wind drift; neonicotinoids; community garden; imidacloprid; acetamiprid

Introduction

In recent decades, increased global attention has been given to protecting the health of honey bees, but it is important to also consider other pollinators, such as wild bees, to maintain the diversity and pollination service of crops and wild plants (Garibaldi et al., 2013; Klein et al., 2007; Pardo & Borges, 2020; Potts et al., 2016). Wild bees, e.g., bumble bees and solitary bees, comprise approximately 20,000 described species worldwide (Ascher & Pickering, 2022) and nearly 2,000 species in Europe (Nieto et al., 2014). The decline of wild bees has been observed in developed countries (Biesmeijer et al., 2006; Carvalheiro et al., 2013; Ollerton et al., 2014; Powney et al., 2019) due to the combined effect of factors such as climate change, pathogens, land use change and use of pesticides (main group: plant protection products) (Goulson et al., 2015; Kovács-Hostyánszki et al., 2017; Sánchez-Bayo & Wyckhuys, 2019). Until recently, research has focused primarily on the lethal and sublethal effects of pesticides on honey bees, so data on toxicity in wild bees are scarce (Sgolastra et al., 2019; Tosi et al., 2022; Wood & Goulson, 2017). However, some studies report negative effects of chronic exposure to pesticides on individual, colony and population vitality in wild bees (Alkassab & Kirchner, 2017; Woodcock et al., 2016; Wood & Goulson, 2017). Bees are also indirectly threatened by herbicides, the use of which reduces the diversity of bee food sources in the landscape by eliminating weeds in arable fields and urban green space (Potts et al., 2016).

Bees can encounter pesticide residues (i.e., active substances and their metabolites) through direct contact with sprayed plants and other surfaces or with food, the latter mainly through two exposure routes. One route is when bees collect nectar and pollen from plants, and the other is from the food

CONTACT Martin Šlachta martin.slachta@seznam.cz
Supplemental data for this article can be accessed online at https://doi.org/10.1080/00218839.2023.2285143.
© 2023 International Bee Research Association

sources supplied in nests (Kopit & Pitts-Singer, 2018; Sponsler & Johnson, 2017). Bees also come into contact with pesticides by feeding on wild plants near crops (Botías et al., 2015; Long & Krupke, 2016; Main et al., 2021; Ward et al., 2022; Zioga et al., 2023). Other possible routes of exposure, such as contact with contaminated soil used for nest building or water with pesticides leached from the soil, have been little explored (Anderson & Harmon-Threatt, 2019; Fortuin et al., 2021; Kopit & Pitts-Singer, 2018; Rondeau et al., 2022; Sgolastra et al., 2019).

Urban greenery provides pollinators with diverse nesting and food resources, supporting diverse bee communities (Brant et al., 2022; Hall et al., 2017; Prendergast et al., 2022; Wenzel et al., 2020), whose pollination service is essential for urban agriculture (Langellotto et al., 2018; Lowenstein et al., 2015). Domestic gardens and allotment gardens (i.e., urban areas for growing food and ornamental plants, also known as community gardens) are important land uses for urban pollinator communities (Baldock et al., 2019, 2020; Lanner et al., 2020; Levé et al., 2019; Normandin et al., 2017; Osborne et al., 2008; Samnegård et al., 2011; Santos et al., 2022). Increased garden management, including pesticide use, can reduce bee diversity (Matteson & Langellotto, 2010; Muratet & Fontaine, 2015; Smith et al., 2006). The use of neonicotinoid pesticides on urban lawns has been shown to negatively affect bumble bee colonies (Larson et al., 2013). Pesticide residues are present in urban soil, dust, air and waterways of cities around the world (Md Meftaul et al., 2020) and have been found in ornamental plants sold to the public (Halsch et al., 2022; Lentola et al., 2017). Pesticide exposure in urban landscapes has been investigated in honey bee matrices (e.g., Démares et al., 2022; Jovetić et al., 2018; Kavanagh et al., 2021; Lambert et al., 2013; Sadowska et al., 2019) but rarely in wild bees (Benner et al., 2023; Botías et al., 2017; David et al., 2016; Nicholls et al., 2018; Siviter et al., 2023; Šlachta et al., 2020). A lower risk of pesticide exposure in urban landscapes than in rural landscapes has been reported in bumble bees (Benner et al., 2023; Botías et al., 2017; David et al., 2016) and in solitary, mason bees (Šlachta et al., 2020).

Gardening is perceived by Czech hobby gardeners as a recreational activity and an opportunity to enjoy fresh agricultural products (Jehlička & Smith, 2012). The use of pesticides is allowed in Czech gardens without any regulation; therefore, it is worth investigating pollinator exposure to pesticides in these habitats. To date, only one study in Texas (United States) has investigated bee exposure to pesticides in allotment gardens, but pesticide use has been banned there (Siviter et al., 2023). The aim of this study was to assess the risk of pesticide exposure in allotment gardens in the two largest cities in Czechia, Prague and Brno, and to compare it with the risk in conventionally managed croplands. We used the larval food provisions of mason bees as matrices for screening of 262 pesticide substances using a validated UPLC–MS/MS method. Bees were housed in artificial shelters inoculated with overwintering adults before the experiment. Based on previous research, it was possible to expect lower contamination of bee matrices with pesticides in urban gardens than in croplands, but pesticide-treated allotment gardens have never been studied before.

Materials and methods

Study sites

The study was performed at 19 experimental sites in Czechia (Figure 1; Table S1). Two landscape categories of sites were distinguished: the allotment gardens in Prague (9 sites) and Brno (3 sites) and the cropland sites—commercial fruit orchards or oilseed rape (*Brassica napus*; OSR) fields (7 sites). The population of Prague is 1.3 million inhabitants and that of Brno is 380,000 inhabitants. The garden sites were located at least 1,600 m apart from each other and on average 1,200 m apart from intensively managed crops (range: 400–2,300 m). Allotment gardens consisted of a number of small (300 m^2) parcels rented by different users. The size of the areas of allotment gardens was approximately 1.5 to 20 ha. Gardens were generally planted with fruit trees, including apple trees. The cropland sites were fruit orchards (C1, C2) or OSR fields (C3, C4, C5) located in rural areas and also included some arable fields and fruit orchards at the outskirts but still within the cadastral boundaries of Prague (i.e., PO site) and Brno (i.e., BO site). Site C5 was 12 km from the nearest examined Brno site (BO site). Some crop producers provided us with a schedule of pesticide treatments in their orchards or OSR fields. This information was not gathered in garden sites.

Experimental bees

We used two experimental bee species, the horned mason bee, *Osmia cornuta* (Latreille, 1805), at 17 of 19 sites, and the red mason bee, *Osmia bicornis* (Linné, 1758) syn. *O. rufa*, at two OSR sites C4-C5 (Table S1). Both species are cavity-nesting species common in central Europe that readily settle in artificial shelters (Splitt et al., 2022). Although they are food generalists, they differ in their pollen preferences. Red mason bees often collect pollen from oak and buttercup (e.g., Šlachta et al., 2020), while horned mason bees prefer pollen from *Rosaceae* (including fruit trees) and willow (e.g., Kratschmer et al., 2020). Both species also collect pollen of

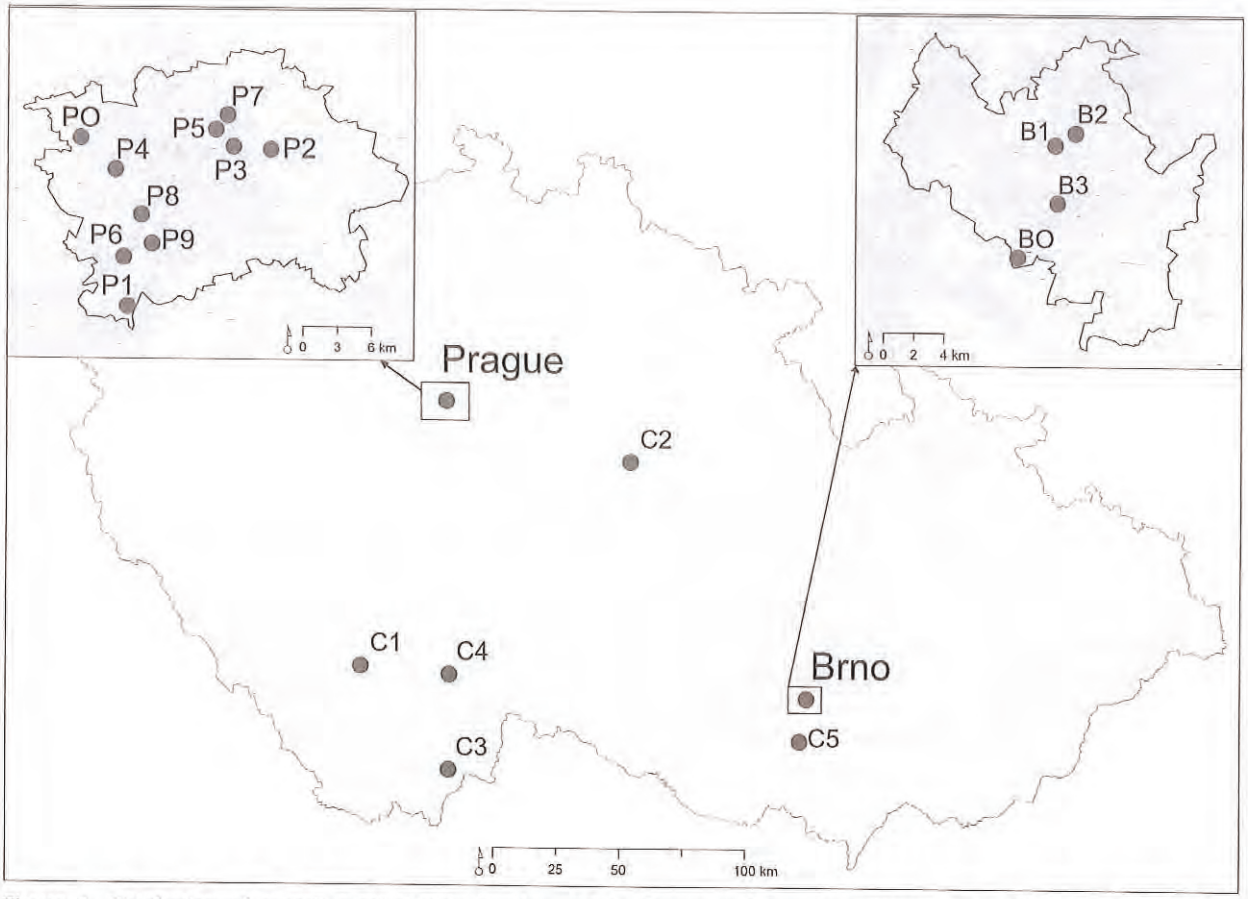

Figure 1. Distribution of experimental sites in Czechia and in Prague and Brno cities (Base map: ČÚZK (Czech Office for Surveying, Mapping and Cadastre) (2023)).

Brassicaceae, including OSR (e.g., Haider et al., 2014), and they collect nectar from diverse floral sources (Raw, 1974). They mix nectar with pollen into a pollen loaf, which serves as food for a brood, referred to as larval (food) provision. The preference for fruit tree pollen was the reason why we used the horned mason bee in most of experimental sites. Apple trees are frequently treated by pesticides in commercial orchards, and they are common in private gardens. In most of the samples from cropland sites, the botanical composition was surveyed following the methodology referenced by Šlachta et al. (2020). Expected results on pollen preferences were obtained—oak pollen dominated in the nets of red mason bees, and the pollen of *Rosaceae* and *Brassicaceae* prevailed in the nests of horned mason bees (unpublished data).

Experimental design

Nesting shelters for mason bees were installed in experimental sites from mid- until the end of April 2021. Mason bee cocoons, which were previously stored at 0–5 °C, were placed inside the shelters at approximately 100 per site and left to emerge in open boxes. The cocoons originated partly from our own breeding (both species) and partly from commercial producers in Poland (BioDar Dorota Flaga; red mason bee) and Germany (WAB-Mauerbienenzucht, horned mason bee). We used the same shelters as in our earlier study (Šlachta et al., 2020), i.e., wooden boxes placed on stakes approximately 1 m above the ground containing blocks of wooden notched boards piled on top of each other and forming successive holes (Šlachta et al., 2022). One hole was occupied by one female and contained one nest, which consisted of a series of brood cells separated by loam partitions and filled with larval food provisions. The nesting activity of bees started at the end of April. Larval provisions were collected from nests from May 10 to May 19. Apple, sour cherry and OSR were in bloom at the time of nest building. Samples consisted of provisions collected from several brood cells inside one nest. Most recent cells from unfinished (unsealed) nests were preferentially sampled. In the laboratory, every pollen sample was manually homogenized using tweezers and placed into a freezer (−80 °C) until further processing.

Pesticide residue quantification

Seventy-nine samples of larval provisions (39 from garden and 40 from cropland sites) were analysed

for pesticide content. In total, 262 pesticides and/or metabolites (all referred to as pesticide residues) were screened in the pollen samples (Table S2). Pesticide analysis was performed as described by Šlachta et al. (2020). The UPLC–MS/MS system was controlled using MassLynx software (v. 4.1; Waters), and the data were evaluated using TargetLynx software (v. 4.1; Waters) and additional Excel data processing. Method validation was performed on blank pollen samples, which were spiked with a mixture of the target pesticides at two different levels (1 and 10 μg/kg) in five replicates. Data obtained by analyses of spikes were used for calculating basic validation parameters: limit of detection (LOD), limit of quantification (LOQ), method linearity, repeatability (below 16% for all analytes), recovery (75–116%), and final uncertainty (up to 23% of expanded uncertainty). The LODs of individual substances were in the range of 0.01–3.32 μg/kg (ppb) (complete list is given in Table S2). The LOQ was 10 μg/kg (10 ppb) for all the analysed substances.

Statistical analysis

The mean concentration per site was calculated only for the residues recorded at concentrations ≥ LOQ in a particular site. Records with concentrations below the LOQ were assumed to be zero in the calculation of the means, and all records (including those with zero concentrations) were used for the calculation of the means (Table S3). Pesticide composition was analysed by multivariate methods in the program Canoco 5 (ter Braak & Šmilauer, 2012). We used the presence– absence data (1 and 0) of the given pesticide in the sample. Detrended correspondence analysis (DCA) was performed, which is an unconstrained ordination used to calculate and display correspondence between samples in the same ordination space. The unconstrained ordination axes correspond to the directions of the greatest variability within the dataset.

Differences between landscape categories (garden vs. cropland sites) in the number of pesticides per sample were tested by mixed effect GLMs after verifying the homogeneity of variance of the tested data by Bartlett's test (R Core Team, 2021). Landscape category was a fixed effect, and site was a random effect. The *lmer* function from the *lme4* library in the program R was used (R Core Team, 2021). The marginal R^2 provides the variance explained only by fixed effects.

Results

In total, 80 pesticide residues were identified in the samples, 56 in gardens and 74 in agricultural areas (Table 1). Fifty residues were common to both landscape categories (Table S3). At least 4 residues (median = 14, maximum = 33) were detected in each garden sample, and at least 8 residues (median = 23, maximum = 32) were detected in each cropland sample (Table S3; Figure S1). The mean number of residues per site was 21 (range 13–38) in gardens and 35 (range 17–49) in croplands (Table 1).

In the garden samples, residues consisted of 10 insecticides, 19 herbicides, 21 fungicides, their 5 metabolites and 1 metabolite of an unscreened herbicide (dichlobenil) (Table S3). Of these 51 pesticides, 11 (including dichlobenil) were not authorized for use at the time of sampling. Another 8 unauthorized pesticides were detected in the cropland samples. Among the banned pesticides, the highest prevalence rates among sites were found for the insecticides chlorpyrifos, thiacloprid and imidacloprid (100, 83 and 67% in garden and 86, 86 and 43% in cropland sites, respectively) and the fungicide carbendazim (67 and 71% in garden and cropland sites, respectively). Two other banned (neonicotinoid) insecticides occurred at low prevalence among sites, thiamethoxam (25% in gardens and 29% in croplands, respectively) and clothianidin (one record in a cropland site).

The first DCA axis explained 17.6% and the second explained 11.2% of the data variability (Figure 2; Figure S2). Regional differences were reflected in the residual profiles of the samples. On the first axis, the Prague samples were separated from the Brno samples and localities C1-2 and C5. The Brno sites did not differ from the C5 site. On the second axis, site C3 differed the most from the Prague and Brno samples, while the differences between urban and other rural sites were less pronounced. In neither of the cities were differences between the landscape categories (garden/cropland) evident between urban sites.

The number of residues was significantly lower in garden samples (14.3 ± 0.9, mean ± SE; $n = 39$) than in cropland samples (21.5 ± 1.1, mean ± SE; $n = 40$) (GLM: df = 17.423; t = −2.914; $p = 0.009$; Figure 3). The landscape category (garden/cropland) explained 25.6% of the data variability (GLM; marginal $R^2 = 0.256$).

A concentration higher than the LOQ (10 ppb) was recorded for 3 residues in 4 garden samples and for 18 residues in 32 cropland samples (Table 1; Table S3). The average individual residue concentration per site never exceeded 6 ppb in garden sites but was greater than 10 ppb for 5 fungicides, 2 herbicides, and 3 insecticides in cropland sites.

Discussion

In our study, bees encountered up to 38 residues out of a total of 51 pesticides in larval food when

Table 1. Number of residues and concentrations of residues with individual records ≥ LOQ (10 ppb for all residues).

Site	Categ.	n	Pesticide residues						
			Concentration ≥ LOQ						
			Total	Mean concentration/site < 10 ppb			Mean concentration/site > 10ppb		
			N	FU (ppb)	HE (ppb)	IN (ppb)	FU (Mean ± SE; MAX)	HE (Mean ± SE; MAX)	IN (Mean ± SE; MAX)
Prague:									
P1	GARD	3	13						
P2	GARD	3	24						
P3	GARD	3	18						
P4	GARD	3	20	IPR (11)	PED (16), ACL (12)				
P5	GARD	3	24						
P6	GARD	3	20						
P7	GARD	3	28		PED (11)				
P8	GARD	3	16		PED (15)				
P9	GARD	3	14						
PO	CROP	8	30	FLO (12)	ACL (13)			PED (27 ± 12; 87)	
Brno:									
B1	GARD	5	24						
B2	GARD	2	18						
B3	GARD	5	38						
BO	CROP	4	33			ACE (13)	DIF (426 ± 59; 524), MYC (25 ± 1; 28)		THI (117 ± 10; 144)
Rural sites:									
C1	CROP	5	41	MYC (16), PRO (12), TEB (23)			PYM (291 ± 192;1,042), PEN (38 ± 36; 183)		
C2	CROP	8	49		CHD (11), TER (15;45)		PYM (1,989 ± 548; 3,983), DIF (28 ± 5; 55)	MER (11 ± 9; 76)	ACE (85 ± 32; 288)
C3	CROP	4	17						
C4	CROP	4	25	DIO (12)			BOS (25 ± 3; 30)		THI (136 ± 12; 170)
C5	CROP	7	48		ACL (12;11;12), MEA (12;11)			PED (96 ± 22; 170)	CHR (12 ± 3; 22)
Total:		79	80						
	GARD	39	56						
	CROP	40	74						

GARD = garden site; CROP = cropland site; FU = fungicides; HE = herbicides; IN = insecticides, Residues: ACE = acetamiprid; ACL = aclonifen; BOS = boscalid; CHD = chloridazon-desphenyl; CHR = chlorpyrifos; DIF = difenoconazole; DIO = dimoxystrobin; FLO = fluopyram; IPR = iprodione; MEA = metamitron; MER = metolachlor (isomers); MYC = myclobutanil; PED = pendimethalin; PEN = penconazole; PYM = pyrimethanil; TER = terbuthylazine; THI = thiacloprid.

nesting in the allotment gardens in spring. Each sample (provision from one nest) contained at least 4 residues, and these always occurred at low levels (≤16 ppb) in the samples. These results contribute to the recent limited evidence on pesticide exposure in wild bees in urban environments. In our previous study, a total of 17 residues were detected in two samples of food provisions of the red mason bee in a domestic garden of a small town (4,000 population) in Czechia, and each sample contained 14 residues at low levels (≤15 ppb) (Šlachta et al., 2020). In the United Kingdom and Germany, up to 12 pesticides were reported in bumble bee matrices (pollen loads, forager bodies) in urban gardens (Benner et al., 2023; Botías et al., 2017; David et al., 2016). In Texas (United States), 13 pesticides were detected in the bodies of 8 genera of bees in urban grasslands and allotment gardens even though they were not treated with pesticides, and the bees were probably exposed to pesticides in nearby residential areas (Siviter et al., 2023).

In the gardens, we detected 10 pesticides not authorized for use at the time of the experiment. This likely resulted from their long-term persistence in soils and the ability of plants to uptake them *via* roots and distribute them among the plant tissues (Bonmatin et al., 2015; Botías et al., 2015; Wood & Goulson, 2017). The majority of the rest of pesticides (i.e., 60% of 40 non-banned ones) was not sold in retail shops and hence was probably not used by the gardeners. These pesticides may have originated from water sources used for watering and contaminated by pesticides leached from soils (Rondeau et al., 2022) or they may have drifted to gardens through the air (Md Meftaul et al., 2020). Airborne pesticide drift and widespread deposition across urban agglomerations would better explain the high prevalence of four herbicides (terbuthylazine, metolachlor, pendimethalin, metamitron) and of the fungicide prochloraz in gardens even though they are not sold in retail stores. However, they are often used in arable crops. A large part of the pesticides recorded in garden samples (56% of the total of 50 pesticides) were detected in the atmosphere of Czechia or France (Coscollà et al., 2010; Degrendele et al., 2016; Scheyer et al., 2008; Schummer et al., 2010), and

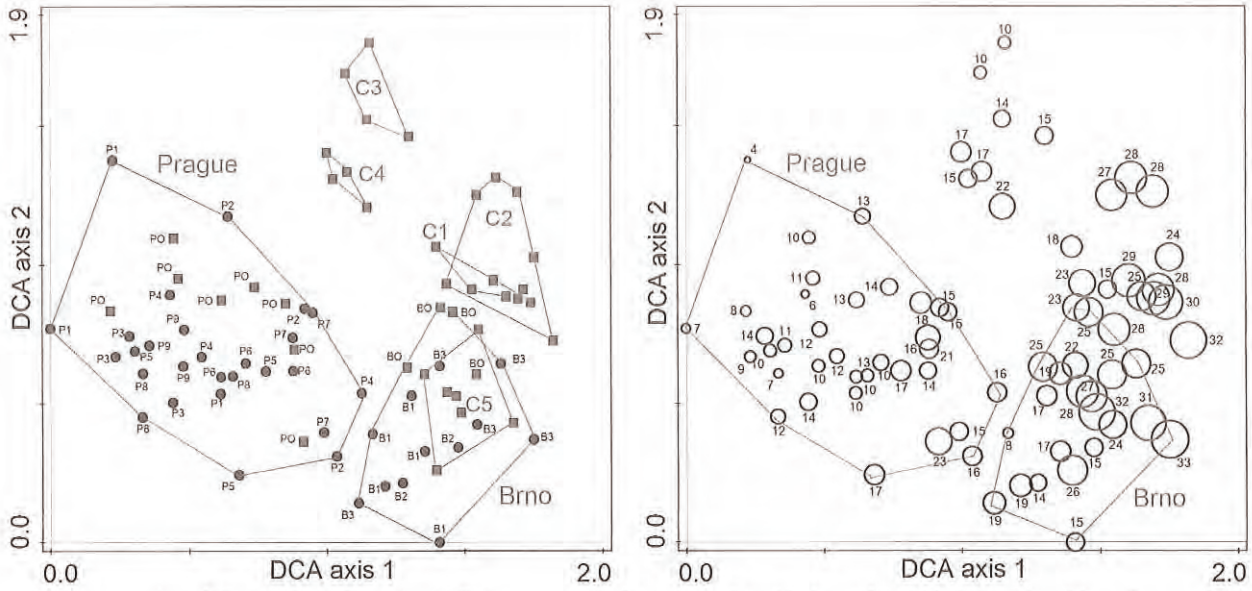

Figure 2. Results of the DCA analysis: A. similarity patterns of samples; B. added numbers of detected residues in samples. Samples are distributed in the graph according to their similarity in pesticide residue composition. The first axis explains 17.6% and the second axis explains 11.2% of the total variability of the data. Garden samples are in blue and cropland samples are in red.

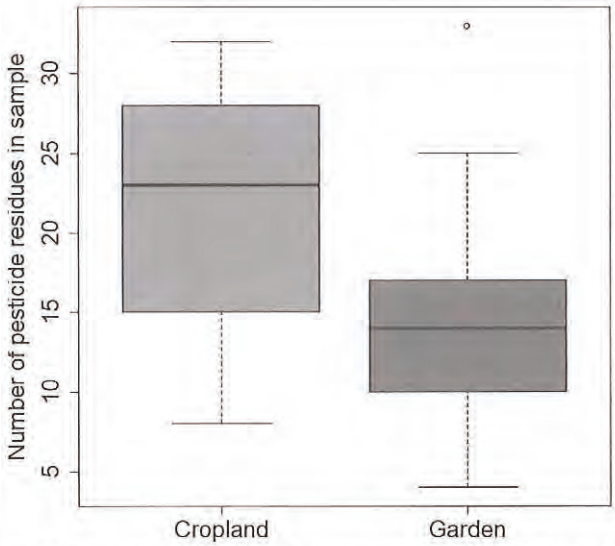

Figure 3. Number of pesticide residues in samples in two landscape categories of sites (garden/cropland). The midline is the median of the data, with the upper and lower limits of the box being the third and first quartile (75th and 25th percentile), respectively. The whiskers extend up to 1.5 times the interquartile range from the top (bottom) of the box to the furthest datum within that distance. If there are any data beyond that distance, they are represented individually as points (outliers). Garden sites had significantly fewer pesticide residues than crop sites (GLM: df = 17.423; t = −2.914; $p = 0.009$).

some of them, e.g., terbuthylazine, metamitron and prochloraz, were detected directly in the centre of Brno in 2009/2010 (Degrendele et al., 2016). Wind drift would explain why the residue composition differed between the Prague and Brno garden samples when the pesticide formulations used in the gardens were unlikely to differ between the cities. It would also explain the similarity in residue compositions of samples from cropland sites at the limits of the study cities to those from garden sites of the same cities.

Comparison of gardens vs. croplands

Our findings confirmed the lower risk of bee pesticide exposure in urban landscapes than in rural landscapes. We found fewer residues in the garden than in the cropland samples ($p < 0.01$), and only at the cropland sites did the residues occur at high levels in the samples, i.e., at >16 ppb for individual records and at >5 ppb for mean individual concentrations per site. This is in agreement with previous studies, which reported lower numbers of pesticide and/or sums of their concentrations in urban gardens than

in farmland areas in larval food provisions of the red mason bee (Šlachta et al., 2020) or in bumble bee matrices in the United Kingdom and Germany (Benner et al., 2023; Botías et al., 2017; David et al., 2016). In the current study, the bees were found to encounter up to 49 residues of a total of 67 pesticides at the cropland sites, and none of the samples contained less than 8 residues. Recently, more studies reported exposures of wild bees to a range of pesticides in agricultural landscapes, e.g., in larval food provisions of mason bees (Bednarska et al., 2022; Centrella et al., 2020; Knapp et al., 2023), in bodies of wild bees (Hladik et al., 2016; Main et al., 2020; Ward et al., 2022), and in pollen loads of bumble bees (David et al., 2016; Graham et al., 2021). Since we did not screen all the pesticides sprayed on the examined crops, for example, pyrethroid insecticides, owing to the limitations of the methods used, the real pesticide exposures could be higher than we report in the current study.

Implications for bee health

Pesticides are unlikely to pose an acute risk for bees when consumed in low amounts/doses, but the effect of their occurrence in mixtures is difficult to predict due to insufficient research data (Sgolastra et al., 2019; Tosi et al., 2022; Wood & Goulson, 2017). Increased risk for brood development was highlighted for pesticide contamination in bee bread of honey bees (e.g., Kadlikova et al., 2021; Wu et al., 2011, 2012), but this was rarely investigated in wild bees (e.g., Azpiazu et al., 2019). No effect on larval survival or adult performance was found when a neonicotinoid insecticide clothianidin was consumed at concentrations up to 10 ppb by red mason bee larvae (Nicholls et al., 2017). Similarly, no effect on larval development was reported in two other species of mason bees after consuming neonicotinoids imidacloprid or clothianidin in pollen at the 3 and 6 ppb levels (Abbott et al., 2008). In the current study, the maximal recorded concentrations for these insecticides were detected for imidacloprid: 2.9 ppb in the garden samples and 3.2 ppb in the cropland samples. The European Union imposed an interim ban on outdoor use of neonicotinoids clothianidin, thiamethoxam and imidacloprid in 2013 (EC (European Commission), 2013) that was definitely reaffirmed in 2018 (EC (European Commission), 2018b). Approval for the use of clothianidin, thiamethoxam and imidacloprid expired on 31 January 2019, 30 April 2019 and 1 December 2020, respectively (EC (European Commission), 2023). Thus, they have not been authorized for use in Czechia in outdoor crops, including private gardens, since 2013. However, these substances are known to persist in soil for a long time and can be taken up by plant roots and translocated among plant tissues, including reproductive organs (Bonmatin et al., 2015; Botías et al., 2015; Wood & Goulson, 2017). Another possible source of imidacloprid is the use biocides currently authorized in the European Union (EU; including Czechia). These include, for instance, biocides registered against ants (ECHA (European Chemicals Agency), 2023). Note that plant protection products and biocides are two groups of pesticides regulated differently in the EU.

Negative effects on the development of red mason bees were observed for three insecticides, chlorpyrifos, cypermethrin, and acetamiprid, when consumed individually in pollen at 7 ppb or higher levels (Mokkapati et al., 2021). Chlorpyrifos is an organophosphate insecticide that was not renewed for use in the EU in 2020 (EC (European Commission), 2020). It was present in maximal concentrations of 7.6 ppb in the garden samples and 21.8 ppb in the cropland samples of the current study. Owing to the EU ban, its presence in bee food can be expected to drop to levels that are not dangerous for bees in the future in the EU. Cypermethrin is a pyrethroid insecticide that is allowed for use in the EU, but it was not screened in our study. Acetamiprid is currently the only neonicotinoid insecticide authorized for use in the EU (EC (European Commission), 2018a), as the European Food Safety Authority (EFSA) has assessed it as having a low risk for bees (EFSA (European Food Safety Authority), 2016). The maximal detected concentration was 0.7 ppb in the garden sites of the current study, but it was present at high levels (up to 288 ppb) in one of the examined fruit orchards.

The toxicity of pyrethroid and neonicotinoid insecticides can be enhanced by the synergistic effect of ergosterol biosynthesis inhibitor fungicides (Siviter et al., 2021), as demonstrated in bumble bees (Raimets et al., 2018) and in mason bees (Biddinger et al., 2013; Sgolastra et al., 2017, 2018). A mixture of the fungicide prochloraz and the neonicotinoid insecticide thiacloprid was found to have adverse effects on the reproductive performance of red mason bees but not on bumble bees (Alkassab et al., 2020). The maximal concentration of thiacloprid detected in the garden samples in the current study was 0.8 ppb, but high levels (up to 170 ppb) were detected in some cropland samples. Its prevalence at sites was high in both gardens (83%) and croplands (86%). Prochloraz was also recorded with high prevalence in both the garden sites (75%) and the cropland sites (86%). The use of thiacloprid was not renewed in the EU in 2020 (EC (European Commission), 2019), but it has the ability to persist in soils for a long time and was found to occur in

the pollen and nectar of wildflowers even three years after its application on nearby crops (Botías et al., 2015).

Herbicides and fungicides are generally considered safe for bees because they target different metabolic processes of plants or fungi than insects. Fungicides are thus applied to crops in bloom, and subsequently, they can occur at high levels in larval provisions, as demonstrated in the current study by samples from fruit orchards, e.g., pyrimethanil (concentration up to 3,983 ppb), or in our earlier study (Šlachta et al., 2020). The health impacts of chronic exposure to fungicides have rarely been investigated in wild bees (Belsky & Joshi, 2020; Cullen et al., 2019; Rondeau & Raine, 2022) but they were found to adversely affect the nesting behaviour (Artz & Pitts-Singer, 2015) and the reproductive success (Boff et al., 2022) of mason bees. Fungicides consumed in pollen (pyraclostrobin at a concentration 363 ppb and boscalid at a concentration 513 ppb) increased the mortality of larvae of the mason bee *Osmia cornifrons* (Krichilsky et al., 2021). In the current study, these fungicides were present in the samples at low concentrations (i.e., $\leq$ 10 ppb for pyraclostrobin and $\leq$ 30 ppb for boscalid); however, in our previous study boscalid was present at high concentrations (up to 1,603 ppb) in larval food provisions of the red mason bees in fruit orchards (Šlachta et al., 2020).

Overall, based on limited knowledge on the toxicity of pesticides for wild bees when consumed in pollen, a low risk for bee health can be expected in the examined garden sites. The only substance of concern was chlorpyrifos, considering the study of Mokkapati et al. (2021), but it is currently not authorized for use in the EU. Regarding the cropland sites, the insecticide acetamiprid occurred at levels referred to as risky for bee development (Mokkapati et al., 2021), and high levels of the insecticide thiacloprid (currently banned for use in the EU) and of some fungicides may be of concern but without supporting toxicity data for larval stages of wild bees.

Conclusions

This study contributes to the limited evidence on the exposure of pollinators to pesticides in urban landscapes. Allotment gardens have been highlighted as important for pollinator diversity by previous research. We found that solitary bees encounter a range of residues (pesticide mixtures) in their larval food provisions in allotment gardens, but always at low levels considered safe for them. These results contrasted with data obtained from croplands, where samples were contaminated by pesticides at high levels, which could negatively affect bee development (acetamiprid insecticide) or had unknown effects on bee health due to a lack of relevant toxicity data (thiacloprid insecticide, some fungicides). We demonstrate the regional differences in the pesticide compositions of bee food in urban environments and highlight the role of air drift in the pollution of pollinator food sources in cities. At least 60% of pesticides detected in allotment gardens are suggested to drift there, probably by air, since they are not accessible to gardeners in retail shops. Our findings indicate a moderate use of pesticides in allotment gardens. However, due to limited knowledge of the sublethal effects of pesticides on bees, regulation or control of pesticide use in gardens is recommended. More research effort is needed to broaden evidence on the exposures of pollinators to pesticides in urban landscapes and the health consequences of chronic exposure to pesticide mixtures consumed in pollen.

Acknowledgements

We thank the involved gardeners and crop growers for their cooperation. We thank the editors and anonymous reviewers for comments that helped improve this manuscript. We thank Martin Markovic for the technical assistance provided.

Disclosure statement

No potential conflict of interest was reported by the authors.

Funding

This research was funded by the Technology Agency of the Czech Republic, grant number TH03030134, by the Ministry of Education, Youth and Sports of the Czech Republic within the CzeCOS program, grant number LM2023048, and Institutional Support for R&D no. MZE-RO0423 by the Ministry of Agriculture of the Czech Republic.

ORCID

Martin Šlachta http://orcid.org/0000-0002-2879-3095
Tomáš Erban http://orcid.org/0000-0003-1730-779X
Alena Votavová http://orcid.org/0000-0003-4494-6423
Marta Václavíková http://orcid.org/0000-0001-8460-6218
Taťána Halešová http://orcid.org/0000-0002-3911-860X
Elena Shcherbachenko http://orcid.org/0000-0002-1312-389X
Magda Edwards-Jonášová http://orcid.org/0000-0002-0782-4702
Renata Včeláková http://orcid.org/0009-0009-4693-1509
Pavel Cudlín http://orcid.org/0000-0003-1464-5160

References

Abbott, V. A., Nadeau, J. L., Higo, H. A., & Winston, M. L. (2008). Lethal and sublethal effects of imidacloprid on *Osmia lignaria* and clothianidin on *Megachile rotundata* (Hymenoptera: Megachilidae). *Journal of Economic*

Entomology, *101*(3), 784–796. https://doi.org/10.1603/0022-0493(2008)101[784:LASEOI]2.0.CO;2

Alkassab, A. T., & Kirchner, W. H. (2017). Sublethal exposure to neonicotinoids and related side effects on insect pollinators: Honeybees, bumblebees, and solitary bees. *Journal of Plant Diseases and Protection*, *124*(1), 1–30. https://doi.org/10.1007/s41348-016-0041-0

Alkassab, A. T., Kunz, N., Bischoff, G., & Pistorius, J. (2020). Comparing response of buff-tailed bumblebees and red mason bees to application of a thiacloprid-prochloraz mixture under semi-field conditions. *Ecotoxicology (London, England)*, *29*(7), 846–855. https://doi.org/10.1007/s10646-020-02223-2

Anderson, N. L., & Harmon-Threatt, A. N. (2019). Chronic contact with realistic soil concentrations of imidacloprid affects the mass, immature development speed, and adult longevity of solitary bees. *Scientific Reports*, *9*(1), 3724. https://doi.org/10.1038/s41598-019-40031-9

Artz, D. R., & Pitts-Singer, T. L. (2015). Effects of fungicide and adjuvant sprays on nesting behavior in two managed solitary bees, *Osmia lignaria* and *Megachile rotundata*. *PloS One*, *10*(8), e0135688. https://doi.org/10.1371/journal.pone.0135688

Ascher, J. S., Pickering, J. (2022). *Discover life: Bee species guide and world checklist Hymenoptera: Apoidea: Anthophila)*. Huntsville, TX: Sam Houston State University. Retrieved March 20, 2023, from http://www.discoverlife.org/mp/20q?guide=Apoidea_species

Azpiazu, C., Bosch, J., Viñuela, E., Medrzycki, P., Teper, D., & Sgolastra, F. (2019). Chronic oral exposure to field-realistic pesticide combinations via pollen and nectar: Effects on feeding and thermal performance in a solitary bee. *Scientific Reports*, *9*(1), 13770. https://doi.org/10.1038/s41598-019-50255-4

Baldock, K. C. R. (2020). Opportunities and threats for pollinator conservation in global towns and cities. *Current Opinion in Insect Science*, *38*, 63–71. https://doi.org/10.1016/j.cois.2020.01.006

Baldock, K. C. R., Goddard, M. A., Hicks, D. M., Kunin, W. E., Mitschunas, N., Morse, H., Osgathorpe, L. M., Potts, S. G., Robertson, K. M., Scott, A. V., Staniczenko, P. A. P., Stone, G. N., Vaughan, I. P., & Memmott, J. (2019). A systems approach reveals urban pollinator hotspots and conservation opportunities. *Nature Ecology & Evolution*, *3*(3), 363–373. https://doi.org/10.1038/s41559-018-0769-y

Bednarska, A. J., Mikołajczyk, Ł., Ziółkowska, E., Kocjan, K., Wnęk, A., Mokkapati, J. S., Teper, D., Kaczyński, P., Łozowicka, B., Śliwińska, R., & Laskowski, R. (2022). Effects of agricultural landscape structure, insecticide residues, and pollen diversity on the life-history traits of the red mason bee *Osmia bicornis*. *The Science of the Total Environment*, *809*, 151142. https://doi.org/10.1016/j.scitotenv.2021.151142

Belsky, J., & Joshi, N. K. (2020). Effects of fungicide and herbicide chemical exposure on *Apis* and non-*Apis* bees in agricultural landscape. *Frontiers in Environmental Science*, *8*, 81. https://doi.org/10.3389/fenvs.2020.00081

Benner, L., Coder, L., Reiter, A., Roß-Nickoll, M., & Schäffer, A. (2023). Bumblebees under pollution pressure of pesticides in urban and agrarian landscapes. *Journal of Hazardous Materials Advances*, *9*, 100216. https://doi.org/10.1016/j.hazadv.2022.100216

Biddinger, D. J., Robertson, J. L., Mullin, C., Frazier, J., Ashcraft, S. A., Rajotte, E. G., Joshi, N. K., & Vaughn, M. (2013). Comparative toxicities and synergism of apple orchard pesticides to *Apis mellifera* (L.) and *Osmia cornifrons* (Radoszkowski). *PloS One*, *8*(9), e72587. https://doi.org/10.1371/journal.pone.0072587

Biesmeijer, J. C., Roberts, S. P. M., Reemer, M., Ohlemüller, R., Edwards, M., Peeters, T., Schaffers, A. P., Potts, S. G., Kleukers, R., Thomas, C. D., Settele, J., & Kunin, W. E. (2006). Parallel declines in pollinators and insect-pollinated plants in Britain and the Netherlands. *Science (New York, NY)*, *313*(5785), 351–354. https://doi.org/10.1126/science.1127863

Boff, S., Conrad, T., Raizer, J., Wehrhahn, M., Bayer, M., Friedel, A., Theodorou, P., Schmitt, T., & Lupi, D. (2022). Low toxicity crop fungicide (fenbuconazole) impacts reproductive male quality signals leading to a reduction of mating success in a wild solitary bee. *Journal of Applied Ecology*, *59*(6), 1596–1607. https://doi.org/10.1111/1365-2664.14169

Bonmatin, J.-M., Giorio, C., Girolami, V., Goulson, D., Kreutzweiser, D. P., Krupke, C., Liess, M., Long, E., Marzaro, M., Mitchell, E. A., Noome, D. A., Simon-Delso, N., & Tapparo, A. (2015). Environmental fate and exposure; neonicotinoids and fipronil. *Environmental Science and Pollution Research International*, *22*(1), 35–67. https://doi.org/10.1007/s11356-014-3332-7

Botías, C., David, A., Hill, E. M., & Goulson, D. (2017). Quantifying exposure of wild bumblebees to mixtures of agrochemicals in agricultural and urban landscapes. *Environmental Pollution (Barking, Essex: 1987)*, *222*, 73–82. https://doi.org/10.1016/j.envpol.2017.01.001

Botías, C., David, A., Horwood, J., Abdul-Sada, A., Nicholls, E., Hill, E., & Goulson, D. (2015). Neonicotinoid residues in wildflowers, a potential route of chronic exposure for bees. *Environmental Science & Technology*, *49*(21), 12731–12740. https://doi.org/10.1021/acs.est.5b03459

Brant, R. A., Arduser, M., & Dunlap, A. S. (2022). There must bee a better way: A review of published urban bee literature and suggested topics for future study. *Landscape and Urban Planning*, *226*, 104513. https://doi.org/10.1016/j.landurbplan.2022.104513

Carvalheiro, L. G., Kunin, W. E., Keil, P., Aguirre-Gutiérrez, J., Ellis, W. N., Fox, R., Groom, Q., Hennekens, S., Van Landuyt, W., Maes, D., Van de Meutter, F., Michez, D., Rasmont, P., Ode, B., Potts, S. G., Reemer, M., Roberts, S. P. M., Schaminée, J., WallisDeVries, M. F., & Biesmeijer, J. C. (2013). Species richness declines and biotic homogenisation have slowed down for NW-European pollinators and plants. *Ecology Letters*, *16*(7), 870–878. https://doi.org/10.1111/ele.12121

Centrella, M., Russo, L., Ramírez, N. M., Eitzer, B., van Dyke, M., Danforth, B., & Poveda, K. (2020). Diet diversity and pesticide risk mediate the negative effects of land use change on solitary bee offspring production. *Journal of Applied Ecology*, *57*(6), 1031–1042. https://doi.org/10.1111/1365-2664.13600

Coscollà, C., Colin, P., Yahyaoui, A., Petrique, O., Yusa, V., Mellouki, A., & Pastor, A. (2010). Occurrence of currently used pesticides in ambient air of Centre Region (France). *Atmospheric Environment*, *44*(32), 3915–3925. https://doi.org/10.1016/j.atmosenv.2010.07.014

Cullen, M. G., Thompson, L. J., Carolan, J. C., Stout, J. C., & Stanley, D. A. (2019). Fungicides, herbicides and bees: A systematic review of existing research and methods. *PloS One*, *14*(12), e0225743. https://doi.org/10.1371/journal.pone.0225743

ČÚZK (Czech Office for Surveying, Mapping and Cadastre). (2023). *Base map of the Czech Republic at 1:10,000: WMS view service-ZM 10*. Prague: Czech Office for Surveying,

Mapping and Cadastre. Retrieved January 30, 2023, from https://geoportal.cuzk.cz

David, A., Botías, C., Abdul-Sada, A., Nicholls, E., Rotheray, E. L., Hill, E. M., & Goulson, D. (2016). Widespread contamination of wildflower and bee-collected pollen with complex mixtures of neonicotinoids and fungicides commonly applied to crops. *Environment International, 88*, 169–178. https://doi.org/10.1016/j.envint.2015.12.011

Degrendele, C., Okonski, K., Melymuk, L., Landlová, L., Kukučka, P., Audy, O., Kohoutek, J., Čupr, P., & Klánová, J. (2016). Pesticides in the atmosphere: A comparison of gas-particle partitioning and particle size distribution of legacy and current-use pesticides. *Atmospheric Chemistry and Physics, 16*(3), 1531–1544. https://doi.org/10.5194/acp-16-1531-2016

Démares, F. J., Schmehl, D., Bloomquist, J. R., Cabrera, A. R., Huang, Z. Y., Lau, P., Rangel, J., Sullivan, J., Xie, X., & Ellis, J. D. (2022). Honey bee (*Apis mellifera*) exposure to pesticide residues in nectar and pollen in urban and suburban environments from four regions of the United States. *Environmental Toxicology and Chemistry, 41*(4), 991–1003. https://doi.org/10.1002/etc.5298

EC (European Commission). (2013). Commission Implementing Regulation (EU) No 485/2013 of 24 May 2013 amending Implementing Regulation (EU) No 540/2011, as regards the conditions of approval of the active substances clothianidin, thiamethoxam and imidacloprid, and prohibiting the use and sale of seeds treated with plant protection products containing those active substances. *Official Journal of the European Union, OJ L, 139*, 12–26. Retrieved March 20, 2023, from https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1484755697880&uri=CELEX:32013R0485

EC (European Commission). (2018a). Commission Implementing Regulation (EU) 2018/113 of 24 January 2018 renewing the approval of the active substance acetamiprid in accordance with Regulation (EC) No 1107/2009 of the European Parliament and of the Council concerning the placing of plant protection products on the market, and amending the Annex to Commission Implementing Regulation (EU) No 540/2011. *Official Journal of the European Union, OJ L, 20*, 7–10. Retrieved March 20, 2023, from https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32018R0113

EC (European Commission). (2018b). Commission Regulations (EU) 2018/783–785 of 29 May 2018. *Official Journal of the European Union, L, 132*, 31–44. Retrieved March 20, 2023, from https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=OJ:L:2018:132:TOC

EC (European Commission). (2019). *Final renewal report for the active substance thiacloprid finalised in the Standing Committee on Plants, Animals, Food and Feed at its meeting on 22 October 2019 in view of the non-renewal of the approval of thiacloprid as active substance in accordance with Regulation (EC) No 1107/2009. Thiacloprid, SANTE/10450/2019 Rev. 1*, Directorate-General for Health and Food Safety.

EC (European Commission). (2020). Commission Implementing Regulation (EU) 2020/18 of 10 January 2020 concerning the non-renewal of the approval of the active substance chlorpyrifos, in accordance with Regulation (EC) No 1107/2009 of the European Parliament and of the Council concerning the placing of plant protection products on the market, and amending the Annex to Commission Implementing Regulation (EU) No 540/2011. *Official Journal of the European Union, OJ L, 7*, 14–16. Retrieved March 20, 2023, from https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32020R0018&qid=1679345830508

EC (European Commission). (2023). *Neonicotinoids*. Bruxelles: Directorate-General for Health and Food Safety. Retrieved March 20, 2023, from https://food.ec.europa.eu/plants/pesticides/approval-active-substances/renewal-approval/neonicotinoids_en

ECHA (European Chemicals Agency). (2023). *Substance infocard: Imidacloprid (ISO); 1-(6-chloropyridin-3-ylmethyl)-N-nitroimidazolidin-2-ylidenamine*. European Chemicals Agency. Retrieved March 20, 2023, from https://echa.europa.eu/cs/substance-information/-/substanceinfo/100.102.643

EFSA (European Food Safety Authority). (2016). Peer review of the pesticide risk assessment of the active substance acetamiprid. *EFSA Journal, 14*(11), e04610. https://doi.org/10.2903/j.efsa.2016.4610

Fortuin, C. C., McCarty, E., & Gandhi, K. J. K. (2021). Acute contact with imidacloprid in soil affects the nesting and survival success of a solitary wild bee, *Osmia lignaria* (Hymenoptera: Megachilidae). *Chemosphere, 264*(Pt 2), 128572. https://doi.org/10.1016/j.chemosphere.2020.128572

Garibaldi, L. A., Steffan-Dewenter, I., Winfree, R., Aizen, M. A., Bommarco, R., Cunningham, S. A., Kremen, C., Carvalheiro, L. G., Harder, L. D., Afik, O., Bartomeus, I., Benjamin, F., Boreux, V., Cariveau, D., Chacoff, N. P., Dudenhöffer, J. H., Freitas, B. M., Ghazoul, J., Greenleaf, S., … Klein, A. M. (2013). Wild pollinators enhance fruit set of crops regardless of honey bee abundance. *Science (New York, NY), 339*(6127), 1608–1611. https://doi.org/10.1126/science.1230200

Goulson, D., Nicholls, E., Botias, C., & Rotheray, E. L. (2015). Bee declines driven by combined stress from parasites, pesticides, and lack of flowers. *Science (New York, NY), 347*(6229), 1255957. https://doi.org/10.1126/science.1255957

Graham, K. K., Milbrath, M. O., Zhang, Y., Soehnlen, A., Baert, N., McArt, S., & Isaacs, R. (2021). Identities, concentrations, and sources of pesticide exposure in pollen collected by managed bees during blueberry pollination. *Scientific Reports, 11*(1), 16857. https://doi.org/10.1038/s41598-021-96249-z

Haider, M., Dorn, S., Sedivy, C., & Müller, A. (2014). Phylogeny and floral hosts of a predominantly pollen generalist group of mason bees (Megachilidae: Osmiini). *Biological Journal of the Linnean Society, 111*(1), 78–91. https://doi.org/10.1111/bij.12186

Hall, D. M., Camilo, G. R., Tonietto, R. K., Ollerton, J., Ahrné, K., Arduser, M., Ascher, J. S., Baldock, K. C. R., Fowler, R., Frankie, G., Goulson, D., Gunnarsson, B., Hanley, M. E., Jackson, J. I., Langellotto, G., Lowenstein, D., Minor, E. S., Philpott, S. M., Potts, S. G., … Threlfall, C. G. (2017). The city as a refuge for insect pollinators. *Conservation Biology: The Journal of the Society for Conservation Biology, 31*(1), 24–29. https://doi.org/10.1111/cobi.12840

Halsch, C. A., Hoyle, S. M., Code, A., Fordyce, J. A., & Forister, M. L. (2022). Milkweed plants bought at nurseries may expose monarch caterpillars to harmful pesticide residues. *Biological Conservation, 273*, 109699. https://doi.org/10.1016/j.biocon.2022.109699

Hladik, M. L., Vandever, M., & Smalling, K. L. (2016). Exposure of native bees foraging in an agricultural landscape to current-use pesticides. *The Science of the Total*

Environment, 542(Pt A), 469–477. https://doi.org/10.1016/j.scitotenv.2015.10.077

Jehlička, P., & Smith, J. (2012). Sustainability and the "urban peasant": rethinking the cultural politics of food self-provisioning in the Czech Republic. In P. Zahrádka & R. Sedláková (Eds.), *New perspectives on consumer culture theory and research* (pp. 78–96). Cambridge Scholars Publishing.

Jovetić, M. S., Redžepović, A. S., Nedić, N. M., Vojt, D., Đurđić, S. Z., Brčeski, I. D., & Milojković-Opsenica, D. M. (2018). Urban honey - the aspects of its safety. *Arhiv Za Higijenu Rada i Toksikologiju, 69*(3), 264–274. https://doi.org/10.2478/aiht-2018-69-3126

Kadlikova, K., Vaclavikova, M., Halesova, T., Kamler, M., Markovic, M., & Erban, T. (2021). The investigation of honey bee pesticide poisoning incidents in Czechia. *Chemosphere, 263*, 128056. https://doi.org/10.1016/j.chemosphere.2020.128056

Kavanagh, S., Henry, M., Stout, J. C., & White, B. (2021). Neonicotinoid residues in honey from urban and rural environments. *Environmental Science and Pollution Research International, 28*(22), 28179–28190. https://doi.org/10.1007/s11356-021-12564-y

Klein, A.-M., Vaissière, B. E., Cane, J. H., Steffan-Dewenter, I., Cunningham, S. A., Kremen, C., & Tscharntke, T. (2007). Importance of pollinators in changing landscapes for world crops. *Proceedings of the Royal Society. Proceedings. Biological Sciences, 274*(1608), 303–313. https://doi.org/10.1098/rspb.2006.3721

Knapp, J. L., Nicholson, C. C., Jonsson, O., de Miranda, J. R., & Rundlof, M. (2023). Ecological traits interact with landscape context to determine bees' pesticide risk. *Nature Ecology & Evolution, 7*(4), 547–556. https://doi.org/10.1038/s41559-023-01990-5

Kopit, A. M., & Pitts-Singer, T. L. (2018). Routes of pesticide exposure in solitary, cavity-nesting bees. *Environmental Entomology, 47*(3), 499–510. https://doi.org/10.1093/ee/nvy034

Kovács-Hostyánszki, A., Espíndola, A., Vanbergen, A. J., Settele, J., Kremen, C., & Dicks, L. V. (2017). Ecological intensification to mitigate impacts of conventional intensive land use on pollinators and pollination. *Ecology Letters, 20*(5), 673–689. https://doi.org/10.1111/ele.12762

Kratschmer, S., Petrović, B., Curto, M., Meimberg, H., & Pachinger, B. (2020). Pollen availability for the horned mason bee (*Osmia cornuta*) in regions of different land use and landscape structures. *Ecological Entomology, 45*(3), 525–537. https://doi.org/10.1111/een.12823

Krichilsky, E., Centrella, M., Eitzer, B., Danforth, B., Poveda, K., & Grab, H. (2021). Landscape composition and fungicide exposure influence host–pathogen dynamics in a solitary bee. *Environmental Entomology, 50*(1), 107–116. https://doi.org/10.1093/ee/nvaa138

Lambert, O., Piroux, M., Puyo, S., Thorin, C., L'Hostis, M., Wiest, L., Buleté, A., Delbac, F., & Pouliquen, H. (2013). Widespread occurrence of chemical residues in beehive matrices from apiaries located in different landscapes of western France. *PloS One, 8*(6), e67007. https://doi.org/10.1371/journal.pone.0067007

Langellotto, G. A., Melathopoulos, A., Messer, I., Anderson, A., McClintock, N., & Costner, L. (2018). Garden pollinators and the potential for ecosystem service flow to urban and peri-urban agriculture. *Sustainability, 10*(6), 2047. https://doi.org/10.3390/su10062047

Lanner, J., Kratschmer, S., Petrović, B., Gaulhofer, F., Meimberg, H., & Pachinger, B. (2020). City dwelling wild bees: How communal gardens promote species richness. *Urban Ecosystems, 23*(2), 271–288. https://doi.org/10.1007/s11252-019-00902-5

Larson, J. L., Redmond, C. T., & Potter, D. A. (2013). Assessing insecticide hazard to bumble bees foraging on flowering weeds in treated lawns. *PloS One, 8*(6), e66375. https://doi.org/10.1371/journal.pone.0066375

Lentola, A., David, A., Abdul-Sada, A., Tapparo, A., Goulson, D., & Hill, E. M. (2017). Ornamental plants on sale to the public are a significant source of pesticide residues with implications for the health of pollinating insects. *Environmental Pollution (Barking, Essex: 1987), 228*, 297–304. https://doi.org/10.1016/j.envpol.2017.03.084

Levé, M., Baudry, E., & Bessa-Gomes, C. (2019). Domestic gardens as favorable pollinator habitats in impervious landscapes. *The Science of the Total Environment, 647*, 420–430. https://doi.org/10.1016/j.scitotenv.2018.07.310

Long, E. Y., & Krupke, C. H. (2016). Non-cultivated plants present a season-long route of pesticide exposure for honey bees. *Nature Communications, 7*(1), 11629. https://doi.org/10.1038/ncomms11629

Lowenstein, D. M., Matteson, K. C., & Minor, E. S. (2015). Diversity of wild bees supports pollination services in an urbanized landscape. *Oecologia, 179*(3), 811–821. https://doi.org/10.1007/s00442-015-3389-0

Main, A. R., Hladik, M. L., Webb, E. B., Goyne, K. W., & Mengel, D. (2020). Beyond neonicotinoids – wild pollinators are exposed to a range of pesticides while foraging in agroecosystems. *The Science of the Total Environment, 742*, 140436. https://doi.org/10.1016/j.scitotenv.2020.140436

Main, A. R., Webb, E. B., Goyne, K. W., Abney, R., & Mengel, D. (2021). Impacts of neonicotinoid seed treatments on the wild bee community in agricultural field margins. *The Science of the Total Environment, 786*, 147299. https://doi.org/10.1016/j.scitotenv.2021.147299

Matteson, K. C., & Langellotto, G. A. (2010). Determinates of inner city butterfly and bee species richness. *Urban Ecosystems, 13*(3), 333–347. https://doi.org/10.1007/s11252-010-0122-y

Md Meftaul, I., Venkateswarlu, K., Dharmarajan, R., Annamalai, P., & Megharaj, M. (2020). Pesticides in the urban environment: A potential threat that knocks at the door. *The Science of the Total Environment, 711*, 134612. https://doi.org/10.1016/j.scitotenv.2019.134612

Mokkapati, J. S., Bednarska, A. J., & Laskowski, R. (2021). The development of the solitary bee *Osmia bicornis* is affected by some insecticide agrochemicals at environmentally relevant concentrations. *The Science of the Total Environment, 775*, 145588. https://doi.org/10.1016/j.scitotenv.2021.145588

Muratet, A., & Fontaine, B. (2015). Contrasting impacts of pesticides on butterflies and bumblebees in private gardens in France. *Biological Conservation, 182*, 148–154. https://doi.org/10.1016/j.biocon.2014.11.045

Nicholls, E., Botías, C., Rotheray, E. L., Whitehorn, P., David, A., Fowler, R., David, T., Feltham, H., Swain, J. L., Wells, P., Hill, E. M., Osborne, J. L., & Goulson, D. (2018). Monitoring neonicotinoid exposure for bees in rural and peri-urban areas of the U.K. during the transition from pre- to post-moratorium. *Environmental Science & Technology, 52*(16), 9391–9402. https://doi.org/10.1021/acs.est.7b06573

Nicholls, E., Fowler, R., Niven, J. E., Gilbert, J. D., & Goulson, D. (2017). Larval exposure to field-realistic concentrations of clothianidin has no effect on development rate, over-winter survival or adult metabolic rate in a solitary bee, *Osmia bicornis*. *PeerJ. 5*, e3417. https://doi.org/10.7717/peerj.3417

Nieto, A., Roberts, S. P. M., Kemp, J., Rasmont, P., Kuhlmann, M., Criado, M. G., Biesmeijer, J. C., Bogusch, P., Dathe, H. H., De la Rúa, P., De Meulemeester, T., Dehon, M., Dewulf, A., Ortiz-Sánchez, F. J., Lhomme, P., Pauly, A., Potts, S. G., Praz, C., Quaranta, M., … Michez, D. (2014). *European red list of bees*. Publication Office of the European Union. https://doi.org/10.2779/77003

Normandin, É., Vereecken, N. J., Buddle, C. M., & Fournier, V. (2017). Taxonomic and functional trait diversity of wild bees in different urban settings. *PeerJ*, *5*, e3051. https://doi.org/10.7717/peerj.3051

Ollerton, J., Erenler, H., Edwards, M., & Crockett, R. (2014). Extinctions of aculeate pollinators in Britain and the role of large-scale agricultural changes. *Science (New York, NY)*, *346*(6215), 1360–1362. https://doi.org/10.1126/science.1257259

Osborne, J. L., Martin, A. P., Shortall, C. R., Todd, A. D., Goulson, D., Knight, M. E., Hale, R. J., & Sanderson, R. A. (2008). Quantifying and comparing bumblebee nest densities in gardens and countryside habitats. *Journal of Applied Ecology*, *45*(3), 784–792. https://doi.org/10.1111/j.1365-2664.2007.01359.x

Pardo, A., & Borges, P. A. V. (2020). Worldwide importance of insect pollination in apple orchards: A review. *Agriculture, Ecosystems & Environment*, *293*, 106839. https://doi.org/10.1016/j.agee.2020.106839

Potts, S. G., Imperatriz-Fonseca, V., Ngo, H. T., Aizen, M. A., Biesmeijer, J. C., Breeze, T. D., Dicks, L. V., Garibaldi, L. A., Hill, R., Settele, J., & Vanbergen, A. J. (2016). Safeguarding pollinators and their values to human well-being. *Nature*, *540*(7632), 220–229. https://doi.org/10.1038/nature20588

Powney, G. D., Carvell, C., Edwards, M., Morris, R. K. A., Roy, H. E., Woodcock, B. A., & Isaac, N. J. B. (2019). Widespread losses of pollinating insects in Britain. *Nature Communications*, *10*(1), 1018. https://doi.org/10.1038/s41467-019-08974-9

Prendergast, K. S., Dixon, K. W., & Bateman, P. W. (2022). A global review of determinants of native bee assemblages in urbanised landscapes. *Insect Conservation and Diversity*, *15*(4), 385–405. https://doi.org/10.1111/icad.12569

R Core Team. (2021). *R: A Language and environment for statistical computing*. Vienna: R Foundation for Statistical Computing. https://www.R-project.org

Raimets, R., Karise, R., Mand, M., Kaart, T., Ponting, S., Song, J., & Cresswell, J. E. (2018). Synergistic interactions between a variety of insecticides and an ergosterol biosynthesis inhibitor fungicide in dietary exposures of bumble bees (*Bombus terrestris* L.). *Pest Management Science*, *74*(3), 541–546. https://doi.org/10.1002/ps.4756

Raw, A. (1974). Pollen preferences of three *Osmia* species (Hymenoptera). *Oikos*, *25*(1), 54–60. https://doi.org/10.2307/3543545

Rondeau, S., Baert, N., McArt, S., & Raine, N. E. (2022). Quantifying exposure of bumblebee (*Bombus* spp.) queens to pesticide residues when hibernating in agricultural soils. *Environmental Pollution (Barking, Essex: 1987)*, *309*, 119722. https://doi.org/10.1016/j.envpol.2022.119722

Rondeau, S., & Raine, N. E. (2022). Fungicides and bees: A review of exposure and risk. *Environment International*, *165*, 107311. https://doi.org/10.1016/j.envint.2022.107311

Sadowska, M., Gogolewska, H., Pawelec, N., Sentkowska, A., & Krasnodębska-Ostręga, B. (2019). Comparison of the contents of selected elements and pesticides in honey bees with regard to their habitat. *Environmental Science and Pollution Research International*, *26*(1), 371–380. https://doi.org/10.1007/s11356-018-3612-8

Samnegård, U., Persson, A. S., & Smith, H. G. (2011). Gardens benefit bees and enhance pollination in intensively managed farmland. *Biological Conservation*, *144*(11), 2602–2606. https://doi.org/10.1016/j.biocon.2011.07.008

Sánchez-Bayo, F., & Wyckhuys, K. A. G. (2019). Worldwide decline of the entomofauna: A review of its drivers. *Biological Conservation*, *232*, 8–27. https://doi.org/10.1016/j.biocon.2019.01.020

Santos, M., Moreira, H., Cabral, J. A., Gabriel, R., Teixeira, A., Bastos, R., & Aires, A. (2022). Contribution of home gardens to sustainable development: Perspectives from a supported opinion essay. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, *19*(20), 13715. https://doi.org/10.3390/ijerph192013715

Scheyer, A., Morville, S., Mirabel, P., & Millet, M. (2008). Gas/particle partitioning of lindane and current-used pesticides and their relationship with temperature in urban and rural air in Alsace region (east of France). *Atmospheric Environment*, *42*(33), 7695–7705. https://doi.org/10.1016/j.atmosenv.2008.05.029

Schummer, C., Mothiron, E., Appenzeller, B. M. R., Wennig, R., & Millet, M. (2010). Gas/particle partitioning of currently used pesticides in the atmosphere of Strasbourg (France). *Air Quality, Atmosphere & Health*, *3*(3), 171–181. https://doi.org/10.1007/s11869-010-0065-8

Sgolastra, F., Arnan, X., Cabbri, R., Isani, G., Medrzycki, P., Teper, D., & Bosch, J. (2018). Combined exposure to sublethal concentrations of an insecticide and a fungicide affect feeding, ovary development and longevity in a solitary bee. *Proceedings of the Royal Society. Proceedings. Biological Sciences*, *285*(1885), 20180887. https://doi.org/10.1098/rspb.2018.0887

Sgolastra, F., Hinarejos, S., Pitts-Singer, T. L., Boyle, N. K., Joseph, T., Luckmann, J., Raine, N. E., Singh, R., Williams, N. M., & Bosch, J. (2019). Pesticide exposure assessment paradigm for solitary bees. *Environmental Entomology*, *48*(1), 22–35. https://doi.org/10.1093/ee/nvy105

Sgolastra, F., Medrzycki, P., Bortolotti, L., Renzi, M. T., Tosi, S., Bogo, G., Teper, D., Porrini, C., Molowny-Horas, R., & Bosch, J. (2017). Synergistic mortality between a neonicotinoid insecticide and an ergosterol-biosynthesis-inhibiting fungicide in three bee species. *Pest Management Science*, *73*(6), 1236–1243. https://doi.org/10.1002/ps.4449

Siviter, H., Bailes, E. J., Martin, C. D., Oliver, T. R., Koricheva, J., Leadbeater, E., & Brown, M. J. F. (2021). Agrochemicals interact synergistically to increase bee mortality. *Nature*, *596*(7872), 389–392. https://doi.org/10.1038/s41586-021-03787-7

Siviter, H., Pardee, G. L., Baert, N., McArt, S., Jha, S., & Muth, F. (2023). Wild bees are exposed to low levels of pesticides in urban grasslands and community gardens. *The Science of the Total Environment*, *858*(Pt 2), 159839. https://doi.org/10.1016/j.scitotenv.2022.159839

Šlachta, M., Erban, T., Votavová, A., Bešta, T., Skalský, M., Václavíková, M., Halešová, T., Edwards-Jonášová, M.,

Včeláková, R., & Cudlín, P. (2020). Domestic gardens mitigate risk of exposure of pollinators to pesticides—an urban-rural case study using a red mason bee species for biomonitoring. *Sustainability*, *12*(22), 9427. https://doi.org/10.3390/su12229427

Šlachta, M., Votavová, A., Erban, T., Cudlín, O., & Cudlín, P. (2022). Breeding mason bees for the pollination of fruit orchards in Central Europe. *European Journal OF Environmental Sciences*, *12*(1), 16–20. https://doi.org/10.14712/23361964.2022.2

Smith, R. M., Warren, P. H., Thompson, K., & Gaston, K. J. (2006). Urban domestic gardens (VI): environmental correlates of invertebrate species richness. *Biodiversity and Conservation*, *15*(8), 2415–2438. https://doi.org/10.1007/s10531-004-5014-0

Splitt, A., Schulz, M., & Skórka, P. (2022). Current state of knowledge on the biology and breeding of the solitary bee – *Osmia bicornis*. *Journal of Apicultural Research*, *61*(2), 163–179. https://doi.org/10.1080/00218839.2021.1957610

Sponsler, D. B., & Johnson, R. M. (2017). Mechanistic modeling of pesticide exposure: The missing keystone of honey bee toxicology. *Environmental Toxicology and Chemistry*, *36*(4), 871–881. https://doi.org/10.1002/etc.3661

ter Braak, C. J. F., & Šmilauer, P. (2012). *Canoco reference manual and user's guide: Software for ordination (version 5.0)*. Microcomputer Power.

Tosi, S., Sfeir, C., Carnesecchi, E., vanEngelsdorp, D., & Chauzat, M.-P. (2022). Lethal, sublethal, and combined effects of pesticides on bees: A meta-analysis and new risk assessment tools. *The Science of the Total Environment*, *844*, 156857. https://doi.org/10.1016/j.scitotenv.2022.156857

Ward, L. T., Hladik, M. L., Guzman, A., Winsemius, S., Bautista, A., Kremen, C., & Mills, N. J. (2022). Pesticide exposure of wild bees and honey bees foraging from field border flowers in intensively managed agriculture areas. *The Science of the Total Environment*, *831*, 154697. https://doi.org/10.1016/j.scitotenv.2022.154697

Wenzel, A., Grass, I., Belavadi, V. V., & Tscharntke, T. (2020). How urbanization is driving pollinator diversity and pollination – a systematic review. *Biological Conservation*, *241*, 108321. https://doi.org/10.1016/j.biocon.2019.108321

Wood, T. J., & Goulson, D. (2017). The environmental risks of neonicotinoid pesticides: A review of the evidence post 2013. *Environmental Science and Pollution Research International*, *24*(21), 17285–17325. https://doi.org/10.1007/s11356-017-9240-x

Woodcock, B. A., Isaac, N. J. B., Bullock, J. M., Roy, D. B., Garthwaite, D. G., Crowe, A., & Pywell, R. F. (2016). Impacts of neonicotinoid use on long-term population changes in wild bees in England. *Nature Communications*, *7*(1), 12459. https://doi.org/10.1038/ncomms12459

Wu, J. Y., Anelli, C. M., & Sheppard, W. S. (2011). Sub-lethal effects of pesticide residues in brood comb on worker honey bee (*Apis mellifera*) development and longevity. *PloS One*, *6*(2), e14720. https://doi.org/10.1371/journal.pone.0014720

Wu, J. Y., Smart, M. D., Anelli, C. M., & Sheppard, W. S. (2012). Honey bees (*Apis mellifera*) reared in brood combs containing high levels of pesticide residues exhibit increased susceptibility to *Nosema* (Microsporidia) infection. *Journal of Invertebrate Pathology*, *109*(3), 326–329. https://doi.org/10.1016/j.jip.2012.01.005

Zioga, E., White, B., & Stout, J. C. (2023). Pesticide mixtures detected in crop and non-target wild plant pollen and nectar. *The Science of the Total Environment*, *879*, 162971. https://doi.org/10.1016/j.scitotenv.2023.162971

Zahrádkářská kolonie Kraví Hora II.

Výsledky zoologického průzkumu

Zadavatel:

Mgr. Ivana Paukertová
Řezáčova 28
624 00 Brno

Zpracoval:

Ing. Václav Prášek, Ph.D.
Výzkum a vývoj v oblasti přírodních věd
Rybnická 22, 634 00 Brno
IČ: 757 523 79
Tel.: 737 838 250
E-mail: vaclav.prasek@seznam.cz

leden 2014

1. Úvod

Na základě požadavku zadavatele této práce byl ve vegetační sezoně roku 2013 proveden zoologický průzkum fauny na lokalitě Kraví Hora (k.ú. Veveří).

2. Zadání

Provést zoologický průzkum fauny zájmové lokality, především se zaměřením na zjištění zvláště chráněných druhů živočichů, podle zákona č. 114/1992 Sb. a vyhlášky Ministerstva životního prostředí č. 395/1992 Sb. v platných zněních.

3. Popis lokality

Zájmové území se nachází v k. ú. Veví v městské části Brno – střed. Tato zahrádkářská kolonie se nachází na východním svahu Kraví hory. Území je rozděleno na velké množství samostatných zahrádek s různou intenzitou obhospodařování.

Na lokalitě je velké množství stromové i keřové vegetace v různém věkovém a zdravotním stavu, včetně výskytu odumírajících ovocných stromů, jejich torz a pařezů.

4. Metodika

Při zoologickém průzkumu byli obratlovci sledováni především metodou liniových transektů, procházejících zájmovou plochou. Průzkum Amphibií byl prováděn vizuálně i akusticky. Plazi byli zaznamenáváni vizuálně. Savci byli sledováni jednak prostřednictvím pobytových značek, jednak vizuálně přímým pozorováním v terénu. Cílený průzkum drobných zemních savců nebyl prováděn. Ptáci byli sledováni vizuálně i akusticky. Nebylo prováděno kvantitativní hodnocení fauny obratlovců. Sledování letounů (Chiroptera) nebylo prováděno.

U bezobratlých byl průzkum zaměřen na dvě skupiny hmyzu:

A. zjištění přítomnosti populací zvláště chráněných druhů (vyhl. č. 395/1992 Sb. nov.) a významných druhů zařazených do Červeného seznamu ČR;

B – průzkum dvou čeledí hmyzu, které jsou vzhledem k ekologickým nárokům běžně využívány pro indikaci zachovalosti či narušenosti prostředí, v němž se vyskytují (tzv. indikační skupiny), tedy střevlíkovití brouci (Coleoptera: Carabidae) a mravenci (Hymenoptera: Formicidae).

Cílem průzkumu je stanovení zvláště chráněných a významných druhů a jejich populací, které mohou být realizací záměru stavby a využití území negativně ovlivněny či ohroženy na existenci a zhodnocení současného stavu území z hlediska přírodovědného významu. Tomu byl podřízen výběr sledovaných skupin živočichů a stanoveny metody jejich vyhledávání.

Bezobratlí byli zjišťování jednak přímým pozorováním pohybujících se jedinců a aktivním odlovem lehkou entomologickou sítí. Terestrická fauna (střevlíkovití brouci a mravenci) byla vyhledávána a pro determinaci sbírána jak sběrem jednotlivých exemplářů, tak i vyhledáváním hnízd mravenců a dále kvantitativními metodami, tj. smykem a oklepem vegetace a prosevem hrabanky a detritu. Sběr do Barberových zemních pastí, vzhledem k neselektivnosti této metody a nechtěnému usmrcování drobných obratlovců (např. ještěrek) nebyl prováděn.

Střevlíkovité brouky a stejně tak i mravence na základě ověřených a užívaných metodik (HŮRKA a kol. 1996; BEZDĚČKA 2004) členíme podle ekologické valence a vázanosti k habitatu do tří kategorií.

Nejcennější je kategorie **R (reliktní druhy)**, do níž řadíme druhy s nejužší ekologickou valencí, mající v současnosti namnoze charakter reliktů, jedná se vesměs o vzácné a ohrožené taxony přirozených a nepříliš poškozených ekosystémů. Druhou kategorií je **A (adaptabilní druhy)** zahrnuje taxony osídlující více nebo méně přirozené nebo přirozenému stavu blízké habitaty. Vyskytují se však i na druhotných, zvláště v blízkosti původních ploch. Patří sem většinou druhy lesních porostů, luk, pastvin a druhy vodní. Třetí kategorie **E (eurytopní druhy)** zahrnuje taxony, které nemají žádné zvláštní nároky na charakter a kvalitu prostředí, druhy nestabilních a měnících se habitatů, druhy expanzivní a nestálé migranty.

Poznámka: Zvláště chráněné druhy (dle zákona č. 114/1992 S., o ochraně přírody a krajiny) jsou v následující tabulce (kat) označeny § a zkratkou kategorie ochrany K = kriticky ohrožený druh, S = silně ohrožený druh, O = ohrožený druh.

5. Entomologický průzkum

Skupina A (Zvláště chráněné a významné druhy)

Brouci (Coleoptera)

Carabus scheidleri Panzer, 1799 (§O) – střevlík Scheidlerův

Dosud relativně hojný druh světlých lesů, hájů a otevřené krajiny, včetně agrocenóz a biologicky pestré části urbánního prostředí (zahrady, sady, některé parky).

Lucanus cervus Linnaeus, 1758 (§O) – roháč obecný

Roháč obecný, největší evropský brouk, je obyvatelem doubrav a smíšených lesů, který proniká i do vhodných městských parků a starých zahrad. V posledních desetiletích výrazně ubývá, zejména díky úbytku listnatých lesů a starých stromů v alejích, zahradách a parcích.

Motýli (Lepidoptera)

Papilio machaon Linné, 1758 (§O) - otakárek fenyklový

Hojný motýl otevřené krajiny včetně urbánních zón, housenky se vyvíjejí na okoličnatých rostlinách (mrkev, fenykl, kopr, aj.).

Iphiclides podalirius Linnaeus, 1758 (§O) - otakárek ovocný

Dosud hojný motýl otevřené krajiny včetně urbánních zón, housenky se vyvíjejí na trnce, střemše a ovocných dřevinách.

Čmeláci (Hymenoptera, Apidae)

Bombus terrestris (Linnaeus, 1758) (§O) – čmelák zemní
Bombus lapidarius (Linnaeus, 1758) (§O) – čmelák skalní
Bombus pascuorum (Scopoli, 1793) (§O) – čmelák polní
Bombus hypnorum (Linnaeus, 1758) (§O) – čmelák rokytový
Bombus pratorum (Linnaeus,1761) (§O) – čmelák luční

Dělnice těchto druhů jsme pozorovali na kvetoucích rostlinách. Vzhledem k charakteru prostředí a výměře zahrádkářské kolonie lze předpokládat, že všechny druhy zde také hnízdí. Jedná se o dosud běžné druhy kulturní otevřené krajiny včetně urbánních území, u posledních dvou druhů je však v posledních deseti letech pozorován pokles síly populací.

Mravenci (Hymenoptera, Formicidae)

Formica cunicularia Latreille, 1798 (§O) – mravenec stepní
Formica fusca Linnaeus, 1758 (§O) – mravenec otročící
Formica rufibarbis Fabricius, 1793 (§O) – mravenec trávníkový

Hojné druhy podrodu *Serviformica*, obývající nejrůznější habitaty včetně urbánních zón a ruderálních trávníků; v ČR patří k nejhojnějším druhům mravenců.

Druhy silně a kriticky ohrožené nebyly zjištěny.

Druhy ČS:
Polistes biglumis bimaculatus (Geofroy, 1758) – vosík žlutoskvrný [zranitelný]

Další významné druhy hmyzu:

Skupina B (Indikační skupiny)

Střevlíkovití brouci (Coleoptera: Carabidae)
Carabus nemoralis nemoralis O. F. Müller, 1764 – střevlík hajní
Carabus scheidleri Panzer, 1799 – střevlík Scheidlerův
Carabus violaceus Linnaeus, 1758 – střevlík fialový
Leistus ferrugineus (Linne, 1758) – vousáč rezavý
Notiophilus biguttatus (Fabricius, 1779) - vláhomil
Trechus quadristriatus (Schrank, 1781)
Anchomenus dorsalis (Pontoppidan, 1763) – střevlíček ošlejchový
Poecilus cupreus (Linnaeus, 1758) – střevlíček měděný
Pterostichus melanarius (Illiger, 1798) - střevlíček
Abax parallelepipedus (Piller & Mitterpacher, 1783) – čtvercoštítník černý
Calathus fuscipes (Goeze, 1777) - střevlíček

Calathus melanocephalus (Linnaeus, 1758) – střevlíček černohlavý
Platynus assimilis (Paykull, 1790) - úzkohrdlec přizpůsobený
Amara eurynota (Panzer, 1796) – kvapník širohřbetý
Amara ovata (Fabricius, 1792) – kvapník vejčitý
Amara plebeja (Gyllenhal, 1810) - kvapník
Amara aenea (De Geer, 1774) – kvapník kovový
Anisodactylus signatus (Panzer, 1797) - nestejnočlenec
Molops elatus (Fabricius, 1801)
Panagaeus bipustulatus (Fabricius, 1775) - křižák
Ophonus azureus (Fabricius, 1775) - kvapník
Ophonus laticollis Mannerheim, 1825 - kvapník
Ophonus puncticeps Stephens, 1828 - kvapník
Ophonus rupicola (Sturm, 1818) - kvapník
Pseudophonus rufipes (De Geer, 1774) – kvapník plstnatý
Pseudoophonus griseus (Panzer, 1796) - kvapník
Harpalus affinis (Schrank, 1781) – kvapník modrý
Harpalus rubripes (Duftschnid, 1812) - kvapník
Harpalus rufipalpis Sturm, 1818 - kvapník

Mravenci (Hymenoptera: Formicidae)
Myrmica rubra (Linnaeus, 1758) – mravenec žahavý
Myrmica sabuleti Meinert, 1861 – mravenec
Myrmica schencki Viereck, 1903 – mravenec
Temnothorax affinis (Mayr, 1855) – mravenec
Temnothorax crassispinus (Karavaiev, 1926) – mravenec dlouhoostný
Tetramorium cf. *caespitum* (Linnaeus, 1758) – mravenec drnový
Dolichoderus quadripunctatus Linnaeus, 1771 – mravenec čtyřskvrnný
Camponotus fallax (Nylander, 1856) - mravenec
Camponotus ligniperdus Latreille, 1802 – mravenec dřevokaz
Formica cunicularia Latreille, 1798 – mravenec stepní
Formica fusca Linnaeus, 1758 – mravenec otročící
Formica rufibarbis Fabricius, 1793 – mravenec trávníkový
Lasius brunneus Latreille, 1798 – mravenec hnědý
Lasius emarginatus (Olivier, 1792) – mravenec domácí
Lasius flavus (Fabricius, 1781) – mravenec žlutý
Lasius fuliginosus (Latreille, 1798) – mravenec černolesklý
Lasius niger (Linnaeus, 1758) – mravenec obecný
Lasius platythorax Seifert, 1991 – mravenec zploštělý
Polyergus rufescens (Latreille, 1798) – mravenec otrokářský

Z uvedeného výčtu druhů vyplývá, že převládají běžnější až hojné druhy otevřené krajiny a okrajů světlých lesů (typická skladba větších zahrad a sadů). Na skladbu zdejší entomofauny má pozitivní vliv velké množství starých ovocných a dalších listnatých dřevin a velká rozrůzněost biotopů.

Celkem zde bylo zjištěno 29 druhů střevlíkovitých brouků, přičemž v ekologické kategorii R (reliktní druhy) nebyl zjištěn žádný druh, v kategorii A (adaptabilní druhy) bylo zjištěno 13 druhů a v kategorii E (eurytopní druhy) bylo zjištěno 16 druhů. Procentuální vzorec R 0 % – A 45 % – E 55 % ukazuje na poměrně cenné společenství s vysokým podílem adaptabilních druhů.

Zajímavé výsledky podává i rozbor zdejší myrmekofauny. Celkem zde bylo zjištěno 19 druhů mravenců, přičemž do ekologické kategorie R (reliktní druhy) nepatří žádný druh, do kategorie A (adaptabilní druhy) řadíme 13 druhů a do kategorie E (eurytopní druhy) řadíme zbylých šest druhů. Procentuální vzorec

R 0 % – A 68 % – E 32 %

také dokládá relativně pestré stanoviště s potenciálem k existenci a prosperitě významných a biologicky hodnotných druhů a jejich populací.

6. Zoologický průzkum obratlovců

Provedený zoologický průzkum v zájmovém území a jeho nejbližšího okolí, byl zaměřen na zjištění výskytu obratlovců, především však zvláště chráněných obratlovců dle prováděcí vyhlášky č. 395/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

Při sledování byly zjištěny následující druhy obratlovců:

Obojživelníci:

Ropucha obecná – *Bufo bufo* – **ohrožený druh**
Ropucha zelená – *Bufo viridis* – **silně ohrožený druh**

Plazi:

Ještěrka obecná – *Lacerta agilis* – **silně ohrožený druh**

Ptáci:

Bažant obecný – *Phasianus colchicus*
Brhlík lesní – *Sitta europea*
Budníček menší – *Phylloscopus collybita*
Červenka obecná – *Erithacus rubecula*
Dlask tlustozobý – *Coccothraustes coccothraustes*
Drozd brávník – *Turdus viscivorus*
Drozd zpěvný – *Turdus philomelos*
Holub domácí – *Columba livia* f. *domestica*)
Holub hřivnáč – *Columba palumbus*
Hrdlička divoká – *Streptopelia turtur*
Hrdlička zahradní – *Streptopelia decaocto*
Jiřička obecná – *Delichon urbica*
Kavka obecná – *Corvus monedula* – **silně ohrožený druh**
Konipas bílý – *Motacilla alba*
Konopka obecná – *Carduelis cannabina*
Kos černý – *Turdus merula*
Krahujec obecný – *Accipiter nisus* – **silně ohrožený druh**
Krutihlav obecný – *Jynx torquilla* – **silně ohrožený druh**
Kukačka obecná – *Cuculus canorus*
Pěnice hnědokřídlá – *Sylvia communis*
Pěnice hnědokřídlá – *Sylvia communis*
Lejsek šedý – *Muscicapa striata* – **ohrožený druh**
Pěnice černohlavá – *Sylvia atricapilla*
Pěnice hnědokřídlá – *Sylvia communis*
Pěnice pokřovní – *Sylvia curruca*
Pěnkava obecná – *Fringilla coelebs*
Pěvuška modrá – *Prunella modularis*

Poštolka obecná – *Falco tinnunculus*
Puštík obecný – *Strix aluco*
Rehek domácí – *Phoenicurus ochruros*
Rehek zahradní – *Phoenicurus phoenicurus*
Rorýs obecný – *Apus apus* – **ohrožený druh**
Sedmihlásek hajní – *Hippolais icterina*
Sojka obecná – *Garrulus glandarius*
Stehlík obecný – *Carduelis carduelis*
Strakapoud jižní – *Dendrocopos syriacus* – **silně ohrožený druh**
Strakapoud velký – *Dendrocopos major*
Strnad obecný – *Emberiza citrinella*
Střízlík obecný – *Troglodytes troglodytes*
Sýkora babka – *Parus palustris*
Sýkora koňadra – *Parus major*
Sýkora modřinka – *Parus coeruleus*
Střízlík obecný – *Troglodytes troglodytes*
Špaček obecný – *Sturnus vulgaris*
Vlaštovka obecná – *Hirundo rustica* – **ohrožený druh**
Vrabec domácí – *Passer domesticus*
Vrabec polní – *Passer montanus*
Vrána šedá – *Corvus cornix*
Zvonek zelený – *Carduelis chloris*
Zvonohlík obecný - *Serinus serinus*
Žluna zelená – *Picus viridis*
Žluva hajní – *Oriolus oriolus* – **silně ohrožený druh**

Savci:

Bělozubka šedá – *Crocidura suaveolens*
Hraboš polní – *Microtus arvalis*
Ježek východní – *Erinaceus roumanicus*
Kočka domácí – *Felis sylvestris* f. *domestica*
Krtek obecný – *Talpa europaea*
Kuna skalní – *Martes foina*
Myšice lesní – *Apodemus flavicollis*
Norník rudý – *Clethrionomys* (*Myodes*) *glareolus*
Rejsek obecný – *Sorex araneus*
Veverka obecná – *Sciurus vulgaris* – **ohrožený druh**

V zájmovém území a v jeho nejbližším okolí bylo v roce 2013 zjištěno celkem 65 druhů obratlovců, z toho 2 druhy obojživelníků, 1 druh plaza, 52 druhů ptáků a 10 druhů savců.

7. Zjištěné zvláště chráněné druhy živočichů

Ze zvláště chráněných druhů obratlovců, dle přílohy III. prováděcí vyhlášky č. 395/1992 Sb., v platném znění, byly v zájmovém území zjištěn následující druhy živočichů, řazené touto legislativní normou do kategorií silně ohrožených a ohrožených druhů.

Silně ohrožené druhy

Ropucha zelená – *Bufo viridis* – **silně ohrožený druh**
Ještěrka obecná – *Lacerta agilis* – **silně ohrožený druh**
Kavka obecná – *Corvus monedula* – **silně ohrožený druh**
Krahujec obecný – *Accipiter nisus* – **silně ohrožený druh**
Krutihlav obecný – *Jynx torquilla* – **silně ohrožený druh**
Strakapoud jižní – *Dendrocopos syriacus* – **silně ohrožený druh**
Žluva hajní – *Oriolus oriolus* – **silně ohrožený druh**

Ohrožené druhy

Bombus hypnorum (Linnaeus, 1758) – čmelák rokytový
Bombus lapidarius (Linnaeus, 1758) – čmelák skalní
Bombus pascuorum (Scopoli, 1793) – čmelák polní
Bombus pratorum (Linnaeus,1761) – čmelák luční
Bombus terrestris (Linnaeus, 1758) – čmelák zemní
Carabus scheidleri Panzer, 1799 – střevlík Scheidlerův
Formica cunicularia Latreille, 1798 – mravenec stepní
Formica fusca Linnaeus, 1758 – mravenec otročící
Formica rufibarbis Fabricius, 1793 – mravenec trávníkový
Iphiclides podalirius Linnaeus, 1758 - otakárek ovocný
Lejsek šedý – *Muscicapa striata*
Lucanus cervus Linnaeus, 1758 – roháč obecný
Papilio machaon Linné, 1758 - otakárek fenyklový
Ropucha obecná – *Bufo bufo*
Rorýs obecný – *Apus apus*
Veverka obecná – *Sciurus vulgaris*
Vlaštovka obecná – *Hirundo rustica*

8. Závěr

V zájmovém území bylo zjištěno 24 druhů zvláště chráněných živočichů, z toho 7 silně ohrožených druhů a 17 v kategorii ohrožených druhů. Tento počet však není možné považovat za konečný a to především u skupiny bezobratlých druhů, protože entomologický průzkum byl zaměřen především na ochranářsky indikační skupiny střevlíkovitých brouků (čeleď Carabidae) a blanokřídlých z čeledi mravencovití (Formicidae) a rodu čmelák (Bombus).

Všechny zde zjištěné zvláště chráněné druhy jsou na lokalitu vázány reprodukčně, s výjimkou kavky obecné (*Corvus monedula*), rorýsa obecného (*Apus apus*) a vlaštovky obecné (*Hirundo rustica*). Tyto druhy využívají lokalitu pouze potravně a jejich hnízdění je vzhledem k jejich biologii v zájmovém území buď nepravděpodobné, nebo je spíše vyloučeno.

U obou druhů obojživelníků nebylo rozmnožování přímo v zájmovém území prokázáno, nicméně není možné je v území, v některé z drobných vodních nádržích především antropogenního charakteru, vyloučit.

Závěrem je tedy možné konstatovat, že hodnocená plocha zahrádkářské kolonie Kraví Hora II. svým charakterem drobných členitých mikrohabitatů vhodným způsobem doplňuje plochu parku na západním svahu Kraví Hory. Pro řadu (nejen zvláště chráněných) druhů živočichů je území všech tří zahrádkářských kolonií ve spojení s přilehlým parkem v kontextu centra Brna naprosto zásadním jádrovým územím, buď z potravního, nebo reprodukčního hlediska, případně z obou těchto aspektů.

Za kolektiv autorů

Ing. Václav Prášek, Ph.D.

Biodiverzita ve městě - srovnání druhové rozmanitosti flory zahrádkářských kolonií a ploch veřejné zeleně případová studie Kraví hora, Brno

Autor: Alena Klimešová Vedoucí práce: Ing. Zbyněk Ulčák, Ph.D.

FSS Katedra environmentálních studií

Diskuze:

U zahrádkových kolonií byla zjištěna větší druhová rozmanitost než u plochy veřejného parku. Toto hlavní zjištění, tedy vysoká druhová rozmanitost flory zahrádek, je v souladu s výše zmíněnými výzkumy - Thomson a kol 2003, Smith a kol. 2006, Lindemann-Matthies a Marty 2012, Clarke a Jenerette 2015. Rozdíl mezi počtem druhů na zahrádkách a v parku můžeme vnímat již s pouhým vizuálním posouzením. V parku je vzhledem k převládající ploše trávníku nebo keřových porostů druhová rozmanitost vztažená k ploše velmi omezena. Nízké zastoupení bylin (vyjma trav) způsobuje, ţe změny v průběhu roku zde jsou méně nápadné.

Mezi faktory ovlivňující druhovou pestrost městské veřejné zeleně patří jednak její poloha a přírodní a klimatické podmínky, ale zároveň také z velké části dostupné finanční prostředky na údržbu. Ty zpravidla pokryjí pouze základní zásahy jako sečení trávníku a řez dřevin. Na péči o případné ovocné dřeviny, trvalkové záhony, skalky či luční porost již prostředky nezbývají. Park je tak ochuzen o řadu stanovišť a s tím související výskyt dalších druhů rostlin a živočichů. Zahrádky nabízejí rozmanitější stanoviště právě díky péči, kterou jim, v případě Kraví hory, věnuje několik stovek zahradníků. Vysoký počet zahradníků přináší rozmanité přístupy a tím i rozmanitou květenu. V osadách se nacházejí zahrádky zcela okrasné nebo naopak přímo zaměřené na produkci zeleniny a ovoce a samozřejmě jejich kombinace. Někteří majitelé se i přímo zaměřují na pěstování domácích "planých" druhů.

Přestože jsou zahrádkářské kolonie přístupné veřejnosti pouze ve vymezené dny, jejich přínos pro životní prostředí města z hlediska druhové rozmanitosti je nepochybně vyšší než přínos parkových ploch. Sami zahrádkáři jsou si toho vědomi a převážně mladší generace vnímá péči o zahrádky jako ekologicky přínosnou aktivitu. Některé zahrádky usilují o začlenění do programu Evropské územní spolupráce v projektu přírodních zahrad. Důsledkem takového ekologicky zaměřeného zahrádkaření je další rozšíření biodiverzity.

Množství času, který mohou zahrádkáři péči o zeleň věnovat, je nicméně faktorem, který se uplatňuje při srovnávání s parkem a který má v konečném důsledku také vliv na druhovou pestrost. Péči o park se správce zeleně věnuje, v závislosti na dostupných prostředcích (viz. výše), jednou až dvakrát za měsíc. Návštěvnost zahrádek je několikanásobně častější (Veronica 2006). Péče je tak rozložena do celého roku a lze s nadsázkou říct, že se zde nový druh můžu objevovat každý týden.

Závěr:

Na vybraných zahrádkách v zahrádkářských osadách na Kraví hoře v Brně bylo zjištěno celkem 281 druhů cévnatých rostlin. Na celé ploše parku Kraví hora bylo zjištěno 116 druhů cévnatých rostlin. Větší druhová pestrost v zahrádkářských osadách je dána především různorodostí stanovišť, která se

na zahrádkách nacházejí, a dále způsobem péče o rostliny i finanční a časovou dotací, kterou lze údržbě zahrádek věnovat. Díky těmto odlišným podmínkám se na zahrádkách vyskytuje zvýšený počet druhů významných pro biodiverzitu. Nachází se zde více druhů ohrožených a jsou zde udržovány staré odrůdy ovocných dřevin. Co se týče druhů původních a nepůvodních v České republice převažují na zahrádkách druhy nepůvodní a v parku naopak druhy původní. Vzhledem k celkovému vyššímu počtu druhů na zahrádkách je však absolutní hodnota druhů původních i zde vyšší. Po srovnání obou typů lokalit lze tedy konstatovat, že zahrádkářské osady představují pro ochranu a podporu biodiverzity v zastavěném území města větší potenciál a jejich význam může v této souvislosti převyšovat plochu veřejného parku.

Zahrádkářská osada na Kraví hoře

Fenomén městského zemědělství je novým trendem, který se rozvíjí ve většině západoevropských měst. K městskému zemědělství jsou řazeny i zahrádkářské kolonie, které jsou dlouhodobou součástí města Brna. Zahrádkářské kolonie stále plní svou základní funkci, kterou je zdroj zeleniny a ovoce. Je to důležité z pohledu místní potravinové bezpečnosti. Mezi další funkce kolonií patří podpora sociálních a komunitních kontaktů mezi občany města Brna. Jedná se také o místo pro trávení volného času a pro rekreaci místních obyvatel.

Charakter zahrádkářské osady na Kraví hoře vytváří unikátní a různorodé prostředí pro městskou flóru a faunu. Díky pozitivní fragmentaci stanovištních podmínek je narušena uniformita městského prostředí. Rozdílná stanoviště v zahrádkářské osady se promítají do druhové pestrosti rostlin i živočichů. Jedná se tedy o jedinečný ostrůvek biodiverzity, který je v městském prostředí velmi vzácný. Individuální intenzita využívání zahrádek je reálnou ukázkou způsobů pěstování zelenin, ovocných dřevin a okrasných rostlin. Vysoká je zde i diverzita pěstovaných plodin, což je velmi pozoruhodné i z pohledu zemědělského.

Význam zahrádkářské osady na Kraví hoře spočívá také v přiblížení produkce potravin všem generacím v Brně, které nemusí mít přímý kontakt s venkovskými oblastmi. Náročnost a specifičnost zahradnické činnosti a produkce potravin vede k ocenění skutečné hodnoty potravin, ale i k pochopení problematiky nakládání a využívání odpadů, případně k pochopení jak civilizace zatěžuje ekosystém. Současná podoba a přítomnost zahrádkářské osady na Kraví hoře podporuje biodiverzitu, rozvíjí společenské a kulturní činnosti a přispívá k udržitelnosti brněnské městské komunity.

Ing. Jan Winkler, Ph.D.

Mendelova univerzita v Brně,

Agronomická fakulta,

Ústav biologie rostlin

Přispění zahrádkářských kolonií k mezigeneračnímu setkávání

Současný společenský vývoj je mimo jiné charakterizovaný demografickým vývojem směrem ke stárnutí populace a transformací tradiční rodiny. Tato situace vede nejen odborníky, ale i širokou veřejnost k úvahám o možnostech podpory společného soužití generací, navázání a posílení mezigeneračního dialogu a solidarity, vč. podpory mezigeneračního učení.

Zahrádkářské kolonie svou charakteristikou k výše zmíněnému vytváří přirozený prostor, jakožto jeden z prvků městské diverzity nejen prostorové, ale rovněž obsahové. V zahrádkářských koloniích se mohou setkávat tři i více generací nejen v rámci jedné rodiny, ale i v rámci širších „sousedských" vazeb. Jedná se o neorganizovanou a bezprostřední alternativu k dnes hojně využívaným mezigeneračním programům. Mladší generaci dává pobyt v zahrádkách příležitost k poznávání stáří, jakožto plnohodnotného období lidského života a k podpoře pozitivního vnímání starších osob, které mohou být velmi cenným zdrojem znalostí a dovedností. Naopak pro starší členy kolonie může tento mezigenerační kontakt znamenat pozitivní impuls v porozumění mladším generacím a rovněž zvýšení vlastní sebehodnoty.

Přirozené mezigenerační setkávání a učení v rámci zahrádkářských kolonií může vést k propojování a zintenzivňování vzájemných vztahů, k prohlubování vzájemné pomoci a tolerance a tím také k potřebnému otevřenému, nestereotypnímu vnímání zástupců jednotlivých generací.

V Brně dne 14. 6. 2020

Mgr. Kateřina Pevná

Spoluatorka řady odborných článků a publikací z oblasti mezigeneračního učení. Koordinátorka a metodička Mezigenerační univerzity při Mendelově univerzitě v Brně.

Stanovisko k významu zahrádkářské osady na Kraví hoře v Brně

V zemích vyspělého světa zažívá komunitní zahradničení v centrech měst renesanci a je podporováno samosprávami, projekty Evropské unie i širokou veřejností. Na městských pozemcích vznikají zcela nové plochy určené pro pěstování ovoce a zeleniny, budování kladného vztahu k přírodě, utužování mezilidských vztahů v komunitě a mezigenerační předávání poznatků a dovedností. Brno v tomto smyslu těží z dob minulých, protože na jeho území funguje už řadu desetiletí několik zahrádkářských kolonií.

Oblast zahrádek na Kraví hoře, s tradicí sahající do třicátých let minulého století, má vysokou ekologickou, krajinářskou i rekreační hodnotu. Zadržuje v krajině vodu během intenzivních bouří, ochlazuje okolí v parních letních měsících a pročišťuje vzduch od škodlivin, z čehož benefitují všichni lidé v okolí Kraví hory, nejen ti, kteří zahrádky obhospodařují. Roste zde přes tisíc převážně starších ovocných stromů a útočiště zde nalézá mnoho druhů ptáků, opylovačů, brouků či netopýrů, které v klasických parcích nedokážou tak dobře prosperovat. V kontextu klimatické krize jsou zmíněné ekosystémové služby nedocenitelné.

Mimo jiné tento prostor poskytuje smysluplnou životní náplň a možnost zdravého pohybu pro takřka 1500 zahrádkářů, kterými jsou převážně senioři a rodiny s malými dětmi. Studie dokazují přímou souvislost mezi zahrádkařením a sníženou mírou obezity, zvýšenou psychickou pohodou, posílením společenských vazeb a interakcí. Jedinečná je také šance vypěstovat si ekologickým způsobem vlastní zeleninu a ovoce přímo uprostřed moravské metropole.

Zahrádkářská osada na Kraví hoře v současné podobě podporuje biodiverzitu, lokálně tlumí projevy klimatických změn a rozvíjí společenské vztahy v brněnské městské komunitě.

Jméno a pracoviště: Mgr. Magdaléna Chytrá
vedoucí Botanické zahrady Přírodovědecké fakulty Masarykovy univerzity v Brně

Datum a podpis: 5. 8. 2024

MMB/0720761/2024
Zástupce veřejnosti

MMB/0720761/2024

Námitka

Výrok:

Námitce se nevyhovuje.

Odůvodnění:

Podatel nesouhlasí s vymezením plochy zeleně všeobecné v lokalitě Kraví hora a požaduje ponechat stávající funkci pro zahrádkářskou osadu.

Tento způsob využití území je však z hlediska územně plánovací dokumentace dočasný. Plocha rekreační zeleně je zde navržena i aktuálně platným územním plánem, jedná se tedy o dlouhodobě známou skutečnost.

Hlavní využití navržené plochy zeleně všeobecné v návrhu ÚP 2024, jak uvádí závazná textová část, je pro poskytování ekosystémových služeb ve veřejně přístupných plochách zeleně. Vzhledem ke své poloze v zastavěném centu města je v lokalitě převažujícím veřejným zájmem záměr na vybudování veřejně přístupné zeleně pro širokou skupinu obyvatel před využitím takto cenného území pro individuální rekreaci formou zahrádkaření. Proto nelze námitce vyhovět. Další důvody jsou uvedeny i v textové části odůvodnění (poslední odstavec, str. 18).

Návrh nového ÚP 2024 se tomuto tématu však podrobně věnoval a zavádí regulaci pro spolkovou zahrádkářskou činnost, viz kapitola 6.3.2.16 závazné textové části a ve výkrese 1.0 Výkres základního členění území vymezil plochy zeleně všeobecné (ZU), ve kterých má být možnost zahrádkářské činnosti prověřena zpracováním územních studií. Kraví horu má řešit ÚS-37/6.

Návrh nového ÚP měl také za úkol prověřit možnost vzniku nových zahrádkářských lokalit, zejména na plochách ZPF, které nelze jinak efektivně obhospodařovat. Většina zahrádek byla zachována pro současné využití, nové plochy rekreace jiné (RX) jsou umístěny obvykle na pozemcích navazujících na stávající zahrádkářské lokality a zároveň z různých hledisek (přístupnosti, prostupnosti krajiny, vlivu na krajinný ráz atd.) vhodných pro zahrádkaření a tvoří určitou kompenzaci za stávající zahrádkářské lokality navrhované jako území změn pro jiné funkce.

Statutární město Brno
Doručeno: 07.08.2024
MMB/0720765/2024
listy:1 přílohy:
druh: li/sv:
mmb1es8f18e01f

MAGISTRÁT MĚSTA BRNA
Odbor územního plánování a stavebního řádu
Došlo: 07 -08- 2024 10
Č.j. MMB: .....
Příl.: .....

620
N

22 archů
6 listů

Magistrát města Brna
Odbor územního plánování a rozvoje
Kounicova 67
601 67 Brno

V Brně dne 5. 8. 2024

Věcně shodná připomínka k návrhu Územního plánu města Brna

a zmocnění zástupce veřejnosti

NÁZEV PROJEDNÁVANÉ ÚPD	**NÁVRH Územního plánu města Brna pro veřejné projednání (2024)**
Identifikační údaje podatele – zástupce veřejnosti	
Fyzická osoba	
Jméno, příjmení	[redacted]
Datum narození	[redacted]
Trvalé bydliště/ Sídlo	[redacted]
E-ma	[redacted]
Jsem – nejsem – občan města Brna	jsem – nejsem – vlastníkem pozemku/ů nebo stavby v ploše dotčené navrhovanou změnou Katastrální území ....., parc č. .....
Upřesnění obsahu námitky / připomínky (území, ke kterému se vztahuje námitka / připomínka)	
Městská část	Brno - střed
Katastrální území	Veveří
Parcelní čísla pozemků (adresa, doplňující popis lokality)	810/1, 812, 813, 809, 805, 807, 808, 804, 799, 800, 802/1, 790, 786 783, 785, 781, 789, 782, 780, 778, 777, 743, 748, 744, 745. 746, 747, 659, 656, 657/1, 654, 658, 655, 662/1, 665, 664/1, 663/5, 666/1, 667/1, 668/1
Rozvojová lokalita (např. Be-1 apod.)	—

A. Věcně shodná připomínka

My, níže uvedení a podepsaní občané statutárního města Brna, uplatňujeme v souladu s § 23 odst. 2 a 3 a § 52 zákona č. 183/2006 Sb., zákon o územním plánování a stavebním řádu (dále jen „stavební zákon“) tyto věcně shodné připomínky k návrhu Územního plánu města Brna, které je jeho pořizovatelem:

Nesouhlasíme s navrhovaným zařazením plochy stávající zahrádkářské osady na Kraví hoře *(městská část Brno - Střed, katastrální území Veveří, parcelní čísla pozemků:*

810/1, 812, 813, 809, 805, 807, 808, 804, 799, 800, 802/1, 790, 786 783, 785, 781, 789, 782, 780, 778, 777, 743, 748, 744, 745. 746, 747, 659, 656, 657/1, 654, 658, 655, 662/1, 665, 664/1, 663/5, 666/1, 667/1, 668/1, tedy plochy kolonií ZO ČZS Brno Kraví Hora 1, ZO ČZS Kraví Hora 2 a ZO ČZS Malina), **mezi plochy změn s plánovanou změnou na kategorii zeleně všeobecné.** Požadujeme, **přesunutí do plochy rekreace jiné** slouží pro rekreaci a pro relaxaci převážně formou zahrádkaření, která může zaručit další existenci tohoto významného prvku ekologické stability.

Odůvodnění:

Zahrádkářské kolonie na Kraví hoře plní řadu důležitých a nezastupitelných funkcí.
Jsme přesvědčení, že likvidace zahrádkářské kolonie a její přestavba na park bude mít negativní a nevratné ekologické, ekonomické a sociální dopady.

1. **Sociální funkce**

Zahrádky v oblasti Kraví hora jsou využívány především seniory nebo rodinami s malými dětmi a vzniká tak unikátní mezigenerační pospolitost, kde jsou nabyté vědomosti seniorů cenným zdrojem poznání pro mladší generace. Vzhledem k prokázanému stárnutí populace vznikají úvahy odborníků i veřejnosti o možnostech podpory společného soužití generací, navázání a posílení mezigeneračního dialogu a solidarity a podpory mezigeneračního učení. Zahrádkářské kolonie svou charakteristikou k výše zmíněnému vytváří přirozený prostor. Provozem této zahrádkářské kolonie se přirozeně vytváří autentický komunitní život v Brně.

Senioři, v souvislosti se zahrádkami na Kraví hoře se jedná o několik stovek seniorů (téměř polovina uživatelů zahrádek jsou občané ve věku nad 65 let), zde tráví převážnou část dne v aktivní činnosti, která je prokazatelně velmi účinnou strategií pro prevenci jevů jako je depresivita, omezená mobilita a nemocnost všeobecně. Pobyt a pohyb při práci na zahrádce snižuje výskyt a tíži civilizačních chorob a výrazně zlepšuje kvalitu života. Většina uživatelů zahrádek zahradničí již desítky let a zrušení zahrádek by zcela jistě vedlo ke zhoršení kvality života několika stovek seniorů. Zahradničení také umožňuje seniorům vypěstovat si vlastní potraviny a tím i zlepšit jejich finanční soběstačnost.

Další významnou skupinou využívajících zahrádky na Kraví hoře jsou rodiny s dětmi, dle našich výpočtů navštěvuje pravidelně zahrádky na Kraví hoře cca 600 dětí, které se zde vzdělávají nenásilnou formou pod dohledem rodiny či širšího sociálního okruhu a seznamují se tak se základními zemědělskými postupy i celkovým konceptem péče o půdu. Děti tak získávají pozitivní vztah k vypěstovaným potravinám, přírodě a ekologii, což jsou znalosti a dovednosti, které jinak děti v dnešní době, zvláště ve městě, získávají obtížně a pobyt v parku tuto edukativní hodnotu nenahradí.

Mladší generaci také dává pobyt v zahrádkách příležitost k poznávání stáří, jakožto plnohodnotného období lidského života a k podpoře pozitivního vnímání starších osob, které mohou být velmi cenným zdrojem znalostí a dovedností. Naopak pro starší členy kolonie může tento mezigenerační kontakt znamenat pozitivní impuls v porozumění mladším generacím a rovněž zvýšení vlastní sebehodnoty.

Je třeba zmínit mezigenerační a interkulturní výměnu zahrádkářů. Na společných akcích zahrádkářů (brigády, setkání k vítání a loučení se s létem, přednášky a další kulturní a společenské akce) se setkávají lidé různých věkových kategorií i kulturních zázemí. Starší zahrádkáři předávají své zkušenosti mladším generacím, zatímco mladší přinášejí nové nápady a poskytují jinak samotným seniorům tolik potřebný sociální kontakt, který je důležitý i jako prevence psychických nemocí, například rozvoji deprese. Zahraniční, zejména ukrajinští

zahrádkáři obohacují komunitu o své tradiční postupy a kulturní zvyky. Tato výměna podporuje vzájemné učení, posiluje komunitní duch a vede k efektivnějším a udržitelnějším metodám zahrádkaření.

Zahrádky na Kraví Hoře mají významnou sociální hodnotu. Poskytují obyvatelům města prostor pro relaxaci, rekreaci a zahrádkářské aktivity, které přispívají k jejich fyzickému a duševnímu zdraví. Zachování zahrádek podporuje komunitní soudržnost a posiluje sociální vazby mezi obyvateli.

Je potřeba uvést fakt, že množství občanů, kteří hospodaří na zahrádkách na Kraví hoře, je nezpochybnitelně srovnatelné s návštěvností městských parků. Jednotlivé zahrádky jsou z převážné většiny využívány 2 a více osobami, v některých případech hospodaří na jedné zahrádce i dvě rodiny. Při počtu cca 550 zahrádek je to tedy přibližně 1000-1500 osob, které v této kolonii celoročně hospodaří a tráví podstatnou část svého volného času.

Občané hospodařící na zahrádkách na Kraví hoře bydlí v okolí, což je také velmi důležitý aspekt, a na zahrádky se dopravují – včetně seniorů – většinou pěšky z nedalekého místa bydliště. Navrhovaná výměna za pozemky na kraji města je tedy pro většinu z nich nereálná varianta.

Každý uživatel zahrádky je členem Českého zahrádkářského svazu. Chod zahrádkářské kolonie je veden dle pravidel Stanov ČZS a Osadního řádu dané kolonie. Je potřeba připomenout, že zahradní dílce jsou užívány jen k zahrádkářským účelům, je povoleno pěstování ovocných stromů a keřů bobulovin, velikost trávníků je omezena, převážnou část zahradních dílců tvoří záhony k pěstování zeleniny. Maximální zastavěná plocha může být 16 m2 a zahradní chatky slouží jen k uskladnění zahradního nářadí.

Likvidace zahrádek zničí fungující komunitu více jak 1500 obyvatel města, a především u seniorů se negativně podepíše na jejich zdraví a celkové kvalitě života. Přirozené mezigenerační setkávání a učení v rámci zahrádkářských kolonií vede k propojování a zintenzivňování vzájemných vztahů, k prohlubování vzájemné pomoci a tolerance a tím také k potřebnému otevřenému, nestereotypnímu vnímání zástupců jednotlivých generací. Současný společenský vývoj je mimo jiné charakterizovaný demografickým vývojem směrem ke stárnutí populace a transformací tradiční rodiny. Tato situace vede nejen odborníky, ale i širokou veřejnost k úvahám o možnostech podpory společného soužití generací, navázání a posílení mezigeneračního dialogu a solidarity, včetně podpory mezigeneračního učení. Zahrádkářské kolonie svou charakteristikou k výše zmíněnému vytváří přirozený prostor, jakožto jeden z prvků městské diverzity nejen prostorové, ale rovněž obsahové. V zahrádkářských koloniích se mohou setkávat tři i více generací nejen v rámci jedné rodiny, ale i v rámci širších „sousedských" vazeb. Jedná se o neorganizovanou a bezprostřední alternativu k dnes hojně využívaným mezigeneračním programům.

Plán přesunout zahrádkářské aktivity za Tuřanské letiště je v přímém rozporu s konceptem "kompaktního města", který pan Bořecký obhajoval na veřejném projednávání územního plánu dne 31. července 2024. "Město krátkých vzdáleností", nebo také "kompaktní město", je dopravně-urbanistický koncept založený na tom, že obyvatelé mají všechny denní potřeby v blízkém okolí svého bydliště. Zároveň by nemělo docházet k přílišnému koncentrování jednoho typu využití. Kraví hora již poměrně velký park má.

2. Zdravotní hledisko

Pravidelné zahradničení je formou mírné až středně náročné fyzické aktivity, která může pomoci předcházet různým zdravotním problémům jako je obezita, kardiovaskulární

onemocnění a diabetes typu 2. Pohyb na čerstvém vzduchu, kopání, sázení, zalévání a další zahradnické činnosti jsou efektivním způsobem, jak udržet tělo v dobré kondici a podporovat fyzické zdraví obyvatel všech věkových kategorií.

Fyzická aktivita spojená se zahradničením může snižovat krevní tlak a zlepšovat funkci srdce, což přispívá k celkově lepšímu zdravotnímu stavu. Dlouhodobé působení těchto pozitivních efektů může vést k redukci výskytu chronických onemocnění mezi místní populací.

Zahrádky poskytují přístup k čerstvě vypěstované zelenině a ovoci, což je zásadní pro zdravou stravu. Možnost pěstovat vlastní potraviny nejen zvyšuje kontrolu nad tím, co jíme, ale také zvyšuje příjem čerstvých, nezpracovaných a chemicky neošetřených produktů, což je důležité pro správnou výživu.

Čas strávený v přírodě a práce na zahradě může významně snížit úrovně stresu a úzkosti u jedinců. Zahradničení poskytuje mentální únik od každodenního stresu a nabízí terapeutický prostor pro relaxaci a obnovu mentální energie.

Zahradničení je často využíváno jako forma terapie pro lidi trpící depresí nebo jinými formami duševního onemocnění, jelikož poskytuje smysluplnou a odměňující činnost. Zodpovědnost za růst a péči o rostliny může pomoci zlepšit sebeúctu a poskytnout smysl životu.

Interakce s přírodou a pocit úspěchu z vypěstování vlastního jídla mohou zlepšit náladu a celkovou spokojenost s životem. Zahradničení poskytuje smysl pro úspěch a hrdost, které jsou důležité pro psychickou pohodu.

Zahrádkářské kolonie přinášejí obyvatelům města nejen zelený prostor pro rekreaci a odpočinek, ale jsou také důležitým zdrojem fyzického a duševního zdraví. Jejich zachování představuje klíčový prvek pro zdravý životní styl ve městě a posiluje komunitní pohodu na mnoha úrovních. Toto jsou zásadní aspekty, které je třeba zohlednit při rozhodování o budoucím rozvoji městských oblastí.

3. Potravinová soběstačnost

Zahrádkážeké osad: *...“mají nezanedbatelný podílí na produkci místních potravin a zvyšování odolnosti města a jeho obyvatel vůči budoucím krizím“...*, viz: Městská potravinová samospráva bez lokálních potravin: Chybějící vazby mezi českými městy a potravinovými alternativami

Samozásobitelství potravinami se v západních státech stává pro obyvatele měst módou a ekologickou alternativou a do budoucna bude tento trend nepochybně vzrůstat. Je prokázáno, že v posledních desetiletích obyvatelé západoevropských měst kouzlo zahradničení znovu objevují. Jejich zájem přitom vychází z částečně nových motivací – environmentálního uvědomění, zájmu o kvalitu a původ potravin, potřeby kontaktu s přírodním prostředím a snahy o vytváření soudržných komunit, které v anonymním městském prostředí mnohým chybí. Mění se také struktura uživatelů zahrádek, přibývá mladých a alternativně smýšlejících lidí. (viz Zahrádkářské kolonie jako příspěvek k alternativní produkci potravin? FSS, MUNI, Bc. Lucie Sovová). V pořadníku na zahrádku na Kraví hoře je nyní vedeno několik desítek žadatelů, zvláště rodin s malými dětmi.

Jak bylo zmíněno již výše, skladba uživatelů zahrádek je různorodá, pro mladé rodiny i seniory mají zahrádky velký, nezanedbatelný přínos v období sklizní tedy prakticky od jara až do podzimu. Zvláště skupina seniorů, jak doloženo, má limitovaný přístup k finančním prostředkům; jsou však schopni být díky hospodaření na malé zahrádce do jisté míry potravinově soběstační, co se čerstvé, chemicky neošetřené zeleniny a ovoce týče.

Stačí si uvědomit, že 550 zahrádek (obdělávajících v průměru 200 m2) na Kraví hoře takto pěstuje a stará se o zhruba o dva tisíce ovocných stromů (třešně, meruňky, višně, jabloně a hrušně jsou nejpopulárnějšími zapěstované stromy). Téměř na každé zahrádce se pěstují také ovocné keře v podobě rybízů, malin, ostružin, angreštů, velmi populární jsou i jahody a další sezónní čerstvé ovoce. Využití lokálního a čerstvého ovoce má v dnešní době s důrazem na ekologii narůstající tendenci a nabývá na popularitě. Na každé zahrádce lidé pěstují nespočet druhů zeleniny, jako jsou rajčata, okurky, cukety, papriky, kedlubny, cibule, špenát, zelí, kapusty, saláty, mrkev, brambory atd. a velké množství druhů čerstvých bylinek.

Průměrně na jednu zahradu připadá produkce cca 120 kg ovoce a zeleniny, to znamená na počet 550 zahrad je v lokalitě Kraví hora vyprodukováno 66 tun ovoce a zeleniny, což tvoří téměř 50% roční spotřeby ovoce a zeleniny. (viz Zahrádkářské kolonie jako příspěvek k alternativní produkci potravin? FSS, MUNI, Bc. Lucie Sovová) Důležitým fenoménem je i sdílení vypěstovaných produktů se členy rodiny a dalšími občany v okolí, které je založeno na principu solidarity a které také plní funkci socializační a výpomocnou.

Bez zajímavosti není ani fakt, že zmíněné ovocné i zeleninové produkty ve valné většině dosahují bio kvality bez použití chemických hnojiv, ale jen přírodních způsobů zlepšování kvality půdy. Toto lze dokázat například i výzkumem, který probíhal i v naší kolonii. Doc. Šlachta u nás v osadě a ... *" zjistili nízké koncentrace pesticidů v potravě včel (pylové snůšky zednic v hnízdech) v zahrádkách v Praze a Brně oproti zemědělské krajině (okraje polí, intenzivní ovocné sady)"...* (viz. Moderate use of pesticides in allotment gardens as indicated by their residues in larval food provisions of Osmia solitary bees*)* Řada občanů užívajících zahrádky by na zeleninu a ovoce v biokvalitě vzhledem k její finanční náročnosti zajisté nedosáhla. Je tedy jasné, že potravinová soběstačnost a zahradničení jsou ve zcela úzkém a jedinečném vztahu.

Odstranění této co do kvantity i co do sortimentu významné ovocné i zeleninové produkce významně poškodí nejen zmiňované sociální skupiny obyvatelstva, ale také zbytečně zatíží a poškodí místní potravinový trh. Tato mezera bude muset být nesmyslně zaplněna a vykryta importem drahého ovoce i zeleniny z celého světa, nemluvě o jejich ekologickém dopadu na životní prostředí. Zrušení zahrádkářských kolonií na Kraví hoře je z tohoto pohledu proti trendu prosazování zdravých lokálních potravin a podporování jejich produkce.

Fenomén městského zemědělství je novým trendem, který se rozvíjí ve většině západoevropských měst. K městskému zemědělství jsou řazeny i zahrádkářské kolonie, které jsou dlouhodobou součástí města Brna. Zahrádkářské kolonie stále plní svou základní funkci, kterou je zdroj zeleniny a ovoce. Je to důležité z pohledu místní potravinové bezpečnosti. Mezi další funkce kolonií patří podpora sociálních a komunitních kontaktů mezi občany města Brna. Jedná se také o místo pro trávení volného času a pro rekreaci místních obyvatel.

Charakter zahrádkářské osady na Kraví hoře vytváří unikátní a různorodé prostředí pro městskou flóru a faunu. Díky pozitivní fragmentaci stanovištních podmínek je narušena uniformita městského prostředí. Rozdílná stanoviště v zahrádkářské osady se promítají do druhové pestrosti rostlin i živočichů. Jedná se tedy o jedinečný ostrůvek biodiverzity, který je v městském prostředí velmi vzácný. Individuální intenzita využívání zahrádek je reálnou ukázkou způsobů pěstování zelenin, ovocných dřevin a okrasných rostlin. Vysoká je zde i diverzita pěstovaných plodin, což je velmi pozoruhodné i z pohledu zemědělského.

Význam zahrádkářské osady na Kraví hoře spočívá také v přiblížení produkce potravin všem generacím v Brně, které nemusí mít přímý kontakt s venkovskými oblastmi. Náročnost a specifičnost zahradnické činnosti a produkce potravin vede k ocenění skutečné hodnoty potravin, ale i k pochopení problematiky nakládání a využívání odpadů, případně k pochopení,

jak civilizace zatěžuje ekosystém. Současná podoba a přítomnost zahrádkářské osady na Kraví hoře podporuje biodiverzitu, rozvíjí společenské a kulturní činnosti a přispívá k udržitelnosti brněnské městské komunity.

V této souvislosti je třeba zmínit, že v českých městech chybí stabilní podmínky pro podporu lokální produkce potravin. Výzkumy ukazují, že městské potravinové politiky v Brně jsou převážně zaměřeny na environmentální cíle, ačkoli socioekonomické aspekty nejsou dostatečně reflektovány. Existuje potenciál pro zvýšení udržitelnosti a odolnosti místních potravinových systémů, avšak bez cílené podpory samospráv a efektivního zapojení místních aktérů, jako jsou farmáři a místní zahrádkaření, zůstávají tyto iniciativy omezené. (Viz: Městská potravinová samospráva bez lokálních potravin: Chybějící vazby mezi českými městy a potravinovými alternativami)

4. Ekonomické hledisko

Přestavba zahrádkářské kolonie na park by znamenala pro město obrovskou finanční zátěž. Náklady na vybudování parku by vystoupaly – při průměrné ceně výstavby parku 2 000Kč/m2 – na cca 270 mil Kč (při započítání ceny parku Moravské náměstí okolo 1 mld.). Každý rok by navíc město muselo vynakládat další cca 4,8 mil Kč na údržbu parku (vypočítáno z ceny údržby parku Kraví Hora).

Oproti tomu zahrádkářské kolonie nejen, že město nic nestojí, ale naopak přispívají městu finančně, a to nejen přímo – každoročním nájmem, ale i nepřímo, a to financemi jednotlivých zahrádkářů, kteří na péči o zeleň vynakládají vlastní nemalé prostředky a obrovské množství fyzické práce. Zahrádky na Kraví hoře jsou dlouhodobě ekonomicky udržitelný element, jehož přestavba na park by s sebou nesla nutnost obrovské investice a zavázala město k nemalým finančním nákladům na údržbu.

Nemalé náklady také vzniknou samotným zahrádkářům, pokud se město rozhodne přesunout zahrádkářské kolonie za tuřanské letiště, vzniknou náklady na vybudování nového zázemí. Vzhledem k tomu, že většina zahrádkářů bydlí v centru města, vzniknou dojížděním na zahrádky náklady i každodenní finanční i ekologické.

5. Ekologické hledisko

Plochy zahrádek se vyznačují vysokou biodiverzitou, jsou bydlištěm mnoha rostlinných i živočišných druhů (bezobratlých i obratlovců), což bylo potvrzeno mnoha odbornými pracemi. Bylo prokázáno, že se na ploše zahrádek oproti parku na Kraví hoře nachází mnohem bohatší druhová rozmanitost rostlin i živočichů. (Viz např. https://is.muni.cz/th/sncz2/DP_Biodiverzita_ve_meste_Alena_Klimesova.pdf)

Kraví Hora v Brně je významná městská zeleň, která poskytuje útočiště různým druhům živočichů. Nutno zmínit: *…"24 druhů zvláště chráněných živočichů, z toho 7 silně ohrožených druhů a 17 v kategorii ohrožených druhů"…* (viz Zahrádkářská kolonie Kraví Hora II. Výsledky zoologického průzkumu) Některé z nich jsou běžné městské druhy, zatímco jiné jsou vzácnější a cennější z hlediska biodiverzity. Kraví Hora díky své rozmanité vegetaci a přírodním prvkům poskytuje cenné prostředí pro mnoho živočišných druhů. Je důležité tyto oblasti chránit a

pečovat o ně, aby se i nadále mohly stát útočištěm pro městskou faunu. Kraví Hora v Brně je rovněž domovem mnoha druhů brouků, kteří hrají klíčovou roli v ekosystému.

- Ptáci:
  - Kos černý (Turdus merula): Běžný druh v městských parcích.
  - Sýkora koňadra (Parus major): Častý návštěvník krmítek a stromů.
  - Strakapoud velký (Dendrocopos major): Můžete slyšet jeho typické bubnování do kmenů stromů.
  - Vrabec domácí (Passer domesticus): Typický obyvatel městských oblastí.
- Savci:
  - Ježek západní (Erinaceus europaeus): Často se skrývá ve spadaném listí a keřích.
  - Veverka obecná (Sciurus vulgaris): Vyskytuje se v parcích s dostatkem stromů.
  - Netopýři: Různé druhy netopýrů využívají staré stromy a budovy jako úkryty.
- Obojživelníci a plazi:
  - Ropucha obecná (Bufo bufo): Někdy ji lze spatřit v blízkosti vodních ploch nebo vlhkých oblastí.
  - Ještěrka obecná (Lacerta agilis): Může se vyskytovat na slunných místech s dostatkem vegetace.
- Bezobratlí:
  - Motýli: Různé druhy motýlů využívají květiny a keře jako zdroj potravy a útočiště.
  - Včely a čmeláci: Tyto opylovače můžete často spatřit na kvetoucích rostlinách.
  - Pavouci: Různé druhy pavouků si staví sítě mezi vegetací.
- Brouci:
  - Slunéčko sedmitečné (Coccinella septempunctata): Známý také jako beruška. Tento užitečný brouk se živí mšicemi a jinými drobnými škůdci.
  - Zlatohlávek zlatý (Cetonia aurata): Nápadný zelenozlatý brouk, který často navštěvuje květiny, aby se živil pylem a nektarem.
  - Nosorožík kapucínek (Oryctes nasicornis): Velký a robustní brouk, jehož larvy se vyvíjejí v rozkládajícím se dřevě. Dospělci jsou občas k vidění za teplých letních večerů.
  - Střevlíci (Carabidae): Rodina střevlíků zahrnuje mnoho druhů, které jsou dravé a loví jiný hmyz. Patří sem například střevlík zahradní (Carabus hortensis).
  - Tesařík krovový (Hylotrupes bajulus): Tento brouk je známý tím, že jeho larvy se živí dřevem, což může způsobovat škody na dřevěných stavbách.
  - Roháč obecný (Lucanus cervus): Jeden z největších evropských brouků. Larvy se vyvíjejí několik let v trouchnivějícím dřevě.
  - Kovaříci (Elateridae): Tito brouci jsou známí svým schopností "skákání", když jsou převráceni na záda. Jejich larvy, nazývané drátovci, se živí kořeny rostlin.
  - Mrchožrout (Nicrophorus vespilloides): Brouci této rodiny jsou důležití pro rozklad organického materiálu, protože se živí mrtvými živočichy.

Z výše zmíněného je nutno zdůraznit, že v kolonii na Kraví hoře byl prokázán výskyt zvláště chráněného Roháče obecného, Střevlíka Scheidlerova, silně ohrožené Ještěrky obecné, Ropuchy zelené atd.).

Pro přežití chráněných a silně ohrožených druhů ptáků - Kavka obecná, Krahujec obecný, Strakapoud jižní, Lejsek šedý, pro jejichž přežití mají význam především starší a ovocné stromy, jsou zahrádky na Kraví hoře biotopem, který umožní přežití těchto druhů v Brně i do budoucna. (Viz příloha: Stanovisko k ornitologickému významu zahrádkářské kolonie na Kraví hoře)

Plochy zahrádek pozitivně ovlivňují denní a noční výkyvy teplot, zvláště v letním období ochlazují okolí a zmírňují tak efekt městského tepelného ostrova. Díky své rozmanité

vegetaci zlepšují kvalitu ovzduší a snižují prašnost a hluk v okolí. V porovnání s nejbližší plochou parku na Kraví hoře je z mapy teplot povrchů jasně prokázáno, že v oblasti zahrádkářské kolonie byla naměřena významně nižší teplota povrchu, a to i o více než 5°C.

Zahrádky se významně podílí na zadržování vody v regionu a zahrádkáři k tomu navíc přispívají zadržováním dešťové vody, kterou využívají k zalévání záhonů.

Zahrádky na Kraví hoře vytváří „zelené plíce města" a jsou tedy prospěšné nejen samotným zahrádkářům, ale i ostatním obyvatelům města.

Zahrádky přispívají k biodiverzitě města. Jsou domovem mnoha druhů rostlin a živočichů, které obohacují místní ekosystémy. Zachování této plochy zajistí, že tato biodiverzita nebude narušena, což je zásadní pro udržení ekologické rovnováhy v městském prostředí.

Zahrádky přispívají ke zlepšení kvality ovzduší a mikroklimatu. Zeleň na zahrádkách absorbuje oxid uhličitý a uvolňuje kyslík, čímž přispívá ke zlepšení kvality ovzduší v okolí, což je v obvodu Brno-střed podstatným činitelem. Zároveň zelené plochy pomáhají snižovat teplotu v městských oblastech, což je důležité zejména v letních měsících.

Mezi další důležité aspekty zahradničení patří zpracovávání bioodpadu a jeho přeměna na kvalitní kompost. Na každé zahrádce se nachází minimálně jeden kompostér a jeho využití tak snižuje produkci komunálního odpadu a významně snižuje náklady na likvidaci odpadu.

Územní plánování by mělo být prováděno s ohledem na dlouhodobou udržitelnost a kvalitu života obyvatel. Zachování zahrádek na Kraví hoře by bylo významným krokem k dosažení těchto cílů a zajištění, že Brno zůstane městem, které si váží a chrání své zelené plochy.

Zachování zahrádek na Kraví hoře v rámci nového územního plánu a jejich role v ekologickém a sociálním kontextu města by měla být náležitě oceněna a podporována.

Likvidací zahrádek a výstavbou městského parku by se zásadně snížila biodiverzita v oblasti, množství živočišných druhů – mezi nimi i chráněných a ohrožených – by přišlo o své útočiště a město by přišlo o důležitý faktor termoregulace, očisty ovzduší a zadržování vody.

6. Právní hledisko

Evropská unie sice nevypracovala konkrétní směrnice týkající se zachování zahrádek ve městech, avšak pro zachování městských zahrádek existuje řada širších politik a strategií, které podporují ochranu a rozvoj zelených ploch ve městských oblastech. Mezi tyto politiky patří:

- Strategie EU pro biologickou rozmanitost do roku 2030: Tato strategie klade důraz na obnovu a ochranu biodiverzity v Evropě, včetně městských oblastí. Podporuje vytvoření a udržování zelených infrastruktur, jako jsou městské zahrady, parky a zelené střechy, které přispívají k biodiverzitě.
- Zelená dohoda pro Evropu (European Green Deal): Tento ambiciózní plán má za cíl učinit Evropu klimaticky neutrální do roku 2050. Jedním z klíčových cílů je zvýšit množství zelených ploch ve městech, které pomohou snižovat emise skleníkových plynů a zlepšovat kvalitu života obyvatel.
- Strategie EU pro zelenou infrastrukturu: Tato strategie podporuje integraci zelené infrastruktury do územního plánování a rozvoje měst. Zahrnuje opatření na ochranu a rozšíření městských zelených ploch, které mají pozitivní dopad na životní prostředí a zdraví obyvatel.

- Směrnice o stanovištích (Habitats Directive, 92/43/EEC) a Směrnice o ptácích (Birds Directive, 2009/147/EC): Tyto směrnice zavazují členské státy k ochraně přírodních stanovišť a druhů, které jsou důležité pro biodiverzitu. Zatímco se primárně zaměřují na přírodní oblasti mimo města, jejich principy mohou být aplikovány i na městské zelené plochy, včetně zahrádek.
- Nástroj pro propojení Evropy (Connecting Europe Facility): Tento nástroj financuje projekty, které zlepšují propojenost a integraci zelených ploch ve městech, včetně městských zahrad.
- Akční plán EU pro ekologizaci měst (EU Urban Agenda): Tento plán podporuje udržitelný rozvoj měst, včetně vytváření a udržování zelených prostor, jako jsou zahrádky, které přispívají ke kvalitě života ve městech.
- Program LIFE: Program LIFE financuje projekty zaměřené na ochranu životního prostředí a klimatických opatření, včetně projektů zaměřených na rozvoj městské zeleně a zahrádek.
- Evropské fórum pro městské zemědělství (European Forum on Urban Agriculture (EFUA)) – program Horizon 2020 https://www.efua.eu/. Iniciativa, která se snaží implementovat zásady Zelené dohody pro Evropu do městského života a přispívat tak k budování udržitelné budoucnosti.

Přestože neexistují specifické směrnice zaměřené výhradně na zahrádky, tyto politiky a strategie poskytují rámec a podporu pro jejich ochranu a rozvoj v městských oblastech, včetně měst jako Brno. Členské státy a místní samosprávy jsou vyzývány k implementaci těchto politik a k podpoře udržitelného rozvoje zelených ploch, které zahrnují městské zahrádky.

Závěr:

Zahrádkářská kolonie na Kraví hoře patří neodmyslitelně k brněnské kultuře a dnes už také k brněnské historii. V novodobé historii se jedná o první polovinu 20. století, ale z historického hlediska jsou prokázány první zmínky přítomnosti pastvin a zelinářských zahrad na Kraví hoře již ve 14. století.

Likvidace zahrádek zničí fungující komunitu více jak 1500 obyvatel blízkého okolí Kraví hory a centra města, kteří se doposud roky na vlastní náklady starají o zeleň na Kraví hoře. Zejména u seniorů se tento krok negativně podepíše na jejich zdraví a celkové kvalitě života. Přirozené mezigenerační setkávání a učení v rámci práce na zahrádce je důležitým prvkem v edukaci a získávání společenských a ekologických návyků velkého množství nezletilých občanů trávících svůj volný čas s rodiči na zahrádkách. Likvidací zahrádek a výstavbou městského parku by se zásadně snížila biodiverzita v oblasti, množství živočišných druhů – mezi nimi i chráněných a ohrožených – by přišlo o své útočiště a město by přišlo o důležitý faktor termoregulace, očisty ovzduší a zadržování vody.

Ekologické, sociální, zoologické a biologické přínosy zahrádek jsou naprosto přesvědčivé. Jedná se zejména o podporu biodiverzity, přínos k místnímu mikroklimatu a sociální přínosy, jako jsou rekreační aktivity, posílení komunitních vazeb a pozitivní dopad na duševní zdraví obyvatel.

Nelze nezmínit také předpokládané vysoké náklady na přestavbu zahrádek na park, tj. zeleně, která už existuje a je prokazatelně vyšší kvality, na zeleň parku, která je stran biodiverzity rostlin i živočichů významně chudší.

Zahrádky dlouhodobě naplňují podmínky využití ploch městské zeleně Z, to znamená, že chrání a rozvíjí přírodní a krajinné hodnoty, stabilizují a významně zlepšují mikroklimatické podmínky na území města a jsou v řízeném režimu veřejně přístupné. Akceptace základních směrů týkajících se životního prostředí v městských aglomeracích, včetně městských zahrádek, je upravena právními a jinými normami Evropské unie a rovněž právními předpisy České republiky. Tyto normy neupravují „pouze" procesní postup při tvorbě nového územního plánu, ale obzvlášť hmotněprávní podmínky, které při tvorbě územního plánu musí být dodrženy.

Jedná se zejména o zákon o ochraně přírody a krajiny (č. 114/1992 Sb.), který se zaměřuje na ochranu přírody a krajiny, včetně městské zeleně. Tento zákon stanovuje principy pro vytváření a ochranu ekologicky stabilních území, což zahrnuje městské zahrádky jako prvky ekologické stability. Dále zákon o životním prostředí (č. 17/1992 Sb.) stanovuje základní zásady pro ochranu životního prostředí, které zahrnují ochranu městské zeleně a zahrádek jako součást ekologicky šetrného rozvoje měst. Zákon o půdě (č. 229/1991 Sb.) upravuje nakládání s půdou, včetně zemědělské půdy, která může být využívána pro městské zahrádky, a zákon o ochraně zemědělského půdního fondu (č. 334/1992 Sb.) chrání zemědělskou půdu, která je v městech vhodná pro využití pro městské zahrádky.

Samosprávy mají dle zahrádkářského zákona 221/2021 Sb. povinnost podporovat zahrádkářskou činnost, a dle našeho názoru se vytyčením nových ploch mimo město Brno a ohrožením stávajících, dobře dostupných osad neděje.

Výše uvedené právní předpisy tvoří rámec, ve kterém se zahrádky v městech v České republice mohou rozvíjet a existovat. Zachování zahrádek na Kraví hoře má silnou veřejnou podporu, jak je prokázáno množstvím podpisů na petici pro jejich zachování. Máme proto za to, že volení zástupci občanů města Brna, zejména v dotčeném městském obvodu Brno-střed, by měli při schvalování územního plánu zohlednit postoje a žádosti voličů.

Nesouhlasíme proto s navrhovaným zařazením plochy stávající zahrádkářské osady na Kraví hoře mezi plochy změn s plánovanou změnou na kategorii mezi plochy změn s plánovanou změnou na kategorii zeleně všeobecné. Požadujeme, přesunutí do plochy rekreace jiné slouží pro rekreaci a pro relaxaci převážně formou zahrádkaření, která může zaručit další existenci tohoto významného prvku ekologické stability. Je potřeba si uvědomit, že parky na jedné straně a zahrádkářské kolonie na straně druhé jsou komplementární, nikoliv zaměnitelné prvky ve struktuře města.

Význam zahrádkářské kolonie pro město Brno a jeho občany dokládáme také přiloženými stanovisky odborníků:

Česká společnost ornitol[redacted]
MUNI, Botanický zahrada[redacted]
MENDELU [redacted]
MENDELU, [redacted]

B. Zmocnění zástupce veřejnosti

V souladu s ustanovením § 23 zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění účinném ke dni 31.12.2023, ve spojení s § 323 odst. 9 zákona č. 283/2021 Sb., stavební zákon, ve znění pozdějších předpisů, níže uvedené a podepsané osoby, které uplatňují věcně shodné připomínky k návrhu Územního plánu města Brna, prohlašují, že Marka Švece, nar. 3.11.1989, trvale bytem: Úvoz 59C, Brno, zmocňují k tomu, aby je zastupoval jako zástupce veřejnosti a z tohoto titulu podal přiloženou námitku (obsahující tyto připomínky) k Návrhu územního plánu města Brna předloženému na veřejné projednání konané dne 31.7.2024.

[redacted]

V Brně dne 2.7. 2024

Věcně shodná připomínka k Návrhu územního plánu města Brna a zmocnění zástupce veřejnosti:

Nesouhlasíme s navrhovaným zařazením plochy stávající zahrádkářské osady na Kraví hoře (městská část Brno-střed, katastrální území Veveří, plochy kolonií ZO ČZS Brno Kraví Hora I, ZO ČZS Kraví hora II a ZO ČZS Malina), mezi plochy změn s plánovanou změnou na kategorii městské zeleně **mezi plochy změn s plánovanou změnou na kategorii zeleně všeobecné.** Požadujeme, **přesunutí do plochy rekreace jiné,** která slouží pro rekreaci a pro relaxaci převážně formou zahrádkaření a může zaručit další existenci tohoto významného prvku ekologické stability.

Seznam občanů a občanek města Brna, kteří uplatňují tuto věcně shodnou připomínku k Návrhu územního plánu města Brna a zmocňují výše uvedeného zástupce veřejnosti.

Níže podepsaní svým podpisem také potvrzují, že při podpisu měli k dispozici kompletní znění této věcně shodné připomínky a jejího zdůvodnění, a že souhlasí se shromažďováním, uchováním a zpracováním svých osobních údajů po dobu nezbytně nutnou.

Poř. číslo	*Jméno a příjmení*	*Datum narození*	*Trvalý pobyt*	*Podpis*

Seznam příloh:

Zahrádkářská kolonie Kraví Hora II. Výsledky zoologického průzkumu

Biodiverzita ve městě - srovnání druhové rozmanitosti flory zahrádkářských kolonií a ploch veřejné zeleně případová studie Kraví hora, Brno

Urban food governance without local food: missing links between Czech post-socialist cities and urban food alternatives

Komparativní studie teplotních a vegetačních charakteristik vybraných lokalit v okolí Kraví hory

Stanovisko k ornitologickému významu zahrádkářské kolonie na Kraví hoře

Stanovisko k významu zahrádkářské osady na Kraví hoře v Brně Magdaléna Chytrá

Podpůrné stanovisko Ing. Jan Winkler, Ph.D.

Městská potravinová samospráva bez lokálních potravin: Chybějící vazby mezi českými městy a potravinovými alternativami

Role městských zahrad v městské udržitelnosti a potřeba jejich ochrany

Moderate use of pesticides in allotment gardens as indicated by their residues in larval food provisions of *Osmia* solitary bees

Přispění zahrádkářských kolonií k mezigeneračnímu setkávání - Mgr. Kateřina Pevná

22 archů s podpisy
6 listů věcně shodná připomínka

Agriculture and Human Values
https://doi.org/10.1007/s10460-024-10567-2

Urban food governance without local food: missing links between Czech post-socialist cities and urban food alternatives

Michaela Pixová[1] · Christina Plank[1]

Accepted: 7 March 2024
© The Author(s) 2024

Abstract
Food is becoming an increasingly important issue in the urban context. Urban food policies are a new phenomenon in Czechia, where urban food alternatives to the current food regime are promoted by food movements or take the form of traditional self-provisioning. This paper examines how urban food governance in Prague and Brno is constituted based on the municipalities' relations with actors engaged in urban food alternatives. We argue that prioritizing aspects of local food system transformation compliant with the status quo is non-systemic and implies a fragmentation of urban food alternatives based on different levels of social capital and radicality. We conceptualize urban food alternatives as values-based modes of production and consumption and focus on values that guide urban food governance in its participatory and territorial interplay with the actors of urban food alternatives. Our analysis reveals that the values underpinning the two cities' progressive food policies do not match reality on the ground. We propose four types of relations between the two examined cities and aspects of the local food system transformation. Aspects compliant with the status quo, such as food waste reduction and community gardening are embraced, whereas those requiring more public intervention, such as public procurement, short supply chains, or the protection of cultivable land are disregarded, degraded, or, at most, subject to experimentation as part of biodiversity protection. Chances for a successful transformation of the local food system under such governance are low but can be increased by strengthening social capital and coalition work among urban food alternatives.

Keywords Food governance · Urban food alternatives · Social capital · Local food system transformation · Food self-provisioning

Abbreviations

AFN	Alternative food network
AMPI	Association of Local Food Initiatives
CEE	Central and Eastern Europe
CSA	Community-supported agriculture
EU	European Union
INCIEN	Institute of Circular Economy
NGO	Nongovernmental organization

Introduction

Globalized industrial agri-food systems are widely recognized for their impact on health costs, environmental degradation, and national security threats, which are further aggravated at present by multifaceted socioeconomic and geopolitical crises posing new risks to food security and access to food (Morgan 2009, 2015). These threats have been analyzed globally from the perspective of the corporate food regime (McMichael 2009, 2012). While issues related to food availability have been traditionally recognized as a problem of the Global South and rural areas, cities in the Global North now increasingly deal with problems associated with food accessibility and affordability (Opitz et al. 2016; Sonnino 2019). By rescaling food policies, a growing number of urban governments now address this change in what is an interrelated and context-dependent food system with strategies that integrate health, environment,

✉ Michaela Pixová
michaela.pixova@boku.ac.at

Christina Plank
christina.plank@boku.ac.at

[1] Institute of Development Research, BOKU, Peter-Jordan-Straße 76/I, 1190 Vienna, Austria

Published online: 24 April 2024

social justice, citizen participation, and community building (Mendes and Sonnino 2019).

In these developments, an important role is played by urban food movements, which can be characterized as a form of urban activism driven by a collective desire for food system transformation towards more local, sustainable, equitable, democratic, and empowering modes of food production and consumption (Manganelli 2022). In our paper, we refer to these as urban food alternatives so as to include alternatives with a non-activist character. We analyze them through an interdisciplinary framework of values-based modes of production and consumption, encompassing both alternative food networks (AFNs), the food sovereignty movement, and more formal NGOs promoting systemic and institutional changes, as well as various forms of urban agriculture and food self-provisioning (Pixová and Plank 2022; Plank et al. 2020). The roles these food alternatives play largely depend on the approach of municipal governments to food policy activity and their links to independent organizations (MacRae and Donahue 2013). In this regard, social capital between actors also plays an important role within local food systems (Bauermeister 2016; Glowacki-Dudka et al. 2013; Levkoe 2014; Nosratabadi et al. 2020),

Urban food governance and urban food movements are relatively unexplored in Central and Eastern Europe (CEE), where food systems often retain some of their pre-capitalist or pre-industrial legacies, such as high levels of food self-provisioning (see Jehlička et al. 2020; Pungas 2023). At the same time, these societies are exposed to a particularly strong version of neoliberalism, manifested, for example, in extremely efficient cuts in social expenditures (Chelcea and Druță 2016) and frequent conflicts between the principles of the capitalist urban economy and socialist urban features (Sýkora and Bouzarovski 2012). Although there is a relatively rich body of research on CEE food systems and food alternatives (e.g., Jehlička et al. 2020; Daněk et al. 2022; Moudrý et al. 2018; Pungas 2019; Zagata 2010, 2012, 2019), some of which focus on their urban settings (see e.g. Boukharaeva and Marloie 2015; Gibas and Boumová 2020; Spilková et al. 2013; Spilková and Vágner 2012; Trendov 2018) or their (lack of) framing as an activist practice (Sovová and Veen 2020; Pungas 2023), food from the perspective of urban governance and social movements remains under-researched.

Urban food policies introduced in the most recent strategic and climate plans of Prague and Brno, Czechia's capital and second largest city respectively, suggest that food is appearing on the radar of some cities in the CEE region. However, given the policies' novelty (Pixová and Plank 2022), local contextual factors, frequent cases of non-transparent abuse of political power, and a large gap between public administration and citizens in Czech cities (Pixová 2018, 2020), it is questionable how urban food policies translate into urban food governance and to what ends such governance serves.

In the following article, we therefore pose the following overall research questions: What are the characteristics of urban food governance in Prague and Brno, and what is its potential to lead to a successful transformation of the local food system? Further questions are as follows: (i) What policies, based on what kind of values, support urban food agendas in Prague and Brno? (ii) How is the two cities' urban food governance constituted based on the municipal actors' and institutions' relations to different aspects of the local food system transformation and the social capital of different actors involved in urban food alternatives? Finally, (iii) what gaps in the local food system transformation can be identified by comparing these relations to the role of different aspects in the corporate food regime and the capitalist urban economy? We argue that urban food governance, which prioritizes only environmental aspects of food and neglects socioeconomic issues, such as food (in)security or food self-provisioning, is non-systemic. Instead of recognizing local needs, it relates to urban food alternatives based on their different linking social capital and compliance with the corporate food regime and capitalist urban economy.

The article is structured as follows: In the coming section, we explain our theoretical framework, where we combine insights gleaned from urban food alternatives through the lens of urban food governance, territoriality, and social capital. We next present our methods, which consist of document analyses and qualitative interviews. In the ensuing section, we examine the urban food policies in Prague and Brno. The next section examines how the cities relate to different aspects of the local food system transformation and urban food alternatives with varying levels of social capital. Before concluding, we discuss these relations in connection to the compatibility of different aspects of local food system transformation with the corporate food regime and capitalist urban economy. Finally, we identify gaps in urban food governance and local food system transformation and suggest ways of narrowing them.

Urban food alternatives

Our focus here is on urban food alternatives within the corporate food regime (McMichael 2009, 2012; Plank et al. 2020), which we analyze through an interdisciplinary theoretical framework of values-based modes of production and consumption, concentrating on actors and institutions, values, and their multiscalar interplay (Brunner 2022; Pixová and Plank 2022). Given the urban context, we discuss urban food alternatives in connection to urban food governance,

territoriality, and the role of social capital in local food system transformation.

Urban food governance and the territoriality of urban food alternatives

Urban food policies have recently gained recognition for their transformative potential in dealing with the systemic and evolutionary crisis in the global food system, which cannot be adequately addressed by market and production-oriented solutions employed within dominant governance approaches. Rescaling the politics of food, particularly in the cities of the Global North, has therefore emerged as a response to the urgent need for integrated food security policies that would ensure access to food while engendering a sustainable transformation (Coulson and Sonnino 2019; Sonnino 2019). As shown by Mendes and Sonnino (2019), urban food strategies in the cities of the Global North differ considerably in terms of format and composition but are characterized by a list of common values that include a systemic approach, relocalization, translocalism, and participatory governance (Mendes and Sonnino 2019; Sonnino 2019).

As a consequence of these developments, there has been an increasing awareness of "the significance of bringing together a range of individuals, groups, and organizations that encompass a desire to move towards more sustainable food systems" and to "enact more emancipatory food politics" (Coulson and Sonnino 2019, p. 178). An irreplaceable role in this regard is played by urban food movements, which comprise a wide range of actors, groups, initiatives, and organizations engaged in practicing and promoting various local alternatives, such as urban agriculture; urban gardening; solidarity-based business models, such as community-supported agriculture (CSA), food coops and other types of AFNs; initiatives promoting and working towards food sovereignty; NGOs engaging in political advocacy; networks focused on connecting producers and consumers and generating broader support for a food system transition; and many others (Clendenning et al. 2016; Lyons et al. 2013; Manganelli 2022). In some cities, urban food movements belong to a wide collection of stakeholders involved in various alternative approaches to urban food governance (Haysom 2015; Morgan 2015), sometimes also referred to as pluralistic governance (Koc and Bas 2012 in Haysom 2015). Food movements and government involvement/cooperation in this case may include municipally driven food policy or one driven by independent organizations as well as various forms of hybrid governance involving civil society organizations and governments (MacRae and Donahue 2013).

The process of engendering a food system transformation via multistakeholder urban governance is nonetheless neither smooth nor uncontested. The lens of critical geography and political ecology applied by Coulson and Sonnino (2019) reveals that multidimensional constraints arise from complex institutional landscapes; the unstable, contested, and relational character of multiscalar governance; and unequal access to power and resources among stakeholders. Particular actors, interventions, and trajectories may be prioritized over others or be at risk of co-option by neoliberal processes of ecological modernization for the sake of interurban competition. Conversely, other actors, priorities, alternative knowledge, and imaginaries that may inform food policy development in a way that effectively addresses the negative externalities of the capitalist food system may be silenced or marginalized (Coulson and Sonnino 2019; see also Jessop 2010 on strategic selectivities). Notably, this has often been the case for food self-provisioning in the post-socialist CEE context, which both international literature and official state documents have had a tendency to view as a coping strategy and demodernization (Jehlička et al. 2012; Jehlička and Smith 2011; Sovová and Veen 2020) despite its important contribution to sustainability (Smith and Jehlička 2013; Vávra et al. 2018), resilience (Jehlička et al. 2019; Pungas 2019), food sovereignty (Visser et al. 2015), and food democracy (Pungas 2023).

To make clear the gaps in, barriers to, and opportunities for successful and democratic urban governance of alternative food systems, Manganelli proposes a hybrid governance approach in order to explore urban food movements from the perspective of tensions and obstacles in critical governance experienced in their interactions with other actors, players, and interests in the city and in negotiating conditions and changes necessary for food system transformation (Manganelli 2020, 2022; Manganelli et al. 2020). One such tension arises from local alternatives' access to land, which is at all scales under the pressure of capitalism (Araghi 1995; Plank et al. 2023) and its "regressive processes of territorial restructuring" (Alonso-Fradejas et al. 2015, p. 441). By controlling key institutions and social relations, capital can control territories suitable for accumulation, subjecting land to commodification and financialization, and undermining democratic land control and food sovereignty (Alonso-Fradejas et al. 2015, p. 441). In their search for cultivable land, food movements as well as non-activist food alternatives in urban areas are therefore confronted with "urban planning policy and state structures whose affinity with urban agriculture is on average quite low" (Manganelli et al. 2020, p. 299). Quality land in reasonable proximity to urban areas is scarce, conditioned by property and ownership structures and land-use rights, and limited due to the compliance of public administrations with

the privatization pressures of various real-estate and rent-seeking interests in addition to the continued reluctance of local authorities to facilitate gardening and small-scale agriculture in public spaces (Manganelli et al. 2020).

In the current state of polycrisis, urban governments' bias towards financialized land use increasingly interferes with calls for environmental governance and resilience processes. This includes the need to deal with previously overlooked agendas, such as urban food planning and governance (Morgan 2009, 2015; Opitz et al. 2016; Sonnino 2019) that is open to alternative urban food innovations (Haysom 2015) and cooperation with civil society organizations (Manganelli 2022; Mendes and Sonnino 2019). The mismatches and contradictions between these agendas and cities trapped in the current neoliberal form of crisis-contingent capitalism nonetheless often result in environmental governance being financialized too (Cousins and Hill 2021), producing incoherent and counterproductive policy results in terms of supporting sustainability or increasing food security. This is made evident by the exacerbation of inequalities through unjust greening outcomes and green gentrification (García-Lamarca et al. 2022) or by policy actors' disregard for non-market household food production in post-socialist societies (Jehlička and Smith 2011). In other contexts, urban agriculture is enrolled as an instrument of urban greening and sustainability planning aimed at achieving economic competitiveness instead of dealing with food insecurity (McCann et al. 2022; Thornbush 2015; Walker 2016) or at widening the rent gap on vacant land until replacement by higher value development (McCann et al. 2022).

Given the pressures of neoliberal urbanization and financialization combined with compact urban environments, a local food system transformation cannot be limited to the territories demarcated by municipal administrative boundaries. Some cities are increasingly recognizing the necessity to tackle food security and food system relocalization in the context of regional food systems and to support regional food, for example, via public procurement or the establishment of market networks throughout the city that provide fresh seasonal food from local and regional producers (Sonnino 2019). Mobilizing such regional cooperation nonetheless goes hand in hand with other cultural values and principles, such as a commitment to a systemic approach that considers the multidimensionality of the food system and integration with other policies and sectors, recognition of cities' impact on global food security, and the inclusion and cooperation of actors from different sectors to ensure the recognition of local needs and the long-term success of local food initiatives (Sonnino 2019).

Social capital analysis in urban food system transformation

A large body of research has shown that the success of social movements in affecting social change depends to a large extent on their social capital. These are major elements of their social relationships, such as "social networks, civic engagement, norms of reciprocity, and generalised trust" as well as "collective assets in the form of shared norms, values, beliefs, trust, networks, social relations, and institutions that facilitate cooperation and collective action for mutual benefits" (Bhandari and Yasunobu 2009, p. 480). Distinction can be made between *bonding social capital*—connections within a group or community with high levels of similarity—and *bridging social capital*—connections and associations across differences (Putnam 2000). Bridging social capital arising from vertical associations can be distinguished as *linking social capital*, which captures the power dynamics of actors' connections to the political sphere or institutions (Woolcock 2001).

Different forms of social capital are also essential for actors striving for a local food system transformation. Strong social capital can, for example, improve the viability of partnerships within local food systems and local food movements (Glowacki-Dudka et al. 2013), directly and indirectly improve community food security (Nosratabadi et al. 2020), or be a decisive factor in the transformational potential of local alternatives (Plank et al. 2020). Glowacki-Dudka et al. (2013) have shown that connections and reciprocity built on trust and unified goals contribute to the expansion of social capital, whereas the opposite leads to its weakening. Tensions can be produced by different levels of social capital (Levkoe 2014) or its different forms (Bauermeister 2016). Strong bonding capital may, for instance, hinder a group's willingness to cooperate with others, thus limiting its bridging social capital, that is, its access to new information, resources, opportunities, and strategies for collective action and the ability to achieve common goals (Bauermeister 2016).

Social capital resources can also be gained from being active in social movements (Tindall et al. 2012), for example, access to important information about relevant issues, linking social capital, and political influence. According to Tindall et al. (2012), contacts with "influential and powerful others" endow social movements and their members with social capital in the form of "social certification" and the opportunity to "speak legitimately on behalf of the movement" (Tindall et al. 2012, p. 8). Social capital overly concentrated in one group of actors can however also prevent social change, such as a sustainable food system transformation (Bauermeister 2016). Already existing social capital at the community level can also be destroyed by conflicting

government policies and incentives (Dale and Newman 2010). For the success of an initiative's network, it is crucial to "create bridging and vertical ties" (Dale and Newman 2010, p. 18) that also involve marginalized communities in order to enable their access to autonomy, empowerment, and external resources. These can enlarge their social safety net and their ability to help themselves through their own agency. The ability to successfully achieve social change through such ties, according to Levkoe (2014), depends on social capital, such as trust, clear common objectives, and mutual benefits, that partners can work towards and further strengthen through cooperation.

In the following analysis, we first analyze urban food policies in Prague and Brno according to the values and principles outlined by Sonnino (2019). Second, we present the municipal actors, institutions, and urban food alternatives relevant to the local food system transformation in the two cities, focusing primarily on municipal relations to different aspects of this transformation and social capital among actors engaged in urban food alternatives. Third, we focus on these relations in connection to the values of urban food governance outlined by Sonnino (2019) and compare them with the linking and bridging social capital of urban food alternatives and their role within the corporate food regime and the capitalist urban economy. We conclude by identifying some of the main gaps in urban food governance in Prague and Brno and suggest opportunities for instigating a more successful transformation of local food systems.

Table 1 Interviewed actors in Prague and Brno

ID#	General description of interview subjects
1	Food initiatives coordinator
2	Food waste activist
3	Food cooperative members (2)
4	Municipal official, department of environmental protection I
5	Municipal officials (3), department of strategic planning I
6	Board member, Czech gardeners' association I
7	Urban farmer
8	Municipal official, department of environmental protection II
9	Board members (3), Czech gardeners' association II
10	Board member, Czech gardeners' association III
11	Green infrastructure planner
12	Municipal official, department of strategic planning II
13	CSA coordinator
14	Expert I
15	Expert II
16	Food cooperative member II
17	Community gardens coordinator
18	Community gardener
19	Municipal officials (2), department of environmental protection III
20	Advocate for local food in public procurement
21	Advocate for environmentally sustainable lifestyles
22	Innovation specialist at a municipal organization
23	Local alternatives advocate I
24	Local alternatives advocate II
25	Expert III
26	Municipal official, department of environmental protection IV
27	Allotments gardeners (2) from Prague
28	Community gardener
29	Farmers' markets organizer
30	Expert from an environmental NGO
31	Expert from an environmental NGO II
32	Urban planner and participatory project manager

Methods

In exploring urban food policies in Prague and Brno, we first conducted desk research in summer 2022, shortly after urban food policies appeared for the first time in the two cities' strategic socioeconomic development plans, climate plans, and other related materials published or adopted between 2016 and 2022 (see the following section for more detail) (Pixová and Plank 2022). In our analysis of these documents, we focused on identifying aspects of local food system transformation that these policies support as well as those that are omitted. We analyzed them from the perspective of the values that inform the progressive food policy landscapes of cities in the Global North according to Sonnino (2019). The results, presented in detail below, assessed (1) a systemic approach based on the policies' recognition of the multidimensionality and multiscalarity of food systems and associated problems of both a social and an environmental nature; (2) relocalization by identifying the food policies' emphasis on local food, short supply chains, circularity, and development of local economies; (3) translocalism with respect to the two cities' ambition to become part of translocal networks committed to a local food system transformation; and (4) participatory food governance by searching for suggestions of specific procedures and tools, such as a food council and participatory forms of food governance that acknowledge all actors relevant to a local food system transformation. This value was further explored by qualitative interviewing.

Our second step involved conducting 32 qualitative semi-structured interviews with 39 people (see Table 1) that explored the linking and bridging social capital of actors engaged in local food system transformation by focusing on their mutual relations and forms of cooperation. We selected our interview partners by identifying the authors of the urban food policies and actors whose role in food system transformation appeared in the analyzed documents and continually updated them by snowballing. In this way we identified other relevant municipal actors and institutions

as well as nongovernmental and grassroots actors engaged in various aspects of local food system transformation and food governance. Of the 32 interviews, 3 involved two interviewees, and 2 involved three interviewees. We conducted 20 interviews in Prague and 12 in Brno. Actors in Prague were, with two exceptions, all interviewed in person, while six interviews in Brno were held online. In addition to formal interviews, we also conducted numerous informal interviews with urban activists, gardeners, CSA members, ecological farmers, and municipal politicians. For anonymization purposes, the cities of the interview subjects are not indicated in Table 1.

Based on the received data, we distinguish between the following urban food alternatives: (a) NGOs focused on waste reduction, (b) community gardening, (c) urban organic farmers, (d) food initiatives promoting short food supply chains, (e) NGOs promoting public procurement, (f) farmers' markets, and (g) allotment gardening. The interviews also allowed us to identify aspects of local food system transformation that are missing in the two cities' food policies despite their relevance to urban food alternatives. In the following section, we introduce both supported and omitted aspects of local food system transformation and suggest that the municipalities relate to them in four different ways that are dependent upon their compatibility with the corporate food regime and the capitalist urban economy as well as on different levels of social capital of relevant urban food alternatives.

Urban food policies in Prague and Brno

Urban food policies are spelled out to a different extent in the respective Prague and Brno documents. Prague's strategic plan (Prague Institute of Planning and Development 2016), which formulates a common vision of Prague's socioeconomic development, broadly sets out to support the city's food self-sufficiency, urban agriculture and gardening, alternative food networks, and cooperation with stakeholders in agriculture. Smart Prague Conception 2030 (Deloitte 2017), which outlines the implementation of technological innovations, features fuzzy criticism of Prague's dependence on food from the countryside (Pixová and Plank 2022). Our analysis thus primarily draws on Circular Prague 2030 (Magistrate of the Capital City of Prague 2022), a supplementary document of Prague's Climate Plan (Magistrate of the Capital City of Prague 2021) that contains a whole chapter focused on food and agriculture. In Brno, we mainly draw on the Strategy #brno2050 documents (Magistrate of the City of Brno 2017), which is Brno's socioeconomic strategy. Unlike in Prague, this strategy also contains Brno's climate plan, in which urban food policies are integrated in a comparatively less elaborate way in the chapters focused on nature, circularity, and self-sufficiency. We also draw on the two cities' climate change adaptation strategies (Magistrate of the Capital City of Prague 2017; Magistrate of the City of Brno 2016), which declare support for urban agriculture and gardening.

Drawing on the values—systemic approach, relocalization, translocalism, and participatory food governance—that inform progressive food policy landscapes of the cities in the Global North in accordance with Sonnino (2019), we identified to what extent these can also be found in the urban food policies of Prague and Brno.

Neither Prague's nor Brno's urban food policies fully employ a systemic approach, as they do not pay equal attention to all aspects, stages, and scales of food systems. Circular Prague 2030 and Strategy #brno2050 accentuate the circular economy, that is, using short supply chains, lowering food's ecological footprint, and reducing and reusing food waste. The two cities' climate change adaptation strategies see organic agriculture and urban gardening as a tool for increasing biodiversity, water retention, and soil care and lowering erosion and the heat island effect. While Prague's strategic plan (Prague Institute of Planning and Development 2016) mentions the need to preserve the tradition of allotment gardening, Circular Prague 2030 and Strategy #brno2050 focus mainly on community gardens, associating them with local food, health, nutrition, well-being, community building, and social inclusion. Circular Prague 2030 mentions employment and integration of socially disadvantaged groups in city farms and community gardens as well as charitable donations of cooked meals as a measure supporting food waste reduction. Food insecurity is not mentioned.

Relocalization is embraced in both cities' urban food policies although the concept is overly focused on urban agriculture, whereas regional and peri-urban agriculture are only vaguely mentioned. Circular Prague 2030 suggests supporting local organic food by public procurement in school canteens, building storage spaces for farmers, and establishing a city farm as well as an online platform for connecting farmers with consumers. It mentions the existence of farmers' markets, CSAs, and food cooperatives as proof of the popularity of local organic food and suggests updating the currently outdated general plan of allotment gardens to include new trends in urban agriculture (aquaponic, rooftop, etc.).

Translocalism is a missing value in Prague's and Brno's urban food policies. Circular Prague 2030 mentions the EU's Farm to Fork Strategy, Brussel's Good Food Strategy, and the Milan Urban Food Policy Pact (Milan Urban Food Policy Pact n.d.) as a source of inspiration but without the ambition to become part of translocal networks.

In both documents, participatory food governance is defined in a separate chapter without a specific connection to food and agriculture or concrete measures. Circular Prague 2030 only suggests establishing a coordinator for community gardens and for a circular economy. The question of participatory governance will be further elaborated below, where we explore the two municipalities' relations to different aspects of local food system transformation, and the different social capital of relevant urban food alternatives.

Four types of municipal relations to different aspects of local food system transformation

In the following, we analyze how urban food governance in Prague and Brno is constituted by introducing the different municipal actors and institutions engaged in it, and their relations to the different aspects of local food system transformation and relevant urban food alternatives. Based on the document analysis, we identified aspects of local food system transformation which are included in urban food policies, such as the reduction and reuse of food waste and new trends in urban agriculture, for example, community gardens, biodiversity protection via ecological farming, short food supply chains, and public procurement. Based on the qualitative interviews, we identified further missing aspects despite their relevance to urban food alternatives and local food system transformation, for instance, sustenance of local and regional smallholder farmers' livelihoods, food (in)security, food self-provisioning, and the protection of cultivable land from further urbanization. Altogether, we propose four types of relations between municipalities and different aspects of local food system transformation: (i) embracement, (ii) experimentation, (iii) disregard, and (iv) degradation. We discuss these relations in their interplay with different linking and bridging social capital among actors in urban food alternatives.

Since publishing urban food policies, neither Prague nor Brno have established a position for an official responsible person or a contact point for the cities' food system transformation. Our interviews revealed that the responsibility is fragmented across different municipal institutions and departments. In Prague, the urban food policies were drafted by the Prague Innovation Institute, which is a municipally funded public benefit organization. In Brno, they are part of a strategic plan administered by Brno's department of strategic planning. In both cities, the food agenda is mainly managed by environmental protection departments, which in Prague, also cooperates with the Office of Landscape and Green Infrastructure at Prague Institute of Planning and Development. Brno also has an agricultural department, which deals with administrative and technical issues. In both cities, urban agriculture and farmers' markets are also managed by property departments and subcontractors. Food is not on the agenda of the two cities' social departments.

During our research between 2022 and 2023, municipal elections in October 2023 led to a change in the political leadership of both cities. Prague's Climate Plan (Magistrate of the Capital City of Prague 2021) and its supplementary documents, including urban food policies, were adopted during the 2018–2022 electoral term under the governing coalition of two liberal parties, the Pirate Party and the Mayors and Independents (STAN), and a citizens' association Praha sobě. After the elections, a coalition of right-wing conservative parties named SPOLU formed a governing coalition with the liberal parties from the previous leadership, without Praha sobě. The mayoral post was taken by the Civic Democratic Party, which has criticized Prague's Climate Plan for being "activist" and "unrealistic" (Občanská demokratická strana 2021). Brno's strategic documents were prepared during the 2014–2018 electoral term in cooperation with external experts, some of which were recommended by the city's two progressive councilors from the Green Party and the political movement Žít Brno. These political subjects have had no representation in Brno's council since 2018.

Embracement of reduction and reuse of food waste and new trends in urban agriculture

The first identified relation between the two cities and different aspects of local food system transformation is embracement and concerns issues surrounding circularity, such as the reuse and reduction of food waste (e.g., via composting and biofuel stations) and community gardens, which receive the most attention in Circular Prague 2030 and Strategy #brno2050. According to one municipal actor, food waste, which was neglected for decades, is the most pressing food issue and must be now prioritized (ID# 26).

Kokoza, an NGO that operates as a networker and promoter of community gardening and composting initiatives across Czechia, and Zachraň jídlo, an NGO promoting food waste reduction, were both consulted on Circular Prague 2030. Kokoza introduced the first community garden in Prague in 2012 and nowadays engages in advocacy, education, and awareness raising and establishes new community gardens for various clients, including developers, corporations, and supermarkets. It is well-networked with both national and municipal government institutions as well as nongovernmental actors. The NGO has links to the Ministry of the Environment and various municipal institutions. Its objective is to incorporate community gardening into legislative frameworks, urban plans, and policies. The goal is that growing plants and composting become a commonplace, institutionally supported urban activity (ID# 17).

In February 2024, Kokoza monitored 150 community gardens in Czechia, with 69 in Prague and 14 in Brno. Most are small and focused on socializing and leisure (Dubová et al. 2020; Spilková 2017). Only four community gardens in or near Prague (Kuchyňka, Metrofarm, MetroPole and KomPot) are production oriented. This still rather limited potential to grow substantial amounts of local food is disproportionate to the large attention community gardens receive from municipalities. Attesting to its strong linking social capital, Kokoza, in cooperation with Prague, issued a community gardening methodology (Pokorná 2020), and several districts have designated community gardening coordinators. At the time of our research, Brno's department of environmental protection was mapping ways of supporting community gardens in the city (ID# 19).

Interviewed municipal actors saw community gardens as innovative and inclusive (ID# 5, 19, 22), but community gardeners mentioned their short-term leases and top-down expectations of flexible adaptability to urban development (ID# 3, 18, 28). Our interviews showed that unlike allotment gardeners, community gardeners are comparatively younger; more frequently use the sustainability discourse; network with other actors involved in urban food alternatives, including some of the ecological farms in urban and peri-urban areas; or even operate CSA initiatives (ID# 4, 9, 17, 18, 24, 28). Strong bridging social capital within these networks allows them to share experience, occasionally collaborate, or participate in public debates. However, they lack an umbrella organization with formal membership, complicating community gardeners' ability to act collectively.

Zachraň jídlo, the second NGO that consulted on Prague's urban food policies, has a goal to reduce food waste in Czechia by 50%. Their campaigns focus on awareness raising, harvest gleaning, food donations, or advocacy in policymaking and in businesses, including retail chains. It has links to both national and municipal government institutions. The Ministry of the Environment and the Prague municipality fund its activities related to circularity (Zachraň jídlo n.d.). Partnering with several public, private, and nongovernmental organizations, including NGOs concerned with environment and climate protection, Zachraň jídlo has strong linking and bridging social capital, but its narrow focus on food waste limits closer cooperation with other food alternatives (ID# 2).

In Brno, urban food policies were drafted in cooperation with the Institute of Circular Economy (INCIEN), the main Czech NGO raising awareness about the unsustainability and overexploitation of a linear economy. INCIEN operates as a think tank, consulting with municipalities and engaging in advocacy at the national level. Its cooperation with a wide range of companies; governmental, nongovernmental, and industry organizations; educational and research institutions; and individuals interested in circularity (INCIEN n.d.) has provided it with extremely strong linking and bridging social capital.

Experimentation with biodiversity protection through ecological farming

The second way in which the municipalities relate to the local food system transformation is experimentation with biodiversity protection through the help of ecological farming. While the positive environmental effects of ecological urban agriculture and gardening are emphasized in both cities' climate change adaptation strategies, we identified municipal experiments with ecological farming only in Prague.

In Prague, organic urban farming was set in motion by several biologists from the municipal department of environmental protection (ID# 8). These biologists have had a good experience supporting biodiversity via the management of Prague's numerous orchards. In the second half of the 2010s, they also experimented with vegetable growing on municipal fields in the Prague 14 district but stopped because people were stealing the produce. The biologists later proposed a pilot project experimenting with leasing 398 hectares of municipal farmland to organic farmers instead of conventional farmers. The project received political support in 2019 from Prague's incumbent vice-mayor, Petr Hlubuček from STAN, the main political leader of Prague's climate plan—in 2022, he was however accused of corruption at the Prague Public Transit Company (Radio Prague International 2022 Jun 16). Selected farmers, including production-oriented community gardens, such as Metrofarm, were able to start farming before that, in 2021 (ID# 8), but an informally interviewed organic farmer revealed that in autumn 2023, some of the new farmers still did not have official contracts with the city.

New organic farmers receive small municipal grants for their activities on municipal fields, but their links to municipalities are weak and limited to informal contacts with the biologists from the department of environmental protection, who occasionally pay them informal visits out of personal interest in ensuring that appropriate farming practices with a positive effect on biodiversity are applied (ID# 7, 8, 18). From an informally interviewed organic farmer, we learned that not all new farmers on municipal fields however use ecological farming practices.

As regards the bridging social capital of urban organic farmers, there are differences that depend on the character of each farm and the amount and type of its production. Some of the larger and more established farms use municipal fields in addition to those outside of the municipality's authority, and their size of production allows them to operate within

the conventional food system. Others, such as Prokopská farma, cooperate with various food initiatives. We also interviewed a farmer (ID# 7) who was not networked with other urban food alternatives and had only a few loose contacts with other farmers. This farmer was struggling with the workload and lacked suitable coworkers, machinery, or a stable outlet for his produce. As we discuss below, Prague's experimentation with urban ecological farming to enhance biodiversity fails to account for the socioeconomic side of food production among local smallholders and disregards aspects of the local food system transformation aimed at shortening supply chains between farmers and consumers. Moreover, we learned about municipal plans for future real estate development on some of the municipal fields where biodiversity is currently being laboriously restored (ID# 7).

Disregard for smallholders' livelihoods, short food supply chains, public procurement, and food security

The third relation between municipalities and aspects of local food system transformation can be characterized as disregard, which primarily concerns citizens' access to local organic food and the livelihoods of smallholder farmers. Interviews with municipal actors (ID# 8), representatives of farmers and production-oriented community gardens (ID# 7, 18), and food initiatives (ID# 1, 20, 23, 24) showed that further support aimed at increasing local organic production and consumption outlined in Circular Prague 2030, such as building storage spaces, creating a digital platform for connecting farmers with consumers, or supporting urban and regional farms through public procurement has not been provided. In this regard, the municipal biologists who monitor ecological farming practices on municipal fields rely on supply and demand to disburse the more expensive organic food: "I think it worked out here because of the local purchasing power to buy organic agricultural products in comparison to other parts of Czechia. When you offer organic pumpkins and zucchini here, they disappear in a flash. The buyers are willing to pay higher prices" (ID# 8).

A relatively widespread outlet for local organic food is farmers' markets, mentioned in Circular Prague 2030 to demonstrate the popularity of local fresh food. Municipalities in the two cities however do not provide farmers' markets with stable support beyond leasing space and granting permits. According to an interviewed organizer of farmers' markets, neither national nor municipal government institutions take farmers' markets seriously and see them only as a novelty or form of entertainment (ID# 29). The lack of institutional support is exemplified by the state-mandated closures of the markets during the COVID-19 pandemic between 2020 and 2021, despite retail chains staying open (iDNES 2021 April 10). Moreover, municipalities do not differentiate between markets based on their adherence to the code of the Association of Farmers' Markets (Asociace farmářských tržišť n.d.), which ensures authenticity and localness in the markets and whose members represent only about 7% of Czech farmers' market organizers (ID# 29). In autumn 2023, farmers struggled against the decision of a company administering Prague's waterfront to replace their market with a Christmas market and complained about the lack of clarity regarding municipal plans to keep their market (PrahaIN 2023). Although the farmers were allowed to stay, their struggle shows how detrimental institutional disregard can be to the sustenance of smallholders' livelihoods. This is made even more so in Czechia, where farmers' markets have only a short tradition (see Fendrychová and Jehlička 2018) and family farming is still recovering from socialist collectivization (see Zagata et al. 2019).

Municipalities could also help local farmers through tailored support for various food initiatives focused on short food supply chains and public procurement. Like farmers' markets, CSAs and food cooperatives, such as the cooperative store Obživa, and other types of AFNs are also mentioned in Circular Prague 2030 to demonstrate citizen interest in local organic food, but without further specifying how these could be supported. Interviews (ID# 1, 13, 16) with food initiative representatives in the two cities, including, for example, the Brno based café and catering cooperative Tři Ocásci (ID# 3), showed that food initiatives occasionally receive municipal grants, which nonetheless rarely reflect their actual needs. The fact that several food initiatives use municipally owned premises is rather a game of chance than a result of targeted support.

The Czech umbrella organization promoting the ideals of agroecology, the food sovereignty movement, and CSAs is the Prague-based Association of Local Food Initiatives (AMPI; Asociace AMPI n.d.). It connects several organizations, initiatives, and smallholders in Czechia but also cooperates with foreign farmers and organizations with a similar mission across Europe. AMPI runs its own production-oriented community garden Kuchyňka, provides educational activities for schools, operates a farmers' school for people interested in organic farming, and organizes an annual conference Živé zemědělství. AMPI also established a CSA coalition, which counts 33 CSAs in Prague and 7 in Brno, but currently lacks funds for its coordination (ID# 1, 23, 24).

Municipal actors occasionally invite AMPI to consult on topics related to CSAs and AFNs, including Prague's circular strategy. One of AMPI's experts would like to push for Prague's membership in the Milan Urban Food Policy Pact but currently lacks the funding and personal capacities to lobby for this goal. As regards political lobbying and advocacy, AMPI closely cooperates with Hnutí DUHA (Friends

of the Earth Czech Republic), an established environmental NGO, on lobbying within national and EU agricultural policy (ID# 30) and use agricultural strategies based on AMPI's know-how (ID# 23). Hnutí DUHA also conducts a project called Živý region aimed at instigating the development of an organic region around Tišnov, a municipality about 25 km from Brno with links to the South Moravian region but not the Brno municipality, the organic region's main prospective consumptive center (Živý region n.d.).

The most important Czech NGO promoting local organic food by public procurement is the Brno-based Skutečně zdravá škola. Inspired by the British program Food for Life, organized by the charity Soil Association, its goal is to improve the quality and culture of school feeding, integrate it into educational policy, and raise awareness regarding the social and ecological aspects of food consumption. So far, five hundred schools across Czechia have adopted the program, and Skutečně zdravá škola connects them with local farmers. The program's expansion and scaling up are however constrained by the overall underdevelopment of the domestic agrarian market (see Grešlová Kušková 2013) and its insufficient capacity to produce local organic food (ID# 20), coupled with a lack of interest in the topic from the Czech socio-institutional environment and politicians. Skutečně zdravá škola therefore engages in advocacy at all scales of school and education governance. For instance, it also cooperates with Nesehnutí, a Brno-based NGO whose campaign Pestré jídelny strives to change the national legislation on public catering, particularly the prescribed nutritional requirements of food in school canteens, which many experts deem outdated, unhealthy, and unappetizing (ID# 20). Communication with politicians has however been quite disappointing:

> Politicians are not interested. This topic cannot help them get more attention, or they don't see it as acute. Prevention is not that cool.... We tried with many cities, regions; they usually reply, like, 'Ok, great, but we cannot tell school principals what to buy, they are independent.' I don't know why they don't want to support it. It's a mystery. They don't understand the context. Municipal councilors for education deal with education, but school feeding is marginal to them. They see no potential in it. We [Czechia] lack a food policy or feeding policy. We have nothing, no vision, nobody has vision in anything at all. Food does not interest anyone. (ID# 20)

A program supporting local organic food in municipally administered schools by public procurement was also under preparation by Prague's municipal educational department between 2018 and 2022, but the status of preparations after municipal elections in 2022 is unknown.

Aside from disregarding support for short food supply chains and public procurement, most municipal actors also display a lack of concern for issues surrounding food insecurity among low-income social groups and their access to nutritious food. These issues however also receive relatively little attention from actors engaged in urban food alternatives in Prague and Brno, exemplified by the experience of the NGO Zachraň jídlo: Their effort to cooperate with Prague's department of social affairs in finding opportunities for donations and the redistribution of leftover food portions to people affected by poverty and homelessness interfered with food insecurity not being the focus of either side of the collaboration (ID# 2):

> We were in touch with the social department regarding lunch recipients and learned that Prague has no overview of local charities. We had to Google everything ourselves. The cooperation was futile. They do not deal with food at all. They deal with social aid, housing, social benefits, but food is not their primary focus. At most, charities cook soup. People must worry about food themselves.... I don't know if social policy should deal with food. I am interested in waste. Our ambition is not to solve a social problem; we want to solve an ecological problem. (ID# 2)

Some of the representatives of food initiatives promoting short food supply chains and public procurement have relatively strong linking social capital. Municipalities occasionally support them via grants, consult with them, or negotiate over the use of public space. However, neither Prague nor Brno currently have political leaders who push for municipal involvement in socioeconomic aspects of the local food system transformation or food insecurity. In terms of bridging social capital, food initiatives are networked with each other and with some of the local and regional farmers, including the association of ecological farmers PRO-BIO. They meet at the annual conference Živé zemědělství and other events organized by AMPI. However, not all actors in urban food alternatives are integrated into these networks. Notably, these networks do not involve the Association of Farmers' Markets, whose narrow focus on market organizing supposedly limits possible overlaps with the agendas of other local food alternatives according to one interviewed food initiative representative (ID# 24). As we show below, these networks also do not include allotment gardeners, who are generally not perceived as part of the food movement or the local food system transformation.

Degradation of food self-provisioning

The fourth relation that municipalities display towards urban food alternatives is degradation, which in both cities concerns allotment gardens despite their traditional role in food self-provisioning (see Jehlička et al. 2019, 2020). With the rising availability of international food supply chains after 1989, food self-provisioning quickly started to decline as did state-wide membership in Český zahrádkářský svaz, Czech gardeners' association, which dropped from 420,000 to the current membership of 130,000 (ID# 9). In larger cities, allotment gardens started to be portrayed as incompatible with a vision of a modern Western metropolis and were gradually replaced by new development (see Gibas and Boumová 2020; Tóth et al. 2018). Only recently did this start to change in the context of new challenges, such as the climate crisis and the pandemic as well as the passing of the gardening law 221/2021 Coll., which recognizes gardening as a publicly beneficial activity and obligates local governments to support it (see Duží et al. 2021).

Despite these developments, allotment gardening receives only marginal attention in the urban food policies of both Prague and Brno. This neglect is likely due to their persistently ambivalent perception by municipal actors and urban planners. Since the 2010s, there have been repeated attempts by urban planners to simplify land-use change in selected allotments in planning documentation (Pixová and Plank 2022; ID# 6, 10, 14, 27) or to make allotment units more open to the public (ID# 5, 6, 9, 10, 15, 17, 22, 27, 32). Interviewed municipal actors argued that allotment gardens are allegedly losing their original purpose and are often used as illegal dwellings with swimming pools. Some of their users are also accused of polluting the surroundings with waste. Comparing them to community gardens, they see allotments as more isolated, individualistic, and not community-oriented or as spatial barriers that exclude other citizens from enjoying these green spaces for relaxation, leisure, and the like; therefore, they advocate the gardens be made more open to the public (ID# 4, 5, 22). Allotment gardeners are however afraid that interventions, such as cycling trails and public paths leading across their units, would threaten their food production and security (ID# 10, 27). They point out the close relationships and cooperation between units, the efforts of some units to be more open by organizing various public events, and the provision of allotments for community gardening (ID# 6, 9, 13, 27).

Out of all examined urban food alternatives, allotment gardeners have the weakest linking and bridging social capital, partly due to their approach to gardening as a hobby rather than as activism or part of the food system transformation. Except for their links to politicians who support gardening, the links of allotment gardeners to municipal departments are limited to tenancy issues dealt with by the property departments of municipal districts or to top-down debates instigated by urban planners. In Prague, experts have previously recommended establishing a municipal allotments coordinator (Miovská 2018) to mediate communication between allotment gardeners and municipal institutions. This coordinator could instigate a more inclusive participative discussion about the character of allotment gardens in the city; help enforce allotment unit regulations, the violation of which undermines the allotments' public image (ID# 9, 10, 27); and potentially highlight their role in local food system transformation, food security, societal resilience, and so on. Neither Prague nor Brno have however established such a position, resulting in the persistence of poor communication, which often leads to tension, suspicion, and distrust, as well as gardeners feeling degraded, insecure, and unsupported by most contemporary governments (ID# 9, 10, 17, 27).

In terms of bridging social capital, there have been certain differences between Prague and Brno. In Prague, the willingness of allotment gardeners to engage in alliances with other civic actors has been limited by their conservative reluctance towards activism and often defensive position reinforced by the spreading of newer and, municipally, more supported trends in urban gardening. The quote below of a community gardener representative illustrates the tensions between them and allotment gardeners experienced at a debate organized by the Prague Institute of Planning and Development: "It is impossible to talk to them. We were in a debate with them, and they were very defensive about their opinions and their allotment units. It does not lead to their transformation—they are rigid. There have been efforts to open their units to the public, but they are worried about their stuff getting stolen. There is a general problem with trust" (ID# 17).

In Brno, on the other hand, the threat of allotment garden annihilation in central parts of the city brought allotment gardeners together with experts and other active citizens, who also included considerations about climate change, heat islands, and biodiversity protection (ID# 6). Community gardens are less widespread here, and some allotment units allegedly operate in a similar manner to community gardens and organize a lot of public events (ID# 6). Negotiations with the city nonetheless resulted in the relocation of part of the centrally-located allotments to the urban periphery, which according to one of the interviewed experts, was a suboptimal compromise attributed to the insufficiently radical approach of a gardener that was at that time also a municipal councilor (ID# 14).

Discussion: how urban food governance is constituted in relation to the local food system transformation in Prague and Brno

As regards the constitution of urban food governance in relation to the local food system transformation in Prague and Brno, we discuss here the municipalities' four relations to different aspects of local food system transformation in connection to the values identified by Sonnino (2019) in progressive urban food governance, the linking and bridging social capital of urban food alternatives, and the role of these different aspects of local food system transformation in the corporate food regime and capitalist urban economy.

With consideration for a systemic approach, relocalization, translocalism, and participatory food governance, all aspects of the local food system transformation are important and should be integrated into a comprehensive food strategy and mainstreamed across other policies. Neither Prague nor Brno have political leaders promoting the creation of such a strategy. Some aspects of local food system transformation, such as tackling food insecurity with local food or membership in translocal networks, are completely absent in urban food policies and on the ground. The previous section also demonstrated the serious lag in terms of relocalization and participatory food governance, which is visible in the two municipalities' selective approach to different urban food alternatives. As we will discuss below, prioritized urban food alternatives are those with strong linking social capital and that promote aspects of the local food system transformation that are compatible with the corporate food regime and capitalist urban economy.

The two examined municipalities embrace circularity, for example, composting for biofuel stations, as well as new trends in urban agriculture inspired by practices from abroad, such as community gardens. Compared to allotment gardens, community gardens require less space; are more transient, permeable, and flexible in their use; and represent an important part of postmodern social infrastructure, which provides citizens with access to urban greenery and leisure activities. Their ability to adapt to urban development, facilitate economic competitiveness (McCann et al. 2022; Walker 2016), green branding, and access to funds and investment (Braiterman 2011; García-Lamarca et al. 2022) makes them compatible with the capitalist urban economy. In line with these objectives, the Prague municipality also green lit experiments in biodiversity protection via urban ecological farming, which has not been further developed in terms of administration or by securing a stable outlet for farmer produce and links to consumers.

Municipalities in the two cities also disregard the socioeconomic aspects of the local food system transformation and food security. These could be supported through tailored grant schemes for short food supply chains, by public procurement, stable conditions for authentic farmers' markets, or by implementing measures to protect cultivable land in the city from future development. This form of support would help urban ecological farmers compete within the global industrial food system and improve citizens' access to healthy and nutritious food from local sources. Municipalities' disregard for these agendas can be associated with the customary reliance on market forces, supply and demand, and corporate food charity (see Riches 2018). Such reliance points to a lack of understanding of the contradictions within the corporate food regime and the capitalist urban economy, due to which non-commercial food initiatives and small-scale organic farmers cannot compete with more powerful economic actors, both in terms of economies of scale and access to space. The disregard for these socioeconomic aspects concerning local organic food and food (in)security can also be associated with municipalities' withdrawal from public services and social policies (see Harvey 1989), which is inherent to neoliberalism and its particularly effective implementation in post-socialist countries due to their efforts to rid themselves of their socialist past (Chelcea and Druță 2016).

The disregard for food security combined with efforts to overcome the socialist past can be also associated with the degradation of allotment gardens in the two cities, despite their important role in food self-provisioning. From the perspective of urban governance within the capitalist urban economy, allotment gardens take up space that could be used for functions with a higher exchange value (see the section on urban food governance above) or, for real estate developers, to tackle the lack of green spaces in densifying compact city environments (see Haaland and van den Bosch 2015). From the perspective of the corporate food regime, the removal of allotment gardeners and their food self-provisioning would mean more dependence on global food supply chains.

Our analysis has made clear that the strong linking and bridging social capital of actors engaged in urban food alternatives in both Prague and Brno has the potential to influence urban food governance only in aspects of the local food system transformation that do not challenge the corporate food regime and support the capitalist urban economy (see Fig. 1). More radical alternatives to the corporate food regime, regardless of the strength of their actors' linking social capital, are disregarded or, at most, experimented with due to their capacity to contribute to biodiversity protection. The potential of food self-provisioning is either disregarded, reflected in the municipalities' waiving coordination of allotment gardens, or degraded, which manifests through efforts to replace allotments with higher value development or by transforming their current use in ways less suitable

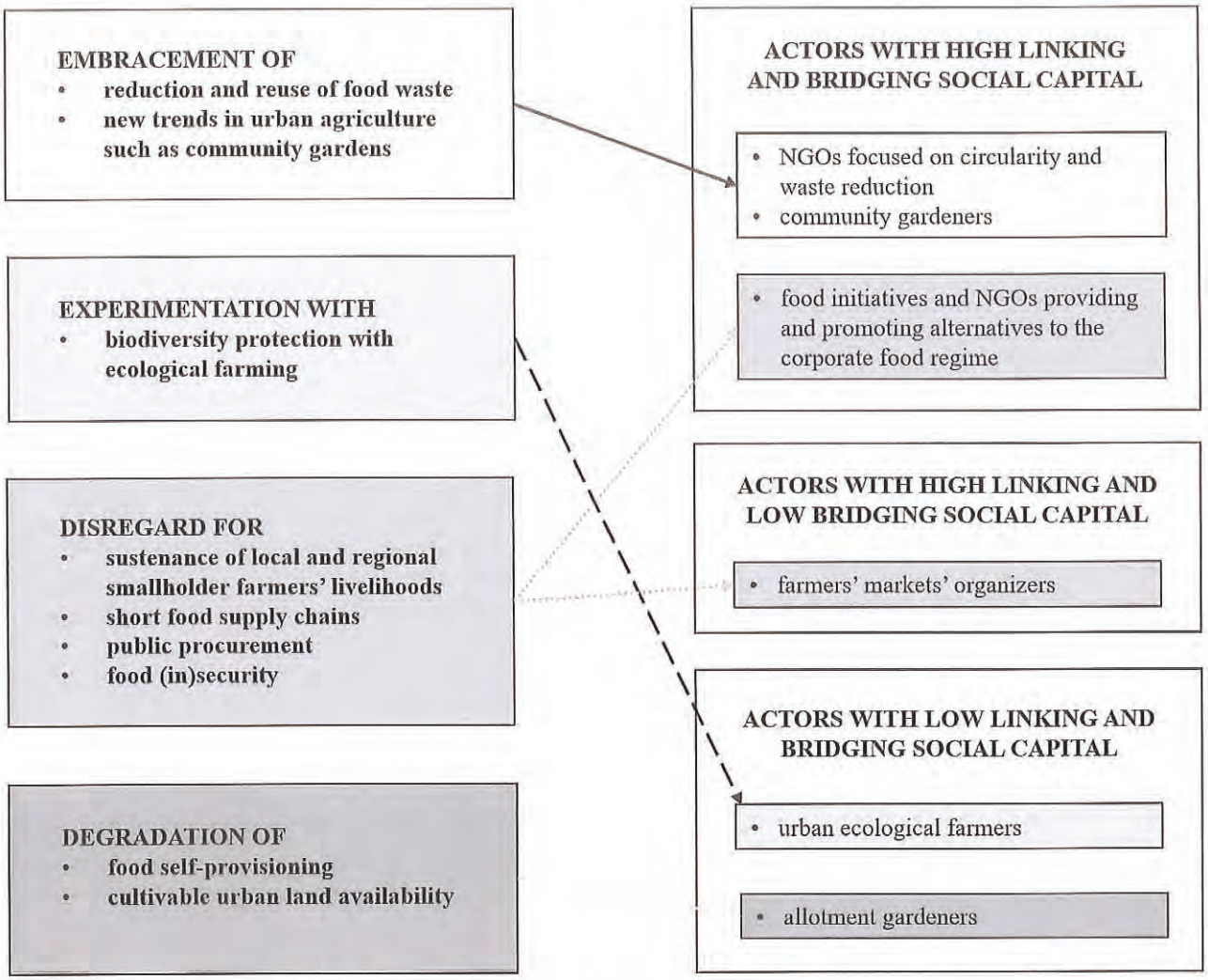

Fig. 1 Different municipal relations to different aspects of the local food system transformation and urban food alternatives with varying levels of social capital in Prague and Brno

for food self-provisioning. The potential to influence urban food governance is further diminished by low bridging social capital and the non-activist approach of the actors (allotment gardeners, organizers of farmers' markets, and some urban ecological farmers). This could be overcome by their communication and cooperation with actors in urban food alternatives that comply with the definition of urban food movements due to their engagement in activism aimed at food system transformation. Such cooperation could help them build mutual solidarity and trust and define common objectives and the mutual benefits of collective action. This could ultimately lead to long-term coalition work based on co-created master frames that highlight the strategic role of urban food alternatives in food security, environmental sustainability, social justice, and the democratic transformation of the local food system, which is historically and culturally grounded and recognizes both local needs and the wider problems of the global industrial food system.

Conclusion

Our examination of urban food policies in Prague and Brno revealed that the values of relocalization and participatory governance are included, whereas a systemic approach and translocalism are largely absent. We then explored the way urban food governance is constituted based on municipal actors and institutional relations to different aspects of the local food system transformation. We analyzed potential links between these relations and the different levels of bridging and linking social capital among nongovernmental and grassroots actors in urban food alternatives. Our analysis revealed four types of relations: (1) embracement, (2)

experimentation, (3) disregard, and (4) degradation. Which aspects of the local food system transformation municipalities embrace partially depends on the strong linking social capital of the nongovernment and grassroots actors who promote them, but also on these aspects' compatibility with the corporate food regime and the urban capitalist economy. The municipalities most strongly embrace NGOs focused on waste reduction and community gardening whose strong linking social capital, acquired through their activist approach, allows them to speak legitimately in support of the remaining urban food alternatives, and their agenda is seen as innovative and potentially enhancing economic growth in the context of post-socialist cities. On the other hand, regardless of the strength of the nongovernment and grassroots actors' linking social capital, the two cities disregarded aspects of the local food system transformation that represent more radical alternatives to the corporate food regime, and the actors engaging in them struggle to sustain themselves within the capitalist urban economy and global industrial food system. These more radical alternatives include public procurement and food donations to people in need as well as tailored support for food initiatives and authentic farmers' markets providing short food supply chains. These however require more public intervention in relation to public assets, social services, and regulations, which post-socialist cities have been withdrawing from given the neoliberal restructuring and efforts to overcome their socialist past. This approach also affects ecological farmers on municipal fields, which Prague experiments with solely for environmental objectives and not due to food security concerns. Moreover, allotment gardens in both Prague and Brno continue to be degraded despite many of them still retaining their traditional role in food self-provisioning. Instead of protecting this cultivable land in the city and developing its food production potential, municipalities associate allotment gardens with the socialist past and with operating on vast areas of municipally owned land in a relatively permanent and inflexible mode. In comparison to newer trends in urban agriculture, allotment gardens are harder to replace with higher value development or to be transformed into publicly accessible greenery in a densifying city.

While we found that high linking social capital does not lead to municipalities' embracing aspects of the local food system transformation that represent more radical alternatives to the status quo, we still suggest that a more systemic approach to local food system transformation could be achieved by strengthening bridging social capital and instigating coalition work between the currently fragmented urban food alternatives. Such a coalition would share access to opportunities, resources, and mobilization potential via collaboration, networking, experience sharing, synergies, and the formulation of clear common objectives and mutual benefits. Working collectively and in an inclusive way towards common objectives would increase trust and mutual understanding among different actors and empower currently marginalized actors, such as allotment gardeners, whose contribution to local food system transformation has yet to be acknowledged and developed. Using the strong linking social capital of certain actors in urban food alternatives in connection with collective power and common objectives could pressure urban governments to improve their urban food policies and become more active in their implementation, informed by progressive food governance in cities of the Global North. This would require a much more participatory approach to urban food governance and more radical interventions into other urban agendas, particularly land-use planning, which currently continues to threaten cultivable land in the city by prioritizing urbanization. While these suggestions seem impossible from the perspective of the status quo, we argue that urban food governance in Prague and Brno is, despite the current polycrisis context, not only insufficiently contributing to a local food system transformation but is, in fact, further reinforcing the unsustainable corporate food regime at the cost of urban food alternatives, eradicating existing and nascent facets of urban resilience.

Acknowledgements This research was funded by the Austrian Science Fund (FWF) [ZK-64G]. For the purpose of open access, the author has applied a CC BY public copyright license to any Author Accepted Manuscript version arising from this submission.

Funding Open access funding provided by University of Natural Resources and Life Sciences Vienna (BOKU).

Open Access This article is licensed under a Creative Commons Attribution 4.0 International License, which permits use, sharing, adaptation, distribution and reproduction in any medium or format, as long as you give appropriate credit to the original author(s) and the source, provide a link to the Creative Commons licence, and indicate if changes were made. The images or other third party material in this article are included in the article's Creative Commons licence, unless indicated otherwise in a credit line to the material. If material is not included in the article's Creative Commons licence and your intended use is not permitted by statutory regulation or exceeds the permitted use, you will need to obtain permission directly from the copyright holder. To view a copy of this licence, visit http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/.

References

Alonso-Fradejas, Alberto, Saturnino M. Borras, Todd Holmes, Eric Holt-Giménez, and M. J. Robbins. 2015. Food sovereignty: convergence and contradictions, conditions and challenges. *Third World Quarterly* 36(3): 431–448. https://doi.org/10.1080/01436597.2015.1023567

Araghi, Farshad A. 1995. Global depeasantization, 1945–1990. *The Sociological Quarterly* 36(2): 337–368.

Asociace, A. M. P. I. n.d. Asociace místních potravinových iniciativ. https://www.asociaceampi.cz/. Accessed 7 Dec 2023.

Asociace farmářských tržišť. n.d. Asociace farmářských tržišť. https://www.aftcr.cz/. Accessed 1 Dec 2023.

Bauermeister, Mark Richard. 2016. Social capital and collective identity in the local food movement. *International Journal of Agricultural Sustainability* 14(2): 123–141. https://doi.org/10.1080/14735903.2015.1042189

Bhandari, Humnath and Kumi Yasunobu. 2009. What is social capital? A comprehensive review of the concept. *Asian Journal of Social Science* 37(3): 480–510. https://doi.org/10.1163/156853109X436847

Boukharaeva, Louiza Marcel Marloie. 2015. *Family urban agriculture in Russia. Lessons and prospects*. Springer International Publishing Switzerland.

Braiterman, Jared. 2011. City branding through new green spaces. In *City branding*, ed. Keith Dinnie. 70–81. London: Palgrave Macmillan. https://doi.org/10.1057/9780230294790_9

Brunner, Anna-Maria. 2022. The missing piece to food system's socio-ecological transformation? Community-supported agriculture in Argentina. Master's Thesis, Institute for Geography and Space Research. Graz, University of Graz.

Chelcea, Liviu, and Oana Druță. 2016. Zombie socialism and the rise of neoliberalism in post-socialist Central and Eastern Europe. *Eurasian Geography and Economics* 57(4–5): 521–544. https://doi.org/10.1080/15387216.2016.1266273

Clendenning, Jessica, Wolfram H. Dressler, and Carol Richards. 2016. Food justice or food sovereignty? Understanding the rise of urban food movements in the USA. *Agriculture and Human Values* 33: 165–177. https://doi.org/10.1007/s10460-015-9625-8

Coulson, Helen, and Roberta Sonnino. 2019. Re-scaling the politics of food: place-based urban food governance in the UK. *Geoforum* 98: 170–179. https://doi.org/10.1016/j.geoforum.2018.11.010

Cousins, Joshua J., and Dustin T. Hill. 2021. Green infrastructure, stormwater, and the financialization of municipal environmental governance. *Journal of Environmental Policy & Planning* 23(5): 581–598. https://doi.org/10.1080/1523908X.2021.1893164

Dale, Ann, and Lenore Newman. 2010. Social capital: a necessary and sufficient condition for sustainable community development? *Community Development Journal* 45(1): 5–21. https://doi.org/10.1093/cdj/bsn028

Danček, Petr, Lucie Sovová, Petr Jehlička, Jan Vávra, and Miloslav Lapka. 2022. From coping strategy to hopeful everyday practice: changing interpretations of food self-provisioning. *Sociologia Ruralis* 62(3): 651–671. https://doi.org/10.1111/soru.12395

Deloitte CZ. 2017. Koncepce Smart Prague do roku 2030. Prague. https://smartpra-gue.eu/files/koncepce_smartprague.pdf. Accessed 20 May 2023.

Dubová, Lenka, Jan Macháč, Alena, and Vacková. 2020. Food provision, social interaction or relaxation: Which drivers are vital to being a member of community gardens in Czech cities? *Sustainability* 12(22): 9588. https://doi.org/10.3390/su12229588

Duží, Barbora, Naďa Johanisová, and Jan Vávra. eds. 2021. *Zahrádkářské osady anebo proč neztrácet půdu pod nohama*. Ostrava: Ústav geoniky AV ČR.

Fendrychová, Lenka, and Petr Jehlička. 2018. Revealing the hidden geography of alternative food networks: the travelling concept of farmers' markets. *Geoforum* 95: 1–10. https://doi.org/10.1016/j.geoforum.2018.06.012

García-Lamarca, Melissa, Isabelle Anguelovski, and Kayin Venner. 2022. Challenging the financial capture of urban greening. *Nature Communications* 13(1): 7132. https://doi.org/10.1038/s41467-022-34942-x

Gibas, Petr, and Irena Boumová. 2020. The urbanization of nature in a (post)socialist metropolis: an urban political ecology of allotment gardening. *International Journal of Urban and Regional Research* 44(1): 18–37. https://doi.org/10.1111/1468-2427.12800

Glowacki-Dudka, Michelle, Jennifer Murray, and Karen P. Isaacs. 2013. Examining social capital within a local food system. *Community Development Journal* 48(1): 75–88. https://doi.org/10.1093/cdj/bss007

Grešlová Kušková, Petra. 2013. A case study of the Czech agriculture since 1918 in a socio-metabolic perspective— from land reform through nationalisation to privatisation. *Land Use Policy* 30(1): 592–603. https://doi.org/10.1016/j.landusepol.2012.05.009

Haaland, Christine, and Cecil Konijnendijk van den Bosch. 2015. Challenges and strategies for urban green-space planning in cities undergoing densification: a review. *Urban Forestry & Urban Greening* 14(4): 760–771. https://doi.org/10.1016/j.ufug.2015.07.009

Harvey, David. 1989. From managerialism to entrepreneurialism: the transformation in urban governance in late capitalism. *Geografiska Annaler B* 71(1): 3–17. https://doi.org/10.1080/04353684.1989.11879583

Haysom, Gareth. 2015. Food and the city: urban scale food system governance. *Urban Forum* 26(3): 263–281. https://doi.org/10.1007/s12132-015-9255-7

iDNES. 2021. April 10. Supermarkety otevřené, ale trhy ne? Farmáři se brání ústavní stížností. https://www.idnes.cz/plzen/zpravy/farmar-trhy-namesti-republiky-covid-prijmy-ustavni-stiznost.A210408_602508_plzen-zpravy_vb. Accessed 1 Dec 2023.

INCIEN. n.d. Institut Cirkulární Ekonomiky. https://incien.org/. Accessed 1 Dec 2023.

Jehlička, Petr, and Joe Smith. 2011. An unsustainable state: contrasting food practices and state policies in the Czech Republic. *Geoforum* 42(3): 362–372. https://doi.org/10.1016/j.geoforum.2011.01.005

Jehlička, Petr, Tomáš Kostelecký, and Joe Smith. 2012. Food self-provisioning in Czechia: Beyond coping strategy of the poor: A response to Alber and Kohler's Informal food production in the enlarged European Union (2008). *Social Indicators Research* 11(1): 219–234. https://doi.org/10.1007/s11205-012-0001-4

Jehlička, Petr, Petr Daněk, and Jan Vávra. 2019. Rethinking resilience: home gardening, food sharing and everyday resistance. *Revue Canadienne d'études du développement* 40(4): 511–527. https://doi.org/10.1080/02255189.2018.1498325

Jehlička, Petr. Miķelis Grīviņš, OaneVisser, and Bálint Balázs. 2020. Thinking food like an east European: a critical reflection on the framing of food systems. *Journal of Rural Studies* 76: 286–295. https://doi.org/10.1016/j.jrurstud.2020.04.015

Jessop, Bob. 2010. *State power: a strategic-relational approach*. Cambridge: Polity.

Koc, Mustafa, and Japji Anna Bas. 2012. The interactions between civil society and the state to advance food security in Canada. In *Health and sustainability in the Canadian food system: advocacy and opportunity for civil society, eds. Rod MacRae and Elizabeth Abergel*, 173–205. Toronto: University of British Columbia.

Levkoe, Charles Z. 2014. The food movement in Canada: a social movement network perspective. *The Journal of Peasant Studies* 41(3): 385–403. https://doi.org/10.1080/03066150.2014.910766

Lyons, Kristen, Carol Richards, Lotus Desfours, and Marco Amati. 2013. Food in the city: urban food movements and the (re)-imagining of urban spaces. *Australian Planner* 50(2): 157–163. https://doi.org/10.1080/07293682.2013.776983

MacRae, Rod, and Kendal Donahue. 2013. Municipal food policy entrepreneurs. A preliminary analysis of how Canadian cities and regional districts are involved in food system change. Toronto Food Policy Council and Canadian Agri-Food Policy Institute. https://capi-icpa.ca/wp-content/uploads/2013/06/Municipal_Food_Policy_Entrepreneurs_Final_Report.pdf. Accessed 6 Mar 2024.

Magistrate of the Capital City of Prague. 2017. Strategie adaptace hl. m. Prahy na klimatickou změnu. Prague. https://adaptacepraha.cz/wp-content/uploads/2023/02/strategie_adaptace_cs_website.pdf. Accessed 26 Jul 2023.

Magistrate of the Capital City of Prague. 2021. Klimatický plán hlavního města Prahy do roku 2030. Praha na cestě k uhlíkové neutralitě. Prague. https://klima.praha.eu/data/Dokumenty/Dokumenty 2023/klimaplan_cz_2301_09_online.pdf. Accessed 8 Jul 2023.

Magistrate of the Capital City of Prague. 2022. Cirkulární Praha 2030. Strategie hl. m. Prahy pro přechod na cirkulární ekonomiku. Prague. https://klima.praha.eu/DATA/Dokumenty/Cirkularni-Praha-2030-Strategie-CE.pdf. Accessed 8 Apr 2023.

Magistrate of the City of Brno. 2016. Zásady pro rozvoj adaptací na změnu klimatu ve městě Brně s využitím ekosystémově založených přístupů. Východiska pro zpracování Strategie pro Brno 2050. Brno. https://ekodotace.brno.cz/wp-content/uploads/2019/09/P%C5%99%C3%ADloha-B-_-brno-adaptacni-strategie-fin.pdf. Accessed 23 Jul 2023.

Magistrate of the City of Brno. 2017. Strategie #brno2050. Brno. https://brno2050.cz/documents/. Accessed 16 Apr 2023.

Manganelli, Alessandra. 2020. Realising local food policies: a comparison between Toronto and the Brussels-Capital Region's stories through the lenses of reflexivity and co-learning. *Journal of Environmental Policy & Planning* 22(3): 366–380. https://doi.org/10.1080/1523908X.2020.1740657

Manganelli, Alessandra. 2022. *The hybrid governance of urban food movements. Learning from Toronto and Brussels*. Cham, Switzerland: Springer (Urban Agriculture).

Manganelli, Alessandra, Pieter van den Broeck, and Frank Moulaert. 2020. Socio-political dynamics of alternative food networks: a hybrid governance approach. *Territory Politics Governance* 8(3): 299–318. https://doi.org/10.1080/21622671.2019.1581081

McCann, Eugene, Nathan McClintock, and Christiana Miewald. 2022. Mobilizing impermaculture: Temporary urban agriculture and the sustainability fix. *Environment and Planning E: Nature and Space* 251484862211159. https://doi.org/10.1177/25148486221115950

McMichael, Philip. 2009. A food regime genealogy. *The Journal of Peasant Studies* 36(1): 139–169. https://doi.org/10.1080/03066150902820354

McMichael, Philip. 2012. The land grab and corporate food regime restructuring. *The Journal of Peasant Studies* 39(3–4): 681–701. https://doi.org/10.1080/03066150.2012.661369

Mendes, Wendy, and Roberta Sonnino. 2019. Urban food governance in the Global North. In *The SAGE handbook of nature*, ed. Terry Marsden. 543–560. London: Sage.

Milan Urban Food Policy Pact. n. d. Milan Urban Food Policy Pact. https://www.milanurbanfoodpolicypact.org/. Accessed 24 Nov 2023.

Miovská, Lucie. 2018. Aktualizace generelu zahrádkových osad v Praze 2018. Zhodnocení současného stavu a možností dalšího vývoje. Česká zemědělská univerzita. Praha. https://adaptacepraha.cz/wp-content/uploads/2020/03/TEXT_Aktualizace_generelu-zahradkovych-osad.pdf. Accessed 24 Jun 2023.

Morgan, Kevin. 2009. Feeding the city: the challenge of urban food planning. *International Planning Studies* 14(4): 341–348. https://doi.org/10.1080/13563471003642852

Morgan, Kevin. 2015. Nourishing the city: the rise of the urban food question in the Global North. *Urban Studies* 52(8): 1379–1394. https://doi.org/10.1177/0042098014534902

Moudrý, Jan, Jaroslav Bernas, Petr Konvalina, Apolka Ujj, Ivan Manolov, and Atanaska Stoeva et al. 2018. Agroecology development in Eastern Europe—cases in Czech Republic, Bulgaria, Hungary, Poland, Romania, and Slovakia. *Sustainability* 10(5): 1311. https://doi.org/10.3390/su10051311

Nosratabadi, Saeed, Nesrine Khazami, Marwa Ben Abdallah, Zoltan Lackner, Shahab S. Band, Amir Mosavi, and Csaba Mako. 2020. Social capital contributions to food security: A comprehensive literature review. *agriRxiv*: 20203503319. https://doi.org/10.31220/agriRxiv.2020.00021

Občanská demokratická strana. 2021. May 10. Pražská ODS: Klimatický plán Praha 2030 za 231 mld. rozvrátí pražský rozpočet na desetiletí a nepřinese potřebnou adaptaci města na klimatické změny. https://www.ods.cz/region.prazsky/clanek/21073-prazska-ods-klimaticky-plan-praha-2030-za-231-mld-rozvrati-prazsky-rozpocet-na-desetileti-a-neprinese-potrebnouadaptaci-mesta-na-klimaticke-zmeny. Accessed 1 Dec 2023.

Opitz, Ina, Regine Berges, Annette Piorr, and Thomas Krikser. 2016. Contributing to food security in urban areas: differences between urban agriculture and peri-urban agriculture in the Global North. *Agriculture and Human Values* 33(2): 341–358. https://doi.org/10.1007/s10460-015-9610-2

Pixová, Michaela. 2018. The empowering potential of reformist urban activism in Czech cities. *Voluntas: International Journal of Voluntary and Nonprofit Organizations* 29(4): 670–682. https://doi.org/10.1007/S11266-018-0011-1

Pixová, Michaela. 2020. *Contested Czech cities. From urban grassroots to pro-democratic populism*. Singapore: Springer Singapore.

Pixová, Michaela, and Christina Plank. 2022. Relocalizing food production in times of crisis: Urban governance in Prague and Brno. *AESOP–sustainable food planning conference proceedings*. Almere, Netherlands, 19–22 October.

Plank, Christina, Robert Hafner, and Rike Stotten. 2020. Analyzing values-based modes of production and consumption: community-supported agriculture in the Austrian Third Food Regime. *Österreich Z Soziol* 45(1): 49–68. https://doi.org/10.1007/s11614-020-00393-1

Plank, Christina, Christoph Görg, Gerald Kalt, Lisa Kaufmann, Stefan Dullinger, and Fridolin Krausmann. 2023. Biomass from somewhere? Governing the spatial mismatch of viennese biomass consumption and its impact on biodiversity. *Land Use Policy* 131: 1–13. https://doi.org/10.1016/j.landusepol.2023.106693

Pokorná, Radka. 2020. Metodika zakládání komunitních zahrad. Hlavní město Praha. https://envis.praha.eu/publikace_zp/metodiky/metodikaMHMP_zakladaniKZ2020_web.pdf. Accessed 25 Jul 2023.

Prague Institute of Planning and Development. 2016. Strategický plán hl. m. Prahy. Aktualizace 2016. Prague. https://iprpraha.cz/uploads/assets/dokumenty/ssp/SP/STRATEGICKY_PLAN_HLAVNIHO_MESTA_PRAHY_AKTUALIZACE_2016.pdf. Accessed 3 Mar 2024.

PrahaIN. 2023. October 19. Sedláci vyhráli. Farmářské trhy na náplavce zůstanou i v prosinci. https://www.prahain.cz/zivot-ve-meste/sedlaci-vyhrali-farmarske-trhy-na-naplavce-zustanou-i-v-prosinci-15232.html?utm_source=www.seznam.cz&utm_medium=sekce-z-internetu. Accessed 4 Dec 2023.

Pungas, Lilian. 2019. Food self-provisioning as an answer to the metabolic rift: the case of Dacha Resilience in Estonia. *Journal of Rural Studies* 68: 75–86. https://doi.org/10.1016/j.jrurstud.2019.02.010

Pungas, Lilian. 2023. Dachas and food democracy—what makes a (good) food citizen? *Frontiers in Sustainable Food Systems* 7. https://doi.org/10.3389/fsufs.2023.1052298

Putnam, Robert. 2000. *Bowling alone. The collapse and revival of American community*. New York: Simon & Schuster.

Radio Prague International. 2022. Jun 16. Prague Deputy Mayor resigns over corruption case. https://english.radio.cz/prague-deputy-mayor-resigns-over-corruption-case-8753381. Accessed 7 Dec 2023.

Riches, Graham. 2018. *Food bank nations: poverty, corporate charity and the right to food*. New York: Routledge.

Smith, Joe, and Petr Jehlička. 2013. Quiet sustainability: fertile lessons from Europe's productive gardeners. *Journal of Rural Studies* 32: 148–157. https://doi.org/10.1016/j.jrurstud.2013.05.002

Sonnino, Roberta. 2019. The cultural dynamics of urban food governance. *City Culture and Society* 16: 12–17. https://doi.org/10.1016/j.ccs.2017.11.001

Sovová, Lucie, and Esther J. Veen. 2020. Neither poor nor cool: practising food self-provisioning in allotment gardens in the Netherlands and Czechia. *Sustainability* 12(12): 5134. https://doi.org/10.3390/su12125134

Spilková, Jana. 2017. Producing space, cultivating community: the story of Prague's new community gardens. *Agriculture and Human Values* 34(4): 887–897. https://doi.org/10.1007/s10460-017-9782-z

Spilková, Jana, and Jiří Vágner. 2012. Food gardens as important elements of urban agriculture: Spatio-developmental trends and future prospects for urban gardening in Czechia. *Norsk Geografisk Tidsskrift - Norwegian Journal of Geography* 72(1): 1–12. https://doi.org/10.1080/00291951.2017.1404489

Spilková, Jana, Lenka Fendrychová, and Marie Syrovátková. 2013. Farmers' markets in Prague: a new challenge within the urban shoppingscape. *Agriculture and Human Values* 30(2): 179–191. https://doi.org/10.1007/s10460-012-9395-5

Sýkora, Luděk, and Stefan Bouzarovski. 2012. Multiple transformations: conceptualising the post-communist urban transition. *Urban Studies* 49(1): 43–60. https://doi.org/10.1177/0042098010397740

Thornbush, Mary. 2015. Urban agriculture in the transition to low carbon cities through urban greening. *AIMS Environmental Science* 2(3): 852–867. https://doi.org/10.3934/environsci.2015.3.852

Tindall, David, Jeffrey Cormier, and Mario Diani. 2012. Network social capital as an outcome of social movement mobilization: using the position generator as an indicator of social network diversity. *Social Networks* 34(4): 387–395. https://doi.org/10.1016/j.socnet.2011.12.007

Trendov, Nikola M. 2018. Comparative study on the motivations that drive urban community gardens in Central Eastern Europe. *Annals of Agrarian Science* 16(1): 85–89. https://doi.org/10.1016/j.aasci.2017.10.003

Tóth, Attila, Barbora Duží, Jan Vávra, Ján Supuka, Mária Bihuňová, Denisa Halajová, Stanislav Martinát, and Eva Nováková. 2018. Changing patterns of allotment gardening in the Czech Republic and Slovakia. *Nature and Culture* 13(1): 161–188. https://doi.org/10.3167/nc.2018.130108

Vávra, Jan, Petr Daněk, and Petr Jehlička. 2018. What is the contribution of food self-provisioning towards environmental sustainability? A case study of active gardeners. *Journal of Cleaner Production* 185: 1015–1023. https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2018.02.261

Visser, Oane, Natalia Mamonova, Max Spoor, and Alexander Nikulin. 2015. Quiet food sovereignty as food sovereignty without a movement? Insights from post-socialist Russia. *Globalizations* 12(4): 513–528. https://doi.org/10.1080/14747731.2015.1005968

Walker, Samuel. 2016. Urban agriculture and the sustainability fix in Vancouver and Detroit. *Urban Geography* 37(2): 163–182. https://doi.org/10.1080/02723638.2015.1056606

Woolcock, Michael. 2001. The place of social capital in understanding social and economic outcomes. *Canadian Journal of Policy Research* 2(1): 1–17.

Zachraň jídlo. n.d. Zachraň jídlo. https://zachranjidlo.cz/. Accessed 6 Dec 2023.

Zagata, Lukáš. 2010. How organic farmers view their own practice: results from the Czech Republic. *Agriculture and Human Values* 27: 277–290. https://doi.org/10.1007/s10460-009-9230-9

Zagata, Lukáš. 2012. We want farmers' markets! Case study of emerging civic food networks in the Czech Republic. *The International Journal of Sociology of Agriculture and Food* 19(3): 347–364. https://doi.org/10.48416/ijsaf.v19i3.209

Zagata, Lukáš, Michal Lošťák, and Nigel Swain. 2019. Family Farm succession of the first post-socialist generation in the Czech Republic. *Eastern European Countryside* 25(1): 9–35. https://doi.org/10.12775/eec.2019.001

Živý region. n.d. Živý region. https://zivy-region.cz/. Accessed 1 Dec 2023.

Publisher's Note Springer Nature remains neutral with regard to jurisdictional claims in published maps and institutional affiliations.

Michaela Pixová is a human geographer focused on social-ecological transformation, critical urban theory, social movements, and civil society. She is currently working as a postdoctoral researcher on a project exploring values-based modes of production and consumption in the corporate food regime at the Institute of Development Research at the University of Natural Resources and Life Sciences, Vienna. She is also a co-investigator on the international project focused on the sustenance of civil society in the context of multiple crisis, which she is conducting at the Institute of Sociological Studies at Charles University, Prague.

Christina Plank is a political scientist at the Institute of Development Research at the University of Natural Resources and Life Sciences, Vienna. Her research and teaching center on state theory, political ecology, and social-ecological transformations with a focus on critical agrarian studies.

Komparativní studie teplotních a vegetačních charakteristik vybraných lokalit v okolí Kraví hory

Zpracoval: Ing. Petr Lukeš, Ph.D., vědec, dálkový průzkum Země a zdravotní stav vegetace

Abstrakt: Studie si klade za cíl vyhodnotit vztah mezi teplotou povrchu a množstvím vegetace na příkladu vybraných lokalit v okolí oblasti Kraví hora v Brně.

Metodika: Analýzou leteckých dat vysokého prostorového rozlišení nasnímaných v letech 2018 (CIR ortofoto) a 2019 (teplotní mapa) byly odvezeny mapy množství vegetace a teplot povrchu. Nad těmito mapami bylo definováno osm polygonů zájmových území, které pokrývají různorodé způsoby využití krajiny – zahrádkářské osady Kraví Hora I, Kraví hora II a Malina a areálu VUT Brno (skladovací prostory) jakožto plochy městské zeleně – přestavby, parku Kraví Hora, Lužánky a Wilsonova lesa jakožto stabilizované plochy městské zeleně a sportoviště Kraví Hora a Lužánky jakožto stabilizované plochy sportu. Statistickou analýzou teplotních a vegetačních charakteristik těchto lokalit docházíme ke kvantifikaci možného dopadu změny využití území na povrchovou teplotu.

Výsledky: Základní statistické charakteristiky zkoumaných lokalit jsou uvedeny v Tabulce 1. **Pozorujeme úzký vztah mezi množstvím vegetace a teplotou povrchu dané lokality (viz Obrázek 1, $R^2 = 0.9$)**, nejnižší teploty jsou pozorovány pro hustě zapojený lesní porost Wilsonova lesa (teplota 26.99 °C, vegetační index 0.67), následované zahrádkářskými osadami ZO ČZS Kraví Hora I. a Kraví Hora II (teplota 30.26–30.57 °C, vegetační index 0.47–0.49) a Parkem Lužánky (teplota 30.66 °C, vegetační index 0.54). Zahrádkářská osada ZO ČZS Malina má obdobné hodnoty vegetačního indexu (0.47), její letní teplota je o cca 2 °C vyšší (32.55 °C). Následují smíšené plochy areálu VUT (průměrná teplota 34.41 °C, avšak vysoká variabilita ± 7.38°C způsobena přítomností vzrostlých stromů i skladovacích prostor, vegetační index 0.24). Obdobných hodnot dosahují i plochy sportu a zeleně v oblasti Kraví hory (teplota 34.52–34.57 °C, vegetační index 0.31 – 0.36), nejvyšší teploty povrchu byly pozorovány u sportoviště v parku Lužánky (teplota 36.20 °C, vegetační index 0.19)

Lokalita	*Teplota [°C]*	*Vegetační index [-]*	*Rozloha [ha]*
Wilsonův les (část)	26.99 (± 1.38)	0.67 (± 0.10)	-
ZO ČZS Kraví hora I	30.26 (± 3.09)	0.47 (± 0.13)	4.16
ZO ČZS Kraví hora II	30.57 (± 3.19)	0.49 (± 0.12)	8.31
Park Lužánky	30.64 (± 3.77)	0.54 (± 0.16)	17.53
ZO ČZS Malina	32.55 (± 3.29)	0.47 (± 0.11)	1.48
Areál VUT	34.41 (± 7.38)	0.24 (± 0.19)	4.37
Sportoviště Kraví hora	34.52 (± 5.51)	0.31 (± 0.19)	11.32
Park Kraví hora	34.57 (± 4.73)	0.36 (± 0.14)	5.26
Sportoviště Lužánky	36.20 (± 5.61)	0.19 (± 0.16)	1.39

Tabulka 1. Průměr a směrodatná odchylka teplot a vegetačního indexu spolu s rozlohou zkoumaných oblastí. Získáno statistickou analýzou dat leteckého snímkování.

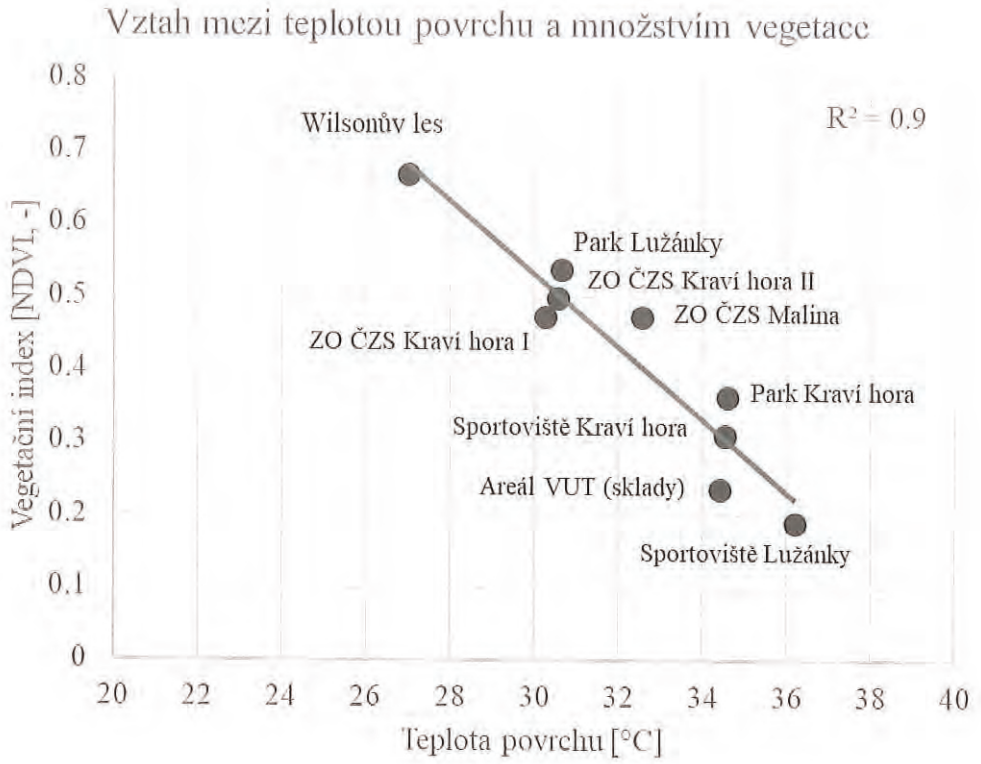

Obrázek 1. Vztah mezi teplotou povrchu (osa X) a množstvím vegetace (index NDVI, osa y).

Závěr: **Zahrádkářské osady Kraví Hora I., II a Malina dosahují obdobných teplot povrchu jako park Lužánky (cca o 4-5 °C nižší teplota povrchu v porovnání s plochami zeleně (Park Kraví hora) a sportu (Sportoviště Kraví hora) a mají rovněž podobnou rozlohu (park Lužánky cca 17.53 ha, zahrádkářské osady cca 14 ha).** Existuje silný vztah mezi množstvím vegetace a teplotou povrchu (viz Obrázek 1), pokles množství vegetace (zde vyjádřen vegetačním indexem NDVI) způsobí růst povrchové teploty, přibližně o 2 °C při poklesu o hodnotu 0.1.

Přílohy:

Mapa č.1 – Přehled zkoumaných lokalit komparativní studie

Mapa č. 2 - Množství a stav vegetace ve zkoumaných lokalitách

Mapa č. 3 – Teplota ve zkoumaných lokalitách

Přehled zkoumaných lokalit komparativní studie

Podkladová data: CIR Ortofoto 2017-2018, Ústav pro hospodářskou úpravu lesů, WMS služba. Vizualizace v nepravých barvách (červená: 866 nm, zelená: 653 nm, modrá: 553 nm). Léto 2018

Zpracoval: Ing. Petr Lukeš, Ph.D.

Množství a stav vegetace ve zkoumaných lokalitách

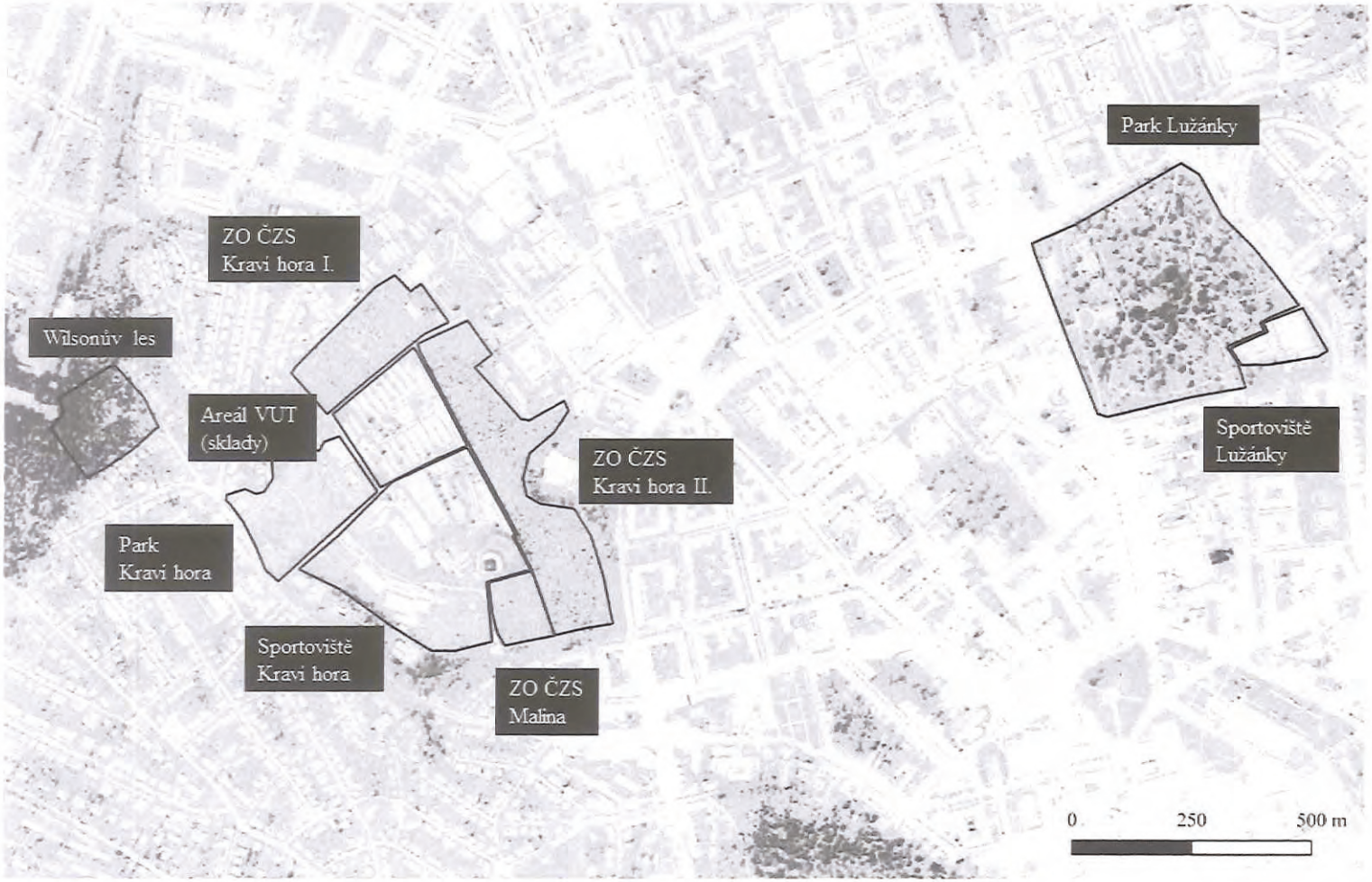

Méně vegetace
(NDVI <=0)

Více vegetace
(NDVI = 1)

Podkladová data: CIR Ortofoto 2017-2018, vegetační index NDVI, Ústav pro hospodářskou úpravu lesů, WMS služba, prostorové rozlišení 0.8 m / pixel. Léto 2018.

Zpracoval: Ing. Petr Lukeš, Ph.D.

Teplota ve zkoumaných lokalitách

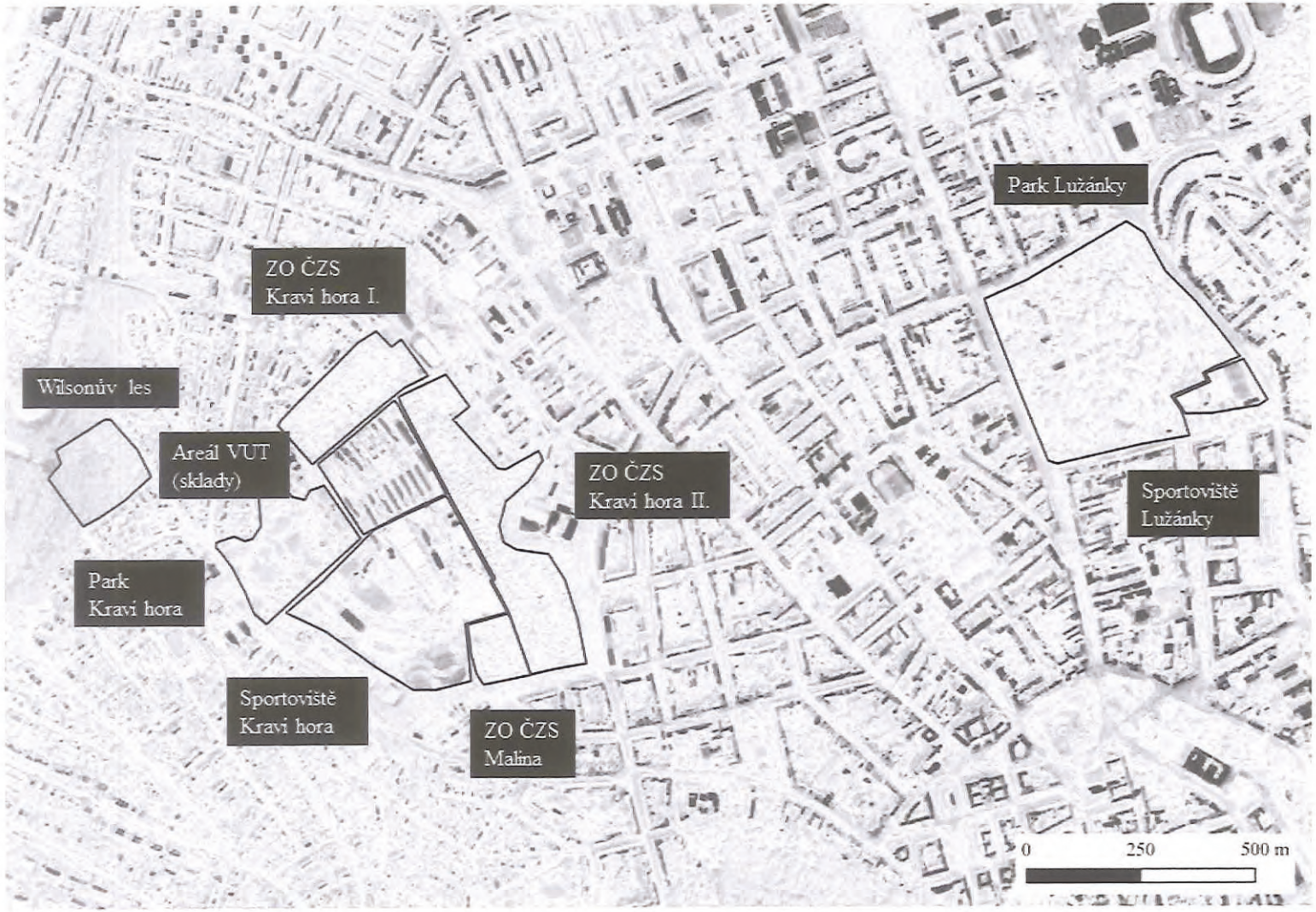

Nižší teplota povrchu (20°C)

Vyšší teplota povrchu (50°C)

Podkladová data: Teplotní mapa Brna, https://gis.brno.cz/mapa/teplotni-mapa, kinetická teplota povrchu, prostorové rozlišení 2 m / pixel. Léto 2019

Zpracoval: Ing. Petr Lukeš, Ph.D.

Česká společnost ornitologická – Jihomoravská pobočka, pobočný spolek
Lidická 25/27, 602 00 Brno
ID datové schránky: 56ywzeq
IČ: 65353391
www.jmpcso.cz

Stanovisko k ornitologickému významu zahrádkářské kolonie na Kraví hoře

V souvislosti s aktuálními návrhy změn územního plánu města Brna bychom rádi poukázali na velký význam rozptýlené zeleně a především zahrádkářských kolonií jako biotopu pro ptáky v Brně. Na tento biotop je vázána většina ptačích druhů, které můžeme ve městě potkat a s jejich úbytkem mizí ptáci i jejich zpěv z okolí lidských příbytků. Konkrétně v oblasti zahrádek na Kraví hoře byl v posledních letech zjištěn výskyt nejméně 51 druhů ptáků, z toho 7 druhů zvláště chráněných podle vyhlášky 395/1992 Sb. zákona 114/1992 Sb. v kategoriích silně ohrožený (SO) a ohrožený (O). Jde o kavku obecnou (*Corvus monedula*; SO), krahujce obecného (*Accipiter nisus*; SO), krutihlava obecného (*Jynx torquilla*; SO), lejska šedého (*Muscicapa striata*; O), rorýse obecného (*Apus apus*; O), strakapouda jižního (*Dendrocopos syriacus*; SO) a vlaštovku obecnou (*Hirundo rustica*; O). Pro některé z nich (např. strakapoud jižní, krutihlav obecný, lejsek šedý) představuje zahrádkářská kolonie na Kraví hoře významnou lokalitu v rámci celého Brna. Z pohledu ornitologického zde mají velký význam především starší a/nebo ovocné stromy, jejichž kácením dochází k výrazně negativnímu ovlivnění přítomných společenstev. Proto požadujeme velmi citlivý přístup k tomuto území, se zachováním stávajícího charakteru biotopů, který umožní přežití těchto druhů v Brně i do budoucna. Kromě toho upozorňujeme, že se ve stejném území vyskytují zvláště chráněné druhy plazů, konkrétně užovka hladká (*Coronella austriaca*; SO), slepýš křehký (*Anguis fragilis*; SO) a ještěrka obecná (*Lacerta agilis*; SO).

V Brně 27.5.2020

[redacted]
Mgr. Jan Sychra, PhD.
předseda

ČESKÁ SPOLEČNOST ORNITOLOGICKÁ
Jihomoravská pobočka
Lidická 971/25
602 00 BRNO

BOKU
Institut für
Entwicklungsforschung

SHRNUTÍ DOSUD NEPUBLIKOVANÉHO ČLÁNKU
SROVNÁVAJÍCÍHO KOMUNITNÍ ZAHRADY
A ZAHRÁDKOVÉ OSADY Z HLEDISKA PŘÍNOSU
PRO MĚSTSKOU UDRŽITELNOST

Role městských zahrad v městské udržitelnosti a potřeba jejich ochrany

Michaela Pixová & Christina Plank

Městské zahrady hrají klíčovou roli v podpoře městské udržitelnosti a přispívají k celé řadě cílů udržitelného rozvoje OSN, tzv. SGDs. Poskytují nezbytné zelené plochy, podporují místní produkci potravin, posilují komunitní vazby a přispívají k ochraně životního prostředí a klimatu. Ne všechny formy městského zahrádkaření však dostávají stejnou podporu nebo uznání. Tradiční zahrádkářské osady, které jsou součástí městského života po desetiletí, jsou často opomíjeny, nebo dokonce znevažovány z hlediska svého přínosu pro městskou udržitelnost. Mnohem větší přízni místních vlád a politik ve velkých městech se těší komunitní zahrady, které jsou vnímány jako součást moderního města inspirovaná západní praxí. Za větší přínos pro veřejnost je také často považováno nahrazování zahrádkářských osad veřejnými parky. Ve skutečnosti však zahrádkářské osady existují i v Západní Evropě a z hlediska městské udržitelnosti jsou mnohem přínosnější než městské parky.

Tento text je shrnutím dosud nepublikované analýzy odlišností a podobností tradičních zahrádkářských osad a komunitních zahrad z hlediska jejich přínosů pro městskou udržitelnost a z hlediska toho, jak jsou tyto formy zahrádkaření vnímány místními politiky a dalšími aktéry ve městě. Tyto rozdíly byly hodnoceny v následujících šesti klíčových dimenzích, které jsou v závěru tohoto shrnutí doplněny návrhy opatření:

1. **Veřejný přístup k městské zeleni**

   Zahrádkářské osady jsou často kritizované kvůli své uzavřenosti pro veřejnost, zatímco komunitní zahrady nabízí větší otevřenost.

2. **Budování komunity**

   Oba typy zahrad posilují komunitní vazby. Komunitní zahrady jsou často více inkluzivní, ale obecně jsou oblíbené spíše u mladších lidí. Zahrádkářské osady budují pevnější vazby mezi svými dlouhodobými členy, a jsou důležitým místem komunitního života a sociálních vazeb starších obyvatel. V důsledku vyvíjených tlaků se navíc zahrádkářské osady čím dál tím více otevírají i ostatním obyvatelům.

3. **Zásobování potravinami**

   Zahrádkářské osady se tradičně zaměřují na významnou produkci potravin pro osobní potřebu, zatímco produkce komunitních zahrad je často spíše symbolická a založená na společném zážitku.

4. **Ochrana životního prostředí a klimatu**

   Oba typy zahrad přispívají pozitivně, ale zahrádkářské kolonie díky své větší rozloze delší biologické sukcesi mnohem více podporují biodiverzitu a další ekosystémové služby.

5. Prostorová spravedlnost

Komunitní zahrady jsou obecně dostupnější, zatímco zahrádkářské kolonie někdy čelí kritice za exkluzivitu a zneužívání pro jiné účely, než je zahrádkaření. Tyto jevy však souvisí s obecně se zvyšující nejistotou jejich dlouhodobé existence, z nedostupností bydlení a jiných rekreačních možností apod. Výsledný stav lze tedy vnímat jako důsledek dlouhodobého nezájmu místních vlád o aktivnější účast ve správě zahrádkářských osad i v jiných oblastech veřejné politiky.

6. Občanská angažovanost

Komunitní zahrady jsou často integrovány do širších hnutí za městskou udržitelnost, zatímco zahrádkáři mají tendenci distancovat se od otevřeného aktivismu a explicitního environmentalismu. Ve skutečnosti jsou však právě zahrádkářské osady největším rezervoárem tradiční a kulturně vhodné udržitelné praxe ve městech, která se svým opouštěním tzv. „nemoderních" tradic stávají čím dál tím méně udržitelná.

Výzvy a protiklady

Městské zahrady fungují v rámci omezení neoliberálních městských kontextů, které je zároveň marginalizují i využívají. Místní úřady často vnímají zahrádkaření především jako volnočasovou aktivitu, přehlížejí jeho klíčovou roli v potravinové bezpečnosti a environmentální odolnosti. Tento omezený pohled vede k zaujatému přístupu, kdy komunitní zahrady získávají více podpory díky jejich vnímané kompatibilitě s cíli městského rozvoje, zatímco tradiční zahrádkářské kolonie jsou opomíjeny.

Závěr a doporučení pro urbanisty a městské politiky

Městské zahrady jsou nezbytné pro dosažení udržitelných měst. Aby se plně využil jejich potenciál, je zásadní chránit a podporovat jak tradiční zahrádkářské osady, tak novější komunitní zahrady. Podporou spolupráce, zvyšováním zapojení veřejnost a začleňováním těchto zahrad do městských politik mohou města lépe čelit environmentálním výzvám a zlepšit kvalitu městského života, které zejména v centrech velkých měst ohrožuje nastupující klimatická krize. Místní úřady musí uznat různorodé přínosy všech forem městského zahrádkaření, a na jejich základě tvořit odolné a udržitelné městské prostředí. Současná města se na jednu stranu snaží implementovat udržitelné politiky, zároveň však neustále vyvíjejí tlak na poslední zelené plochy s rostlou zelení ve městě. Je nutné v kontextu současných výzev a hrozeb vnímat významnou roli všech typů zahrádkaření v udržování městské biodiverzity, poskytování místních potravin a posilování odolnosti proti environmentálním a ekonomickým výzvám, k nimž v budoucnosti budou patřit i výpadky dodávek potravin. Pro lepší integraci zelených produkčních ploch do soudobého města lze doporučit následující kroky:

1. Integrace zahrádkářských osad do městských politik

Zahrádkářským osadám je v současných strategických, klimatických a územních plánech věnována minimální či žádná pozornost. Je nutné uznat mnohostranné přínosy zahrádkářských osad jejich integrací do městského plánování a politik udržitelnosti. To zahrnuje rovněž uznání jejich role v potravinové bezpečnosti, biodiverzitě a klimatické odolnosti.

2. Zlepšení spolupráce zahrádkářů a veřejnosti

Osadní a komunitní zahrádkáři často stojí v opozici a vzájemně se vůči sobě vymezují. Samosprávy a někteří obyvatelé často stojí na straně komunitních zahrad, které vnímají jako méně uzavřené. Společným pojítkem všech by však měl být zájem prosazovat městskou udržitelnost a ochránit vzácné produkční plochy. Pokud chtějí zahrádkářské osady obhájit své místo v současných rychle rostoucích městech, musí spolu s místními politiky a urbanisty hledat řešení, která přispějí k zachování osad za jejich současného otevírání vůči veřejnosti. Přístup k zahrádkám zvýší jejich podporu veřejností, která tak více ocení odlišné kvality biodiverzity a ekosystémových služeb, které zahrádky nabízí ve srovnání s veřejným parkem. Dále lze doporučit využití postupně se uvolňujících ploch v zahrádkových osadách pro nové, více inkluzivní způsoby využití, např. komunitní zahrady, permakulturní zahrady, lesní (resp. zahradní) školky, dětské kluby, dobrodružná hřiště apod.

3. Podpora školení zahrádkářů

Zahrádkářské osady často bývají očerňovány poukazováním na jejich neekologické praxe, používání chemie apod. To však není zdaleka tak rozšířené, jak se traduje. I v osadách je hlavním zájmem vypěstovat zdravé potraviny. Zároveň však mezi členy bývá málo rozšířené povědomí o roli zahrad v systémové ochraně životního prostředí a v městské udržitelnosti. Z tohoto hlediska poučenější environmentalisté v komunitních zahradách pro změnu často nemají tak velké znalosti o pěstování potravin jako právě zahrádkáři z osad. Začleňováním nových způsobů využití zahrádkářských osad tak může docházet k vzájemnému kontaktu, výměně zkušenosti, dovedností, společným aktivitám a vzájemnému vzdělávání.

4. Jmenování městského koordinátora

Zatímco veřejný park bude vyžadovat značné zatížení veřejného rozpočtu, o zahrádkářskou osad se starají její uživatelé. Je však potřeba zřídit pozici městského koordinátora zaměřeného na správu městských zahrad a zprostředkovávání jejich komunikace s městem. Tato správa by měla být zaměřena na naplňování společně vydefinovaných širších cílů udržitelnosti.

BOKU
Institut für
Entwicklungsforschung

SHRNUTÍ DOSUD NEPUBLIKOVANÉHO ČLÁNKU
SROVNÁVAJÍCÍHO KOMUNITNÍ ZAHRADY
A ZAHRÁDKOVÉ OSADY Z HLEDISKA PŘÍNOSU
PRO MĚSTSKOU UDRŽITELNOST

Tento výzkum byl proveden v rámci projektu www.foodalternatives.com financovaném Rakouským vědeckým fondem (FWF) [ZK-64G].

KONTAKT:

RNDr. Michaela Pixová, Ph.D.
Institute of Development Research
BOKU Peter-Jordan-Straße 76/I
1190, Vienna Austria
michaela.pixova@boku.ac.at
mpixova@hotmail.com
+420 777 145 003

BOKU
Institut für Entwicklungsforschung

Policy Brief

Městská potravinová samospráva bez lokálních potravin: Chybějící vazby mezi českými městy a potravinovými alternativami

Prestižní vědecký časopis *Agriculture and Human Values* v dubnu 2024 zveřejnil výsledky výzkumu, který se zabýval potenciálem pražské a brněnské potravinové samosprávy zvýšit udržitelnost, odolnost a sociální spravedlnost místních potravinových systémů. Základní výzkum české sociální geografky Michaely Pixové a rakouské politoložky Christiny Plank vznikl v rámci projektu zaměřeného na roli hodnotově založené produkce a konzumace potravin (tzv. potravinové alternativy) v korporátním potravinovému režimu (www.foodalternatives.at), který byl realizován na univerzitě BOKU ve Vídni. Tento policy brief se zaměřuje na hlavní zjištění výzkumu aplikovatelná místními samosprávami, která byla doplněna některými užitečnými doporučeními:

Kontext

V rozvinutých zemích dnes mnohá města usilují o transformaci místního potravinového systému s cílem zvýšit svou odolnost vůči výpadkům dodávek potravin a zlepšit přístup obyvatel k finančně dostupným zdravým lokálním a udržitelným potravinám. Zároveň je cílem těchto politik vytvářet alternativu vůči neudržitelnému a volatilnímu globálnímu potravinovému systému, který je postaven převážně na korporátním agropotravinářském průmyslu. Ten neprospívá lidskému zdraví ani životnímu prostředí a zásadně se podílí na prohlubování socioekonomických nerovností a vykořisťování zejména obyvatel globálního Jihu. Dominantní postavení zahraničních obchodních řetězců na trhu s potravinami a zaměření tuzemského zemědělství převážně na produkci primárních komodit navíc v případě Česka vede k velkým finančním ztrátám pro domácí ekonomiku a obyvatele.

Města jako Toronto, Brusel, Milano a mnohá další dnes zavádí progresivní městské potravinové politiky, které na zvyšování lokální produkce a konzumace potravin nahlíží z hlediska mnoha jeho dimenzí, souvislostí, úrovní a dopadů. Tato města usilují o vytváření udržitelných potravinových systémů, které jsou inkluzivní, odolné, bezpečné a pestré, a snaží se zajistit, aby zdravé jídlo bylo finančně dostupné všem, a usilují též o snižování potravinového odpadu. Transformaci místních potravinových systémů chápou také jako nutnou součást ochrany biodiverzity, lokálně i globálně, a též jako nástroj mitigace změny klimatu a adaptace na její dopady. Města zavádějící progresivní potravinové politiky rovněž navzájem spolupracují a připojují se k různým translokálním sítím a dohodám, jako jsou např. mezinárodní dohoda Milan Urban Food Policy Act, či program ICLEI.[1] Zásadní je též zapojení různých místních aktérů, včetně zástupkyň*ců potravinového hnutí, tj. lokálních a regionálních pěstitelů, či neziskových organizací a občanské společnosti prosazujících a podílejících se na transformaci lokálního potravinového systému.

Zavádění potravinové politiky v českých městech

Potravinová politika a potravinová samospráva úzce souvisí se strategickými dokumenty a klimatickými plány měst. Zapadá také do plnění cílů udržitelného rozvoje (SDGs[2]) v rámci Místní

[1] https://iclei.org/cityfood_network/

[2] https://sdgs.un.org/goals

agendy 21[3] a Agendy 2030, a do praxe měst sdružených např. v Národní síti zdravých měst ČR.[4] Spočívá především v aktivním zapojení samospráv do řešení otázky přístupu obyvatel ke zdravým, nutričně bohatým a čerstvým potravinám pocházejícím z lokální produkce, ať už zemědělské či zahrádkářské. Toto zapojení spočívá v podpoře produkce, odbytu a spotřeby místně vyprodukovaných potravin, ale také místního využití potravinového odpadu. Mezi důležité nástroje patří veřejné zakázky, vzdělávání, propojování zemědělkyň*ců a spotřebitelek*ů, či pomoc zranitelným a nízkopříjmovým skupinám, ale také propojení místní potravinové produkce s územním plánováním a místními regulativy. Potravinová samospráva pak nutně vyžaduje meziresortní koordinaci a úzkou spolupráci s aktérkami*y relevantními pro transformaci místního potravinového systému, zejména tzv. potravinovým hnutím či podniky, které např. provozují alternativní potravinové sítě, tedy sítě pro distribuci potravin prostřednictvím krátkých dodavatelských řetězců. K těm patří např. farmářské trhy, farmářské prodejny a eshopy, bedýnková schémata, komunitou podporované zemědělství[5] či komunitní zahrady. Opomíjeny by neměly být ani zahrádkářské osady a obecněji samozásobitelství, které jsou v Česku mnohem rozšířenější než trendy přicházející ze zahraničí.

Praha a Brno

V Praze a Brně jsou městské potravinové politiky relativně novým fenoménem. Ve výše zmíněné publikaci byl potenciál městské potravinové samosprávy zkoumán na základě těchto oblastí:

- srovnáním potravinových politik uvedených v strategických, klimatických a adaptačních plánech a koncepcích měst Prahy a Brna s progresivními městskými potravinovými politikami v západní Evropě a Severní Americe
- posouzením systémového přístupu samospráv k potravinovým systémům
- zhodnocením míry zapojení relevantních aktérů z řad místních pěstitelů a občanské společnosti prosazující transformaci lokálních potravinových systémů do potravinové samosprávy
- analýzy skutečného naplňování agendy vytyčené v potravinových politikách

Výsledky:

Městské potravinové politiky v Praze a Brně do značné míry reagují především na probíhající klimatickou krizi a úbytek biodiverzity, nebo na vzrůstající oblibu čerstvých lokálních potravin prodávaných např. na farmářských trzích. Výzkum potenciálu těchto politik přispět k transformaci lokálního potravinového systému směrem k větší produkci a konzumaci lokálních ekologických potravin, včetně zajištění jejich dostupnosti také pro nízkopříjmové a zranitelné skupiny obyvatel, došel na základě výše uvedených zkoumaných oblastí k následujícím závěrům:

Cirkularita a komunitní zahrady

Ve srovnání s progresivními potravinovými politikami ve městech globálního Severu se městské potravinové politiky v Praze a Brně převážně soustředí na environmentální cíle a mnohem méně se věnují socioekonomickým, zdravotním, či geopolitickým souvislostem.

Environmentální cíle jsou navíc spojovány jen s některými aspekty potravinového systému a jen některými vybranými aktérskými skupinami, zatímco jiné jsou opomíjeny.

Velký důraz je kladen na cirkulární ekonomiku.[6] Podporováno je zejména lepší nakládání

[3] https://www.mzp.cz/cz/mistni_agenda_21
[4] https://www.zdravamesta.cz/
[5] https://kpzinfo.cz/
[6] https://incien.org/

s potravinovým odpadem, např. využitím pro výrobu bioplynu či zkompostováním. Objevuje se též myšlenka redistribuce nesnězených porcí z pohostinství mezi zranitelné a nízkopříjmové skupiny obyvatel.[7]

Z hlediska produkce lokálních potravin se městské politiky výrazně soustředí především na komunitní zahrady a městské farmy. Zejména komunitní zahrady jsou aktuálně nejvíce podporovaným trendem v oblasti městského zemědělství.[8] Podobně jako v zahraničí je na komunitní zahrady pohlíženo jako na nástroj ke zlepšování image „zeleného města" lákavého pro investice. Z hlediska vytváření odolných lokálních potravinových systémů nicméně komunitní zahrady zejména v českém kontextu poskytují jen minimální množství místně vypěstovaných potravin. Jde spíše o projekty sloužící k budování místních komunit a společenského života. České samosprávy jsou vůči komunitním zahradám otevřené kvůli jejich mobilitě a dočasnosti nájemních smluv, které umožňují komunitní zahrady využívat jen dočasně v prázdných městských prostorách dle potřeb developmentu a zároveň tak s pomocí jejich přítomnosti zvyšovat hodnotu okolních nemovitostí (tzv. „zelenou gentrifikaci" – vedoucí v dané lokalitě k zvyšující se nedostupnosti bydlení). Tato dočasnost je však v rozporu s udržitelností, neboť časté přesuny zvyšují uhlíkovou stopu zahrádkářské infrastruktury, neumožňují biologickou sukcesi a příliš nepřispívají k zvyšování odolnosti města z hlediska zajištění lokálních potravin, adaptace na klimatickou krizi, či obnovy ekosystémových služeb. Výjimku představují některé tzv. produkční komunitní zahrady, jako je Kuchyňka, MetroPole, KomPot, či Pastvina, z nichž některé jsou soukromé, mají stálejší charakter a soustředí se primárně na zajišťování většího objemu potravin. Do této skupiny lze zařadit i KZ Metrofarm, která má ovšem v budoucnu ustoupit projektu revitalizace na Císařském ostrově.

Dostupné lokální potraviny

Zatímco v případě Brna nebyly podobné kroky zaznamenány, v Praze došlo z hlediska podpory městského zemědělství k významnému kroku v roce 2021, kdy bylo 398 hektarů městem vlastněné zemědělské půdy převedeno z konvenčního zemědělství na zemědělství ekologické. Tento krok byl primárně motivován cílem zvýšit na těchto polích biodiverzitu.

Pro účely zajištění konkurenceschopnosti a životaschopnosti zemědělských projektů působících na městských polích na území Prahy však při pražském magistrátu nebyla kromě drobných grantových schémat vytvořena žádná další podpůrná opatření, z nichž mnohé jsou přitom uvedeny právě v Cirkulární koncepci 2030. Dosud nebyla vytvořena koordinační pozice v oblasti potravin, či zajištěny jiné návazné programy a strategie. Tyto jsou přitom důležité zejména v situaci, kdy ekologické zemědělství není na území Prahy oprávněno k čerpání dotací ze Společné zemědělské politiky EU, (subjekt, který v roce 2021 propachtoval ¾ městem vlastněných zemědělských ploch, proto nikdy zemědělskou činnost nezahájil a aktuálně probíhá hledání nových pachtýřů). Zkoumanými samosprávami dosud nebylo zajištěno, aby lokální a regionální potraviny byly upřednostňovány ve veřejných zakázkách (zejména k využití pro školní jídelny).

V Praze navíc mají být některá ekologicky obhospodařovaná pole v budoucnu zastavěna. Tento kontraproduktivní postup plýtvá úsilím zemědělců investovaným do obnovy ekosystémových služeb obdělavatelné půdy, kterou nelze považovat za obnovitelný zdroj.

[7] https://zachranjidlo.cz/

[8] https://kokoza.cz/wp-content/uploads/2021/09/KOKOZA_Metodika_zakladani.pdf

Po počátečním boomů farmářských trhů nyní v Praze schází stabilní podmínky pro autentické farmářské trhy (sdružené pod Asociací farmářských tržišť ČR[9]), které by dlouhodobě a stabilně působily jako odbytiště pro městské a regionální zemědělství. Farmářským trhům na Náplavce např. na podzim 2023 hrozilo nahrazení vánočními trhy, což vypovídá o nezájmu samospráv o ekonomickou udržitelnost lokálního ekologického zemědělství.

Cílené podpory se nedostává ani fungujícím potravinovým iniciativám sdruženým pod Asociací místních potravinových iniciativ (AMPI),[10] která se o transformaci lokálních potravinových systémů zasazuje a provozuje a podporuje alternativní potravinové sítě, jako je např. komunitou podporované zemědělství, či Farmářskou školu zaměřenou na ekologické zemědělství. Dalším příkladem je pražské potravinové družstvo Obživa,[11] které na území Prahy obtížně hledá finančně dostupný prostor pro svoz a distribuci potravin od místních farmářů. Tyto iniciativy tedy naráží na nedostatek finančně dostupného prostoru pro svou činnost, nebo na grantové výzvy, které nedostatečně reagují na jejich potřeby.

Ve zkoumaných městech dostupné lokální potraviny nejsou součástí městské sociální politiky. Zranitelné skupiny obyvatel musí spoléhat na potravinové banky, které jim zajišťují přístup především k vysoce zpracovaným potravinám pocházejícím z obchodních řetězců a v převážné většině z konvenčního zemědělství.

Zahrádkářské osady

Minimální pozornost je v potravinových politikách i samosprávě věnována zahrádkářským osadám. Ty jsou přitom v Praze a Brně tradiční, rozsáhlé, a mají nezanedbatelný podílí na produkci místních potravin a zvyšování odolnosti města a jeho obyvatel vůči budoucím krizím. Nadále existuje obrovský zájem obyvatel o získání pozemku v zahrádkářských osadách, který aktuálně nelze uspokojit. Samosprávy mají dle zahrádkářského zákona 221/2021 Sb. povinnost podporovat zahrádkářskou činnost, zástupkyně*ci samospráv i některé jiné neziskové organizace se však k osadám staví kriticky. Upozorňují na postupné opouštění původního účelu, vznik nelegálních staveb či proměnu v ghetta.

Zahrádkářské osady se nicméně v převážné většině nachází na městských pozemcích a jejich stav je tedy do určité míry i výsledkem rezignace samospráv na jejich začlenění do městských strategií a plánů. V Praze generel zahrádkářských osad,[12] jehož aktualizace byla požadována již v pražském strategickém plánu z roku 2016 a následně pak znovu v Cirkulární koncepci 2030 vydané roku 2022, navrhuje vytvoření pozice pro koordinaci zahrádkářských osad a jejich zařazení do celkové koncepce zelené infrastruktury města. K zřízení této pozice dosud nedošlo. Některé zahrádkářské osady byly „zachovány" zařazením do připravovaného Metropolitního plánu, těm zbylým však nadále hrozí zánik. Jsou to právě zahrádkářské osady s nejistými a krátkodobými smlouvami, v nichž dochází k pustnutí, opouštění zahrádkářské činnosti, či nelegálním stavbám. V Brně má být pro změnu jen menší část rušených zahrádkářských osad ve vnitřním města nahrazena osadami na periferii města, kde budou mnohem hůře přístupné.

[9] https://www.aftcr.cz/
[10] https://www.asociaceampi.cz/
[11] https://obziva.cz/

[12] https://adaptacepraha.cz/wp-content/uploads/2020/03/TEXT_Aktualizace_generelu-zahradkovych-osad.pdf

Metrofarm je produkční komunitní zahrada, která vznikla na půdě vlastněné hlavním městem Prahou. Projekt má přispívat k ochraně biodiverzity a probíhají zde i vzdělávací akce a exkurze pro školy. Jeho provoz však do značné míry závisí na dobrovolnické práci a postrádá propracovanou a stabilní institucionální podporu. V budoucnosti má být navíc celá zahrada zrušena kvůli plánované revitalizaci oblasti.

Farma Zygón v pražských Kunraticích stojí na práci jediného zemědělce, který na více než 7 hektarech zemědělské půdy vlastněné městem usiluje o ekologické zemědělství. Pro své produkty nemá stabilní odbyt a půda má být v budoucnosti zastavěna.

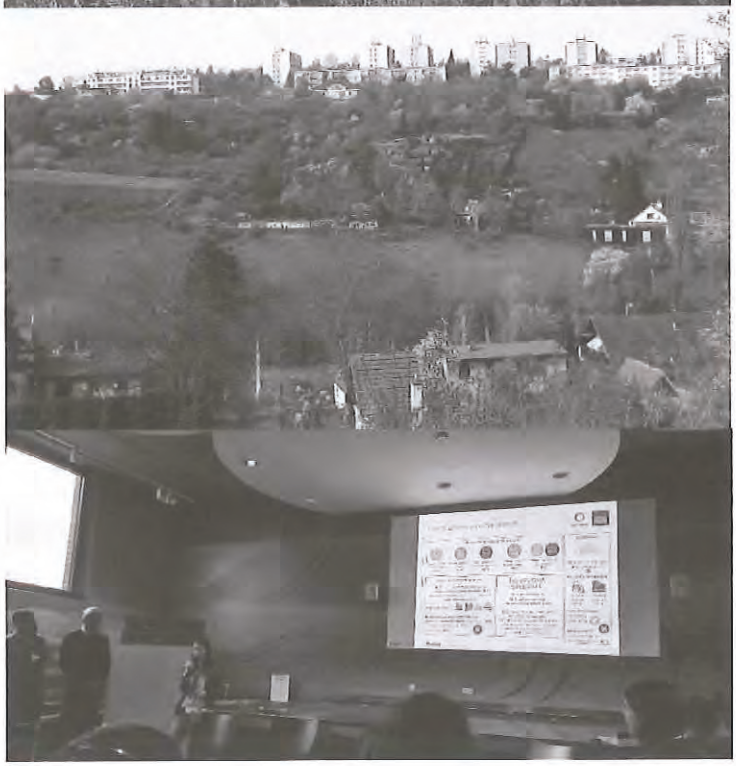

Zahrádkářské osady jsou důležitou součástí modrozelené infrastruktury města, které pomáhají město ochlazovat a dělají jej obyvatelnějším. Jsou důležité z hlediska ochrany biodiverzity, ale také jako zdroj místních potravin, které zlepšují zdraví a výživu obyvatel. Samosprávy by však měly ve vztahu k nim zaujmout angažovanější přístup a integrovat jejich roli a činnost do svých klimatických plánů a strategických cílů.

Sympozium Živé zemědělství je každoroční konference organizovaná Asociací místních potravinových iniciativ (AMPI) za účelem představení dobré praxe v zemědělství a potravinových iniciativách, kde zároveň dochází k propojení místních producentek*ů s místními spotřebiteli. Na fotce je zachyceno představení projektu „Živý kraj" na Tišnovsku.

Závěr a doporučení pro samosprávy

Výsledky výzkumu ukázaly, že městské samosprávy při přípravě a realizaci potravinových politik převážně spolupracují s organizacemi, které splňují představu inovativních a kreativních neziskových a dobrovolnických projektů, které přispívají k utváření představy o „zeleném městě" lákavém pro investice (v němž dochází k zvyšování cen místních nemovitostí), nebo jsou využitelné korporacemi v rámci společenské odpovědnosti firem.

Transformace místního potravinového systému směrem k větší udržitelnosti, sociální spravedlnosti a odolnosti však nelze dosáhnout bez systémového a participativního přístupu, který se soustředí také na socioekonomické aspekty transformace lokálního potravinového systému a zajišťování lokálních potravin. Takový přístup však vyžaduje také zapojení dosud marginalizovaných aktérských skupin a mnohem výraznější a aktivnější roli samosprávy.

Na základě výsledků výzkumu lze pro zvýšení dostupnosti zdravých lokálních potravin samosprávám doporučit následující kroky:

- Je potřeba lépe porozumět a reflektovat roli a postavení potravinových alternativ v rámci korporátního potravinového režimu a pokračující urbanizace. Lokální potravinové alternativy bez cílené podpory nemohou v kontextu globálního trhu konkurovat agropotravinářskému průmyslu, a jen obtížně nachází odbyt v obchodních řetězcích. Kvůli tlakům městského rozvoje obtížně získávají přístup k finančně dostupným pozemkům a nemovitostem.
- Samosprávy musí kriticky reflektovat účinnost svých politik v kontextu současných tlaků na minimalizaci veřejné správy a převádění zodpovědnosti za plnění těchto politik na soukromou iniciativu. V daném kontextu mohou být dobře míněné politiky bez významnějšího zapojení a podpory samosprávy neúčinné nebo dokonce kontraproduktivní.
- Dostupnost ekologických lokálních potravin je potřeba zvyšovat cílenou a systémovou podporou ekologického městského a regionálního zemědělství a za tímto účelem vytvořit koordinační pozici. Součástí této činnosti by měla být také koordinace zahrádkářských osad a jejich integrace do příslušných městských politik za současného zajištění inkluzivního zohlednění specifických potřeb a obav uživatelek*ů zahrádkářských osad.
- Na základě úzké spolupráce se zástupkyněmi*ci místních potravinových iniciativ, farem, farmářských trhů či samozásobitelství zavádět politiky, programy, strategie a nástroje umožňující prioritizovat lokální ekologické potraviny prostřednictvím veřejných zakázek a jejich odbytem do např. školních jídelen (viz program Skutečně zdravá škola[13]), cílenými granty, či poskytováním finančně dostupných prostor a stabilních a předvídatelných podmínek pro jejich činnost.
- Samospráva v Brně se může inspirovat prvními kroky, které byly směrem k ekologickému zemědělství učiněny v Praze. Dále lze doporučit lepší spolupráci s organizací Hnutí DUHA, která v nedalekém regionu Tišnovska usiluje o vytvoření bioregionu[14] založeného na vyšším zastoupení ekologického zemědělství a rozvoji krátkých dodavatelských řetězců.
- Dostupnost lokálních ekologických potravin by se měla stát součástí městské sociální politiky tak, aby zranitelné a nízkopříjmové skupiny včetně např. seniorek*ů či samoživitelek*ů nebyly odkázány pouze na potravinovou pomoc potravinových bank, v nichž převažují vysoce zpracované a nutričně

[13] https://www.skutecnezdravaskola.cz/
[14] https://zivy-region.cz

chudé potraviny pocházející z obchodních řetězců. Přístup těchto skupin k zdravým lokálním potravinám s dostatečnou výživovou hodnotou lze zlepšit napojením charit na městské zemědělství a podporou zakládání zahrádek pro tyto skupiny, cílenou podporou sociálního zemědělství, vytvořením potravinové rady (viz např. potravinová rada ve Vídni[15]), či grantovými schématy pro místní potravinové iniciativy a iniciativy pro sdílení potravin atd.

- Podporovat samozásobitelství nejen v komunitních zahradách, ale také v zahrádkářských osadách, které jsou dosud vnímány spíše jako samozřejmost a přežitek. Jde přitom o cenné kulturní dědictví, které významnou měrou přispívá k udržitelnosti a odolnosti místních potravinových systémů, včetně potravinové soběstačnosti obyvatel, a k celkovému zlepšení jejich kvality života a výživy.
- Ke správě zahrádkářských osad na městských pozemcích je potřeba zaujmout angažovanější přístup a integrovat jejich roli a činnost do klimatických a strategických cílů příslušných měst, včetně úsilí o zvýšení produkce lokálních potravin a potravinové soběstačnosti.
- Členství v zahrádkářských osadách by mělo být podmíněno dodržováním pravidel, která by měla být navržena ve spolupráci se zástupkyněmi*ci zahrádkářských osad, zároveň by však měla přispívat k naplňování strategických cílů a klimatických plánů města.
- Stávající zahrádkářské osady, stejně jako městem vlastněná obdělavatelná půda, by měly být přeměněny na nezastavitelná území chráněná před další urbanizací. V zanikajících osadách by měla být obnovena zahrádkářská činnost zajištěním stabilních smluv a jasně vytyčených pravidel, podmiňujících mj. členství v osadě pěstitelskou činností.
- Důležitost a smysl podpory lokální potravinové produkce z hlediska udržitelnosti, odolnosti a sociální spravedlnosti lépe komunikovat směrem k veřejnosti a zvýšit tak její povědomí o hlavních problémech současného globálního potravinového systému. Zvyšování povědomí o potravinách a potravinových systémech by se mělo stát součástí vzdělávání na všech úrovních českého školství a dále k tomuto účelu lépe využívat a podporovat existující centra ekologické výchovy jako je např. Toulcův Dvůr v Praze, či pobočky Lipky a Rezekvítku v Brně, nebo lepší spoluprací s asociací AMPI a programem Skutečně zdravá škola.

Publikovaná vědecká studie je volně dostupná zde:

Pixová, M., & Plank, C. (2024). Urban food governance without local food: missing links between Czech post-socialist cities and urban food alternatives. *Agriculture and Human Values*, 1-17. https://doi.org/10.1007/s10460-024-10567-2

Další užitečné zdroje:

Duží, Barbora, Naďa Johanisová, and Jan Vávra. eds. 2021. *Zahrádkářské osady anebo proč neztrácet půdu pod nohama.* Ostrava: Ústav geoniky AV ČR.

Morgan, Kevin. 2015. Nourishing the city: the rise of the urban food question in the Global North. Urban Studies 52(8): 1379–1394. https://doi.org/10.1177/0042098014534902

Sonnino, Roberta. 2019. The cultural dynamics of urban food governance. *City Culture and Society* 16: 12–17. https://doi.org/10.1016/j.ccs.2017.11.001

[15] https://ernaehrungsrat-wien.at/

BOKU
Institut für Entwicklungsforschung

Policy Brief

Další informace o našem projektu najdete zde:
https://foodalternatives.at/
https://twitter.com/foa_a

FoA FOODALTERNATIVES.AT | Exploring values-based modes of production and consumption in the corporate food regime

Tento výzkum byl financován Rakouským vědeckým fondem (FWF) [ZK-64G]. Otevřený přístup článku byl financován Univerzitou přírodních zdrojů a věd o životě ve Vídni (BOKU).

FWF Der Wissenschaftsfonds.

KONTAKT:

RNDr. Michaela Pixová, Ph.D.

Institute of Development Research, BOKU
Peter-Jordan-Straße 76/I
1190, Vienna
Austria
michaela.pixova@boku.ac.at
mpixova@hotmail.com
+420 777 145 003

Taylor & Francis

Journal of Apicultural Research

ISSN: (Print) (Online) Journal homepage: https://www.tandfonline.com/loi/tjar20

Moderate use of pesticides in allotment gardens as indicated by their residues in larval food provisions of *Osmia* solitary bees

Martin Šlachta, Tomáš Erban, Alena Votavová, Daniela Tomešová, Marta Václavíková, Taťána Halešová, Elena Shcherbachenko, Tomáš Bešta, Magda Edwards-Jonášová, Renata Včeláková, Vladana Procházková & Pavel Cudlín

To cite this article: Martin Šlachta, Tomáš Erban, Alena Votavová, Daniela Tomešová, Marta Václavíková, Taťána Halešová, Elena Shcherbachenko, Tomáš Bešta, Magda Edwards-Jonášová, Renata Včeláková, Vladana Procházková & Pavel Cudlín (11 Dec 2023): Moderate use of pesticides in allotment gardens as indicated by their residues in larval food provisions of *Osmia* solitary bees, Journal of Apicultural Research, DOI: 10.1080/00218839.2023.2285143

To link to this article: https://doi.org/10.1080/00218839.2023.2285143

View supplementary material

Published online: 11 Dec 2023.

Submit your article to this journal

View related articles

View Crossmark data

Full Terms & Conditions of access and use can be found at
https://www.tandfonline.com/action/journalInformation?journalCode=tjar20

JOURNAL OF APICULTURAL RESEARCH
https://doi.org/10.1080/00218839.2023.2285143

ORIGINAL RESEARCH ARTICLE

Moderate use of pesticides in allotment gardens as indicated by their residues in larval food provisions of *Osmia* solitary bees

Martin Šlachta[a], Tomáš Erban[b], Alena Votavová[c], Daniela Tomešová[d], Marta Václavíková[d], Taťána Halešová[d], Elena Shcherbachenko[b,e], Tomáš Bešta[f], Magda Edwards-Jonášová[a], Renata Včeláková[a], Vladana Procházková[a] and Pavel Cudlín[a]

[a]Department of Ecosystem Functional Analysis of the Landscape, Global Change Research Institute of the Czech Academy of Sciences, České Budějovice, Czechia; [b]Biologically Active Substances in Crop Protection, Crop Research Institute, Praha 6 – Ruzyně, Czechia; [c]Department of Genetic Resources, Agricultural Research, Ltd, Troubsko, Czechia; [d]ALS Limited, ALS Czech Republic, Praha 9 – Vysočany, Czechia; [e]Institute for Environmental Studies, Faculty of Science, Charles University, Prague 2, Czechia; [f]Department of Aquatic Microbial Ecology, Institute of Hydrobiology of the Czech Academy of Sciences, České Budějovice, Czechia

ABSTRACT

Exposure to pesticides may jeopardize pollinators, but it has rarely been examined in urban landscapes. We used larval food provisions (mix of pollen and nectar) of mason bees (*Osmia* spp.) nested in artificial shelters as matrices to investigate the rate of pesticide pollution in twelve allotment sites in Prague and Brno cities. Seven commercial croplands (fruit orchards, oilseed rape fields) were selected for comparison. In total, 79 samples of larval provisions were analysed using a validated UPLC–MS/MS method for the presence of 262 pesticides and/or important metabolites. Fifty-six pesticide residues were detected in the allotments and 74 in cropland sites. Fifty pesticide compounds were common to both landscapes. Fewer residues were found in the allotments (14.3 ± 0.9, mean ± SE) than in croplands (21.5 ± 1.1, mean ± SE; df = 17.4; $t = -2.9$; $p < 0.01$), and they were present at low levels up to 16 ppb. In cropland sites, ten residues occurred at high individual concentrations (mean per site > 10 ppb). The highest levels were observed for the fungicide pyrimethanil (mean = 1,989 ppb, maximum = 3,983 ppb) and among insecticides for thiacloprid (mean = 136 ppb, maximum = 170 ppb). The results supported the presumption of a lower risk of pesticide exposure in urban gardens than in croplands. Given the limited knowledge on the sublethal effects of pesticides and especially pesticide mixtures on solitary bee development, the regulation or control of pesticide use in allotment gardens is recommended.

ARTICLE HISTORY
Received 8 November 2022
Accepted 18 June 2023

KEYWORDS
urban agriculture; urban gardening; urban green space; wind drift; neonicotinoids; community garden; imidacloprid; acetamiprid

Introduction

In recent decades, increased global attention has been given to protecting the health of honey bees, but it is important to also consider other pollinators, such as wild bees, to maintain the diversity and pollination service of crops and wild plants (Garibaldi et al., 2013; Klein et al., 2007; Pardo & Borges, 2020; Potts et al., 2016). Wild bees, e.g., bumble bees and solitary bees, comprise approximately 20,000 described species worldwide (Ascher & Pickering, 2022) and nearly 2,000 species in Europe (Nieto et al., 2014). The decline of wild bees has been observed in developed countries (Biesmeijer et al., 2006; Carvalheiro et al., 2013; Ollerton et al., 2014; Powney et al., 2019) due to the combined effect of factors such as climate change, pathogens, land use change and use of pesticides (main group: plant protection products) (Goulson et al., 2015; Kovács-Hostyánszki et al., 2017; Sánchez-Bayo & Wyckhuys, 2019). Until recently, research has focused primarily on the lethal and sublethal effects of pesticides on honey bees, so data on toxicity in wild bees are scarce (Sgolastra et al., 2019; Tosi et al., 2022; Wood & Goulson, 2017). However, some studies report negative effects of chronic exposure to pesticides on individual, colony and population vitality in wild bees (Alkassab & Kirchner, 2017; Woodcock et al., 2016; Wood & Goulson, 2017). Bees are also indirectly threatened by herbicides, the use of which reduces the diversity of bee food sources in the landscape by eliminating weeds in arable fields and urban green space (Potts et al., 2016).

Bees can encounter pesticide residues (i.e., active substances and their metabolites) through direct contact with sprayed plants and other surfaces or with food, the latter mainly through two exposure routes. One route is when bees collect nectar and pollen from plants, and the other is from the food

CONTACT Martin Šlachta martin.slachta@seznam.cz
Supplemental data for this article can be accessed online at https://doi.org/10.1080/00218839.2023.2285143.
© 2023 International Bee Research Association

sources supplied in nests (Kopit & Pitts-Singer, 2018; Sponsler & Johnson, 2017). Bees also come into contact with pesticides by feeding on wild plants near crops (Botías et al., 2015; Long & Krupke, 2016; Main et al., 2021; Ward et al., 2022; Zioga et al., 2023). Other possible routes of exposure, such as contact with contaminated soil used for nest building or water with pesticides leached from the soil, have been little explored (Anderson & Harmon-Threatt, 2019; Fortuin et al., 2021; Kopit & Pitts-Singer, 2018; Rondeau et al., 2022; Sgolastra et al., 2019).

Urban greenery provides pollinators with diverse nesting and food resources, supporting diverse bee communities (Brant et al., 2022; Hall et al., 2017; Prendergast et al., 2022; Wenzel et al., 2020), whose pollination service is essential for urban agriculture (Langellotto et al., 2018; Lowenstein et al., 2015). Domestic gardens and allotment gardens (i.e., urban areas for growing food and ornamental plants, also known as community gardens) are important land uses for urban pollinator communities (Baldock et al., 2019, 2020; Lanner et al., 2020; Levé et al., 2019; Normandin et al., 2017; Osborne et al., 2008; Samnegård et al., 2011; Santos et al., 2022). Increased garden management, including pesticide use, can reduce bee diversity (Matteson & Langellotto, 2010; Muratet & Fontaine, 2015; Smith et al., 2006). The use of neonicotinoid pesticides on urban lawns has been shown to negatively affect bumble bee colonies (Larson et al., 2013). Pesticide residues are present in urban soil, dust, air and waterways of cities around the world (Md Meftaul et al., 2020) and have been found in ornamental plants sold to the public (Halsch et al., 2022; Lentola et al., 2017). Pesticide exposure in urban landscapes has been investigated in honey bee matrices (e.g., Démares et al., 2022; Jovetić et al., 2018; Kavanagh et al., 2021; Lambert et al., 2013; Sadowska et al., 2019) but rarely in wild bees (Benner et al., 2023; Botías et al., 2017; David et al., 2016; Nicholls et al., 2018; Siviter et al., 2023; Šlachta et al., 2020). A lower risk of pesticide exposure in urban landscapes than in rural landscapes has been reported in bumble bees (Benner et al., 2023; Botías et al., 2017; David et al., 2016) and in solitary, mason bees (Šlachta et al., 2020).

Gardening is perceived by Czech hobby gardeners as a recreational activity and an opportunity to enjoy fresh agricultural products (Jehlička & Smith, 2012). The use of pesticides is allowed in Czech gardens without any regulation; therefore, it is worth investigating pollinator exposure to pesticides in these habitats. To date, only one study in Texas (United States) has investigated bee exposure to pesticides in allotment gardens, but pesticide use has been banned there (Siviter et al., 2023). The aim of this study was to assess the risk of pesticide exposure in allotment gardens in the two largest cities in Czechia, Prague and Brno, and to compare it with the risk in conventionally managed croplands. We used the larval food provisions of mason bees as matrices for screening of 262 pesticide substances using a validated UPLC–MS/MS method. Bees were housed in artificial shelters inoculated with overwintering adults before the experiment. Based on previous research, it was possible to expect lower contamination of bee matrices with pesticides in urban gardens than in croplands, but pesticide-treated allotment gardens have never been studied before.

Materials and methods

Study sites

The study was performed at 19 experimental sites in Czechia (Figure 1; Table S1). Two landscape categories of sites were distinguished: the allotment gardens in Prague (9 sites) and Brno (3 sites) and the cropland sites—commercial fruit orchards or oilseed rape (*Brassica napus*; OSR) fields (7 sites). The population of Prague is 1.3 million inhabitants and that of Brno is 380,000 inhabitants. The garden sites were located at least 1,600 m apart from each other and on average 1,200 m apart from intensively managed crops (range: 400–2,300 m). Allotment gardens consisted of a number of small (300 m^2) parcels rented by different users. The size of the areas of allotment gardens was approximately 1.5 to 20 ha. Gardens were generally planted with fruit trees, including apple trees. The cropland sites were fruit orchards (C1, C2) or OSR fields (C3, C4, C5) located in rural areas and also included some arable fields and fruit orchards at the outskirts but still within the cadastral boundaries of Prague (i.e., PO site) and Brno (i.e., BO site). Site C5 was 12 km from the nearest examined Brno site (BO site). Some crop producers provided us with a schedule of pesticide treatments in their orchards or OSR fields. This information was not gathered in garden sites.

Experimental bees

We used two experimental bee species, the horned mason bee, *Osmia cornuta* (Latreille, 1805), at 17 of 19 sites, and the red mason bee, *Osmia bicornis* (Linné, 1758) syn. *O. rufa*, at two OSR sites C4-C5 (Table S1). Both species are cavity-nesting species common in central Europe that readily settle in artificial shelters (Splitt et al., 2022). Although they are food generalists, they differ in their pollen preferences. Red mason bees often collect pollen from oak and buttercup (e.g., Šlachta et al., 2020), while horned mason bees prefer pollen from *Rosaceae* (including fruit trees) and willow (e.g., Kratschmer et al., 2020). Both species also collect pollen of

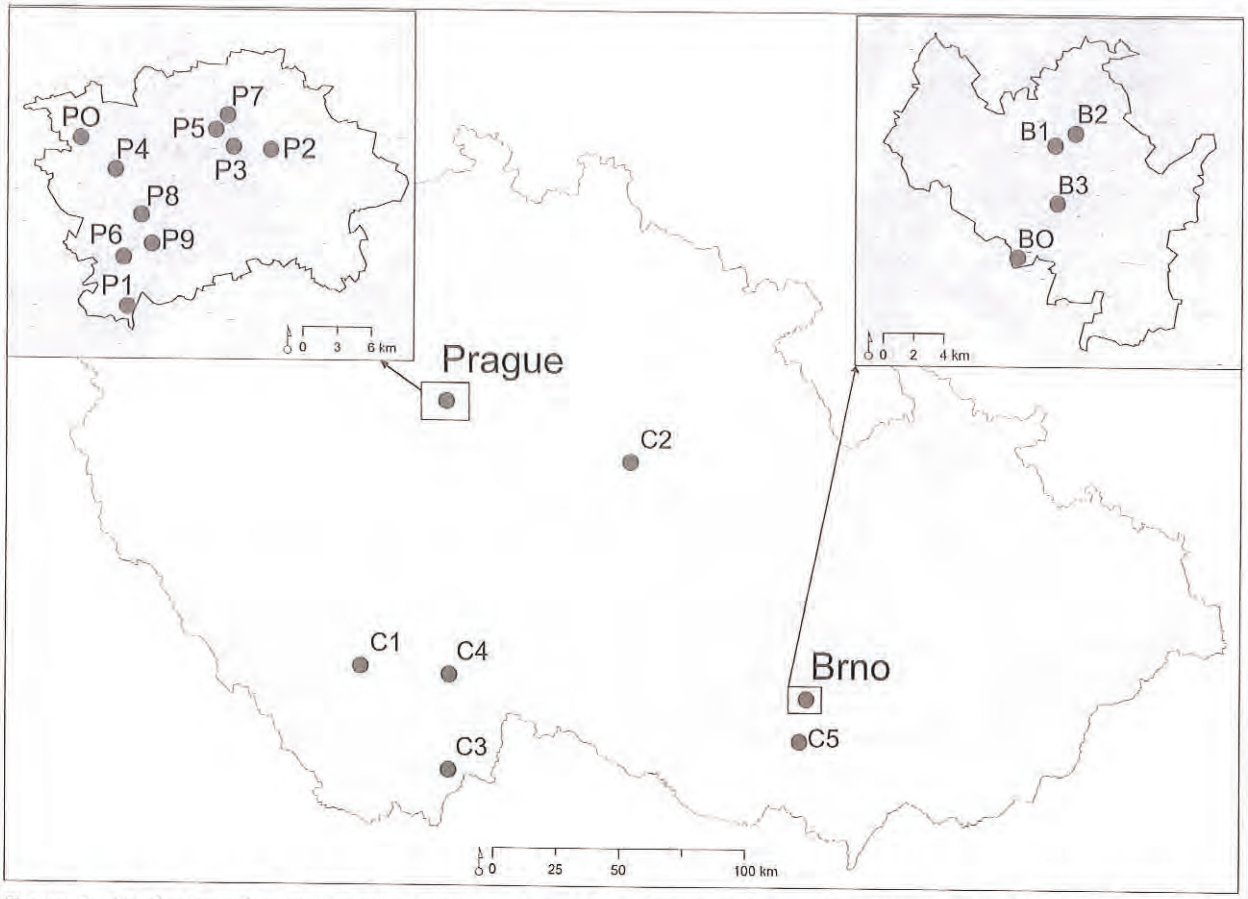

Figure 1. Distribution of experimental sites in Czechia and in Prague and Brno cities (Base map: ČÚZK (Czech Office for Surveying, Mapping and Cadastre) (2023)).

Brassicaceae, including OSR (e.g., Haider et al., 2014), and they collect nectar from diverse floral sources (Raw, 1974). They mix nectar with pollen into a pollen loaf, which serves as food for a brood, referred to as larval (food) provision. The preference for fruit tree pollen was the reason why we used the horned mason bee in most of experimental sites. Apple trees are frequently treated by pesticides in commercial orchards, and they are common in private gardens. In most of the samples from cropland sites, the botanical composition was surveyed following the methodology referenced by Šlachta et al. (2020). Expected results on pollen preferences were obtained—oak pollen dominated in the nets of red mason bees, and the pollen of *Rosaceae* and *Brassicaceae* prevailed in the nests of horned mason bees (unpublished data).

Experimental design

Nesting shelters for mason bees were installed in experimental sites from mid- until the end of April 2021. Mason bee cocoons, which were previously stored at 0–5 °C, were placed inside the shelters at approximately 100 per site and left to emerge in open boxes. The cocoons originated partly from our own breeding (both species) and partly from commercial producers in Poland (BioDar Dorota Flaga; red mason bee) and Germany (WAB-Mauerbienenzucht, horned mason bee). We used the same shelters as in our earlier study (Šlachta et al., 2020), i.e., wooden boxes placed on stakes approximately 1 m above the ground containing blocks of wooden notched boards piled on top of each other and forming successive holes (Šlachta et al., 2022). One hole was occupied by one female and contained one nest, which consisted of a series of brood cells separated by loam partitions and filled with larval food provisions. The nesting activity of bees started at the end of April. Larval provisions were collected from nests from May 10 to May 19. Apple, sour cherry and OSR were in bloom at the time of nest building. Samples consisted of provisions collected from several brood cells inside one nest. Most recent cells from unfinished (unsealed) nests were preferentially sampled. In the laboratory, every pollen sample was manually homogenized using tweezers and placed into a freezer (−80 °C) until further processing.

Pesticide residue quantification

Seventy-nine samples of larval provisions (39 from garden and 40 from cropland sites) were analysed

for pesticide content. In total, 262 pesticides and/or metabolites (all referred to as pesticide residues) were screened in the pollen samples (Table S2). Pesticide analysis was performed as described by Šlachta et al. (2020). The UPLC–MS/MS system was controlled using MassLynx software (v. 4.1; Waters), and the data were evaluated using TargetLynx software (v. 4.1; Waters) and additional Excel data processing. Method validation was performed on blank pollen samples, which were spiked with a mixture of the target pesticides at two different levels (1 and 10 μg/kg) in five replicates. Data obtained by analyses of spikes were used for calculating basic validation parameters: limit of detection (LOD), limit of quantification (LOQ), method linearity, repeatability (below 16% for all analytes), recovery (75–116%), and final uncertainty (up to 23% of expanded uncertainty). The LODs of individual substances were in the range of 0.01–3.32 μg/kg (ppb) (complete list is given in Table S2). The LOQ was 10 μg/kg (10 ppb) for all the analysed substances.

Statistical analysis

The mean concentration per site was calculated only for the residues recorded at concentrations ≥ LOQ in a particular site. Records with concentrations below the LOQ were assumed to be zero in the calculation of the means, and all records (including those with zero concentrations) were used for the calculation of the means (Table S3). Pesticide composition was analysed by multivariate methods in the program Canoco 5 (ter Braak & Šmilauer, 2012). We used the presence– absence data (1 and 0) of the given pesticide in the sample. Detrended correspondence analysis (DCA) was performed, which is an unconstrained ordination used to calculate and display correspondence between samples in the same ordination space. The unconstrained ordination axes correspond to the directions of the greatest variability within the dataset.

Differences between landscape categories (garden vs. cropland sites) in the number of pesticides per sample were tested by mixed effect GLMs after verifying the homogeneity of variance of the tested data by Bartlett's test (R Core Team, 2021). Landscape category was a fixed effect, and site was a random effect. The *lmer* function from the *lme4* library in the program R was used (R Core Team, 2021). The marginal R^2 provides the variance explained only by fixed effects.

Results

In total, 80 pesticide residues were identified in the samples, 56 in gardens and 74 in agricultural areas (Table 1). Fifty residues were common to both landscape categories (Table S3). At least 4 residues (median = 14, maximum = 33) were detected in each garden sample, and at least 8 residues (median = 23, maximum = 32) were detected in each cropland sample (Table S3; Figure S1). The mean number of residues per site was 21 (range 13–38) in gardens and 35 (range 17–49) in croplands (Table 1).

In the garden samples, residues consisted of 10 insecticides, 19 herbicides, 21 fungicides, their 5 metabolites and 1 metabolite of an unscreened herbicide (dichlobenil) (Table S3). Of these 51 pesticides, 11 (including dichlobenil) were not authorized for use at the time of sampling. Another 8 unauthorized pesticides were detected in the cropland samples. Among the banned pesticides, the highest prevalence rates among sites were found for the insecticides chlorpyrifos, thiacloprid and imidacloprid (100, 83 and 67% in garden and 86, 86 and 43% in cropland sites, respectively) and the fungicide carbendazim (67 and 71% in garden and cropland sites, respectively). Two other banned (neonicotinoid) insecticides occurred at low prevalence among sites, thiamethoxam (25% in gardens and 29% in croplands, respectively) and clothianidin (one record in a cropland site).

The first DCA axis explained 17.6% and the second explained 11.2% of the data variability (Figure 2; Figure S2). Regional differences were reflected in the residual profiles of the samples. On the first axis, the Prague samples were separated from the Brno samples and localities C1-2 and C5. The Brno sites did not differ from the C5 site. On the second axis, site C3 differed the most from the Prague and Brno samples, while the differences between urban and other rural sites were less pronounced. In neither of the cities were differences between the landscape categories (garden/cropland) evident between urban sites.

The number of residues was significantly lower in garden samples (14.3 ± 0.9, mean ± SE; $n = 39$) than in cropland samples (21.5 ± 1.1, mean ± SE; $n = 40$) (GLM: df = 17.423; t = −2.914; $p = 0.009$; Figure 3). The landscape category (garden/cropland) explained 25.6% of the data variability (GLM; marginal $R^2 = 0.256$).

A concentration higher than the LOQ (10 ppb) was recorded for 3 residues in 4 garden samples and for 18 residues in 32 cropland samples (Table 1; Table S3). The average individual residue concentration per site never exceeded 6 ppb in garden sites but was greater than 10 ppb for 5 fungicides, 2 herbicides, and 3 insecticides in cropland sites.

Discussion

In our study, bees encountered up to 38 residues out of a total of 51 pesticides in larval food when

Table 1. Number of residues and concentrations of residues with individual records ≥ LOQ (10 ppb for all residues).

Site	Categ.	n	Pesticide residues						
			Concentration ≥ LOQ						
			Total	Mean concentration/site < 10 ppb			Mean concentration/site > 10ppb		
			N	FU (ppb)	HE (ppb)	IN (ppb)	FU (Mean ± SE; MAX)	HE (Mean ± SE; MAX)	IN (Mean ± SE; MAX)
Prague:									
P1	GARD	3	13						
P2	GARD	3	24						
P3	GARD	3	18						
P4	GARD	3	20	IPR (11)	PED (16), ACL (12)				
P5	GARD	3	24						
P6	GARD	3	20						
P7	GARD	3	28		PED (11)				
P8	GARD	3	16		PED (15)				
P9	GARD	3	14						
PO	CROP	8	30	FLO (12)	ACL (13)			PED (27 ± 12; 87)	
Brno:									
B1	GARD	5	24						
B2	GARD	2	18						
B3	GARD	5	38						
BO	CROP	4	33			ACE (13)	DIF (426 ± 59; 524), MYC (25 ± 1; 28)		THI (117 ± 10; 144)
Rural sites:									
C1	CROP	5	41	MYC (16), PRO (12), TEB (23)			PYM (291 ± 192;1,042), PEN (38 ± 36; 183)		
C2	CROP	8	49		CHD (11), TER (15;45)		PYM (1,989 ± 548; 3,983), DIF (28 ± 5; 55)	MER (11 ± 9; 76)	ACE (85 ± 32; 288)
C3	CROP	4	17						
C4	CROP	4	25	DIO (12)			BOS (25 ± 3; 30)		THI (136 ± 12; 170)
C5	CROP	7	48		ACL (12;11;12), MEA (12;11)			PED (96 ± 22; 170)	CHR (12 ± 3; 22)
Total:		79	80						
	GARD	39	56						
	CROP	40	74						

GARD = garden site; CROP = cropland site; FU = fungicides; HE = herbicides; IN = insecticides, Residues: ACE = acetamiprid; ACL = aclonifen; BOS = boscalid; CHD = chloridazon-desphenyl; CHR = chlorpyrifos; DIF = difenoconazole; DIO = dimoxystrobin; FLO = fluopyram; IPR = iprodione; MEA = metamitron; MER = metolachlor (isomers); MYC = myclobutanil; PED = pendimethalin; PEN = penconazole; PYM = pyrimethanil; TER = terbuthylazine; THI = thiacloprid.

nesting in the allotment gardens in spring. Each sample (provision from one nest) contained at least 4 residues, and these always occurred at low levels (≤16 ppb) in the samples. These results contribute to the recent limited evidence on pesticide exposure in wild bees in urban environments. In our previous study, a total of 17 residues were detected in two samples of food provisions of the red mason bee in a domestic garden of a small town (4,000 population) in Czechia, and each sample contained 14 residues at low levels (≤15 ppb) (Šlachta et al., 2020). In the United Kingdom and Germany, up to 12 pesticides were reported in bumble bee matrices (pollen loads, forager bodies) in urban gardens (Benner et al., 2023; Botías et al., 2017; David et al., 2016). In Texas (United States), 13 pesticides were detected in the bodies of 8 genera of bees in urban grasslands and allotment gardens even though they were not treated with pesticides, and the bees were probably exposed to pesticides in nearby residential areas (Siviter et al., 2023).

In the gardens, we detected 10 pesticides not authorized for use at the time of the experiment. This likely resulted from their long-term persistence in soils and the ability of plants to uptake them *via* roots and distribute them among the plant tissues (Bonmatin et al., 2015; Botías et al., 2015; Wood & Goulson, 2017). The majority of the rest of pesticides (i.e., 60% of 40 non-banned ones) was not sold in retail shops and hence was probably not used by the gardeners. These pesticides may have originated from water sources used for watering and contaminated by pesticides leached from soils (Rondeau et al., 2022) or they may have drifted to gardens through the air (Md Meftaul et al., 2020). Airborne pesticide drift and widespread deposition across urban agglomerations would better explain the high prevalence of four herbicides (terbuthylazine, metolachlor, pendimethalin, metamitron) and of the fungicide prochloraz in gardens even though they are not sold in retail stores. However, they are often used in arable crops. A large part of the pesticides recorded in garden samples (56% of the total of 50 pesticides) were detected in the atmosphere of Czechia or France (Coscollà et al., 2010; Degrendele et al., 2016; Scheyer et al., 2008; Schummer et al., 2010), and

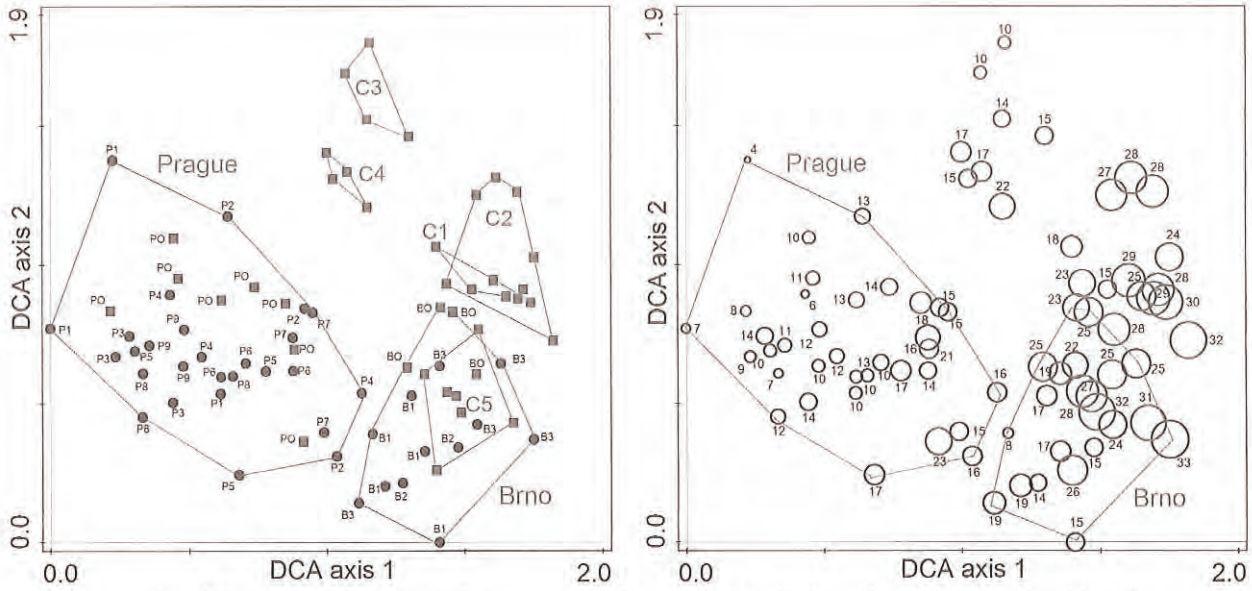

Figure 2. Results of the DCA analysis: A. similarity patterns of samples; B. added numbers of detected residues in samples. Samples are distributed in the graph according to their similarity in pesticide residue composition. The first axis explains 17.6% and the second axis explains 11.2% of the total variability of the data. Garden samples are in blue and cropland samples are in red.

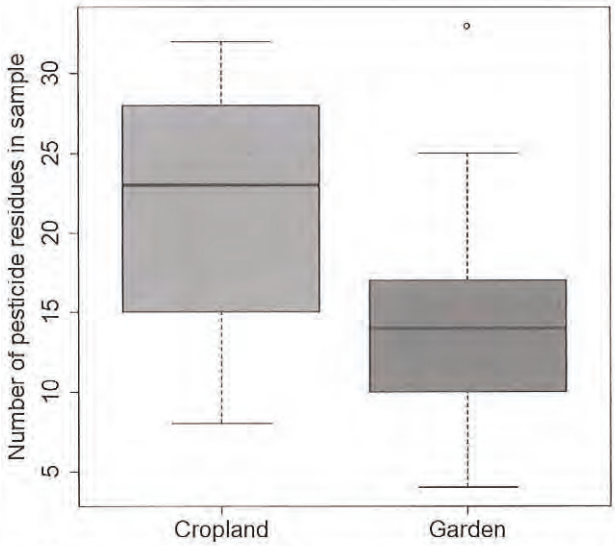

Figure 3. Number of pesticide residues in samples in two landscape categories of sites (garden/cropland). The midline is the median of the data, with the upper and lower limits of the box being the third and first quartile (75th and 25th percentile), respectively. The whiskers extend up to 1.5 times the interquartile range from the top (bottom) of the box to the furthest datum within that distance. If there are any data beyond that distance, they are represented individually as points (outliers). Garden sites had significantly fewer pesticide residues than crop sites (GLM: df = 17.423; t = −2.914; $p = 0.009$).

some of them, e.g., terbuthylazine, metamitron and prochloraz, were detected directly in the centre of Brno in 2009/2010 (Degrendele et al., 2016). Wind drift would explain why the residue composition differed between the Prague and Brno garden samples when the pesticide formulations used in the gardens were unlikely to differ between the cities. It would also explain the similarity in residue compositions of samples from cropland sites at the limits of the study cities to those from garden sites of the same cities.

Comparison of gardens vs. croplands

Our findings confirmed the lower risk of bee pesticide exposure in urban landscapes than in rural landscapes. We found fewer residues in the garden than in the cropland samples ($p < 0.01$), and only at the cropland sites did the residues occur at high levels in the samples, i.e., at >16 ppb for individual records and at >5 ppb for mean individual concentrations per site. This is in agreement with previous studies, which reported lower numbers of pesticide and/or sums of their concentrations in urban gardens than

in farmland areas in larval food provisions of the red mason bee (Šlachta et al., 2020) or in bumble bee matrices in the United Kingdom and Germany (Benner et al., 2023; Botías et al., 2017; David et al., 2016). In the current study, the bees were found to encounter up to 49 residues of a total of 67 pesticides at the cropland sites, and none of the samples contained less than 8 residues. Recently, more studies reported exposures of wild bees to a range of pesticides in agricultural landscapes, e.g., in larval food provisions of mason bees (Bednarska et al., 2022; Centrella et al., 2020; Knapp et al., 2023), in bodies of wild bees (Hladik et al., 2016; Main et al., 2020; Ward et al., 2022), and in pollen loads of bumble bees (David et al., 2016; Graham et al., 2021). Since we did not screen all the pesticides sprayed on the examined crops, for example, pyrethroid insecticides, owing to the limitations of the methods used, the real pesticide exposures could be higher than we report in the current study.

Implications for bee health

Pesticides are unlikely to pose an acute risk for bees when consumed in low amounts/doses, but the effect of their occurrence in mixtures is difficult to predict due to insufficient research data (Sgolastra et al., 2019; Tosi et al., 2022; Wood & Goulson, 2017). Increased risk for brood development was highlighted for pesticide contamination in bee bread of honey bees (e.g., Kadlikova et al., 2021; Wu et al., 2011, 2012), but this was rarely investigated in wild bees (e.g., Azpiazu et al., 2019). No effect on larval survival or adult performance was found when a neonicotinoid insecticide clothianidin was consumed at concentrations up to 10 ppb by red mason bee larvae (Nicholls et al., 2017). Similarly, no effect on larval development was reported in two other species of mason bees after consuming neonicotinoids imidacloprid or clothianidin in pollen at the 3 and 6 ppb levels (Abbott et al., 2008). In the current study, the maximal recorded concentrations for these insecticides were detected for imidacloprid: 2.9 ppb in the garden samples and 3.2 ppb in the cropland samples. The European Union imposed an interim ban on outdoor use of neonicotinoids clothianidin, thiamethoxam and imidacloprid in 2013 (EC (European Commission), 2013) that was definitely reaffirmed in 2018 (EC (European Commission), 2018b). Approval for the use of clothianidin, thiamethoxam and imidacloprid expired on 31 January 2019, 30 April 2019 and 1 December 2020, respectively (EC (European Commission), 2023). Thus, they have not been authorized for use in Czechia in outdoor crops, including private gardens, since 2013. However, these substances are known to persist in soil for a long time and can be taken up by plant roots and translocated among plant tissues, including reproductive organs (Bonmatin et al., 2015; Botías et al., 2015; Wood & Goulson, 2017). Another possible source of imidacloprid is the use biocides currently authorized in the European Union (EU; including Czechia). These include, for instance, biocides registered against ants (ECHA (European Chemicals Agency), 2023). Note that plant protection products and biocides are two groups of pesticides regulated differently in the EU.

Negative effects on the development of red mason bees were observed for three insecticides, chlorpyrifos, cypermethrin, and acetamiprid, when consumed individually in pollen at 7 ppb or higher levels (Mokkapati et al., 2021). Chlorpyrifos is an organophosphate insecticide that was not renewed for use in the EU in 2020 (EC (European Commission), 2020). It was present in maximal concentrations of 7.6 ppb in the garden samples and 21.8 ppb in the cropland samples of the current study. Owing to the EU ban, its presence in bee food can be expected to drop to levels that are not dangerous for bees in the future in the EU. Cypermethrin is a pyrethroid insecticide that is allowed for use in the EU, but it was not screened in our study. Acetamiprid is currently the only neonicotinoid insecticide authorized for use in the EU (EC (European Commission), 2018a), as the European Food Safety Authority (EFSA) has assessed it as having a low risk for bees (EFSA (European Food Safety Authority), 2016). The maximal detected concentration was 0.7 ppb in the garden sites of the current study, but it was present at high levels (up to 288 ppb) in one of the examined fruit orchards.

The toxicity of pyrethroid and neonicotinoid insecticides can be enhanced by the synergistic effect of ergosterol biosynthesis inhibitor fungicides (Siviter et al., 2021), as demonstrated in bumble bees (Raimets et al., 2018) and in mason bees (Biddinger et al., 2013; Sgolastra et al., 2017, 2018). A mixture of the fungicide prochloraz and the neonicotinoid insecticide thiacloprid was found to have adverse effects on the reproductive performance of red mason bees but not on bumble bees (Alkassab et al., 2020). The maximal concentration of thiacloprid detected in the garden samples in the current study was 0.8 ppb, but high levels (up to 170 ppb) were detected in some cropland samples. Its prevalence at sites was high in both gardens (83%) and croplands (86%). Prochloraz was also recorded with high prevalence in both the garden sites (75%) and the cropland sites (86%). The use of thiacloprid was not renewed in the EU in 2020 (EC (European Commission), 2019), but it has the ability to persist in soils for a long time and was found to occur in

the pollen and nectar of wildflowers even three years after its application on nearby crops (Botías et al., 2015).

Herbicides and fungicides are generally considered safe for bees because they target different metabolic processes of plants or fungi than insects. Fungicides are thus applied to crops in bloom, and subsequently, they can occur at high levels in larval provisions, as demonstrated in the current study by samples from fruit orchards, e.g., pyrimethanil (concentration up to 3,983 ppb), or in our earlier study (Šlachta et al., 2020). The health impacts of chronic exposure to fungicides have rarely been investigated in wild bees (Belsky & Joshi, 2020; Cullen et al., 2019; Rondeau & Raine, 2022) but they were found to adversely affect the nesting behaviour (Artz & Pitts-Singer, 2015) and the reproductive success (Boff et al., 2022) of mason bees. Fungicides consumed in pollen (pyraclostrobin at a concentration 363 ppb and boscalid at a concentration 513 ppb) increased the mortality of larvae of the mason bee *Osmia cornifrons* (Krichilsky et al., 2021). In the current study, these fungicides were present in the samples at low concentrations (i.e., $\leq$ 10 ppb for pyraclostrobin and $\leq$ 30 ppb for boscalid); however, in our previous study boscalid was present at high concentrations (up to 1,603 ppb) in larval food provisions of the red mason bees in fruit orchards (Šlachta et al., 2020).

Overall, based on limited knowledge on the toxicity of pesticides for wild bees when consumed in pollen, a low risk for bee health can be expected in the examined garden sites. The only substance of concern was chlorpyrifos, considering the study of Mokkapati et al. (2021), but it is currently not authorized for use in the EU. Regarding the cropland sites, the insecticide acetamiprid occurred at levels referred to as risky for bee development (Mokkapati et al., 2021), and high levels of the insecticide thiacloprid (currently banned for use in the EU) and of some fungicides may be of concern but without supporting toxicity data for larval stages of wild bees.

Conclusions

This study contributes to the limited evidence on the exposure of pollinators to pesticides in urban landscapes. Allotment gardens have been highlighted as important for pollinator diversity by previous research. We found that solitary bees encounter a range of residues (pesticide mixtures) in their larval food provisions in allotment gardens, but always at low levels considered safe for them. These results contrasted with data obtained from croplands, where samples were contaminated by pesticides at high levels, which could negatively affect bee development (acetamiprid insecticide) or had unknown effects on bee health due to a lack of relevant toxicity data (thiacloprid insecticide, some fungicides). We demonstrate the regional differences in the pesticide compositions of bee food in urban environments and highlight the role of air drift in the pollution of pollinator food sources in cities. At least 60% of pesticides detected in allotment gardens are suggested to drift there, probably by air, since they are not accessible to gardeners in retail shops. Our findings indicate a moderate use of pesticides in allotment gardens. However, due to limited knowledge of the sublethal effects of pesticides on bees, regulation or control of pesticide use in gardens is recommended. More research effort is needed to broaden evidence on the exposures of pollinators to pesticides in urban landscapes and the health consequences of chronic exposure to pesticide mixtures consumed in pollen.

Acknowledgements

We thank the involved gardeners and crop growers for their cooperation. We thank the editors and anonymous reviewers for comments that helped improve this manuscript. We thank Martin Markovic for the technical assistance provided.

Disclosure statement

No potential conflict of interest was reported by the authors.

Funding

This research was funded by the Technology Agency of the Czech Republic, grant number TH03030134, by the Ministry of Education, Youth and Sports of the Czech Republic within the CzeCOS program, grant number LM2023048, and Institutional Support for R&D no. MZE-RO0423 by the Ministry of Agriculture of the Czech Republic.

ORCID

Martin Šlachta http://orcid.org/0000-0002-2879-3095
Tomáš Erban http://orcid.org/0000-0003-1730-779X
Alena Votavová http://orcid.org/0000-0003-4494-6423
Marta Václavíková http://orcid.org/0000-0001-8460-6218
Taťána Halešová http://orcid.org/0000-0002-3911-860X
Elena Shcherbachenko http://orcid.org/0000-0002-1312-389X
Magda Edwards-Jonášová http://orcid.org/0000-0002-0782-4702
Renata Včeláková http://orcid.org/0009-0009-4693-1509
Pavel Cudlín http://orcid.org/0000-0003-1464-5160

References

Abbott, V. A., Nadeau, J. L., Higo, H. A., & Winston, M. L. (2008). Lethal and sublethal effects of imidacloprid on *Osmia lignaria* and clothianidin on *Megachile rotundata* (Hymenoptera: Megachilidae). *Journal of Economic*

Entomology, *101*(3), 784–796. https://doi.org/10.1603/0022-0493(2008)101[784:LASEOI]2.0.CO;2

Alkassab, A. T., & Kirchner, W. H. (2017). Sublethal exposure to neonicotinoids and related side effects on insect pollinators: Honeybees, bumblebees, and solitary bees. *Journal of Plant Diseases and Protection*, *124*(1), 1–30. https://doi.org/10.1007/s41348-016-0041-0

Alkassab, A. T., Kunz, N., Bischoff, G., & Pistorius, J. (2020). Comparing response of buff-tailed bumblebees and red mason bees to application of a thiacloprid-prochloraz mixture under semi-field conditions. *Ecotoxicology (London, England)*, *29*(7), 846–855. https://doi.org/10.1007/s10646-020-02223-2

Anderson, N. L., & Harmon-Threatt, A. N. (2019). Chronic contact with realistic soil concentrations of imidacloprid affects the mass, immature development speed, and adult longevity of solitary bees. *Scientific Reports*, *9*(1), 3724. https://doi.org/10.1038/s41598-019-40031-9

Artz, D. R., & Pitts-Singer, T. L. (2015). Effects of fungicide and adjuvant sprays on nesting behavior in two managed solitary bees, *Osmia lignaria* and *Megachile rotundata*. *PloS One*, *10*(8), e0135688. https://doi.org/10.1371/journal.pone.0135688

Ascher, J. S., Pickering, J. (2022). *Discover life: Bee species guide and world checklist Hymenoptera: Apoidea: Anthophila)*. Huntsville, TX: Sam Houston State University. Retrieved March 20, 2023, from http://www.discoverlife.org/mp/20q?guide=Apoidea_species

Azpiazu, C., Bosch, J., Viñuela, E., Medrzycki, P., Teper, D., & Sgolastra, F. (2019). Chronic oral exposure to field-realistic pesticide combinations via pollen and nectar: Effects on feeding and thermal performance in a solitary bee. *Scientific Reports*, *9*(1), 13770. https://doi.org/10.1038/s41598-019-50255-4

Baldock, K. C. R. (2020). Opportunities and threats for pollinator conservation in global towns and cities. *Current Opinion in Insect Science*, *38*, 63–71. https://doi.org/10.1016/j.cois.2020.01.006

Baldock, K. C. R., Goddard, M. A., Hicks, D. M., Kunin, W. E., Mitschunas, N., Morse, H., Osgathorpe, L. M., Potts, S. G., Robertson, K. M., Scott, A. V., Staniczenko, P. A. P., Stone, G. N., Vaughan, I. P., & Memmott, J. (2019). A systems approach reveals urban pollinator hotspots and conservation opportunities. *Nature Ecology & Evolution*, *3*(3), 363–373. https://doi.org/10.1038/s41559-018-0769-y

Bednarska, A. J., Mikołajczyk, Ł., Ziółkowska, E., Kocjan, K., Wnęk, A., Mokkapati, J. S., Teper, D., Kaczyński, P., Łozowicka, B., Śliwińska, R., & Laskowski, R. (2022). Effects of agricultural landscape structure, insecticide residues, and pollen diversity on the life-history traits of the red mason bee *Osmia bicornis*. *The Science of the Total Environment*, *809*, 151142. https://doi.org/10.1016/j.scitotenv.2021.151142

Belsky, J., & Joshi, N. K. (2020). Effects of fungicide and herbicide chemical exposure on *Apis* and non-*Apis* bees in agricultural landscape. *Frontiers in Environmental Science*, *8*, 81. https://doi.org/10.3389/fenvs.2020.00081

Benner, L., Coder, L., Reiter, A., Roß-Nickoll, M., & Schäffer, A. (2023). Bumblebees under pollution pressure of pesticides in urban and agrarian landscapes. *Journal of Hazardous Materials Advances*, *9*, 100216. https://doi.org/10.1016/j.hazadv.2022.100216

Biddinger, D. J., Robertson, J. L., Mullin, C., Frazier, J., Ashcraft, S. A., Rajotte, E. G., Joshi, N. K., & Vaughn, M. (2013). Comparative toxicities and synergism of apple orchard pesticides to *Apis mellifera* (L.) and *Osmia cornifrons* (Radoszkowski). *PloS One*, *8*(9), e72587. https://doi.org/10.1371/journal.pone.0072587

Biesmeijer, J. C., Roberts, S. P. M., Reemer, M., Ohlemüller, R., Edwards, M., Peeters, T., Schaffers, A. P., Potts, S. G., Kleukers, R., Thomas, C. D., Settele, J., & Kunin, W. E. (2006). Parallel declines in pollinators and insect-pollinated plants in Britain and the Netherlands. *Science (New York, NY)*, *313*(5785), 351–354. https://doi.org/10.1126/science.1127863

Boff, S., Conrad, T., Raizer, J., Wehrhahn, M., Bayer, M., Friedel, A., Theodorou, P., Schmitt, T., & Lupi, D. (2022). Low toxicity crop fungicide (fenbuconazole) impacts reproductive male quality signals leading to a reduction of mating success in a wild solitary bee. *Journal of Applied Ecology*, *59*(6), 1596–1607. https://doi.org/10.1111/1365-2664.14169

Bonmatin, J.-M., Giorio, C., Girolami, V., Goulson, D., Kreutzweiser, D. P., Krupke, C., Liess, M., Long, E., Marzaro, M., Mitchell, E. A., Noome, D. A., Simon-Delso, N., & Tapparo, A. (2015). Environmental fate and exposure; neonicotinoids and fipronil. *Environmental Science and Pollution Research International*, *22*(1), 35–67. https://doi.org/10.1007/s11356-014-3332-7

Botías, C., David, A., Hill, E. M., & Goulson, D. (2017). Quantifying exposure of wild bumblebees to mixtures of agrochemicals in agricultural and urban landscapes. *Environmental Pollution (Barking, Essex: 1987)*, *222*, 73–82. https://doi.org/10.1016/j.envpol.2017.01.001

Botías, C., David, A., Horwood, J., Abdul-Sada, A., Nicholls, E., Hill, E., & Goulson, D. (2015). Neonicotinoid residues in wildflowers, a potential route of chronic exposure for bees. *Environmental Science & Technology*, *49*(21), 12731–12740. https://doi.org/10.1021/acs.est.5b03459

Brant, R. A., Arduser, M., & Dunlap, A. S. (2022). There must bee a better way: A review of published urban bee literature and suggested topics for future study. *Landscape and Urban Planning*, *226*, 104513. https://doi.org/10.1016/j.landurbplan.2022.104513

Carvalheiro, L. G., Kunin, W. E., Keil, P., Aguirre-Gutiérrez, J., Ellis, W. N., Fox, R., Groom, Q., Hennekens, S., Van Landuyt, W., Maes, D., Van de Meutter, F., Michez, D., Rasmont, P., Ode, B., Potts, S. G., Reemer, M., Roberts, S. P. M., Schaminée, J., WallisDeVries, M. F., & Biesmeijer, J. C. (2013). Species richness declines and biotic homogenisation have slowed down for NW-European pollinators and plants. *Ecology Letters*, *16*(7), 870–878. https://doi.org/10.1111/ele.12121

Centrella, M., Russo, L., Ramírez, N. M., Eitzer, B., van Dyke, M., Danforth, B., & Poveda, K. (2020). Diet diversity and pesticide risk mediate the negative effects of land use change on solitary bee offspring production. *Journal of Applied Ecology*, *57*(6), 1031–1042. https://doi.org/10.1111/1365-2664.13600

Coscollà, C., Colin, P., Yahyaoui, A., Petrique, O., Yusa, V., Mellouki, A., & Pastor, A. (2010). Occurrence of currently used pesticides in ambient air of Centre Region (France). *Atmospheric Environment*, *44*(32), 3915–3925. https://doi.org/10.1016/j.atmosenv.2010.07.014

Cullen, M. G., Thompson, L. J., Carolan, J. C., Stout, J. C., & Stanley, D. A. (2019). Fungicides, herbicides and bees: A systematic review of existing research and methods. *PloS One*, *14*(12), e0225743. https://doi.org/10.1371/journal.pone.0225743

ČÚZK (Czech Office for Surveying, Mapping and Cadastre). (2023). *Base map of the Czech Republic at 1:10,000: WMS view service-ZM 10*. Prague: Czech Office for Surveying,

Mapping and Cadastre. Retrieved January 30, 2023, from https://geoportal.cuzk.cz

David, A., Botías, C., Abdul-Sada, A., Nicholls, E., Rotheray, E. L., Hill, E. M., & Goulson, D. (2016). Widespread contamination of wildflower and bee-collected pollen with complex mixtures of neonicotinoids and fungicides commonly applied to crops. *Environment International, 88*, 169–178. https://doi.org/10.1016/j.envint.2015.12.011

Degrendele, C., Okonski, K., Melymuk, L., Landlová, L., Kukučka, P., Audy, O., Kohoutek, J., Čupr, P., & Klánová, J. (2016). Pesticides in the atmosphere: A comparison of gas-particle partitioning and particle size distribution of legacy and current-use pesticides. *Atmospheric Chemistry and Physics, 16*(3), 1531–1544. https://doi.org/10.5194/acp-16-1531-2016

Démares, F. J., Schmehl, D., Bloomquist, J. R., Cabrera, A. R., Huang, Z. Y., Lau, P., Rangel, J., Sullivan, J., Xie, X., & Ellis, J. D. (2022). Honey bee (*Apis mellifera*) exposure to pesticide residues in nectar and pollen in urban and suburban environments from four regions of the United States. *Environmental Toxicology and Chemistry, 41*(4), 991–1003. https://doi.org/10.1002/etc.5298

EC (European Commission). (2013). Commission Implementing Regulation (EU) No 485/2013 of 24 May 2013 amending Implementing Regulation (EU) No 540/2011, as regards the conditions of approval of the active substances clothianidin, thiamethoxam and imidacloprid, and prohibiting the use and sale of seeds treated with plant protection products containing those active substances. *Official Journal of the European Union, OJ L, 139*, 12–26. Retrieved March 20, 2023, from https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1484755697880&uri=CELEX:32013R0485

EC (European Commission). (2018a). Commission Implementing Regulation (EU) 2018/113 of 24 January 2018 renewing the approval of the active substance acetamiprid in accordance with Regulation (EC) No 1107/2009 of the European Parliament and of the Council concerning the placing of plant protection products on the market, and amending the Annex to Commission Implementing Regulation (EU) No 540/2011. *Official Journal of the European Union, OJ L, 20*, 7–10. Retrieved March 20, 2023, from https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32018R0113

EC (European Commission). (2018b). Commission Regulations (EU) 2018/783–785 of 29 May 2018. *Official Journal of the European Union, L, 132*, 31–44. Retrieved March 20, 2023, from https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=OJ:L:2018:132:TOC

EC (European Commission). (2019). *Final renewal report for the active substance thiacloprid finalised in the Standing Committee on Plants, Animals, Food and Feed at its meeting on 22 October 2019 in view of the non-renewal of the approval of thiacloprid as active substance in accordance with Regulation (EC) No 1107/2009. Thiacloprid, SANTE/10450/2019 Rev. 1*, Directorate-General for Health and Food Safety.

EC (European Commission). (2020). Commission Implementing Regulation (EU) 2020/18 of 10 January 2020 concerning the non-renewal of the approval of the active substance chlorpyrifos, in accordance with Regulation (EC) No 1107/2009 of the European Parliament and of the Council concerning the placing of plant protection products on the market, and amending the Annex to Commission Implementing Regulation (EU) No 540/2011. *Official Journal of the European Union, OJ L, 7*, 14–16. Retrieved March 20, 2023, from https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32020R0018&qid=1679345830508

EC (European Commission). (2023). *Neonicotinoids*. Bruxelles: Directorate-General for Health and Food Safety. Retrieved March 20, 2023, from https://food.ec.europa.eu/plants/pesticides/approval-active-substances/renewal-approval/neonicotinoids_en

ECHA (European Chemicals Agency). (2023). *Substance infocard: Imidacloprid (ISO); 1-(6-chloropyridin-3-ylmethyl)-N-nitroimidazolidin-2-ylidenamine*. European Chemicals Agency. Retrieved March 20, 2023, from https://echa.europa.eu/cs/substance-information/-/substanceinfo/100.102.643

EFSA (European Food Safety Authority). (2016). Peer review of the pesticide risk assessment of the active substance acetamiprid. *EFSA Journal, 14*(11), e04610. https://doi.org/10.2903/j.efsa.2016.4610

Fortuin, C. C., McCarty, E., & Gandhi, K. J. K. (2021). Acute contact with imidacloprid in soil affects the nesting and survival success of a solitary wild bee, *Osmia lignaria* (Hymenoptera: Megachilidae). *Chemosphere, 264*(Pt 2), 128572. https://doi.org/10.1016/j.chemosphere.2020.128572

Garibaldi, L. A., Steffan-Dewenter, I., Winfree, R., Aizen, M. A., Bommarco, R., Cunningham, S. A., Kremen, C., Carvalheiro, L. G., Harder, L. D., Afik, O., Bartomeus, I., Benjamin, F., Boreux, V., Cariveau, D., Chacoff, N. P., Dudenhöffer, J. H., Freitas, B. M., Ghazoul, J., Greenleaf, S., … Klein, A. M. (2013). Wild pollinators enhance fruit set of crops regardless of honey bee abundance. *Science (New York, NY), 339*(6127), 1608–1611. https://doi.org/10.1126/science.1230200

Goulson, D., Nicholls, E., Botias, C., & Rotheray, E. L. (2015). Bee declines driven by combined stress from parasites, pesticides, and lack of flowers. *Science (New York, NY), 347*(6229), 1255957. https://doi.org/10.1126/science.1255957

Graham, K. K., Milbrath, M. O., Zhang, Y., Soehnlen, A., Baert, N., McArt, S., & Isaacs, R. (2021). Identities, concentrations, and sources of pesticide exposure in pollen collected by managed bees during blueberry pollination. *Scientific Reports, 11*(1), 16857. https://doi.org/10.1038/s41598-021-96249-z

Haider, M., Dorn, S., Sedivy, C., & Müller, A. (2014). Phylogeny and floral hosts of a predominantly pollen generalist group of mason bees (Megachilidae: Osmiini). *Biological Journal of the Linnean Society, 111*(1), 78–91. https://doi.org/10.1111/bij.12186

Hall, D. M., Camilo, G. R., Tonietto, R. K., Ollerton, J., Ahrné, K., Arduser, M., Ascher, J. S., Baldock, K. C. R., Fowler, R., Frankie, G., Goulson, D., Gunnarsson, B., Hanley, M. E., Jackson, J. I., Langellotto, G., Lowenstein, D., Minor, E. S., Philpott, S. M., Potts, S. G., … Threlfall, C. G. (2017). The city as a refuge for insect pollinators. *Conservation Biology: The Journal of the Society for Conservation Biology, 31*(1), 24–29. https://doi.org/10.1111/cobi.12840

Halsch, C. A., Hoyle, S. M., Code, A., Fordyce, J. A., & Forister, M. L. (2022). Milkweed plants bought at nurseries may expose monarch caterpillars to harmful pesticide residues. *Biological Conservation, 273*, 109699. https://doi.org/10.1016/j.biocon.2022.109699

Hladik, M. L., Vandever, M., & Smalling, K. L. (2016). Exposure of native bees foraging in an agricultural landscape to current-use pesticides. *The Science of the Total*

Environment, 542(Pt A), 469–477. https://doi.org/10.1016/j.scitotenv.2015.10.077

Jehlička, P., & Smith, J. (2012). Sustainability and the "urban peasant": rethinking the cultural politics of food self-provisioning in the Czech Republic. In P. Zahrádka & R. Sedláková (Eds.), *New perspectives on consumer culture theory and research* (pp. 78–96). Cambridge Scholars Publishing.

Jovetić, M. S., Redžepović, A. S., Nedić, N. M., Vojt, D., Đurđić, S. Z., Brčeski, I. D., & Milojković-Opsenica, D. M. (2018). Urban honey - the aspects of its safety. *Arhiv Za Higijenu Rada i Toksikologiju, 69*(3), 264–274. https://doi.org/10.2478/aiht-2018-69-3126

Kadlikova, K., Vaclavikova, M., Halesova, T., Kamler, M., Markovic, M., & Erban, T. (2021). The investigation of honey bee pesticide poisoning incidents in Czechia. *Chemosphere, 263*, 128056. https://doi.org/10.1016/j.chemosphere.2020.128056

Kavanagh, S., Henry, M., Stout, J. C., & White, B. (2021). Neonicotinoid residues in honey from urban and rural environments. *Environmental Science and Pollution Research International, 28*(22), 28179–28190. https://doi.org/10.1007/s11356-021-12564-y

Klein, A.-M., Vaissière, B. E., Cane, J. H., Steffan-Dewenter, I., Cunningham, S. A., Kremen, C., & Tscharntke, T. (2007). Importance of pollinators in changing landscapes for world crops. *Proceedings of the Royal Society. Proceedings. Biological Sciences, 274*(1608), 303–313. https://doi.org/10.1098/rspb.2006.3721

Knapp, J. L., Nicholson, C. C., Jonsson, O., de Miranda, J. R., & Rundlof, M. (2023). Ecological traits interact with landscape context to determine bees' pesticide risk. *Nature Ecology & Evolution, 7*(4), 547–556. https://doi.org/10.1038/s41559-023-01990-5

Kopit, A. M., & Pitts-Singer, T. L. (2018). Routes of pesticide exposure in solitary, cavity-nesting bees. *Environmental Entomology, 47*(3), 499–510. https://doi.org/10.1093/ee/nvy034

Kovács-Hostyánszki, A., Espíndola, A., Vanbergen, A. J., Settele, J., Kremen, C., & Dicks, L. V. (2017). Ecological intensification to mitigate impacts of conventional intensive land use on pollinators and pollination. *Ecology Letters, 20*(5), 673–689. https://doi.org/10.1111/ele.12762

Kratschmer, S., Petrović, B., Curto, M., Meimberg, H., & Pachinger, B. (2020). Pollen availability for the horned mason bee (*Osmia cornuta*) in regions of different land use and landscape structures. *Ecological Entomology, 45*(3), 525–537. https://doi.org/10.1111/een.12823

Krichilsky, E., Centrella, M., Eitzer, B., Danforth, B., Poveda, K., & Grab, H. (2021). Landscape composition and fungicide exposure influence host–pathogen dynamics in a solitary bee. *Environmental Entomology, 50*(1), 107–116. https://doi.org/10.1093/ee/nvaa138

Lambert, O., Piroux, M., Puyo, S., Thorin, C., L'Hostis, M., Wiest, L., Buleté, A., Delbac, F., & Pouliquen, H. (2013). Widespread occurrence of chemical residues in beehive matrices from apiaries located in different landscapes of western France. *PloS One, 8*(6), e67007. https://doi.org/10.1371/journal.pone.0067007

Langellotto, G. A., Melathopoulos, A., Messer, I., Anderson, A., McClintock, N., & Costner, L. (2018). Garden pollinators and the potential for ecosystem service flow to urban and peri-urban agriculture. *Sustainability, 10*(6), 2047. https://doi.org/10.3390/su10062047

Lanner, J., Kratschmer, S., Petrović, B., Gaulhofer, F., Meimberg, H., & Pachinger, B. (2020). City dwelling wild bees: How communal gardens promote species richness. *Urban Ecosystems, 23*(2), 271–288. https://doi.org/10.1007/s11252-019-00902-5

Larson, J. L., Redmond, C. T., & Potter, D. A. (2013). Assessing insecticide hazard to bumble bees foraging on flowering weeds in treated lawns. *PloS One, 8*(6), e66375. https://doi.org/10.1371/journal.pone.0066375

Lentola, A., David, A., Abdul-Sada, A., Tapparo, A., Goulson, D., & Hill, E. M. (2017). Ornamental plants on sale to the public are a significant source of pesticide residues with implications for the health of pollinating insects. *Environmental Pollution (Barking, Essex: 1987), 228*, 297–304. https://doi.org/10.1016/j.envpol.2017.03.084

Levé, M., Baudry, E., & Bessa-Gomes, C. (2019). Domestic gardens as favorable pollinator habitats in impervious landscapes. *The Science of the Total Environment, 647*, 420–430. https://doi.org/10.1016/j.scitotenv.2018.07.310

Long, E. Y., & Krupke, C. H. (2016). Non-cultivated plants present a season-long route of pesticide exposure for honey bees. *Nature Communications, 7*(1), 11629. https://doi.org/10.1038/ncomms11629

Lowenstein, D. M., Matteson, K. C., & Minor, E. S. (2015). Diversity of wild bees supports pollination services in an urbanized landscape. *Oecologia, 179*(3), 811–821. https://doi.org/10.1007/s00442-015-3389-0

Main, A. R., Hladik, M. L., Webb, E. B., Goyne, K. W., & Mengel, D. (2020). Beyond neonicotinoids – wild pollinators are exposed to a range of pesticides while foraging in agroecosystems. *The Science of the Total Environment, 742*, 140436. https://doi.org/10.1016/j.scitotenv.2020.140436

Main, A. R., Webb, E. B., Goyne, K. W., Abney, R., & Mengel, D. (2021). Impacts of neonicotinoid seed treatments on the wild bee community in agricultural field margins. *The Science of the Total Environment, 786*, 147299. https://doi.org/10.1016/j.scitotenv.2021.147299

Matteson, K. C., & Langellotto, G. A. (2010). Determinates of inner city butterfly and bee species richness. *Urban Ecosystems, 13*(3), 333–347. https://doi.org/10.1007/s11252-010-0122-y

Md Meftaul, I., Venkateswarlu, K., Dharmarajan, R., Annamalai, P., & Megharaj, M. (2020). Pesticides in the urban environment: A potential threat that knocks at the door. *The Science of the Total Environment, 711*, 134612. https://doi.org/10.1016/j.scitotenv.2019.134612

Mokkapati, J. S., Bednarska, A. J., & Laskowski, R. (2021). The development of the solitary bee *Osmia bicornis* is affected by some insecticide agrochemicals at environmentally relevant concentrations. *The Science of the Total Environment, 775*, 145588. https://doi.org/10.1016/j.scitotenv.2021.145588

Muratet, A., & Fontaine, B. (2015). Contrasting impacts of pesticides on butterflies and bumblebees in private gardens in France. *Biological Conservation, 182*, 148–154. https://doi.org/10.1016/j.biocon.2014.11.045

Nicholls, E., Botías, C., Rotheray, E. L., Whitehorn, P., David, A., Fowler, R., David, T., Feltham, H., Swain, J. L., Wells, P., Hill, E. M., Osborne, J. L., & Goulson, D. (2018). Monitoring neonicotinoid exposure for bees in rural and peri-urban areas of the U.K. during the transition from pre- to post-moratorium. *Environmental Science & Technology, 52*(16), 9391–9402. https://doi.org/10.1021/acs.est.7b06573

Nicholls, E., Fowler, R., Niven, J. E., Gilbert, J. D., & Goulson, D. (2017). Larval exposure to field-realistic concentrations of clothianidin has no effect on development rate, over-winter survival or adult metabolic rate in a solitary bee, *Osmia bicornis*. *PeerJ. 5*, e3417. https://doi.org/10.7717/peerj.3417

Nieto, A., Roberts, S. P. M., Kemp, J., Rasmont, P., Kuhlmann, M., Criado, M. G., Biesmeijer, J. C., Bogusch, P., Dathe, H. H., De la Rúa, P., De Meulemeester, T., Dehon, M., Dewulf, A., Ortiz-Sánchez, F. J., Lhomme, P., Pauly, A., Potts, S. G., Praz, C., Quaranta, M., … Michez, D. (2014). *European red list of bees*. Publication Office of the European Union. https://doi.org/10.2779/77003

Normandin, É., Vereecken, N. J., Buddle, C. M., & Fournier, V. (2017). Taxonomic and functional trait diversity of wild bees in different urban settings. *PeerJ*, *5*, e3051. https://doi.org/10.7717/peerj.3051

Ollerton, J., Erenler, H., Edwards, M., & Crockett, R. (2014). Extinctions of aculeate pollinators in Britain and the role of large-scale agricultural changes. *Science (New York, NY)*, *346*(6215), 1360–1362. https://doi.org/10.1126/science.1257259

Osborne, J. L., Martin, A. P., Shortall, C. R., Todd, A. D., Goulson, D., Knight, M. E., Hale, R. J., & Sanderson, R. A. (2008). Quantifying and comparing bumblebee nest densities in gardens and countryside habitats. *Journal of Applied Ecology*, *45*(3), 784–792. https://doi.org/10.1111/j.1365-2664.2007.01359.x

Pardo, A., & Borges, P. A. V. (2020). Worldwide importance of insect pollination in apple orchards: A review. *Agriculture, Ecosystems & Environment*, *293*, 106839. https://doi.org/10.1016/j.agee.2020.106839

Potts, S. G., Imperatriz-Fonseca, V., Ngo, H. T., Aizen, M. A., Biesmeijer, J. C., Breeze, T. D., Dicks, L. V., Garibaldi, L. A., Hill, R., Settele, J., & Vanbergen, A. J. (2016). Safeguarding pollinators and their values to human well-being. *Nature*, *540*(7632), 220–229. https://doi.org/10.1038/nature20588

Powney, G. D., Carvell, C., Edwards, M., Morris, R. K. A., Roy, H. E., Woodcock, B. A., & Isaac, N. J. B. (2019). Widespread losses of pollinating insects in Britain. *Nature Communications*, *10*(1), 1018. https://doi.org/10.1038/s41467-019-08974-9

Prendergast, K. S., Dixon, K. W., & Bateman, P. W. (2022). A global review of determinants of native bee assemblages in urbanised landscapes. *Insect Conservation and Diversity*, *15*(4), 385–405. https://doi.org/10.1111/icad.12569

R Core Team. (2021). *R: A Language and environment for statistical computing*. Vienna: R Foundation for Statistical Computing. https://www.R-project.org

Raimets, R., Karise, R., Mand, M., Kaart, T., Ponting, S., Song, J., & Cresswell, J. E. (2018). Synergistic interactions between a variety of insecticides and an ergosterol biosynthesis inhibitor fungicide in dietary exposures of bumble bees (*Bombus terrestris* L.). *Pest Management Science*, *74*(3), 541–546. https://doi.org/10.1002/ps.4756

Raw, A. (1974). Pollen preferences of three *Osmia* species (Hymenoptera). *Oikos*, *25*(1), 54–60. https://doi.org/10.2307/3543545

Rondeau, S., Baert, N., McArt, S., & Raine, N. E. (2022). Quantifying exposure of bumblebee (*Bombus* spp.) queens to pesticide residues when hibernating in agricultural soils. *Environmental Pollution (Barking, Essex: 1987)*, *309*, 119722. https://doi.org/10.1016/j.envpol.2022.119722

Rondeau, S., & Raine, N. E. (2022). Fungicides and bees: A review of exposure and risk. *Environment International*, *165*, 107311. https://doi.org/10.1016/j.envint.2022.107311

Sadowska, M., Gogolewska, H., Pawelec, N., Sentkowska, A., & Krasnodębska-Ostręga, B. (2019). Comparison of the contents of selected elements and pesticides in honey bees with regard to their habitat. *Environmental Science and Pollution Research International*, *26*(1), 371–380. https://doi.org/10.1007/s11356-018-3612-8

Samnegård, U., Persson, A. S., & Smith, H. G. (2011). Gardens benefit bees and enhance pollination in intensively managed farmland. *Biological Conservation*, *144*(11), 2602–2606. https://doi.org/10.1016/j.biocon.2011.07.008

Sánchez-Bayo, F., & Wyckhuys, K. A. G. (2019). Worldwide decline of the entomofauna: A review of its drivers. *Biological Conservation*, *232*, 8–27. https://doi.org/10.1016/j.biocon.2019.01.020

Santos, M., Moreira, H., Cabral, J. A., Gabriel, R., Teixeira, A., Bastos, R., & Aires, A. (2022). Contribution of home gardens to sustainable development: Perspectives from a supported opinion essay. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, *19*(20), 13715. https://doi.org/10.3390/ijerph192013715

Scheyer, A., Morville, S., Mirabel, P., & Millet, M. (2008). Gas/particle partitioning of lindane and current-used pesticides and their relationship with temperature in urban and rural air in Alsace region (east of France). *Atmospheric Environment*, *42*(33), 7695–7705. https://doi.org/10.1016/j.atmosenv.2008.05.029

Schummer, C., Mothiron, E., Appenzeller, B. M. R., Wennig, R., & Millet, M. (2010). Gas/particle partitioning of currently used pesticides in the atmosphere of Strasbourg (France). *Air Quality, Atmosphere & Health*, *3*(3), 171–181. https://doi.org/10.1007/s11869-010-0065-8

Sgolastra, F., Arnan, X., Cabbri, R., Isani, G., Medrzycki, P., Teper, D., & Bosch, J. (2018). Combined exposure to sublethal concentrations of an insecticide and a fungicide affect feeding, ovary development and longevity in a solitary bee. *Proceedings of the Royal Society. Proceedings. Biological Sciences*, *285*(1885), 20180887. https://doi.org/10.1098/rspb.2018.0887

Sgolastra, F., Hinarejos, S., Pitts-Singer, T. L., Boyle, N. K., Joseph, T., Luckmann, J., Raine, N. E., Singh, R., Williams, N. M., & Bosch, J. (2019). Pesticide exposure assessment paradigm for solitary bees. *Environmental Entomology*, *48*(1), 22–35. https://doi.org/10.1093/ee/nvy105

Sgolastra, F., Medrzycki, P., Bortolotti, L., Renzi, M. T., Tosi, S., Bogo, G., Teper, D., Porrini, C., Molowny-Horas, R., & Bosch, J. (2017). Synergistic mortality between a neonicotinoid insecticide and an ergosterol-biosynthesis-inhibiting fungicide in three bee species. *Pest Management Science*, *73*(6), 1236–1243. https://doi.org/10.1002/ps.4449

Siviter, H., Bailes, E. J., Martin, C. D., Oliver, T. R., Koricheva, J., Leadbeater, E., & Brown, M. J. F. (2021). Agrochemicals interact synergistically to increase bee mortality. *Nature*, *596*(7872), 389–392. https://doi.org/10.1038/s41586-021-03787-7

Siviter, H., Pardee, G. L., Baert, N., McArt, S., Jha, S., & Muth, F. (2023). Wild bees are exposed to low levels of pesticides in urban grasslands and community gardens. *The Science of the Total Environment*, *858*(Pt 2), 159839. https://doi.org/10.1016/j.scitotenv.2022.159839

Šlachta, M., Erban, T., Votavová, A., Bešta, T., Skalský, M., Václavíková, M., Halešová, T., Edwards-Jonášová, M.,

Včeláková, R., & Cudlín, P. (2020). Domestic gardens mitigate risk of exposure of pollinators to pesticides—an urban-rural case study using a red mason bee species for biomonitoring. *Sustainability*, *12*(22), 9427. https://doi.org/10.3390/su12229427

Šlachta, M., Votavová, A., Erban, T., Cudlín, O., & Cudlín, P. (2022). Breeding mason bees for the pollination of fruit orchards in Central Europe. *European Journal OF Environmental Sciences*, *12*(1), 16–20. https://doi.org/10.14712/23361964.2022.2

Smith, R. M., Warren, P. H., Thompson, K., & Gaston, K. J. (2006). Urban domestic gardens (VI): environmental correlates of invertebrate species richness. *Biodiversity and Conservation*, *15*(8), 2415–2438. https://doi.org/10.1007/s10531-004-5014-0

Splitt, A., Schulz, M., & Skórka, P. (2022). Current state of knowledge on the biology and breeding of the solitary bee – *Osmia bicornis*. *Journal of Apicultural Research*, *61*(2), 163–179. https://doi.org/10.1080/00218839.2021.1957610

Sponsler, D. B., & Johnson, R. M. (2017). Mechanistic modeling of pesticide exposure: The missing keystone of honey bee toxicology. *Environmental Toxicology and Chemistry*, *36*(4), 871–881. https://doi.org/10.1002/etc.3661

ter Braak, C. J. F., & Šmilauer, P. (2012). *Canoco reference manual and user's guide: Software for ordination (version 5.0)*. Microcomputer Power.

Tosi, S., Sfeir, C., Carnesecchi, E., vanEngelsdorp, D., & Chauzat, M.-P. (2022). Lethal, sublethal, and combined effects of pesticides on bees: A meta-analysis and new risk assessment tools. *The Science of the Total Environment*, *844*, 156857. https://doi.org/10.1016/j.scitotenv.2022.156857

Ward, L. T., Hladik, M. L., Guzman, A., Winsemius, S., Bautista, A., Kremen, C., & Mills, N. J. (2022). Pesticide exposure of wild bees and honey bees foraging from field border flowers in intensively managed agriculture areas. *The Science of the Total Environment*, *831*, 154697. https://doi.org/10.1016/j.scitotenv.2022.154697

Wenzel, A., Grass, I., Belavadi, V. V., & Tscharntke, T. (2020). How urbanization is driving pollinator diversity and pollination – a systematic review. *Biological Conservation*, *241*, 108321. https://doi.org/10.1016/j.biocon.2019.108321

Wood, T. J., & Goulson, D. (2017). The environmental risks of neonicotinoid pesticides: A review of the evidence post 2013. *Environmental Science and Pollution Research International*, *24*(21), 17285–17325. https://doi.org/10.1007/s11356-017-9240-x

Woodcock, B. A., Isaac, N. J. B., Bullock, J. M., Roy, D. B., Garthwaite, D. G., Crowe, A., & Pywell, R. F. (2016). Impacts of neonicotinoid use on long-term population changes in wild bees in England. *Nature Communications*, *7*(1), 12459. https://doi.org/10.1038/ncomms12459

Wu, J. Y., Anelli, C. M., & Sheppard, W. S. (2011). Sub-lethal effects of pesticide residues in brood comb on worker honey bee (*Apis mellifera*) development and longevity. *PloS One*, *6*(2), e14720. https://doi.org/10.1371/journal.pone.0014720

Wu, J. Y., Smart, M. D., Anelli, C. M., & Sheppard, W. S. (2012). Honey bees (*Apis mellifera*) reared in brood combs containing high levels of pesticide residues exhibit increased susceptibility to *Nosema* (Microsporidia) infection. *Journal of Invertebrate Pathology*, *109*(3), 326–329. https://doi.org/10.1016/j.jip.2012.01.005

Zioga, E., White, B., & Stout, J. C. (2023). Pesticide mixtures detected in crop and non-target wild plant pollen and nectar. *The Science of the Total Environment*, *879*, 162971. https://doi.org/10.1016/j.scitotenv.2023.162971

Zahrádkářská kolonie Kraví Hora II.

Výsledky zoologického průzkumu

Zadavatel:

Mgr. Ivana Paukertová
Řezáčova 28
624 00 Brno

Zpracoval:

Ing. Václav Prášek, Ph.D.
Výzkum a vývoj v oblasti přírodních věd
Rybnická 22, 634 00 Brno
IČ: 757 523 79
Tel.: 737 838 250
E-mail: vaclav.prasek@seznam.cz

leden 2014

1. Úvod

Na základě požadavku zadavatele této práce byl ve vegetační sezoně roku 2013 proveden zoologický průzkum fauny na lokalitě Kraví Hora (k.ú. Veveří).

2. Zadání

Provést zoologický průzkum fauny zájmové lokality, především se zaměřením na zjištění zvláště chráněných druhů živočichů, podle zákona č. 114/1992 Sb. a vyhlášky Ministerstva životního prostředí č. 395/1992 Sb. v platných zněních.

3. Popis lokality

Zájmové území se nachází v k. ú. Veví v městské části Brno – střed. Tato zahrádkářská kolonie se nachází na východním svahu Kraví hory. Území je rozděleno na velké množství samostatných zahrádek s různou intenzitou obhospodařování.

Na lokalitě je velké množství stromové i keřové vegetace v různém věkovém a zdravotním stavu, včetně výskytu odumírajících ovocných stromů, jejich torz a pařezů.

4. Metodika

Při zoologickém průzkumu byli obratlovci sledováni především metodou liniových transektů, procházejících zájmovou plochou. Průzkum Amphibií byl prováděn vizuálně i akusticky. Plazi byli zaznamenáváni vizuálně. Savci byli sledováni jednak prostřednictvím pobytových značek, jednak vizuálně přímým pozorováním v terénu. Cílený průzkum drobných zemních savců nebyl prováděn. Ptáci byli sledováni vizuálně i akusticky. Nebylo prováděno kvantitativní hodnocení fauny obratlovců. Sledování letounů (Chiroptera) nebylo prováděno.

U bezobratlých byl průzkum zaměřen na dvě skupiny hmyzu:

A. zjištění přítomnosti populací zvláště chráněných druhů (vyhl. č. 395/1992 Sb. nov.) a významných druhů zařazených do Červeného seznamu ČR;

B – průzkum dvou čeledí hmyzu, které jsou vzhledem k ekologickým nárokům běžně využívány pro indikaci zachovalosti či narušenosti prostředí, v němž se vyskytují (tzv. indikační skupiny), tedy střevlíkovití brouci (Coleoptera: Carabidae) a mravenci (Hymenoptera: Formicidae).

Cílem průzkumu je stanovení zvláště chráněných a významných druhů a jejich populací, které mohou být realizací záměru stavby a využití území negativně ovlivněny či ohroženy na existenci a zhodnocení současného stavu území z hlediska přírodovědného významu. Tomu byl podřízen výběr sledovaných skupin živočichů a stanoveny metody jejich vyhledávání.

Bezobratlí byli zjišťování jednak přímým pozorováním pohybujících se jedinců a aktivním odlovem lehkou entomologickou sítí. Terestrická fauna (střevlíkovití brouci a mravenci) byla vyhledávána a pro determinaci sbírána jak sběrem jednotlivých exemplářů, tak i vyhledáváním hnízd mravenců a dále kvantitativními metodami, tj. smykem a oklepem vegetace a prosevem hrabanky a detritu. Sběr do Barberových zemních pastí, vzhledem k neselektivnosti této metody a nechtěnému usmrcování drobných obratlovců (např. ještěrek) nebyl prováděn.

Střevlíkovité brouky a stejně tak i mravence na základě ověřených a užívaných metodik (HŮRKA a kol. 1996; BEZDĚČKA 2004) členíme podle ekologické valence a vázanosti k habitatu do tří kategorií.

Nejcennější je kategorie **R (reliktní druhy)**, do níž řadíme druhy s nejužší ekologickou valencí, mající v současnosti namnoze charakter reliktů, jedná se vesměs o vzácné a ohrožené taxony přirozených a nepříliš poškozených ekosystémů. Druhou kategorií je **A (adaptabilní druhy)** zahrnuje taxony osídlující více nebo méně přirozené nebo přirozenému stavu blízké habitaty. Vyskytují se však i na druhotných, zvláště v blízkosti původních ploch. Patří sem většinou druhy lesních porostů, luk, pastvin a druhy vodní. Třetí kategorie **E (eurytopní druhy)** zahrnuje taxony, které nemají žádné zvláštní nároky na charakter a kvalitu prostředí, druhy nestabilních a měnících se habitatů, druhy expanzivní a nestálé migranty.

Poznámka: Zvláště chráněné druhy (dle zákona č. 114/1992 S., o ochraně přírody a krajiny) jsou v následující tabulce (kat) označeny § a zkratkou kategorie ochrany K = kriticky ohrožený druh, S = silně ohrožený druh, O = ohrožený druh.

5. Entomologický průzkum

Skupina A (Zvláště chráněné a významné druhy)

Brouci (Coleoptera)

Carabus scheidleri Panzer, 1799 (§O) – střevlík Scheidlerův

Dosud relativně hojný druh světlých lesů, hájů a otevřené krajiny, včetně agrocenóz a biologicky pestré části urbánního prostředí (zahrady, sady, některé parky).

Lucanus cervus Linnaeus, 1758 (§O) – roháč obecný

Roháč obecný, největší evropský brouk, je obyvatelem doubrav a smíšených lesů, který proniká i do vhodných městských parků a starých zahrad. V posledních desetiletích výrazně ubývá, zejména díky úbytku listnatých lesů a starých stromů v alejích, zahradách a parcích.

Motýli (Lepidoptera)

Papilio machaon Linné, 1758 (§O) - otakárek fenyklový

Hojný motýl otevřené krajiny včetně urbánních zón, housenky se vyvíjejí na okoličnatých rostlinách (mrkev, fenykl, kopr, aj.).

Iphiclides podalirius Linnaeus, 1758 (§O) - otakárek ovocný

Dosud hojný motýl otevřené krajiny včetně urbánních zón, housenky se vyvíjejí na trnce, střemše a ovocných dřevinách.

Čmeláci (Hymenoptera, Apidae)

Bombus terrestris (Linnaeus, 1758) (§O) – čmelák zemní
Bombus lapidarius (Linnaeus, 1758) (§O) – čmelák skalní
Bombus pascuorum (Scopoli, 1793) (§O) – čmelák polní
Bombus hypnorum (Linnaeus, 1758) (§O) – čmelák rokytový
Bombus pratorum (Linnaeus,1761) (§O) – čmelák luční

Dělnice těchto druhů jsme pozorovali na kvetoucích rostlinách. Vzhledem k charakteru prostředí a výměře zahrádkářské kolonie lze předpokládat, že všechny druhy zde také hnízdí. Jedná se o dosud běžné druhy kulturní otevřené krajiny včetně urbánních území, u posledních dvou druhů je však v posledních deseti letech pozorován pokles síly populací.

Mravenci (Hymenoptera, Formicidae)

Formica cunicularia Latreille, 1798 (§O) – mravenec stepní
Formica fusca Linnaeus, 1758 (§O) – mravenec otročící
Formica rufibarbis Fabricius, 1793 (§O) – mravenec trávníkový

Hojné druhy podrodu *Serviformica*, obývající nejrůznější habitaty včetně urbánních zón a ruderálních trávníků; v ČR patří k nejhojnějším druhům mravenců.

Druhy silně a kriticky ohrožené nebyly zjištěny.

Druhy ČS:
Polistes biglumis bimaculatus (Geofroy, 1758) – vosík žlutoskvrný [zranitelný]

Další významné druhy hmyzu:

Skupina B (Indikační skupiny)

Střevlíkovití brouci (Coleoptera: Carabidae)
Carabus nemoralis nemoralis O. F. Müller, 1764 – střevlík hajní
Carabus scheidleri Panzer, 1799 – střevlík Scheidlerův
Carabus violaceus Linnaeus, 1758 – střevlík fialový
Leistus ferrugineus (Linne, 1758) – vousáč rezavý
Notiophilus biguttatus (Fabricius, 1779) - vláhomil
Trechus quadristriatus (Schrank, 1781)
Anchomenus dorsalis (Pontoppidan, 1763) – střevlíček ošlejchový
Poecilus cupreus (Linnaeus, 1758) – střevlíček měděný
Pterostichus melanarius (Illiger, 1798) - střevlíček
Abax parallelepipedus (Piller & Mitterpacher, 1783) – čtvercoštítník černý
Calathus fuscipes (Goeze, 1777) - střevlíček

Calathus melanocephalus (Linnaeus, 1758) – střevlíček černohlavý
Platynus assimilis (Paykull, 1790) - úzkohrdlec přizpůsobený
Amara eurynota (Panzer, 1796) – kvapník širohřbetý
Amara ovata (Fabricius, 1792) – kvapník vejčitý
Amara plebeja (Gyllenhal, 1810) - kvapník
Amara aenea (De Geer, 1774) – kvapník kovový
Anisodactylus signatus (Panzer, 1797) - nestejnočlenec
Molops elatus (Fabricius, 1801)
Panagaeus bipustulatus (Fabricius, 1775) - křižák
Ophonus azureus (Fabricius, 1775) - kvapník
Ophonus laticollis Mannerheim, 1825 - kvapník
Ophonus puncticeps Stephens, 1828 - kvapník
Ophonus rupicola (Sturm, 1818) - kvapník
Pseudophonus rufipes (De Geer, 1774) – kvapník plstnatý
Pseudoophonus griseus (Panzer, 1796) - kvapník
Harpalus affinis (Schrank, 1781) – kvapník modrý
Harpalus rubripes (Duftschnid, 1812) - kvapník
Harpalus rufipalpis Sturm, 1818 - kvapník

Mravenci (Hymenoptera: Formicidae)
Myrmica rubra (Linnaeus, 1758) – mravenec žahavý
Myrmica sabuleti Meinert, 1861 – mravenec
Myrmica schencki Viereck, 1903 – mravenec
Temnothorax affinis (Mayr, 1855) – mravenec
Temnothorax crassispinus (Karavaiev, 1926) – mravenec dlouhoostný
Tetramorium cf. *caespitum* (Linnaeus, 1758) – mravenec drnový
Dolichoderus quadripunctatus Linnaeus, 1771 – mravenec čtyřskvrnný
Camponotus fallax (Nylander, 1856) - mravenec
Camponotus ligniperdus Latreille, 1802 – mravenec dřevokaz
Formica cunicularia Latreille, 1798 – mravenec stepní
Formica fusca Linnaeus, 1758 – mravenec otročící
Formica rufibarbis Fabricius, 1793 – mravenec trávníkový
Lasius brunneus Latreille, 1798 – mravenec hnědý
Lasius emarginatus (Olivier, 1792) – mravenec domácí
Lasius flavus (Fabricius, 1781) – mravenec žlutý
Lasius fuliginosus (Latreille, 1798) – mravenec černolesklý
Lasius niger (Linnaeus, 1758) – mravenec obecný
Lasius platythorax Seifert, 1991 – mravenec zploštělý
Polyergus rufescens (Latreille, 1798) – mravenec otrokářský

Z uvedeného výčtu druhů vyplývá, že převládají běžnější až hojné druhy otevřené krajiny a okrajů světlých lesů (typická skladba větších zahrad a sadů). Na skladbu zdejší entomofauny má pozitivní vliv velké množství starých ovocných a dalších listnatých dřevin a velká rozrůzněost biotopů.

Celkem zde bylo zjištěno 29 druhů střevlíkovitých brouků, přičemž v ekologické kategorii R (reliktní druhy) nebyl zjištěn žádný druh, v kategorii A (adaptabilní druhy) bylo zjištěno 13 druhů a v kategorii E (eurytopní druhy) bylo zjištěno 16 druhů. Procentuální vzorec R 0 % – A 45 % – E 55 % ukazuje na poměrně cenné společenství s vysokým podílem adaptabilních druhů.

Zajímavé výsledky podává i rozbor zdejší myrmekofauny. Celkem zde bylo zjištěno 19 druhů mravenců, přičemž do ekologické kategorie R (reliktní druhy) nepatří žádný druh, do kategorie A (adaptabilní druhy) řadíme 13 druhů a do kategorie E (eurytopní druhy) řadíme zbylých šest druhů. Procentuální vzorec

R 0 % – A 68 % – E 32 %

také dokládá relativně pestré stanoviště s potenciálem k existenci a prosperitě významných a biologicky hodnotných druhů a jejich populací.

6. Zoologický průzkum obratlovců

Provedený zoologický průzkum v zájmovém území a jeho nejbližšího okolí, byl zaměřen na zjištění výskytu obratlovců, především však zvláště chráněných obratlovců dle prováděcí vyhlášky č. 395/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

Při sledování byly zjištěny následující druhy obratlovců:

Obojživelníci:

Ropucha obecná – *Bufo bufo* – **ohrožený druh**
Ropucha zelená – *Bufo viridis* – **silně ohrožený druh**

Plazi:

Ještěrka obecná – *Lacerta agilis* – **silně ohrožený druh**

Ptáci:

Bažant obecný – *Phasianus colchicus*
Brhlík lesní – *Sitta europea*
Budníček menší – *Phylloscopus collybita*
Červenka obecná – *Erithacus rubecula*
Dlask tlustozobý – *Coccothraustes coccothraustes*
Drozd brávník – *Turdus viscivorus*
Drozd zpěvný – *Turdus philomelos*
Holub domácí – *Columba livia* f. *domestica*)
Holub hřivnáč – *Columba palumbus*
Hrdlička divoká – *Streptopelia turtur*
Hrdlička zahradní – *Streptopelia decaocto*
Jiřička obecná – *Delichon urbica*
Kavka obecná – *Corvus monedula* – **silně ohrožený druh**
Konipas bílý – *Motacilla alba*
Konopka obecná – *Carduelis cannabina*
Kos černý – *Turdus merula*
Krahujec obecný – *Accipiter nisus* – **silně ohrožený druh**
Krutihlav obecný – *Jynx torquilla* – **silně ohrožený druh**
Kukačka obecná – *Cuculus canorus*
Pěnice hnědokřídlá – *Sylvia communis*
Pěnice hnědokřídlá – *Sylvia communis*
Lejsek šedý – *Muscicapa striata* – **ohrožený druh**
Pěnice černohlavá – *Sylvia atricapilla*
Pěnice hnědokřídlá – *Sylvia communis*
Pěnice pokřovní – *Sylvia curruca*
Pěnkava obecná – *Fringilla coelebs*
Pěvuška modrá – *Prunella modularis*

Poštolka obecná – *Falco tinnunculus*
Puštík obecný – *Strix aluco*
Rehek domácí – *Phoenicurus ochruros*
Rehek zahradní – *Phoenicurus phoenicurus*
Rorýs obecný – *Apus apus* – **ohrožený druh**
Sedmihlásek hajní – *Hippolais icterina*
Sojka obecná – *Garrulus glandarius*
Stehlík obecný – *Carduelis carduelis*
Strakapoud jižní – *Dendrocopos syriacus* – **silně ohrožený druh**
Strakapoud velký – *Dendrocopos major*
Strnad obecný – *Emberiza citrinella*
Střízlík obecný – *Troglodytes troglodytes*
Sýkora babka – *Parus palustris*
Sýkora koňadra – *Parus major*
Sýkora modřinka – *Parus coeruleus*
Střízlík obecný – *Troglodytes troglodytes*
Špaček obecný – *Sturnus vulgaris*
Vlaštovka obecná – *Hirundo rustica* – **ohrožený druh**
Vrabec domácí – *Passer domesticus*
Vrabec polní – *Passer montanus*
Vrána šedá – *Corvus cornix*
Zvonek zelený – *Carduelis chloris*
Zvonohlík obecný - *Serinus serinus*
Žluna zelená – *Picus viridis*
Žluva hajní – *Oriolus oriolus* – **silně ohrožený druh**

Savci:

Bělozubka šedá – *Crocidura suaveolens*
Hraboš polní – *Microtus arvalis*
Ježek východní – *Erinaceus roumanicus*
Kočka domácí – *Felis sylvestris* f. *domestica*
Krtek obecný – *Talpa europaea*
Kuna skalní – *Martes foina*
Myšice lesní – *Apodemus flavicollis*
Norník rudý – *Clethrionomys* (*Myodes*) *glareolus*
Rejsek obecný – *Sorex araneus*
Veverka obecná – *Sciurus vulgaris* – **ohrožený druh**

V zájmovém území a v jeho nejbližším okolí bylo v roce 2013 zjištěno celkem 65 druhů obratlovců, z toho 2 druhy obojživelníků, 1 druh plaza, 52 druhů ptáků a 10 druhů savců.

7. Zjištěné zvláště chráněné druhy živočichů

Ze zvláště chráněných druhů obratlovců, dle přílohy III. prováděcí vyhlášky č. 395/1992 Sb., v platném znění, byly v zájmovém území zjištěn následující druhy živočichů, řazené touto legislativní normou do kategorií silně ohrožených a ohrožených druhů.

Silně ohrožené druhy

Ropucha zelená – *Bufo viridis* – **silně ohrožený druh**
Ještěrka obecná – *Lacerta agilis* – **silně ohrožený druh**
Kavka obecná – *Corvus monedula* – **silně ohrožený druh**
Krahujec obecný – *Accipiter nisus* – **silně ohrožený druh**
Krutihlav obecný – *Jynx torquilla* – **silně ohrožený druh**
Strakapoud jižní – *Dendrocopos syriacus* – **silně ohrožený druh**
Žluva hajní – *Oriolus oriolus* – **silně ohrožený druh**

Ohrožené druhy

Bombus hypnorum (Linnaeus, 1758) – čmelák rokytový
Bombus lapidarius (Linnaeus, 1758) – čmelák skalní
Bombus pascuorum (Scopoli, 1793) – čmelák polní
Bombus pratorum (Linnaeus,1761) – čmelák luční
Bombus terrestris (Linnaeus, 1758) – čmelák zemní
Carabus scheidleri Panzer, 1799 – střevlík Scheidlerův
Formica cunicularia Latreille, 1798 – mravenec stepní
Formica fusca Linnaeus, 1758 – mravenec otročící
Formica rufibarbis Fabricius, 1793 – mravenec trávníkový
Iphiclides podalirius Linnaeus, 1758 - otakárek ovocný
Lejsek šedý – *Muscicapa striata*
Lucanus cervus Linnaeus, 1758 – roháč obecný
Papilio machaon Linné, 1758 - otakárek fenyklový
Ropucha obecná – *Bufo bufo*
Rorýs obecný – *Apus apus*
Veverka obecná – *Sciurus vulgaris*
Vlaštovka obecná – *Hirundo rustica*

8. Závěr

V zájmovém území bylo zjištěno 24 druhů zvláště chráněných živočichů, z toho 7 silně ohrožených druhů a 17 v kategorii ohrožených druhů. Tento počet však není možné považovat za konečný a to především u skupiny bezobratlých druhů, protože entomologický průzkum byl zaměřen především na ochranářsky indikační skupiny střevlíkovitých brouků (čeleď Carabidae) a blanokřídlých z čeledi mravencovití (Formicidae) a rodu čmelák (Bombus).

Všechny zde zjištěné zvláště chráněné druhy jsou na lokalitu vázány reprodukčně, s výjimkou kavky obecné (*Corvus monedula*), rorýsa obecného (*Apus apus*) a vlaštovky obecné (*Hirundo rustica*). Tyto druhy využívají lokalitu pouze potravně a jejich hnízdění je vzhledem k jejich biologii v zájmovém území buď nepravděpodobné, nebo je spíše vyloučeno.

U obou druhů obojživelníků nebylo rozmnožování přímo v zájmovém území prokázáno, nicméně není možné je v území, v některé z drobných vodních nádržích především antropogenního charakteru, vyloučit.

Závěrem je tedy možné konstatovat, že hodnocená plocha zahrádkářské kolonie Kraví Hora II. svým charakterem drobných členitých mikrohabitatů vhodným způsobem doplňuje plochu parku na západním svahu Kraví Hory. Pro řadu (nejen zvláště chráněných) druhů živočichů je území všech tří zahrádkářských kolonií ve spojení s přilehlým parkem v kontextu centra Brna naprosto zásadním jádrovým územím, buď z potravního, nebo reprodukčního hlediska, případně z obou těchto aspektů.

Za kolektiv autorů

Ing. Václav Prášek, Ph.D.

Biodiverzita ve městě - srovnání druhové rozmanitosti flory zahrádkářských kolonií a ploch veřejné zeleně případová studie Kraví hora, Brno

Autor: Alena Klimešová Vedoucí práce: Ing. Zbyněk Ulčák, Ph.D.

FSS Katedra environmentálních studií

Diskuze:

U zahrádkových kolonií byla zjištěna větší druhová rozmanitost než u plochy veřejného parku. Toto hlavní zjištění, tedy vysoká druhová rozmanitost flory zahrádek, je v souladu s výše zmíněnými výzkumy - Thomson a kol 2003, Smith a kol. 2006, Lindemann-Matthies a Marty 2012, Clarke a Jenerette 2015. Rozdíl mezi počtem druhů na zahrádkách a v parku můžeme vnímat již s pouhým vizuálním posouzením. V parku je vzhledem k převládající ploše trávníku nebo keřových porostů druhová rozmanitost vztažená k ploše velmi omezena. Nízké zastoupení bylin (vyjma trav) způsobuje, ţe změny v průběhu roku zde jsou méně nápadné.

Mezi faktory ovlivňující druhovou pestrost městské veřejné zeleně patří jednak její poloha a přírodní a klimatické podmínky, ale zároveň také z velké části dostupné finanční prostředky na údržbu. Ty zpravidla pokryjí pouze základní zásahy jako sečení trávníku a řez dřevin. Na péči o případné ovocné dřeviny, trvalkové záhony, skalky či luční porost již prostředky nezbývají. Park je tak ochuzen o řadu stanovišť a s tím související výskyt dalších druhů rostlin a živočichů. Zahrádky nabízejí rozmanitější stanoviště právě díky péči, kterou jim, v případě Kraví hory, věnuje několik stovek zahradníků. Vysoký počet zahradníků přináší rozmanité přístupy a tím i rozmanitou květenu. V osadách se nacházejí zahrádky zcela okrasné nebo naopak přímo zaměřené na produkci zeleniny a ovoce a samozřejmě jejich kombinace. Někteří majitelé se i přímo zaměřují na pěstování domácích "planých" druhů.

Přestože jsou zahrádkářské kolonie přístupné veřejnosti pouze ve vymezené dny, jejich přínos pro životní prostředí města z hlediska druhové rozmanitosti je nepochybně vyšší než přínos parkových ploch. Sami zahrádkáři jsou si toho vědomi a převážně mladší generace vnímá péči o zahrádky jako ekologicky přínosnou aktivitu. Některé zahrádky usilují o začlenění do programu Evropské územní spolupráce v projektu přírodních zahrad. Důsledkem takového ekologicky zaměřeného zahrádkaření je další rozšíření biodiverzity.

Množství času, který mohou zahrádkáři péči o zeleň věnovat, je nicméně faktorem, který se uplatňuje při srovnávání s parkem a který má v konečném důsledku také vliv na druhovou pestrost. Péči o park se správce zeleně věnuje, v závislosti na dostupných prostředcích (viz. výše), jednou až dvakrát za měsíc. Návštěvnost zahrádek je několikanásobně častější (Veronica 2006). Péče je tak rozložena do celého roku a lze s nadsázkou říct, že se zde nový druh můžu objevovat každý týden.

Závěr:

Na vybraných zahrádkách v zahrádkářských osadách na Kraví hoře v Brně bylo zjištěno celkem 281 druhů cévnatých rostlin. Na celé ploše parku Kraví hora bylo zjištěno 116 druhů cévnatých rostlin. Větší druhová pestrost v zahrádkářských osadách je dána především různorodostí stanovišť, která se

na zahrádkách nacházejí, a dále způsobem péče o rostliny i finanční a časovou dotací, kterou lze údržbě zahrádek věnovat. Díky těmto odlišným podmínkám se na zahrádkách vyskytuje zvýšený počet druhů významných pro biodiverzitu. Nachází se zde více druhů ohrožených a jsou zde udržovány staré odrůdy ovocných dřevin. Co se týče druhů původních a nepůvodních v České republice převažují na zahrádkách druhy nepůvodní a v parku naopak druhy původní. Vzhledem k celkovému vyššímu počtu druhů na zahrádkách je však absolutní hodnota druhů původních i zde vyšší. Po srovnání obou typů lokalit lze tedy konstatovat, že zahrádkářské osady představují pro ochranu a podporu biodiverzity v zastavěném území města větší potenciál a jejich význam může v této souvislosti převyšovat plochu veřejného parku.

Zahrádkářská osada na Kraví hoře

Fenomén městského zemědělství je novým trendem, který se rozvíjí ve většině západoevropských měst. K městskému zemědělství jsou řazeny i zahrádkářské kolonie, které jsou dlouhodobou součástí města Brna. Zahrádkářské kolonie stále plní svou základní funkci, kterou je zdroj zeleniny a ovoce. Je to důležité z pohledu místní potravinové bezpečnosti. Mezi další funkce kolonií patří podpora sociálních a komunitních kontaktů mezi občany města Brna. Jedná se také o místo pro trávení volného času a pro rekreaci místních obyvatel.

Charakter zahrádkářské osady na Kraví hoře vytváří unikátní a různorodé prostředí pro městskou flóru a faunu. Díky pozitivní fragmentaci stanovištních podmínek je narušena uniformita městského prostředí. Rozdílná stanoviště v zahrádkářské osady se promítají do druhové pestrosti rostlin i živočichů. Jedná se tedy o jedinečný ostrůvek biodiverzity, který je v městském prostředí velmi vzácný. Individuální intenzita využívání zahrádek je reálnou ukázkou způsobů pěstování zelenin, ovocných dřevin a okrasných rostlin. Vysoká je zde i diverzita pěstovaných plodin, což je velmi pozoruhodné i z pohledu zemědělského.

Význam zahrádkářské osady na Kraví hoře spočívá také v přiblížení produkce potravin všem generacím v Brně, které nemusí mít přímý kontakt s venkovskými oblastmi. Náročnost a specifičnost zahradnické činnosti a produkce potravin vede k ocenění skutečné hodnoty potravin, ale i k pochopení problematiky nakládání a využívání odpadů, případně k pochopení jak civilizace zatěžuje ekosystém. Současná podoba a přítomnost zahrádkářské osady na Kraví hoře podporuje biodiverzitu, rozvíjí společenské a kulturní činnosti a přispívá k udržitelnosti brněnské městské komunity.

Ing. Jan Winkler, Ph.D.

Mendelova univerzita v Brně,

Agronomická fakulta,

Ústav biologie rostlin

Přispění zahrádkářských kolonií k mezigeneračnímu setkávání

Současný společenský vývoj je mimo jiné charakterizovaný demografickým vývojem směrem ke stárnutí populace a transformací tradiční rodiny. Tato situace vede nejen odborníky, ale i širokou veřejnost k úvahám o možnostech podpory společného soužití generací, navázání a posílení mezigeneračního dialogu a solidarity, vč. podpory mezigeneračního učení.

Zahrádkářské kolonie svou charakteristikou k výše zmíněnému vytváří přirozený prostor, jakožto jeden z prvků městské diverzity nejen prostorové, ale rovněž obsahové. V zahrádkářských koloniích se mohou setkávat tři i více generací nejen v rámci jedné rodiny, ale i v rámci širších „sousedských" vazeb. Jedná se o neorganizovanou a bezprostřední alternativu k dnes hojně využívaným mezigeneračním programům. Mladší generaci dává pobyt v zahrádkách příležitost k poznávání stáří, jakožto plnohodnotného období lidského života a k podpoře pozitivního vnímání starších osob, které mohou být velmi cenným zdrojem znalostí a dovedností. Naopak pro starší členy kolonie může tento mezigenerační kontakt znamenat pozitivní impuls v porozumění mladším generacím a rovněž zvýšení vlastní sebehodnoty.

Přirozené mezigenerační setkávání a učení v rámci zahrádkářských kolonií může vést k propojování a zintenzivňování vzájemných vztahů, k prohlubování vzájemné pomoci a tolerance a tím také k potřebnému otevřenému, nestereotypnímu vnímání zástupců jednotlivých generací.

V Brně dne 14. 6. 2020

Mgr. Kateřina Pevná

Spoluatorka řady odborných článků a publikací z oblasti mezigeneračního učení. Koordinátorka a metodička Mezigenerační univerzity při Mendelově univerzitě v Brně.

Stanovisko k významu zahrádkářské osady na Kraví hoře v Brně

V zemích vyspělého světa zažívá komunitní zahradničení v centrech měst renesanci a je podporováno samosprávami, projekty Evropské unie i širokou veřejností. Na městských pozemcích vznikají zcela nové plochy určené pro pěstování ovoce a zeleniny, budování kladného vztahu k přírodě, utužování mezilidských vztahů v komunitě a mezigenerační předávání poznatků a dovedností. Brno v tomto smyslu těží z dob minulých, protože na jeho území funguje už řadu desetiletí několik zahrádkářských kolonií.

Oblast zahrádek na Kraví hoře, s tradicí sahající do třicátých let minulého století, má vysokou ekologickou, krajinářskou i rekreační hodnotu. Zadržuje v krajině vodu během intenzivních bouří, ochlazuje okolí v parních letních měsících a pročišťuje vzduch od škodlivin, z čehož benefitují všichni lidé v okolí Kraví hory, nejen ti, kteří zahrádky obhospodařují. Roste zde přes tisíc převážně starších ovocných stromů a útočiště zde nalézá mnoho druhů ptáků, opylovačů, brouků či netopýrů, které v klasických parcích nedokážou tak dobře prosperovat. V kontextu klimatické krize jsou zmíněné ekosystémové služby nedocenitelné.

Mimo jiné tento prostor poskytuje smysluplnou životní náplň a možnost zdravého pohybu pro takřka 1500 zahrádkářů, kterými jsou převážně senioři a rodiny s malými dětmi. Studie dokazují přímou souvislost mezi zahrádkařením a sníženou mírou obezity, zvýšenou psychickou pohodou, posílením společenských vazeb a interakcí. Jedinečná je také šance vypěstovat si ekologickým způsobem vlastní zeleninu a ovoce přímo uprostřed moravské metropole.

Zahrádkářská osada na Kraví hoře v současné podobě podporuje biodiverzitu, lokálně tlumí projevy klimatických změn a rozvíjí společenské vztahy v brněnské městské komunitě.

Jméno a pracoviště: Mgr. Magdaléna Chytrá
vedoucí Botanické zahrady Přírodovědecké fakulty Masarykovy univerzity v Brně

Datum a podpis: 5. 8. 2024

MMB/0720765/2024
Zástupce veřejnosti

MMB/0720765/2024

Námitka

Výrok:

Námitce se nevyhovuje.

Odůvodnění:

Podatel nesouhlasí s vymezením plochy zeleně všeobecné v lokalitě Kraví hora a požaduje ponechat stávající funkci pro zahrádkářskou osadu.

Tento způsob využití území je však z hlediska územně plánovací dokumentace dočasný. Plocha rekreační zeleně je zde navržena i aktuálně platným územním plánem, jedná se tedy o dlouhodobě známou skutečnost.

Hlavní využití navržené plochy zeleně všeobecné v návrhu ÚP 2024, jak uvádí závazná textová část, je pro poskytování ekosystémových služeb ve veřejně přístupných plochách zeleně. Vzhledem ke své poloze v zastavěném centu města je v lokalitě převažujícím veřejným zájmem záměr na vybudování veřejně přístupné zeleně pro širokou skupinu obyvatel před využitím takto cenného území pro individuální rekreaci formou zahrádkaření. Proto nelze námitce vyhovět. Další důvody jsou uvedeny i v textové části odůvodnění (poslední odstavec, str. 18).

Návrh nového ÚP 2024 se tomuto tématu však podrobně věnoval a zavádí regulaci pro spolkovou zahrádkářskou činnost, viz kapitola 6.3.2.16 závazné textové části a ve výkrese 1.0 Výkres základního členění území vymezil plochy zeleně všeobecné (ZU), ve kterých má být možnost zahrádkářské činnosti prověřena zpracováním územních studií. Kraví horu má řešit ÚS-37/6.

Návrh nového ÚP měl také za úkol prověřit možnost vzniku nových zahrádkářských lokalit, zejména na plochách ZPF, které nelze jinak efektivně obhospodařovat. Většina zahrádek byla zachována pro současné využití, nové plochy rekreace jiné (RX) jsou umístěny obvykle na pozemcích navazujících na stávající zahrádkářské lokality a zároveň z různých hledisek (přístupnosti, prostupnosti krajiny, vlivu na krajinný ráz atd.) vhodných pro zahrádkaření a tvoří určitou kompenzaci za stávající zahrádkářské lokality navrhované jako území změn pro jiné funkce.

MAGISTRÁT MĚSTA BRNA
Odbor územního plánování a stavebního řádu
Došlo: 07 -08- 2024 10
Č.j. MMB: .....
Příl.: .....

622
N

Magistrát města Brna
Odbor územního plánování a rozvoje
Kounicova 67
601 67 Brno

V Brně dne 5. 8. 2024

Věcně shodná připomínka k návrhu Územního plánu města Brna

a zmocnění zástupce veřejnosti

NÁZEV PROJEDNÁVANÉ ÚPD	**NÁVRH Územního plánu města Brna pro veřejné projednání (2024)**
Identifikační údaje podatele – zástupce veřejnosti	
Fyzická osoba	
Jméno, příjmení	[redacted]
Datum narození	[redacted]
Trvalé bydliště/ Sídlo	[redacted]
E-mail	[redacted]
Jsem – nejsem – občan města Brna	– nejsem – vlastníkem pozemku/ů nebo stavby v ploše dotčené navrhovanou změnou Katastrální území ....., parc č. .....
Upřesnění obsahu námitky / připomínky (území, ke kterému se vztahuje námitka / připomínka)	
Městská část	Brno - střed
Katastrální území	Veveří
Parcelní čísla pozemků (adresa, doplňující popis lokality)	810/1, 812, 813, 809, 805, 807, 808, 804, 799, 800, 802/1, 790, 786 783, 785, 781, 789, 782, 780, 778, 777, 743, 748, 744, 745. 746, 747, 659, 656, 657/1, 654, 658, 655, 662/1, 665, 664/1, 663/5, 666/1, 667/1, 668/1
Rozvojová lokalita (např. Be-1 apod.)	—

Statutární město Brno
Doručeno: 07.08.2024
MMB/0720767/2024
listy:1 přílohy:
druh: li/sv:
mmb1es8f18e021

A. Věcně shodná připomínka

My, níže uvedení a podepsaní občané statutárního města Brna, uplatňujeme v souladu s § 23 odst. 2 a 3 a § 52 zákona č. 183/2006 Sb., zákon o územním plánování a stavebním řádu (dále jen „stavební zákon“) tyto věcně shodné připomínky k návrhu Územního plánu města Brna, které je jeho pořizovatelem:

Nesouhlasíme s navrhovaným zařazením plochy stávající zahrádkářské osady na Kraví hoře *(městská část Brno - Střed, katastrální území Veveří, parcelní čísla pozemků:*

810/1, 812, 813, 809, 805, 807, 808, 804, 799, 800, 802/1, 790, 786 783, 785, 781, 789, 782, 780, 778, 777, 743, 748, 744, 745. 746, 747, 659, 656, 657/1, 654, 658, 655, 662/1, 665, 664/1, 663/5, 666/1, 667/1, 668/1, tedy plochy kolonií ZO ČZS Brno Kraví Hora 1, ZO ČZS Kraví Hora 2 a ZO ČZS Malina), **mezi plochy změn s plánovanou změnou na kategorii zeleně všeobecné.** Požadujeme, **přesunutí do plochy rekreace jiné** slouží pro rekreaci a pro relaxaci převážně formou zahrádkaření, která může zaručit další existenci tohoto významného prvku ekologické stability.

Odůvodnění:

Zahrádkářské kolonie na Kraví hoře plní řadu důležitých a nezastupitelných funkcí.
Jsme přesvědčení, že likvidace zahrádkářské kolonie a její přestavba na park bude mít negativní a nevratné ekologické, ekonomické a sociální dopady.

1. **Sociální funkce**

Zahrádky v oblasti Kraví hora jsou využívány především seniory nebo rodinami s malými dětmi a vzniká tak unikátní mezigenerační pospolitost, kde jsou nabyté vědomosti seniorů cenným zdrojem poznání pro mladší generace. Vzhledem k prokázanému stárnutí populace vznikají úvahy odborníků i veřejnosti o možnostech podpory společného soužití generací, navázání a posílení mezigeneračního dialogu a solidarity a podpory mezigeneračního učení. Zahrádkářské kolonie svou charakteristikou k výše zmíněnému vytváří přirozený prostor. Provozem této zahrádkářské kolonie se přirozeně vytváří autentický komunitní život v Brně.

Senioři, v souvislosti se zahrádkami na Kraví hoře se jedná o několik stovek seniorů (téměř polovina uživatelů zahrádek jsou občané ve věku nad 65 let), zde tráví převážnou část dne v aktivní činnosti, která je prokazatelně velmi účinnou strategií pro prevenci jevů jako je depresivita, omezená mobilita a nemocnost všeobecně. Pobyt a pohyb při práci na zahrádce snižuje výskyt a tíži civilizačních chorob a výrazně zlepšuje kvalitu života. Většina uživatelů zahrádek zahradničí již desítky let a zrušení zahrádek by zcela jistě vedlo ke zhoršení kvality života několika stovek seniorů. Zahradničení také umožňuje seniorům vypěstovat si vlastní potraviny a tím i zlepšit jejich finanční soběstačnost.

Další významnou skupinou využívajících zahrádky na Kraví hoře jsou rodiny s dětmi, dle našich výpočtů navštěvuje pravidelně zahrádky na Kraví hoře cca 600 dětí, které se zde vzdělávají nenásilnou formou pod dohledem rodiny či širšího sociálního okruhu a seznamují se tak se základními zemědělskými postupy i celkovým konceptem péče o půdu. Děti tak získávají pozitivní vztah k vypěstovaným potravinám, přírodě a ekologii, což jsou znalosti a dovednosti, které jinak děti v dnešní době, zvláště ve městě, získávají obtížně a pobyt v parku tuto edukativní hodnotu nenahradí.

Mladší generaci také dává pobyt v zahrádkách příležitost k poznávání stáří, jakožto plnohodnotného období lidského života a k podpoře pozitivního vnímání starších osob, které mohou být velmi cenným zdrojem znalostí a dovedností. Naopak pro starší členy kolonie může tento mezigenerační kontakt znamenat pozitivní impuls v porozumění mladším generacím a rovněž zvýšení vlastní sebehodnoty.

Je třeba zmínit mezigenerační a interkulturní výměnu zahrádkářů. Na společných akcích zahrádkářů (brigády, setkání k vítání a loučení se s létem, přednášky a další kulturní a společenské akce) se setkávají lidé různých věkových kategorií i kulturních zázemí. Starší zahrádkáři předávají své zkušenosti mladším generacím, zatímco mladší přinášejí nové nápady a poskytují jinak samotným seniorům tolik potřebný sociální kontakt, který je důležitý i jako prevence psychických nemocí, například rozvoji deprese. Zahraniční, zejména ukrajinští

zahrádkáři obohacují komunitu o své tradiční postupy a kulturní zvyky. Tato výměna podporuje vzájemné učení, posiluje komunitní duch a vede k efektivnějším a udržitelnějším metodám zahrádkaření.

Zahrádky na Kraví Hoře mají významnou sociální hodnotu. Poskytují obyvatelům města prostor pro relaxaci, rekreaci a zahrádkářské aktivity, které přispívají k jejich fyzickému a duševnímu zdraví. Zachování zahrádek podporuje komunitní soudržnost a posiluje sociální vazby mezi obyvateli.

Je potřeba uvést fakt, že množství občanů, kteří hospodaří na zahrádkách na Kraví hoře, je nezpochybnitelně srovnatelné s návštěvností městských parků. Jednotlivé zahrádky jsou z převážné většiny využívány 2 a více osobami, v některých případech hospodaří na jedné zahrádce i dvě rodiny. Při počtu cca 550 zahrádek je to tedy přibližně 1000-1500 osob, které v této kolonii celoročně hospodaří a tráví podstatnou část svého volného času.

Občané hospodařící na zahrádkách na Kraví hoře bydlí v okolí, což je také velmi důležitý aspekt, a na zahrádky se dopravují – včetně seniorů – většinou pěšky z nedalekého místa bydliště. Navrhovaná výměna za pozemky na kraji města je tedy pro většinu z nich nereálná varianta.

Každý uživatel zahrádky je členem Českého zahrádkářského svazu. Chod zahrádkářské kolonie je veden dle pravidel Stanov ČZS a Osadního řádu dané kolonie. Je potřeba připomenout, že zahradní dílce jsou užívány jen k zahrádkářským účelům, je povoleno pěstování ovocných stromů a keřů bobulovin, velikost trávníků je omezena, převážnou část zahradních dílců tvoří záhony k pěstování zeleniny. Maximální zastavěná plocha může být 16 m2 a zahradní chatky slouží jen k uskladnění zahradního nářadí.

Likvidace zahrádek zničí fungující komunitu více jak 1500 obyvatel města, a především u seniorů se negativně podepíše na jejich zdraví a celkové kvalitě života. Přirozené mezigenerační setkávání a učení v rámci zahrádkářských kolonií vede k propojování a zintenzivňování vzájemných vztahů, k prohlubování vzájemné pomoci a tolerance a tím také k potřebnému otevřenému, nestereotypnímu vnímání zástupců jednotlivých generací. Současný společenský vývoj je mimo jiné charakterizovaný demografickým vývojem směrem ke stárnutí populace a transformací tradiční rodiny. Tato situace vede nejen odborníky, ale i širokou veřejnost k úvahám o možnostech podpory společného soužití generací, navázání a posílení mezigeneračního dialogu a solidarity, včetně podpory mezigeneračního učení. Zahrádkářské kolonie svou charakteristikou k výše zmíněnému vytváří přirozený prostor, jakožto jeden z prvků městské diverzity nejen prostorové, ale rovněž obsahové. V zahrádkářských koloniích se mohou setkávat tři i více generací nejen v rámci jedné rodiny, ale i v rámci širších „sousedských" vazeb. Jedná se o neorganizovanou a bezprostřední alternativu k dnes hojně využívaným mezigeneračním programům.

Plán přesunout zahrádkářské aktivity za Tuřanské letiště je v přímém rozporu s konceptem "kompaktního města", který pan Bořecký obhajoval na veřejném projednávání územního plánu dne 31. července 2024. "Město krátkých vzdáleností", nebo také "kompaktní město", je dopravně-urbanistický koncept založený na tom, že obyvatelé mají všechny denní potřeby v blízkém okolí svého bydliště. Zároveň by nemělo docházet k přílišnému koncentrování jednoho typu využití. Kraví hora již poměrně velký park má.

2. Zdravotní hledisko

Pravidelné zahradničení je formou mírné až středně náročné fyzické aktivity, která může pomoci předcházet různým zdravotním problémům jako je obezita, kardiovaskulární

onemocnění a diabetes typu 2. Pohyb na čerstvém vzduchu, kopání, sázení, zalévání a další zahradnické činnosti jsou efektivním způsobem, jak udržet tělo v dobré kondici a podporovat fyzické zdraví obyvatel všech věkových kategorií.

Fyzická aktivita spojená se zahradničením může snižovat krevní tlak a zlepšovat funkci srdce, což přispívá k celkově lepšímu zdravotnímu stavu. Dlouhodobé působení těchto pozitivních efektů může vést k redukci výskytu chronických onemocnění mezi místní populací.

Zahrádky poskytují přístup k čerstvě vypěstované zelenině a ovoci, což je zásadní pro zdravou stravu. Možnost pěstovat vlastní potraviny nejen zvyšuje kontrolu nad tím, co jíme, ale také zvyšuje příjem čerstvých, nezpracovaných a chemicky neošetřených produktů, což je důležité pro správnou výživu.

Čas strávený v přírodě a práce na zahradě může významně snížit úrovně stresu a úzkosti u jedinců. Zahradničení poskytuje mentální únik od každodenního stresu a nabízí terapeutický prostor pro relaxaci a obnovu mentální energie.

Zahradničení je často využíváno jako forma terapie pro lidi trpící depresí nebo jinými formami duševního onemocnění, jelikož poskytuje smysluplnou a odměňující činnost. Zodpovědnost za růst a péči o rostliny může pomoci zlepšit sebeúctu a poskytnout smysl životu.

Interakce s přírodou a pocit úspěchu z vypěstování vlastního jídla mohou zlepšit náladu a celkovou spokojenost s životem. Zahradničení poskytuje smysl pro úspěch a hrdost, které jsou důležité pro psychickou pohodu.

Zahrádkářské kolonie přinášejí obyvatelům města nejen zelený prostor pro rekreaci a odpočinek, ale jsou také důležitým zdrojem fyzického a duševního zdraví. Jejich zachování představuje klíčový prvek pro zdravý životní styl ve městě a posiluje komunitní pohodu na mnoha úrovních. Toto jsou zásadní aspekty, které je třeba zohlednit při rozhodování o budoucím rozvoji městských oblastí.

3. Potravinová soběstačnost

Zahrádkážeké osad: *...“mají nezanedbatelný podílí na produkci místních potravin a zvyšování odolnosti města a jeho obyvatel vůči budoucím krizím“...*, viz: Městská potravinová samospráva bez lokálních potravin: Chybějící vazby mezi českými městy a potravinovými alternativami

Samozásobitelství potravinami se v západních státech stává pro obyvatele měst módou a ekologickou alternativou a do budoucna bude tento trend nepochybně vzrůstat. Je prokázáno, že v posledních desetiletích obyvatelé západoevropských měst kouzlo zahradničení znovu objevují. Jejich zájem přitom vychází z částečně nových motivací – environmentálního uvědomění, zájmu o kvalitu a původ potravin, potřeby kontaktu s přírodním prostředím a snahy o vytváření soudržných komunit, které v anonymním městském prostředí mnohým chybí. Mění se také struktura uživatelů zahrádek, přibývá mladých a alternativně smýšlejících lidí. (viz Zahrádkářské kolonie jako příspěvek k alternativní produkci potravin? FSS, MUNI, Bc. Lucie Sovová). V pořadníku na zahrádku na Kraví hoře je nyní vedeno několik desítek žadatelů, zvláště rodin s malými dětmi.

Jak bylo zmíněno již výše, skladba uživatelů zahrádek je různorodá, pro mladé rodiny i seniory mají zahrádky velký, nezanedbatelný přínos v období sklizní tedy prakticky od jara až do podzimu. Zvláště skupina seniorů, jak doloženo, má limitovaný přístup k finančním prostředkům; jsou však schopni být díky hospodaření na malé zahrádce do jisté míry potravinově soběstační, co se čerstvé, chemicky neošetřené zeleniny a ovoce týče.

Stačí si uvědomit, že 550 zahrádek (obdělávajících v průměru 200 m2) na Kraví hoře takto pěstuje a stará se o zhruba o dva tisíce ovocných stromů (třešně, meruňky, višně, jabloně a hrušně jsou nejpopulárnějšími zapěstované stromy). Téměř na každé zahrádce se pěstují také ovocné keře v podobě rybízů, malin, ostružin, angreštů, velmi populární jsou i jahody a další sezónní čerstvé ovoce. Využití lokálního a čerstvého ovoce má v dnešní době s důrazem na ekologii narůstající tendenci a nabývá na popularitě. Na každé zahrádce lidé pěstují nespočet druhů zeleniny, jako jsou rajčata, okurky, cukety, papriky, kedlubny, cibule, špenát, zelí, kapusty, saláty, mrkev, brambory atd. a velké množství druhů čerstvých bylinek.

Průměrně na jednu zahradu připadá produkce cca 120 kg ovoce a zeleniny, to znamená na počet 550 zahrad je v lokalitě Kraví hora vyprodukováno 66 tun ovoce a zeleniny, což tvoří téměř 50% roční spotřeby ovoce a zeleniny. (viz Zahrádkářské kolonie jako příspěvek k alternativní produkci potravin? FSS, MUNI, Bc. Lucie Sovová) Důležitým fenoménem je i sdílení vypěstovaných produktů se členy rodiny a dalšími občany v okolí, které je založeno na principu solidarity a které také plní funkci socializační a výpomocnou.

Bez zajímavosti není ani fakt, že zmíněné ovocné i zeleninové produkty ve valné většině dosahují bio kvality bez použití chemických hnojiv, ale jen přírodních způsobů zlepšování kvality půdy. Toto lze dokázat například i výzkumem, který probíhal i v naší kolonii. Doc. Šlachta u nás v osadě a ... *" zjistili nízké koncentrace pesticidů v potravě včel (pylové snůšky zednic v hnízdech) v zahrádkách v Praze a Brně oproti zemědělské krajině (okraje polí, intenzivní ovocné sady)"...* (viz. Moderate use of pesticides in allotment gardens as indicated by their residues in larval food provisions of Osmia solitary bees*)* Řada občanů užívajících zahrádky by na zeleninu a ovoce v biokvalitě vzhledem k její finanční náročnosti zajisté nedosáhla. Je tedy jasné, že potravinová soběstačnost a zahradničení jsou ve zcela úzkém a jedinečném vztahu.

Odstranění této co do kvantity i co do sortimentu významné ovocné i zeleninové produkce významně poškodí nejen zmiňované sociální skupiny obyvatelstva, ale také zbytečně zatíží a poškodí místní potravinový trh. Tato mezera bude muset být nesmyslně zaplněna a vykryta importem drahého ovoce i zeleniny z celého světa, nemluvě o jejich ekologickém dopadu na životní prostředí. Zrušení zahrádkářských kolonií na Kraví hoře je z tohoto pohledu proti trendu prosazování zdravých lokálních potravin a podporování jejich produkce.

Fenomén městského zemědělství je novým trendem, který se rozvíjí ve většině západoevropských měst. K městskému zemědělství jsou řazeny i zahrádkářské kolonie, které jsou dlouhodobou součástí města Brna. Zahrádkářské kolonie stále plní svou základní funkci, kterou je zdroj zeleniny a ovoce. Je to důležité z pohledu místní potravinové bezpečnosti. Mezi další funkce kolonií patří podpora sociálních a komunitních kontaktů mezi občany města Brna. Jedná se také o místo pro trávení volného času a pro rekreaci místních obyvatel.

Charakter zahrádkářské osady na Kraví hoře vytváří unikátní a různorodé prostředí pro městskou flóru a faunu. Díky pozitivní fragmentaci stanovištních podmínek je narušena uniformita městského prostředí. Rozdílná stanoviště v zahrádkářské osady se promítají do druhové pestrosti rostlin i živočichů. Jedná se tedy o jedinečný ostrůvek biodiverzity, který je v městském prostředí velmi vzácný. Individuální intenzita využívání zahrádek je reálnou ukázkou způsobů pěstování zelenin, ovocných dřevin a okrasných rostlin. Vysoká je zde i diverzita pěstovaných plodin, což je velmi pozoruhodné i z pohledu zemědělského.

Význam zahrádkářské osady na Kraví hoře spočívá také v přiblížení produkce potravin všem generacím v Brně, které nemusí mít přímý kontakt s venkovskými oblastmi. Náročnost a specifičnost zahradnické činnosti a produkce potravin vede k ocenění skutečné hodnoty potravin, ale i k pochopení problematiky nakládání a využívání odpadů, případně k pochopení,

jak civilizace zatěžuje ekosystém. Současná podoba a přítomnost zahrádkářské osady na Kraví hoře podporuje biodiverzitu, rozvíjí společenské a kulturní činnosti a přispívá k udržitelnosti brněnské městské komunity.

V této souvislosti je třeba zmínit, že v českých městech chybí stabilní podmínky pro podporu lokální produkce potravin. Výzkumy ukazují, že městské potravinové politiky v Brně jsou převážně zaměřeny na environmentální cíle, ačkoli socioekonomické aspekty nejsou dostatečně reflektovány. Existuje potenciál pro zvýšení udržitelnosti a odolnosti místních potravinových systémů, avšak bez cílené podpory samospráv a efektivního zapojení místních aktérů, jako jsou farmáři a místní zahrádkaření, zůstávají tyto iniciativy omezené. (Viz: Městská potravinová samospráva bez lokálních potravin: Chybějící vazby mezi českými městy a potravinovými alternativami)

4. Ekonomické hledisko

Přestavba zahrádkářské kolonie na park by znamenala pro město obrovskou finanční zátěž. Náklady na vybudování parku by vystoupaly – při průměrné ceně výstavby parku 2 000Kč/m2 – na cca 270 mil Kč (při započítání ceny parku Moravské náměstí okolo 1 mld.). Každý rok by navíc město muselo vynakládat další cca 4,8 mil Kč na údržbu parku (vypočítáno z ceny údržby parku Kraví Hora).

Oproti tomu zahrádkářské kolonie nejen, že město nic nestojí, ale naopak přispívají městu finančně, a to nejen přímo – každoročním nájmem, ale i nepřímo, a to financemi jednotlivých zahrádkářů, kteří na péči o zeleň vynakládají vlastní nemalé prostředky a obrovské množství fyzické práce. Zahrádky na Kraví hoře jsou dlouhodobě ekonomicky udržitelný element, jehož přestavba na park by s sebou nesla nutnost obrovské investice a zavázala město k nemalým finančním nákladům na údržbu.

Nemalé náklady také vzniknou samotným zahrádkářům, pokud se město rozhodne přesunout zahrádkářské kolonie za tuřanské letiště, vzniknou náklady na vybudování nového zázemí. Vzhledem k tomu, že většina zahrádkářů bydlí v centru města, vzniknou dojížděním na zahrádky náklady i každodenní finanční i ekologické.

5. Ekologické hledisko

Plochy zahrádek se vyznačují vysokou biodiverzitou, jsou bydlištěm mnoha rostlinných i živočišných druhů (bezobratlých i obratlovců), což bylo potvrzeno mnoha odbornými pracemi. Bylo prokázáno, že se na ploše zahrádek oproti parku na Kraví hoře nachází mnohem bohatší druhová rozmanitost rostlin i živočichů. (Viz např. https://is.muni.cz/th/sncz2/DP_Biodiverzita_ve_meste_Alena_Klimesova.pdf)

Kraví Hora v Brně je významná městská zeleň, která poskytuje útočiště různým druhům živočichů. Nutno zmínit: ...*"24 druhů zvláště chráněných živočichů, z toho 7 silně ohrožených druhů a 17 v kategorii ohrožených druhů"*... (viz Zahrádkářská kolonie Kraví Hora II. Výsledky zoologického průzkumu) Některé z nich jsou běžné městské druhy, zatímco jiné jsou vzácnější a cennější z hlediska biodiverzity. Kraví Hora díky své rozmanité vegetaci a přírodním prvkům poskytuje cenné prostředí pro mnoho živočišných druhů. Je důležité tyto oblasti chránit a

pečovat o ně, aby se i nadále mohly stát útočištěm pro městskou faunu. Kraví Hora v Brně je rovněž domovem mnoha druhů brouků, kteří hrají klíčovou roli v ekosystému.

- Ptáci:
  - Kos černý (Turdus merula): Běžný druh v městských parcích.
  - Sýkora koňadra (Parus major): Častý návštěvník krmítek a stromů.
  - Strakapoud velký (Dendrocopos major): Můžete slyšet jeho typické bubnování do kmenů stromů.
  - Vrabec domácí (Passer domesticus): Typický obyvatel městských oblastí.
- Savci:
  - Ježek západní (Erinaceus europaeus): Často se skrývá ve spadaném listí a keřích.
  - Veverka obecná (Sciurus vulgaris): Vyskytuje se v parcích s dostatkem stromů.
  - Netopýři: Různé druhy netopýrů využívají staré stromy a budovy jako úkryty.
- Obojživelníci a plazi:
  - Ropucha obecná (Bufo bufo): Někdy ji lze spatřit v blízkosti vodních ploch nebo vlhkých oblastí.
  - Ještěrka obecná (Lacerta agilis): Může se vyskytovat na slunných místech s dostatkem vegetace.
- Bezobratlí:
  - Motýli: Různé druhy motýlů využívají květiny a keře jako zdroj potravy a útočiště.
  - Včely a čmeláci: Tyto opylovače můžete často spatřit na kvetoucích rostlinách.
  - Pavouci: Různé druhy pavouků si staví sítě mezi vegetací.
- Brouci:
  - Slunéčko sedmitečné (Coccinella septempunctata): Známý také jako beruška. Tento užitečný brouk se živí mšicemi a jinými drobnými škůdci.
  - Zlatohlávek zlatý (Cetonia aurata): Nápadný zelenozlatý brouk, který často navštěvuje květiny, aby se živil pylem a nektarem.
  - Nosorožík kapucínek (Oryctes nasicornis): Velký a robustní brouk, jehož larvy se vyvíjejí v rozkládajícím se dřevě. Dospělci jsou občas k vidění za teplých letních večerů.
  - Střevlíci (Carabidae): Rodina střevlíků zahrnuje mnoho druhů, které jsou dravé a loví jiný hmyz. Patří sem například střevlík zahradní (Carabus hortensis).
  - Tesařík krovový (Hylotrupes bajulus): Tento brouk je známý tím, že jeho larvy se živí dřevem, což může způsobovat škody na dřevěných stavbách.
  - Roháč obecný (Lucanus cervus): Jeden z největších evropských brouků. Larvy se vyvíjejí několik let v trouchnivějícím dřevě.
  - Kovaříci (Elateridae): Tito brouci jsou známí svým schopností "skákání", když jsou převráceni na záda. Jejich larvy, nazývané drátovci, se živí kořeny rostlin.
  - Mrchožrout (Nicrophorus vespilloides): Brouci této rodiny jsou důležití pro rozklad organického materiálu, protože se živí mrtvými živočichy.

Z výše zmíněného je nutno zdůraznit, že v kolonii na Kraví hoře byl prokázán výskyt zvláště chráněného Roháče obecného, Střevlíka Scheidlerova, silně ohrožené Ještěrky obecné, Ropuchy zelené atd.).

Pro přežití chráněných a silně ohrožených druhů ptáků - Kavka obecná, Krahujec obecný, Strakapoud jižní, Lejsek šedý, pro jejichž přežití mají význam především starší a ovocné stromy, jsou zahrádky na Kraví hoře biotopem, který umožní přežití těchto druhů v Brně i do budoucna. (Viz příloha: Stanovisko k ornitologickému významu zahrádkářské kolonie na Kraví hoře)

Plochy zahrádek pozitivně ovlivňují denní a noční výkyvy teplot, zvláště v letním období ochlazují okolí a zmírňují tak efekt městského tepelného ostrova. Díky své rozmanité

vegetaci zlepšují kvalitu ovzduší a snižují prašnost a hluk v okolí. V porovnání s nejbližší plochou parku na Kraví hoře je z mapy teplot povrchů jasně prokázáno, že v oblasti zahrádkářské kolonie byla naměřena významně nižší teplota povrchu, a to i o více než 5°C.

Zahrádky se významně podílí na zadržování vody v regionu a zahrádkáři k tomu navíc přispívají zadržováním dešťové vody, kterou využívají k zalévání záhonů.

Zahrádky na Kraví hoře vytváří „zelené plíce města" a jsou tedy prospěšné nejen samotným zahrádkářům, ale i ostatním obyvatelům města.

Zahrádky přispívají k biodiverzitě města. Jsou domovem mnoha druhů rostlin a živočichů, které obohacují místní ekosystémy. Zachování této plochy zajistí, že tato biodiverzita nebude narušena, což je zásadní pro udržení ekologické rovnováhy v městském prostředí.

Zahrádky přispívají ke zlepšení kvality ovzduší a mikroklimatu. Zeleň na zahrádkách absorbuje oxid uhličitý a uvolňuje kyslík, čímž přispívá ke zlepšení kvality ovzduší v okolí, což je v obvodu Brno-střed podstatným činitelem. Zároveň zelené plochy pomáhají snižovat teplotu v městských oblastech, což je důležité zejména v letních měsících.

Mezi další důležité aspekty zahradničení patří zpracovávání bioodpadu a jeho přeměna na kvalitní kompost. Na každé zahrádce se nachází minimálně jeden kompostér a jeho využití tak snižuje produkci komunálního odpadu a významně snižuje náklady na likvidaci odpadu.

Územní plánování by mělo být prováděno s ohledem na dlouhodobou udržitelnost a kvalitu života obyvatel. Zachování zahrádek na Kraví hoře by bylo významným krokem k dosažení těchto cílů a zajištění, že Brno zůstane městem, které si váží a chrání své zelené plochy.

Zachování zahrádek na Kraví hoře v rámci nového územního plánu a jejich role v ekologickém a sociálním kontextu města by měla být náležitě oceněna a podporována.

Likvidací zahrádek a výstavbou městského parku by se zásadně snížila biodiverzita v oblasti, množství živočišných druhů – mezi nimi i chráněných a ohrožených – by přišlo o své útočiště a město by přišlo o důležitý faktor termoregulace, očisty ovzduší a zadržování vody.

6. Právní hledisko

Evropská unie sice nevypracovala konkrétní směrnice týkající se zachování zahrádek ve městech, avšak pro zachování městských zahrádek existuje řada širších politik a strategií, které podporují ochranu a rozvoj zelených ploch ve městských oblastech. Mezi tyto politiky patří:

- Strategie EU pro biologickou rozmanitost do roku 2030: Tato strategie klade důraz na obnovu a ochranu biodiverzity v Evropě, včetně městských oblastí. Podporuje vytvoření a udržování zelených infrastruktur, jako jsou městské zahrady, parky a zelené střechy, které přispívají k biodiverzitě.
- Zelená dohoda pro Evropu (European Green Deal): Tento ambiciózní plán má za cíl učinit Evropu klimaticky neutrální do roku 2050. Jedním z klíčových cílů je zvýšit množství zelených ploch ve městech, které pomohou snižovat emise skleníkových plynů a zlepšovat kvalitu života obyvatel.
- Strategie EU pro zelenou infrastrukturu: Tato strategie podporuje integraci zelené infrastruktury do územního plánování a rozvoje měst. Zahrnuje opatření na ochranu a rozšíření městských zelených ploch, které mají pozitivní dopad na životní prostředí a zdraví obyvatel.

- Směrnice o stanovištích (Habitats Directive, 92/43/EEC) a Směrnice o ptácích (Birds Directive, 2009/147/EC): Tyto směrnice zavazují členské státy k ochraně přírodních stanovišť a druhů, které jsou důležité pro biodiverzitu. Zatímco se primárně zaměřují na přírodní oblasti mimo města, jejich principy mohou být aplikovány i na městské zelené plochy, včetně zahrádek.
- Nástroj pro propojení Evropy (Connecting Europe Facility): Tento nástroj financuje projekty, které zlepšují propojenost a integraci zelených ploch ve městech, včetně městských zahrad.
- Akční plán EU pro ekologizaci měst (EU Urban Agenda): Tento plán podporuje udržitelný rozvoj měst, včetně vytváření a udržování zelených prostor, jako jsou zahrádky, které přispívají ke kvalitě života ve městech.
- Program LIFE: Program LIFE financuje projekty zaměřené na ochranu životního prostředí a klimatických opatření, včetně projektů zaměřených na rozvoj městské zeleně a zahrádek.
- Evropské fórum pro městské zemědělství (European Forum on Urban Agriculture (EFUA)) – program Horizon 2020 https://www.efua.eu/. Iniciativa, která se snaží implementovat zásady Zelené dohody pro Evropu do městského života a přispívat tak k budování udržitelné budoucnosti.

Přestože neexistují specifické směrnice zaměřené výhradně na zahrádky, tyto politiky a strategie poskytují rámec a podporu pro jejich ochranu a rozvoj v městských oblastech, včetně měst jako Brno. Členské státy a místní samosprávy jsou vyzývány k implementaci těchto politik a k podpoře udržitelného rozvoje zelených ploch, které zahrnují městské zahrádky.

Závěr:

Zahrádkářská kolonie na Kraví hoře patří neodmyslitelně k brněnské kultuře a dnes už také k brněnské historii. V novodobé historii se jedná o první polovinu 20. století, ale z historického hlediska jsou prokázány první zmínky přítomnosti pastvin a zelinářských zahrad na Kraví hoře již ve 14. století.

Likvidace zahrádek zničí fungující komunitu více jak 1500 obyvatel blízkého okolí Kraví hory a centra města, kteří se doposud roky na vlastní náklady starají o zeleň na Kraví hoře. Zejména u seniorů se tento krok negativně podepíše na jejich zdraví a celkové kvalitě života. Přirozené mezigenerační setkávání a učení v rámci práce na zahrádce je důležitým prvkem v edukaci a získávání společenských a ekologických návyků velkého množství nezletilých občanů trávících svůj volný čas s rodiči na zahrádkách. Likvidací zahrádek a výstavbou městského parku by se zásadně snížila biodiverzita v oblasti, množství živočišných druhů – mezi nimi i chráněných a ohrožených – by přišlo o své útočiště a město by přišlo o důležitý faktor termoregulace, očisty ovzduší a zadržování vody.

Ekologické, sociální, zoologické a biologické přínosy zahrádek jsou naprosto přesvědčivé. Jedná se zejména o podporu biodiverzity, přínos k místnímu mikroklimatu a sociální přínosy, jako jsou rekreační aktivity, posílení komunitních vazeb a pozitivní dopad na duševní zdraví obyvatel.

Nelze nezmínit také předpokládané vysoké náklady na přestavbu zahrádek na park, tj. zeleně, která už existuje a je prokazatelně vyšší kvality, na zeleň parku, která je stran biodiverzity rostlin i živočichů významně chudší.

Zahrádky dlouhodobě naplňují podmínky využití ploch městské zeleně Z, to znamená, že chrání a rozvíjí přírodní a krajinné hodnoty, stabilizují a významně zlepšují mikroklimatické podmínky na území města a jsou v řízeném režimu veřejně přístupné. Akceptace základních směrů týkajících se životního prostředí v městských aglomeracích, včetně městských zahrádek, je upravena právními a jinými normami Evropské unie a rovněž právními předpisy České republiky. Tyto normy neupravují „pouze" procesní postup při tvorbě nového územního plánu, ale obzvlášť hmotněprávní podmínky, které při tvorbě územního plánu musí být dodrženy.

Jedná se zejména o zákon o ochraně přírody a krajiny (č. 114/1992 Sb.), který se zaměřuje na ochranu přírody a krajiny, včetně městské zeleně. Tento zákon stanovuje principy pro vytváření a ochranu ekologicky stabilních území, což zahrnuje městské zahrádky jako prvky ekologické stability. Dále zákon o životním prostředí (č. 17/1992 Sb.) stanovuje základní zásady pro ochranu životního prostředí, které zahrnují ochranu městské zeleně a zahrádek jako součást ekologicky šetrného rozvoje měst. Zákon o půdě (č. 229/1991 Sb.) upravuje nakládání s půdou, včetně zemědělské půdy, která může být využívána pro městské zahrádky, a zákon o ochraně zemědělského půdního fondu (č. 334/1992 Sb.) chrání zemědělskou půdu, která je v městech vhodná pro využití pro městské zahrádky.

Samosprávy mají dle zahrádkářského zákona 221/2021 Sb. povinnost podporovat zahrádkářskou činnost, a dle našeho názoru se vytyčením nových ploch mimo město Brno a ohrožením stávajících, dobře dostupných osad neděje.

Výše uvedené právní předpisy tvoří rámec, ve kterém se zahrádky v městech v České republice mohou rozvíjet a existovat. Zachování zahrádek na Kraví hoře má silnou veřejnou podporu, jak je prokázáno množstvím podpisů na petici pro jejich zachování. Máme proto za to, že volení zástupci občanů města Brna, zejména v dotčeném městském obvodu Brno-střed, by měli při schvalování územního plánu zohlednit postoje a žádosti voličů.

Nesouhlasíme proto s navrhovaným zařazením plochy stávající zahrádkářské osady na Kraví hoře mezi plochy změn s plánovanou změnou na kategorii mezi plochy změn s plánovanou změnou na kategorii zeleně všeobecné. Požadujeme, přesunutí do plochy rekreace jiné slouží pro rekreaci a pro relaxaci převážně formou zahrádkaření, která může zaručit další existenci tohoto významného prvku ekologické stability. Je potřeba si uvědomit, že parky na jedné straně a zahrádkářské kolonie na straně druhé jsou komplementární, nikoliv zaměnitelné prvky ve struktuře města.

Význam zahrádkářské kolonie pro město Brno a jeho občany dokládáme také přiloženými stanovisky odborníků:

Česká společnost ornitol[redacted]
MUNI, Botanický zahrad[redacted]
MENDELU[redacted]
MENDELU[redacted]

B. Zmocnění zástupce veřejnosti

V souladu s ustanovením § 23 zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění účinném ke dni 31.12.2023, ve spojení s § 323 odst. 9 zákona č. 283/2021 Sb., stavební zákon, ve znění pozdějších předpisů, níže uvedené a podepsané osoby, které uplatňují věcně shodné připomínky k návrhu Územního plánu města Brna, prohlašují, že Julii Dobrovolnou, nar. 03/10/79, trvale bytem: Údolní 52, Brno, zmocňují k tomu, aby je zastupoval jako zástupce veřejnosti a z tohoto titulu podal přiloženou námitku (obsahující tyto připomínky) k Návrhu územního plánu města Brna předloženému na veřejné projednání konané dne 31.7.2024.

C. Přijetí zmocnění

[redacted]

V Brně dne 6. 8. 2024

Věcně shodná připomínka k Návrhu územního plánu města Brna a zmocnění zástupce veřejnosti:

Nesouhlasíme s navrhovaným zařazením plochy stávající zahrádkářské osady na Kraví hoře (městská část Brno-střed, katastrální území Veveří, plochy kolonií ZO ČZS Brno Kraví Hora I, ZO ČZS Kraví hora II a ZO ČZS Malina), mezi plochy změn s plánovanou změnou na kategorii městské zeleně **mezi plochy změn s plánovanou změnou na kategorii zeleně všeobecné.** Požadujeme, **přesunutí do plochy rekreace jiné,** která slouží pro rekreaci a pro relaxaci převážně formou zahrádkaření a může zaručit další existenci tohoto významného prvku ekologické stability.

Seznam občanů a občanek města Brna, kteří uplatňují tuto věcně shodnou připomínku k Návrhu územního plánu města Brna a zmocňují výše uvedeného zástupce veřejnosti.

Níže podepsaní svým podpisem také potvrzují, že při podpisu měli k dispozici kompletní znění této věcně shodné připomínky a jejího zdůvodnění, a že souhlasí se shromažďováním, uchováním a zpracováním svých osobních údajů po dobu nezbytně nutnou.

Poř. číslo	*Jméno a příjmení*	*Datum narození*	*Trvalý pobyt*	*Podpis*

Seznam příloh:

Zahrádkářská kolonie Kraví Hora II. Výsledky zoologického průzkumu

Biodiverzita ve městě - srovnání druhové rozmanitosti flory zahrádkářských kolonií a ploch veřejné zeleně případová studie Kraví hora, Brno

Urban food governance without local food: missing links between Czech post-socialist cities and urban food alternatives

Komparativní studie teplotních a vegetačních charakteristik vybraných lokalit v okolí Kraví hory

Stanovisko k ornitologickému významu zahrádkářské kolonie na Kraví hoře

Stanovisko k významu zahrádkářské osady na Kraví hoře v Brně Magdaléna Chytrá

Podpůrné stanovisko Ing. Jan Winkler, Ph.D.

Městská potravinová samospráva bez lokálních potravin: Chybějící vazby mezi českými městy a potravinovými alternativami

Role městských zahrad v městské udržitelnosti a potřeba jejich ochrany

Moderate use of pesticides in allotment gardens as indicated by their residues in larval food provisions of *Osmia* solitary bees

Přispění zahrádkářských kolonií k mezigeneračnímu setkávání - Mgr. Kateřina Pevná

15 archů s podpisy,
6 listů ruční shodná připomínka

Agriculture and Human Values
https://doi.org/10.1007/s10460-024-10567-2

Urban food governance without local food: missing links between Czech post-socialist cities and urban food alternatives

Michaela Pixová[1] · Christina Plank[1]

Accepted: 7 March 2024
© The Author(s) 2024

Abstract
Food is becoming an increasingly important issue in the urban context. Urban food policies are a new phenomenon in Czechia, where urban food alternatives to the current food regime are promoted by food movements or take the form of traditional self-provisioning. This paper examines how urban food governance in Prague and Brno is constituted based on the municipalities' relations with actors engaged in urban food alternatives. We argue that prioritizing aspects of local food system transformation compliant with the status quo is non-systemic and implies a fragmentation of urban food alternatives based on different levels of social capital and radicality. We conceptualize urban food alternatives as values-based modes of production and consumption and focus on values that guide urban food governance in its participatory and territorial interplay with the actors of urban food alternatives. Our analysis reveals that the values underpinning the two cities' progressive food policies do not match reality on the ground. We propose four types of relations between the two examined cities and aspects of the local food system transformation. Aspects compliant with the status quo, such as food waste reduction and community gardening are embraced, whereas those requiring more public intervention, such as public procurement, short supply chains, or the protection of cultivable land are disregarded, degraded, or, at most, subject to experimentation as part of biodiversity protection. Chances for a successful transformation of the local food system under such governance are low but can be increased by strengthening social capital and coalition work among urban food alternatives.

Keywords Food governance · Urban food alternatives · Social capital · Local food system transformation · Food self-provisioning

Abbreviations

AFN	Alternative food network
AMPI	Association of Local Food Initiatives
CEE	Central and Eastern Europe
CSA	Community-supported agriculture
EU	European Union
INCIEN	Institute of Circular Economy
NGO	Nongovernmental organization

Introduction

Globalized industrial agri-food systems are widely recognized for their impact on health costs, environmental degradation, and national security threats, which are further aggravated at present by multifaceted socioeconomic and geopolitical crises posing new risks to food security and access to food (Morgan 2009, 2015). These threats have been analyzed globally from the perspective of the corporate food regime (McMichael 2009, 2012). While issues related to food availability have been traditionally recognized as a problem of the Global South and rural areas, cities in the Global North now increasingly deal with problems associated with food accessibility and affordability (Opitz et al. 2016; Sonnino 2019). By rescaling food policies, a growing number of urban governments now address this change in what is an interrelated and context-dependent food system with strategies that integrate health, environment,

✉ Michaela Pixová
michaela.pixova@boku.ac.at

Christina Plank
christina.plank@boku.ac.at

[1] Institute of Development Research, BOKU, Peter-Jordan-Straße 76/I, 1190 Vienna, Austria

Published online: 24 April 2024

social justice, citizen participation, and community building (Mendes and Sonnino 2019).

In these developments, an important role is played by urban food movements, which can be characterized as a form of urban activism driven by a collective desire for food system transformation towards more local, sustainable, equitable, democratic, and empowering modes of food production and consumption (Manganelli 2022). In our paper, we refer to these as urban food alternatives so as to include alternatives with a non-activist character. We analyze them through an interdisciplinary framework of values-based modes of production and consumption, encompassing both alternative food networks (AFNs), the food sovereignty movement, and more formal NGOs promoting systemic and institutional changes, as well as various forms of urban agriculture and food self-provisioning (Pixová and Plank 2022; Plank et al. 2020). The roles these food alternatives play largely depend on the approach of municipal governments to food policy activity and their links to independent organizations (MacRae and Donahue 2013). In this regard, social capital between actors also plays an important role within local food systems (Bauermeister 2016; Glowacki-Dudka et al. 2013; Levkoe 2014; Nosratabadi et al. 2020),

Urban food governance and urban food movements are relatively unexplored in Central and Eastern Europe (CEE), where food systems often retain some of their pre-capitalist or pre-industrial legacies, such as high levels of food self-provisioning (see Jehlička et al. 2020; Pungas 2023). At the same time, these societies are exposed to a particularly strong version of neoliberalism, manifested, for example, in extremely efficient cuts in social expenditures (Chelcea and Druță 2016) and frequent conflicts between the principles of the capitalist urban economy and socialist urban features (Sýkora and Bouzarovski 2012). Although there is a relatively rich body of research on CEE food systems and food alternatives (e.g., Jehlička et al. 2020; Daněk et al. 2022; Moudrý et al. 2018; Pungas 2019; Zagata 2010, 2012, 2019), some of which focus on their urban settings (see e.g. Boukharaeva and Marloie 2015; Gibas and Boumová 2020; Spilková et al. 2013; Spilková and Vágner 2012; Trendov 2018) or their (lack of) framing as an activist practice (Sovová and Veen 2020; Pungas 2023), food from the perspective of urban governance and social movements remains under-researched.

Urban food policies introduced in the most recent strategic and climate plans of Prague and Brno, Czechia's capital and second largest city respectively, suggest that food is appearing on the radar of some cities in the CEE region. However, given the policies' novelty (Pixová and Plank 2022), local contextual factors, frequent cases of non-transparent abuse of political power, and a large gap between public administration and citizens in Czech cities (Pixová 2018, 2020), it is questionable how urban food policies translate into urban food governance and to what ends such governance serves.

In the following article, we therefore pose the following overall research questions: What are the characteristics of urban food governance in Prague and Brno, and what is its potential to lead to a successful transformation of the local food system? Further questions are as follows: (i) What policies, based on what kind of values, support urban food agendas in Prague and Brno? (ii) How is the two cities' urban food governance constituted based on the municipal actors' and institutions' relations to different aspects of the local food system transformation and the social capital of different actors involved in urban food alternatives? Finally, (iii) what gaps in the local food system transformation can be identified by comparing these relations to the role of different aspects in the corporate food regime and the capitalist urban economy? We argue that urban food governance, which prioritizes only environmental aspects of food and neglects socioeconomic issues, such as food (in)security or food self-provisioning, is non-systemic. Instead of recognizing local needs, it relates to urban food alternatives based on their different linking social capital and compliance with the corporate food regime and capitalist urban economy.

The article is structured as follows: In the coming section, we explain our theoretical framework, where we combine insights gleaned from urban food alternatives through the lens of urban food governance, territoriality, and social capital. We next present our methods, which consist of document analyses and qualitative interviews. In the ensuing section, we examine the urban food policies in Prague and Brno. The next section examines how the cities relate to different aspects of the local food system transformation and urban food alternatives with varying levels of social capital. Before concluding, we discuss these relations in connection to the compatibility of different aspects of local food system transformation with the corporate food regime and capitalist urban economy. Finally, we identify gaps in urban food governance and local food system transformation and suggest ways of narrowing them.

Urban food alternatives

Our focus here is on urban food alternatives within the corporate food regime (McMichael 2009, 2012; Plank et al. 2020), which we analyze through an interdisciplinary theoretical framework of values-based modes of production and consumption, concentrating on actors and institutions, values, and their multiscalar interplay (Brunner 2022; Pixová and Plank 2022). Given the urban context, we discuss urban food alternatives in connection to urban food governance,

territoriality, and the role of social capital in local food system transformation.

Urban food governance and the territoriality of urban food alternatives

Urban food policies have recently gained recognition for their transformative potential in dealing with the systemic and evolutionary crisis in the global food system, which cannot be adequately addressed by market and production-oriented solutions employed within dominant governance approaches. Rescaling the politics of food, particularly in the cities of the Global North, has therefore emerged as a response to the urgent need for integrated food security policies that would ensure access to food while engendering a sustainable transformation (Coulson and Sonnino 2019; Sonnino 2019). As shown by Mendes and Sonnino (2019), urban food strategies in the cities of the Global North differ considerably in terms of format and composition but are characterized by a list of common values that include a systemic approach, relocalization, translocalism, and participatory governance (Mendes and Sonnino 2019; Sonnino 2019).

As a consequence of these developments, there has been an increasing awareness of "the significance of bringing together a range of individuals, groups, and organizations that encompass a desire to move towards more sustainable food systems" and to "enact more emancipatory food politics" (Coulson and Sonnino 2019, p. 178). An irreplaceable role in this regard is played by urban food movements, which comprise a wide range of actors, groups, initiatives, and organizations engaged in practicing and promoting various local alternatives, such as urban agriculture; urban gardening; solidarity-based business models, such as community-supported agriculture (CSA), food coops and other types of AFNs; initiatives promoting and working towards food sovereignty; NGOs engaging in political advocacy; networks focused on connecting producers and consumers and generating broader support for a food system transition; and many others (Clendenning et al. 2016; Lyons et al. 2013; Manganelli 2022). In some cities, urban food movements belong to a wide collection of stakeholders involved in various alternative approaches to urban food governance (Haysom 2015; Morgan 2015), sometimes also referred to as pluralistic governance (Koc and Bas 2012 in Haysom 2015). Food movements and government involvement/cooperation in this case may include municipally driven food policy or one driven by independent organizations as well as various forms of hybrid governance involving civil society organizations and governments (MacRae and Donahue 2013).

The process of engendering a food system transformation via multistakeholder urban governance is nonetheless neither smooth nor uncontested. The lens of critical geography and political ecology applied by Coulson and Sonnino (2019) reveals that multidimensional constraints arise from complex institutional landscapes; the unstable, contested, and relational character of multiscalar governance; and unequal access to power and resources among stakeholders. Particular actors, interventions, and trajectories may be prioritized over others or be at risk of co-option by neoliberal processes of ecological modernization for the sake of interurban competition. Conversely, other actors, priorities, alternative knowledge, and imaginaries that may inform food policy development in a way that effectively addresses the negative externalities of the capitalist food system may be silenced or marginalized (Coulson and Sonnino 2019; see also Jessop 2010 on strategic selectivities). Notably, this has often been the case for food self-provisioning in the post-socialist CEE context, which both international literature and official state documents have had a tendency to view as a coping strategy and demodernization (Jehlička et al. 2012; Jehlička and Smith 2011; Sovová and Veen 2020) despite its important contribution to sustainability (Smith and Jehlička 2013; Vávra et al. 2018), resilience (Jehlička et al. 2019; Pungas 2019), food sovereignty (Visser et al. 2015), and food democracy (Pungas 2023).

To make clear the gaps in, barriers to, and opportunities for successful and democratic urban governance of alternative food systems, Manganelli proposes a hybrid governance approach in order to explore urban food movements from the perspective of tensions and obstacles in critical governance experienced in their interactions with other actors, players, and interests in the city and in negotiating conditions and changes necessary for food system transformation (Manganelli 2020, 2022; Manganelli et al. 2020). One such tension arises from local alternatives' access to land, which is at all scales under the pressure of capitalism (Araghi 1995; Plank et al. 2023) and its "regressive processes of territorial restructuring" (Alonso-Fradejas et al. 2015, p. 441). By controlling key institutions and social relations, capital can control territories suitable for accumulation, subjecting land to commodification and financialization, and undermining democratic land control and food sovereignty (Alonso-Fradejas et al. 2015, p. 441). In their search for cultivable land, food movements as well as non-activist food alternatives in urban areas are therefore confronted with "urban planning policy and state structures whose affinity with urban agriculture is on average quite low" (Manganelli et al. 2020, p. 299). Quality land in reasonable proximity to urban areas is scarce, conditioned by property and ownership structures and land-use rights, and limited due to the compliance of public administrations with

the privatization pressures of various real-estate and rent-seeking interests in addition to the continued reluctance of local authorities to facilitate gardening and small-scale agriculture in public spaces (Manganelli et al. 2020).

In the current state of polycrisis, urban governments' bias towards financialized land use increasingly interferes with calls for environmental governance and resilience processes. This includes the need to deal with previously overlooked agendas, such as urban food planning and governance (Morgan 2009, 2015; Opitz et al. 2016; Sonnino 2019) that is open to alternative urban food innovations (Haysom 2015) and cooperation with civil society organizations (Manganelli 2022; Mendes and Sonnino 2019). The mismatches and contradictions between these agendas and cities trapped in the current neoliberal form of crisis-contingent capitalism nonetheless often result in environmental governance being financialized too (Cousins and Hill 2021), producing incoherent and counterproductive policy results in terms of supporting sustainability or increasing food security. This is made evident by the exacerbation of inequalities through unjust greening outcomes and green gentrification (García-Lamarca et al. 2022) or by policy actors' disregard for non-market household food production in post-socialist societies (Jehlička and Smith 2011). In other contexts, urban agriculture is enrolled as an instrument of urban greening and sustainability planning aimed at achieving economic competitiveness instead of dealing with food insecurity (McCann et al. 2022; Thornbush 2015; Walker 2016) or at widening the rent gap on vacant land until replacement by higher value development (McCann et al. 2022).

Given the pressures of neoliberal urbanization and financialization combined with compact urban environments, a local food system transformation cannot be limited to the territories demarcated by municipal administrative boundaries. Some cities are increasingly recognizing the necessity to tackle food security and food system relocalization in the context of regional food systems and to support regional food, for example, via public procurement or the establishment of market networks throughout the city that provide fresh seasonal food from local and regional producers (Sonnino 2019). Mobilizing such regional cooperation nonetheless goes hand in hand with other cultural values and principles, such as a commitment to a systemic approach that considers the multidimensionality of the food system and integration with other policies and sectors, recognition of cities' impact on global food security, and the inclusion and cooperation of actors from different sectors to ensure the recognition of local needs and the long-term success of local food initiatives (Sonnino 2019).

Social capital analysis in urban food system transformation

A large body of research has shown that the success of social movements in affecting social change depends to a large extent on their social capital. These are major elements of their social relationships, such as "social networks, civic engagement, norms of reciprocity, and generalised trust" as well as "collective assets in the form of shared norms, values, beliefs, trust, networks, social relations, and institutions that facilitate cooperation and collective action for mutual benefits" (Bhandari and Yasunobu 2009, p. 480). Distinction can be made between *bonding social capital*—connections within a group or community with high levels of similarity—and *bridging social capital*—connections and associations across differences (Putnam 2000). Bridging social capital arising from vertical associations can be distinguished as *linking social capital*, which captures the power dynamics of actors' connections to the political sphere or institutions (Woolcock 2001).

Different forms of social capital are also essential for actors striving for a local food system transformation. Strong social capital can, for example, improve the viability of partnerships within local food systems and local food movements (Glowacki-Dudka et al. 2013), directly and indirectly improve community food security (Nosratabadi et al. 2020), or be a decisive factor in the transformational potential of local alternatives (Plank et al. 2020). Glowacki-Dudka et al. (2013) have shown that connections and reciprocity built on trust and unified goals contribute to the expansion of social capital, whereas the opposite leads to its weakening. Tensions can be produced by different levels of social capital (Levkoe 2014) or its different forms (Bauermeister 2016). Strong bonding capital may, for instance, hinder a group's willingness to cooperate with others, thus limiting its bridging social capital, that is, its access to new information, resources, opportunities, and strategies for collective action and the ability to achieve common goals (Bauermeister 2016).

Social capital resources can also be gained from being active in social movements (Tindall et al. 2012), for example, access to important information about relevant issues, linking social capital, and political influence. According to Tindall et al. (2012), contacts with "influential and powerful others" endow social movements and their members with social capital in the form of "social certification" and the opportunity to "speak legitimately on behalf of the movement" (Tindall et al. 2012, p. 8). Social capital overly concentrated in one group of actors can however also prevent social change, such as a sustainable food system transformation (Bauermeister 2016). Already existing social capital at the community level can also be destroyed by conflicting

government policies and incentives (Dale and Newman 2010). For the success of an initiative's network, it is crucial to "create bridging and vertical ties" (Dale and Newman 2010, p. 18) that also involve marginalized communities in order to enable their access to autonomy, empowerment, and external resources. These can enlarge their social safety net and their ability to help themselves through their own agency. The ability to successfully achieve social change through such ties, according to Levkoe (2014), depends on social capital, such as trust, clear common objectives, and mutual benefits, that partners can work towards and further strengthen through cooperation.

In the following analysis, we first analyze urban food policies in Prague and Brno according to the values and principles outlined by Sonnino (2019). Second, we present the municipal actors, institutions, and urban food alternatives relevant to the local food system transformation in the two cities, focusing primarily on municipal relations to different aspects of this transformation and social capital among actors engaged in urban food alternatives. Third, we focus on these relations in connection to the values of urban food governance outlined by Sonnino (2019) and compare them with the linking and bridging social capital of urban food alternatives and their role within the corporate food regime and the capitalist urban economy. We conclude by identifying some of the main gaps in urban food governance in Prague and Brno and suggest opportunities for instigating a more successful transformation of local food systems.

Table 1 Interviewed actors in Prague and Brno

ID#	General description of interview subjects
1	Food initiatives coordinator
2	Food waste activist
3	Food cooperative members (2)
4	Municipal official, department of environmental protection I
5	Municipal officials (3), department of strategic planning I
6	Board member, Czech gardeners' association I
7	Urban farmer
8	Municipal official, department of environmental protection II
9	Board members (3), Czech gardeners' association II
10	Board member, Czech gardeners' association III
11	Green infrastructure planner
12	Municipal official, department of strategic planning II
13	CSA coordinator
14	Expert I
15	Expert II
16	Food cooperative member II
17	Community gardens coordinator
18	Community gardener
19	Municipal officials (2), department of environmental protection III
20	Advocate for local food in public procurement
21	Advocate for environmentally sustainable lifestyles
22	Innovation specialist at a municipal organization
23	Local alternatives advocate I
24	Local alternatives advocate II
25	Expert III
26	Municipal official, department of environmental protection IV
27	Allotments gardeners (2) from Prague
28	Community gardener
29	Farmers' markets organizer
30	Expert from an environmental NGO
31	Expert from an environmental NGO II
32	Urban planner and participatory project manager

Methods

In exploring urban food policies in Prague and Brno, we first conducted desk research in summer 2022, shortly after urban food policies appeared for the first time in the two cities' strategic socioeconomic development plans, climate plans, and other related materials published or adopted between 2016 and 2022 (see the following section for more detail) (Pixová and Plank 2022). In our analysis of these documents, we focused on identifying aspects of local food system transformation that these policies support as well as those that are omitted. We analyzed them from the perspective of the values that inform the progressive food policy landscapes of cities in the Global North according to Sonnino (2019). The results, presented in detail below, assessed (1) a systemic approach based on the policies' recognition of the multidimensionality and multiscalarity of food systems and associated problems of both a social and an environmental nature; (2) relocalization by identifying the food policies' emphasis on local food, short supply chains, circularity, and development of local economies; (3) translocalism with respect to the two cities' ambition to become part of translocal networks committed to a local food system transformation; and (4) participatory food governance by searching for suggestions of specific procedures and tools, such as a food council and participatory forms of food governance that acknowledge all actors relevant to a local food system transformation. This value was further explored by qualitative interviewing.

Our second step involved conducting 32 qualitative semi-structured interviews with 39 people (see Table 1) that explored the linking and bridging social capital of actors engaged in local food system transformation by focusing on their mutual relations and forms of cooperation. We selected our interview partners by identifying the authors of the urban food policies and actors whose role in food system transformation appeared in the analyzed documents and continually updated them by snowballing. In this way we identified other relevant municipal actors and institutions

as well as nongovernmental and grassroots actors engaged in various aspects of local food system transformation and food governance. Of the 32 interviews, 3 involved two interviewees, and 2 involved three interviewees. We conducted 20 interviews in Prague and 12 in Brno. Actors in Prague were, with two exceptions, all interviewed in person, while six interviews in Brno were held online. In addition to formal interviews, we also conducted numerous informal interviews with urban activists, gardeners, CSA members, ecological farmers, and municipal politicians. For anonymization purposes, the cities of the interview subjects are not indicated in Table 1.

Based on the received data, we distinguish between the following urban food alternatives: (a) NGOs focused on waste reduction, (b) community gardening, (c) urban organic farmers, (d) food initiatives promoting short food supply chains, (e) NGOs promoting public procurement, (f) farmers' markets, and (g) allotment gardening. The interviews also allowed us to identify aspects of local food system transformation that are missing in the two cities' food policies despite their relevance to urban food alternatives. In the following section, we introduce both supported and omitted aspects of local food system transformation and suggest that the municipalities relate to them in four different ways that are dependent upon their compatibility with the corporate food regime and the capitalist urban economy as well as on different levels of social capital of relevant urban food alternatives.

Urban food policies in Prague and Brno

Urban food policies are spelled out to a different extent in the respective Prague and Brno documents. Prague's strategic plan (Prague Institute of Planning and Development 2016), which formulates a common vision of Prague's socioeconomic development, broadly sets out to support the city's food self-sufficiency, urban agriculture and gardening, alternative food networks, and cooperation with stakeholders in agriculture. Smart Prague Conception 2030 (Deloitte 2017), which outlines the implementation of technological innovations, features fuzzy criticism of Prague's dependence on food from the countryside (Pixová and Plank 2022). Our analysis thus primarily draws on Circular Prague 2030 (Magistrate of the Capital City of Prague 2022), a supplementary document of Prague's Climate Plan (Magistrate of the Capital City of Prague 2021) that contains a whole chapter focused on food and agriculture. In Brno, we mainly draw on the Strategy #brno2050 documents (Magistrate of the City of Brno 2017), which is Brno's socioeconomic strategy. Unlike in Prague, this strategy also contains Brno's climate plan, in which urban food policies are integrated in a comparatively less elaborate way in the chapters focused on nature, circularity, and self-sufficiency. We also draw on the two cities' climate change adaptation strategies (Magistrate of the Capital City of Prague 2017; Magistrate of the City of Brno 2016), which declare support for urban agriculture and gardening.

Drawing on the values—systemic approach, relocalization, translocalism, and participatory food governance—that inform progressive food policy landscapes of the cities in the Global North in accordance with Sonnino (2019), we identified to what extent these can also be found in the urban food policies of Prague and Brno.

Neither Prague's nor Brno's urban food policies fully employ a systemic approach, as they do not pay equal attention to all aspects, stages, and scales of food systems. Circular Prague 2030 and Strategy #brno2050 accentuate the circular economy, that is, using short supply chains, lowering food's ecological footprint, and reducing and reusing food waste. The two cities' climate change adaptation strategies see organic agriculture and urban gardening as a tool for increasing biodiversity, water retention, and soil care and lowering erosion and the heat island effect. While Prague's strategic plan (Prague Institute of Planning and Development 2016) mentions the need to preserve the tradition of allotment gardening, Circular Prague 2030 and Strategy #brno2050 focus mainly on community gardens, associating them with local food, health, nutrition, well-being, community building, and social inclusion. Circular Prague 2030 mentions employment and integration of socially disadvantaged groups in city farms and community gardens as well as charitable donations of cooked meals as a measure supporting food waste reduction. Food insecurity is not mentioned.

Relocalization is embraced in both cities' urban food policies although the concept is overly focused on urban agriculture, whereas regional and peri-urban agriculture are only vaguely mentioned. Circular Prague 2030 suggests supporting local organic food by public procurement in school canteens, building storage spaces for farmers, and establishing a city farm as well as an online platform for connecting farmers with consumers. It mentions the existence of farmers' markets, CSAs, and food cooperatives as proof of the popularity of local organic food and suggests updating the currently outdated general plan of allotment gardens to include new trends in urban agriculture (aquaponic, rooftop, etc.).

Translocalism is a missing value in Prague's and Brno's urban food policies. Circular Prague 2030 mentions the EU's Farm to Fork Strategy, Brussel's Good Food Strategy, and the Milan Urban Food Policy Pact (Milan Urban Food Policy Pact n.d.) as a source of inspiration but without the ambition to become part of translocal networks.

In both documents, participatory food governance is defined in a separate chapter without a specific connection to food and agriculture or concrete measures. Circular Prague 2030 only suggests establishing a coordinator for community gardens and for a circular economy. The question of participatory governance will be further elaborated below, where we explore the two municipalities' relations to different aspects of local food system transformation, and the different social capital of relevant urban food alternatives.

Four types of municipal relations to different aspects of local food system transformation

In the following, we analyze how urban food governance in Prague and Brno is constituted by introducing the different municipal actors and institutions engaged in it, and their relations to the different aspects of local food system transformation and relevant urban food alternatives. Based on the document analysis, we identified aspects of local food system transformation which are included in urban food policies, such as the reduction and reuse of food waste and new trends in urban agriculture, for example, community gardens, biodiversity protection via ecological farming, short food supply chains, and public procurement. Based on the qualitative interviews, we identified further missing aspects despite their relevance to urban food alternatives and local food system transformation, for instance, sustenance of local and regional smallholder farmers' livelihoods, food (in)security, food self-provisioning, and the protection of cultivable land from further urbanization. Altogether, we propose four types of relations between municipalities and different aspects of local food system transformation: (i) embracement, (ii) experimentation, (iii) disregard, and (iv) degradation. We discuss these relations in their interplay with different linking and bridging social capital among actors in urban food alternatives.

Since publishing urban food policies, neither Prague nor Brno have established a position for an official responsible person or a contact point for the cities' food system transformation. Our interviews revealed that the responsibility is fragmented across different municipal institutions and departments. In Prague, the urban food policies were drafted by the Prague Innovation Institute, which is a municipally funded public benefit organization. In Brno, they are part of a strategic plan administered by Brno's department of strategic planning. In both cities, the food agenda is mainly managed by environmental protection departments, which in Prague, also cooperates with the Office of Landscape and Green Infrastructure at Prague Institute of Planning and Development. Brno also has an agricultural department, which deals with administrative and technical issues. In both cities, urban agriculture and farmers' markets are also managed by property departments and subcontractors. Food is not on the agenda of the two cities' social departments.

During our research between 2022 and 2023, municipal elections in October 2023 led to a change in the political leadership of both cities. Prague's Climate Plan (Magistrate of the Capital City of Prague 2021) and its supplementary documents, including urban food policies, were adopted during the 2018–2022 electoral term under the governing coalition of two liberal parties, the Pirate Party and the Mayors and Independents (STAN), and a citizens' association Praha sobě. After the elections, a coalition of right-wing conservative parties named SPOLU formed a governing coalition with the liberal parties from the previous leadership, without Praha sobě. The mayoral post was taken by the Civic Democratic Party, which has criticized Prague's Climate Plan for being "activist" and "unrealistic" (Občanská demokratická strana 2021). Brno's strategic documents were prepared during the 2014–2018 electoral term in cooperation with external experts, some of which were recommended by the city's two progressive councilors from the Green Party and the political movement Žít Brno. These political subjects have had no representation in Brno's council since 2018.

Embracement of reduction and reuse of food waste and new trends in urban agriculture

The first identified relation between the two cities and different aspects of local food system transformation is embracement and concerns issues surrounding circularity, such as the reuse and reduction of food waste (e.g., via composting and biofuel stations) and community gardens, which receive the most attention in Circular Prague 2030 and Strategy #brno2050. According to one municipal actor, food waste, which was neglected for decades, is the most pressing food issue and must be now prioritized (ID# 26).

Kokoza, an NGO that operates as a networker and promoter of community gardening and composting initiatives across Czechia, and Zachraň jídlo, an NGO promoting food waste reduction, were both consulted on Circular Prague 2030. Kokoza introduced the first community garden in Prague in 2012 and nowadays engages in advocacy, education, and awareness raising and establishes new community gardens for various clients, including developers, corporations, and supermarkets. It is well-networked with both national and municipal government institutions as well as nongovernmental actors. The NGO has links to the Ministry of the Environment and various municipal institutions. Its objective is to incorporate community gardening into legislative frameworks, urban plans, and policies. The goal is that growing plants and composting become a commonplace, institutionally supported urban activity (ID# 17).

In February 2024, Kokoza monitored 150 community gardens in Czechia, with 69 in Prague and 14 in Brno. Most are small and focused on socializing and leisure (Dubová et al. 2020; Spilková 2017). Only four community gardens in or near Prague (Kuchyňka, Metrofarm, MetroPole and KomPot) are production oriented. This still rather limited potential to grow substantial amounts of local food is disproportionate to the large attention community gardens receive from municipalities. Attesting to its strong linking social capital, Kokoza, in cooperation with Prague, issued a community gardening methodology (Pokorná 2020), and several districts have designated community gardening coordinators. At the time of our research, Brno's department of environmental protection was mapping ways of supporting community gardens in the city (ID# 19).

Interviewed municipal actors saw community gardens as innovative and inclusive (ID# 5, 19, 22), but community gardeners mentioned their short-term leases and top-down expectations of flexible adaptability to urban development (ID# 3, 18, 28). Our interviews showed that unlike allotment gardeners, community gardeners are comparatively younger; more frequently use the sustainability discourse; network with other actors involved in urban food alternatives, including some of the ecological farms in urban and peri-urban areas; or even operate CSA initiatives (ID# 4, 9, 17, 18, 24, 28). Strong bridging social capital within these networks allows them to share experience, occasionally collaborate, or participate in public debates. However, they lack an umbrella organization with formal membership, complicating community gardeners' ability to act collectively.

Zachraň jídlo, the second NGO that consulted on Prague's urban food policies, has a goal to reduce food waste in Czechia by 50%. Their campaigns focus on awareness raising, harvest gleaning, food donations, or advocacy in policymaking and in businesses, including retail chains. It has links to both national and municipal government institutions. The Ministry of the Environment and the Prague municipality fund its activities related to circularity (Zachraň jídlo n.d.). Partnering with several public, private, and nongovernmental organizations, including NGOs concerned with environment and climate protection, Zachraň jídlo has strong linking and bridging social capital, but its narrow focus on food waste limits closer cooperation with other food alternatives (ID# 2).

In Brno, urban food policies were drafted in cooperation with the Institute of Circular Economy (INCIEN), the main Czech NGO raising awareness about the unsustainability and overexploitation of a linear economy. INCIEN operates as a think tank, consulting with municipalities and engaging in advocacy at the national level. Its cooperation with a wide range of companies; governmental, nongovernmental, and industry organizations; educational and research institutions; and individuals interested in circularity (INCIEN n.d.) has provided it with extremely strong linking and bridging social capital.

Experimentation with biodiversity protection through ecological farming

The second way in which the municipalities relate to the local food system transformation is experimentation with biodiversity protection through the help of ecological farming. While the positive environmental effects of ecological urban agriculture and gardening are emphasized in both cities' climate change adaptation strategies, we identified municipal experiments with ecological farming only in Prague.

In Prague, organic urban farming was set in motion by several biologists from the municipal department of environmental protection (ID# 8). These biologists have had a good experience supporting biodiversity via the management of Prague's numerous orchards. In the second half of the 2010s, they also experimented with vegetable growing on municipal fields in the Prague 14 district but stopped because people were stealing the produce. The biologists later proposed a pilot project experimenting with leasing 398 hectares of municipal farmland to organic farmers instead of conventional farmers. The project received political support in 2019 from Prague's incumbent vice-mayor, Petr Hlubuček from STAN, the main political leader of Prague's climate plan—in 2022, he was however accused of corruption at the Prague Public Transit Company (Radio Prague International 2022 Jun 16). Selected farmers, including production-oriented community gardens, such as Metrofarm, were able to start farming before that, in 2021 (ID# 8), but an informally interviewed organic farmer revealed that in autumn 2023, some of the new farmers still did not have official contracts with the city.

New organic farmers receive small municipal grants for their activities on municipal fields, but their links to municipalities are weak and limited to informal contacts with the biologists from the department of environmental protection, who occasionally pay them informal visits out of personal interest in ensuring that appropriate farming practices with a positive effect on biodiversity are applied (ID# 7, 8, 18). From an informally interviewed organic farmer, we learned that not all new farmers on municipal fields however use ecological farming practices.

As regards the bridging social capital of urban organic farmers, there are differences that depend on the character of each farm and the amount and type of its production. Some of the larger and more established farms use municipal fields in addition to those outside of the municipality's authority, and their size of production allows them to operate within

the conventional food system. Others, such as Prokopská farma, cooperate with various food initiatives. We also interviewed a farmer (ID# 7) who was not networked with other urban food alternatives and had only a few loose contacts with other farmers. This farmer was struggling with the workload and lacked suitable coworkers, machinery, or a stable outlet for his produce. As we discuss below, Prague's experimentation with urban ecological farming to enhance biodiversity fails to account for the socioeconomic side of food production among local smallholders and disregards aspects of the local food system transformation aimed at shortening supply chains between farmers and consumers. Moreover, we learned about municipal plans for future real estate development on some of the municipal fields where biodiversity is currently being laboriously restored (ID# 7).

Disregard for smallholders' livelihoods, short food supply chains, public procurement, and food security

The third relation between municipalities and aspects of local food system transformation can be characterized as disregard, which primarily concerns citizens' access to local organic food and the livelihoods of smallholder farmers. Interviews with municipal actors (ID# 8), representatives of farmers and production-oriented community gardens (ID# 7, 18), and food initiatives (ID# 1, 20, 23, 24) showed that further support aimed at increasing local organic production and consumption outlined in Circular Prague 2030, such as building storage spaces, creating a digital platform for connecting farmers with consumers, or supporting urban and regional farms through public procurement has not been provided. In this regard, the municipal biologists who monitor ecological farming practices on municipal fields rely on supply and demand to disburse the more expensive organic food: "I think it worked out here because of the local purchasing power to buy organic agricultural products in comparison to other parts of Czechia. When you offer organic pumpkins and zucchini here, they disappear in a flash. The buyers are willing to pay higher prices" (ID# 8).

A relatively widespread outlet for local organic food is farmers' markets, mentioned in Circular Prague 2030 to demonstrate the popularity of local fresh food. Municipalities in the two cities however do not provide farmers' markets with stable support beyond leasing space and granting permits. According to an interviewed organizer of farmers' markets, neither national nor municipal government institutions take farmers' markets seriously and see them only as a novelty or form of entertainment (ID# 29). The lack of institutional support is exemplified by the state-mandated closures of the markets during the COVID-19 pandemic between 2020 and 2021, despite retail chains staying open (iDNES 2021 April 10). Moreover, municipalities do not differentiate between markets based on their adherence to the code of the Association of Farmers' Markets (Asociace farmářských tržišť n.d.), which ensures authenticity and localness in the markets and whose members represent only about 7% of Czech farmers' market organizers (ID# 29). In autumn 2023, farmers struggled against the decision of a company administering Prague's waterfront to replace their market with a Christmas market and complained about the lack of clarity regarding municipal plans to keep their market (PrahaIN 2023). Although the farmers were allowed to stay, their struggle shows how detrimental institutional disregard can be to the sustenance of smallholders' livelihoods. This is made even more so in Czechia, where farmers' markets have only a short tradition (see Fendrychová and Jehlička 2018) and family farming is still recovering from socialist collectivization (see Zagata et al. 2019).

Municipalities could also help local farmers through tailored support for various food initiatives focused on short food supply chains and public procurement. Like farmers' markets, CSAs and food cooperatives, such as the cooperative store Obživa, and other types of AFNs are also mentioned in Circular Prague 2030 to demonstrate citizen interest in local organic food, but without further specifying how these could be supported. Interviews (ID# 1, 13, 16) with food initiative representatives in the two cities, including, for example, the Brno based café and catering cooperative Tři Ocásci (ID# 3), showed that food initiatives occasionally receive municipal grants, which nonetheless rarely reflect their actual needs. The fact that several food initiatives use municipally owned premises is rather a game of chance than a result of targeted support.

The Czech umbrella organization promoting the ideals of agroecology, the food sovereignty movement, and CSAs is the Prague-based Association of Local Food Initiatives (AMPI; Asociace AMPI n.d.). It connects several organizations, initiatives, and smallholders in Czechia but also cooperates with foreign farmers and organizations with a similar mission across Europe. AMPI runs its own production-oriented community garden Kuchyňka, provides educational activities for schools, operates a farmers' school for people interested in organic farming, and organizes an annual conference Živé zemědělství. AMPI also established a CSA coalition, which counts 33 CSAs in Prague and 7 in Brno, but currently lacks funds for its coordination (ID# 1, 23, 24).

Municipal actors occasionally invite AMPI to consult on topics related to CSAs and AFNs, including Prague's circular strategy. One of AMPI's experts would like to push for Prague's membership in the Milan Urban Food Policy Pact but currently lacks the funding and personal capacities to lobby for this goal. As regards political lobbying and advocacy, AMPI closely cooperates with Hnutí DUHA (Friends

of the Earth Czech Republic), an established environmental NGO, on lobbying within national and EU agricultural policy (ID# 30) and use agricultural strategies based on AMPI's know-how (ID# 23). Hnutí DUHA also conducts a project called Živý region aimed at instigating the development of an organic region around Tišnov, a municipality about 25 km from Brno with links to the South Moravian region but not the Brno municipality, the organic region's main prospective consumptive center (Živý region n.d.).

The most important Czech NGO promoting local organic food by public procurement is the Brno-based Skutečně zdravá škola. Inspired by the British program Food for Life, organized by the charity Soil Association, its goal is to improve the quality and culture of school feeding, integrate it into educational policy, and raise awareness regarding the social and ecological aspects of food consumption. So far, five hundred schools across Czechia have adopted the program, and Skutečně zdravá škola connects them with local farmers. The program's expansion and scaling up are however constrained by the overall underdevelopment of the domestic agrarian market (see Grešlová Kušková 2013) and its insufficient capacity to produce local organic food (ID# 20), coupled with a lack of interest in the topic from the Czech socio-institutional environment and politicians. Skutečně zdravá škola therefore engages in advocacy at all scales of school and education governance. For instance, it also cooperates with Nesehnutí, a Brno-based NGO whose campaign Pestré jídelny strives to change the national legislation on public catering, particularly the prescribed nutritional requirements of food in school canteens, which many experts deem outdated, unhealthy, and unappetizing (ID# 20). Communication with politicians has however been quite disappointing:

> Politicians are not interested. This topic cannot help them get more attention, or they don't see it as acute. Prevention is not that cool.... We tried with many cities, regions; they usually reply, like, 'Ok, great, but we cannot tell school principals what to buy, they are independent.' I don't know why they don't want to support it. It's a mystery. They don't understand the context. Municipal councilors for education deal with education, but school feeding is marginal to them. They see no potential in it. We [Czechia] lack a food policy or feeding policy. We have nothing, no vision, nobody has vision in anything at all. Food does not interest anyone. (ID# 20)

A program supporting local organic food in municipally administered schools by public procurement was also under preparation by Prague's municipal educational department between 2018 and 2022, but the status of preparations after municipal elections in 2022 is unknown.

Aside from disregarding support for short food supply chains and public procurement, most municipal actors also display a lack of concern for issues surrounding food insecurity among low-income social groups and their access to nutritious food. These issues however also receive relatively little attention from actors engaged in urban food alternatives in Prague and Brno, exemplified by the experience of the NGO Zachraň jídlo: Their effort to cooperate with Prague's department of social affairs in finding opportunities for donations and the redistribution of leftover food portions to people affected by poverty and homelessness interfered with food insecurity not being the focus of either side of the collaboration (ID# 2):

> We were in touch with the social department regarding lunch recipients and learned that Prague has no overview of local charities. We had to Google everything ourselves. The cooperation was futile. They do not deal with food at all. They deal with social aid, housing, social benefits, but food is not their primary focus. At most, charities cook soup. People must worry about food themselves.... I don't know if social policy should deal with food. I am interested in waste. Our ambition is not to solve a social problem; we want to solve an ecological problem. (ID# 2)

Some of the representatives of food initiatives promoting short food supply chains and public procurement have relatively strong linking social capital. Municipalities occasionally support them via grants, consult with them, or negotiate over the use of public space. However, neither Prague nor Brno currently have political leaders who push for municipal involvement in socioeconomic aspects of the local food system transformation or food insecurity. In terms of bridging social capital, food initiatives are networked with each other and with some of the local and regional farmers, including the association of ecological farmers PRO-BIO. They meet at the annual conference Živé zemědělství and other events organized by AMPI. However, not all actors in urban food alternatives are integrated into these networks. Notably, these networks do not involve the Association of Farmers' Markets, whose narrow focus on market organizing supposedly limits possible overlaps with the agendas of other local food alternatives according to one interviewed food initiative representative (ID# 24). As we show below, these networks also do not include allotment gardeners, who are generally not perceived as part of the food movement or the local food system transformation.

Degradation of food self-provisioning

The fourth relation that municipalities display towards urban food alternatives is degradation, which in both cities concerns allotment gardens despite their traditional role in food self-provisioning (see Jehlička et al. 2019, 2020). With the rising availability of international food supply chains after 1989, food self-provisioning quickly started to decline as did state-wide membership in Český zahrádkářský svaz, Czech gardeners' association, which dropped from 420,000 to the current membership of 130,000 (ID# 9). In larger cities, allotment gardens started to be portrayed as incompatible with a vision of a modern Western metropolis and were gradually replaced by new development (see Gibas and Boumová 2020; Tóth et al. 2018). Only recently did this start to change in the context of new challenges, such as the climate crisis and the pandemic as well as the passing of the gardening law 221/2021 Coll., which recognizes gardening as a publicly beneficial activity and obligates local governments to support it (see Duží et al. 2021).

Despite these developments, allotment gardening receives only marginal attention in the urban food policies of both Prague and Brno. This neglect is likely due to their persistently ambivalent perception by municipal actors and urban planners. Since the 2010s, there have been repeated attempts by urban planners to simplify land-use change in selected allotments in planning documentation (Pixová and Plank 2022; ID# 6, 10, 14, 27) or to make allotment units more open to the public (ID# 5, 6, 9, 10, 15, 17, 22, 27, 32). Interviewed municipal actors argued that allotment gardens are allegedly losing their original purpose and are often used as illegal dwellings with swimming pools. Some of their users are also accused of polluting the surroundings with waste. Comparing them to community gardens, they see allotments as more isolated, individualistic, and not community-oriented or as spatial barriers that exclude other citizens from enjoying these green spaces for relaxation, leisure, and the like; therefore, they advocate the gardens be made more open to the public (ID# 4, 5, 22). Allotment gardeners are however afraid that interventions, such as cycling trails and public paths leading across their units, would threaten their food production and security (ID# 10, 27). They point out the close relationships and cooperation between units, the efforts of some units to be more open by organizing various public events, and the provision of allotments for community gardening (ID# 6, 9, 13, 27).

Out of all examined urban food alternatives, allotment gardeners have the weakest linking and bridging social capital, partly due to their approach to gardening as a hobby rather than as activism or part of the food system transformation. Except for their links to politicians who support gardening, the links of allotment gardeners to municipal departments are limited to tenancy issues dealt with by the property departments of municipal districts or to top-down debates instigated by urban planners. In Prague, experts have previously recommended establishing a municipal allotments coordinator (Miovská 2018) to mediate communication between allotment gardeners and municipal institutions. This coordinator could instigate a more inclusive participative discussion about the character of allotment gardens in the city; help enforce allotment unit regulations, the violation of which undermines the allotments' public image (ID# 9, 10, 27); and potentially highlight their role in local food system transformation, food security, societal resilience, and so on. Neither Prague nor Brno have however established such a position, resulting in the persistence of poor communication, which often leads to tension, suspicion, and distrust, as well as gardeners feeling degraded, insecure, and unsupported by most contemporary governments (ID# 9, 10, 17, 27).

In terms of bridging social capital, there have been certain differences between Prague and Brno. In Prague, the willingness of allotment gardeners to engage in alliances with other civic actors has been limited by their conservative reluctance towards activism and often defensive position reinforced by the spreading of newer and, municipally, more supported trends in urban gardening. The quote below of a community gardener representative illustrates the tensions between them and allotment gardeners experienced at a debate organized by the Prague Institute of Planning and Development: "It is impossible to talk to them. We were in a debate with them, and they were very defensive about their opinions and their allotment units. It does not lead to their transformation—they are rigid. There have been efforts to open their units to the public, but they are worried about their stuff getting stolen. There is a general problem with trust" (ID# 17).

In Brno, on the other hand, the threat of allotment garden annihilation in central parts of the city brought allotment gardeners together with experts and other active citizens, who also included considerations about climate change, heat islands, and biodiversity protection (ID# 6). Community gardens are less widespread here, and some allotment units allegedly operate in a similar manner to community gardens and organize a lot of public events (ID# 6). Negotiations with the city nonetheless resulted in the relocation of part of the centrally-located allotments to the urban periphery, which according to one of the interviewed experts, was a suboptimal compromise attributed to the insufficiently radical approach of a gardener that was at that time also a municipal councilor (ID# 14).

Discussion: how urban food governance is constituted in relation to the local food system transformation in Prague and Brno

As regards the constitution of urban food governance in relation to the local food system transformation in Prague and Brno, we discuss here the municipalities' four relations to different aspects of local food system transformation in connection to the values identified by Sonnino (2019) in progressive urban food governance, the linking and bridging social capital of urban food alternatives, and the role of these different aspects of local food system transformation in the corporate food regime and capitalist urban economy.

With consideration for a systemic approach, relocalization, translocalism, and participatory food governance, all aspects of the local food system transformation are important and should be integrated into a comprehensive food strategy and mainstreamed across other policies. Neither Prague nor Brno have political leaders promoting the creation of such a strategy. Some aspects of local food system transformation, such as tackling food insecurity with local food or membership in translocal networks, are completely absent in urban food policies and on the ground. The previous section also demonstrated the serious lag in terms of relocalization and participatory food governance, which is visible in the two municipalities' selective approach to different urban food alternatives. As we will discuss below, prioritized urban food alternatives are those with strong linking social capital and that promote aspects of the local food system transformation that are compatible with the corporate food regime and capitalist urban economy.

The two examined municipalities embrace circularity, for example, composting for biofuel stations, as well as new trends in urban agriculture inspired by practices from abroad, such as community gardens. Compared to allotment gardens, community gardens require less space; are more transient, permeable, and flexible in their use; and represent an important part of postmodern social infrastructure, which provides citizens with access to urban greenery and leisure activities. Their ability to adapt to urban development, facilitate economic competitiveness (McCann et al. 2022; Walker 2016), green branding, and access to funds and investment (Braiterman 2011; García-Lamarca et al. 2022) makes them compatible with the capitalist urban economy. In line with these objectives, the Prague municipality also green lit experiments in biodiversity protection via urban ecological farming, which has not been further developed in terms of administration or by securing a stable outlet for farmer produce and links to consumers.

Municipalities in the two cities also disregard the socioeconomic aspects of the local food system transformation and food security. These could be supported through tailored grant schemes for short food supply chains, by public procurement, stable conditions for authentic farmers' markets, or by implementing measures to protect cultivable land in the city from future development. This form of support would help urban ecological farmers compete within the global industrial food system and improve citizens' access to healthy and nutritious food from local sources. Municipalities' disregard for these agendas can be associated with the customary reliance on market forces, supply and demand, and corporate food charity (see Riches 2018). Such reliance points to a lack of understanding of the contradictions within the corporate food regime and the capitalist urban economy, due to which non-commercial food initiatives and small-scale organic farmers cannot compete with more powerful economic actors, both in terms of economies of scale and access to space. The disregard for these socioeconomic aspects concerning local organic food and food (in)security can also be associated with municipalities' withdrawal from public services and social policies (see Harvey 1989), which is inherent to neoliberalism and its particularly effective implementation in post-socialist countries due to their efforts to rid themselves of their socialist past (Chelcea and Druță 2016).

The disregard for food security combined with efforts to overcome the socialist past can be also associated with the degradation of allotment gardens in the two cities, despite their important role in food self-provisioning. From the perspective of urban governance within the capitalist urban economy, allotment gardens take up space that could be used for functions with a higher exchange value (see the section on urban food governance above) or, for real estate developers, to tackle the lack of green spaces in densifying compact city environments (see Haaland and van den Bosch 2015). From the perspective of the corporate food regime, the removal of allotment gardeners and their food self-provisioning would mean more dependence on global food supply chains.

Our analysis has made clear that the strong linking and bridging social capital of actors engaged in urban food alternatives in both Prague and Brno has the potential to influence urban food governance only in aspects of the local food system transformation that do not challenge the corporate food regime and support the capitalist urban economy (see Fig. 1). More radical alternatives to the corporate food regime, regardless of the strength of their actors' linking social capital, are disregarded or, at most, experimented with due to their capacity to contribute to biodiversity protection. The potential of food self-provisioning is either disregarded, reflected in the municipalities' waiving coordination of allotment gardens, or degraded, which manifests through efforts to replace allotments with higher value development or by transforming their current use in ways less suitable

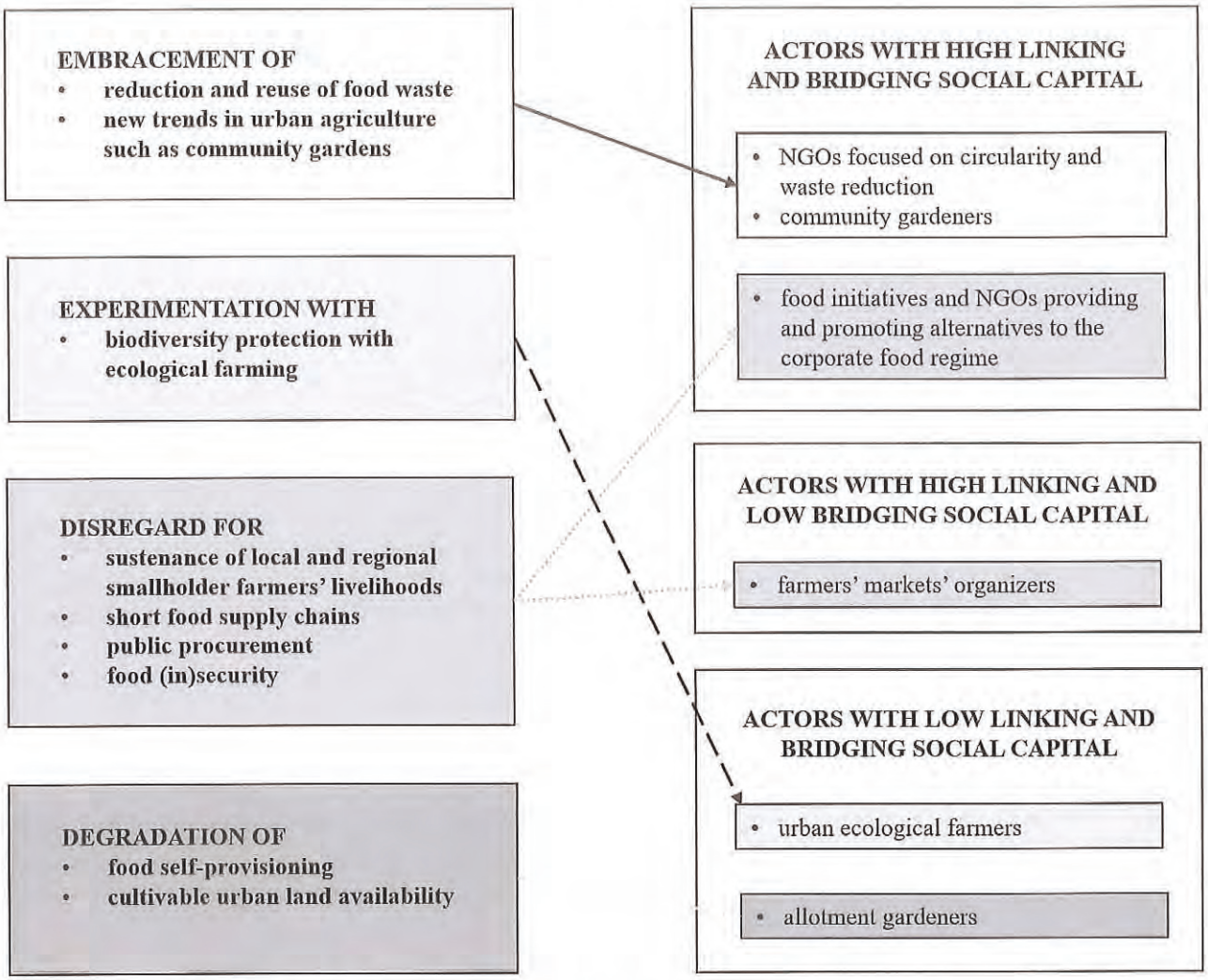

Fig. 1 Different municipal relations to different aspects of the local food system transformation and urban food alternatives with varying levels of social capital in Prague and Brno

for food self-provisioning. The potential to influence urban food governance is further diminished by low bridging social capital and the non-activist approach of the actors (allotment gardeners, organizers of farmers' markets, and some urban ecological farmers). This could be overcome by their communication and cooperation with actors in urban food alternatives that comply with the definition of urban food movements due to their engagement in activism aimed at food system transformation. Such cooperation could help them build mutual solidarity and trust and define common objectives and the mutual benefits of collective action. This could ultimately lead to long-term coalition work based on co-created master frames that highlight the strategic role of urban food alternatives in food security, environmental sustainability, social justice, and the democratic transformation of the local food system, which is historically and culturally grounded and recognizes both local needs and the wider problems of the global industrial food system.

Conclusion

Our examination of urban food policies in Prague and Brno revealed that the values of relocalization and participatory governance are included, whereas a systemic approach and translocalism are largely absent. We then explored the way urban food governance is constituted based on municipal actors and institutional relations to different aspects of the local food system transformation. We analyzed potential links between these relations and the different levels of bridging and linking social capital among nongovernmental and grassroots actors in urban food alternatives. Our analysis revealed four types of relations: (1) embracement, (2)

experimentation, (3) disregard, and (4) degradation. Which aspects of the local food system transformation municipalities embrace partially depends on the strong linking social capital of the nongovernment and grassroots actors who promote them, but also on these aspects' compatibility with the corporate food regime and the urban capitalist economy. The municipalities most strongly embrace NGOs focused on waste reduction and community gardening whose strong linking social capital, acquired through their activist approach, allows them to speak legitimately in support of the remaining urban food alternatives, and their agenda is seen as innovative and potentially enhancing economic growth in the context of post-socialist cities. On the other hand, regardless of the strength of the nongovernment and grassroots actors' linking social capital, the two cities disregarded aspects of the local food system transformation that represent more radical alternatives to the corporate food regime, and the actors engaging in them struggle to sustain themselves within the capitalist urban economy and global industrial food system. These more radical alternatives include public procurement and food donations to people in need as well as tailored support for food initiatives and authentic farmers' markets providing short food supply chains. These however require more public intervention in relation to public assets, social services, and regulations, which post-socialist cities have been withdrawing from given the neoliberal restructuring and efforts to overcome their socialist past. This approach also affects ecological farmers on municipal fields, which Prague experiments with solely for environmental objectives and not due to food security concerns. Moreover, allotment gardens in both Prague and Brno continue to be degraded despite many of them still retaining their traditional role in food self-provisioning. Instead of protecting this cultivable land in the city and developing its food production potential, municipalities associate allotment gardens with the socialist past and with operating on vast areas of municipally owned land in a relatively permanent and inflexible mode. In comparison to newer trends in urban agriculture, allotment gardens are harder to replace with higher value development or to be transformed into publicly accessible greenery in a densifying city.

While we found that high linking social capital does not lead to municipalities' embracing aspects of the local food system transformation that represent more radical alternatives to the status quo, we still suggest that a more systemic approach to local food system transformation could be achieved by strengthening bridging social capital and instigating coalition work between the currently fragmented urban food alternatives. Such a coalition would share access to opportunities, resources, and mobilization potential via collaboration, networking, experience sharing, synergies, and the formulation of clear common objectives and mutual benefits. Working collectively and in an inclusive way towards common objectives would increase trust and mutual understanding among different actors and empower currently marginalized actors, such as allotment gardeners, whose contribution to local food system transformation has yet to be acknowledged and developed. Using the strong linking social capital of certain actors in urban food alternatives in connection with collective power and common objectives could pressure urban governments to improve their urban food policies and become more active in their implementation, informed by progressive food governance in cities of the Global North. This would require a much more participatory approach to urban food governance and more radical interventions into other urban agendas, particularly land-use planning, which currently continues to threaten cultivable land in the city by prioritizing urbanization. While these suggestions seem impossible from the perspective of the status quo, we argue that urban food governance in Prague and Brno is, despite the current polycrisis context, not only insufficiently contributing to a local food system transformation but is, in fact, further reinforcing the unsustainable corporate food regime at the cost of urban food alternatives, eradicating existing and nascent facets of urban resilience.

Acknowledgements This research was funded by the Austrian Science Fund (FWF) [ZK-64G]. For the purpose of open access, the author has applied a CC BY public copyright license to any Author Accepted Manuscript version arising from this submission.

Funding Open access funding provided by University of Natural Resources and Life Sciences Vienna (BOKU).

Open Access This article is licensed under a Creative Commons Attribution 4.0 International License, which permits use, sharing, adaptation, distribution and reproduction in any medium or format, as long as you give appropriate credit to the original author(s) and the source, provide a link to the Creative Commons licence, and indicate if changes were made. The images or other third party material in this article are included in the article's Creative Commons licence, unless indicated otherwise in a credit line to the material. If material is not included in the article's Creative Commons licence and your intended use is not permitted by statutory regulation or exceeds the permitted use, you will need to obtain permission directly from the copyright holder. To view a copy of this licence, visit http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/.

References

Alonso-Fradejas, Alberto, Saturnino M. Borras, Todd Holmes, Eric Holt-Giménez, and M. J. Robbins. 2015. Food sovereignty: convergence and contradictions, conditions and challenges. *Third World Quarterly* 36(3): 431–448. https://doi.org/10.1080/01436597.2015.1023567

Araghi, Farshad A. 1995. Global depeasantization, 1945–1990. *The Sociological Quarterly* 36(2): 337–368.

Asociace, A. M. P. I. n.d. Asociace místních potravinových iniciativ. https://www.asociaceampi.cz/. Accessed 7 Dec 2023.

Asociace farmářských tržišť. n.d. Asociace farmářských tržišť. https://www.aftcr.cz/. Accessed 1 Dec 2023.

Bauermeister, Mark Richard. 2016. Social capital and collective identity in the local food movement. *International Journal of Agricultural Sustainability* 14(2): 123–141. https://doi.org/10.1080/14735903.2015.1042189

Bhandari, Humnath and Kumi Yasunobu. 2009. What is social capital? A comprehensive review of the concept. *Asian Journal of Social Science* 37(3): 480–510. https://doi.org/10.1163/156853109X436847

Boukharaeva, Louiza Marcel Marloie. 2015. *Family urban agriculture in Russia. Lessons and prospects*. Springer International Publishing Switzerland.

Braiterman, Jared. 2011. City branding through new green spaces. In *City branding*, ed. Keith Dinnie. 70–81. London: Palgrave Macmillan. https://doi.org/10.1057/9780230294790_9

Brunner, Anna-Maria. 2022. The missing piece to food system's socio-ecological transformation? Community-supported agriculture in Argentina. Master's Thesis, Institute for Geography and Space Research. Graz, University of Graz.

Chelcea, Liviu, and Oana Druță. 2016. Zombie socialism and the rise of neoliberalism in post-socialist Central and Eastern Europe. *Eurasian Geography and Economics* 57(4–5): 521–544. https://doi.org/10.1080/15387216.2016.1266273

Clendenning, Jessica, Wolfram H. Dressler, and Carol Richards. 2016. Food justice or food sovereignty? Understanding the rise of urban food movements in the USA. *Agriculture and Human Values* 33: 165–177. https://doi.org/10.1007/s10460-015-9625-8

Coulson, Helen, and Roberta Sonnino. 2019. Re-scaling the politics of food: place-based urban food governance in the UK. *Geoforum* 98: 170–179. https://doi.org/10.1016/j.geoforum.2018.11.010

Cousins, Joshua J., and Dustin T. Hill. 2021. Green infrastructure, stormwater, and the financialization of municipal environmental governance. *Journal of Environmental Policy & Planning* 23(5): 581–598. https://doi.org/10.1080/1523908X.2021.1893164

Dale, Ann, and Lenore Newman. 2010. Social capital: a necessary and sufficient condition for sustainable community development? *Community Development Journal* 45(1): 5–21. https://doi.org/10.1093/cdj/bsn028

Danček, Petr, Lucie Sovová, Petr Jehlička, Jan Vávra, and Miloslav Lapka. 2022. From coping strategy to hopeful everyday practice: changing interpretations of food self-provisioning. *Sociologia Ruralis* 62(3): 651–671. https://doi.org/10.1111/soru.12395

Deloitte CZ. 2017. Koncepce Smart Prague do roku 2030. Prague. https://smartpra-gue.eu/files/koncepce_smartprague.pdf. Accessed 20 May 2023.

Dubová, Lenka, Jan Macháč, Alena, and Vacková. 2020. Food provision, social interaction or relaxation: Which drivers are vital to being a member of community gardens in Czech cities? *Sustainability* 12(22): 9588. https://doi.org/10.3390/su12229588

Duží, Barbora, Naďa Johanisová, and Jan Vávra. eds. 2021. *Zahrádkářské osady anebo proč neztrácet půdu pod nohama*. Ostrava: Ústav geoniky AV ČR.

Fendrychová, Lenka, and Petr Jehlička. 2018. Revealing the hidden geography of alternative food networks: the travelling concept of farmers' markets. *Geoforum* 95: 1–10. https://doi.org/10.1016/j.geoforum.2018.06.012

García-Lamarca, Melissa, Isabelle Anguelovski, and Kayin Venner. 2022. Challenging the financial capture of urban greening. *Nature Communications* 13(1): 7132. https://doi.org/10.1038/s41467-022-34942-x

Gibas, Petr, and Irena Boumová. 2020. The urbanization of nature in a (post)socialist metropolis: an urban political ecology of allotment gardening. *International Journal of Urban and Regional Research* 44(1): 18–37. https://doi.org/10.1111/1468-2427.12800

Glowacki-Dudka, Michelle, Jennifer Murray, and Karen P. Isaacs. 2013. Examining social capital within a local food system. *Community Development Journal* 48(1): 75–88. https://doi.org/10.1093/cdj/bss007

Grešlová Kušková, Petra. 2013. A case study of the Czech agriculture since 1918 in a socio-metabolic perspective— from land reform through nationalisation to privatisation. *Land Use Policy* 30(1): 592–603. https://doi.org/10.1016/j.landusepol.2012.05.009

Haaland, Christine, and Cecil Konijnendijk van den Bosch. 2015. Challenges and strategies for urban green-space planning in cities undergoing densification: a review. *Urban Forestry & Urban Greening* 14(4): 760–771. https://doi.org/10.1016/j.ufug.2015.07.009

Harvey, David. 1989. From managerialism to entrepreneurialism: the transformation in urban governance in late capitalism. *Geografiska Annaler B* 71(1): 3–17. https://doi.org/10.1080/04353684.1989.11879583

Haysom, Gareth. 2015. Food and the city: urban scale food system governance. *Urban Forum* 26(3): 263–281. https://doi.org/10.1007/s12132-015-9255-7

iDNES. 2021. April 10. Supermarkety otevřené, ale trhy ne? Farmáři se brání ústavní stížností. https://www.idnes.cz/plzen/zpravy/farmar-trhy-namesti-republiky-covid-prijmy-ustavni-stiznost.A210408_602508_plzen-zpravy_vb. Accessed 1 Dec 2023.

INCIEN. n.d. Institut Cirkulární Ekonomiky. https://incien.org/. Accessed 1 Dec 2023.

Jehlička, Petr, and Joe Smith. 2011. An unsustainable state: contrasting food practices and state policies in the Czech Republic. *Geoforum* 42(3): 362–372. https://doi.org/10.1016/j.geoforum.2011.01.005

Jehlička, Petr, Tomáš Kostelecký, and Joe Smith. 2012. Food self-provisioning in Czechia: Beyond coping strategy of the poor: A response to Alber and Kohler's Informal food production in the enlarged European Union (2008). *Social Indicators Research* 11(1): 219–234. https://doi.org/10.1007/s11205-012-0001-4

Jehlička, Petr, Petr Daněk, and Jan Vávra. 2019. Rethinking resilience: home gardening, food sharing and everyday resistance. *Revue Canadienne d'études du développement* 40(4): 511–527. https://doi.org/10.1080/02255189.2018.1498325

Jehlička, Petr. Miķelis Grīviņš, OaneVisser, and Bálint Balázs. 2020. Thinking food like an east European: a critical reflection on the framing of food systems. *Journal of Rural Studies* 76: 286–295. https://doi.org/10.1016/j.jrurstud.2020.04.015

Jessop, Bob. 2010. *State power: a strategic-relational approach*. Cambridge: Polity.

Koc, Mustafa, and Japji Anna Bas. 2012. The interactions between civil society and the state to advance food security in Canada. In *Health and sustainability in the Canadian food system: advocacy and opportunity for civil society, eds. Rod MacRae and Elizabeth Abergel*, 173–205. Toronto: University of British Columbia.

Levkoe, Charles Z. 2014. The food movement in Canada: a social movement network perspective. *The Journal of Peasant Studies* 41(3): 385–403. https://doi.org/10.1080/03066150.2014.910766

Lyons, Kristen, Carol Richards, Lotus Desfours, and Marco Amati. 2013. Food in the city: urban food movements and the (re)-imagining of urban spaces. *Australian Planner* 50(2): 157–163. https://doi.org/10.1080/07293682.2013.776983

MacRae, Rod, and Kendal Donahue. 2013. Municipal food policy entrepreneurs. A preliminary analysis of how Canadian cities and regional districts are involved in food system change. Toronto Food Policy Council and Canadian Agri-Food Policy Institute. https://capi-icpa.ca/wp-content/uploads/2013/06/Municipal_Food_Policy_Entrepreneurs_Final_Report.pdf. Accessed 6 Mar 2024.

Magistrate of the Capital City of Prague. 2017. Strategie adaptace hl. m. Prahy na klimatickou změnu. Prague. https://adaptacepraha.cz/wp-content/uploads/2023/02/strategie_adaptace_cs_website.pdf. Accessed 26 Jul 2023.

Magistrate of the Capital City of Prague. 2021. Klimatický plán hlavního města Prahy do roku 2030. Praha na cestě k uhlíkové neutralitě. Prague. https://klima.praha.eu/data/Dokumenty/Dokumenty 2023/klimaplan_cz_2301_09_online.pdf. Accessed 8 Jul 2023.

Magistrate of the Capital City of Prague. 2022. Cirkulární Praha 2030. Strategie hl. m. Prahy pro přechod na cirkulární ekonomiku. Prague. https://klima.praha.eu/DATA/Dokumenty/Cirkularni-Praha-2030-Strategie-CE.pdf. Accessed 8 Apr 2023.

Magistrate of the City of Brno. 2016. Zásady pro rozvoj adaptací na změnu klimatu ve městě Brně s využitím ekosystémově založených přístupů. Východiska pro zpracování Strategie pro Brno 2050. Brno. https://ekodotace.brno.cz/wp-content/uploads/2019/09/P%C5%99%C3%ADloha-B-_-brno-adaptacni-strategie-fin.pdf. Accessed 23 Jul 2023.

Magistrate of the City of Brno. 2017. Strategie #brno2050. Brno. https://brno2050.cz/documents/. Accessed 16 Apr 2023.

Manganelli, Alessandra. 2020. Realising local food policies: a comparison between Toronto and the Brussels-Capital Region's stories through the lenses of reflexivity and co-learning. *Journal of Environmental Policy & Planning* 22(3): 366–380. https://doi.org/10.1080/1523908X.2020.1740657

Manganelli, Alessandra. 2022. *The hybrid governance of urban food movements. Learning from Toronto and Brussels*. Cham, Switzerland: Springer (Urban Agriculture).

Manganelli, Alessandra, Pieter van den Broeck, and Frank Moulaert. 2020. Socio-political dynamics of alternative food networks: a hybrid governance approach. *Territory Politics Governance* 8(3): 299–318. https://doi.org/10.1080/21622671.2019.1581081

McCann, Eugene, Nathan McClintock, and Christiana Miewald. 2022. Mobilizing impermaculture: Temporary urban agriculture and the sustainability fix. *Environment and Planning E: Nature and Space* 251484862211159. https://doi.org/10.1177/25148486221115950

McMichael, Philip. 2009. A food regime genealogy. *The Journal of Peasant Studies* 36(1): 139–169. https://doi.org/10.1080/03066150902820354

McMichael, Philip. 2012. The land grab and corporate food regime restructuring. *The Journal of Peasant Studies* 39(3–4): 681–701. https://doi.org/10.1080/03066150.2012.661369

Mendes, Wendy, and Roberta Sonnino. 2019. Urban food governance in the Global North. In *The SAGE handbook of nature*, ed. Terry Marsden. 543–560. London: Sage.

Milan Urban Food Policy Pact. n. d. Milan Urban Food Policy Pact. https://www.milanurbanfoodpolicypact.org/. Accessed 24 Nov 2023.

Miovská, Lucie. 2018. Aktualizace generelu zahrádkových osad v Praze 2018. Zhodnocení současného stavu a možností dalšího vývoje. Česká zemědělská univerzita. Praha. https://adaptacepraha.cz/wp-content/uploads/2020/03/TEXT_Aktualizace_generelu-zahradkovych-osad.pdf. Accessed 24 Jun 2023.

Morgan, Kevin. 2009. Feeding the city: the challenge of urban food planning. *International Planning Studies* 14(4): 341–348. https://doi.org/10.1080/13563471003642852

Morgan, Kevin. 2015. Nourishing the city: the rise of the urban food question in the Global North. *Urban Studies* 52(8): 1379–1394. https://doi.org/10.1177/0042098014534902

Moudrý, Jan, Jaroslav Bernas, Petr Konvalina, Apolka Ujj, Ivan Manolov, and Atanaska Stoeva et al. 2018. Agroecology development in Eastern Europe—cases in Czech Republic, Bulgaria, Hungary, Poland, Romania, and Slovakia. *Sustainability* 10(5): 1311. https://doi.org/10.3390/su10051311

Nosratabadi, Saeed, Nesrine Khazami, Marwa Ben Abdallah, Zoltan Lackner, Shahab S. Band, Amir Mosavi, and Csaba Mako. 2020. Social capital contributions to food security: A comprehensive literature review. *agriRxiv*: 20203503319. https://doi.org/10.31220/agriRxiv.2020.00021

Občanská demokratická strana. 2021. May 10. Pražská ODS: Klimatický plán Praha 2030 za 231 mld. rozvrátí pražský rozpočet na desetiletí a nepřinese potřebnou adaptaci města na klimatické změny. https://www.ods.cz/region.prazsky/clanek/21073-prazska-ods-klimaticky-plan-praha-2030-za-231-mld-rozvrati-prazsky-rozpocet-na-desetileti-a-neprinese-potrebnouadaptaci-mesta-na-klimaticke-zmeny. Accessed 1 Dec 2023.

Opitz, Ina, Regine Berges, Annette Piorr, and Thomas Krikser. 2016. Contributing to food security in urban areas: differences between urban agriculture and peri-urban agriculture in the Global North. *Agriculture and Human Values* 33(2): 341–358. https://doi.org/10.1007/s10460-015-9610-2

Pixová, Michaela. 2018. The empowering potential of reformist urban activism in Czech cities. *Voluntas: International Journal of Voluntary and Nonprofit Organizations* 29(4): 670–682. https://doi.org/10.1007/S11266-018-0011-1

Pixová, Michaela. 2020. *Contested Czech cities. From urban grassroots to pro-democratic populism*. Singapore: Springer Singapore.

Pixová, Michaela, and Christina Plank. 2022. Relocalizing food production in times of crisis: Urban governance in Prague and Brno. *AESOP–sustainable food planning conference proceedings*. Almere, Netherlands, 19–22 October.

Plank, Christina, Robert Hafner, and Rike Stotten. 2020. Analyzing values-based modes of production and consumption: community-supported agriculture in the Austrian Third Food Regime. *Österreich Z Soziol* 45(1): 49–68. https://doi.org/10.1007/s11614-020-00393-1

Plank, Christina, Christoph Görg, Gerald Kalt, Lisa Kaufmann, Stefan Dullinger, and Fridolin Krausmann. 2023. Biomass from somewhere? Governing the spatial mismatch of viennese biomass consumption and its impact on biodiversity. *Land Use Policy* 131: 1–13. https://doi.org/10.1016/j.landusepol.2023.106693

Pokorná, Radka. 2020. Metodika zakládání komunitních zahrad. Hlavní město Praha. https://envis.praha.eu/publikace_zp/metodiky/metodikaMHMP_zakladaniKZ2020_web.pdf. Accessed 25 Jul 2023.

Prague Institute of Planning and Development. 2016. Strategický plán hl. m. Prahy. Aktualizace 2016. Prague. https://iprpraha.cz/uploads/assets/dokumenty/ssp/SP/STRATEGICKY_PLAN_HLAVNIHO_MESTA_PRAHY_AKTUALIZACE_2016.pdf. Accessed 3 Mar 2024.

PrahaIN. 2023. October 19. Sedláci vyhráli. Farmářské trhy na náplavce zůstanou i v prosinci. https://www.prahain.cz/zivot-ve-meste/sedlaci-vyhrali-farmarske-trhy-na-naplavce-zustanou-i-v-prosinci-15232.html?utm_source=www.seznam.cz&utm_medium=sekce-z-internetu. Accessed 4 Dec 2023.

Pungas, Lilian. 2019. Food self-provisioning as an answer to the metabolic rift: the case of Dacha Resilience in Estonia. *Journal of Rural Studies* 68: 75–86. https://doi.org/10.1016/j.jrurstud.2019.02.010

Pungas, Lilian. 2023. Dachas and food democracy—what makes a (good) food citizen? *Frontiers in Sustainable Food Systems* 7. https://doi.org/10.3389/fsufs.2023.1052298

Putnam, Robert. 2000. *Bowling alone. The collapse and revival of American community*. New York: Simon & Schuster.

Radio Prague International. 2022. Jun 16. Prague Deputy Mayor resigns over corruption case. https://english.radio.cz/prague-deputy-mayor-resigns-over-corruption-case-8753381. Accessed 7 Dec 2023.

Riches, Graham. 2018. *Food bank nations: poverty, corporate charity and the right to food*. New York: Routledge.

Smith, Joe, and Petr Jehlička. 2013. Quiet sustainability: fertile lessons from Europe's productive gardeners. *Journal of Rural Studies* 32: 148–157. https://doi.org/10.1016/j.jrurstud.2013.05.002

Sonnino, Roberta. 2019. The cultural dynamics of urban food governance. *City Culture and Society* 16: 12–17. https://doi.org/10.1016/j.ccs.2017.11.001

Sovová, Lucie, and Esther J. Veen. 2020. Neither poor nor cool: practising food self-provisioning in allotment gardens in the Netherlands and Czechia. *Sustainability* 12(12): 5134. https://doi.org/10.3390/su12125134

Spilková, Jana. 2017. Producing space, cultivating community: the story of Prague's new community gardens. *Agriculture and Human Values* 34(4): 887–897. https://doi.org/10.1007/s10460-017-9782-z

Spilková, Jana, and Jiří Vágner. 2012. Food gardens as important elements of urban agriculture: Spatio-developmental trends and future prospects for urban gardening in Czechia. *Norsk Geografisk Tidsskrift - Norwegian Journal of Geography* 72(1): 1–12. https://doi.org/10.1080/00291951.2017.1404489

Spilková, Jana, Lenka Fendrychová, and Marie Syrovátková. 2013. Farmers' markets in Prague: a new challenge within the urban shoppingscape. *Agriculture and Human Values* 30(2): 179–191. https://doi.org/10.1007/s10460-012-9395-5

Sýkora, Luděk, and Stefan Bouzarovski. 2012. Multiple transformations: conceptualising the post-communist urban transition. *Urban Studies* 49(1): 43–60. https://doi.org/10.1177/0042098010397740

Thornbush, Mary. 2015. Urban agriculture in the transition to low carbon cities through urban greening. *AIMS Environmental Science* 2(3): 852–867. https://doi.org/10.3934/environsci.2015.3.852

Tindall, David, Jeffrey Cormier, and Mario Diani. 2012. Network social capital as an outcome of social movement mobilization: using the position generator as an indicator of social network diversity. *Social Networks* 34(4): 387–395. https://doi.org/10.1016/j.socnet.2011.12.007

Trendov, Nikola M. 2018. Comparative study on the motivations that drive urban community gardens in Central Eastern Europe. *Annals of Agrarian Science* 16(1): 85–89. https://doi.org/10.1016/j.aasci.2017.10.003

Tóth, Attila, Barbora Duží, Jan Vávra, Ján Supuka, Mária Bihuňová, Denisa Halajová, Stanislav Martinát, and Eva Nováková. 2018. Changing patterns of allotment gardening in the Czech Republic and Slovakia. *Nature and Culture* 13(1): 161–188. https://doi.org/10.3167/nc.2018.130108

Vávra, Jan, Petr Daněk, and Petr Jehlička. 2018. What is the contribution of food self-provisioning towards environmental sustainability? A case study of active gardeners. *Journal of Cleaner Production* 185: 1015–1023. https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2018.02.261

Visser, Oane, Natalia Mamonova, Max Spoor, and Alexander Nikulin. 2015. Quiet food sovereignty as food sovereignty without a movement? Insights from post-socialist Russia. *Globalizations* 12(4): 513–528. https://doi.org/10.1080/14747731.2015.1005968

Walker, Samuel. 2016. Urban agriculture and the sustainability fix in Vancouver and Detroit. *Urban Geography* 37(2): 163–182. https://doi.org/10.1080/02723638.2015.1056606

Woolcock, Michael. 2001. The place of social capital in understanding social and economic outcomes. *Canadian Journal of Policy Research* 2(1): 1–17.

Zachraň jídlo. n.d. Zachraň jídlo. https://zachranjidlo.cz/. Accessed 6 Dec 2023.

Zagata, Lukáš. 2010. How organic farmers view their own practice: results from the Czech Republic. *Agriculture and Human Values* 27: 277–290. https://doi.org/10.1007/s10460-009-9230-9

Zagata, Lukáš. 2012. We want farmers' markets! Case study of emerging civic food networks in the Czech Republic. *The International Journal of Sociology of Agriculture and Food* 19(3): 347–364. https://doi.org/10.48416/ijsaf.v19i3.209

Zagata, Lukáš, Michal Lošťák, and Nigel Swain. 2019. Family Farm succession of the first post-socialist generation in the Czech Republic. *Eastern European Countryside* 25(1): 9–35. https://doi.org/10.12775/eec.2019.001

Živý region. n.d. Živý region. https://zivy-region.cz/. Accessed 1 Dec 2023.

Publisher's Note Springer Nature remains neutral with regard to jurisdictional claims in published maps and institutional affiliations.

Michaela Pixová is a human geographer focused on social-ecological transformation, critical urban theory, social movements, and civil society. She is currently working as a postdoctoral researcher on a project exploring values-based modes of production and consumption in the corporate food regime at the Institute of Development Research at the University of Natural Resources and Life Sciences, Vienna. She is also a co-investigator on the international project focused on the sustenance of civil society in the context of multiple crisis, which she is conducting at the Institute of Sociological Studies at Charles University, Prague.

Christina Plank is a political scientist at the Institute of Development Research at the University of Natural Resources and Life Sciences, Vienna. Her research and teaching center on state theory, political ecology, and social-ecological transformations with a focus on critical agrarian studies.

Komparativní studie teplotních a vegetačních charakteristik vybraných lokalit v okolí Kraví hory

Zpracoval: Ing. Petr Lukeš, Ph.D., vědec, dálkový průzkum Země a zdravotní stav vegetace

Abstrakt: Studie si klade za cíl vyhodnotit vztah mezi teplotou povrchu a množstvím vegetace na příkladu vybraných lokalit v okolí oblasti Kraví hora v Brně.

Metodika: Analýzou leteckých dat vysokého prostorového rozlišení nasnímaných v letech 2018 (CIR ortofoto) a 2019 (teplotní mapa) byly odvezeny mapy množství vegetace a teplot povrchu. Nad těmito mapami bylo definováno osm polygonů zájmových území, které pokrývají různorodé způsoby využití krajiny – zahrádkářské osady Kraví Hora I, Kraví hora II a Malina a areálu VUT Brno (skladovací prostory) jakožto plochy městské zeleně – přestavby, parku Kraví Hora, Lužánky a Wilsonova lesa jakožto stabilizované plochy městské zeleně a sportoviště Kraví Hora a Lužánky jakožto stabilizované plochy sportu. Statistickou analýzou teplotních a vegetačních charakteristik těchto lokalit docházíme ke kvantifikaci možného dopadu změny využití území na povrchovou teplotu.

Výsledky: Základní statistické charakteristiky zkoumaných lokalit jsou uvedeny v Tabulce 1. **Pozorujeme úzký vztah mezi množstvím vegetace a teplotou povrchu dané lokality (viz Obrázek 1, $R^2 = 0.9$)**, nejnižší teploty jsou pozorovány pro hustě zapojený lesní porost Wilsonova lesa (teplota 26.99 °C, vegetační index 0.67), následované zahrádkářskými osadami ZO ČZS Kraví Hora I. a Kraví Hora II (teplota 30.26–30.57 °C, vegetační index 0.47–0.49) a Parkem Lužánky (teplota 30.66 °C, vegetační index 0.54). Zahrádkářská osada ZO ČZS Malina má obdobné hodnoty vegetačního indexu (0.47), její letní teplota je o cca 2 °C vyšší (32.55 °C). Následují smíšené plochy areálu VUT (průměrná teplota 34.41 °C, avšak vysoká variabilita ± 7.38°C způsobena přítomností vzrostlých stromů i skladovacích prostor, vegetační index 0.24). Obdobných hodnot dosahují i plochy sportu a zeleně v oblasti Kraví hory (teplota 34.52–34.57 °C, vegetační index 0.31 – 0.36), nejvyšší teploty povrchu byly pozorovány u sportoviště v parku Lužánky (teplota 36.20 °C, vegetační index 0.19)

Lokalita	*Teplota [°C]*	*Vegetační index [-]*	*Rozloha [ha]*
Wilsonův les (část)	26.99 (± 1.38)	0.67 (± 0.10)	-
ZO ČZS Kraví hora I	30.26 (± 3.09)	0.47 (± 0.13)	4.16
ZO ČZS Kraví hora II	30.57 (± 3.19)	0.49 (± 0.12)	8.31
Park Lužánky	30.64 (± 3.77)	0.54 (± 0.16)	17.53
ZO ČZS Malina	32.55 (± 3.29)	0.47 (± 0.11)	1.48
Areál VUT	34.41 (± 7.38)	0.24 (± 0.19)	4.37
Sportoviště Kraví hora	34.52 (± 5.51)	0.31 (± 0.19)	11.32
Park Kraví hora	34.57 (± 4.73)	0.36 (± 0.14)	5.26
Sportoviště Lužánky	36.20 (± 5.61)	0.19 (± 0.16)	1.39

Tabulka 1. Průměr a směrodatná odchylka teplot a vegetačního indexu spolu s rozlohou zkoumaných oblastí. Získáno statistickou analýzou dat leteckého snímkování.

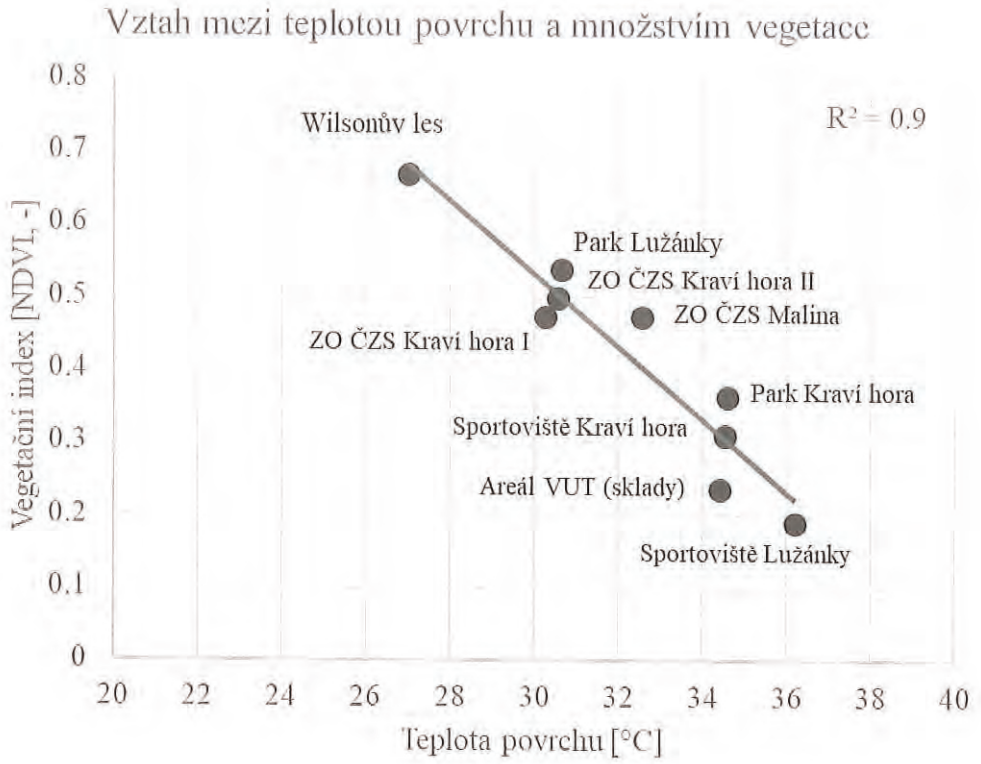

Obrázek 1. Vztah mezi teplotou povrchu (osa X) a množstvím vegetace (index NDVI, osa y).

Závěr: **Zahrádkářské osady Kraví Hora I., II a Malina dosahují obdobných teplot povrchu jako park Lužánky (cca o 4-5 °C nižší teplota povrchu v porovnání s plochami zeleně (Park Kraví hora) a sportu (Sportoviště Kraví hora) a mají rovněž podobnou rozlohu (park Lužánky cca 17.53 ha, zahrádkářské osady cca 14 ha).** Existuje silný vztah mezi množstvím vegetace a teplotou povrchu (viz Obrázek 1), pokles množství vegetace (zde vyjádřen vegetačním indexem NDVI) způsobí růst povrchové teploty, přibližně o 2 °C při poklesu o hodnotu 0.1.

Přílohy:

Mapa č.1 – Přehled zkoumaných lokalit komparativní studie

Mapa č. 2 - Množství a stav vegetace ve zkoumaných lokalitách

Mapa č. 3 – Teplota ve zkoumaných lokalitách

Přehled zkoumaných lokalit komparativní studie

Podkladová data: CIR Ortofoto 2017-2018, Ústav pro hospodářskou úpravu lesů, WMS služba. Vizualizace v nepravých barvách (červená: 866 nm, zelená: 653 nm, modrá: 553 nm). Léto 2018

Zpracoval: Ing. Petr Lukeš, Ph.D.

Množství a stav vegetace ve zkoumaných lokalitách

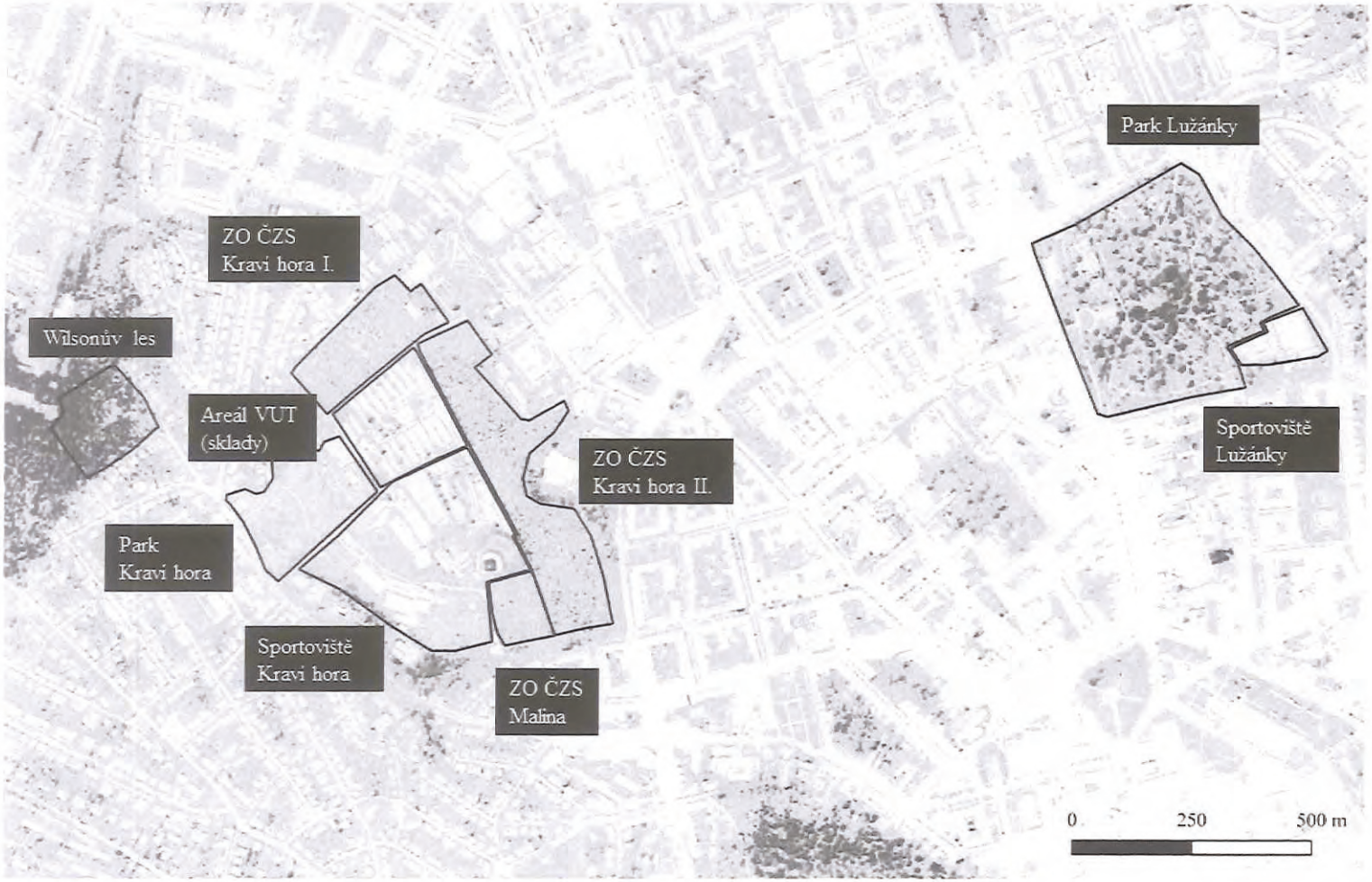

Méně vegetace
(NDVI <=0)

Více vegetace
(NDVI = 1)

Podkladová data: CIR Ortofoto 2017-2018, vegetační index NDVI, Ústav pro hospodářskou úpravu lesů, WMS služba, prostorové rozlišení 0.8 m / pixel. Léto 2018.

Zpracoval: Ing. Petr Lukeš, Ph.D.

Teplota ve zkoumaných lokalitách

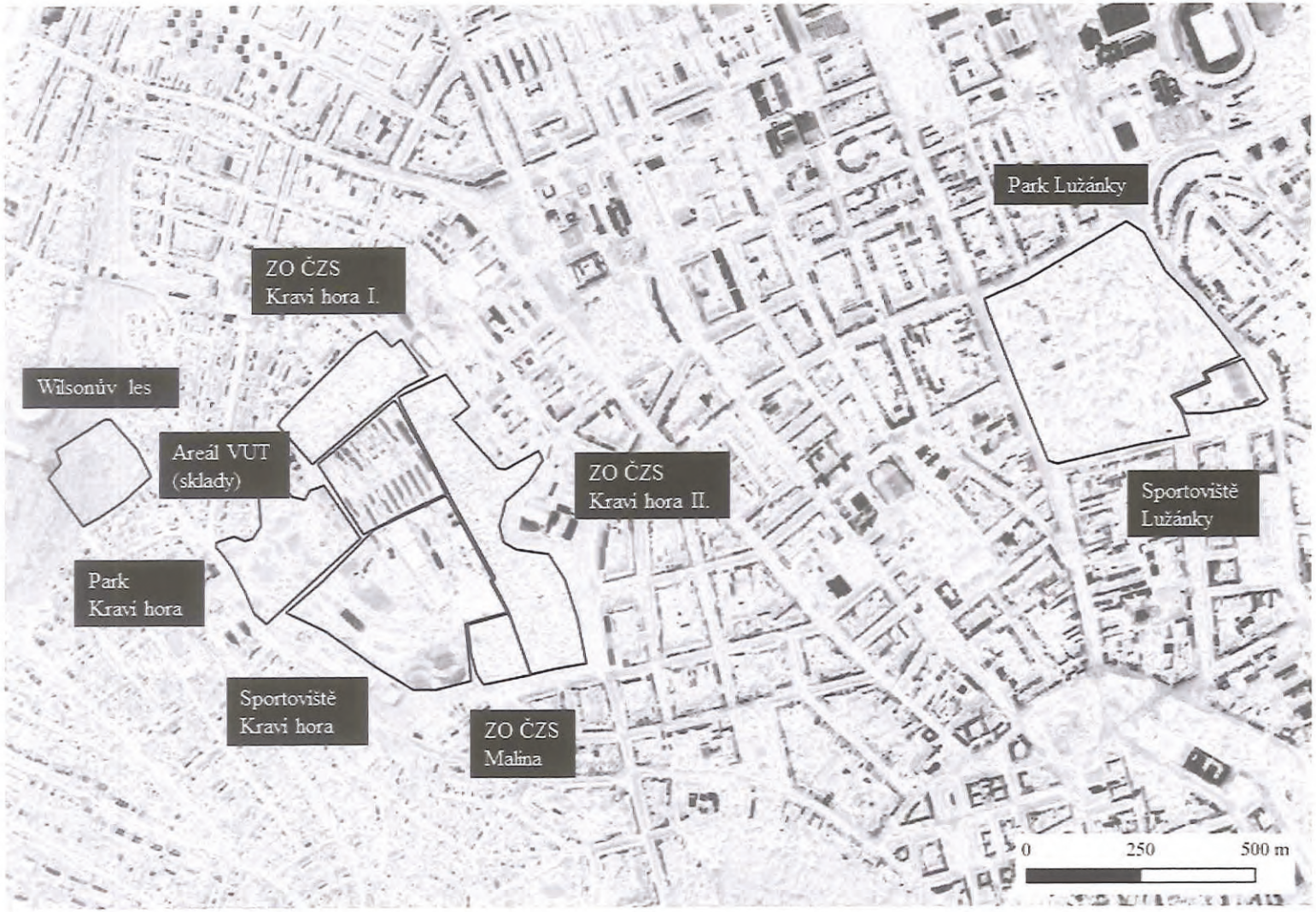

Nižší teplota povrchu (20°C)

Vyšší teplota povrchu (50°C)

Podkladová data: Teplotní mapa Brna, https://gis.brno.cz/mapa/teplotni-mapa, kinetická teplota povrchu, prostorové rozlišení 2 m / pixel. Léto 2019

Zpracoval: Ing. Petr Lukeš, Ph.D.

Česká společnost ornitologická – Jihomoravská pobočka, pobočný spolek
Lidická 25/27, 602 00 Brno
ID datové schránky: 56ywzeq
IČ: 65353391
www.jmpcso.cz

Stanovisko k ornitologickému významu zahrádkářské kolonie na Kraví hoře

V souvislosti s aktuálními návrhy změn územního plánu města Brna bychom rádi poukázali na velký význam rozptýlené zeleně a především zahrádkářských kolonií jako biotopu pro ptáky v Brně. Na tento biotop je vázána většina ptačích druhů, které můžeme ve městě potkat a s jejich úbytkem mizí ptáci i jejich zpěv z okolí lidských příbytků. Konkrétně v oblasti zahrádek na Kraví hoře byl v posledních letech zjištěn výskyt nejméně 51 druhů ptáků, z toho 7 druhů zvláště chráněných podle vyhlášky 395/1992 Sb. zákona 114/1992 Sb. v kategoriích silně ohrožený (SO) a ohrožený (O). Jde o kavku obecnou (*Corvus monedula*; SO), krahujce obecného (*Accipiter nisus*; SO), krutihlava obecného (*Jynx torquilla*; SO), lejska šedého (*Muscicapa striata*; O), rorýse obecného (*Apus apus*; O), strakapouda jižního (*Dendrocopos syriacus*; SO) a vlaštovku obecnou (*Hirundo rustica*; O). Pro některé z nich (např. strakapoud jižní, krutihlav obecný, lejsek šedý) představuje zahrádkářská kolonie na Kraví hoře významnou lokalitu v rámci celého Brna. Z pohledu ornitologického zde mají velký význam především starší a/nebo ovocné stromy, jejichž kácením dochází k výrazně negativnímu ovlivnění přítomných společenstev. Proto požadujeme velmi citlivý přístup k tomuto území, se zachováním stávajícího charakteru biotopů, který umožní přežití těchto druhů v Brně i do budoucna. Kromě toho upozorňujeme, že se ve stejném území vyskytují zvláště chráněné druhy plazů, konkrétně užovka hladká (*Coronella austriaca*; SO), slepýš křehký (*Anguis fragilis*; SO) a ještěrka obecná (*Lacerta agilis*; SO).

V Brně 27.5.2020

[redacted]nD.
předseda

ČESKÁ SPOLEČNOST ORNITOLOGICKÁ
Jihomoravská pobočka
Lidická 971/25
602 00 BRNO

BOKU
Institut für
Entwicklungsforschung

SHRNUTÍ DOSUD NEPUBLIKOVANÉHO ČLÁNKU
SROVNÁVAJÍCÍHO KOMUNITNÍ ZAHRADY
A ZAHRÁDKOVÉ OSADY Z HLEDISKA PŘÍNOSU
PRO MĚSTSKOU UDRŽITELNOST

Role městských zahrad v městské udržitelnosti a potřeba jejich ochrany

Michaela Pixová & Christina Plank

Městské zahrady hrají klíčovou roli v podpoře městské udržitelnosti a přispívají k celé řadě cílů udržitelného rozvoje OSN, tzv. SGDs. Poskytují nezbytné zelené plochy, podporují místní produkci potravin, posilují komunitní vazby a přispívají k ochraně životního prostředí a klimatu. Ne všechny formy městského zahrádkaření však dostávají stejnou podporu nebo uznání. Tradiční zahrádkářské osady, které jsou součástí městského života po desetiletí, jsou často opomíjeny, nebo dokonce znevažovány z hlediska svého přínosu pro městskou udržitelnost. Mnohem větší přízni místních vlád a politik ve velkých městech se těší komunitní zahrady, které jsou vnímány jako součást moderního města inspirovaná západní praxí. Za větší přínos pro veřejnost je také často považováno nahrazování zahrádkářských osad veřejnými parky. Ve skutečnosti však zahrádkářské osady existují i v Západní Evropě a z hlediska městské udržitelnosti jsou mnohem přínosnější než městské parky.

Tento text je shrnutím dosud nepublikované analýzy odlišností a podobností tradičních zahrádkářských osad a komunitních zahrad z hlediska jejich přínosů pro městskou udržitelnost a z hlediska toho, jak jsou tyto formy zahrádkaření vnímány místními politiky a dalšími aktéry ve městě. Tyto rozdíly byly hodnoceny v následujících šesti klíčových dimenzích, které jsou v závěru tohoto shrnutí doplněny návrhy opatření:

1. **Veřejný přístup k městské zeleni**

   Zahrádkářské osady jsou často kritizované kvůli své uzavřenosti pro veřejnost, zatímco komunitní zahrady nabízí větší otevřenost.

2. **Budování komunity**

   Oba typy zahrad posilují komunitní vazby. Komunitní zahrady jsou často více inkluzivní, ale obecně jsou oblíbené spíše u mladších lidí. Zahrádkářské osady budují pevnější vazby mezi svými dlouhodobými členy, a jsou důležitým místem komunitního života a sociálních vazeb starších obyvatel. V důsledku vyvíjených tlaků se navíc zahrádkářské osady čím dál tím více otevírají i ostatním obyvatelům.

3. **Zásobování potravinami**

   Zahrádkářské osady se tradičně zaměřují na významnou produkci potravin pro osobní potřebu, zatímco produkce komunitních zahrad je často spíše symbolická a založená na společném zážitku.

4. **Ochrana životního prostředí a klimatu**

   Oba typy zahrad přispívají pozitivně, ale zahrádkářské kolonie díky své větší rozloze delší biologické sukcesi mnohem více podporují biodiverzitu a další ekosystémové služby.

5. Prostorová spravedlnost

Komunitní zahrady jsou obecně dostupnější, zatímco zahrádkářské kolonie někdy čelí kritice za exkluzivitu a zneužívání pro jiné účely, než je zahrádkaření. Tyto jevy však souvisí s obecně se zvyšující nejistotou jejich dlouhodobé existence, z nedostupností bydlení a jiných rekreačních možností apod. Výsledný stav lze tedy vnímat jako důsledek dlouhodobého nezájmu místních vlád o aktivnější účast ve správě zahrádkářských osad i v jiných oblastech veřejné politiky.

6. Občanská angažovanost

Komunitní zahrady jsou často integrovány do širších hnutí za městskou udržitelnost, zatímco zahrádkáři mají tendenci distancovat se od otevřeného aktivismu a explicitního environmentalismu. Ve skutečnosti jsou však právě zahrádkářské osady největším rezervoárem tradiční a kulturně vhodné udržitelné praxe ve městech, která se svým opouštěním tzv. „nemoderních" tradic stávají čím dál tím méně udržitelná.

Výzvy a protiklady

Městské zahrady fungují v rámci omezení neoliberálních městských kontextů, které je zároveň marginalizují i využívají. Místní úřady často vnímají zahrádkaření především jako volnočasovou aktivitu, přehlížejí jeho klíčovou roli v potravinové bezpečnosti a environmentální odolnosti. Tento omezený pohled vede k zaujatému přístupu, kdy komunitní zahrady získávají více podpory díky jejich vnímané kompatibilitě s cíli městského rozvoje, zatímco tradiční zahrádkářské kolonie jsou opomíjeny.

Závěr a doporučení pro urbanisty a městské politiky

Městské zahrady jsou nezbytné pro dosažení udržitelných měst. Aby se plně využil jejich potenciál, je zásadní chránit a podporovat jak tradiční zahrádkářské osady, tak novější komunitní zahrady. Podporou spolupráce, zvyšováním zapojení veřejnost a začleňováním těchto zahrad do městských politik mohou města lépe čelit environmentálním výzvám a zlepšit kvalitu městského života, které zejména v centrech velkých měst ohrožuje nastupující klimatická krize. Místní úřady musí uznat různorodé přínosy všech forem městského zahrádkaření, a na jejich základě tvořit odolné a udržitelné městské prostředí. Současná města se na jednu stranu snaží implementovat udržitelné politiky, zároveň však neustále vyvíjejí tlak na poslední zelené plochy s rostlou zelení ve městě. Je nutné v kontextu současných výzev a hrozeb vnímat významnou roli všech typů zahrádkaření v udržování městské biodiverzity, poskytování místních potravin a posilování odolnosti proti environmentálním a ekonomickým výzvám, k nimž v budoucnosti budou patřit i výpadky dodávek potravin. Pro lepší integraci zelených produkčních ploch do soudobého města lze doporučit následující kroky:

1. Integrace zahrádkářských osad do městských politik

Zahrádkářským osadám je v současných strategických, klimatických a územních plánech věnována minimální či žádná pozornost. Je nutné uznat mnohostranné přínosy zahrádkářských osad jejich integrací do městského plánování a politik udržitelnosti. To zahrnuje rovněž uznání jejich role v potravinové bezpečnosti, biodiverzitě a klimatické odolnosti.

2. Zlepšení spolupráce zahrádkářů a veřejnosti

Osadní a komunitní zahrádkáři často stojí v opozici a vzájemně se vůči sobě vymezují. Samosprávy a někteří obyvatelé často stojí na straně komunitních zahrad, které vnímají jako méně uzavřené. Společným pojítkem všech by však měl být zájem prosazovat městskou udržitelnost a ochránit vzácné produkční plochy. Pokud chtějí zahrádkářské osady obhájit své místo v současných rychle rostoucích městech, musí spolu s místními politiky a urbanisty hledat řešení, která přispějí k zachování osad za jejich současného otevírání vůči veřejnosti. Přístup k zahrádkám zvýší jejich podporu veřejností, která tak více ocení odlišné kvality biodiverzity a ekosystémových služeb, které zahrádky nabízí ve srovnání s veřejným parkem. Dále lze doporučit využití postupně se uvolňujících ploch v zahrádkových osadách pro nové, více inkluzivní způsoby využití, např. komunitní zahrady, permakulturní zahrady, lesní (resp. zahradní) školky, dětské kluby, dobrodružná hřiště apod.

3. Podpora školení zahrádkářů

Zahrádkářské osady často bývají očerňovány poukazováním na jejich neekologické praxe, používání chemie apod. To však není zdaleka tak rozšířené, jak se traduje. I v osadách je hlavním zájmem vypěstovat zdravé potraviny. Zároveň však mezi členy bývá málo rozšířené povědomí o roli zahrad v systémové ochraně životního prostředí a v městské udržitelnosti. Z tohoto hlediska poučenější environmentalisté v komunitních zahradách pro změnu často nemají tak velké znalosti o pěstování potravin jako právě zahrádkáři z osad. Začleňováním nových způsobů využití zahrádkářských osad tak může docházet k vzájemnému kontaktu, výměně zkušenosti, dovedností, společným aktivitám a vzájemnému vzdělávání.

4. Jmenování městského koordinátora

Zatímco veřejný park bude vyžadovat značné zatížení veřejného rozpočtu, o zahrádkářskou osad se starají její uživatelé. Je však potřeba zřídit pozici městského koordinátora zaměřeného na správu městských zahrad a zprostředkovávání jejich komunikace s městem. Tato správa by měla být zaměřena na naplňování společně vydefinovaných širších cílů udržitelnosti.

BOKU
Institut für
Entwicklungsforschung

SHRNUTÍ DOSUD NEPUBLIKOVANÉHO ČLÁNKU
SROVNÁVAJÍCÍHO KOMUNITNÍ ZAHRADY
A ZAHRÁDKOVÉ OSADY Z HLEDISKA PŘÍNOSU
PRO MĚSTSKOU UDRŽITELNOST

Tento výzkum byl proveden v rámci projektu www.foodalternatives.com financovaném Rakouským vědeckým fondem (FWF) [ZK-64G].

KONTAKT:

RNDr. Michaela Pixová, Ph.D.
Institute of Development Research
BOKU Peter-Jordan-Straße 76/I
1190, Vienna Austria
michaela.pixova@boku.ac.at
mpixova@hotmail.com
+420 777 145 003

BOKU
Institut für Entwicklungsforschung

Policy Brief

Městská potravinová samospráva bez lokálních potravin: Chybějící vazby mezi českými městy a potravinovými alternativami

Prestižní vědecký časopis *Agriculture and Human Values* v dubnu 2024 zveřejnil výsledky výzkumu, který se zabýval potenciálem pražské a brněnské potravinové samosprávy zvýšit udržitelnost, odolnost a sociální spravedlnost místních potravinových systémů. Základní výzkum české sociální geografky Michaely Pixové a rakouské politoložky Christiny Plank vznikl v rámci projektu zaměřeného na roli hodnotově založené produkce a konzumace potravin (tzv. potravinové alternativy) v korporátním potravinovému režimu (www.foodalternatives.at), který byl realizován na univerzitě BOKU ve Vídni. Tento policy brief se zaměřuje na hlavní zjištění výzkumu aplikovatelná místními samosprávami, která byla doplněna některými užitečnými doporučeními:

Kontext

V rozvinutých zemích dnes mnohá města usilují o transformaci místního potravinového systému s cílem zvýšit svou odolnost vůči výpadkům dodávek potravin a zlepšit přístup obyvatel k finančně dostupným zdravým lokálním a udržitelným potravinám. Zároveň je cílem těchto politik vytvářet alternativu vůči neudržitelnému a volatilnímu globálnímu potravinovému systému, který je postaven převážně na korporátním agropotravinářském průmyslu. Ten neprospívá lidskému zdraví ani životnímu prostředí a zásadně se podílí na prohlubování socioekonomických nerovností a vykořisťování zejména obyvatel globálního Jihu. Dominantní postavení zahraničních obchodních řetězců na trhu s potravinami a zaměření tuzemského zemědělství převážně na produkci primárních komodit navíc v případě Česka vede k velkým finančním ztrátám pro domácí ekonomiku a obyvatele.

Města jako Toronto, Brusel, Milano a mnohá další dnes zavádí progresivní městské potravinové politiky, které na zvyšování lokální produkce a konzumace potravin nahlíží z hlediska mnoha jeho dimenzí, souvislostí, úrovní a dopadů. Tato města usilují o vytváření udržitelných potravinových systémů, které jsou inkluzivní, odolné, bezpečné a pestré, a snaží se zajistit, aby zdravé jídlo bylo finančně dostupné všem, a usilují též o snižování potravinového odpadu. Transformaci místních potravinových systémů chápou také jako nutnou součást ochrany biodiverzity, lokálně i globálně, a též jako nástroj mitigace změny klimatu a adaptace na její dopady. Města zavádějící progresivní potravinové politiky rovněž navzájem spolupracují a připojují se k různým translokálním sítím a dohodám, jako jsou např. mezinárodní dohoda Milan Urban Food Policy Act, či program ICLEI.[1] Zásadní je též zapojení různých místních aktérů, včetně zástupkyň*ců potravinového hnutí, tj. lokálních a regionálních pěstitelů, či neziskových organizací a občanské společnosti prosazujících a podílejících se na transformaci lokálního potravinového systému.

Zavádění potravinové politiky v českých městech

Potravinová politika a potravinová samospráva úzce souvisí se strategickými dokumenty a klimatickými plány měst. Zapadá také do plnění cílů udržitelného rozvoje (SDGs[2]) v rámci Místní

[1] https://iclei.org/cityfood_network/

[2] https://sdgs.un.org/goals

agendy 21[3] a Agendy 2030, a do praxe měst sdružených např. v Národní síti zdravých měst ČR.[4] Spočívá především v aktivním zapojení samospráv do řešení otázky přístupu obyvatel ke zdravým, nutričně bohatým a čerstvým potravinám pocházejícím z lokální produkce, ať už zemědělské či zahrádkářské. Toto zapojení spočívá v podpoře produkce, odbytu a spotřeby místně vyprodukovaných potravin, ale také místního využití potravinového odpadu. Mezi důležité nástroje patří veřejné zakázky, vzdělávání, propojování zemědělkyň*ců a spotřebitelek*ů, či pomoc zranitelným a nízkopříjmovým skupinám, ale také propojení místní potravinové produkce s územním plánováním a místními regulativy. Potravinová samospráva pak nutně vyžaduje meziresortní koordinaci a úzkou spolupráci s aktérkami*y relevantními pro transformaci místního potravinového systému, zejména tzv. potravinovým hnutím či podniky, které např. provozují alternativní potravinové sítě, tedy sítě pro distribuci potravin prostřednictvím krátkých dodavatelských řetězců. K těm patří např. farmářské trhy, farmářské prodejny a eshopy, bedýnková schémata, komunitou podporované zemědělství[5] či komunitní zahrady. Opomíjeny by neměly být ani zahrádkářské osady a obecněji samozásobitelství, které jsou v Česku mnohem rozšířenější než trendy přicházející ze zahraničí.

Praha a Brno

V Praze a Brně jsou městské potravinové politiky relativně novým fenoménem. Ve výše zmíněné publikaci byl potenciál městské potravinové samosprávy zkoumán na základě těchto oblastí:

- srovnáním potravinových politik uvedených v strategických, klimatických a adaptačních plánech a koncepcích měst Prahy a Brna s progresivními městskými potravinovými politikami v západní Evropě a Severní Americe
- posouzením systémového přístupu samospráv k potravinovým systémům
- zhodnocením míry zapojení relevantních aktérů z řad místních pěstitelů a občanské společnosti prosazující transformaci lokálních potravinových systémů do potravinové samosprávy
- analýzy skutečného naplňování agendy vytyčené v potravinových politikách

Výsledky:

Městské potravinové politiky v Praze a Brně do značné míry reagují především na probíhající klimatickou krizi a úbytek biodiverzity, nebo na vzrůstající oblibu čerstvých lokálních potravin prodávaných např. na farmářských trzích. Výzkum potenciálu těchto politik přispět k transformaci lokálního potravinového systému směrem k větší produkci a konzumaci lokálních ekologických potravin, včetně zajištění jejich dostupnosti také pro nízkopříjmové a zranitelné skupiny obyvatel, došel na základě výše uvedených zkoumaných oblastí k následujícím závěrům:

Cirkularita a komunitní zahrady

Ve srovnání s progresivními potravinovými politikami ve městech globálního Severu se městské potravinové politiky v Praze a Brně převážně soustředí na environmentální cíle a mnohem méně se věnují socioekonomickým, zdravotním, či geopolitickým souvislostem.

Environmentální cíle jsou navíc spojovány jen s některými aspekty potravinového systému a jen některými vybranými aktérskými skupinami, zatímco jiné jsou opomíjeny.

Velký důraz je kladen na cirkulární ekonomiku.[6] Podporováno je zejména lepší nakládání

[3] https://www.mzp.cz/cz/mistni_agenda_21
[4] https://www.zdravamesta.cz/
[5] https://kpzinfo.cz/
[6] https://incien.org/

s potravinovým odpadem, např. využitím pro výrobu bioplynu či zkompostováním. Objevuje se též myšlenka redistribuce nesnězených porcí z pohostinství mezi zranitelné a nízkopříjmové skupiny obyvatel.[7]

Z hlediska produkce lokálních potravin se městské politiky výrazně soustředí především na komunitní zahrady a městské farmy. Zejména komunitní zahrady jsou aktuálně nejvíce podporovaným trendem v oblasti městského zemědělství.[8] Podobně jako v zahraničí je na komunitní zahrady pohlíženo jako na nástroj ke zlepšování image „zeleného města" lákavého pro investice. Z hlediska vytváření odolných lokálních potravinových systémů nicméně komunitní zahrady zejména v českém kontextu poskytují jen minimální množství místně vypěstovaných potravin. Jde spíše o projekty sloužící k budování místních komunit a společenského života. České samosprávy jsou vůči komunitním zahradám otevřené kvůli jejich mobilitě a dočasnosti nájemních smluv, které umožňují komunitní zahrady využívat jen dočasně v prázdných městských prostorách dle potřeb developmentu a zároveň tak s pomocí jejich přítomnosti zvyšovat hodnotu okolních nemovitostí (tzv. „zelenou gentrifikaci" – vedoucí v dané lokalitě k zvyšující se nedostupnosti bydlení). Tato dočasnost je však v rozporu s udržitelností, neboť časté přesuny zvyšují uhlíkovou stopu zahrádkářské infrastruktury, neumožňují biologickou sukcesi a příliš nepřispívají k zvyšování odolnosti města z hlediska zajištění lokálních potravin, adaptace na klimatickou krizi, či obnovy ekosystémových služeb. Výjimku představují některé tzv. produkční komunitní zahrady, jako je Kuchyňka, MetroPole, KomPot, či Pastvina, z nichž některé jsou soukromé, mají stálejší charakter a soustředí se primárně na zajišťování většího objemu potravin. Do této skupiny lze zařadit i KZ Metrofarm, která má ovšem v budoucnu ustoupit projektu revitalizace na Císařském ostrově.

Dostupné lokální potraviny

Zatímco v případě Brna nebyly podobné kroky zaznamenány, v Praze došlo z hlediska podpory městského zemědělství k významnému kroku v roce 2021, kdy bylo 398 hektarů městem vlastněné zemědělské půdy převedeno z konvenčního zemědělství na zemědělství ekologické. Tento krok byl primárně motivován cílem zvýšit na těchto polích biodiverzitu.

Pro účely zajištění konkurenceschopnosti a životaschopnosti zemědělských projektů působících na městských polích na území Prahy však při pražském magistrátu nebyla kromě drobných grantových schémat vytvořena žádná další podpůrná opatření, z nichž mnohé jsou přitom uvedeny právě v Cirkulární koncepci 2030. Dosud nebyla vytvořena koordinační pozice v oblasti potravin, či zajištěny jiné návazné programy a strategie. Tyto jsou přitom důležité zejména v situaci, kdy ekologické zemědělství není na území Prahy oprávněno k čerpání dotací ze Společné zemědělské politiky EU, (subjekt, který v roce 2021 propachtoval ¾ městem vlastněných zemědělských ploch, proto nikdy zemědělskou činnost nezahájil a aktuálně probíhá hledání nových pachtýřů). Zkoumanými samosprávami dosud nebylo zajištěno, aby lokální a regionální potraviny byly upřednostňovány ve veřejných zakázkách (zejména k využití pro školní jídelny).

V Praze navíc mají být některá ekologicky obhospodařovaná pole v budoucnu zastavěna. Tento kontraproduktivní postup plýtvá úsilím zemědělců investovaným do obnovy ekosystémových služeb obdělavatelné půdy, kterou nelze považovat za obnovitelný zdroj.

[7] https://zachranjidlo.cz/

[8] https://kokoza.cz/wp-content/uploads/2021/09/KOKOZA_Metodika_zakladani.pdf

Po počátečním boomů farmářských trhů nyní v Praze schází stabilní podmínky pro autentické farmářské trhy (sdružené pod Asociací farmářských tržišť ČR[9]), které by dlouhodobě a stabilně působily jako odbytiště pro městské a regionální zemědělství. Farmářským trhům na Náplavce např. na podzim 2023 hrozilo nahrazení vánočními trhy, což vypovídá o nezájmu samospráv o ekonomickou udržitelnost lokálního ekologického zemědělství.

Cílené podpory se nedostává ani fungujícím potravinovým iniciativám sdruženým pod Asociací místních potravinových iniciativ (AMPI),[10] která se o transformaci lokálních potravinových systémů zasazuje a provozuje a podporuje alternativní potravinové sítě, jako je např. komunitou podporované zemědělství, či Farmářskou školu zaměřenou na ekologické zemědělství. Dalším příkladem je pražské potravinové družstvo Obživa,[11] které na území Prahy obtížně hledá finančně dostupný prostor pro svoz a distribuci potravin od místních farmářů. Tyto iniciativy tedy naráží na nedostatek finančně dostupného prostoru pro svou činnost, nebo na grantové výzvy, které nedostatečně reagují na jejich potřeby.

Ve zkoumaných městech dostupné lokální potraviny nejsou součástí městské sociální politiky. Zranitelné skupiny obyvatel musí spoléhat na potravinové banky, které jim zajišťují přístup především k vysoce zpracovaným potravinám pocházejícím z obchodních řetězců a v převážné většině z konvenčního zemědělství.

Zahrádkářské osady

Minimální pozornost je v potravinových politikách i samosprávě věnována zahrádkářským osadám. Ty jsou přitom v Praze a Brně tradiční, rozsáhlé, a mají nezanedbatelný podílí na produkci místních potravin a zvyšování odolnosti města a jeho obyvatel vůči budoucím krizím. Nadále existuje obrovský zájem obyvatel o získání pozemku v zahrádkářských osadách, který aktuálně nelze uspokojit. Samosprávy mají dle zahrádkářského zákona 221/2021 Sb. povinnost podporovat zahrádkářskou činnost, zástupkyně*ci samospráv i některé jiné neziskové organizace se však k osadám staví kriticky. Upozorňují na postupné opouštění původního účelu, vznik nelegálních staveb či proměnu v ghetta.

Zahrádkářské osady se nicméně v převážné většině nachází na městských pozemcích a jejich stav je tedy do určité míry i výsledkem rezignace samospráv na jejich začlenění do městských strategií a plánů. V Praze generel zahrádkářských osad,[12] jehož aktualizace byla požadována již v pražském strategickém plánu z roku 2016 a následně pak znovu v Cirkulární koncepci 2030 vydané roku 2022, navrhuje vytvoření pozice pro koordinaci zahrádkářských osad a jejich zařazení do celkové koncepce zelené infrastruktury města. K zřízení této pozice dosud nedošlo. Některé zahrádkářské osady byly „zachovány" zařazením do připravovaného Metropolitního plánu, těm zbylým však nadále hrozí zánik. Jsou to právě zahrádkářské osady s nejistými a krátkodobými smlouvami, v nichž dochází k pustnutí, opouštění zahrádkářské činnosti, či nelegálním stavbám. V Brně má být pro změnu jen menší část rušených zahrádkářských osad ve vnitřním města nahrazena osadami na periferii města, kde budou mnohem hůře přístupné.

[9] https://www.aftcr.cz/
[10] https://www.asociaceampi.cz/
[11] https://obziva.cz/

[12] https://adaptacepraha.cz/wp-content/uploads/2020/03/TEXT_Aktualizace_generelu-zahradkovych-osad.pdf

Metrofarm je produkční komunitní zahrada, která vznikla na půdě vlastněné hlavním městem Prahou. Projekt má přispívat k ochraně biodiverzity a probíhají zde i vzdělávací akce a exkurze pro školy. Jeho provoz však do značné míry závisí na dobrovolnické práci a postrádá propracovanou a stabilní institucionální podporu. V budoucnosti má být navíc celá zahrada zrušena kvůli plánované revitalizaci oblasti.

Farma Zygón v pražských Kunraticích stojí na práci jediného zemědělce, který na více než 7 hektarech zemědělské půdy vlastněné městem usiluje o ekologické zemědělství. Pro své produkty nemá stabilní odbyt a půda má být v budoucnosti zastavěna.

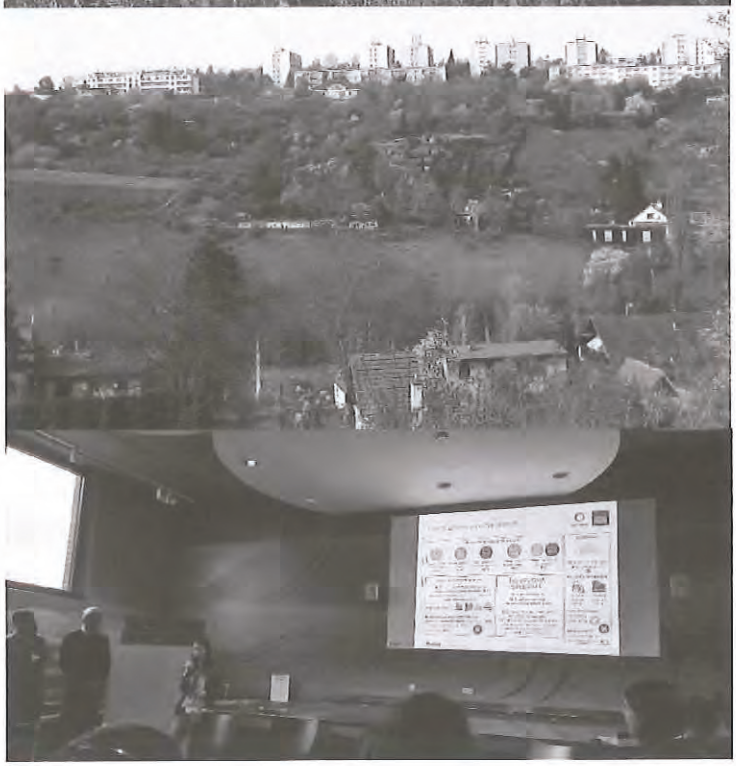

Zahrádkářské osady jsou důležitou součástí modrozelené infrastruktury města, které pomáhají město ochlazovat a dělají jej obyvatelnějším. Jsou důležité z hlediska ochrany biodiverzity, ale také jako zdroj místních potravin, které zlepšují zdraví a výživu obyvatel. Samosprávy by však měly ve vztahu k nim zaujmout angažovanější přístup a integrovat jejich roli a činnost do svých klimatických plánů a strategických cílů.

Sympozium Živé zemědělství je každoroční konference organizovaná Asociací místních potravinových iniciativ (AMPI) za účelem představení dobré praxe v zemědělství a potravinových iniciativách, kde zároveň dochází k propojení místních producentek*ů s místními spotřebiteli. Na fotce je zachyceno představení projektu „Živý kraj" na Tišnovsku.

Závěr a doporučení pro samosprávy

Výsledky výzkumu ukázaly, že městské samosprávy při přípravě a realizaci potravinových politik převážně spolupracují s organizacemi, které splňují představu inovativních a kreativních neziskových a dobrovolnických projektů, které přispívají k utváření představy o „zeleném městě" lákavém pro investice (v němž dochází k zvyšování cen místních nemovitostí), nebo jsou využitelné korporacemi v rámci společenské odpovědnosti firem.

Transformace místního potravinového systému směrem k větší udržitelnosti, sociální spravedlnosti a odolnosti však nelze dosáhnout bez systémového a participativního přístupu, který se soustředí také na socioekonomické aspekty transformace lokálního potravinového systému a zajišťování lokálních potravin. Takový přístup však vyžaduje také zapojení dosud marginalizovaných aktérských skupin a mnohem výraznější a aktivnější roli samosprávy.

Na základě výsledků výzkumu lze pro zvýšení dostupnosti zdravých lokálních potravin samosprávám doporučit následující kroky:

- Je potřeba lépe porozumět a reflektovat roli a postavení potravinových alternativ v rámci korporátního potravinového režimu a pokračující urbanizace. Lokální potravinové alternativy bez cílené podpory nemohou v kontextu globálního trhu konkurovat agropotravinářskému průmyslu, a jen obtížně nachází odbyt v obchodních řetězcích. Kvůli tlakům městského rozvoje obtížně získávají přístup k finančně dostupným pozemkům a nemovitostem.
- Samosprávy musí kriticky reflektovat účinnost svých politik v kontextu současných tlaků na minimalizaci veřejné správy a převádění zodpovědnosti za plnění těchto politik na soukromou iniciativu. V daném kontextu mohou být dobře míněné politiky bez významnějšího zapojení a podpory samosprávy neúčinné nebo dokonce kontraproduktivní.
- Dostupnost ekologických lokálních potravin je potřeba zvyšovat cílenou a systémovou podporou ekologického městského a regionálního zemědělství a za tímto účelem vytvořit koordinační pozici. Součástí této činnosti by měla být také koordinace zahrádkářských osad a jejich integrace do příslušných městských politik za současného zajištění inkluzivního zohlednění specifických potřeb a obav uživatelek*ů zahrádkářských osad.
- Na základě úzké spolupráce se zástupkyněmi*ci místních potravinových iniciativ, farem, farmářských trhů či samozásobitelství zavádět politiky, programy, strategie a nástroje umožňující prioritizovat lokální ekologické potraviny prostřednictvím veřejných zakázek a jejich odbytem do např. školních jídelen (viz program Skutečně zdravá škola[13]), cílenými granty, či poskytováním finančně dostupných prostor a stabilních a předvídatelných podmínek pro jejich činnost.
- Samospráva v Brně se může inspirovat prvními kroky, které byly směrem k ekologickému zemědělství učiněny v Praze. Dále lze doporučit lepší spolupráci s organizací Hnutí DUHA, která v nedalekém regionu Tišnovska usiluje o vytvoření bioregionu[14] založeného na vyšším zastoupení ekologického zemědělství a rozvoji krátkých dodavatelských řetězců.
- Dostupnost lokálních ekologických potravin by se měla stát součástí městské sociální politiky tak, aby zranitelné a nízkopříjmové skupiny včetně např. seniorek*ů či samoživitelek*ů nebyly odkázány pouze na potravinovou pomoc potravinových bank, v nichž převažují vysoce zpracované a nutričně

[13] https://www.skutecnezdravaskola.cz/
[14] https://zivy-region.cz

chudé potraviny pocházející z obchodních řetězců. Přístup těchto skupin k zdravým lokálním potravinám s dostatečnou výživovou hodnotou lze zlepšit napojením charit na městské zemědělství a podporou zakládání zahrádek pro tyto skupiny, cílenou podporou sociálního zemědělství, vytvořením potravinové rady (viz např. potravinová rada ve Vídni[15]), či grantovými schématy pro místní potravinové iniciativy a iniciativy pro sdílení potravin atd.

- Podporovat samozásobitelství nejen v komunitních zahradách, ale také v zahrádkářských osadách, které jsou dosud vnímány spíše jako samozřejmost a přežitek. Jde přitom o cenné kulturní dědictví, které významnou měrou přispívá k udržitelnosti a odolnosti místních potravinových systémů, včetně potravinové soběstačnosti obyvatel, a k celkovému zlepšení jejich kvality života a výživy.
- Ke správě zahrádkářských osad na městských pozemcích je potřeba zaujmout angažovanější přístup a integrovat jejich roli a činnost do klimatických a strategických cílů příslušných měst, včetně úsilí o zvýšení produkce lokálních potravin a potravinové soběstačnosti.
- Členství v zahrádkářských osadách by mělo být podmíněno dodržováním pravidel, která by měla být navržena ve spolupráci se zástupkyněmi*ci zahrádkářských osad, zároveň by však měla přispívat k naplňování strategických cílů a klimatických plánů města.
- Stávající zahrádkářské osady, stejně jako městem vlastněná obdělavatelná půda, by měly být přeměněny na nezastavitelná území chráněná před další urbanizací. V zanikajících osadách by měla být obnovena zahrádkářská činnost zajištěním stabilních smluv a jasně vytyčených pravidel, podmiňujících mj. členství v osadě pěstitelskou činností.
- Důležitost a smysl podpory lokální potravinové produkce z hlediska udržitelnosti, odolnosti a sociální spravedlnosti lépe komunikovat směrem k veřejnosti a zvýšit tak její povědomí o hlavních problémech současného globálního potravinového systému. Zvyšování povědomí o potravinách a potravinových systémech by se mělo stát součástí vzdělávání na všech úrovních českého školství a dále k tomuto účelu lépe využívat a podporovat existující centra ekologické výchovy jako je např. Toulcův Dvůr v Praze, či pobočky Lipky a Rezekvítku v Brně, nebo lepší spoluprací s asociací AMPI a programem Skutečně zdravá škola.

Publikovaná vědecká studie je volně dostupná zde:

Pixová, M., & Plank, C. (2024). Urban food governance without local food: missing links between Czech post-socialist cities and urban food alternatives. *Agriculture and Human Values*, 1-17. https://doi.org/10.1007/s10460-024-10567-2

Další užitečné zdroje:

Duží, Barbora, Naďa Johanisová, and Jan Vávra. eds. 2021. *Zahrádkářské osady anebo proč neztrácet půdu pod nohama.* Ostrava: Ústav geoniky AV ČR.

Morgan, Kevin. 2015. Nourishing the city: the rise of the urban food question in the Global North. Urban Studies 52(8): 1379–1394. https://doi.org/10.1177/0042098014534902

Sonnino, Roberta. 2019. The cultural dynamics of urban food governance. *City Culture and Society* 16: 12–17. https://doi.org/10.1016/j.ccs.2017.11.001

[15] https://ernaehrungsrat-wien.at/

BOKU
Institut für Entwicklungsforschung

Policy Brief

Další informace o našem projektu najdete zde:
https://foodalternatives.at/
https://twitter.com/foa_a

FoA FOODALTERNATIVES.AT | Exploring values-based modes of production and consumption in the corporate food regime

Tento výzkum byl financován Rakouským vědeckým fondem (FWF) [ZK-64G]. Otevřený přístup článku byl financován Univerzitou přírodních zdrojů a věd o životě ve Vídni (BOKU).

FWF Der Wissenschaftsfonds.

KONTAKT:

RNDr. Michaela Pixová, Ph.D.

Institute of Development Research, BOKU
Peter-Jordan-Straße 76/I
1190, Vienna
Austria
michaela.pixova@boku.ac.at
mpixova@hotmail.com
+420 777 145 003

Taylor & Francis

Journal of Apicultural Research

ISSN: (Print) (Online) Journal homepage: https://www.tandfonline.com/loi/tjar20

Moderate use of pesticides in allotment gardens as indicated by their residues in larval food provisions of *Osmia* solitary bees

Martin Šlachta, Tomáš Erban, Alena Votavová, Daniela Tomešová, Marta Václavíková, Taťána Halešová, Elena Shcherbachenko, Tomáš Bešta, Magda Edwards-Jonášová, Renata Včeláková, Vladana Procházková & Pavel Cudlín

To cite this article: Martin Šlachta, Tomáš Erban, Alena Votavová, Daniela Tomešová, Marta Václavíková, Taťána Halešová, Elena Shcherbachenko, Tomáš Bešta, Magda Edwards-Jonášová, Renata Včeláková, Vladana Procházková & Pavel Cudlín (11 Dec 2023): Moderate use of pesticides in allotment gardens as indicated by their residues in larval food provisions of *Osmia* solitary bees, Journal of Apicultural Research, DOI: 10.1080/00218839.2023.2285143

To link to this article: https://doi.org/10.1080/00218839.2023.2285143

View supplementary material

Published online: 11 Dec 2023.

Submit your article to this journal

View related articles

View Crossmark data

Full Terms & Conditions of access and use can be found at
https://www.tandfonline.com/action/journalInformation?journalCode=tjar20

JOURNAL OF APICULTURAL RESEARCH
https://doi.org/10.1080/00218839.2023.2285143

ORIGINAL RESEARCH ARTICLE

Moderate use of pesticides in allotment gardens as indicated by their residues in larval food provisions of *Osmia* solitary bees

Martin Šlachta[a], Tomáš Erban[b], Alena Votavová[c], Daniela Tomešová[d], Marta Václavíková[d], Taťána Halešová[d], Elena Shcherbachenko[b,e], Tomáš Bešta[f], Magda Edwards-Jonášová[a], Renata Včeláková[a], Vladana Procházková[a] and Pavel Cudlín[a]

[a]Department of Ecosystem Functional Analysis of the Landscape, Global Change Research Institute of the Czech Academy of Sciences, České Budějovice, Czechia; [b]Biologically Active Substances in Crop Protection, Crop Research Institute, Praha 6 – Ruzyně, Czechia; [c]Department of Genetic Resources, Agricultural Research, Ltd, Troubsko, Czechia; [d]ALS Limited, ALS Czech Republic, Praha 9 – Vysočany, Czechia; [e]Institute for Environmental Studies, Faculty of Science, Charles University, Prague 2, Czechia; [f]Department of Aquatic Microbial Ecology, Institute of Hydrobiology of the Czech Academy of Sciences, České Budějovice, Czechia

ABSTRACT

Exposure to pesticides may jeopardize pollinators, but it has rarely been examined in urban landscapes. We used larval food provisions (mix of pollen and nectar) of mason bees (*Osmia* spp.) nested in artificial shelters as matrices to investigate the rate of pesticide pollution in twelve allotment sites in Prague and Brno cities. Seven commercial croplands (fruit orchards, oilseed rape fields) were selected for comparison. In total, 79 samples of larval provisions were analysed using a validated UPLC–MS/MS method for the presence of 262 pesticides and/or important metabolites. Fifty-six pesticide residues were detected in the allotments and 74 in cropland sites. Fifty pesticide compounds were common to both landscapes. Fewer residues were found in the allotments (14.3 ± 0.9, mean ± SE) than in croplands (21.5 ± 1.1, mean ± SE; df = 17.4; $t = -2.9$; $p < 0.01$), and they were present at low levels up to 16 ppb. In cropland sites, ten residues occurred at high individual concentrations (mean per site > 10 ppb). The highest levels were observed for the fungicide pyrimethanil (mean = 1,989 ppb, maximum = 3,983 ppb) and among insecticides for thiacloprid (mean = 136 ppb, maximum = 170 ppb). The results supported the presumption of a lower risk of pesticide exposure in urban gardens than in croplands. Given the limited knowledge on the sublethal effects of pesticides and especially pesticide mixtures on solitary bee development, the regulation or control of pesticide use in allotment gardens is recommended.

ARTICLE HISTORY
Received 8 November 2022
Accepted 18 June 2023

KEYWORDS
urban agriculture; urban gardening; urban green space; wind drift; neonicotinoids; community garden; imidacloprid; acetamiprid

Introduction

In recent decades, increased global attention has been given to protecting the health of honey bees, but it is important to also consider other pollinators, such as wild bees, to maintain the diversity and pollination service of crops and wild plants (Garibaldi et al., 2013; Klein et al., 2007; Pardo & Borges, 2020; Potts et al., 2016). Wild bees, e.g., bumble bees and solitary bees, comprise approximately 20,000 described species worldwide (Ascher & Pickering, 2022) and nearly 2,000 species in Europe (Nieto et al., 2014). The decline of wild bees has been observed in developed countries (Biesmeijer et al., 2006; Carvalheiro et al., 2013; Ollerton et al., 2014; Powney et al., 2019) due to the combined effect of factors such as climate change, pathogens, land use change and use of pesticides (main group: plant protection products) (Goulson et al., 2015; Kovács-Hostyánszki et al., 2017; Sánchez-Bayo & Wyckhuys, 2019). Until recently, research has focused primarily on the lethal and sublethal effects of pesticides on honey bees, so data on toxicity in wild bees are scarce (Sgolastra et al., 2019; Tosi et al., 2022; Wood & Goulson, 2017). However, some studies report negative effects of chronic exposure to pesticides on individual, colony and population vitality in wild bees (Alkassab & Kirchner, 2017; Woodcock et al., 2016; Wood & Goulson, 2017). Bees are also indirectly threatened by herbicides, the use of which reduces the diversity of bee food sources in the landscape by eliminating weeds in arable fields and urban green space (Potts et al., 2016).

Bees can encounter pesticide residues (i.e., active substances and their metabolites) through direct contact with sprayed plants and other surfaces or with food, the latter mainly through two exposure routes. One route is when bees collect nectar and pollen from plants, and the other is from the food

CONTACT Martin Šlachta martin.slachta@seznam.cz
Supplemental data for this article can be accessed online at https://doi.org/10.1080/00218839.2023.2285143.
© 2023 International Bee Research Association

sources supplied in nests (Kopit & Pitts-Singer, 2018; Sponsler & Johnson, 2017). Bees also come into contact with pesticides by feeding on wild plants near crops (Botías et al., 2015; Long & Krupke, 2016; Main et al., 2021; Ward et al., 2022; Zioga et al., 2023). Other possible routes of exposure, such as contact with contaminated soil used for nest building or water with pesticides leached from the soil, have been little explored (Anderson & Harmon-Threatt, 2019; Fortuin et al., 2021; Kopit & Pitts-Singer, 2018; Rondeau et al., 2022; Sgolastra et al., 2019).

Urban greenery provides pollinators with diverse nesting and food resources, supporting diverse bee communities (Brant et al., 2022; Hall et al., 2017; Prendergast et al., 2022; Wenzel et al., 2020), whose pollination service is essential for urban agriculture (Langellotto et al., 2018; Lowenstein et al., 2015). Domestic gardens and allotment gardens (i.e., urban areas for growing food and ornamental plants, also known as community gardens) are important land uses for urban pollinator communities (Baldock et al., 2019, 2020; Lanner et al., 2020; Levé et al., 2019; Normandin et al., 2017; Osborne et al., 2008; Samnegård et al., 2011; Santos et al., 2022). Increased garden management, including pesticide use, can reduce bee diversity (Matteson & Langellotto, 2010; Muratet & Fontaine, 2015; Smith et al., 2006). The use of neonicotinoid pesticides on urban lawns has been shown to negatively affect bumble bee colonies (Larson et al., 2013). Pesticide residues are present in urban soil, dust, air and waterways of cities around the world (Md Meftaul et al., 2020) and have been found in ornamental plants sold to the public (Halsch et al., 2022; Lentola et al., 2017). Pesticide exposure in urban landscapes has been investigated in honey bee matrices (e.g., Démares et al., 2022; Jovetić et al., 2018; Kavanagh et al., 2021; Lambert et al., 2013; Sadowska et al., 2019) but rarely in wild bees (Benner et al., 2023; Botías et al., 2017; David et al., 2016; Nicholls et al., 2018; Siviter et al., 2023; Šlachta et al., 2020). A lower risk of pesticide exposure in urban landscapes than in rural landscapes has been reported in bumble bees (Benner et al., 2023; Botías et al., 2017; David et al., 2016) and in solitary, mason bees (Šlachta et al., 2020).

Gardening is perceived by Czech hobby gardeners as a recreational activity and an opportunity to enjoy fresh agricultural products (Jehlička & Smith, 2012). The use of pesticides is allowed in Czech gardens without any regulation; therefore, it is worth investigating pollinator exposure to pesticides in these habitats. To date, only one study in Texas (United States) has investigated bee exposure to pesticides in allotment gardens, but pesticide use has been banned there (Siviter et al., 2023). The aim of this study was to assess the risk of pesticide exposure in allotment gardens in the two largest cities in Czechia, Prague and Brno, and to compare it with the risk in conventionally managed croplands. We used the larval food provisions of mason bees as matrices for screening of 262 pesticide substances using a validated UPLC–MS/MS method. Bees were housed in artificial shelters inoculated with overwintering adults before the experiment. Based on previous research, it was possible to expect lower contamination of bee matrices with pesticides in urban gardens than in croplands, but pesticide-treated allotment gardens have never been studied before.

Materials and methods

Study sites

The study was performed at 19 experimental sites in Czechia (Figure 1; Table S1). Two landscape categories of sites were distinguished: the allotment gardens in Prague (9 sites) and Brno (3 sites) and the cropland sites—commercial fruit orchards or oilseed rape (*Brassica napus*; OSR) fields (7 sites). The population of Prague is 1.3 million inhabitants and that of Brno is 380,000 inhabitants. The garden sites were located at least 1,600 m apart from each other and on average 1,200 m apart from intensively managed crops (range: 400–2,300 m). Allotment gardens consisted of a number of small (300 m^2) parcels rented by different users. The size of the areas of allotment gardens was approximately 1.5 to 20 ha. Gardens were generally planted with fruit trees, including apple trees. The cropland sites were fruit orchards (C1, C2) or OSR fields (C3, C4, C5) located in rural areas and also included some arable fields and fruit orchards at the outskirts but still within the cadastral boundaries of Prague (i.e., PO site) and Brno (i.e., BO site). Site C5 was 12 km from the nearest examined Brno site (BO site). Some crop producers provided us with a schedule of pesticide treatments in their orchards or OSR fields. This information was not gathered in garden sites.

Experimental bees

We used two experimental bee species, the horned mason bee, *Osmia cornuta* (Latreille, 1805), at 17 of 19 sites, and the red mason bee, *Osmia bicornis* (Linné, 1758) syn. *O. rufa*, at two OSR sites C4-C5 (Table S1). Both species are cavity-nesting species common in central Europe that readily settle in artificial shelters (Splitt et al., 2022). Although they are food generalists, they differ in their pollen preferences. Red mason bees often collect pollen from oak and buttercup (e.g., Šlachta et al., 2020), while horned mason bees prefer pollen from *Rosaceae* (including fruit trees) and willow (e.g., Kratschmer et al., 2020). Both species also collect pollen of

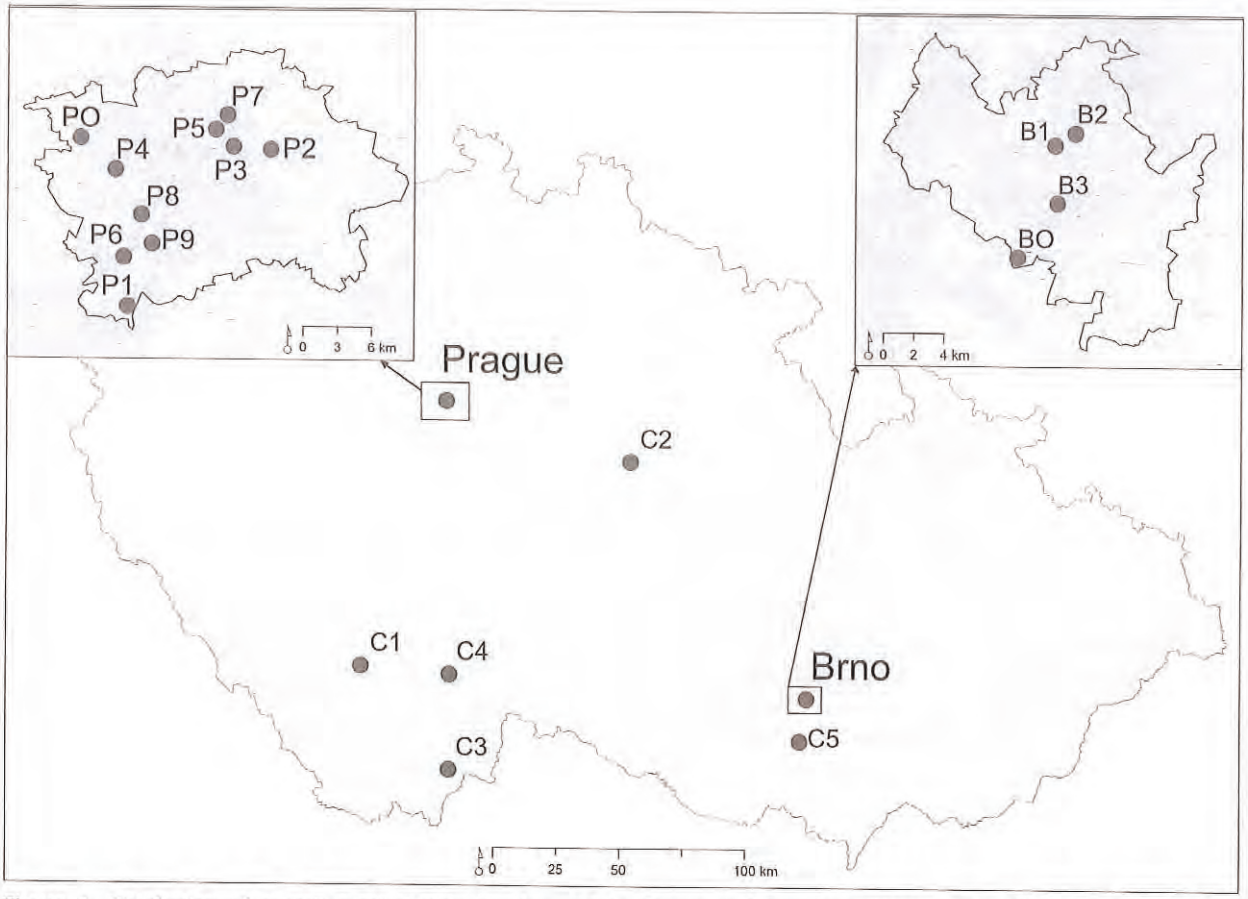

Figure 1. Distribution of experimental sites in Czechia and in Prague and Brno cities (Base map: ČÚZK (Czech Office for Surveying, Mapping and Cadastre) (2023)).

Brassicaceae, including OSR (e.g., Haider et al., 2014), and they collect nectar from diverse floral sources (Raw, 1974). They mix nectar with pollen into a pollen loaf, which serves as food for a brood, referred to as larval (food) provision. The preference for fruit tree pollen was the reason why we used the horned mason bee in most of experimental sites. Apple trees are frequently treated by pesticides in commercial orchards, and they are common in private gardens. In most of the samples from cropland sites, the botanical composition was surveyed following the methodology referenced by Šlachta et al. (2020). Expected results on pollen preferences were obtained—oak pollen dominated in the nets of red mason bees, and the pollen of *Rosaceae* and *Brassicaceae* prevailed in the nests of horned mason bees (unpublished data).

Experimental design

Nesting shelters for mason bees were installed in experimental sites from mid- until the end of April 2021. Mason bee cocoons, which were previously stored at 0–5 °C, were placed inside the shelters at approximately 100 per site and left to emerge in open boxes. The cocoons originated partly from our own breeding (both species) and partly from commercial producers in Poland (BioDar Dorota Flaga; red mason bee) and Germany (WAB-Mauerbienenzucht, horned mason bee). We used the same shelters as in our earlier study (Šlachta et al., 2020), i.e., wooden boxes placed on stakes approximately 1 m above the ground containing blocks of wooden notched boards piled on top of each other and forming successive holes (Šlachta et al., 2022). One hole was occupied by one female and contained one nest, which consisted of a series of brood cells separated by loam partitions and filled with larval food provisions. The nesting activity of bees started at the end of April. Larval provisions were collected from nests from May 10 to May 19. Apple, sour cherry and OSR were in bloom at the time of nest building. Samples consisted of provisions collected from several brood cells inside one nest. Most recent cells from unfinished (unsealed) nests were preferentially sampled. In the laboratory, every pollen sample was manually homogenized using tweezers and placed into a freezer (−80 °C) until further processing.

Pesticide residue quantification

Seventy-nine samples of larval provisions (39 from garden and 40 from cropland sites) were analysed

for pesticide content. In total, 262 pesticides and/or metabolites (all referred to as pesticide residues) were screened in the pollen samples (Table S2). Pesticide analysis was performed as described by Šlachta et al. (2020). The UPLC–MS/MS system was controlled using MassLynx software (v. 4.1; Waters), and the data were evaluated using TargetLynx software (v. 4.1; Waters) and additional Excel data processing. Method validation was performed on blank pollen samples, which were spiked with a mixture of the target pesticides at two different levels (1 and 10 μg/kg) in five replicates. Data obtained by analyses of spikes were used for calculating basic validation parameters: limit of detection (LOD), limit of quantification (LOQ), method linearity, repeatability (below 16% for all analytes), recovery (75–116%), and final uncertainty (up to 23% of expanded uncertainty). The LODs of individual substances were in the range of 0.01–3.32 μg/kg (ppb) (complete list is given in Table S2). The LOQ was 10 μg/kg (10 ppb) for all the analysed substances.

Statistical analysis

The mean concentration per site was calculated only for the residues recorded at concentrations ≥ LOQ in a particular site. Records with concentrations below the LOQ were assumed to be zero in the calculation of the means, and all records (including those with zero concentrations) were used for the calculation of the means (Table S3). Pesticide composition was analysed by multivariate methods in the program Canoco 5 (ter Braak & Šmilauer, 2012). We used the presence– absence data (1 and 0) of the given pesticide in the sample. Detrended correspondence analysis (DCA) was performed, which is an unconstrained ordination used to calculate and display correspondence between samples in the same ordination space. The unconstrained ordination axes correspond to the directions of the greatest variability within the dataset.

Differences between landscape categories (garden vs. cropland sites) in the number of pesticides per sample were tested by mixed effect GLMs after verifying the homogeneity of variance of the tested data by Bartlett's test (R Core Team, 2021). Landscape category was a fixed effect, and site was a random effect. The *lmer* function from the *lme4* library in the program R was used (R Core Team, 2021). The marginal R^2 provides the variance explained only by fixed effects.

Results

In total, 80 pesticide residues were identified in the samples, 56 in gardens and 74 in agricultural areas (Table 1). Fifty residues were common to both landscape categories (Table S3). At least 4 residues (median = 14, maximum = 33) were detected in each garden sample, and at least 8 residues (median = 23, maximum = 32) were detected in each cropland sample (Table S3; Figure S1). The mean number of residues per site was 21 (range 13–38) in gardens and 35 (range 17–49) in croplands (Table 1).

In the garden samples, residues consisted of 10 insecticides, 19 herbicides, 21 fungicides, their 5 metabolites and 1 metabolite of an unscreened herbicide (dichlobenil) (Table S3). Of these 51 pesticides, 11 (including dichlobenil) were not authorized for use at the time of sampling. Another 8 unauthorized pesticides were detected in the cropland samples. Among the banned pesticides, the highest prevalence rates among sites were found for the insecticides chlorpyrifos, thiacloprid and imidacloprid (100, 83 and 67% in garden and 86, 86 and 43% in cropland sites, respectively) and the fungicide carbendazim (67 and 71% in garden and cropland sites, respectively). Two other banned (neonicotinoid) insecticides occurred at low prevalence among sites, thiamethoxam (25% in gardens and 29% in croplands, respectively) and clothianidin (one record in a cropland site).

The first DCA axis explained 17.6% and the second explained 11.2% of the data variability (Figure 2; Figure S2). Regional differences were reflected in the residual profiles of the samples. On the first axis, the Prague samples were separated from the Brno samples and localities C1-2 and C5. The Brno sites did not differ from the C5 site. On the second axis, site C3 differed the most from the Prague and Brno samples, while the differences between urban and other rural sites were less pronounced. In neither of the cities were differences between the landscape categories (garden/cropland) evident between urban sites.

The number of residues was significantly lower in garden samples (14.3 ± 0.9, mean ± SE; $n = 39$) than in cropland samples (21.5 ± 1.1, mean ± SE; $n = 40$) (GLM: df = 17.423; t = −2.914; $p = 0.009$; Figure 3). The landscape category (garden/cropland) explained 25.6% of the data variability (GLM; marginal $R^2 = 0.256$).

A concentration higher than the LOQ (10 ppb) was recorded for 3 residues in 4 garden samples and for 18 residues in 32 cropland samples (Table 1; Table S3). The average individual residue concentration per site never exceeded 6 ppb in garden sites but was greater than 10 ppb for 5 fungicides, 2 herbicides, and 3 insecticides in cropland sites.

Discussion

In our study, bees encountered up to 38 residues out of a total of 51 pesticides in larval food when

Table 1. Number of residues and concentrations of residues with individual records ≥ LOQ (10 ppb for all residues).

Site	Categ.	n	Pesticide residues						
			Concentration ≥ LOQ						
			Total	Mean concentration/site < 10 ppb			Mean concentration/site > 10ppb		
			N	FU (ppb)	HE (ppb)	IN (ppb)	FU (Mean ± SE; MAX)	HE (Mean ± SE; MAX)	IN (Mean ± SE; MAX)
Prague:									
P1	GARD	3	13						
P2	GARD	3	24						
P3	GARD	3	18						
P4	GARD	3	20	IPR (11)	PED (16), ACL (12)				
P5	GARD	3	24						
P6	GARD	3	20						
P7	GARD	3	28		PED (11)				
P8	GARD	3	16		PED (15)				
P9	GARD	3	14						
PO	CROP	8	30	FLO (12)	ACL (13)			PED (27 ± 12; 87)	
Brno:									
B1	GARD	5	24						
B2	GARD	2	18						
B3	GARD	5	38						
BO	CROP	4	33			ACE (13)	DIF (426 ± 59; 524), MYC (25 ± 1; 28)		THI (117 ± 10; 144)
Rural sites:									
C1	CROP	5	41	MYC (16), PRO (12), TEB (23)			PYM (291 ± 192;1,042), PEN (38 ± 36; 183)		
C2	CROP	8	49		CHD (11), TER (15;45)		PYM (1,989 ± 548; 3,983), DIF (28 ± 5; 55)	MER (11 ± 9; 76)	ACE (85 ± 32; 288)
C3	CROP	4	17						
C4	CROP	4	25	DIO (12)			BOS (25 ± 3; 30)		THI (136 ± 12; 170)
C5	CROP	7	48		ACL (12;11;12), MEA (12;11)			PED (96 ± 22; 170)	CHR (12 ± 3; 22)
Total:		79	80						
	GARD	39	56						
	CROP	40	74						

GARD = garden site; CROP = cropland site; FU = fungicides; HE = herbicides; IN = insecticides, Residues: ACE = acetamiprid; ACL = aclonifen; BOS = boscalid; CHD = chloridazon-desphenyl; CHR = chlorpyrifos; DIF = difenoconazole; DIO = dimoxystrobin; FLO = fluopyram; IPR = iprodione; MEA = metamitron; MER = metolachlor (isomers); MYC = myclobutanil; PED = pendimethalin; PEN = penconazole; PYM = pyrimethanil; TER = terbuthylazine; THI = thiacloprid.

nesting in the allotment gardens in spring. Each sample (provision from one nest) contained at least 4 residues, and these always occurred at low levels (≤16 ppb) in the samples. These results contribute to the recent limited evidence on pesticide exposure in wild bees in urban environments. In our previous study, a total of 17 residues were detected in two samples of food provisions of the red mason bee in a domestic garden of a small town (4,000 population) in Czechia, and each sample contained 14 residues at low levels (≤15 ppb) (Šlachta et al., 2020). In the United Kingdom and Germany, up to 12 pesticides were reported in bumble bee matrices (pollen loads, forager bodies) in urban gardens (Benner et al., 2023; Botías et al., 2017; David et al., 2016). In Texas (United States), 13 pesticides were detected in the bodies of 8 genera of bees in urban grasslands and allotment gardens even though they were not treated with pesticides, and the bees were probably exposed to pesticides in nearby residential areas (Siviter et al., 2023).

In the gardens, we detected 10 pesticides not authorized for use at the time of the experiment. This likely resulted from their long-term persistence in soils and the ability of plants to uptake them *via* roots and distribute them among the plant tissues (Bonmatin et al., 2015; Botías et al., 2015; Wood & Goulson, 2017). The majority of the rest of pesticides (i.e., 60% of 40 non-banned ones) was not sold in retail shops and hence was probably not used by the gardeners. These pesticides may have originated from water sources used for watering and contaminated by pesticides leached from soils (Rondeau et al., 2022) or they may have drifted to gardens through the air (Md Meftaul et al., 2020). Airborne pesticide drift and widespread deposition across urban agglomerations would better explain the high prevalence of four herbicides (terbuthylazine, metolachlor, pendimethalin, metamitron) and of the fungicide prochloraz in gardens even though they are not sold in retail stores. However, they are often used in arable crops. A large part of the pesticides recorded in garden samples (56% of the total of 50 pesticides) were detected in the atmosphere of Czechia or France (Coscollà et al., 2010; Degrendele et al., 2016; Scheyer et al., 2008; Schummer et al., 2010), and

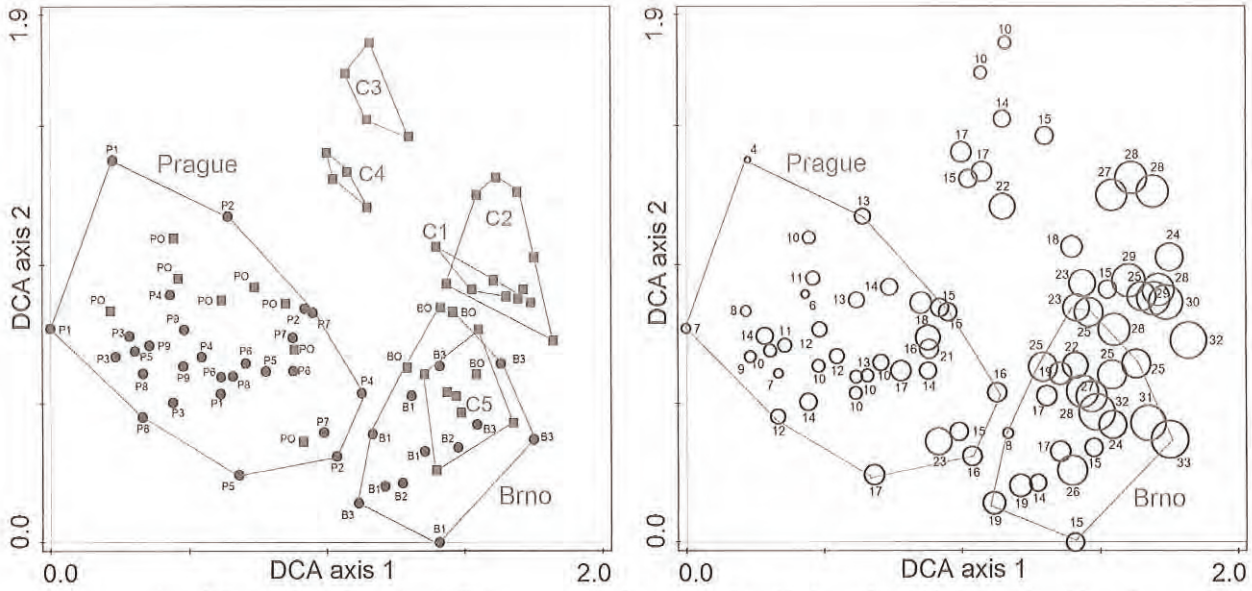

Figure 2. Results of the DCA analysis: A. similarity patterns of samples; B. added numbers of detected residues in samples. Samples are distributed in the graph according to their similarity in pesticide residue composition. The first axis explains 17.6% and the second axis explains 11.2% of the total variability of the data. Garden samples are in blue and cropland samples are in red.

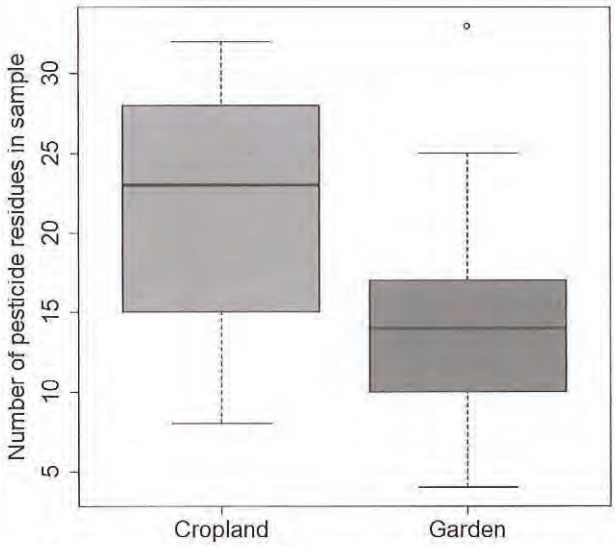

Figure 3. Number of pesticide residues in samples in two landscape categories of sites (garden/cropland). The midline is the median of the data, with the upper and lower limits of the box being the third and first quartile (75th and 25th percentile), respectively. The whiskers extend up to 1.5 times the interquartile range from the top (bottom) of the box to the furthest datum within that distance. If there are any data beyond that distance, they are represented individually as points (outliers). Garden sites had significantly fewer pesticide residues than crop sites (GLM: df = 17.423; t = −2.914; $p = 0.009$).

some of them, e.g., terbuthylazine, metamitron and prochloraz, were detected directly in the centre of Brno in 2009/2010 (Degrendele et al., 2016). Wind drift would explain why the residue composition differed between the Prague and Brno garden samples when the pesticide formulations used in the gardens were unlikely to differ between the cities. It would also explain the similarity in residue compositions of samples from cropland sites at the limits of the study cities to those from garden sites of the same cities.

Comparison of gardens vs. croplands

Our findings confirmed the lower risk of bee pesticide exposure in urban landscapes than in rural landscapes. We found fewer residues in the garden than in the cropland samples ($p < 0.01$), and only at the cropland sites did the residues occur at high levels in the samples, i.e., at >16 ppb for individual records and at >5 ppb for mean individual concentrations per site. This is in agreement with previous studies, which reported lower numbers of pesticide and/or sums of their concentrations in urban gardens than

in farmland areas in larval food provisions of the red mason bee (Šlachta et al., 2020) or in bumble bee matrices in the United Kingdom and Germany (Benner et al., 2023; Botías et al., 2017; David et al., 2016). In the current study, the bees were found to encounter up to 49 residues of a total of 67 pesticides at the cropland sites, and none of the samples contained less than 8 residues. Recently, more studies reported exposures of wild bees to a range of pesticides in agricultural landscapes, e.g., in larval food provisions of mason bees (Bednarska et al., 2022; Centrella et al., 2020; Knapp et al., 2023), in bodies of wild bees (Hladik et al., 2016; Main et al., 2020; Ward et al., 2022), and in pollen loads of bumble bees (David et al., 2016; Graham et al., 2021). Since we did not screen all the pesticides sprayed on the examined crops, for example, pyrethroid insecticides, owing to the limitations of the methods used, the real pesticide exposures could be higher than we report in the current study.

Implications for bee health

Pesticides are unlikely to pose an acute risk for bees when consumed in low amounts/doses, but the effect of their occurrence in mixtures is difficult to predict due to insufficient research data (Sgolastra et al., 2019; Tosi et al., 2022; Wood & Goulson, 2017). Increased risk for brood development was highlighted for pesticide contamination in bee bread of honey bees (e.g., Kadlikova et al., 2021; Wu et al., 2011, 2012), but this was rarely investigated in wild bees (e.g., Azpiazu et al., 2019). No effect on larval survival or adult performance was found when a neonicotinoid insecticide clothianidin was consumed at concentrations up to 10 ppb by red mason bee larvae (Nicholls et al., 2017). Similarly, no effect on larval development was reported in two other species of mason bees after consuming neonicotinoids imidacloprid or clothianidin in pollen at the 3 and 6 ppb levels (Abbott et al., 2008). In the current study, the maximal recorded concentrations for these insecticides were detected for imidacloprid: 2.9 ppb in the garden samples and 3.2 ppb in the cropland samples. The European Union imposed an interim ban on outdoor use of neonicotinoids clothianidin, thiamethoxam and imidacloprid in 2013 (EC (European Commission), 2013) that was definitely reaffirmed in 2018 (EC (European Commission), 2018b). Approval for the use of clothianidin, thiamethoxam and imidacloprid expired on 31 January 2019, 30 April 2019 and 1 December 2020, respectively (EC (European Commission), 2023). Thus, they have not been authorized for use in Czechia in outdoor crops, including private gardens, since 2013. However, these substances are known to persist in soil for a long time and can be taken up by plant roots and translocated among plant tissues, including reproductive organs (Bonmatin et al., 2015; Botías et al., 2015; Wood & Goulson, 2017). Another possible source of imidacloprid is the use biocides currently authorized in the European Union (EU; including Czechia). These include, for instance, biocides registered against ants (ECHA (European Chemicals Agency), 2023). Note that plant protection products and biocides are two groups of pesticides regulated differently in the EU.

Negative effects on the development of red mason bees were observed for three insecticides, chlorpyrifos, cypermethrin, and acetamiprid, when consumed individually in pollen at 7 ppb or higher levels (Mokkapati et al., 2021). Chlorpyrifos is an organophosphate insecticide that was not renewed for use in the EU in 2020 (EC (European Commission), 2020). It was present in maximal concentrations of 7.6 ppb in the garden samples and 21.8 ppb in the cropland samples of the current study. Owing to the EU ban, its presence in bee food can be expected to drop to levels that are not dangerous for bees in the future in the EU. Cypermethrin is a pyrethroid insecticide that is allowed for use in the EU, but it was not screened in our study. Acetamiprid is currently the only neonicotinoid insecticide authorized for use in the EU (EC (European Commission), 2018a), as the European Food Safety Authority (EFSA) has assessed it as having a low risk for bees (EFSA (European Food Safety Authority), 2016). The maximal detected concentration was 0.7 ppb in the garden sites of the current study, but it was present at high levels (up to 288 ppb) in one of the examined fruit orchards.

The toxicity of pyrethroid and neonicotinoid insecticides can be enhanced by the synergistic effect of ergosterol biosynthesis inhibitor fungicides (Siviter et al., 2021), as demonstrated in bumble bees (Raimets et al., 2018) and in mason bees (Biddinger et al., 2013; Sgolastra et al., 2017, 2018). A mixture of the fungicide prochloraz and the neonicotinoid insecticide thiacloprid was found to have adverse effects on the reproductive performance of red mason bees but not on bumble bees (Alkassab et al., 2020). The maximal concentration of thiacloprid detected in the garden samples in the current study was 0.8 ppb, but high levels (up to 170 ppb) were detected in some cropland samples. Its prevalence at sites was high in both gardens (83%) and croplands (86%). Prochloraz was also recorded with high prevalence in both the garden sites (75%) and the cropland sites (86%). The use of thiacloprid was not renewed in the EU in 2020 (EC (European Commission), 2019), but it has the ability to persist in soils for a long time and was found to occur in

the pollen and nectar of wildflowers even three years after its application on nearby crops (Botías et al., 2015).

Herbicides and fungicides are generally considered safe for bees because they target different metabolic processes of plants or fungi than insects. Fungicides are thus applied to crops in bloom, and subsequently, they can occur at high levels in larval provisions, as demonstrated in the current study by samples from fruit orchards, e.g., pyrimethanil (concentration up to 3,983 ppb), or in our earlier study (Šlachta et al., 2020). The health impacts of chronic exposure to fungicides have rarely been investigated in wild bees (Belsky & Joshi, 2020; Cullen et al., 2019; Rondeau & Raine, 2022) but they were found to adversely affect the nesting behaviour (Artz & Pitts-Singer, 2015) and the reproductive success (Boff et al., 2022) of mason bees. Fungicides consumed in pollen (pyraclostrobin at a concentration 363 ppb and boscalid at a concentration 513 ppb) increased the mortality of larvae of the mason bee *Osmia cornifrons* (Krichilsky et al., 2021). In the current study, these fungicides were present in the samples at low concentrations (i.e., $\leq$ 10 ppb for pyraclostrobin and $\leq$ 30 ppb for boscalid); however, in our previous study boscalid was present at high concentrations (up to 1,603 ppb) in larval food provisions of the red mason bees in fruit orchards (Šlachta et al., 2020).

Overall, based on limited knowledge on the toxicity of pesticides for wild bees when consumed in pollen, a low risk for bee health can be expected in the examined garden sites. The only substance of concern was chlorpyrifos, considering the study of Mokkapati et al. (2021), but it is currently not authorized for use in the EU. Regarding the cropland sites, the insecticide acetamiprid occurred at levels referred to as risky for bee development (Mokkapati et al., 2021), and high levels of the insecticide thiacloprid (currently banned for use in the EU) and of some fungicides may be of concern but without supporting toxicity data for larval stages of wild bees.

Conclusions

This study contributes to the limited evidence on the exposure of pollinators to pesticides in urban landscapes. Allotment gardens have been highlighted as important for pollinator diversity by previous research. We found that solitary bees encounter a range of residues (pesticide mixtures) in their larval food provisions in allotment gardens, but always at low levels considered safe for them. These results contrasted with data obtained from croplands, where samples were contaminated by pesticides at high levels, which could negatively affect bee development (acetamiprid insecticide) or had unknown effects on bee health due to a lack of relevant toxicity data (thiacloprid insecticide, some fungicides). We demonstrate the regional differences in the pesticide compositions of bee food in urban environments and highlight the role of air drift in the pollution of pollinator food sources in cities. At least 60% of pesticides detected in allotment gardens are suggested to drift there, probably by air, since they are not accessible to gardeners in retail shops. Our findings indicate a moderate use of pesticides in allotment gardens. However, due to limited knowledge of the sublethal effects of pesticides on bees, regulation or control of pesticide use in gardens is recommended. More research effort is needed to broaden evidence on the exposures of pollinators to pesticides in urban landscapes and the health consequences of chronic exposure to pesticide mixtures consumed in pollen.

Acknowledgements

We thank the involved gardeners and crop growers for their cooperation. We thank the editors and anonymous reviewers for comments that helped improve this manuscript. We thank Martin Markovic for the technical assistance provided.

Disclosure statement

No potential conflict of interest was reported by the authors.

Funding

This research was funded by the Technology Agency of the Czech Republic, grant number TH03030134, by the Ministry of Education, Youth and Sports of the Czech Republic within the CzeCOS program, grant number LM2023048, and Institutional Support for R&D no. MZE-RO0423 by the Ministry of Agriculture of the Czech Republic.

ORCID

Martin Šlachta http://orcid.org/0000-0002-2879-3095
Tomáš Erban http://orcid.org/0000-0003-1730-779X
Alena Votavová http://orcid.org/0000-0003-4494-6423
Marta Václavíková http://orcid.org/0000-0001-8460-6218
Taťána Halešová http://orcid.org/0000-0002-3911-860X
Elena Shcherbachenko http://orcid.org/0000-0002-1312-389X
Magda Edwards-Jonášová http://orcid.org/0000-0002-0782-4702
Renata Včeláková http://orcid.org/0009-0009-4693-1509
Pavel Cudlín http://orcid.org/0000-0003-1464-5160

References

Abbott, V. A., Nadeau, J. L., Higo, H. A., & Winston, M. L. (2008). Lethal and sublethal effects of imidacloprid on *Osmia lignaria* and clothianidin on *Megachile rotundata* (Hymenoptera: Megachilidae). *Journal of Economic*

Entomology, *101*(3), 784–796. https://doi.org/10.1603/0022-0493(2008)101[784:LASEOI]2.0.CO;2

Alkassab, A. T., & Kirchner, W. H. (2017). Sublethal exposure to neonicotinoids and related side effects on insect pollinators: Honeybees, bumblebees, and solitary bees. *Journal of Plant Diseases and Protection*, *124*(1), 1–30. https://doi.org/10.1007/s41348-016-0041-0

Alkassab, A. T., Kunz, N., Bischoff, G., & Pistorius, J. (2020). Comparing response of buff-tailed bumblebees and red mason bees to application of a thiacloprid-prochloraz mixture under semi-field conditions. *Ecotoxicology (London, England)*, *29*(7), 846–855. https://doi.org/10.1007/s10646-020-02223-2

Anderson, N. L., & Harmon-Threatt, A. N. (2019). Chronic contact with realistic soil concentrations of imidacloprid affects the mass, immature development speed, and adult longevity of solitary bees. *Scientific Reports*, *9*(1), 3724. https://doi.org/10.1038/s41598-019-40031-9

Artz, D. R., & Pitts-Singer, T. L. (2015). Effects of fungicide and adjuvant sprays on nesting behavior in two managed solitary bees, *Osmia lignaria* and *Megachile rotundata*. *PloS One*, *10*(8), e0135688. https://doi.org/10.1371/journal.pone.0135688

Ascher, J. S., Pickering, J. (2022). *Discover life: Bee species guide and world checklist Hymenoptera: Apoidea: Anthophila)*. Huntsville, TX: Sam Houston State University. Retrieved March 20, 2023, from http://www.discoverlife.org/mp/20q?guide=Apoidea_species

Azpiazu, C., Bosch, J., Viñuela, E., Medrzycki, P., Teper, D., & Sgolastra, F. (2019). Chronic oral exposure to field-realistic pesticide combinations via pollen and nectar: Effects on feeding and thermal performance in a solitary bee. *Scientific Reports*, *9*(1), 13770. https://doi.org/10.1038/s41598-019-50255-4

Baldock, K. C. R. (2020). Opportunities and threats for pollinator conservation in global towns and cities. *Current Opinion in Insect Science*, *38*, 63–71. https://doi.org/10.1016/j.cois.2020.01.006

Baldock, K. C. R., Goddard, M. A., Hicks, D. M., Kunin, W. E., Mitschunas, N., Morse, H., Osgathorpe, L. M., Potts, S. G., Robertson, K. M., Scott, A. V., Staniczenko, P. A. P., Stone, G. N., Vaughan, I. P., & Memmott, J. (2019). A systems approach reveals urban pollinator hotspots and conservation opportunities. *Nature Ecology & Evolution*, *3*(3), 363–373. https://doi.org/10.1038/s41559-018-0769-y

Bednarska, A. J., Mikołajczyk, Ł., Ziółkowska, E., Kocjan, K., Wnęk, A., Mokkapati, J. S., Teper, D., Kaczyński, P., Łozowicka, B., Śliwińska, R., & Laskowski, R. (2022). Effects of agricultural landscape structure, insecticide residues, and pollen diversity on the life-history traits of the red mason bee *Osmia bicornis*. *The Science of the Total Environment*, *809*, 151142. https://doi.org/10.1016/j.scitotenv.2021.151142

Belsky, J., & Joshi, N. K. (2020). Effects of fungicide and herbicide chemical exposure on *Apis* and non-*Apis* bees in agricultural landscape. *Frontiers in Environmental Science*, *8*, 81. https://doi.org/10.3389/fenvs.2020.00081

Benner, L., Coder, L., Reiter, A., Roß-Nickoll, M., & Schäffer, A. (2023). Bumblebees under pollution pressure of pesticides in urban and agrarian landscapes. *Journal of Hazardous Materials Advances*, *9*, 100216. https://doi.org/10.1016/j.hazadv.2022.100216

Biddinger, D. J., Robertson, J. L., Mullin, C., Frazier, J., Ashcraft, S. A., Rajotte, E. G., Joshi, N. K., & Vaughn, M. (2013). Comparative toxicities and synergism of apple orchard pesticides to *Apis mellifera* (L.) and *Osmia cornifrons* (Radoszkowski). *PloS One*, *8*(9), e72587. https://doi.org/10.1371/journal.pone.0072587

Biesmeijer, J. C., Roberts, S. P. M., Reemer, M., Ohlemüller, R., Edwards, M., Peeters, T., Schaffers, A. P., Potts, S. G., Kleukers, R., Thomas, C. D., Settele, J., & Kunin, W. E. (2006). Parallel declines in pollinators and insect-pollinated plants in Britain and the Netherlands. *Science (New York, NY)*, *313*(5785), 351–354. https://doi.org/10.1126/science.1127863

Boff, S., Conrad, T., Raizer, J., Wehrhahn, M., Bayer, M., Friedel, A., Theodorou, P., Schmitt, T., & Lupi, D. (2022). Low toxicity crop fungicide (fenbuconazole) impacts reproductive male quality signals leading to a reduction of mating success in a wild solitary bee. *Journal of Applied Ecology*, *59*(6), 1596–1607. https://doi.org/10.1111/1365-2664.14169

Bonmatin, J.-M., Giorio, C., Girolami, V., Goulson, D., Kreutzweiser, D. P., Krupke, C., Liess, M., Long, E., Marzaro, M., Mitchell, E. A., Noome, D. A., Simon-Delso, N., & Tapparo, A. (2015). Environmental fate and exposure; neonicotinoids and fipronil. *Environmental Science and Pollution Research International*, *22*(1), 35–67. https://doi.org/10.1007/s11356-014-3332-7

Botías, C., David, A., Hill, E. M., & Goulson, D. (2017). Quantifying exposure of wild bumblebees to mixtures of agrochemicals in agricultural and urban landscapes. *Environmental Pollution (Barking, Essex: 1987)*, *222*, 73–82. https://doi.org/10.1016/j.envpol.2017.01.001

Botías, C., David, A., Horwood, J., Abdul-Sada, A., Nicholls, E., Hill, E., & Goulson, D. (2015). Neonicotinoid residues in wildflowers, a potential route of chronic exposure for bees. *Environmental Science & Technology*, *49*(21), 12731–12740. https://doi.org/10.1021/acs.est.5b03459

Brant, R. A., Arduser, M., & Dunlap, A. S. (2022). There must bee a better way: A review of published urban bee literature and suggested topics for future study. *Landscape and Urban Planning*, *226*, 104513. https://doi.org/10.1016/j.landurbplan.2022.104513

Carvalheiro, L. G., Kunin, W. E., Keil, P., Aguirre-Gutiérrez, J., Ellis, W. N., Fox, R., Groom, Q., Hennekens, S., Van Landuyt, W., Maes, D., Van de Meutter, F., Michez, D., Rasmont, P., Ode, B., Potts, S. G., Reemer, M., Roberts, S. P. M., Schaminée, J., WallisDeVries, M. F., & Biesmeijer, J. C. (2013). Species richness declines and biotic homogenisation have slowed down for NW-European pollinators and plants. *Ecology Letters*, *16*(7), 870–878. https://doi.org/10.1111/ele.12121

Centrella, M., Russo, L., Ramírez, N. M., Eitzer, B., van Dyke, M., Danforth, B., & Poveda, K. (2020). Diet diversity and pesticide risk mediate the negative effects of land use change on solitary bee offspring production. *Journal of Applied Ecology*, *57*(6), 1031–1042. https://doi.org/10.1111/1365-2664.13600

Coscollà, C., Colin, P., Yahyaoui, A., Petrique, O., Yusa, V., Mellouki, A., & Pastor, A. (2010). Occurrence of currently used pesticides in ambient air of Centre Region (France). *Atmospheric Environment*, *44*(32), 3915–3925. https://doi.org/10.1016/j.atmosenv.2010.07.014

Cullen, M. G., Thompson, L. J., Carolan, J. C., Stout, J. C., & Stanley, D. A. (2019). Fungicides, herbicides and bees: A systematic review of existing research and methods. *PloS One*, *14*(12), e0225743. https://doi.org/10.1371/journal.pone.0225743

ČÚZK (Czech Office for Surveying, Mapping and Cadastre). (2023). *Base map of the Czech Republic at 1:10,000: WMS view service-ZM 10*. Prague: Czech Office for Surveying,

Mapping and Cadastre. Retrieved January 30, 2023, from https://geoportal.cuzk.cz

David, A., Botías, C., Abdul-Sada, A., Nicholls, E., Rotheray, E. L., Hill, E. M., & Goulson, D. (2016). Widespread contamination of wildflower and bee-collected pollen with complex mixtures of neonicotinoids and fungicides commonly applied to crops. *Environment International, 88*, 169–178. https://doi.org/10.1016/j.envint.2015.12.011

Degrendele, C., Okonski, K., Melymuk, L., Landlová, L., Kukučka, P., Audy, O., Kohoutek, J., Čupr, P., & Klánová, J. (2016). Pesticides in the atmosphere: A comparison of gas-particle partitioning and particle size distribution of legacy and current-use pesticides. *Atmospheric Chemistry and Physics, 16*(3), 1531–1544. https://doi.org/10.5194/acp-16-1531-2016

Démares, F. J., Schmehl, D., Bloomquist, J. R., Cabrera, A. R., Huang, Z. Y., Lau, P., Rangel, J., Sullivan, J., Xie, X., & Ellis, J. D. (2022). Honey bee (*Apis mellifera*) exposure to pesticide residues in nectar and pollen in urban and suburban environments from four regions of the United States. *Environmental Toxicology and Chemistry, 41*(4), 991–1003. https://doi.org/10.1002/etc.5298

EC (European Commission). (2013). Commission Implementing Regulation (EU) No 485/2013 of 24 May 2013 amending Implementing Regulation (EU) No 540/2011, as regards the conditions of approval of the active substances clothianidin, thiamethoxam and imidacloprid, and prohibiting the use and sale of seeds treated with plant protection products containing those active substances. *Official Journal of the European Union, OJ L, 139*, 12–26. Retrieved March 20, 2023, from https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1484755697880&uri=CELEX:32013R0485

EC (European Commission). (2018a). Commission Implementing Regulation (EU) 2018/113 of 24 January 2018 renewing the approval of the active substance acetamiprid in accordance with Regulation (EC) No 1107/2009 of the European Parliament and of the Council concerning the placing of plant protection products on the market, and amending the Annex to Commission Implementing Regulation (EU) No 540/2011. *Official Journal of the European Union, OJ L, 20*, 7–10. Retrieved March 20, 2023, from https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32018R0113

EC (European Commission). (2018b). Commission Regulations (EU) 2018/783–785 of 29 May 2018. *Official Journal of the European Union, L, 132*, 31–44. Retrieved March 20, 2023, from https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=OJ:L:2018:132:TOC

EC (European Commission). (2019). *Final renewal report for the active substance thiacloprid finalised in the Standing Committee on Plants, Animals, Food and Feed at its meeting on 22 October 2019 in view of the non-renewal of the approval of thiacloprid as active substance in accordance with Regulation (EC) No 1107/2009. Thiacloprid, SANTE/10450/2019 Rev. 1*, Directorate-General for Health and Food Safety.

EC (European Commission). (2020). Commission Implementing Regulation (EU) 2020/18 of 10 January 2020 concerning the non-renewal of the approval of the active substance chlorpyrifos, in accordance with Regulation (EC) No 1107/2009 of the European Parliament and of the Council concerning the placing of plant protection products on the market, and amending the Annex to Commission Implementing Regulation (EU) No 540/2011. *Official Journal of the European Union, OJ L, 7*, 14–16. Retrieved March 20, 2023, from https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32020R0018&qid=1679345830508

EC (European Commission). (2023). *Neonicotinoids*. Bruxelles: Directorate-General for Health and Food Safety. Retrieved March 20, 2023, from https://food.ec.europa.eu/plants/pesticides/approval-active-substances/renewal-approval/neonicotinoids_en

ECHA (European Chemicals Agency). (2023). *Substance infocard: Imidacloprid (ISO); 1-(6-chloropyridin-3-ylmethyl)-N-nitroimidazolidin-2-ylidenamine*. European Chemicals Agency. Retrieved March 20, 2023, from https://echa.europa.eu/cs/substance-information/-/substanceinfo/100.102.643

EFSA (European Food Safety Authority). (2016). Peer review of the pesticide risk assessment of the active substance acetamiprid. *EFSA Journal, 14*(11), e04610. https://doi.org/10.2903/j.efsa.2016.4610

Fortuin, C. C., McCarty, E., & Gandhi, K. J. K. (2021). Acute contact with imidacloprid in soil affects the nesting and survival success of a solitary wild bee, *Osmia lignaria* (Hymenoptera: Megachilidae). *Chemosphere, 264*(Pt 2), 128572. https://doi.org/10.1016/j.chemosphere.2020.128572

Garibaldi, L. A., Steffan-Dewenter, I., Winfree, R., Aizen, M. A., Bommarco, R., Cunningham, S. A., Kremen, C., Carvalheiro, L. G., Harder, L. D., Afik, O., Bartomeus, I., Benjamin, F., Boreux, V., Cariveau, D., Chacoff, N. P., Dudenhöffer, J. H., Freitas, B. M., Ghazoul, J., Greenleaf, S., … Klein, A. M. (2013). Wild pollinators enhance fruit set of crops regardless of honey bee abundance. *Science (New York, NY), 339*(6127), 1608–1611. https://doi.org/10.1126/science.1230200

Goulson, D., Nicholls, E., Botias, C., & Rotheray, E. L. (2015). Bee declines driven by combined stress from parasites, pesticides, and lack of flowers. *Science (New York, NY), 347*(6229), 1255957. https://doi.org/10.1126/science.1255957

Graham, K. K., Milbrath, M. O., Zhang, Y., Soehnlen, A., Baert, N., McArt, S., & Isaacs, R. (2021). Identities, concentrations, and sources of pesticide exposure in pollen collected by managed bees during blueberry pollination. *Scientific Reports, 11*(1), 16857. https://doi.org/10.1038/s41598-021-96249-z

Haider, M., Dorn, S., Sedivy, C., & Müller, A. (2014). Phylogeny and floral hosts of a predominantly pollen generalist group of mason bees (Megachilidae: Osmiini). *Biological Journal of the Linnean Society, 111*(1), 78–91. https://doi.org/10.1111/bij.12186

Hall, D. M., Camilo, G. R., Tonietto, R. K., Ollerton, J., Ahrné, K., Arduser, M., Ascher, J. S., Baldock, K. C. R., Fowler, R., Frankie, G., Goulson, D., Gunnarsson, B., Hanley, M. E., Jackson, J. I., Langellotto, G., Lowenstein, D., Minor, E. S., Philpott, S. M., Potts, S. G., … Threlfall, C. G. (2017). The city as a refuge for insect pollinators. *Conservation Biology: The Journal of the Society for Conservation Biology, 31*(1), 24–29. https://doi.org/10.1111/cobi.12840

Halsch, C. A., Hoyle, S. M., Code, A., Fordyce, J. A., & Forister, M. L. (2022). Milkweed plants bought at nurseries may expose monarch caterpillars to harmful pesticide residues. *Biological Conservation, 273*, 109699. https://doi.org/10.1016/j.biocon.2022.109699

Hladik, M. L., Vandever, M., & Smalling, K. L. (2016). Exposure of native bees foraging in an agricultural landscape to current-use pesticides. *The Science of the Total*

Environment, 542(Pt A), 469–477. https://doi.org/10.1016/j.scitotenv.2015.10.077

Jehlička, P., & Smith, J. (2012). Sustainability and the "urban peasant": rethinking the cultural politics of food self-provisioning in the Czech Republic. In P. Zahrádka & R. Sedláková (Eds.), *New perspectives on consumer culture theory and research* (pp. 78–96). Cambridge Scholars Publishing.

Jovetić, M. S., Redžepović, A. S., Nedić, N. M., Vojt, D., Đurđić, S. Z., Brčeski, I. D., & Milojković-Opsenica, D. M. (2018). Urban honey - the aspects of its safety. *Arhiv Za Higijenu Rada i Toksikologiju, 69*(3), 264–274. https://doi.org/10.2478/aiht-2018-69-3126

Kadlikova, K., Vaclavikova, M., Halesova, T., Kamler, M., Markovic, M., & Erban, T. (2021). The investigation of honey bee pesticide poisoning incidents in Czechia. *Chemosphere, 263*, 128056. https://doi.org/10.1016/j.chemosphere.2020.128056

Kavanagh, S., Henry, M., Stout, J. C., & White, B. (2021). Neonicotinoid residues in honey from urban and rural environments. *Environmental Science and Pollution Research International, 28*(22), 28179–28190. https://doi.org/10.1007/s11356-021-12564-y

Klein, A.-M., Vaissière, B. E., Cane, J. H., Steffan-Dewenter, I., Cunningham, S. A., Kremen, C., & Tscharntke, T. (2007). Importance of pollinators in changing landscapes for world crops. *Proceedings of the Royal Society. Proceedings. Biological Sciences, 274*(1608), 303–313. https://doi.org/10.1098/rspb.2006.3721

Knapp, J. L., Nicholson, C. C., Jonsson, O., de Miranda, J. R., & Rundlof, M. (2023). Ecological traits interact with landscape context to determine bees' pesticide risk. *Nature Ecology & Evolution, 7*(4), 547–556. https://doi.org/10.1038/s41559-023-01990-5

Kopit, A. M., & Pitts-Singer, T. L. (2018). Routes of pesticide exposure in solitary, cavity-nesting bees. *Environmental Entomology, 47*(3), 499–510. https://doi.org/10.1093/ee/nvy034

Kovács-Hostyánszki, A., Espíndola, A., Vanbergen, A. J., Settele, J., Kremen, C., & Dicks, L. V. (2017). Ecological intensification to mitigate impacts of conventional intensive land use on pollinators and pollination. *Ecology Letters, 20*(5), 673–689. https://doi.org/10.1111/ele.12762

Kratschmer, S., Petrović, B., Curto, M., Meimberg, H., & Pachinger, B. (2020). Pollen availability for the horned mason bee (*Osmia cornuta*) in regions of different land use and landscape structures. *Ecological Entomology, 45*(3), 525–537. https://doi.org/10.1111/een.12823

Krichilsky, E., Centrella, M., Eitzer, B., Danforth, B., Poveda, K., & Grab, H. (2021). Landscape composition and fungicide exposure influence host–pathogen dynamics in a solitary bee. *Environmental Entomology, 50*(1), 107–116. https://doi.org/10.1093/ee/nvaa138

Lambert, O., Piroux, M., Puyo, S., Thorin, C., L'Hostis, M., Wiest, L., Buleté, A., Delbac, F., & Pouliquen, H. (2013). Widespread occurrence of chemical residues in beehive matrices from apiaries located in different landscapes of western France. *PloS One, 8*(6), e67007. https://doi.org/10.1371/journal.pone.0067007

Langellotto, G. A., Melathopoulos, A., Messer, I., Anderson, A., McClintock, N., & Costner, L. (2018). Garden pollinators and the potential for ecosystem service flow to urban and peri-urban agriculture. *Sustainability, 10*(6), 2047. https://doi.org/10.3390/su10062047

Lanner, J., Kratschmer, S., Petrović, B., Gaulhofer, F., Meimberg, H., & Pachinger, B. (2020). City dwelling wild bees: How communal gardens promote species richness. *Urban Ecosystems, 23*(2), 271–288. https://doi.org/10.1007/s11252-019-00902-5

Larson, J. L., Redmond, C. T., & Potter, D. A. (2013). Assessing insecticide hazard to bumble bees foraging on flowering weeds in treated lawns. *PloS One, 8*(6), e66375. https://doi.org/10.1371/journal.pone.0066375

Lentola, A., David, A., Abdul-Sada, A., Tapparo, A., Goulson, D., & Hill, E. M. (2017). Ornamental plants on sale to the public are a significant source of pesticide residues with implications for the health of pollinating insects. *Environmental Pollution (Barking, Essex: 1987), 228*, 297–304. https://doi.org/10.1016/j.envpol.2017.03.084

Levé, M., Baudry, E., & Bessa-Gomes, C. (2019). Domestic gardens as favorable pollinator habitats in impervious landscapes. *The Science of the Total Environment, 647*, 420–430. https://doi.org/10.1016/j.scitotenv.2018.07.310

Long, E. Y., & Krupke, C. H. (2016). Non-cultivated plants present a season-long route of pesticide exposure for honey bees. *Nature Communications, 7*(1), 11629. https://doi.org/10.1038/ncomms11629

Lowenstein, D. M., Matteson, K. C., & Minor, E. S. (2015). Diversity of wild bees supports pollination services in an urbanized landscape. *Oecologia, 179*(3), 811–821. https://doi.org/10.1007/s00442-015-3389-0

Main, A. R., Hladik, M. L., Webb, E. B., Goyne, K. W., & Mengel, D. (2020). Beyond neonicotinoids – wild pollinators are exposed to a range of pesticides while foraging in agroecosystems. *The Science of the Total Environment, 742*, 140436. https://doi.org/10.1016/j.scitotenv.2020.140436

Main, A. R., Webb, E. B., Goyne, K. W., Abney, R., & Mengel, D. (2021). Impacts of neonicotinoid seed treatments on the wild bee community in agricultural field margins. *The Science of the Total Environment, 786*, 147299. https://doi.org/10.1016/j.scitotenv.2021.147299

Matteson, K. C., & Langellotto, G. A. (2010). Determinates of inner city butterfly and bee species richness. *Urban Ecosystems, 13*(3), 333–347. https://doi.org/10.1007/s11252-010-0122-y

Md Meftaul, I., Venkateswarlu, K., Dharmarajan, R., Annamalai, P., & Megharaj, M. (2020). Pesticides in the urban environment: A potential threat that knocks at the door. *The Science of the Total Environment, 711*, 134612. https://doi.org/10.1016/j.scitotenv.2019.134612

Mokkapati, J. S., Bednarska, A. J., & Laskowski, R. (2021). The development of the solitary bee *Osmia bicornis* is affected by some insecticide agrochemicals at environmentally relevant concentrations. *The Science of the Total Environment, 775*, 145588. https://doi.org/10.1016/j.scitotenv.2021.145588

Muratet, A., & Fontaine, B. (2015). Contrasting impacts of pesticides on butterflies and bumblebees in private gardens in France. *Biological Conservation, 182*, 148–154. https://doi.org/10.1016/j.biocon.2014.11.045

Nicholls, E., Botías, C., Rotheray, E. L., Whitehorn, P., David, A., Fowler, R., David, T., Feltham, H., Swain, J. L., Wells, P., Hill, E. M., Osborne, J. L., & Goulson, D. (2018). Monitoring neonicotinoid exposure for bees in rural and peri-urban areas of the U.K. during the transition from pre- to post-moratorium. *Environmental Science & Technology, 52*(16), 9391–9402. https://doi.org/10.1021/acs.est.7b06573

Nicholls, E., Fowler, R., Niven, J. E., Gilbert, J. D., & Goulson, D. (2017). Larval exposure to field-realistic concentrations of clothianidin has no effect on development rate, over-winter survival or adult metabolic rate in a solitary bee, *Osmia bicornis*. *PeerJ. 5*, e3417. https://doi.org/10.7717/peerj.3417

Nieto, A., Roberts, S. P. M., Kemp, J., Rasmont, P., Kuhlmann, M., Criado, M. G., Biesmeijer, J. C., Bogusch, P., Dathe, H. H., De la Rúa, P., De Meulemeester, T., Dehon, M., Dewulf, A., Ortiz-Sánchez, F. J., Lhomme, P., Pauly, A., Potts, S. G., Praz, C., Quaranta, M., … Michez, D. (2014). *European red list of bees*. Publication Office of the European Union. https://doi.org/10.2779/77003

Normandin, É., Vereecken, N. J., Buddle, C. M., & Fournier, V. (2017). Taxonomic and functional trait diversity of wild bees in different urban settings. *PeerJ*, *5*, e3051. https://doi.org/10.7717/peerj.3051

Ollerton, J., Erenler, H., Edwards, M., & Crockett, R. (2014). Extinctions of aculeate pollinators in Britain and the role of large-scale agricultural changes. *Science (New York, NY)*, *346*(6215), 1360–1362. https://doi.org/10.1126/science.1257259

Osborne, J. L., Martin, A. P., Shortall, C. R., Todd, A. D., Goulson, D., Knight, M. E., Hale, R. J., & Sanderson, R. A. (2008). Quantifying and comparing bumblebee nest densities in gardens and countryside habitats. *Journal of Applied Ecology*, *45*(3), 784–792. https://doi.org/10.1111/j.1365-2664.2007.01359.x

Pardo, A., & Borges, P. A. V. (2020). Worldwide importance of insect pollination in apple orchards: A review. *Agriculture, Ecosystems & Environment*, *293*, 106839. https://doi.org/10.1016/j.agee.2020.106839

Potts, S. G., Imperatriz-Fonseca, V., Ngo, H. T., Aizen, M. A., Biesmeijer, J. C., Breeze, T. D., Dicks, L. V., Garibaldi, L. A., Hill, R., Settele, J., & Vanbergen, A. J. (2016). Safeguarding pollinators and their values to human well-being. *Nature*, *540*(7632), 220–229. https://doi.org/10.1038/nature20588

Powney, G. D., Carvell, C., Edwards, M., Morris, R. K. A., Roy, H. E., Woodcock, B. A., & Isaac, N. J. B. (2019). Widespread losses of pollinating insects in Britain. *Nature Communications*, *10*(1), 1018. https://doi.org/10.1038/s41467-019-08974-9

Prendergast, K. S., Dixon, K. W., & Bateman, P. W. (2022). A global review of determinants of native bee assemblages in urbanised landscapes. *Insect Conservation and Diversity*, *15*(4), 385–405. https://doi.org/10.1111/icad.12569

R Core Team. (2021). *R: A Language and environment for statistical computing*. Vienna: R Foundation for Statistical Computing. https://www.R-project.org

Raimets, R., Karise, R., Mand, M., Kaart, T., Ponting, S., Song, J., & Cresswell, J. E. (2018). Synergistic interactions between a variety of insecticides and an ergosterol biosynthesis inhibitor fungicide in dietary exposures of bumble bees (*Bombus terrestris* L.). *Pest Management Science*, *74*(3), 541–546. https://doi.org/10.1002/ps.4756

Raw, A. (1974). Pollen preferences of three *Osmia* species (Hymenoptera). *Oikos*, *25*(1), 54–60. https://doi.org/10.2307/3543545

Rondeau, S., Baert, N., McArt, S., & Raine, N. E. (2022). Quantifying exposure of bumblebee (*Bombus* spp.) queens to pesticide residues when hibernating in agricultural soils. *Environmental Pollution (Barking, Essex: 1987)*, *309*, 119722. https://doi.org/10.1016/j.envpol.2022.119722

Rondeau, S., & Raine, N. E. (2022). Fungicides and bees: A review of exposure and risk. *Environment International*, *165*, 107311. https://doi.org/10.1016/j.envint.2022.107311

Sadowska, M., Gogolewska, H., Pawelec, N., Sentkowska, A., & Krasnodębska-Ostręga, B. (2019). Comparison of the contents of selected elements and pesticides in honey bees with regard to their habitat. *Environmental Science and Pollution Research International*, *26*(1), 371–380. https://doi.org/10.1007/s11356-018-3612-8

Samnegård, U., Persson, A. S., & Smith, H. G. (2011). Gardens benefit bees and enhance pollination in intensively managed farmland. *Biological Conservation*, *144*(11), 2602–2606. https://doi.org/10.1016/j.biocon.2011.07.008

Sánchez-Bayo, F., & Wyckhuys, K. A. G. (2019). Worldwide decline of the entomofauna: A review of its drivers. *Biological Conservation*, *232*, 8–27. https://doi.org/10.1016/j.biocon.2019.01.020

Santos, M., Moreira, H., Cabral, J. A., Gabriel, R., Teixeira, A., Bastos, R., & Aires, A. (2022). Contribution of home gardens to sustainable development: Perspectives from a supported opinion essay. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, *19*(20), 13715. https://doi.org/10.3390/ijerph192013715

Scheyer, A., Morville, S., Mirabel, P., & Millet, M. (2008). Gas/particle partitioning of lindane and current-used pesticides and their relationship with temperature in urban and rural air in Alsace region (east of France). *Atmospheric Environment*, *42*(33), 7695–7705. https://doi.org/10.1016/j.atmosenv.2008.05.029

Schummer, C., Mothiron, E., Appenzeller, B. M. R., Wennig, R., & Millet, M. (2010). Gas/particle partitioning of currently used pesticides in the atmosphere of Strasbourg (France). *Air Quality, Atmosphere & Health*, *3*(3), 171–181. https://doi.org/10.1007/s11869-010-0065-8

Sgolastra, F., Arnan, X., Cabbri, R., Isani, G., Medrzycki, P., Teper, D., & Bosch, J. (2018). Combined exposure to sublethal concentrations of an insecticide and a fungicide affect feeding, ovary development and longevity in a solitary bee. *Proceedings of the Royal Society. Proceedings. Biological Sciences*, *285*(1885), 20180887. https://doi.org/10.1098/rspb.2018.0887

Sgolastra, F., Hinarejos, S., Pitts-Singer, T. L., Boyle, N. K., Joseph, T., Luckmann, J., Raine, N. E., Singh, R., Williams, N. M., & Bosch, J. (2019). Pesticide exposure assessment paradigm for solitary bees. *Environmental Entomology*, *48*(1), 22–35. https://doi.org/10.1093/ee/nvy105

Sgolastra, F., Medrzycki, P., Bortolotti, L., Renzi, M. T., Tosi, S., Bogo, G., Teper, D., Porrini, C., Molowny-Horas, R., & Bosch, J. (2017). Synergistic mortality between a neonicotinoid insecticide and an ergosterol-biosynthesis-inhibiting fungicide in three bee species. *Pest Management Science*, *73*(6), 1236–1243. https://doi.org/10.1002/ps.4449

Siviter, H., Bailes, E. J., Martin, C. D., Oliver, T. R., Koricheva, J., Leadbeater, E., & Brown, M. J. F. (2021). Agrochemicals interact synergistically to increase bee mortality. *Nature*, *596*(7872), 389–392. https://doi.org/10.1038/s41586-021-03787-7

Siviter, H., Pardee, G. L., Baert, N., McArt, S., Jha, S., & Muth, F. (2023). Wild bees are exposed to low levels of pesticides in urban grasslands and community gardens. *The Science of the Total Environment*, *858*(Pt 2), 159839. https://doi.org/10.1016/j.scitotenv.2022.159839

Šlachta, M., Erban, T., Votavová, A., Bešta, T., Skalský, M., Václavíková, M., Halešová, T., Edwards-Jonášová, M.,

Včeláková, R., & Cudlín, P. (2020). Domestic gardens mitigate risk of exposure of pollinators to pesticides—an urban-rural case study using a red mason bee species for biomonitoring. *Sustainability*, *12*(22), 9427. https://doi.org/10.3390/su12229427

Šlachta, M., Votavová, A., Erban, T., Cudlín, O., & Cudlín, P. (2022). Breeding mason bees for the pollination of fruit orchards in Central Europe. *European Journal OF Environmental Sciences*, *12*(1), 16–20. https://doi.org/10.14712/23361964.2022.2

Smith, R. M., Warren, P. H., Thompson, K., & Gaston, K. J. (2006). Urban domestic gardens (VI): environmental correlates of invertebrate species richness. *Biodiversity and Conservation*, *15*(8), 2415–2438. https://doi.org/10.1007/s10531-004-5014-0

Splitt, A., Schulz, M., & Skórka, P. (2022). Current state of knowledge on the biology and breeding of the solitary bee – *Osmia bicornis*. *Journal of Apicultural Research*, *61*(2), 163–179. https://doi.org/10.1080/00218839.2021.1957610

Sponsler, D. B., & Johnson, R. M. (2017). Mechanistic modeling of pesticide exposure: The missing keystone of honey bee toxicology. *Environmental Toxicology and Chemistry*, *36*(4), 871–881. https://doi.org/10.1002/etc.3661

ter Braak, C. J. F., & Šmilauer, P. (2012). *Canoco reference manual and user's guide: Software for ordination (version 5.0)*. Microcomputer Power.

Tosi, S., Sfeir, C., Carnesecchi, E., vanEngelsdorp, D., & Chauzat, M.-P. (2022). Lethal, sublethal, and combined effects of pesticides on bees: A meta-analysis and new risk assessment tools. *The Science of the Total Environment*, *844*, 156857. https://doi.org/10.1016/j.scitotenv.2022.156857

Ward, L. T., Hladik, M. L., Guzman, A., Winsemius, S., Bautista, A., Kremen, C., & Mills, N. J. (2022). Pesticide exposure of wild bees and honey bees foraging from field border flowers in intensively managed agriculture areas. *The Science of the Total Environment*, *831*, 154697. https://doi.org/10.1016/j.scitotenv.2022.154697

Wenzel, A., Grass, I., Belavadi, V. V., & Tscharntke, T. (2020). How urbanization is driving pollinator diversity and pollination – a systematic review. *Biological Conservation*, *241*, 108321. https://doi.org/10.1016/j.biocon.2019.108321

Wood, T. J., & Goulson, D. (2017). The environmental risks of neonicotinoid pesticides: A review of the evidence post 2013. *Environmental Science and Pollution Research International*, *24*(21), 17285–17325. https://doi.org/10.1007/s11356-017-9240-x

Woodcock, B. A., Isaac, N. J. B., Bullock, J. M., Roy, D. B., Garthwaite, D. G., Crowe, A., & Pywell, R. F. (2016). Impacts of neonicotinoid use on long-term population changes in wild bees in England. *Nature Communications*, *7*(1), 12459. https://doi.org/10.1038/ncomms12459

Wu, J. Y., Anelli, C. M., & Sheppard, W. S. (2011). Sub-lethal effects of pesticide residues in brood comb on worker honey bee (*Apis mellifera*) development and longevity. *PloS One*, *6*(2), e14720. https://doi.org/10.1371/journal.pone.0014720

Wu, J. Y., Smart, M. D., Anelli, C. M., & Sheppard, W. S. (2012). Honey bees (*Apis mellifera*) reared in brood combs containing high levels of pesticide residues exhibit increased susceptibility to *Nosema* (Microsporidia) infection. *Journal of Invertebrate Pathology*, *109*(3), 326–329. https://doi.org/10.1016/j.jip.2012.01.005

Zioga, E., White, B., & Stout, J. C. (2023). Pesticide mixtures detected in crop and non-target wild plant pollen and nectar. *The Science of the Total Environment*, *879*, 162971. https://doi.org/10.1016/j.scitotenv.2023.162971

Zahrádkářská kolonie Kraví Hora II.

Výsledky zoologického průzkumu

Zadavatel:

Mgr. Ivana Paukertová
Řezáčova 28
624 00 Brno

Zpracoval:

Ing. Václav Prášek, Ph.D.
Výzkum a vývoj v oblasti přírodních věd
Rybnická 22, 634 00 Brno
IČ: 757 523 79
Tel.: 737 838 250
E-mail: vaclav.prasek@seznam.cz

leden 2014

1. Úvod

Na základě požadavku zadavatele této práce byl ve vegetační sezoně roku 2013 proveden zoologický průzkum fauny na lokalitě Kraví Hora (k.ú. Veveří).

2. Zadání

Provést zoologický průzkum fauny zájmové lokality, především se zaměřením na zjištění zvláště chráněných druhů živočichů, podle zákona č. 114/1992 Sb. a vyhlášky Ministerstva životního prostředí č. 395/1992 Sb. v platných zněních.

3. Popis lokality

Zájmové území se nachází v k. ú. Veví v městské části Brno – střed. Tato zahrádkářská kolonie se nachází na východním svahu Kraví hory. Území je rozděleno na velké množství samostatných zahrádek s různou intenzitou obhospodařování.

Na lokalitě je velké množství stromové i keřové vegetace v různém věkovém a zdravotním stavu, včetně výskytu odumírajících ovocných stromů, jejich torz a pařezů.

4. Metodika

Při zoologickém průzkumu byli obratlovci sledováni především metodou liniových transektů, procházejících zájmovou plochou. Průzkum Amphibií byl prováděn vizuálně i akusticky. Plazi byli zaznamenáváni vizuálně. Savci byli sledováni jednak prostřednictvím pobytových značek, jednak vizuálně přímým pozorováním v terénu. Cílený průzkum drobných zemních savců nebyl prováděn. Ptáci byli sledováni vizuálně i akusticky. Nebylo prováděno kvantitativní hodnocení fauny obratlovců. Sledování letounů (Chiroptera) nebylo prováděno.

U bezobratlých byl průzkum zaměřen na dvě skupiny hmyzu:

A. zjištění přítomnosti populací zvláště chráněných druhů (vyhl. č. 395/1992 Sb. nov.) a významných druhů zařazených do Červeného seznamu ČR;

B – průzkum dvou čeledí hmyzu, které jsou vzhledem k ekologickým nárokům běžně využívány pro indikaci zachovalosti či narušenosti prostředí, v němž se vyskytují (tzv. indikační skupiny), tedy střevlíkovití brouci (Coleoptera: Carabidae) a mravenci (Hymenoptera: Formicidae).

Cílem průzkumu je stanovení zvláště chráněných a významných druhů a jejich populací, které mohou být realizací záměru stavby a využití území negativně ovlivněny či ohroženy na existenci a zhodnocení současného stavu území z hlediska přírodovědného významu. Tomu byl podřízen výběr sledovaných skupin živočichů a stanoveny metody jejich vyhledávání.

Bezobratlí byli zjišťování jednak přímým pozorováním pohybujících se jedinců a aktivním odlovem lehkou entomologickou sítí. Terestrická fauna (střevlíkovití brouci a mravenci) byla vyhledávána a pro determinaci sbírána jak sběrem jednotlivých exemplářů, tak i vyhledáváním hnízd mravenců a dále kvantitativními metodami, tj. smykem a oklepem vegetace a prosevem hrabanky a detritu. Sběr do Barberových zemních pastí, vzhledem k neselektivnosti této metody a nechtěnému usmrcování drobných obratlovců (např. ještěrek) nebyl prováděn.

Střevlíkovité brouky a stejně tak i mravence na základě ověřených a užívaných metodik (HŮRKA a kol. 1996; BEZDĚČKA 2004) členíme podle ekologické valence a vázanosti k habitatu do tří kategorií.

Nejcennější je kategorie **R (reliktní druhy)**, do níž řadíme druhy s nejužší ekologickou valencí, mající v současnosti namnoze charakter reliktů, jedná se vesměs o vzácné a ohrožené taxony přirozených a nepříliš poškozených ekosystémů. Druhou kategorií je **A (adaptabilní druhy)** zahrnuje taxony osídlující více nebo méně přirozené nebo přirozenému stavu blízké habitaty. Vyskytují se však i na druhotných, zvláště v blízkosti původních ploch. Patří sem většinou druhy lesních porostů, luk, pastvin a druhy vodní. Třetí kategorie **E (eurytopní druhy)** zahrnuje taxony, které nemají žádné zvláštní nároky na charakter a kvalitu prostředí, druhy nestabilních a měnících se habitatů, druhy expanzivní a nestálé migranty.

Poznámka: Zvláště chráněné druhy (dle zákona č. 114/1992 S., o ochraně přírody a krajiny) jsou v následující tabulce (kat) označeny § a zkratkou kategorie ochrany K = kriticky ohrožený druh, S = silně ohrožený druh, O = ohrožený druh.

5. Entomologický průzkum

Skupina A (Zvláště chráněné a významné druhy)

Brouci (Coleoptera)

Carabus scheidleri Panzer, 1799 (§O) – střevlík Scheidlerův

Dosud relativně hojný druh světlých lesů, hájů a otevřené krajiny, včetně agrocenóz a biologicky pestré části urbánního prostředí (zahrady, sady, některé parky).

Lucanus cervus Linnaeus, 1758 (§O) – roháč obecný

Roháč obecný, největší evropský brouk, je obyvatelem doubrav a smíšených lesů, který proniká i do vhodných městských parků a starých zahrad. V posledních desetiletích výrazně ubývá, zejména díky úbytku listnatých lesů a starých stromů v alejích, zahradách a parcích.

Motýli (Lepidoptera)

Papilio machaon Linné, 1758 (§O) - otakárek fenyklový

Hojný motýl otevřené krajiny včetně urbánních zón, housenky se vyvíjejí na okoličnatých rostlinách (mrkev, fenykl, kopr, aj.).

Iphiclides podalirius Linnaeus, 1758 (§O) - otakárek ovocný

Dosud hojný motýl otevřené krajiny včetně urbánních zón, housenky se vyvíjejí na trnce, střemše a ovocných dřevinách.

Čmeláci (Hymenoptera, Apidae)

Bombus terrestris (Linnaeus, 1758) (§O) – čmelák zemní
Bombus lapidarius (Linnaeus, 1758) (§O) – čmelák skalní
Bombus pascuorum (Scopoli, 1793) (§O) – čmelák polní
Bombus hypnorum (Linnaeus, 1758) (§O) – čmelák rokytový
Bombus pratorum (Linnaeus,1761) (§O) – čmelák luční

Dělnice těchto druhů jsme pozorovali na kvetoucích rostlinách. Vzhledem k charakteru prostředí a výměře zahrádkářské kolonie lze předpokládat, že všechny druhy zde také hnízdí. Jedná se o dosud běžné druhy kulturní otevřené krajiny včetně urbánních území, u posledních dvou druhů je však v posledních deseti letech pozorován pokles síly populací.

Mravenci (Hymenoptera, Formicidae)

Formica cunicularia Latreille, 1798 (§O) – mravenec stepní
Formica fusca Linnaeus, 1758 (§O) – mravenec otročící
Formica rufibarbis Fabricius, 1793 (§O) – mravenec trávníkový

Hojné druhy podrodu *Serviformica*, obývající nejrůznější habitaty včetně urbánních zón a ruderálních trávníků; v ČR patří k nejhojnějším druhům mravenců.

Druhy silně a kriticky ohrožené nebyly zjištěny.

Druhy ČS:
Polistes biglumis bimaculatus (Geofroy, 1758) – vosík žlutoskvrný [zranitelný]

Další významné druhy hmyzu:

Skupina B (Indikační skupiny)

Střevlíkovití brouci (Coleoptera: Carabidae)
Carabus nemoralis nemoralis O. F. Müller, 1764 – střevlík hajní
Carabus scheidleri Panzer, 1799 – střevlík Scheidlerův
Carabus violaceus Linnaeus, 1758 – střevlík fialový
Leistus ferrugineus (Linne, 1758) – vousáč rezavý
Notiophilus biguttatus (Fabricius, 1779) - vláhomil
Trechus quadristriatus (Schrank, 1781)
Anchomenus dorsalis (Pontoppidan, 1763) – střevlíček ošlejchový
Poecilus cupreus (Linnaeus, 1758) – střevlíček měděný
Pterostichus melanarius (Illiger, 1798) - střevlíček
Abax parallelepipedus (Piller & Mitterpacher, 1783) – čtvercoštítník černý
Calathus fuscipes (Goeze, 1777) - střevlíček

Calathus melanocephalus (Linnaeus, 1758) – střevlíček černohlavý
Platynus assimilis (Paykull, 1790) - úzkohrdlec přizpůsobený
Amara eurynota (Panzer, 1796) – kvapník širohřbetý
Amara ovata (Fabricius, 1792) – kvapník vejčitý
Amara plebeja (Gyllenhal, 1810) - kvapník
Amara aenea (De Geer, 1774) – kvapník kovový
Anisodactylus signatus (Panzer, 1797) - nestejnočlenec
Molops elatus (Fabricius, 1801)
Panagaeus bipustulatus (Fabricius, 1775) - křižák
Ophonus azureus (Fabricius, 1775) - kvapník
Ophonus laticollis Mannerheim, 1825 - kvapník
Ophonus puncticeps Stephens, 1828 - kvapník
Ophonus rupicola (Sturm, 1818) - kvapník
Pseudophonus rufipes (De Geer, 1774) – kvapník plstnatý
Pseudoophonus griseus (Panzer, 1796) - kvapník
Harpalus affinis (Schrank, 1781) – kvapník modrý
Harpalus rubripes (Duftschnid, 1812) - kvapník
Harpalus rufipalpis Sturm, 1818 - kvapník

Mravenci (Hymenoptera: Formicidae)
Myrmica rubra (Linnaeus, 1758) – mravenec žahavý
Myrmica sabuleti Meinert, 1861 – mravenec
Myrmica schencki Viereck, 1903 – mravenec
Temnothorax affinis (Mayr, 1855) – mravenec
Temnothorax crassispinus (Karavaiev, 1926) – mravenec dlouhoostný
Tetramorium cf. *caespitum* (Linnaeus, 1758) – mravenec drnový
Dolichoderus quadripunctatus Linnaeus, 1771 – mravenec čtyřskvrnný
Camponotus fallax (Nylander, 1856) - mravenec
Camponotus ligniperdus Latreille, 1802 – mravenec dřevokaz
Formica cunicularia Latreille, 1798 – mravenec stepní
Formica fusca Linnaeus, 1758 – mravenec otročící
Formica rufibarbis Fabricius, 1793 – mravenec trávníkový
Lasius brunneus Latreille, 1798 – mravenec hnědý
Lasius emarginatus (Olivier, 1792) – mravenec domácí
Lasius flavus (Fabricius, 1781) – mravenec žlutý
Lasius fuliginosus (Latreille, 1798) – mravenec černolesklý
Lasius niger (Linnaeus, 1758) – mravenec obecný
Lasius platythorax Seifert, 1991 – mravenec zploštělý
Polyergus rufescens (Latreille, 1798) – mravenec otrokářský

Z uvedeného výčtu druhů vyplývá, že převládají běžnější až hojné druhy otevřené krajiny a okrajů světlých lesů (typická skladba větších zahrad a sadů). Na skladbu zdejší entomofauny má pozitivní vliv velké množství starých ovocných a dalších listnatých dřevin a velká rozrůzněost biotopů.

Celkem zde bylo zjištěno 29 druhů střevlíkovitých brouků, přičemž v ekologické kategorii R (reliktní druhy) nebyl zjištěn žádný druh, v kategorii A (adaptabilní druhy) bylo zjištěno 13 druhů a v kategorii E (eurytopní druhy) bylo zjištěno 16 druhů. Procentuální vzorec R 0 % – A 45 % – E 55 % ukazuje na poměrně cenné společenství s vysokým podílem adaptabilních druhů.

Zajímavé výsledky podává i rozbor zdejší myrmekofauny. Celkem zde bylo zjištěno 19 druhů mravenců, přičemž do ekologické kategorie R (reliktní druhy) nepatří žádný druh, do kategorie A (adaptabilní druhy) řadíme 13 druhů a do kategorie E (eurytopní druhy) řadíme zbylých šest druhů. Procentuální vzorec

R 0 % – A 68 % – E 32 %

také dokládá relativně pestré stanoviště s potenciálem k existenci a prosperitě významných a biologicky hodnotných druhů a jejich populací.

6. Zoologický průzkum obratlovců

Provedený zoologický průzkum v zájmovém území a jeho nejbližšího okolí, byl zaměřen na zjištění výskytu obratlovců, především však zvláště chráněných obratlovců dle prováděcí vyhlášky č. 395/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

Při sledování byly zjištěny následující druhy obratlovců:

Obojživelníci:

Ropucha obecná – *Bufo bufo* – **ohrožený druh**
Ropucha zelená – *Bufo viridis* – **silně ohrožený druh**

Plazi:

Ještěrka obecná – *Lacerta agilis* – **silně ohrožený druh**

Ptáci:

Bažant obecný – *Phasianus colchicus*
Brhlík lesní – *Sitta europea*
Budníček menší – *Phylloscopus collybita*
Červenka obecná – *Erithacus rubecula*
Dlask tlustozobý – *Coccothraustes coccothraustes*
Drozd brávník – *Turdus viscivorus*
Drozd zpěvný – *Turdus philomelos*
Holub domácí – *Columba livia* f. *domestica*)
Holub hřivnáč – *Columba palumbus*
Hrdlička divoká – *Streptopelia turtur*
Hrdlička zahradní – *Streptopelia decaocto*
Jiřička obecná – *Delichon urbica*
Kavka obecná – *Corvus monedula* – **silně ohrožený druh**
Konipas bílý – *Motacilla alba*
Konopka obecná – *Carduelis cannabina*
Kos černý – *Turdus merula*
Krahujec obecný – *Accipiter nisus* – **silně ohrožený druh**
Krutihlav obecný – *Jynx torquilla* – **silně ohrožený druh**
Kukačka obecná – *Cuculus canorus*
Pěnice hnědokřídlá – *Sylvia communis*
Pěnice hnědokřídlá – *Sylvia communis*
Lejsek šedý – *Muscicapa striata* – **ohrožený druh**
Pěnice černohlavá – *Sylvia atricapilla*
Pěnice hnědokřídlá – *Sylvia communis*
Pěnice pokřovní – *Sylvia curruca*
Pěnkava obecná – *Fringilla coelebs*
Pěvuška modrá – *Prunella modularis*

Poštolka obecná – *Falco tinnunculus*
Puštík obecný – *Strix aluco*
Rehek domácí – *Phoenicurus ochruros*
Rehek zahradní – *Phoenicurus phoenicurus*
Rorýs obecný – *Apus apus* – **ohrožený druh**
Sedmihlásek hajní – *Hippolais icterina*
Sojka obecná – *Garrulus glandarius*
Stehlík obecný – *Carduelis carduelis*
Strakapoud jižní – *Dendrocopos syriacus* – **silně ohrožený druh**
Strakapoud velký – *Dendrocopos major*
Strnad obecný – *Emberiza citrinella*
Střízlík obecný – *Troglodytes troglodytes*
Sýkora babka – *Parus palustris*
Sýkora koňadra – *Parus major*
Sýkora modřinka – *Parus coeruleus*
Střízlík obecný – *Troglodytes troglodytes*
Špaček obecný – *Sturnus vulgaris*
Vlaštovka obecná – *Hirundo rustica* – **ohrožený druh**
Vrabec domácí – *Passer domesticus*
Vrabec polní – *Passer montanus*
Vrána šedá – *Corvus cornix*
Zvonek zelený – *Carduelis chloris*
Zvonohlík obecný - *Serinus serinus*
Žluna zelená – *Picus viridis*
Žluva hajní – *Oriolus oriolus* – **silně ohrožený druh**

Savci:

Bělozubka šedá – *Crocidura suaveolens*
Hraboš polní – *Microtus arvalis*
Ježek východní – *Erinaceus roumanicus*
Kočka domácí – *Felis sylvestris* f. *domestica*
Krtek obecný – *Talpa europaea*
Kuna skalní – *Martes foina*
Myšice lesní – *Apodemus flavicollis*
Norník rudý – *Clethrionomys* (*Myodes*) *glareolus*
Rejsek obecný – *Sorex araneus*
Veverka obecná – *Sciurus vulgaris* – **ohrožený druh**

V zájmovém území a v jeho nejbližším okolí bylo v roce 2013 zjištěno celkem 65 druhů obratlovců, z toho 2 druhy obojživelníků, 1 druh plaza, 52 druhů ptáků a 10 druhů savců.

7. Zjištěné zvláště chráněné druhy živočichů

Ze zvláště chráněných druhů obratlovců, dle přílohy III. prováděcí vyhlášky č. 395/1992 Sb., v platném znění, byly v zájmovém území zjištěn následující druhy živočichů, řazené touto legislativní normou do kategorií silně ohrožených a ohrožených druhů.

Silně ohrožené druhy

Ropucha zelená – *Bufo viridis* – **silně ohrožený druh**
Ještěrka obecná – *Lacerta agilis* – **silně ohrožený druh**
Kavka obecná – *Corvus monedula* – **silně ohrožený druh**
Krahujec obecný – *Accipiter nisus* – **silně ohrožený druh**
Krutihlav obecný – *Jynx torquilla* – **silně ohrožený druh**
Strakapoud jižní – *Dendrocopos syriacus* – **silně ohrožený druh**
Žluva hajní – *Oriolus oriolus* – **silně ohrožený druh**

Ohrožené druhy

Bombus hypnorum (Linnaeus, 1758) – čmelák rokytový
Bombus lapidarius (Linnaeus, 1758) – čmelák skalní
Bombus pascuorum (Scopoli, 1793) – čmelák polní
Bombus pratorum (Linnaeus,1761) – čmelák luční
Bombus terrestris (Linnaeus, 1758) – čmelák zemní
Carabus scheidleri Panzer, 1799 – střevlík Scheidlerův
Formica cunicularia Latreille, 1798 – mravenec stepní
Formica fusca Linnaeus, 1758 – mravenec otročící
Formica rufibarbis Fabricius, 1793 – mravenec trávníkový
Iphiclides podalirius Linnaeus, 1758 - otakárek ovocný
Lejsek šedý – *Muscicapa striata*
Lucanus cervus Linnaeus, 1758 – roháč obecný
Papilio machaon Linné, 1758 - otakárek fenyklový
Ropucha obecná – *Bufo bufo*
Rorýs obecný – *Apus apus*
Veverka obecná – *Sciurus vulgaris*
Vlaštovka obecná – *Hirundo rustica*

8. Závěr

V zájmovém území bylo zjištěno 24 druhů zvláště chráněných živočichů, z toho 7 silně ohrožených druhů a 17 v kategorii ohrožených druhů. Tento počet však není možné považovat za konečný a to především u skupiny bezobratlých druhů, protože entomologický průzkum byl zaměřen především na ochranářsky indikační skupiny střevlíkovitých brouků (čeleď Carabidae) a blanokřídlých z čeledi mravencovití (Formicidae) a rodu čmelák (Bombus).

Všechny zde zjištěné zvláště chráněné druhy jsou na lokalitu vázány reprodukčně, s výjimkou kavky obecné (*Corvus monedula*), rorýsa obecného (*Apus apus*) a vlaštovky obecné (*Hirundo rustica*). Tyto druhy využívají lokalitu pouze potravně a jejich hnízdění je vzhledem k jejich biologii v zájmovém území buď nepravděpodobné, nebo je spíše vyloučeno.

U obou druhů obojživelníků nebylo rozmnožování přímo v zájmovém území prokázáno, nicméně není možné je v území, v některé z drobných vodních nádržích především antropogenního charakteru, vyloučit.

Závěrem je tedy možné konstatovat, že hodnocená plocha zahrádkářské kolonie Kraví Hora II. svým charakterem drobných členitých mikrohabitatů vhodným způsobem doplňuje plochu parku na západním svahu Kraví Hory. Pro řadu (nejen zvláště chráněných) druhů živočichů je území všech tří zahrádkářských kolonií ve spojení s přilehlým parkem v kontextu centra Brna naprosto zásadním jádrovým územím, buď z potravního, nebo reprodukčního hlediska, případně z obou těchto aspektů.

Za kolektiv autorů

Ing. Václav Prášek, Ph.D.

Biodiverzita ve městě - srovnání druhové rozmanitosti flory zahrádkářských kolonií a ploch veřejné zeleně případová studie Kraví hora, Brno

Autor: Alena Klimešová Vedoucí práce: Ing. Zbyněk Ulčák, Ph.D.

FSS Katedra environmentálních studií

Diskuze:

U zahrádkových kolonií byla zjištěna větší druhová rozmanitost než u plochy veřejného parku. Toto hlavní zjištění, tedy vysoká druhová rozmanitost flory zahrádek, je v souladu s výše zmíněnými výzkumy - Thomson a kol 2003, Smith a kol. 2006, Lindemann-Matthies a Marty 2012, Clarke a Jenerette 2015. Rozdíl mezi počtem druhů na zahrádkách a v parku můžeme vnímat již s pouhým vizuálním posouzením. V parku je vzhledem k převládající ploše trávníku nebo keřových porostů druhová rozmanitost vztažená k ploše velmi omezena. Nízké zastoupení bylin (vyjma trav) způsobuje, ţe změny v průběhu roku zde jsou méně nápadné.

Mezi faktory ovlivňující druhovou pestrost městské veřejné zeleně patří jednak její poloha a přírodní a klimatické podmínky, ale zároveň také z velké části dostupné finanční prostředky na údržbu. Ty zpravidla pokryjí pouze základní zásahy jako sečení trávníku a řez dřevin. Na péči o případné ovocné dřeviny, trvalkové záhony, skalky či luční porost již prostředky nezbývají. Park je tak ochuzen o řadu stanovišť a s tím související výskyt dalších druhů rostlin a živočichů. Zahrádky nabízejí rozmanitější stanoviště právě díky péči, kterou jim, v případě Kraví hory, věnuje několik stovek zahradníků. Vysoký počet zahradníků přináší rozmanité přístupy a tím i rozmanitou květenu. V osadách se nacházejí zahrádky zcela okrasné nebo naopak přímo zaměřené na produkci zeleniny a ovoce a samozřejmě jejich kombinace. Někteří majitelé se i přímo zaměřují na pěstování domácích "planých" druhů.

Přestože jsou zahrádkářské kolonie přístupné veřejnosti pouze ve vymezené dny, jejich přínos pro životní prostředí města z hlediska druhové rozmanitosti je nepochybně vyšší než přínos parkových ploch. Sami zahrádkáři jsou si toho vědomi a převážně mladší generace vnímá péči o zahrádky jako ekologicky přínosnou aktivitu. Některé zahrádky usilují o začlenění do programu Evropské územní spolupráce v projektu přírodních zahrad. Důsledkem takového ekologicky zaměřeného zahrádkaření je další rozšíření biodiverzity.

Množství času, který mohou zahrádkáři péči o zeleň věnovat, je nicméně faktorem, který se uplatňuje při srovnávání s parkem a který má v konečném důsledku také vliv na druhovou pestrost. Péči o park se správce zeleně věnuje, v závislosti na dostupných prostředcích (viz. výše), jednou až dvakrát za měsíc. Návštěvnost zahrádek je několikanásobně častější (Veronica 2006). Péče je tak rozložena do celého roku a lze s nadsázkou říct, že se zde nový druh můžu objevovat každý týden.

Závěr:

Na vybraných zahrádkách v zahrádkářských osadách na Kraví hoře v Brně bylo zjištěno celkem 281 druhů cévnatých rostlin. Na celé ploše parku Kraví hora bylo zjištěno 116 druhů cévnatých rostlin. Větší druhová pestrost v zahrádkářských osadách je dána především různorodostí stanovišť, která se

na zahrádkách nacházejí, a dále způsobem péče o rostliny i finanční a časovou dotací, kterou lze údržbě zahrádek věnovat. Díky těmto odlišným podmínkám se na zahrádkách vyskytuje zvýšený počet druhů významných pro biodiverzitu. Nachází se zde více druhů ohrožených a jsou zde udržovány staré odrůdy ovocných dřevin. Co se týče druhů původních a nepůvodních v České republice převažují na zahrádkách druhy nepůvodní a v parku naopak druhy původní. Vzhledem k celkovému vyššímu počtu druhů na zahrádkách je však absolutní hodnota druhů původních i zde vyšší. Po srovnání obou typů lokalit lze tedy konstatovat, že zahrádkářské osady představují pro ochranu a podporu biodiverzity v zastavěném území města větší potenciál a jejich význam může v této souvislosti převyšovat plochu veřejného parku.

Zahrádkářská osada na Kraví hoře

Fenomén městského zemědělství je novým trendem, který se rozvíjí ve většině západoevropských měst. K městskému zemědělství jsou řazeny i zahrádkářské kolonie, které jsou dlouhodobou součástí města Brna. Zahrádkářské kolonie stále plní svou základní funkci, kterou je zdroj zeleniny a ovoce. Je to důležité z pohledu místní potravinové bezpečnosti. Mezi další funkce kolonií patří podpora sociálních a komunitních kontaktů mezi občany města Brna. Jedná se také o místo pro trávení volného času a pro rekreaci místních obyvatel.

Charakter zahrádkářské osady na Kraví hoře vytváří unikátní a různorodé prostředí pro městskou flóru a faunu. Díky pozitivní fragmentaci stanovištních podmínek je narušena uniformita městského prostředí. Rozdílná stanoviště v zahrádkářské osady se promítají do druhové pestrosti rostlin i živočichů. Jedná se tedy o jedinečný ostrůvek biodiverzity, který je v městském prostředí velmi vzácný. Individuální intenzita využívání zahrádek je reálnou ukázkou způsobů pěstování zelenin, ovocných dřevin a okrasných rostlin. Vysoká je zde i diverzita pěstovaných plodin, což je velmi pozoruhodné i z pohledu zemědělského.

Význam zahrádkářské osady na Kraví hoře spočívá také v přiblížení produkce potravin všem generacím v Brně, které nemusí mít přímý kontakt s venkovskými oblastmi. Náročnost a specifičnost zahradnické činnosti a produkce potravin vede k ocenění skutečné hodnoty potravin, ale i k pochopení problematiky nakládání a využívání odpadů, případně k pochopení jak civilizace zatěžuje ekosystém. Současná podoba a přítomnost zahrádkářské osady na Kraví hoře podporuje biodiverzitu, rozvíjí společenské a kulturní činnosti a přispívá k udržitelnosti brněnské městské komunity.

Ing. Jan Winkler, Ph.D.

Mendelova univerzita v Brně,

Agronomická fakulta,

Ústav biologie rostlin

Přispění zahrádkářských kolonií k mezigeneračnímu setkávání

Současný společenský vývoj je mimo jiné charakterizovaný demografickým vývojem směrem ke stárnutí populace a transformací tradiční rodiny. Tato situace vede nejen odborníky, ale i širokou veřejnost k úvahám o možnostech podpory společného soužití generací, navázání a posílení mezigeneračního dialogu a solidarity, vč. podpory mezigeneračního učení.

Zahrádkářské kolonie svou charakteristikou k výše zmíněnému vytváří přirozený prostor, jakožto jeden z prvků městské diverzity nejen prostorové, ale rovněž obsahové. V zahrádkářských koloniích se mohou setkávat tři i více generací nejen v rámci jedné rodiny, ale i v rámci širších „sousedských" vazeb. Jedná se o neorganizovanou a bezprostřední alternativu k dnes hojně využívaným mezigeneračním programům. Mladší generaci dává pobyt v zahrádkách příležitost k poznávání stáří, jakožto plnohodnotného období lidského života a k podpoře pozitivního vnímání starších osob, které mohou být velmi cenným zdrojem znalostí a dovedností. Naopak pro starší členy kolonie může tento mezigenerační kontakt znamenat pozitivní impuls v porozumění mladším generacím a rovněž zvýšení vlastní sebehodnoty.

Přirozené mezigenerační setkávání a učení v rámci zahrádkářských kolonií může vést k propojování a zintenzivňování vzájemných vztahů, k prohlubování vzájemné pomoci a tolerance a tím také k potřebnému otevřenému, nestereotypnímu vnímání zástupců jednotlivých generací.

V Brně dne 14. 6. 2020

Mgr. Kateřina Pevná

Spoluatorka řady odborných článků a publikací z oblasti mezigeneračního učení. Koordinátorka a metodička Mezigenerační univerzity při Mendelově univerzitě v Brně.

Stanovisko k významu zahrádkářské osady na Kraví hoře v Brně

V zemích vyspělého světa zažívá komunitní zahradničení v centrech měst renesanci a je podporováno samosprávami, projekty Evropské unie i širokou veřejností. Na městských pozemcích vznikají zcela nové plochy určené pro pěstování ovoce a zeleniny, budování kladného vztahu k přírodě, utužování mezilidských vztahů v komunitě a mezigenerační předávání poznatků a dovedností. Brno v tomto smyslu těží z dob minulých, protože na jeho území funguje už řadu desetiletí několik zahrádkářských kolonií.

Oblast zahrádek na Kraví hoře, s tradicí sahající do třicátých let minulého století, má vysokou ekologickou, krajinářskou i rekreační hodnotu. Zadržuje v krajině vodu během intenzivních bouří, ochlazuje okolí v parních letních měsících a pročišťuje vzduch od škodlivin, z čehož benefitují všichni lidé v okolí Kraví hory, nejen ti, kteří zahrádky obhospodařují. Roste zde přes tisíc převážně starších ovocných stromů a útočiště zde nalézá mnoho druhů ptáků, opylovačů, brouků či netopýrů, které v klasických parcích nedokážou tak dobře prosperovat. V kontextu klimatické krize jsou zmíněné ekosystémové služby nedocenitelné.

Mimo jiné tento prostor poskytuje smysluplnou životní náplň a možnost zdravého pohybu pro takřka 1500 zahrádkářů, kterými jsou převážně senioři a rodiny s malými dětmi. Studie dokazují přímou souvislost mezi zahrádkařením a sníženou mírou obezity, zvýšenou psychickou pohodou, posílením společenských vazeb a interakcí. Jedinečná je také šance vypěstovat si ekologickým způsobem vlastní zeleninu a ovoce přímo uprostřed moravské metropole.

Zahrádkářská osada na Kraví hoře v současné podobě podporuje biodiverzitu, lokálně tlumí projevy klimatických změn a rozvíjí společenské vztahy v brněnské městské komunitě.

Jméno a pracoviště: Mgr. Magdaléna Chytrá
vedoucí Botanické zahrady Přírodovědecké fakulty Masarykovy univerzity v Brně

Datum a podpis: 5. 8. 2024

MMB/0720767/2024
Zástupce veřejnosti

MMB/0720767/2024

Námitka

Výrok:

Námitce se nevyhovuje.

Odůvodnění:

Podatel nesouhlasí s vymezením plochy zeleně všeobecné v lokalitě Kraví hora a požaduje ponechat stávající funkci pro zahrádkářskou osadu.

Tento způsob využití území je však z hlediska územně plánovací dokumentace dočasný. Plocha rekreační zeleně je zde navržena i aktuálně platným územním plánem, jedná se tedy o dlouhodobě známou skutečnost.

Hlavní využití navržené plochy zeleně všeobecné v návrhu ÚP 2024, jak uvádí závazná textová část, je pro poskytování ekosystémových služeb ve veřejně přístupných plochách zeleně. Vzhledem ke své poloze v zastavěném centu města je v lokalitě převažujícím veřejným zájmem záměr na vybudování veřejně přístupné zeleně pro širokou skupinu obyvatel před využitím takto cenného území pro individuální rekreaci formou zahrádkaření. Proto nelze námitce vyhovět. Další důvody jsou uvedeny i v textové části odůvodnění (poslední odstavec, str. 18).

Návrh nového ÚP 2024 se tomuto tématu však podrobně věnoval a zavádí regulaci pro spolkovou zahrádkářskou činnost, viz kapitola 6.3.2.16 závazné textové části a ve výkrese 1.0 Výkres základního členění území vymezil plochy zeleně všeobecné (ZU), ve kterých má být možnost zahrádkářské činnosti prověřena zpracováním územních studií. Kraví horu má řešit ÚS-37/6.

Návrh nového ÚP měl také za úkol prověřit možnost vzniku nových zahrádkářských lokalit, zejména na plochách ZPF, které nelze jinak efektivně obhospodařovat. Většina zahrádek byla zachována pro současné využití, nové plochy rekreace jiné (RX) jsou umístěny obvykle na pozemcích navazujících na stávající zahrádkářské lokality a zároveň z různých hledisek (přístupnosti, prostupnosti krajiny, vlivu na krajinný ráz atd.) vhodných pro zahrádkaření a tvoří určitou kompenzaci za stávající zahrádkářské lokality navrhované jako území změn pro jiné funkce.

623

N

MAGISTRÁT MĚSTA BRNA
Odbor územního plánování a stavebního řádu
Došlo: 07 -08- 2024 10
Č.j. MMB: .....
Příl.: .....

Magistrát města Brna
Odbor územního plánování a rozvoje
Kounicova 67
601 67 Brno

V Brně dne 5. 8. 2024

Věcně shodná připomínka k návrhu Územního plánu města Brna

a zmocnění zástupce veřejnosti

NÁZEV PROJEDNÁVANÉ ÚPD	**NÁVRH Územního plánu města Brna pro veřejné projednání (2024)**
Identifikační údaje podatele – zástupce veřejnosti	
Fyzická osoba	
Jméno, příjmení	[redacted]
Datum narození	[redacted]
Trvalé bydliště/ Sídlo	[redacted]
E-mail	[redacted]
Jsem ~~- nejsem~~ - občan města Brna	~~jsem - nejsem~~ vlastníkem pozemku/ů nebo stavby v ploše dotčené navrhovanou změnou Katastrální území ....., parc č. .....
Upřesnění obsahu námitky / připomínky (území, ke kterému se vztahuje námitka / připomínka)	
Městská část	Brno - střed
Katastrální území	Veveří
Parcelní čísla pozemků (adresa, doplňující popis lokality)	810/1, 812, 813, 809, 805, 807, 808, 804, 799, 800, 802/1, 790, 786 783, 785, 781, 789, 782, 780, 778, 777, 743, 748, 744, 745. 746, 747, 659, 656, 657/1, 654, 658, 655, 662/1, 665, 664/1, 663/5, 666/1, 667/1, 668/1
Rozvojová lokalita (např. Be-1 apod.)	—

Statutární město Brno
Doručeno: 07.08.2024
MMB/0720774/2024
listy:1 přílohy:
druh: li/av:
mmb1es8f18e026

A. Věcně shodná připomínka

My, níže uvedení a podepsaní občané statutárního města Brna, uplatňujeme v souladu s § 23 odst. 2 a 3 a § 52 zákona č. 183/2006 Sb., zákon o územním plánování a stavebním řádu (dále jen „stavební zákon“) tyto věcně shodné připomínky k návrhu Územního plánu města Brna, které je jeho pořizovatelem:

Nesouhlasíme s navrhovaným zařazením plochy stávající zahrádkářské osady na Kraví hoře *(městská část Brno - Střed, katastrální území Veveří, parcelní čísla pozemků:*

810/1, 812, 813, 809, 805, 807, 808, 804, 799, 800, 802/1, 790, 786 783, 785, 781, 789, 782, 780, 778, 777, 743, 748, 744, 745. 746, 747, 659, 656, 657/1, 654, 658, 655, 662/1, 665, 664/1, 663/5, 666/1, 667/1, 668/1, tedy plochy kolonií ZO ČZS Brno Kraví Hora 1, ZO ČZS Kraví Hora 2 a ZO ČZS Malina), **mezi plochy změn s plánovanou změnou na kategorii zeleně všeobecné.** Požadujeme, **přesunutí do plochy rekreace jiné** slouží pro rekreaci a pro relaxaci převážně formou zahrádkaření, která může zaručit další existenci tohoto významného prvku ekologické stability.

Odůvodnění:

Zahrádkářské kolonie na Kraví hoře plní řadu důležitých a nezastupitelných funkcí.
Jsme přesvědčení, že likvidace zahrádkářské kolonie a její přestavba na park bude mít negativní a nevratné ekologické, ekonomické a sociální dopady.

1. **Sociální funkce**

Zahrádky v oblasti Kraví hora jsou využívány především seniory nebo rodinami s malými dětmi a vzniká tak unikátní mezigenerační pospolitost, kde jsou nabyté vědomosti seniorů cenným zdrojem poznání pro mladší generace. Vzhledem k prokázanému stárnutí populace vznikají úvahy odborníků i veřejnosti o možnostech podpory společného soužití generací, navázání a posílení mezigeneračního dialogu a solidarity a podpory mezigeneračního učení. Zahrádkářské kolonie svou charakteristikou k výše zmíněnému vytváří přirozený prostor. Provozem této zahrádkářské kolonie se přirozeně vytváří autentický komunitní život v Brně.

Senioři, v souvislosti se zahrádkami na Kraví hoře se jedná o několik stovek seniorů (téměř polovina uživatelů zahrádek jsou občané ve věku nad 65 let), zde tráví převážnou část dne v aktivní činnosti, která je prokazatelně velmi účinnou strategií pro prevenci jevů jako je depresivita, omezená mobilita a nemocnost všeobecně. Pobyt a pohyb při práci na zahrádce snižuje výskyt a tíži civilizačních chorob a výrazně zlepšuje kvalitu života. Většina uživatelů zahrádek zahradničí již desítky let a zrušení zahrádek by zcela jistě vedlo ke zhoršení kvality života několika stovek seniorů. Zahradničení také umožňuje seniorům vypěstovat si vlastní potraviny a tím i zlepšit jejich finanční soběstačnost.

Další významnou skupinou využívajících zahrádky na Kraví hoře jsou rodiny s dětmi, dle našich výpočtů navštěvuje pravidelně zahrádky na Kraví hoře cca 600 dětí, které se zde vzdělávají nenásilnou formou pod dohledem rodiny či širšího sociálního okruhu a seznamují se tak se základními zemědělskými postupy i celkovým konceptem péče o půdu. Děti tak získávají pozitivní vztah k vypěstovaným potravinám, přírodě a ekologii, což jsou znalosti a dovednosti, které jinak děti v dnešní době, zvláště ve městě, získávají obtížně a pobyt v parku tuto edukativní hodnotu nenahradí.

Mladší generaci také dává pobyt v zahrádkách příležitost k poznávání stáří, jakožto plnohodnotného období lidského života a k podpoře pozitivního vnímání starších osob, které mohou být velmi cenným zdrojem znalostí a dovedností. Naopak pro starší členy kolonie může tento mezigenerační kontakt znamenat pozitivní impuls v porozumění mladším generacím a rovněž zvýšení vlastní sebehodnoty.

Je třeba zmínit mezigenerační a interkulturní výměnu zahrádkářů. Na společných akcích zahrádkářů (brigády, setkání k vítání a loučení se s létem, přednášky a další kulturní a společenské akce) se setkávají lidé různých věkových kategorií i kulturních zázemí. Starší zahrádkáři předávají své zkušenosti mladším generacím, zatímco mladší přinášejí nové nápady a poskytují jinak samotným seniorům tolik potřebný sociální kontakt, který je důležitý i jako prevence psychických nemocí, například rozvoji deprese. Zahraniční, zejména ukrajinští

zahrádkáři obohacují komunitu o své tradiční postupy a kulturní zvyky. Tato výměna podporuje vzájemné učení, posiluje komunitní duch a vede k efektivnějším a udržitelnějším metodám zahrádkaření.

Zahrádky na Kraví Hoře mají významnou sociální hodnotu. Poskytují obyvatelům města prostor pro relaxaci, rekreaci a zahrádkářské aktivity, které přispívají k jejich fyzickému a duševnímu zdraví. Zachování zahrádek podporuje komunitní soudržnost a posiluje sociální vazby mezi obyvateli.

Je potřeba uvést fakt, že množství občanů, kteří hospodaří na zahrádkách na Kraví hoře, je nezpochybnitelně srovnatelné s návštěvností městských parků. Jednotlivé zahrádky jsou z převážné většiny využívány 2 a více osobami, v některých případech hospodaří na jedné zahrádce i dvě rodiny. Při počtu cca 550 zahrádek je to tedy přibližně 1000-1500 osob, které v této kolonii celoročně hospodaří a tráví podstatnou část svého volného času.

Občané hospodařící na zahrádkách na Kraví hoře bydlí v okolí, což je také velmi důležitý aspekt, a na zahrádky se dopravují – včetně seniorů – většinou pěšky z nedalekého místa bydliště. Navrhovaná výměna za pozemky na kraji města je tedy pro většinu z nich nereálná varianta.

Každý uživatel zahrádky je členem Českého zahrádkářského svazu. Chod zahrádkářské kolonie je veden dle pravidel Stanov ČZS a Osadního řádu dané kolonie. Je potřeba připomenout, že zahradní dílce jsou užívány jen k zahrádkářským účelům, je povoleno pěstování ovocných stromů a keřů bobulovin, velikost trávníků je omezena, převážnou část zahradních dílců tvoří záhony k pěstování zeleniny. Maximální zastavěná plocha může být 16 m2 a zahradní chatky slouží jen k uskladnění zahradního nářadí.

Likvidace zahrádek zničí fungující komunitu více jak 1500 obyvatel města, a především u seniorů se negativně podepíše na jejich zdraví a celkové kvalitě života. Přirozené mezigenerační setkávání a učení v rámci zahrádkářských kolonií vede k propojování a zintenzivňování vzájemných vztahů, k prohlubování vzájemné pomoci a tolerance a tím také k potřebnému otevřenému, nestereotypnímu vnímání zástupců jednotlivých generací. Současný společenský vývoj je mimo jiné charakterizovaný demografickým vývojem směrem ke stárnutí populace a transformací tradiční rodiny. Tato situace vede nejen odborníky, ale i širokou veřejnost k úvahám o možnostech podpory společného soužití generací, navázání a posílení mezigeneračního dialogu a solidarity, včetně podpory mezigeneračního učení. Zahrádkářské kolonie svou charakteristikou k výše zmíněnému vytváří přirozený prostor, jakožto jeden z prvků městské diverzity nejen prostorové, ale rovněž obsahové. V zahrádkářských koloniích se mohou setkávat tři i více generací nejen v rámci jedné rodiny, ale i v rámci širších „sousedských" vazeb. Jedná se o neorganizovanou a bezprostřední alternativu k dnes hojně využívaným mezigeneračním programům.

Plán přesunout zahrádkářské aktivity za Tuřanské letiště je v přímém rozporu s konceptem "kompaktního města", který pan Bořecký obhajoval na veřejném projednávání územního plánu dne 31. července 2024. "Město krátkých vzdáleností", nebo také "kompaktní město", je dopravně-urbanistický koncept založený na tom, že obyvatelé mají všechny denní potřeby v blízkém okolí svého bydliště. Zároveň by nemělo docházet k přílišnému koncentrování jednoho typu využití. Kraví hora již poměrně velký park má.

2. Zdravotní hledisko

Pravidelné zahradničení je formou mírné až středně náročné fyzické aktivity, která může pomoci předcházet různým zdravotním problémům jako je obezita, kardiovaskulární

onemocnění a diabetes typu 2. Pohyb na čerstvém vzduchu, kopání, sázení, zalévání a další zahradnické činnosti jsou efektivním způsobem, jak udržet tělo v dobré kondici a podporovat fyzické zdraví obyvatel všech věkových kategorií.

Fyzická aktivita spojená se zahradničením může snižovat krevní tlak a zlepšovat funkci srdce, což přispívá k celkově lepšímu zdravotnímu stavu. Dlouhodobé působení těchto pozitivních efektů může vést k redukci výskytu chronických onemocnění mezi místní populací.

Zahrádky poskytují přístup k čerstvě vypěstované zelenině a ovoci, což je zásadní pro zdravou stravu. Možnost pěstovat vlastní potraviny nejen zvyšuje kontrolu nad tím, co jíme, ale také zvyšuje příjem čerstvých, nezpracovaných a chemicky neošetřených produktů, což je důležité pro správnou výživu.

Čas strávený v přírodě a práce na zahradě může významně snížit úrovně stresu a úzkosti u jedinců. Zahradničení poskytuje mentální únik od každodenního stresu a nabízí terapeutický prostor pro relaxaci a obnovu mentální energie.

Zahradničení je často využíváno jako forma terapie pro lidi trpící depresí nebo jinými formami duševního onemocnění, jelikož poskytuje smysluplnou a odměňující činnost. Zodpovědnost za růst a péči o rostliny může pomoci zlepšit sebeúctu a poskytnout smysl životu.

Interakce s přírodou a pocit úspěchu z vypěstování vlastního jídla mohou zlepšit náladu a celkovou spokojenost s životem. Zahradničení poskytuje smysl pro úspěch a hrdost, které jsou důležité pro psychickou pohodu.

Zahrádkářské kolonie přinášejí obyvatelům města nejen zelený prostor pro rekreaci a odpočinek, ale jsou také důležitým zdrojem fyzického a duševního zdraví. Jejich zachování představuje klíčový prvek pro zdravý životní styl ve městě a posiluje komunitní pohodu na mnoha úrovních. Toto jsou zásadní aspekty, které je třeba zohlednit při rozhodování o budoucím rozvoji městských oblastí.

3. Potravinová soběstačnost

Zahrádkážeké osad: *…"mají nezanedbatelný podílí na produkci místních potravin a zvyšování odolnosti města a jeho obyvatel vůči budoucím krizím"…*, viz: Městská potravinová samospráva bez lokálních potravin: Chybějící vazby mezi českými městy a potravinovými alternativami

Samozásobitelství potravinami se v západních státech stává pro obyvatele měst módou a ekologickou alternativou a do budoucna bude tento trend nepochybně vzrůstat. Je prokázáno, že v posledních desetiletích obyvatelé západoevropských měst kouzlo zahradničení znovu objevují. Jejich zájem přitom vychází z částečně nových motivací – environmentálního uvědomění, zájmu o kvalitu a původ potravin, potřeby kontaktu s přírodním prostředím a snahy o vytváření soudržných komunit, které v anonymním městském prostředí mnohým chybí. Mění se také struktura uživatelů zahrádek, přibývá mladých a alternativně smýšlejících lidí. (viz Zahrádkářské kolonie jako příspěvek k alternativní produkci potravin? FSS, MUNI, Bc. Lucie Sovová). V pořadníku na zahrádku na Kraví hoře je nyní vedeno několik desítek žadatelů, zvláště rodin s malými dětmi.

Jak bylo zmíněno již výše, skladba uživatelů zahrádek je různorodá, pro mladé rodiny i seniory mají zahrádky velký, nezanedbatelný přínos v období sklizní tedy prakticky od jara až do podzimu. Zvláště skupina seniorů, jak doloženo, má limitovaný přístup k finančním prostředkům; jsou však schopni být díky hospodaření na malé zahrádce do jisté míry potravinově soběstační, co se čerstvé, chemicky neošetřené zeleniny a ovoce týče.

Stačí si uvědomit, že 550 zahrádek (obdělávajících v průměru 200 m2) na Kraví hoře takto pěstuje a stará se o zhruba o dva tisíce ovocných stromů (třešně, meruňky, višně, jabloně a hrušně jsou nejpopulárnějšími zapěstované stromy). Téměř na každé zahrádce se pěstují také ovocné keře v podobě rybízů, malin, ostružin, angreštů, velmi populární jsou i jahody a další sezónní čerstvé ovoce. Využití lokálního a čerstvého ovoce má v dnešní době s důrazem na ekologii narůstající tendenci a nabývá na popularitě. Na každé zahrádce lidé pěstují nespočet druhů zeleniny, jako jsou rajčata, okurky, cukety, papriky, kedlubny, cibule, špenát, zelí, kapusty, saláty, mrkev, brambory atd. a velké množství druhů čerstvých bylinek.

Průměrně na jednu zahradu připadá produkce cca 120 kg ovoce a zeleniny, to znamená na počet 550 zahrad je v lokalitě Kraví hora vyprodukováno 66 tun ovoce a zeleniny, což tvoří téměř 50% roční spotřeby ovoce a zeleniny. (viz Zahrádkářské kolonie jako příspěvek k alternativní produkci potravin? FSS, MUNI, Bc. Lucie Sovová) Důležitým fenoménem je i sdílení vypěstovaných produktů se členy rodiny a dalšími občany v okolí, které je založeno na principu solidarity a které také plní funkci socializační a výpomocnou.

Bez zajímavosti není ani fakt, že zmíněné ovocné i zeleninové produkty ve valné většině dosahují bio kvality bez použití chemických hnojiv, ale jen přírodních způsobů zlepšování kvality půdy. Toto lze dokázat například i výzkumem, který probíhal i v naší kolonii. Doc. Šlachta u nás v osadě a ... *" zjistili nízké koncentrace pesticidů v potravě včel (pylové snůšky zednic v hnízdech) v zahrádkách v Praze a Brně oproti zemědělské krajině (okraje polí, intenzivní ovocné sady)"...* (viz. Moderate use of pesticides in allotment gardens as indicated by their residues in larval food provisions of Osmia solitary bees*)* Řada občanů užívajících zahrádky by na zeleninu a ovoce v biokvalitě vzhledem k její finanční náročnosti zajisté nedosáhla. Je tedy jasné, že potravinová soběstačnost a zahradničení jsou ve zcela úzkém a jedinečném vztahu.

Odstranění této co do kvantity i co do sortimentu významné ovocné i zeleninové produkce významně poškodí nejen zmiňované sociální skupiny obyvatelstva, ale také zbytečně zatíží a poškodí místní potravinový trh. Tato mezera bude muset být nesmyslně zaplněna a vykryta importem drahého ovoce i zeleniny z celého světa, nemluvě o jejich ekologickém dopadu na životní prostředí. Zrušení zahrádkářských kolonií na Kraví hoře je z tohoto pohledu proti trendu prosazování zdravých lokálních potravin a podporování jejich produkce.

Fenomén městského zemědělství je novým trendem, který se rozvíjí ve většině západoevropských měst. K městskému zemědělství jsou řazeny i zahrádkářské kolonie, které jsou dlouhodobou součástí města Brna. Zahrádkářské kolonie stále plní svou základní funkci, kterou je zdroj zeleniny a ovoce. Je to důležité z pohledu místní potravinové bezpečnosti. Mezi další funkce kolonií patří podpora sociálních a komunitních kontaktů mezi občany města Brna. Jedná se také o místo pro trávení volného času a pro rekreaci místních obyvatel.

Charakter zahrádkářské osady na Kraví hoře vytváří unikátní a různorodé prostředí pro městskou flóru a faunu. Díky pozitivní fragmentaci stanovištních podmínek je narušena uniformita městského prostředí. Rozdílná stanoviště v zahrádkářské osady se promítají do druhové pestrosti rostlin i živočichů. Jedná se tedy o jedinečný ostrůvek biodiverzity, který je v městském prostředí velmi vzácný. Individuální intenzita využívání zahrádek je reálnou ukázkou způsobů pěstování zelenin, ovocných dřevin a okrasných rostlin. Vysoká je zde i diverzita pěstovaných plodin, což je velmi pozoruhodné i z pohledu zemědělského.

Význam zahrádkářské osady na Kraví hoře spočívá také v přiblížení produkce potravin všem generacím v Brně, které nemusí mít přímý kontakt s venkovskými oblastmi. Náročnost a specifičnost zahradnické činnosti a produkce potravin vede k ocenění skutečné hodnoty potravin, ale i k pochopení problematiky nakládání a využívání odpadů, případně k pochopení,

jak civilizace zatěžuje ekosystém. Současná podoba a přítomnost zahrádkářské osady na Kraví hoře podporuje biodiverzitu, rozvíjí společenské a kulturní činnosti a přispívá k udržitelnosti brněnské městské komunity.

V této souvislosti je třeba zmínit, že v českých městech chybí stabilní podmínky pro podporu lokální produkce potravin. Výzkumy ukazují, že městské potravinové politiky v Brně jsou převážně zaměřeny na environmentální cíle, ačkoli socioekonomické aspekty nejsou dostatečně reflektovány. Existuje potenciál pro zvýšení udržitelnosti a odolnosti místních potravinových systémů, avšak bez cílené podpory samospráv a efektivního zapojení místních aktérů, jako jsou farmáři a místní zahrádkaření, zůstávají tyto iniciativy omezené. (Viz: Městská potravinová samospráva bez lokálních potravin: Chybějící vazby mezi českými městy a potravinovými alternativami)

4. Ekonomické hledisko

Přestavba zahrádkářské kolonie na park by znamenala pro město obrovskou finanční zátěž. Náklady na vybudování parku by vystoupaly – při průměrné ceně výstavby parku 2 000Kč/m2 – na cca 270 mil Kč (při započítání ceny parku Moravské náměstí okolo 1 mld.). Každý rok by navíc město muselo vynakládat další cca 4,8 mil Kč na údržbu parku (vypočítáno z ceny údržby parku Kraví Hora).

Oproti tomu zahrádkářské kolonie nejen, že město nic nestojí, ale naopak přispívají městu finančně, a to nejen přímo – každoročním nájmem, ale i nepřímo, a to financemi jednotlivých zahrádkářů, kteří na péči o zeleň vynakládají vlastní nemalé prostředky a obrovské množství fyzické práce. Zahrádky na Kraví hoře jsou dlouhodobě ekonomicky udržitelný element, jehož přestavba na park by s sebou nesla nutnost obrovské investice a zavázala město k nemalým finančním nákladům na údržbu.

Nemalé náklady také vzniknou samotným zahrádkářům, pokud se město rozhodne přesunout zahrádkářské kolonie za tuřanské letiště, vzniknou náklady na vybudování nového zázemí. Vzhledem k tomu, že většina zahrádkářů bydlí v centru města, vzniknou dojížděním na zahrádky náklady i každodenní finanční i ekologické.

5. Ekologické hledisko

Plochy zahrádek se vyznačují vysokou biodiverzitou, jsou bydlištěm mnoha rostlinných i živočišných druhů (bezobratlých i obratlovců), což bylo potvrzeno mnoha odbornými pracemi. Bylo prokázáno, že se na ploše zahrádek oproti parku na Kraví hoře nachází mnohem bohatší druhová rozmanitost rostlin i živočichů. (Viz např. https://is.muni.cz/th/sncz2/DP_Biodiverzita_ve_meste_Alena_Klimesova.pdf)

Kraví Hora v Brně je významná městská zeleň, která poskytuje útočiště různým druhům živočichů. Nutno zmínit: *…"24 druhů zvláště chráněných živočichů, z toho 7 silně ohrožených druhů a 17 v kategorii ohrožených druhů"…* (viz Zahrádkářská kolonie Kraví Hora II. Výsledky zoologického průzkumu) Některé z nich jsou běžné městské druhy, zatímco jiné jsou vzácnější a cennější z hlediska biodiverzity. Kraví Hora díky své rozmanité vegetaci a přírodním prvkům poskytuje cenné prostředí pro mnoho živočišných druhů. Je důležité tyto oblasti chránit a

pečovat o ně, aby se i nadále mohly stát útočištěm pro městskou faunu. Kraví Hora v Brně je rovněž domovem mnoha druhů brouků, kteří hrají klíčovou roli v ekosystému.

- Ptáci:
  - Kos černý (Turdus merula): Běžný druh v městských parcích.
  - Sýkora koňadra (Parus major): Častý návštěvník krmítek a stromů.
  - Strakapoud velký (Dendrocopos major): Můžete slyšet jeho typické bubnování do kmenů stromů.
  - Vrabec domácí (Passer domesticus): Typický obyvatel městských oblastí.
- Savci:
  - Ježek západní (Erinaceus europaeus): Často se skrývá ve spadaném listí a keřích.
  - Veverka obecná (Sciurus vulgaris): Vyskytuje se v parcích s dostatkem stromů.
  - Netopýři: Různé druhy netopýrů využívají staré stromy a budovy jako úkryty.
- Obojživelníci a plazi:
  - Ropucha obecná (Bufo bufo): Někdy ji lze spatřit v blízkosti vodních ploch nebo vlhkých oblastí.
  - Ještěrka obecná (Lacerta agilis): Může se vyskytovat na slunných místech s dostatkem vegetace.
- Bezobratlí:
  - Motýli: Různé druhy motýlů využívají květiny a keře jako zdroj potravy a útočiště.
  - Včely a čmeláci: Tyto opylovače můžete často spatřit na kvetoucích rostlinách.
  - Pavouci: Různé druhy pavouků si staví sítě mezi vegetací.
- Brouci:
  - Slunéčko sedmitečné (Coccinella septempunctata): Známý také jako beruška. Tento užitečný brouk se živí mšicemi a jinými drobnými škůdci.
  - Zlatohlávek zlatý (Cetonia aurata): Nápadný zelenozlatý brouk, který často navštěvuje květiny, aby se živil pylem a nektarem.
  - Nosorožík kapucínek (Oryctes nasicornis): Velký a robustní brouk, jehož larvy se vyvíjejí v rozkládajícím se dřevě. Dospělci jsou občas k vidění za teplých letních večerů.
  - Střevlíci (Carabidae): Rodina střevlíků zahrnuje mnoho druhů, které jsou dravé a loví jiný hmyz. Patří sem například střevlík zahradní (Carabus hortensis).
  - Tesařík krovový (Hylotrupes bajulus): Tento brouk je známý tím, že jeho larvy se živí dřevem, což může způsobovat škody na dřevěných stavbách.
  - Roháč obecný (Lucanus cervus): Jeden z největších evropských brouků. Larvy se vyvíjejí několik let v trouchnivějícím dřevě.
  - Kovaříci (Elateridae): Tito brouci jsou známí svým schopností "skákání", když jsou převráceni na záda. Jejich larvy, nazývané drátovci, se živí kořeny rostlin.
  - Mrchožrout (Nicrophorus vespilloides): Brouci této rodiny jsou důležití pro rozklad organického materiálu, protože se živí mrtvými živočichy.

Z výše zmíněného je nutno zdůraznit, že v kolonii na Kraví hoře byl prokázán výskyt zvláště chráněného Roháče obecného, Střevlíka Scheidlerova, silně ohrožené Ještěrky obecné, Ropuchy zelené atd.).

Pro přežití chráněných a silně ohrožených druhů ptáků - Kavka obecná, Krahujec obecný, Strakapoud jižní, Lejsek šedý, pro jejichž přežití mají význam především starší a ovocné stromy, jsou zahrádky na Kraví hoře biotopem, který umožní přežití těchto druhů v Brně i do budoucna. (Viz příloha: Stanovisko k ornitologickému významu zahrádkářské kolonie na Kraví hoře)

Plochy zahrádek pozitivně ovlivňují denní a noční výkyvy teplot, zvláště v letním období ochlazují okolí a zmírňují tak efekt městského tepelného ostrova. Díky své rozmanité

vegetaci zlepšují kvalitu ovzduší a snižují prašnost a hluk v okolí. V porovnání s nejbližší plochou parku na Kraví hoře je z mapy teplot povrchů jasně prokázáno, že v oblasti zahrádkářské kolonie byla naměřena významně nižší teplota povrchu, a to i o více než 5°C.

Zahrádky se významně podílí na zadržování vody v regionu a zahrádkáři k tomu navíc přispívají zadržováním dešťové vody, kterou využívají k zalévání záhonů.

Zahrádky na Kraví hoře vytváří „zelené plíce města" a jsou tedy prospěšné nejen samotným zahrádkářům, ale i ostatním obyvatelům města.

Zahrádky přispívají k biodiverzitě města. Jsou domovem mnoha druhů rostlin a živočichů, které obohacují místní ekosystémy. Zachování této plochy zajistí, že tato biodiverzita nebude narušena, což je zásadní pro udržení ekologické rovnováhy v městském prostředí.

Zahrádky přispívají ke zlepšení kvality ovzduší a mikroklimatu. Zeleň na zahrádkách absorbuje oxid uhličitý a uvolňuje kyslík, čímž přispívá ke zlepšení kvality ovzduší v okolí, což je v obvodu Brno-střed podstatným činitelem. Zároveň zelené plochy pomáhají snižovat teplotu v městských oblastech, což je důležité zejména v letních měsících.

Mezi další důležité aspekty zahradničení patří zpracovávání bioodpadu a jeho přeměna na kvalitní kompost. Na každé zahrádce se nachází minimálně jeden kompostér a jeho využití tak snižuje produkci komunálního odpadu a významně snižuje náklady na likvidaci odpadu.

Územní plánování by mělo být prováděno s ohledem na dlouhodobou udržitelnost a kvalitu života obyvatel. Zachování zahrádek na Kraví hoře by bylo významným krokem k dosažení těchto cílů a zajištění, že Brno zůstane městem, které si váží a chrání své zelené plochy.

Zachování zahrádek na Kraví hoře v rámci nového územního plánu a jejich role v ekologickém a sociálním kontextu města by měla být náležitě oceněna a podporována.

Likvidací zahrádek a výstavbou městského parku by se zásadně snížila biodiverzita v oblasti, množství živočišných druhů – mezi nimi i chráněných a ohrožených – by přišlo o své útočiště a město by přišlo o důležitý faktor termoregulace, očisty ovzduší a zadržování vody.

6. Právní hledisko

Evropská unie sice nevypracovala konkrétní směrnice týkající se zachování zahrádek ve městech, avšak pro zachování městských zahrádek existuje řada širších politik a strategií, které podporují ochranu a rozvoj zelených ploch ve městských oblastech. Mezi tyto politiky patří:

- Strategie EU pro biologickou rozmanitost do roku 2030: Tato strategie klade důraz na obnovu a ochranu biodiverzity v Evropě, včetně městských oblastí. Podporuje vytvoření a udržování zelených infrastruktur, jako jsou městské zahrady, parky a zelené střechy, které přispívají k biodiverzitě.
- Zelená dohoda pro Evropu (European Green Deal): Tento ambiciózní plán má za cíl učinit Evropu klimaticky neutrální do roku 2050. Jedním z klíčových cílů je zvýšit množství zelených ploch ve městech, které pomohou snižovat emise skleníkových plynů a zlepšovat kvalitu života obyvatel.
- Strategie EU pro zelenou infrastrukturu: Tato strategie podporuje integraci zelené infrastruktury do územního plánování a rozvoje měst. Zahrnuje opatření na ochranu a rozšíření městských zelených ploch, které mají pozitivní dopad na životní prostředí a zdraví obyvatel.

- Směrnice o stanovištích (Habitats Directive, 92/43/EEC) a Směrnice o ptácích (Birds Directive, 2009/147/EC): Tyto směrnice zavazují členské státy k ochraně přírodních stanovišť a druhů, které jsou důležité pro biodiverzitu. Zatímco se primárně zaměřují na přírodní oblasti mimo města, jejich principy mohou být aplikovány i na městské zelené plochy, včetně zahrádek.
- Nástroj pro propojení Evropy (Connecting Europe Facility): Tento nástroj financuje projekty, které zlepšují propojenost a integraci zelených ploch ve městech, včetně městských zahrad.
- Akční plán EU pro ekologizaci měst (EU Urban Agenda): Tento plán podporuje udržitelný rozvoj měst, včetně vytváření a udržování zelených prostor, jako jsou zahrádky, které přispívají ke kvalitě života ve městech.
- Program LIFE: Program LIFE financuje projekty zaměřené na ochranu životního prostředí a klimatických opatření, včetně projektů zaměřených na rozvoj městské zeleně a zahrádek.
- Evropské fórum pro městské zemědělství (European Forum on Urban Agriculture (EFUA)) – program Horizon 2020 https://www.efua.eu/. Iniciativa, která se snaží implementovat zásady Zelené dohody pro Evropu do městského života a přispívat tak k budování udržitelné budoucnosti.

Přestože neexistují specifické směrnice zaměřené výhradně na zahrádky, tyto politiky a strategie poskytují rámec a podporu pro jejich ochranu a rozvoj v městských oblastech, včetně měst jako Brno. Členské státy a místní samosprávy jsou vyzývány k implementaci těchto politik a k podpoře udržitelného rozvoje zelených ploch, které zahrnují městské zahrádky.

Závěr:

Zahrádkářská kolonie na Kraví hoře patří neodmyslitelně k brněnské kultuře a dnes už také k brněnské historii. V novodobé historii se jedná o první polovinu 20. století, ale z historického hlediska jsou prokázány první zmínky přítomnosti pastvin a zelinářských zahrad na Kraví hoře již ve 14. století.

Likvidace zahrádek zničí fungující komunitu více jak 1500 obyvatel blízkého okolí Kraví hory a centra města, kteří se doposud roky na vlastní náklady starají o zeleň na Kraví hoře. Zejména u seniorů se tento krok negativně podepíše na jejich zdraví a celkové kvalitě života. Přirozené mezigenerační setkávání a učení v rámci práce na zahrádce je důležitým prvkem v edukaci a získávání společenských a ekologických návyků velkého množství nezletilých občanů trávících svůj volný čas s rodiči na zahrádkách. Likvidací zahrádek a výstavbou městského parku by se zásadně snížila biodiverzita v oblasti, množství živočišných druhů – mezi nimi i chráněných a ohrožených – by přišlo o své útočiště a město by přišlo o důležitý faktor termoregulace, očisty ovzduší a zadržování vody.

Ekologické, sociální, zoologické a biologické přínosy zahrádek jsou naprosto přesvědčivé. Jedná se zejména o podporu biodiverzity, přínos k místnímu mikroklimatu a sociální přínosy, jako jsou rekreační aktivity, posílení komunitních vazeb a pozitivní dopad na duševní zdraví obyvatel.

Nelze nezmínit také předpokládané vysoké náklady na přestavbu zahrádek na park, tj. zeleně, která už existuje a je prokazatelně vyšší kvality, na zeleň parku, která je stran biodiverzity rostlin i živočichů významně chudší.

Zahrádky dlouhodobě naplňují podmínky využití ploch městské zeleně Z, to znamená, že chrání a rozvíjí přírodní a krajinné hodnoty, stabilizují a významně zlepšují mikroklimatické podmínky na území města a jsou v řízeném režimu veřejně přístupné. Akceptace základních směrů týkajících se životního prostředí v městských aglomeracích, včetně městských zahrádek, je upravena právními a jinými normami Evropské unie a rovněž právními předpisy České republiky. Tyto normy neupravují „pouze" procesní postup při tvorbě nového územního plánu, ale obzvlášť hmotněprávní podmínky, které při tvorbě územního plánu musí být dodrženy.

Jedná se zejména o zákon o ochraně přírody a krajiny (č. 114/1992 Sb.), který se zaměřuje na ochranu přírody a krajiny, včetně městské zeleně. Tento zákon stanovuje principy pro vytváření a ochranu ekologicky stabilních území, což zahrnuje městské zahrádky jako prvky ekologické stability. Dále zákon o životním prostředí (č. 17/1992 Sb.) stanovuje základní zásady pro ochranu životního prostředí, které zahrnují ochranu městské zeleně a zahrádek jako součást ekologicky šetrného rozvoje měst. Zákon o půdě (č. 229/1991 Sb.) upravuje nakládání s půdou, včetně zemědělské půdy, která může být využívána pro městské zahrádky, a zákon o ochraně zemědělského půdního fondu (č. 334/1992 Sb.) chrání zemědělskou půdu, která je v městech vhodná pro využití pro městské zahrádky.

Samosprávy mají dle zahrádkářského zákona 221/2021 Sb. povinnost podporovat zahrádkářskou činnost, a dle našeho názoru se vytyčením nových ploch mimo město Brno a ohrožením stávajících, dobře dostupných osad neděje.

Výše uvedené právní předpisy tvoří rámec, ve kterém se zahrádky v městech v České republice mohou rozvíjet a existovat. Zachování zahrádek na Kraví hoře má silnou veřejnou podporu, jak je prokázáno množstvím podpisů na petici pro jejich zachování. Máme proto za to, že volení zástupci občanů města Brna, zejména v dotčeném městském obvodu Brno-střed, by měli při schvalování územního plánu zohlednit postoje a žádosti voličů.

Nesouhlasíme proto s navrhovaným zařazením plochy stávající zahrádkářské osady na Kraví hoře mezi plochy změn s plánovanou změnou na kategorii mezi plochy změn s plánovanou změnou na kategorii zeleně všeobecné. Požadujeme, přesunutí do plochy rekreace jiné slouží pro rekreaci a pro relaxaci převážně formou zahrádkaření, která může zaručit další existenci tohoto významného prvku ekologické stability. Je potřeba si uvědomit, že parky na jedné straně a zahrádkářské kolonie na straně druhé jsou komplementární, nikoliv zaměnitelné prvky ve struktuře města.

Význam zahrádkářské kolonie pro město Brno a jeho občany dokládáme také přiloženými stanovisky odborníků:

Česká společnost ornitol[redacted]
MUNI, Botanický zahrada[redacted]
MENDELU [redacted]
MENDELU, [redacted]

B. Zmocnění zástupce veřejnosti

V souladu s ustanovením § 23 zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění účinném ke dni 31.12.2023, ve spojení s § 323 odst. 9 zákona č. 283/2021 Sb., stavební zákon, ve znění pozdějších předpisů, níže uvedené a podepsané osoby, které uplatňují věcně shodné připomínky k návrhu Územního plánu města Brna, prohlašují, že Ilgovou Janu, nar. 05/07/84, trvale bytem: Grohova 40, Brno, zmocňují k tomu, aby je zastupoval jako zástupce veřejnosti a z tohoto titulu podal přiloženou námitku (obsahující tyto připomínky) k Návrhu územního plánu města Brna předloženému na veřejné projednání konané dne 31.7.2024.

C. Přijetí zmocnění

[redacted]

V Brně dne 6.8. 2024

Věcně shodná připomínka k Návrhu územního plánu města Brna a zmocnění zástupce veřejnosti:

Nesouhlasíme s navrhovaným zařazením plochy stávající zahrádkářské osady na Kraví hoře (městská část Brno-střed, katastrální území Veveří, plochy kolonií ZO ČZS Brno Kraví Hora I, ZO ČZS Kraví hora II a ZO ČZS Malina), mezi plochy změn s plánovanou změnou na kategorii městské zeleně **mezi plochy změn s plánovanou změnou na kategorii zeleně všeobecné.** Požadujeme, **přesunutí do plochy rekreace jiné,** která slouží pro rekreaci a pro relaxaci převážně formou zahrádkaření a může zaručit další existenci tohoto významného prvku ekologické stability.

Seznam občanů a občanek města Brna, kteří uplatňují tuto věcně shodnou připomínku k Návrhu územního plánu města Brna a zmocňují výše uvedeného zástupce veřejnosti.

Níže podepsaní svým podpisem také potvrzují, že při podpisu měli k dispozici kompletní znění této věcně shodné připomínky a jejího zdůvodnění, a že souhlasí se shromažďováním, uchováním a zpracováním svých osobních údajů po dobu nezbytně nutnou.

Poř. číslo	*Jméno a příjmení*	*Datum narození*	*Trvalý pobyt*	*Podpis*

Seznam příloh:

Zahrádkářská kolonie Kraví Hora II. Výsledky zoologického průzkumu

Biodiverzita ve městě - srovnání druhové rozmanitosti flory zahrádkářských kolonií a ploch veřejné zeleně případová studie Kraví hora, Brno

Urban food governance without local food: missing links between Czech post-socialist cities and urban food alternatives

Komparativní studie teplotních a vegetačních charakteristik vybraných lokalit v okolí Kraví hory

Stanovisko k ornitologickému významu zahrádkářské kolonie na Kraví hoře

Stanovisko k významu zahrádkářské osady na Kraví hoře v Brně Magdaléna Chytrá

Podpůrné stanovisko Ing. Jan Winkler, Ph.D.

Městská potravinová samospráva bez lokálních potravin: Chybějící vazby mezi českými městy a potravinovými alternativami

Role městských zahrad v městské udržitelnosti a potřeba jejich ochrany

Moderate use of pesticides in allotment gardens as indicated by their residues in larval food provisions of *Osmia* solitary bees

Přispění zahrádkářských kolonií k mezigeneračnímu setkávání - Mgr. Kateřina Pevná

15 archů s podpisy
6 listů vlastní shodná připomínka

Agriculture and Human Values
https://doi.org/10.1007/s10460-024-10567-2

Urban food governance without local food: missing links between Czech post-socialist cities and urban food alternatives

Michaela Pixová[1] · Christina Plank[1]

Accepted: 7 March 2024
© The Author(s) 2024

Abstract
Food is becoming an increasingly important issue in the urban context. Urban food policies are a new phenomenon in Czechia, where urban food alternatives to the current food regime are promoted by food movements or take the form of traditional self-provisioning. This paper examines how urban food governance in Prague and Brno is constituted based on the municipalities' relations with actors engaged in urban food alternatives. We argue that prioritizing aspects of local food system transformation compliant with the status quo is non-systemic and implies a fragmentation of urban food alternatives based on different levels of social capital and radicality. We conceptualize urban food alternatives as values-based modes of production and consumption and focus on values that guide urban food governance in its participatory and territorial interplay with the actors of urban food alternatives. Our analysis reveals that the values underpinning the two cities' progressive food policies do not match reality on the ground. We propose four types of relations between the two examined cities and aspects of the local food system transformation. Aspects compliant with the status quo, such as food waste reduction and community gardening are embraced, whereas those requiring more public intervention, such as public procurement, short supply chains, or the protection of cultivable land are disregarded, degraded, or, at most, subject to experimentation as part of biodiversity protection. Chances for a successful transformation of the local food system under such governance are low but can be increased by strengthening social capital and coalition work among urban food alternatives.

Keywords Food governance · Urban food alternatives · Social capital · Local food system transformation · Food self-provisioning

Abbreviations

AFN	Alternative food network
AMPI	Association of Local Food Initiatives
CEE	Central and Eastern Europe
CSA	Community-supported agriculture
EU	European Union
INCIEN	Institute of Circular Economy
NGO	Nongovernmental organization

Introduction

Globalized industrial agri-food systems are widely recognized for their impact on health costs, environmental degradation, and national security threats, which are further aggravated at present by multifaceted socioeconomic and geopolitical crises posing new risks to food security and access to food (Morgan 2009, 2015). These threats have been analyzed globally from the perspective of the corporate food regime (McMichael 2009, 2012). While issues related to food availability have been traditionally recognized as a problem of the Global South and rural areas, cities in the Global North now increasingly deal with problems associated with food accessibility and affordability (Opitz et al. 2016; Sonnino 2019). By rescaling food policies, a growing number of urban governments now address this change in what is an interrelated and context-dependent food system with strategies that integrate health, environment,

✉ Michaela Pixová
michaela.pixova@boku.ac.at

Christina Plank
christina.plank@boku.ac.at

[1] Institute of Development Research, BOKU, Peter-Jordan-Straße 76/I, 1190 Vienna, Austria

Published online: 24 April 2024

social justice, citizen participation, and community building (Mendes and Sonnino 2019).

In these developments, an important role is played by urban food movements, which can be characterized as a form of urban activism driven by a collective desire for food system transformation towards more local, sustainable, equitable, democratic, and empowering modes of food production and consumption (Manganelli 2022). In our paper, we refer to these as urban food alternatives so as to include alternatives with a non-activist character. We analyze them through an interdisciplinary framework of values-based modes of production and consumption, encompassing both alternative food networks (AFNs), the food sovereignty movement, and more formal NGOs promoting systemic and institutional changes, as well as various forms of urban agriculture and food self-provisioning (Pixová and Plank 2022; Plank et al. 2020). The roles these food alternatives play largely depend on the approach of municipal governments to food policy activity and their links to independent organizations (MacRae and Donahue 2013). In this regard, social capital between actors also plays an important role within local food systems (Bauermeister 2016; Glowacki-Dudka et al. 2013; Levkoe 2014; Nosratabadi et al. 2020),

Urban food governance and urban food movements are relatively unexplored in Central and Eastern Europe (CEE), where food systems often retain some of their pre-capitalist or pre-industrial legacies, such as high levels of food self-provisioning (see Jehlička et al. 2020; Pungas 2023). At the same time, these societies are exposed to a particularly strong version of neoliberalism, manifested, for example, in extremely efficient cuts in social expenditures (Chelcea and Druță 2016) and frequent conflicts between the principles of the capitalist urban economy and socialist urban features (Sýkora and Bouzarovski 2012). Although there is a relatively rich body of research on CEE food systems and food alternatives (e.g., Jehlička et al. 2020; Daněk et al. 2022; Moudrý et al. 2018; Pungas 2019; Zagata 2010, 2012, 2019), some of which focus on their urban settings (see e.g. Boukharaeva and Marloie 2015; Gibas and Boumová 2020; Spilková et al. 2013; Spilková and Vágner 2012; Trendov 2018) or their (lack of) framing as an activist practice (Sovová and Veen 2020; Pungas 2023), food from the perspective of urban governance and social movements remains under-researched.

Urban food policies introduced in the most recent strategic and climate plans of Prague and Brno, Czechia's capital and second largest city respectively, suggest that food is appearing on the radar of some cities in the CEE region. However, given the policies' novelty (Pixová and Plank 2022), local contextual factors, frequent cases of non-transparent abuse of political power, and a large gap between public administration and citizens in Czech cities (Pixová 2018, 2020), it is questionable how urban food policies translate into urban food governance and to what ends such governance serves.

In the following article, we therefore pose the following overall research questions: What are the characteristics of urban food governance in Prague and Brno, and what is its potential to lead to a successful transformation of the local food system? Further questions are as follows: (i) What policies, based on what kind of values, support urban food agendas in Prague and Brno? (ii) How is the two cities' urban food governance constituted based on the municipal actors' and institutions' relations to different aspects of the local food system transformation and the social capital of different actors involved in urban food alternatives? Finally, (iii) what gaps in the local food system transformation can be identified by comparing these relations to the role of different aspects in the corporate food regime and the capitalist urban economy? We argue that urban food governance, which prioritizes only environmental aspects of food and neglects socioeconomic issues, such as food (in)security or food self-provisioning, is non-systemic. Instead of recognizing local needs, it relates to urban food alternatives based on their different linking social capital and compliance with the corporate food regime and capitalist urban economy.

The article is structured as follows: In the coming section, we explain our theoretical framework, where we combine insights gleaned from urban food alternatives through the lens of urban food governance, territoriality, and social capital. We next present our methods, which consist of document analyses and qualitative interviews. In the ensuing section, we examine the urban food policies in Prague and Brno. The next section examines how the cities relate to different aspects of the local food system transformation and urban food alternatives with varying levels of social capital. Before concluding, we discuss these relations in connection to the compatibility of different aspects of local food system transformation with the corporate food regime and capitalist urban economy. Finally, we identify gaps in urban food governance and local food system transformation and suggest ways of narrowing them.

Urban food alternatives

Our focus here is on urban food alternatives within the corporate food regime (McMichael 2009, 2012; Plank et al. 2020), which we analyze through an interdisciplinary theoretical framework of values-based modes of production and consumption, concentrating on actors and institutions, values, and their multiscalar interplay (Brunner 2022; Pixová and Plank 2022). Given the urban context, we discuss urban food alternatives in connection to urban food governance,

territoriality, and the role of social capital in local food system transformation.

Urban food governance and the territoriality of urban food alternatives

Urban food policies have recently gained recognition for their transformative potential in dealing with the systemic and evolutionary crisis in the global food system, which cannot be adequately addressed by market and production-oriented solutions employed within dominant governance approaches. Rescaling the politics of food, particularly in the cities of the Global North, has therefore emerged as a response to the urgent need for integrated food security policies that would ensure access to food while engendering a sustainable transformation (Coulson and Sonnino 2019; Sonnino 2019). As shown by Mendes and Sonnino (2019), urban food strategies in the cities of the Global North differ considerably in terms of format and composition but are characterized by a list of common values that include a systemic approach, relocalization, translocalism, and participatory governance (Mendes and Sonnino 2019; Sonnino 2019).

As a consequence of these developments, there has been an increasing awareness of "the significance of bringing together a range of individuals, groups, and organizations that encompass a desire to move towards more sustainable food systems" and to "enact more emancipatory food politics" (Coulson and Sonnino 2019, p. 178). An irreplaceable role in this regard is played by urban food movements, which comprise a wide range of actors, groups, initiatives, and organizations engaged in practicing and promoting various local alternatives, such as urban agriculture; urban gardening; solidarity-based business models, such as community-supported agriculture (CSA), food coops and other types of AFNs; initiatives promoting and working towards food sovereignty; NGOs engaging in political advocacy; networks focused on connecting producers and consumers and generating broader support for a food system transition; and many others (Clendenning et al. 2016; Lyons et al. 2013; Manganelli 2022). In some cities, urban food movements belong to a wide collection of stakeholders involved in various alternative approaches to urban food governance (Haysom 2015; Morgan 2015), sometimes also referred to as pluralistic governance (Koc and Bas 2012 in Haysom 2015). Food movements and government involvement/cooperation in this case may include municipally driven food policy or one driven by independent organizations as well as various forms of hybrid governance involving civil society organizations and governments (MacRae and Donahue 2013).

The process of engendering a food system transformation via multistakeholder urban governance is nonetheless neither smooth nor uncontested. The lens of critical geography and political ecology applied by Coulson and Sonnino (2019) reveals that multidimensional constraints arise from complex institutional landscapes; the unstable, contested, and relational character of multiscalar governance; and unequal access to power and resources among stakeholders. Particular actors, interventions, and trajectories may be prioritized over others or be at risk of co-option by neoliberal processes of ecological modernization for the sake of interurban competition. Conversely, other actors, priorities, alternative knowledge, and imaginaries that may inform food policy development in a way that effectively addresses the negative externalities of the capitalist food system may be silenced or marginalized (Coulson and Sonnino 2019; see also Jessop 2010 on strategic selectivities). Notably, this has often been the case for food self-provisioning in the post-socialist CEE context, which both international literature and official state documents have had a tendency to view as a coping strategy and demodernization (Jehlička et al. 2012; Jehlička and Smith 2011; Sovová and Veen 2020) despite its important contribution to sustainability (Smith and Jehlička 2013; Vávra et al. 2018), resilience (Jehlička et al. 2019; Pungas 2019), food sovereignty (Visser et al. 2015), and food democracy (Pungas 2023).

To make clear the gaps in, barriers to, and opportunities for successful and democratic urban governance of alternative food systems, Manganelli proposes a hybrid governance approach in order to explore urban food movements from the perspective of tensions and obstacles in critical governance experienced in their interactions with other actors, players, and interests in the city and in negotiating conditions and changes necessary for food system transformation (Manganelli 2020, 2022; Manganelli et al. 2020). One such tension arises from local alternatives' access to land, which is at all scales under the pressure of capitalism (Araghi 1995; Plank et al. 2023) and its "regressive processes of territorial restructuring" (Alonso-Fradejas et al. 2015, p. 441). By controlling key institutions and social relations, capital can control territories suitable for accumulation, subjecting land to commodification and financialization, and undermining democratic land control and food sovereignty (Alonso-Fradejas et al. 2015, p. 441). In their search for cultivable land, food movements as well as non-activist food alternatives in urban areas are therefore confronted with "urban planning policy and state structures whose affinity with urban agriculture is on average quite low" (Manganelli et al. 2020, p. 299). Quality land in reasonable proximity to urban areas is scarce, conditioned by property and ownership structures and land-use rights, and limited due to the compliance of public administrations with

the privatization pressures of various real-estate and rent-seeking interests in addition to the continued reluctance of local authorities to facilitate gardening and small-scale agriculture in public spaces (Manganelli et al. 2020).

In the current state of polycrisis, urban governments' bias towards financialized land use increasingly interferes with calls for environmental governance and resilience processes. This includes the need to deal with previously overlooked agendas, such as urban food planning and governance (Morgan 2009, 2015; Opitz et al. 2016; Sonnino 2019) that is open to alternative urban food innovations (Haysom 2015) and cooperation with civil society organizations (Manganelli 2022; Mendes and Sonnino 2019). The mismatches and contradictions between these agendas and cities trapped in the current neoliberal form of crisis-contingent capitalism nonetheless often result in environmental governance being financialized too (Cousins and Hill 2021), producing incoherent and counterproductive policy results in terms of supporting sustainability or increasing food security. This is made evident by the exacerbation of inequalities through unjust greening outcomes and green gentrification (García-Lamarca et al. 2022) or by policy actors' disregard for non-market household food production in post-socialist societies (Jehlička and Smith 2011). In other contexts, urban agriculture is enrolled as an instrument of urban greening and sustainability planning aimed at achieving economic competitiveness instead of dealing with food insecurity (McCann et al. 2022; Thornbush 2015; Walker 2016) or at widening the rent gap on vacant land until replacement by higher value development (McCann et al. 2022).

Given the pressures of neoliberal urbanization and financialization combined with compact urban environments, a local food system transformation cannot be limited to the territories demarcated by municipal administrative boundaries. Some cities are increasingly recognizing the necessity to tackle food security and food system relocalization in the context of regional food systems and to support regional food, for example, via public procurement or the establishment of market networks throughout the city that provide fresh seasonal food from local and regional producers (Sonnino 2019). Mobilizing such regional cooperation nonetheless goes hand in hand with other cultural values and principles, such as a commitment to a systemic approach that considers the multidimensionality of the food system and integration with other policies and sectors, recognition of cities' impact on global food security, and the inclusion and cooperation of actors from different sectors to ensure the recognition of local needs and the long-term success of local food initiatives (Sonnino 2019).

Social capital analysis in urban food system transformation

A large body of research has shown that the success of social movements in affecting social change depends to a large extent on their social capital. These are major elements of their social relationships, such as "social networks, civic engagement, norms of reciprocity, and generalised trust" as well as "collective assets in the form of shared norms, values, beliefs, trust, networks, social relations, and institutions that facilitate cooperation and collective action for mutual benefits" (Bhandari and Yasunobu 2009, p. 480). Distinction can be made between *bonding social capital*—connections within a group or community with high levels of similarity—and *bridging social capital*—connections and associations across differences (Putnam 2000). Bridging social capital arising from vertical associations can be distinguished as *linking social capital*, which captures the power dynamics of actors' connections to the political sphere or institutions (Woolcock 2001).

Different forms of social capital are also essential for actors striving for a local food system transformation. Strong social capital can, for example, improve the viability of partnerships within local food systems and local food movements (Glowacki-Dudka et al. 2013), directly and indirectly improve community food security (Nosratabadi et al. 2020), or be a decisive factor in the transformational potential of local alternatives (Plank et al. 2020). Glowacki-Dudka et al. (2013) have shown that connections and reciprocity built on trust and unified goals contribute to the expansion of social capital, whereas the opposite leads to its weakening. Tensions can be produced by different levels of social capital (Levkoe 2014) or its different forms (Bauermeister 2016). Strong bonding capital may, for instance, hinder a group's willingness to cooperate with others, thus limiting its bridging social capital, that is, its access to new information, resources, opportunities, and strategies for collective action and the ability to achieve common goals (Bauermeister 2016).

Social capital resources can also be gained from being active in social movements (Tindall et al. 2012), for example, access to important information about relevant issues, linking social capital, and political influence. According to Tindall et al. (2012), contacts with "influential and powerful others" endow social movements and their members with social capital in the form of "social certification" and the opportunity to "speak legitimately on behalf of the movement" (Tindall et al. 2012, p. 8). Social capital overly concentrated in one group of actors can however also prevent social change, such as a sustainable food system transformation (Bauermeister 2016). Already existing social capital at the community level can also be destroyed by conflicting

government policies and incentives (Dale and Newman 2010). For the success of an initiative's network, it is crucial to "create bridging and vertical ties" (Dale and Newman 2010, p. 18) that also involve marginalized communities in order to enable their access to autonomy, empowerment, and external resources. These can enlarge their social safety net and their ability to help themselves through their own agency. The ability to successfully achieve social change through such ties, according to Levkoe (2014), depends on social capital, such as trust, clear common objectives, and mutual benefits, that partners can work towards and further strengthen through cooperation.

In the following analysis, we first analyze urban food policies in Prague and Brno according to the values and principles outlined by Sonnino (2019). Second, we present the municipal actors, institutions, and urban food alternatives relevant to the local food system transformation in the two cities, focusing primarily on municipal relations to different aspects of this transformation and social capital among actors engaged in urban food alternatives. Third, we focus on these relations in connection to the values of urban food governance outlined by Sonnino (2019) and compare them with the linking and bridging social capital of urban food alternatives and their role within the corporate food regime and the capitalist urban economy. We conclude by identifying some of the main gaps in urban food governance in Prague and Brno and suggest opportunities for instigating a more successful transformation of local food systems.

Table 1 Interviewed actors in Prague and Brno

ID#	General description of interview subjects
1	Food initiatives coordinator
2	Food waste activist
3	Food cooperative members (2)
4	Municipal official, department of environmental protection I
5	Municipal officials (3), department of strategic planning I
6	Board member, Czech gardeners' association I
7	Urban farmer
8	Municipal official, department of environmental protection II
9	Board members (3), Czech gardeners' association II
10	Board member, Czech gardeners' association III
11	Green infrastructure planner
12	Municipal official, department of strategic planning II
13	CSA coordinator
14	Expert I
15	Expert II
16	Food cooperative member II
17	Community gardens coordinator
18	Community gardener
19	Municipal officials (2), department of environmental protection III
20	Advocate for local food in public procurement
21	Advocate for environmentally sustainable lifestyles
22	Innovation specialist at a municipal organization
23	Local alternatives advocate I
24	Local alternatives advocate II
25	Expert III
26	Municipal official, department of environmental protection IV
27	Allotments gardeners (2) from Prague
28	Community gardener
29	Farmers' markets organizer
30	Expert from an environmental NGO
31	Expert from an environmental NGO II
32	Urban planner and participatory project manager

Methods

In exploring urban food policies in Prague and Brno, we first conducted desk research in summer 2022, shortly after urban food policies appeared for the first time in the two cities' strategic socioeconomic development plans, climate plans, and other related materials published or adopted between 2016 and 2022 (see the following section for more detail) (Pixová and Plank 2022). In our analysis of these documents, we focused on identifying aspects of local food system transformation that these policies support as well as those that are omitted. We analyzed them from the perspective of the values that inform the progressive food policy landscapes of cities in the Global North according to Sonnino (2019). The results, presented in detail below, assessed (1) a systemic approach based on the policies' recognition of the multidimensionality and multiscalarity of food systems and associated problems of both a social and an environmental nature; (2) relocalization by identifying the food policies' emphasis on local food, short supply chains, circularity, and development of local economies; (3) translocalism with respect to the two cities' ambition to become part of translocal networks committed to a local food system transformation; and (4) participatory food governance by searching for suggestions of specific procedures and tools, such as a food council and participatory forms of food governance that acknowledge all actors relevant to a local food system transformation. This value was further explored by qualitative interviewing.

Our second step involved conducting 32 qualitative semi-structured interviews with 39 people (see Table 1) that explored the linking and bridging social capital of actors engaged in local food system transformation by focusing on their mutual relations and forms of cooperation. We selected our interview partners by identifying the authors of the urban food policies and actors whose role in food system transformation appeared in the analyzed documents and continually updated them by snowballing. In this way we identified other relevant municipal actors and institutions

as well as nongovernmental and grassroots actors engaged in various aspects of local food system transformation and food governance. Of the 32 interviews, 3 involved two interviewees, and 2 involved three interviewees. We conducted 20 interviews in Prague and 12 in Brno. Actors in Prague were, with two exceptions, all interviewed in person, while six interviews in Brno were held online. In addition to formal interviews, we also conducted numerous informal interviews with urban activists, gardeners, CSA members, ecological farmers, and municipal politicians. For anonymization purposes, the cities of the interview subjects are not indicated in Table 1.

Based on the received data, we distinguish between the following urban food alternatives: (a) NGOs focused on waste reduction, (b) community gardening, (c) urban organic farmers, (d) food initiatives promoting short food supply chains, (e) NGOs promoting public procurement, (f) farmers' markets, and (g) allotment gardening. The interviews also allowed us to identify aspects of local food system transformation that are missing in the two cities' food policies despite their relevance to urban food alternatives. In the following section, we introduce both supported and omitted aspects of local food system transformation and suggest that the municipalities relate to them in four different ways that are dependent upon their compatibility with the corporate food regime and the capitalist urban economy as well as on different levels of social capital of relevant urban food alternatives.

Urban food policies in Prague and Brno

Urban food policies are spelled out to a different extent in the respective Prague and Brno documents. Prague's strategic plan (Prague Institute of Planning and Development 2016), which formulates a common vision of Prague's socioeconomic development, broadly sets out to support the city's food self-sufficiency, urban agriculture and gardening, alternative food networks, and cooperation with stakeholders in agriculture. Smart Prague Conception 2030 (Deloitte 2017), which outlines the implementation of technological innovations, features fuzzy criticism of Prague's dependence on food from the countryside (Pixová and Plank 2022). Our analysis thus primarily draws on Circular Prague 2030 (Magistrate of the Capital City of Prague 2022), a supplementary document of Prague's Climate Plan (Magistrate of the Capital City of Prague 2021) that contains a whole chapter focused on food and agriculture. In Brno, we mainly draw on the Strategy #brno2050 documents (Magistrate of the City of Brno 2017), which is Brno's socioeconomic strategy. Unlike in Prague, this strategy also contains Brno's climate plan, in which urban food policies are integrated in a comparatively less elaborate way in the chapters focused on nature, circularity, and self-sufficiency. We also draw on the two cities' climate change adaptation strategies (Magistrate of the Capital City of Prague 2017; Magistrate of the City of Brno 2016), which declare support for urban agriculture and gardening.

Drawing on the values—systemic approach, relocalization, translocalism, and participatory food governance—that inform progressive food policy landscapes of the cities in the Global North in accordance with Sonnino (2019), we identified to what extent these can also be found in the urban food policies of Prague and Brno.

Neither Prague's nor Brno's urban food policies fully employ a systemic approach, as they do not pay equal attention to all aspects, stages, and scales of food systems. Circular Prague 2030 and Strategy #brno2050 accentuate the circular economy, that is, using short supply chains, lowering food's ecological footprint, and reducing and reusing food waste. The two cities' climate change adaptation strategies see organic agriculture and urban gardening as a tool for increasing biodiversity, water retention, and soil care and lowering erosion and the heat island effect. While Prague's strategic plan (Prague Institute of Planning and Development 2016) mentions the need to preserve the tradition of allotment gardening, Circular Prague 2030 and Strategy #brno2050 focus mainly on community gardens, associating them with local food, health, nutrition, well-being, community building, and social inclusion. Circular Prague 2030 mentions employment and integration of socially disadvantaged groups in city farms and community gardens as well as charitable donations of cooked meals as a measure supporting food waste reduction. Food insecurity is not mentioned.

Relocalization is embraced in both cities' urban food policies although the concept is overly focused on urban agriculture, whereas regional and peri-urban agriculture are only vaguely mentioned. Circular Prague 2030 suggests supporting local organic food by public procurement in school canteens, building storage spaces for farmers, and establishing a city farm as well as an online platform for connecting farmers with consumers. It mentions the existence of farmers' markets, CSAs, and food cooperatives as proof of the popularity of local organic food and suggests updating the currently outdated general plan of allotment gardens to include new trends in urban agriculture (aquaponic, rooftop, etc.).

Translocalism is a missing value in Prague's and Brno's urban food policies. Circular Prague 2030 mentions the EU's Farm to Fork Strategy, Brussel's Good Food Strategy, and the Milan Urban Food Policy Pact (Milan Urban Food Policy Pact n.d.) as a source of inspiration but without the ambition to become part of translocal networks.

In both documents, participatory food governance is defined in a separate chapter without a specific connection to food and agriculture or concrete measures. Circular Prague 2030 only suggests establishing a coordinator for community gardens and for a circular economy. The question of participatory governance will be further elaborated below, where we explore the two municipalities' relations to different aspects of local food system transformation, and the different social capital of relevant urban food alternatives.

Four types of municipal relations to different aspects of local food system transformation

In the following, we analyze how urban food governance in Prague and Brno is constituted by introducing the different municipal actors and institutions engaged in it, and their relations to the different aspects of local food system transformation and relevant urban food alternatives. Based on the document analysis, we identified aspects of local food system transformation which are included in urban food policies, such as the reduction and reuse of food waste and new trends in urban agriculture, for example, community gardens, biodiversity protection via ecological farming, short food supply chains, and public procurement. Based on the qualitative interviews, we identified further missing aspects despite their relevance to urban food alternatives and local food system transformation, for instance, sustenance of local and regional smallholder farmers' livelihoods, food (in)security, food self-provisioning, and the protection of cultivable land from further urbanization. Altogether, we propose four types of relations between municipalities and different aspects of local food system transformation: (i) embracement, (ii) experimentation, (iii) disregard, and (iv) degradation. We discuss these relations in their interplay with different linking and bridging social capital among actors in urban food alternatives.

Since publishing urban food policies, neither Prague nor Brno have established a position for an official responsible person or a contact point for the cities' food system transformation. Our interviews revealed that the responsibility is fragmented across different municipal institutions and departments. In Prague, the urban food policies were drafted by the Prague Innovation Institute, which is a municipally funded public benefit organization. In Brno, they are part of a strategic plan administered by Brno's department of strategic planning. In both cities, the food agenda is mainly managed by environmental protection departments, which in Prague, also cooperates with the Office of Landscape and Green Infrastructure at Prague Institute of Planning and Development. Brno also has an agricultural department, which deals with administrative and technical issues. In both cities, urban agriculture and farmers' markets are also managed by property departments and subcontractors. Food is not on the agenda of the two cities' social departments.

During our research between 2022 and 2023, municipal elections in October 2023 led to a change in the political leadership of both cities. Prague's Climate Plan (Magistrate of the Capital City of Prague 2021) and its supplementary documents, including urban food policies, were adopted during the 2018–2022 electoral term under the governing coalition of two liberal parties, the Pirate Party and the Mayors and Independents (STAN), and a citizens' association Praha sobě. After the elections, a coalition of right-wing conservative parties named SPOLU formed a governing coalition with the liberal parties from the previous leadership, without Praha sobě. The mayoral post was taken by the Civic Democratic Party, which has criticized Prague's Climate Plan for being "activist" and "unrealistic" (Občanská demokratická strana 2021). Brno's strategic documents were prepared during the 2014–2018 electoral term in cooperation with external experts, some of which were recommended by the city's two progressive councilors from the Green Party and the political movement Žít Brno. These political subjects have had no representation in Brno's council since 2018.

Embracement of reduction and reuse of food waste and new trends in urban agriculture

The first identified relation between the two cities and different aspects of local food system transformation is embracement and concerns issues surrounding circularity, such as the reuse and reduction of food waste (e.g., via composting and biofuel stations) and community gardens, which receive the most attention in Circular Prague 2030 and Strategy #brno2050. According to one municipal actor, food waste, which was neglected for decades, is the most pressing food issue and must be now prioritized (ID# 26).

Kokoza, an NGO that operates as a networker and promoter of community gardening and composting initiatives across Czechia, and Zachraň jídlo, an NGO promoting food waste reduction, were both consulted on Circular Prague 2030. Kokoza introduced the first community garden in Prague in 2012 and nowadays engages in advocacy, education, and awareness raising and establishes new community gardens for various clients, including developers, corporations, and supermarkets. It is well-networked with both national and municipal government institutions as well as nongovernmental actors. The NGO has links to the Ministry of the Environment and various municipal institutions. Its objective is to incorporate community gardening into legislative frameworks, urban plans, and policies. The goal is that growing plants and composting become a commonplace, institutionally supported urban activity (ID# 17).

In February 2024, Kokoza monitored 150 community gardens in Czechia, with 69 in Prague and 14 in Brno. Most are small and focused on socializing and leisure (Dubová et al. 2020; Spilková 2017). Only four community gardens in or near Prague (Kuchyňka, Metrofarm, MetroPole and KomPot) are production oriented. This still rather limited potential to grow substantial amounts of local food is disproportionate to the large attention community gardens receive from municipalities. Attesting to its strong linking social capital, Kokoza, in cooperation with Prague, issued a community gardening methodology (Pokorná 2020), and several districts have designated community gardening coordinators. At the time of our research, Brno's department of environmental protection was mapping ways of supporting community gardens in the city (ID# 19).

Interviewed municipal actors saw community gardens as innovative and inclusive (ID# 5, 19, 22), but community gardeners mentioned their short-term leases and top-down expectations of flexible adaptability to urban development (ID# 3, 18, 28). Our interviews showed that unlike allotment gardeners, community gardeners are comparatively younger; more frequently use the sustainability discourse; network with other actors involved in urban food alternatives, including some of the ecological farms in urban and peri-urban areas; or even operate CSA initiatives (ID# 4, 9, 17, 18, 24, 28). Strong bridging social capital within these networks allows them to share experience, occasionally collaborate, or participate in public debates. However, they lack an umbrella organization with formal membership, complicating community gardeners' ability to act collectively.

Zachraň jídlo, the second NGO that consulted on Prague's urban food policies, has a goal to reduce food waste in Czechia by 50%. Their campaigns focus on awareness raising, harvest gleaning, food donations, or advocacy in policymaking and in businesses, including retail chains. It has links to both national and municipal government institutions. The Ministry of the Environment and the Prague municipality fund its activities related to circularity (Zachraň jídlo n.d.). Partnering with several public, private, and nongovernmental organizations, including NGOs concerned with environment and climate protection, Zachraň jídlo has strong linking and bridging social capital, but its narrow focus on food waste limits closer cooperation with other food alternatives (ID# 2).

In Brno, urban food policies were drafted in cooperation with the Institute of Circular Economy (INCIEN), the main Czech NGO raising awareness about the unsustainability and overexploitation of a linear economy. INCIEN operates as a think tank, consulting with municipalities and engaging in advocacy at the national level. Its cooperation with a wide range of companies; governmental, nongovernmental, and industry organizations; educational and research institutions; and individuals interested in circularity (INCIEN n.d.) has provided it with extremely strong linking and bridging social capital.

Experimentation with biodiversity protection through ecological farming

The second way in which the municipalities relate to the local food system transformation is experimentation with biodiversity protection through the help of ecological farming. While the positive environmental effects of ecological urban agriculture and gardening are emphasized in both cities' climate change adaptation strategies, we identified municipal experiments with ecological farming only in Prague.

In Prague, organic urban farming was set in motion by several biologists from the municipal department of environmental protection (ID# 8). These biologists have had a good experience supporting biodiversity via the management of Prague's numerous orchards. In the second half of the 2010s, they also experimented with vegetable growing on municipal fields in the Prague 14 district but stopped because people were stealing the produce. The biologists later proposed a pilot project experimenting with leasing 398 hectares of municipal farmland to organic farmers instead of conventional farmers. The project received political support in 2019 from Prague's incumbent vice-mayor, Petr Hlubuček from STAN, the main political leader of Prague's climate plan—in 2022, he was however accused of corruption at the Prague Public Transit Company (Radio Prague International 2022 Jun 16). Selected farmers, including production-oriented community gardens, such as Metrofarm, were able to start farming before that, in 2021 (ID# 8), but an informally interviewed organic farmer revealed that in autumn 2023, some of the new farmers still did not have official contracts with the city.

New organic farmers receive small municipal grants for their activities on municipal fields, but their links to municipalities are weak and limited to informal contacts with the biologists from the department of environmental protection, who occasionally pay them informal visits out of personal interest in ensuring that appropriate farming practices with a positive effect on biodiversity are applied (ID# 7, 8, 18). From an informally interviewed organic farmer, we learned that not all new farmers on municipal fields however use ecological farming practices.

As regards the bridging social capital of urban organic farmers, there are differences that depend on the character of each farm and the amount and type of its production. Some of the larger and more established farms use municipal fields in addition to those outside of the municipality's authority, and their size of production allows them to operate within

the conventional food system. Others, such as Prokopská farma, cooperate with various food initiatives. We also interviewed a farmer (ID# 7) who was not networked with other urban food alternatives and had only a few loose contacts with other farmers. This farmer was struggling with the workload and lacked suitable coworkers, machinery, or a stable outlet for his produce. As we discuss below, Prague's experimentation with urban ecological farming to enhance biodiversity fails to account for the socioeconomic side of food production among local smallholders and disregards aspects of the local food system transformation aimed at shortening supply chains between farmers and consumers. Moreover, we learned about municipal plans for future real estate development on some of the municipal fields where biodiversity is currently being laboriously restored (ID# 7).

Disregard for smallholders' livelihoods, short food supply chains, public procurement, and food security

The third relation between municipalities and aspects of local food system transformation can be characterized as disregard, which primarily concerns citizens' access to local organic food and the livelihoods of smallholder farmers. Interviews with municipal actors (ID# 8), representatives of farmers and production-oriented community gardens (ID# 7, 18), and food initiatives (ID# 1, 20, 23, 24) showed that further support aimed at increasing local organic production and consumption outlined in Circular Prague 2030, such as building storage spaces, creating a digital platform for connecting farmers with consumers, or supporting urban and regional farms through public procurement has not been provided. In this regard, the municipal biologists who monitor ecological farming practices on municipal fields rely on supply and demand to disburse the more expensive organic food: "I think it worked out here because of the local purchasing power to buy organic agricultural products in comparison to other parts of Czechia. When you offer organic pumpkins and zucchini here, they disappear in a flash. The buyers are willing to pay higher prices" (ID# 8).

A relatively widespread outlet for local organic food is farmers' markets, mentioned in Circular Prague 2030 to demonstrate the popularity of local fresh food. Municipalities in the two cities however do not provide farmers' markets with stable support beyond leasing space and granting permits. According to an interviewed organizer of farmers' markets, neither national nor municipal government institutions take farmers' markets seriously and see them only as a novelty or form of entertainment (ID# 29). The lack of institutional support is exemplified by the state-mandated closures of the markets during the COVID-19 pandemic between 2020 and 2021, despite retail chains staying open (iDNES 2021 April 10). Moreover, municipalities do not differentiate between markets based on their adherence to the code of the Association of Farmers' Markets (Asociace farmářských tržišť n.d.), which ensures authenticity and localness in the markets and whose members represent only about 7% of Czech farmers' market organizers (ID# 29). In autumn 2023, farmers struggled against the decision of a company administering Prague's waterfront to replace their market with a Christmas market and complained about the lack of clarity regarding municipal plans to keep their market (PrahaIN 2023). Although the farmers were allowed to stay, their struggle shows how detrimental institutional disregard can be to the sustenance of smallholders' livelihoods. This is made even more so in Czechia, where farmers' markets have only a short tradition (see Fendrychová and Jehlička 2018) and family farming is still recovering from socialist collectivization (see Zagata et al. 2019).

Municipalities could also help local farmers through tailored support for various food initiatives focused on short food supply chains and public procurement. Like farmers' markets, CSAs and food cooperatives, such as the cooperative store Obživa, and other types of AFNs are also mentioned in Circular Prague 2030 to demonstrate citizen interest in local organic food, but without further specifying how these could be supported. Interviews (ID# 1, 13, 16) with food initiative representatives in the two cities, including, for example, the Brno based café and catering cooperative Tři Ocásci (ID# 3), showed that food initiatives occasionally receive municipal grants, which nonetheless rarely reflect their actual needs. The fact that several food initiatives use municipally owned premises is rather a game of chance than a result of targeted support.

The Czech umbrella organization promoting the ideals of agroecology, the food sovereignty movement, and CSAs is the Prague-based Association of Local Food Initiatives (AMPI; Asociace AMPI n.d.). It connects several organizations, initiatives, and smallholders in Czechia but also cooperates with foreign farmers and organizations with a similar mission across Europe. AMPI runs its own production-oriented community garden Kuchyňka, provides educational activities for schools, operates a farmers' school for people interested in organic farming, and organizes an annual conference Živé zemědělství. AMPI also established a CSA coalition, which counts 33 CSAs in Prague and 7 in Brno, but currently lacks funds for its coordination (ID# 1, 23, 24).

Municipal actors occasionally invite AMPI to consult on topics related to CSAs and AFNs, including Prague's circular strategy. One of AMPI's experts would like to push for Prague's membership in the Milan Urban Food Policy Pact but currently lacks the funding and personal capacities to lobby for this goal. As regards political lobbying and advocacy, AMPI closely cooperates with Hnutí DUHA (Friends

of the Earth Czech Republic), an established environmental NGO, on lobbying within national and EU agricultural policy (ID# 30) and use agricultural strategies based on AMPI's know-how (ID# 23). Hnutí DUHA also conducts a project called Živý region aimed at instigating the development of an organic region around Tišnov, a municipality about 25 km from Brno with links to the South Moravian region but not the Brno municipality, the organic region's main prospective consumptive center (Živý region n.d.).

The most important Czech NGO promoting local organic food by public procurement is the Brno-based Skutečně zdravá škola. Inspired by the British program Food for Life, organized by the charity Soil Association, its goal is to improve the quality and culture of school feeding, integrate it into educational policy, and raise awareness regarding the social and ecological aspects of food consumption. So far, five hundred schools across Czechia have adopted the program, and Skutečně zdravá škola connects them with local farmers. The program's expansion and scaling up are however constrained by the overall underdevelopment of the domestic agrarian market (see Grešlová Kušková 2013) and its insufficient capacity to produce local organic food (ID# 20), coupled with a lack of interest in the topic from the Czech socio-institutional environment and politicians. Skutečně zdravá škola therefore engages in advocacy at all scales of school and education governance. For instance, it also cooperates with Nesehnutí, a Brno-based NGO whose campaign Pestré jídelny strives to change the national legislation on public catering, particularly the prescribed nutritional requirements of food in school canteens, which many experts deem outdated, unhealthy, and unappetizing (ID# 20). Communication with politicians has however been quite disappointing:

> Politicians are not interested. This topic cannot help them get more attention, or they don't see it as acute. Prevention is not that cool.... We tried with many cities, regions; they usually reply, like, 'Ok, great, but we cannot tell school principals what to buy, they are independent.' I don't know why they don't want to support it. It's a mystery. They don't understand the context. Municipal councilors for education deal with education, but school feeding is marginal to them. They see no potential in it. We [Czechia] lack a food policy or feeding policy. We have nothing, no vision, nobody has vision in anything at all. Food does not interest anyone. (ID# 20)

A program supporting local organic food in municipally administered schools by public procurement was also under preparation by Prague's municipal educational department between 2018 and 2022, but the status of preparations after municipal elections in 2022 is unknown.

Aside from disregarding support for short food supply chains and public procurement, most municipal actors also display a lack of concern for issues surrounding food insecurity among low-income social groups and their access to nutritious food. These issues however also receive relatively little attention from actors engaged in urban food alternatives in Prague and Brno, exemplified by the experience of the NGO Zachraň jídlo: Their effort to cooperate with Prague's department of social affairs in finding opportunities for donations and the redistribution of leftover food portions to people affected by poverty and homelessness interfered with food insecurity not being the focus of either side of the collaboration (ID# 2):

> We were in touch with the social department regarding lunch recipients and learned that Prague has no overview of local charities. We had to Google everything ourselves. The cooperation was futile. They do not deal with food at all. They deal with social aid, housing, social benefits, but food is not their primary focus. At most, charities cook soup. People must worry about food themselves.... I don't know if social policy should deal with food. I am interested in waste. Our ambition is not to solve a social problem; we want to solve an ecological problem. (ID# 2)

Some of the representatives of food initiatives promoting short food supply chains and public procurement have relatively strong linking social capital. Municipalities occasionally support them via grants, consult with them, or negotiate over the use of public space. However, neither Prague nor Brno currently have political leaders who push for municipal involvement in socioeconomic aspects of the local food system transformation or food insecurity. In terms of bridging social capital, food initiatives are networked with each other and with some of the local and regional farmers, including the association of ecological farmers PRO-BIO. They meet at the annual conference Živé zemědělství and other events organized by AMPI. However, not all actors in urban food alternatives are integrated into these networks. Notably, these networks do not involve the Association of Farmers' Markets, whose narrow focus on market organizing supposedly limits possible overlaps with the agendas of other local food alternatives according to one interviewed food initiative representative (ID# 24). As we show below, these networks also do not include allotment gardeners, who are generally not perceived as part of the food movement or the local food system transformation.

Degradation of food self-provisioning

The fourth relation that municipalities display towards urban food alternatives is degradation, which in both cities concerns allotment gardens despite their traditional role in food self-provisioning (see Jehlička et al. 2019, 2020). With the rising availability of international food supply chains after 1989, food self-provisioning quickly started to decline as did state-wide membership in Český zahrádkářský svaz, Czech gardeners' association, which dropped from 420,000 to the current membership of 130,000 (ID# 9). In larger cities, allotment gardens started to be portrayed as incompatible with a vision of a modern Western metropolis and were gradually replaced by new development (see Gibas and Boumová 2020; Tóth et al. 2018). Only recently did this start to change in the context of new challenges, such as the climate crisis and the pandemic as well as the passing of the gardening law 221/2021 Coll., which recognizes gardening as a publicly beneficial activity and obligates local governments to support it (see Duží et al. 2021).

Despite these developments, allotment gardening receives only marginal attention in the urban food policies of both Prague and Brno. This neglect is likely due to their persistently ambivalent perception by municipal actors and urban planners. Since the 2010s, there have been repeated attempts by urban planners to simplify land-use change in selected allotments in planning documentation (Pixová and Plank 2022; ID# 6, 10, 14, 27) or to make allotment units more open to the public (ID# 5, 6, 9, 10, 15, 17, 22, 27, 32). Interviewed municipal actors argued that allotment gardens are allegedly losing their original purpose and are often used as illegal dwellings with swimming pools. Some of their users are also accused of polluting the surroundings with waste. Comparing them to community gardens, they see allotments as more isolated, individualistic, and not community-oriented or as spatial barriers that exclude other citizens from enjoying these green spaces for relaxation, leisure, and the like; therefore, they advocate the gardens be made more open to the public (ID# 4, 5, 22). Allotment gardeners are however afraid that interventions, such as cycling trails and public paths leading across their units, would threaten their food production and security (ID# 10, 27). They point out the close relationships and cooperation between units, the efforts of some units to be more open by organizing various public events, and the provision of allotments for community gardening (ID# 6, 9, 13, 27).

Out of all examined urban food alternatives, allotment gardeners have the weakest linking and bridging social capital, partly due to their approach to gardening as a hobby rather than as activism or part of the food system transformation. Except for their links to politicians who support gardening, the links of allotment gardeners to municipal departments are limited to tenancy issues dealt with by the property departments of municipal districts or to top-down debates instigated by urban planners. In Prague, experts have previously recommended establishing a municipal allotments coordinator (Miovská 2018) to mediate communication between allotment gardeners and municipal institutions. This coordinator could instigate a more inclusive participative discussion about the character of allotment gardens in the city; help enforce allotment unit regulations, the violation of which undermines the allotments' public image (ID# 9, 10, 27); and potentially highlight their role in local food system transformation, food security, societal resilience, and so on. Neither Prague nor Brno have however established such a position, resulting in the persistence of poor communication, which often leads to tension, suspicion, and distrust, as well as gardeners feeling degraded, insecure, and unsupported by most contemporary governments (ID# 9, 10, 17, 27).

In terms of bridging social capital, there have been certain differences between Prague and Brno. In Prague, the willingness of allotment gardeners to engage in alliances with other civic actors has been limited by their conservative reluctance towards activism and often defensive position reinforced by the spreading of newer and, municipally, more supported trends in urban gardening. The quote below of a community gardener representative illustrates the tensions between them and allotment gardeners experienced at a debate organized by the Prague Institute of Planning and Development: "It is impossible to talk to them. We were in a debate with them, and they were very defensive about their opinions and their allotment units. It does not lead to their transformation—they are rigid. There have been efforts to open their units to the public, but they are worried about their stuff getting stolen. There is a general problem with trust" (ID# 17).

In Brno, on the other hand, the threat of allotment garden annihilation in central parts of the city brought allotment gardeners together with experts and other active citizens, who also included considerations about climate change, heat islands, and biodiversity protection (ID# 6). Community gardens are less widespread here, and some allotment units allegedly operate in a similar manner to community gardens and organize a lot of public events (ID# 6). Negotiations with the city nonetheless resulted in the relocation of part of the centrally-located allotments to the urban periphery, which according to one of the interviewed experts, was a suboptimal compromise attributed to the insufficiently radical approach of a gardener that was at that time also a municipal councilor (ID# 14).

Discussion: how urban food governance is constituted in relation to the local food system transformation in Prague and Brno

As regards the constitution of urban food governance in relation to the local food system transformation in Prague and Brno, we discuss here the municipalities' four relations to different aspects of local food system transformation in connection to the values identified by Sonnino (2019) in progressive urban food governance, the linking and bridging social capital of urban food alternatives, and the role of these different aspects of local food system transformation in the corporate food regime and capitalist urban economy.

With consideration for a systemic approach, relocalization, translocalism, and participatory food governance, all aspects of the local food system transformation are important and should be integrated into a comprehensive food strategy and mainstreamed across other policies. Neither Prague nor Brno have political leaders promoting the creation of such a strategy. Some aspects of local food system transformation, such as tackling food insecurity with local food or membership in translocal networks, are completely absent in urban food policies and on the ground. The previous section also demonstrated the serious lag in terms of relocalization and participatory food governance, which is visible in the two municipalities' selective approach to different urban food alternatives. As we will discuss below, prioritized urban food alternatives are those with strong linking social capital and that promote aspects of the local food system transformation that are compatible with the corporate food regime and capitalist urban economy.

The two examined municipalities embrace circularity, for example, composting for biofuel stations, as well as new trends in urban agriculture inspired by practices from abroad, such as community gardens. Compared to allotment gardens, community gardens require less space; are more transient, permeable, and flexible in their use; and represent an important part of postmodern social infrastructure, which provides citizens with access to urban greenery and leisure activities. Their ability to adapt to urban development, facilitate economic competitiveness (McCann et al. 2022; Walker 2016), green branding, and access to funds and investment (Braiterman 2011; García-Lamarca et al. 2022) makes them compatible with the capitalist urban economy. In line with these objectives, the Prague municipality also green lit experiments in biodiversity protection via urban ecological farming, which has not been further developed in terms of administration or by securing a stable outlet for farmer produce and links to consumers.

Municipalities in the two cities also disregard the socioeconomic aspects of the local food system transformation and food security. These could be supported through tailored grant schemes for short food supply chains, by public procurement, stable conditions for authentic farmers' markets, or by implementing measures to protect cultivable land in the city from future development. This form of support would help urban ecological farmers compete within the global industrial food system and improve citizens' access to healthy and nutritious food from local sources. Municipalities' disregard for these agendas can be associated with the customary reliance on market forces, supply and demand, and corporate food charity (see Riches 2018). Such reliance points to a lack of understanding of the contradictions within the corporate food regime and the capitalist urban economy, due to which non-commercial food initiatives and small-scale organic farmers cannot compete with more powerful economic actors, both in terms of economies of scale and access to space. The disregard for these socioeconomic aspects concerning local organic food and food (in)security can also be associated with municipalities' withdrawal from public services and social policies (see Harvey 1989), which is inherent to neoliberalism and its particularly effective implementation in post-socialist countries due to their efforts to rid themselves of their socialist past (Chelcea and Druță 2016).

The disregard for food security combined with efforts to overcome the socialist past can be also associated with the degradation of allotment gardens in the two cities, despite their important role in food self-provisioning. From the perspective of urban governance within the capitalist urban economy, allotment gardens take up space that could be used for functions with a higher exchange value (see the section on urban food governance above) or, for real estate developers, to tackle the lack of green spaces in densifying compact city environments (see Haaland and van den Bosch 2015). From the perspective of the corporate food regime, the removal of allotment gardeners and their food self-provisioning would mean more dependence on global food supply chains.

Our analysis has made clear that the strong linking and bridging social capital of actors engaged in urban food alternatives in both Prague and Brno has the potential to influence urban food governance only in aspects of the local food system transformation that do not challenge the corporate food regime and support the capitalist urban economy (see Fig. 1). More radical alternatives to the corporate food regime, regardless of the strength of their actors' linking social capital, are disregarded or, at most, experimented with due to their capacity to contribute to biodiversity protection. The potential of food self-provisioning is either disregarded, reflected in the municipalities' waiving coordination of allotment gardens, or degraded, which manifests through efforts to replace allotments with higher value development or by transforming their current use in ways less suitable

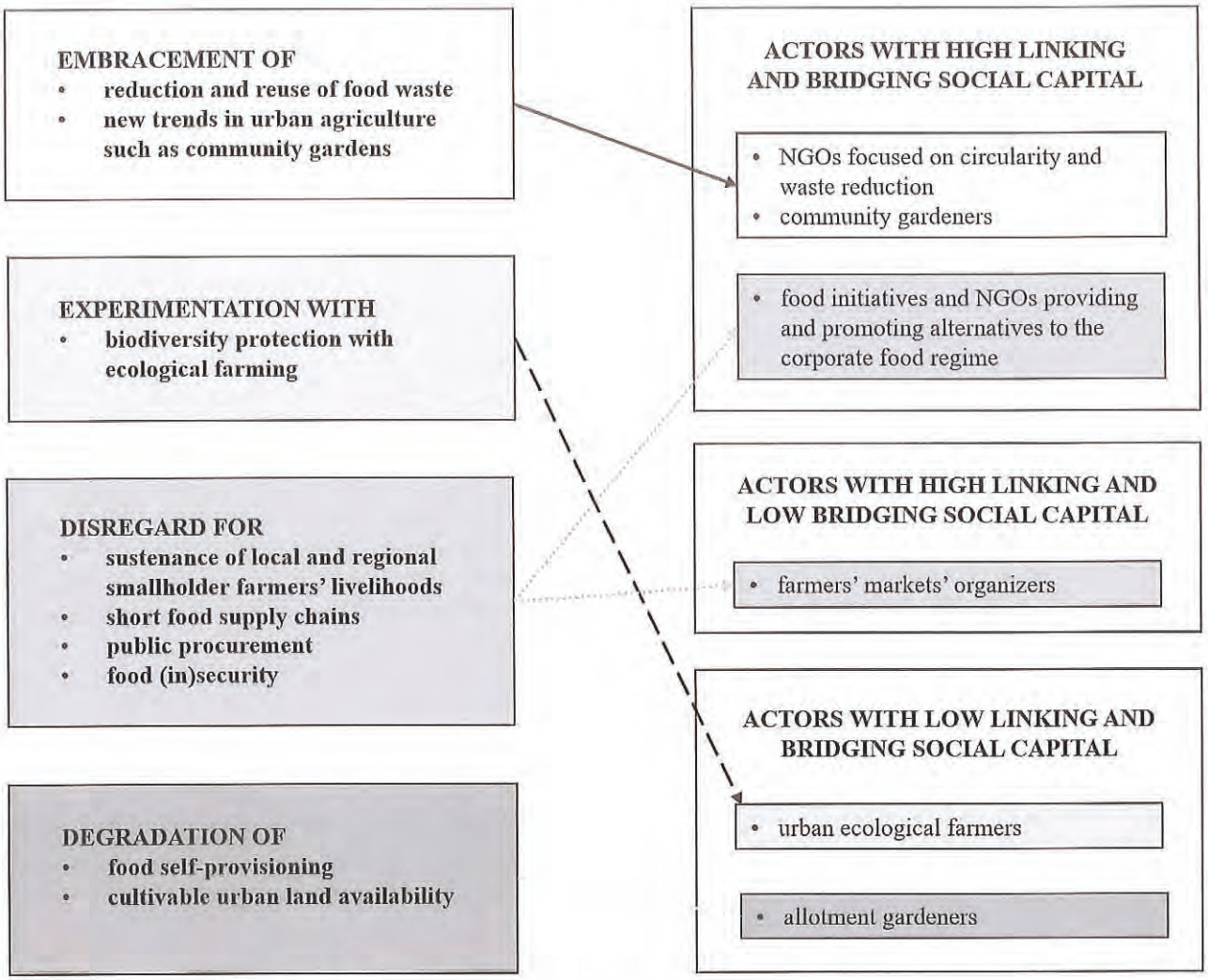

Fig. 1 Different municipal relations to different aspects of the local food system transformation and urban food alternatives with varying levels of social capital in Prague and Brno

for food self-provisioning. The potential to influence urban food governance is further diminished by low bridging social capital and the non-activist approach of the actors (allotment gardeners, organizers of farmers' markets, and some urban ecological farmers). This could be overcome by their communication and cooperation with actors in urban food alternatives that comply with the definition of urban food movements due to their engagement in activism aimed at food system transformation. Such cooperation could help them build mutual solidarity and trust and define common objectives and the mutual benefits of collective action. This could ultimately lead to long-term coalition work based on co-created master frames that highlight the strategic role of urban food alternatives in food security, environmental sustainability, social justice, and the democratic transformation of the local food system, which is historically and culturally grounded and recognizes both local needs and the wider problems of the global industrial food system.

Conclusion

Our examination of urban food policies in Prague and Brno revealed that the values of relocalization and participatory governance are included, whereas a systemic approach and translocalism are largely absent. We then explored the way urban food governance is constituted based on municipal actors and institutional relations to different aspects of the local food system transformation. We analyzed potential links between these relations and the different levels of bridging and linking social capital among nongovernmental and grassroots actors in urban food alternatives. Our analysis revealed four types of relations: (1) embracement, (2)

experimentation, (3) disregard, and (4) degradation. Which aspects of the local food system transformation municipalities embrace partially depends on the strong linking social capital of the nongovernment and grassroots actors who promote them, but also on these aspects' compatibility with the corporate food regime and the urban capitalist economy. The municipalities most strongly embrace NGOs focused on waste reduction and community gardening whose strong linking social capital, acquired through their activist approach, allows them to speak legitimately in support of the remaining urban food alternatives, and their agenda is seen as innovative and potentially enhancing economic growth in the context of post-socialist cities. On the other hand, regardless of the strength of the nongovernment and grassroots actors' linking social capital, the two cities disregarded aspects of the local food system transformation that represent more radical alternatives to the corporate food regime, and the actors engaging in them struggle to sustain themselves within the capitalist urban economy and global industrial food system. These more radical alternatives include public procurement and food donations to people in need as well as tailored support for food initiatives and authentic farmers' markets providing short food supply chains. These however require more public intervention in relation to public assets, social services, and regulations, which post-socialist cities have been withdrawing from given the neoliberal restructuring and efforts to overcome their socialist past. This approach also affects ecological farmers on municipal fields, which Prague experiments with solely for environmental objectives and not due to food security concerns. Moreover, allotment gardens in both Prague and Brno continue to be degraded despite many of them still retaining their traditional role in food self-provisioning. Instead of protecting this cultivable land in the city and developing its food production potential, municipalities associate allotment gardens with the socialist past and with operating on vast areas of municipally owned land in a relatively permanent and inflexible mode. In comparison to newer trends in urban agriculture, allotment gardens are harder to replace with higher value development or to be transformed into publicly accessible greenery in a densifying city.

While we found that high linking social capital does not lead to municipalities' embracing aspects of the local food system transformation that represent more radical alternatives to the status quo, we still suggest that a more systemic approach to local food system transformation could be achieved by strengthening bridging social capital and instigating coalition work between the currently fragmented urban food alternatives. Such a coalition would share access to opportunities, resources, and mobilization potential via collaboration, networking, experience sharing, synergies, and the formulation of clear common objectives and mutual benefits. Working collectively and in an inclusive way towards common objectives would increase trust and mutual understanding among different actors and empower currently marginalized actors, such as allotment gardeners, whose contribution to local food system transformation has yet to be acknowledged and developed. Using the strong linking social capital of certain actors in urban food alternatives in connection with collective power and common objectives could pressure urban governments to improve their urban food policies and become more active in their implementation, informed by progressive food governance in cities of the Global North. This would require a much more participatory approach to urban food governance and more radical interventions into other urban agendas, particularly land-use planning, which currently continues to threaten cultivable land in the city by prioritizing urbanization. While these suggestions seem impossible from the perspective of the status quo, we argue that urban food governance in Prague and Brno is, despite the current polycrisis context, not only insufficiently contributing to a local food system transformation but is, in fact, further reinforcing the unsustainable corporate food regime at the cost of urban food alternatives, eradicating existing and nascent facets of urban resilience.

Acknowledgements This research was funded by the Austrian Science Fund (FWF) [ZK-64G]. For the purpose of open access, the author has applied a CC BY public copyright license to any Author Accepted Manuscript version arising from this submission.

Funding Open access funding provided by University of Natural Resources and Life Sciences Vienna (BOKU).

Open Access This article is licensed under a Creative Commons Attribution 4.0 International License, which permits use, sharing, adaptation, distribution and reproduction in any medium or format, as long as you give appropriate credit to the original author(s) and the source, provide a link to the Creative Commons licence, and indicate if changes were made. The images or other third party material in this article are included in the article's Creative Commons licence, unless indicated otherwise in a credit line to the material. If material is not included in the article's Creative Commons licence and your intended use is not permitted by statutory regulation or exceeds the permitted use, you will need to obtain permission directly from the copyright holder. To view a copy of this licence, visit http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/.

References

Alonso-Fradejas, Alberto, Saturnino M. Borras, Todd Holmes, Eric Holt-Giménez, and M. J. Robbins. 2015. Food sovereignty: convergence and contradictions, conditions and challenges. *Third World Quarterly* 36(3): 431–448. https://doi.org/10.1080/01436597.2015.1023567

Araghi, Farshad A. 1995. Global depeasantization, 1945–1990. *The Sociological Quarterly* 36(2): 337–368.

Asociace, A. M. P. I. n.d. Asociace místních potravinových iniciativ. https://www.asociaceampi.cz/. Accessed 7 Dec 2023.

Asociace farmářských tržišť. n.d. Asociace farmářských tržišť. https://www.aftcr.cz/. Accessed 1 Dec 2023.

Bauermeister, Mark Richard. 2016. Social capital and collective identity in the local food movement. *International Journal of Agricultural Sustainability* 14(2): 123–141. https://doi.org/10.1080/14735903.2015.1042189

Bhandari, Humnath and Kumi Yasunobu. 2009. What is social capital? A comprehensive review of the concept. *Asian Journal of Social Science* 37(3): 480–510. https://doi.org/10.1163/156853109X436847

Boukharaeva, Louiza Marcel Marloie. 2015. *Family urban agriculture in Russia. Lessons and prospects*. Springer International Publishing Switzerland.

Braiterman, Jared. 2011. City branding through new green spaces. In *City branding*, ed. Keith Dinnie. 70–81. London: Palgrave Macmillan. https://doi.org/10.1057/9780230294790_9

Brunner, Anna-Maria. 2022. The missing piece to food system's socio-ecological transformation? Community-supported agriculture in Argentina. Master's Thesis, Institute for Geography and Space Research. Graz, University of Graz.

Chelcea, Liviu, and Oana Druță. 2016. Zombie socialism and the rise of neoliberalism in post-socialist Central and Eastern Europe. *Eurasian Geography and Economics* 57(4–5): 521–544. https://doi.org/10.1080/15387216.2016.1266273

Clendenning, Jessica, Wolfram H. Dressler, and Carol Richards. 2016. Food justice or food sovereignty? Understanding the rise of urban food movements in the USA. *Agriculture and Human Values* 33: 165–177. https://doi.org/10.1007/s10460-015-9625-8

Coulson, Helen, and Roberta Sonnino. 2019. Re-scaling the politics of food: place-based urban food governance in the UK. *Geoforum* 98: 170–179. https://doi.org/10.1016/j.geoforum.2018.11.010

Cousins, Joshua J., and Dustin T. Hill. 2021. Green infrastructure, stormwater, and the financialization of municipal environmental governance. *Journal of Environmental Policy & Planning* 23(5): 581–598. https://doi.org/10.1080/1523908X.2021.1893164

Dale, Ann, and Lenore Newman. 2010. Social capital: a necessary and sufficient condition for sustainable community development? *Community Development Journal* 45(1): 5–21. https://doi.org/10.1093/cdj/bsn028

Danček, Petr, Lucie Sovová, Petr Jehlička, Jan Vávra, and Miloslav Lapka. 2022. From coping strategy to hopeful everyday practice: changing interpretations of food self-provisioning. *Sociologia Ruralis* 62(3): 651–671. https://doi.org/10.1111/soru.12395

Deloitte CZ. 2017. Koncepce Smart Prague do roku 2030. Prague. https://smartpra-gue.eu/files/koncepce_smartprague.pdf. Accessed 20 May 2023.

Dubová, Lenka, Jan Macháč, Alena, and Vacková. 2020. Food provision, social interaction or relaxation: Which drivers are vital to being a member of community gardens in Czech cities? *Sustainability* 12(22): 9588. https://doi.org/10.3390/su12229588

Duží, Barbora, Naďa Johanisová, and Jan Vávra. eds. 2021. *Zahrádkářské osady anebo proč neztrácet půdu pod nohama*. Ostrava: Ústav geoniky AV ČR.

Fendrychová, Lenka, and Petr Jehlička. 2018. Revealing the hidden geography of alternative food networks: the travelling concept of farmers' markets. *Geoforum* 95: 1–10. https://doi.org/10.1016/j.geoforum.2018.06.012

García-Lamarca, Melissa, Isabelle Anguelovski, and Kayin Venner. 2022. Challenging the financial capture of urban greening. *Nature Communications* 13(1): 7132. https://doi.org/10.1038/s41467-022-34942-x

Gibas, Petr, and Irena Boumová. 2020. The urbanization of nature in a (post)socialist metropolis: an urban political ecology of allotment gardening. *International Journal of Urban and Regional Research* 44(1): 18–37. https://doi.org/10.1111/1468-2427.12800

Glowacki-Dudka, Michelle, Jennifer Murray, and Karen P. Isaacs. 2013. Examining social capital within a local food system. *Community Development Journal* 48(1): 75–88. https://doi.org/10.1093/cdj/bss007

Grešlová Kušková, Petra. 2013. A case study of the Czech agriculture since 1918 in a socio-metabolic perspective— from land reform through nationalisation to privatisation. *Land Use Policy* 30(1): 592–603. https://doi.org/10.1016/j.landusepol.2012.05.009

Haaland, Christine, and Cecil Konijnendijk van den Bosch. 2015. Challenges and strategies for urban green-space planning in cities undergoing densification: a review. *Urban Forestry & Urban Greening* 14(4): 760–771. https://doi.org/10.1016/j.ufug.2015.07.009

Harvey, David. 1989. From managerialism to entrepreneurialism: the transformation in urban governance in late capitalism. *Geografiska Annaler B* 71(1): 3–17. https://doi.org/10.1080/04353684.1989.11879583

Haysom, Gareth. 2015. Food and the city: urban scale food system governance. *Urban Forum* 26(3): 263–281. https://doi.org/10.1007/s12132-015-9255-7

iDNES. 2021. April 10. Supermarkety otevřené, ale trhy ne? Farmáři se brání ústavní stížností. https://www.idnes.cz/plzen/zpravy/farmar-trhy-namesti-republiky-covid-prijmy-ustavni-stiznost.A210408_602508_plzen-zpravy_vb. Accessed 1 Dec 2023.

INCIEN. n.d. Institut Cirkulární Ekonomiky. https://incien.org/. Accessed 1 Dec 2023.

Jehlička, Petr, and Joe Smith. 2011. An unsustainable state: contrasting food practices and state policies in the Czech Republic. *Geoforum* 42(3): 362–372. https://doi.org/10.1016/j.geoforum.2011.01.005

Jehlička, Petr, Tomáš Kostelecký, and Joe Smith. 2012. Food self-provisioning in Czechia: Beyond coping strategy of the poor: A response to Alber and Kohler's Informal food production in the enlarged European Union (2008). *Social Indicators Research* 11(1): 219–234. https://doi.org/10.1007/s11205-012-0001-4

Jehlička, Petr, Petr Daněk, and Jan Vávra. 2019. Rethinking resilience: home gardening, food sharing and everyday resistance. *Revue Canadienne d'études du développement* 40(4): 511–527. https://doi.org/10.1080/02255189.2018.1498325

Jehlička, Petr. Miķelis Grīviņš, OaneVisser, and Bálint Balázs. 2020. Thinking food like an east European: a critical reflection on the framing of food systems. *Journal of Rural Studies* 76: 286–295. https://doi.org/10.1016/j.jrurstud.2020.04.015

Jessop, Bob. 2010. *State power: a strategic-relational approach*. Cambridge: Polity.

Koc, Mustafa, and Japji Anna Bas. 2012. The interactions between civil society and the state to advance food security in Canada. In *Health and sustainability in the Canadian food system: advocacy and opportunity for civil society, eds. Rod MacRae and Elizabeth Abergel*, 173–205. Toronto: University of British Columbia.

Levkoe, Charles Z. 2014. The food movement in Canada: a social movement network perspective. *The Journal of Peasant Studies* 41(3): 385–403. https://doi.org/10.1080/03066150.2014.910766

Lyons, Kristen, Carol Richards, Lotus Desfours, and Marco Amati. 2013. Food in the city: urban food movements and the (re)-imagining of urban spaces. *Australian Planner* 50(2): 157–163. https://doi.org/10.1080/07293682.2013.776983

MacRae, Rod, and Kendal Donahue. 2013. Municipal food policy entrepreneurs. A preliminary analysis of how Canadian cities and regional districts are involved in food system change. Toronto Food Policy Council and Canadian Agri-Food Policy Institute. https://capi-icpa.ca/wp-content/uploads/2013/06/Municipal_Food_Policy_Entrepreneurs_Final_Report.pdf. Accessed 6 Mar 2024.

Magistrate of the Capital City of Prague. 2017. Strategie adaptace hl. m. Prahy na klimatickou změnu. Prague. https://adaptacepraha.cz/wp-content/uploads/2023/02/strategie_adaptace_cs_website.pdf. Accessed 26 Jul 2023.

Magistrate of the Capital City of Prague. 2021. Klimatický plán hlavního města Prahy do roku 2030. Praha na cestě k uhlíkové neutralitě. Prague. https://klima.praha.eu/data/Dokumenty/Dokumenty 2023/klimaplan_cz_2301_09_online.pdf. Accessed 8 Jul 2023.

Magistrate of the Capital City of Prague. 2022. Cirkulární Praha 2030. Strategie hl. m. Prahy pro přechod na cirkulární ekonomiku. Prague. https://klima.praha.eu/DATA/Dokumenty/Cirkularni-Praha-2030-Strategie-CE.pdf. Accessed 8 Apr 2023.

Magistrate of the City of Brno. 2016. Zásady pro rozvoj adaptací na změnu klimatu ve městě Brně s využitím ekosystémově založených přístupů. Východiska pro zpracování Strategie pro Brno 2050. Brno. https://ekodotace.brno.cz/wp-content/uploads/2019/09/P%C5%99%C3%ADloha-B-_-brno-adaptacni-strategie-fin.pdf. Accessed 23 Jul 2023.

Magistrate of the City of Brno. 2017. Strategie #brno2050. Brno. https://brno2050.cz/documents/. Accessed 16 Apr 2023.

Manganelli, Alessandra. 2020. Realising local food policies: a comparison between Toronto and the Brussels-Capital Region's stories through the lenses of reflexivity and co-learning. *Journal of Environmental Policy & Planning* 22(3): 366–380. https://doi.org/10.1080/1523908X.2020.1740657

Manganelli, Alessandra. 2022. *The hybrid governance of urban food movements. Learning from Toronto and Brussels*. Cham, Switzerland: Springer (Urban Agriculture).

Manganelli, Alessandra, Pieter van den Broeck, and Frank Moulaert. 2020. Socio-political dynamics of alternative food networks: a hybrid governance approach. *Territory Politics Governance* 8(3): 299–318. https://doi.org/10.1080/21622671.2019.1581081

McCann, Eugene, Nathan McClintock, and Christiana Miewald. 2022. Mobilizing impermaculture: Temporary urban agriculture and the sustainability fix. *Environment and Planning E: Nature and Space* 251484862211159. https://doi.org/10.1177/25148486221115950

McMichael, Philip. 2009. A food regime genealogy. *The Journal of Peasant Studies* 36(1): 139–169. https://doi.org/10.1080/03066150902820354

McMichael, Philip. 2012. The land grab and corporate food regime restructuring. *The Journal of Peasant Studies* 39(3–4): 681–701. https://doi.org/10.1080/03066150.2012.661369

Mendes, Wendy, and Roberta Sonnino. 2019. Urban food governance in the Global North. In *The SAGE handbook of nature*, ed. Terry Marsden. 543–560. London: Sage.

Milan Urban Food Policy Pact. n. d. Milan Urban Food Policy Pact. https://www.milanurbanfoodpolicypact.org/. Accessed 24 Nov 2023.

Miovská, Lucie. 2018. Aktualizace generelu zahrádkových osad v Praze 2018. Zhodnocení současného stavu a možností dalšího vývoje. Česká zemědělská univerzita. Praha. https://adaptacepraha.cz/wp-content/uploads/2020/03/TEXT_Aktualizace_generelu-zahradkovych-osad.pdf. Accessed 24 Jun 2023.

Morgan, Kevin. 2009. Feeding the city: the challenge of urban food planning. *International Planning Studies* 14(4): 341–348. https://doi.org/10.1080/13563471003642852

Morgan, Kevin. 2015. Nourishing the city: the rise of the urban food question in the Global North. *Urban Studies* 52(8): 1379–1394. https://doi.org/10.1177/0042098014534902

Moudrý, Jan, Jaroslav Bernas, Petr Konvalina, Apolka Ujj, Ivan Manolov, and Atanaska Stoeva et al. 2018. Agroecology development in Eastern Europe—cases in Czech Republic, Bulgaria, Hungary, Poland, Romania, and Slovakia. *Sustainability* 10(5): 1311. https://doi.org/10.3390/su10051311

Nosratabadi, Saeed, Nesrine Khazami, Marwa Ben Abdallah, Zoltan Lackner, Shahab S. Band, Amir Mosavi, and Csaba Mako. 2020. Social capital contributions to food security: A comprehensive literature review. *agriRxiv*: 20203503319. https://doi.org/10.31220/agriRxiv.2020.00021

Občanská demokratická strana. 2021. May 10. Pražská ODS: Klimatický plán Praha 2030 za 231 mld. rozvrátí pražský rozpočet na desetiletí a nepřinese potřebnou adaptaci města na klimatické změny. https://www.ods.cz/region.prazsky/clanek/21073-prazska-ods-klimaticky-plan-praha-2030-za-231-mld-rozvrati-prazsky-rozpocet-na-desetileti-a-neprinese-potrebnouadaptaci-mesta-na-klimaticke-zmeny. Accessed 1 Dec 2023.

Opitz, Ina, Regine Berges, Annette Piorr, and Thomas Krikser. 2016. Contributing to food security in urban areas: differences between urban agriculture and peri-urban agriculture in the Global North. *Agriculture and Human Values* 33(2): 341–358. https://doi.org/10.1007/s10460-015-9610-2

Pixová, Michaela. 2018. The empowering potential of reformist urban activism in Czech cities. *Voluntas: International Journal of Voluntary and Nonprofit Organizations* 29(4): 670–682. https://doi.org/10.1007/S11266-018-0011-1

Pixová, Michaela. 2020. *Contested Czech cities. From urban grassroots to pro-democratic populism*. Singapore: Springer Singapore.

Pixová, Michaela, and Christina Plank. 2022. Relocalizing food production in times of crisis: Urban governance in Prague and Brno. *AESOP–sustainable food planning conference proceedings*. Almere, Netherlands, 19–22 October.

Plank, Christina, Robert Hafner, and Rike Stotten. 2020. Analyzing values-based modes of production and consumption: community-supported agriculture in the Austrian Third Food Regime. *Österreich Z Soziol* 45(1): 49–68. https://doi.org/10.1007/s11614-020-00393-1

Plank, Christina, Christoph Görg, Gerald Kalt, Lisa Kaufmann, Stefan Dullinger, and Fridolin Krausmann. 2023. Biomass from somewhere? Governing the spatial mismatch of viennese biomass consumption and its impact on biodiversity. *Land Use Policy* 131: 1–13. https://doi.org/10.1016/j.landusepol.2023.106693

Pokorná, Radka. 2020. Metodika zakládání komunitních zahrad. Hlavní město Praha. https://envis.praha.eu/publikace_zp/metodiky/metodikaMHMP_zakladaniKZ2020_web.pdf. Accessed 25 Jul 2023.

Prague Institute of Planning and Development. 2016. Strategický plán hl. m. Prahy. Aktualizace 2016. Prague. https://iprpraha.cz/uploads/assets/dokumenty/ssp/SP/STRATEGICKY_PLAN_HLAVNIHO_MESTA_PRAHY_AKTUALIZACE_2016.pdf. Accessed 3 Mar 2024.

PrahaIN. 2023. October 19. Sedláci vyhráli. Farmářské trhy na náplavce zůstanou i v prosinci. https://www.prahain.cz/zivot-ve-meste/sedlaci-vyhrali-farmarske-trhy-na-naplavce-zustanou-i-v-prosinci-15232.html?utm_source=www.seznam.cz&utm_medium=sekce-z-internetu. Accessed 4 Dec 2023.

Pungas, Lilian. 2019. Food self-provisioning as an answer to the metabolic rift: the case of Dacha Resilience in Estonia. *Journal of Rural Studies* 68: 75–86. https://doi.org/10.1016/j.jrurstud.2019.02.010

Pungas, Lilian. 2023. Dachas and food democracy—what makes a (good) food citizen? *Frontiers in Sustainable Food Systems* 7. https://doi.org/10.3389/fsufs.2023.1052298

Putnam, Robert. 2000. *Bowling alone. The collapse and revival of American community*. New York: Simon & Schuster.

Radio Prague International. 2022. Jun 16. Prague Deputy Mayor resigns over corruption case. https://english.radio.cz/prague-deputy-mayor-resigns-over-corruption-case-8753381. Accessed 7 Dec 2023.

Riches, Graham. 2018. *Food bank nations: poverty, corporate charity and the right to food*. New York: Routledge.

Smith, Joe, and Petr Jehlička. 2013. Quiet sustainability: fertile lessons from Europe's productive gardeners. *Journal of Rural Studies* 32: 148–157. https://doi.org/10.1016/j.jrurstud.2013.05.002

Sonnino, Roberta. 2019. The cultural dynamics of urban food governance. *City Culture and Society* 16: 12–17. https://doi.org/10.1016/j.ccs.2017.11.001

Sovová, Lucie, and Esther J. Veen. 2020. Neither poor nor cool: practising food self-provisioning in allotment gardens in the Netherlands and Czechia. *Sustainability* 12(12): 5134. https://doi.org/10.3390/su12125134

Spilková, Jana. 2017. Producing space, cultivating community: the story of Prague's new community gardens. *Agriculture and Human Values* 34(4): 887–897. https://doi.org/10.1007/s10460-017-9782-z

Spilková, Jana, and Jiří Vágner. 2012. Food gardens as important elements of urban agriculture: Spatio-developmental trends and future prospects for urban gardening in Czechia. *Norsk Geografisk Tidsskrift - Norwegian Journal of Geography* 72(1): 1–12. https://doi.org/10.1080/00291951.2017.1404489

Spilková, Jana, Lenka Fendrychová, and Marie Syrovátková. 2013. Farmers' markets in Prague: a new challenge within the urban shoppingscape. *Agriculture and Human Values* 30(2): 179–191. https://doi.org/10.1007/s10460-012-9395-5

Sýkora, Luděk, and Stefan Bouzarovski. 2012. Multiple transformations: conceptualising the post-communist urban transition. *Urban Studies* 49(1): 43–60. https://doi.org/10.1177/0042098010397740

Thornbush, Mary. 2015. Urban agriculture in the transition to low carbon cities through urban greening. *AIMS Environmental Science* 2(3): 852–867. https://doi.org/10.3934/environsci.2015.3.852

Tindall, David, Jeffrey Cormier, and Mario Diani. 2012. Network social capital as an outcome of social movement mobilization: using the position generator as an indicator of social network diversity. *Social Networks* 34(4): 387–395. https://doi.org/10.1016/j.socnet.2011.12.007

Trendov, Nikola M. 2018. Comparative study on the motivations that drive urban community gardens in Central Eastern Europe. *Annals of Agrarian Science* 16(1): 85–89. https://doi.org/10.1016/j.aasci.2017.10.003

Tóth, Attila, Barbora Duží, Jan Vávra, Ján Supuka, Mária Bihuňová, Denisa Halajová, Stanislav Martinát, and Eva Nováková. 2018. Changing patterns of allotment gardening in the Czech Republic and Slovakia. *Nature and Culture* 13(1): 161–188. https://doi.org/10.3167/nc.2018.130108

Vávra, Jan, Petr Daněk, and Petr Jehlička. 2018. What is the contribution of food self-provisioning towards environmental sustainability? A case study of active gardeners. *Journal of Cleaner Production* 185: 1015–1023. https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2018.02.261

Visser, Oane, Natalia Mamonova, Max Spoor, and Alexander Nikulin. 2015. Quiet food sovereignty as food sovereignty without a movement? Insights from post-socialist Russia. *Globalizations* 12(4): 513–528. https://doi.org/10.1080/14747731.2015.1005968

Walker, Samuel. 2016. Urban agriculture and the sustainability fix in Vancouver and Detroit. *Urban Geography* 37(2): 163–182. https://doi.org/10.1080/02723638.2015.1056606

Woolcock, Michael. 2001. The place of social capital in understanding social and economic outcomes. *Canadian Journal of Policy Research* 2(1): 1–17.

Zachraň jídlo. n.d. Zachraň jídlo. https://zachranjidlo.cz/. Accessed 6 Dec 2023.

Zagata, Lukáš. 2010. How organic farmers view their own practice: results from the Czech Republic. *Agriculture and Human Values* 27: 277–290. https://doi.org/10.1007/s10460-009-9230-9

Zagata, Lukáš. 2012. We want farmers' markets! Case study of emerging civic food networks in the Czech Republic. *The International Journal of Sociology of Agriculture and Food* 19(3): 347–364. https://doi.org/10.48416/ijsaf.v19i3.209

Zagata, Lukáš, Michal Lošťák, and Nigel Swain. 2019. Family Farm succession of the first post-socialist generation in the Czech Republic. *Eastern European Countryside* 25(1): 9–35. https://doi.org/10.12775/eec.2019.001

Živý region. n.d. Živý region. https://zivy-region.cz/. Accessed 1 Dec 2023.

Publisher's Note Springer Nature remains neutral with regard to jurisdictional claims in published maps and institutional affiliations.

Michaela Pixová is a human geographer focused on social-ecological transformation, critical urban theory, social movements, and civil society. She is currently working as a postdoctoral researcher on a project exploring values-based modes of production and consumption in the corporate food regime at the Institute of Development Research at the University of Natural Resources and Life Sciences, Vienna. She is also a co-investigator on the international project focused on the sustenance of civil society in the context of multiple crisis, which she is conducting at the Institute of Sociological Studies at Charles University, Prague.

Christina Plank is a political scientist at the Institute of Development Research at the University of Natural Resources and Life Sciences, Vienna. Her research and teaching center on state theory, political ecology, and social-ecological transformations with a focus on critical agrarian studies.

Komparativní studie teplotních a vegetačních charakteristik vybraných lokalit v okolí Kraví hory

Zpracoval: Ing. Petr Lukeš, Ph.D., vědec, dálkový průzkum Země a zdravotní stav vegetace

Abstrakt: Studie si klade za cíl vyhodnotit vztah mezi teplotou povrchu a množstvím vegetace na příkladu vybraných lokalit v okolí oblasti Kraví hora v Brně.

Metodika: Analýzou leteckých dat vysokého prostorového rozlišení nasnímaných v letech 2018 (CIR ortofoto) a 2019 (teplotní mapa) byly odvezeny mapy množství vegetace a teplot povrchu. Nad těmito mapami bylo definováno osm polygonů zájmových území, které pokrývají různorodé způsoby využití krajiny – zahrádkářské osady Kraví Hora I, Kraví hora II a Malina a areálu VUT Brno (skladovací prostory) jakožto plochy městské zeleně – přestavby, parku Kraví Hora, Lužánky a Wilsonova lesa jakožto stabilizované plochy městské zeleně a sportoviště Kraví Hora a Lužánky jakožto stabilizované plochy sportu. Statistickou analýzou teplotních a vegetačních charakteristik těchto lokalit docházíme ke kvantifikaci možného dopadu změny využití území na povrchovou teplotu.

Výsledky: Základní statistické charakteristiky zkoumaných lokalit jsou uvedeny v Tabulce 1. **Pozorujeme úzký vztah mezi množstvím vegetace a teplotou povrchu dané lokality (viz Obrázek 1, $R^2 = 0.9$)**, nejnižší teploty jsou pozorovány pro hustě zapojený lesní porost Wilsonova lesa (teplota 26.99 °C, vegetační index 0.67), následované zahrádkářskými osadami ZO ČZS Kraví Hora I. a Kraví Hora II (teplota 30.26–30.57 °C, vegetační index 0.47–0.49) a Parkem Lužánky (teplota 30.66 °C, vegetační index 0.54). Zahrádkářská osada ZO ČZS Malina má obdobné hodnoty vegetačního indexu (0.47), její letní teplota je o cca 2 °C vyšší (32.55 °C). Následují smíšené plochy areálu VUT (průměrná teplota 34.41 °C, avšak vysoká variabilita ± 7.38°C způsobena přítomností vzrostlých stromů i skladovacích prostor, vegetační index 0.24). Obdobných hodnot dosahují i plochy sportu a zeleně v oblasti Kraví hory (teplota 34.52–34.57 °C, vegetační index 0.31 – 0.36), nejvyšší teploty povrchu byly pozorovány u sportoviště v parku Lužánky (teplota 36.20 °C, vegetační index 0.19)

Lokalita	*Teplota [°C]*	*Vegetační index [-]*	*Rozloha [ha]*
Wilsonův les (část)	26.99 (± 1.38)	0.67 (± 0.10)	-
ZO ČZS Kraví hora I	30.26 (± 3.09)	0.47 (± 0.13)	4.16
ZO ČZS Kraví hora II	30.57 (± 3.19)	0.49 (± 0.12)	8.31
Park Lužánky	30.64 (± 3.77)	0.54 (± 0.16)	17.53
ZO ČZS Malina	32.55 (± 3.29)	0.47 (± 0.11)	1.48
Areál VUT	34.41 (± 7.38)	0.24 (± 0.19)	4.37
Sportoviště Kraví hora	34.52 (± 5.51)	0.31 (± 0.19)	11.32
Park Kraví hora	34.57 (± 4.73)	0.36 (± 0.14)	5.26
Sportoviště Lužánky	36.20 (± 5.61)	0.19 (± 0.16)	1.39

Tabulka 1. Průměr a směrodatná odchylka teplot a vegetačního indexu spolu s rozlohou zkoumaných oblastí. Získáno statistickou analýzou dat leteckého snímkování.

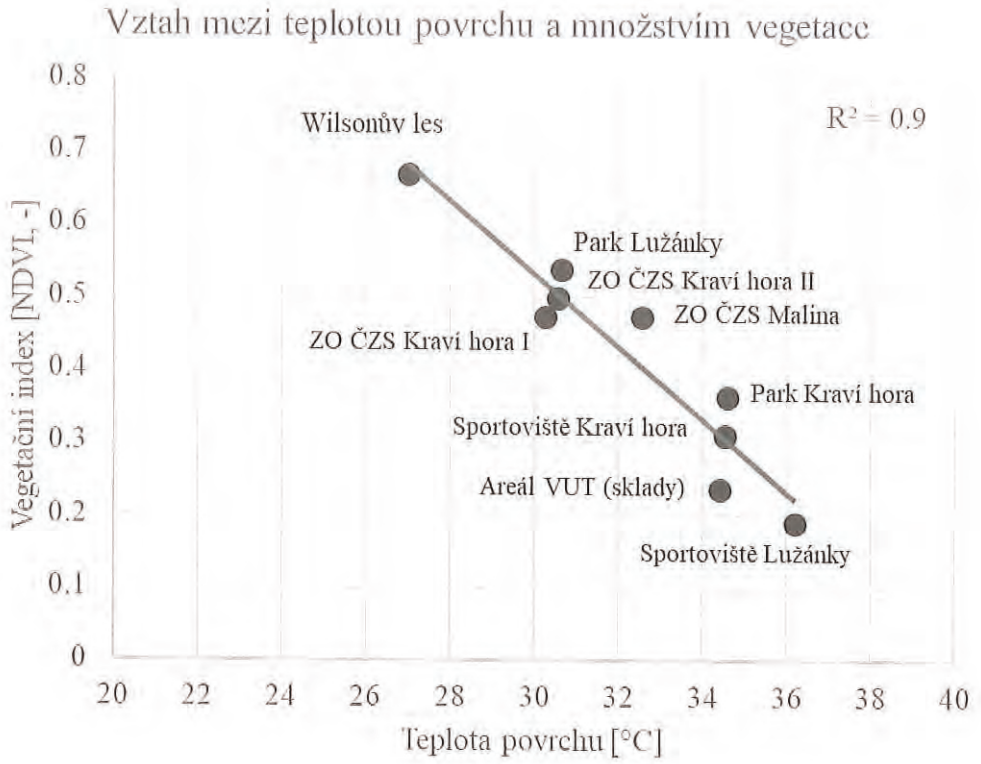

Obrázek 1. Vztah mezi teplotou povrchu (osa X) a množstvím vegetace (index NDVI, osa y).

Závěr: **Zahrádkářské osady Kraví Hora I., II a Malina dosahují obdobných teplot povrchu jako park Lužánky (cca o 4-5 °C nižší teplota povrchu v porovnání s plochami zeleně (Park Kraví hora) a sportu (Sportoviště Kraví hora) a mají rovněž podobnou rozlohu (park Lužánky cca 17.53 ha, zahrádkářské osady cca 14 ha).** Existuje silný vztah mezi množstvím vegetace a teplotou povrchu (viz Obrázek 1), pokles množství vegetace (zde vyjádřen vegetačním indexem NDVI) způsobí růst povrchové teploty, přibližně o 2 °C při poklesu o hodnotu 0.1.

Přílohy:

Mapa č.1 – Přehled zkoumaných lokalit komparativní studie

Mapa č. 2 - Množství a stav vegetace ve zkoumaných lokalitách

Mapa č. 3 – Teplota ve zkoumaných lokalitách

Přehled zkoumaných lokalit komparativní studie

Podkladová data: CIR Ortofoto 2017-2018, Ústav pro hospodářskou úpravu lesů, WMS služba. Vizualizace v nepravých barvách (červená: 866 nm, zelená: 653 nm, modrá: 553 nm). Léto 2018

Zpracoval: Ing. Petr Lukeš, Ph.D.

Množství a stav vegetace ve zkoumaných lokalitách

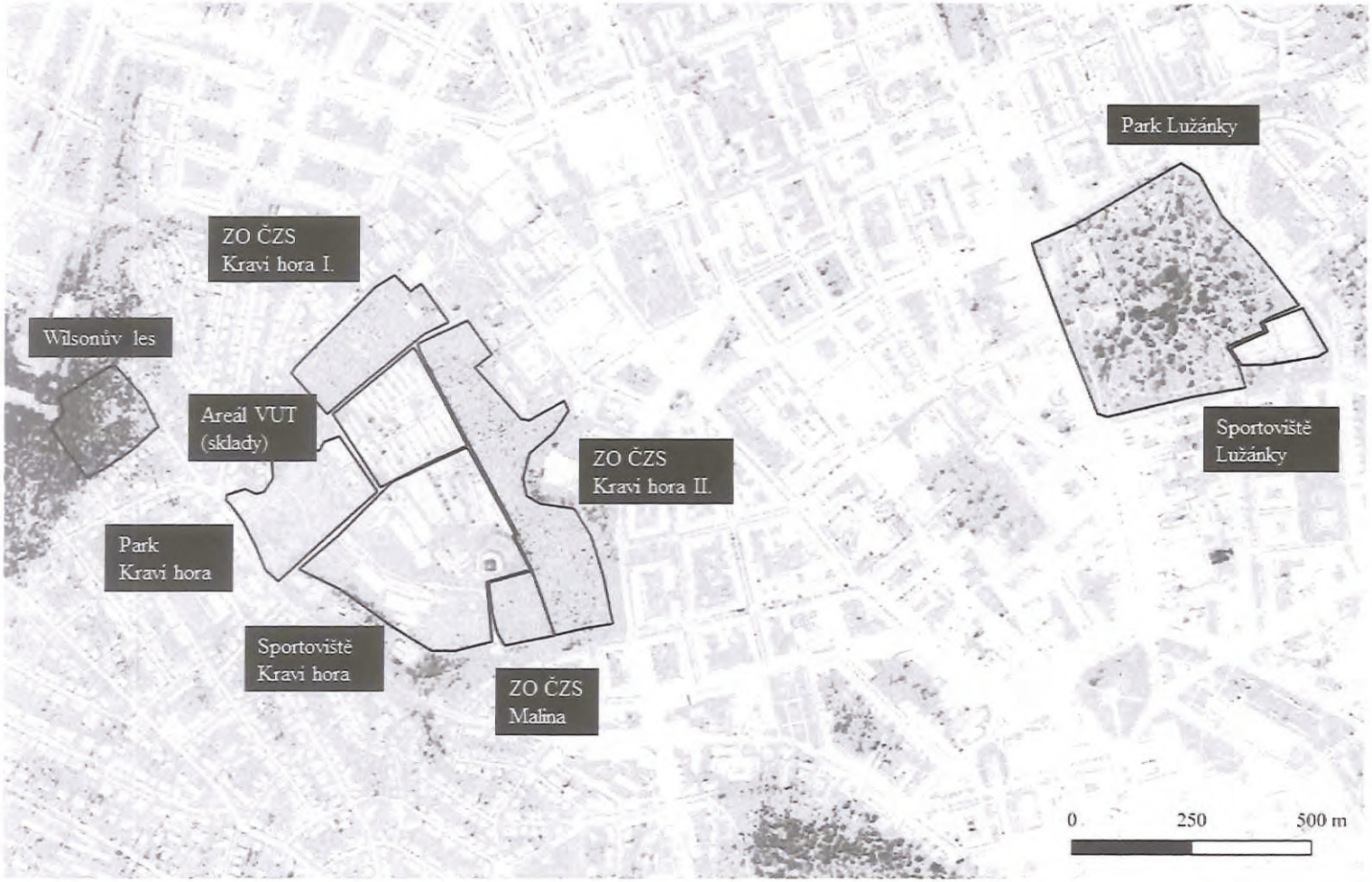

Méně vegetace
(NDVI <=0)

Více vegetace
(NDVI = 1)

Podkladová data: CIR Ortofoto 2017-2018, vegetační index NDVI, Ústav pro hospodářskou úpravu lesů, WMS služba, prostorové rozlišení 0.8 m / pixel. Léto 2018.

Zpracoval: Ing. Petr Lukeš, Ph.D.

Teplota ve zkoumaných lokalitách

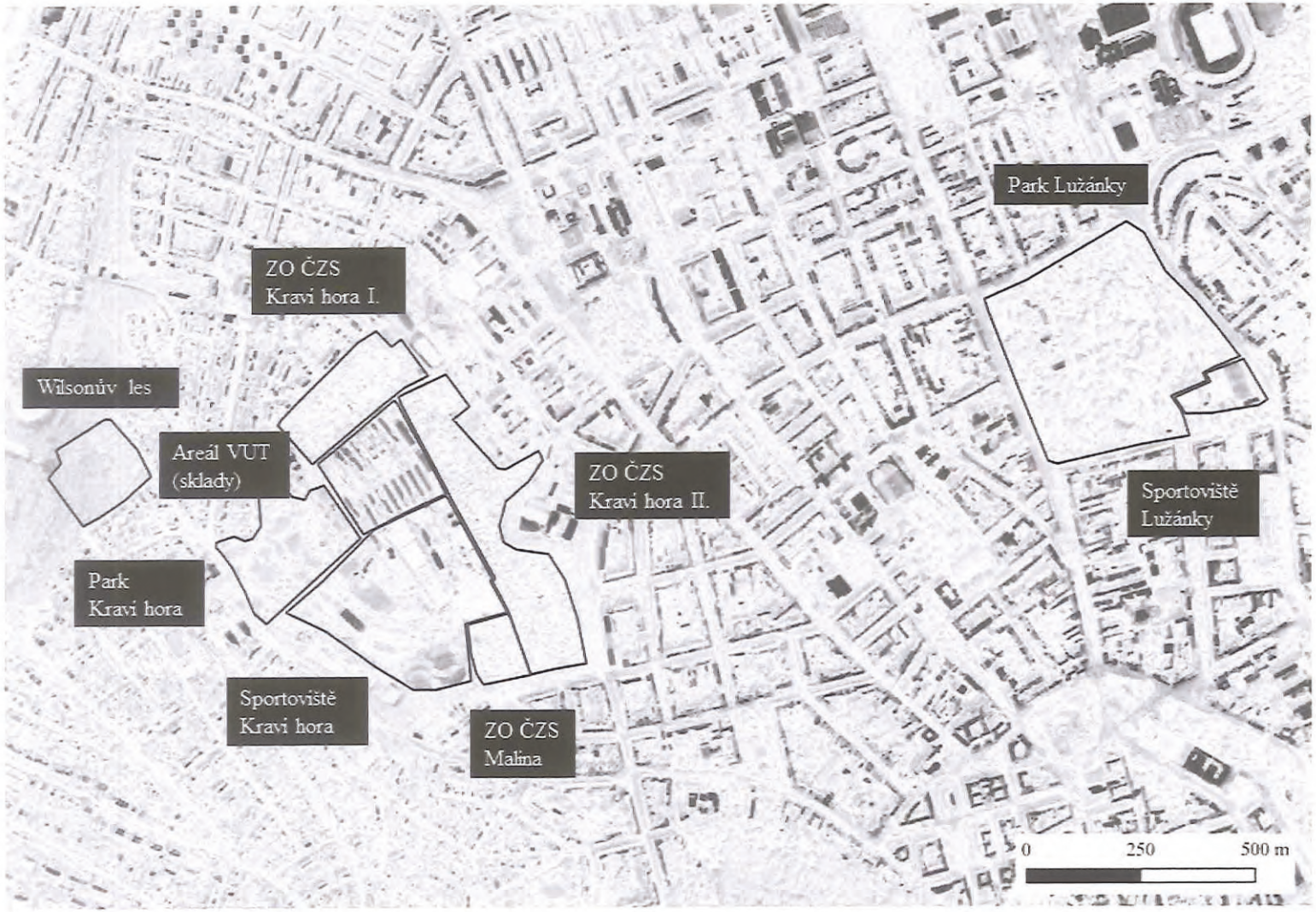

Nižší teplota povrchu (20°C)

Vyšší teplota povrchu (50°C)

Podkladová data: Teplotní mapa Brna, https://gis.brno.cz/mapa/teplotni-mapa, kinetická teplota povrchu, prostorové rozlišení 2 m / pixel. Léto 2019

Zpracoval: Ing. Petr Lukeš, Ph.D.

Česká společnost ornitologická – Jihomoravská pobočka, pobočný spolek
Lidická 25/27, 602 00 Brno
ID datové schránky: 56ywzeq
IČ: 65353391
www.jmpcso.cz

Stanovisko k ornitologickému významu zahrádkářské kolonie na Kraví hoře

V souvislosti s aktuálními návrhy změn územního plánu města Brna bychom rádi poukázali na velký význam rozptýlené zeleně a především zahrádkářských kolonií jako biotopu pro ptáky v Brně. Na tento biotop je vázána většina ptačích druhů, které můžeme ve městě potkat a s jejich úbytkem mizí ptáci i jejich zpěv z okolí lidských příbytků. Konkrétně v oblasti zahrádek na Kraví hoře byl v posledních letech zjištěn výskyt nejméně 51 druhů ptáků, z toho 7 druhů zvláště chráněných podle vyhlášky 395/1992 Sb. zákona 114/1992 Sb. v kategoriích silně ohrožený (SO) a ohrožený (O). Jde o kavku obecnou (*Corvus monedula*; SO), krahujce obecného (*Accipiter nisus*; SO), krutihlava obecného (*Jynx torquilla*; SO), lejska šedého (*Muscicapa striata*; O), rorýse obecného (*Apus apus*; O), strakapouda jižního (*Dendrocopos syriacus*; SO) a vlaštovku obecnou (*Hirundo rustica*; O). Pro některé z nich (např. strakapoud jižní, krutihlav obecný, lejsek šedý) představuje zahrádkářská kolonie na Kraví hoře významnou lokalitu v rámci celého Brna. Z pohledu ornitologického zde mají velký význam především starší a/nebo ovocné stromy, jejichž kácením dochází k výrazně negativnímu ovlivnění přítomných společenstev. Proto požadujeme velmi citlivý přístup k tomuto území, se zachováním stávajícího charakteru biotopů, který umožní přežití těchto druhů v Brně i do budoucna. Kromě toho upozorňujeme, že se ve stejném území vyskytují zvláště chráněné druhy plazů, konkrétně užovka hladká (*Coronella austriaca*; SO), slepýš křehký (*Anguis fragilis*; SO) a ještěrka obecná (*Lacerta agilis*; SO).

V Brně 27.5.2020

[redacted]hD.
předseda

ČESKÁ SPOLEČNOST ORNITOLOGICKÁ
Jihomoravská pobočka
Lidická 971/25
602 00 BRNO

BOKU
Institut für
Entwicklungsforschung

SHRNUTÍ DOSUD NEPUBLIKOVANÉHO ČLÁNKU
SROVNÁVAJÍCÍHO KOMUNITNÍ ZAHRADY
A ZAHRÁDKOVÉ OSADY Z HLEDISKA PŘÍNOSU
PRO MĚSTSKOU UDRŽITELNOST

Role městských zahrad v městské udržitelnosti a potřeba jejich ochrany

Michaela Pixová & Christina Plank

Městské zahrady hrají klíčovou roli v podpoře městské udržitelnosti a přispívají k celé řadě cílů udržitelného rozvoje OSN, tzv. SGDs. Poskytují nezbytné zelené plochy, podporují místní produkci potravin, posilují komunitní vazby a přispívají k ochraně životního prostředí a klimatu. Ne všechny formy městského zahrádkaření však dostávají stejnou podporu nebo uznání. Tradiční zahrádkářské osady, které jsou součástí městského života po desetiletí, jsou často opomíjeny, nebo dokonce znevažovány z hlediska svého přínosu pro městskou udržitelnost. Mnohem větší přízni místních vlád a politik ve velkých městech se těší komunitní zahrady, které jsou vnímány jako součást moderního města inspirovaná západní praxí. Za větší přínos pro veřejnost je také často považováno nahrazování zahrádkářských osad veřejnými parky. Ve skutečnosti však zahrádkářské osady existují i v Západní Evropě a z hlediska městské udržitelnosti jsou mnohem přínosnější než městské parky.

Tento text je shrnutím dosud nepublikované analýzy odlišností a podobností tradičních zahrádkářských osad a komunitních zahrad z hlediska jejich přínosů pro městskou udržitelnost a z hlediska toho, jak jsou tyto formy zahrádkaření vnímány místními politiky a dalšími aktéry ve městě. Tyto rozdíly byly hodnoceny v následujících šesti klíčových dimenzích, které jsou v závěru tohoto shrnutí doplněny návrhy opatření:

1. **Veřejný přístup k městské zeleni**

   Zahrádkářské osady jsou často kritizované kvůli své uzavřenosti pro veřejnost, zatímco komunitní zahrady nabízí větší otevřenost.

2. **Budování komunity**

   Oba typy zahrad posilují komunitní vazby. Komunitní zahrady jsou často více inkluzivní, ale obecně jsou oblíbené spíše u mladších lidí. Zahrádkářské osady budují pevnější vazby mezi svými dlouhodobými členy, a jsou důležitým místem komunitního života a sociálních vazeb starších obyvatel. V důsledku vyvíjených tlaků se navíc zahrádkářské osady čím dál tím více otevírají i ostatním obyvatelům.

3. **Zásobování potravinami**

   Zahrádkářské osady se tradičně zaměřují na významnou produkci potravin pro osobní potřebu, zatímco produkce komunitních zahrad je často spíše symbolická a založená na společném zážitku.

4. **Ochrana životního prostředí a klimatu**

   Oba typy zahrad přispívají pozitivně, ale zahrádkářské kolonie díky své větší rozloze delší biologické sukcesi mnohem více podporují biodiverzitu a další ekosystémové služby.

5. Prostorová spravedlnost

Komunitní zahrady jsou obecně dostupnější, zatímco zahrádkářské kolonie někdy čelí kritice za exkluzivitu a zneužívání pro jiné účely, než je zahrádkaření. Tyto jevy však souvisí s obecně se zvyšující nejistotou jejich dlouhodobé existence, z nedostupností bydlení a jiných rekreačních možností apod. Výsledný stav lze tedy vnímat jako důsledek dlouhodobého nezájmu místních vlád o aktivnější účast ve správě zahrádkářských osad i v jiných oblastech veřejné politiky.

6. Občanská angažovanost

Komunitní zahrady jsou často integrovány do širších hnutí za městskou udržitelnost, zatímco zahrádkáři mají tendenci distancovat se od otevřeného aktivismu a explicitního environmentalismu. Ve skutečnosti jsou však právě zahrádkářské osady největším rezervoárem tradiční a kulturně vhodné udržitelné praxe ve městech, která se svým opouštěním tzv. „nemoderních" tradic stávají čím dál tím méně udržitelná.

Výzvy a protiklady

Městské zahrady fungují v rámci omezení neoliberálních městských kontextů, které je zároveň marginalizují i využívají. Místní úřady často vnímají zahrádkaření především jako volnočasovou aktivitu, přehlížejí jeho klíčovou roli v potravinové bezpečnosti a environmentální odolnosti. Tento omezený pohled vede k zaujatému přístupu, kdy komunitní zahrady získávají více podpory díky jejich vnímané kompatibilitě s cíli městského rozvoje, zatímco tradiční zahrádkářské kolonie jsou opomíjeny.

Závěr a doporučení pro urbanisty a městské politiky

Městské zahrady jsou nezbytné pro dosažení udržitelných měst. Aby se plně využil jejich potenciál, je zásadní chránit a podporovat jak tradiční zahrádkářské osady, tak novější komunitní zahrady. Podporou spolupráce, zvyšováním zapojení veřejnost a začleňováním těchto zahrad do městských politik mohou města lépe čelit environmentálním výzvám a zlepšit kvalitu městského života, které zejména v centrech velkých měst ohrožuje nastupující klimatická krize. Místní úřady musí uznat různorodé přínosy všech forem městského zahrádkaření, a na jejich základě tvořit odolné a udržitelné městské prostředí. Současná města se na jednu stranu snaží implementovat udržitelné politiky, zároveň však neustále vyvíjejí tlak na poslední zelené plochy s rostlou zelení ve městě. Je nutné v kontextu současných výzev a hrozeb vnímat významnou roli všech typů zahrádkaření v udržování městské biodiverzity, poskytování místních potravin a posilování odolnosti proti environmentálním a ekonomickým výzvám, k nimž v budoucnosti budou patřit i výpadky dodávek potravin. Pro lepší integraci zelených produkčních ploch do soudobého města lze doporučit následující kroky:

1. Integrace zahrádkářských osad do městských politik

Zahrádkářským osadám je v současných strategických, klimatických a územních plánech věnována minimální či žádná pozornost. Je nutné uznat mnohostranné přínosy zahrádkářských osad jejich integrací do městského plánování a politik udržitelnosti. To zahrnuje rovněž uznání jejich role v potravinové bezpečnosti, biodiverzitě a klimatické odolnosti.

2. Zlepšení spolupráce zahrádkářů a veřejnosti

Osadní a komunitní zahrádkáři často stojí v opozici a vzájemně se vůči sobě vymezují. Samosprávy a někteří obyvatelé často stojí na straně komunitních zahrad, které vnímají jako méně uzavřené. Společným pojítkem všech by však měl být zájem prosazovat městskou udržitelnost a ochránit vzácné produkční plochy. Pokud chtějí zahrádkářské osady obhájit své místo v současných rychle rostoucích městech, musí spolu s místními politiky a urbanisty hledat řešení, která přispějí k zachování osad za jejich současného otevírání vůči veřejnosti. Přístup k zahrádkám zvýší jejich podporu veřejností, která tak více ocení odlišné kvality biodiverzity a ekosystémových služeb, které zahrádky nabízí ve srovnání s veřejným parkem. Dále lze doporučit využití postupně se uvolňujících ploch v zahrádkových osadách pro nové, více inkluzivní způsoby využití, např. komunitní zahrady, permakulturní zahrady, lesní (resp. zahradní) školky, dětské kluby, dobrodružná hřiště apod.

3. Podpora školení zahrádkářů

Zahrádkářské osady často bývají očerňovány poukazováním na jejich neekologické praxe, používání chemie apod. To však není zdaleka tak rozšířené, jak se traduje. I v osadách je hlavním zájmem vypěstovat zdravé potraviny. Zároveň však mezi členy bývá málo rozšířené povědomí o roli zahrad v systémové ochraně životního prostředí a v městské udržitelnosti. Z tohoto hlediska poučenější environmentalisté v komunitních zahradách pro změnu často nemají tak velké znalosti o pěstování potravin jako právě zahrádkáři z osad. Začleňováním nových způsobů využití zahrádkářských osad tak může docházet k vzájemnému kontaktu, výměně zkušenosti, dovedností, společným aktivitám a vzájemnému vzdělávání.

4. Jmenování městského koordinátora

Zatímco veřejný park bude vyžadovat značné zatížení veřejného rozpočtu, o zahrádkářskou osad se starají její uživatelé. Je však potřeba zřídit pozici městského koordinátora zaměřeného na správu městských zahrad a zprostředkovávání jejich komunikace s městem. Tato správa by měla být zaměřena na naplňování společně vydefinovaných širších cílů udržitelnosti.

BOKU
Institut für
Entwicklungsforschung

SHRNUTÍ DOSUD NEPUBLIKOVANÉHO ČLÁNKU
SROVNÁVAJÍCÍHO KOMUNITNÍ ZAHRADY
A ZAHRÁDKOVÉ OSADY Z HLEDISKA PŘÍNOSU
PRO MĚSTSKOU UDRŽITELNOST

Tento výzkum byl proveden v rámci projektu www.foodalternatives.com financovaném Rakouským vědeckým fondem (FWF) [ZK-64G].

KONTAKT:

RNDr. Michaela Pixová, Ph.D.
Institute of Development Research
BOKU Peter-Jordan-Straße 76/I
1190, Vienna Austria
michaela.pixova@boku.ac.at
mpixova@hotmail.com
+420 777 145 003

BOKU
Institut für Entwicklungsforschung

Policy Brief

Městská potravinová samospráva bez lokálních potravin: Chybějící vazby mezi českými městy a potravinovými alternativami

Prestižní vědecký časopis *Agriculture and Human Values* v dubnu 2024 zveřejnil výsledky výzkumu, který se zabýval potenciálem pražské a brněnské potravinové samosprávy zvýšit udržitelnost, odolnost a sociální spravedlnost místních potravinových systémů. Základní výzkum české sociální geografky Michaely Pixové a rakouské politoložky Christiny Plank vznikl v rámci projektu zaměřeného na roli hodnotově založené produkce a konzumace potravin (tzv. potravinové alternativy) v korporátním potravinovému režimu (www.foodalternatives.at), který byl realizován na univerzitě BOKU ve Vídni. Tento policy brief se zaměřuje na hlavní zjištění výzkumu aplikovatelná místními samosprávami, která byla doplněna některými užitečnými doporučeními:

Kontext

V rozvinutých zemích dnes mnohá města usilují o transformaci místního potravinového systému s cílem zvýšit svou odolnost vůči výpadkům dodávek potravin a zlepšit přístup obyvatel k finančně dostupným zdravým lokálním a udržitelným potravinám. Zároveň je cílem těchto politik vytvářet alternativu vůči neudržitelnému a volatilnímu globálnímu potravinovému systému, který je postaven převážně na korporátním agropotravinářském průmyslu. Ten neprospívá lidskému zdraví ani životnímu prostředí a zásadně se podílí na prohlubování socioekonomických nerovností a vykořisťování zejména obyvatel globálního Jihu. Dominantní postavení zahraničních obchodních řetězců na trhu s potravinami a zaměření tuzemského zemědělství převážně na produkci primárních komodit navíc v případě Česka vede k velkým finančním ztrátám pro domácí ekonomiku a obyvatele.

Města jako Toronto, Brusel, Milano a mnohá další dnes zavádí progresivní městské potravinové politiky, které na zvyšování lokální produkce a konzumace potravin nahlíží z hlediska mnoha jeho dimenzí, souvislostí, úrovní a dopadů. Tato města usilují o vytváření udržitelných potravinových systémů, které jsou inkluzivní, odolné, bezpečné a pestré, a snaží se zajistit, aby zdravé jídlo bylo finančně dostupné všem, a usilují též o snižování potravinového odpadu. Transformaci místních potravinových systémů chápou také jako nutnou součást ochrany biodiverzity, lokálně i globálně, a též jako nástroj mitigace změny klimatu a adaptace na její dopady. Města zavádějící progresivní potravinové politiky rovněž navzájem spolupracují a připojují se k různým translokálním sítím a dohodám, jako jsou např. mezinárodní dohoda Milan Urban Food Policy Act, či program ICLEI.[1] Zásadní je též zapojení různých místních aktérů, včetně zástupkyň*ců potravinového hnutí, tj. lokálních a regionálních pěstitelů, či neziskových organizací a občanské společnosti prosazujících a podílejících se na transformaci lokálního potravinového systému.

Zavádění potravinové politiky v českých městech

Potravinová politika a potravinová samospráva úzce souvisí se strategickými dokumenty a klimatickými plány měst. Zapadá také do plnění cílů udržitelného rozvoje (SDGs[2]) v rámci Místní

[1] https://iclei.org/cityfood_network/

[2] https://sdgs.un.org/goals

agendy 21[3] a Agendy 2030, a do praxe měst sdružených např. v Národní síti zdravých měst ČR.[4] Spočívá především v aktivním zapojení samospráv do řešení otázky přístupu obyvatel ke zdravým, nutričně bohatým a čerstvým potravinám pocházejícím z lokální produkce, ať už zemědělské či zahrádkářské. Toto zapojení spočívá v podpoře produkce, odbytu a spotřeby místně vyprodukovaných potravin, ale také místního využití potravinového odpadu. Mezi důležité nástroje patří veřejné zakázky, vzdělávání, propojování zemědělkyň*ců a spotřebitelek*ů, či pomoc zranitelným a nízkopříjmovým skupinám, ale také propojení místní potravinové produkce s územním plánováním a místními regulativy. Potravinová samospráva pak nutně vyžaduje meziresortní koordinaci a úzkou spolupráci s aktérkami*y relevantními pro transformaci místního potravinového systému, zejména tzv. potravinovým hnutím či podniky, které např. provozují alternativní potravinové sítě, tedy sítě pro distribuci potravin prostřednictvím krátkých dodavatelských řetězců. K těm patří např. farmářské trhy, farmářské prodejny a eshopy, bedýnková schémata, komunitou podporované zemědělství[5] či komunitní zahrady. Opomíjeny by neměly být ani zahrádkářské osady a obecněji samozásobitelství, které jsou v Česku mnohem rozšířenější než trendy přicházející ze zahraničí.

Praha a Brno

V Praze a Brně jsou městské potravinové politiky relativně novým fenoménem. Ve výše zmíněné publikaci byl potenciál městské potravinové samosprávy zkoumán na základě těchto oblastí:

- srovnáním potravinových politik uvedených v strategických, klimatických a adaptačních plánech a koncepcích měst Prahy a Brna s progresivními městskými potravinovými politikami v západní Evropě a Severní Americe
- posouzením systémového přístupu samospráv k potravinovým systémům
- zhodnocením míry zapojení relevantních aktérů z řad místních pěstitelů a občanské společnosti prosazující transformaci lokálních potravinových systémů do potravinové samosprávy
- analýzy skutečného naplňování agendy vytyčené v potravinových politikách

Výsledky:

Městské potravinové politiky v Praze a Brně do značné míry reagují především na probíhající klimatickou krizi a úbytek biodiverzity, nebo na vzrůstající oblibu čerstvých lokálních potravin prodávaných např. na farmářských trzích. Výzkum potenciálu těchto politik přispět k transformaci lokálního potravinového systému směrem k větší produkci a konzumaci lokálních ekologických potravin, včetně zajištění jejich dostupnosti také pro nízkopříjmové a zranitelné skupiny obyvatel, došel na základě výše uvedených zkoumaných oblastí k následujícím závěrům:

Cirkularita a komunitní zahrady

Ve srovnání s progresivními potravinovými politikami ve městech globálního Severu se městské potravinové politiky v Praze a Brně převážně soustředí na environmentální cíle a mnohem méně se věnují socioekonomickým, zdravotním, či geopolitickým souvislostem.

Environmentální cíle jsou navíc spojovány jen s některými aspekty potravinového systému a jen některými vybranými aktérskými skupinami, zatímco jiné jsou opomíjeny.

Velký důraz je kladen na cirkulární ekonomiku.[6] Podporováno je zejména lepší nakládání

[3] https://www.mzp.cz/cz/mistni_agenda_21
[4] https://www.zdravamesta.cz/
[5] https://kpzinfo.cz/
[6] https://incien.org/

s potravinovým odpadem, např. využitím pro výrobu bioplynu či zkompostováním. Objevuje se též myšlenka redistribuce nesnězených porcí z pohostinství mezi zranitelné a nízkopříjmové skupiny obyvatel.[7]

Z hlediska produkce lokálních potravin se městské politiky výrazně soustředí především na komunitní zahrady a městské farmy. Zejména komunitní zahrady jsou aktuálně nejvíce podporovaným trendem v oblasti městského zemědělství.[8] Podobně jako v zahraničí je na komunitní zahrady pohlíženo jako na nástroj ke zlepšování image „zeleného města" lákavého pro investice. Z hlediska vytváření odolných lokálních potravinových systémů nicméně komunitní zahrady zejména v českém kontextu poskytují jen minimální množství místně vypěstovaných potravin. Jde spíše o projekty sloužící k budování místních komunit a společenského života. České samosprávy jsou vůči komunitním zahradám otevřené kvůli jejich mobilitě a dočasnosti nájemních smluv, které umožňují komunitní zahrady využívat jen dočasně v prázdných městských prostorách dle potřeb developmentu a zároveň tak s pomocí jejich přítomnosti zvyšovat hodnotu okolních nemovitostí (tzv. „zelenou gentrifikaci" – vedoucí v dané lokalitě k zvyšující se nedostupnosti bydlení). Tato dočasnost je však v rozporu s udržitelností, neboť časté přesuny zvyšují uhlíkovou stopu zahrádkářské infrastruktury, neumožňují biologickou sukcesi a příliš nepřispívají k zvyšování odolnosti města z hlediska zajištění lokálních potravin, adaptace na klimatickou krizi, či obnovy ekosystémových služeb. Výjimku představují některé tzv. produkční komunitní zahrady, jako je Kuchyňka, MetroPole, KomPot, či Pastvina, z nichž některé jsou soukromé, mají stálejší charakter a soustředí se primárně na zajišťování většího objemu potravin. Do této skupiny lze zařadit i KZ Metrofarm, která má ovšem v budoucnu ustoupit projektu revitalizace na Císařském ostrově.

Dostupné lokální potraviny

Zatímco v případě Brna nebyly podobné kroky zaznamenány, v Praze došlo z hlediska podpory městského zemědělství k významnému kroku v roce 2021, kdy bylo 398 hektarů městem vlastněné zemědělské půdy převedeno z konvenčního zemědělství na zemědělství ekologické. Tento krok byl primárně motivován cílem zvýšit na těchto polích biodiverzitu.

Pro účely zajištění konkurenceschopnosti a životaschopnosti zemědělských projektů působících na městských polích na území Prahy však při pražském magistrátu nebyla kromě drobných grantových schémat vytvořena žádná další podpůrná opatření, z nichž mnohé jsou přitom uvedeny právě v Cirkulární koncepci 2030. Dosud nebyla vytvořena koordinační pozice v oblasti potravin, či zajištěny jiné návazné programy a strategie. Tyto jsou přitom důležité zejména v situaci, kdy ekologické zemědělství není na území Prahy oprávněno k čerpání dotací ze Společné zemědělské politiky EU, (subjekt, který v roce 2021 propachtoval ¾ městem vlastněných zemědělských ploch, proto nikdy zemědělskou činnost nezahájil a aktuálně probíhá hledání nových pachtýřů). Zkoumanými samosprávami dosud nebylo zajištěno, aby lokální a regionální potraviny byly upřednostňovány ve veřejných zakázkách (zejména k využití pro školní jídelny).

V Praze navíc mají být některá ekologicky obhospodařovaná pole v budoucnu zastavěna. Tento kontraproduktivní postup plýtvá úsilím zemědělců investovaným do obnovy ekosystémových služeb obdělavatelné půdy, kterou nelze považovat za obnovitelný zdroj.

[7] https://zachranjidlo.cz/

[8] https://kokoza.cz/wp-content/uploads/2021/09/KOKOZA_Metodika_zakladani.pdf

Po počátečním boomů farmářských trhů nyní v Praze schází stabilní podmínky pro autentické farmářské trhy (sdružené pod Asociací farmářských tržišť ČR[9]), které by dlouhodobě a stabilně působily jako odbytiště pro městské a regionální zemědělství. Farmářským trhům na Náplavce např. na podzim 2023 hrozilo nahrazení vánočními trhy, což vypovídá o nezájmu samospráv o ekonomickou udržitelnost lokálního ekologického zemědělství.

Cílené podpory se nedostává ani fungujícím potravinovým iniciativám sdruženým pod Asociací místních potravinových iniciativ (AMPI),[10] která se o transformaci lokálních potravinových systémů zasazuje a provozuje a podporuje alternativní potravinové sítě, jako je např. komunitou podporované zemědělství, či Farmářskou školu zaměřenou na ekologické zemědělství. Dalším příkladem je pražské potravinové družstvo Obživa,[11] které na území Prahy obtížně hledá finančně dostupný prostor pro svoz a distribuci potravin od místních farmářů. Tyto iniciativy tedy naráží na nedostatek finančně dostupného prostoru pro svou činnost, nebo na grantové výzvy, které nedostatečně reagují na jejich potřeby.

Ve zkoumaných městech dostupné lokální potraviny nejsou součástí městské sociální politiky. Zranitelné skupiny obyvatel musí spoléhat na potravinové banky, které jim zajišťují přístup především k vysoce zpracovaným potravinám pocházejícím z obchodních řetězců a v převážné většině z konvenčního zemědělství.

Zahrádkářské osady

Minimální pozornost je v potravinových politikách i samosprávě věnována zahrádkářským osadám. Ty jsou přitom v Praze a Brně tradiční, rozsáhlé, a mají nezanedbatelný podílí na produkci místních potravin a zvyšování odolnosti města a jeho obyvatel vůči budoucím krizím. Nadále existuje obrovský zájem obyvatel o získání pozemku v zahrádkářských osadách, který aktuálně nelze uspokojit. Samosprávy mají dle zahrádkářského zákona 221/2021 Sb. povinnost podporovat zahrádkářskou činnost, zástupkyně*ci samospráv i některé jiné neziskové organizace se však k osadám staví kriticky. Upozorňují na postupné opouštění původního účelu, vznik nelegálních staveb či proměnu v ghetta.

Zahrádkářské osady se nicméně v převážné většině nachází na městských pozemcích a jejich stav je tedy do určité míry i výsledkem rezignace samospráv na jejich začlenění do městských strategií a plánů. V Praze generel zahrádkářských osad,[12] jehož aktualizace byla požadována již v pražském strategickém plánu z roku 2016 a následně pak znovu v Cirkulární koncepci 2030 vydané roku 2022, navrhuje vytvoření pozice pro koordinaci zahrádkářských osad a jejich zařazení do celkové koncepce zelené infrastruktury města. K zřízení této pozice dosud nedošlo. Některé zahrádkářské osady byly „zachovány" zařazením do připravovaného Metropolitního plánu, těm zbylým však nadále hrozí zánik. Jsou to právě zahrádkářské osady s nejistými a krátkodobými smlouvami, v nichž dochází k pustnutí, opouštění zahrádkářské činnosti, či nelegálním stavbám. V Brně má být pro změnu jen menší část rušených zahrádkářských osad ve vnitřním města nahrazena osadami na periferii města, kde budou mnohem hůře přístupné.

[9] https://www.aftcr.cz/
[10] https://www.asociaceampi.cz/
[11] https://obziva.cz/

[12] https://adaptacepraha.cz/wp-content/uploads/2020/03/TEXT_Aktualizace_generelu-zahradkovych-osad.pdf

Metrofarm je produkční komunitní zahrada, která vznikla na půdě vlastněné hlavním městem Prahou. Projekt má přispívat k ochraně biodiverzity a probíhají zde i vzdělávací akce a exkurze pro školy. Jeho provoz však do značné míry závisí na dobrovolnické práci a postrádá propracovanou a stabilní institucionální podporu. V budoucnosti má být navíc celá zahrada zrušena kvůli plánované revitalizaci oblasti.

Farma Zygón v pražských Kunraticích stojí na práci jediného zemědělce, který na více než 7 hektarech zemědělské půdy vlastněné městem usiluje o ekologické zemědělství. Pro své produkty nemá stabilní odbyt a půda má být v budoucnosti zastavěna.

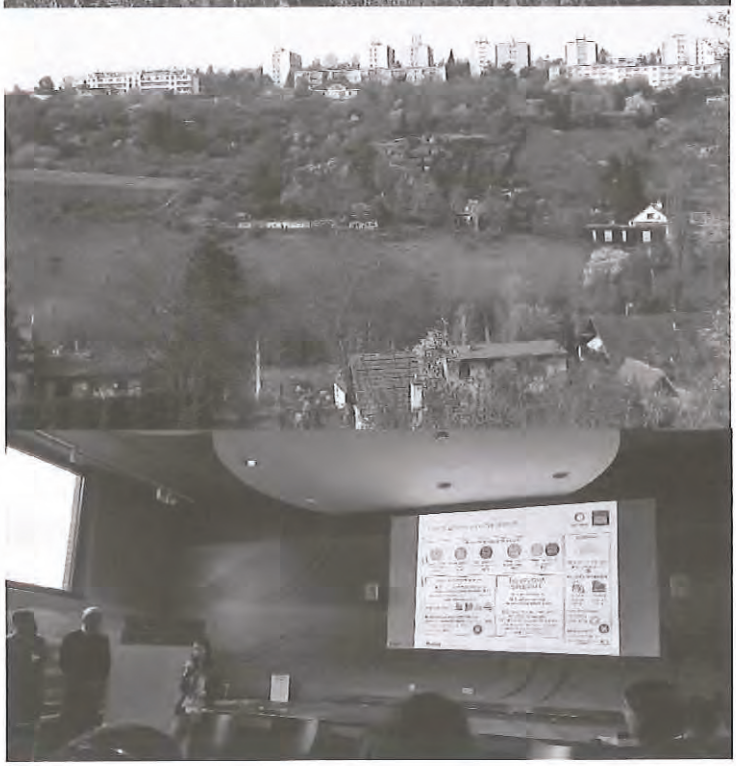

Zahrádkářské osady jsou důležitou součástí modrozelené infrastruktury města, které pomáhají město ochlazovat a dělají jej obyvatelnějším. Jsou důležité z hlediska ochrany biodiverzity, ale také jako zdroj místních potravin, které zlepšují zdraví a výživu obyvatel. Samosprávy by však měly ve vztahu k nim zaujmout angažovanější přístup a integrovat jejich roli a činnost do svých klimatických plánů a strategických cílů.

Sympozium Živé zemědělství je každoroční konference organizovaná Asociací místních potravinových iniciativ (AMPI) za účelem představení dobré praxe v zemědělství a potravinových iniciativách, kde zároveň dochází k propojení místních producentek*ů s místními spotřebiteli. Na fotce je zachyceno představení projektu „Živý kraj" na Tišnovsku.

Závěr a doporučení pro samosprávy

Výsledky výzkumu ukázaly, že městské samosprávy při přípravě a realizaci potravinových politik převážně spolupracují s organizacemi, které splňují představu inovativních a kreativních neziskových a dobrovolnických projektů, které přispívají k utváření představy o „zeleném městě" lákavém pro investice (v němž dochází k zvyšování cen místních nemovitostí), nebo jsou využitelné korporacemi v rámci společenské odpovědnosti firem.

Transformace místního potravinového systému směrem k větší udržitelnosti, sociální spravedlnosti a odolnosti však nelze dosáhnout bez systémového a participativního přístupu, který se soustředí také na socioekonomické aspekty transformace lokálního potravinového systému a zajišťování lokálních potravin. Takový přístup však vyžaduje také zapojení dosud marginalizovaných aktérských skupin a mnohem výraznější a aktivnější roli samosprávy.

Na základě výsledků výzkumu lze pro zvýšení dostupnosti zdravých lokálních potravin samosprávám doporučit následující kroky:

- Je potřeba lépe porozumět a reflektovat roli a postavení potravinových alternativ v rámci korporátního potravinového režimu a pokračující urbanizace. Lokální potravinové alternativy bez cílené podpory nemohou v kontextu globálního trhu konkurovat agropotravinářskému průmyslu, a jen obtížně nachází odbyt v obchodních řetězcích. Kvůli tlakům městského rozvoje obtížně získávají přístup k finančně dostupným pozemkům a nemovitostem.
- Samosprávy musí kriticky reflektovat účinnost svých politik v kontextu současných tlaků na minimalizaci veřejné správy a převádění zodpovědnosti za plnění těchto politik na soukromou iniciativu. V daném kontextu mohou být dobře míněné politiky bez významnějšího zapojení a podpory samosprávy neúčinné nebo dokonce kontraproduktivní.
- Dostupnost ekologických lokálních potravin je potřeba zvyšovat cílenou a systémovou podporou ekologického městského a regionálního zemědělství a za tímto účelem vytvořit koordinační pozici. Součástí této činnosti by měla být také koordinace zahrádkářských osad a jejich integrace do příslušných městských politik za současného zajištění inkluzivního zohlednění specifických potřeb a obav uživatelek*ů zahrádkářských osad.
- Na základě úzké spolupráce se zástupkyněmi*ci místních potravinových iniciativ, farem, farmářských trhů či samozásobitelství zavádět politiky, programy, strategie a nástroje umožňující prioritizovat lokální ekologické potraviny prostřednictvím veřejných zakázek a jejich odbytem do např. školních jídelen (viz program Skutečně zdravá škola[13]), cílenými granty, či poskytováním finančně dostupných prostor a stabilních a předvídatelných podmínek pro jejich činnost.
- Samospráva v Brně se může inspirovat prvními kroky, které byly směrem k ekologickému zemědělství učiněny v Praze. Dále lze doporučit lepší spolupráci s organizací Hnutí DUHA, která v nedalekém regionu Tišnovska usiluje o vytvoření bioregionu[14] založeného na vyšším zastoupení ekologického zemědělství a rozvoji krátkých dodavatelských řetězců.
- Dostupnost lokálních ekologických potravin by se měla stát součástí městské sociální politiky tak, aby zranitelné a nízkopříjmové skupiny včetně např. seniorek*ů či samoživitelek*ů nebyly odkázány pouze na potravinovou pomoc potravinových bank, v nichž převažují vysoce zpracované a nutričně

[13] https://www.skutecnezdravaskola.cz/
[14] https://zivy-region.cz

chudé potraviny pocházející z obchodních řetězců. Přístup těchto skupin k zdravým lokálním potravinám s dostatečnou výživovou hodnotou lze zlepšit napojením charit na městské zemědělství a podporou zakládání zahrádek pro tyto skupiny, cílenou podporou sociálního zemědělství, vytvořením potravinové rady (viz např. potravinová rada ve Vídni[15]), či grantovými schématy pro místní potravinové iniciativy a iniciativy pro sdílení potravin atd.

- Podporovat samozásobitelství nejen v komunitních zahradách, ale také v zahrádkářských osadách, které jsou dosud vnímány spíše jako samozřejmost a přežitek. Jde přitom o cenné kulturní dědictví, které významnou měrou přispívá k udržitelnosti a odolnosti místních potravinových systémů, včetně potravinové soběstačnosti obyvatel, a k celkovému zlepšení jejich kvality života a výživy.
- Ke správě zahrádkářských osad na městských pozemcích je potřeba zaujmout angažovanější přístup a integrovat jejich roli a činnost do klimatických a strategických cílů příslušných měst, včetně úsilí o zvýšení produkce lokálních potravin a potravinové soběstačnosti.
- Členství v zahrádkářských osadách by mělo být podmíněno dodržováním pravidel, která by měla být navržena ve spolupráci se zástupkyněmi*ci zahrádkářských osad, zároveň by však měla přispívat k naplňování strategických cílů a klimatických plánů města.
- Stávající zahrádkářské osady, stejně jako městem vlastněná obdělavatelná půda, by měly být přeměněny na nezastavitelná území chráněná před další urbanizací. V zanikajících osadách by měla být obnovena zahrádkářská činnost zajištěním stabilních smluv a jasně vytyčených pravidel, podmiňujících mj. členství v osadě pěstitelskou činností.
- Důležitost a smysl podpory lokální potravinové produkce z hlediska udržitelnosti, odolnosti a sociální spravedlnosti lépe komunikovat směrem k veřejnosti a zvýšit tak její povědomí o hlavních problémech současného globálního potravinového systému. Zvyšování povědomí o potravinách a potravinových systémech by se mělo stát součástí vzdělávání na všech úrovních českého školství a dále k tomuto účelu lépe využívat a podporovat existující centra ekologické výchovy jako je např. Toulcův Dvůr v Praze, či pobočky Lipky a Rezekvítku v Brně, nebo lepší spoluprací s asociací AMPI a programem Skutečně zdravá škola.

Publikovaná vědecká studie je volně dostupná zde:

Pixová, M., & Plank, C. (2024). Urban food governance without local food: missing links between Czech post-socialist cities and urban food alternatives. *Agriculture and Human Values*, 1-17. https://doi.org/10.1007/s10460-024-10567-2

Další užitečné zdroje:

Duží, Barbora, Naďa Johanisová, and Jan Vávra. eds. 2021. *Zahrádkářské osady anebo proč neztrácet půdu pod nohama.* Ostrava: Ústav geoniky AV ČR.

Morgan, Kevin. 2015. Nourishing the city: the rise of the urban food question in the Global North. Urban Studies 52(8): 1379–1394. https://doi.org/10.1177/0042098014534902

Sonnino, Roberta. 2019. The cultural dynamics of urban food governance. *City Culture and Society* 16: 12–17. https://doi.org/10.1016/j.ccs.2017.11.001

[15] https://ernaehrungsrat-wien.at/

BOKU
Institut für Entwicklungsforschung

Policy Brief

Další informace o našem projektu najdete zde:
https://foodalternatives.at/
https://twitter.com/foa_a

FoA FOODALTERNATIVES.AT | Exploring values-based modes of production and consumption in the corporate food regime

Tento výzkum byl financován Rakouským vědeckým fondem (FWF) [ZK-64G]. Otevřený přístup článku byl financován Univerzitou přírodních zdrojů a věd o životě ve Vídni (BOKU).

FWF Der Wissenschaftsfonds.

KONTAKT:

RNDr. Michaela Pixová, Ph.D.

Institute of Development Research, BOKU
Peter-Jordan-Straße 76/I
1190, Vienna
Austria
michaela.pixova@boku.ac.at
mpixova@hotmail.com
+420 777 145 003

Taylor & Francis

Journal of Apicultural Research

ISSN: (Print) (Online) Journal homepage: https://www.tandfonline.com/loi/tjar20

Moderate use of pesticides in allotment gardens as indicated by their residues in larval food provisions of *Osmia* solitary bees

Martin Šlachta, Tomáš Erban, Alena Votavová, Daniela Tomešová, Marta Václavíková, Taťána Halešová, Elena Shcherbachenko, Tomáš Bešta, Magda Edwards-Jonášová, Renata Včeláková, Vladana Procházková & Pavel Cudlín

To cite this article: Martin Šlachta, Tomáš Erban, Alena Votavová, Daniela Tomešová, Marta Václavíková, Taťána Halešová, Elena Shcherbachenko, Tomáš Bešta, Magda Edwards-Jonášová, Renata Včeláková, Vladana Procházková & Pavel Cudlín (11 Dec 2023): Moderate use of pesticides in allotment gardens as indicated by their residues in larval food provisions of *Osmia* solitary bees, Journal of Apicultural Research, DOI: 10.1080/00218839.2023.2285143

To link to this article: https://doi.org/10.1080/00218839.2023.2285143

View supplementary material

Published online: 11 Dec 2023.

Submit your article to this journal

View related articles

View Crossmark data

Full Terms & Conditions of access and use can be found at
https://www.tandfonline.com/action/journalInformation?journalCode=tjar20

JOURNAL OF APICULTURAL RESEARCH
https://doi.org/10.1080/00218839.2023.2285143

ORIGINAL RESEARCH ARTICLE

Moderate use of pesticides in allotment gardens as indicated by their residues in larval food provisions of *Osmia* solitary bees

Martin Šlachta[a], Tomáš Erban[b], Alena Votavová[c], Daniela Tomešová[d], Marta Václavíková[d], Taťána Halešová[d], Elena Shcherbachenko[b,e], Tomáš Bešta[f], Magda Edwards-Jonášová[a], Renata Včeláková[a], Vladana Procházková[a] and Pavel Cudlín[a]

[a]Department of Ecosystem Functional Analysis of the Landscape, Global Change Research Institute of the Czech Academy of Sciences, České Budějovice, Czechia; [b]Biologically Active Substances in Crop Protection, Crop Research Institute, Praha 6 – Ruzyně, Czechia; [c]Department of Genetic Resources, Agricultural Research, Ltd, Troubsko, Czechia; [d]ALS Limited, ALS Czech Republic, Praha 9 – Vysočany, Czechia; [e]Institute for Environmental Studies, Faculty of Science, Charles University, Prague 2, Czechia; [f]Department of Aquatic Microbial Ecology, Institute of Hydrobiology of the Czech Academy of Sciences, České Budějovice, Czechia

ABSTRACT

Exposure to pesticides may jeopardize pollinators, but it has rarely been examined in urban landscapes. We used larval food provisions (mix of pollen and nectar) of mason bees (*Osmia* spp.) nested in artificial shelters as matrices to investigate the rate of pesticide pollution in twelve allotment sites in Prague and Brno cities. Seven commercial croplands (fruit orchards, oilseed rape fields) were selected for comparison. In total, 79 samples of larval provisions were analysed using a validated UPLC–MS/MS method for the presence of 262 pesticides and/or important metabolites. Fifty-six pesticide residues were detected in the allotments and 74 in cropland sites. Fifty pesticide compounds were common to both landscapes. Fewer residues were found in the allotments (14.3 ± 0.9, mean ± SE) than in croplands (21.5 ± 1.1, mean ± SE; df = 17.4; $t = -2.9$; $p < 0.01$), and they were present at low levels up to 16 ppb. In cropland sites, ten residues occurred at high individual concentrations (mean per site > 10 ppb). The highest levels were observed for the fungicide pyrimethanil (mean = 1,989 ppb, maximum = 3,983 ppb) and among insecticides for thiacloprid (mean = 136 ppb, maximum = 170 ppb). The results supported the presumption of a lower risk of pesticide exposure in urban gardens than in croplands. Given the limited knowledge on the sublethal effects of pesticides and especially pesticide mixtures on solitary bee development, the regulation or control of pesticide use in allotment gardens is recommended.

ARTICLE HISTORY
Received 8 November 2022
Accepted 18 June 2023

KEYWORDS
urban agriculture; urban gardening; urban green space; wind drift; neonicotinoids; community garden; imidacloprid; acetamiprid

Introduction

In recent decades, increased global attention has been given to protecting the health of honey bees, but it is important to also consider other pollinators, such as wild bees, to maintain the diversity and pollination service of crops and wild plants (Garibaldi et al., 2013; Klein et al., 2007; Pardo & Borges, 2020; Potts et al., 2016). Wild bees, e.g., bumble bees and solitary bees, comprise approximately 20,000 described species worldwide (Ascher & Pickering, 2022) and nearly 2,000 species in Europe (Nieto et al., 2014). The decline of wild bees has been observed in developed countries (Biesmeijer et al., 2006; Carvalheiro et al., 2013; Ollerton et al., 2014; Powney et al., 2019) due to the combined effect of factors such as climate change, pathogens, land use change and use of pesticides (main group: plant protection products) (Goulson et al., 2015; Kovács-Hostyánszki et al., 2017; Sánchez-Bayo & Wyckhuys, 2019). Until recently, research has focused primarily on the lethal and sublethal effects of pesticides on honey bees, so data on toxicity in wild bees are scarce (Sgolastra et al., 2019; Tosi et al., 2022; Wood & Goulson, 2017). However, some studies report negative effects of chronic exposure to pesticides on individual, colony and population vitality in wild bees (Alkassab & Kirchner, 2017; Woodcock et al., 2016; Wood & Goulson, 2017). Bees are also indirectly threatened by herbicides, the use of which reduces the diversity of bee food sources in the landscape by eliminating weeds in arable fields and urban green space (Potts et al., 2016).

Bees can encounter pesticide residues (i.e., active substances and their metabolites) through direct contact with sprayed plants and other surfaces or with food, the latter mainly through two exposure routes. One route is when bees collect nectar and pollen from plants, and the other is from the food

CONTACT Martin Šlachta martin.slachta@seznam.cz
Supplemental data for this article can be accessed online at https://doi.org/10.1080/00218839.2023.2285143.
© 2023 International Bee Research Association

sources supplied in nests (Kopit & Pitts-Singer, 2018; Sponsler & Johnson, 2017). Bees also come into contact with pesticides by feeding on wild plants near crops (Botías et al., 2015; Long & Krupke, 2016; Main et al., 2021; Ward et al., 2022; Zioga et al., 2023). Other possible routes of exposure, such as contact with contaminated soil used for nest building or water with pesticides leached from the soil, have been little explored (Anderson & Harmon-Threatt, 2019; Fortuin et al., 2021; Kopit & Pitts-Singer, 2018; Rondeau et al., 2022; Sgolastra et al., 2019).

Urban greenery provides pollinators with diverse nesting and food resources, supporting diverse bee communities (Brant et al., 2022; Hall et al., 2017; Prendergast et al., 2022; Wenzel et al., 2020), whose pollination service is essential for urban agriculture (Langellotto et al., 2018; Lowenstein et al., 2015). Domestic gardens and allotment gardens (i.e., urban areas for growing food and ornamental plants, also known as community gardens) are important land uses for urban pollinator communities (Baldock et al., 2019, 2020; Lanner et al., 2020; Levé et al., 2019; Normandin et al., 2017; Osborne et al., 2008; Samnegård et al., 2011; Santos et al., 2022). Increased garden management, including pesticide use, can reduce bee diversity (Matteson & Langellotto, 2010; Muratet & Fontaine, 2015; Smith et al., 2006). The use of neonicotinoid pesticides on urban lawns has been shown to negatively affect bumble bee colonies (Larson et al., 2013). Pesticide residues are present in urban soil, dust, air and waterways of cities around the world (Md Meftaul et al., 2020) and have been found in ornamental plants sold to the public (Halsch et al., 2022; Lentola et al., 2017). Pesticide exposure in urban landscapes has been investigated in honey bee matrices (e.g., Démares et al., 2022; Jovetić et al., 2018; Kavanagh et al., 2021; Lambert et al., 2013; Sadowska et al., 2019) but rarely in wild bees (Benner et al., 2023; Botías et al., 2017; David et al., 2016; Nicholls et al., 2018; Siviter et al., 2023; Šlachta et al., 2020). A lower risk of pesticide exposure in urban landscapes than in rural landscapes has been reported in bumble bees (Benner et al., 2023; Botías et al., 2017; David et al., 2016) and in solitary, mason bees (Šlachta et al., 2020).

Gardening is perceived by Czech hobby gardeners as a recreational activity and an opportunity to enjoy fresh agricultural products (Jehlička & Smith, 2012). The use of pesticides is allowed in Czech gardens without any regulation; therefore, it is worth investigating pollinator exposure to pesticides in these habitats. To date, only one study in Texas (United States) has investigated bee exposure to pesticides in allotment gardens, but pesticide use has been banned there (Siviter et al., 2023). The aim of this study was to assess the risk of pesticide exposure in allotment gardens in the two largest cities in Czechia, Prague and Brno, and to compare it with the risk in conventionally managed croplands. We used the larval food provisions of mason bees as matrices for screening of 262 pesticide substances using a validated UPLC–MS/MS method. Bees were housed in artificial shelters inoculated with overwintering adults before the experiment. Based on previous research, it was possible to expect lower contamination of bee matrices with pesticides in urban gardens than in croplands, but pesticide-treated allotment gardens have never been studied before.

Materials and methods

Study sites

The study was performed at 19 experimental sites in Czechia (Figure 1; Table S1). Two landscape categories of sites were distinguished: the allotment gardens in Prague (9 sites) and Brno (3 sites) and the cropland sites—commercial fruit orchards or oilseed rape (*Brassica napus*; OSR) fields (7 sites). The population of Prague is 1.3 million inhabitants and that of Brno is 380,000 inhabitants. The garden sites were located at least 1,600 m apart from each other and on average 1,200 m apart from intensively managed crops (range: 400–2,300 m). Allotment gardens consisted of a number of small (300 m^2) parcels rented by different users. The size of the areas of allotment gardens was approximately 1.5 to 20 ha. Gardens were generally planted with fruit trees, including apple trees. The cropland sites were fruit orchards (C1, C2) or OSR fields (C3, C4, C5) located in rural areas and also included some arable fields and fruit orchards at the outskirts but still within the cadastral boundaries of Prague (i.e., PO site) and Brno (i.e., BO site). Site C5 was 12 km from the nearest examined Brno site (BO site). Some crop producers provided us with a schedule of pesticide treatments in their orchards or OSR fields. This information was not gathered in garden sites.

Experimental bees

We used two experimental bee species, the horned mason bee, *Osmia cornuta* (Latreille, 1805), at 17 of 19 sites, and the red mason bee, *Osmia bicornis* (Linné, 1758) syn. *O. rufa*, at two OSR sites C4-C5 (Table S1). Both species are cavity-nesting species common in central Europe that readily settle in artificial shelters (Splitt et al., 2022). Although they are food generalists, they differ in their pollen preferences. Red mason bees often collect pollen from oak and buttercup (e.g., Šlachta et al., 2020), while horned mason bees prefer pollen from *Rosaceae* (including fruit trees) and willow (e.g., Kratschmer et al., 2020). Both species also collect pollen of

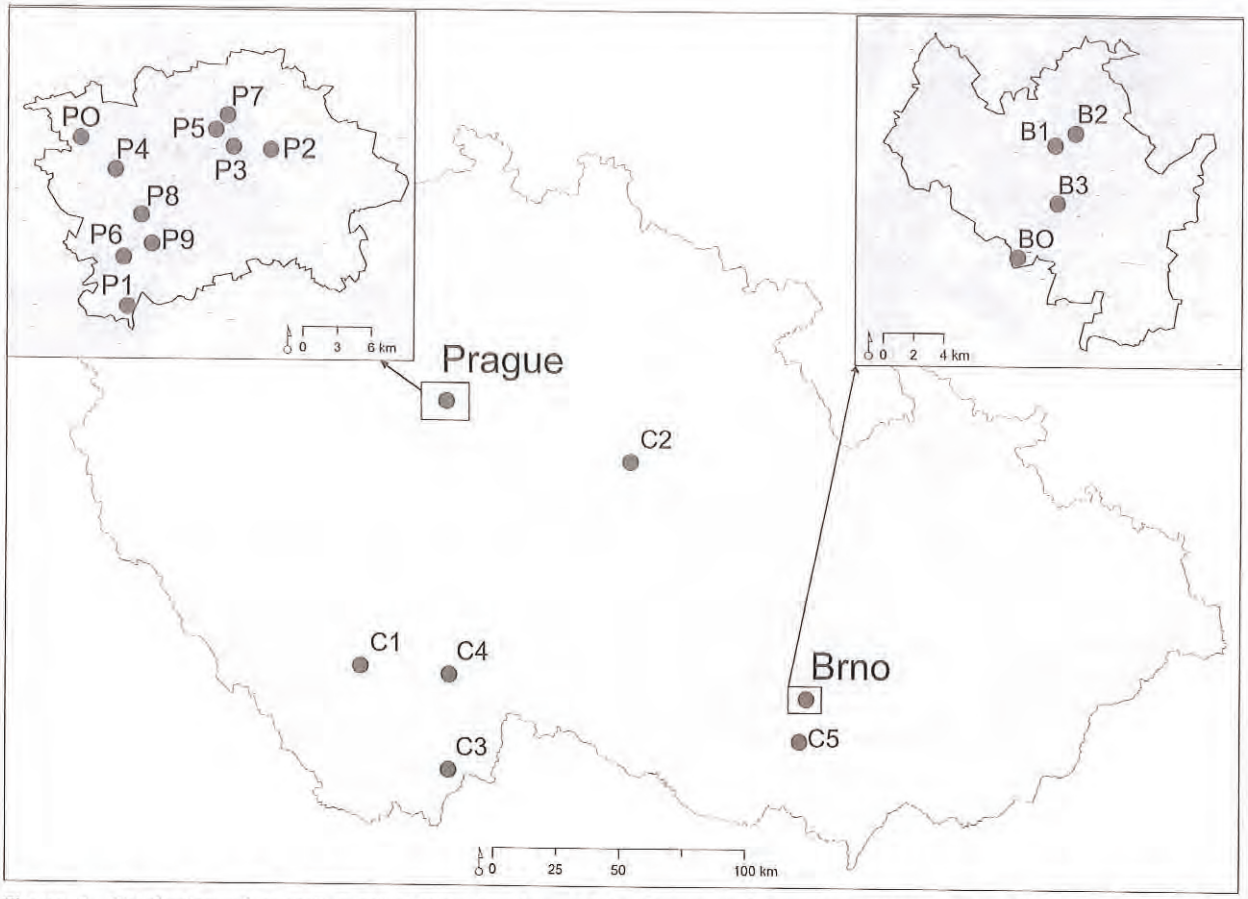

Figure 1. Distribution of experimental sites in Czechia and in Prague and Brno cities (Base map: ČÚZK (Czech Office for Surveying, Mapping and Cadastre) (2023)).

Brassicaceae, including OSR (e.g., Haider et al., 2014), and they collect nectar from diverse floral sources (Raw, 1974). They mix nectar with pollen into a pollen loaf, which serves as food for a brood, referred to as larval (food) provision. The preference for fruit tree pollen was the reason why we used the horned mason bee in most of experimental sites. Apple trees are frequently treated by pesticides in commercial orchards, and they are common in private gardens. In most of the samples from cropland sites, the botanical composition was surveyed following the methodology referenced by Šlachta et al. (2020). Expected results on pollen preferences were obtained—oak pollen dominated in the nets of red mason bees, and the pollen of *Rosaceae* and *Brassicaceae* prevailed in the nests of horned mason bees (unpublished data).

Experimental design

Nesting shelters for mason bees were installed in experimental sites from mid- until the end of April 2021. Mason bee cocoons, which were previously stored at 0–5 °C, were placed inside the shelters at approximately 100 per site and left to emerge in open boxes. The cocoons originated partly from our own breeding (both species) and partly from commercial producers in Poland (BioDar Dorota Flaga; red mason bee) and Germany (WAB-Mauerbienenzucht, horned mason bee). We used the same shelters as in our earlier study (Šlachta et al., 2020), i.e., wooden boxes placed on stakes approximately 1 m above the ground containing blocks of wooden notched boards piled on top of each other and forming successive holes (Šlachta et al., 2022). One hole was occupied by one female and contained one nest, which consisted of a series of brood cells separated by loam partitions and filled with larval food provisions. The nesting activity of bees started at the end of April. Larval provisions were collected from nests from May 10 to May 19. Apple, sour cherry and OSR were in bloom at the time of nest building. Samples consisted of provisions collected from several brood cells inside one nest. Most recent cells from unfinished (unsealed) nests were preferentially sampled. In the laboratory, every pollen sample was manually homogenized using tweezers and placed into a freezer (−80 °C) until further processing.

Pesticide residue quantification

Seventy-nine samples of larval provisions (39 from garden and 40 from cropland sites) were analysed

for pesticide content. In total, 262 pesticides and/or metabolites (all referred to as pesticide residues) were screened in the pollen samples (Table S2). Pesticide analysis was performed as described by Šlachta et al. (2020). The UPLC–MS/MS system was controlled using MassLynx software (v. 4.1; Waters), and the data were evaluated using TargetLynx software (v. 4.1; Waters) and additional Excel data processing. Method validation was performed on blank pollen samples, which were spiked with a mixture of the target pesticides at two different levels (1 and 10 μg/kg) in five replicates. Data obtained by analyses of spikes were used for calculating basic validation parameters: limit of detection (LOD), limit of quantification (LOQ), method linearity, repeatability (below 16% for all analytes), recovery (75–116%), and final uncertainty (up to 23% of expanded uncertainty). The LODs of individual substances were in the range of 0.01–3.32 μg/kg (ppb) (complete list is given in Table S2). The LOQ was 10 μg/kg (10 ppb) for all the analysed substances.

Statistical analysis

The mean concentration per site was calculated only for the residues recorded at concentrations ≥ LOQ in a particular site. Records with concentrations below the LOQ were assumed to be zero in the calculation of the means, and all records (including those with zero concentrations) were used for the calculation of the means (Table S3). Pesticide composition was analysed by multivariate methods in the program Canoco 5 (ter Braak & Šmilauer, 2012). We used the presence– absence data (1 and 0) of the given pesticide in the sample. Detrended correspondence analysis (DCA) was performed, which is an unconstrained ordination used to calculate and display correspondence between samples in the same ordination space. The unconstrained ordination axes correspond to the directions of the greatest variability within the dataset.

Differences between landscape categories (garden vs. cropland sites) in the number of pesticides per sample were tested by mixed effect GLMs after verifying the homogeneity of variance of the tested data by Bartlett's test (R Core Team, 2021). Landscape category was a fixed effect, and site was a random effect. The *lmer* function from the *lme4* library in the program R was used (R Core Team, 2021). The marginal R^2 provides the variance explained only by fixed effects.

Results

In total, 80 pesticide residues were identified in the samples, 56 in gardens and 74 in agricultural areas (Table 1). Fifty residues were common to both landscape categories (Table S3). At least 4 residues (median = 14, maximum = 33) were detected in each garden sample, and at least 8 residues (median = 23, maximum = 32) were detected in each cropland sample (Table S3; Figure S1). The mean number of residues per site was 21 (range 13–38) in gardens and 35 (range 17–49) in croplands (Table 1).

In the garden samples, residues consisted of 10 insecticides, 19 herbicides, 21 fungicides, their 5 metabolites and 1 metabolite of an unscreened herbicide (dichlobenil) (Table S3). Of these 51 pesticides, 11 (including dichlobenil) were not authorized for use at the time of sampling. Another 8 unauthorized pesticides were detected in the cropland samples. Among the banned pesticides, the highest prevalence rates among sites were found for the insecticides chlorpyrifos, thiacloprid and imidacloprid (100, 83 and 67% in garden and 86, 86 and 43% in cropland sites, respectively) and the fungicide carbendazim (67 and 71% in garden and cropland sites, respectively). Two other banned (neonicotinoid) insecticides occurred at low prevalence among sites, thiamethoxam (25% in gardens and 29% in croplands, respectively) and clothianidin (one record in a cropland site).

The first DCA axis explained 17.6% and the second explained 11.2% of the data variability (Figure 2; Figure S2). Regional differences were reflected in the residual profiles of the samples. On the first axis, the Prague samples were separated from the Brno samples and localities C1-2 and C5. The Brno sites did not differ from the C5 site. On the second axis, site C3 differed the most from the Prague and Brno samples, while the differences between urban and other rural sites were less pronounced. In neither of the cities were differences between the landscape categories (garden/cropland) evident between urban sites.

The number of residues was significantly lower in garden samples (14.3 ± 0.9, mean ± SE; $n = 39$) than in cropland samples (21.5 ± 1.1, mean ± SE; $n = 40$) (GLM: df = 17.423; t = −2.914; $p = 0.009$; Figure 3). The landscape category (garden/cropland) explained 25.6% of the data variability (GLM; marginal $R^2 = 0.256$).

A concentration higher than the LOQ (10 ppb) was recorded for 3 residues in 4 garden samples and for 18 residues in 32 cropland samples (Table 1; Table S3). The average individual residue concentration per site never exceeded 6 ppb in garden sites but was greater than 10 ppb for 5 fungicides, 2 herbicides, and 3 insecticides in cropland sites.

Discussion

In our study, bees encountered up to 38 residues out of a total of 51 pesticides in larval food when

Table 1. Number of residues and concentrations of residues with individual records ≥ LOQ (10 ppb for all residues).

Site	Categ.	n	Pesticide residues						
			Concentration ≥ LOQ						
			Total	Mean concentration/site < 10 ppb			Mean concentration/site > 10ppb		
			N	FU (ppb)	HE (ppb)	IN (ppb)	FU (Mean ± SE; MAX)	HE (Mean ± SE; MAX)	IN (Mean ± SE; MAX)
Prague:									
P1	GARD	3	13						
P2	GARD	3	24						
P3	GARD	3	18						
P4	GARD	3	20	IPR (11)	PED (16), ACL (12)				
P5	GARD	3	24						
P6	GARD	3	20						
P7	GARD	3	28		PED (11)				
P8	GARD	3	16		PED (15)				
P9	GARD	3	14						
PO	CROP	8	30	FLO (12)	ACL (13)			PED (27 ± 12; 87)	
Brno:									
B1	GARD	5	24						
B2	GARD	2	18						
B3	GARD	5	38						
BO	CROP	4	33			ACE (13)	DIF (426 ± 59; 524), MYC (25 ± 1; 28)		THI (117 ± 10; 144)
Rural sites:									
C1	CROP	5	41	MYC (16), PRO (12), TEB (23)			PYM (291 ± 192;1,042), PEN (38 ± 36; 183)		
C2	CROP	8	49		CHD (11), TER (15;45)		PYM (1,989 ± 548; 3,983), DIF (28 ± 5; 55)	MER (11 ± 9; 76)	ACE (85 ± 32; 288)
C3	CROP	4	17						
C4	CROP	4	25	DIO (12)			BOS (25 ± 3; 30)		THI (136 ± 12; 170)
C5	CROP	7	48		ACL (12;11;12), MEA (12;11)			PED (96 ± 22; 170)	CHR (12 ± 3; 22)
Total:		79	80						
	GARD	39	56						
	CROP	40	74						

GARD = garden site; CROP = cropland site; FU = fungicides; HE = herbicides; IN = insecticides, Residues: ACE = acetamiprid; ACL = aclonifen; BOS = boscalid; CHD = chloridazon-desphenyl; CHR = chlorpyrifos; DIF = difenoconazole; DIO = dimoxystrobin; FLO = fluopyram; IPR = iprodione; MEA = metamitron; MER = metolachlor (isomers); MYC = myclobutanil; PED = pendimethalin; PEN = penconazole; PYM = pyrimethanil; TER = terbuthylazine; THI = thiacloprid.

nesting in the allotment gardens in spring. Each sample (provision from one nest) contained at least 4 residues, and these always occurred at low levels (≤16 ppb) in the samples. These results contribute to the recent limited evidence on pesticide exposure in wild bees in urban environments. In our previous study, a total of 17 residues were detected in two samples of food provisions of the red mason bee in a domestic garden of a small town (4,000 population) in Czechia, and each sample contained 14 residues at low levels (≤15 ppb) (Šlachta et al., 2020). In the United Kingdom and Germany, up to 12 pesticides were reported in bumble bee matrices (pollen loads, forager bodies) in urban gardens (Benner et al., 2023; Botías et al., 2017; David et al., 2016). In Texas (United States), 13 pesticides were detected in the bodies of 8 genera of bees in urban grasslands and allotment gardens even though they were not treated with pesticides, and the bees were probably exposed to pesticides in nearby residential areas (Siviter et al., 2023).

In the gardens, we detected 10 pesticides not authorized for use at the time of the experiment. This likely resulted from their long-term persistence in soils and the ability of plants to uptake them *via* roots and distribute them among the plant tissues (Bonmatin et al., 2015; Botías et al., 2015; Wood & Goulson, 2017). The majority of the rest of pesticides (i.e., 60% of 40 non-banned ones) was not sold in retail shops and hence was probably not used by the gardeners. These pesticides may have originated from water sources used for watering and contaminated by pesticides leached from soils (Rondeau et al., 2022) or they may have drifted to gardens through the air (Md Meftaul et al., 2020). Airborne pesticide drift and widespread deposition across urban agglomerations would better explain the high prevalence of four herbicides (terbuthylazine, metolachlor, pendimethalin, metamitron) and of the fungicide prochloraz in gardens even though they are not sold in retail stores. However, they are often used in arable crops. A large part of the pesticides recorded in garden samples (56% of the total of 50 pesticides) were detected in the atmosphere of Czechia or France (Coscollà et al., 2010; Degrendele et al., 2016; Scheyer et al., 2008; Schummer et al., 2010), and

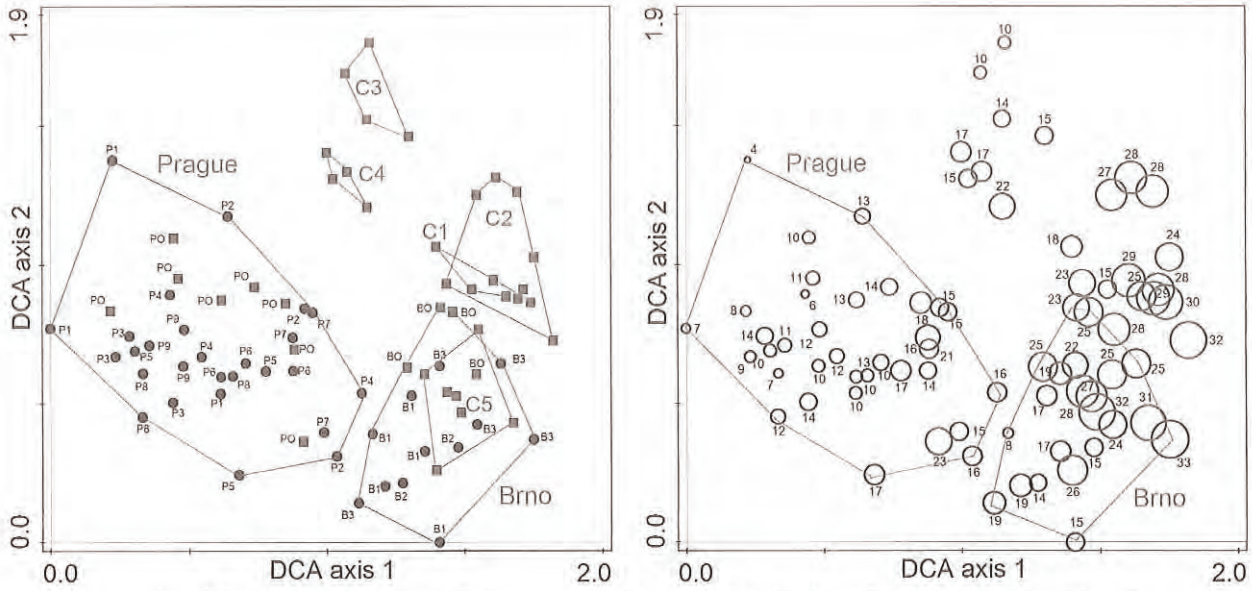

Figure 2. Results of the DCA analysis: A. similarity patterns of samples; B. added numbers of detected residues in samples. Samples are distributed in the graph according to their similarity in pesticide residue composition. The first axis explains 17.6% and the second axis explains 11.2% of the total variability of the data. Garden samples are in blue and cropland samples are in red.

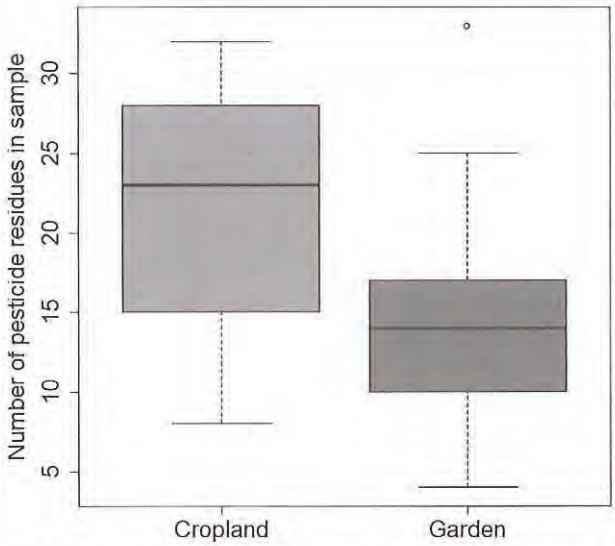

Figure 3. Number of pesticide residues in samples in two landscape categories of sites (garden/cropland). The midline is the median of the data, with the upper and lower limits of the box being the third and first quartile (75th and 25th percentile), respectively. The whiskers extend up to 1.5 times the interquartile range from the top (bottom) of the box to the furthest datum within that distance. If there are any data beyond that distance, they are represented individually as points (outliers). Garden sites had significantly fewer pesticide residues than crop sites (GLM: df = 17.423; t = −2.914; $p = 0.009$).

some of them, e.g., terbuthylazine, metamitron and prochloraz, were detected directly in the centre of Brno in 2009/2010 (Degrendele et al., 2016). Wind drift would explain why the residue composition differed between the Prague and Brno garden samples when the pesticide formulations used in the gardens were unlikely to differ between the cities. It would also explain the similarity in residue compositions of samples from cropland sites at the limits of the study cities to those from garden sites of the same cities.

Comparison of gardens vs. croplands

Our findings confirmed the lower risk of bee pesticide exposure in urban landscapes than in rural landscapes. We found fewer residues in the garden than in the cropland samples ($p < 0.01$), and only at the cropland sites did the residues occur at high levels in the samples, i.e., at >16 ppb for individual records and at >5 ppb for mean individual concentrations per site. This is in agreement with previous studies, which reported lower numbers of pesticide and/or sums of their concentrations in urban gardens than

in farmland areas in larval food provisions of the red mason bee (Šlachta et al., 2020) or in bumble bee matrices in the United Kingdom and Germany (Benner et al., 2023; Botías et al., 2017; David et al., 2016). In the current study, the bees were found to encounter up to 49 residues of a total of 67 pesticides at the cropland sites, and none of the samples contained less than 8 residues. Recently, more studies reported exposures of wild bees to a range of pesticides in agricultural landscapes, e.g., in larval food provisions of mason bees (Bednarska et al., 2022; Centrella et al., 2020; Knapp et al., 2023), in bodies of wild bees (Hladik et al., 2016; Main et al., 2020; Ward et al., 2022), and in pollen loads of bumble bees (David et al., 2016; Graham et al., 2021). Since we did not screen all the pesticides sprayed on the examined crops, for example, pyrethroid insecticides, owing to the limitations of the methods used, the real pesticide exposures could be higher than we report in the current study.

Implications for bee health

Pesticides are unlikely to pose an acute risk for bees when consumed in low amounts/doses, but the effect of their occurrence in mixtures is difficult to predict due to insufficient research data (Sgolastra et al., 2019; Tosi et al., 2022; Wood & Goulson, 2017). Increased risk for brood development was highlighted for pesticide contamination in bee bread of honey bees (e.g., Kadlikova et al., 2021; Wu et al., 2011, 2012), but this was rarely investigated in wild bees (e.g., Azpiazu et al., 2019). No effect on larval survival or adult performance was found when a neonicotinoid insecticide clothianidin was consumed at concentrations up to 10 ppb by red mason bee larvae (Nicholls et al., 2017). Similarly, no effect on larval development was reported in two other species of mason bees after consuming neonicotinoids imidacloprid or clothianidin in pollen at the 3 and 6 ppb levels (Abbott et al., 2008). In the current study, the maximal recorded concentrations for these insecticides were detected for imidacloprid: 2.9 ppb in the garden samples and 3.2 ppb in the cropland samples. The European Union imposed an interim ban on outdoor use of neonicotinoids clothianidin, thiamethoxam and imidacloprid in 2013 (EC (European Commission), 2013) that was definitely reaffirmed in 2018 (EC (European Commission), 2018b). Approval for the use of clothianidin, thiamethoxam and imidacloprid expired on 31 January 2019, 30 April 2019 and 1 December 2020, respectively (EC (European Commission), 2023). Thus, they have not been authorized for use in Czechia in outdoor crops, including private gardens, since 2013. However, these substances are known to persist in soil for a long time and can be taken up by plant roots and translocated among plant tissues, including reproductive organs (Bonmatin et al., 2015; Botías et al., 2015; Wood & Goulson, 2017). Another possible source of imidacloprid is the use biocides currently authorized in the European Union (EU; including Czechia). These include, for instance, biocides registered against ants (ECHA (European Chemicals Agency), 2023). Note that plant protection products and biocides are two groups of pesticides regulated differently in the EU.

Negative effects on the development of red mason bees were observed for three insecticides, chlorpyrifos, cypermethrin, and acetamiprid, when consumed individually in pollen at 7 ppb or higher levels (Mokkapati et al., 2021). Chlorpyrifos is an organophosphate insecticide that was not renewed for use in the EU in 2020 (EC (European Commission), 2020). It was present in maximal concentrations of 7.6 ppb in the garden samples and 21.8 ppb in the cropland samples of the current study. Owing to the EU ban, its presence in bee food can be expected to drop to levels that are not dangerous for bees in the future in the EU. Cypermethrin is a pyrethroid insecticide that is allowed for use in the EU, but it was not screened in our study. Acetamiprid is currently the only neonicotinoid insecticide authorized for use in the EU (EC (European Commission), 2018a), as the European Food Safety Authority (EFSA) has assessed it as having a low risk for bees (EFSA (European Food Safety Authority), 2016). The maximal detected concentration was 0.7 ppb in the garden sites of the current study, but it was present at high levels (up to 288 ppb) in one of the examined fruit orchards.

The toxicity of pyrethroid and neonicotinoid insecticides can be enhanced by the synergistic effect of ergosterol biosynthesis inhibitor fungicides (Siviter et al., 2021), as demonstrated in bumble bees (Raimets et al., 2018) and in mason bees (Biddinger et al., 2013; Sgolastra et al., 2017, 2018). A mixture of the fungicide prochloraz and the neonicotinoid insecticide thiacloprid was found to have adverse effects on the reproductive performance of red mason bees but not on bumble bees (Alkassab et al., 2020). The maximal concentration of thiacloprid detected in the garden samples in the current study was 0.8 ppb, but high levels (up to 170 ppb) were detected in some cropland samples. Its prevalence at sites was high in both gardens (83%) and croplands (86%). Prochloraz was also recorded with high prevalence in both the garden sites (75%) and the cropland sites (86%). The use of thiacloprid was not renewed in the EU in 2020 (EC (European Commission), 2019), but it has the ability to persist in soils for a long time and was found to occur in

the pollen and nectar of wildflowers even three years after its application on nearby crops (Botías et al., 2015).

Herbicides and fungicides are generally considered safe for bees because they target different metabolic processes of plants or fungi than insects. Fungicides are thus applied to crops in bloom, and subsequently, they can occur at high levels in larval provisions, as demonstrated in the current study by samples from fruit orchards, e.g., pyrimethanil (concentration up to 3,983 ppb), or in our earlier study (Šlachta et al., 2020). The health impacts of chronic exposure to fungicides have rarely been investigated in wild bees (Belsky & Joshi, 2020; Cullen et al., 2019; Rondeau & Raine, 2022) but they were found to adversely affect the nesting behaviour (Artz & Pitts-Singer, 2015) and the reproductive success (Boff et al., 2022) of mason bees. Fungicides consumed in pollen (pyraclostrobin at a concentration 363 ppb and boscalid at a concentration 513 ppb) increased the mortality of larvae of the mason bee *Osmia cornifrons* (Krichilsky et al., 2021). In the current study, these fungicides were present in the samples at low concentrations (i.e., $\leq$ 10 ppb for pyraclostrobin and $\leq$ 30 ppb for boscalid); however, in our previous study boscalid was present at high concentrations (up to 1,603 ppb) in larval food provisions of the red mason bees in fruit orchards (Šlachta et al., 2020).

Overall, based on limited knowledge on the toxicity of pesticides for wild bees when consumed in pollen, a low risk for bee health can be expected in the examined garden sites. The only substance of concern was chlorpyrifos, considering the study of Mokkapati et al. (2021), but it is currently not authorized for use in the EU. Regarding the cropland sites, the insecticide acetamiprid occurred at levels referred to as risky for bee development (Mokkapati et al., 2021), and high levels of the insecticide thiacloprid (currently banned for use in the EU) and of some fungicides may be of concern but without supporting toxicity data for larval stages of wild bees.

Conclusions

This study contributes to the limited evidence on the exposure of pollinators to pesticides in urban landscapes. Allotment gardens have been highlighted as important for pollinator diversity by previous research. We found that solitary bees encounter a range of residues (pesticide mixtures) in their larval food provisions in allotment gardens, but always at low levels considered safe for them. These results contrasted with data obtained from croplands, where samples were contaminated by pesticides at high levels, which could negatively affect bee development (acetamiprid insecticide) or had unknown effects on bee health due to a lack of relevant toxicity data (thiacloprid insecticide, some fungicides). We demonstrate the regional differences in the pesticide compositions of bee food in urban environments and highlight the role of air drift in the pollution of pollinator food sources in cities. At least 60% of pesticides detected in allotment gardens are suggested to drift there, probably by air, since they are not accessible to gardeners in retail shops. Our findings indicate a moderate use of pesticides in allotment gardens. However, due to limited knowledge of the sublethal effects of pesticides on bees, regulation or control of pesticide use in gardens is recommended. More research effort is needed to broaden evidence on the exposures of pollinators to pesticides in urban landscapes and the health consequences of chronic exposure to pesticide mixtures consumed in pollen.

Acknowledgements

We thank the involved gardeners and crop growers for their cooperation. We thank the editors and anonymous reviewers for comments that helped improve this manuscript. We thank Martin Markovic for the technical assistance provided.

Disclosure statement

No potential conflict of interest was reported by the authors.

Funding

This research was funded by the Technology Agency of the Czech Republic, grant number TH03030134, by the Ministry of Education, Youth and Sports of the Czech Republic within the CzeCOS program, grant number LM2023048, and Institutional Support for R&D no. MZE-RO0423 by the Ministry of Agriculture of the Czech Republic.

ORCID

Martin Šlachta http://orcid.org/0000-0002-2879-3095
Tomáš Erban http://orcid.org/0000-0003-1730-779X
Alena Votavová http://orcid.org/0000-0003-4494-6423
Marta Václavíková http://orcid.org/0000-0001-8460-6218
Taťána Halešová http://orcid.org/0000-0002-3911-860X
Elena Shcherbachenko http://orcid.org/0000-0002-1312-389X
Magda Edwards-Jonášová http://orcid.org/0000-0002-0782-4702
Renata Včeláková http://orcid.org/0009-0009-4693-1509
Pavel Cudlín http://orcid.org/0000-0003-1464-5160

References

Abbott, V. A., Nadeau, J. L., Higo, H. A., & Winston, M. L. (2008). Lethal and sublethal effects of imidacloprid on *Osmia lignaria* and clothianidin on *Megachile rotundata* (Hymenoptera: Megachilidae). *Journal of Economic*

Entomology, *101*(3), 784–796. https://doi.org/10.1603/0022-0493(2008)101[784:LASEOI]2.0.CO;2

Alkassab, A. T., & Kirchner, W. H. (2017). Sublethal exposure to neonicotinoids and related side effects on insect pollinators: Honeybees, bumblebees, and solitary bees. *Journal of Plant Diseases and Protection*, *124*(1), 1–30. https://doi.org/10.1007/s41348-016-0041-0

Alkassab, A. T., Kunz, N., Bischoff, G., & Pistorius, J. (2020). Comparing response of buff-tailed bumblebees and red mason bees to application of a thiacloprid-prochloraz mixture under semi-field conditions. *Ecotoxicology (London, England)*, *29*(7), 846–855. https://doi.org/10.1007/s10646-020-02223-2

Anderson, N. L., & Harmon-Threatt, A. N. (2019). Chronic contact with realistic soil concentrations of imidacloprid affects the mass, immature development speed, and adult longevity of solitary bees. *Scientific Reports*, *9*(1), 3724. https://doi.org/10.1038/s41598-019-40031-9

Artz, D. R., & Pitts-Singer, T. L. (2015). Effects of fungicide and adjuvant sprays on nesting behavior in two managed solitary bees, *Osmia lignaria* and *Megachile rotundata*. *PloS One*, *10*(8), e0135688. https://doi.org/10.1371/journal.pone.0135688

Ascher, J. S., Pickering, J. (2022). *Discover life: Bee species guide and world checklist Hymenoptera: Apoidea: Anthophila)*. Huntsville, TX: Sam Houston State University. Retrieved March 20, 2023, from http://www.discoverlife.org/mp/20q?guide=Apoidea_species

Azpiazu, C., Bosch, J., Viñuela, E., Medrzycki, P., Teper, D., & Sgolastra, F. (2019). Chronic oral exposure to field-realistic pesticide combinations via pollen and nectar: Effects on feeding and thermal performance in a solitary bee. *Scientific Reports*, *9*(1), 13770. https://doi.org/10.1038/s41598-019-50255-4

Baldock, K. C. R. (2020). Opportunities and threats for pollinator conservation in global towns and cities. *Current Opinion in Insect Science*, *38*, 63–71. https://doi.org/10.1016/j.cois.2020.01.006

Baldock, K. C. R., Goddard, M. A., Hicks, D. M., Kunin, W. E., Mitschunas, N., Morse, H., Osgathorpe, L. M., Potts, S. G., Robertson, K. M., Scott, A. V., Staniczenko, P. A. P., Stone, G. N., Vaughan, I. P., & Memmott, J. (2019). A systems approach reveals urban pollinator hotspots and conservation opportunities. *Nature Ecology & Evolution*, *3*(3), 363–373. https://doi.org/10.1038/s41559-018-0769-y

Bednarska, A. J., Mikołajczyk, Ł., Ziółkowska, E., Kocjan, K., Wnęk, A., Mokkapati, J. S., Teper, D., Kaczyński, P., Łozowicka, B., Śliwińska, R., & Laskowski, R. (2022). Effects of agricultural landscape structure, insecticide residues, and pollen diversity on the life-history traits of the red mason bee *Osmia bicornis*. *The Science of the Total Environment*, *809*, 151142. https://doi.org/10.1016/j.scitotenv.2021.151142

Belsky, J., & Joshi, N. K. (2020). Effects of fungicide and herbicide chemical exposure on *Apis* and non-*Apis* bees in agricultural landscape. *Frontiers in Environmental Science*, *8*, 81. https://doi.org/10.3389/fenvs.2020.00081

Benner, L., Coder, L., Reiter, A., Roß-Nickoll, M., & Schäffer, A. (2023). Bumblebees under pollution pressure of pesticides in urban and agrarian landscapes. *Journal of Hazardous Materials Advances*, *9*, 100216. https://doi.org/10.1016/j.hazadv.2022.100216

Biddinger, D. J., Robertson, J. L., Mullin, C., Frazier, J., Ashcraft, S. A., Rajotte, E. G., Joshi, N. K., & Vaughn, M. (2013). Comparative toxicities and synergism of apple orchard pesticides to *Apis mellifera* (L.) and *Osmia cornifrons* (Radoszkowski). *PloS One*, *8*(9), e72587. https://doi.org/10.1371/journal.pone.0072587

Biesmeijer, J. C., Roberts, S. P. M., Reemer, M., Ohlemüller, R., Edwards, M., Peeters, T., Schaffers, A. P., Potts, S. G., Kleukers, R., Thomas, C. D., Settele, J., & Kunin, W. E. (2006). Parallel declines in pollinators and insect-pollinated plants in Britain and the Netherlands. *Science (New York, NY)*, *313*(5785), 351–354. https://doi.org/10.1126/science.1127863

Boff, S., Conrad, T., Raizer, J., Wehrhahn, M., Bayer, M., Friedel, A., Theodorou, P., Schmitt, T., & Lupi, D. (2022). Low toxicity crop fungicide (fenbuconazole) impacts reproductive male quality signals leading to a reduction of mating success in a wild solitary bee. *Journal of Applied Ecology*, *59*(6), 1596–1607. https://doi.org/10.1111/1365-2664.14169

Bonmatin, J.-M., Giorio, C., Girolami, V., Goulson, D., Kreutzweiser, D. P., Krupke, C., Liess, M., Long, E., Marzaro, M., Mitchell, E. A., Noome, D. A., Simon-Delso, N., & Tapparo, A. (2015). Environmental fate and exposure; neonicotinoids and fipronil. *Environmental Science and Pollution Research International*, *22*(1), 35–67. https://doi.org/10.1007/s11356-014-3332-7

Botías, C., David, A., Hill, E. M., & Goulson, D. (2017). Quantifying exposure of wild bumblebees to mixtures of agrochemicals in agricultural and urban landscapes. *Environmental Pollution (Barking, Essex: 1987)*, *222*, 73–82. https://doi.org/10.1016/j.envpol.2017.01.001

Botías, C., David, A., Horwood, J., Abdul-Sada, A., Nicholls, E., Hill, E., & Goulson, D. (2015). Neonicotinoid residues in wildflowers, a potential route of chronic exposure for bees. *Environmental Science & Technology*, *49*(21), 12731–12740. https://doi.org/10.1021/acs.est.5b03459

Brant, R. A., Arduser, M., & Dunlap, A. S. (2022). There must bee a better way: A review of published urban bee literature and suggested topics for future study. *Landscape and Urban Planning*, *226*, 104513. https://doi.org/10.1016/j.landurbplan.2022.104513

Carvalheiro, L. G., Kunin, W. E., Keil, P., Aguirre-Gutiérrez, J., Ellis, W. N., Fox, R., Groom, Q., Hennekens, S., Van Landuyt, W., Maes, D., Van de Meutter, F., Michez, D., Rasmont, P., Ode, B., Potts, S. G., Reemer, M., Roberts, S. P. M., Schaminée, J., WallisDeVries, M. F., & Biesmeijer, J. C. (2013). Species richness declines and biotic homogenisation have slowed down for NW-European pollinators and plants. *Ecology Letters*, *16*(7), 870–878. https://doi.org/10.1111/ele.12121

Centrella, M., Russo, L., Ramírez, N. M., Eitzer, B., van Dyke, M., Danforth, B., & Poveda, K. (2020). Diet diversity and pesticide risk mediate the negative effects of land use change on solitary bee offspring production. *Journal of Applied Ecology*, *57*(6), 1031–1042. https://doi.org/10.1111/1365-2664.13600

Coscollà, C., Colin, P., Yahyaoui, A., Petrique, O., Yusa, V., Mellouki, A., & Pastor, A. (2010). Occurrence of currently used pesticides in ambient air of Centre Region (France). *Atmospheric Environment*, *44*(32), 3915–3925. https://doi.org/10.1016/j.atmosenv.2010.07.014

Cullen, M. G., Thompson, L. J., Carolan, J. C., Stout, J. C., & Stanley, D. A. (2019). Fungicides, herbicides and bees: A systematic review of existing research and methods. *PloS One*, *14*(12), e0225743. https://doi.org/10.1371/journal.pone.0225743

ČÚZK (Czech Office for Surveying, Mapping and Cadastre). (2023). *Base map of the Czech Republic at 1:10,000: WMS view service-ZM 10*. Prague: Czech Office for Surveying,

Mapping and Cadastre. Retrieved January 30, 2023, from https://geoportal.cuzk.cz

David, A., Botías, C., Abdul-Sada, A., Nicholls, E., Rotheray, E. L., Hill, E. M., & Goulson, D. (2016). Widespread contamination of wildflower and bee-collected pollen with complex mixtures of neonicotinoids and fungicides commonly applied to crops. *Environment International, 88*, 169–178. https://doi.org/10.1016/j.envint.2015.12.011

Degrendele, C., Okonski, K., Melymuk, L., Landlová, L., Kukučka, P., Audy, O., Kohoutek, J., Čupr, P., & Klánová, J. (2016). Pesticides in the atmosphere: A comparison of gas-particle partitioning and particle size distribution of legacy and current-use pesticides. *Atmospheric Chemistry and Physics, 16*(3), 1531–1544. https://doi.org/10.5194/acp-16-1531-2016

Démares, F. J., Schmehl, D., Bloomquist, J. R., Cabrera, A. R., Huang, Z. Y., Lau, P., Rangel, J., Sullivan, J., Xie, X., & Ellis, J. D. (2022). Honey bee (*Apis mellifera*) exposure to pesticide residues in nectar and pollen in urban and suburban environments from four regions of the United States. *Environmental Toxicology and Chemistry, 41*(4), 991–1003. https://doi.org/10.1002/etc.5298

EC (European Commission). (2013). Commission Implementing Regulation (EU) No 485/2013 of 24 May 2013 amending Implementing Regulation (EU) No 540/2011, as regards the conditions of approval of the active substances clothianidin, thiamethoxam and imidacloprid, and prohibiting the use and sale of seeds treated with plant protection products containing those active substances. *Official Journal of the European Union, OJ L, 139*, 12–26. Retrieved March 20, 2023, from https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1484755697880&uri=CELEX:32013R0485

EC (European Commission). (2018a). Commission Implementing Regulation (EU) 2018/113 of 24 January 2018 renewing the approval of the active substance acetamiprid in accordance with Regulation (EC) No 1107/2009 of the European Parliament and of the Council concerning the placing of plant protection products on the market, and amending the Annex to Commission Implementing Regulation (EU) No 540/2011. *Official Journal of the European Union, OJ L, 20*, 7–10. Retrieved March 20, 2023, from https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32018R0113

EC (European Commission). (2018b). Commission Regulations (EU) 2018/783–785 of 29 May 2018. *Official Journal of the European Union, L, 132*, 31–44. Retrieved March 20, 2023, from https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=OJ:L:2018:132:TOC

EC (European Commission). (2019). *Final renewal report for the active substance thiacloprid finalised in the Standing Committee on Plants, Animals, Food and Feed at its meeting on 22 October 2019 in view of the non-renewal of the approval of thiacloprid as active substance in accordance with Regulation (EC) No 1107/2009. Thiacloprid, SANTE/10450/2019 Rev. 1*, Directorate-General for Health and Food Safety.

EC (European Commission). (2020). Commission Implementing Regulation (EU) 2020/18 of 10 January 2020 concerning the non-renewal of the approval of the active substance chlorpyrifos, in accordance with Regulation (EC) No 1107/2009 of the European Parliament and of the Council concerning the placing of plant protection products on the market, and amending the Annex to Commission Implementing Regulation (EU) No 540/2011. *Official Journal of the European Union, OJ L, 7*, 14–16. Retrieved March 20, 2023, from https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32020R0018&qid=1679345830508

EC (European Commission). (2023). *Neonicotinoids*. Bruxelles: Directorate-General for Health and Food Safety. Retrieved March 20, 2023, from https://food.ec.europa.eu/plants/pesticides/approval-active-substances/renewal-approval/neonicotinoids_en

ECHA (European Chemicals Agency). (2023). *Substance infocard: Imidacloprid (ISO); 1-(6-chloropyridin-3-ylmethyl)-N-nitroimidazolidin-2-ylidenamine*. European Chemicals Agency. Retrieved March 20, 2023, from https://echa.europa.eu/cs/substance-information/-/substanceinfo/100.102.643

EFSA (European Food Safety Authority). (2016). Peer review of the pesticide risk assessment of the active substance acetamiprid. *EFSA Journal, 14*(11), e04610. https://doi.org/10.2903/j.efsa.2016.4610

Fortuin, C. C., McCarty, E., & Gandhi, K. J. K. (2021). Acute contact with imidacloprid in soil affects the nesting and survival success of a solitary wild bee, *Osmia lignaria* (Hymenoptera: Megachilidae). *Chemosphere, 264*(Pt 2), 128572. https://doi.org/10.1016/j.chemosphere.2020.128572

Garibaldi, L. A., Steffan-Dewenter, I., Winfree, R., Aizen, M. A., Bommarco, R., Cunningham, S. A., Kremen, C., Carvalheiro, L. G., Harder, L. D., Afik, O., Bartomeus, I., Benjamin, F., Boreux, V., Cariveau, D., Chacoff, N. P., Dudenhöffer, J. H., Freitas, B. M., Ghazoul, J., Greenleaf, S., … Klein, A. M. (2013). Wild pollinators enhance fruit set of crops regardless of honey bee abundance. *Science (New York, NY), 339*(6127), 1608–1611. https://doi.org/10.1126/science.1230200

Goulson, D., Nicholls, E., Botias, C., & Rotheray, E. L. (2015). Bee declines driven by combined stress from parasites, pesticides, and lack of flowers. *Science (New York, NY), 347*(6229), 1255957. https://doi.org/10.1126/science.1255957

Graham, K. K., Milbrath, M. O., Zhang, Y., Soehnlen, A., Baert, N., McArt, S., & Isaacs, R. (2021). Identities, concentrations, and sources of pesticide exposure in pollen collected by managed bees during blueberry pollination. *Scientific Reports, 11*(1), 16857. https://doi.org/10.1038/s41598-021-96249-z

Haider, M., Dorn, S., Sedivy, C., & Müller, A. (2014). Phylogeny and floral hosts of a predominantly pollen generalist group of mason bees (Megachilidae: Osmiini). *Biological Journal of the Linnean Society, 111*(1), 78–91. https://doi.org/10.1111/bij.12186

Hall, D. M., Camilo, G. R., Tonietto, R. K., Ollerton, J., Ahrné, K., Arduser, M., Ascher, J. S., Baldock, K. C. R., Fowler, R., Frankie, G., Goulson, D., Gunnarsson, B., Hanley, M. E., Jackson, J. I., Langellotto, G., Lowenstein, D., Minor, E. S., Philpott, S. M., Potts, S. G., … Threlfall, C. G. (2017). The city as a refuge for insect pollinators. *Conservation Biology: The Journal of the Society for Conservation Biology, 31*(1), 24–29. https://doi.org/10.1111/cobi.12840

Halsch, C. A., Hoyle, S. M., Code, A., Fordyce, J. A., & Forister, M. L. (2022). Milkweed plants bought at nurseries may expose monarch caterpillars to harmful pesticide residues. *Biological Conservation, 273*, 109699. https://doi.org/10.1016/j.biocon.2022.109699

Hladik, M. L., Vandever, M., & Smalling, K. L. (2016). Exposure of native bees foraging in an agricultural landscape to current-use pesticides. *The Science of the Total*

Environment, 542(Pt A), 469–477. https://doi.org/10.1016/j.scitotenv.2015.10.077

Jehlička, P., & Smith, J. (2012). Sustainability and the "urban peasant": rethinking the cultural politics of food self-provisioning in the Czech Republic. In P. Zahrádka & R. Sedláková (Eds.), *New perspectives on consumer culture theory and research* (pp. 78–96). Cambridge Scholars Publishing.

Jovetić, M. S., Redžepović, A. S., Nedić, N. M., Vojt, D., Đurđić, S. Z., Brčeski, I. D., & Milojković-Opsenica, D. M. (2018). Urban honey - the aspects of its safety. *Arhiv Za Higijenu Rada i Toksikologiju, 69*(3), 264–274. https://doi.org/10.2478/aiht-2018-69-3126

Kadlikova, K., Vaclavikova, M., Halesova, T., Kamler, M., Markovic, M., & Erban, T. (2021). The investigation of honey bee pesticide poisoning incidents in Czechia. *Chemosphere, 263*, 128056. https://doi.org/10.1016/j.chemosphere.2020.128056

Kavanagh, S., Henry, M., Stout, J. C., & White, B. (2021). Neonicotinoid residues in honey from urban and rural environments. *Environmental Science and Pollution Research International, 28*(22), 28179–28190. https://doi.org/10.1007/s11356-021-12564-y

Klein, A.-M., Vaissière, B. E., Cane, J. H., Steffan-Dewenter, I., Cunningham, S. A., Kremen, C., & Tscharntke, T. (2007). Importance of pollinators in changing landscapes for world crops. *Proceedings of the Royal Society. Proceedings. Biological Sciences, 274*(1608), 303–313. https://doi.org/10.1098/rspb.2006.3721

Knapp, J. L., Nicholson, C. C., Jonsson, O., de Miranda, J. R., & Rundlof, M. (2023). Ecological traits interact with landscape context to determine bees' pesticide risk. *Nature Ecology & Evolution, 7*(4), 547–556. https://doi.org/10.1038/s41559-023-01990-5

Kopit, A. M., & Pitts-Singer, T. L. (2018). Routes of pesticide exposure in solitary, cavity-nesting bees. *Environmental Entomology, 47*(3), 499–510. https://doi.org/10.1093/ee/nvy034

Kovács-Hostyánszki, A., Espíndola, A., Vanbergen, A. J., Settele, J., Kremen, C., & Dicks, L. V. (2017). Ecological intensification to mitigate impacts of conventional intensive land use on pollinators and pollination. *Ecology Letters, 20*(5), 673–689. https://doi.org/10.1111/ele.12762

Kratschmer, S., Petrović, B., Curto, M., Meimberg, H., & Pachinger, B. (2020). Pollen availability for the horned mason bee (*Osmia cornuta*) in regions of different land use and landscape structures. *Ecological Entomology, 45*(3), 525–537. https://doi.org/10.1111/een.12823

Krichilsky, E., Centrella, M., Eitzer, B., Danforth, B., Poveda, K., & Grab, H. (2021). Landscape composition and fungicide exposure influence host–pathogen dynamics in a solitary bee. *Environmental Entomology, 50*(1), 107–116. https://doi.org/10.1093/ee/nvaa138

Lambert, O., Piroux, M., Puyo, S., Thorin, C., L'Hostis, M., Wiest, L., Buleté, A., Delbac, F., & Pouliquen, H. (2013). Widespread occurrence of chemical residues in beehive matrices from apiaries located in different landscapes of western France. *PloS One, 8*(6), e67007. https://doi.org/10.1371/journal.pone.0067007

Langellotto, G. A., Melathopoulos, A., Messer, I., Anderson, A., McClintock, N., & Costner, L. (2018). Garden pollinators and the potential for ecosystem service flow to urban and peri-urban agriculture. *Sustainability, 10*(6), 2047. https://doi.org/10.3390/su10062047

Lanner, J., Kratschmer, S., Petrović, B., Gaulhofer, F., Meimberg, H., & Pachinger, B. (2020). City dwelling wild bees: How communal gardens promote species richness. *Urban Ecosystems, 23*(2), 271–288. https://doi.org/10.1007/s11252-019-00902-5

Larson, J. L., Redmond, C. T., & Potter, D. A. (2013). Assessing insecticide hazard to bumble bees foraging on flowering weeds in treated lawns. *PloS One, 8*(6), e66375. https://doi.org/10.1371/journal.pone.0066375

Lentola, A., David, A., Abdul-Sada, A., Tapparo, A., Goulson, D., & Hill, E. M. (2017). Ornamental plants on sale to the public are a significant source of pesticide residues with implications for the health of pollinating insects. *Environmental Pollution (Barking, Essex: 1987), 228*, 297–304. https://doi.org/10.1016/j.envpol.2017.03.084

Levé, M., Baudry, E., & Bessa-Gomes, C. (2019). Domestic gardens as favorable pollinator habitats in impervious landscapes. *The Science of the Total Environment, 647*, 420–430. https://doi.org/10.1016/j.scitotenv.2018.07.310

Long, E. Y., & Krupke, C. H. (2016). Non-cultivated plants present a season-long route of pesticide exposure for honey bees. *Nature Communications, 7*(1), 11629. https://doi.org/10.1038/ncomms11629

Lowenstein, D. M., Matteson, K. C., & Minor, E. S. (2015). Diversity of wild bees supports pollination services in an urbanized landscape. *Oecologia, 179*(3), 811–821. https://doi.org/10.1007/s00442-015-3389-0

Main, A. R., Hladik, M. L., Webb, E. B., Goyne, K. W., & Mengel, D. (2020). Beyond neonicotinoids – wild pollinators are exposed to a range of pesticides while foraging in agroecosystems. *The Science of the Total Environment, 742*, 140436. https://doi.org/10.1016/j.scitotenv.2020.140436

Main, A. R., Webb, E. B., Goyne, K. W., Abney, R., & Mengel, D. (2021). Impacts of neonicotinoid seed treatments on the wild bee community in agricultural field margins. *The Science of the Total Environment, 786*, 147299. https://doi.org/10.1016/j.scitotenv.2021.147299

Matteson, K. C., & Langellotto, G. A. (2010). Determinates of inner city butterfly and bee species richness. *Urban Ecosystems, 13*(3), 333–347. https://doi.org/10.1007/s11252-010-0122-y

Md Meftaul, I., Venkateswarlu, K., Dharmarajan, R., Annamalai, P., & Megharaj, M. (2020). Pesticides in the urban environment: A potential threat that knocks at the door. *The Science of the Total Environment, 711*, 134612. https://doi.org/10.1016/j.scitotenv.2019.134612

Mokkapati, J. S., Bednarska, A. J., & Laskowski, R. (2021). The development of the solitary bee *Osmia bicornis* is affected by some insecticide agrochemicals at environmentally relevant concentrations. *The Science of the Total Environment, 775*, 145588. https://doi.org/10.1016/j.scitotenv.2021.145588

Muratet, A., & Fontaine, B. (2015). Contrasting impacts of pesticides on butterflies and bumblebees in private gardens in France. *Biological Conservation, 182*, 148–154. https://doi.org/10.1016/j.biocon.2014.11.045

Nicholls, E., Botías, C., Rotheray, E. L., Whitehorn, P., David, A., Fowler, R., David, T., Feltham, H., Swain, J. L., Wells, P., Hill, E. M., Osborne, J. L., & Goulson, D. (2018). Monitoring neonicotinoid exposure for bees in rural and peri-urban areas of the U.K. during the transition from pre- to post-moratorium. *Environmental Science & Technology, 52*(16), 9391–9402. https://doi.org/10.1021/acs.est.7b06573

Nicholls, E., Fowler, R., Niven, J. E., Gilbert, J. D., & Goulson, D. (2017). Larval exposure to field-realistic concentrations of clothianidin has no effect on development rate, over-winter survival or adult metabolic rate in a solitary bee, *Osmia bicornis*. *PeerJ. 5*, e3417. https://doi.org/10.7717/peerj.3417

Nieto, A., Roberts, S. P. M., Kemp, J., Rasmont, P., Kuhlmann, M., Criado, M. G., Biesmeijer, J. C., Bogusch, P., Dathe, H. H., De la Rúa, P., De Meulemeester, T., Dehon, M., Dewulf, A., Ortiz-Sánchez, F. J., Lhomme, P., Pauly, A., Potts, S. G., Praz, C., Quaranta, M., … Michez, D. (2014). *European red list of bees*. Publication Office of the European Union. https://doi.org/10.2779/77003

Normandin, É., Vereecken, N. J., Buddle, C. M., & Fournier, V. (2017). Taxonomic and functional trait diversity of wild bees in different urban settings. *PeerJ*, *5*, e3051. https://doi.org/10.7717/peerj.3051

Ollerton, J., Erenler, H., Edwards, M., & Crockett, R. (2014). Extinctions of aculeate pollinators in Britain and the role of large-scale agricultural changes. *Science (New York, NY)*, *346*(6215), 1360–1362. https://doi.org/10.1126/science.1257259

Osborne, J. L., Martin, A. P., Shortall, C. R., Todd, A. D., Goulson, D., Knight, M. E., Hale, R. J., & Sanderson, R. A. (2008). Quantifying and comparing bumblebee nest densities in gardens and countryside habitats. *Journal of Applied Ecology*, *45*(3), 784–792. https://doi.org/10.1111/j.1365-2664.2007.01359.x

Pardo, A., & Borges, P. A. V. (2020). Worldwide importance of insect pollination in apple orchards: A review. *Agriculture, Ecosystems & Environment*, *293*, 106839. https://doi.org/10.1016/j.agee.2020.106839

Potts, S. G., Imperatriz-Fonseca, V., Ngo, H. T., Aizen, M. A., Biesmeijer, J. C., Breeze, T. D., Dicks, L. V., Garibaldi, L. A., Hill, R., Settele, J., & Vanbergen, A. J. (2016). Safeguarding pollinators and their values to human well-being. *Nature*, *540*(7632), 220–229. https://doi.org/10.1038/nature20588

Powney, G. D., Carvell, C., Edwards, M., Morris, R. K. A., Roy, H. E., Woodcock, B. A., & Isaac, N. J. B. (2019). Widespread losses of pollinating insects in Britain. *Nature Communications*, *10*(1), 1018. https://doi.org/10.1038/s41467-019-08974-9

Prendergast, K. S., Dixon, K. W., & Bateman, P. W. (2022). A global review of determinants of native bee assemblages in urbanised landscapes. *Insect Conservation and Diversity*, *15*(4), 385–405. https://doi.org/10.1111/icad.12569

R Core Team. (2021). *R: A Language and environment for statistical computing*. Vienna: R Foundation for Statistical Computing. https://www.R-project.org

Raimets, R., Karise, R., Mand, M., Kaart, T., Ponting, S., Song, J., & Cresswell, J. E. (2018). Synergistic interactions between a variety of insecticides and an ergosterol biosynthesis inhibitor fungicide in dietary exposures of bumble bees (*Bombus terrestris* L.). *Pest Management Science*, *74*(3), 541–546. https://doi.org/10.1002/ps.4756

Raw, A. (1974). Pollen preferences of three *Osmia* species (Hymenoptera). *Oikos*, *25*(1), 54–60. https://doi.org/10.2307/3543545

Rondeau, S., Baert, N., McArt, S., & Raine, N. E. (2022). Quantifying exposure of bumblebee (*Bombus* spp.) queens to pesticide residues when hibernating in agricultural soils. *Environmental Pollution (Barking, Essex: 1987)*, *309*, 119722. https://doi.org/10.1016/j.envpol.2022.119722

Rondeau, S., & Raine, N. E. (2022). Fungicides and bees: A review of exposure and risk. *Environment International*, *165*, 107311. https://doi.org/10.1016/j.envint.2022.107311

Sadowska, M., Gogolewska, H., Pawelec, N., Sentkowska, A., & Krasnodębska-Ostręga, B. (2019). Comparison of the contents of selected elements and pesticides in honey bees with regard to their habitat. *Environmental Science and Pollution Research International*, *26*(1), 371–380. https://doi.org/10.1007/s11356-018-3612-8

Samnegård, U., Persson, A. S., & Smith, H. G. (2011). Gardens benefit bees and enhance pollination in intensively managed farmland. *Biological Conservation*, *144*(11), 2602–2606. https://doi.org/10.1016/j.biocon.2011.07.008

Sánchez-Bayo, F., & Wyckhuys, K. A. G. (2019). Worldwide decline of the entomofauna: A review of its drivers. *Biological Conservation*, *232*, 8–27. https://doi.org/10.1016/j.biocon.2019.01.020

Santos, M., Moreira, H., Cabral, J. A., Gabriel, R., Teixeira, A., Bastos, R., & Aires, A. (2022). Contribution of home gardens to sustainable development: Perspectives from a supported opinion essay. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, *19*(20), 13715. https://doi.org/10.3390/ijerph192013715

Scheyer, A., Morville, S., Mirabel, P., & Millet, M. (2008). Gas/particle partitioning of lindane and current-used pesticides and their relationship with temperature in urban and rural air in Alsace region (east of France). *Atmospheric Environment*, *42*(33), 7695–7705. https://doi.org/10.1016/j.atmosenv.2008.05.029

Schummer, C., Mothiron, E., Appenzeller, B. M. R., Wennig, R., & Millet, M. (2010). Gas/particle partitioning of currently used pesticides in the atmosphere of Strasbourg (France). *Air Quality, Atmosphere & Health*, *3*(3), 171–181. https://doi.org/10.1007/s11869-010-0065-8

Sgolastra, F., Arnan, X., Cabbri, R., Isani, G., Medrzycki, P., Teper, D., & Bosch, J. (2018). Combined exposure to sublethal concentrations of an insecticide and a fungicide affect feeding, ovary development and longevity in a solitary bee. *Proceedings of the Royal Society. Proceedings. Biological Sciences*, *285*(1885), 20180887. https://doi.org/10.1098/rspb.2018.0887

Sgolastra, F., Hinarejos, S., Pitts-Singer, T. L., Boyle, N. K., Joseph, T., Luckmann, J., Raine, N. E., Singh, R., Williams, N. M., & Bosch, J. (2019). Pesticide exposure assessment paradigm for solitary bees. *Environmental Entomology*, *48*(1), 22–35. https://doi.org/10.1093/ee/nvy105

Sgolastra, F., Medrzycki, P., Bortolotti, L., Renzi, M. T., Tosi, S., Bogo, G., Teper, D., Porrini, C., Molowny-Horas, R., & Bosch, J. (2017). Synergistic mortality between a neonicotinoid insecticide and an ergosterol-biosynthesis-inhibiting fungicide in three bee species. *Pest Management Science*, *73*(6), 1236–1243. https://doi.org/10.1002/ps.4449

Siviter, H., Bailes, E. J., Martin, C. D., Oliver, T. R., Koricheva, J., Leadbeater, E., & Brown, M. J. F. (2021). Agrochemicals interact synergistically to increase bee mortality. *Nature*, *596*(7872), 389–392. https://doi.org/10.1038/s41586-021-03787-7

Siviter, H., Pardee, G. L., Baert, N., McArt, S., Jha, S., & Muth, F. (2023). Wild bees are exposed to low levels of pesticides in urban grasslands and community gardens. *The Science of the Total Environment*, *858*(Pt 2), 159839. https://doi.org/10.1016/j.scitotenv.2022.159839

Šlachta, M., Erban, T., Votavová, A., Bešta, T., Skalský, M., Václavíková, M., Halešová, T., Edwards-Jonášová, M.,

Včeláková, R., & Cudlín, P. (2020). Domestic gardens mitigate risk of exposure of pollinators to pesticides—an urban-rural case study using a red mason bee species for biomonitoring. *Sustainability*, *12*(22), 9427. https://doi.org/10.3390/su12229427

Šlachta, M., Votavová, A., Erban, T., Cudlín, O., & Cudlín, P. (2022). Breeding mason bees for the pollination of fruit orchards in Central Europe. *European Journal OF Environmental Sciences*, *12*(1), 16–20. https://doi.org/10.14712/23361964.2022.2

Smith, R. M., Warren, P. H., Thompson, K., & Gaston, K. J. (2006). Urban domestic gardens (VI): environmental correlates of invertebrate species richness. *Biodiversity and Conservation*, *15*(8), 2415–2438. https://doi.org/10.1007/s10531-004-5014-0

Splitt, A., Schulz, M., & Skórka, P. (2022). Current state of knowledge on the biology and breeding of the solitary bee – *Osmia bicornis*. *Journal of Apicultural Research*, *61*(2), 163–179. https://doi.org/10.1080/00218839.2021.1957610

Sponsler, D. B., & Johnson, R. M. (2017). Mechanistic modeling of pesticide exposure: The missing keystone of honey bee toxicology. *Environmental Toxicology and Chemistry*, *36*(4), 871–881. https://doi.org/10.1002/etc.3661

ter Braak, C. J. F., & Šmilauer, P. (2012). *Canoco reference manual and user's guide: Software for ordination (version 5.0)*. Microcomputer Power.

Tosi, S., Sfeir, C., Carnesecchi, E., vanEngelsdorp, D., & Chauzat, M.-P. (2022). Lethal, sublethal, and combined effects of pesticides on bees: A meta-analysis and new risk assessment tools. *The Science of the Total Environment*, *844*, 156857. https://doi.org/10.1016/j.scitotenv.2022.156857

Ward, L. T., Hladik, M. L., Guzman, A., Winsemius, S., Bautista, A., Kremen, C., & Mills, N. J. (2022). Pesticide exposure of wild bees and honey bees foraging from field border flowers in intensively managed agriculture areas. *The Science of the Total Environment*, *831*, 154697. https://doi.org/10.1016/j.scitotenv.2022.154697

Wenzel, A., Grass, I., Belavadi, V. V., & Tscharntke, T. (2020). How urbanization is driving pollinator diversity and pollination – a systematic review. *Biological Conservation*, *241*, 108321. https://doi.org/10.1016/j.biocon.2019.108321

Wood, T. J., & Goulson, D. (2017). The environmental risks of neonicotinoid pesticides: A review of the evidence post 2013. *Environmental Science and Pollution Research International*, *24*(21), 17285–17325. https://doi.org/10.1007/s11356-017-9240-x

Woodcock, B. A., Isaac, N. J. B., Bullock, J. M., Roy, D. B., Garthwaite, D. G., Crowe, A., & Pywell, R. F. (2016). Impacts of neonicotinoid use on long-term population changes in wild bees in England. *Nature Communications*, *7*(1), 12459. https://doi.org/10.1038/ncomms12459

Wu, J. Y., Anelli, C. M., & Sheppard, W. S. (2011). Sub-lethal effects of pesticide residues in brood comb on worker honey bee (*Apis mellifera*) development and longevity. *PloS One*, *6*(2), e14720. https://doi.org/10.1371/journal.pone.0014720

Wu, J. Y., Smart, M. D., Anelli, C. M., & Sheppard, W. S. (2012). Honey bees (*Apis mellifera*) reared in brood combs containing high levels of pesticide residues exhibit increased susceptibility to *Nosema* (Microsporidia) infection. *Journal of Invertebrate Pathology*, *109*(3), 326–329. https://doi.org/10.1016/j.jip.2012.01.005

Zioga, E., White, B., & Stout, J. C. (2023). Pesticide mixtures detected in crop and non-target wild plant pollen and nectar. *The Science of the Total Environment*, *879*, 162971. https://doi.org/10.1016/j.scitotenv.2023.162971

Zahrádkářská kolonie Kraví Hora II.

Výsledky zoologického průzkumu

Zadavatel:

Mgr. Ivana Paukertová
Řezáčova 28
624 00 Brno

Zpracoval:

Ing. Václav Prášek, Ph.D.
Výzkum a vývoj v oblasti přírodních věd
Rybnická 22, 634 00 Brno
IČ: 757 523 79
Tel.: 737 838 250
E-mail: vaclav.prasek@seznam.cz

leden 2014

1. Úvod

Na základě požadavku zadavatele této práce byl ve vegetační sezoně roku 2013 proveden zoologický průzkum fauny na lokalitě Kraví Hora (k.ú. Veveří).

2. Zadání

Provést zoologický průzkum fauny zájmové lokality, především se zaměřením na zjištění zvláště chráněných druhů živočichů, podle zákona č. 114/1992 Sb. a vyhlášky Ministerstva životního prostředí č. 395/1992 Sb. v platných zněních.

3. Popis lokality

Zájmové území se nachází v k. ú. Veví v městské části Brno – střed. Tato zahrádkářská kolonie se nachází na východním svahu Kraví hory. Území je rozděleno na velké množství samostatných zahrádek s různou intenzitou obhospodařování.

Na lokalitě je velké množství stromové i keřové vegetace v různém věkovém a zdravotním stavu, včetně výskytu odumírajících ovocných stromů, jejich torz a pařezů.

4. Metodika

Při zoologickém průzkumu byli obratlovci sledováni především metodou liniových transektů, procházejících zájmovou plochou. Průzkum Amphibií byl prováděn vizuálně i akusticky. Plazi byli zaznamenáváni vizuálně. Savci byli sledováni jednak prostřednictvím pobytových značek, jednak vizuálně přímým pozorováním v terénu. Cílený průzkum drobných zemních savců nebyl prováděn. Ptáci byli sledováni vizuálně i akusticky. Nebylo prováděno kvantitativní hodnocení fauny obratlovců. Sledování letounů (Chiroptera) nebylo prováděno.

U bezobratlých byl průzkum zaměřen na dvě skupiny hmyzu:

A. zjištění přítomnosti populací zvláště chráněných druhů (vyhl. č. 395/1992 Sb. nov.) a významných druhů zařazených do Červeného seznamu ČR;

B – průzkum dvou čeledí hmyzu, které jsou vzhledem k ekologickým nárokům běžně využívány pro indikaci zachovalosti či narušenosti prostředí, v němž se vyskytují (tzv. indikační skupiny), tedy střevlíkovití brouci (Coleoptera: Carabidae) a mravenci (Hymenoptera: Formicidae).

Cílem průzkumu je stanovení zvláště chráněných a významných druhů a jejich populací, které mohou být realizací záměru stavby a využití území negativně ovlivněny či ohroženy na existenci a zhodnocení současného stavu území z hlediska přírodovědného významu. Tomu byl podřízen výběr sledovaných skupin živočichů a stanoveny metody jejich vyhledávání.

Bezobratlí byli zjišťování jednak přímým pozorováním pohybujících se jedinců a aktivním odlovem lehkou entomologickou sítí. Terestrická fauna (střevlíkovití brouci a mravenci) byla vyhledávána a pro determinaci sbírána jak sběrem jednotlivých exemplářů, tak i vyhledáváním hnízd mravenců a dále kvantitativními metodami, tj. smykem a oklepem vegetace a prosevem hrabanky a detritu. Sběr do Barberových zemních pastí, vzhledem k neselektivnosti této metody a nechtěnému usmrcování drobných obratlovců (např. ještěrek) nebyl prováděn.

Střevlíkovité brouky a stejně tak i mravence na základě ověřených a užívaných metodik (HŮRKA a kol. 1996; BEZDĚČKA 2004) členíme podle ekologické valence a vázanosti k habitatu do tří kategorií.

Nejcennější je kategorie **R (reliktní druhy)**, do níž řadíme druhy s nejužší ekologickou valencí, mající v současnosti namnoze charakter reliktů, jedná se vesměs o vzácné a ohrožené taxony přirozených a nepříliš poškozených ekosystémů. Druhou kategorií je **A (adaptabilní druhy)** zahrnuje taxony osídlující více nebo méně přirozené nebo přirozenému stavu blízké habitaty. Vyskytují se však i na druhotných, zvláště v blízkosti původních ploch. Patří sem většinou druhy lesních porostů, luk, pastvin a druhy vodní. Třetí kategorie **E (eurytopní druhy)** zahrnuje taxony, které nemají žádné zvláštní nároky na charakter a kvalitu prostředí, druhy nestabilních a měnících se habitatů, druhy expanzivní a nestálé migranty.

Poznámka: Zvláště chráněné druhy (dle zákona č. 114/1992 S., o ochraně přírody a krajiny) jsou v následující tabulce (kat) označeny § a zkratkou kategorie ochrany K = kriticky ohrožený druh, S = silně ohrožený druh, O = ohrožený druh.

5. Entomologický průzkum

Skupina A (Zvláště chráněné a významné druhy)

Brouci (Coleoptera)

Carabus scheidleri Panzer, 1799 (§O) – střevlík Scheidlerův

Dosud relativně hojný druh světlých lesů, hájů a otevřené krajiny, včetně agrocenóz a biologicky pestré části urbánního prostředí (zahrady, sady, některé parky).

Lucanus cervus Linnaeus, 1758 (§O) – roháč obecný

Roháč obecný, největší evropský brouk, je obyvatelem doubrav a smíšených lesů, který proniká i do vhodných městských parků a starých zahrad. V posledních desetiletích výrazně ubývá, zejména díky úbytku listnatých lesů a starých stromů v alejích, zahradách a parcích.

Motýli (Lepidoptera)

Papilio machaon Linné, 1758 (§O) - otakárek fenyklový

Hojný motýl otevřené krajiny včetně urbánních zón, housenky se vyvíjejí na okoličnatých rostlinách (mrkev, fenykl, kopr, aj.).

Iphiclides podalirius Linnaeus, 1758 (§O) - otakárek ovocný

Dosud hojný motýl otevřené krajiny včetně urbánních zón, housenky se vyvíjejí na trnce, střemše a ovocných dřevinách.

Čmeláci (Hymenoptera, Apidae)

Bombus terrestris (Linnaeus, 1758) (§O) – čmelák zemní
Bombus lapidarius (Linnaeus, 1758) (§O) – čmelák skalní
Bombus pascuorum (Scopoli, 1793) (§O) – čmelák polní
Bombus hypnorum (Linnaeus, 1758) (§O) – čmelák rokytový
Bombus pratorum (Linnaeus,1761) (§O) – čmelák luční

Dělnice těchto druhů jsme pozorovali na kvetoucích rostlinách. Vzhledem k charakteru prostředí a výměře zahrádkářské kolonie lze předpokládat, že všechny druhy zde také hnízdí. Jedná se o dosud běžné druhy kulturní otevřené krajiny včetně urbánních území, u posledních dvou druhů je však v posledních deseti letech pozorován pokles síly populací.

Mravenci (Hymenoptera, Formicidae)

Formica cunicularia Latreille, 1798 (§O) – mravenec stepní
Formica fusca Linnaeus, 1758 (§O) – mravenec otročící
Formica rufibarbis Fabricius, 1793 (§O) – mravenec trávníkový

Hojné druhy podrodu *Serviformica*, obývající nejrůznější habitaty včetně urbánních zón a ruderálních trávníků; v ČR patří k nejhojnějším druhům mravenců.

Druhy silně a kriticky ohrožené nebyly zjištěny.

Druhy ČS:
Polistes biglumis bimaculatus (Geofroy, 1758) – vosík žlutoskvrný [zranitelný]

Další významné druhy hmyzu:

Skupina B (Indikační skupiny)

Střevlíkovití brouci (Coleoptera: Carabidae)
Carabus nemoralis nemoralis O. F. Müller, 1764 – střevlík hajní
Carabus scheidleri Panzer, 1799 – střevlík Scheidlerův
Carabus violaceus Linnaeus, 1758 – střevlík fialový
Leistus ferrugineus (Linne, 1758) – vousáč rezavý
Notiophilus biguttatus (Fabricius, 1779) - vláhomil
Trechus quadristriatus (Schrank, 1781)
Anchomenus dorsalis (Pontoppidan, 1763) – střevlíček ošlejchový
Poecilus cupreus (Linnaeus, 1758) – střevlíček měděný
Pterostichus melanarius (Illiger, 1798) - střevlíček
Abax parallelepipedus (Piller & Mitterpacher, 1783) – čtvercoštítník černý
Calathus fuscipes (Goeze, 1777) - střevlíček

Calathus melanocephalus (Linnaeus, 1758) – střevlíček černohlavý
Platynus assimilis (Paykull, 1790) - úzkohrdlec přizpůsobený
Amara eurynota (Panzer, 1796) – kvapník širohřbetý
Amara ovata (Fabricius, 1792) – kvapník vejčitý
Amara plebeja (Gyllenhal, 1810) - kvapník
Amara aenea (De Geer, 1774) – kvapník kovový
Anisodactylus signatus (Panzer, 1797) - nestejnočlenec
Molops elatus (Fabricius, 1801)
Panagaeus bipustulatus (Fabricius, 1775) - křižák
Ophonus azureus (Fabricius, 1775) - kvapník
Ophonus laticollis Mannerheim, 1825 - kvapník
Ophonus puncticeps Stephens, 1828 - kvapník
Ophonus rupicola (Sturm, 1818) - kvapník
Pseudophonus rufipes (De Geer, 1774) – kvapník plstnatý
Pseudoophonus griseus (Panzer, 1796) - kvapník
Harpalus affinis (Schrank, 1781) – kvapník modrý
Harpalus rubripes (Duftschnid, 1812) - kvapník
Harpalus rufipalpis Sturm, 1818 - kvapník

Mravenci (Hymenoptera: Formicidae)
Myrmica rubra (Linnaeus, 1758) – mravenec žahavý
Myrmica sabuleti Meinert, 1861 – mravenec
Myrmica schencki Viereck, 1903 – mravenec
Temnothorax affinis (Mayr, 1855) – mravenec
Temnothorax crassispinus (Karavaiev, 1926) – mravenec dlouhoostný
Tetramorium cf. *caespitum* (Linnaeus, 1758) – mravenec drnový
Dolichoderus quadripunctatus Linnaeus, 1771 – mravenec čtyřskvrnný
Camponotus fallax (Nylander, 1856) - mravenec
Camponotus ligniperdus Latreille, 1802 – mravenec dřevokaz
Formica cunicularia Latreille, 1798 – mravenec stepní
Formica fusca Linnaeus, 1758 – mravenec otročící
Formica rufibarbis Fabricius, 1793 – mravenec trávníkový
Lasius brunneus Latreille, 1798 – mravenec hnědý
Lasius emarginatus (Olivier, 1792) – mravenec domácí
Lasius flavus (Fabricius, 1781) – mravenec žlutý
Lasius fuliginosus (Latreille, 1798) – mravenec černolesklý
Lasius niger (Linnaeus, 1758) – mravenec obecný
Lasius platythorax Seifert, 1991 – mravenec zploštělý
Polyergus rufescens (Latreille, 1798) – mravenec otrokářský

Z uvedeného výčtu druhů vyplývá, že převládají běžnější až hojné druhy otevřené krajiny a okrajů světlých lesů (typická skladba větších zahrad a sadů). Na skladbu zdejší entomofauny má pozitivní vliv velké množství starých ovocných a dalších listnatých dřevin a velká rozrůzněost biotopů.

Celkem zde bylo zjištěno 29 druhů střevlíkovitých brouků, přičemž v ekologické kategorii R (reliktní druhy) nebyl zjištěn žádný druh, v kategorii A (adaptabilní druhy) bylo zjištěno 13 druhů a v kategorii E (eurytopní druhy) bylo zjištěno 16 druhů. Procentuální vzorec R 0 % – A 45 % – E 55 % ukazuje na poměrně cenné společenství s vysokým podílem adaptabilních druhů.

Zajímavé výsledky podává i rozbor zdejší myrmekofauny. Celkem zde bylo zjištěno 19 druhů mravenců, přičemž do ekologické kategorie R (reliktní druhy) nepatří žádný druh, do kategorie A (adaptabilní druhy) řadíme 13 druhů a do kategorie E (eurytopní druhy) řadíme zbylých šest druhů. Procentuální vzorec

R 0 % – A 68 % – E 32 %

také dokládá relativně pestré stanoviště s potenciálem k existenci a prosperitě významných a biologicky hodnotných druhů a jejich populací.

6. Zoologický průzkum obratlovců

Provedený zoologický průzkum v zájmovém území a jeho nejbližšího okolí, byl zaměřen na zjištění výskytu obratlovců, především však zvláště chráněných obratlovců dle prováděcí vyhlášky č. 395/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

Při sledování byly zjištěny následující druhy obratlovců:

Obojživelníci:

Ropucha obecná – *Bufo bufo* – **ohrožený druh**
Ropucha zelená – *Bufo viridis* – **silně ohrožený druh**

Plazi:

Ještěrka obecná – *Lacerta agilis* – **silně ohrožený druh**

Ptáci:

Bažant obecný – *Phasianus colchicus*
Brhlík lesní – *Sitta europea*
Budníček menší – *Phylloscopus collybita*
Červenka obecná – *Erithacus rubecula*
Dlask tlustozobý – *Coccothraustes coccothraustes*
Drozd brávník – *Turdus viscivorus*
Drozd zpěvný – *Turdus philomelos*
Holub domácí – *Columba livia* f. *domestica*)
Holub hřivnáč – *Columba palumbus*
Hrdlička divoká – *Streptopelia turtur*
Hrdlička zahradní – *Streptopelia decaocto*
Jiřička obecná – *Delichon urbica*
Kavka obecná – *Corvus monedula* – **silně ohrožený druh**
Konipas bílý – *Motacilla alba*
Konopka obecná – *Carduelis cannabina*
Kos černý – *Turdus merula*
Krahujec obecný – *Accipiter nisus* – **silně ohrožený druh**
Krutihlav obecný – *Jynx torquilla* – **silně ohrožený druh**
Kukačka obecná – *Cuculus canorus*
Pěnice hnědokřídlá – *Sylvia communis*
Pěnice hnědokřídlá – *Sylvia communis*
Lejsek šedý – *Muscicapa striata* – **ohrožený druh**
Pěnice černohlavá – *Sylvia atricapilla*
Pěnice hnědokřídlá – *Sylvia communis*
Pěnice pokřovní – *Sylvia curruca*
Pěnkava obecná – *Fringilla coelebs*
Pěvuška modrá – *Prunella modularis*

Poštolka obecná – *Falco tinnunculus*
Puštík obecný – *Strix aluco*
Rehek domácí – *Phoenicurus ochruros*
Rehek zahradní – *Phoenicurus phoenicurus*
Rorýs obecný – *Apus apus* – **ohrožený druh**
Sedmihlásek hajní – *Hippolais icterina*
Sojka obecná – *Garrulus glandarius*
Stehlík obecný – *Carduelis carduelis*
Strakapoud jižní – *Dendrocopos syriacus* – **silně ohrožený druh**
Strakapoud velký – *Dendrocopos major*
Strnad obecný – *Emberiza citrinella*
Střízlík obecný – *Troglodytes troglodytes*
Sýkora babka – *Parus palustris*
Sýkora koňadra – *Parus major*
Sýkora modřinka – *Parus coeruleus*
Střízlík obecný – *Troglodytes troglodytes*
Špaček obecný – *Sturnus vulgaris*
Vlaštovka obecná – *Hirundo rustica* – **ohrožený druh**
Vrabec domácí – *Passer domesticus*
Vrabec polní – *Passer montanus*
Vrána šedá – *Corvus cornix*
Zvonek zelený – *Carduelis chloris*
Zvonohlík obecný - *Serinus serinus*
Žluna zelená – *Picus viridis*
Žluva hajní – *Oriolus oriolus* – **silně ohrožený druh**

Savci:

Bělozubka šedá – *Crocidura suaveolens*
Hraboš polní – *Microtus arvalis*
Ježek východní – *Erinaceus roumanicus*
Kočka domácí – *Felis sylvestris* f. *domestica*
Krtek obecný – *Talpa europaea*
Kuna skalní – *Martes foina*
Myšice lesní – *Apodemus flavicollis*
Norník rudý – *Clethrionomys* (*Myodes*) *glareolus*
Rejsek obecný – *Sorex araneus*
Veverka obecná – *Sciurus vulgaris* – **ohrožený druh**

V zájmovém území a v jeho nejbližším okolí bylo v roce 2013 zjištěno celkem 65 druhů obratlovců, z toho 2 druhy obojživelníků, 1 druh plaza, 52 druhů ptáků a 10 druhů savců.

7. Zjištěné zvláště chráněné druhy živočichů

Ze zvláště chráněných druhů obratlovců, dle přílohy III. prováděcí vyhlášky č. 395/1992 Sb., v platném znění, byly v zájmovém území zjištěn následující druhy živočichů, řazené touto legislativní normou do kategorií silně ohrožených a ohrožených druhů.

Silně ohrožené druhy

Ropucha zelená – *Bufo viridis* – **silně ohrožený druh**
Ještěrka obecná – *Lacerta agilis* – **silně ohrožený druh**
Kavka obecná – *Corvus monedula* – **silně ohrožený druh**
Krahujec obecný – *Accipiter nisus* – **silně ohrožený druh**
Krutihlav obecný – *Jynx torquilla* – **silně ohrožený druh**
Strakapoud jižní – *Dendrocopos syriacus* – **silně ohrožený druh**
Žluva hajní – *Oriolus oriolus* – **silně ohrožený druh**

Ohrožené druhy

Bombus hypnorum (Linnaeus, 1758) – čmelák rokytový
Bombus lapidarius (Linnaeus, 1758) – čmelák skalní
Bombus pascuorum (Scopoli, 1793) – čmelák polní
Bombus pratorum (Linnaeus,1761) – čmelák luční
Bombus terrestris (Linnaeus, 1758) – čmelák zemní
Carabus scheidleri Panzer, 1799 – střevlík Scheidlerův
Formica cunicularia Latreille, 1798 – mravenec stepní
Formica fusca Linnaeus, 1758 – mravenec otročící
Formica rufibarbis Fabricius, 1793 – mravenec trávníkový
Iphiclides podalirius Linnaeus, 1758 - otakárek ovocný
Lejsek šedý – *Muscicapa striata*
Lucanus cervus Linnaeus, 1758 – roháč obecný
Papilio machaon Linné, 1758 - otakárek fenyklový
Ropucha obecná – *Bufo bufo*
Rorýs obecný – *Apus apus*
Veverka obecná – *Sciurus vulgaris*
Vlaštovka obecná – *Hirundo rustica*

8. Závěr

V zájmovém území bylo zjištěno 24 druhů zvláště chráněných živočichů, z toho 7 silně ohrožených druhů a 17 v kategorii ohrožených druhů. Tento počet však není možné považovat za konečný a to především u skupiny bezobratlých druhů, protože entomologický průzkum byl zaměřen především na ochranářsky indikační skupiny střevlíkovitých brouků (čeleď Carabidae) a blanokřídlých z čeledi mravencovití (Formicidae) a rodu čmelák (Bombus).

Všechny zde zjištěné zvláště chráněné druhy jsou na lokalitu vázány reprodukčně, s výjimkou kavky obecné (*Corvus monedula*), rorýsa obecného (*Apus apus*) a vlaštovky obecné (*Hirundo rustica*). Tyto druhy využívají lokalitu pouze potravně a jejich hnízdění je vzhledem k jejich biologii v zájmovém území buď nepravděpodobné, nebo je spíše vyloučeno.

U obou druhů obojživelníků nebylo rozmnožování přímo v zájmovém území prokázáno, nicméně není možné je v území, v některé z drobných vodních nádržích především antropogenního charakteru, vyloučit.

Závěrem je tedy možné konstatovat, že hodnocená plocha zahrádkářské kolonie Kraví Hora II. svým charakterem drobných členitých mikrohabitatů vhodným způsobem doplňuje plochu parku na západním svahu Kraví Hory. Pro řadu (nejen zvláště chráněných) druhů živočichů je území všech tří zahrádkářských kolonií ve spojení s přilehlým parkem v kontextu centra Brna naprosto zásadním jádrovým územím, buď z potravního, nebo reprodukčního hlediska, případně z obou těchto aspektů.

Za kolektiv autorů

Ing. Václav Prášek, Ph.D.

Biodiverzita ve městě - srovnání druhové rozmanitosti flory zahrádkářských kolonií a ploch veřejné zeleně případová studie Kraví hora, Brno

Autor: Alena Klimešová Vedoucí práce: Ing. Zbyněk Ulčák, Ph.D.

FSS Katedra environmentálních studií

Diskuze:

U zahrádkových kolonií byla zjištěna větší druhová rozmanitost než u plochy veřejného parku. Toto hlavní zjištění, tedy vysoká druhová rozmanitost flory zahrádek, je v souladu s výše zmíněnými výzkumy - Thomson a kol 2003, Smith a kol. 2006, Lindemann-Matthies a Marty 2012, Clarke a Jenerette 2015. Rozdíl mezi počtem druhů na zahrádkách a v parku můžeme vnímat již s pouhým vizuálním posouzením. V parku je vzhledem k převládající ploše trávníku nebo keřových porostů druhová rozmanitost vztažená k ploše velmi omezena. Nízké zastoupení bylin (vyjma trav) způsobuje, ţe změny v průběhu roku zde jsou méně nápadné.

Mezi faktory ovlivňující druhovou pestrost městské veřejné zeleně patří jednak její poloha a přírodní a klimatické podmínky, ale zároveň také z velké části dostupné finanční prostředky na údržbu. Ty zpravidla pokryjí pouze základní zásahy jako sečení trávníku a řez dřevin. Na péči o případné ovocné dřeviny, trvalkové záhony, skalky či luční porost již prostředky nezbývají. Park je tak ochuzen o řadu stanovišť a s tím související výskyt dalších druhů rostlin a živočichů. Zahrádky nabízejí rozmanitější stanoviště právě díky péči, kterou jim, v případě Kraví hory, věnuje několik stovek zahradníků. Vysoký počet zahradníků přináší rozmanité přístupy a tím i rozmanitou květenu. V osadách se nacházejí zahrádky zcela okrasné nebo naopak přímo zaměřené na produkci zeleniny a ovoce a samozřejmě jejich kombinace. Někteří majitelé se i přímo zaměřují na pěstování domácích "planých" druhů.

Přestože jsou zahrádkářské kolonie přístupné veřejnosti pouze ve vymezené dny, jejich přínos pro životní prostředí města z hlediska druhové rozmanitosti je nepochybně vyšší než přínos parkových ploch. Sami zahrádkáři jsou si toho vědomi a převážně mladší generace vnímá péči o zahrádky jako ekologicky přínosnou aktivitu. Některé zahrádky usilují o začlenění do programu Evropské územní spolupráce v projektu přírodních zahrad. Důsledkem takového ekologicky zaměřeného zahrádkaření je další rozšíření biodiverzity.

Množství času, který mohou zahrádkáři péči o zeleň věnovat, je nicméně faktorem, který se uplatňuje při srovnávání s parkem a který má v konečném důsledku také vliv na druhovou pestrost. Péči o park se správce zeleně věnuje, v závislosti na dostupných prostředcích (viz. výše), jednou až dvakrát za měsíc. Návštěvnost zahrádek je několikanásobně častější (Veronica 2006). Péče je tak rozložena do celého roku a lze s nadsázkou říct, že se zde nový druh můžu objevovat každý týden.

Závěr:

Na vybraných zahrádkách v zahrádkářských osadách na Kraví hoře v Brně bylo zjištěno celkem 281 druhů cévnatých rostlin. Na celé ploše parku Kraví hora bylo zjištěno 116 druhů cévnatých rostlin. Větší druhová pestrost v zahrádkářských osadách je dána především různorodostí stanovišť, která se

na zahrádkách nacházejí, a dále způsobem péče o rostliny i finanční a časovou dotací, kterou lze údržbě zahrádek věnovat. Díky těmto odlišným podmínkám se na zahrádkách vyskytuje zvýšený počet druhů významných pro biodiverzitu. Nachází se zde více druhů ohrožených a jsou zde udržovány staré odrůdy ovocných dřevin. Co se týče druhů původních a nepůvodních v České republice převažují na zahrádkách druhy nepůvodní a v parku naopak druhy původní. Vzhledem k celkovému vyššímu počtu druhů na zahrádkách je však absolutní hodnota druhů původních i zde vyšší. Po srovnání obou typů lokalit lze tedy konstatovat, že zahrádkářské osady představují pro ochranu a podporu biodiverzity v zastavěném území města větší potenciál a jejich význam může v této souvislosti převyšovat plochu veřejného parku.

Zahrádkářská osada na Kraví hoře

Fenomén městského zemědělství je novým trendem, který se rozvíjí ve většině západoevropských měst. K městskému zemědělství jsou řazeny i zahrádkářské kolonie, které jsou dlouhodobou součástí města Brna. Zahrádkářské kolonie stále plní svou základní funkci, kterou je zdroj zeleniny a ovoce. Je to důležité z pohledu místní potravinové bezpečnosti. Mezi další funkce kolonií patří podpora sociálních a komunitních kontaktů mezi občany města Brna. Jedná se také o místo pro trávení volného času a pro rekreaci místních obyvatel.

Charakter zahrádkářské osady na Kraví hoře vytváří unikátní a různorodé prostředí pro městskou flóru a faunu. Díky pozitivní fragmentaci stanovištních podmínek je narušena uniformita městského prostředí. Rozdílná stanoviště v zahrádkářské osady se promítají do druhové pestrosti rostlin i živočichů. Jedná se tedy o jedinečný ostrůvek biodiverzity, který je v městském prostředí velmi vzácný. Individuální intenzita využívání zahrádek je reálnou ukázkou způsobů pěstování zelenin, ovocných dřevin a okrasných rostlin. Vysoká je zde i diverzita pěstovaných plodin, což je velmi pozoruhodné i z pohledu zemědělského.

Význam zahrádkářské osady na Kraví hoře spočívá také v přiblížení produkce potravin všem generacím v Brně, které nemusí mít přímý kontakt s venkovskými oblastmi. Náročnost a specifičnost zahradnické činnosti a produkce potravin vede k ocenění skutečné hodnoty potravin, ale i k pochopení problematiky nakládání a využívání odpadů, případně k pochopení jak civilizace zatěžuje ekosystém. Současná podoba a přítomnost zahrádkářské osady na Kraví hoře podporuje biodiverzitu, rozvíjí společenské a kulturní činnosti a přispívá k udržitelnosti brněnské městské komunity.

Ing. Jan Winkler, Ph.D.

Mendelova univerzita v Brně,

Agronomická fakulta,

Ústav biologie rostlin

Přispění zahrádkářských kolonií k mezigeneračnímu setkávání

Současný společenský vývoj je mimo jiné charakterizovaný demografickým vývojem směrem ke stárnutí populace a transformací tradiční rodiny. Tato situace vede nejen odborníky, ale i širokou veřejnost k úvahám o možnostech podpory společného soužití generací, navázání a posílení mezigeneračního dialogu a solidarity, vč. podpory mezigeneračního učení.

Zahrádkářské kolonie svou charakteristikou k výše zmíněnému vytváří přirozený prostor, jakožto jeden z prvků městské diverzity nejen prostorové, ale rovněž obsahové. V zahrádkářských koloniích se mohou setkávat tři i více generací nejen v rámci jedné rodiny, ale i v rámci širších „sousedských" vazeb. Jedná se o neorganizovanou a bezprostřední alternativu k dnes hojně využívaným mezigeneračním programům. Mladší generaci dává pobyt v zahrádkách příležitost k poznávání stáří, jakožto plnohodnotného období lidského života a k podpoře pozitivního vnímání starších osob, které mohou být velmi cenným zdrojem znalostí a dovedností. Naopak pro starší členy kolonie může tento mezigenerační kontakt znamenat pozitivní impuls v porozumění mladším generacím a rovněž zvýšení vlastní sebehodnoty.

Přirozené mezigenerační setkávání a učení v rámci zahrádkářských kolonií může vést k propojování a zintenzivňování vzájemných vztahů, k prohlubování vzájemné pomoci a tolerance a tím také k potřebnému otevřenému, nestereotypnímu vnímání zástupců jednotlivých generací.

V Brně dne 14. 6. 2020

Mgr. Kateřina Pevná

Spoluatorka řady odborných článků a publikací z oblasti mezigeneračního učení. Koordinátorka a metodička Mezigenerační univerzity při Mendelově univerzitě v Brně.

Stanovisko k významu zahrádkářské osady na Kraví hoře v Brně

V zemích vyspělého světa zažívá komunitní zahradničení v centrech měst renesanci a je podporováno samosprávami, projekty Evropské unie i širokou veřejností. Na městských pozemcích vznikají zcela nové plochy určené pro pěstování ovoce a zeleniny, budování kladného vztahu k přírodě, utužování mezilidských vztahů v komunitě a mezigenerační předávání poznatků a dovedností. Brno v tomto smyslu těží z dob minulých, protože na jeho území funguje už řadu desetiletí několik zahrádkářských kolonií.

Oblast zahrádek na Kraví hoře, s tradicí sahající do třicátých let minulého století, má vysokou ekologickou, krajinářskou i rekreační hodnotu. Zadržuje v krajině vodu během intenzivních bouří, ochlazuje okolí v parních letních měsících a pročišťuje vzduch od škodlivin, z čehož benefitují všichni lidé v okolí Kraví hory, nejen ti, kteří zahrádky obhospodařují. Roste zde přes tisíc převážně starších ovocných stromů a útočiště zde nalézá mnoho druhů ptáků, opylovačů, brouků či netopýrů, které v klasických parcích nedokážou tak dobře prosperovat. V kontextu klimatické krize jsou zmíněné ekosystémové služby nedocenitelné.

Mimo jiné tento prostor poskytuje smysluplnou životní náplň a možnost zdravého pohybu pro takřka 1500 zahrádkářů, kterými jsou převážně senioři a rodiny s malými dětmi. Studie dokazují přímou souvislost mezi zahrádkařením a sníženou mírou obezity, zvýšenou psychickou pohodou, posílením společenských vazeb a interakcí. Jedinečná je také šance vypěstovat si ekologickým způsobem vlastní zeleninu a ovoce přímo uprostřed moravské metropole.

Zahrádkářská osada na Kraví hoře v současné podobě podporuje biodiverzitu, lokálně tlumí projevy klimatických změn a rozvíjí společenské vztahy v brněnské městské komunitě.

Jméno a pracoviště: Mgr. Magdaléna Chytrá
vedoucí Botanické zahrady Přírodovědecké fakulty Masarykovy univerzity v Brně

Datum a podpis: 5. 8. 2024

MMB/0720774/2024
Zástupce veřejnosti

MMB/0720774/2024

Námitka

Výrok:

Námitce se nevyhovuje.

Odůvodnění:

Podatel nesouhlasí s vymezením plochy zeleně všeobecné v lokalitě Kraví hora a požaduje ponechat stávající funkci pro zahrádkářskou osadu.

Tento způsob využití území je však z hlediska územně plánovací dokumentace dočasný. Plocha rekreační zeleně je zde navržena i aktuálně platným územním plánem, jedná se tedy o dlouhodobě známou skutečnost.

Hlavní využití navržené plochy zeleně všeobecné v návrhu ÚP 2024, jak uvádí závazná textová část, je pro poskytování ekosystémových služeb ve veřejně přístupných plochách zeleně. Vzhledem ke své poloze v zastavěném centu města je v lokalitě převažujícím veřejným zájmem záměr na vybudování veřejně přístupné zeleně pro širokou skupinu obyvatel před využitím takto cenného území pro individuální rekreaci formou zahrádkaření. Proto nelze námitce vyhovět. Další důvody jsou uvedeny i v textové části odůvodnění (poslední odstavec, str. 18).

Návrh nového ÚP 2024 se tomuto tématu však podrobně věnoval a zavádí regulaci pro spolkovou zahrádkářskou činnost, viz kapitola 6.3.2.16 závazné textové části a ve výkrese 1.0 Výkres základního členění území vymezil plochy zeleně všeobecné (ZU), ve kterých má být možnost zahrádkářské činnosti prověřena zpracováním územních studií. Kraví horu má řešit ÚS-37/6.

Návrh nového ÚP měl také za úkol prověřit možnost vzniku nových zahrádkářských lokalit, zejména na plochách ZPF, které nelze jinak efektivně obhospodařovat. Většina zahrádek byla zachována pro současné využití, nové plochy rekreace jiné (RX) jsou umístěny obvykle na pozemcích navazujících na stávající zahrádkářské lokality a zároveň z různých hledisek (přístupnosti, prostupnosti krajiny, vlivu na krajinný ráz atd.) vhodných pro zahrádkaření a tvoří určitou kompenzaci za stávající zahrádkářské lokality navrhované jako území změn pro jiné funkce.

619

MAGISTRÁT MĚSTA BRNA
Odbor územního plánování a stavebního řádu
Došlo: 07 -08- 2024 10
Č.j. MMB: .....
Příl.: .....

N

Magistrát města Brna
Odbor územního plánování a rozvoje
Kounicova 67
601 67 Brno

V Brně dne 5. 8. 2024

Věcně shodná připomínka k návrhu Územního plánu města Brna

a zmocnění zástupce veřejnosti

NÁZEV PROJEDNÁVANÉ ÚPD	**NÁVRH Územního plánu města Brna pro veřejné projednání (2024)**
Identifikační údaje podatele – zástupce veřejnosti	
Jméno, příjmení	[redacted]
Datum narození	[redacted]
Trvalé bydliště/ Sídlo	[redacted]
E-mail	[redacted]
Jsem - ~~nejsem~~ * občan města Brna	~~Jsem - nejsem~~ * vlastníkem pozemku/ů nebo stavby v ploše dotčené navrhovanou změnou Katastrální území ....., parc č. .....
Upřesnění obsahu námitky / připomínky (území, ke kterému se vztahuje námitka / připomínka)	
Městská část	Brno - střed
Katastrální území	Veveří
Parcelní čísla pozemků (adresa, doplňující popis lokality)	810/1, 812, 813, 809, 805, 807, 808, 804, 799, 800, 802/1, 790, 786 783, 785, 781, 789, 782, 780, 778, 777, 743, 748, 744, 745. 746, 747, 659, 656, 657/1, 654, 658, 655, 662/1, 665, 664/1, 663/5, 666/1, 667/1, 668/1
Rozvojová lokalita (např. Be-1 apod.)	—

Statutární město Brno
Doručeno: 07.08.2024
MMB/0720778/2024
listy:1 přílohy:
druh: li/sv:
mmb1es8f18e02a

A. Věcně shodná připomínka

My, níže uvedení a podepsaní občané statutárního města Brna, uplatňujeme v souladu s § 23 odst. 2 a 3 a § 52 zákona č. 183/2006 Sb., zákon o územním plánování a stavebním řádu (dále jen „stavební zákon“) tyto věcně shodné připomínky k návrhu Územního plánu města Brna, které je jeho pořizovatelem:

Nesouhlasíme s navrhovaným zařazením plochy stávající zahrádkářské osady na Kraví hoře *(městská část Brno - Střed, katastrální území Veveří, parcelní čísla pozemků:*

810/1, 812, 813, 809, 805, 807, 808, 804, 799, 800, 802/1, 790, 786 783, 785, 781, 789, 782, 780, 778, 777, 743, 748, 744, 745. 746, 747, 659, 656, 657/1, 654, 658, 655, 662/1, 665, 664/1, 663/5, 666/1, 667/1, 668/1, tedy plochy kolonií ZO ČZS Brno Kraví Hora 1, ZO ČZS Kraví Hora 2 a ZO ČZS Malina), **mezi plochy změn s plánovanou změnou na kategorii zeleně všeobecné.** Požadujeme, **přesunutí do plochy rekreace jiné** slouží pro rekreaci a pro relaxaci převážně formou zahrádkaření, která může zaručit další existenci tohoto významného prvku ekologické stability.

Odůvodnění:

Zahrádkářské kolonie na Kraví hoře plní řadu důležitých a nezastupitelných funkcí.
Jsme přesvědčení, že likvidace zahrádkářské kolonie a její přestavba na park bude mít negativní a nevratné ekologické, ekonomické a sociální dopady.

1. **Sociální funkce**

Zahrádky v oblasti Kraví hora jsou využívány především seniory nebo rodinami s malými dětmi a vzniká tak unikátní mezigenerační pospolitost, kde jsou nabyté vědomosti seniorů cenným zdrojem poznání pro mladší generace. Vzhledem k prokázanému stárnutí populace vznikají úvahy odborníků i veřejnosti o možnostech podpory společného soužití generací, navázání a posílení mezigeneračního dialogu a solidarity a podpory mezigeneračního učení. Zahrádkářské kolonie svou charakteristikou k výše zmíněnému vytváří přirozený prostor. Provozem této zahrádkářské kolonie se přirozeně vytváří autentický komunitní život v Brně.

Senioři, v souvislosti se zahrádkami na Kraví hoře se jedná o několik stovek seniorů (téměř polovina uživatelů zahrádek jsou občané ve věku nad 65 let), zde tráví převážnou část dne v aktivní činnosti, která je prokazatelně velmi účinnou strategií pro prevenci jevů jako je depresivita, omezená mobilita a nemocnost všeobecně. Pobyt a pohyb při práci na zahrádce snižuje výskyt a tíži civilizačních chorob a výrazně zlepšuje kvalitu života. Většina uživatelů zahrádek zahradničí již desítky let a zrušení zahrádek by zcela jistě vedlo ke zhoršení kvality života několika stovek seniorů. Zahradničení také umožňuje seniorům vypěstovat si vlastní potraviny a tím i zlepšit jejich finanční soběstačnost.

Další významnou skupinou využívajících zahrádky na Kraví hoře jsou rodiny s dětmi, dle našich výpočtů navštěvuje pravidelně zahrádky na Kraví hoře cca 600 dětí, které se zde vzdělávají nenásilnou formou pod dohledem rodiny či širšího sociálního okruhu a seznamují se tak se základními zemědělskými postupy i celkovým konceptem péče o půdu. Děti tak získávají pozitivní vztah k vypěstovaným potravinám, přírodě a ekologii, což jsou znalosti a dovednosti, které jinak děti v dnešní době, zvláště ve městě, získávají obtížně a pobyt v parku tuto edukativní hodnotu nenahradí.

Mladší generaci také dává pobyt v zahrádkách příležitost k poznávání stáří, jakožto plnohodnotného období lidského života a k podpoře pozitivního vnímání starších osob, které mohou být velmi cenným zdrojem znalostí a dovedností. Naopak pro starší členy kolonie může tento mezigenerační kontakt znamenat pozitivní impuls v porozumění mladším generacím a rovněž zvýšení vlastní sebehodnoty.

Je třeba zmínit mezigenerační a interkulturní výměnu zahrádkářů. Na společných akcích zahrádkářů (brigády, setkání k vítání a loučení se s létem, přednášky a další kulturní a společenské akce) se setkávají lidé různých věkových kategorií i kulturních zázemí. Starší zahrádkáři předávají své zkušenosti mladším generacím, zatímco mladší přinášejí nové nápady a poskytují jinak samotným seniorům tolik potřebný sociální kontakt, který je důležitý i jako prevence psychických nemocí, například rozvoji deprese. Zahraniční, zejména ukrajinští

zahrádkáři obohacují komunitu o své tradiční postupy a kulturní zvyky. Tato výměna podporuje vzájemné učení, posiluje komunitní duch a vede k efektivnějším a udržitelnějším metodám zahrádkaření.

Zahrádky na Kraví Hoře mají významnou sociální hodnotu. Poskytují obyvatelům města prostor pro relaxaci, rekreaci a zahrádkářské aktivity, které přispívají k jejich fyzickému a duševnímu zdraví. Zachování zahrádek podporuje komunitní soudržnost a posiluje sociální vazby mezi obyvateli.

Je potřeba uvést fakt, že množství občanů, kteří hospodaří na zahrádkách na Kraví hoře, je nezpochybnitelně srovnatelné s návštěvností městských parků. Jednotlivé zahrádky jsou z převážné většiny využívány 2 a více osobami, v některých případech hospodaří na jedné zahrádce i dvě rodiny. Při počtu cca 550 zahrádek je to tedy přibližně 1000-1500 osob, které v této kolonii celoročně hospodaří a tráví podstatnou část svého volného času.

Občané hospodařící na zahrádkách na Kraví hoře bydlí v okolí, což je také velmi důležitý aspekt, a na zahrádky se dopravují – včetně seniorů – většinou pěšky z nedalekého místa bydliště. Navrhovaná výměna za pozemky na kraji města je tedy pro většinu z nich nereálná varianta.

Každý uživatel zahrádky je členem Českého zahrádkářského svazu. Chod zahrádkářské kolonie je veden dle pravidel Stanov ČZS a Osadního řádu dané kolonie. Je potřeba připomenout, že zahradní dílce jsou užívány jen k zahrádkářským účelům, je povoleno pěstování ovocných stromů a keřů bobulovin, velikost trávníků je omezena, převážnou část zahradních dílců tvoří záhony k pěstování zeleniny. Maximální zastavěná plocha může být 16 m2 a zahradní chatky slouží jen k uskladnění zahradního nářadí.

Likvidace zahrádek zničí fungující komunitu více jak 1500 obyvatel města, a především u seniorů se negativně podepíše na jejich zdraví a celkové kvalitě života. Přirozené mezigenerační setkávání a učení v rámci zahrádkářských kolonií vede k propojování a zintenzivňování vzájemných vztahů, k prohlubování vzájemné pomoci a tolerance a tím také k potřebnému otevřenému, nestereotypnímu vnímání zástupců jednotlivých generací. Současný společenský vývoj je mimo jiné charakterizovaný demografickým vývojem směrem ke stárnutí populace a transformací tradiční rodiny. Tato situace vede nejen odborníky, ale i širokou veřejnost k úvahám o možnostech podpory společného soužití generací, navázání a posílení mezigeneračního dialogu a solidarity, včetně podpory mezigeneračního učení. Zahrádkářské kolonie svou charakteristikou k výše zmíněnému vytváří přirozený prostor, jakožto jeden z prvků městské diverzity nejen prostorové, ale rovněž obsahové. V zahrádkářských koloniích se mohou setkávat tři i více generací nejen v rámci jedné rodiny, ale i v rámci širších „sousedských" vazeb. Jedná se o neorganizovanou a bezprostřední alternativu k dnes hojně využívaným mezigeneračním programům.

Plán přesunout zahrádkářské aktivity za Tuřanské letiště je v přímém rozporu s konceptem "kompaktního města", který pan Bořecký obhajoval na veřejném projednávání územního plánu dne 31. července 2024. "Město krátkých vzdáleností", nebo také "kompaktní město", je dopravně-urbanistický koncept založený na tom, že obyvatelé mají všechny denní potřeby v blízkém okolí svého bydliště. Zároveň by nemělo docházet k přílišnému koncentrování jednoho typu využití. Kraví hora již poměrně velký park má.

2. Zdravotní hledisko

Pravidelné zahradničení je formou mírné až středně náročné fyzické aktivity, která může pomoci předcházet různým zdravotním problémům jako je obezita, kardiovaskulární

onemocnění a diabetes typu 2. Pohyb na čerstvém vzduchu, kopání, sázení, zalévání a další zahradnické činnosti jsou efektivním způsobem, jak udržet tělo v dobré kondici a podporovat fyzické zdraví obyvatel všech věkových kategorií.

Fyzická aktivita spojená se zahradničením může snižovat krevní tlak a zlepšovat funkci srdce, což přispívá k celkově lepšímu zdravotnímu stavu. Dlouhodobé působení těchto pozitivních efektů může vést k redukci výskytu chronických onemocnění mezi místní populací.

Zahrádky poskytují přístup k čerstvě vypěstované zelenině a ovoci, což je zásadní pro zdravou stravu. Možnost pěstovat vlastní potraviny nejen zvyšuje kontrolu nad tím, co jíme, ale také zvyšuje příjem čerstvých, nezpracovaných a chemicky neošetřených produktů, což je důležité pro správnou výživu.

Čas strávený v přírodě a práce na zahradě může významně snížit úrovně stresu a úzkosti u jedinců. Zahradničení poskytuje mentální únik od každodenního stresu a nabízí terapeutický prostor pro relaxaci a obnovu mentální energie.

Zahradničení je často využíváno jako forma terapie pro lidi trpící depresí nebo jinými formami duševního onemocnění, jelikož poskytuje smysluplnou a odměňující činnost. Zodpovědnost za růst a péči o rostliny může pomoci zlepšit sebeúctu a poskytnout smysl životu.

Interakce s přírodou a pocit úspěchu z vypěstování vlastního jídla mohou zlepšit náladu a celkovou spokojenost s životem. Zahradničení poskytuje smysl pro úspěch a hrdost, které jsou důležité pro psychickou pohodu.

Zahrádkářské kolonie přinášejí obyvatelům města nejen zelený prostor pro rekreaci a odpočinek, ale jsou také důležitým zdrojem fyzického a duševního zdraví. Jejich zachování představuje klíčový prvek pro zdravý životní styl ve městě a posiluje komunitní pohodu na mnoha úrovních. Toto jsou zásadní aspekty, které je třeba zohlednit při rozhodování o budoucím rozvoji městských oblastí.

3. Potravinová soběstačnost

Zahrádkážeké osad: ...*"mají nezanedbatelný podílí na produkci místních potravin a zvyšování odolnosti města a jeho obyvatel vůči budoucím krizím"*..., viz: Městská potravinová samospráva bez lokálních potravin: Chybějící vazby mezi českými městy a potravinovými alternativami

Samozásobitelství potravinami se v západních státech stává pro obyvatele měst módou a ekologickou alternativou a do budoucna bude tento trend nepochybně vzrůstat. Je prokázáno, že v posledních desetiletích obyvatelé západoevropských měst kouzlo zahradničení znovu objevují. Jejich zájem přitom vychází z částečně nových motivací – environmentálního uvědomění, zájmu o kvalitu a původ potravin, potřeby kontaktu s přírodním prostředím a snahy o vytváření soudržných komunit, které v anonymním městském prostředí mnohým chybí. Mění se také struktura uživatelů zahrádek, přibývá mladých a alternativně smýšlejících lidí. (viz Zahrádkářské kolonie jako příspěvek k alternativní produkci potravin? FSS, MUNI, Bc. Lucie Sovová). V pořadníku na zahrádku na Kraví hoře je nyní vedeno několik desítek žadatelů, zvláště rodin s malými dětmi.

Jak bylo zmíněno již výše, skladba uživatelů zahrádek je různorodá, pro mladé rodiny i seniory mají zahrádky velký, nezanedbatelný přínos v období sklizní tedy prakticky od jara až do podzimu. Zvláště skupina seniorů, jak doloženo, má limitovaný přístup k finančním prostředkům; jsou však schopni být díky hospodaření na malé zahrádce do jisté míry potravinově soběstační, co se čerstvé, chemicky neošetřené zeleniny a ovoce týče.

Stačí si uvědomit, že 550 zahrádek (obdělávajících v průměru 200 m2) na Kraví hoře takto pěstuje a stará se o zhruba o dva tisíce ovocných stromů (třešně, meruňky, višně, jabloně a hrušně jsou nejpopulárnějšími zapěstované stromy). Téměř na každé zahrádce se pěstují také ovocné keře v podobě rybízů, malin, ostružin, angreštů, velmi populární jsou i jahody a další sezónní čerstvé ovoce. Využití lokálního a čerstvého ovoce má v dnešní době s důrazem na ekologii narůstající tendenci a nabývá na popularitě. Na každé zahrádce lidé pěstují nespočet druhů zeleniny, jako jsou rajčata, okurky, cukety, papriky, kedlubny, cibule, špenát, zelí, kapusty, saláty, mrkev, brambory atd. a velké množství druhů čerstvých bylinek.

Průměrně na jednu zahradu připadá produkce cca 120 kg ovoce a zeleniny, to znamená na počet 550 zahrad je v lokalitě Kraví hora vyprodukováno 66 tun ovoce a zeleniny, což tvoří téměř 50% roční spotřeby ovoce a zeleniny. (viz Zahrádkářské kolonie jako příspěvek k alternativní produkci potravin? FSS, MUNI, Bc. Lucie Sovová) Důležitým fenoménem je i sdílení vypěstovaných produktů se členy rodiny a dalšími občany v okolí, které je založeno na principu solidarity a které také plní funkci socializační a výpomocnou.

Bez zajímavosti není ani fakt, že zmíněné ovocné i zeleninové produkty ve valné většině dosahují bio kvality bez použití chemických hnojiv, ale jen přírodních způsobů zlepšování kvality půdy. Toto lze dokázat například i výzkumem, který probíhal i v naší kolonii. Doc. Šlachta u nás v osadě a ... *" zjistili nízké koncentrace pesticidů v potravě včel (pylové snůšky zednic v hnízdech) v zahrádkách v Praze a Brně oproti zemědělské krajině (okraje polí, intenzivní ovocné sady)"...* (viz. Moderate use of pesticides in allotment gardens as indicated by their residues in larval food provisions of Osmia solitary bees*)* Řada občanů užívajících zahrádky by na zeleninu a ovoce v biokvalitě vzhledem k její finanční náročnosti zajisté nedosáhla. Je tedy jasné, že potravinová soběstačnost a zahradničení jsou ve zcela úzkém a jedinečném vztahu.

Odstranění této co do kvantity i co do sortimentu významné ovocné i zeleninové produkce významně poškodí nejen zmiňované sociální skupiny obyvatelstva, ale také zbytečně zatíží a poškodí místní potravinový trh. Tato mezera bude muset být nesmyslně zaplněna a vykryta importem drahého ovoce i zeleniny z celého světa, nemluvě o jejich ekologickém dopadu na životní prostředí. Zrušení zahrádkářských kolonií na Kraví hoře je z tohoto pohledu proti trendu prosazování zdravých lokálních potravin a podporování jejich produkce.

Fenomén městského zemědělství je novým trendem, který se rozvíjí ve většině západoevropských měst. K městskému zemědělství jsou řazeny i zahrádkářské kolonie, které jsou dlouhodobou součástí města Brna. Zahrádkářské kolonie stále plní svou základní funkci, kterou je zdroj zeleniny a ovoce. Je to důležité z pohledu místní potravinové bezpečnosti. Mezi další funkce kolonií patří podpora sociálních a komunitních kontaktů mezi občany města Brna. Jedná se také o místo pro trávení volného času a pro rekreaci místních obyvatel.

Charakter zahrádkářské osady na Kraví hoře vytváří unikátní a různorodé prostředí pro městskou flóru a faunu. Díky pozitivní fragmentaci stanovištních podmínek je narušena uniformita městského prostředí. Rozdílná stanoviště v zahrádkářské osady se promítají do druhové pestrosti rostlin i živočichů. Jedná se tedy o jedinečný ostrůvek biodiverzity, který je v městském prostředí velmi vzácný. Individuální intenzita využívání zahrádek je reálnou ukázkou způsobů pěstování zelenin, ovocných dřevin a okrasných rostlin. Vysoká je zde i diverzita pěstovaných plodin, což je velmi pozoruhodné i z pohledu zemědělského.

Význam zahrádkářské osady na Kraví hoře spočívá také v přiblížení produkce potravin všem generacím v Brně, které nemusí mít přímý kontakt s venkovskými oblastmi. Náročnost a specifičnost zahradnické činnosti a produkce potravin vede k ocenění skutečné hodnoty potravin, ale i k pochopení problematiky nakládání a využívání odpadů, případně k pochopení,

jak civilizace zatěžuje ekosystém. Současná podoba a přítomnost zahrádkářské osady na Kraví hoře podporuje biodiverzitu, rozvíjí společenské a kulturní činnosti a přispívá k udržitelnosti brněnské městské komunity.

V této souvislosti je třeba zmínit, že v českých městech chybí stabilní podmínky pro podporu lokální produkce potravin. Výzkumy ukazují, že městské potravinové politiky v Brně jsou převážně zaměřeny na environmentální cíle, ačkoli socioekonomické aspekty nejsou dostatečně reflektovány. Existuje potenciál pro zvýšení udržitelnosti a odolnosti místních potravinových systémů, avšak bez cílené podpory samospráv a efektivního zapojení místních aktérů, jako jsou farmáři a místní zahrádkaření, zůstávají tyto iniciativy omezené. (Viz: Městská potravinová samospráva bez lokálních potravin: Chybějící vazby mezi českými městy a potravinovými alternativami)

4. Ekonomické hledisko

Přestavba zahrádkářské kolonie na park by znamenala pro město obrovskou finanční zátěž. Náklady na vybudování parku by vystoupaly – při průměrné ceně výstavby parku 2 000Kč/m2 – na cca 270 mil Kč (při započítání ceny parku Moravské náměstí okolo 1 mld.). Každý rok by navíc město muselo vynakládat další cca 4,8 mil Kč na údržbu parku (vypočítáno z ceny údržby parku Kraví Hora).

Oproti tomu zahrádkářské kolonie nejen, že město nic nestojí, ale naopak přispívají městu finančně, a to nejen přímo – každoročním nájmem, ale i nepřímo, a to financemi jednotlivých zahrádkářů, kteří na péči o zeleň vynakládají vlastní nemalé prostředky a obrovské množství fyzické práce. Zahrádky na Kraví hoře jsou dlouhodobě ekonomicky udržitelný element, jehož přestavba na park by s sebou nesla nutnost obrovské investice a zavázala město k nemalým finančním nákladům na údržbu.

Nemalé náklady také vzniknou samotným zahrádkářům, pokud se město rozhodne přesunout zahrádkářské kolonie za tuřanské letiště, vzniknou náklady na vybudování nového zázemí. Vzhledem k tomu, že většina zahrádkářů bydlí v centru města, vzniknou dojížděním na zahrádky náklady i každodenní finanční i ekologické.

5. Ekologické hledisko

Plochy zahrádek se vyznačují vysokou biodiverzitou, jsou bydlištěm mnoha rostlinných i živočišných druhů (bezobratlých i obratlovců), což bylo potvrzeno mnoha odbornými pracemi. Bylo prokázáno, že se na ploše zahrádek oproti parku na Kraví hoře nachází mnohem bohatší druhová rozmanitost rostlin i živočichů. (Viz např. https://is.muni.cz/th/sncz2/DP_Biodiverzita_ve_meste_Alena_Klimesova.pdf)

Kraví Hora v Brně je významná městská zeleň, která poskytuje útočiště různým druhům živočichů. Nutno zmínit: *..."24 druhů zvláště chráněných živočichů, z toho 7 silně ohrožených druhů a 17 v kategorii ohrožených druhů"...* (viz Zahrádkářská kolonie Kraví Hora II. Výsledky zoologického průzkumu) Některé z nich jsou běžné městské druhy, zatímco jiné jsou vzácnější a cennější z hlediska biodiverzity. Kraví Hora díky své rozmanité vegetaci a přírodním prvkům poskytuje cenné prostředí pro mnoho živočišných druhů. Je důležité tyto oblasti chránit a

pečovat o ně, aby se i nadále mohly stát útočištěm pro městskou faunu. Kraví Hora v Brně je rovněž domovem mnoha druhů brouků, kteří hrají klíčovou roli v ekosystému.

- Ptáci:
  - Kos černý (Turdus merula): Běžný druh v městských parcích.
  - Sýkora koňadra (Parus major): Častý návštěvník krmítek a stromů.
  - Strakapoud velký (Dendrocopos major): Můžete slyšet jeho typické bubnování do kmenů stromů.
  - Vrabec domácí (Passer domesticus): Typický obyvatel městských oblastí.
- Savci:
  - Ježek západní (Erinaceus europaeus): Často se skrývá ve spadaném listí a keřích.
  - Veverka obecná (Sciurus vulgaris): Vyskytuje se v parcích s dostatkem stromů.
  - Netopýři: Různé druhy netopýrů využívají staré stromy a budovy jako úkryty.
- Obojživelníci a plazi:
  - Ropucha obecná (Bufo bufo): Někdy ji lze spatřit v blízkosti vodních ploch nebo vlhkých oblastí.
  - Ještěrka obecná (Lacerta agilis): Může se vyskytovat na slunných místech s dostatkem vegetace.
- Bezobratlí:
  - Motýli: Různé druhy motýlů využívají květiny a keře jako zdroj potravy a útočiště.
  - Včely a čmeláci: Tyto opylovače můžete často spatřit na kvetoucích rostlinách.
  - Pavouci: Různé druhy pavouků si staví sítě mezi vegetací.
- Brouci:
  - Slunéčko sedmitečné (Coccinella septempunctata): Známý také jako beruška. Tento užitečný brouk se živí mšicemi a jinými drobnými škůdci.
  - Zlatohlávek zlatý (Cetonia aurata): Nápadný zelenozlatý brouk, který často navštěvuje květiny, aby se živil pylem a nektarem.
  - Nosorožík kapucínek (Oryctes nasicornis): Velký a robustní brouk, jehož larvy se vyvíjejí v rozkládajícím se dřevě. Dospělci jsou občas k vidění za teplých letních večerů.
  - Střevlíci (Carabidae): Rodina střevlíků zahrnuje mnoho druhů, které jsou dravé a loví jiný hmyz. Patří sem například střevlík zahradní (Carabus hortensis).
  - Tesařík krovový (Hylotrupes bajulus): Tento brouk je známý tím, že jeho larvy se živí dřevem, což může způsobovat škody na dřevěných stavbách.
  - Roháč obecný (Lucanus cervus): Jeden z největších evropských brouků. Larvy se vyvíjejí několik let v trouchnivějícím dřevě.
  - Kovaříci (Elateridae): Tito brouci jsou známí svým schopností "skákání", když jsou převráceni na záda. Jejich larvy, nazývané drátovci, se živí kořeny rostlin.
  - Mrchožrout (Nicrophorus vespilloides): Brouci této rodiny jsou důležití pro rozklad organického materiálu, protože se živí mrtvými živočichy.

Z výše zmíněného je nutno zdůraznit, že v kolonii na Kraví hoře byl prokázán výskyt zvláště chráněného Roháče obecného, Střevlíka Scheidlerova, silně ohrožené Ještěrky obecné, Ropuchy zelené atd.).

Pro přežití chráněných a silně ohrožených druhů ptáků - Kavka obecná, Krahujec obecný, Strakapoud jižní, Lejsek šedý, pro jejichž přežití mají význam především starší a ovocné stromy, jsou zahrádky na Kraví hoře biotopem, který umožní přežití těchto druhů v Brně i do budoucna. (Viz příloha: Stanovisko k ornitologickému významu zahrádkářské kolonie na Kraví hoře)

Plochy zahrádek pozitivně ovlivňují denní a noční výkyvy teplot, zvláště v letním období ochlazují okolí a zmírňují tak efekt městského tepelného ostrova. Díky své rozmanité

vegetaci zlepšují kvalitu ovzduší a snižují prašnost a hluk v okolí. V porovnání s nejbližší plochou parku na Kraví hoře je z mapy teplot povrchů jasně prokázáno, že v oblasti zahrádkářské kolonie byla naměřena významně nižší teplota povrchu, a to i o více než 5°C.

Zahrádky se významně podílí na zadržování vody v regionu a zahrádkáři k tomu navíc přispívají zadržováním dešťové vody, kterou využívají k zalévání záhonů.

Zahrádky na Kraví hoře vytváří „zelené plíce města" a jsou tedy prospěšné nejen samotným zahrádkářům, ale i ostatním obyvatelům města.

Zahrádky přispívají k biodiverzitě města. Jsou domovem mnoha druhů rostlin a živočichů, které obohacují místní ekosystémy. Zachování této plochy zajistí, že tato biodiverzita nebude narušena, což je zásadní pro udržení ekologické rovnováhy v městském prostředí.

Zahrádky přispívají ke zlepšení kvality ovzduší a mikroklimatu. Zeleň na zahrádkách absorbuje oxid uhličitý a uvolňuje kyslík, čímž přispívá ke zlepšení kvality ovzduší v okolí, což je v obvodu Brno-střed podstatným činitelem. Zároveň zelené plochy pomáhají snižovat teplotu v městských oblastech, což je důležité zejména v letních měsících.

Mezi další důležité aspekty zahradničení patří zpracovávání bioodpadu a jeho přeměna na kvalitní kompost. Na každé zahrádce se nachází minimálně jeden kompostér a jeho využití tak snižuje produkci komunálního odpadu a významně snižuje náklady na likvidaci odpadu.

Územní plánování by mělo být prováděno s ohledem na dlouhodobou udržitelnost a kvalitu života obyvatel. Zachování zahrádek na Kraví hoře by bylo významným krokem k dosažení těchto cílů a zajištění, že Brno zůstane městem, které si váží a chrání své zelené plochy.

Zachování zahrádek na Kraví hoře v rámci nového územního plánu a jejich role v ekologickém a sociálním kontextu města by měla být náležitě oceněna a podporována.

Likvidací zahrádek a výstavbou městského parku by se zásadně snížila biodiverzita v oblasti, množství živočišných druhů – mezi nimi i chráněných a ohrožených – by přišlo o své útočiště a město by přišlo o důležitý faktor termoregulace, očisty ovzduší a zadržování vody.

6. Právní hledisko

Evropská unie sice nevypracovala konkrétní směrnice týkající se zachování zahrádek ve městech, avšak pro zachování městských zahrádek existuje řada širších politik a strategií, které podporují ochranu a rozvoj zelených ploch ve městských oblastech. Mezi tyto politiky patří:

- Strategie EU pro biologickou rozmanitost do roku 2030: Tato strategie klade důraz na obnovu a ochranu biodiverzity v Evropě, včetně městských oblastí. Podporuje vytvoření a udržování zelených infrastruktur, jako jsou městské zahrady, parky a zelené střechy, které přispívají k biodiverzitě.
- Zelená dohoda pro Evropu (European Green Deal): Tento ambiciózní plán má za cíl učinit Evropu klimaticky neutrální do roku 2050. Jedním z klíčových cílů je zvýšit množství zelených ploch ve městech, které pomohou snižovat emise skleníkových plynů a zlepšovat kvalitu života obyvatel.
- Strategie EU pro zelenou infrastrukturu: Tato strategie podporuje integraci zelené infrastruktury do územního plánování a rozvoje měst. Zahrnuje opatření na ochranu a rozšíření městských zelených ploch, které mají pozitivní dopad na životní prostředí a zdraví obyvatel.

- Směrnice o stanovištích (Habitats Directive, 92/43/EEC) a Směrnice o ptácích (Birds Directive, 2009/147/EC): Tyto směrnice zavazují členské státy k ochraně přírodních stanovišť a druhů, které jsou důležité pro biodiverzitu. Zatímco se primárně zaměřují na přírodní oblasti mimo města, jejich principy mohou být aplikovány i na městské zelené plochy, včetně zahrádek.
- Nástroj pro propojení Evropy (Connecting Europe Facility): Tento nástroj financuje projekty, které zlepšují propojenost a integraci zelených ploch ve městech, včetně městských zahrad.
- Akční plán EU pro ekologizaci měst (EU Urban Agenda): Tento plán podporuje udržitelný rozvoj měst, včetně vytváření a udržování zelených prostor, jako jsou zahrádky, které přispívají ke kvalitě života ve městech.
- Program LIFE: Program LIFE financuje projekty zaměřené na ochranu životního prostředí a klimatických opatření, včetně projektů zaměřených na rozvoj městské zeleně a zahrádek.
- Evropské fórum pro městské zemědělství (European Forum on Urban Agriculture (EFUA)) – program Horizon 2020 https://www.efua.eu/. Iniciativa, která se snaží implementovat zásady Zelené dohody pro Evropu do městského života a přispívat tak k budování udržitelné budoucnosti.

Přestože neexistují specifické směrnice zaměřené výhradně na zahrádky, tyto politiky a strategie poskytují rámec a podporu pro jejich ochranu a rozvoj v městských oblastech, včetně měst jako Brno. Členské státy a místní samosprávy jsou vyzývány k implementaci těchto politik a k podpoře udržitelného rozvoje zelených ploch, které zahrnují městské zahrádky.

Závěr:

Zahrádkářská kolonie na Kraví hoře patří neodmyslitelně k brněnské kultuře a dnes už také k brněnské historii. V novodobé historii se jedná o první polovinu 20. století, ale z historického hlediska jsou prokázány první zmínky přítomnosti pastvin a zelinářských zahrad na Kraví hoře již ve 14. století.

Likvidace zahrádek zničí fungující komunitu více jak 1500 obyvatel blízkého okolí Kraví hory a centra města, kteří se doposud roky na vlastní náklady starají o zeleň na Kraví hoře. Zejména u seniorů se tento krok negativně podepíše na jejich zdraví a celkové kvalitě života. Přirozené mezigenerační setkávání a učení v rámci práce na zahrádce je důležitým prvkem v edukaci a získávání společenských a ekologických návyků velkého množství nezletilých občanů trávících svůj volný čas s rodiči na zahrádkách. Likvidací zahrádek a výstavbou městského parku by se zásadně snížila biodiverzita v oblasti, množství živočišných druhů – mezi nimi i chráněných a ohrožených – by přišlo o své útočiště a město by přišlo o důležitý faktor termoregulace, očisty ovzduší a zadržování vody.

Ekologické, sociální, zoologické a biologické přínosy zahrádek jsou naprosto přesvědčivé. Jedná se zejména o podporu biodiverzity, přínos k místnímu mikroklimatu a sociální přínosy, jako jsou rekreační aktivity, posílení komunitních vazeb a pozitivní dopad na duševní zdraví obyvatel.

Nelze nezmínit také předpokládané vysoké náklady na přestavbu zahrádek na park, tj. zeleně, která už existuje a je prokazatelně vyšší kvality, na zeleň parku, která je stran biodiverzity rostlin i živočichů významně chudší.

Zahrádky dlouhodobě naplňují podmínky využití ploch městské zeleně Z, to znamená, že chrání a rozvíjí přírodní a krajinné hodnoty, stabilizují a významně zlepšují mikroklimatické podmínky na území města a jsou v řízeném režimu veřejně přístupné. Akceptace základních směrů týkajících se životního prostředí v městských aglomeracích, včetně městských zahrádek, je upravena právními a jinými normami Evropské unie a rovněž právními předpisy České republiky. Tyto normy neupravují „pouze" procesní postup při tvorbě nového územního plánu, ale obzvlášť hmotněprávní podmínky, které při tvorbě územního plánu musí být dodrženy.

Jedná se zejména o zákon o ochraně přírody a krajiny (č. 114/1992 Sb.), který se zaměřuje na ochranu přírody a krajiny, včetně městské zeleně. Tento zákon stanovuje principy pro vytváření a ochranu ekologicky stabilních území, což zahrnuje městské zahrádky jako prvky ekologické stability. Dále zákon o životním prostředí (č. 17/1992 Sb.) stanovuje základní zásady pro ochranu životního prostředí, které zahrnují ochranu městské zeleně a zahrádek jako součást ekologicky šetrného rozvoje měst. Zákon o půdě (č. 229/1991 Sb.) upravuje nakládání s půdou, včetně zemědělské půdy, která může být využívána pro městské zahrádky, a zákon o ochraně zemědělského půdního fondu (č. 334/1992 Sb.) chrání zemědělskou půdu, která je v městech vhodná pro využití pro městské zahrádky.

Samosprávy mají dle zahrádkářského zákona 221/2021 Sb. povinnost podporovat zahrádkářskou činnost, a dle našeho názoru se vytyčením nových ploch mimo město Brno a ohrožením stávajících, dobře dostupných osad neděje.

Výše uvedené právní předpisy tvoří rámec, ve kterém se zahrádky v městech v České republice mohou rozvíjet a existovat. Zachování zahrádek na Kraví hoře má silnou veřejnou podporu, jak je prokázáno množstvím podpisů na petici pro jejich zachování. Máme proto za to, že volení zástupci občanů města Brna, zejména v dotčeném městském obvodu Brno-střed, by měli při schvalování územního plánu zohlednit postoje a žádosti voličů.

Nesouhlasíme proto s navrhovaným zařazením plochy stávající zahrádkářské osady na Kraví hoře mezi plochy změn s plánovanou změnou na kategorii mezi plochy změn s plánovanou změnou na kategorii zeleně všeobecné. Požadujeme, přesunutí do plochy rekreace jiné slouží pro rekreaci a pro relaxaci převážně formou zahrádkaření, která může zaručit další existenci tohoto významného prvku ekologické stability. Je potřeba si uvědomit, že parky na jedné straně a zahrádkářské kolonie na straně druhé jsou komplementární, nikoliv zaměnitelné prvky ve struktuře města.

Význam zahrádkářské kolonie pro město Brno a jeho občany dokládáme také přiloženými stanovisky odborníků:

Česká společnost ornitol[redacted]
MUNI, Botanický zahrada[redacted]
MENDELU [redacted]
MENDELU, [redacted]

B. Zmocnění zástupce veřejnosti

V souladu s ustanovením § 23 zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění účinném ke dni 31.12.2023, ve spojení s § 323 odst. 9 zákona č. 283/2021 Sb., stavební zákon, ve znění pozdějších předpisů, níže uvedené a podepsané osoby, které uplatňují věcně shodné připomínky k návrhu Územního plánu města Brna, prohlašují, že Dubovou Janu, nar. 04/08/85, trvale bytem: Fišova 21/417, Brno, zmocňují k tomu, aby je zastupoval jako zástupce veřejnosti a z tohoto titulu podal přiloženou námitku (obsahující tyto připomínky) k Návrhu územního plánu města Brna předloženému na veřejné projednání konané dne 31.7.2024.

C. Přijetí zmocnění

[redacted]

V Brně dne 6.8. 2024

Věcně shodná připomínka k Návrhu územního plánu města Brna a zmocnění zástupce veřejnosti:

Nesouhlasíme s navrhovaným zařazením plochy stávající zahrádkářské osady na Kraví hoře (městská část Brno-střed, katastrální území Veveří, plochy kolonií ZO ČZS Brno Kraví Hora I, ZO ČZS Kraví hora II a ZO ČZS Malina), mezi plochy změn s plánovanou změnou na kategorii městské zeleně **mezi plochy změn s plánovanou změnou na kategorii zeleně všeobecné.** Požadujeme, **přesunutí do plochy rekreace jiné,** která slouží pro rekreaci a pro relaxaci převážně formou zahrádkaření a může zaručit další existenci tohoto významného prvku ekologické stability.

Seznam občanů a občanek města Brna, kteří uplatňují tuto věcně shodnou připomínku k Návrhu územního plánu města Brna a zmocňují výše uvedeného zástupce veřejnosti.

Níže podepsaní svým podpisem také potvrzují, že při podpisu měli k dispozici kompletní znění této věcně shodné připomínky a jejího zdůvodnění, a že souhlasí se shromažďováním, uchováním a zpracováním svých osobních údajů po dobu nezbytně nutnou.

Poř. číslo	*Jméno a příjmení*	*Datum narození*	*Trvalý pobyt*	*Podpis*

Seznam příloh:

Zahrádkářská kolonie Kraví Hora II. Výsledky zoologického průzkumu

Biodiverzita ve městě - srovnání druhové rozmanitosti flory zahrádkářských kolonií a ploch veřejné zeleně případová studie Kraví hora, Brno

Urban food governance without local food: missing links between Czech post-socialist cities and urban food alternatives

Komparativní studie teplotních a vegetačních charakteristik vybraných lokalit v okolí Kraví hory

Stanovisko k ornitologickému významu zahrádkářské kolonie na Kraví hoře

Stanovisko k významu zahrádkářské osady na Kraví hoře v Brně Magdaléna Chytrá

Podpůrné stanovisko Ing. Jan Winkler, Ph.D.

Městská potravinová samospráva bez lokálních potravin: Chybějící vazby mezi českými městy a potravinovými alternativami

Role městských zahrad v městské udržitelnosti a potřeba jejich ochrany

Moderate use of pesticides in allotment gardens as indicated by their residues in larval food provisions of *Osmia* solitary bees

Přispění zahrádkářských kolonií k mezigeneračnímu setkávání - Mgr. Kateřina Pevná

21 archů s podpisy
6 listů námitka

Agriculture and Human Values
https://doi.org/10.1007/s10460-024-10567-2

Urban food governance without local food: missing links between Czech post-socialist cities and urban food alternatives

Michaela Pixová[1] · Christina Plank[1]

Accepted: 7 March 2024
© The Author(s) 2024

Abstract
Food is becoming an increasingly important issue in the urban context. Urban food policies are a new phenomenon in Czechia, where urban food alternatives to the current food regime are promoted by food movements or take the form of traditional self-provisioning. This paper examines how urban food governance in Prague and Brno is constituted based on the municipalities' relations with actors engaged in urban food alternatives. We argue that prioritizing aspects of local food system transformation compliant with the status quo is non-systemic and implies a fragmentation of urban food alternatives based on different levels of social capital and radicality. We conceptualize urban food alternatives as values-based modes of production and consumption and focus on values that guide urban food governance in its participatory and territorial interplay with the actors of urban food alternatives. Our analysis reveals that the values underpinning the two cities' progressive food policies do not match reality on the ground. We propose four types of relations between the two examined cities and aspects of the local food system transformation. Aspects compliant with the status quo, such as food waste reduction and community gardening are embraced, whereas those requiring more public intervention, such as public procurement, short supply chains, or the protection of cultivable land are disregarded, degraded, or, at most, subject to experimentation as part of biodiversity protection. Chances for a successful transformation of the local food system under such governance are low but can be increased by strengthening social capital and coalition work among urban food alternatives.

Keywords Food governance · Urban food alternatives · Social capital · Local food system transformation · Food self-provisioning

Abbreviations

AFN	Alternative food network
AMPI	Association of Local Food Initiatives
CEE	Central and Eastern Europe
CSA	Community-supported agriculture
EU	European Union
INCIEN	Institute of Circular Economy
NGO	Nongovernmental organization

Introduction

Globalized industrial agri-food systems are widely recognized for their impact on health costs, environmental degradation, and national security threats, which are further aggravated at present by multifaceted socioeconomic and geopolitical crises posing new risks to food security and access to food (Morgan 2009, 2015). These threats have been analyzed globally from the perspective of the corporate food regime (McMichael 2009, 2012). While issues related to food availability have been traditionally recognized as a problem of the Global South and rural areas, cities in the Global North now increasingly deal with problems associated with food accessibility and affordability (Opitz et al. 2016; Sonnino 2019). By rescaling food policies, a growing number of urban governments now address this change in what is an interrelated and context-dependent food system with strategies that integrate health, environment,

✉ Michaela Pixová
michaela.pixova@boku.ac.at

Christina Plank
christina.plank@boku.ac.at

[1] Institute of Development Research, BOKU, Peter-Jordan-Straße 76/I, 1190 Vienna, Austria

Published online: 24 April 2024

social justice, citizen participation, and community building (Mendes and Sonnino 2019).

In these developments, an important role is played by urban food movements, which can be characterized as a form of urban activism driven by a collective desire for food system transformation towards more local, sustainable, equitable, democratic, and empowering modes of food production and consumption (Manganelli 2022). In our paper, we refer to these as urban food alternatives so as to include alternatives with a non-activist character. We analyze them through an interdisciplinary framework of values-based modes of production and consumption, encompassing both alternative food networks (AFNs), the food sovereignty movement, and more formal NGOs promoting systemic and institutional changes, as well as various forms of urban agriculture and food self-provisioning (Pixová and Plank 2022; Plank et al. 2020). The roles these food alternatives play largely depend on the approach of municipal governments to food policy activity and their links to independent organizations (MacRae and Donahue 2013). In this regard, social capital between actors also plays an important role within local food systems (Bauermeister 2016; Glowacki-Dudka et al. 2013; Levkoe 2014; Nosratabadi et al. 2020),

Urban food governance and urban food movements are relatively unexplored in Central and Eastern Europe (CEE), where food systems often retain some of their pre-capitalist or pre-industrial legacies, such as high levels of food self-provisioning (see Jehlička et al. 2020; Pungas 2023). At the same time, these societies are exposed to a particularly strong version of neoliberalism, manifested, for example, in extremely efficient cuts in social expenditures (Chelcea and Druță 2016) and frequent conflicts between the principles of the capitalist urban economy and socialist urban features (Sýkora and Bouzarovski 2012). Although there is a relatively rich body of research on CEE food systems and food alternatives (e.g., Jehlička et al. 2020; Daněk et al. 2022; Moudrý et al. 2018; Pungas 2019; Zagata 2010, 2012, 2019), some of which focus on their urban settings (see e.g. Boukharaeva and Marloie 2015; Gibas and Boumová 2020; Spilková et al. 2013; Spilková and Vágner 2012; Trendov 2018) or their (lack of) framing as an activist practice (Sovová and Veen 2020; Pungas 2023), food from the perspective of urban governance and social movements remains under-researched.

Urban food policies introduced in the most recent strategic and climate plans of Prague and Brno, Czechia's capital and second largest city respectively, suggest that food is appearing on the radar of some cities in the CEE region. However, given the policies' novelty (Pixová and Plank 2022), local contextual factors, frequent cases of non-transparent abuse of political power, and a large gap between public administration and citizens in Czech cities (Pixová 2018, 2020), it is questionable how urban food policies translate into urban food governance and to what ends such governance serves.

In the following article, we therefore pose the following overall research questions: What are the characteristics of urban food governance in Prague and Brno, and what is its potential to lead to a successful transformation of the local food system? Further questions are as follows: (i) What policies, based on what kind of values, support urban food agendas in Prague and Brno? (ii) How is the two cities' urban food governance constituted based on the municipal actors' and institutions' relations to different aspects of the local food system transformation and the social capital of different actors involved in urban food alternatives? Finally, (iii) what gaps in the local food system transformation can be identified by comparing these relations to the role of different aspects in the corporate food regime and the capitalist urban economy? We argue that urban food governance, which prioritizes only environmental aspects of food and neglects socioeconomic issues, such as food (in)security or food self-provisioning, is non-systemic. Instead of recognizing local needs, it relates to urban food alternatives based on their different linking social capital and compliance with the corporate food regime and capitalist urban economy.

The article is structured as follows: In the coming section, we explain our theoretical framework, where we combine insights gleaned from urban food alternatives through the lens of urban food governance, territoriality, and social capital. We next present our methods, which consist of document analyses and qualitative interviews. In the ensuing section, we examine the urban food policies in Prague and Brno. The next section examines how the cities relate to different aspects of the local food system transformation and urban food alternatives with varying levels of social capital. Before concluding, we discuss these relations in connection to the compatibility of different aspects of local food system transformation with the corporate food regime and capitalist urban economy. Finally, we identify gaps in urban food governance and local food system transformation and suggest ways of narrowing them.

Urban food alternatives

Our focus here is on urban food alternatives within the corporate food regime (McMichael 2009, 2012; Plank et al. 2020), which we analyze through an interdisciplinary theoretical framework of values-based modes of production and consumption, concentrating on actors and institutions, values, and their multiscalar interplay (Brunner 2022; Pixová and Plank 2022). Given the urban context, we discuss urban food alternatives in connection to urban food governance,

territoriality, and the role of social capital in local food system transformation.

Urban food governance and the territoriality of urban food alternatives

Urban food policies have recently gained recognition for their transformative potential in dealing with the systemic and evolutionary crisis in the global food system, which cannot be adequately addressed by market and production-oriented solutions employed within dominant governance approaches. Rescaling the politics of food, particularly in the cities of the Global North, has therefore emerged as a response to the urgent need for integrated food security policies that would ensure access to food while engendering a sustainable transformation (Coulson and Sonnino 2019; Sonnino 2019). As shown by Mendes and Sonnino (2019), urban food strategies in the cities of the Global North differ considerably in terms of format and composition but are characterized by a list of common values that include a systemic approach, relocalization, translocalism, and participatory governance (Mendes and Sonnino 2019; Sonnino 2019).

As a consequence of these developments, there has been an increasing awareness of "the significance of bringing together a range of individuals, groups, and organizations that encompass a desire to move towards more sustainable food systems" and to "enact more emancipatory food politics" (Coulson and Sonnino 2019, p. 178). An irreplaceable role in this regard is played by urban food movements, which comprise a wide range of actors, groups, initiatives, and organizations engaged in practicing and promoting various local alternatives, such as urban agriculture; urban gardening; solidarity-based business models, such as community-supported agriculture (CSA), food coops and other types of AFNs; initiatives promoting and working towards food sovereignty; NGOs engaging in political advocacy; networks focused on connecting producers and consumers and generating broader support for a food system transition; and many others (Clendenning et al. 2016; Lyons et al. 2013; Manganelli 2022). In some cities, urban food movements belong to a wide collection of stakeholders involved in various alternative approaches to urban food governance (Haysom 2015; Morgan 2015), sometimes also referred to as pluralistic governance (Koc and Bas 2012 in Haysom 2015). Food movements and government involvement/cooperation in this case may include municipally driven food policy or one driven by independent organizations as well as various forms of hybrid governance involving civil society organizations and governments (MacRae and Donahue 2013).

The process of engendering a food system transformation via multistakeholder urban governance is nonetheless neither smooth nor uncontested. The lens of critical geography and political ecology applied by Coulson and Sonnino (2019) reveals that multidimensional constraints arise from complex institutional landscapes; the unstable, contested, and relational character of multiscalar governance; and unequal access to power and resources among stakeholders. Particular actors, interventions, and trajectories may be prioritized over others or be at risk of co-option by neoliberal processes of ecological modernization for the sake of interurban competition. Conversely, other actors, priorities, alternative knowledge, and imaginaries that may inform food policy development in a way that effectively addresses the negative externalities of the capitalist food system may be silenced or marginalized (Coulson and Sonnino 2019; see also Jessop 2010 on strategic selectivities). Notably, this has often been the case for food self-provisioning in the post-socialist CEE context, which both international literature and official state documents have had a tendency to view as a coping strategy and demodernization (Jehlička et al. 2012; Jehlička and Smith 2011; Sovová and Veen 2020) despite its important contribution to sustainability (Smith and Jehlička 2013; Vávra et al. 2018), resilience (Jehlička et al. 2019; Pungas 2019), food sovereignty (Visser et al. 2015), and food democracy (Pungas 2023).

To make clear the gaps in, barriers to, and opportunities for successful and democratic urban governance of alternative food systems, Manganelli proposes a hybrid governance approach in order to explore urban food movements from the perspective of tensions and obstacles in critical governance experienced in their interactions with other actors, players, and interests in the city and in negotiating conditions and changes necessary for food system transformation (Manganelli 2020, 2022; Manganelli et al. 2020). One such tension arises from local alternatives' access to land, which is at all scales under the pressure of capitalism (Araghi 1995; Plank et al. 2023) and its "regressive processes of territorial restructuring" (Alonso-Fradejas et al. 2015, p. 441). By controlling key institutions and social relations, capital can control territories suitable for accumulation, subjecting land to commodification and financialization, and undermining democratic land control and food sovereignty (Alonso-Fradejas et al. 2015, p. 441). In their search for cultivable land, food movements as well as non-activist food alternatives in urban areas are therefore confronted with "urban planning policy and state structures whose affinity with urban agriculture is on average quite low" (Manganelli et al. 2020, p. 299). Quality land in reasonable proximity to urban areas is scarce, conditioned by property and ownership structures and land-use rights, and limited due to the compliance of public administrations with

the privatization pressures of various real-estate and rent-seeking interests in addition to the continued reluctance of local authorities to facilitate gardening and small-scale agriculture in public spaces (Manganelli et al. 2020).

In the current state of polycrisis, urban governments' bias towards financialized land use increasingly interferes with calls for environmental governance and resilience processes. This includes the need to deal with previously overlooked agendas, such as urban food planning and governance (Morgan 2009, 2015; Opitz et al. 2016; Sonnino 2019) that is open to alternative urban food innovations (Haysom 2015) and cooperation with civil society organizations (Manganelli 2022; Mendes and Sonnino 2019). The mismatches and contradictions between these agendas and cities trapped in the current neoliberal form of crisis-contingent capitalism nonetheless often result in environmental governance being financialized too (Cousins and Hill 2021), producing incoherent and counterproductive policy results in terms of supporting sustainability or increasing food security. This is made evident by the exacerbation of inequalities through unjust greening outcomes and green gentrification (García-Lamarca et al. 2022) or by policy actors' disregard for non-market household food production in post-socialist societies (Jehlička and Smith 2011). In other contexts, urban agriculture is enrolled as an instrument of urban greening and sustainability planning aimed at achieving economic competitiveness instead of dealing with food insecurity (McCann et al. 2022; Thornbush 2015; Walker 2016) or at widening the rent gap on vacant land until replacement by higher value development (McCann et al. 2022).

Given the pressures of neoliberal urbanization and financialization combined with compact urban environments, a local food system transformation cannot be limited to the territories demarcated by municipal administrative boundaries. Some cities are increasingly recognizing the necessity to tackle food security and food system relocalization in the context of regional food systems and to support regional food, for example, via public procurement or the establishment of market networks throughout the city that provide fresh seasonal food from local and regional producers (Sonnino 2019). Mobilizing such regional cooperation nonetheless goes hand in hand with other cultural values and principles, such as a commitment to a systemic approach that considers the multidimensionality of the food system and integration with other policies and sectors, recognition of cities' impact on global food security, and the inclusion and cooperation of actors from different sectors to ensure the recognition of local needs and the long-term success of local food initiatives (Sonnino 2019).

Social capital analysis in urban food system transformation

A large body of research has shown that the success of social movements in affecting social change depends to a large extent on their social capital. These are major elements of their social relationships, such as "social networks, civic engagement, norms of reciprocity, and generalised trust" as well as "collective assets in the form of shared norms, values, beliefs, trust, networks, social relations, and institutions that facilitate cooperation and collective action for mutual benefits" (Bhandari and Yasunobu 2009, p. 480). Distinction can be made between *bonding social capital*—connections within a group or community with high levels of similarity—and *bridging social capital*—connections and associations across differences (Putnam 2000). Bridging social capital arising from vertical associations can be distinguished as *linking social capital*, which captures the power dynamics of actors' connections to the political sphere or institutions (Woolcock 2001).

Different forms of social capital are also essential for actors striving for a local food system transformation. Strong social capital can, for example, improve the viability of partnerships within local food systems and local food movements (Glowacki-Dudka et al. 2013), directly and indirectly improve community food security (Nosratabadi et al. 2020), or be a decisive factor in the transformational potential of local alternatives (Plank et al. 2020). Glowacki-Dudka et al. (2013) have shown that connections and reciprocity built on trust and unified goals contribute to the expansion of social capital, whereas the opposite leads to its weakening. Tensions can be produced by different levels of social capital (Levkoe 2014) or its different forms (Bauermeister 2016). Strong bonding capital may, for instance, hinder a group's willingness to cooperate with others, thus limiting its bridging social capital, that is, its access to new information, resources, opportunities, and strategies for collective action and the ability to achieve common goals (Bauermeister 2016).

Social capital resources can also be gained from being active in social movements (Tindall et al. 2012), for example, access to important information about relevant issues, linking social capital, and political influence. According to Tindall et al. (2012), contacts with "influential and powerful others" endow social movements and their members with social capital in the form of "social certification" and the opportunity to "speak legitimately on behalf of the movement" (Tindall et al. 2012, p. 8). Social capital overly concentrated in one group of actors can however also prevent social change, such as a sustainable food system transformation (Bauermeister 2016). Already existing social capital at the community level can also be destroyed by conflicting

government policies and incentives (Dale and Newman 2010). For the success of an initiative's network, it is crucial to "create bridging and vertical ties" (Dale and Newman 2010, p. 18) that also involve marginalized communities in order to enable their access to autonomy, empowerment, and external resources. These can enlarge their social safety net and their ability to help themselves through their own agency. The ability to successfully achieve social change through such ties, according to Levkoe (2014), depends on social capital, such as trust, clear common objectives, and mutual benefits, that partners can work towards and further strengthen through cooperation.

In the following analysis, we first analyze urban food policies in Prague and Brno according to the values and principles outlined by Sonnino (2019). Second, we present the municipal actors, institutions, and urban food alternatives relevant to the local food system transformation in the two cities, focusing primarily on municipal relations to different aspects of this transformation and social capital among actors engaged in urban food alternatives. Third, we focus on these relations in connection to the values of urban food governance outlined by Sonnino (2019) and compare them with the linking and bridging social capital of urban food alternatives and their role within the corporate food regime and the capitalist urban economy. We conclude by identifying some of the main gaps in urban food governance in Prague and Brno and suggest opportunities for instigating a more successful transformation of local food systems.

Table 1 Interviewed actors in Prague and Brno

ID#	General description of interview subjects
1	Food initiatives coordinator
2	Food waste activist
3	Food cooperative members (2)
4	Municipal official, department of environmental protection I
5	Municipal officials (3), department of strategic planning I
6	Board member, Czech gardeners' association I
7	Urban farmer
8	Municipal official, department of environmental protection II
9	Board members (3), Czech gardeners' association II
10	Board member, Czech gardeners' association III
11	Green infrastructure planner
12	Municipal official, department of strategic planning II
13	CSA coordinator
14	Expert I
15	Expert II
16	Food cooperative member II
17	Community gardens coordinator
18	Community gardener
19	Municipal officials (2), department of environmental protection III
20	Advocate for local food in public procurement
21	Advocate for environmentally sustainable lifestyles
22	Innovation specialist at a municipal organization
23	Local alternatives advocate I
24	Local alternatives advocate II
25	Expert III
26	Municipal official, department of environmental protection IV
27	Allotments gardeners (2) from Prague
28	Community gardener
29	Farmers' markets organizer
30	Expert from an environmental NGO
31	Expert from an environmental NGO II
32	Urban planner and participatory project manager

Methods

In exploring urban food policies in Prague and Brno, we first conducted desk research in summer 2022, shortly after urban food policies appeared for the first time in the two cities' strategic socioeconomic development plans, climate plans, and other related materials published or adopted between 2016 and 2022 (see the following section for more detail) (Pixová and Plank 2022). In our analysis of these documents, we focused on identifying aspects of local food system transformation that these policies support as well as those that are omitted. We analyzed them from the perspective of the values that inform the progressive food policy landscapes of cities in the Global North according to Sonnino (2019). The results, presented in detail below, assessed (1) a systemic approach based on the policies' recognition of the multidimensionality and multiscalarity of food systems and associated problems of both a social and an environmental nature; (2) relocalization by identifying the food policies' emphasis on local food, short supply chains, circularity, and development of local economies; (3) translocalism with respect to the two cities' ambition to become part of translocal networks committed to a local food system transformation; and (4) participatory food governance by searching for suggestions of specific procedures and tools, such as a food council and participatory forms of food governance that acknowledge all actors relevant to a local food system transformation. This value was further explored by qualitative interviewing.

Our second step involved conducting 32 qualitative semi-structured interviews with 39 people (see Table 1) that explored the linking and bridging social capital of actors engaged in local food system transformation by focusing on their mutual relations and forms of cooperation. We selected our interview partners by identifying the authors of the urban food policies and actors whose role in food system transformation appeared in the analyzed documents and continually updated them by snowballing. In this way we identified other relevant municipal actors and institutions

as well as nongovernmental and grassroots actors engaged in various aspects of local food system transformation and food governance. Of the 32 interviews, 3 involved two interviewees, and 2 involved three interviewees. We conducted 20 interviews in Prague and 12 in Brno. Actors in Prague were, with two exceptions, all interviewed in person, while six interviews in Brno were held online. In addition to formal interviews, we also conducted numerous informal interviews with urban activists, gardeners, CSA members, ecological farmers, and municipal politicians. For anonymization purposes, the cities of the interview subjects are not indicated in Table 1.

Based on the received data, we distinguish between the following urban food alternatives: (a) NGOs focused on waste reduction, (b) community gardening, (c) urban organic farmers, (d) food initiatives promoting short food supply chains, (e) NGOs promoting public procurement, (f) farmers' markets, and (g) allotment gardening. The interviews also allowed us to identify aspects of local food system transformation that are missing in the two cities' food policies despite their relevance to urban food alternatives. In the following section, we introduce both supported and omitted aspects of local food system transformation and suggest that the municipalities relate to them in four different ways that are dependent upon their compatibility with the corporate food regime and the capitalist urban economy as well as on different levels of social capital of relevant urban food alternatives.

Urban food policies in Prague and Brno

Urban food policies are spelled out to a different extent in the respective Prague and Brno documents. Prague's strategic plan (Prague Institute of Planning and Development 2016), which formulates a common vision of Prague's socioeconomic development, broadly sets out to support the city's food self-sufficiency, urban agriculture and gardening, alternative food networks, and cooperation with stakeholders in agriculture. Smart Prague Conception 2030 (Deloitte 2017), which outlines the implementation of technological innovations, features fuzzy criticism of Prague's dependence on food from the countryside (Pixová and Plank 2022). Our analysis thus primarily draws on Circular Prague 2030 (Magistrate of the Capital City of Prague 2022), a supplementary document of Prague's Climate Plan (Magistrate of the Capital City of Prague 2021) that contains a whole chapter focused on food and agriculture. In Brno, we mainly draw on the Strategy #brno2050 documents (Magistrate of the City of Brno 2017), which is Brno's socioeconomic strategy. Unlike in Prague, this strategy also contains Brno's climate plan, in which urban food policies are integrated in a comparatively less elaborate way in the chapters focused on nature, circularity, and self-sufficiency. We also draw on the two cities' climate change adaptation strategies (Magistrate of the Capital City of Prague 2017; Magistrate of the City of Brno 2016), which declare support for urban agriculture and gardening.

Drawing on the values—systemic approach, relocalization, translocalism, and participatory food governance—that inform progressive food policy landscapes of the cities in the Global North in accordance with Sonnino (2019), we identified to what extent these can also be found in the urban food policies of Prague and Brno.

Neither Prague's nor Brno's urban food policies fully employ a systemic approach, as they do not pay equal attention to all aspects, stages, and scales of food systems. Circular Prague 2030 and Strategy #brno2050 accentuate the circular economy, that is, using short supply chains, lowering food's ecological footprint, and reducing and reusing food waste. The two cities' climate change adaptation strategies see organic agriculture and urban gardening as a tool for increasing biodiversity, water retention, and soil care and lowering erosion and the heat island effect. While Prague's strategic plan (Prague Institute of Planning and Development 2016) mentions the need to preserve the tradition of allotment gardening, Circular Prague 2030 and Strategy #brno2050 focus mainly on community gardens, associating them with local food, health, nutrition, well-being, community building, and social inclusion. Circular Prague 2030 mentions employment and integration of socially disadvantaged groups in city farms and community gardens as well as charitable donations of cooked meals as a measure supporting food waste reduction. Food insecurity is not mentioned.

Relocalization is embraced in both cities' urban food policies although the concept is overly focused on urban agriculture, whereas regional and peri-urban agriculture are only vaguely mentioned. Circular Prague 2030 suggests supporting local organic food by public procurement in school canteens, building storage spaces for farmers, and establishing a city farm as well as an online platform for connecting farmers with consumers. It mentions the existence of farmers' markets, CSAs, and food cooperatives as proof of the popularity of local organic food and suggests updating the currently outdated general plan of allotment gardens to include new trends in urban agriculture (aquaponic, rooftop, etc.).

Translocalism is a missing value in Prague's and Brno's urban food policies. Circular Prague 2030 mentions the EU's Farm to Fork Strategy, Brussel's Good Food Strategy, and the Milan Urban Food Policy Pact (Milan Urban Food Policy Pact n.d.) as a source of inspiration but without the ambition to become part of translocal networks.

In both documents, participatory food governance is defined in a separate chapter without a specific connection to food and agriculture or concrete measures. Circular Prague 2030 only suggests establishing a coordinator for community gardens and for a circular economy. The question of participatory governance will be further elaborated below, where we explore the two municipalities' relations to different aspects of local food system transformation, and the different social capital of relevant urban food alternatives.

Four types of municipal relations to different aspects of local food system transformation

In the following, we analyze how urban food governance in Prague and Brno is constituted by introducing the different municipal actors and institutions engaged in it, and their relations to the different aspects of local food system transformation and relevant urban food alternatives. Based on the document analysis, we identified aspects of local food system transformation which are included in urban food policies, such as the reduction and reuse of food waste and new trends in urban agriculture, for example, community gardens, biodiversity protection via ecological farming, short food supply chains, and public procurement. Based on the qualitative interviews, we identified further missing aspects despite their relevance to urban food alternatives and local food system transformation, for instance, sustenance of local and regional smallholder farmers' livelihoods, food (in)security, food self-provisioning, and the protection of cultivable land from further urbanization. Altogether, we propose four types of relations between municipalities and different aspects of local food system transformation: (i) embracement, (ii) experimentation, (iii) disregard, and (iv) degradation. We discuss these relations in their interplay with different linking and bridging social capital among actors in urban food alternatives.

Since publishing urban food policies, neither Prague nor Brno have established a position for an official responsible person or a contact point for the cities' food system transformation. Our interviews revealed that the responsibility is fragmented across different municipal institutions and departments. In Prague, the urban food policies were drafted by the Prague Innovation Institute, which is a municipally funded public benefit organization. In Brno, they are part of a strategic plan administered by Brno's department of strategic planning. In both cities, the food agenda is mainly managed by environmental protection departments, which in Prague, also cooperates with the Office of Landscape and Green Infrastructure at Prague Institute of Planning and Development. Brno also has an agricultural department, which deals with administrative and technical issues. In both cities, urban agriculture and farmers' markets are also managed by property departments and subcontractors. Food is not on the agenda of the two cities' social departments.

During our research between 2022 and 2023, municipal elections in October 2023 led to a change in the political leadership of both cities. Prague's Climate Plan (Magistrate of the Capital City of Prague 2021) and its supplementary documents, including urban food policies, were adopted during the 2018–2022 electoral term under the governing coalition of two liberal parties, the Pirate Party and the Mayors and Independents (STAN), and a citizens' association Praha sobě. After the elections, a coalition of right-wing conservative parties named SPOLU formed a governing coalition with the liberal parties from the previous leadership, without Praha sobě. The mayoral post was taken by the Civic Democratic Party, which has criticized Prague's Climate Plan for being "activist" and "unrealistic" (Občanská demokratická strana 2021). Brno's strategic documents were prepared during the 2014–2018 electoral term in cooperation with external experts, some of which were recommended by the city's two progressive councilors from the Green Party and the political movement Žít Brno. These political subjects have had no representation in Brno's council since 2018.

Embracement of reduction and reuse of food waste and new trends in urban agriculture

The first identified relation between the two cities and different aspects of local food system transformation is embracement and concerns issues surrounding circularity, such as the reuse and reduction of food waste (e.g., via composting and biofuel stations) and community gardens, which receive the most attention in Circular Prague 2030 and Strategy #brno2050. According to one municipal actor, food waste, which was neglected for decades, is the most pressing food issue and must be now prioritized (ID# 26).

Kokoza, an NGO that operates as a networker and promoter of community gardening and composting initiatives across Czechia, and Zachraň jídlo, an NGO promoting food waste reduction, were both consulted on Circular Prague 2030. Kokoza introduced the first community garden in Prague in 2012 and nowadays engages in advocacy, education, and awareness raising and establishes new community gardens for various clients, including developers, corporations, and supermarkets. It is well-networked with both national and municipal government institutions as well as nongovernmental actors. The NGO has links to the Ministry of the Environment and various municipal institutions. Its objective is to incorporate community gardening into legislative frameworks, urban plans, and policies. The goal is that growing plants and composting become a commonplace, institutionally supported urban activity (ID# 17).

In February 2024, Kokoza monitored 150 community gardens in Czechia, with 69 in Prague and 14 in Brno. Most are small and focused on socializing and leisure (Dubová et al. 2020; Spilková 2017). Only four community gardens in or near Prague (Kuchyňka, Metrofarm, MetroPole and KomPot) are production oriented. This still rather limited potential to grow substantial amounts of local food is disproportionate to the large attention community gardens receive from municipalities. Attesting to its strong linking social capital, Kokoza, in cooperation with Prague, issued a community gardening methodology (Pokorná 2020), and several districts have designated community gardening coordinators. At the time of our research, Brno's department of environmental protection was mapping ways of supporting community gardens in the city (ID# 19).

Interviewed municipal actors saw community gardens as innovative and inclusive (ID# 5, 19, 22), but community gardeners mentioned their short-term leases and top-down expectations of flexible adaptability to urban development (ID# 3, 18, 28). Our interviews showed that unlike allotment gardeners, community gardeners are comparatively younger; more frequently use the sustainability discourse; network with other actors involved in urban food alternatives, including some of the ecological farms in urban and peri-urban areas; or even operate CSA initiatives (ID# 4, 9, 17, 18, 24, 28). Strong bridging social capital within these networks allows them to share experience, occasionally collaborate, or participate in public debates. However, they lack an umbrella organization with formal membership, complicating community gardeners' ability to act collectively.

Zachraň jídlo, the second NGO that consulted on Prague's urban food policies, has a goal to reduce food waste in Czechia by 50%. Their campaigns focus on awareness raising, harvest gleaning, food donations, or advocacy in policymaking and in businesses, including retail chains. It has links to both national and municipal government institutions. The Ministry of the Environment and the Prague municipality fund its activities related to circularity (Zachraň jídlo n.d.). Partnering with several public, private, and nongovernmental organizations, including NGOs concerned with environment and climate protection, Zachraň jídlo has strong linking and bridging social capital, but its narrow focus on food waste limits closer cooperation with other food alternatives (ID# 2).

In Brno, urban food policies were drafted in cooperation with the Institute of Circular Economy (INCIEN), the main Czech NGO raising awareness about the unsustainability and overexploitation of a linear economy. INCIEN operates as a think tank, consulting with municipalities and engaging in advocacy at the national level. Its cooperation with a wide range of companies; governmental, nongovernmental, and industry organizations; educational and research institutions; and individuals interested in circularity (INCIEN n.d.) has provided it with extremely strong linking and bridging social capital.

Experimentation with biodiversity protection through ecological farming

The second way in which the municipalities relate to the local food system transformation is experimentation with biodiversity protection through the help of ecological farming. While the positive environmental effects of ecological urban agriculture and gardening are emphasized in both cities' climate change adaptation strategies, we identified municipal experiments with ecological farming only in Prague.

In Prague, organic urban farming was set in motion by several biologists from the municipal department of environmental protection (ID# 8). These biologists have had a good experience supporting biodiversity via the management of Prague's numerous orchards. In the second half of the 2010s, they also experimented with vegetable growing on municipal fields in the Prague 14 district but stopped because people were stealing the produce. The biologists later proposed a pilot project experimenting with leasing 398 hectares of municipal farmland to organic farmers instead of conventional farmers. The project received political support in 2019 from Prague's incumbent vice-mayor, Petr Hlubuček from STAN, the main political leader of Prague's climate plan—in 2022, he was however accused of corruption at the Prague Public Transit Company (Radio Prague International 2022 Jun 16). Selected farmers, including production-oriented community gardens, such as Metrofarm, were able to start farming before that, in 2021 (ID# 8), but an informally interviewed organic farmer revealed that in autumn 2023, some of the new farmers still did not have official contracts with the city.

New organic farmers receive small municipal grants for their activities on municipal fields, but their links to municipalities are weak and limited to informal contacts with the biologists from the department of environmental protection, who occasionally pay them informal visits out of personal interest in ensuring that appropriate farming practices with a positive effect on biodiversity are applied (ID# 7, 8, 18). From an informally interviewed organic farmer, we learned that not all new farmers on municipal fields however use ecological farming practices.

As regards the bridging social capital of urban organic farmers, there are differences that depend on the character of each farm and the amount and type of its production. Some of the larger and more established farms use municipal fields in addition to those outside of the municipality's authority, and their size of production allows them to operate within

the conventional food system. Others, such as Prokopská farma, cooperate with various food initiatives. We also interviewed a farmer (ID# 7) who was not networked with other urban food alternatives and had only a few loose contacts with other farmers. This farmer was struggling with the workload and lacked suitable coworkers, machinery, or a stable outlet for his produce. As we discuss below, Prague's experimentation with urban ecological farming to enhance biodiversity fails to account for the socioeconomic side of food production among local smallholders and disregards aspects of the local food system transformation aimed at shortening supply chains between farmers and consumers. Moreover, we learned about municipal plans for future real estate development on some of the municipal fields where biodiversity is currently being laboriously restored (ID# 7).

Disregard for smallholders' livelihoods, short food supply chains, public procurement, and food security

The third relation between municipalities and aspects of local food system transformation can be characterized as disregard, which primarily concerns citizens' access to local organic food and the livelihoods of smallholder farmers. Interviews with municipal actors (ID# 8), representatives of farmers and production-oriented community gardens (ID# 7, 18), and food initiatives (ID# 1, 20, 23, 24) showed that further support aimed at increasing local organic production and consumption outlined in Circular Prague 2030, such as building storage spaces, creating a digital platform for connecting farmers with consumers, or supporting urban and regional farms through public procurement has not been provided. In this regard, the municipal biologists who monitor ecological farming practices on municipal fields rely on supply and demand to disburse the more expensive organic food: "I think it worked out here because of the local purchasing power to buy organic agricultural products in comparison to other parts of Czechia. When you offer organic pumpkins and zucchini here, they disappear in a flash. The buyers are willing to pay higher prices" (ID# 8).

A relatively widespread outlet for local organic food is farmers' markets, mentioned in Circular Prague 2030 to demonstrate the popularity of local fresh food. Municipalities in the two cities however do not provide farmers' markets with stable support beyond leasing space and granting permits. According to an interviewed organizer of farmers' markets, neither national nor municipal government institutions take farmers' markets seriously and see them only as a novelty or form of entertainment (ID# 29). The lack of institutional support is exemplified by the state-mandated closures of the markets during the COVID-19 pandemic between 2020 and 2021, despite retail chains staying open (iDNES 2021 April 10). Moreover, municipalities do not differentiate between markets based on their adherence to the code of the Association of Farmers' Markets (Asociace farmářských tržišť n.d.), which ensures authenticity and localness in the markets and whose members represent only about 7% of Czech farmers' market organizers (ID# 29). In autumn 2023, farmers struggled against the decision of a company administering Prague's waterfront to replace their market with a Christmas market and complained about the lack of clarity regarding municipal plans to keep their market (PrahaIN 2023). Although the farmers were allowed to stay, their struggle shows how detrimental institutional disregard can be to the sustenance of smallholders' livelihoods. This is made even more so in Czechia, where farmers' markets have only a short tradition (see Fendrychová and Jehlička 2018) and family farming is still recovering from socialist collectivization (see Zagata et al. 2019).

Municipalities could also help local farmers through tailored support for various food initiatives focused on short food supply chains and public procurement. Like farmers' markets, CSAs and food cooperatives, such as the cooperative store Obživa, and other types of AFNs are also mentioned in Circular Prague 2030 to demonstrate citizen interest in local organic food, but without further specifying how these could be supported. Interviews (ID# 1, 13, 16) with food initiative representatives in the two cities, including, for example, the Brno based café and catering cooperative Tři Ocásci (ID# 3), showed that food initiatives occasionally receive municipal grants, which nonetheless rarely reflect their actual needs. The fact that several food initiatives use municipally owned premises is rather a game of chance than a result of targeted support.

The Czech umbrella organization promoting the ideals of agroecology, the food sovereignty movement, and CSAs is the Prague-based Association of Local Food Initiatives (AMPI; Asociace AMPI n.d.). It connects several organizations, initiatives, and smallholders in Czechia but also cooperates with foreign farmers and organizations with a similar mission across Europe. AMPI runs its own production-oriented community garden Kuchyňka, provides educational activities for schools, operates a farmers' school for people interested in organic farming, and organizes an annual conference Živé zemědělství. AMPI also established a CSA coalition, which counts 33 CSAs in Prague and 7 in Brno, but currently lacks funds for its coordination (ID# 1, 23, 24).

Municipal actors occasionally invite AMPI to consult on topics related to CSAs and AFNs, including Prague's circular strategy. One of AMPI's experts would like to push for Prague's membership in the Milan Urban Food Policy Pact but currently lacks the funding and personal capacities to lobby for this goal. As regards political lobbying and advocacy, AMPI closely cooperates with Hnutí DUHA (Friends

of the Earth Czech Republic), an established environmental NGO, on lobbying within national and EU agricultural policy (ID# 30) and use agricultural strategies based on AMPI's know-how (ID# 23). Hnutí DUHA also conducts a project called Živý region aimed at instigating the development of an organic region around Tišnov, a municipality about 25 km from Brno with links to the South Moravian region but not the Brno municipality, the organic region's main prospective consumptive center (Živý region n.d.).

The most important Czech NGO promoting local organic food by public procurement is the Brno-based Skutečně zdravá škola. Inspired by the British program Food for Life, organized by the charity Soil Association, its goal is to improve the quality and culture of school feeding, integrate it into educational policy, and raise awareness regarding the social and ecological aspects of food consumption. So far, five hundred schools across Czechia have adopted the program, and Skutečně zdravá škola connects them with local farmers. The program's expansion and scaling up are however constrained by the overall underdevelopment of the domestic agrarian market (see Grešlová Kušková 2013) and its insufficient capacity to produce local organic food (ID# 20), coupled with a lack of interest in the topic from the Czech socio-institutional environment and politicians. Skutečně zdravá škola therefore engages in advocacy at all scales of school and education governance. For instance, it also cooperates with Nesehnutí, a Brno-based NGO whose campaign Pestré jídelny strives to change the national legislation on public catering, particularly the prescribed nutritional requirements of food in school canteens, which many experts deem outdated, unhealthy, and unappetizing (ID# 20). Communication with politicians has however been quite disappointing:

> Politicians are not interested. This topic cannot help them get more attention, or they don't see it as acute. Prevention is not that cool.... We tried with many cities, regions; they usually reply, like, 'Ok, great, but we cannot tell school principals what to buy, they are independent.' I don't know why they don't want to support it. It's a mystery. They don't understand the context. Municipal councilors for education deal with education, but school feeding is marginal to them. They see no potential in it. We [Czechia] lack a food policy or feeding policy. We have nothing, no vision, nobody has vision in anything at all. Food does not interest anyone. (ID# 20)

A program supporting local organic food in municipally administered schools by public procurement was also under preparation by Prague's municipal educational department between 2018 and 2022, but the status of preparations after municipal elections in 2022 is unknown.

Aside from disregarding support for short food supply chains and public procurement, most municipal actors also display a lack of concern for issues surrounding food insecurity among low-income social groups and their access to nutritious food. These issues however also receive relatively little attention from actors engaged in urban food alternatives in Prague and Brno, exemplified by the experience of the NGO Zachraň jídlo: Their effort to cooperate with Prague's department of social affairs in finding opportunities for donations and the redistribution of leftover food portions to people affected by poverty and homelessness interfered with food insecurity not being the focus of either side of the collaboration (ID# 2):

> We were in touch with the social department regarding lunch recipients and learned that Prague has no overview of local charities. We had to Google everything ourselves. The cooperation was futile. They do not deal with food at all. They deal with social aid, housing, social benefits, but food is not their primary focus. At most, charities cook soup. People must worry about food themselves.... I don't know if social policy should deal with food. I am interested in waste. Our ambition is not to solve a social problem; we want to solve an ecological problem. (ID# 2)

Some of the representatives of food initiatives promoting short food supply chains and public procurement have relatively strong linking social capital. Municipalities occasionally support them via grants, consult with them, or negotiate over the use of public space. However, neither Prague nor Brno currently have political leaders who push for municipal involvement in socioeconomic aspects of the local food system transformation or food insecurity. In terms of bridging social capital, food initiatives are networked with each other and with some of the local and regional farmers, including the association of ecological farmers PRO-BIO. They meet at the annual conference Živé zemědělství and other events organized by AMPI. However, not all actors in urban food alternatives are integrated into these networks. Notably, these networks do not involve the Association of Farmers' Markets, whose narrow focus on market organizing supposedly limits possible overlaps with the agendas of other local food alternatives according to one interviewed food initiative representative (ID# 24). As we show below, these networks also do not include allotment gardeners, who are generally not perceived as part of the food movement or the local food system transformation.

Degradation of food self-provisioning

The fourth relation that municipalities display towards urban food alternatives is degradation, which in both cities concerns allotment gardens despite their traditional role in food self-provisioning (see Jehlička et al. 2019, 2020). With the rising availability of international food supply chains after 1989, food self-provisioning quickly started to decline as did state-wide membership in Český zahrádkářský svaz, Czech gardeners' association, which dropped from 420,000 to the current membership of 130,000 (ID# 9). In larger cities, allotment gardens started to be portrayed as incompatible with a vision of a modern Western metropolis and were gradually replaced by new development (see Gibas and Boumová 2020; Tóth et al. 2018). Only recently did this start to change in the context of new challenges, such as the climate crisis and the pandemic as well as the passing of the gardening law 221/2021 Coll., which recognizes gardening as a publicly beneficial activity and obligates local governments to support it (see Duží et al. 2021).

Despite these developments, allotment gardening receives only marginal attention in the urban food policies of both Prague and Brno. This neglect is likely due to their persistently ambivalent perception by municipal actors and urban planners. Since the 2010s, there have been repeated attempts by urban planners to simplify land-use change in selected allotments in planning documentation (Pixová and Plank 2022; ID# 6, 10, 14, 27) or to make allotment units more open to the public (ID# 5, 6, 9, 10, 15, 17, 22, 27, 32). Interviewed municipal actors argued that allotment gardens are allegedly losing their original purpose and are often used as illegal dwellings with swimming pools. Some of their users are also accused of polluting the surroundings with waste. Comparing them to community gardens, they see allotments as more isolated, individualistic, and not community-oriented or as spatial barriers that exclude other citizens from enjoying these green spaces for relaxation, leisure, and the like; therefore, they advocate the gardens be made more open to the public (ID# 4, 5, 22). Allotment gardeners are however afraid that interventions, such as cycling trails and public paths leading across their units, would threaten their food production and security (ID# 10, 27). They point out the close relationships and cooperation between units, the efforts of some units to be more open by organizing various public events, and the provision of allotments for community gardening (ID# 6, 9, 13, 27).

Out of all examined urban food alternatives, allotment gardeners have the weakest linking and bridging social capital, partly due to their approach to gardening as a hobby rather than as activism or part of the food system transformation. Except for their links to politicians who support gardening, the links of allotment gardeners to municipal departments are limited to tenancy issues dealt with by the property departments of municipal districts or to top-down debates instigated by urban planners. In Prague, experts have previously recommended establishing a municipal allotments coordinator (Miovská 2018) to mediate communication between allotment gardeners and municipal institutions. This coordinator could instigate a more inclusive participative discussion about the character of allotment gardens in the city; help enforce allotment unit regulations, the violation of which undermines the allotments' public image (ID# 9, 10, 27); and potentially highlight their role in local food system transformation, food security, societal resilience, and so on. Neither Prague nor Brno have however established such a position, resulting in the persistence of poor communication, which often leads to tension, suspicion, and distrust, as well as gardeners feeling degraded, insecure, and unsupported by most contemporary governments (ID# 9, 10, 17, 27).

In terms of bridging social capital, there have been certain differences between Prague and Brno. In Prague, the willingness of allotment gardeners to engage in alliances with other civic actors has been limited by their conservative reluctance towards activism and often defensive position reinforced by the spreading of newer and, municipally, more supported trends in urban gardening. The quote below of a community gardener representative illustrates the tensions between them and allotment gardeners experienced at a debate organized by the Prague Institute of Planning and Development: "It is impossible to talk to them. We were in a debate with them, and they were very defensive about their opinions and their allotment units. It does not lead to their transformation—they are rigid. There have been efforts to open their units to the public, but they are worried about their stuff getting stolen. There is a general problem with trust" (ID# 17).

In Brno, on the other hand, the threat of allotment garden annihilation in central parts of the city brought allotment gardeners together with experts and other active citizens, who also included considerations about climate change, heat islands, and biodiversity protection (ID# 6). Community gardens are less widespread here, and some allotment units allegedly operate in a similar manner to community gardens and organize a lot of public events (ID# 6). Negotiations with the city nonetheless resulted in the relocation of part of the centrally-located allotments to the urban periphery, which according to one of the interviewed experts, was a suboptimal compromise attributed to the insufficiently radical approach of a gardener that was at that time also a municipal councilor (ID# 14).

Discussion: how urban food governance is constituted in relation to the local food system transformation in Prague and Brno

As regards the constitution of urban food governance in relation to the local food system transformation in Prague and Brno, we discuss here the municipalities' four relations to different aspects of local food system transformation in connection to the values identified by Sonnino (2019) in progressive urban food governance, the linking and bridging social capital of urban food alternatives, and the role of these different aspects of local food system transformation in the corporate food regime and capitalist urban economy.

With consideration for a systemic approach, relocalization, translocalism, and participatory food governance, all aspects of the local food system transformation are important and should be integrated into a comprehensive food strategy and mainstreamed across other policies. Neither Prague nor Brno have political leaders promoting the creation of such a strategy. Some aspects of local food system transformation, such as tackling food insecurity with local food or membership in translocal networks, are completely absent in urban food policies and on the ground. The previous section also demonstrated the serious lag in terms of relocalization and participatory food governance, which is visible in the two municipalities' selective approach to different urban food alternatives. As we will discuss below, prioritized urban food alternatives are those with strong linking social capital and that promote aspects of the local food system transformation that are compatible with the corporate food regime and capitalist urban economy.

The two examined municipalities embrace circularity, for example, composting for biofuel stations, as well as new trends in urban agriculture inspired by practices from abroad, such as community gardens. Compared to allotment gardens, community gardens require less space; are more transient, permeable, and flexible in their use; and represent an important part of postmodern social infrastructure, which provides citizens with access to urban greenery and leisure activities. Their ability to adapt to urban development, facilitate economic competitiveness (McCann et al. 2022; Walker 2016), green branding, and access to funds and investment (Braiterman 2011; García-Lamarca et al. 2022) makes them compatible with the capitalist urban economy. In line with these objectives, the Prague municipality also green lit experiments in biodiversity protection via urban ecological farming, which has not been further developed in terms of administration or by securing a stable outlet for farmer produce and links to consumers.

Municipalities in the two cities also disregard the socioeconomic aspects of the local food system transformation and food security. These could be supported through tailored grant schemes for short food supply chains, by public procurement, stable conditions for authentic farmers' markets, or by implementing measures to protect cultivable land in the city from future development. This form of support would help urban ecological farmers compete within the global industrial food system and improve citizens' access to healthy and nutritious food from local sources. Municipalities' disregard for these agendas can be associated with the customary reliance on market forces, supply and demand, and corporate food charity (see Riches 2018). Such reliance points to a lack of understanding of the contradictions within the corporate food regime and the capitalist urban economy, due to which non-commercial food initiatives and small-scale organic farmers cannot compete with more powerful economic actors, both in terms of economies of scale and access to space. The disregard for these socioeconomic aspects concerning local organic food and food (in)security can also be associated with municipalities' withdrawal from public services and social policies (see Harvey 1989), which is inherent to neoliberalism and its particularly effective implementation in post-socialist countries due to their efforts to rid themselves of their socialist past (Chelcea and Druță 2016).

The disregard for food security combined with efforts to overcome the socialist past can be also associated with the degradation of allotment gardens in the two cities, despite their important role in food self-provisioning. From the perspective of urban governance within the capitalist urban economy, allotment gardens take up space that could be used for functions with a higher exchange value (see the section on urban food governance above) or, for real estate developers, to tackle the lack of green spaces in densifying compact city environments (see Haaland and van den Bosch 2015). From the perspective of the corporate food regime, the removal of allotment gardeners and their food self-provisioning would mean more dependence on global food supply chains.

Our analysis has made clear that the strong linking and bridging social capital of actors engaged in urban food alternatives in both Prague and Brno has the potential to influence urban food governance only in aspects of the local food system transformation that do not challenge the corporate food regime and support the capitalist urban economy (see Fig. 1). More radical alternatives to the corporate food regime, regardless of the strength of their actors' linking social capital, are disregarded or, at most, experimented with due to their capacity to contribute to biodiversity protection. The potential of food self-provisioning is either disregarded, reflected in the municipalities' waiving coordination of allotment gardens, or degraded, which manifests through efforts to replace allotments with higher value development or by transforming their current use in ways less suitable

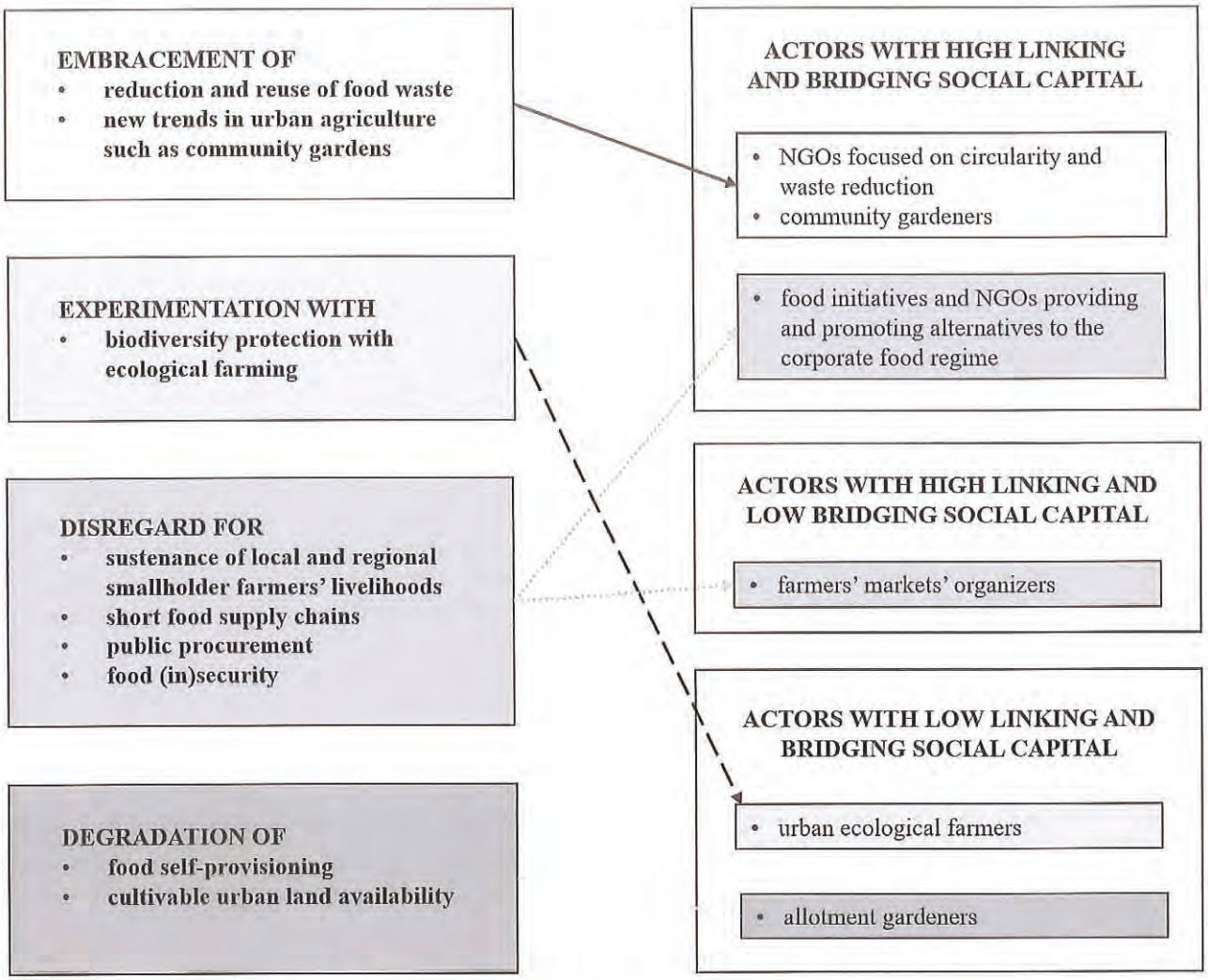

Fig. 1 Different municipal relations to different aspects of the local food system transformation and urban food alternatives with varying levels of social capital in Prague and Brno

for food self-provisioning. The potential to influence urban food governance is further diminished by low bridging social capital and the non-activist approach of the actors (allotment gardeners, organizers of farmers' markets, and some urban ecological farmers). This could be overcome by their communication and cooperation with actors in urban food alternatives that comply with the definition of urban food movements due to their engagement in activism aimed at food system transformation. Such cooperation could help them build mutual solidarity and trust and define common objectives and the mutual benefits of collective action. This could ultimately lead to long-term coalition work based on co-created master frames that highlight the strategic role of urban food alternatives in food security, environmental sustainability, social justice, and the democratic transformation of the local food system, which is historically and culturally grounded and recognizes both local needs and the wider problems of the global industrial food system.

Conclusion

Our examination of urban food policies in Prague and Brno revealed that the values of relocalization and participatory governance are included, whereas a systemic approach and translocalism are largely absent. We then explored the way urban food governance is constituted based on municipal actors and institutional relations to different aspects of the local food system transformation. We analyzed potential links between these relations and the different levels of bridging and linking social capital among nongovernmental and grassroots actors in urban food alternatives. Our analysis revealed four types of relations: (1) embracement, (2)

experimentation, (3) disregard, and (4) degradation. Which aspects of the local food system transformation municipalities embrace partially depends on the strong linking social capital of the nongovernment and grassroots actors who promote them, but also on these aspects' compatibility with the corporate food regime and the urban capitalist economy. The municipalities most strongly embrace NGOs focused on waste reduction and community gardening whose strong linking social capital, acquired through their activist approach, allows them to speak legitimately in support of the remaining urban food alternatives, and their agenda is seen as innovative and potentially enhancing economic growth in the context of post-socialist cities. On the other hand, regardless of the strength of the nongovernment and grassroots actors' linking social capital, the two cities disregarded aspects of the local food system transformation that represent more radical alternatives to the corporate food regime, and the actors engaging in them struggle to sustain themselves within the capitalist urban economy and global industrial food system. These more radical alternatives include public procurement and food donations to people in need as well as tailored support for food initiatives and authentic farmers' markets providing short food supply chains. These however require more public intervention in relation to public assets, social services, and regulations, which post-socialist cities have been withdrawing from given the neoliberal restructuring and efforts to overcome their socialist past. This approach also affects ecological farmers on municipal fields, which Prague experiments with solely for environmental objectives and not due to food security concerns. Moreover, allotment gardens in both Prague and Brno continue to be degraded despite many of them still retaining their traditional role in food self-provisioning. Instead of protecting this cultivable land in the city and developing its food production potential, municipalities associate allotment gardens with the socialist past and with operating on vast areas of municipally owned land in a relatively permanent and inflexible mode. In comparison to newer trends in urban agriculture, allotment gardens are harder to replace with higher value development or to be transformed into publicly accessible greenery in a densifying city.

While we found that high linking social capital does not lead to municipalities' embracing aspects of the local food system transformation that represent more radical alternatives to the status quo, we still suggest that a more systemic approach to local food system transformation could be achieved by strengthening bridging social capital and instigating coalition work between the currently fragmented urban food alternatives. Such a coalition would share access to opportunities, resources, and mobilization potential via collaboration, networking, experience sharing, synergies, and the formulation of clear common objectives and mutual benefits. Working collectively and in an inclusive way towards common objectives would increase trust and mutual understanding among different actors and empower currently marginalized actors, such as allotment gardeners, whose contribution to local food system transformation has yet to be acknowledged and developed. Using the strong linking social capital of certain actors in urban food alternatives in connection with collective power and common objectives could pressure urban governments to improve their urban food policies and become more active in their implementation, informed by progressive food governance in cities of the Global North. This would require a much more participatory approach to urban food governance and more radical interventions into other urban agendas, particularly land-use planning, which currently continues to threaten cultivable land in the city by prioritizing urbanization. While these suggestions seem impossible from the perspective of the status quo, we argue that urban food governance in Prague and Brno is, despite the current polycrisis context, not only insufficiently contributing to a local food system transformation but is, in fact, further reinforcing the unsustainable corporate food regime at the cost of urban food alternatives, eradicating existing and nascent facets of urban resilience.

Acknowledgements This research was funded by the Austrian Science Fund (FWF) [ZK-64G]. For the purpose of open access, the author has applied a CC BY public copyright license to any Author Accepted Manuscript version arising from this submission.

Funding Open access funding provided by University of Natural Resources and Life Sciences Vienna (BOKU).

Open Access This article is licensed under a Creative Commons Attribution 4.0 International License, which permits use, sharing, adaptation, distribution and reproduction in any medium or format, as long as you give appropriate credit to the original author(s) and the source, provide a link to the Creative Commons licence, and indicate if changes were made. The images or other third party material in this article are included in the article's Creative Commons licence, unless indicated otherwise in a credit line to the material. If material is not included in the article's Creative Commons licence and your intended use is not permitted by statutory regulation or exceeds the permitted use, you will need to obtain permission directly from the copyright holder. To view a copy of this licence, visit http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/.

References

Alonso-Fradejas, Alberto, Saturnino M. Borras, Todd Holmes, Eric Holt-Giménez, and M. J. Robbins. 2015. Food sovereignty: convergence and contradictions, conditions and challenges. *Third World Quarterly* 36(3): 431–448. https://doi.org/10.1080/01436597.2015.1023567

Araghi, Farshad A. 1995. Global depeasantization, 1945–1990. *The Sociological Quarterly* 36(2): 337–368.

Asociace, A. M. P. I. n.d. Asociace místních potravinových iniciativ. https://www.asociaceampi.cz/. Accessed 7 Dec 2023.

Asociace farmářských tržišť. n.d. Asociace farmářských tržišť. https://www.aftcr.cz/. Accessed 1 Dec 2023.

Bauermeister, Mark Richard. 2016. Social capital and collective identity in the local food movement. *International Journal of Agricultural Sustainability* 14(2): 123–141. https://doi.org/10.1080/14735903.2015.1042189

Bhandari, Humnath and Kumi Yasunobu. 2009. What is social capital? A comprehensive review of the concept. *Asian Journal of Social Science* 37(3): 480–510. https://doi.org/10.1163/156853109X436847

Boukharaeva, Louiza Marcel Marloie. 2015. *Family urban agriculture in Russia. Lessons and prospects*. Springer International Publishing Switzerland.

Braiterman, Jared. 2011. City branding through new green spaces. In *City branding*, ed. Keith Dinnie. 70–81. London: Palgrave Macmillan. https://doi.org/10.1057/9780230294790_9

Brunner, Anna-Maria. 2022. The missing piece to food system's socio-ecological transformation? Community-supported agriculture in Argentina. Master's Thesis, Institute for Geography and Space Research. Graz, University of Graz.

Chelcea, Liviu, and Oana Druță. 2016. Zombie socialism and the rise of neoliberalism in post-socialist Central and Eastern Europe. *Eurasian Geography and Economics* 57(4–5): 521–544. https://doi.org/10.1080/15387216.2016.1266273

Clendenning, Jessica, Wolfram H. Dressler, and Carol Richards. 2016. Food justice or food sovereignty? Understanding the rise of urban food movements in the USA. *Agriculture and Human Values* 33: 165–177. https://doi.org/10.1007/s10460-015-9625-8

Coulson, Helen, and Roberta Sonnino. 2019. Re-scaling the politics of food: place-based urban food governance in the UK. *Geoforum* 98: 170–179. https://doi.org/10.1016/j.geoforum.2018.11.010

Cousins, Joshua J., and Dustin T. Hill. 2021. Green infrastructure, stormwater, and the financialization of municipal environmental governance. *Journal of Environmental Policy & Planning* 23(5): 581–598. https://doi.org/10.1080/1523908X.2021.1893164

Dale, Ann, and Lenore Newman. 2010. Social capital: a necessary and sufficient condition for sustainable community development? *Community Development Journal* 45(1): 5–21. https://doi.org/10.1093/cdj/bsn028

Danček, Petr, Lucie Sovová, Petr Jehlička, Jan Vávra, and Miloslav Lapka. 2022. From coping strategy to hopeful everyday practice: changing interpretations of food self-provisioning. *Sociologia Ruralis* 62(3): 651–671. https://doi.org/10.1111/soru.12395

Deloitte CZ. 2017. Koncepce Smart Prague do roku 2030. Prague. https://smartpra-gue.eu/files/koncepce_smartprague.pdf. Accessed 20 May 2023.

Dubová, Lenka, Jan Macháč, Alena, and Vacková. 2020. Food provision, social interaction or relaxation: Which drivers are vital to being a member of community gardens in Czech cities? *Sustainability* 12(22): 9588. https://doi.org/10.3390/su12229588

Duží, Barbora, Naďa Johanisová, and Jan Vávra. eds. 2021. *Zahrádkářské osady anebo proč neztrácet půdu pod nohama*. Ostrava: Ústav geoniky AV ČR.

Fendrychová, Lenka, and Petr Jehlička. 2018. Revealing the hidden geography of alternative food networks: the travelling concept of farmers' markets. *Geoforum* 95: 1–10. https://doi.org/10.1016/j.geoforum.2018.06.012

García-Lamarca, Melissa, Isabelle Anguelovski, and Kayin Venner. 2022. Challenging the financial capture of urban greening. *Nature Communications* 13(1): 7132. https://doi.org/10.1038/s41467-022-34942-x

Gibas, Petr, and Irena Boumová. 2020. The urbanization of nature in a (post)socialist metropolis: an urban political ecology of allotment gardening. *International Journal of Urban and Regional Research* 44(1): 18–37. https://doi.org/10.1111/1468-2427.12800

Glowacki-Dudka, Michelle, Jennifer Murray, and Karen P. Isaacs. 2013. Examining social capital within a local food system. *Community Development Journal* 48(1): 75–88. https://doi.org/10.1093/cdj/bss007

Grešlová Kušková, Petra. 2013. A case study of the Czech agriculture since 1918 in a socio-metabolic perspective— from land reform through nationalisation to privatisation. *Land Use Policy* 30(1): 592–603. https://doi.org/10.1016/j.landusepol.2012.05.009

Haaland, Christine, and Cecil Konijnendijk van den Bosch. 2015. Challenges and strategies for urban green-space planning in cities undergoing densification: a review. *Urban Forestry & Urban Greening* 14(4): 760–771. https://doi.org/10.1016/j.ufug.2015.07.009

Harvey, David. 1989. From managerialism to entrepreneurialism: the transformation in urban governance in late capitalism. *Geografiska Annaler B* 71(1): 3–17. https://doi.org/10.1080/04353684.1989.11879583

Haysom, Gareth. 2015. Food and the city: urban scale food system governance. *Urban Forum* 26(3): 263–281. https://doi.org/10.1007/s12132-015-9255-7

iDNES. 2021. April 10. Supermarkety otevřené, ale trhy ne? Farmáři se brání ústavní stížností. https://www.idnes.cz/plzen/zpravy/farmar-trhy-namesti-republiky-covid-prijmy-ustavni-stiznost.A210408_602508_plzen-zpravy_vb. Accessed 1 Dec 2023.

INCIEN. n.d. Institut Cirkulární Ekonomiky. https://incien.org/. Accessed 1 Dec 2023.

Jehlička, Petr, and Joe Smith. 2011. An unsustainable state: contrasting food practices and state policies in the Czech Republic. *Geoforum* 42(3): 362–372. https://doi.org/10.1016/j.geoforum.2011.01.005

Jehlička, Petr, Tomáš Kostelecký, and Joe Smith. 2012. Food self-provisioning in Czechia: Beyond coping strategy of the poor: A response to Alber and Kohler's Informal food production in the enlarged European Union (2008). *Social Indicators Research* 11(1): 219–234. https://doi.org/10.1007/s11205-012-0001-4

Jehlička, Petr, Petr Daněk, and Jan Vávra. 2019. Rethinking resilience: home gardening, food sharing and everyday resistance. *Revue Canadienne d'études du développement* 40(4): 511–527. https://doi.org/10.1080/02255189.2018.1498325

Jehlička, Petr. Miķelis Grīviņš, OaneVisser, and Bálint Balázs. 2020. Thinking food like an east European: a critical reflection on the framing of food systems. *Journal of Rural Studies* 76: 286–295. https://doi.org/10.1016/j.jrurstud.2020.04.015

Jessop, Bob. 2010. *State power: a strategic-relational approach*. Cambridge: Polity.

Koc, Mustafa, and Japji Anna Bas. 2012. The interactions between civil society and the state to advance food security in Canada. In *Health and sustainability in the Canadian food system: advocacy and opportunity for civil society, eds. Rod MacRae and Elizabeth Abergel*, 173–205. Toronto: University of British Columbia.

Levkoe, Charles Z. 2014. The food movement in Canada: a social movement network perspective. *The Journal of Peasant Studies* 41(3): 385–403. https://doi.org/10.1080/03066150.2014.910766

Lyons, Kristen, Carol Richards, Lotus Desfours, and Marco Amati. 2013. Food in the city: urban food movements and the (re)-imagining of urban spaces. *Australian Planner* 50(2): 157–163. https://doi.org/10.1080/07293682.2013.776983

MacRae, Rod, and Kendal Donahue. 2013. Municipal food policy entrepreneurs. A preliminary analysis of how Canadian cities and regional districts are involved in food system change. Toronto Food Policy Council and Canadian Agri-Food Policy Institute. https://capi-icpa.ca/wp-content/uploads/2013/06/Municipal_Food_Policy_Entrepreneurs_Final_Report.pdf. Accessed 6 Mar 2024.

Magistrate of the Capital City of Prague. 2017. Strategie adaptace hl. m. Prahy na klimatickou změnu. Prague. https://adaptacepraha.cz/wp-content/uploads/2023/02/strategie_adaptace_cs_website.pdf. Accessed 26 Jul 2023.

Magistrate of the Capital City of Prague. 2021. Klimatický plán hlavního města Prahy do roku 2030. Praha na cestě k uhlíkové neutralitě. Prague. https://klima.praha.eu/data/Dokumenty/Dokumenty 2023/klimaplan_cz_2301_09_online.pdf. Accessed 8 Jul 2023.

Magistrate of the Capital City of Prague. 2022. Cirkulární Praha 2030. Strategie hl. m. Prahy pro přechod na cirkulární ekonomiku. Prague. https://klima.praha.eu/DATA/Dokumenty/Cirkularni-Praha-2030-Strategie-CE.pdf. Accessed 8 Apr 2023.

Magistrate of the City of Brno. 2016. Zásady pro rozvoj adaptací na změnu klimatu ve městě Brně s využitím ekosystémově založených přístupů. Východiska pro zpracování Strategie pro Brno 2050. Brno. https://ekodotace.brno.cz/wp-content/uploads/2019/09/P%C5%99%C3%ADloha-B-_-brno-adaptacni-strategie-fin.pdf. Accessed 23 Jul 2023.

Magistrate of the City of Brno. 2017. Strategie #brno2050. Brno. https://brno2050.cz/documents/. Accessed 16 Apr 2023.

Manganelli, Alessandra. 2020. Realising local food policies: a comparison between Toronto and the Brussels-Capital Region's stories through the lenses of reflexivity and co-learning. *Journal of Environmental Policy & Planning* 22(3): 366–380. https://doi.org/10.1080/1523908X.2020.1740657

Manganelli, Alessandra. 2022. *The hybrid governance of urban food movements. Learning from Toronto and Brussels*. Cham, Switzerland: Springer (Urban Agriculture).

Manganelli, Alessandra, Pieter van den Broeck, and Frank Moulaert. 2020. Socio-political dynamics of alternative food networks: a hybrid governance approach. *Territory Politics Governance* 8(3): 299–318. https://doi.org/10.1080/21622671.2019.1581081

McCann, Eugene, Nathan McClintock, and Christiana Miewald. 2022. Mobilizing impermaculture: Temporary urban agriculture and the sustainability fix. *Environment and Planning E: Nature and Space* 251484862211159. https://doi.org/10.1177/25148486221115950

McMichael, Philip. 2009. A food regime genealogy. *The Journal of Peasant Studies* 36(1): 139–169. https://doi.org/10.1080/03066150902820354

McMichael, Philip. 2012. The land grab and corporate food regime restructuring. *The Journal of Peasant Studies* 39(3–4): 681–701. https://doi.org/10.1080/03066150.2012.661369

Mendes, Wendy, and Roberta Sonnino. 2019. Urban food governance in the Global North. In *The SAGE handbook of nature*, ed. Terry Marsden. 543–560. London: Sage.

Milan Urban Food Policy Pact. n. d. Milan Urban Food Policy Pact. https://www.milanurbanfoodpolicypact.org/. Accessed 24 Nov 2023.

Miovská, Lucie. 2018. Aktualizace generelu zahrádkových osad v Praze 2018. Zhodnocení současného stavu a možností dalšího vývoje. Česká zemědělská univerzita. Praha. https://adaptacepraha.cz/wp-content/uploads/2020/03/TEXT_Aktualizace_generelu-zahradkovych-osad.pdf. Accessed 24 Jun 2023.

Morgan, Kevin. 2009. Feeding the city: the challenge of urban food planning. *International Planning Studies* 14(4): 341–348. https://doi.org/10.1080/13563471003642852

Morgan, Kevin. 2015. Nourishing the city: the rise of the urban food question in the Global North. *Urban Studies* 52(8): 1379–1394. https://doi.org/10.1177/0042098014534902

Moudrý, Jan, Jaroslav Bernas, Petr Konvalina, Apolka Ujj, Ivan Manolov, and Atanaska Stoeva et al. 2018. Agroecology development in Eastern Europe—cases in Czech Republic, Bulgaria, Hungary, Poland, Romania, and Slovakia. *Sustainability* 10(5): 1311. https://doi.org/10.3390/su10051311

Nosratabadi, Saeed, Nesrine Khazami, Marwa Ben Abdallah, Zoltan Lackner, Shahab S. Band, Amir Mosavi, and Csaba Mako. 2020. Social capital contributions to food security: A comprehensive literature review. *agriRxiv*: 20203503319. https://doi.org/10.31220/agriRxiv.2020.00021

Občanská demokratická strana. 2021. May 10. Pražská ODS: Klimatický plán Praha 2030 za 231 mld. rozvrátí pražský rozpočet na desetiletí a nepřinese potřebnou adaptaci města na klimatické změny. https://www.ods.cz/region.prazsky/clanek/21073-prazska-ods-klimaticky-plan-praha-2030-za-231-mld-rozvrati-prazsky-rozpocet-na-desetileti-a-neprinese-potrebnouadaptaci-mesta-na-klimaticke-zmeny. Accessed 1 Dec 2023.

Opitz, Ina, Regine Berges, Annette Piorr, and Thomas Krikser. 2016. Contributing to food security in urban areas: differences between urban agriculture and peri-urban agriculture in the Global North. *Agriculture and Human Values* 33(2): 341–358. https://doi.org/10.1007/s10460-015-9610-2

Pixová, Michaela. 2018. The empowering potential of reformist urban activism in Czech cities. *Voluntas: International Journal of Voluntary and Nonprofit Organizations* 29(4): 670–682. https://doi.org/10.1007/S11266-018-0011-1

Pixová, Michaela. 2020. *Contested Czech cities. From urban grassroots to pro-democratic populism*. Singapore: Springer Singapore.

Pixová, Michaela, and Christina Plank. 2022. Relocalizing food production in times of crisis: Urban governance in Prague and Brno. *AESOP–sustainable food planning conference proceedings*. Almere, Netherlands, 19–22 October.

Plank, Christina, Robert Hafner, and Rike Stotten. 2020. Analyzing values-based modes of production and consumption: community-supported agriculture in the Austrian Third Food Regime. *Österreich Z Soziol* 45(1): 49–68. https://doi.org/10.1007/s11614-020-00393-1

Plank, Christina, Christoph Görg, Gerald Kalt, Lisa Kaufmann, Stefan Dullinger, and Fridolin Krausmann. 2023. Biomass from somewhere? Governing the spatial mismatch of viennese biomass consumption and its impact on biodiversity. *Land Use Policy* 131: 1–13. https://doi.org/10.1016/j.landusepol.2023.106693

Pokorná, Radka. 2020. Metodika zakládání komunitních zahrad. Hlavní město Praha. https://envis.praha.eu/publikace_zp/metodiky/metodikaMHMP_zakladaniKZ2020_web.pdf. Accessed 25 Jul 2023.

Prague Institute of Planning and Development. 2016. Strategický plán hl. m. Prahy. Aktualizace 2016. Prague. https://iprpraha.cz/uploads/assets/dokumenty/ssp/SP/STRATEGICKY_PLAN_HLAVNIHO_MESTA_PRAHY_AKTUALIZACE_2016.pdf. Accessed 3 Mar 2024.

PrahaIN. 2023. October 19. Sedláci vyhráli. Farmářské trhy na náplavce zůstanou i v prosinci. https://www.prahain.cz/zivot-ve-meste/sedlaci-vyhrali-farmarske-trhy-na-naplavce-zustanou-i-v-prosinci-15232.html?utm_source=www.seznam.cz&utm_medium=sekce-z-internetu. Accessed 4 Dec 2023.

Pungas, Lilian. 2019. Food self-provisioning as an answer to the metabolic rift: the case of Dacha Resilience in Estonia. *Journal of Rural Studies* 68: 75–86. https://doi.org/10.1016/j.jrurstud.2019.02.010

Pungas, Lilian. 2023. Dachas and food democracy—what makes a (good) food citizen? *Frontiers in Sustainable Food Systems* 7. https://doi.org/10.3389/fsufs.2023.1052298

Putnam, Robert. 2000. *Bowling alone. The collapse and revival of American community*. New York: Simon & Schuster.

Radio Prague International. 2022. Jun 16. Prague Deputy Mayor resigns over corruption case. https://english.radio.cz/prague-deputy-mayor-resigns-over-corruption-case-8753381. Accessed 7 Dec 2023.

Riches, Graham. 2018. *Food bank nations: poverty, corporate charity and the right to food*. New York: Routledge.

Smith, Joe, and Petr Jehlička. 2013. Quiet sustainability: fertile lessons from Europe's productive gardeners. *Journal of Rural Studies* 32: 148–157. https://doi.org/10.1016/j.jrurstud.2013.05.002

Sonnino, Roberta. 2019. The cultural dynamics of urban food governance. *City Culture and Society* 16: 12–17. https://doi.org/10.1016/j.ccs.2017.11.001

Sovová, Lucie, and Esther J. Veen. 2020. Neither poor nor cool: practising food self-provisioning in allotment gardens in the Netherlands and Czechia. *Sustainability* 12(12): 5134. https://doi.org/10.3390/su12125134

Spilková, Jana. 2017. Producing space, cultivating community: the story of Prague's new community gardens. *Agriculture and Human Values* 34(4): 887–897. https://doi.org/10.1007/s10460-017-9782-z

Spilková, Jana, and Jiří Vágner. 2012. Food gardens as important elements of urban agriculture: Spatio-developmental trends and future prospects for urban gardening in Czechia. *Norsk Geografisk Tidsskrift - Norwegian Journal of Geography* 72(1): 1–12. https://doi.org/10.1080/00291951.2017.1404489

Spilková, Jana, Lenka Fendrychová, and Marie Syrovátková. 2013. Farmers' markets in Prague: a new challenge within the urban shoppingscape. *Agriculture and Human Values* 30(2): 179–191. https://doi.org/10.1007/s10460-012-9395-5

Sýkora, Luděk, and Stefan Bouzarovski. 2012. Multiple transformations: conceptualising the post-communist urban transition. *Urban Studies* 49(1): 43–60. https://doi.org/10.1177/0042098010397740

Thornbush, Mary. 2015. Urban agriculture in the transition to low carbon cities through urban greening. *AIMS Environmental Science* 2(3): 852–867. https://doi.org/10.3934/environsci.2015.3.852

Tindall, David, Jeffrey Cormier, and Mario Diani. 2012. Network social capital as an outcome of social movement mobilization: using the position generator as an indicator of social network diversity. *Social Networks* 34(4): 387–395. https://doi.org/10.1016/j.socnet.2011.12.007

Trendov, Nikola M. 2018. Comparative study on the motivations that drive urban community gardens in Central Eastern Europe. *Annals of Agrarian Science* 16(1): 85–89. https://doi.org/10.1016/j.aasci.2017.10.003

Tóth, Attila, Barbora Duží, Jan Vávra, Ján Supuka, Mária Bihuňová, Denisa Halajová, Stanislav Martinát, and Eva Nováková. 2018. Changing patterns of allotment gardening in the Czech Republic and Slovakia. *Nature and Culture* 13(1): 161–188. https://doi.org/10.3167/nc.2018.130108

Vávra, Jan, Petr Daněk, and Petr Jehlička. 2018. What is the contribution of food self-provisioning towards environmental sustainability? A case study of active gardeners. *Journal of Cleaner Production* 185: 1015–1023. https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2018.02.261

Visser, Oane, Natalia Mamonova, Max Spoor, and Alexander Nikulin. 2015. Quiet food sovereignty as food sovereignty without a movement? Insights from post-socialist Russia. *Globalizations* 12(4): 513–528. https://doi.org/10.1080/14747731.2015.1005968

Walker, Samuel. 2016. Urban agriculture and the sustainability fix in Vancouver and Detroit. *Urban Geography* 37(2): 163–182. https://doi.org/10.1080/02723638.2015.1056606

Woolcock, Michael. 2001. The place of social capital in understanding social and economic outcomes. *Canadian Journal of Policy Research* 2(1): 1–17.

Zachraň jídlo. n.d. Zachraň jídlo. https://zachranjidlo.cz/. Accessed 6 Dec 2023.

Zagata, Lukáš. 2010. How organic farmers view their own practice: results from the Czech Republic. *Agriculture and Human Values* 27: 277–290. https://doi.org/10.1007/s10460-009-9230-9

Zagata, Lukáš. 2012. We want farmers' markets! Case study of emerging civic food networks in the Czech Republic. *The International Journal of Sociology of Agriculture and Food* 19(3): 347–364. https://doi.org/10.48416/ijsaf.v19i3.209

Zagata, Lukáš, Michal Lošťák, and Nigel Swain. 2019. Family Farm succession of the first post-socialist generation in the Czech Republic. *Eastern European Countryside* 25(1): 9–35. https://doi.org/10.12775/eec.2019.001

Živý region. n.d. Živý region. https://zivy-region.cz/. Accessed 1 Dec 2023.

Publisher's Note Springer Nature remains neutral with regard to jurisdictional claims in published maps and institutional affiliations.

Michaela Pixová is a human geographer focused on social-ecological transformation, critical urban theory, social movements, and civil society. She is currently working as a postdoctoral researcher on a project exploring values-based modes of production and consumption in the corporate food regime at the Institute of Development Research at the University of Natural Resources and Life Sciences, Vienna. She is also a co-investigator on the international project focused on the sustenance of civil society in the context of multiple crisis, which she is conducting at the Institute of Sociological Studies at Charles University, Prague.

Christina Plank is a political scientist at the Institute of Development Research at the University of Natural Resources and Life Sciences, Vienna. Her research and teaching center on state theory, political ecology, and social-ecological transformations with a focus on critical agrarian studies.

Komparativní studie teplotních a vegetačních charakteristik vybraných lokalit v okolí Kraví hory

Zpracoval: Ing. Petr Lukeš, Ph.D., vědec, dálkový průzkum Země a zdravotní stav vegetace

Abstrakt: Studie si klade za cíl vyhodnotit vztah mezi teplotou povrchu a množstvím vegetace na příkladu vybraných lokalit v okolí oblasti Kraví hora v Brně.

Metodika: Analýzou leteckých dat vysokého prostorového rozlišení nasnímaných v letech 2018 (CIR ortofoto) a 2019 (teplotní mapa) byly odvezeny mapy množství vegetace a teplot povrchu. Nad těmito mapami bylo definováno osm polygonů zájmových území, které pokrývají různorodé způsoby využití krajiny – zahrádkářské osady Kraví Hora I, Kraví hora II a Malina a areálu VUT Brno (skladovací prostory) jakožto plochy městské zeleně – přestavby, parku Kraví Hora, Lužánky a Wilsonova lesa jakožto stabilizované plochy městské zeleně a sportoviště Kraví Hora a Lužánky jakožto stabilizované plochy sportu. Statistickou analýzou teplotních a vegetačních charakteristik těchto lokalit docházíme ke kvantifikaci možného dopadu změny využití území na povrchovou teplotu.

Výsledky: Základní statistické charakteristiky zkoumaných lokalit jsou uvedeny v Tabulce 1. **Pozorujeme úzký vztah mezi množstvím vegetace a teplotou povrchu dané lokality (viz Obrázek 1, $R^2 = 0.9$)**, nejnižší teploty jsou pozorovány pro hustě zapojený lesní porost Wilsonova lesa (teplota 26.99 °C, vegetační index 0.67), následované zahrádkářskými osadami ZO ČZS Kraví Hora I. a Kraví Hora II (teplota 30.26–30.57 °C, vegetační index 0.47–0.49) a Parkem Lužánky (teplota 30.66 °C, vegetační index 0.54). Zahrádkářská osada ZO ČZS Malina má obdobné hodnoty vegetačního indexu (0.47), její letní teplota je o cca 2 °C vyšší (32.55 °C). Následují smíšené plochy areálu VUT (průměrná teplota 34.41 °C, avšak vysoká variabilita ± 7.38°C způsobena přítomností vzrostlých stromů i skladovacích prostor, vegetační index 0.24). Obdobných hodnot dosahují i plochy sportu a zeleně v oblasti Kraví hory (teplota 34.52–34.57 °C, vegetační index 0.31 – 0.36), nejvyšší teploty povrchu byly pozorovány u sportoviště v parku Lužánky (teplota 36.20 °C, vegetační index 0.19)

Lokalita	*Teplota [°C]*	*Vegetační index [-]*	*Rozloha [ha]*
Wilsonův les (část)	26.99 (± 1.38)	0.67 (± 0.10)	-
ZO ČZS Kraví hora I	30.26 (± 3.09)	0.47 (± 0.13)	4.16
ZO ČZS Kraví hora II	30.57 (± 3.19)	0.49 (± 0.12)	8.31
Park Lužánky	30.64 (± 3.77)	0.54 (± 0.16)	17.53
ZO ČZS Malina	32.55 (± 3.29)	0.47 (± 0.11)	1.48
Areál VUT	34.41 (± 7.38)	0.24 (± 0.19)	4.37
Sportoviště Kraví hora	34.52 (± 5.51)	0.31 (± 0.19)	11.32
Park Kraví hora	34.57 (± 4.73)	0.36 (± 0.14)	5.26
Sportoviště Lužánky	36.20 (± 5.61)	0.19 (± 0.16)	1.39

Tabulka 1. Průměr a směrodatná odchylka teplot a vegetačního indexu spolu s rozlohou zkoumaných oblastí. Získáno statistickou analýzou dat leteckého snímkování.

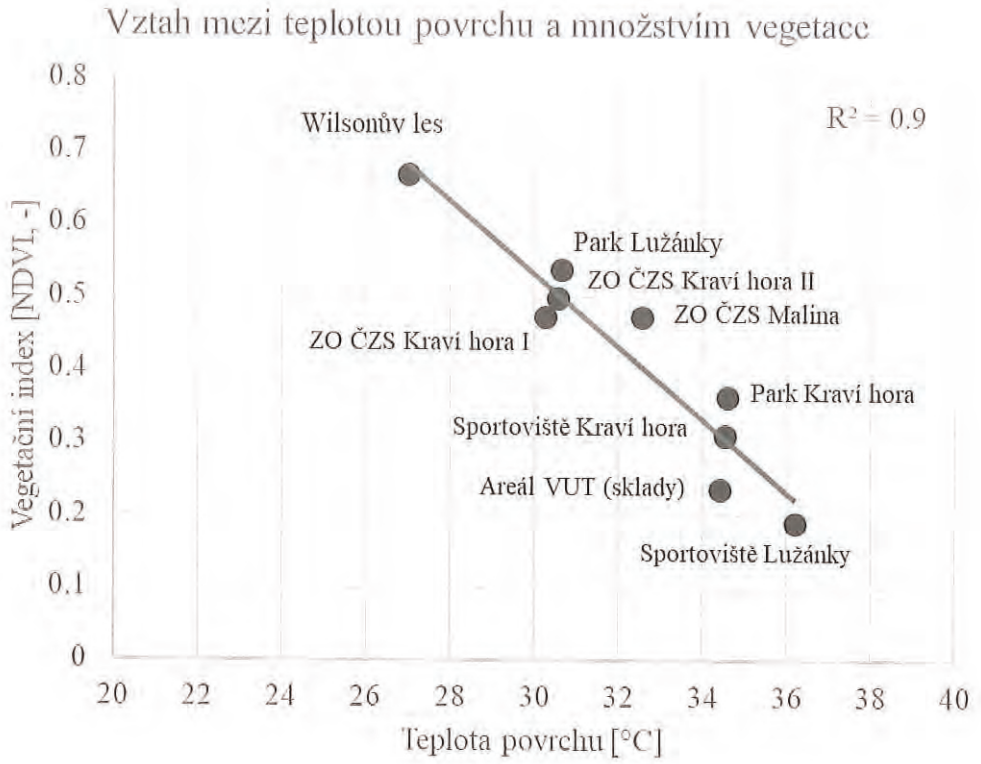

Obrázek 1. Vztah mezi teplotou povrchu (osa X) a množstvím vegetace (index NDVI, osa y).

Závěr: **Zahrádkářské osady Kraví Hora I., II a Malina dosahují obdobných teplot povrchu jako park Lužánky (cca o 4-5 °C nižší teplota povrchu v porovnání s plochami zeleně (Park Kraví hora) a sportu (Sportoviště Kraví hora) a mají rovněž podobnou rozlohu (park Lužánky cca 17.53 ha, zahrádkářské osady cca 14 ha).** Existuje silný vztah mezi množstvím vegetace a teplotou povrchu (viz Obrázek 1), pokles množství vegetace (zde vyjádřen vegetačním indexem NDVI) způsobí růst povrchové teploty, přibližně o 2 °C při poklesu o hodnotu 0.1.

Přílohy:

Mapa č.1 – Přehled zkoumaných lokalit komparativní studie

Mapa č. 2 - Množství a stav vegetace ve zkoumaných lokalitách

Mapa č. 3 – Teplota ve zkoumaných lokalitách

Přehled zkoumaných lokalit komparativní studie

Podkladová data: CIR Ortofoto 2017-2018, Ústav pro hospodářskou úpravu lesů, WMS služba. Vizualizace v nepravých barvách (červená: 866 nm, zelená: 653 nm, modrá: 553 nm). Léto 2018

Zpracoval: Ing. Petr Lukeš, Ph.D.

Množství a stav vegetace ve zkoumaných lokalitách

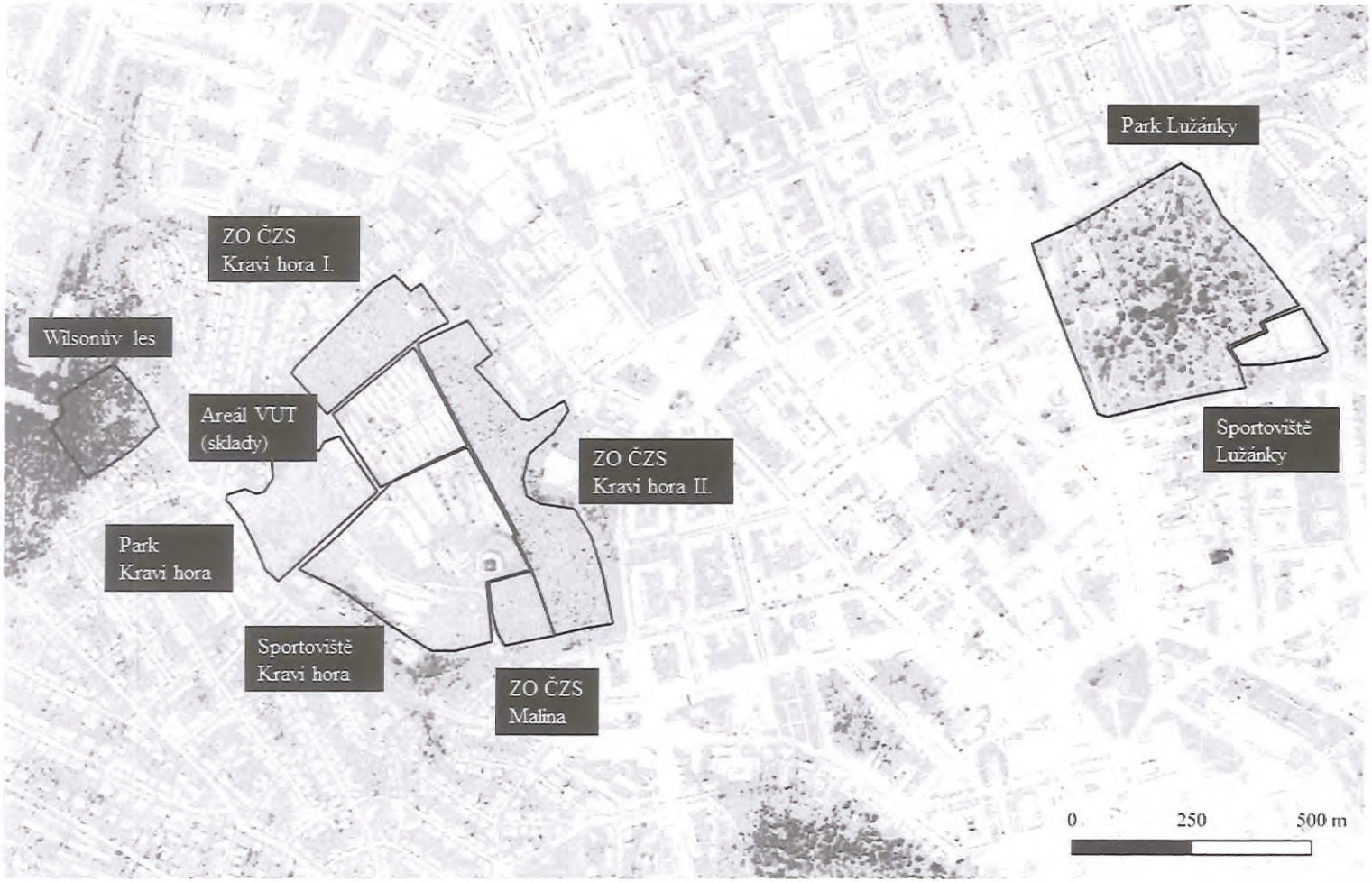

Méně vegetace
(NDVI <=0)

Více vegetace
(NDVI = 1)

Podkladová data: CIR Ortofoto 2017-2018, vegetační index NDVI, Ústav pro hospodářskou úpravu lesů, WMS služba, prostorové rozlišení 0.8 m / pixel. Léto 2018.

Zpracoval: Ing. Petr Lukeš, Ph.D.

Teplota ve zkoumaných lokalitách

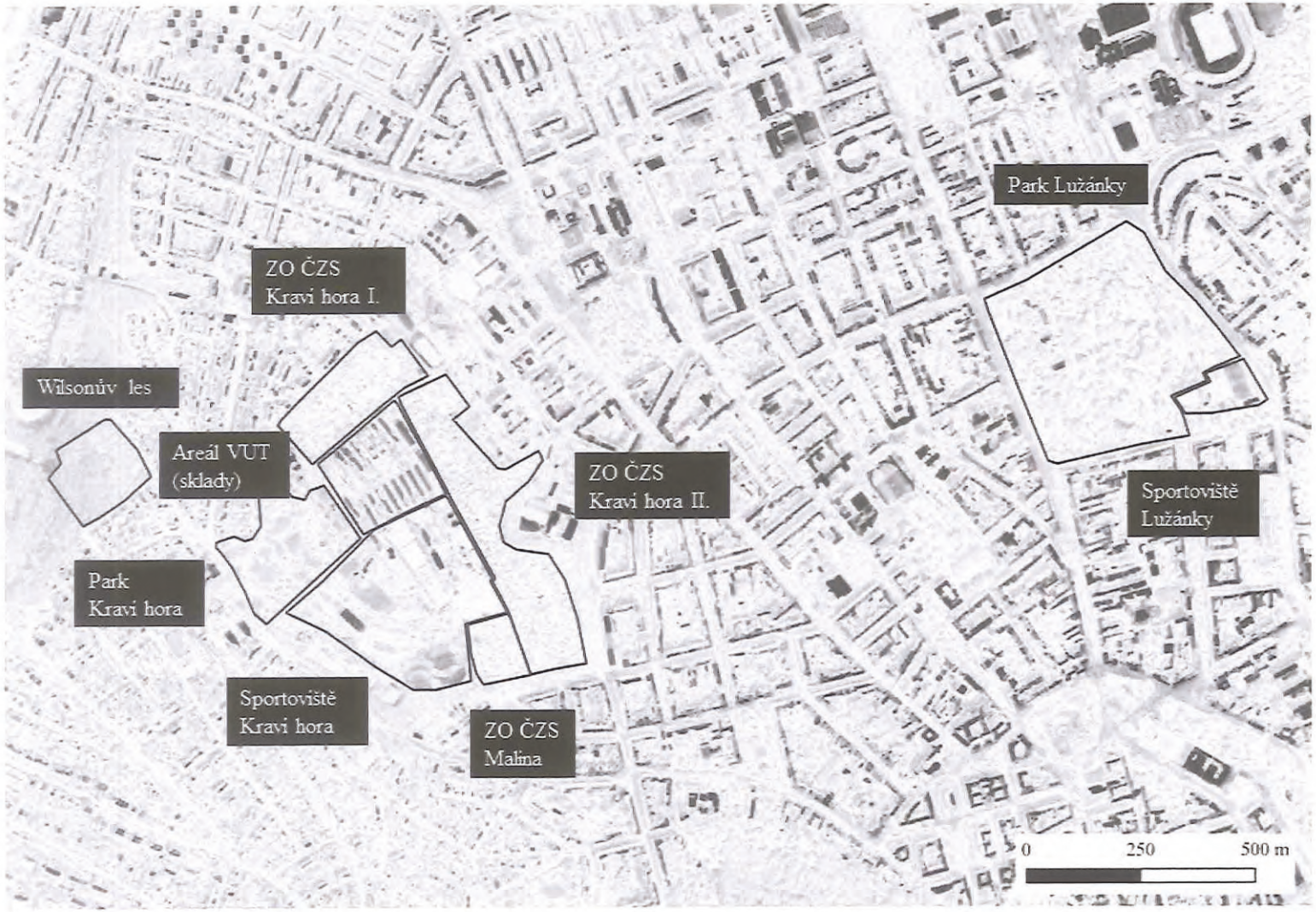

Nižší teplota povrchu (20°C)

Vyšší teplota povrchu (50°C)

Podkladová data: Teplotní mapa Brna, https://gis.brno.cz/mapa/teplotni-mapa, kinetická teplota povrchu, prostorové rozlišení 2 m / pixel. Léto 2019

Zpracoval: Ing. Petr Lukeš, Ph.D.

Česká společnost ornitologická – Jihomoravská pobočka, pobočný spolek
Lidická 25/27, 602 00 Brno
ID datové schránky: 56ywzeq
IČ: 65353391
www.jmpcso.cz

Stanovisko k ornitologickému významu zahrádkářské kolonie na Kraví hoře

V souvislosti s aktuálními návrhy změn územního plánu města Brna bychom rádi poukázali na velký význam rozptýlené zeleně a především zahrádkářských kolonií jako biotopu pro ptáky v Brně. Na tento biotop je vázána většina ptačích druhů, které můžeme ve městě potkat a s jejich úbytkem mizí ptáci i jejich zpěv z okolí lidských příbytků. Konkrétně v oblasti zahrádek na Kraví hoře byl v posledních letech zjištěn výskyt nejméně 51 druhů ptáků, z toho 7 druhů zvláště chráněných podle vyhlášky 395/1992 Sb. zákona 114/1992 Sb. v kategoriích silně ohrožený (SO) a ohrožený (O). Jde o kavku obecnou (*Corvus monedula*; SO), krahujce obecného (*Accipiter nisus*; SO), krutihlava obecného (*Jynx torquilla*; SO), lejska šedého (*Muscicapa striata*; O), rorýse obecného (*Apus apus*; O), strakapouda jižního (*Dendrocopos syriacus*; SO) a vlaštovku obecnou (*Hirundo rustica*; O). Pro některé z nich (např. strakapoud jižní, krutihlav obecný, lejsek šedý) představuje zahrádkářská kolonie na Kraví hoře významnou lokalitu v rámci celého Brna. Z pohledu ornitologického zde mají velký význam především starší a/nebo ovocné stromy, jejichž kácením dochází k výrazně negativnímu ovlivnění přítomných společenstev. Proto požadujeme velmi citlivý přístup k tomuto území, se zachováním stávajícího charakteru biotopů, který umožní přežití těchto druhů v Brně i do budoucna. Kromě toho upozorňujeme, že se ve stejném území vyskytují zvláště chráněné druhy plazů, konkrétně užovka hladká (*Coronella austriaca*; SO), slepýš křehký (*Anguis fragilis*; SO) a ještěrka obecná (*Lacerta agilis*; SO).

V Brně 27.5.2020

[redacted]D.
předseda

ČESKÁ SPOLEČNOST ORNITOLOGICKÁ
Jihomoravská pobočka
Lidická 971/25
602 00 BRNO

BOKU
Institut für
Entwicklungsforschung

SHRNUTÍ DOSUD NEPUBLIKOVANÉHO ČLÁNKU
SROVNÁVAJÍCÍHO KOMUNITNÍ ZAHRADY
A ZAHRÁDKOVÉ OSADY Z HLEDISKA PŘÍNOSU
PRO MĚSTSKOU UDRŽITELNOST

Role městských zahrad v městské udržitelnosti a potřeba jejich ochrany

Michaela Pixová & Christina Plank

Městské zahrady hrají klíčovou roli v podpoře městské udržitelnosti a přispívají k celé řadě cílů udržitelného rozvoje OSN, tzv. SGDs. Poskytují nezbytné zelené plochy, podporují místní produkci potravin, posilují komunitní vazby a přispívají k ochraně životního prostředí a klimatu. Ne všechny formy městského zahrádkaření však dostávají stejnou podporu nebo uznání. Tradiční zahrádkářské osady, které jsou součástí městského života po desetiletí, jsou často opomíjeny, nebo dokonce znevažovány z hlediska svého přínosu pro městskou udržitelnost. Mnohem větší přízni místních vlád a politik ve velkých městech se těší komunitní zahrady, které jsou vnímány jako součást moderního města inspirovaná západní praxí. Za větší přínos pro veřejnost je také často považováno nahrazování zahrádkářských osad veřejnými parky. Ve skutečnosti však zahrádkářské osady existují i v Západní Evropě a z hlediska městské udržitelnosti jsou mnohem přínosnější než městské parky.

Tento text je shrnutím dosud nepublikované analýzy odlišností a podobností tradičních zahrádkářských osad a komunitních zahrad z hlediska jejich přínosů pro městskou udržitelnost a z hlediska toho, jak jsou tyto formy zahrádkaření vnímány místními politiky a dalšími aktéry ve městě. Tyto rozdíly byly hodnoceny v následujících šesti klíčových dimenzích, které jsou v závěru tohoto shrnutí doplněny návrhy opatření:

1. **Veřejný přístup k městské zeleni**

   Zahrádkářské osady jsou často kritizované kvůli své uzavřenosti pro veřejnost, zatímco komunitní zahrady nabízí větší otevřenost.

2. **Budování komunity**

   Oba typy zahrad posilují komunitní vazby. Komunitní zahrady jsou často více inkluzivní, ale obecně jsou oblíbené spíše u mladších lidí. Zahrádkářské osady budují pevnější vazby mezi svými dlouhodobými členy, a jsou důležitým místem komunitního života a sociálních vazeb starších obyvatel. V důsledku vyvíjených tlaků se navíc zahrádkářské osady čím dál tím více otevírají i ostatním obyvatelům.

3. **Zásobování potravinami**

   Zahrádkářské osady se tradičně zaměřují na významnou produkci potravin pro osobní potřebu, zatímco produkce komunitních zahrad je často spíše symbolická a založená na společném zážitku.

4. **Ochrana životního prostředí a klimatu**

   Oba typy zahrad přispívají pozitivně, ale zahrádkářské kolonie díky své větší rozloze delší biologické sukcesi mnohem více podporují biodiverzitu a další ekosystémové služby.

5. Prostorová spravedlnost

Komunitní zahrady jsou obecně dostupnější, zatímco zahrádkářské kolonie někdy čelí kritice za exkluzivitu a zneužívání pro jiné účely, než je zahrádkaření. Tyto jevy však souvisí s obecně se zvyšující nejistotou jejich dlouhodobé existence, z nedostupností bydlení a jiných rekreačních možností apod. Výsledný stav lze tedy vnímat jako důsledek dlouhodobého nezájmu místních vlád o aktivnější účast ve správě zahrádkářských osad i v jiných oblastech veřejné politiky.

6. Občanská angažovanost

Komunitní zahrady jsou často integrovány do širších hnutí za městskou udržitelnost, zatímco zahrádkáři mají tendenci distancovat se od otevřeného aktivismu a explicitního environmentalismu. Ve skutečnosti jsou však právě zahrádkářské osady největším rezervoárem tradiční a kulturně vhodné udržitelné praxe ve městech, která se svým opouštěním tzv. „nemoderních" tradic stávají čím dál tím méně udržitelná.

Výzvy a protiklady

Městské zahrady fungují v rámci omezení neoliberálních městských kontextů, které je zároveň marginalizují i využívají. Místní úřady často vnímají zahrádkaření především jako volnočasovou aktivitu, přehlížejí jeho klíčovou roli v potravinové bezpečnosti a environmentální odolnosti. Tento omezený pohled vede k zaujatému přístupu, kdy komunitní zahrady získávají více podpory díky jejich vnímané kompatibilitě s cíli městského rozvoje, zatímco tradiční zahrádkářské kolonie jsou opomíjeny.

Závěr a doporučení pro urbanisty a městské politiky

Městské zahrady jsou nezbytné pro dosažení udržitelných měst. Aby se plně využil jejich potenciál, je zásadní chránit a podporovat jak tradiční zahrádkářské osady, tak novější komunitní zahrady. Podporou spolupráce, zvyšováním zapojení veřejnost a začleňováním těchto zahrad do městských politik mohou města lépe čelit environmentálním výzvám a zlepšit kvalitu městského života, které zejména v centrech velkých měst ohrožuje nastupující klimatická krize. Místní úřady musí uznat různorodé přínosy všech forem městského zahrádkaření, a na jejich základě tvořit odolné a udržitelné městské prostředí. Současná města se na jednu stranu snaží implementovat udržitelné politiky, zároveň však neustále vyvíjejí tlak na poslední zelené plochy s rostlou zelení ve městě. Je nutné v kontextu současných výzev a hrozeb vnímat významnou roli všech typů zahrádkaření v udržování městské biodiverzity, poskytování místních potravin a posilování odolnosti proti environmentálním a ekonomickým výzvám, k nimž v budoucnosti budou patřit i výpadky dodávek potravin. Pro lepší integraci zelených produkčních ploch do soudobého města lze doporučit následující kroky:

1. Integrace zahrádkářských osad do městských politik

Zahrádkářským osadám je v současných strategických, klimatických a územních plánech věnována minimální či žádná pozornost. Je nutné uznat mnohostranné přínosy zahrádkářských osad jejich integrací do městského plánování a politik udržitelnosti. To zahrnuje rovněž uznání jejich role v potravinové bezpečnosti, biodiverzitě a klimatické odolnosti.

2. Zlepšení spolupráce zahrádkářů a veřejnosti

Osadní a komunitní zahrádkáři často stojí v opozici a vzájemně se vůči sobě vymezují. Samosprávy a někteří obyvatelé často stojí na straně komunitních zahrad, které vnímají jako méně uzavřené. Společným pojítkem všech by však měl být zájem prosazovat městskou udržitelnost a ochránit vzácné produkční plochy. Pokud chtějí zahrádkářské osady obhájit své místo v současných rychle rostoucích městech, musí spolu s místními politiky a urbanisty hledat řešení, která přispějí k zachování osad za jejich současného otevírání vůči veřejnosti. Přístup k zahrádkám zvýší jejich podporu veřejností, která tak více ocení odlišné kvality biodiverzity a ekosystémových služeb, které zahrádky nabízí ve srovnání s veřejným parkem. Dále lze doporučit využití postupně se uvolňujících ploch v zahrádkových osadách pro nové, více inkluzivní způsoby využití, např. komunitní zahrady, permakulturní zahrady, lesní (resp. zahradní) školky, dětské kluby, dobrodružná hřiště apod.

3. Podpora školení zahrádkářů

Zahrádkářské osady často bývají očerňovány poukazováním na jejich neekologické praxe, používání chemie apod. To však není zdaleka tak rozšířené, jak se traduje. I v osadách je hlavním zájmem vypěstovat zdravé potraviny. Zároveň však mezi členy bývá málo rozšířené povědomí o roli zahrad v systémové ochraně životního prostředí a v městské udržitelnosti. Z tohoto hlediska poučenější environmentalisté v komunitních zahradách pro změnu často nemají tak velké znalosti o pěstování potravin jako právě zahrádkáři z osad. Začleňováním nových způsobů využití zahrádkářských osad tak může docházet k vzájemnému kontaktu, výměně zkušenosti, dovedností, společným aktivitám a vzájemnému vzdělávání.

4. Jmenování městského koordinátora

Zatímco veřejný park bude vyžadovat značné zatížení veřejného rozpočtu, o zahrádkářskou osad se starají její uživatelé. Je však potřeba zřídit pozici městského koordinátora zaměřeného na správu městských zahrad a zprostředkovávání jejich komunikace s městem. Tato správa by měla být zaměřena na naplňování společně vydefinovaných širších cílů udržitelnosti.

BOKU
Institut für
Entwicklungsforschung

SHRNUTÍ DOSUD NEPUBLIKOVANÉHO ČLÁNKU
SROVNÁVAJÍCÍHO KOMUNITNÍ ZAHRADY
A ZAHRÁDKOVÉ OSADY Z HLEDISKA PŘÍNOSU
PRO MĚSTSKOU UDRŽITELNOST

Tento výzkum byl proveden v rámci projektu www.foodalternatives.com financovaném Rakouským vědeckým fondem (FWF) [ZK-64G].

KONTAKT:

RNDr. Michaela Pixová, Ph.D.
Institute of Development Research
BOKU Peter-Jordan-Straße 76/I
1190, Vienna Austria
michaela.pixova@boku.ac.at
mpixova@hotmail.com
+420 777 145 003

BOKU
Institut für Entwicklungsforschung

Policy Brief

Městská potravinová samospráva bez lokálních potravin: Chybějící vazby mezi českými městy a potravinovými alternativami

Prestižní vědecký časopis *Agriculture and Human Values* v dubnu 2024 zveřejnil výsledky výzkumu, který se zabýval potenciálem pražské a brněnské potravinové samosprávy zvýšit udržitelnost, odolnost a sociální spravedlnost místních potravinových systémů. Základní výzkum české sociální geografky Michaely Pixové a rakouské politoložky Christiny Plank vznikl v rámci projektu zaměřeného na roli hodnotově založené produkce a konzumace potravin (tzv. potravinové alternativy) v korporátním potravinovému režimu (www.foodalternatives.at), který byl realizován na univerzitě BOKU ve Vídni. Tento policy brief se zaměřuje na hlavní zjištění výzkumu aplikovatelná místními samosprávami, která byla doplněna některými užitečnými doporučeními:

Kontext

V rozvinutých zemích dnes mnohá města usilují o transformaci místního potravinového systému s cílem zvýšit svou odolnost vůči výpadkům dodávek potravin a zlepšit přístup obyvatel k finančně dostupným zdravým lokálním a udržitelným potravinám. Zároveň je cílem těchto politik vytvářet alternativu vůči neudržitelnému a volatilnímu globálnímu potravinovému systému, který je postaven převážně na korporátním agropotravinářském průmyslu. Ten neprospívá lidskému zdraví ani životnímu prostředí a zásadně se podílí na prohlubování socioekonomických nerovností a vykořisťování zejména obyvatel globálního Jihu. Dominantní postavení zahraničních obchodních řetězců na trhu s potravinami a zaměření tuzemského zemědělství převážně na produkci primárních komodit navíc v případě Česka vede k velkým finančním ztrátám pro domácí ekonomiku a obyvatele.

Města jako Toronto, Brusel, Milano a mnohá další dnes zavádí progresivní městské potravinové politiky, které na zvyšování lokální produkce a konzumace potravin nahlíží z hlediska mnoha jeho dimenzí, souvislostí, úrovní a dopadů. Tato města usilují o vytváření udržitelných potravinových systémů, které jsou inkluzivní, odolné, bezpečné a pestré, a snaží se zajistit, aby zdravé jídlo bylo finančně dostupné všem, a usilují též o snižování potravinového odpadu. Transformaci místních potravinových systémů chápou také jako nutnou součást ochrany biodiverzity, lokálně i globálně, a též jako nástroj mitigace změny klimatu a adaptace na její dopady. Města zavádějící progresivní potravinové politiky rovněž navzájem spolupracují a připojují se k různým translokálním sítím a dohodám, jako jsou např. mezinárodní dohoda Milan Urban Food Policy Act, či program ICLEI.[1] Zásadní je též zapojení různých místních aktérů, včetně zástupkyň*ců potravinového hnutí, tj. lokálních a regionálních pěstitelů, či neziskových organizací a občanské společnosti prosazujících a podílejících se na transformaci lokálního potravinového systému.

Zavádění potravinové politiky v českých městech

Potravinová politika a potravinová samospráva úzce souvisí se strategickými dokumenty a klimatickými plány měst. Zapadá také do plnění cílů udržitelného rozvoje (SDGs[2]) v rámci Místní

[1] https://iclei.org/cityfood_network/

[2] https://sdgs.un.org/goals

agendy 21[3] a Agendy 2030, a do praxe měst sdružených např. v Národní síti zdravých měst ČR.[4] Spočívá především v aktivním zapojení samospráv do řešení otázky přístupu obyvatel ke zdravým, nutričně bohatým a čerstvým potravinám pocházejícím z lokální produkce, ať už zemědělské či zahrádkářské. Toto zapojení spočívá v podpoře produkce, odbytu a spotřeby místně vyprodukovaných potravin, ale také místního využití potravinového odpadu. Mezi důležité nástroje patří veřejné zakázky, vzdělávání, propojování zemědělkyň*ců a spotřebitelek*ů, či pomoc zranitelným a nízkopříjmovým skupinám, ale také propojení místní potravinové produkce s územním plánováním a místními regulativy. Potravinová samospráva pak nutně vyžaduje meziresortní koordinaci a úzkou spolupráci s aktérkami*y relevantními pro transformaci místního potravinového systému, zejména tzv. potravinovým hnutím či podniky, které např. provozují alternativní potravinové sítě, tedy sítě pro distribuci potravin prostřednictvím krátkých dodavatelských řetězců. K těm patří např. farmářské trhy, farmářské prodejny a eshopy, bedýnková schémata, komunitou podporované zemědělství[5] či komunitní zahrady. Opomíjeny by neměly být ani zahrádkářské osady a obecněji samozásobitelství, které jsou v Česku mnohem rozšířenější než trendy přicházející ze zahraničí.

Praha a Brno

V Praze a Brně jsou městské potravinové politiky relativně novým fenoménem. Ve výše zmíněné publikaci byl potenciál městské potravinové samosprávy zkoumán na základě těchto oblastí:

- srovnáním potravinových politik uvedených v strategických, klimatických a adaptačních plánech a koncepcích měst Prahy a Brna s progresivními městskými potravinovými politikami v západní Evropě a Severní Americe
- posouzením systémového přístupu samospráv k potravinovým systémům
- zhodnocením míry zapojení relevantních aktérů z řad místních pěstitelů a občanské společnosti prosazující transformaci lokálních potravinových systémů do potravinové samosprávy
- analýzy skutečného naplňování agendy vytyčené v potravinových politikách

Výsledky:

Městské potravinové politiky v Praze a Brně do značné míry reagují především na probíhající klimatickou krizi a úbytek biodiverzity, nebo na vzrůstající oblibu čerstvých lokálních potravin prodávaných např. na farmářských trzích. Výzkum potenciálu těchto politik přispět k transformaci lokálního potravinového systému směrem k větší produkci a konzumaci lokálních ekologických potravin, včetně zajištění jejich dostupnosti také pro nízkopříjmové a zranitelné skupiny obyvatel, došel na základě výše uvedených zkoumaných oblastí k následujícím závěrům:

Cirkularita a komunitní zahrady

Ve srovnání s progresivními potravinovými politikami ve městech globálního Severu se městské potravinové politiky v Praze a Brně převážně soustředí na environmentální cíle a mnohem méně se věnují socioekonomickým, zdravotním, či geopolitickým souvislostem.

Environmentální cíle jsou navíc spojovány jen s některými aspekty potravinového systému a jen některými vybranými aktérskými skupinami, zatímco jiné jsou opomíjeny.

Velký důraz je kladen na cirkulární ekonomiku.[6] Podporováno je zejména lepší nakládání

[3] https://www.mzp.cz/cz/mistni_agenda_21
[4] https://www.zdravamesta.cz/
[5] https://kpzinfo.cz/
[6] https://incien.org/

s potravinovým odpadem, např. využitím pro výrobu bioplynu či zkompostováním. Objevuje se též myšlenka redistribuce nesnězených porcí z pohostinství mezi zranitelné a nízkopříjmové skupiny obyvatel.[7]

Z hlediska produkce lokálních potravin se městské politiky výrazně soustředí především na komunitní zahrady a městské farmy. Zejména komunitní zahrady jsou aktuálně nejvíce podporovaným trendem v oblasti městského zemědělství.[8] Podobně jako v zahraničí je na komunitní zahrady pohlíženo jako na nástroj ke zlepšování image „zeleného města" lákavého pro investice. Z hlediska vytváření odolných lokálních potravinových systémů nicméně komunitní zahrady zejména v českém kontextu poskytují jen minimální množství místně vypěstovaných potravin. Jde spíše o projekty sloužící k budování místních komunit a společenského života. České samosprávy jsou vůči komunitním zahradám otevřené kvůli jejich mobilitě a dočasnosti nájemních smluv, které umožňují komunitní zahrady využívat jen dočasně v prázdných městských prostorách dle potřeb developmentu a zároveň tak s pomocí jejich přítomnosti zvyšovat hodnotu okolních nemovitostí (tzv. „zelenou gentrifikaci" – vedoucí v dané lokalitě k zvyšující se nedostupnosti bydlení). Tato dočasnost je však v rozporu s udržitelností, neboť časté přesuny zvyšují uhlíkovou stopu zahrádkářské infrastruktury, neumožňují biologickou sukcesi a příliš nepřispívají k zvyšování odolnosti města z hlediska zajištění lokálních potravin, adaptace na klimatickou krizi, či obnovy ekosystémových služeb. Výjimku představují některé tzv. produkční komunitní zahrady, jako je Kuchyňka, MetroPole, KomPot, či Pastvina, z nichž některé jsou soukromé, mají stálejší charakter a soustředí se primárně na zajišťování většího objemu potravin. Do této skupiny lze zařadit i KZ Metrofarm, která má ovšem v budoucnu ustoupit projektu revitalizace na Císařském ostrově.

Dostupné lokální potraviny

Zatímco v případě Brna nebyly podobné kroky zaznamenány, v Praze došlo z hlediska podpory městského zemědělství k významnému kroku v roce 2021, kdy bylo 398 hektarů městem vlastněné zemědělské půdy převedeno z konvenčního zemědělství na zemědělství ekologické. Tento krok byl primárně motivován cílem zvýšit na těchto polích biodiverzitu.

Pro účely zajištění konkurenceschopnosti a životaschopnosti zemědělských projektů působících na městských polích na území Prahy však při pražském magistrátu nebyla kromě drobných grantových schémat vytvořena žádná další podpůrná opatření, z nichž mnohé jsou přitom uvedeny právě v Cirkulární koncepci 2030. Dosud nebyla vytvořena koordinační pozice v oblasti potravin, či zajištěny jiné návazné programy a strategie. Tyto jsou přitom důležité zejména v situaci, kdy ekologické zemědělství není na území Prahy oprávněno k čerpání dotací ze Společné zemědělské politiky EU, (subjekt, který v roce 2021 propachtoval ¾ městem vlastněných zemědělských ploch, proto nikdy zemědělskou činnost nezahájil a aktuálně probíhá hledání nových pachtýřů). Zkoumanými samosprávami dosud nebylo zajištěno, aby lokální a regionální potraviny byly upřednostňovány ve veřejných zakázkách (zejména k využití pro školní jídelny).

V Praze navíc mají být některá ekologicky obhospodařovaná pole v budoucnu zastavěna. Tento kontraproduktivní postup plýtvá úsilím zemědělců investovaným do obnovy ekosystémových služeb obdělavatelné půdy, kterou nelze považovat za obnovitelný zdroj.

[7] https://zachranjidlo.cz/

[8] https://kokoza.cz/wp-content/uploads/2021/09/KOKOZA_Metodika_zakladani.pdf

Po počátečním boomů farmářských trhů nyní v Praze schází stabilní podmínky pro autentické farmářské trhy (sdružené pod Asociací farmářských tržišť ČR[9]), které by dlouhodobě a stabilně působily jako odbytiště pro městské a regionální zemědělství. Farmářským trhům na Náplavce např. na podzim 2023 hrozilo nahrazení vánočními trhy, což vypovídá o nezájmu samospráv o ekonomickou udržitelnost lokálního ekologického zemědělství.

Cílené podpory se nedostává ani fungujícím potravinovým iniciativám sdruženým pod Asociací místních potravinových iniciativ (AMPI),[10] která se o transformaci lokálních potravinových systémů zasazuje a provozuje a podporuje alternativní potravinové sítě, jako je např. komunitou podporované zemědělství, či Farmářskou školu zaměřenou na ekologické zemědělství. Dalším příkladem je pražské potravinové družstvo Obživa,[11] které na území Prahy obtížně hledá finančně dostupný prostor pro svoz a distribuci potravin od místních farmářů. Tyto iniciativy tedy naráží na nedostatek finančně dostupného prostoru pro svou činnost, nebo na grantové výzvy, které nedostatečně reagují na jejich potřeby.

Ve zkoumaných městech dostupné lokální potraviny nejsou součástí městské sociální politiky. Zranitelné skupiny obyvatel musí spoléhat na potravinové banky, které jim zajišťují přístup především k vysoce zpracovaným potravinám pocházejícím z obchodních řetězců a v převážné většině z konvenčního zemědělství.

Zahrádkářské osady

Minimální pozornost je v potravinových politikách i samosprávě věnována zahrádkářským osadám. Ty jsou přitom v Praze a Brně tradiční, rozsáhlé, a mají nezanedbatelný podílí na produkci místních potravin a zvyšování odolnosti města a jeho obyvatel vůči budoucím krizím. Nadále existuje obrovský zájem obyvatel o získání pozemku v zahrádkářských osadách, který aktuálně nelze uspokojit. Samosprávy mají dle zahrádkářského zákona 221/2021 Sb. povinnost podporovat zahrádkářskou činnost, zástupkyně*ci samospráv i některé jiné neziskové organizace se však k osadám staví kriticky. Upozorňují na postupné opouštění původního účelu, vznik nelegálních staveb či proměnu v ghetta.

Zahrádkářské osady se nicméně v převážné většině nachází na městských pozemcích a jejich stav je tedy do určité míry i výsledkem rezignace samospráv na jejich začlenění do městských strategií a plánů. V Praze generel zahrádkářských osad,[12] jehož aktualizace byla požadována již v pražském strategickém plánu z roku 2016 a následně pak znovu v Cirkulární koncepci 2030 vydané roku 2022, navrhuje vytvoření pozice pro koordinaci zahrádkářských osad a jejich zařazení do celkové koncepce zelené infrastruktury města. K zřízení této pozice dosud nedošlo. Některé zahrádkářské osady byly „zachovány" zařazením do připravovaného Metropolitního plánu, těm zbylým však nadále hrozí zánik. Jsou to právě zahrádkářské osady s nejistými a krátkodobými smlouvami, v nichž dochází k pustnutí, opouštění zahrádkářské činnosti, či nelegálním stavbám. V Brně má být pro změnu jen menší část rušených zahrádkářských osad ve vnitřním města nahrazena osadami na periferii města, kde budou mnohem hůře přístupné.

[9] https://www.aftcr.cz/
[10] https://www.asociaceampi.cz/
[11] https://obziva.cz/

[12] https://adaptacepraha.cz/wp-content/uploads/2020/03/TEXT_Aktualizace_generelu-zahradkovych-osad.pdf

Metrofarm je produkční komunitní zahrada, která vznikla na půdě vlastněné hlavním městem Prahou. Projekt má přispívat k ochraně biodiverzity a probíhají zde i vzdělávací akce a exkurze pro školy. Jeho provoz však do značné míry závisí na dobrovolnické práci a postrádá propracovanou a stabilní institucionální podporu. V budoucnosti má být navíc celá zahrada zrušena kvůli plánované revitalizaci oblasti.

Farma Zygón v pražských Kunraticích stojí na práci jediného zemědělce, který na více než 7 hektarech zemědělské půdy vlastněné městem usiluje o ekologické zemědělství. Pro své produkty nemá stabilní odbyt a půda má být v budoucnosti zastavěna.

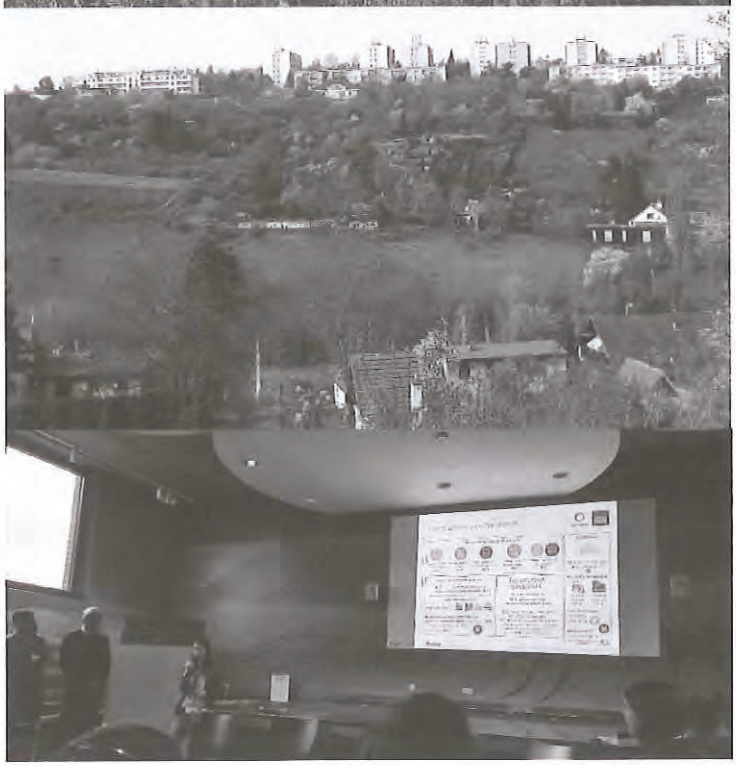

Zahrádkářské osady jsou důležitou součástí modrozelené infrastruktury města, které pomáhají město ochlazovat a dělají jej obyvatelnějším. Jsou důležité z hlediska ochrany biodiverzity, ale také jako zdroj místních potravin, které zlepšují zdraví a výživu obyvatel. Samosprávy by však měly ve vztahu k nim zaujmout angažovanější přístup a integrovat jejich roli a činnost do svých klimatických plánů a strategických cílů.

Sympozium Živé zemědělství je každoroční konference organizovaná Asociací místních potravinových iniciativ (AMPI) za účelem představení dobré praxe v zemědělství a potravinových iniciativách, kde zároveň dochází k propojení místních producentek*ů s místními spotřebiteli. Na fotce je zachyceno představení projektu „Živý kraj" na Tišnovsku.

Závěr a doporučení pro samosprávy

Výsledky výzkumu ukázaly, že městské samosprávy při přípravě a realizaci potravinových politik převážně spolupracují s organizacemi, které splňují představu inovativních a kreativních neziskových a dobrovolnických projektů, které přispívají k utváření představy o „zeleném městě" lákavém pro investice (v němž dochází k zvyšování cen místních nemovitostí), nebo jsou využitelné korporacemi v rámci společenské odpovědnosti firem.

Transformace místního potravinového systému směrem k větší udržitelnosti, sociální spravedlnosti a odolnosti však nelze dosáhnout bez systémového a participativního přístupu, který se soustředí také na socioekonomické aspekty transformace lokálního potravinového systému a zajišťování lokálních potravin. Takový přístup však vyžaduje také zapojení dosud marginalizovaných aktérských skupin a mnohem výraznější a aktivnější roli samosprávy.

Na základě výsledků výzkumu lze pro zvýšení dostupnosti zdravých lokálních potravin samosprávám doporučit následující kroky:

- Je potřeba lépe porozumět a reflektovat roli a postavení potravinových alternativ v rámci korporátního potravinového režimu a pokračující urbanizace. Lokální potravinové alternativy bez cílené podpory nemohou v kontextu globálního trhu konkurovat agropotravinářskému průmyslu, a jen obtížně nachází odbyt v obchodních řetězcích. Kvůli tlakům městského rozvoje obtížně získávají přístup k finančně dostupným pozemkům a nemovitostem.
- Samosprávy musí kriticky reflektovat účinnost svých politik v kontextu současných tlaků na minimalizaci veřejné správy a převádění zodpovědnosti za plnění těchto politik na soukromou iniciativu. V daném kontextu mohou být dobře míněné politiky bez významnějšího zapojení a podpory samosprávy neúčinné nebo dokonce kontraproduktivní.
- Dostupnost ekologických lokálních potravin je potřeba zvyšovat cílenou a systémovou podporou ekologického městského a regionálního zemědělství a za tímto účelem vytvořit koordinační pozici. Součástí této činnosti by měla být také koordinace zahrádkářských osad a jejich integrace do příslušných městských politik za současného zajištění inkluzivního zohlednění specifických potřeb a obav uživatelek*ů zahrádkářských osad.
- Na základě úzké spolupráce se zástupkyněmi*ci místních potravinových iniciativ, farem, farmářských trhů či samozásobitelství zavádět politiky, programy, strategie a nástroje umožňující prioritizovat lokální ekologické potraviny prostřednictvím veřejných zakázek a jejich odbytem do např. školních jídelen (viz program Skutečně zdravá škola[13]), cílenými granty, či poskytováním finančně dostupných prostor a stabilních a předvídatelných podmínek pro jejich činnost.
- Samospráva v Brně se může inspirovat prvními kroky, které byly směrem k ekologickému zemědělství učiněny v Praze. Dále lze doporučit lepší spolupráci s organizací Hnutí DUHA, která v nedalekém regionu Tišnovska usiluje o vytvoření bioregionu[14] založeného na vyšším zastoupení ekologického zemědělství a rozvoji krátkých dodavatelských řetězců.
- Dostupnost lokálních ekologických potravin by se měla stát součástí městské sociální politiky tak, aby zranitelné a nízkopříjmové skupiny včetně např. seniorek*ů či samoživitelek*ů nebyly odkázány pouze na potravinovou pomoc potravinových bank, v nichž převažují vysoce zpracované a nutričně

[13] https://www.skutecnezdravaskola.cz/
[14] https://zivy-region.cz

chudé potraviny pocházející z obchodních řetězců. Přístup těchto skupin k zdravým lokálním potravinám s dostatečnou výživovou hodnotou lze zlepšit napojením charit na městské zemědělství a podporou zakládání zahrádek pro tyto skupiny, cílenou podporou sociálního zemědělství, vytvořením potravinové rady (viz např. potravinová rada ve Vídni[15]), či grantovými schématy pro místní potravinové iniciativy a iniciativy pro sdílení potravin atd.

- Podporovat samozásobitelství nejen v komunitních zahradách, ale také v zahrádkářských osadách, které jsou dosud vnímány spíše jako samozřejmost a přežitek. Jde přitom o cenné kulturní dědictví, které významnou měrou přispívá k udržitelnosti a odolnosti místních potravinových systémů, včetně potravinové soběstačnosti obyvatel, a k celkovému zlepšení jejich kvality života a výživy.
- Ke správě zahrádkářských osad na městských pozemcích je potřeba zaujmout angažovanější přístup a integrovat jejich roli a činnost do klimatických a strategických cílů příslušných měst, včetně úsilí o zvýšení produkce lokálních potravin a potravinové soběstačnosti.
- Členství v zahrádkářských osadách by mělo být podmíněno dodržováním pravidel, která by měla být navržena ve spolupráci se zástupkyněmi*ci zahrádkářských osad, zároveň by však měla přispívat k naplňování strategických cílů a klimatických plánů města.
- Stávající zahrádkářské osady, stejně jako městem vlastněná obdělavatelná půda, by měly být přeměněny na nezastavitelná území chráněná před další urbanizací. V zanikajících osadách by měla být obnovena zahrádkářská činnost zajištěním stabilních smluv a jasně vytyčených pravidel, podmiňujících mj. členství v osadě pěstitelskou činností.
- Důležitost a smysl podpory lokální potravinové produkce z hlediska udržitelnosti, odolnosti a sociální spravedlnosti lépe komunikovat směrem k veřejnosti a zvýšit tak její povědomí o hlavních problémech současného globálního potravinového systému. Zvyšování povědomí o potravinách a potravinových systémech by se mělo stát součástí vzdělávání na všech úrovních českého školství a dále k tomuto účelu lépe využívat a podporovat existující centra ekologické výchovy jako je např. Toulcův Dvůr v Praze, či pobočky Lipky a Rezekvítku v Brně, nebo lepší spoluprací s asociací AMPI a programem Skutečně zdravá škola.

Publikovaná vědecká studie je volně dostupná zde:

Pixová, M., & Plank, C. (2024). Urban food governance without local food: missing links between Czech post-socialist cities and urban food alternatives. *Agriculture and Human Values*, 1-17. https://doi.org/10.1007/s10460-024-10567-2

Další užitečné zdroje:

Duží, Barbora, Naďa Johanisová, and Jan Vávra. eds. 2021. *Zahrádkářské osady anebo proč neztrácet půdu pod nohama.* Ostrava: Ústav geoniky AV ČR.

Morgan, Kevin. 2015. Nourishing the city: the rise of the urban food question in the Global North. Urban Studies 52(8): 1379–1394. https://doi.org/10.1177/0042098014534902

Sonnino, Roberta. 2019. The cultural dynamics of urban food governance. *City Culture and Society* 16: 12–17. https://doi.org/10.1016/j.ccs.2017.11.001

[15] https://ernaehrungsrat-wien.at/

BOKU
Institut für Entwicklungsforschung

Policy Brief

Další informace o našem projektu najdete zde:
https://foodalternatives.at/
https://twitter.com/foa_a

FoA FOODALTERNATIVES.AT | Exploring values-based modes of production and consumption in the corporate food regime

Tento výzkum byl financován Rakouským vědeckým fondem (FWF) [ZK-64G]. Otevřený přístup článku byl financován Univerzitou přírodních zdrojů a věd o životě ve Vídni (BOKU).

FWF Der Wissenschaftsfonds.

KONTAKT:

RNDr. Michaela Pixová, Ph.D.

Institute of Development Research, BOKU
Peter-Jordan-Straße 76/I
1190, Vienna
Austria
michaela.pixova@boku.ac.at
mpixova@hotmail.com
+420 777 145 003

Taylor & Francis

Journal of Apicultural Research

ISSN: (Print) (Online) Journal homepage: https://www.tandfonline.com/loi/tjar20

Moderate use of pesticides in allotment gardens as indicated by their residues in larval food provisions of *Osmia* solitary bees

Martin Šlachta, Tomáš Erban, Alena Votavová, Daniela Tomešová, Marta Václavíková, Taťána Halešová, Elena Shcherbachenko, Tomáš Bešta, Magda Edwards-Jonášová, Renata Včeláková, Vladana Procházková & Pavel Cudlín

To cite this article: Martin Šlachta, Tomáš Erban, Alena Votavová, Daniela Tomešová, Marta Václavíková, Taťána Halešová, Elena Shcherbachenko, Tomáš Bešta, Magda Edwards-Jonášová, Renata Včeláková, Vladana Procházková & Pavel Cudlín (11 Dec 2023): Moderate use of pesticides in allotment gardens as indicated by their residues in larval food provisions of *Osmia* solitary bees, Journal of Apicultural Research, DOI: 10.1080/00218839.2023.2285143

To link to this article: https://doi.org/10.1080/00218839.2023.2285143

View supplementary material

Published online: 11 Dec 2023.

Submit your article to this journal

View related articles

View Crossmark data

Full Terms & Conditions of access and use can be found at
https://www.tandfonline.com/action/journalInformation?journalCode=tjar20

JOURNAL OF APICULTURAL RESEARCH
https://doi.org/10.1080/00218839.2023.2285143

ORIGINAL RESEARCH ARTICLE

Moderate use of pesticides in allotment gardens as indicated by their residues in larval food provisions of *Osmia* solitary bees

Martin Šlachta[a], Tomáš Erban[b], Alena Votavová[c], Daniela Tomešová[d], Marta Václavíková[d], Taťána Halešová[d], Elena Shcherbachenko[b,e], Tomáš Bešta[f], Magda Edwards-Jonášová[a], Renata Včeláková[a], Vladana Procházková[a] and Pavel Cudlín[a]

[a]Department of Ecosystem Functional Analysis of the Landscape, Global Change Research Institute of the Czech Academy of Sciences, České Budějovice, Czechia; [b]Biologically Active Substances in Crop Protection, Crop Research Institute, Praha 6 – Ruzyně, Czechia; [c]Department of Genetic Resources, Agricultural Research, Ltd, Troubsko, Czechia; [d]ALS Limited, ALS Czech Republic, Praha 9 – Vysočany, Czechia; [e]Institute for Environmental Studies, Faculty of Science, Charles University, Prague 2, Czechia; [f]Department of Aquatic Microbial Ecology, Institute of Hydrobiology of the Czech Academy of Sciences, České Budějovice, Czechia

ABSTRACT

Exposure to pesticides may jeopardize pollinators, but it has rarely been examined in urban landscapes. We used larval food provisions (mix of pollen and nectar) of mason bees (*Osmia* spp.) nested in artificial shelters as matrices to investigate the rate of pesticide pollution in twelve allotment sites in Prague and Brno cities. Seven commercial croplands (fruit orchards, oilseed rape fields) were selected for comparison. In total, 79 samples of larval provisions were analysed using a validated UPLC–MS/MS method for the presence of 262 pesticides and/or important metabolites. Fifty-six pesticide residues were detected in the allotments and 74 in cropland sites. Fifty pesticide compounds were common to both landscapes. Fewer residues were found in the allotments (14.3 ± 0.9, mean ± SE) than in croplands (21.5 ± 1.1, mean ± SE; df = 17.4; $t = -2.9$; $p < 0.01$), and they were present at low levels up to 16 ppb. In cropland sites, ten residues occurred at high individual concentrations (mean per site > 10 ppb). The highest levels were observed for the fungicide pyrimethanil (mean = 1,989 ppb, maximum = 3,983 ppb) and among insecticides for thiacloprid (mean = 136 ppb, maximum = 170 ppb). The results supported the presumption of a lower risk of pesticide exposure in urban gardens than in croplands. Given the limited knowledge on the sublethal effects of pesticides and especially pesticide mixtures on solitary bee development, the regulation or control of pesticide use in allotment gardens is recommended.

ARTICLE HISTORY
Received 8 November 2022
Accepted 18 June 2023

KEYWORDS
urban agriculture; urban gardening; urban green space; wind drift; neonicotinoids; community garden; imidacloprid; acetamiprid

Introduction

In recent decades, increased global attention has been given to protecting the health of honey bees, but it is important to also consider other pollinators, such as wild bees, to maintain the diversity and pollination service of crops and wild plants (Garibaldi et al., 2013; Klein et al., 2007; Pardo & Borges, 2020; Potts et al., 2016). Wild bees, e.g., bumble bees and solitary bees, comprise approximately 20,000 described species worldwide (Ascher & Pickering, 2022) and nearly 2,000 species in Europe (Nieto et al., 2014). The decline of wild bees has been observed in developed countries (Biesmeijer et al., 2006; Carvalheiro et al., 2013; Ollerton et al., 2014; Powney et al., 2019) due to the combined effect of factors such as climate change, pathogens, land use change and use of pesticides (main group: plant protection products) (Goulson et al., 2015; Kovács-Hostyánszki et al., 2017; Sánchez-Bayo & Wyckhuys, 2019). Until recently, research has focused primarily on the lethal and sublethal effects of pesticides on honey bees, so data on toxicity in wild bees are scarce (Sgolastra et al., 2019; Tosi et al., 2022; Wood & Goulson, 2017). However, some studies report negative effects of chronic exposure to pesticides on individual, colony and population vitality in wild bees (Alkassab & Kirchner, 2017; Woodcock et al., 2016; Wood & Goulson, 2017). Bees are also indirectly threatened by herbicides, the use of which reduces the diversity of bee food sources in the landscape by eliminating weeds in arable fields and urban green space (Potts et al., 2016).

Bees can encounter pesticide residues (i.e., active substances and their metabolites) through direct contact with sprayed plants and other surfaces or with food, the latter mainly through two exposure routes. One route is when bees collect nectar and pollen from plants, and the other is from the food

CONTACT Martin Šlachta martin.slachta@seznam.cz
Supplemental data for this article can be accessed online at https://doi.org/10.1080/00218839.2023.2285143.
© 2023 International Bee Research Association

sources supplied in nests (Kopit & Pitts-Singer, 2018; Sponsler & Johnson, 2017). Bees also come into contact with pesticides by feeding on wild plants near crops (Botías et al., 2015; Long & Krupke, 2016; Main et al., 2021; Ward et al., 2022; Zioga et al., 2023). Other possible routes of exposure, such as contact with contaminated soil used for nest building or water with pesticides leached from the soil, have been little explored (Anderson & Harmon-Threatt, 2019; Fortuin et al., 2021; Kopit & Pitts-Singer, 2018; Rondeau et al., 2022; Sgolastra et al., 2019).

Urban greenery provides pollinators with diverse nesting and food resources, supporting diverse bee communities (Brant et al., 2022; Hall et al., 2017; Prendergast et al., 2022; Wenzel et al., 2020), whose pollination service is essential for urban agriculture (Langellotto et al., 2018; Lowenstein et al., 2015). Domestic gardens and allotment gardens (i.e., urban areas for growing food and ornamental plants, also known as community gardens) are important land uses for urban pollinator communities (Baldock et al., 2019, 2020; Lanner et al., 2020; Levé et al., 2019; Normandin et al., 2017; Osborne et al., 2008; Samnegård et al., 2011; Santos et al., 2022). Increased garden management, including pesticide use, can reduce bee diversity (Matteson & Langellotto, 2010; Muratet & Fontaine, 2015; Smith et al., 2006). The use of neonicotinoid pesticides on urban lawns has been shown to negatively affect bumble bee colonies (Larson et al., 2013). Pesticide residues are present in urban soil, dust, air and waterways of cities around the world (Md Meftaul et al., 2020) and have been found in ornamental plants sold to the public (Halsch et al., 2022; Lentola et al., 2017). Pesticide exposure in urban landscapes has been investigated in honey bee matrices (e.g., Démares et al., 2022; Jovetić et al., 2018; Kavanagh et al., 2021; Lambert et al., 2013; Sadowska et al., 2019) but rarely in wild bees (Benner et al., 2023; Botías et al., 2017; David et al., 2016; Nicholls et al., 2018; Siviter et al., 2023; Šlachta et al., 2020). A lower risk of pesticide exposure in urban landscapes than in rural landscapes has been reported in bumble bees (Benner et al., 2023; Botías et al., 2017; David et al., 2016) and in solitary, mason bees (Šlachta et al., 2020).

Gardening is perceived by Czech hobby gardeners as a recreational activity and an opportunity to enjoy fresh agricultural products (Jehlička & Smith, 2012). The use of pesticides is allowed in Czech gardens without any regulation; therefore, it is worth investigating pollinator exposure to pesticides in these habitats. To date, only one study in Texas (United States) has investigated bee exposure to pesticides in allotment gardens, but pesticide use has been banned there (Siviter et al., 2023). The aim of this study was to assess the risk of pesticide exposure in allotment gardens in the two largest cities in Czechia, Prague and Brno, and to compare it with the risk in conventionally managed croplands. We used the larval food provisions of mason bees as matrices for screening of 262 pesticide substances using a validated UPLC–MS/MS method. Bees were housed in artificial shelters inoculated with overwintering adults before the experiment. Based on previous research, it was possible to expect lower contamination of bee matrices with pesticides in urban gardens than in croplands, but pesticide-treated allotment gardens have never been studied before.

Materials and methods

Study sites

The study was performed at 19 experimental sites in Czechia (Figure 1; Table S1). Two landscape categories of sites were distinguished: the allotment gardens in Prague (9 sites) and Brno (3 sites) and the cropland sites—commercial fruit orchards or oilseed rape (*Brassica napus*; OSR) fields (7 sites). The population of Prague is 1.3 million inhabitants and that of Brno is 380,000 inhabitants. The garden sites were located at least 1,600 m apart from each other and on average 1,200 m apart from intensively managed crops (range: 400–2,300 m). Allotment gardens consisted of a number of small (300 m^2) parcels rented by different users. The size of the areas of allotment gardens was approximately 1.5 to 20 ha. Gardens were generally planted with fruit trees, including apple trees. The cropland sites were fruit orchards (C1, C2) or OSR fields (C3, C4, C5) located in rural areas and also included some arable fields and fruit orchards at the outskirts but still within the cadastral boundaries of Prague (i.e., PO site) and Brno (i.e., BO site). Site C5 was 12 km from the nearest examined Brno site (BO site). Some crop producers provided us with a schedule of pesticide treatments in their orchards or OSR fields. This information was not gathered in garden sites.

Experimental bees

We used two experimental bee species, the horned mason bee, *Osmia cornuta* (Latreille, 1805), at 17 of 19 sites, and the red mason bee, *Osmia bicornis* (Linné, 1758) syn. *O. rufa*, at two OSR sites C4-C5 (Table S1). Both species are cavity-nesting species common in central Europe that readily settle in artificial shelters (Splitt et al., 2022). Although they are food generalists, they differ in their pollen preferences. Red mason bees often collect pollen from oak and buttercup (e.g., Šlachta et al., 2020), while horned mason bees prefer pollen from *Rosaceae* (including fruit trees) and willow (e.g., Kratschmer et al., 2020). Both species also collect pollen of

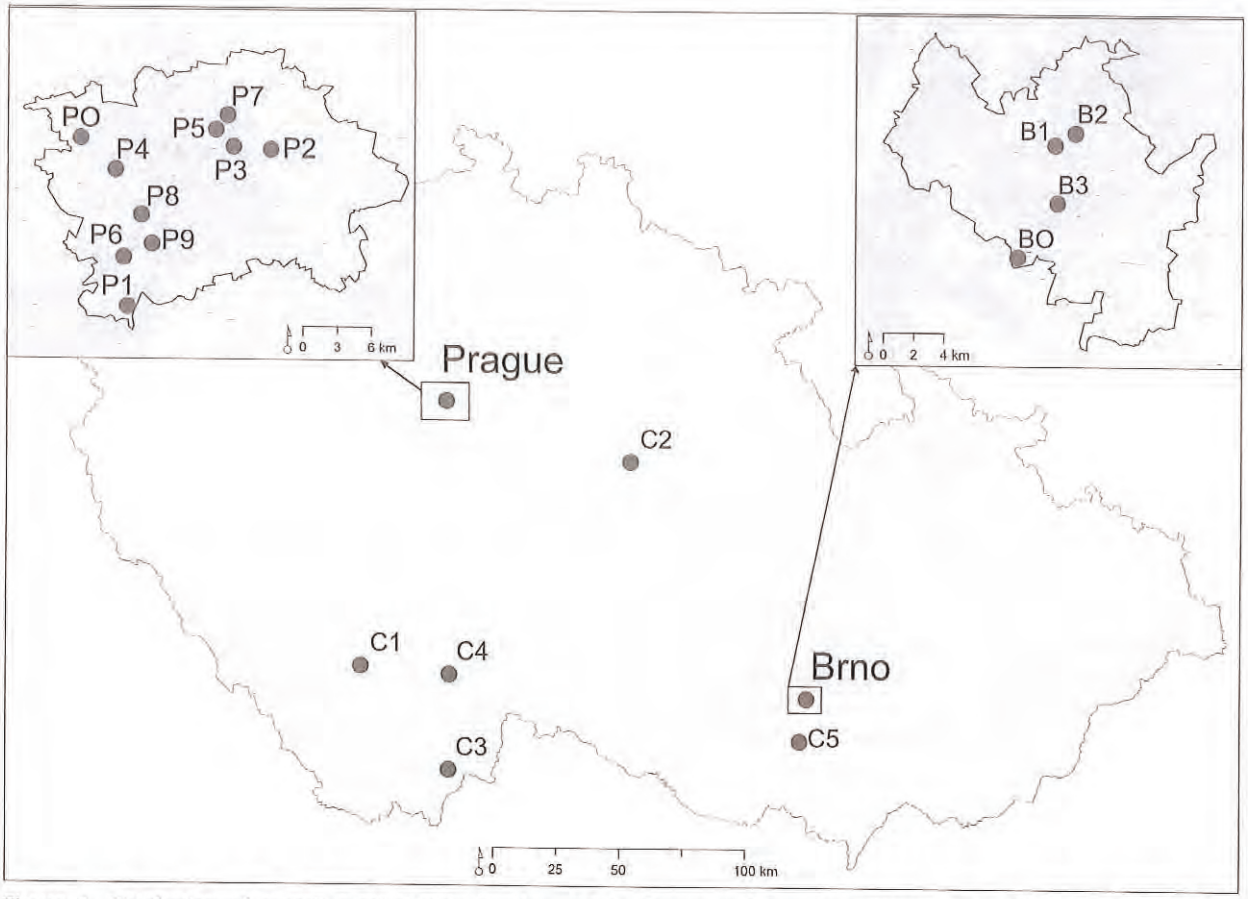

Figure 1. Distribution of experimental sites in Czechia and in Prague and Brno cities (Base map: ČÚZK (Czech Office for Surveying, Mapping and Cadastre) (2023)).

Brassicaceae, including OSR (e.g., Haider et al., 2014), and they collect nectar from diverse floral sources (Raw, 1974). They mix nectar with pollen into a pollen loaf, which serves as food for a brood, referred to as larval (food) provision. The preference for fruit tree pollen was the reason why we used the horned mason bee in most of experimental sites. Apple trees are frequently treated by pesticides in commercial orchards, and they are common in private gardens. In most of the samples from cropland sites, the botanical composition was surveyed following the methodology referenced by Šlachta et al. (2020). Expected results on pollen preferences were obtained—oak pollen dominated in the nets of red mason bees, and the pollen of *Rosaceae* and *Brassicaceae* prevailed in the nests of horned mason bees (unpublished data).

Experimental design

Nesting shelters for mason bees were installed in experimental sites from mid- until the end of April 2021. Mason bee cocoons, which were previously stored at 0–5 °C, were placed inside the shelters at approximately 100 per site and left to emerge in open boxes. The cocoons originated partly from our own breeding (both species) and partly from commercial producers in Poland (BioDar Dorota Flaga; red mason bee) and Germany (WAB-Mauerbienenzucht, horned mason bee). We used the same shelters as in our earlier study (Šlachta et al., 2020), i.e., wooden boxes placed on stakes approximately 1 m above the ground containing blocks of wooden notched boards piled on top of each other and forming successive holes (Šlachta et al., 2022). One hole was occupied by one female and contained one nest, which consisted of a series of brood cells separated by loam partitions and filled with larval food provisions. The nesting activity of bees started at the end of April. Larval provisions were collected from nests from May 10 to May 19. Apple, sour cherry and OSR were in bloom at the time of nest building. Samples consisted of provisions collected from several brood cells inside one nest. Most recent cells from unfinished (unsealed) nests were preferentially sampled. In the laboratory, every pollen sample was manually homogenized using tweezers and placed into a freezer (−80 °C) until further processing.

Pesticide residue quantification

Seventy-nine samples of larval provisions (39 from garden and 40 from cropland sites) were analysed

for pesticide content. In total, 262 pesticides and/or metabolites (all referred to as pesticide residues) were screened in the pollen samples (Table S2). Pesticide analysis was performed as described by Šlachta et al. (2020). The UPLC–MS/MS system was controlled using MassLynx software (v. 4.1; Waters), and the data were evaluated using TargetLynx software (v. 4.1; Waters) and additional Excel data processing. Method validation was performed on blank pollen samples, which were spiked with a mixture of the target pesticides at two different levels (1 and 10 μg/kg) in five replicates. Data obtained by analyses of spikes were used for calculating basic validation parameters: limit of detection (LOD), limit of quantification (LOQ), method linearity, repeatability (below 16% for all analytes), recovery (75–116%), and final uncertainty (up to 23% of expanded uncertainty). The LODs of individual substances were in the range of 0.01–3.32 μg/kg (ppb) (complete list is given in Table S2). The LOQ was 10 μg/kg (10 ppb) for all the analysed substances.

Statistical analysis

The mean concentration per site was calculated only for the residues recorded at concentrations ≥ LOQ in a particular site. Records with concentrations below the LOQ were assumed to be zero in the calculation of the means, and all records (including those with zero concentrations) were used for the calculation of the means (Table S3). Pesticide composition was analysed by multivariate methods in the program Canoco 5 (ter Braak & Šmilauer, 2012). We used the presence– absence data (1 and 0) of the given pesticide in the sample. Detrended correspondence analysis (DCA) was performed, which is an unconstrained ordination used to calculate and display correspondence between samples in the same ordination space. The unconstrained ordination axes correspond to the directions of the greatest variability within the dataset.

Differences between landscape categories (garden vs. cropland sites) in the number of pesticides per sample were tested by mixed effect GLMs after verifying the homogeneity of variance of the tested data by Bartlett's test (R Core Team, 2021). Landscape category was a fixed effect, and site was a random effect. The *lmer* function from the *lme4* library in the program R was used (R Core Team, 2021). The marginal R^2 provides the variance explained only by fixed effects.

Results

In total, 80 pesticide residues were identified in the samples, 56 in gardens and 74 in agricultural areas (Table 1). Fifty residues were common to both landscape categories (Table S3). At least 4 residues (median = 14, maximum = 33) were detected in each garden sample, and at least 8 residues (median = 23, maximum = 32) were detected in each cropland sample (Table S3; Figure S1). The mean number of residues per site was 21 (range 13–38) in gardens and 35 (range 17–49) in croplands (Table 1).

In the garden samples, residues consisted of 10 insecticides, 19 herbicides, 21 fungicides, their 5 metabolites and 1 metabolite of an unscreened herbicide (dichlobenil) (Table S3). Of these 51 pesticides, 11 (including dichlobenil) were not authorized for use at the time of sampling. Another 8 unauthorized pesticides were detected in the cropland samples. Among the banned pesticides, the highest prevalence rates among sites were found for the insecticides chlorpyrifos, thiacloprid and imidacloprid (100, 83 and 67% in garden and 86, 86 and 43% in cropland sites, respectively) and the fungicide carbendazim (67 and 71% in garden and cropland sites, respectively). Two other banned (neonicotinoid) insecticides occurred at low prevalence among sites, thiamethoxam (25% in gardens and 29% in croplands, respectively) and clothianidin (one record in a cropland site).

The first DCA axis explained 17.6% and the second explained 11.2% of the data variability (Figure 2; Figure S2). Regional differences were reflected in the residual profiles of the samples. On the first axis, the Prague samples were separated from the Brno samples and localities C1-2 and C5. The Brno sites did not differ from the C5 site. On the second axis, site C3 differed the most from the Prague and Brno samples, while the differences between urban and other rural sites were less pronounced. In neither of the cities were differences between the landscape categories (garden/cropland) evident between urban sites.

The number of residues was significantly lower in garden samples (14.3 ± 0.9, mean ± SE; $n = 39$) than in cropland samples (21.5 ± 1.1, mean ± SE; $n = 40$) (GLM: df = 17.423; t = −2.914; $p = 0.009$; Figure 3). The landscape category (garden/cropland) explained 25.6% of the data variability (GLM; marginal $R^2 = 0.256$).

A concentration higher than the LOQ (10 ppb) was recorded for 3 residues in 4 garden samples and for 18 residues in 32 cropland samples (Table 1; Table S3). The average individual residue concentration per site never exceeded 6 ppb in garden sites but was greater than 10 ppb for 5 fungicides, 2 herbicides, and 3 insecticides in cropland sites.

Discussion

In our study, bees encountered up to 38 residues out of a total of 51 pesticides in larval food when

Table 1. Number of residues and concentrations of residues with individual records ≥ LOQ (10 ppb for all residues).

Site	Categ.	n	Pesticide residues						
			Concentration ≥ LOQ						
			Total	Mean concentration/site < 10 ppb			Mean concentration/site > 10ppb		
			N	FU (ppb)	HE (ppb)	IN (ppb)	FU (Mean ± SE; MAX)	HE (Mean ± SE; MAX)	IN (Mean ± SE; MAX)
Prague:									
P1	GARD	3	13						
P2	GARD	3	24						
P3	GARD	3	18						
P4	GARD	3	20	IPR (11)	PED (16), ACL (12)				
P5	GARD	3	24						
P6	GARD	3	20						
P7	GARD	3	28		PED (11)				
P8	GARD	3	16		PED (15)				
P9	GARD	3	14						
PO	CROP	8	30	FLO (12)	ACL (13)			PED (27 ± 12; 87)	
Brno:									
B1	GARD	5	24						
B2	GARD	2	18						
B3	GARD	5	38						
BO	CROP	4	33			ACE (13)	DIF (426 ± 59; 524), MYC (25 ± 1; 28)		THI (117 ± 10; 144)
Rural sites:									
C1	CROP	5	41	MYC (16), PRO (12), TEB (23)			PYM (291 ± 192;1,042), PEN (38 ± 36; 183)		
C2	CROP	8	49		CHD (11), TER (15;45)		PYM (1,989 ± 548; 3,983), DIF (28 ± 5; 55)	MER (11 ± 9; 76)	ACE (85 ± 32; 288)
C3	CROP	4	17						
C4	CROP	4	25	DIO (12)			BOS (25 ± 3; 30)		THI (136 ± 12; 170)
C5	CROP	7	48		ACL (12;11;12), MEA (12;11)			PED (96 ± 22; 170)	CHR (12 ± 3; 22)
Total:		79	80						
	GARD	39	56						
	CROP	40	74						

GARD = garden site; CROP = cropland site; FU = fungicides; HE = herbicides; IN = insecticides, Residues: ACE = acetamiprid; ACL = aclonifen; BOS = boscalid; CHD = chloridazon-desphenyl; CHR = chlorpyrifos; DIF = difenoconazole; DIO = dimoxystrobin; FLO = fluopyram; IPR = iprodione; MEA = metamitron; MER = metolachlor (isomers); MYC = myclobutanil; PED = pendimethalin; PEN = penconazole; PYM = pyrimethanil; TER = terbuthylazine; THI = thiacloprid.

nesting in the allotment gardens in spring. Each sample (provision from one nest) contained at least 4 residues, and these always occurred at low levels (≤16 ppb) in the samples. These results contribute to the recent limited evidence on pesticide exposure in wild bees in urban environments. In our previous study, a total of 17 residues were detected in two samples of food provisions of the red mason bee in a domestic garden of a small town (4,000 population) in Czechia, and each sample contained 14 residues at low levels (≤15 ppb) (Šlachta et al., 2020). In the United Kingdom and Germany, up to 12 pesticides were reported in bumble bee matrices (pollen loads, forager bodies) in urban gardens (Benner et al., 2023; Botías et al., 2017; David et al., 2016). In Texas (United States), 13 pesticides were detected in the bodies of 8 genera of bees in urban grasslands and allotment gardens even though they were not treated with pesticides, and the bees were probably exposed to pesticides in nearby residential areas (Siviter et al., 2023).

In the gardens, we detected 10 pesticides not authorized for use at the time of the experiment. This likely resulted from their long-term persistence in soils and the ability of plants to uptake them *via* roots and distribute them among the plant tissues (Bonmatin et al., 2015; Botías et al., 2015; Wood & Goulson, 2017). The majority of the rest of pesticides (i.e., 60% of 40 non-banned ones) was not sold in retail shops and hence was probably not used by the gardeners. These pesticides may have originated from water sources used for watering and contaminated by pesticides leached from soils (Rondeau et al., 2022) or they may have drifted to gardens through the air (Md Meftaul et al., 2020). Airborne pesticide drift and widespread deposition across urban agglomerations would better explain the high prevalence of four herbicides (terbuthylazine, metolachlor, pendimethalin, metamitron) and of the fungicide prochloraz in gardens even though they are not sold in retail stores. However, they are often used in arable crops. A large part of the pesticides recorded in garden samples (56% of the total of 50 pesticides) were detected in the atmosphere of Czechia or France (Coscollà et al., 2010; Degrendele et al., 2016; Scheyer et al., 2008; Schummer et al., 2010), and

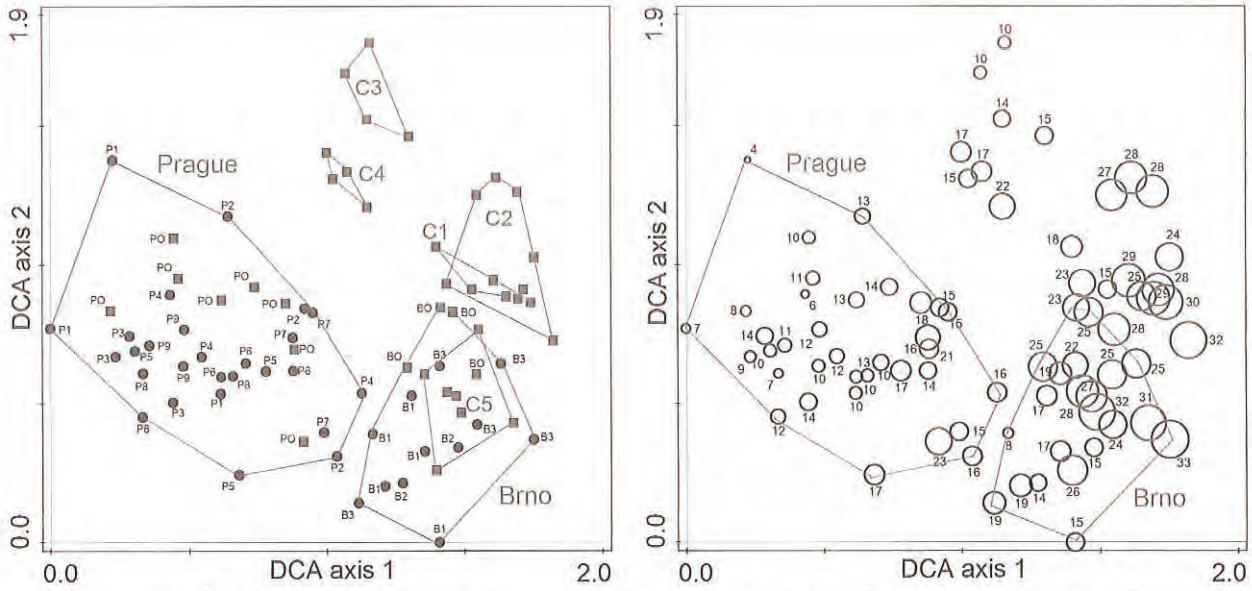

Figure 2. Results of the DCA analysis: A. similarity patterns of samples; B. added numbers of detected residues in samples. Samples are distributed in the graph according to their similarity in pesticide residue composition. The first axis explains 17.6% and the second axis explains 11.2% of the total variability of the data. Garden samples are in blue and cropland samples are in red.

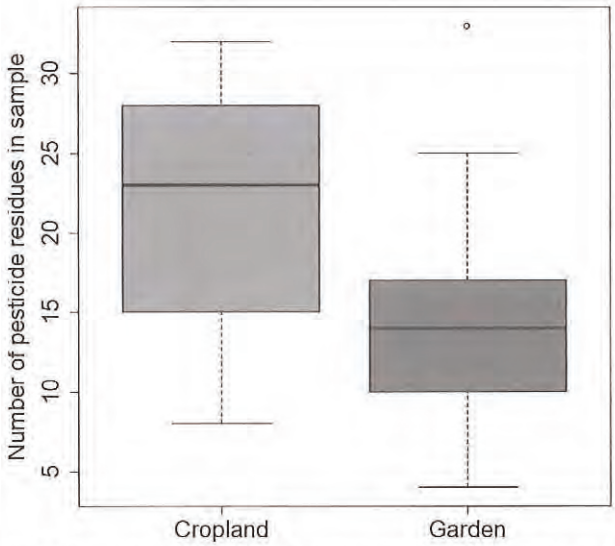

Figure 3. Number of pesticide residues in samples in two landscape categories of sites (garden/cropland). The midline is the median of the data, with the upper and lower limits of the box being the third and first quartile (75th and 25th percentile), respectively. The whiskers extend up to 1.5 times the interquartile range from the top (bottom) of the box to the furthest datum within that distance. If there are any data beyond that distance, they are represented individually as points (outliers). Garden sites had significantly fewer pesticide residues than crop sites (GLM: df = 17.423; t = −2.914; $p = 0.009$).

some of them, e.g., terbuthylazine, metamitron and prochloraz, were detected directly in the centre of Brno in 2009/2010 (Degrendele et al., 2016). Wind drift would explain why the residue composition differed between the Prague and Brno garden samples when the pesticide formulations used in the gardens were unlikely to differ between the cities. It would also explain the similarity in residue compositions of samples from cropland sites at the limits of the study cities to those from garden sites of the same cities.

Comparison of gardens vs. croplands

Our findings confirmed the lower risk of bee pesticide exposure in urban landscapes than in rural landscapes. We found fewer residues in the garden than in the cropland samples ($p < 0.01$), and only at the cropland sites did the residues occur at high levels in the samples, i.e., at >16 ppb for individual records and at >5 ppb for mean individual concentrations per site. This is in agreement with previous studies, which reported lower numbers of pesticide and/or sums of their concentrations in urban gardens than

in farmland areas in larval food provisions of the red mason bee (Šlachta et al., 2020) or in bumble bee matrices in the United Kingdom and Germany (Benner et al., 2023; Botías et al., 2017; David et al., 2016). In the current study, the bees were found to encounter up to 49 residues of a total of 67 pesticides at the cropland sites, and none of the samples contained less than 8 residues. Recently, more studies reported exposures of wild bees to a range of pesticides in agricultural landscapes, e.g., in larval food provisions of mason bees (Bednarska et al., 2022; Centrella et al., 2020; Knapp et al., 2023), in bodies of wild bees (Hladik et al., 2016; Main et al., 2020; Ward et al., 2022), and in pollen loads of bumble bees (David et al., 2016; Graham et al., 2021). Since we did not screen all the pesticides sprayed on the examined crops, for example, pyrethroid insecticides, owing to the limitations of the methods used, the real pesticide exposures could be higher than we report in the current study.

Implications for bee health

Pesticides are unlikely to pose an acute risk for bees when consumed in low amounts/doses, but the effect of their occurrence in mixtures is difficult to predict due to insufficient research data (Sgolastra et al., 2019; Tosi et al., 2022; Wood & Goulson, 2017). Increased risk for brood development was highlighted for pesticide contamination in bee bread of honey bees (e.g., Kadlikova et al., 2021; Wu et al., 2011, 2012), but this was rarely investigated in wild bees (e.g., Azpiazu et al., 2019). No effect on larval survival or adult performance was found when a neonicotinoid insecticide clothianidin was consumed at concentrations up to 10 ppb by red mason bee larvae (Nicholls et al., 2017). Similarly, no effect on larval development was reported in two other species of mason bees after consuming neonicotinoids imidacloprid or clothianidin in pollen at the 3 and 6 ppb levels (Abbott et al., 2008). In the current study, the maximal recorded concentrations for these insecticides were detected for imidacloprid: 2.9 ppb in the garden samples and 3.2 ppb in the cropland samples. The European Union imposed an interim ban on outdoor use of neonicotinoids clothianidin, thiamethoxam and imidacloprid in 2013 (EC (European Commission), 2013) that was definitely reaffirmed in 2018 (EC (European Commission), 2018b). Approval for the use of clothianidin, thiamethoxam and imidacloprid expired on 31 January 2019, 30 April 2019 and 1 December 2020, respectively (EC (European Commission), 2023). Thus, they have not been authorized for use in Czechia in outdoor crops, including private gardens, since 2013. However, these substances are known to persist in soil for a long time and can be taken up by plant roots and translocated among plant tissues, including reproductive organs (Bonmatin et al., 2015; Botías et al., 2015; Wood & Goulson, 2017). Another possible source of imidacloprid is the use biocides currently authorized in the European Union (EU; including Czechia). These include, for instance, biocides registered against ants (ECHA (European Chemicals Agency), 2023). Note that plant protection products and biocides are two groups of pesticides regulated differently in the EU.

Negative effects on the development of red mason bees were observed for three insecticides, chlorpyrifos, cypermethrin, and acetamiprid, when consumed individually in pollen at 7 ppb or higher levels (Mokkapati et al., 2021). Chlorpyrifos is an organophosphate insecticide that was not renewed for use in the EU in 2020 (EC (European Commission), 2020). It was present in maximal concentrations of 7.6 ppb in the garden samples and 21.8 ppb in the cropland samples of the current study. Owing to the EU ban, its presence in bee food can be expected to drop to levels that are not dangerous for bees in the future in the EU. Cypermethrin is a pyrethroid insecticide that is allowed for use in the EU, but it was not screened in our study. Acetamiprid is currently the only neonicotinoid insecticide authorized for use in the EU (EC (European Commission), 2018a), as the European Food Safety Authority (EFSA) has assessed it as having a low risk for bees (EFSA (European Food Safety Authority), 2016). The maximal detected concentration was 0.7 ppb in the garden sites of the current study, but it was present at high levels (up to 288 ppb) in one of the examined fruit orchards.

The toxicity of pyrethroid and neonicotinoid insecticides can be enhanced by the synergistic effect of ergosterol biosynthesis inhibitor fungicides (Siviter et al., 2021), as demonstrated in bumble bees (Raimets et al., 2018) and in mason bees (Biddinger et al., 2013; Sgolastra et al., 2017, 2018). A mixture of the fungicide prochloraz and the neonicotinoid insecticide thiacloprid was found to have adverse effects on the reproductive performance of red mason bees but not on bumble bees (Alkassab et al., 2020). The maximal concentration of thiacloprid detected in the garden samples in the current study was 0.8 ppb, but high levels (up to 170 ppb) were detected in some cropland samples. Its prevalence at sites was high in both gardens (83%) and croplands (86%). Prochloraz was also recorded with high prevalence in both the garden sites (75%) and the cropland sites (86%). The use of thiacloprid was not renewed in the EU in 2020 (EC (European Commission), 2019), but it has the ability to persist in soils for a long time and was found to occur in

the pollen and nectar of wildflowers even three years after its application on nearby crops (Botías et al., 2015).

Herbicides and fungicides are generally considered safe for bees because they target different metabolic processes of plants or fungi than insects. Fungicides are thus applied to crops in bloom, and subsequently, they can occur at high levels in larval provisions, as demonstrated in the current study by samples from fruit orchards, e.g., pyrimethanil (concentration up to 3,983 ppb), or in our earlier study (Šlachta et al., 2020). The health impacts of chronic exposure to fungicides have rarely been investigated in wild bees (Belsky & Joshi, 2020; Cullen et al., 2019; Rondeau & Raine, 2022) but they were found to adversely affect the nesting behaviour (Artz & Pitts-Singer, 2015) and the reproductive success (Boff et al., 2022) of mason bees. Fungicides consumed in pollen (pyraclostrobin at a concentration 363 ppb and boscalid at a concentration 513 ppb) increased the mortality of larvae of the mason bee *Osmia cornifrons* (Krichilsky et al., 2021). In the current study, these fungicides were present in the samples at low concentrations (i.e., $\leq$ 10 ppb for pyraclostrobin and $\leq$ 30 ppb for boscalid); however, in our previous study boscalid was present at high concentrations (up to 1,603 ppb) in larval food provisions of the red mason bees in fruit orchards (Šlachta et al., 2020).

Overall, based on limited knowledge on the toxicity of pesticides for wild bees when consumed in pollen, a low risk for bee health can be expected in the examined garden sites. The only substance of concern was chlorpyrifos, considering the study of Mokkapati et al. (2021), but it is currently not authorized for use in the EU. Regarding the cropland sites, the insecticide acetamiprid occurred at levels referred to as risky for bee development (Mokkapati et al., 2021), and high levels of the insecticide thiacloprid (currently banned for use in the EU) and of some fungicides may be of concern but without supporting toxicity data for larval stages of wild bees.

Conclusions

This study contributes to the limited evidence on the exposure of pollinators to pesticides in urban landscapes. Allotment gardens have been highlighted as important for pollinator diversity by previous research. We found that solitary bees encounter a range of residues (pesticide mixtures) in their larval food provisions in allotment gardens, but always at low levels considered safe for them. These results contrasted with data obtained from croplands, where samples were contaminated by pesticides at high levels, which could negatively affect bee development (acetamiprid insecticide) or had unknown effects on bee health due to a lack of relevant toxicity data (thiacloprid insecticide, some fungicides). We demonstrate the regional differences in the pesticide compositions of bee food in urban environments and highlight the role of air drift in the pollution of pollinator food sources in cities. At least 60% of pesticides detected in allotment gardens are suggested to drift there, probably by air, since they are not accessible to gardeners in retail shops. Our findings indicate a moderate use of pesticides in allotment gardens. However, due to limited knowledge of the sublethal effects of pesticides on bees, regulation or control of pesticide use in gardens is recommended. More research effort is needed to broaden evidence on the exposures of pollinators to pesticides in urban landscapes and the health consequences of chronic exposure to pesticide mixtures consumed in pollen.

Acknowledgements

We thank the involved gardeners and crop growers for their cooperation. We thank the editors and anonymous reviewers for comments that helped improve this manuscript. We thank Martin Markovic for the technical assistance provided.

Disclosure statement

No potential conflict of interest was reported by the authors.

Funding

This research was funded by the Technology Agency of the Czech Republic, grant number TH03030134, by the Ministry of Education, Youth and Sports of the Czech Republic within the CzeCOS program, grant number LM2023048, and Institutional Support for R&D no. MZE-RO0423 by the Ministry of Agriculture of the Czech Republic.

ORCID

Martin Šlachta http://orcid.org/0000-0002-2879-3095
Tomáš Erban http://orcid.org/0000-0003-1730-779X
Alena Votavová http://orcid.org/0000-0003-4494-6423
Marta Václavíková http://orcid.org/0000-0001-8460-6218
Taťána Halešová http://orcid.org/0000-0002-3911-860X
Elena Shcherbachenko http://orcid.org/0000-0002-1312-389X
Magda Edwards-Jonášová http://orcid.org/0000-0002-0782-4702
Renata Včeláková http://orcid.org/0009-0009-4693-1509
Pavel Cudlín http://orcid.org/0000-0003-1464-5160

References

Abbott, V. A., Nadeau, J. L., Higo, H. A., & Winston, M. L. (2008). Lethal and sublethal effects of imidacloprid on *Osmia lignaria* and clothianidin on *Megachile rotundata* (Hymenoptera: Megachilidae). *Journal of Economic*

Entomology, *101*(3), 784–796. https://doi.org/10.1603/0022-0493(2008)101[784:LASEOI]2.0.CO;2

Alkassab, A. T., & Kirchner, W. H. (2017). Sublethal exposure to neonicotinoids and related side effects on insect pollinators: Honeybees, bumblebees, and solitary bees. *Journal of Plant Diseases and Protection*, *124*(1), 1–30. https://doi.org/10.1007/s41348-016-0041-0

Alkassab, A. T., Kunz, N., Bischoff, G., & Pistorius, J. (2020). Comparing response of buff-tailed bumblebees and red mason bees to application of a thiacloprid-prochloraz mixture under semi-field conditions. *Ecotoxicology (London, England)*, *29*(7), 846–855. https://doi.org/10.1007/s10646-020-02223-2

Anderson, N. L., & Harmon-Threatt, A. N. (2019). Chronic contact with realistic soil concentrations of imidacloprid affects the mass, immature development speed, and adult longevity of solitary bees. *Scientific Reports*, *9*(1), 3724. https://doi.org/10.1038/s41598-019-40031-9

Artz, D. R., & Pitts-Singer, T. L. (2015). Effects of fungicide and adjuvant sprays on nesting behavior in two managed solitary bees, *Osmia lignaria* and *Megachile rotundata*. *PloS One*, *10*(8), e0135688. https://doi.org/10.1371/journal.pone.0135688

Ascher, J. S., Pickering, J. (2022). *Discover life: Bee species guide and world checklist Hymenoptera: Apoidea: Anthophila)*. Huntsville, TX: Sam Houston State University. Retrieved March 20, 2023, from http://www.discoverlife.org/mp/20q?guide=Apoidea_species

Azpiazu, C., Bosch, J., Viñuela, E., Medrzycki, P., Teper, D., & Sgolastra, F. (2019). Chronic oral exposure to field-realistic pesticide combinations via pollen and nectar: Effects on feeding and thermal performance in a solitary bee. *Scientific Reports*, *9*(1), 13770. https://doi.org/10.1038/s41598-019-50255-4

Baldock, K. C. R. (2020). Opportunities and threats for pollinator conservation in global towns and cities. *Current Opinion in Insect Science*, *38*, 63–71. https://doi.org/10.1016/j.cois.2020.01.006

Baldock, K. C. R., Goddard, M. A., Hicks, D. M., Kunin, W. E., Mitschunas, N., Morse, H., Osgathorpe, L. M., Potts, S. G., Robertson, K. M., Scott, A. V., Staniczenko, P. A. P., Stone, G. N., Vaughan, I. P., & Memmott, J. (2019). A systems approach reveals urban pollinator hotspots and conservation opportunities. *Nature Ecology & Evolution*, *3*(3), 363–373. https://doi.org/10.1038/s41559-018-0769-y

Bednarska, A. J., Mikołajczyk, Ł., Ziółkowska, E., Kocjan, K., Wnęk, A., Mokkapati, J. S., Teper, D., Kaczyński, P., Łozowicka, B., Śliwińska, R., & Laskowski, R. (2022). Effects of agricultural landscape structure, insecticide residues, and pollen diversity on the life-history traits of the red mason bee *Osmia bicornis*. *The Science of the Total Environment*, *809*, 151142. https://doi.org/10.1016/j.scitotenv.2021.151142

Belsky, J., & Joshi, N. K. (2020). Effects of fungicide and herbicide chemical exposure on *Apis* and non-*Apis* bees in agricultural landscape. *Frontiers in Environmental Science*, *8*, 81. https://doi.org/10.3389/fenvs.2020.00081

Benner, L., Coder, L., Reiter, A., Roß-Nickoll, M., & Schäffer, A. (2023). Bumblebees under pollution pressure of pesticides in urban and agrarian landscapes. *Journal of Hazardous Materials Advances*, *9*, 100216. https://doi.org/10.1016/j.hazadv.2022.100216

Biddinger, D. J., Robertson, J. L., Mullin, C., Frazier, J., Ashcraft, S. A., Rajotte, E. G., Joshi, N. K., & Vaughn, M. (2013). Comparative toxicities and synergism of apple orchard pesticides to *Apis mellifera* (L.) and *Osmia cornifrons* (Radoszkowski). *PloS One*, *8*(9), e72587. https://doi.org/10.1371/journal.pone.0072587

Biesmeijer, J. C., Roberts, S. P. M., Reemer, M., Ohlemüller, R., Edwards, M., Peeters, T., Schaffers, A. P., Potts, S. G., Kleukers, R., Thomas, C. D., Settele, J., & Kunin, W. E. (2006). Parallel declines in pollinators and insect-pollinated plants in Britain and the Netherlands. *Science (New York, NY)*, *313*(5785), 351–354. https://doi.org/10.1126/science.1127863

Boff, S., Conrad, T., Raizer, J., Wehrhahn, M., Bayer, M., Friedel, A., Theodorou, P., Schmitt, T., & Lupi, D. (2022). Low toxicity crop fungicide (fenbuconazole) impacts reproductive male quality signals leading to a reduction of mating success in a wild solitary bee. *Journal of Applied Ecology*, *59*(6), 1596–1607. https://doi.org/10.1111/1365-2664.14169

Bonmatin, J.-M., Giorio, C., Girolami, V., Goulson, D., Kreutzweiser, D. P., Krupke, C., Liess, M., Long, E., Marzaro, M., Mitchell, E. A., Noome, D. A., Simon-Delso, N., & Tapparo, A. (2015). Environmental fate and exposure; neonicotinoids and fipronil. *Environmental Science and Pollution Research International*, *22*(1), 35–67. https://doi.org/10.1007/s11356-014-3332-7

Botías, C., David, A., Hill, E. M., & Goulson, D. (2017). Quantifying exposure of wild bumblebees to mixtures of agrochemicals in agricultural and urban landscapes. *Environmental Pollution (Barking, Essex: 1987)*, *222*, 73–82. https://doi.org/10.1016/j.envpol.2017.01.001

Botías, C., David, A., Horwood, J., Abdul-Sada, A., Nicholls, E., Hill, E., & Goulson, D. (2015). Neonicotinoid residues in wildflowers, a potential route of chronic exposure for bees. *Environmental Science & Technology*, *49*(21), 12731–12740. https://doi.org/10.1021/acs.est.5b03459

Brant, R. A., Arduser, M., & Dunlap, A. S. (2022). There must bee a better way: A review of published urban bee literature and suggested topics for future study. *Landscape and Urban Planning*, *226*, 104513. https://doi.org/10.1016/j.landurbplan.2022.104513

Carvalheiro, L. G., Kunin, W. E., Keil, P., Aguirre-Gutiérrez, J., Ellis, W. N., Fox, R., Groom, Q., Hennekens, S., Van Landuyt, W., Maes, D., Van de Meutter, F., Michez, D., Rasmont, P., Ode, B., Potts, S. G., Reemer, M., Roberts, S. P. M., Schaminée, J., WallisDeVries, M. F., & Biesmeijer, J. C. (2013). Species richness declines and biotic homogenisation have slowed down for NW-European pollinators and plants. *Ecology Letters*, *16*(7), 870–878. https://doi.org/10.1111/ele.12121

Centrella, M., Russo, L., Ramírez, N. M., Eitzer, B., van Dyke, M., Danforth, B., & Poveda, K. (2020). Diet diversity and pesticide risk mediate the negative effects of land use change on solitary bee offspring production. *Journal of Applied Ecology*, *57*(6), 1031–1042. https://doi.org/10.1111/1365-2664.13600

Coscollà, C., Colin, P., Yahyaoui, A., Petrique, O., Yusa, V., Mellouki, A., & Pastor, A. (2010). Occurrence of currently used pesticides in ambient air of Centre Region (France). *Atmospheric Environment*, *44*(32), 3915–3925. https://doi.org/10.1016/j.atmosenv.2010.07.014

Cullen, M. G., Thompson, L. J., Carolan, J. C., Stout, J. C., & Stanley, D. A. (2019). Fungicides, herbicides and bees: A systematic review of existing research and methods. *PloS One*, *14*(12), e0225743. https://doi.org/10.1371/journal.pone.0225743

ČÚZK (Czech Office for Surveying, Mapping and Cadastre). (2023). *Base map of the Czech Republic at 1:10,000: WMS view service-ZM 10*. Prague: Czech Office for Surveying,

Mapping and Cadastre. Retrieved January 30, 2023, from https://geoportal.cuzk.cz

David, A., Botías, C., Abdul-Sada, A., Nicholls, E., Rotheray, E. L., Hill, E. M., & Goulson, D. (2016). Widespread contamination of wildflower and bee-collected pollen with complex mixtures of neonicotinoids and fungicides commonly applied to crops. *Environment International, 88*, 169–178. https://doi.org/10.1016/j.envint.2015.12.011

Degrendele, C., Okonski, K., Melymuk, L., Landlová, L., Kukučka, P., Audy, O., Kohoutek, J., Čupr, P., & Klánová, J. (2016). Pesticides in the atmosphere: A comparison of gas-particle partitioning and particle size distribution of legacy and current-use pesticides. *Atmospheric Chemistry and Physics, 16*(3), 1531–1544. https://doi.org/10.5194/acp-16-1531-2016

Démares, F. J., Schmehl, D., Bloomquist, J. R., Cabrera, A. R., Huang, Z. Y., Lau, P., Rangel, J., Sullivan, J., Xie, X., & Ellis, J. D. (2022). Honey bee (*Apis mellifera*) exposure to pesticide residues in nectar and pollen in urban and suburban environments from four regions of the United States. *Environmental Toxicology and Chemistry, 41*(4), 991–1003. https://doi.org/10.1002/etc.5298

EC (European Commission). (2013). Commission Implementing Regulation (EU) No 485/2013 of 24 May 2013 amending Implementing Regulation (EU) No 540/2011, as regards the conditions of approval of the active substances clothianidin, thiamethoxam and imidacloprid, and prohibiting the use and sale of seeds treated with plant protection products containing those active substances. *Official Journal of the European Union, OJ L, 139*, 12–26. Retrieved March 20, 2023, from https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1484755697880&uri=CELEX:32013R0485

EC (European Commission). (2018a). Commission Implementing Regulation (EU) 2018/113 of 24 January 2018 renewing the approval of the active substance acetamiprid in accordance with Regulation (EC) No 1107/2009 of the European Parliament and of the Council concerning the placing of plant protection products on the market, and amending the Annex to Commission Implementing Regulation (EU) No 540/2011. *Official Journal of the European Union, OJ L, 20*, 7–10. Retrieved March 20, 2023, from https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32018R0113

EC (European Commission). (2018b). Commission Regulations (EU) 2018/783–785 of 29 May 2018. *Official Journal of the European Union, L, 132*, 31–44. Retrieved March 20, 2023, from https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=OJ:L:2018:132:TOC

EC (European Commission). (2019). *Final renewal report for the active substance thiacloprid finalised in the Standing Committee on Plants, Animals, Food and Feed at its meeting on 22 October 2019 in view of the non-renewal of the approval of thiacloprid as active substance in accordance with Regulation (EC) No 1107/2009. Thiacloprid, SANTE/10450/2019 Rev. 1*, Directorate-General for Health and Food Safety.

EC (European Commission). (2020). Commission Implementing Regulation (EU) 2020/18 of 10 January 2020 concerning the non-renewal of the approval of the active substance chlorpyrifos, in accordance with Regulation (EC) No 1107/2009 of the European Parliament and of the Council concerning the placing of plant protection products on the market, and amending the Annex to Commission Implementing Regulation (EU) No 540/2011. *Official Journal of the European Union, OJ L, 7*, 14–16. Retrieved March 20, 2023, from https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32020R0018&qid=1679345830508

EC (European Commission). (2023). *Neonicotinoids*. Bruxelles: Directorate-General for Health and Food Safety. Retrieved March 20, 2023, from https://food.ec.europa.eu/plants/pesticides/approval-active-substances/renewal-approval/neonicotinoids_en

ECHA (European Chemicals Agency). (2023). *Substance infocard: Imidacloprid (ISO); 1-(6-chloropyridin-3-ylmethyl)-N-nitroimidazolidin-2-ylidenamine*. European Chemicals Agency. Retrieved March 20, 2023, from https://echa.europa.eu/cs/substance-information/-/substanceinfo/100.102.643

EFSA (European Food Safety Authority). (2016). Peer review of the pesticide risk assessment of the active substance acetamiprid. *EFSA Journal, 14*(11), e04610. https://doi.org/10.2903/j.efsa.2016.4610

Fortuin, C. C., McCarty, E., & Gandhi, K. J. K. (2021). Acute contact with imidacloprid in soil affects the nesting and survival success of a solitary wild bee, *Osmia lignaria* (Hymenoptera: Megachilidae). *Chemosphere, 264*(Pt 2), 128572. https://doi.org/10.1016/j.chemosphere.2020.128572

Garibaldi, L. A., Steffan-Dewenter, I., Winfree, R., Aizen, M. A., Bommarco, R., Cunningham, S. A., Kremen, C., Carvalheiro, L. G., Harder, L. D., Afik, O., Bartomeus, I., Benjamin, F., Boreux, V., Cariveau, D., Chacoff, N. P., Dudenhöffer, J. H., Freitas, B. M., Ghazoul, J., Greenleaf, S., … Klein, A. M. (2013). Wild pollinators enhance fruit set of crops regardless of honey bee abundance. *Science (New York, NY), 339*(6127), 1608–1611. https://doi.org/10.1126/science.1230200

Goulson, D., Nicholls, E., Botias, C., & Rotheray, E. L. (2015). Bee declines driven by combined stress from parasites, pesticides, and lack of flowers. *Science (New York, NY), 347*(6229), 1255957. https://doi.org/10.1126/science.1255957

Graham, K. K., Milbrath, M. O., Zhang, Y., Soehnlen, A., Baert, N., McArt, S., & Isaacs, R. (2021). Identities, concentrations, and sources of pesticide exposure in pollen collected by managed bees during blueberry pollination. *Scientific Reports, 11*(1), 16857. https://doi.org/10.1038/s41598-021-96249-z

Haider, M., Dorn, S., Sedivy, C., & Müller, A. (2014). Phylogeny and floral hosts of a predominantly pollen generalist group of mason bees (Megachilidae: Osmiini). *Biological Journal of the Linnean Society, 111*(1), 78–91. https://doi.org/10.1111/bij.12186

Hall, D. M., Camilo, G. R., Tonietto, R. K., Ollerton, J., Ahrné, K., Arduser, M., Ascher, J. S., Baldock, K. C. R., Fowler, R., Frankie, G., Goulson, D., Gunnarsson, B., Hanley, M. E., Jackson, J. I., Langellotto, G., Lowenstein, D., Minor, E. S., Philpott, S. M., Potts, S. G., … Threlfall, C. G. (2017). The city as a refuge for insect pollinators. *Conservation Biology: The Journal of the Society for Conservation Biology, 31*(1), 24–29. https://doi.org/10.1111/cobi.12840

Halsch, C. A., Hoyle, S. M., Code, A., Fordyce, J. A., & Forister, M. L. (2022). Milkweed plants bought at nurseries may expose monarch caterpillars to harmful pesticide residues. *Biological Conservation, 273*, 109699. https://doi.org/10.1016/j.biocon.2022.109699

Hladik, M. L., Vandever, M., & Smalling, K. L. (2016). Exposure of native bees foraging in an agricultural landscape to current-use pesticides. *The Science of the Total*

Environment, 542(Pt A), 469–477. https://doi.org/10.1016/j.scitotenv.2015.10.077

Jehlička, P., & Smith, J. (2012). Sustainability and the "urban peasant": rethinking the cultural politics of food self-provisioning in the Czech Republic. In P. Zahrádka & R. Sedláková (Eds.), *New perspectives on consumer culture theory and research* (pp. 78–96). Cambridge Scholars Publishing.

Jovetić, M. S., Redžepović, A. S., Nedić, N. M., Vojt, D., Đurđić, S. Z., Brčeski, I. D., & Milojković-Opsenica, D. M. (2018). Urban honey - the aspects of its safety. *Arhiv Za Higijenu Rada i Toksikologiju, 69*(3), 264–274. https://doi.org/10.2478/aiht-2018-69-3126

Kadlikova, K., Vaclavikova, M., Halesova, T., Kamler, M., Markovic, M., & Erban, T. (2021). The investigation of honey bee pesticide poisoning incidents in Czechia. *Chemosphere, 263*, 128056. https://doi.org/10.1016/j.chemosphere.2020.128056

Kavanagh, S., Henry, M., Stout, J. C., & White, B. (2021). Neonicotinoid residues in honey from urban and rural environments. *Environmental Science and Pollution Research International, 28*(22), 28179–28190. https://doi.org/10.1007/s11356-021-12564-y

Klein, A.-M., Vaissière, B. E., Cane, J. H., Steffan-Dewenter, I., Cunningham, S. A., Kremen, C., & Tscharntke, T. (2007). Importance of pollinators in changing landscapes for world crops. *Proceedings of the Royal Society. Proceedings. Biological Sciences, 274*(1608), 303–313. https://doi.org/10.1098/rspb.2006.3721

Knapp, J. L., Nicholson, C. C., Jonsson, O., de Miranda, J. R., & Rundlof, M. (2023). Ecological traits interact with landscape context to determine bees' pesticide risk. *Nature Ecology & Evolution, 7*(4), 547–556. https://doi.org/10.1038/s41559-023-01990-5

Kopit, A. M., & Pitts-Singer, T. L. (2018). Routes of pesticide exposure in solitary, cavity-nesting bees. *Environmental Entomology, 47*(3), 499–510. https://doi.org/10.1093/ee/nvy034

Kovács-Hostyánszki, A., Espíndola, A., Vanbergen, A. J., Settele, J., Kremen, C., & Dicks, L. V. (2017). Ecological intensification to mitigate impacts of conventional intensive land use on pollinators and pollination. *Ecology Letters, 20*(5), 673–689. https://doi.org/10.1111/ele.12762

Kratschmer, S., Petrović, B., Curto, M., Meimberg, H., & Pachinger, B. (2020). Pollen availability for the horned mason bee (*Osmia cornuta*) in regions of different land use and landscape structures. *Ecological Entomology, 45*(3), 525–537. https://doi.org/10.1111/een.12823

Krichilsky, E., Centrella, M., Eitzer, B., Danforth, B., Poveda, K., & Grab, H. (2021). Landscape composition and fungicide exposure influence host–pathogen dynamics in a solitary bee. *Environmental Entomology, 50*(1), 107–116. https://doi.org/10.1093/ee/nvaa138

Lambert, O., Piroux, M., Puyo, S., Thorin, C., L'Hostis, M., Wiest, L., Buleté, A., Delbac, F., & Pouliquen, H. (2013). Widespread occurrence of chemical residues in beehive matrices from apiaries located in different landscapes of western France. *PloS One, 8*(6), e67007. https://doi.org/10.1371/journal.pone.0067007

Langellotto, G. A., Melathopoulos, A., Messer, I., Anderson, A., McClintock, N., & Costner, L. (2018). Garden pollinators and the potential for ecosystem service flow to urban and peri-urban agriculture. *Sustainability, 10*(6), 2047. https://doi.org/10.3390/su10062047

Lanner, J., Kratschmer, S., Petrović, B., Gaulhofer, F., Meimberg, H., & Pachinger, B. (2020). City dwelling wild bees: How communal gardens promote species richness. *Urban Ecosystems, 23*(2), 271–288. https://doi.org/10.1007/s11252-019-00902-5

Larson, J. L., Redmond, C. T., & Potter, D. A. (2013). Assessing insecticide hazard to bumble bees foraging on flowering weeds in treated lawns. *PloS One, 8*(6), e66375. https://doi.org/10.1371/journal.pone.0066375

Lentola, A., David, A., Abdul-Sada, A., Tapparo, A., Goulson, D., & Hill, E. M. (2017). Ornamental plants on sale to the public are a significant source of pesticide residues with implications for the health of pollinating insects. *Environmental Pollution (Barking, Essex: 1987), 228*, 297–304. https://doi.org/10.1016/j.envpol.2017.03.084

Levé, M., Baudry, E., & Bessa-Gomes, C. (2019). Domestic gardens as favorable pollinator habitats in impervious landscapes. *The Science of the Total Environment, 647*, 420–430. https://doi.org/10.1016/j.scitotenv.2018.07.310

Long, E. Y., & Krupke, C. H. (2016). Non-cultivated plants present a season-long route of pesticide exposure for honey bees. *Nature Communications, 7*(1), 11629. https://doi.org/10.1038/ncomms11629

Lowenstein, D. M., Matteson, K. C., & Minor, E. S. (2015). Diversity of wild bees supports pollination services in an urbanized landscape. *Oecologia, 179*(3), 811–821. https://doi.org/10.1007/s00442-015-3389-0

Main, A. R., Hladik, M. L., Webb, E. B., Goyne, K. W., & Mengel, D. (2020). Beyond neonicotinoids – wild pollinators are exposed to a range of pesticides while foraging in agroecosystems. *The Science of the Total Environment, 742*, 140436. https://doi.org/10.1016/j.scitotenv.2020.140436

Main, A. R., Webb, E. B., Goyne, K. W., Abney, R., & Mengel, D. (2021). Impacts of neonicotinoid seed treatments on the wild bee community in agricultural field margins. *The Science of the Total Environment, 786*, 147299. https://doi.org/10.1016/j.scitotenv.2021.147299

Matteson, K. C., & Langellotto, G. A. (2010). Determinates of inner city butterfly and bee species richness. *Urban Ecosystems, 13*(3), 333–347. https://doi.org/10.1007/s11252-010-0122-y

Md Meftaul, I., Venkateswarlu, K., Dharmarajan, R., Annamalai, P., & Megharaj, M. (2020). Pesticides in the urban environment: A potential threat that knocks at the door. *The Science of the Total Environment, 711*, 134612. https://doi.org/10.1016/j.scitotenv.2019.134612

Mokkapati, J. S., Bednarska, A. J., & Laskowski, R. (2021). The development of the solitary bee *Osmia bicornis* is affected by some insecticide agrochemicals at environmentally relevant concentrations. *The Science of the Total Environment, 775*, 145588. https://doi.org/10.1016/j.scitotenv.2021.145588

Muratet, A., & Fontaine, B. (2015). Contrasting impacts of pesticides on butterflies and bumblebees in private gardens in France. *Biological Conservation, 182*, 148–154. https://doi.org/10.1016/j.biocon.2014.11.045

Nicholls, E., Botías, C., Rotheray, E. L., Whitehorn, P., David, A., Fowler, R., David, T., Feltham, H., Swain, J. L., Wells, P., Hill, E. M., Osborne, J. L., & Goulson, D. (2018). Monitoring neonicotinoid exposure for bees in rural and peri-urban areas of the U.K. during the transition from pre- to post-moratorium. *Environmental Science & Technology, 52*(16), 9391–9402. https://doi.org/10.1021/acs.est.7b06573

Nicholls, E., Fowler, R., Niven, J. E., Gilbert, J. D., & Goulson, D. (2017). Larval exposure to field-realistic concentrations of clothianidin has no effect on development rate, over-winter survival or adult metabolic rate in a solitary bee, *Osmia bicornis*. *PeerJ. 5*, e3417. https://doi.org/10.7717/peerj.3417

Nieto, A., Roberts, S. P. M., Kemp, J., Rasmont, P., Kuhlmann, M., Criado, M. G., Biesmeijer, J. C., Bogusch, P., Dathe, H. H., De la Rúa, P., De Meulemeester, T., Dehon, M., Dewulf, A., Ortiz-Sánchez, F. J., Lhomme, P., Pauly, A., Potts, S. G., Praz, C., Quaranta, M., … Michez, D. (2014). *European red list of bees*. Publication Office of the European Union. https://doi.org/10.2779/77003

Normandin, É., Vereecken, N. J., Buddle, C. M., & Fournier, V. (2017). Taxonomic and functional trait diversity of wild bees in different urban settings. *PeerJ*, *5*, e3051. https://doi.org/10.7717/peerj.3051

Ollerton, J., Erenler, H., Edwards, M., & Crockett, R. (2014). Extinctions of aculeate pollinators in Britain and the role of large-scale agricultural changes. *Science (New York, NY)*, *346*(6215), 1360–1362. https://doi.org/10.1126/science.1257259

Osborne, J. L., Martin, A. P., Shortall, C. R., Todd, A. D., Goulson, D., Knight, M. E., Hale, R. J., & Sanderson, R. A. (2008). Quantifying and comparing bumblebee nest densities in gardens and countryside habitats. *Journal of Applied Ecology*, *45*(3), 784–792. https://doi.org/10.1111/j.1365-2664.2007.01359.x

Pardo, A., & Borges, P. A. V. (2020). Worldwide importance of insect pollination in apple orchards: A review. *Agriculture, Ecosystems & Environment*, *293*, 106839. https://doi.org/10.1016/j.agee.2020.106839

Potts, S. G., Imperatriz-Fonseca, V., Ngo, H. T., Aizen, M. A., Biesmeijer, J. C., Breeze, T. D., Dicks, L. V., Garibaldi, L. A., Hill, R., Settele, J., & Vanbergen, A. J. (2016). Safeguarding pollinators and their values to human well-being. *Nature*, *540*(7632), 220–229. https://doi.org/10.1038/nature20588

Powney, G. D., Carvell, C., Edwards, M., Morris, R. K. A., Roy, H. E., Woodcock, B. A., & Isaac, N. J. B. (2019). Widespread losses of pollinating insects in Britain. *Nature Communications*, *10*(1), 1018. https://doi.org/10.1038/s41467-019-08974-9

Prendergast, K. S., Dixon, K. W., & Bateman, P. W. (2022). A global review of determinants of native bee assemblages in urbanised landscapes. *Insect Conservation and Diversity*, *15*(4), 385–405. https://doi.org/10.1111/icad.12569

R Core Team. (2021). *R: A Language and environment for statistical computing*. Vienna: R Foundation for Statistical Computing. https://www.R-project.org

Raimets, R., Karise, R., Mand, M., Kaart, T., Ponting, S., Song, J., & Cresswell, J. E. (2018). Synergistic interactions between a variety of insecticides and an ergosterol biosynthesis inhibitor fungicide in dietary exposures of bumble bees (*Bombus terrestris* L.). *Pest Management Science*, *74*(3), 541–546. https://doi.org/10.1002/ps.4756

Raw, A. (1974). Pollen preferences of three *Osmia* species (Hymenoptera). *Oikos*, *25*(1), 54–60. https://doi.org/10.2307/3543545

Rondeau, S., Baert, N., McArt, S., & Raine, N. E. (2022). Quantifying exposure of bumblebee (*Bombus* spp.) queens to pesticide residues when hibernating in agricultural soils. *Environmental Pollution (Barking, Essex: 1987)*, *309*, 119722. https://doi.org/10.1016/j.envpol.2022.119722

Rondeau, S., & Raine, N. E. (2022). Fungicides and bees: A review of exposure and risk. *Environment International*, *165*, 107311. https://doi.org/10.1016/j.envint.2022.107311

Sadowska, M., Gogolewska, H., Pawelec, N., Sentkowska, A., & Krasnodębska-Ostręga, B. (2019). Comparison of the contents of selected elements and pesticides in honey bees with regard to their habitat. *Environmental Science and Pollution Research International*, *26*(1), 371–380. https://doi.org/10.1007/s11356-018-3612-8

Samnegård, U., Persson, A. S., & Smith, H. G. (2011). Gardens benefit bees and enhance pollination in intensively managed farmland. *Biological Conservation*, *144*(11), 2602–2606. https://doi.org/10.1016/j.biocon.2011.07.008

Sánchez-Bayo, F., & Wyckhuys, K. A. G. (2019). Worldwide decline of the entomofauna: A review of its drivers. *Biological Conservation*, *232*, 8–27. https://doi.org/10.1016/j.biocon.2019.01.020

Santos, M., Moreira, H., Cabral, J. A., Gabriel, R., Teixeira, A., Bastos, R., & Aires, A. (2022). Contribution of home gardens to sustainable development: Perspectives from a supported opinion essay. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, *19*(20), 13715. https://doi.org/10.3390/ijerph192013715

Scheyer, A., Morville, S., Mirabel, P., & Millet, M. (2008). Gas/particle partitioning of lindane and current-used pesticides and their relationship with temperature in urban and rural air in Alsace region (east of France). *Atmospheric Environment*, *42*(33), 7695–7705. https://doi.org/10.1016/j.atmosenv.2008.05.029

Schummer, C., Mothiron, E., Appenzeller, B. M. R., Wennig, R., & Millet, M. (2010). Gas/particle partitioning of currently used pesticides in the atmosphere of Strasbourg (France). *Air Quality, Atmosphere & Health*, *3*(3), 171–181. https://doi.org/10.1007/s11869-010-0065-8

Sgolastra, F., Arnan, X., Cabbri, R., Isani, G., Medrzycki, P., Teper, D., & Bosch, J. (2018). Combined exposure to sublethal concentrations of an insecticide and a fungicide affect feeding, ovary development and longevity in a solitary bee. *Proceedings of the Royal Society. Proceedings. Biological Sciences*, *285*(1885), 20180887. https://doi.org/10.1098/rspb.2018.0887

Sgolastra, F., Hinarejos, S., Pitts-Singer, T. L., Boyle, N. K., Joseph, T., Luckmann, J., Raine, N. E., Singh, R., Williams, N. M., & Bosch, J. (2019). Pesticide exposure assessment paradigm for solitary bees. *Environmental Entomology*, *48*(1), 22–35. https://doi.org/10.1093/ee/nvy105

Sgolastra, F., Medrzycki, P., Bortolotti, L., Renzi, M. T., Tosi, S., Bogo, G., Teper, D., Porrini, C., Molowny-Horas, R., & Bosch, J. (2017). Synergistic mortality between a neonicotinoid insecticide and an ergosterol-biosynthesis-inhibiting fungicide in three bee species. *Pest Management Science*, *73*(6), 1236–1243. https://doi.org/10.1002/ps.4449

Siviter, H., Bailes, E. J., Martin, C. D., Oliver, T. R., Koricheva, J., Leadbeater, E., & Brown, M. J. F. (2021). Agrochemicals interact synergistically to increase bee mortality. *Nature*, *596*(7872), 389–392. https://doi.org/10.1038/s41586-021-03787-7

Siviter, H., Pardee, G. L., Baert, N., McArt, S., Jha, S., & Muth, F. (2023). Wild bees are exposed to low levels of pesticides in urban grasslands and community gardens. *The Science of the Total Environment*, *858*(Pt 2), 159839. https://doi.org/10.1016/j.scitotenv.2022.159839

Šlachta, M., Erban, T., Votavová, A., Bešta, T., Skalský, M., Václavíková, M., Halešová, T., Edwards-Jonášová, M.,

Včeláková, R., & Cudlín, P. (2020). Domestic gardens mitigate risk of exposure of pollinators to pesticides—an urban-rural case study using a red mason bee species for biomonitoring. *Sustainability*, *12*(22), 9427. https://doi.org/10.3390/su12229427

Šlachta, M., Votavová, A., Erban, T., Cudlín, O., & Cudlín, P. (2022). Breeding mason bees for the pollination of fruit orchards in Central Europe. *European Journal OF Environmental Sciences*, *12*(1), 16–20. https://doi.org/10.14712/23361964.2022.2

Smith, R. M., Warren, P. H., Thompson, K., & Gaston, K. J. (2006). Urban domestic gardens (VI): environmental correlates of invertebrate species richness. *Biodiversity and Conservation*, *15*(8), 2415–2438. https://doi.org/10.1007/s10531-004-5014-0

Splitt, A., Schulz, M., & Skórka, P. (2022). Current state of knowledge on the biology and breeding of the solitary bee – *Osmia bicornis*. *Journal of Apicultural Research*, *61*(2), 163–179. https://doi.org/10.1080/00218839.2021.1957610

Sponsler, D. B., & Johnson, R. M. (2017). Mechanistic modeling of pesticide exposure: The missing keystone of honey bee toxicology. *Environmental Toxicology and Chemistry*, *36*(4), 871–881. https://doi.org/10.1002/etc.3661

ter Braak, C. J. F., & Šmilauer, P. (2012). *Canoco reference manual and user's guide: Software for ordination (version 5.0)*. Microcomputer Power.

Tosi, S., Sfeir, C., Carnesecchi, E., vanEngelsdorp, D., & Chauzat, M.-P. (2022). Lethal, sublethal, and combined effects of pesticides on bees: A meta-analysis and new risk assessment tools. *The Science of the Total Environment*, *844*, 156857. https://doi.org/10.1016/j.scitotenv.2022.156857

Ward, L. T., Hladik, M. L., Guzman, A., Winsemius, S., Bautista, A., Kremen, C., & Mills, N. J. (2022). Pesticide exposure of wild bees and honey bees foraging from field border flowers in intensively managed agriculture areas. *The Science of the Total Environment*, *831*, 154697. https://doi.org/10.1016/j.scitotenv.2022.154697

Wenzel, A., Grass, I., Belavadi, V. V., & Tscharntke, T. (2020). How urbanization is driving pollinator diversity and pollination – a systematic review. *Biological Conservation*, *241*, 108321. https://doi.org/10.1016/j.biocon.2019.108321

Wood, T. J., & Goulson, D. (2017). The environmental risks of neonicotinoid pesticides: A review of the evidence post 2013. *Environmental Science and Pollution Research International*, *24*(21), 17285–17325. https://doi.org/10.1007/s11356-017-9240-x

Woodcock, B. A., Isaac, N. J. B., Bullock, J. M., Roy, D. B., Garthwaite, D. G., Crowe, A., & Pywell, R. F. (2016). Impacts of neonicotinoid use on long-term population changes in wild bees in England. *Nature Communications*, *7*(1), 12459. https://doi.org/10.1038/ncomms12459

Wu, J. Y., Anelli, C. M., & Sheppard, W. S. (2011). Sub-lethal effects of pesticide residues in brood comb on worker honey bee (*Apis mellifera*) development and longevity. *PloS One*, *6*(2), e14720. https://doi.org/10.1371/journal.pone.0014720

Wu, J. Y., Smart, M. D., Anelli, C. M., & Sheppard, W. S. (2012). Honey bees (*Apis mellifera*) reared in brood combs containing high levels of pesticide residues exhibit increased susceptibility to *Nosema* (Microsporidia) infection. *Journal of Invertebrate Pathology*, *109*(3), 326–329. https://doi.org/10.1016/j.jip.2012.01.005

Zioga, E., White, B., & Stout, J. C. (2023). Pesticide mixtures detected in crop and non-target wild plant pollen and nectar. *The Science of the Total Environment*, *879*, 162971. https://doi.org/10.1016/j.scitotenv.2023.162971

Zahrádkářská kolonie Kraví Hora II.

Výsledky zoologického průzkumu

Zadavatel:

Mgr. Ivana Paukertová
Řezáčova 28
624 00 Brno

Zpracoval:

Ing. Václav Prášek, Ph.D.
Výzkum a vývoj v oblasti přírodních věd
Rybnická 22, 634 00 Brno
IČ: 757 523 79
Tel.: 737 838 250
E-mail: vaclav.prasek@seznam.cz

leden 2014

1. Úvod

Na základě požadavku zadavatele této práce byl ve vegetační sezoně roku 2013 proveden zoologický průzkum fauny na lokalitě Kraví Hora (k.ú. Veveří).

2. Zadání

Provést zoologický průzkum fauny zájmové lokality, především se zaměřením na zjištění zvláště chráněných druhů živočichů, podle zákona č. 114/1992 Sb. a vyhlášky Ministerstva životního prostředí č. 395/1992 Sb. v platných zněních.

3. Popis lokality

Zájmové území se nachází v k. ú. Veví v městské části Brno – střed. Tato zahrádkářská kolonie se nachází na východním svahu Kraví hory. Území je rozděleno na velké množství samostatných zahrádek s různou intenzitou obhospodařování.

Na lokalitě je velké množství stromové i keřové vegetace v různém věkovém a zdravotním stavu, včetně výskytu odumírajících ovocných stromů, jejich torz a pařezů.

4. Metodika

Při zoologickém průzkumu byli obratlovci sledováni především metodou liniových transektů, procházejících zájmovou plochou. Průzkum Amphibií byl prováděn vizuálně i akusticky. Plazi byli zaznamenáváni vizuálně. Savci byli sledováni jednak prostřednictvím pobytových značek, jednak vizuálně přímým pozorováním v terénu. Cílený průzkum drobných zemních savců nebyl prováděn. Ptáci byli sledováni vizuálně i akusticky. Nebylo prováděno kvantitativní hodnocení fauny obratlovců. Sledování letounů (Chiroptera) nebylo prováděno.

U bezobratlých byl průzkum zaměřen na dvě skupiny hmyzu:

A. zjištění přítomnosti populací zvláště chráněných druhů (vyhl. č. 395/1992 Sb. nov.) a významných druhů zařazených do Červeného seznamu ČR;

B – průzkum dvou čeledí hmyzu, které jsou vzhledem k ekologickým nárokům běžně využívány pro indikaci zachovalosti či narušenosti prostředí, v němž se vyskytují (tzv. indikační skupiny), tedy střevlíkovití brouci (Coleoptera: Carabidae) a mravenci (Hymenoptera: Formicidae).

Cílem průzkumu je stanovení zvláště chráněných a významných druhů a jejich populací, které mohou být realizací záměru stavby a využití území negativně ovlivněny či ohroženy na existenci a zhodnocení současného stavu území z hlediska přírodovědného významu. Tomu byl podřízen výběr sledovaných skupin živočichů a stanoveny metody jejich vyhledávání.

Bezobratlí byli zjišťování jednak přímým pozorováním pohybujících se jedinců a aktivním odlovem lehkou entomologickou sítí. Terestrická fauna (střevlíkovití brouci a mravenci) byla vyhledávána a pro determinaci sbírána jak sběrem jednotlivých exemplářů, tak i vyhledáváním hnízd mravenců a dále kvantitativními metodami, tj. smykem a oklepem vegetace a prosevem hrabanky a detritu. Sběr do Barberových zemních pastí, vzhledem k neselektivnosti této metody a nechtěnému usmrcování drobných obratlovců (např. ještěrek) nebyl prováděn.

Střevlíkovité brouky a stejně tak i mravence na základě ověřených a užívaných metodik (HŮRKA a kol. 1996; BEZDĚČKA 2004) členíme podle ekologické valence a vázanosti k habitatu do tří kategorií.

Nejcennější je kategorie **R (reliktní druhy)**, do níž řadíme druhy s nejužší ekologickou valencí, mající v současnosti namnoze charakter reliktů, jedná se vesměs o vzácné a ohrožené taxony přirozených a nepříliš poškozených ekosystémů. Druhou kategorií je **A (adaptabilní druhy)** zahrnuje taxony osídlující více nebo méně přirozené nebo přirozenému stavu blízké habitaty. Vyskytují se však i na druhotných, zvláště v blízkosti původních ploch. Patří sem většinou druhy lesních porostů, luk, pastvin a druhy vodní. Třetí kategorie **E (eurytopní druhy)** zahrnuje taxony, které nemají žádné zvláštní nároky na charakter a kvalitu prostředí, druhy nestabilních a měnících se habitatů, druhy expanzivní a nestálé migranty.

Poznámka: Zvláště chráněné druhy (dle zákona č. 114/1992 S., o ochraně přírody a krajiny) jsou v následující tabulce (kat) označeny § a zkratkou kategorie ochrany K = kriticky ohrožený druh, S = silně ohrožený druh, O = ohrožený druh.

5. Entomologický průzkum

Skupina A (Zvláště chráněné a významné druhy)

Brouci (Coleoptera)

Carabus scheidleri Panzer, 1799 (§O) – střevlík Scheidlerův

Dosud relativně hojný druh světlých lesů, hájů a otevřené krajiny, včetně agrocenóz a biologicky pestré části urbánního prostředí (zahrady, sady, některé parky).

Lucanus cervus Linnaeus, 1758 (§O) – roháč obecný

Roháč obecný, největší evropský brouk, je obyvatelem doubrav a smíšených lesů, který proniká i do vhodných městských parků a starých zahrad. V posledních desetiletích výrazně ubývá, zejména díky úbytku listnatých lesů a starých stromů v alejích, zahradách a parcích.

Motýli (Lepidoptera)

Papilio machaon Linné, 1758 (§O) - otakárek fenyklový

Hojný motýl otevřené krajiny včetně urbánních zón, housenky se vyvíjejí na okoličnatých rostlinách (mrkev, fenykl, kopr, aj.).

Iphiclides podalirius Linnaeus, 1758 (§O) - otakárek ovocný

Dosud hojný motýl otevřené krajiny včetně urbánních zón, housenky se vyvíjejí na trnce, střemše a ovocných dřevinách.

Čmeláci (Hymenoptera, Apidae)

Bombus terrestris (Linnaeus, 1758) (§O) – čmelák zemní
Bombus lapidarius (Linnaeus, 1758) (§O) – čmelák skalní
Bombus pascuorum (Scopoli, 1793) (§O) – čmelák polní
Bombus hypnorum (Linnaeus, 1758) (§O) – čmelák rokytový
Bombus pratorum (Linnaeus,1761) (§O) – čmelák luční

Dělnice těchto druhů jsme pozorovali na kvetoucích rostlinách. Vzhledem k charakteru prostředí a výměře zahrádkářské kolonie lze předpokládat, že všechny druhy zde také hnízdí. Jedná se o dosud běžné druhy kulturní otevřené krajiny včetně urbánních území, u posledních dvou druhů je však v posledních deseti letech pozorován pokles síly populací.

Mravenci (Hymenoptera, Formicidae)

Formica cunicularia Latreille, 1798 (§O) – mravenec stepní
Formica fusca Linnaeus, 1758 (§O) – mravenec otročící
Formica rufibarbis Fabricius, 1793 (§O) – mravenec trávníkový

Hojné druhy podrodu *Serviformica*, obývající nejrůznější habitaty včetně urbánních zón a ruderálních trávníků; v ČR patří k nejhojnějším druhům mravenců.

Druhy silně a kriticky ohrožené nebyly zjištěny.

Druhy ČS:
Polistes biglumis bimaculatus (Geofroy, 1758) – vosík žlutoskvrný [zranitelný]

Další významné druhy hmyzu:

Skupina B (Indikační skupiny)

Střevlíkovití brouci (Coleoptera: Carabidae)
Carabus nemoralis nemoralis O. F. Müller, 1764 – střevlík hajní
Carabus scheidleri Panzer, 1799 – střevlík Scheidlerův
Carabus violaceus Linnaeus, 1758 – střevlík fialový
Leistus ferrugineus (Linne, 1758) – vousáč rezavý
Notiophilus biguttatus (Fabricius, 1779) - vláhomil
Trechus quadristriatus (Schrank, 1781)
Anchomenus dorsalis (Pontoppidan, 1763) – střevlíček ošlejchový
Poecilus cupreus (Linnaeus, 1758) – střevlíček měděný
Pterostichus melanarius (Illiger, 1798) - střevlíček
Abax parallelepipedus (Piller & Mitterpacher, 1783) – čtvercoštítník černý
Calathus fuscipes (Goeze, 1777) - střevlíček

Calathus melanocephalus (Linnaeus, 1758) – střevlíček černohlavý
Platynus assimilis (Paykull, 1790) - úzkohrdlec přizpůsobený
Amara eurynota (Panzer, 1796) – kvapník širohřbetý
Amara ovata (Fabricius, 1792) – kvapník vejčitý
Amara plebeja (Gyllenhal, 1810) - kvapník
Amara aenea (De Geer, 1774) – kvapník kovový
Anisodactylus signatus (Panzer, 1797) - nestejnočlenec
Molops elatus (Fabricius, 1801)
Panagaeus bipustulatus (Fabricius, 1775) - křižák
Ophonus azureus (Fabricius, 1775) - kvapník
Ophonus laticollis Mannerheim, 1825 - kvapník
Ophonus puncticeps Stephens, 1828 - kvapník
Ophonus rupicola (Sturm, 1818) - kvapník
Pseudophonus rufipes (De Geer, 1774) – kvapník plstnatý
Pseudoophonus griseus (Panzer, 1796) - kvapník
Harpalus affinis (Schrank, 1781) – kvapník modrý
Harpalus rubripes (Duftschnid, 1812) - kvapník
Harpalus rufipalpis Sturm, 1818 - kvapník

Mravenci (Hymenoptera: Formicidae)
Myrmica rubra (Linnaeus, 1758) – mravenec žahavý
Myrmica sabuleti Meinert, 1861 – mravenec
Myrmica schencki Viereck, 1903 – mravenec
Temnothorax affinis (Mayr, 1855) – mravenec
Temnothorax crassispinus (Karavaiev, 1926) – mravenec dlouhoostný
Tetramorium cf. *caespitum* (Linnaeus, 1758) – mravenec drnový
Dolichoderus quadripunctatus Linnaeus, 1771 – mravenec čtyřskvrnný
Camponotus fallax (Nylander, 1856) - mravenec
Camponotus ligniperdus Latreille, 1802 – mravenec dřevokaz
Formica cunicularia Latreille, 1798 – mravenec stepní
Formica fusca Linnaeus, 1758 – mravenec otročící
Formica rufibarbis Fabricius, 1793 – mravenec trávníkový
Lasius brunneus Latreille, 1798 – mravenec hnědý
Lasius emarginatus (Olivier, 1792) – mravenec domácí
Lasius flavus (Fabricius, 1781) – mravenec žlutý
Lasius fuliginosus (Latreille, 1798) – mravenec černolesklý
Lasius niger (Linnaeus, 1758) – mravenec obecný
Lasius platythorax Seifert, 1991 – mravenec zploštělý
Polyergus rufescens (Latreille, 1798) – mravenec otrokářský

Z uvedeného výčtu druhů vyplývá, že převládají běžnější až hojné druhy otevřené krajiny a okrajů světlých lesů (typická skladba větších zahrad a sadů). Na skladbu zdejší entomofauny má pozitivní vliv velké množství starých ovocných a dalších listnatých dřevin a velká rozrůzněost biotopů.

Celkem zde bylo zjištěno 29 druhů střevlíkovitých brouků, přičemž v ekologické kategorii R (reliktní druhy) nebyl zjištěn žádný druh, v kategorii A (adaptabilní druhy) bylo zjištěno 13 druhů a v kategorii E (eurytopní druhy) bylo zjištěno 16 druhů. Procentuální vzorec R 0 % – A 45 % – E 55 % ukazuje na poměrně cenné společenství s vysokým podílem adaptabilních druhů.

Zajímavé výsledky podává i rozbor zdejší myrmekofauny. Celkem zde bylo zjištěno 19 druhů mravenců, přičemž do ekologické kategorie R (reliktní druhy) nepatří žádný druh, do kategorie A (adaptabilní druhy) řadíme 13 druhů a do kategorie E (eurytopní druhy) řadíme zbylých šest druhů. Procentuální vzorec

R 0 % – A 68 % – E 32 %

také dokládá relativně pestré stanoviště s potenciálem k existenci a prosperitě významných a biologicky hodnotných druhů a jejich populací.

6. Zoologický průzkum obratlovců

Provedený zoologický průzkum v zájmovém území a jeho nejbližšího okolí, byl zaměřen na zjištění výskytu obratlovců, především však zvláště chráněných obratlovců dle prováděcí vyhlášky č. 395/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

Při sledování byly zjištěny následující druhy obratlovců:

Obojživelníci:

Ropucha obecná – *Bufo bufo* – **ohrožený druh**
Ropucha zelená – *Bufo viridis* – **silně ohrožený druh**

Plazi:

Ještěrka obecná – *Lacerta agilis* – **silně ohrožený druh**

Ptáci:

Bažant obecný – *Phasianus colchicus*
Brhlík lesní – *Sitta europea*
Budníček menší – *Phylloscopus collybita*
Červenka obecná – *Erithacus rubecula*
Dlask tlustozobý – *Coccothraustes coccothraustes*
Drozd brávník – *Turdus viscivorus*
Drozd zpěvný – *Turdus philomelos*
Holub domácí – *Columba livia* f. *domestica*)
Holub hřivnáč – *Columba palumbus*
Hrdlička divoká – *Streptopelia turtur*
Hrdlička zahradní – *Streptopelia decaocto*
Jiřička obecná – *Delichon urbica*
Kavka obecná – *Corvus monedula* – **silně ohrožený druh**
Konipas bílý – *Motacilla alba*
Konopka obecná – *Carduelis cannabina*
Kos černý – *Turdus merula*
Krahujec obecný – *Accipiter nisus* – **silně ohrožený druh**
Krutihlav obecný – *Jynx torquilla* – **silně ohrožený druh**
Kukačka obecná – *Cuculus canorus*
Pěnice hnědokřídlá – *Sylvia communis*
Pěnice hnědokřídlá – *Sylvia communis*
Lejsek šedý – *Muscicapa striata* – **ohrožený druh**
Pěnice černohlavá – *Sylvia atricapilla*
Pěnice hnědokřídlá – *Sylvia communis*
Pěnice pokřovní – *Sylvia curruca*
Pěnkava obecná – *Fringilla coelebs*
Pěvuška modrá – *Prunella modularis*

Poštolka obecná – *Falco tinnunculus*
Puštík obecný – *Strix aluco*
Rehek domácí – *Phoenicurus ochruros*
Rehek zahradní – *Phoenicurus phoenicurus*
Rorýs obecný – *Apus apus* – **ohrožený druh**
Sedmihlásek hajní – *Hippolais icterina*
Sojka obecná – *Garrulus glandarius*
Stehlík obecný – *Carduelis carduelis*
Strakapoud jižní – *Dendrocopos syriacus* – **silně ohrožený druh**
Strakapoud velký – *Dendrocopos major*
Strnad obecný – *Emberiza citrinella*
Střízlík obecný – *Troglodytes troglodytes*
Sýkora babka – *Parus palustris*
Sýkora koňadra – *Parus major*
Sýkora modřinka – *Parus coeruleus*
Střízlík obecný – *Troglodytes troglodytes*
Špaček obecný – *Sturnus vulgaris*
Vlaštovka obecná – *Hirundo rustica* – **ohrožený druh**
Vrabec domácí – *Passer domesticus*
Vrabec polní – *Passer montanus*
Vrána šedá – *Corvus cornix*
Zvonek zelený – *Carduelis chloris*
Zvonohlík obecný - *Serinus serinus*
Žluna zelená – *Picus viridis*
Žluva hajní – *Oriolus oriolus* – **silně ohrožený druh**

Savci:

Bělozubka šedá – *Crocidura suaveolens*
Hraboš polní – *Microtus arvalis*
Ježek východní – *Erinaceus roumanicus*
Kočka domácí – *Felis sylvestris* f. *domestica*
Krtek obecný – *Talpa europaea*
Kuna skalní – *Martes foina*
Myšice lesní – *Apodemus flavicollis*
Norník rudý – *Clethrionomys* (*Myodes*) *glareolus*
Rejsek obecný – *Sorex araneus*
Veverka obecná – *Sciurus vulgaris* – **ohrožený druh**

V zájmovém území a v jeho nejbližším okolí bylo v roce 2013 zjištěno celkem 65 druhů obratlovců, z toho 2 druhy obojživelníků, 1 druh plaza, 52 druhů ptáků a 10 druhů savců.

7. Zjištěné zvláště chráněné druhy živočichů

Ze zvláště chráněných druhů obratlovců, dle přílohy III. prováděcí vyhlášky č. 395/1992 Sb., v platném znění, byly v zájmovém území zjištěn následující druhy živočichů, řazené touto legislativní normou do kategorií silně ohrožených a ohrožených druhů.

Silně ohrožené druhy

Ropucha zelená – *Bufo viridis* – **silně ohrožený druh**
Ještěrka obecná – *Lacerta agilis* – **silně ohrožený druh**
Kavka obecná – *Corvus monedula* – **silně ohrožený druh**
Krahujec obecný – *Accipiter nisus* – **silně ohrožený druh**
Krutihlav obecný – *Jynx torquilla* – **silně ohrožený druh**
Strakapoud jižní – *Dendrocopos syriacus* – **silně ohrožený druh**
Žluva hajní – *Oriolus oriolus* – **silně ohrožený druh**

Ohrožené druhy

Bombus hypnorum (Linnaeus, 1758) – čmelák rokytový
Bombus lapidarius (Linnaeus, 1758) – čmelák skalní
Bombus pascuorum (Scopoli, 1793) – čmelák polní
Bombus pratorum (Linnaeus,1761) – čmelák luční
Bombus terrestris (Linnaeus, 1758) – čmelák zemní
Carabus scheidleri Panzer, 1799 – střevlík Scheidlerův
Formica cunicularia Latreille, 1798 – mravenec stepní
Formica fusca Linnaeus, 1758 – mravenec otročící
Formica rufibarbis Fabricius, 1793 – mravenec trávníkový
Iphiclides podalirius Linnaeus, 1758 - otakárek ovocný
Lejsek šedý – *Muscicapa striata*
Lucanus cervus Linnaeus, 1758 – roháč obecný
Papilio machaon Linné, 1758 - otakárek fenyklový
Ropucha obecná – *Bufo bufo*
Rorýs obecný – *Apus apus*
Veverka obecná – *Sciurus vulgaris*
Vlaštovka obecná – *Hirundo rustica*

8. Závěr

V zájmovém území bylo zjištěno 24 druhů zvláště chráněných živočichů, z toho 7 silně ohrožených druhů a 17 v kategorii ohrožených druhů. Tento počet však není možné považovat za konečný a to především u skupiny bezobratlých druhů, protože entomologický průzkum byl zaměřen především na ochranářsky indikační skupiny střevlíkovitých brouků (čeleď Carabidae) a blanokřídlých z čeledi mravencovití (Formicidae) a rodu čmelák (Bombus).

Všechny zde zjištěné zvláště chráněné druhy jsou na lokalitu vázány reprodukčně, s výjimkou kavky obecné (*Corvus monedula*), rorýsa obecného (*Apus apus*) a vlaštovky obecné (*Hirundo rustica*). Tyto druhy využívají lokalitu pouze potravně a jejich hnízdění je vzhledem k jejich biologii v zájmovém území buď nepravděpodobné, nebo je spíše vyloučeno.

U obou druhů obojživelníků nebylo rozmnožování přímo v zájmovém území prokázáno, nicméně není možné je v území, v některé z drobných vodních nádržích především antropogenního charakteru, vyloučit.

Závěrem je tedy možné konstatovat, že hodnocená plocha zahrádkářské kolonie Kraví Hora II. svým charakterem drobných členitých mikrohabitatů vhodným způsobem doplňuje plochu parku na západním svahu Kraví Hory. Pro řadu (nejen zvláště chráněných) druhů živočichů je území všech tří zahrádkářských kolonií ve spojení s přilehlým parkem v kontextu centra Brna naprosto zásadním jádrovým územím, buď z potravního, nebo reprodukčního hlediska, případně z obou těchto aspektů.

Za kolektiv autorů

Ing. Václav Prášek, Ph.D.

Biodiverzita ve městě - srovnání druhové rozmanitosti flory zahrádkářských kolonií a ploch veřejné zeleně případová studie Kraví hora, Brno

Autor: Alena Klimešová Vedoucí práce: Ing. Zbyněk Ulčák, Ph.D.

FSS Katedra environmentálních studií

Diskuze:

U zahrádkových kolonií byla zjištěna větší druhová rozmanitost než u plochy veřejného parku. Toto hlavní zjištění, tedy vysoká druhová rozmanitost flory zahrádek, je v souladu s výše zmíněnými výzkumy - Thomson a kol 2003, Smith a kol. 2006, Lindemann-Matthies a Marty 2012, Clarke a Jenerette 2015. Rozdíl mezi počtem druhů na zahrádkách a v parku můžeme vnímat již s pouhým vizuálním posouzením. V parku je vzhledem k převládající ploše trávníku nebo keřových porostů druhová rozmanitost vztažená k ploše velmi omezena. Nízké zastoupení bylin (vyjma trav) způsobuje, ţe změny v průběhu roku zde jsou méně nápadné.

Mezi faktory ovlivňující druhovou pestrost městské veřejné zeleně patří jednak její poloha a přírodní a klimatické podmínky, ale zároveň také z velké části dostupné finanční prostředky na údržbu. Ty zpravidla pokryjí pouze základní zásahy jako sečení trávníku a řez dřevin. Na péči o případné ovocné dřeviny, trvalkové záhony, skalky či luční porost již prostředky nezbývají. Park je tak ochuzen o řadu stanovišť a s tím související výskyt dalších druhů rostlin a živočichů. Zahrádky nabízejí rozmanitější stanoviště právě díky péči, kterou jim, v případě Kraví hory, věnuje několik stovek zahradníků. Vysoký počet zahradníků přináší rozmanité přístupy a tím i rozmanitou květenu. V osadách se nacházejí zahrádky zcela okrasné nebo naopak přímo zaměřené na produkci zeleniny a ovoce a samozřejmě jejich kombinace. Někteří majitelé se i přímo zaměřují na pěstování domácích "planých" druhů.

Přestože jsou zahrádkářské kolonie přístupné veřejnosti pouze ve vymezené dny, jejich přínos pro životní prostředí města z hlediska druhové rozmanitosti je nepochybně vyšší než přínos parkových ploch. Sami zahrádkáři jsou si toho vědomi a převážně mladší generace vnímá péči o zahrádky jako ekologicky přínosnou aktivitu. Některé zahrádky usilují o začlenění do programu Evropské územní spolupráce v projektu přírodních zahrad. Důsledkem takového ekologicky zaměřeného zahrádkaření je další rozšíření biodiverzity.

Množství času, který mohou zahrádkáři péči o zeleň věnovat, je nicméně faktorem, který se uplatňuje při srovnávání s parkem a který má v konečném důsledku také vliv na druhovou pestrost. Péči o park se správce zeleně věnuje, v závislosti na dostupných prostředcích (viz. výše), jednou až dvakrát za měsíc. Návštěvnost zahrádek je několikanásobně častější (Veronica 2006). Péče je tak rozložena do celého roku a lze s nadsázkou říct, že se zde nový druh můžu objevovat každý týden.

Závěr:

Na vybraných zahrádkách v zahrádkářských osadách na Kraví hoře v Brně bylo zjištěno celkem 281 druhů cévnatých rostlin. Na celé ploše parku Kraví hora bylo zjištěno 116 druhů cévnatých rostlin. Větší druhová pestrost v zahrádkářských osadách je dána především různorodostí stanovišť, která se

na zahrádkách nacházejí, a dále způsobem péče o rostliny i finanční a časovou dotací, kterou lze údržbě zahrádek věnovat. Díky těmto odlišným podmínkám se na zahrádkách vyskytuje zvýšený počet druhů významných pro biodiverzitu. Nachází se zde více druhů ohrožených a jsou zde udržovány staré odrůdy ovocných dřevin. Co se týče druhů původních a nepůvodních v České republice převažují na zahrádkách druhy nepůvodní a v parku naopak druhy původní. Vzhledem k celkovému vyššímu počtu druhů na zahrádkách je však absolutní hodnota druhů původních i zde vyšší. Po srovnání obou typů lokalit lze tedy konstatovat, že zahrádkářské osady představují pro ochranu a podporu biodiverzity v zastavěném území města větší potenciál a jejich význam může v této souvislosti převyšovat plochu veřejného parku.

Zahrádkářská osada na Kraví hoře

Fenomén městského zemědělství je novým trendem, který se rozvíjí ve většině západoevropských měst. K městskému zemědělství jsou řazeny i zahrádkářské kolonie, které jsou dlouhodobou součástí města Brna. Zahrádkářské kolonie stále plní svou základní funkci, kterou je zdroj zeleniny a ovoce. Je to důležité z pohledu místní potravinové bezpečnosti. Mezi další funkce kolonií patří podpora sociálních a komunitních kontaktů mezi občany města Brna. Jedná se také o místo pro trávení volného času a pro rekreaci místních obyvatel.

Charakter zahrádkářské osady na Kraví hoře vytváří unikátní a různorodé prostředí pro městskou flóru a faunu. Díky pozitivní fragmentaci stanovištních podmínek je narušena uniformita městského prostředí. Rozdílná stanoviště v zahrádkářské osady se promítají do druhové pestrosti rostlin i živočichů. Jedná se tedy o jedinečný ostrůvek biodiverzity, který je v městském prostředí velmi vzácný. Individuální intenzita využívání zahrádek je reálnou ukázkou způsobů pěstování zelenin, ovocných dřevin a okrasných rostlin. Vysoká je zde i diverzita pěstovaných plodin, což je velmi pozoruhodné i z pohledu zemědělského.

Význam zahrádkářské osady na Kraví hoře spočívá také v přiblížení produkce potravin všem generacím v Brně, které nemusí mít přímý kontakt s venkovskými oblastmi. Náročnost a specifičnost zahradnické činnosti a produkce potravin vede k ocenění skutečné hodnoty potravin, ale i k pochopení problematiky nakládání a využívání odpadů, případně k pochopení jak civilizace zatěžuje ekosystém. Současná podoba a přítomnost zahrádkářské osady na Kraví hoře podporuje biodiverzitu, rozvíjí společenské a kulturní činnosti a přispívá k udržitelnosti brněnské městské komunity.

Ing. Jan Winkler, Ph.D.

Mendelova univerzita v Brně,

Agronomická fakulta,

Ústav biologie rostlin

Přispění zahrádkářských kolonií k mezigeneračnímu setkávání

Současný společenský vývoj je mimo jiné charakterizovaný demografickým vývojem směrem ke stárnutí populace a transformací tradiční rodiny. Tato situace vede nejen odborníky, ale i širokou veřejnost k úvahám o možnostech podpory společného soužití generací, navázání a posílení mezigeneračního dialogu a solidarity, vč. podpory mezigeneračního učení.

Zahrádkářské kolonie svou charakteristikou k výše zmíněnému vytváří přirozený prostor, jakožto jeden z prvků městské diverzity nejen prostorové, ale rovněž obsahové. V zahrádkářských koloniích se mohou setkávat tři i více generací nejen v rámci jedné rodiny, ale i v rámci širších „sousedských" vazeb. Jedná se o neorganizovanou a bezprostřední alternativu k dnes hojně využívaným mezigeneračním programům. Mladší generaci dává pobyt v zahrádkách příležitost k poznávání stáří, jakožto plnohodnotného období lidského života a k podpoře pozitivního vnímání starších osob, které mohou být velmi cenným zdrojem znalostí a dovedností. Naopak pro starší členy kolonie může tento mezigenerační kontakt znamenat pozitivní impuls v porozumění mladším generacím a rovněž zvýšení vlastní sebehodnoty.

Přirozené mezigenerační setkávání a učení v rámci zahrádkářských kolonií může vést k propojování a zintenzivňování vzájemných vztahů, k prohlubování vzájemné pomoci a tolerance a tím také k potřebnému otevřenému, nestereotypnímu vnímání zástupců jednotlivých generací.

V Brně dne 14. 6. 2020

Mgr. Kateřina Pevná

Spoluatorka řady odborných článků a publikací z oblasti mezigeneračního učení. Koordinátorka a metodička Mezigenerační univerzity při Mendelově univerzitě v Brně.

Stanovisko k významu zahrádkářské osady na Kraví hoře v Brně

V zemích vyspělého světa zažívá komunitní zahradničení v centrech měst renesanci a je podporováno samosprávami, projekty Evropské unie i širokou veřejností. Na městských pozemcích vznikají zcela nové plochy určené pro pěstování ovoce a zeleniny, budování kladného vztahu k přírodě, utužování mezilidských vztahů v komunitě a mezigenerační předávání poznatků a dovedností. Brno v tomto smyslu těží z dob minulých, protože na jeho území funguje už řadu desetiletí několik zahrádkářských kolonií.

Oblast zahrádek na Kraví hoře, s tradicí sahající do třicátých let minulého století, má vysokou ekologickou, krajinářskou i rekreační hodnotu. Zadržuje v krajině vodu během intenzivních bouří, ochlazuje okolí v parních letních měsících a pročišťuje vzduch od škodlivin, z čehož benefitují všichni lidé v okolí Kraví hory, nejen ti, kteří zahrádky obhospodařují. Roste zde přes tisíc převážně starších ovocných stromů a útočiště zde nalézá mnoho druhů ptáků, opylovačů, brouků či netopýrů, které v klasických parcích nedokážou tak dobře prosperovat. V kontextu klimatické krize jsou zmíněné ekosystémové služby nedocenitelné.

Mimo jiné tento prostor poskytuje smysluplnou životní náplň a možnost zdravého pohybu pro takřka 1500 zahrádkářů, kterými jsou převážně senioři a rodiny s malými dětmi. Studie dokazují přímou souvislost mezi zahrádkařením a sníženou mírou obezity, zvýšenou psychickou pohodou, posílením společenských vazeb a interakcí. Jedinečná je také šance vypěstovat si ekologickým způsobem vlastní zeleninu a ovoce přímo uprostřed moravské metropole.

Zahrádkářská osada na Kraví hoře v současné podobě podporuje biodiverzitu, lokálně tlumí projevy klimatických změn a rozvíjí společenské vztahy v brněnské městské komunitě.

Jméno a pracoviště: Mgr. Magdaléna Chytrá
vedoucí Botanické zahrady Přírodovědecké fakulty Masarykovy univerzity v Brně

Datum a podpis: 5. 8. 2024

MMB/0720778/2024
Zástupce veřejnosti

MMB/0720778/2024

Námitka

Výrok:

Námitce se nevyhovuje.

Odůvodnění:

Podatel nesouhlasí s vymezením plochy zeleně všeobecné v lokalitě Kraví hora a požaduje ponechat stávající funkci pro zahrádkářskou osadu.

Tento způsob využití území je však z hlediska územně plánovací dokumentace dočasný. Plocha rekreační zeleně je zde navržena i aktuálně platným územním plánem, jedná se tedy o dlouhodobě známou skutečnost.

Hlavní využití navržené plochy zeleně všeobecné v návrhu ÚP 2024, jak uvádí závazná textová část, je pro poskytování ekosystémových služeb ve veřejně přístupných plochách zeleně. Vzhledem ke své poloze v zastavěném centu města je v lokalitě převažujícím veřejným zájmem záměr na vybudování veřejně přístupné zeleně pro širokou skupinu obyvatel před využitím takto cenného území pro individuální rekreaci formou zahrádkaření. Proto nelze námitce vyhovět. Další důvody jsou uvedeny i v textové části odůvodnění (poslední odstavec, str. 18).

Návrh nového ÚP 2024 se tomuto tématu však podrobně věnoval a zavádí regulaci pro spolkovou zahrádkářskou činnost, viz kapitola 6.3.2.16 závazné textové části a ve výkrese 1.0 Výkres základního členění území vymezil plochy zeleně všeobecné (ZU), ve kterých má být možnost zahrádkářské činnosti prověřena zpracováním územních studií. Kraví horu má řešit ÚS-37/6.

Návrh nového ÚP měl také za úkol prověřit možnost vzniku nových zahrádkářských lokalit, zejména na plochách ZPF, které nelze jinak efektivně obhospodařovat. Většina zahrádek byla zachována pro současné využití, nové plochy rekreace jiné (RX) jsou umístěny obvykle na pozemcích navazujících na stávající zahrádkářské lokality a zároveň z různých hledisek (přístupnosti, prostupnosti krajiny, vlivu na krajinný ráz atd.) vhodných pro zahrádkaření a tvoří určitou kompenzaci za stávající zahrádkářské lokality navrhované jako území změn pro jiné funkce.

MAGISTRÁT MĚSTA BRNA
Odbor územního plánování a stavebního řádu
Došlo: 07 -08- 2024
10
Č.j. MMB: .....
Příl.: .....

MAGISTRÁT MĚSTA BRNA
Odbor územního plánování a stavebního řádu,
Oddělení pořizování ÚPD a ÚPP
Kounicova 67
601 67 Brno

550

N

NÁMITKA

NÁZEV PROJEDNÁVANÉ ÚPD	**NÁVRH Územního plánu města Brna pro veřejné projednání (2024)**

Identifikační údaje podatele

Statutární město Brno
Doručeno: 07.08.2024
MMB/0720807/2024
listy:1 přílohy:
druh: li/sv:
mmb1es8f18e047

Fyzická osoba

Jméno, příjmení / Název společnosti	[redacted]
Datum narození/ Identifikační číslo	
Trvalé bydliště/ Brno, Soběšice Sídlo	

[redacted]

DS: tel. č.:

Jsem - občan města Brna	Jsem vlastníkem pozemku/ů nebo stavby v ploše dotčené navrhovanou změnou Katastrální území Soběšice 751910, parc č. 1170/1, 1170/02

Upřesnění obsahu námitky (území, ke kterému se vztahuje námitka)

Městská část	Brno - Soběšice
Katastrální území	Soběšice 751910
Parcelní čísla pozemků (adresa, doplňující popis lokality)	1170/1 1170/2
Rozvojová lokalita (např. Be-1 apod.)	So-8

Text námitky včetně ODŮVODNĚNÍ

K podání jsou přiloženy přílohy:
počet příloh..... 1 ..... celkový počet stran všech příloh..... 4 .....

V Brně dne 6.8.2024 Podpis: [redacted]

**nehodící se škrtněte*

Statutární město Brno
Magistrát města Brna
Odbor územního plánování a rozvoje
Kounicova 67
601 67 Brno

Věc: Statutární město Brno – Návrh územního plánu

- Námitky k návrhu na změnu územního plánu

Dne 20. února 2024 byl veřejnou vyhláškou Magistrátu města Brna č.j.: MMB/0076027/2024 jako pořizovatele územně plánovací dokumentace dle ust. § 6 odst. 1 písm. a) stavebního zákona publikován Návrh Územního plánu města Brna pro společné jednání, přičemž předmětnou vyhláškou byla zároveň stavena lhůta pro předložení písemných připomínek/námitek. V reflexi předmětné veřejné vyhlášky tímto jako vlastník nemovitých věcí:

– pozemků parc. č. 1170/1 a chata č.1170/2 vše v k. ú. Soběšice - V současnosti se na pozemcích podatele nachází jím užívaná zahrada, na které se nachází řádně povolená kolaudovaná chata určená k rekreaci i k trvalému bydlení. Při horní části pozemku se nachází cesta – pojezdový chodník se zpevněným povrchem vybudovaná vlastníky pozemků na vlastní náklady.

Ke zveřejněnému návrhu podatel (Ing. Jiří Bartl, nar 24.3.1948) předkládá tyto námitky:

I.

1. Platná změna územního plánu provedená opatřením obecné povahy č. 1/2009 zřídila k předmětným pozemkům předkupní právo pro město Brno za účelem zřízení stavby obslužné komunikace mezi ulicemi Útěchovská a Zeiberlichova. Tato stavba nebyla dodnes ani zahájena ani nebylo přikročeno k jakýmkoliv přípravným pracím. Podatel je přímo dotčen navrhovanou změnou územního plánu, k níž vznáší následující:

   Podatel nesouhlasí s plánovanou komunikaci ústící do rovnoběžně probíhající stávající spojnicí ulic Útěchovská a Zeiberlichova. Dané území je historicky určeno pro individuální rekreaci a individuálnímu trvalému bydlení, nikoliv pro souvislou zástavbu. Tomu odpovídá i stávající účelová komunikace, vybudovaná vlastníky pozemků, která plně postačuje účelu, ke kterému je lokalita určena.

   Lokalita So-8 Vinohrádky dlouhodobě slouží účelu zahrádkářské a chatové rekreace, individuálnímu trvalému bydlení, čemuž odpovídá i způsob výkonu vlastnických práv jednotlivých vlastníků navrhovanou změnou dotčených pozemků, kdy výkon nerušené rekreace bude realizací podatelem námitkované změny zcela znemožněn – a to již samotným vybudováním plánované komunikace propojující ulici Zeiberlichova s ulicí Útěchovská. Realizací předmětného záměru by došlo k neproporcionálnímu zásahu do vlastnických práv všech dosavadních vlastníků nemovitostí v předmětné oblasti.

   V návrhu nového ÚPmB se lokalita nachází v zastavěném území. Daná lokalita se nachází na plochách ZPF a plochách s objekty pro individuální rekreaci a individuální bydlení – již ze samotné povahy takto určených a nyní využívaných ploch tak nemůže dojít k naplnění cílů, které byly stanoveny pro zónu Z4.10 Soběšice, jejíž je předmětná lokalita součástí, a to: „Zásadní je respekt ke stávajícím podmínkám, které v návaznosti na zónu vytváří hodnoty přírodní i urbanistické. Tyto musejí být v co největší míře zachovány a dále rozvíjeny.“ V

navrhovaném případě rozhodně nejde o rozvoj či zachování stávajících hodnot, nýbrž o jejich zánik a slovy textové části připomínkovaného návrhu „tvorbu hodnot nových", neboť nelze hovořit o zachování rázu předmětné lokality v případě její změny z klidné lokality určené k individuální rekreaci na lokalitu určenou k zajišťovaní bytových potřeb a s tím související budování plnohodnotné komunikace, nad uvedené umožňující ničím neomezený (z připomínkovaného návrhu se nepodává, že by návrh počítal s jakýmkoli omezením, ať už v podobě snížení maximální dovolené rychlosti či vybudováním zpomalovacích prahů) průjezd motorových vozidel, přičemž není pochyb o tom, že takto pohodlná zkratka by byla řidiči hojně využívána.

Celosvětový urbanistický trend je odvézt dopravu z obytných zón, aby byla pro bydlení zachována co možná největší klidová oblast. Jako příklad uvádím nový vybudovaný obchvat obce Čebín. Silnici lze vésti pod oblastí So-8, s patřičnou protihlukovou stěnou, jak je uvedené v charakteristice této oblasti. Mimo obytnou zónu lze vybudovat i plánovanou cyklostezku.

2. Předně je nutno zdůraznit, že současným prioritním cílem územního plánování není v případě sídelních center rozšiřovat plochy určené pro bydlení tzv. do šíře, což vyžaduje zvýšené požadavky na dopravní komunikace, které nejsou dimenzovány na nárůst počtu motorových vozidel. Moderní urbanistické koncepce velkých měst směřuje rozvoj bytové výstavby tzv. do výše s vlastní parkovací kapacitou nezatěžující dopravní komunikace v dosahu MHD. Původní záměr bytové výstavby v dané lokalitě je ještě z minulého století, kdy převládala koncepce směřování bytové výstavby do okrajových částí Brna. S ohledem na uvedené podatel zásadně nesouhlasí se změnou charakteru dané lokality z plochy rekreace na plochu bydlení. Podatel si je samozřejmě vědom toho, že vlastnické právo nelze chápat absolutním způsobem, a tedy i jeho výkon musí mít z vlastní podstaty jisté limity mající jednak soukromoprávní charakter a jednak (a v projednávané věci mnohem přiléhavěji) i charakter veřejnoprávní, kdy zhmotněním druhého v projednávaném případě je váha veřejného zájmu na navrhované změně.

   Obdobnými situacemi se nesčetněkrát zabýval i Evropský soud pro Lidská práva (z jehož rozhodovací praxe vychází i Nejvyšší správní soud), dle názoru ESLP (a souhlasně s ním i NSS) platí, že každá fyzická nebo právnická osoba má právo pokojně užívat svůj majetek. Nikdo nemůže být zbaven svého majetku s výjimkou veřejného zájmu a za podmínek, které stanoví zákon. Toto nebrání právu států přijímat zákony, které považují za nezbytné, aby upravily užívání majetku v souladu s obecným zájmem a zajistily placení daní a jiných poplatků nebo pokut." Evropský soud pro lidská práva vyvinul ve své bohaté judikatuře autonomní a širokou definici vlastnického práva a pro případné zásahy užívá pětistupňový test proporcionality. Nejdříve zkoumá, zda jde o vlastnictví ve smyslu článku 1 Protokolu č. 1, zda jde o zásah do pokojného užívání majetku, zda jde o zásah na zákonném podkladě, zda zásah sledoval veřejný zájem a zda se jednalo o spravedlivou rovnováhu mezi sledovaným veřejným zájmem a zásahem do zaručeného práva, sleduje se zejména proporčnost zásahu. Test proporcionality zásahu v oblasti územního plánování Evropský soud aplikoval v mnoha svých judikátech, např. rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ve věci Pine Valley Developments Ltd a další proti Irsku ze dne 29. listopadu 1991.

   V předmětném návrhu však žádný veřejný zájem argumentován není, jakékoli úvahy o větší míry vhodnosti prezentovaného řešení nad ostatními možnostmi zcela absentují. Stran zajišťování bytových potřeb se úvahy prezentovaného záměru omezují pouze na následující konstatování: „Nutno podotknout, že v lokalitě se nachází několik černých staveb rodinných

domů". Toto v reflexi navrhovaných změn pak evokuje dojem, že návrh chrání pouze neoprávněné stavitele při jejich snaze legalizovat černé stavby rodinných domů vystavěné v místě pro individuální rekreaci a zájmy developera, který v předmětné lokalitě má již zpracovaný plán výstavby na zhruba 40 rodinných domů. Práva oprávněných vlastníků tak zůstala připomínkovým návrhem zcela opomenuta.

Ostatně podobný případ změny funkčního využití pozemku novým územním plánem se objevil již v rozhodnutí Evropské komise pro lidská práva z roku 1994 Berger a Huttaler proti Rakousku (rozhodnutí Evropského soudu lidská práva ze dne 7. 4. 1994, č. stížnosti 21022/92 resp. 21023/92, dostupné v databázi HUDOC), kdy předchůdce Evropského soudu výslovně řekl, že změna funkčního využití pozemku je zásahem do vlastnických práv ve smyslu Článku 1 Protokolu 1 Evropské úmluvy o ochraně vlastnického práva a je třeba se vypořádat s otázkou, zda je zásah proporcionální.

V realitě územního plánování je nutno počítat se značnou variabilitou možných řešení a je v kompetenci příslušných správních orgánů, aby citlivě vážily zájmy veřejné a zájmy soukromé, a to zejména s ohledem na specifické historické, demografické a geografické podmínky dané obce. V procesu územní regulace je třeba vyvažovat předpoklady pro udržitelný rozvoj území, spočívající v rovnovážném vztahu podmínek pro příznivé životní prostředí, jakož i ekonomický rozvoj a soudržnost místní komunity. Jakkoliv územní plán nelze chápat jako zakonzervování dnešních podmínek na věčné časy, je třeba počítat s tím, že územní regulace s sebou nese zásadní důsledky pro život obce a volba zbrklého developerského boomu může ovlivnit několik dalších generací obyvatel, a to zvláště pak v případě, kdy pro výstavbu rodinných domů existují v předmětné zóně mnohem vhodnější lokality, kde by nedošlo k destrukci klidné chatové oblasti.

Ústavní soud již v nálezu ze dne 7. 5. 2013 sp. zn. III. ÚS 1669/11 vyzdvihl, že územní plán je společenskou dohodou o využití území lidmi, kteří v něm žijí. Rozhodování o rozvoji spravovaného území patří mezi základní práva územní samosprávy. Na územní plán pak v tomto smyslu nutno nahlížet jako na veřejný zájem, v němž se mimo jiné odráží též suma soukromých zájmů obyvatel obce, např. na zachování prostředí, v němž žijí (a tím i uchování hodnoty nemovitostí v jejich vlastnictví), v relaci k zalidněnosti, zastavitelnosti obce, krajinnému rázu, životnímu prostředí atd., a to vyjádřených skrze jimi volené zastupitele. Při rozhodování o zásahu do samosprávy musí soud náležitě zvážit význam základního práva územního samosprávného celku na samosprávu (zaručeného čl. 8 Ústavy) na jedné straně a význam důvodů, svědčících pro takový zásah, na straně druhé; zásah musí být přiměřený závažnosti takových důvodů. Výsledek poměřování těchto dvou skupin hodnot musí soud ve svém rozhodnutí přesvědčivě vyjádřit.

Jak již bylo uvedeno výše, vybudování nové zamýšlené komunikace sloužící výhradně pro potřeby zamýšlené bytové výstavby, jejíž přístupnost lze bez obtíží zajistit ze stávající komunikace není rozhodně veřejně prospěšnou stavbou, a absolutně neobstojí pokud bude hodnocen výše uvedeným prismatem, a to zvláště v případě, kdy realizaci výše uvedeného záměru musí ustoupit nynější vlastníci zahrádek jednak tím, že dojde k vyvlastnění části jejich pozemků za účelem vybudování navrhované komunikace a jednak tím, že dosavadní výkon jejich vlastnických práv ke zbytkům jejich pozemků po vyvlastnění bude rušen diametrální změnou povahy předmětné lokality – vybudováním komunikace pro motorová vozidla a oblasti určené pro dlouhodobé bydlení.

Uvedený záměr nadto posiluje problém, na který připomínkovaný záměr poukazuje jako na negativní jev – a to rostoucí intenzitu automobilové dopravy, jež identifikuje jako problém územního plánování, jež je třeba zmírnit nebo eliminovat. Záměr prosadit do tohoto území novou komunikaci jde tak výslovně proti obecným regulativům navrhovaného územního plánu, prosazení tohoto záměru by mělo vliv pouze na posílení tohoto negativního problému v dané lokalitě, a to výrazně a zvláště s ohledem na charakter místní zástavby.

Podatel zásadně nesouhlasí s umístěním nové účelové komunikace procházející jeho zahradou, neboť taková změna je v soukromém, nikoliv veřejném zájmu a jako taková je zcela nadbytečná.

II.

Zamýšlená změna územního plánu nerespektuje soukromé vlastnictví ani dlouhodobé koncepce rozvoje sídelních zón, plánujících bytovou výstavbu do výše, nikoliv do šíře. Uvedené změny nebyly zařazeny na základě požadavku obyvatel, nýbrž podnikatelských subjektů plánujících výstavbu rodinných domků či objektů pro bydlení v ploše historicky plánované pro rekreaci. Navrhovaná změna nesleduje žádný konkrétní veřejný zájem, ale pouze a jenom soukromý zájem konkrétního developera či osob, které hodlají dané území po změně územního plánu podnikatelsky využít ke zvýšení svého zisku. Jednoduchým testem proporcionality zásahu do vlastnických práv konkrétních osob na nerušené užívání svých pozemků v souladu s jejich stávajícím určením lze dojít k jednoznačnému závěru, že pro navrhovanou změnu územního plánu není opodstatněný důvod.

Nadto zamýšlená stavba zcela nadbytečné komunikace procházející pozemkem podatele jej znehodnocuje. K realizaci případné stavby bude tedy nutno přistoupit k vyvlastnění, co představuje za dané situace neopodstatněný zásah do vlastnického práva majitele pozemku navíc za situace, kdy developerský cíl lze naplnit bez zásahu do vlastnických práv jiných osob.

Z uvedených důvodů proto podatel navrhuje shora uvedené plánované změny územního plánu z jeho návrhu vypustit a to

- **zrušit plánovanou komunikaci ústící do rovnoběžně probíhající stávající spojnicí ulic Útěchovská a Zeiberlichova**

Podatel upozorňuje, že plánované změny znehodnocují jeho pozemky, kdy v případě, pokud budou realizovány, hodlá uplatňovat svůj zákonný nárok na náhrady za změny v území. Současně tímto vyslovuje připravenost bránit se těmto změnám soudní cestou a v případě, pokud tyto budou do změny územního plánu zahrnuty, předložit věc k přezkoumání příslušnému soudu, neboť má za to, že uvedené změny zasahují nepřípustným způsobem do jeho vlastnických práv a to ve prospěch soukromých osob, nikoli ve prospěch veřejného zájmu, jak by jinak, mj. v reflexi předestřené nalézací praxe Ústavního soudu, mohlo být přípustné.

V Brně dne 6.8.2024

Podpis: [redacted]

MMB/0720807/2024

Námitka

Výrok:

Námitce se nevyhovuje.

Odůvodnění:

V rámci podání je konstatováno, že lokalita Vinohrádky primárně slouží účelu zahrádkářské a chatové rekreace.

Nesouhlas s využitím plochy na bydlení je podáván opakovaně. Ke dříve uváděným vyhodnocením nyní stručně shrnujeme:

Návrhová lokalita So-8 byla v předchozích fázích veřejných projednání v letech 2020 a 2021 kladně projednána s dotčenými orgány, požadavek OŽP (provázanost krajiny od VKP Strom k lesu) byl promítnut do závazné karty lokality.

Urbanizace území pro rezidenční funkci (zde plochy bydlení individuální BI) vyžaduje zajištění dopravní obsluhy v parametrech dle platného prováděcího předpisu stavebního zákona.

Využití území pro rezidenční funkci, která zajistí potenciál rozvoje bydlení na k. ú. Soběšice je řešeno v novém ÚP v lokalitě So-8 koncepčně pro celé území zahrádek mezi ulicemi Útěchovská a Zeiberlichova.

K nesouhlasu se změnou způsobu využití území na plochu bydlení za vlastnické zájmy doplňujeme, že o obdobnou změnu dosavadního platného ÚPmB části zahrádkářské a chatové lokality Vinohrádky na bydlení požádalo občanské sdružení (změna č. B110/15-0/Z). Zájmy jednotlivce proti změně na bydlení je třeba konfrontovat se zájmy dalších vlastníků, kteří naopak o změnu na funkci pro bydlení usilovali, proto byla Návrhem nového ÚPmB prověřována.

Dále je vysloven nesouhlas s vymezením koridoru veřejných prostranství a konstatováno, že stávající obsluhu může zajistit současná komunikace. Podatel nesouhlasí s umístěním nové účelové komunikace procházející jeho zahradou, nejedná se o veřejný zájem a požaduje zrušení spojnice ulic Útěchovské a Zeiberlichovy v rozvojové lokalitě So-8.

Návrh uspořádání území vychází z hlediska stávajících limitů využití území (ochranné pásmo VTL plynovodu) a založené struktury v západní části lokality So-8. S ohledem na limity v území je část pozemků nevyužitelná a bude muset být řešena v rámci jednotlivých záměrů. Vymezený koridor veřejného prostranství respektuje limity využití území a v obdobném rozsahu je vymezen již v současném ÚPmB, tedy z tohoto pohledu nedochází ke změně využití území.

Z územního hlediska se jedná o nabídku území. Záleží pouze na dohodě vlastníků v území, zda tato nabídka bude využita. V případě, že zde nedojde k dohodě, tak bude území využíváno současným způsobem.

Koridor je navržen tak, aby v rámci něj bylo možné umístit veřejnou (dopravní a technickou) infrastrukturu dle současných požadavků. Z hlediska přiměřenosti zásahu do pozemků je koridor vymezen rozšířením na obě strany od současné komunikace procházející územím, v parametrech nezpevněné polní cesty. Tedy dochází k zásahu do pozemků přiměřeně rovným dílem, návrh je přiměřený a proporciální. Pozemky vlastníků jsou dotčeny při okraji.

Konkrétní zásah do pozemků a případná koexistence stávajících objektů bude známa až na základě podrobnějšího technického prověření a koordinace záměrů v území v rozvojové lokalitě So-8.

Totéž se týká případného majetkoprávního vypořádání a kompenzací spojených s výkupy pozemků pro konkrétní záměr.

V předmětném území není vymezena veřejně prospěšná stavba, tedy není evidován záměr, pro který by bylo možné pozemky vyvlastnit, a tudíž nepředstavuje zásah do vlastnických práv podatele.

Z výše uvedených důvodu nelze požadavky zohlednit.

MAGISTRÁT MĚSTA BRNA
Odbor územního plánování a stavebního řádu
Došlo: 07 -08- 2024 10
Č.j. MMB: .....
Příl.: .....

MAGISTRÁT MĚSTA BRNA
Odbor územního plánování a stavebního řádu,
Oddělení pořizování ÚPD a ÚPP
Kounicova 67
601 67 Brno

558 N

NÁMITKA / PŘIPOMÍNKA

NÁZEV PROJEDNÁVANÉ ÚPD	**NÁVRH Územního plánu města Brna pro veřejné projednání (2024)**

Statutární město Brno
Doručeno: 07.08.2024
MMB/0720809/2024
listy:1 přílohy:
druh: li/ev:
mmb1es8f18e048

Identifikační údaje podatele

Fyzická osoba/právnická osoba

Jméno, příjmení / Název společnosti	[redacted]
Datum narození/ Identifikační číslo	
Trvalé bydliště/ Sídlo	
E-mail:	
Jsem - ~~nejsem~~ *) občan města Brna	Jsem - ~~nejsem~~ *) vlastníkem pozemku/ů nebo stavby v ploše dotčené navrhovanou změnou Katastrální území: Líšeň [612405] parc č. 2912/23, 2912/24, 2913/1, 2914/1, 2914/6, 2914/10, 2912/21, 2915/2

Upřesnění obsahu námitky / připomínky (území, ke kterému se vztahuje námitka / připomínka)

Městská část	Brno – Líšeň
Katastrální území	Líšeň [612405]
Parcelní čísla pozemků (adresa, doplňující popis lokality)	2912/23, 2912/24, 2913/1, 2914/1, 2914/6, 2914/10, 2912/21, 2915/2, 2912/22, 2914/7
Rozvojová lokalita (např. Be-1 apod.)	Li-11 Karoliny Světlé

Text námitky / připomínky včetně ODŮVODNĚNÍ

K podání jsou přiloženy přílohy:
počet příloh..... celkový počet stran všech příloh.....

Námitka se týká textové části navrhovaného územního plánu města Brno, konkrétně přílohy č 1.2 Karty lokalit – odůvodnění. Jako vlastník a spoluvlastník některých výše vypsaných parcel v této zájmové lokalitě zásadně nesouhlasím s navrhovaným propojením ulice Vavákovy a Jablonského pěším průchodem, jak je uvedeno v návrhu. A to z důvodu neužitečného rozdělení parcel, znehodnocení pozemků, a hlavně ztráty soukromí k nově realizované novostavbě s parcelním číslem 2914/10.
K novostavbě je navíc vybudováno nové parkovací stání a vjezd, a to právě v místě bývalého pěšího vchodu z ulice Vavákovy do zahradnictví, který je už dva roky zrušen a vchod do zahradnictví je pouze z ulice Jablonského. Dle mého názoru je toto navrhované řešení v této chvíli už nerealizovatelné.
Propojení by bylo na úkor soukromého vlastnictví. V této lokalitě došlo k novým vlastnickým poměrům, kde nejen já ale i většina ostatních vlastníků (rodinných příslušníků) nemají zájem pozemky od sebe neužitečně oddělovat.

V BRNĚ dne 2.8.2024	Podpis: [redacted]

**nehodící se škrtněte*

MMB/0720809/2024
Námitky

MMB/0720809/2024

Námitka

Výrok:

Námitce se nevyhovuje.

Odůvodnění:

Namítaný text vztažený k rozvojové lokalitě Li-11 o pěším propojení mezi ulicemi Vavákova a Jablonského je obsažen pouze v kartě lokality v Příloze 1.2 Textové části Odůvodnění Návrhu nového ÚP, proto se nejedná o závaznou podmínku, která musí být naplněna. Text je formulován v podobě: "je potřeba propojit ulici Vavákovu a ulicí Jablonského pěším průchodem".

Závazná část plyne z karty lokality LI-11 obsažené v Příloze č.1 Textové části Návrhu nového ÚP, ve které je uvedeno: "zajistit prostupnost územím propojením ulic Vavákova, Jablonského a Trnkova/Hřbitovní".

Vymahatelnost podmínek rozvoje bude reálná, pokud je již rozvoj území - jako v tomto případě - zástavbou na pozemcích parc. č.2914/6 a 2914/10 k. ú. Líšeň neznemožnil.

Pozemky jsou součástí vymezené návrhové lokality Li-11 pro rozvoj bydlení. K jejich zástavbě došlo v souladu s podmínkami dle dosavadního platného ÚPmB, kdy požadavky na propojení ulic nebylo nutno naplnit. Vývoj v území předstihl vydání nového ÚP, který má namítané požadavky v textu obsaženy. S ohledem na stav v území je pěší propojení ulic Vavákova a Jablonského nereálné a nevymahatelné; a to i po konečném vydání nového ÚP Opatřením obecné povahy.

Úpravou textů v obou kartách lokality Li-11 se lze zabývat v následné změně vydaného nového ÚP, pokud podatel nazná, že na změně trvá a žádost o změnu podá. Problematiku textů je žádoucí řešit komplexně společně rozsahem rozvojové lokality Li-11 a dle stavebně naplněného území při ulici Vavákova. Proto není vyhověno námitce na odstranění textu jen z karty lokality Li-11 v části Odůvodnění ÚP.

MAGISTRÁT MĚSTA BRNA
Odbor územního plánování a stavebního řádu
Došlo: 07 -08- 2024 10
Č.j. MMB: .....
Příl.: .....

MAGISTRÁT MĚSTA BRNA
Odbor územního plánování a stavebního řádu,
Oddělení pořizování ÚPD a ÚPP
Kounicova 67
601 67 Brno

559 N

NÁMITKA / PŘIPOMÍNKA

NÁZEV PROJEDNÁVANÉ ÚPD	**NÁVRH Územního plánu města Brna pro veřejné projednání (2024)**

Identifikační údaje podatele

Fyzická osoba/právnická osoba

Jméno, příjmení / Název společnosti	[redacted]
Datum narození/ Identifikační číslo	
Trvalé bydliště/ Sídlo	
E-mail:	DS: tel. č.:
Jsem - ~~nejsem~~*) občan města Brna	Jsem - ~~nejsem~~*) vlastníkem pozemku/ů nebo stavby v ploše dotčené navrhovanou změnou Katastrální území LÍŠEŇ [612405], parc č. .....

Upřesnění obsahu námitky / připomínky (území, ke kterému se vztahuje námitka / připomínka)

Městská část	Brno Líšeň
Katastrální území	Líšeň [612405]
Parcelní čísla pozemků (adresa, doplňující popis lokality)	2909, 2912/19, 2912/18, 2912/3, 2912/1, 2912/22, 2914/7, 2912/20. 2912/23. 2914/1. 2915/1, 2914/6, 2912/24, 2913/1, 2914/10, 2915/2, 2912/21
Rozvojová lokalita (např. Be-1 apod.)	Li – 11 Karoliny Světlé

Statutární město Brno
Doručeno: 07.08.2024
MMB/0720810/2024
listy:1 přílohy:
druh: li/sv:
mmb1es8f18e04c

Text námitky / připomínky včetně ODŮVODNĚNÍ

K podání jsou přiloženy přílohy:
počet příloh..... celkový počet stran všech příloh.....

Námitka se týká textové části navrhovaného územního plánu města Brna, konkrétně přílohy č. 1.2 Karty lokalit – odůvodnění. Jako většinoví vlastníci lokality Li-11 Karolíny Světlé (celkem 0,59 ha z celkových 1,05 ha, tj. cca 56%) nesouhlasíme s navrhovaným propojením ulice Jablonského a Hřbitovní obslužnou komunikací a ulice Vavákovy a Jablonského pěším průchodem. Navrhovaná dopravní propojení by soukromé parcely neužitečně dělila, čímž by stávající hodnotu pozemků, spočívající v jejich ucelenosti a nerozdělenosti, neúměrně snižovala. Navrhované dopravní propojení považujeme za zbytné, jelikož stávající napojení na ulice Jablonského, Vavákovy a Hřbitovní je dostačující a je řešitelné bez dopravního propojení napříč územím. Není tedy potřeba propojit zmíněné ulice, jak je to v odůvodnění ÚP zmíněno. Propojení ulic skrz předmětné parcely by zvýšila průjezdnost územím a tím by druhotně zvýšila dopravní zatížení přilehlých ulic i předmětných parcel, což je taktéž nežádoucí. Propojení by bylo na úkor soukromého vlastnictví, přičemž veřejný zájem na dopravní propojení je diskutabilní.
Na pozemku 2914/6 je navíc nově zrealizována novostavba s p.č. 2914/10. Pěší průchod by značně znehodnotil stavbu a pozemky k ní patřící.

V BRNĚ dne	Podpis [redacted]

**nehodící se škrtněte*

MMB/0720810/2024
Námitky

MMB/0720810/2024

Námitka

Výrok:

Námitce se nevyhovuje.

Odůvodnění:

Namítaný text vztažený k rozvojové lokalitě Li-11 o pěším propojení mezi ulicemi Vavákova a Jablonského je obsažen pouze v kartě lokality v Příloze 1.2 Textové části Odůvodnění Návrhu nového ÚP, proto se nejedná o závaznou podmínku, která musí být naplněna. Text je formulován v podobě: "je potřeba propojit ulici Vavákovu a ulicí Jablonského pěším průchodem".

Závazná část plyne z karty lokality LI-11 obsažené v Příloze č.1 Textové části Návrhu nového ÚP, ve které je uvedeno: "zajistit prostupnost územím propojením ulic Vavákova, Jablonského a Trnkova/Hřbitovní".

Vymahatelnost podmínek rozvoje bude reálná, pokud je již rozvoj území - jako v tomto případě - zástavbou na pozemcích parc. č.2914/6 a 2914/10 k. ú. Líšeň neznemožnil.

Pozemky jsou součástí vymezené návrhové lokality Li-11 pro rozvoj bydlení. K jejich zástavbě došlo v souladu s podmínkami dle dosavadního platného ÚPmB, kdy požadavky na propojení ulic nebylo nutno naplnit. Vývoj v území předstihl vydání nového ÚP, který má namítané požadavky v textu obsaženy. S ohledem na stav v území je pěší propojení ulic Vavákova a Jablonského nereálné a nevymahatelné; a to i po konečném vydání nového ÚP Opatřením obecné povahy.

Úpravou textů v obou kartách lokality Li-11 se lze zabývat v následné změně vydaného nového ÚP, pokud podatel nazná, že na změně trvá a žádost o změnu podá. Problematiku textů je žádoucí řešit komplexně společně rozsahem rozvojové lokality Li-11 a dle stavebně naplněného území při ulici Vavákova. Proto není vyhověno námitce na odstranění textu jen z karty lokality Li-11 v části Odůvodnění ÚP.

MAGISTRÁT MĚSTA BRNA
Odbor územního plánování a stavebního řádu
Došlo: 07 -08- 2024 10
Č.j. MMB: 720813
Příl.:

MAGIST
Odbor územ
Kounicova
601 67 Br

Statutární město Brno
Doručeno: 07.08.2024
MMB/0720813/2024
616
listy:1 přílohy:
druh: li/ev:
mmb1es8f18e04f

NÁMITKA

NÁZEV PROJEDNÁVANÉ ÚPD	NÁVRH Územního plánu města Brna pro společné jednání (2024)

N

Identifikační údaje podatele

Fyzická osoba/právnická osoba

Jméno, příjmení / Název společnosti	[redacted]
Datum narození/ Identifikační číslo	[redacted]
Trvalé bydliště/ Sídlo	[redacted]
E-mail:	[redacted]

Upřesnění obsahu připomínky (území, ke kterému se vztahuje připomínka)

Městská část	Přízřenice
Katastrální území	Přízřenice
Parcelní čísla pozemků (adresa, doplňující popis lokality)	p.č. 314/1 a 315 k.ú. Přízřenice
Rozvojová lokalita (např. Be-1 apod.)	Pr-2, Pr-3, Pr-4, Pr-5, Pr-6, DH-1, DH-5, DH-6, DH-7

Text námitky

K podání jsou přiloženy přílohy:
počet příloh: nejsou celkový počet stran všech příloh: nejsou

Námitky směřují do textové části a do grafické části návrhu ÚP.

Jak je uvedeno shora jsem výlučnou vlastnicí pozemku p.č. 314/1 a 315 k.ú. Přízřenice. Uvedené pozemky jsou v návrhu ÚP z části zařazeny do ploch změn, a to plochy pro bydlení a část pozemku p.č. 314/1 a 315 je zařazeno do ploch změn jako veřejné prostranství. S návrhem o zařazení části těchto pozemků jak vyplývá z grafické části, zejména z plánu využití území do plochy veřejného prostranství **zásadně nesouhlasím,** neboť takové zařazení v navrženém rozsahu a navrženém místě nemá žádné logické, věcné ani urbanistické zdůvodnění, jestliže plochy v uvedeném místě, v uvedené části lokality, jsou navrženy v plochách změn pro bydlení. Jedná se o rozsáhlou plochu, ve které by bylo třeba následně vymezit plochy dopravní a technické infrastruktury a s tím související plochy veřejného prostranství. Jelikož plochy dopravní a technické infrastruktury nejsou v dané lokalitě vymezeny v rámci návrhu ÚP, je **plocha změn v podobě plochy pro veřejné prostranství na pozemcích p.č. 314/1 a 315 zabírající polovinu uvedených pozemků zcela neopodstatněná a nedůvodná**, neboť absentuje jakákoli vazba na případnou zástavbu v této lokalitě. **V žádném případě nesouhlasím s tímto návrhem ÚP o zařazení části výše označených pozemků do plochy veřejného prostranství.**

Začlenění podstatné části 314/1 a 315 (cca 50% z výměry obou pozemků) do ploch změn - na plochy veřejného prostranství je podstatným zásahem do vlastnického práva vlastní[redacted]

pozemku, a to nejen v podobě znehodnocení navržené části, kdy bych uvedenou část pozemků nemohla jako vlastník užívat, disponovat a nakládat, byla bych tak podstatnou mírou omezena ve výkonu vlastnického práva a uvedené pozemky by byly v navrženém rozsahu zcela znehodnoceny. Vlastnické právo by bylo omezeno vznikem předkupního práva k uvedené části pozemků s hrozbou vyvlastnění této části pozemků. **V žádném případě nesouhlasím s tímto návrhem ÚP o zařazení části výše označených pozemků do ploch veřejného prostranství a to včetně v budoucnu vypracovaných územních studií.**

Zásadně nesouhlasím s návrhem zařazení části pozemků p.č. 314/1 a 315 do ploch změn – ploch veřejného prostranství v rozsahu, jak vyplývá z grafické části návrhu ÚP.

Požaduji, aby pozemky p.č. 314/1 a 315 v části navržené změny jako veřejné prostranství, byly vyjmuty a tato část byla ponechána v plochách změn – plochy bydlení.

Z rozlohy a polohy jednotlivých pozemků v dané lokalitě je zřejmé, že pro účely vymezení jako jednotlivých stavebních pozemků pro plochy bydlení by byla nezbytná přeparcelace jednotlivých pozemků vč. vymezení dopravní a technické infrastruktury, veřejného prostranství, což by se dle mého názoru neobešlo bez územní studie pro dané území. Rovněž z tohoto důvodu je návrh veřejného prostranství na části pozemku p.č. 314/1 a 315 pro mě naprosto nepřijatelný a **zásadně s tímto nesouhlasím.**

Návrhem na zařazení části pozemku p.č. 314/1 a 315 v rozsahu návrhu ÚP do ploch změn – ploch veřejného prostranství je v podstatě odebráno vlastníkovi vlastnické právo, kdy by schválením takové změny byly pozemky zatíženy ze zákona předkupním právem ve prospěch obce s možností takové pozemky vyvlastnit. **S tímto zásadně nesouhlasím. Zásadně nesouhlasím se zařazením jakékoli části pozemku p.č. 314/1 a 315 do ploch změn – ploch veřejného prostranství a to včetně v budoucnu vypracovaných územních studií.**

Části uvedených pozemků navržených se zařazením do ploch veřejného prostranství v plochách změny by měly zásadní negativní vliv na zbývající části mých pozemků navržených v ploše změn, a to v plochách pro bydlení, kdy takto vymezená plocha pro bydlení by byla již od samého počátku znehodnocena v bezprostřední návaznosti na veřejnou plochu veřejného prostranství a plocha pro bydlení by byla ohrožena souvisejícími jevy vznikajícími v souvislosti s plochou veřejného prostranství, neboť v návrhu změny ÚP není plocha veřejného prostranství návrhového blíže specifikována. Do veřejného prostranství jsou zahrnuty zejména taková prostranství, která jsou vymezena v ust. § 34 z.č. 128/2000 Sb., v platném znění. Patří sem např. i odstavná plocha pro motorová vozidla, která je součástí veřejného prostranství. V takovém případě jsou pozemky výše označené zařazené do návrhových ploch bydlení ohroženy prašností, emisemi, pohybem třetích osob, příp. veřejnými produkcemi dnes běžně realizovanými ve veřejném prostoru, kdy veřejný prostor je tvořen právě veřejným prostranstvím. **S tímto zásadně nesouhlasím. Zásadně nesouhlasím se zařazením jakékoli části pozemku p.č. 314/1 a 315 do ploch změn – ploch veřejného prostranství.**

Vymezením části pozemku p.č. 314/1 a 315 do změnových ploch jako veřejné prostranství, by hrozilo omezení bezpečnosti osobní i majetku, a to nejen mé osobě, ale i dalších vlastníků, jejichž navazující pozemky jsou navrženy do ploch změn, a to jako plochy pro bydlení.

Návrhem na zařazení části pozemku p.č. 314/1 a 315 v rozsahu návrhu ÚP do ploch změn – ploch veřejného prostranství by došlo k nevratné devastaci půdy, která je zařazena do I.třídy ochrany.
I. třída ochrany

Bonitně **nejcennější** půdy v jednotlivých klimatických regionech, převážně na rovinatých nebo jen mírně sklonitých pozemcích, které **je možno odejmout ze zemědělského půdního fondu pouze výjimečně**, a to převážně pro záměry související s obnovou ekologické stability krajiny, případně pro liniové stavby zásadního významu. Jedná se o vysoce produkční půdy.
Třídy ochrany zemědělského půdního fondu (ZPF) jsou vyhlášeny z důvodu ochrany úrodných půd, zajištění zemědělské výroby a ochrany životního prostředí. Zajištění dodržování ochrany ZPF je ošetřeno i legislativně. **Proto je třeba pro vykonávání dalších aktivit na ZPF tuto vrstvu vzít v úvahu**.
Současně by tímto zásahem došlo k zásadnímu omezení vsaku vod do půdy a tím jejímu dalšímu a trvalému znehodnocení.

Zásadně nesouhlasím, aby část pozemku p.č. 314/1 a 315 byla zařazena do plochy změn – plocha veřejného prostranství, žádám, aby celé pozemky p.č. 314/1 a 315 v celé jejich výměře a v celém jejich rozsahu byly zařazeny do ploch změn – plochy pro bydlení a to včetně v budoucnu vypracovaných územních studií.
Požaduji, aby byla provedena požadovaná změna, a to jak v části textové, tak části grafické.

Nesouhlasím s odůvodněním: Co se týče nově vymezených ploch veřejných prostranství, ty jsou navrženy v návaznosti na komunikace a prostranství místního významu navržené v dosavadním ÚPmB a jsou vymezeny z důvodu nutného napojení lokality na stávající komunikace a dopravní obsluhy řešeného území. V případě ploch veřejných prostranství tak převažuje veřejný zájem nad ochranou dotčených pozemků ZPF.
Toto ujednání je v rozporu s textem: Studie dále prověří umístění **veřejných prostranství v území** a prověření jejich charakteru a umístění městské zeleně, rozvoj veřejné vybavenosti, smíšené obytné využití přednostně podél městské třídy a doplnění a umístění sportovního využití (např. plaveckého bazénu).
V grafické části **je již plocha veřejného prostranství zapracována** bez studie a v rozporu s požadavky **Vyhlášky č. 501/2006 Sb.** Navržené umístění ploch veřejného prostranství **je v přímém rozporu** s ochranou urbanistických hodnot. Dojde tak ke hrubému zásahu do urbanistického členění stávajících pozemků, podél stávající polní cesty aniž by bylo nutné toto urbanistické členění narušit.
Navržené umístění ploch veřejného prostranství **je v přímém rozporu** s omezením **střetů vzájemně** neslučitelných činností. Zde se jedná o naprosto neslučitelné řešení, kterým se zpracovatel návrhu ÚP snaží znehodnotit a v budoucnu případně vyvlastnit nebo si zajistit předkupní právo k daným pozemkům na úkor soukromých vlastníků, přičemž tohoto záměru je zpracovatel ÚP schopen dosáhnout na pozemcích ve vlastnictví Statutární město Brno, Dominikánské náměstí 196/1, Brno-město, 60200 Brno. 483/62 o výměře 20 008 m2 a 483/61 o výměře 9 950 m2.
Je zcela neslučitelné, aby se z klidné, ucelené a uzavřené rodinné zástavby stala zástavba obklíčená záměrem plochy veřejného prostranství.
Navržené umístění ploch veřejného prostranství **je v přímém rozporu** s podmínkou pro **přiměřené** umístění. Způsobem navrženým v návrhu územního plánu by v případě schválení návrhu ÚP došlo k **zásadnímu** zásahu do mých vlastnických práv a vlastnických práv přilehlých pozemků ve vlastnictví sousedních vlastníků. Nepřiměřenost umístění spočívá zejména v rozdělení pozemků, které tvoří jednotný ráz jedinečné nejdochovalejší zástavby venkovské charakteru města Brna, v narušení funkčního celku s nemovitostmi, jejichž vlastníci pozemky řádně udržují a na nichž řádně hospodaří.
Umístění ploch veřejného prostranství nemá žádné opodstatnění z hlediska územního plánování. Tyto plochy lze vymezit na protější straně ulice Moravanská, kde se nacházení rozsáhlé pozemky ve vlastnictví Statutárního města Brno, Dominikánské náměstí 196/1, Brno-město, 60200 Brno. 483/62 o výměře 20 008 m2 a 483/61 o výměře 9 950 m2.

Navíc je zřejmé, že pozemek p.č. 310/2 o výměře 1 765 m2 by měl být využit pro umístění komunikace, která není vůbec potřeba, protože za pozemky se nachází stávající polní cesta.

Navržené umístění ploch veřejného prostranství **je v přímém rozporu** s podmínkou rozsahu a dostupností pozemků veřejných prostranství. Zpracovatel tyto podmínky navrženým řešením naprosto ignoruje. Rozsahem, který zpracovatel opakovaně navrhuje i přesto, že k tomuto návrhu byly předloženy nesouhlasné námitky a připomínky předkládá řešení, které zasahuje do vlastnických práv a svobod, aniž by veřejná prostranství zapracoval do návrhu ÚP na pozemcích vlastnících Statutárním městem Brno, Dominikánské náměstí 196/1, Brno-město, 60200 Brno.
Tímto návrhem ÚP zpracovatel zajistil Statutárnímu městu Brno jednoznačně zvýhodnění ve zhodnocení svých pozemků a zároveň znehodnocení pozemků v soukromém vlastnictví ve prospěch třetí osoby aniž by využil pro veřejná prostranství pozemky p.č. 483/62 o výměře 20 008 m2 a 483/61 o výměře 9 950 m2. Tento způsob návrhu je naprosto nepřijatelný a v rozporu s dobrými mravy.
Dostupnost výše uvedených pozemků je zajištěna přímo z ulice Moravanská. Zároveň by při tomto jednoduchém a logickém řešením nebylo nutné navrhovat na pozemcích soukromých vlastníků plochy veřejného prostranství a následně řešit žaloby v případě schválení tohoto návrhu ÚP.

Takové jednání je naprosto nekorektní a v rozpory s dobrým chováním.
Neshledala jsem jediný důvod proč by měl být pozemek p.č.314/1 a 315 v mém výhradním vlastnictví zařazen do ploch veřejného prostranství. Tímto krokem by došlo de facto k využití předkupního práva, případně k vyvlastnění pozemků, které vlastníme ji v třetí generaci a na kterých hospodaříme téměř 50 let.
K takovému postupu není žádný spravedlivý ani oprávněný důvod, protože v dané lokalitě je dostatečný potenciál v pozemcích vlastněných MMB, případně svěřených městským částem města Brna, které by mohly být využity jako veřejná prostranství.
Jedná se např o pozemky ve vlastnictví Statutárního města Brno:

- p.č. 483/1, Kú Přízřenice o výměře 57 708 m^2, orná půda
- p.č. 483/62, Kú Přízřenice o výměře 20 008 m^2, orná půda
- p.č. 483/63 Kú Přízřenice o výměře 2 448 m^2, orná půda
- p.č. 483/64, Kú Přízřenice o výměře 24 335 m^2, orná půda
- p.č. 483/65, Kú Přízřenice o výměře 26 331 m^2, orná půda

CEKLOVÁ výměra 130 830 m^2.

Pozemek p.č. 483/1 je vzdálen od hranice mého pozemku p.č. 314/2 cca 342 m.
Pozemek p.č 483/62 je vzdálen od hranice mého pozemku p.č. 314/2 cca 18 m.
Pozemek p.č 483/63 je vzdálen od hranice mého pozemku p.č. 314/2 cca 330 m.
Pozemek p.č. 483/64 je vzdálen od hranice mého pozemku p.č. 314/2 cca 57 m.
Pozemek p.č. 483/65 je vzdálen od hranice mého pozemku p.č. 314/2 cca 144 m.

- p.č. 223/1, Kú Přízřenice o výměře 3 133 m^2, orná půda
- p.č. 223/2, Kú Přízřenice o výměře 3 031 m^2, orná půda
- p.č.223/3, Kú Přízřenice o výměře 1 359 m^2, orná půda
- p.č.223/4, Kú Přízřenice o výměře 1 687 m^2, orná půda

CELKOVÁ výměra 9 210 m^2.

Pozemek p.č. 223/1 je vzdálen od hranice mého pozemku p.č. 314/1 cca 363 m.
Pozemek p.č 223/2 je vzdálen od hranice mého pozemku p.č. 314/1 cca 370 m.

Pozemek p.č 223/3 je vzdálen od hranice mého pozemku p.č. 314/1 cca 373 m.
Pozemek p.č. 223/4 je vzdálen od hranice mého pozemku p.č. 314/1 cca 382 m.

Z výše uvedeného výčtu pozemků jednoznačně vyplývá, že zadavatel nového územního plánu zvýhodňuje pozemky ve vlastnictví statutárního města Brno, případně pozemky svěřené Statutárním městem Brno městské části na úkor oprávněných soukromých vlastníků.
Je naprosto zřejmé, že není postupováno v dikci řádného hospodáře, když tento zasahuje brutálním způsobem do soukromého vlastnictví a pozemky, kterými sám disponuje nevyužívá pro veřejné prostranství.
Hrubé zasahování do soukromého vlastnictví lze jednoduše vypozorovat na pozemcích p.č. 483/1, 483/62, 483/63, 483/64, 483/65, které leží pouhých 18-342m od hranice mého pozemku p.č.341/2, což je blíže než k p.č. 341/1. Přitom se jedná o rozlohu **130 830 m^2**. Je zarážející, že výše uvedené pozemky plánuje Statutární město společně s městskou částí zastavět projektem pro bydlení, přičemž nemá zajištěnou výměru plochy z vlastních zdrojů pro veřejné prostranství. Musím říct, že s takovou arogancí jsem se neshledala od roku 1989.

Zásadně nesouhlasím, aby jakékoli části výše označených pozemků, případně celé pozemky, byly zařazeny do plochy změn – plocha veřejného prostranství. Žádám, aby celé výše označené pozemky v celé jejich výměře a v celém jejich rozsahu byly zařazeny do ploch změn – plochy pro bydlení. Požaduji, aby byla provedena požadovaná změna, a to jak v části textové, tak části grafické. V žádném případě nesouhlasím s tímto návrhem UP o zařazení jakékoli části výše označených pozemků, případně celých pozemků do plochy veřejného prostranství a to včetně v budoucnu vypracovaných územních studií.

Odůvodnění:
Námitky směřují do textové části a do grafické části návrhu ÚP.

Výše uvedené pozemky jsou v návrhu ÚP z části zařazeny do ploch změn, a to plochy pro bydlení a část pozemku je zařazeno do ploch změn jako veřejné prostranství. S návrhem o zařazení části těchto pozemků jak vyplývá z grafické části, zejména z plánu využití území do plochy veřejného prostranství zásadně nesouhlasím, neboť takové zařazení v navrženém rozsahu a navrženém místě nemá žádné logické, věcné ani urbanistické zdůvodnění, jestliže plochy v uvedeném místě, v uvedené části lokality, jsou navrženy v plochách změn pro bydlení. Jedná se o rozsáhlou plochu, ve které by bylo třeba následně vymezit plochy dopravní a technické infrastruktury a s tím související plochy veřejného prostranství. Jelikož plochy dopravní a technické infrastruktury nejsou v dané lokalitě vymezeny v rámci návrhu ÚP, je plocha změn v podobě plochy pro veřejné prostranství na výše uvedených pozemcích zcela neopodstatněná a nedůvodná, neboť absentuje jakákoli vazba na případnou zástavbu v této lokalitě.

Začlenění části výše označených pozemků do ploch změn - na plochy veřejného prostranství je podstatným zásahem do vlastnického práva vlastníka pozemku, a to nejen v podobě znehodnocení navržené části, kdy by uvedenou část pozemků nemohli jako vlastníci užívat, disponovat a nakládat, byli by tak podstatnou mírou omezeni ve výkonu vlastnického práva a výše uvedené pozemky by byly v navrženém rozsahu zcela znehodnoceny. Vlastnické právo by bylo omezeno vznikem předkupního práva k uvedené části výše uvedených pozemků s hrozbou vyvlastnění této části pozemků.

Požaduji, aby výše označené pozemky v části navržené změny jako veřejné prostranství, byly vyjmuty a tato část byla ponechána v plochách změn – plochy bydlení **a to včetně v budoucnu vypracovaných územních studií.**

Návrhem na zařazení v části výše označených pozemků v rozsahu návrhu ÚP do ploch změn – ploch veřejného prostranství je v podstatě odebráno vlastníkovi vlastnické právo, kdy by schválením takové změny byly pozemky zatíženy ze zákona předkupním právem ve prospěch obce s možnosti takové pozemky vyvlastnit.

Části výše uvedených pozemků navržených se zařazením do ploch veřejného prostranství v plochách změny by měly zásadní negativní vliv na zbývající části výše označených pozemků navržených v ploše změn, a to v plochách pro bydlení, kdy takto vymezená plocha pro bydlení by byla již od samého počátku znehodnocena v bezprostřední návaznosti na veřejnou plochu veřejného prostranství a plocha pro bydlení by byla ohrožena souvisejícími jevy vznikajícími v souvislosti s plochou veřejného prostranství, neboť v návrhu změny ÚP není plocha veřejného prostranství návrhového blíže specifikována. Do veřejného prostranství jsou zahrnuty zejména taková prostranství, která jsou vymezena v ust. § 34 z.č. 128/2000 Sb., v platném znění. Patří sem např. i odstavná plocha pro motorová vozidla, která je součástí veřejného prostranství. V takovém případě jsou pozemky výše označené zařazené do návrhových ploch bydlení ohroženy prašností, emisemi, pohybem třetích osob, příp. veřejnými produkcemi dnes běžně realizovanými ve veřejném prostoru, kdy veřejný prostor je tvořen právě veřejným prostranstvím.

Vymezením části výše označených pozemků do změnových ploch jako veřejné prostranství, by hrozilo omezení bezpečnosti osobní i majetku dalších vlastníků, jejichž navazující pozemky jsou navrženy do ploch změn, a to jako plochy pro bydlení.

Návrhem na zařazení části výše označených pozemků-v rozsahu návrhu ÚP do ploch změn – ploch veřejného prostranství by došlo k nevratné devastaci půdy, která je zařazena do I.třídy ochrany.
I. třída ochrany
Bonitně **nejcennější** půdy v jednotlivých klimatických regionech, převážně na rovinatých nebo jen mírně sklonitých pozemcích, které **je možno odejmout ze zemědělského půdního fondu pouze výjimečně**, a to převážně pro záměry související s obnovou ekologické stability krajiny, případně pro liniové stavby zásadního významu. Jedná se o vysoce produkční půdy.
Třídy ochrany zemědělského půdního fondu (ZPF) jsou vyhlášeny z důvodu ochrany úrodných půd, zajištění zemědělské výroby a ochrany životního prostředí. Zajištění dodržování ochrany ZPF je ošetřeno i legislativně. **Proto je třeba pro vykonávání dalších aktivit na ZPF tuto vrstvu vzít v úvahu**.
Současně by tímto zásahem došlo k zásadnímu omezení vsaku vod do půdy a tím jejímu dalšímu a trvalému znehodnocení

Požaduji, aby byla pořízená změna u pozemků, které jsou v Územně plánovací dokumentaci zařazeny do plochy veřejného prostranství tak, aby byly plochy veřejného prostranství vymezeny na pozemcích statutárního města Brno, místo toho, aby docházelo ke změně určení pozemků v soukromém vlastnictví. Požaduji, aby plochy veřejného prostranství byly pořízeny prioritně na pozemcích ve vlastnictví statutárního města Brno, místo toho, aby se na těchto pozemcích prováděla nová výstavba a zároveň docházelo k zásahu do soukromého vlastnictví tím, že pozemky v soukromém vlastnictví budou drasticky omezeny zařazením do plochy veřejného prostranství.

Pozemky ve vlastnictví statutárního města Brno mají být zastavěny, přičemž statutární město Brno zřizuje veřejná prostranství na pozemcích soukromých vlastníků. Jedná se o naprosto nepřijatelný postup. Nejdříve musí statutární město své pozemky zařadit do veřejného prostranství dle potřeb a požadavků platné legislativy, aby takové plochy nevznikly na pozemcích v soukromém vlastnictví. Teprve následně může statuární město Brno plánovat výstavbu na pozemcích ve svém vlastnictví. Pokud takové pozemky již v lokalitě nemá, nemůže statutární město Brno provádět výstavbu na úkor soukromých vlastníků.

Požaduji, aby se do části Přízřenice, Horní Heršpice a Dolní Heršpice zapracovaly plochy pro lesoparky.
Požaduji, aby z Přízřenic byla odstraněna plocha zařízení kontejnerové a kombinované dopravy a poštovního přepravního uzlu.
Požaduji, aby byly zrušeny, případně razantně zredukovány plochy pracovních aktivit, plochy pro výrobu a hlavně plochy pro průmysl (PP) v Přízřenicích.
Požaduji, aby v lokalitě Přízřenice byly pouze plochy pro výstavbu do tří nadzemních podlaží.
Požaduji zachování nejúrodnější orné půdy s nejvyšší třídou ochrany – bonitně nejcennější půdy.

Požaduji, aby v části Přízřenice, Horní Heršpice a Dolní Heršpice byly provedeny lesoparky, které by podstatným způsobem zajistily ozdravení ovzduší, snížily hlukovou zátěž pro obyvatele a tím lepší zdraví obyvatel a také lepší pohodu bydlení v těchto lokalitách.
Zařízení kontejnerové a kombinované dopravy a poštovního přepravního uzlu v lokalitě Přízřenice, Horní Heršpice a Dolní Heršpice již nemá místo. Tímto zařízením by jednoznačně došlo ke zvětšení hlukové zátěže obyvatel s dopadem na zdraví obyvatel.
Plochy pracovních aktivit, plochy pro výrobu a hlavně plochy pro průmysl (PP) v Přízřenicích nejdou v souladu s potřebami obyvatel současné doby. Není možné, aby v těsné blízkosti tyto plochy sousedily s obytnou zástavbou. Toto je trend z historie. V současné době je potřeba budovat kvalitní obytnou zástavbou, která nebude zotročována průmyslovými zónami. Tyto musí být mimo běžný dosah obytné zástavby. Město má tvořit zázemí rodin včetně odpočinku, město má být pro obyvatele, ne lidé pro továrny.
Tímto by došlo k zachování nejvíce dochovaného vesnického charakteru lokalit Přízřenice, Horní Heršpice a Dolní Heršpice.
Požaduji zachování nejúrodnější orné půdy s nejvyšší třídou ochrany – bonitně nejcennější půdy je naprostá priorita pro budoucí generace před zástavbou na takto cenných půdách.

V Brně dne 5.8.2024	Podpis [redacted] .....

[redacted]

MMB/0720813/2024
Námitky

MMB/0720813/2024

Námitka

Výrok:

Námitce se nevyhovuje.

Odůvodnění:

Námitkou je požadováno přeřazení části pozemků podatele z plochy veřejných prostranství všeobecných do plochy bydlení.

Jedná se o pozemky situované severně od ul. Moravanské, jež jsou v Návrhu ÚP součástí zastavitelných ploch bydlení v rozvojové lokalitě Pr-5. Pro navrhované plochy obytné zástavby je zásadní kostra uspořádání veřejných prostranství a jejich vazba na stávající strukturu města. Veřejná prostranství vytvářejí dostupnou a prostupnou síť ulic, náměstí, parků a dalších veřejně přístupných ploch, jejich součástí je veřejně přístupná zeleň, zejména vzrostlé stromy, a další vegetační prvky. Ucelená soustava veřejných prostranství je nedílnou součástí urbanistických struktur ve městě; zajišťuje prostupnost města.

Z vyhlášky č. 501/2006 Sb. o obecných požadavcích na využívání území vyplývá povinnost vymezit na každé 2 ha zastavitelných ploch veřejné prostranství o rozloze min 1000 m2. Návrhové plochy veřejných prostranství jsou vymezeny za účelem splnění tohoto požadavku – budou sloužit jako rekreační zázemí pro navazující návrhové plochy bydlení. Z územního hlediska nelze o plochách veřejných prostranství a zeleně hovořit jako o znehodnocených pozemcích, naopak se jedná o pozemky, které přináší do území požadovanou kvalitu obytného prostředí. Tyto plochy jsou vymezovány s ohledem na vlastnictví především na pozemcích ve vlastnictví statutárního města Brna. Vzhledem k tomu, že město Brno nemá ve svém vlastnictví dostatek svých pozemků, nelze plochy pro veřejná prostranství v dostatečné míře bez částečného využití soukromých pozemků a jejich přeparcelace zajistit. Tak jako v jiných lokalitách záleží na vzájemné dohodě vlastníků pozemků.

Pro rozvojovou lokalitu Pr-5 Hliniště je předepsáno zpracování územní studie (ÚS-35 Přízřenice-Modřická-Havránkova). Ta podrobněji prověří komplexní řešení celého území – mimo jiné i umístění veřejných prostranství, jejich charakter v území a umístění městské zeleně (viz karta rozvojové lokality, příloha 1 závazné textové části). Tato studie bude sloužit jako aktuální územně plánovací podklad pro rozhodování v území.

Námitce se proto nevyhovuje.

MAGISTRÁT MĚSTA BRNA
Odbor územního plánování a stavebního řádu
Došlo: 07 -08- 2024 10
Č.j. MMB: .....
Příl.: .....

MAGISTRÁT MĚSTA BRNA
Odbor územního plánování a stavebního řádu,
Oddělení pořizování ÚPD a ÚPP
Kounicova 67
601 67 Brno

603 N

NÁMITKA

Statutární město Brno
Doručeno: 07.08.2024
MMB/0720822/2024
listy:1 přílohy:
druh: li/sv:
mmb1es8f18e054

NÁZEV PROJEDNÁVANÉ ÚPD	NÁVRH Územního plánu města B veřejné projednání (2024)

Identifikační údaje podatele

Název společnosti	CHIPCAR, s.r.o.		
Identifikační číslo	63490161		
Sídlo	Ulice a číslo orientační Křídlovická 41/28	PSČ 603 00	Město Brno - Staré Brno
E-mail: [redacted]			

Jsme vlastníkem pozemků a stavby v ploše dotčené navrhovanou změnou Katastrální území Staré Brno [610089], parc.č. 1598/1 a stavba na parc.č. 1598/1 č.p.41, 1598/2, 1619/2

Upřesnění obsahu námitky (území, ke kterému se vztahuje námitka)

Městská část	Staré Brno
Katastrální území	Staré Brno [610089]
Parcelní čísla pozemků (adresa, doplňující popis lokality)	1598/1 a stavba na parc.č. 1598/1 č.p.41, 1598/2, 1619/2 Adresa: Křídlovická 41/28
Rozvojová lokalita (např. Be-1 apod.)	SU.K4

Text námitky

K podání jsou přiloženy přílohy: počet příloh 1 celkový počet stran všech příloh 2

Námitka:

Požadujeme, aby dotčená rozvojová lokalita byla upravena ve smyslu navýšení výškové hladiny na úroveň hladiny 5: 12 m–28 m

Odůvodnění:

V dotčeném území se již dnes nachází budovy o 7 nadzemních podlažích, jejichž výška je cca 25 m. Stanovení výškového regulativu na hladinu 4 tj. 9 – 22 m tedy neodpovídá současnému stavu a proto jej považujeme za chybný. Území se navíc nachází v zóně se shodným charakterem Z.2.11 – Staré Brno a v požadavcích na ochranu hodnot a jejich rozvoj pro tuto zónu se mimo jiné uvádí, že je v území potřeba „respektovat jednotnou výškovou úroveň zástavby, nižší objekty postupně dostavovat na úroveň charakteristickou v dané ulici". To je ve zjevném rozporu s navrhovanou výškovou hladinou 4.

Naším zájmem je revitalizace námi vlastněného území a dostavba navazující na sousední blokovou zástavbu. V souladu s požadavky na stabilizované plochy a požadavky na ochranu hodnot a jejich rozvoj dotčené zóny předpokládáme výstavbu na podobné výškové úrovni jako stávající zástavba. Pro tento záměr je však nezbytné upravit výškovou hladinu na úroveň 5.

V Brně dne 6.8.2024	Pod[redacted].....

PLNÁ MOC

Já, níže podepsaný **Ing. Radomír Pličk[redacted]**

a

CHIPCAR, s.r.o., IČ: 63490161
se sídlem Brno- Staré Brno, Křídlovická č.p. 41, or.č. 28, PSČ. 603 00
zastoupená Ing. Radomírem Pličkou – jednatelem

zmocňujeme tímto [redacted]

aby Ing. Radomíra Pličku a společnost CHIPCAR, s.r.o.

zastupoval v záležitostech týkajících se areálu společnosti CHIPCAR, s.r.o., IČ: 63490161 zahrnujícího nemovité věci v katastrální území Staré Brno, obec Brno, zapsané v katastru nemovitostí vedeném Katastrálním úřadem pro Jihomoravský kraj, Katastrálním pracovištěm Brno – město, na listu vlastnictví č. 926, a to:

- pozemek p.č. 1598/1, o výměře 3995 m^2, zastavěná plocha a nádvoří, jehož součástí je budova č.p. 41, jiná stavba, v části obce Staré Brno,
- pozemek p.č. 1598/2, o výměře 21 m^2, zastavěná plocha a nádvoří, jehož součástí je stavba bez čp/č.ev., garáž,
- pozemek p.č. 1619/2, o výměře 344 m^2, ostatní plocha, ostatní komunikace,

a to výhradně k těmto záležitostem:

a) k jednáním týkajícím se možných směn pozemků či jejich částí ve prospěch rozvoje areálu, s výjimkou uzavření smluv na směnu pozemků, jejichž uzavření je vyhrazeno výhradně zmocniteli,

b) k projednávání možných variant rozvoje areálu s příslušnými státními orgány, samosprávnými orgány či jinými osobami, a to zejména s Kanceláří architekta města Brna, příspěvkovou organizací, Magistrátem města Brna - Odborem územního plánování a rozvoje, Magistrátem města Brna – Odborem územního a stavebního řízení, Stavebním úřadem Městské části Brno – střed, zástupci Městské části Brno – střed atd. zejména za účelem zajištění řešení rozvoje areálu v souladu s plány Statutárního města Brna a Městské části Brno – střed,

c) k veškerým jednáním za účelem zpracování plánu dekontaminace pozemků v areálu,

d) k jednáním s nájemci prostor v areálu týkající se jejich nájemních vztahů s výjimkou uzavření změn, ukončení či dodatků k nájemním smlouvám, což je vyhrazeno výhradně zmocniteli,

Zmocněnec je oprávněn ke všem právním jednáním a činnostem za účelem dosažení vyřízení záležitostí, ke kterým je výše zmocněn.

V Brně dne 3.4.2024

[redacted]

CHIPCAR, s.r.o.
Ing. Radomír Plička, jednatel

Přijímám zmocnění v uvedeném rozsahu:

[redacted]

PROHLÁŠENÍ O PRAVOSTI PODPISU

Běžné číslo knihy o prohlášeních o pravosti podpisu 22236/115/2024

Mgr. Vladimír Dvořáček, advokát, ev. č. 09217, se sídlem v Brně, Pekařská 13, Brno, PSČ: 60200
Prohlašuji, že
[redacted]
tuto listinu ve třech vyhotoveních přede mnou vlastnoručně po[redacted]

V Brně dne 3.4.2024

M[redacted]

M[redacted]

Pekařská 13, 602 00 Brno
osvědčení č. 09217
IČ: 662 50 129

MMB/0720822/2024
Námitky

MMB/0720822/2024

Námitka

Výrok:

Námitce se nevyhovuje.

Odůvodnění:

V rámci podání je požadováno navýšení výškové hladiny v předmětné ploše z hodnoty 4 na hodnotu 5. Jedná se o stabilizované území, ve které jsou stanoveny výškové úrovně 3 nebo 4. Výšková úroveň je stanovena nejen na základě výšky stávajících staveb, ale s ohledem na požadované výškové uspořádání do budoucna. Tedy, přítomnost případných výškových excesů nezakládá nutnost stanovit danou výškovou úroveň i do budoucna, pokud není žádoucí. Výšková úroveň 3 byla pro danou lokalitu vyhodnocena zpracovatelem jako odpovídající a změna proto není důvodná.

635

MAGISTRÁT MĚSTA BRNA
Odbor územního plánování a stavebního řádu
Došlo: 07 -08- 2024 10
Č.j. MMB: .....
Příl.: .....

N

Magistrát města Brna
Odbor územního plánování a stavebního řádu
Kounicova 67
601 67 Brno

V Brně dne 14.7.2024

Věcně shodné připomínky
k NÁVRHU Územního plánu města Brna pro veřejné projednání (2024),
jeho grafické i textové části,
včetně Vyhodnocení vlivů na udržitelný rozvoj území,
a zmocnění zástupce veřejnosti

Statutární město Brno
Doručeno: 07.08.2024
MMB/0720829/2024
listy:1 přílohy:
druh: li/sv:
mmb1es8f18e05c

Obsah:
I. Věcně shodné připomínky/námitky
II. Zmocnění zástupce veřejnosti
III. Prohlášení zástupce veřejnosti
IV. Seznam občanů statutárního města Brna

I. Věcně shodné připomínky/námitky

k Rozvojové lokalitě R-2 Terezy Novákové,
MČ Brno - Řečkovice a Mokrá Hora, k.ú. Řečkovice,
území mezi ulicemi Terezy Novákové, Škrétova, Družstevní

I.a

Projednávaný návrh:
Jihovýchodní část je označena jako přestavbová plocha SU.V3, tj. smíšená obytná všeobecná, se strukturou zástavby volnou a výškovou úrovní zástavby 6 – 16 m.

Obsah:
Nesouhlasíme s návrhem a požadujeme, v souladu se skutečným stavem a potřebami v území, označit západní část této plochy jako plochu **veřejné zeleně Z, jedná se o plochu tvz. Řečkovického HRáje.**

1

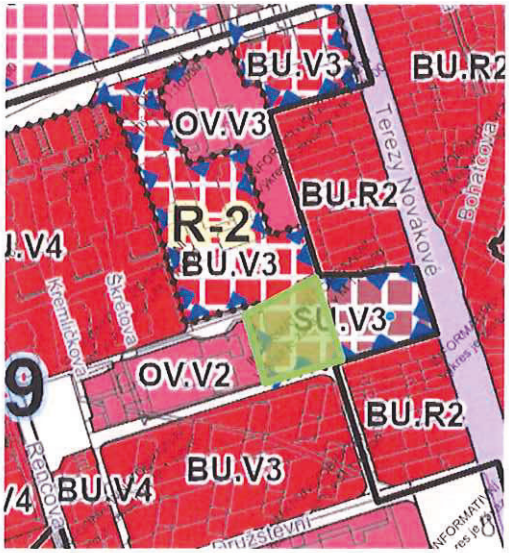

1

2

I.b

Projednávaný návrh:

Jihovýchodní část je označena jako přestavbová plocha SU.V3, tj. smíšená obytná všeobecná, se strukturou zástavby volnou a výškovou úrovní zástavby 6 – 16 m.

Obsah:

Nesouhlasíme s návrhem a požadujeme, v souladu se skutečným stavem a potřebami v území, označit ve východní části pozemku při ulici Terezy Novákové strukturu zástavby jako **kompaktní**, tj. **SU.K3**.

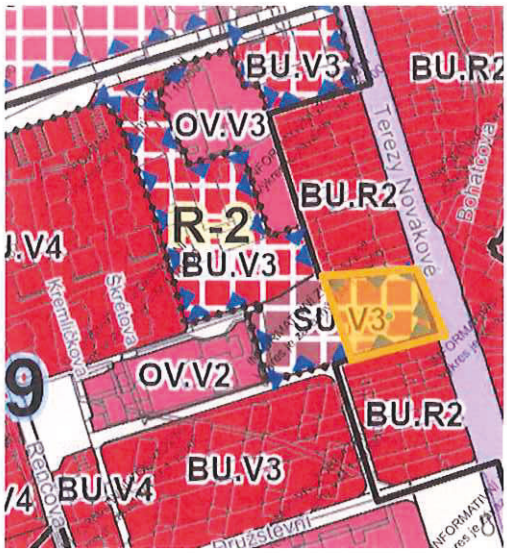

2

3

I.c

Projednávaný návrh:

Severozápadní část je označena jako přestavbová plocha BU.V3, tj. bydlení všeobecné, se strukturou zástavby volnou a výškovou úrovní 6 – 16 m.

Obsah:

Nesouhlasíme s návrhem a požadujeme definovat tuto plochu jako plochu veřejné **zeleně Z.**

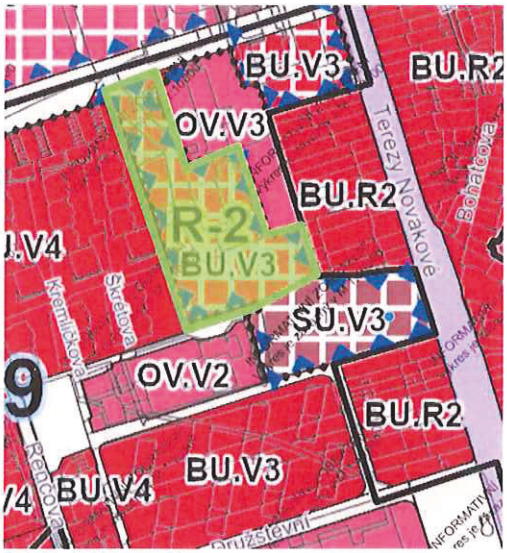

3

Odůvodnění bodů I.a, I.b, I.c:
Cílem je zajistit funkční veřejně přístupné pozemky zeleně určené k rekreaci a relaxaci obyvatel v zastavěném území a zároveň území stabilizovat z hlediska mikroklimatických podmínek a kvality prostředí. Tento zásah má vliv na širší lokalitu, nejen na bezprostřední okolí. Jiné, srovnatelné pozemky vhodné k využití jako veřejná zeleň, se zde nebo v přiměřené docházkové vzdálenosti vůbec **nenachází**.
Žádáme o zajištění podmínek pro kvalitní veřejný život na této ploše, která je v docházkové vzdálenosti významného množství řečkovických obyvatel stávajících i budoucích, plně v souladu s vizí města krátkých vzdáleností, tedy dosažitelnosti různých funkcí.

V naší připomínce vycházíme z charakteru lokality a jeho možností daných již existující zástavbou.
V uvedené lokalitě a v jejím širším smyslu, v současné době jiné možnosti pro rekreaci a relaxaci obyvatel v docházkové vzdálenosti chybí. V širším okolí se nachází veřejná zeleň pouze v rozsahu nezbytné zeleně sídlištní. Další zelené plochy (viditelné např. na leteckých fotografiích) tvoří zejména letité vzrostlé stromy u parkovacích ploch.
Pokud chtějí zdejší obyvatelé trávit čas venku jinde než na ulici, jsou do vhodných míst nuceni dojíždět, protože jak pro starší občany, tak pro rodiny a děti, jsou volnočasové plochy příliš vzdálené, z hlediska časové i faktické dostupnosti.
Žádáme o zajištění plochy tzv. komunitního místa pro setkávání občanů, jako je tomu ve vedlejší MČ Medlánky. V MČ Řečkovice takové místo chybí. Podstatná část pozemků je ve vlastnictví města, a hlavně město by mělo tuto příležitost občanům zajistit. Při vědomí a zkušenostech, že město na vlastních pozemcích veřejnou zeleň nevytváří, lze jen obtížně očekávat, že tak budou činit soukromí vlastníci někde na plochách v okolí.

V současné době se na předmětných pozemcích z převážné části nachází **vzrostlá** zeleň. Tato zeleň má zásadní vliv na pohodu bydlení jak pro bezprostředně přiléhající lokality rezidentního bydlení, tak pro řečkovickou lokalitu v jejím širším pojetí. Tato zeleň je zásadním činitelem pro vytváření a zajištění příznivých podmínek k životu a pro kvalitu životního prostředí, je nezastupitelná, ojedinělá. Roste zde po mnoho let. Náš požadavek představuje citlivé a hospodárné nakládání s územím a jeho stávajícími hodnotami, neboli uspokojuje potřeby současných generací, aniž by ohrožoval podmínky života generací budoucích. Zeleň zde je, není potřeba ji v plné míře nově vysazovat. Při zajištění běžné soustavné péče a postupným dosazováním stávající zeleně bude zajištěn její rozvoj a trvalý celkový příznivý vliv na dotčené i navazující území, jak z hlediska klimatických podmínek a pohody bydlení, tak z hlediska sociální soudržnosti zdejších občanů.

Jedná se nám o zachování pohody bydlení a příznivých podmínek pro zdravé životní prostředí. Náš požadavek uplatňujeme s ohledem na stávající i nové obyvatele, stejně tak ho považujeme za zásadní pro funkční využití stávajících objektů v lokalitě, které slouží jako škola a školka, Domov pro osoby se zdravotním postižením Tereza, ošetřovatelské zařízení Vividus.
Zdůrazňujeme nenahraditelné funkční, ekologické, zdravotní, sociální a estetické vlastnosti veřejné zeleně v tomto místě, která zásadním způsobem ovlivňuje naše životy.

Je nutné také zohlednit, že v navazující části Řečkovic je dle připravovaného nového územního plánu navrženo rozsáhlé rozvojové území R-3. Území R-3 Řečkovické kasárny je popsané následujícím způsobem: "Lokalita zajišťuje rozvoj bydlení, smíšené obytné zástavby, veřejné vybavenosti a sportovních aktivit".
Jedná se o plochu o velikosti cca 33,11 ha (331 100 m2), přičemž plocha Z je v tomto území pouze v severní okrajové části o velikosti cca 6400 m2.

Toto území kasáren je návrhové a je podmíněno zpracováním územní studie. Z procesního hlediska se jedná o delší časový úsek, než bude možná jeho realizace. Zároveň je třeba si uvědomit, že se jedná o pozemky v soukromém vlastnictví, nikoli městské pozemky.

Hlavní ulice Terezy Novákové je lemovaná řadovou zástavbou rodinných domů, v plochách dále za zahradami rodinných domů následuje volná zástavba domů bytových panelových. Očekáváme, že chybějící zástavba bude doplněna stavbami analogickými k těm stávajícím, tedy obdobného objemu, charakteru, funkční náplně a zároveň bude vytvořen zelený přechod mezi kompaktní rodinnou zástavbou a zástavbou bytových domů.
Bez stávající zeleně nebo pokud by došlo k další zástavbě těchto pozemků, a to i v případě staveb menšího rozsahu, došlo by k zásadnímu a nevratnému zhoršení životních podmínek v oblasti a kvality života občanů, a to s přesahem vlivu do širšího území Řečkovic (celkové mikroklimatické podmínky, zvýšení teploty, nárůst hlučnosti, prašnosti, množství smogu, světelného znečištění, nárůst dopravy).

Pro názornost přikládáme výřez teplotní mapy pro letní období, na které jsou zobrazeny teploty povrchů v území. Je zde jasně vidět vliv zeleně na kvalitu podmínek v místě. Rozdíl teplot zastavěných částí a zeleně je až 20 °C. Zároveň lze dovodit předpokládanou změnu poměrů za situace vykácení zeleně a zastavění území.

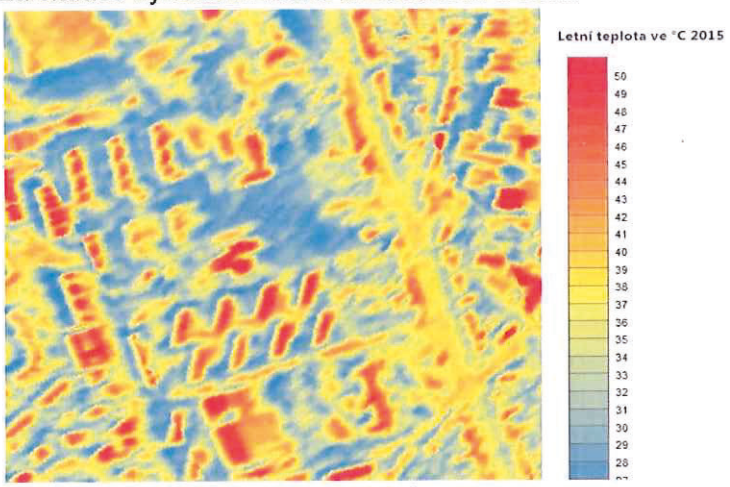

výřez teplotní mapy města Brna, lokalita ul. Škrétova, Družstevní, Terezy Novákové

Povinností územního plánování je zjišťování přírodních hodnot a stanovování koncepcí rozvoje území právě s ohledem na hodnoty a podmínky v tomto území dané. Územní plán má za úkol ve veřejném zájmu chránit a rozvíjet přírodní hodnoty. Za tímto účelem územní plán sleduje nejen hospodářský, ale také společenský potenciál navrhovaných změn. Dále je povinností územního plánování stanovovat podmínky pro provedení změn v území, a to s ohledem na stávající charakter a hodnoty území a také stanovovat podmínky pro kvalitní bydlení a rozvoj rekreace. Neboť cílem územního plánování je také vytvářet předpoklady pro **trvale** udržitelný rozvoj území, spočívající ve vyváženém vztahu podmínek pro příznivé životní prostředí, pro soudržnost společenství obyvatel území a který uspokojuje potřeby současné generace, aniž by ohrožoval podmínky života generací budoucích.

Své potřeby současná generace, současní obyvatelé, jednoznačně vyjádřili v roce 2020 v "**Petici za zachování a zpřístupnění zeleně v lokalitě při ulicích Družstevní, Škrétova, Terezy Novákové, a to v souvislosti s navrhovaným záměrem zástavby proluky**". Cílem nás, současných obyvatel, je zachování a rozvoj příznivého životního prostředí, jeho **trvalá udržitelnost**. Petici podepsalo 740 občanů.

Opětovně vyjádřili občané svůj názor a potřeby při hlasování v participativním rozpočtu (listopad 2020), kdy se lokalita s veřejnou zelení tzv. **Řečkovický HRáj** dostala mezi projekty určené k realizaci a během první poloviny roku 2023 byl také zrealizován. Vybudování a zachování parku na pozemku města v této lokalitě občané usilovně prosazují od roku 2017.

Občané také podali námitky/věcně shodné připomínky při projednávání nového územního plánu města Brna v roce 2020 a 2021. V roce 2020 zplnomocnilo zástupce veřejnosti 599 občanů, v roce 2021 dokonce 669 občanů. Nutno připomenout, že všechny výše uvedené aktivity občanů byly řešeny v době epidemie Covid 19 i přes zhoršené podmínky možnosti setkávání. V lednu 2024 podepsalo námitky 533 občanů ke změnám Územního plánu města Brna - Jednotlivé změny ÚPmB (tzv. „Skupina B.I.").

Lokalita dotčená projednávaným návrhem se neomezuje pouze na předmětné pozemky či pozemky bezprostředně přiléhající. Dosah důsledků předloženého návrhu se dotýká širšího území. Při analýze lokality je zjevné, že kromě sídlištní zeleně (suplující dvory a vnitrobloky klasické blokové zástavby), která je určena obyvatelům přilehlých bytových domů, se v lokalitě žádný jiný park nenachází. Předložený návrh je tak v rozporu s principy územního plánování a vytváří "město dlouhých vzdáleností".

Město Brno i Česká republika v souvislosti se změnami klimatu investuje množství veřejných prostředků do osvěty, rozvojových programů na podporu zeleně, stejně jako do strategických dokumentů. Očekáváme, že v oboru územního plánování postupuje město Brno v souladu s těmito přístupy.
Protože územní plán je klíčovým dokumentem pro podobu a rozvoj našeho města pro výhledové období mnoha let, je nezbytné při jeho tvorbě zohlednit nejen dosavadní stav města a jeho aktuální potřeby, ale rovněž účinky navrhovanému stavu při vědomí předpokládaných skutečností, kterými jsou prognózy oteplování, suchá období, četnost tropických dní a extrémů v počasí. Stejně tak skutečnost, že při rozhodování o zeleni se jedná o dlouhodobé účinky. Růst zeleně je dlouhodobý, v případě stromů se jedná o desítky let, přičemž se předpokládá, že zeleň ve stávajícím rozsahu a kvalitě v dnešních podmínkách již nevzejde.
Funkci zeleně Z vnímáme jako jednoznačný nástroj pro ochranu těch částí území, která jsou potřebná jako nestavební veřejně přístupná území nezbytná pro veřejný život.

Navrhované úpravy územního plánu sledují jednostranné požadavky na nepřiměřeně intenzivní zástavbu v místech, ve kterých takový způsob není ani obvyklý, ani očekávatelný. Důsledkem jejich realizace by byla nepřiměřená zátěž lokality a devastace hodnot území, hygienických, přírodních, urbánních, tedy jsme přímo dotčeni na našich právech.

Je nepřípustné upřednostňovat individuální, ekonomické, zájmy nad potřeby udržitelného rozvoje území, potřeby současných obyvatel (kteří lokalitu znají), kteří zároveň zdůrazňují potřebu zachovat podmínky pro kvalitu života a prostředí generací budoucích.

Předmětný návrh územního plánu představuje zásah do našich práv na kvalitu prostředí, na příznivé životní prostředí. Je v rozporu s požadavky a potřebami trvale udržitelného rozvoje území, představuje nepřiměřený zásah do práva na nerušené užívání našich nemovitostí a zásah do vlastnických práv, neboť cena nemovitostí se v případě uskutečnění záměrů dle návrhu územního plánu sníží.

Město není společnost, která vznikla za účelem vykonávání soustavné činnosti směřující k vytváření zisku. Město je základním územním samosprávným společenstvím občanů a jak vyplývá ze samotné definice, stěžejní hodnotou a jednotkou jsou právě občané. Cílem je

vyvážený trvalý rozvoj a prosperita města, které však neprobíhají na úkor samotných občanů. My, občané zdejší lokality, svoje názory založené na osobní znalosti prostředí opětovně vyjadřujeme v těchto našich námitkách.

II. Zmocnění zástupce veřejnosti

Podle ust. § 23 zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), osoby uvedené v následujícím seznamu včetně podpisů uplatňují věcně shodné připomínky k **NÁVRHU Územního plánu města Brna pro veřejné projednání (2024),** „Skupina B.I."), jeho grafické i textové části, včetně Vyhodnocení vlivů na udržitelný rozvoj území,
a jmenovaného zástupce veřejnosti zmocňují k zastupování jako zástupce veřejnosti při projednávání **NÁVRHU Územního plánu města Brna pro veřejné projednání (2024),** jeho grafické i textové části a k **podání námitek v této věci,** na základě věcně shodných připomínek a k **projednání námitek** podle stavebního zákona.

Zástupce veřejnosti:

[redacted]

III. Prohlášení zástupce veřejnosti

[redacted]

V Brně dne 14.7.2024

[redacted]

IV. Seznam občanů statutárního města Brna

Seznam občanů statutárního města Brna, kteří uplatňují věcně shodné připomínky **k NÁVRHU Územního plánu města Brna pro veřejné projednání (2024),** jeho grafické i textové části, včetně Vyhodnocení vlivů na udržitelný rozvoj území a zmocňují zástupce veřejnosti k podání námitek týkajících se lokality ulic Terezy Novákové, Družstevní, Škrétova.

Zástupce veřejnosti: [redacted]

Č.	JMÉNO A PŘÍJMENÍ	DATUM NAROZENÍ	TRVALÝ POBYT V BRNĚ	PODPIS
1.	[redacted]			
2.				
3.				
4.				
5.				
6.				
7.				
8.				
9.				
10.				
11.				
12.				
13.				
14.				
15.				
16.				
17.				
18.				
19.				
20.				

MMB/0720829/2024
Zástupce veřejnosti

MMB/0720829/2024

Námitka č.1

Výrok:

Námitce se nevyhovuje.

Odůvodnění:

Námitka nesouhlasí s vymezením plochy SU.V3, jež je součástí rozvojové lokality R-2 Terezy Novákové a požaduje její západní polovinu vymezit jako plochu zeleně všeobecné ZU.
Předmětná plocha je již ve stávajícím platném ÚPmB vymezena jako plocha stavební – tudíž určená ke stavebnímu využití. Na předmětných pozemcích, jež jsou ve vlastnictví Statutárního města Brna, je připravována výstavba dvou obytných domů, výstavba bude přiléhat k severní části, v části jižní bude ponechána parková úprava. Dle obecných podmínek využití území Závazné textové části NÚP lze veřejná prostranství - včetně veřejně přístupné zeleně - umístit ve všech typech ploch s rozdílným způsobem využití.
Z důvodu zachování právní jistoty a legitimních očekávání majitelů daných nemovitostí a z důvodu zachování zásady kontinuity územně plánovací dokumentace nelze námitce zcela vyhovět.

Námitka č.2

Výrok:

Námitce se nevyhovuje.

Odůvodnění:

Námitka nesouhlasí s vymezením plochy SU.V3, jež je součástí rozvojové lokality R-2 Terezy Novákové a požaduje v její východní polovině změnit strukturu zástavby na kompaktní – SU.K3.
Předmětná plocha je ve stávajícím platném ÚPmB vymezena jako plocha smíšená pro obchod a služby SO a je zde plánována stavba polyfunkčního domu. Vzhledem k tomu, že by předmětná lokalita měla umožnit pěší prostupnost mezi stávajícími okolními ulicemi, bylo zde zvoleno jako nejvhodnější volné uspořádání zástavby.

Námitka č.3

Výrok:

Námitce se nevyhovuje.

Odůvodnění:

Podatel nesouhlasí s vymezením návrhové plochy BU.V3, jež je součástí rozvojové lokality R-2 a požaduje vymezení plochy zeleně.
Opatřením obecné povahy č. 4/2024 byla vydána změna dosavadního platného ÚPmB ozn. B208_p264_22, zařazená do souboru samostatných změn "skupina B.I", které nabyly účinnosti k 1.8.2024. Změna platného ÚPmB vymezila návrhovou plochu všeobecného bydlení BO s indexem podlažních ploch 2,0. Funkční využití a prostorová specifikace stanovené v novém ÚP jsou v souladu s pořízenou změnou; soulad mezi stávající územně plánovací dokumentací a nově pořizovanou dokumentací byl jedním z požadavků uvedených v Obsahu změn "skupiny B.I".
Dle stavu ÚPmB platného do 31.7.2024 byla tato část území stabilizovanou plochou veřejné vybavenost, z části. přestavbovou plochou pro doplnění bytové zástavby.
Pozemky nejsou v majetku smB, proto je případná změna povahy jejich využití ze stavební plochy na nestavební (v námitce požadováno na plochy zeleně) spojeno s finanční náhradou za změnu v území, která by šla na vrub města Brna.
Návrh nového ÚP 2024 návrhem plochy BU s prostorovou specifikací "V3" plně dodržuje práva přiznaná aktuální podobou dosavadního platného ÚPmB. Požadavku na plochu zeleně nelze vyhovět.

MAGISTRÁT MĚSTA BRNA
Odbor územního plánování a stavebního řádu
Došlo: 07 -08- 2024 11
Č.j. MMB: 720845
Příl.:

MAGISTRÁT MĚSTA BRNA
Odbor územního plánování a stavebního řádu,
Oddělení pořizování ÚPD a ÚPP
Kounicova 67
601 67 Brno

617 N

NÁMITKA

NÁZEV PROJEDNÁVANÉ ÚPD	NÁVRH Územního plánu města Brna pro veřejné projednání (2024)

Statutární město Brno
Doručeno: 07.08.2024
MMB/0720845/2024
listy:1 přílohy:
druh: li/ev:
mmb1es8f18e075

Identifikační údaje podatele			
Právnická osoba			
Název společnosti	S.M.K., a.s.		
Identifikační číslo	IČ 49432036		
Sídlo	Ulice a číslo orientační Skalní mlýn 96	PSČ 67801	Město Blansko
E-mail	[redacted]		

Společnost S.M.K., a.s. je vlastníkem pozemků a staveb v ploše dotčené navrhovanou změnou.

Katastrální území Královo Pole:
Areál Křižíkova 2697/70 v Brně – Králově Poli, pozemky zapsané na LV č. 6672 pro k.ú. Královo Pole – viz. příloha, tj. pozemky parc.č. 4122/4, 4122/5, 4122/6 (součástí je stavba), 4122/7 (součástí je stavba), 4122/8 (součástí je stavba), 4122/9 (součástí je stavba), 4122/10 (součástí je stavba), 4122/11 (součástí je stavba), 4122/12 (součástí je stavba), 4122/14 (součástí je stavba), 4122/15 (součástí je stavba), 4122/23, 4122/104 (součástí je stavba), 4122/119, 4122/120, 4122/121, 4122/123 (součástí je stavba), 4122/124 (součástí je stavba), 4122/150, 4122/151, 4122/152, 4122/153, to vše v k.ú. Královo Pole.

Upřesnění obsahu námitky (území, ke kterému se vztahuje námitka)	
Městská část	Královo Pole
Katastrální území	Královo Pole
Parcelní čísla pozemků (adresa, doplňující popis lokality)	Areál Křižíkova 2697/70 v Brně – Králově Poli, pozemky zapsané na LV č. 6672 pro k.ú. Královo Pole – viz. příloha, tj. pozemky parc.č. 4122/4, 4122/5, 4122/6 (součástí je stavba), 4122/7 (součástí je stavba), 4122/8 (součástí je stavba), 4122/9 (součástí je stavba), 4122/10 (součástí je stavba), 4122/11 (součástí je stavba), 4122/12 (součástí je stavba), 4122/14 (součástí je stavba), 4122/15 (součástí je stavba), 4122/23, 4122/104 (součástí je stavba), 4122/119, 4122/120, 4122/121, 4122/123 (součástí je stavba), 4122/124 (součástí je stavba), 4122/150, 4122/151, 4122/152, 4122/153, to vše v k.ú. Královo Pole.
Rozvojová lokalita (např. Be-1 apod.)	CP-1, označení plochy změn P.275, karta lokalit KP2

Text námitky včetně ODŮVODNĚNÍ

Dne 8.4.2024 jsme podali k návrhu územního plánu města Brna pro společné jednání (2024) připomínku, týkající se našeho areálu při ul. Křižíkova 2697/70 v Brně – Králově Poli. V připomínce jsme požadovali, aby náš areál při ul. Křižíkova 2697/70 v Brně – Královo Poli z důvodů uvedených v připomínce byl zařazen nikoli v ploše „občanské vybavení komerční", jak je uvedeno v návrhu územního plánu, ale v ploše „výroba lehká – VL." Následně jsme podáním ze dne 21.5.2024 sdělili odboru územního plánování a rozvoje, že v rámci vstřícnosti při projednávání návrhu nového územního plánu souhlasíme s tím, aby část našeho areálu byla v ploše „občanské vybavení komerční" a vyznačili jsme ji v příloze graficky jako „plocha 1". U druhé části našeho areálu, označeného v příloze jako „plocha 2", jsme požadovali zařazení do „výroby lehká – VL".

Vzhledem k tomu, že této naši připomínce ze dne 8.4.2024, doplněné dne 21.5.20204, nebylo vyhověno, podáváme tímto tuto námitku proti návrhu územního plánu města Brna pro veřejné projednání (2024).

Požadujeme, aby část našeho areálu, v příloze č. 2 a 3 k této námitce označená jako „plocha 2" byla zařazena do funkčního využití „výroba lehká – VL" a byla vedena jako stabilizovaná „plocha lehké výroby VL" podle skutečného stavu. Nacházejí se zde dílenské a výrobní objekty, které byly vybudovány v 70.letech minulého století. Vzhledem k jejich zastaralosti do budoucna bude nutná jejich zásadní rekonstrukce, případně zbourání a výstavba nových objektů obdobných rozměrů se stejným způsobem využití. Při zařazení do ploch „občanské vybavení komerční" by však toto bylo možné pouze podmíněně (mimo jiné i vzhledem k aktivitám společnosti LRB s.r.o. a jejímu projektu výstavby bytových domů „Rezidence Křižíkova"), což by zásadně negativně ovlivnilo budoucí fungování a přiměřený rozvoj našeho stávajícího areálu na našich vlastních pozemcích. Podotýkáme, že tato část našeho areálu sousedí s rozlehlým areálem bývalé Královopolské strojírny, přičemž tyto plochy rovněž pochopitelně nejsou navrženy do ploch „občanské vybavení komerční", ale do ploch výrobních. Jak v případě našeho areálu, tak v případě areálu Královopolské strojírny jde přitom o stabilizované plochy.

K tomu uvádíme a naši námitku dále odůvodňujeme rovněž tím, že regulativy pro „plochy výroby lehké – VL" lépe odpovídají současnému platnému územnímu plánu města Brna, ve kterém je náš areál ve smíšené ploše výroby a služeb. Jedná se zejména o míru dopadů na okolní plochy, podle kterých toto funkční využití (tj. „smíšené plochy výroby a služeb") podle stávajícího územního plánu slouží převážně k umístění výrobních provozoven, které **podstatně neruší bydlení**, a podmínky využití plochy „výroby lehké – VL" podle návrhu územního plánu pro společné jednání v roce 2024 **„nesmí mít nepřiměřený negativní vliv na okolní plochy"**, zatímco plochy „občanské vybavení komerční – OK" podle návrhu územního plánu pro společné jednání v roce 2024 dovolují pouze **„nerušící výrobu a služby"**, tedy v tomto případě rovněž nerušící bydlení v budoucím projektu bytových domů „Rezidence Křižíkova".

Náš stávající a fungující areál, který nyní tvoří plochu „smíšené plochy výroby a služeb" podle platného územního plánu města Brna, když do budoucna je navrhováno podle návrhu územního plánu města Brna pro společné jednání v r. 2024 jeho zařazení do plochy „občanské vybavení komerční – OK", je již v současné době a i do budoucna znevýhodněn proti připravovanému záměru na výstavbu bytových domů „Rezidence Křižíkova" v sousední ploše, která je podle stávajícího územního plánu ve funkčním využití „smíšené plochy obchodu a služeb – SO", a nově podle návrhu územního plánu města Brna pro společné jednání v r. 2024 má jít o plochu „smíšené obytné všeobecné – SU").

Zdůrazňujeme, že z „druhé" strany našeho areálu, tj. směrem po ul. Křižíkova do Králova Pole sousedíme s rozlehlým areálem bývalé Královopolské strojírny, který je nyní celý umístěn ve funkčních plochách „plochy pro průmysl – PP", přičemž v tomto případě jde o stabilizovanou plochu a v návrhu nového územního plánu města Brna pro společné jednání v r. 2024 je tento areál nadále uveden v plochách pro výrobu.

Území dotčené touto námitkou je tedy vymezeno v příloze č. 2 a 3 k tomuto podání jako „plocha 2".

Vzhledem k výše uvedenému požadujeme, aby část našeho areálu, označená jako „plocha 2" v příloze č. 2 a 3 této námitky, byla zařazena do stabilizovaných ploch „výroba lehká – VL".

Pokud jde o část našeho areálu, v příloze č. 2 a 3 k této námitce označené jako „plocha 1", zde se nachází objekt, který slouží jako administrativní a správní budova, jsou zde umístěny zejména kanceláře, drobné živnostenské provozovny služeb, provoz závodního stravování apod. a do budoucna nepředpokládáme jeho jiné využití. Se zařazením této plochy do plochy „OK - občanské vybavení komerční" souhlasíme.

K podání jsou přiloženy přílohy:

1. Seznam nemovitostí na LV č. 6672 pro k.ú. Královo Pole
2. Grafické vyznačení areálu s vyznačením „plocha 1" a „plocha 2"
3. Grafické vyznačení areálu s vyznačením „plocha 1" a „plocha 2" s podkladem ortofotomapy

Počet příloh – 3
Celkový počet stran všech příloh 4.

V Brně dne 6. srpna 2024	Podpis: [redacted] Lubomír Stoklásek Předseda představenstva S.M.K., a.s.

Seznam nemovitostí na LV

Číslo LV:	6672
Katastrální území:	Královo Pole [611484]

Zobrazení v mapě

Vlastníci, jiná oprávnění

Vlastnické právo	Podíl
S.M.K., a.s., Skalní mlýn 96, 67801 Blansko	

Pozemky

Parcelní číslo
4122/4
4122/5
4122/6; součástí pozemku je stavba
4122/7; součástí pozemku je stavba
4122/8; součástí pozemku je stavba
4122/9; součástí pozemku je stavba
4122/10; součástí pozemku je stavba
4122/11; součástí pozemku je stavba
4122/12; součástí pozemku je stavba
4122/14; součástí pozemku je stavba
4122/15; součástí pozemku je stavba
4122/23
4122/104; součástí pozemku je stavba
4122/119
4122/120
4122/121
4122/123; součástí pozemku je stavba
4122/124; součástí pozemku je stavba
4122/150
4122/151
4122/152
4122/153

Stavby

Na LV nejsou zapsány žádné stavby.

Jednotky

Na LV nejsou zapsány žádné jednotky.

Práva stavby

Na LV nejsou zapsána žádná práva stavby.

Nemovitost je v územním obvodu, kde státní správu katastru nemovitostí ČR vykonává Katastrální úřad pro Jihomoravský kraj, Katastrální pracoviště Brno-město

Zobrazené údaje mají informativní charakter. Platnost dat k 06.08.2024 13:00.

© 2004 - 2024 Český úřad zeměměřický a katastrální

Verze 6.5.5 b0 [WWW6]

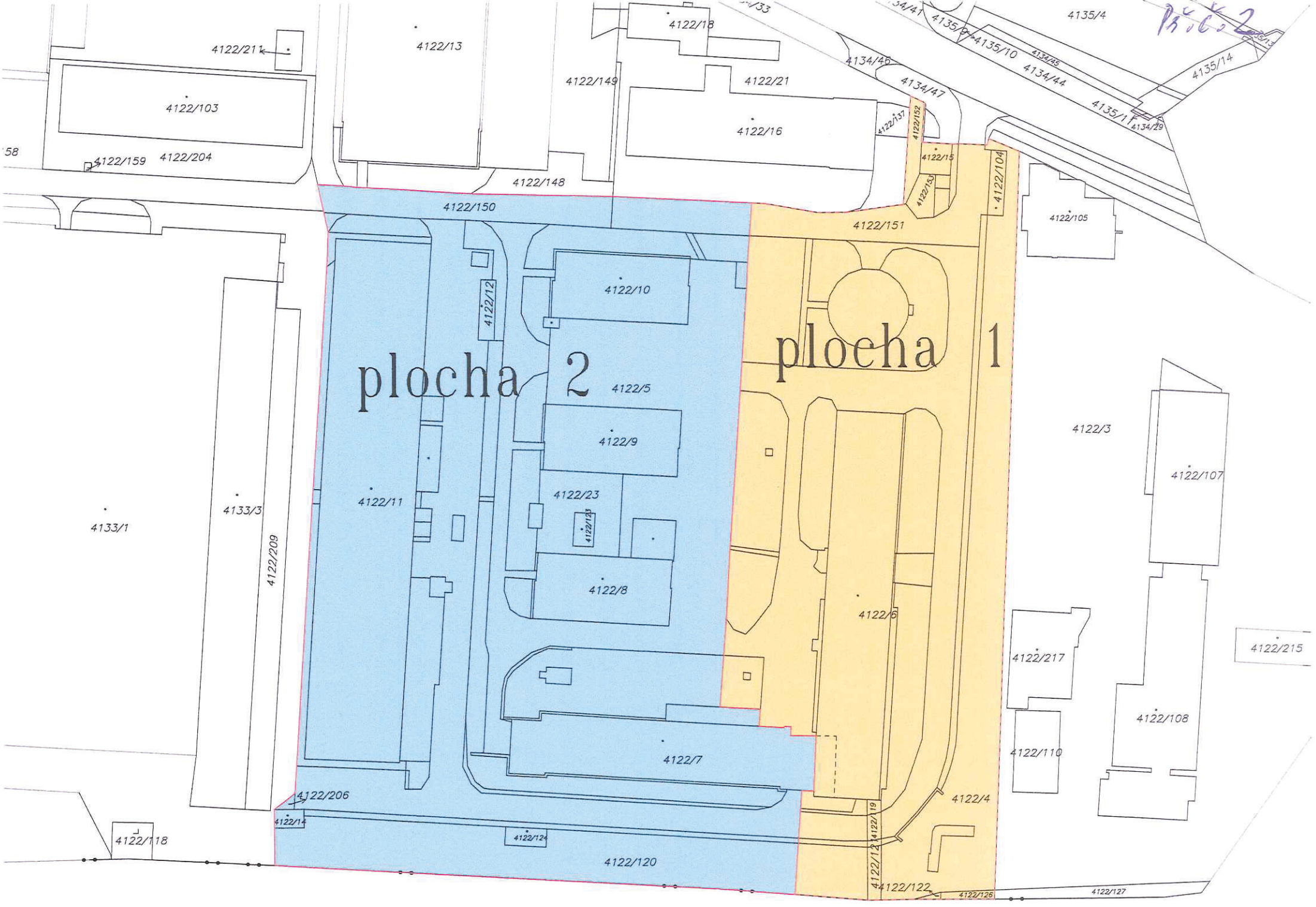

Příč. 2
plocha 1
plocha 2
4122/211
4122/13
4122/18
4122/149
4122/21
4122/16
4122/103
4122/159
4122/204
4122/148
4122/150
4122/151
4122/104
4122/105
4135/4
4135/9
4135/10
4134/45
4134/44
4135/14
4135/11
4134/29
4134/46
4134/47
4122/137
4122/152
4122/15
4122/153
4122/10
4122/12
4122/5
4122/9
4122/23
4122/123
4122/11
4122/8
4122/6
4122/3
4122/107
4133/1
4133/3
4122/209
4122/217
4122/215
4122/108
4122/110
4122/7
4122/206
4122/14
4122/124
4122/120
4122/118
4122/4
4122/119
4122/122
4122/126
4122/127

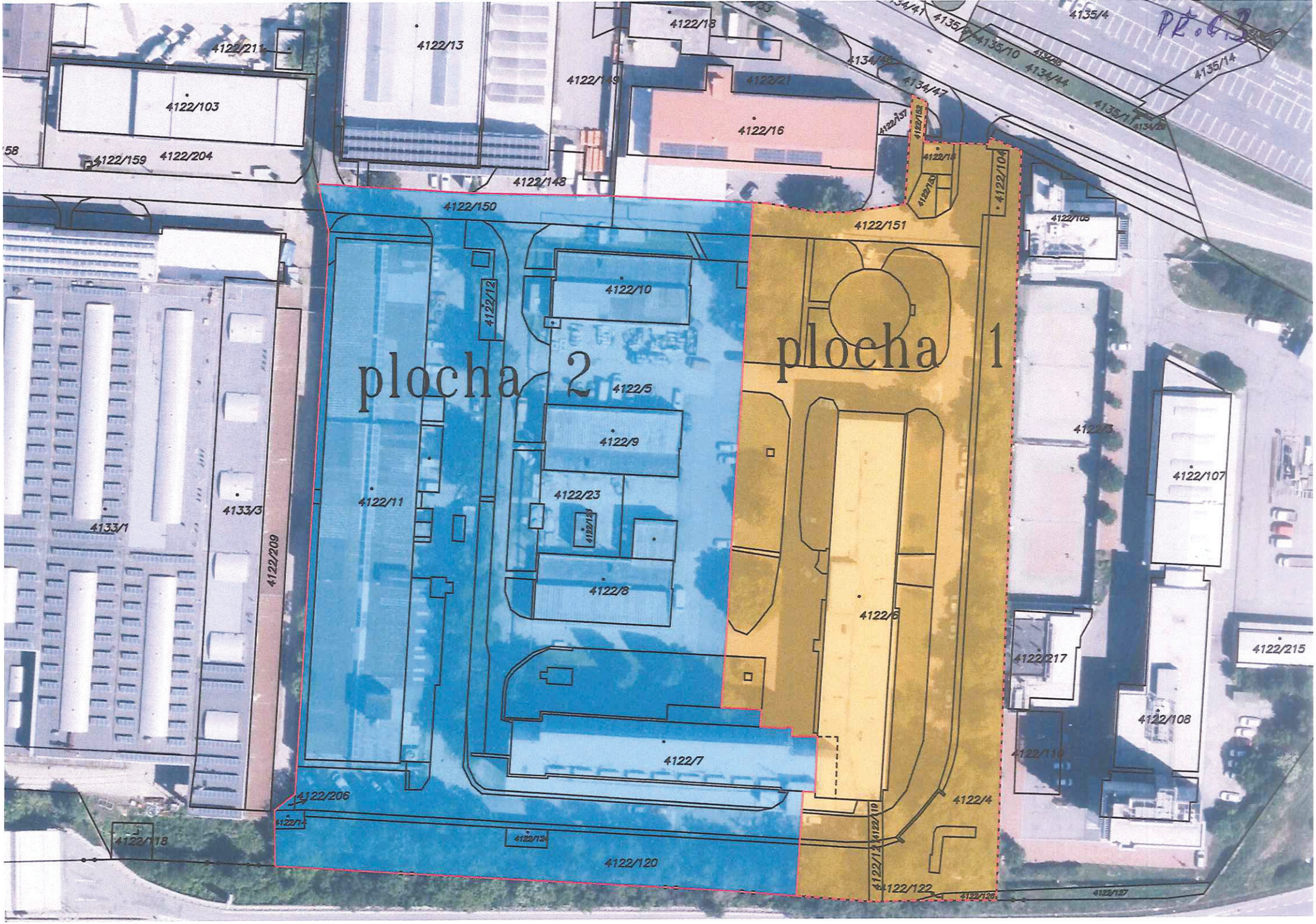
plocha 1
plocha 2
4122/13
4122/18
4122/21
4122/16
4122/103
4122/159
4122/204
4122/148
4122/150
4122/151
4122/104
4122/10
4122/12
4122/5
4122/9
4122/23
4122/11
4122/8
4122/6
4122/7
4122/4
4122/107
4122/217
4122/215
4122/108
4122/206
4122/118
4122/120
4122/122
4133/3
4133/1
4122/209
4135/4
4135/14
4134/44
4134/47
4135/10
4135/11

MMB/0720845/2024
Námitky

MMB/0720845/2024

Námitka

Výrok:

Námitce se nevyhovuje.

Odůvodnění:

Podatel nesouhlasí s vymezením plochy občanského vybavení komerčního OK.V5, jež je součástí rozvoj. lokality CP-1 Třída Generálka Píky a požaduje, aby západní část plochy byla přeřazena do funkce lehké výroby VL.

Jedná se o pozemky nacházející se v těsné návaznosti na areál Královopolských strojíren mezi komunikacemi Křižíkova a Porgesova. Pro toto a navazující území byla pořízena změna stávajícího platného ÚPmB, která vešla v platnost v r. 2021 – ta vyhodnotila stávající stav v území a směřovala k lokální změně území ve prospěch smíšených ploch výroby a služeb (SV) a obchodu a služeb (SO), které by umožnily širokou škálu využití včetně rezidenční funkce. S těmito změnami bezprostředně souvisela také změna prostorového uspořádání. Cílem bylo vytvořit urbánní strukturu s pracovišti, bydlením a službami, která spolu se stávajícím využitím, vytvoří prostředí metropolitního charakteru. Návrh NÚP tuto změnu ÚPmB respektuje a přebírá.

Dále sdělujeme, že Závazná textová část Návrhu NÚP uvádí: „Jestliže způsob využití dosavadních staveb a zařízení (popř. způsob využití území) legálně umístěných nebo povolených ke dni účinnosti tohoto územního plánu neodpovídají hlavnímu, přípustnému nebo podmíněně přípustnému využití plochy s rozdílným způsobem využití, nebo prostorové parametry neodpovídají stanoveným prostorovým regulativům, jsou tyto stavby a zařízení (popř. způsob využití území) přípustné. Záměry na změny těchto staveb a zařízení (včetně případných úprav dosavadního způsobu využití) a vedlejší stavby ke stavbě hlavní jsou podmíněně přípustné.“ Z uvedeného vyplývá, že výkon práv podatele nebude žádným způsobem krácen.

Na základě výše uvedeného a z důvodu zachování zásady kontinuity územně plánovací dokumentace je vhodné a účelné plochy OK ponechat.

Statutární město Brno
Doručeno: 07.08.2024
MMB/0720866/2024
listy:
druh: přílohy: 7
li/av:
mmb1es8f18e082

1026 DS

MAGISTRÁT MĚSTA BRNA
Odbor územního plánování a rozvoje
Oddělení pořizování ÚPD a ÚPP
Kounicova 67
601 67 Brno

N

NÁMITKA

NÁZEV PROJEDNÁVANÉ ÚPD	NÁVRH Územního plánu města Brna pro veřejné projednání (2024)

Identifikační údaje podatele

Fyzická osoba/právnická osoba

Název společnosti	VAKABRNOCZ s.r.o. zástupce žadatele na základě plné moci: knesl kynčl architekti s.r.o.
Identifikační číslo	255 23 236
Sídlo	Jugoslávská 770/13, Zábrdovice, 61300 Brno

E-mail kontaktní osoby: bohus.zoubek@knesl-kyncl.com, tel. č. 733 176 923

Jsem - nejsem*) občan města Brna

Jsem vlastníkem pozemku/ů nebo stavby v ploše dotčené navrhovanou změnou

katastrální území viz níže parc. č. …viz níže……

Upřesnění obsahu námitky (území, ke kterému se vztahuje námitka)

Městská část	Brno Královo Pole
Katastrální území	Ponava
Parcelní čísla pozemků (adresa, doplňující popis lokality)	p. č. 845/1, 845/90, 845/91; součástí pozemku je stavba, 845/92, 845/93, 845/106, 845/124, 845/127, 845/130, 845/131, 845/137, 845/139, 845/140, 845/141, 845/153, 845/154, 845/159, 845/88, 845/89, 845/25
Rozvojová lokalita (např. Be-1 apod.)	Po-3

Text námitky včetně ZDŮVODNĚNÍ

K podání jsou přiloženy přílohy:

1. Mapa katastru nemovitostí s vyznačením dotčeného území
2. Platný ÚPmB
3. Návrh ÚPmB

počet příloh…3…… celkový počet stran všech příloh…3……

Žádáme o úpravu návrhu Územního plnu města Brna (2024). Konkrétně žádáme o:

1 • **změnu výškové úrovně na „6“ a umožnění výstavby lokální dominanty cca 60 m,** 1

2 • **zrušení minimálního plošného zastoupení zeleně či úpravy její definice tak, aby pro nebytovou zástavbu nebylo regulované.** 2

Řešená lokalita se nachází v k. ú. Ponava, na ulici Cimburkova. Pozemek je ze severní a východní strany vymezen opěrnou zdí, výšky 2–8 m a pak parkem Planýrka, kde je naplánovaná obnova parku. Z jižní a západní strany je řešené území vymezeno parcelami, na kterých je umístěné Nákupní centrum Královo Pole. Pozemek je v současné době komerčně využíván - stojí zde hotel a výrobní hala, kde se vyrábí zámečnické výrobky a cementopopílková suspenze.

Předmětné pozemky jsou zahrnuty do přestavbové plochy občanského vybavení komerční (OK.V3) s volnou strukturou zástavby s výškovou úrovní 6–16 m.

Na předmětných pozemcích se v současné chvíli navrhuje výstavba podélné budovy, která se přizpůsobuje tvaru pozemku. Hmota budovy je složená z dvou částí – podnož o velikosti cca 80 x 34 m, která má čtyři nadzemní podlaží a jedno podzemní podlaží. Druhá část je navržena jako hotel s restauraci a wellness. Má charakter výškové budovy o rozměrech cca 17 x 34 m, která je nasazena na podnož její západní časti tak, aby dominovala ose ulic Domažlická, Reissigova a Cimburkova a byla viditelná za plánovanou přístavbou obchodního centra. Její uvažovaná výška je 60 m. Tím tato stavba významně přispěje k definování urbanistické charakteru této části města Brna. Zástavba západní strany ulice Sportovní získává v posledních letech uspořádaný charakter prostřednictvím výstavby obchodního centra Kaufland, hokejové haly, bytových domů apod. Východní strana, zvláště okolo retenční nádrže Červený mlýn, je na tom z hlediska urbanismu výrazně hůře a svoji tvář si teprve hledá. Výškovou stavbou na ose Tábor, Domažlická, Reissigova, Cimburkova by toto území získalo pevný bod v dosud neuspořádané zástavbě a zároveň by tím došlo k zapojení této oblasti do urbanistické struktury města prostřednictvím zdůraznění této osy. Byla by to obdoba urbanistické západo–východní osy Hrnčířská–Rybníček–fotbalový stadion Za Lužánkami.

Proto žádáme o změnu výškové úrovně „3“ z navrhovaných 6 až 16 m na úroveň „6“ (12 až 28 m) s tím, že lokální dominanta by mohla dosahovat až 60 m.

Dle návrhu ÚPmB (2024) se řešené území však nachází ve výseči chráněných pohledů na vedutu města. Přitom dle studie Výškové zónování v MPR a jejím ochranném pásmu (Burian-Křivinka, 2007) se nachází mimo výseč *charakteristických pohledů na město*. Proč tyto výseče ve studii a v návrhu ÚPmB (2024) nejsou totožné, a proč tuto výseč návrh ÚPmB (2024) nepřevzal dle této specializované studie, ale upravil, není z odůvodnění návrhu patrné. Domníváme se proto, že neexistuje důvod, proč by 60m dominanta nemohla být v předmětné ploše obecně přípustná a individuálně posouditelná, když takovýto postup návrh ÚPmB vlastně obsahuje. Definice chráněných pohledů na vedutu města uvedená v kap. 2 návrhu ÚPmB (Základní koncepce rozvoje území města, ochrany a rozvoje jeho hodnot) předpokládá prověřování takovýchto staveb případ od případu: „Veškeré záměry umisťované v plochách chráněných pohledů na vedutu města musí být posuzovány z hlediska možné negativní kolize s vedutou města“.

Na okraj je nutné podotknout, že z hlediska platného územního plánu neexistující překážky k výstavbě takovéto dominanty (návrhová plocha SO s IPP=1,5 obdobnou výškovou stavbu umožňuje). Přípustnost výšky by se pak posuzovala v rámci vyhodnocení souladu s cíli a úkoly územního plánování především ve vztahu k výše zmiňované studii Výškového zónování.

Rovněž žádáme o vypuštění požadavku na 20% zastoupení zeleně. Předmětné pozemky jsou již v této době hustě zastavěny a obsluhovány zpevněnými plochami, takže jakákoliv požadavek na volnou zelenou plochu by znamenal snížení reurbanizace tohoto území, navíc při hranici s veřejně přístupnou zelení na Planýrce.

V Brně dne 07. 08. 2024	Podpis: .....

**nehodící se škrtněte*

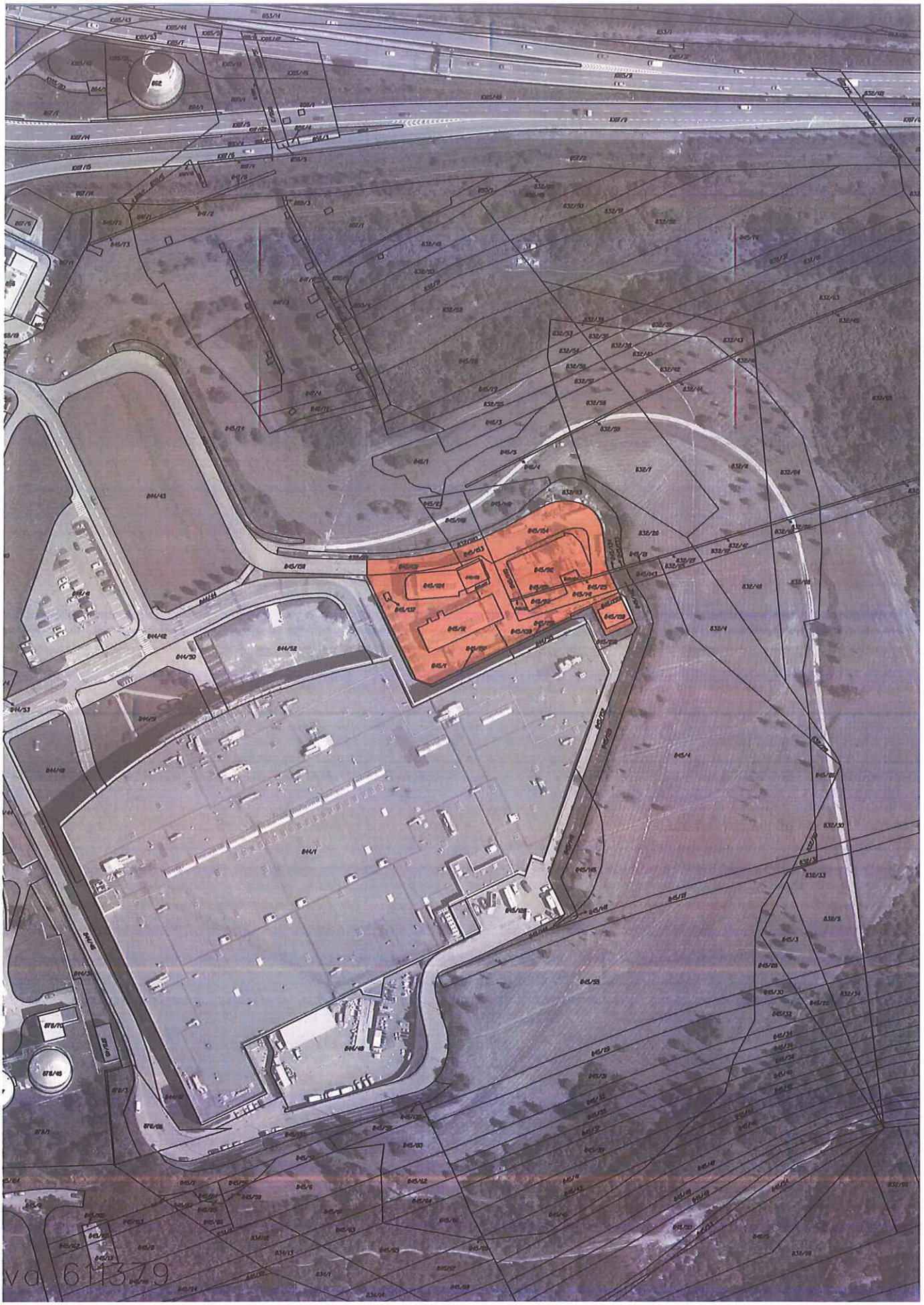

01 — Katastrální mapa s vytyčením dotčeného území

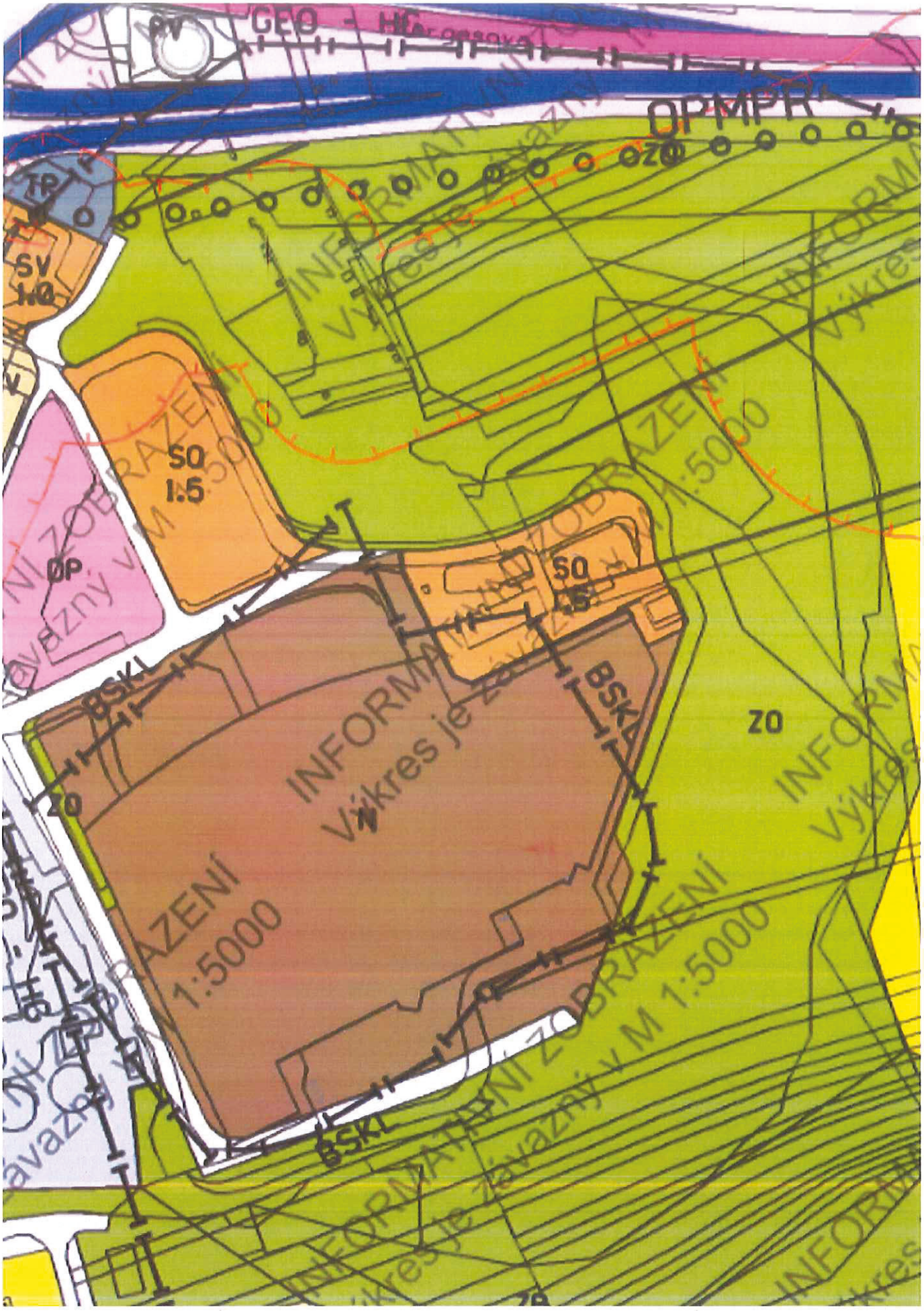
GEO - HG
OPMPR
ZO
ZP
SV
1.0
SO
1.5
OP
BSK
INFORMATIVNÍ ZOBRAZENÍ
Výkres je závazný v M 1:5000

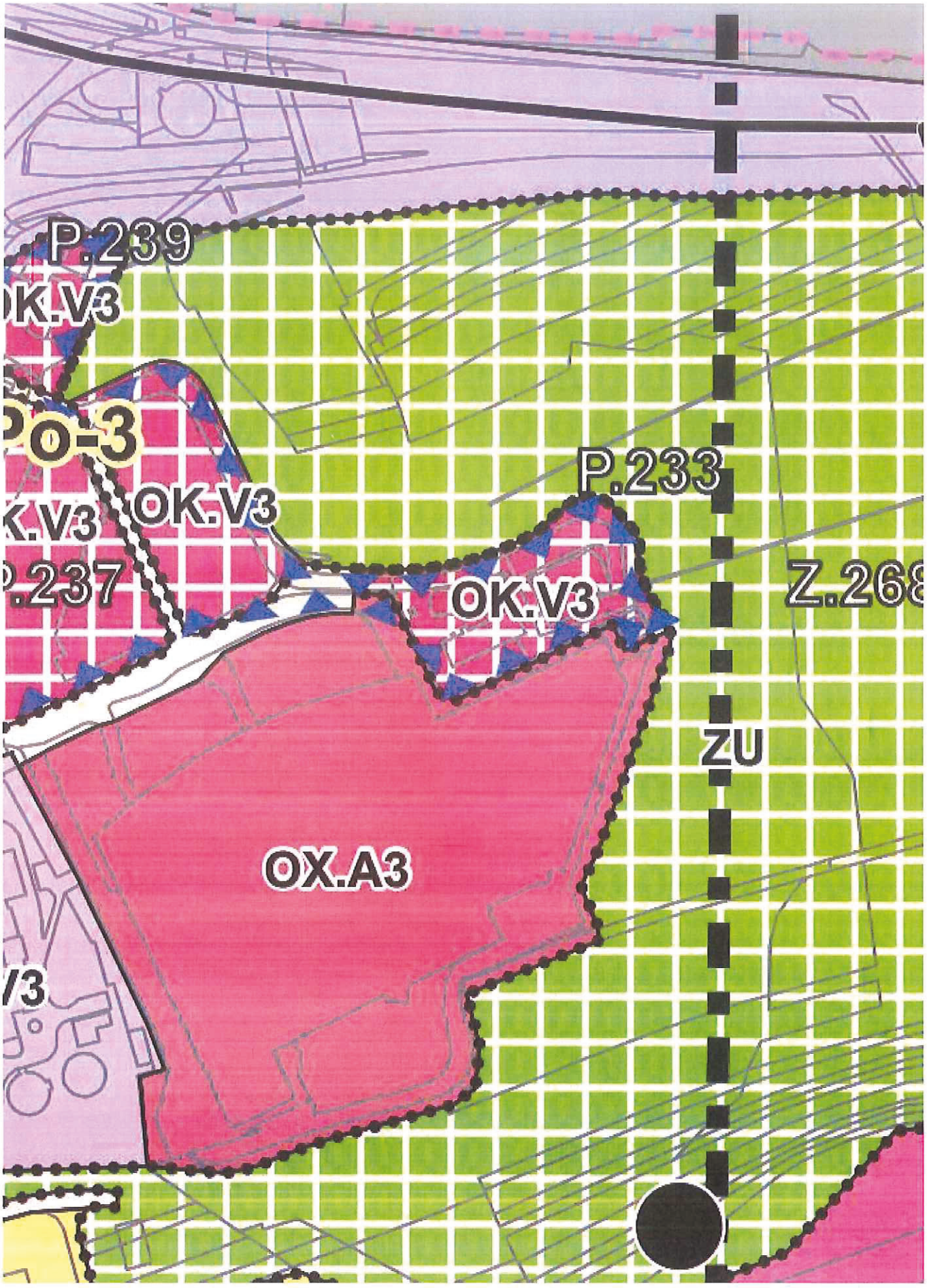

03 — Návrh ÚPMB

MMB/0720866/2024
Námitky

MMB/0720866/2024

Námitka č.1

Výrok:

Námitce se nevyhovuje.

Odůvodnění:

V rozvojové lokalitě Po-3 je požadována výšková úroveň 6 umožňující lokální dominantu cca 60 m.

Výšková hladina 6 je navržena pouze ve dvou prověřených lokalitách - Jižní čtvť tzv. Trnitá a Nová Zbrojovka a Nová Dukelská (tzv. Motorárna). Výšková hladina 6 je charakteristická pro rozvojové území zejména v širším centru a připouští zástavbu do 40 m. Výškové stavby nad 40m jsou přípustné pouze ve výškové hladině 7. Pro rozvojovou lokalitu Po-3 není vyšší výšková hladina vhodná. S ohledem na výše uvedené nelze požadavku vyhovět.

Námitka č.2

Výrok:

Námitce se nevyhovuje.

Odůvodnění:

Pro minimální plošné zastoupení zeleně v plochách občanského vybavení komerčního OK jsou v kapitole 6.3.2.5 závazné textové části stanoveny odůvodněné výjimečné případy, kdy toto zastoupení není nutné dodržet. Požadavku je tedy tímto částečně vyhověno. Při projednání návrhu na veřejném projednání v červnu 2020 nebylo procento zeleně pro plochy OK uloženo vůbec a bylo stanoveno na základě výsledků projednání. Regulace zastoupení zeleně v plochách OK tedy bude zachována.

Navíc současně platí obecné podmínky využití území: jestliže byl do doby účinnosti tohoto územního plánu vydán správní akt, kterým je stavba nebo záměr povolován, popř. umísťován jsou tyto záměry přípustné. Na tyto záměry se rovněž vztahují pravidla pro práci s integrovanými jevy.

Statutární město Brno
Doručeno: 07.08.2024
MMB/0720904/2024
listy: přílohy:1
druh: li/sv:
mmb1es8f18e0a6

832 DV

MAGISTRÁT MĚSTA BRNA
Odbor územního plánování a stavebního řádu,
Oddělení pořizování ÚPD a ÚPP
Kounicova 67
601 67 Brno

N

NÁMITKA

NÁZEV PROJEDNÁVANÉ ÚPD	NÁVRH Územního plánu města Brna pro veřejné projednání (2024)

Identifikační údaje podatele

Název společnosti	Olympia Brno s.r.o.		
Identifikační číslo	5469023		
Sídlo	Ulice a číslo orientační Na příkopě 859/22	PSČ 110 00	Město Praha 1 - Nové Město
E-mail: [redacted]			

Jsme vlastníkem pozemků a stavby v ploše dotčené navrhovanou změnou Katastrální území Přízřenice [612146], parc č. 890/2, 890/4, 890/5, 890/6, 891/1, 891/2, 891/3, 891/4, 891/5, 892/5, 892/7, 892/9, 892/29, 892/30, 892/31, 892/37, 892/38, 892/39, 892/40, 892/43 vč. stavby na pozemku č.p. 777, 892/45, 892/46, 892/47, 892/51 vč. stavby na pozemku bez čp / č. ev., 892/52 vč. stavby na pozemku č.p. 331, 892/53 vč. stavby na pozemku bez čp / č. ev., 893/1, 893/2, 893/3, 893/4, 893/5, 893/6, 893/7, 893/8, 893/9, 893/11, 893/12, 893/13, 893/14

Upřesnění obsahu námitky (území, ke kterému se vztahuje námitka)

Městská část	Přízřenice
Katastrální území	Přízřenice [612146]
Parcelní čísla pozemků (adresa, doplňující popis lokality)	890/2, 890/4, 890/5, 890/6, 891/1, 891/2, 891/3, 891/4, 891/5, 892/5, 892/7, 892/9, 892/29, 892/30, 892/31, 892/37, 892/38, 892/39, 892/40, 892/43 vč. stavby na pozemku č.p. 777, 892/45, 892/46, 892/47, 892/51 vč. stavby na pozemku bez čp / č. ev., 892/52 vč. stavby na pozemku č.p. 331, 892/53 vč. stavby na pozemku bez čp / č. ev., 893/1, 893/2, 893/3, 893/4, 893/5, 893/6, 893/7, 893/8, 893/9, 893/11, 893/12, 893/13, 893/14 Adresa: U dálnice č. p. 777
Rozvojová lokalita (např. Be-1 apod.)	ZU a OX.A2

Text námitky

K podání jsou přiloženy přílohy: počet příloh 0 celkový počet stran všech příloh 0

Námitka:

Požadujeme, aby rozvojová lokalita OX.A2 byla upravena ve smyslu navýšení výškové hladiny na úroveň hladiny 5: 12 m–28 m

Odůvodnění:

V dotčeném území se již dnes nachází budova OC Olympia Brno. Budova v jeho centrální části dosahuje výšky cca 25 m a významná část budovy nezanedbatelným způsobem přesahuje výšku 10 m. .

Stanovení výškového regulativu na hladinu 2 tj. 3 – 10 m tedy neodpovídá současnému stavu, a proto jej považujeme za chybný. Po změně výškových regulativů, kdy byly z definic jednotlivých výškových hladin odstraněny možnosti výškových dominant nám nezbývá, než požadovat navýšení regulativu na hladinu 5.

V Brně dne 7. 8. 2024	Podpis: [redacted] pia Brno s.r.o. lovanský dům 859/22, 110 00 Praha 1 Č: 054 69 023 .....

MMB/0720904/2024
Námitky

MMB/0720904/2024

Námitka

Výrok:

Námitce se nevyhovuje.

Odůvodnění:

V ploše OX.A2 je požadováno zvýšení výškové úrovně na 5.

Plocha OX.A2 není v dikci návrhu nového ÚPmB součástí rozvojové lokality, ale v ploše stabilizované. Zpracovatel nového ÚPmB prověřoval výškové hladiny stabilizovaných ploch a navrhl v některých plochách úpravy výškových hladin. V předmětné ploše OX.A2. jsou však části budovy, které v převažující části odpovídají stanovené výškové hladině. Většinu plochy OX.A2 tvoří plocha parkoviště. Centrální část budovy, která dle podatele dosahuje cca 25 m je mimo správní hranice města Brna, a není tedy součástí ÚPmB. Požadavek podatele tedy není důvodný.

MAGISTRÁT MĚSTA BRNA
Odbor územního plánování a stavebního řádu
Došlo: 07 -08- 2024 11
Č.j. MMB: 720911
Příl.:

MAGISTRÁT MĚSTA BRNA
Odbor územního plánování a rozvoje
Kounicova 67
601 67 Brno

630 N

NÁMITKA / PŘIPOMÍNKA

NÁZEV PROJEDNÁVANÉ ÚPD	Návrh Územního plánu města Brna (červen 2024)

Identifikační údaje podatele

Statutární město Brno
Doručeno: 07.08.2024
MMB/0720911/2024
listy:1 přílohy:
druh: li/av:
mmb1es8f18e0aa

	Fyzická osoba/právnická osoba
Jméno, příjmení / Název společnosti	[redacted]
Datum narození/ Identifikační číslo	[redacted]
Trvalé bydliště/ sídlo	[redacted]
Jsme - ~~nejsme*)~~ občané města Brna	Jsme – ~~nejsme*)~~ spoluvlastníci pozemku/u nebo stavby v ploše dotčené navrhovanou změnou Katastrální území **Nový Lískovec, parc č. 1393/1**

Upřesnění obsahu námitky/připomínky

☒ K textové části	☒ Ke grafické části	☐ K procesu pořizování

Městská část	**Brno – Nový Lískovec**
Katastrální území	**Nový Lískovec**
Parcelní čísla pozemků (adresa, doplňující popis lokality)	**Pozemky p.č. 1389, 1390/1, 1391, 1392/1, 1393/1, 1395/1, 1397/1, 1397/2, 1397/4, 1399/1, 1399/3, 1401/2, 1416, 1417/1, 1418/1, 1419, 1420/1, 1423, 1424, 1425/1 a 1425/2.** ***Lokalita u Křížku pod ulicí Travní*** ***(nad zástavbou v ulici Koniklecova)***

Text námitky/připomínky včetně ZDŮVODNĚNÍ

přílohy:
☒ ano
☐ ne

Námitky vlastníka pozemků k připravovanému územnímu plánu upravenému ke stavu červen 2024 - žádost o změnu návrhu územního plánu města Brna

I.

Dne 24.3.2020 byl zveřejněn návrh připravovaného územního plánu statutárního města Brna. (dále též jen „***návrh ÚPmB***").

Tento návrh ÚPmB se týká mimo jiné pozemku, kterého jsme **spoluvlastníky**, tedy **pozemku p.č. 1393/1, zahrada o výměře 1075 m2, k.ú. Nový Lískovec**, který v bezprostřední blízkosti sousedí s pozemky jiných vlastníků sousedních zahrad, a které tvoří ucelenou část pozemků využívaných jako „zahrad" v dané lokalitě „***u Křížku pod ulicí Travní***".

Jedná se zejména o tyto pozemky ve vlastnictví občanů („soukromých" fyzických osob) v katastrálním [redacted] **kteří s návrhem připravovaného územního plánu** (v části týkající se těchto pozemků a této lokality) **nesouhlasí, a kteří podali rovněž proti navrhovanému územnímu plánu v červnu 2020 námitky a následně v červnu 2021 další námitky proti provedeným změnám oproti stavu z června 2020.**

Podrobný soupis vlastníků výše uvedených pozemků tvořící ucelenou funkční část lokality „u Křížku pod ulicí Travní" je uveden v příloze č. 1. (dále též jen „***dotčené pozemky***"). Část katastrální mapy, na které je zobrazeno umístění dotčených pozemků v lokalitě „u Křížku pod ulicí Travní" je vyznačena v příloze č. 2.

Skutečnosti uváděné dále v textu těchto námitek se tedy týkají **nejen pozemku** v našem vlastnictví (tedy nejen **pozemku p.č. 1393/1), ale týkají se všech pozemků, označených výše jako „dotčené pozemky", když vlastníci dotčených pozemků nesouhlasí s návrhem připravovaného územního plánu (z června 2024) v části, která se týká dotčených pozemků v lokalitě „u Křížku pod ulicí Travní", ve kterém je sice nově v části dané lokality navrhována jako „RX – rekreace jiná"** (oproti původnímu návrhu, kdy celá plocha byla navrhována jako *„plocha funkčního využití Z – městské zeleně"*), **ale část této lokality i nadále zůstala jako návrhová „krajinná zeleň - plocha funkčního využití „ZK", přičemž pro takovéto využití nejsou splněny základní podmínky a z tohoto důvodu většina z těchto vlastníků dotčených pozemků podala** (současně s námi) **námitky k návrhu ÚPmB.**

Navíc ani navrhovaná plocha „RX – rekreace jiná", není pro vlastníky dotčených pozemků zcela akceptovatelná, (i když je to lepší řešení než původně navrhovaná „Krajinná zeleň"), **když využití dané plochy dotčených pozemků, by stejně jako u pozemku p.č. 1388/1, který přímo navazuje na plochu dotčených pozemků „zahrádek", by mělo být plochou „BU – bydlení všeobecné", nebo alespoň plochou „BI – bydlení individuální".**

V červnu 2020 jsme podali námitku k návrhu ÚPMB.

Této naší námitce nebylo dle záznamů MMB po vyhodnocení mých připomínek vyhověno, kdy pouze k části pozemků v dané lokalitě „***u Křížku pod ulicí Travní***" (s výjimkou pozemku p.č. 1388/1 [redacted] který je nově na základě totožné námitky manželů [redacted] jehož funkční využití je nově navrženo jako bydlení všeobecné - BU), bylo nově navrhováno funkční využití dané plochy uváděných pozemků jako **„zahrádky - I ", resp. „RX – rekreace jiná ", a zčásti** jako **„K - krajinná zeleň "**, resp. **„ZK – krajinná zeleň "** oproti původně navrhovanému funkčnímu využití „Z

– městské zeleně “ .

I přes obsah rozsáhlých námitek z června 2020 MMB tyto zcela nezohlednil ve svých úpravách, s podanými námitkami se nikterak nepořádal a tyto námitky trvají (i po částečném vyhovění ze strany MMB ohledně dotčených pozemků) a výše uvedené úpravě návrhu ÚPmB (jak z června 2021, tak z června 2024).

Jako konkrétní námitky proti nyní navrhované úpravě funkčního využití dotčených pozemků v návrhu ÚPmB z černa 2024 uvádíme následující:

II.

1) <u>Popis stávající situace a lokality</u>

Dotčené pozemky tvoří spojitou lokalitu přibližně obdélníkového tvaru, kterou v rámci návrhu nového ÚPmB označuje jako ***„lokalita u Křížku pod ulicí Travní (nad zástavbou v ulici Koniklecova“ (dále jen „lokalita u Křížku“***) Tato lokalita navazuje na sídliště Kamenný vrch, přímo na volnou zástavbu rodinných domů v původní zahrádkářské lokalitě a okolní zahrádkářské lokality, severně od ulice Travní se nachází přírodní zázemí obytného souboru Kamenný vrch.

Lokalita, ve které se dotčené pozemky nacházejí **je dopravně napojena** na základní komunikační skelet města vedoucí ulicí Travní, která je uvedena v seznamu ulic města Brna. Hranice dotčených pozemků probíhají podél ulice Travní. V ulici Travní jsou vstupy a vjezdy na jednotlivé dotčené pozemky, stejně jako vstupy a vjezdy **k několika rodinným domům situovaným severně** od naší lokality, které byly v minulosti v dané přírodní lokalitě povoleny a vybudovány.

V ulici Travní probíhá vedení elektrického proudu přímo na hranici dotčených pozemků. V lokalitě je sezonní vodovod a možnost realizace celoročního vodovodu. Dotčené pozemky v lokalitě byly jak v minulosti (minimálně od čtyřicátých let minulého století), tak v současné době využívány jako zahrádky a místo pro rodinnou a individuální rekreaci a i pro trvalé bydlení , **tyto byly vždy oplocené a nikdy nebyly přístupné veřejnosti**.

Tato lokalita, resp., dotčené pozemky **<u>bezprostředně sousedí s pozemky, jejichž využití je v návrhu ÚPmB navrženo nově jako plocha „BU – bydlení všeobecné“.</u>**

Dokonce **jednomu z pozemků, (a to pozemek p.č. 1388/1, k.ú. Nový Lískovec),** původně patřícímu do skupiny dotčených pozemků, kdy v původním návrhu i plocha tohoto pozemku p.č. 1388/1 byla navrhována jako „Městská zeleň“, bylo využití tohoto (nijak nezastavěného) pozemku změněno z Městské zeleně přímo na „BU – všeobecné bydlení“. **<u>Přitom tento pozemek využívaný jako „zahrádka“ funkčně plně souvisí s ostatními dotčenými pozemky a je charakterově naprosto shodný s ostatními dotčenými pozemky</u>**. Není **tedy žádný důvod, aby u tohoto pozemku** (p.č. 1388/1) **jako jediného z dotčených pozemků v lokalitě u Křížku**, byla navržena plocha využití „BU – všeobecné bydlení“ **a u všech ostatních dotčených pozemků to byla plocha využití „RX - rekreace jiná“ s kombinací plochy „ZK – krajinná zeleň“**, když je tento pozemek co do podmínek v dané lokalitě zcela shodný s ostatními dotčenými pozemky.

Navíc zatímco jiné dotčené pozemky jsou již v současné době zastavěny trvalými stavbami a jedná se o

[redacted]

„zahrada“, **ale „zastavěná plocha a nádvoří“**, pozemek p.č. 1388/1, u kterého je (na základě podaných námitek shodných jako v případě námitek podaných vlastníky ostatních dotčených pozemků) nově navrhována plocha BU – všeobecné bydlení, nemá žádnou zastavěnou plochu. **Takovéto řešení je evidentně „klientelistické“ a nekoncepční, postihující dotčené pozemky, kdy není žádný zjevný důvod přistupovat k pozemku p.č. 1388/1 jinak, než k ostatním dotčeným pozemkům.**

Důkaz: části katastrální mapy (příloha č.2)
informací o pozemcích p.č. 1388/1, 1389, 1391, 1397/2, 1423, 1416 (příloha č. 3)

Dotčené pozemky v lokalitě byly jak v minulosti (minimálně od čtyřicátých let minulého století), **tak v současné době využívány jako zahrádky a místo pro rodinnou a individuální rekreaci, stejně jako pro zástavbu a bydlení. Tyto pozemky byly vždy oplocené a nikdy nebyly přístupné veřejnosti.**

V současné době jsou tedy všechny dotčené pozemky oploceny a nejsou přístupné veřejnosti.

V současné době jsou všechny dotčené pozemky využívány jejich vlastníky **jako zahrádky a jako místo pro rodinnou a individuální rekreaci, když některé z nich jsou dokonce vedeny jako stavební pozemky (zastavěné stavbami pro rodinnou rekreaci** [redacted] anželé [redacted] **a tyto všechny pozemky jsou v „zastavěném území".**

S ohledem na výše uvedené by bylo v rámci legitimního očekávání vlastníků ostatních zahrad (dotčených pozemků) v okolí na místě, aby v návrhu ÚPmB byla tato skutečnost zohledněna a v rámci zachování principu „rovného přístupu" (ve vazbě na vyhovění podaných námitek manželů Jonášových jako vlastníků pozemku p.č. 1388/1, které byly shodné jako námitky ostatních vlastníků dotčených pozemků) bylo umožněno vlastníkům ostatních zahrad využít tyto pozemky nejen jako plochu rekreace, (když z části jako „zahrádky" byla plocha dotčených pozemků upravena) **s „rekreační zástavbou s možností trvalého bydlení", ale stejně jako u pozemku p.č. 1388/1 i jako plocha bydlení – BU, tedy ať již plocha „BU – bydlení všeobecné", nebo plocha „BI – bydlení individuální", když taková zástavba navíc není v této zóně neobvyklá a vytváří plynulý přirozený přechod od stávající (i budoucí) zástavby panelových domů k volné krajině blízké přírodní oblasti, jak je to navrhováno v upraveném návrhu** ÚPmB **u pozemku p.č. 1388/1 nebo u jiných pozemků v jiných lokalitách,** např. v Jundrově, v Soběšicích nebo Maloměřicích (viz příloha č. 4, 5 a 6).

Důkaz: námitka MMB/0152222/2020 + vyjádření k námitce MMB/0152222/2020 (k.ú. Soběšice) – příloha č. 4
vyjádření k námitce MMB/0213195/2020 (k.ú. Jundrov)- příloha č. 5
námitka MMB/0172019/2020 + vyjádření k námitce MMB/0172019/2020 (k.ú. Maloměřice)- příloha č. 6

V upraveném návrhu ÚPmB (jak z června 2021, tak z ledna 2024) je však plocha dotčených pozemků určena **opět naprosto jinak, než u pozemků bezprostředně sousedících s dotčenými pozemky v dané lokalitě**, které jsou stejně jako dotčené pozemky „zahrádkami", ale v plánu jsou co do jejich využití navrženy **plochy „bydlení"**. U dotčených pozemků (s výjimkou pozemku p.č. 1388/1) jsou z části určeny sice jako „zahrádky" (resp. „RX – rekreace jiná"), ovšem **z části jsou stále navrhovány jako veřejně přístupná „Krajinná zeleň"** a to i přes to, že v návrhu ÚPmB deklarovanou funkci „veřejně přístupné zeleně" v dané lokalitě v dostatečné míře supluje MZCHÚ Kamenný vrch, která se nachází v bezprostřední blízkosti dotčených pozemků.

I přes to, že v rámci svých námitek vlastníci dotčených pozemků jasně uvedli, že s ohledem na vývoj celé lokality Nový Lískovec a ze strany města plánované rozsáhlé výstavby v dané lokalitě (viz urbanistická studie Kamenný vrch II) **hodlají tito využít dotčené pozemky k individuální rekreaci a k rekreační zástavbě s možností trvalého bydlení tak, jak je tomu u pozemků v bezprostředním okolí dotčených pozemků při ulici Travní , tedy např. u pozemků p.č. 1120, p.č. 1317/2, p.č. 1217, p.č. 1320, p.č. 1326, p.č. 1340, p.č. 1356, p.č. 1366/1, p.č. 1329, p.č. 1346, p.č. 1315, p.č. 1280), zpracovatel upravil využití plochy předmětných pozemků v kombinaci „RX-rekreace jiná a „ZK – Krajinná zeleň"), a naprosto nekoncepčně a v rozporu se zásadou rovnosti pouze u pozemku** [redacted] **p.č. 1388/1 změnil zpracovatel funkční využití tohoto**

pozemku na plochu „BU – bydlení všeobecné“ a nikoliv stejně jako u ostatních sousedících pozemků „pouze“ na „zahrádky“, resp. na plochy „RX – rekreace jiná“ v kombinaci s plochou ZK – krajinné zeleně“. Přitom **na všech výše uvedených pozemcích**, (které jsou navíc zcela srovnatelné s dotčenými pozemky) **jsou postaveny stavby** (dokonce) **rodinných domů určené k trvalému bydlení,** a to i přes to, že se v případě všech těchto pozemků jedná o „pouhé“ „zahrady“ a tedy **nic nebrání, aby plocha dotčených pozemků měla využití pro „bydlení“.**

2) Porušení principu rovného přístupu, a řešení v rámci celistvosti lokality a nedůvodné zvýhodňování některých vlastníků dotčených pozemků.

Co se týče **dosud provedených úprav návrhu ÚPmB**, je třeba zmínit, že změna funkčního využití dotčených pozemků z původně navrhované „Z – městské zeleně“ na (v převážné části dotčených pozemků) „I – zahrádky“, resp. naposledy jako „RX – rekreace jiná“ (a z části „Krajinnou zeleň“), je jistě změna k lepšímu oproti původně navrhovanému využití dané plochy, když alespoň **toto využití koresponduje se současným využitím dotčených pozemků, na kterých se v současnosti nacházejí soukromé zahrádky**, které jsou zcela oplocené a nejsou veřejně přístupné.

Návrh ÚPmB však není zpracováván z hlediska popisu stávajícího funkčního využití dané lokality, **ale z důvodu plánu funkčního a smysluplného využití dané lokality do budoucna a to za dodržování zásad určených pro zpracování územního plánu jak právními předpisy, tak samotným městem Brnem.**

V tomto smyslu **je potom dosud provedená úprava** návrhu ÚPmB funkčního využití dotčených pozemků částečně na „RX – rekreace jiná“ a částečně na „ZK- krajinná zeleň“, (v případě pozemků v mém vlastnictví jen „ZK – krajinná zeleň), **nedostatečná**.

Dotčené pozemky, které byly původně naprosto nesmyslně a nekoncepčně oproti okolním pozemkům **zejména těch ve vlastnictví města Brna** určeny jako veřejně přístupná „městská zeleň“, resp. ZK – krajinná zeleň“, (jedná se o oplocené pozemky soukromých vlastníků, které nejsou veřejně přístupné), **jsou obklopeny ze všech stran zónami bydlení BU a namísto toho, aby byla úprava využití plochy dané lokality řešena celistvě s okolními pozemky, a dotčené pozemky byly zařazeny do plochy bydlení** (alespoň „BI – bydlení individuální“, když už ne „BU – bydlení všeobecné“) tak, jako je tomu v případě srovnatelných pozemků při ulici Travní nebo **v případě pozemku p.č. 1388/1**, který byl původně navrhován k využití „městské zeleně“ a teprve na základě podaných námitek, které ovšem byly **zcela shodné s námitkami, které, podali všichni ostatní vlastníci dotčených pozemků**,) vytvořil se v návrhu ÚPmB (původně „městskou zelení“ a nyní „RX – jinou rekreací rekreační zahrádkami a krajinou zelení“) **ojedinělý „ostrůvek“ takovéhoto využití plochy dotčených pozemků v lokalitě.**

To se přitom stalo i přes to, že v rámci podaných námitek vlastníků dotčených pozemků k návrhu ÚPMB z června 2020 **všichni navrhovali**, aby byla tato plocha do budoucna řešena jako **soukromá a neveřejná plocha a nikoliv jako veřejně přístupná plocha, bylo ukončeno nepřiměřené a nedůvodné omezování využívání dotčených pozemků a jejich vlastníků a byla provedena změna návrhu ÚPmB na plochu funkčního využití na plochy rekreace, s možností výstavby rekreační zástavby a s možností trvalého bydlení, když taková zástavba navíc není v této zóně neobvyklá a vytváří plynulý přirozený přechod od stávající (i budoucí) zástavby panelových domů k volné krajině blízké přírodní oblasti,** což bylo akceptováno pouze částečně (v případě mých pozemků vůbec).

Pokud zpracovatel návrhu v rámci zpracování podaných námitek z června 2020 **u pozemku p.č. p.č. 1388/1** (vlastníci [redacted] **změnil plochu využití tohoto pozemku z městské zeleně na plochu BU - bydlení všeobecné, není žádného objektivního důvodu, aby u přímo sousedících pozemků s pozemkem p.č. 1388/1, tedy „dotčených pozemků“ – pozemků** [redacted]

[redacted]

postupoval jinak a tyto i když mají stejné vlastnosti jako pozemek p.č. 1388/1 zařadil do úplně jiného využití jejich ploch a to plochy „RX – rekreace jiná“ a plochy ZK - krajinné zeleně“.

Takovýto přístup je **porušením principu rovného přístupu, a řešení v rámci celistvosti lokality a vede k nedůvodnému znevýhodňování vlastníků ostatních dotčených pozemků.**

Pokud tedy nebyl pro zpracovatele akceptovatelné využití jako „plocha rekreace“, kterou vlastníci dotčených pozemků ve svých námitkách navrhovali **s akcentem na možnost využití dotčených pozemků k trvalému bydlení,** ať již z jakéhokoliv důvodu, není zde žádný relevantní důvod, aby zpracovatel **namísto plochy bydlení, až již všeobecné nebo individuální** vytvořil ostrůvek původně „městské zeleně“, nyní „rekreační plochy a krajinné zeleně“ (v případě pozemků v mém vlastnictví jen plochy „ZK – krajinné zeleně“).

Navíc je zcela zřejmé, že plocha dotčených pozemků zcela splňuje podmínky pro využití na plochu bydlení (až již všeobecného nebo individuálního), když podmínky těchto dotčených pozemků v lokalitě jsou shodné s podmínkami pozemku p.č. 1388/1, u kterého navrhovatelé ÚPmB změnili jeho využití z „městské zeleně“ právě na plochu „BU – bydlení všeobecné“.

Jakékoliv případné a argumenty navrhovatele ÚPmB proti tomuto využití plochy dotčených pozemků jsou naprosto liché, protože by takové argumenty musely platit i pro pozemek p.č. 1388/1, což evidentně neplatí a navrhovateli nebránilo nic, aby plochu pozemku p.č. 1388/1 navrhl jako plochu „BU – bydlení všeobecné“.

V případě **využití plochy pozemků v mém vlastnictví**, by tyto mohly být využity alespoň jako „zahrádky“, **resp. plocha „RX - jiná rekreace“, když pro plochu „ZK – krajinná zeleň“, nejsou splněny základní podmínky** (viz. text námitek níže).

*3) **Rozpor s principy využití dané lokality, které jsou v rámci lokality NL – 2 Kamenný vrch“ deklarovány ze strany samotného města Brna.***

Navíc takovýto přístup a nově navrhované řešení plochy dotčených pozemků je přímo **v rozporu s principy využití dané lokality, které jsou v rámci lokality NL – 2 Kamenný vrch“ deklarovány ze strany samotného města Brna.**

V kartě lokality „NL – 2 –Kamenný vrch“, ve které jsou deklarovány důvody pro využití lokality pro účely bydlení **B/v4 a B/r2** v rámci části „ZPF“ je výslovně uvedeno cit: „*V návrhu nového ÚPmB dochází v dané lokalitě k vymezení nové hranice zastavěného území. lokality se tedy nachází zčásti v zastavěném území a zčásti mimo zastavěné území a je řešena jako plochy bydlení a plocha městské zeleně. Půdy ZPF pokrývají pouze některé části lokality a zahrnují více pozemků, které jsou v katastru nemovitostí definovány jako zahrady a nacházejí se na půdách III. a V. třídy ochrany. **Uvedené pozemky jsou v současné době již převážně zastavěny objekty, ale i rodinnými domy).** V daném případě je třeba uvést, že každý z pozemků **je ve vlastnictví jiné soukromé osoby, a tudíž je návrh využití těchto pozemků k zástavbě pro plochy bydlení více než vhodnou variantou řešení daného území. Návrh tak reaguje na deficitní nabídku bydlení na území města Brna a umožňuje rozvoj bydlení v MČ Nový Lískovec.***

Pro všechny v lokalitě okolní pozemky bezprostředně sousedící s dotčenými pozemky (včetně bezprostředně sousedícího pozemku p.č. 1388/1) jsou výše uvedené zásady a předpoklady pro plochy bydlení stanovené samotným navrhovatelem ÚPmB aplikovány, **a plochy pozemků se stávajícími zahrádkami (a na nich postavených staveb), jsou z výše uvedeného důvodu transformovány na plochu „bydlení“,** ovšem pro „ostrůvek“ dotčených pozemků uprostřed plochy bydlení, **tyto zásady evidentně neplatí** a navrhovatel k dotčeným pozemkům (s výjimkou p.č. 1388/1) původně navrhoval

veřejně přístupnou „městskou zeleň" a nyní nově navrhuje „RX – jinou rekreaci zahrádky" a veřejně přístupnou „ZK - krajinou zeleň", i přes to, že plocha bydlení – BU, popř. BI dle výše uvedeného popisu je vhodná i pro dotčené pozemky.

Takovýto postup však není z hlediska principů tvorby územního plánu, využitelnosti daného území, principu rovného přístupu a stávajícího stavu dotčených pozemků, a to i z hlediska celistvosti dané lokality, správný.

4) Nevypořádání se s podanými námitkami, jejich nedůvodné nezohlednění
Nesprávné zahrnutí dotčených pozemků do „nezastavěného území"

V rámci zjišťování stanoviska zpracovatele návrhu ÚPmB k podaným námitkám vlastníků dotčených pozemků, tito zjistili, že **zpracovatel** při úpravě funkčního využití dotčených pozemků (s výjimkou případu pozemku p.č. 1388/1) **žádnou z podaných námitek nezohlednil a s žádnou se nevypořádal a nově upravil plochu využití dotčených pozemků v rozporu s těmito námitkami, přitom je navrhovatel při tvorbě územního plánu povinen se vypořádat s podanými námitkami a vysvětlit z jakého důvodu jim nevyhověl. Ve vypořádání námitky č. MMB/0214549/2020 se však MMB s podaným i námitkami nijak nevypořádal** a k požadavku na využití dotčených pozemků na plochu bydlení pouze uvedl, že *se zastavitelné plochy vymezují s ohledem na potencionál rozvoje území a míru využití zastavěného území a že v lokalitě je vymezena pro bydlení dosud nevyužitá plocha B/r2 a B/v4 a s ohledem na uplatněné připomínky udělil pořizovatel pokyn prověřit rozsah vymezení plochy městské zeleně a možnost jejího vymezení na plochu zahrádek v souladu se skutečným stavem, avšak s ohledem na zachování přírodních a krajinných hodnot v území.* To **z jakého důvodu plochu bydlení určil navrhovatel na pozemcích města Brna, zatímco veřejně přístupnou „krajinnou zeleň" na pozemcích soukromých vlastníků**, již navrhovatel **nevysvětlil**, stejně jako důvod, proč **upřednostnil pozemky ve vlastnictví města Brně na úkor pozemků ostatních vlastníků** dotčených pozemků, **ani jak hodlá realizovat svůj objektivně nerealizovatelný záměr využití plochy „veřejně přístupné" krajinné zeleně** na dotčených pozemcích, **která není a v budoucnu ani nebude veřejně přístupná.**

Dle platné judikatury Nejvyššího správního soudu se jedná o nedostatky, která jsou důvodem pro zrušení těmito nedostatky postižené příslušné části územního plánu.

V rámci vyhodnocení připomínek, které byly podateli této námitky ze strany zpracovatele předány (připomínky MMB/0243223/2020), v důsledku kterých bylo údajně částečně podaným námitkám podatele vyhověno, když většina dotčených pozemků z hlediska jejich využití bylo změněno z *„městské zeleně"*, na plochu *„zahrádek" a „krajinné zeleně"*, je v tomto vyhodnocení uvedeno, že *tyto pozemky* (myšleno dotčené pozemky), *jsou údajně dlouhodobě určeny územním plánem **pro nestavební funkci**, když v aktuálně platném ÚPmB se jedná o plochy krajinné zeleně navazující na přírodní hodnotné území.*

V prvé řadě je třeba poukázat na skutečnost, že ve stávajícím platném územním plánu, **byly dotčené pozemky zahrnuty nesprávně resp. protiprávně do části tzv. „nezastavěného území".**

V ÚPmB z roku 1994 byla **v rozporu s pravidly** územního plánování a v rozporu s tehdy platným stavebním zákonem (ust. § 58) **umístěna** tzv. **„hranice zastavěného území"** pod spodní hranici dotčených pozemků, tedy mezi postavenou bytovou výstavbu na ulici Koniklecova a dotčené pozemky a přitom, dle platné právní úpravy měla být tato „hranice zastavitelnosti" stanovena nad stávajícím zastavěný územím, což je nad dotčenými pozemky (de facto kopírující ulici Travní). Pozemky p.č. 1391 – zastavěná plocha nádvoří a p.č. 1389 – ostatní plocha a p.č. 1397/2, byly zastavěny rekreačními objekty a **jedná se o zastavěné plochy, tedy původně stavební pozemky**.

Z tohoto důvodu, tedy z důvodu, že dotčené pozemky dle této chyby měli patřit do „nezastavěného území" byly určeny k využití veřejně přístupné *„krajinné zeleně"*, na kterou se i přes vědomost o této chybě a její opravu zpracovatel ÚPmB odvolává.

I přes to, že výše uvedená chyba a nesprávně vyznačená hranice zastavěného území byla v návrhu ÚPmB **opravena a byla umístěna** tak, **že dotčené pozemky evidentně patří do zastavěného území"** a vždy tam patřily, **zpracovatel opakuje tuto chybu a opětovně i přes změnu hranice zastavěného území argumentuje onou původní chybou plánu**, tedy že se má v případě dotčených pozemků jednat o pozemky určené územním plánem pro nestavební funkci.

Je naprosto nemyslitelné, aby **v důsledku této zjevné nesprávnosti a chyby stávajícího ÚPmB**, navazoval navrhovaný nový ÚPmB na tato pochybení a plocha, která je od doby platnosti původního ÚPmB z roku 1994 vedena jako „KV – plocha krajinné zeleně všeobecné" a v současné době vedena v katastru nemovitostí jako „zastavěná plocha" byla plánována jako plocha „Z - veřejně přístupné městské zeleně", která má velice podobný způsob využití (jedná se o „zeleň" a „veřejnosti přístupné plochy") právě z uváděného důvodu údajné nezastavěnosti daného území.

V nově navrhovaném plánu, by toto pochybení mělo být napraveno a to v souladu se zákonem a v souladu s principy využití dané lokality uvedenými v kartě lokality NL -2 kamenný vrch a mělo by být s dotčenými pozemky zacházeno jako z ostatními sousedními pozemky, které jsou dokonce ve vlastnictví města Brna, tedy jako s pozemky, které se nachází v *„zastavěném území"*.

5) Navrhovaná změna „ZK – krajinná zeleň" na dotčených pozemcích je v příkrém rozporu s realitou.

V souvislosti se skutečnostmi uvedenými v bodě 3) a 4) je dále zřejmé, že v návrhu ÚPmB je sice tato „hranice zastavěného území" posunutá již nad hranici dotčených pozemků, tedy tyto jsou zahrnuty do „zastavěného území" **ovšem bez jakéhokoliv důsledku na plánované využití dotčených pozemků**, když tyto jsou nově navrhovány jako namísto „plochy městské veřejně přístupné zeleně" pro každodenní rekreaci zde přítomných obyvatel, **z části jako „krajinná zeleň"**, která by ovšem rovněž **měla být veřejně přístupná** tak, aby mohla být veřejností užívána pro účel, který je v návrhu ÚPmB na dotčených pozemích navrhován.

Na jedné straně v návrhu nového ÚPmB byla posunutím hranice zastavěného území napravena vada původního ÚPmB, na druhé straně se **tak stalo bez jakéhokoliv důsledku na dotčené pozemky a nápravu způsobené chyby** a tyto jsou „mírně řečeno" **nelogicky a nesystémově** zařazeny do ploch původně *Z- městské zeleně*, která je určitou variací původně určené plochy *KV - plochy krajinné zeleně všeobecné* a nyní nově je z části k dotčeným pozemkům navrhována veřejně přístupná *ZK - Krajinná zeleň* z důvodu, že tato část lokality má být údajně dlouhodobě určena územním plánem právě jako *Krajinná zeleň* ***v nezastavěné části území,*** což se však stalo dnes již známou chybou vyznačené hranice zastavěného území ve stávajícím územním plánu.

Dotčené pozemky nejsou v nezastavěné části území a nikdy nebyly a naopak se nacházejí v zastavěné části území a oba tyto navrhované způsoby využití ploch dotčených pozemků (tedy *„městská zeleň"* a *„krajinná zeleň"*, počítaje v to i původní označení *KV - plochy krajinné zeleně všeobecné*) mají jedno společné a to, že **nejsou pro takové určení těchto ploch splněny základní podmínky, protože je takovéto využití ploch určeno pouze pro „nezastavěné části území".**

Navrhovaná změna „ZK – krajinná zeleň" na dotčených pozemcích je v příkrém rozporu s realitou.

Na předmětné ploše dotčených pozemků se (kromě toho, že tyto pozemky nejsou veřejně přístupné), nenachází krajinná zeleň. Na ploše dotčených pozemků jsou umístěny „zahrádky" a tedy se zde nachází sídelní zeleň, typická pro zahrádky a nikoliv „krajinou zeleň".

Pojem **„zeleň krajinná"** je definován např. v Principech a pravidlech územního plánování vydaným Ústavem územního rozvoje, v Kapitole C – Funkční složky, C.5 Zeleň jako:

„Zeleň krajinná, je naproti tomu často přirozeně vzniklá, v některých případech reliktní, která má převážně krajinotvornou a půdoochrannou funkci. Míra zásahů člověka je nohem menší. Na počátku (obvykle) nebyla výtvarný záměr , ale přírodní zákony. Mohou to být zbytky původní krajiny postupně obklopené a pohlcené městem nebo město obklopující, případně zasahující hluboko do městského organismu.“

Z výše uvedeného vyplývá, že i pokud by jakákoliv další lidská činnost na příslušné ploše ustala, trvalo by desítky let (ne-li déle), než by taková „krajinná zeleň“, o jaké hovoří výše uvedená definice Ústavu územního rozvoje, vznikla.

Podle rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 28.5.2014, č.j. 1 Aos 6/2013-55 **musí územní plán vycházet ze stávajících poměrů v daném území.**

To se však v případě navrhovaného ÚPmB neděje a **navrhované změny jsou zcela v rozporu se stávajícími poměry v daném území**. Není přitom ani reálné, že by se tento stav mohl v dohledné budoucnosti nějak změnit, a že by mohlo být dosaženo stavu, který je ÚPmB navrhován, tedy aby na dotčených pozemcích byla (vznikla) „krajinná zeleň“.

Plochy krajinné zeleně jsou totiž plochy, které lze vymezit pouze v nezastavěném území, nikoliv v území již zastavěném. I podle odborné literatury lze za krajinou zeleň považovat pouze zeleň mimo zastavěné území. **Toto vyplývá i ze samotného ÚPmB**, dle kterého je hlavním využitím „Zeleně krajinné – přírodního charakteru pro plochy zeleně **v nezastavěném území**. Toto vyplývá i z normy ČSN 83 9001 Sadovnictví a krajinářství, která pojem „krajinné zeleně“ popisuje jako **zeleň mimo zastavěné území**. I samotná vyhláška č. 501/2006 Sb., o obecných požadavcích na využívání území, v ust. § 7a odlišuje „zeleň sídelní“ a „zeleň krajinnou, kdy „zeleň sídelní“ je právě zelení uměle vytvořenou, tedy takovou, jaká se v současnosti na ploše dotčených pozemků nachází.

Plocha dotčených pozemků je však „územím zastavěným“, což po úpravách ÚPmB již ÚPmB respektuje, a v případě, že by navrhované změny „krajinné zeleně“ na dotčených pozemcích byly přijaty, stalo by se toto pouze **jakýmsi nesplnitelným záměrem**, když bez ohledu na nemožnost přístupnosti veřejnosti na tuto plochu, **by nikdy nešlo** (v blízké době několika desítek let) **na ploše dotčených pozemků nepřirozeně (kulturně) vytvořit přirozenou krajinnou zeleň**, jak je tato definována výše.

6) Navrhované řešení využitelnosti ploch dotčených pozemků jako „ZK – krajinná zeleň“ není objektivně realizovatelné

Dále nelze odhlédnout ani od skutečnosti, **kterou podatelé namítali již ve svých předchozích námitkách, a které zpracovatel evidentně přehlíží**, že i přes to, že město původně navrhovalo učinit ze stávajících dotčených pozemků, které jsou oplocené a v soukromém vlastnictví „veřejně přístupnou městskou zeleň“, nyní na části dotčených pozemků navrhuje zřídit veřejně přístupnou plochu *K-Krajinné zeleně*, **není z návrhu nového ÚPmB (ani toho upraveného ve stavu k červnu 2021) vůbec zřejmé a v návrhu není žádné vysvětlení, jakým způsobem by tohoto stavu město chtělo dosáhnout.**

Město nemá s žádným z vlastníků dotčených pozemků uzavřeny jakékoliv smlouvy na odkup nebo užívání předmětných pozemků a to ani do budoucna.

Jelikož předmětné pozemky nelze vyvlastnit, neboť dle platných právních předpisů nejsou dle územního plánu v lokalitě navrženy stavby a opatření, pro které by bylo možno institut vyvlastnění využít a město nemá s vlastníky dotčených pozemků uzavřeny jakékoliv smlouvy, které by městu umožňovaly realizovat záměr města deklarovaný v návrhu nového územního plánu jako „veřejná městská zeleň“, resp. „krajinná zeleň“, **není reálné aby se v budoucnu tato situace změnila** a dotčené pozemky se staly veřejně přístupnými tak, jak se to nestalo ani od roku 1994 v případě určení ploch dotčených pozemků jako KV - plochy krajinné zeleně všeobecné.

Navíc z návrhu nového ÚPmB není ani vůbec zřejmé a ani neobsahuje vysvětlení, **jakým způsobem by město chtělo na místě dotčených pozemků zrealizovat zřízení navrhované** „veřejně přístupné městské zeleně", když se jedná o soukromé pozemky fyzických osob, které jsou oploceny a tyto nebyly, nejsou a nebudou veřejně přístupné. Navíc vlastníci dotčených pozemků hodlají využít předmětné pozemky pro svoji individuální a rodinnou rekreaci s rekreační zástavbou s možností trvalého bydlení, která vylučuje užívání těchto ploch veřejností.

Toto užívání ploch dotčených pozemků veřejností vylučuje i stávající stav dotčených pozemků, které jsou využívány jako zahrady a k individuální rekreaci.

Navrhované řešení využitelností ploch dotčených pozemků jako „ZK – krajinná zeleň" **není tedy objektivně realizovatelné. Dotčené pozemky totiž nebyly, nejsou a v budoucnu nikdy nebudou veřejně přístupné.**

Dotčené pozemky, které byly nejprve určeny jak *plochy KV* a nyní v novém navrhovaném ÚPmB jsou určeny jako *Z- městská zeleň*, po úpravě *„Krajinná zeleň"* **nejsou veřejně přístupné a jsou oplocené a přitom přístup veřejnosti je základní podmínkou těchto druhů ploch, jejichž využití se plánuje pro širokou veřejnost.**

I přes to na části dotčených pozemků navrhovatel navrhuje využití těchto veřejně nepřístupných ploch jako plochu „krajinné zeleně", kdy však **podmínkou takového využití je právě „veřejná přístupnost této plochy". Navrhovatel však nikde ve svém návrhu ÚPmB neuvádí návrh řešení ani vysvětlení nebo odůvodnění, jak hodlá tohoto stavu (přístupnosti plochy dotčených soukromých oplocených pozemků veřejnosti) docílit.**

Nedostatek uvedení takovéhoto řešení v návrhu ÚPmB, jak u původně navrhované využití plochy dotčených pozemků jako *„městská zeleň"* nebo nově jako *„krajinná zeleň"*, kdy u obou těchto ploch je **základním předpokladem** takovéhoto plánovaného **využití, aby tyto byly přístupné veřejnosti způsobuje (ve smyslu platné judikatury Nejvyššího správního soudu - konkr. rozsudek NSS ze dne 30.3.02016, sp. zn. 8 As 121/2015) jeho nerealizovatelnost.** Pokud totiž navrhovatel vymezil v návrhu ÚPmB plochy veřejně přístupné zeleně, aniž by řešil nesoulad mezi faktickým stavem v území a využitím daných ploch stanoveným novým územním plánem, nedosáhl tím realizovatelnosti této plochy veřejně přístupné „krajinné zeleně" v předvídaném rozsahu a v takových případech (dle právního názoru Nejvyššího správního soudu) se **jedná o pochybení a závažným důvodem, pro který musí být ÚPmB v dotčené části zrušen**.

V navrhovaném novém ÚPmB je tedy stále vymezen záměr, který je v rozporu se stávajícím stavem pozemků, kdy současně není stanoven způsob, jak tento rozpor v budoucnu odstranit a dosáhnout plánovaného stavu.

7) Přehlížení místních podmínek a funkce okolní přírody v lokalitě

Upravený způsob využití dotčených pozemků jako *„Krajinná zeleň"* uvedený v upraveném návrhu ÚPmB **je navíc stále v rozporu s charakteristikou daného území uvedenou v návrhu nového ÚPmB v kartě lokality NL-2 Kamenný vrch**, (ve vazbě na vhodnější využití dotčených pozemků pro účely *„bydlení"*, to platí i pro využití jako „zahrádky", resp. „RX – rekreace jiná").

V kartě lokality NL-2 Kamenný vrch, je uvedeno, že Městská část Nový Lískovec se **vyznačuje úzkou návazností na okolní přírodu a samotná lokalita je obklopena zelení. Není tudíž nutné vymezovat veřejná prostranství přímo v lokalitě ani v zastavěném území, protože tuto funkci plní právě okolní příroda**. Sídelní zeleň Lokalita navazuje na MZCHÚ Kamenný vrch. Sídelní zeleň v lokalitě je rozvíjena navazující návrhovou plochou městské zeleně.

Pomineme-li, že pozemky sousedící s dotčenými **pozemky, které jsou ve vlastnictví města si město**

navrhuje pro bytovou zástavbu, namísto toho, aby přednostně na těchto veřejně přístupných pozemcích zřídilo veřejně přístupné plochy zeleně ať již ve formě *městské zeleně*, nebo *krajinné zeleně*, nelze pominout skutečnost deklarovanou ve výše uvedené části navrhovaného ÚPmB, tedy že je lokalita obklopena zelení a není nutné vymezovat veřejná prostranství (tedy i „veřejně přístupnou zeleň" – městskou zeleň), protože **tuto funkci plní právě okolní příroda.**

S ohledem na výše uvedené potom navrhovaný způsob využití dotčených pozemků jako „veřejně přístupná zeleň" ať již v jakékoliv variantě nedává příliš smysl a i v jiných městských částech (např. Jundrov, Bystrc, Žebětín) návrh ÚPmB podobné lokality se zahrádkami navrhuje s využitím jako „rekreační oblast", která (stejně jako „městská zeleň) slouží jako přechodový prvek mezi bytovou zástavbou a přírodou (v případě dotčených pozemků - MZCHÚ Kamenný vrch) a v případě lokality Kamenný vrch jsou obdobné pozemky navrhovaný k využití „bydlení", z důvodů uvedených v kartě lokality.

Navíc v případě pozemku p.č. 1388/1 bylo jeho využití změněno na plochu „bydlení", aniž **by bylo třeba jej zachovat jako „veřejně přístupnou zeleň"**. Jak je možné, že u jednoho z původní skupiny pozemků navrhovaných jako „veřejně přístupná zeleň" se jeho využití změní na bydlení a bezprostředně sousedící pozemek (p.č. 1390/1 a na to navazující 1392/1 a na to navazující další pozemky mají mít využití „zahrádky" resp. „RX – rekreace jiná" a „krajinné zeleně" z důvodu údajného zachování přírodních a krajinných hodnot v území, navíc kdy tato lokalita bezprostředně navazuje na MZCHÚ Kamenný vrch.

Nesprávnost postupu navrhovatele v případě této lokality potvrzuje navrhované využití ploch „bydlení" v jiných lokalitách jiných městských částí, např. Jundrov, Soběšice nebo Maloměřice (viz. příloha č. 4 až 6), kdy v těchto případech byly původní plochy zahrádek ve vazbě na podané námitky navrhovatelem **změněny na plochy bydlení i bez „mezipásů" veřejně přístupné krajinné zeleně**, která by měla být „jakousi" přechodnou části na navazující okolní přírodu.

Důkaz: námitka MMB/0152222/2020 + vyjádření k námitce MMB/0152222/2020 (k.ú. Soběšice) – příloha č. 4
vyjádření k námitce MMB/0213195/2020 (k.ú. Jundrov)- příloha č. 5
námitka MMB/0172019/2020 + vyjádření k námitce MMB/0172019/2020 (k.ú. Maloměřice)- příloha č. 6

8) <u>Nerovný přístup k řešení využití charakterově – typově stejných pozemků</u>

Tuto nesprávnost postupu navrhovatele dále potvrzuje i skutečnost, že navrhovatel v případě této lokality dotčených pozemků (a v případě pozemků v mém vlastnictví se to týká celých pozemků), u kterých navrhuje **„pás krajinné zeleně" údajně z důvodu ochrany přírody** a zamezení nevhodné stavební činnosti a z toho plynoucího možného negativního vlivu na přírodu, tento „ochranný pás krajinné zeleně" **není navrhován v jiné části jiné lokality zahrádek** (označenou RX) nacházející se na začátku ulice Travní nad plochou Z.125, (BU.R2), kdy se zde rovněž jedná o pozemky využívané v současnosti jako „zahrádky" a jedná se o navrhovanou plocha RX, (jako v případě plochy dotčených pozemků), **ale u této plochy není** (oproti ploše dotčených pozemků) **navrhován namítaný „pás krajinné zeleně"**, aniž by pro takovýto rozdílný přístup existoval jakýkoliv objektivní důvod nebo aniž by tento rozdílný přístup navrhovatel jakkoliv odůvodnil.

V tomto případě se jedná evidentně o **nerovný přístup k řešení využití charakterově – typově stejných pozemků**, kdy u jedněch je navrhován pás krajinné zeleně z důvodu údajné ochrany přírody a u druhých tento pás navrhován není, čímž **dochází k porušení zásady „rovného přístupu"**, když některé pozemky se zahrádkami ve stejné lokalitě město určí jako zahrádky a umožní dokonce tyto pozemky zastavět stavbou trvalého bydlení, zatímco jiné pozemky se zahrádkami ve stejné lokalitě určí jak veřejně přístupnou ZK - plochu krajinné zeleně.

Důkaz: výseč grafické části návrhu ÚPmB – příloha č. 8

9) Důvody, kterými navrhovatel odůvodňuje svoje návrhy využití dotčených pozemků jsou v rozporu s realitou

Na tomto místě poukazujeme na skutečnost, že co se týče otázek, které se týkají **životního prostředí plochy dotčených pozemků**, kterými navrhovatel argumentuje pro svůj návrh využití plochy dotčených pozemků jako „ZK – krajinné zeleně" z důvodu možného negativního vlivu stavební činnosti v této lokalitě na životní pros[redacted] **využití pozemků** p.č. [redacted] které jsou umístěny v samotném středu dotčených pozemků), **z plochy „krajinné zeleně" na plochu** „zahrádek" nebo plochu **„bydlení" nemůže mít žádný významný vliv na stav předmětu ochrany životního prostředí a svou povahou nemá potenciál způsobit přímé, nepřímé či sekundární vlivy na celistvost a stav předmětů ochrany životního prostředí**.

Důkaz: stanoviskem KÚ JMK, odboru ŽP ze dne 27.7.2022, č.j. JMK 112947/2022 – příloha č. 7

Ve vazbě na výše uvedené i na skutečnosti uvedené v bodě 7), je potom argumentace navrhovatele, kterou odůvodnil odmítnutí námitky podatele č. MMB/0214549/2020 **naprosto „scestná" a nesmyslná**, když navrhovatel k ponechání pásu „krajinné zeleně" na dotčených pozemcích uvedl, že *v území navazujícím na Evropsky významnou lokalitu byla plocha krajinné zeleně ponechána z důvodu její ochrany a zamezení nevhodné stavební činnosti a z toho plynoucího možného negativního vlivu.*

Jak ale vyplývá z výše uvedeného stanovisko KÚ JMK, odboru ŽP, **které se týká ve vazbě na umístění ve stanovisku posuzovaných pozemků** (p.č. 1395/1, 1397/1, 1397/2 a 1397/4), **všech dotčených pozemků, není tento argument pravdivý, když změnou plochy dotčených pozemků, ať již na „zahrádky" nebo na „bydlení" nemá žádný negativní vliv na životní prostředí.**

10) V případě dotčených pozemků se nejedná o „Plochy přestavby" a tyto plochy nesplňují nově navrhovaným územním plánem stanovené podmínky „Ploch přestavby".

V navrhovaném novém ÚPmB jsou v jeho grafické části 1.0 Výkres základního členění území dotčené pozemky vymezeny jako „**Plochy přestavby**", kdy tyto „plochy přestavby" jsou v ÚPmB v bodě 3.3.3 definovány jako „*Plochy vymezené ÚPmB ke změně stávající zástavby, k obnově nebo opětovnému využití znehodnoceného území a plochy k rekonstrukčním a rekultivačním zásahům do území.*"

Dotčené části pozemků, (ty u kterých je navrhována využití plochy „krajinná zeleň"**), nesplňují nově navrhovaným ÚPmB podmínky pro „Plochy přestavby".**

V případě části dotčených pozemků se totiž jedná o plochy funkčních zahrádek, na kterých se dokonce nacházejí plochy zastavěné stavbami. V žádném případě se **nejedná o plochy jakkoliv znehodnoceného území, ani o plochy umožňující jakékoliv rekonstrukční nebo rekultivační zásahy do území**, protože tyto pozemky – plochy jsou v soukromém vlastnictví jednotlivých vlastníků pozemků, kteří mají na těchto oplocených pozemcích funkční zahrádky, a kteří žádné rekonstrukční ani rekultivační zásahy na těchto pozemcích nehodlají provádět a SMB nemá žádnou reálnou možnost, jak by případně takovéto eventuální zásahy (rekonstrukční a rekultivační) mohlo na těchto pozemcích provést, ani zamýšlený způsob provádění takovýchto zásahů v návrhu nového ÚPmB neuvádí.

11) V případě v návrhu nového UPmB a v něm pro dotčené pozemky navrhovaných ploch „ZK- krajinné zeleně" porušuje město zásadu, že veřejnou zeleň v rámci územního plánu je město povinno přednostně umisťovat na pozemky ve vlastnictví města a nikoliv na pozemky soukromých vlastníků, což nečiní.

Navrhovaná plocha „ZK- krajinná zeleň" na dotčených pozemcích **bezprostředně sousedí** s plochou

pozemků ve vlastnictví města (BU.R2 – např. p.č. 1588/2), **na kterých však město navrhuje plochu „bydlení“** určenou k masové bytové výstavbě **namísto toho, aby přednostně plochu pozemků ve svém vlastnictví využilo pro veřejné prostranství a veřejnou zeleň.**

Navíc město Brno v širším sousedství a okolí dotčených pozemků vlastní rozsáhlé plochy pozemků (zahrady, zahrádky, chaty…), které však určilo v návrhu nového ÚPmB jako plochy určené k bytové výstavbě.

Město tak v návrhu nového ÚPmB namísto, aby přednostně veřejně přístupnou krajinnou zeleň zřídil na svých pozemcích, zřizuje tyto na soukromých pozemcích třetích osob a svoje pozemky určuje k bytové zástavbě.

Z výše uvedeného je **zjevná nepřiměřenost a tím i nesprávnost** v návrhu nového ÚPmB navrhované úpravy plochy dotčených pozemků, když tímto navrhovaným opatřením město **zasahuje do vlastnických práv vlastníků dotčených pozemků**, přičemž tato práva jsou garantována ústavním pořádkem. Z navrhovaného ÚPmB není vůbec zřejmé z jakého důvodu k uvedené navrhované úpravě město přistoupil v případě dotčených pozemků, a nikoliv naopak v případě svých nezastavěných pozemků (B/v4 – např. p.č. 1588/2), které jsou určeny k další bytové výstavbě.

Jedná se **zcela zjevně o „nerovné zacházení“ s vlastníky pozemků v dané lokalitě a porušení „principu rovnosti“,** kdy město upřednostňuje sebe (a např. vlastníka pozemků p.č. 1222/1 a p.č. 122/11) a své zájmy před zájmy vlastníků dotčených pozemků.

12) V případě návrhu nového ÚPmB a v něm pro dotčené pozemky navrhovaných ploch „ZK- krajinné zeleně“ ***tento nesplňuje požadavek minimalizace zásahů do práv, protože město mohlo záměr týkající se plochy ZK v dané lokalitě, který realizoval zrovna na dotčených pozemích vymezit tak, aby se netýkalo pozemků v „soukromém vlastnictví“ třetích osob, ale aby se týkalo pozemků ve vlastnictví města v dané lokalitě, které jsou určeny pro masovou bytovou výstavbu v dané lokalitě.***

Dotčené pozemky jsou soukromé pozemky od nepaměti využívané jako zahrádky a pro individuální rekreaci jejich vlastníků, které byly a jsou zastavěny stavbami. Jedná se od nepaměti o zastavěné území využívané jako **zahrady a stavební plochy pro stavby,** a o **oplocené** pozemky - **nepřístupné veřejnosti.**

V ÚPmB je s těmito dotčenými pozemky nakládáno jako by tyto byly veřejně přístupnými plochami a přitom tyto pozemky nikdy veřejně přístupné nebyly, nejsou a nikdy nebudou.

Navíc **město nemá žádnou možnost jak z těchto oplocených soukromých ploch dotčených pozemků realizovat svůj záměr přeměny z veřejnosti nepřístupných pozemků na veřejně přístupné plochy zeleně.**

Přitom však (poněkud nepochopitelně) navrhuje plochu dotčených pozemků v novém návrhu UPmB přeměnit na veřejně přístupnou zeleň a to aniž by město vysvětlilo, jakým způsobem by tohoto stavu chtělo dosáhnout, když od roku 1994 a schválení v současné sobě platného UPmB a zařazení ploch dotčených pozemků do kategorie „KV“ z důvodu ochrany přírody, se ani část plochy z dotčených pozemků **nepodařilo městu veřejnosti zpřístupnit**, ani se o to město za tu dobu 26 let nepokusilo.

Navrhovaný nový ÚPmB **nerespektuje skutečnost, že předmětné pozemky jsou oplocené, nejsou veřejně přístupné,** město nemá s vlastníky předmětných pozemků uzavřeny jakékoliv smlouvy na získání těchto pozemku nebo na jejich užívání **a není objektivně možné ze strany města zajistit dotčené pozemky zpřístupnit veřejnosti**.

Jaký je tedy opravdový smysl navrhované úpravy daného území, pokud vůbec nějaký existuje, když

navrhovaný způsob není realizovatelný?

Smysl zřejmý není žádný, **ale je zcela zřejmý důsledek takovéto navrhované nerealizovatelné úpravy.**

Tímto jediným důsledkem je **znehodnocení dotčených pozemků a porušení Ústavou zaručených vlastnických práv k těmto pozemkům**, kdy zatímco sousední pozemky ve vlastnictví města Brna město v rámci nově navrhovaného ÚPmB určuje k bytové zástavbě, čímž dochází k jejich zhodnocení a tedy zvýšení jejich hodnoty, tak dotčené pozemky svým určením determinuje k městské veřejně přístupné zeleni, **a to zcela na úkor vlastníků těchto pozemků a jejich vlastnických práv, které tímto znehodnocuje a poškozuje.**

13) *V návrhu nového ÚPmB* ***nejsou zohledňovány požadavky vlastníků dotčených pozemků na využití pozemků, které vlastní,*** *kteří* ***v současné době*** *dotčené pozemky, které nejsou veřejně přístupné a jsou oplocené užívají jako* ***zahrady a k individuální rekreaci, a tyto je možné využít v souladu s územním plánem jako plochu bydlení. Rovněž v něm není zohledněn stávající stav*** *v lokalitě, který nebrání tomu,aby byly dotčené pozemky využívány* ***v budoucnu jako plocha rekreace s rekreační zástavbou resp. plochu s možností trvalého bydlení, jako je tomu u pozemku p.č. 1388/1.*** *Tím návrh nového ÚPmB* ***nedůvodně omezuje vlastnické právo a požadavky vlastníků dotčených pozemků za současného upřednostnění komerčních zájmů města*** *a vybraných vlastníků pozemků v lokalitě.*

Dotčené pozemky jsou v současné době (a v minulosti vždy byly) **oploceny a nejsou přístupné veřejnosti.**

Tyto jsou využívány jejich vlastníky **jako zahrady a jako místo pro rodinnou a individuální rekreaci,** když některé z nich jsou dokonce vedeny jako stavební pozemky (zastavěné stavbami pro rodinnou rekreaci).

Dotčené pozemky jsou **vhodné k zastavění,** mají **dopravní napojení a možnost napojení na inženýrské sítě.**

V dané lokalitě **je na ostatních srovnatelných pozemcích (zahradách při ulici Travní) v bezprostředním okolí** dotčených pozemků (zahradách) dlouhodobě realizována **výstavba rekreačních objektů i rodinných domů** s možností trvalého bydlení. **Takováto zástavba je v dané lokalitě obvyklá.** Sám navrhovatel na základě podaných námitek, které byly shodné s podanými námitkami vlastníků dotčených pozemků, změnil využití pozemku p.č. 1388/1 z plochy „zeleně " na plochu „bydlení ", aniž by odůvodnil proč tak učinil u jediného pozemku patřících původně do skupiny „dotčených pozemků " zatímco u ostatních dotčených pozemků, navrhuje využití RX – jiná rekreace v kombinaci s ZK – krajinnou zelení ".

Vlastníci dotčených pozemků si dotčené pozemky hodlají ponechat ve svém vlastnictví a oplocené, nepřístupné veřejnosti a tyto využívat přinejmenším jako dosud pro vlastní potřebu a pro individuální rekreaci.

Lokalita je nejen pro individuální rekreaci, ale i pro bydlení velmi vhodná a dosud takto využívaná.

Důkaz: stanoviskem KÚ JMK, odboru ŽP ze dne 27.7.2022, č.j. JMK 112947/2022 – příloha č. 7

Vlastníci dotčených pozemků nemohou v současné době plnohodnotně využívat dotčené pozemky pro svoji potřebu z důvodu, že soukromé zahrady na dotčených pozemcích jsou dosavadním ÚPmB a navrhovaným novým ÚPmB určeny ke zrušení a k využití pro veřejnost i přes to, že městem navrhované zřízení veřejně přístupné zeleně je nerealizovatelné, když město nemá žádný způsob, jak by mohlo

změnit oplocené soukromé pozemky na veřejně přístupné plochy zeleně.

Vlastníci dotčených pozemků jsou omezeni ve svých právech k těmto pozemkům, kdy toto omezení z roku 1994 trvá bez jakékoliv kompenzace již 26 let bez toho, aby se na dotčených pozemcích zrealizovala plánovaná veřejně přístupná zeleň a toto omezení již překročilo míru spravedlivé rovnováhy mezi požadavky obecného zájmu a imperativy na ochranu základních práv jednotlivce.

Dle platného ÚPmB je funkční plocha KV – krajinná zeleň určená pro veřejnost umístěná na dotčených pozemcích nevhodně v území, které má rozsáhlé volné a veřejné přístupné přírodní zázemí v těsné blízkosti obytného souboru Kamenný vrch. Navíc navrhovaná krajinná zeleň dle platného územního plánu nebyla zrealizována v průběhu uplynulých 26 let, a došlo tak pouze k omezení a znehodnocení dotčených pozemků fungujících jako zahrad a rekreačních objektů pro individuální rekreaci. Od roku 1994 dokonce vlastníkům dotčených pozemků město ani do dnešní doby nenabídlo odkoupení dotčených pozemků, aby město mohlo své záměry na dotčených pozemcích realizovat.

S ohledem na výše uvedené vlastníci dotčených pozemků v rámci legitimního očekávání s ohledem na stávající stav ostatních zahrad v okolí požadují, aby v návrhu nového ÚPmB byly výše uvedené skutečnosti zohledněny a v rámci zachování principu „rovného přístupu" bylo umožněno vlastníkům v lokalitě umístěných zahrad – vlastníkům dotčených pozemků, využít tyto pozemky nejen k rekreaci a rekreační zástavbě s možností trvalého bydlení, ale i k trvalému bydlení, tak jak to navrhovatel učinil u pozemku p.č. 1388/1, když taková zástavba navíc není v této zóně neobvyklá a vytváří plynulý přirozený přechod od stávající (i budoucí) zástavby panelových domů k volné krajině blízké přírodní oblasti.

Výše uvedený způsob využití dotčených pozemků nikoho nepoškozuje, a v okolí a přímo v sousedství obytného souboru Kamenný vrch je dostatek veřejně přístupných ploch ve vlastnictví města Brna, které mohou být využity pro veřejnost a dostatek volné přírody, která je přístupná veřejnosti tak, aby mohla být využita ke každodenní rekreaci zde přítomných obyvatel.

III.

Návrh změny navrhovaného ÚPmB:

S ohledem na výše uvedené skutečnosti **jako spoluvlastníci pozemku p.č. 1393/1, k.ú. Nový Lískovec** v lokalitě „u Křížku pod ulicí Travní", **navrhujeme a žádáme**, aby **plocha pozemků v lokalitě „u Křížku pod ulicí Travní" (včetně dotčených pozemků a pozemku, kterého jsme spoluvlastníky) byla řešena jako soukromá a neveřejná plocha a nikoliv jako veřejně přístupná plocha, bylo ukončeno nepřiměřené a nedůvodné omezování využívání dotčených pozemků a jejich vlastníků a byla provedena změna návrhu ÚPmB v tomto rozsahu:**

Změna plochy funkčního využití z původní „Z – městské zeleně" v lokalitě „u Křížku pod ulicí Travní", nyní po úpravách návrhu ÚPmB na „RX- rekreace jiná" a „ZK – krajinná zeleň" která zahrnuje i dotčené pozemky, tedy pozemky

[redacted]

na plochu funkčního využití „BU – bydlení všeobecné" nebo plochu „BI – bydlení individuální" tak, jak to zpracovatel provedl po podání námitek v 6/2020 u pozemku p.č. 1388/1 tak, aby byla celá lokalita scelena do plochy bydlení, tak, jak je tomu u bezprostředně sousedících pozemků s dotčenými pozemky a k dotčeným pozemkům byl zachován rovný přístup jako k pozemkům sousedícím, a nebyly navrhovány využití ploch těchto pozemků způsoby, které nejsou realizovatelné, přinejmenším však alespoň v celé ploše našeho pozemku na plochu využití „RX- rekreace jiná" bez plochy „ZK

– **krajinné zeleně“.**

PŘÍLOHY:

Příloha 1:	Soupis vlastníků dotčených pozemků
Příloha 2:	Část katastrální mapy s vyznačením umístění dotčených pozemků v lokalitě
Příloha 3:	Informace o pozemcích p.č. 1390/1, 1389, 1391, 1392/1, 1393/1, 1395/1, 1397/1, 1397/2, 1397/4, 1399/1, 1399/3, 1401/2, 1420/1, 1419, 1424, 1423, 1418/1, 1417/1, 1416, 1425/1, 1425/2 (výpisy z KN z webových stránek katastru)
Příloha 4:	námitka MMB/0152222/2020 + vyjádření k námitce MMB/0152222/2020 (k.ú. Soběšice)
Příloha 5:	vyjádření k námitce MMB/0213195/2020 (k.ú. Jundrov)
Příloha 6:	námitka MMB/0172019/2020 + vyjádření k námitce MMB/0172019/2020 (k.ú. Maloměřice)
Příloha 7:	stanovisko KÚ JMK, odboru ŽP ze dne 27.7.2022, č.j. JMK 112947/2022
Příloha 8:	výseč grafické části ÚPmB

[redacted] V Brně dne 5.8.2024	Pod[redacted] .....
[redacted] V Brně dne 5.8.2024	Podpis [redacted] .....

**nehodící se škrtněte*

Příloha č. 1

Soupis vlastníků
„dotčených pozemků v k.ú. Nový Lískovec v lokalitě „u Křížku pod ulicí Travní“

Jméno a příjmení vlastníka	*Adresa*	*Parc. č. pozemku*	*Výměra m2*	*Druh pozemku*	*Výměra celkem*
[redacted]					

PŘÍLOHA č. 2

[redacted]

PŘÍLOHA Č. 3

Informace o pozemku

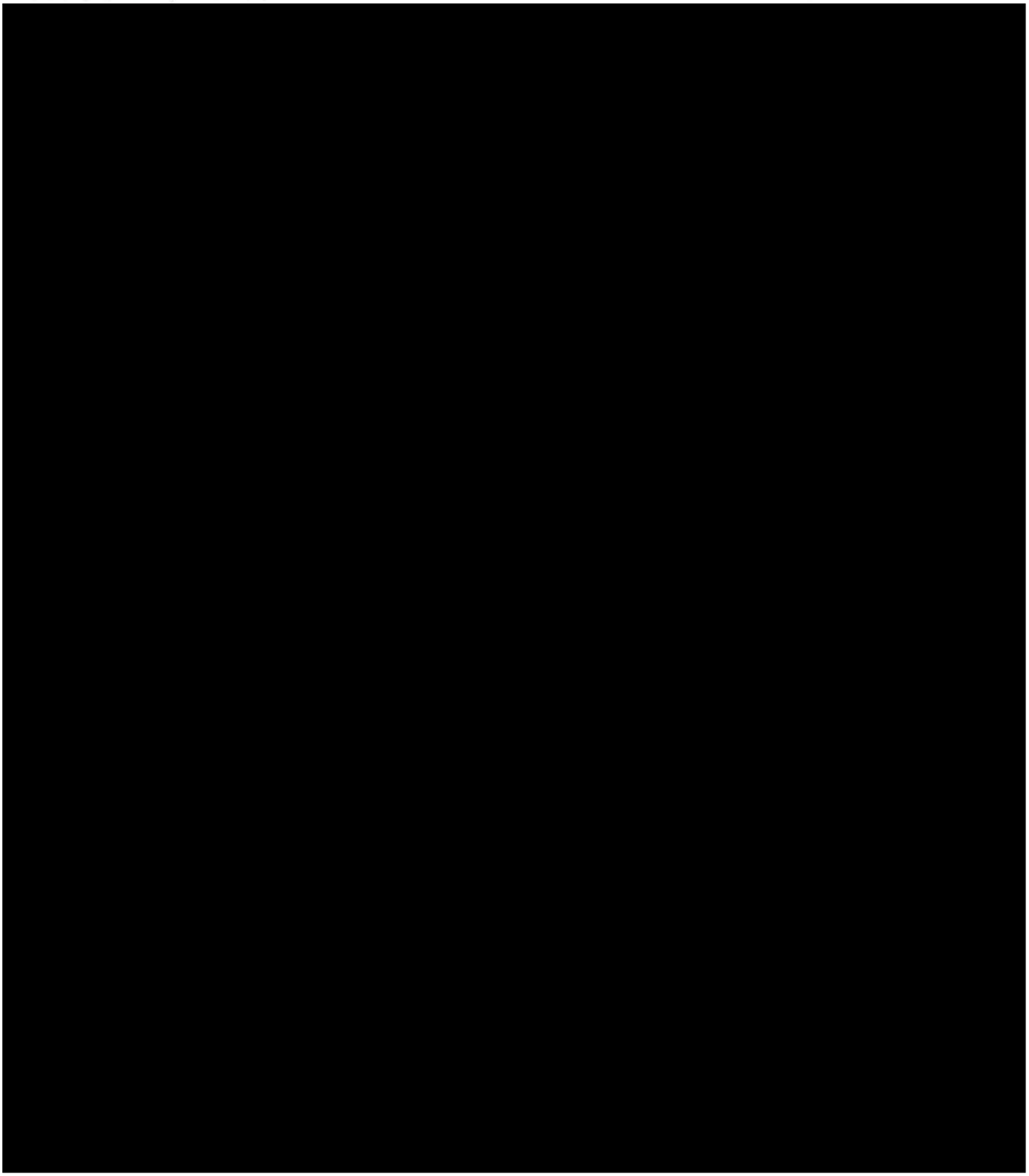

© 2004 - 2024 Český úřad zeměměřický a katastrální

Informace o pozemku

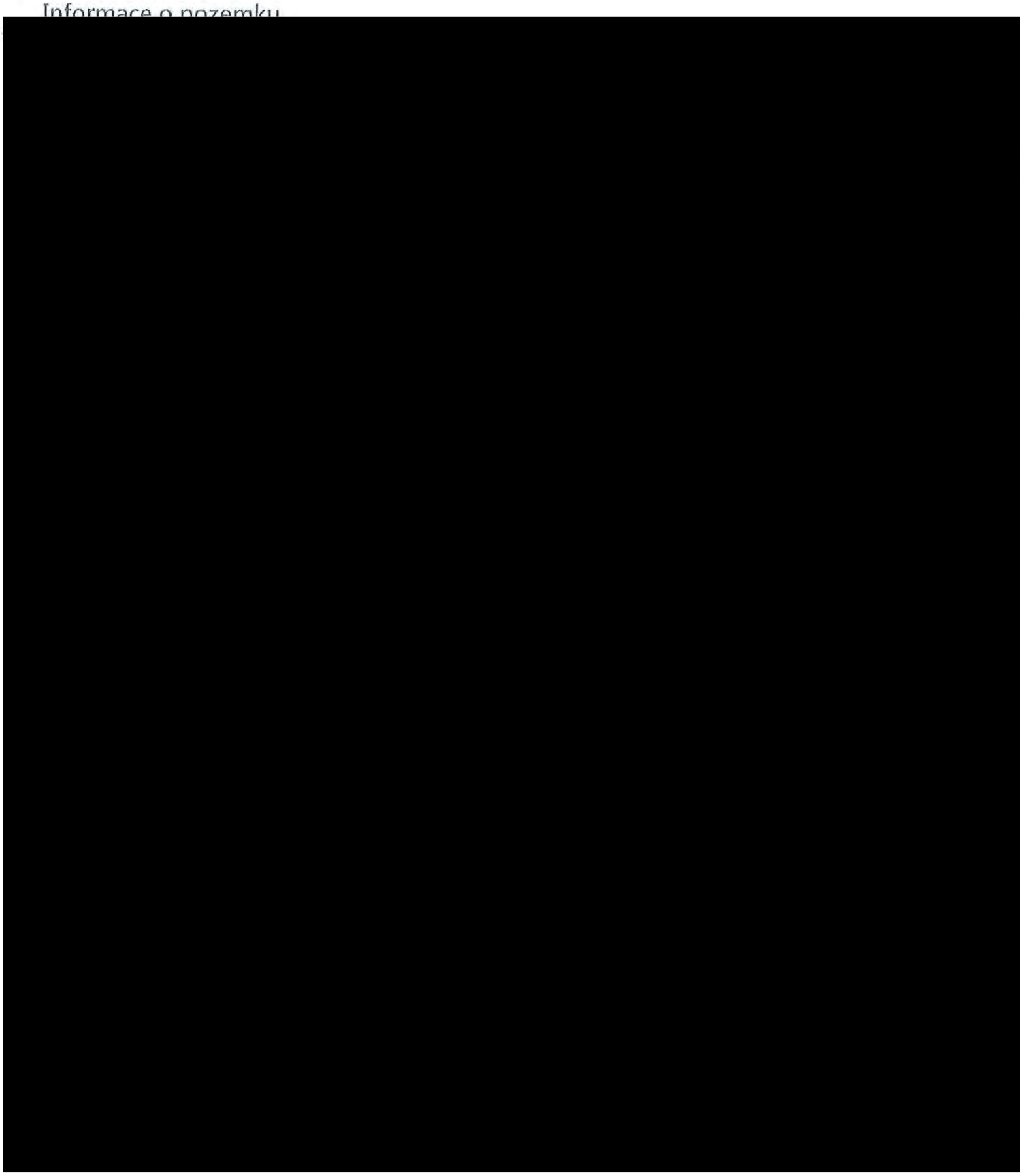

© 2004 - 2024 Český úřad zeměměřický a katastrální

Informace o pozemku

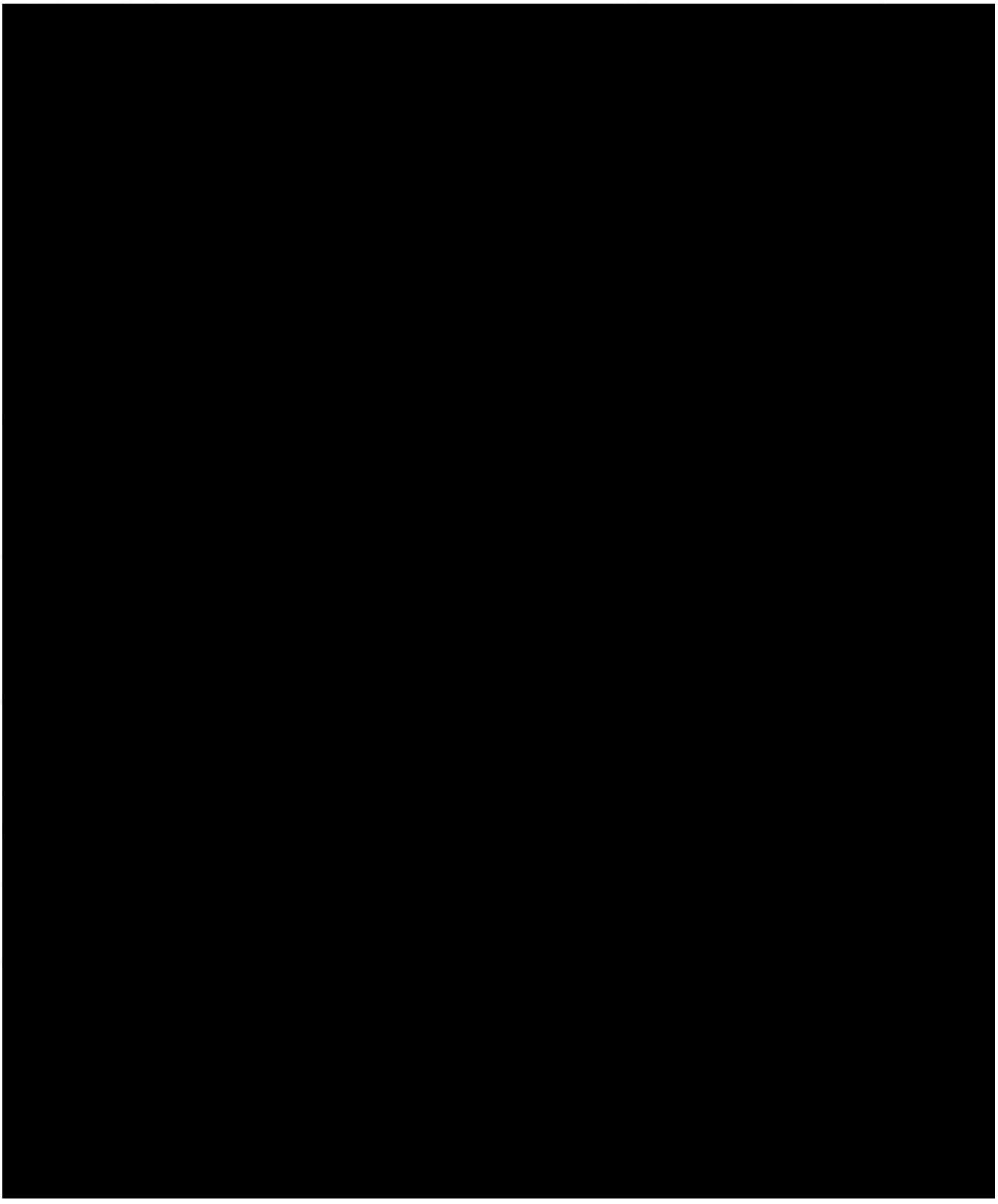

© 2004 - 2024 Český úřad zeměměřický a katastrální

Informace o pozemku

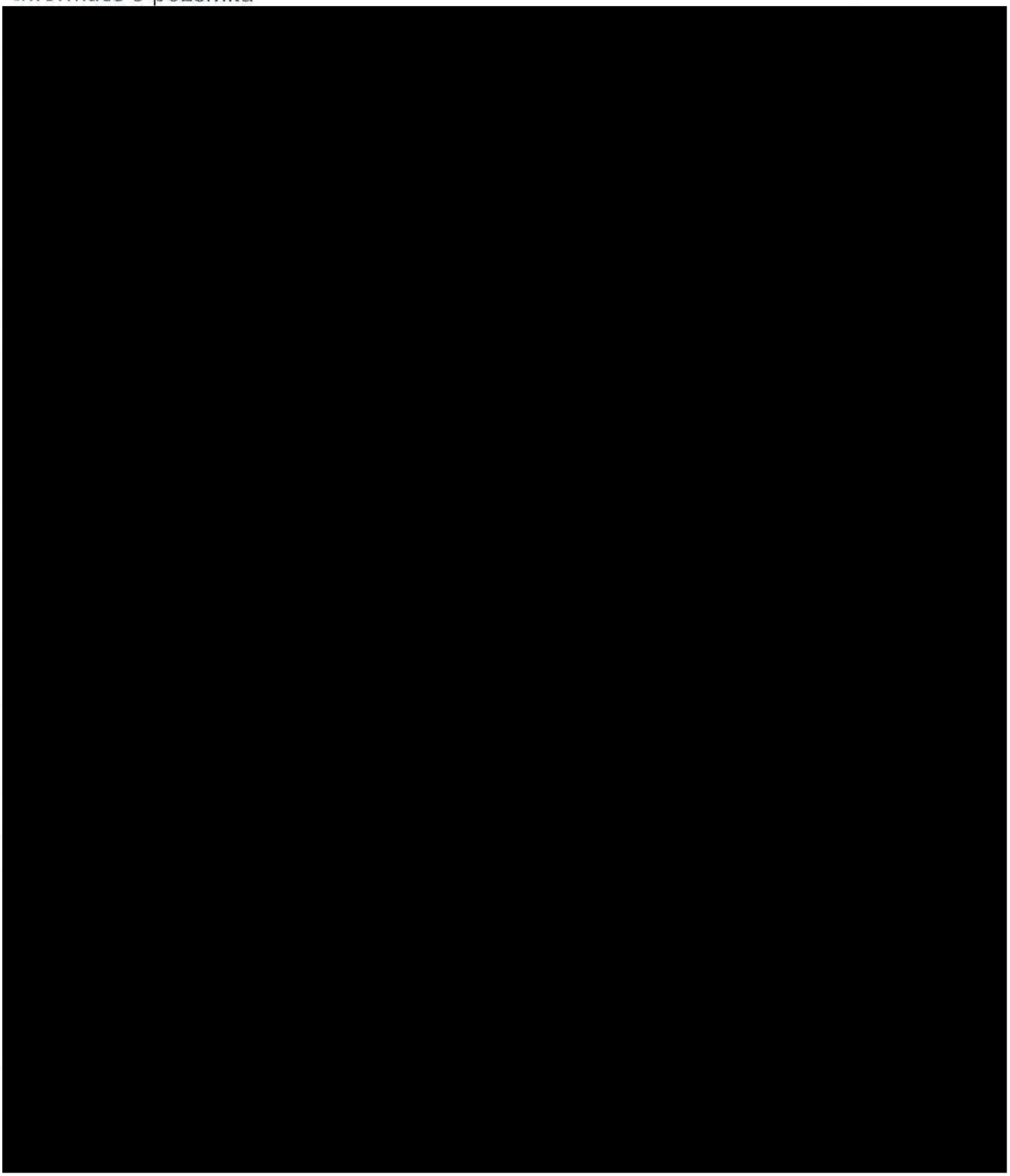

© 2004 - 2024 Český úřad zeměměřický a katastrální

Informace o pozemku

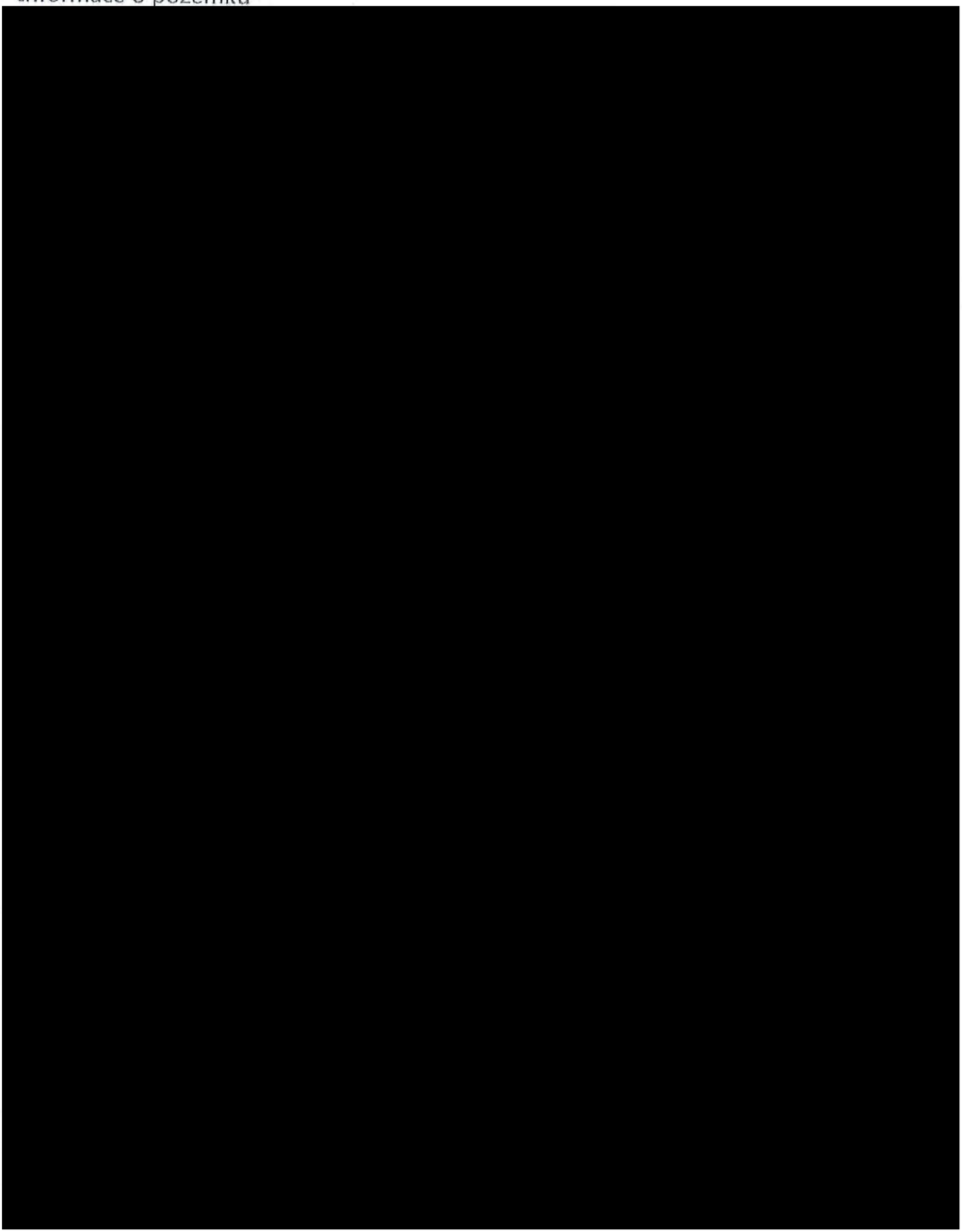

© 2004 - 2024 Český úřad zeměměřický a katastrální

Informace o pozemku

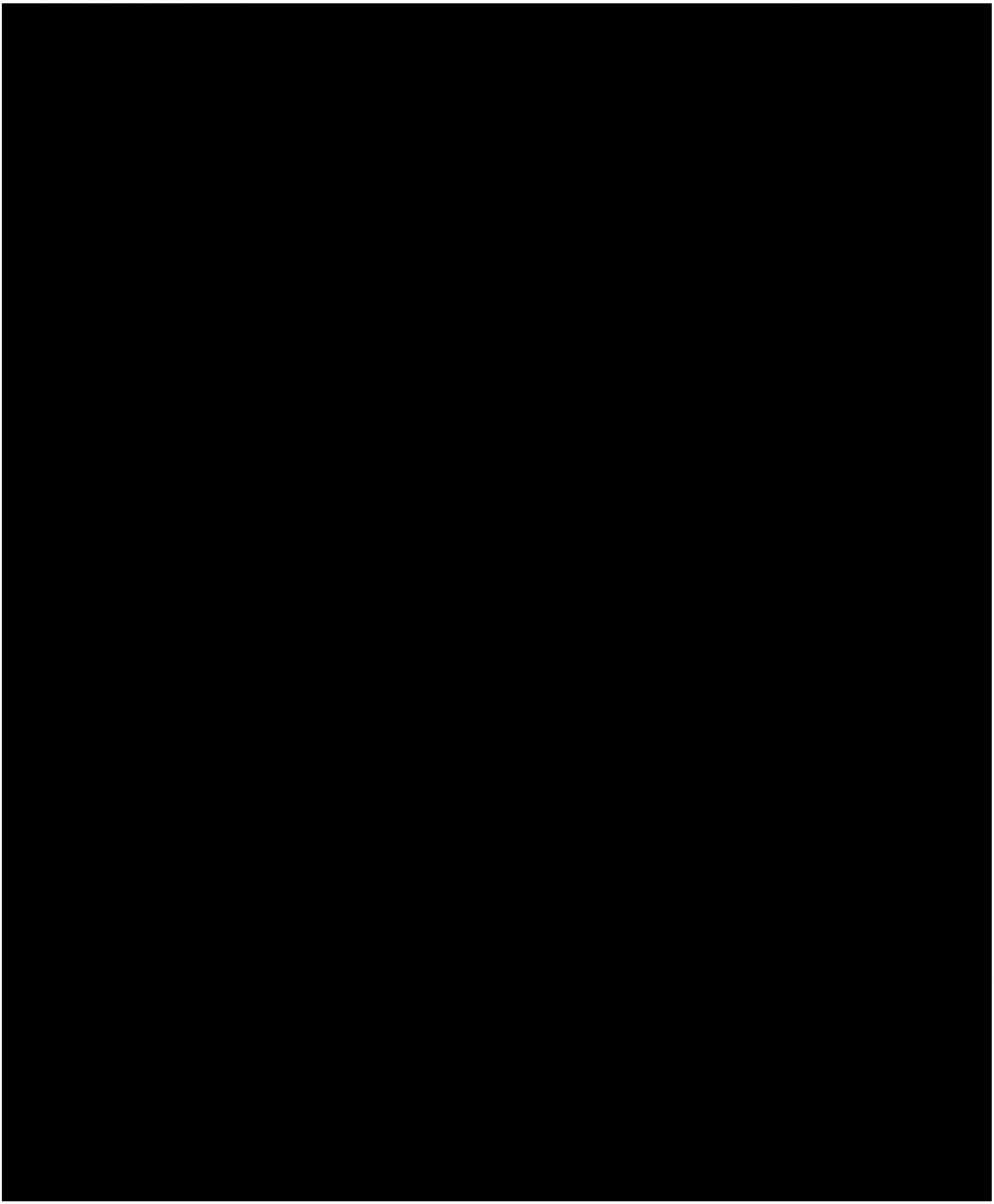

© 2004 - 2024 Česky úřad zeměměřický a katastrální

Informace o pozemku

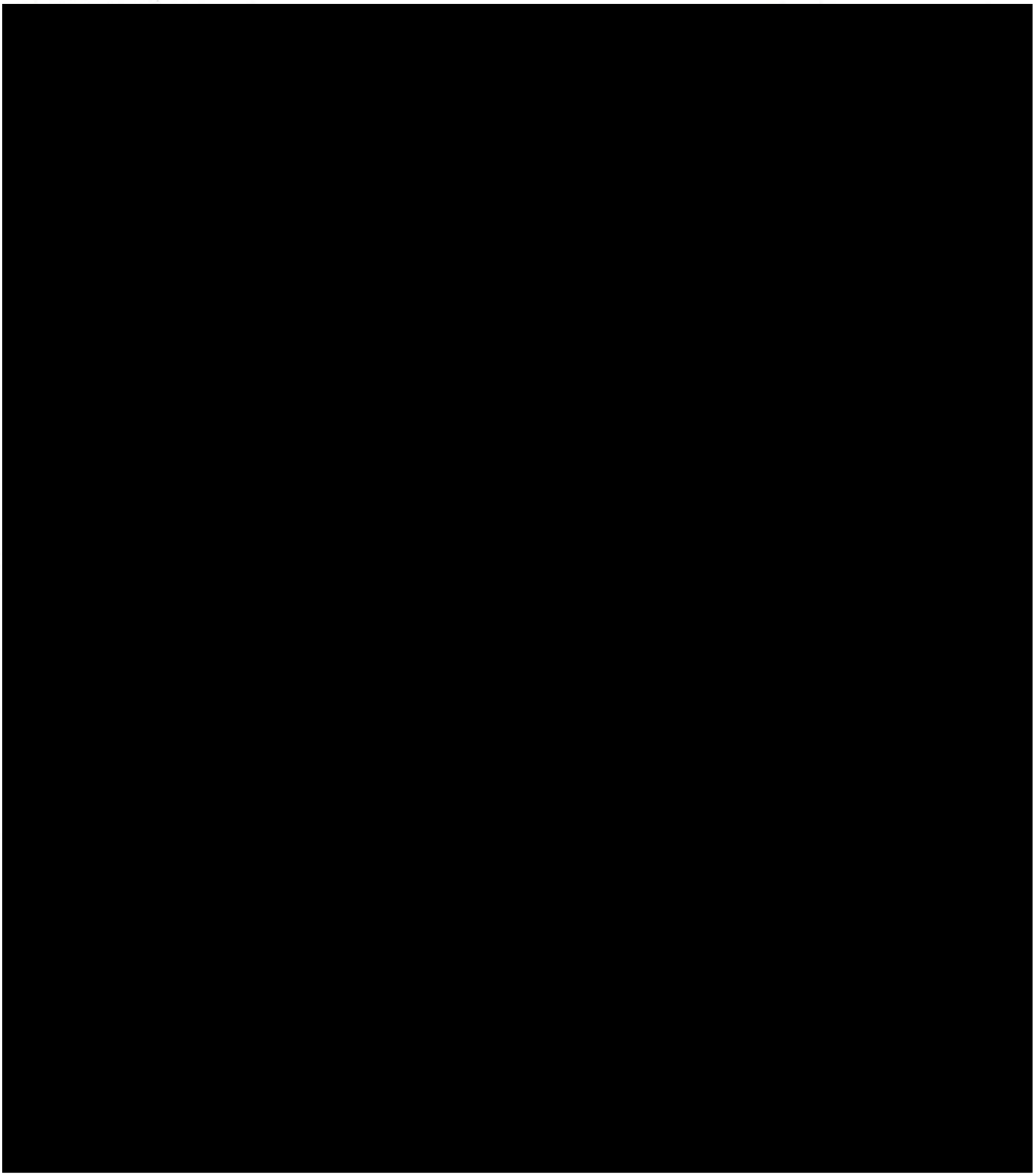

© 2004 - 2024 Český úřad zeměměřický a katastrální

Informace o pozemku

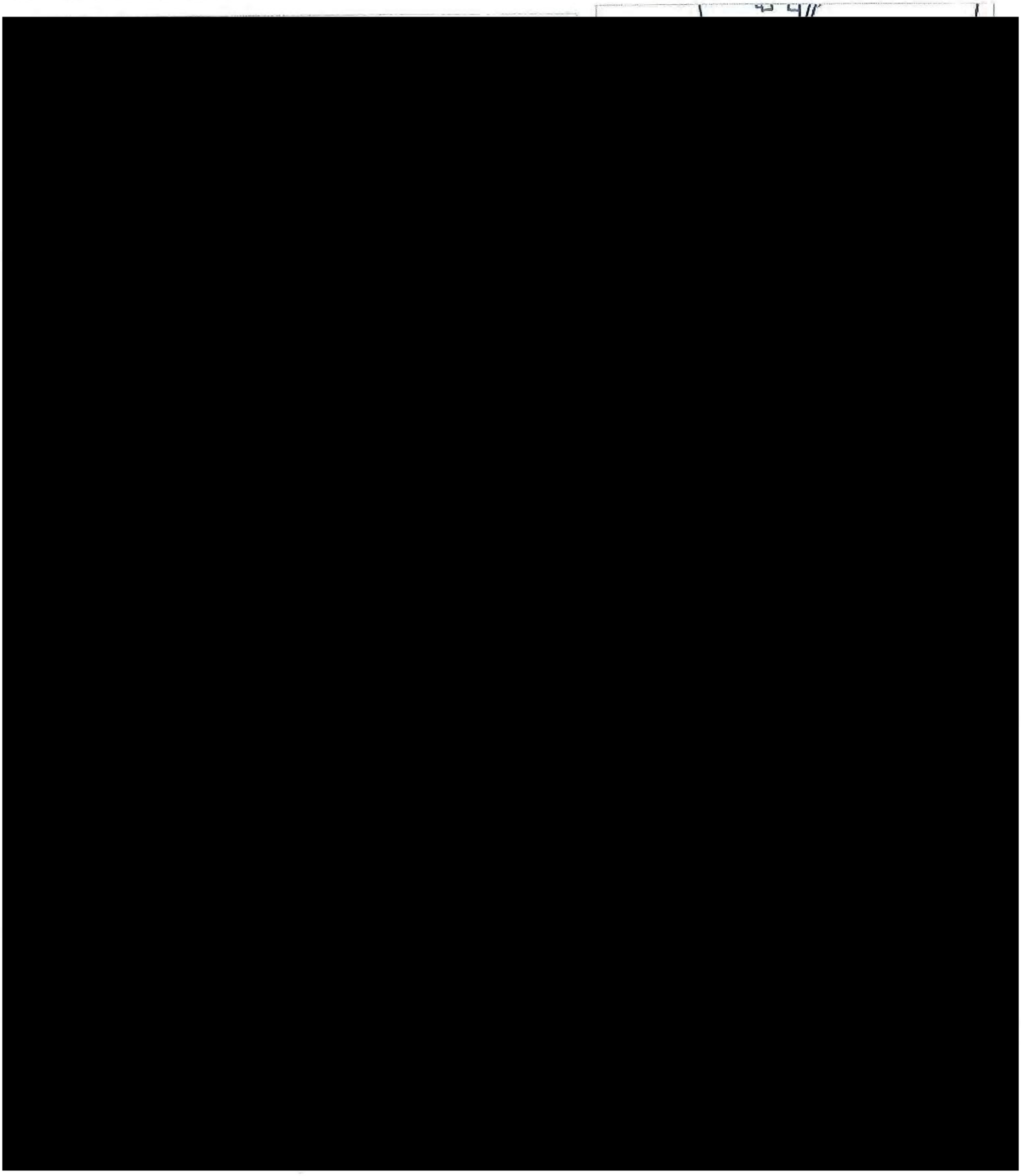

© 2004 - 2024 Český úřad zeměměřický a katastrální

Informace o pozemku

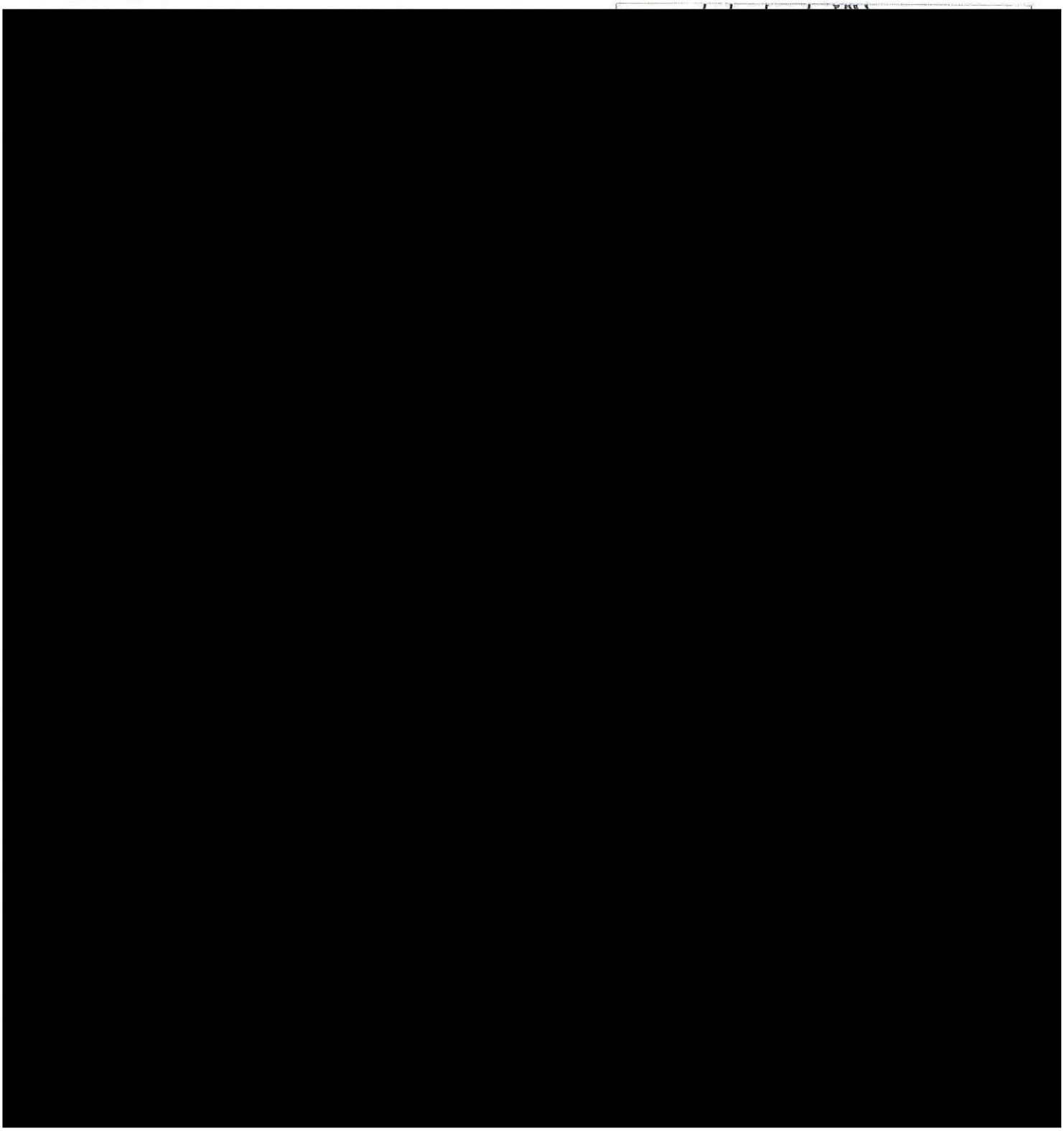

© 2004 - 2024 Český úřad zeměměřický a katastrální

Informace o pozemku

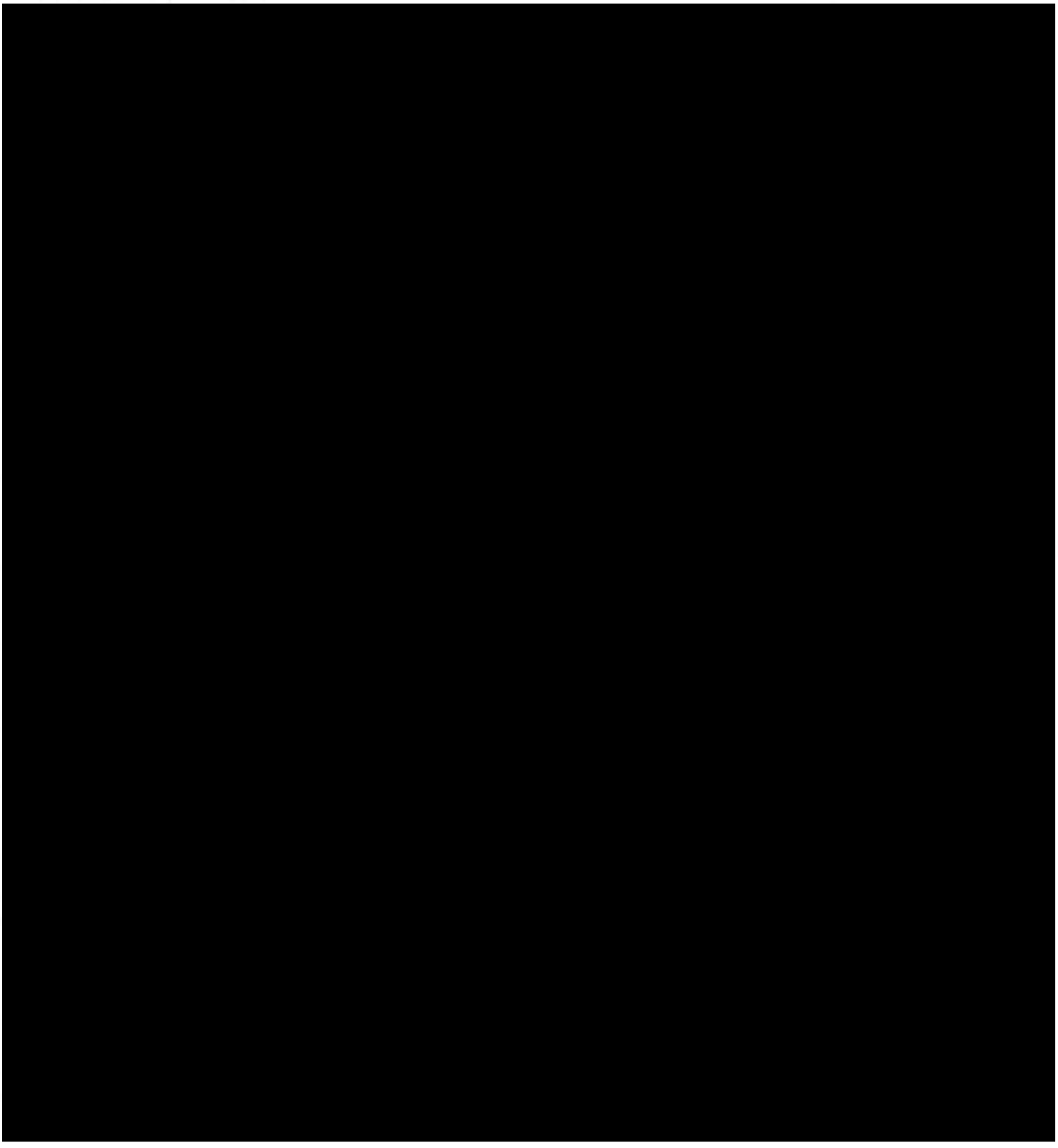

© 2004 - 2024 Český úřad zeměměřický a katastrální

Informace o pozemku

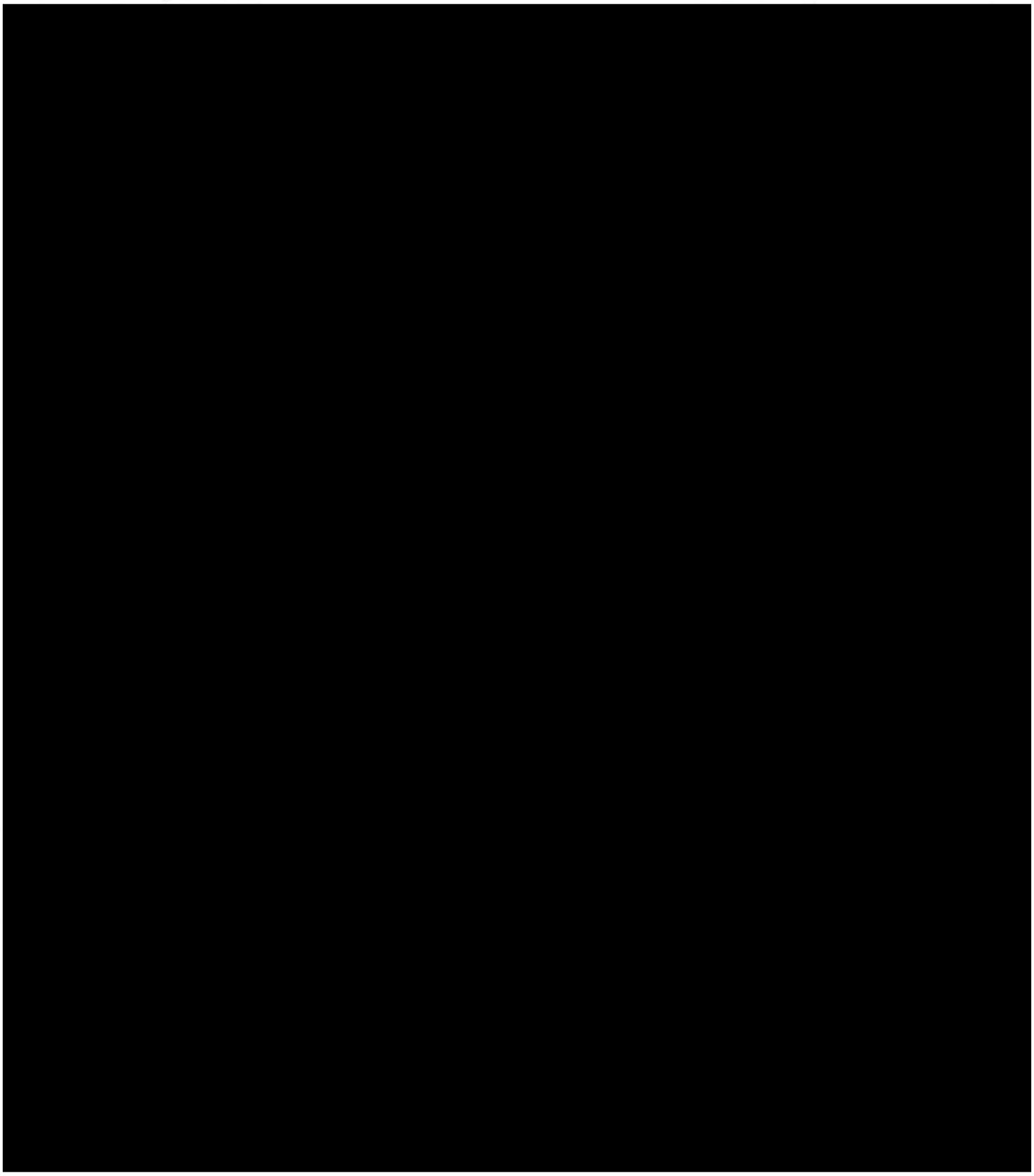

© 2004 - 2024 Český úřad zeměměřický a katastrální

Informace o pozemku

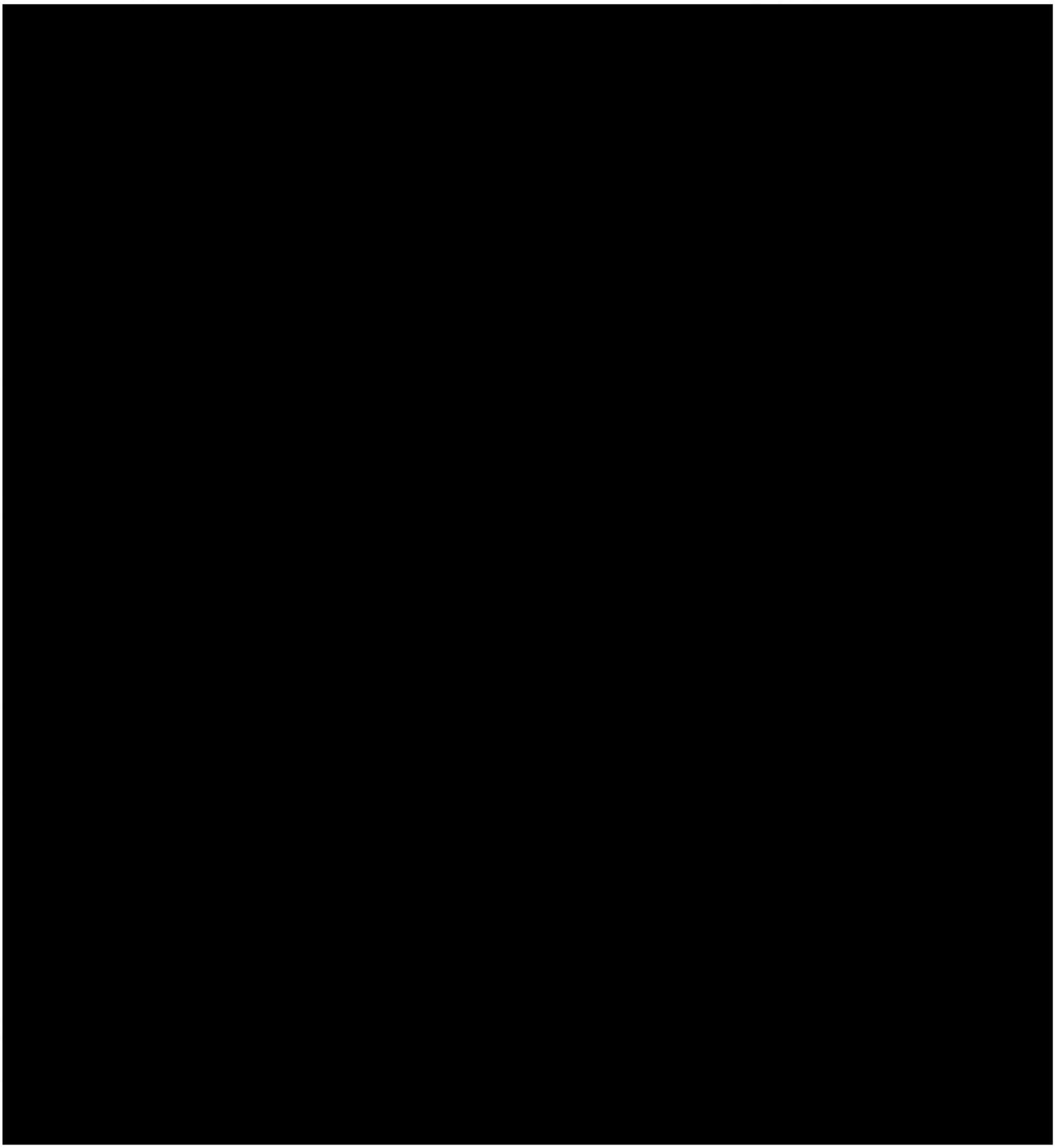

© 2004 - 2024 Český úřad zeměměřický a katastrální

Informace o pozemku

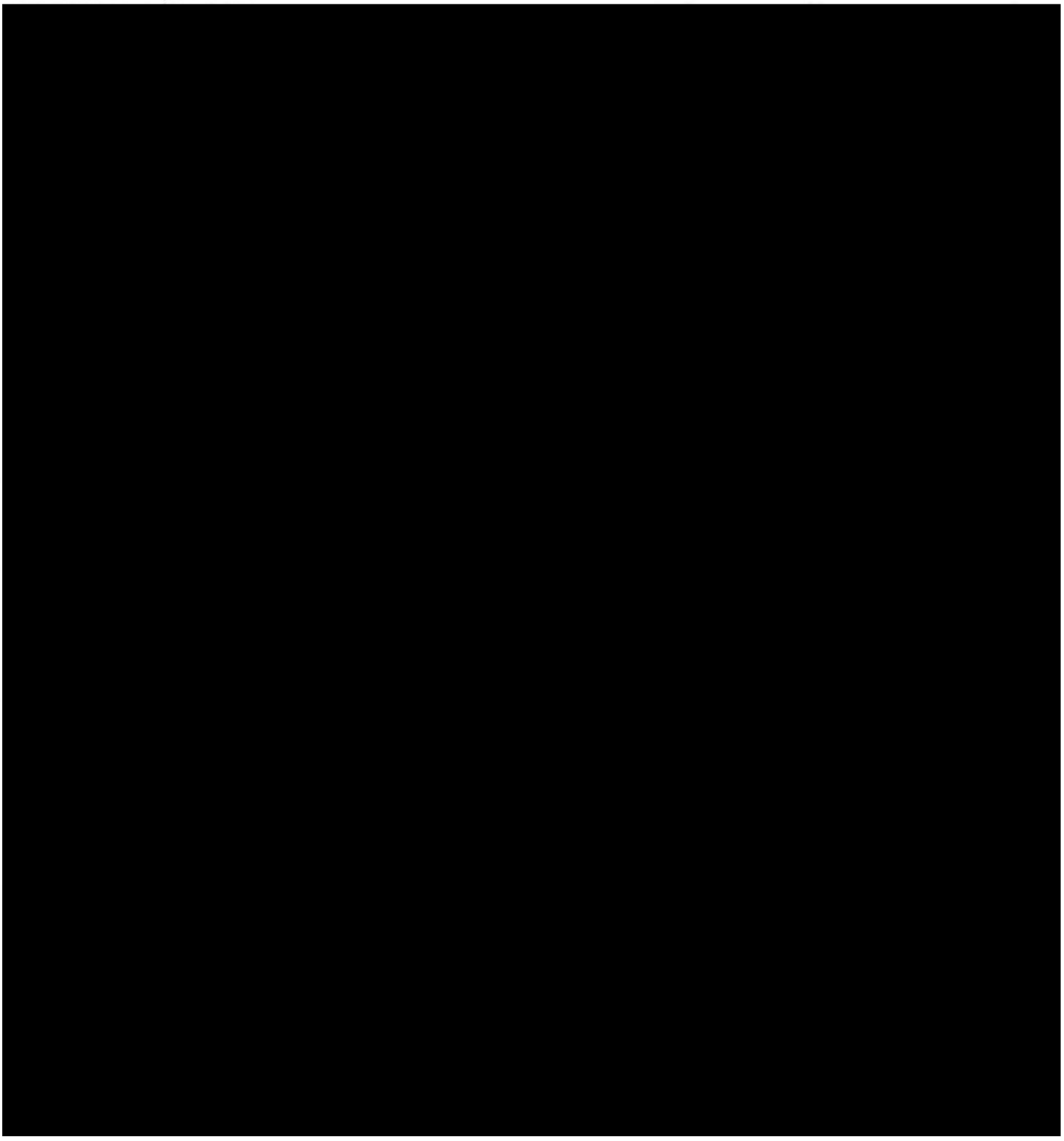

© 2004 - 2024 Česky úřad zeměměřický a katastrální

Informace o pozemku

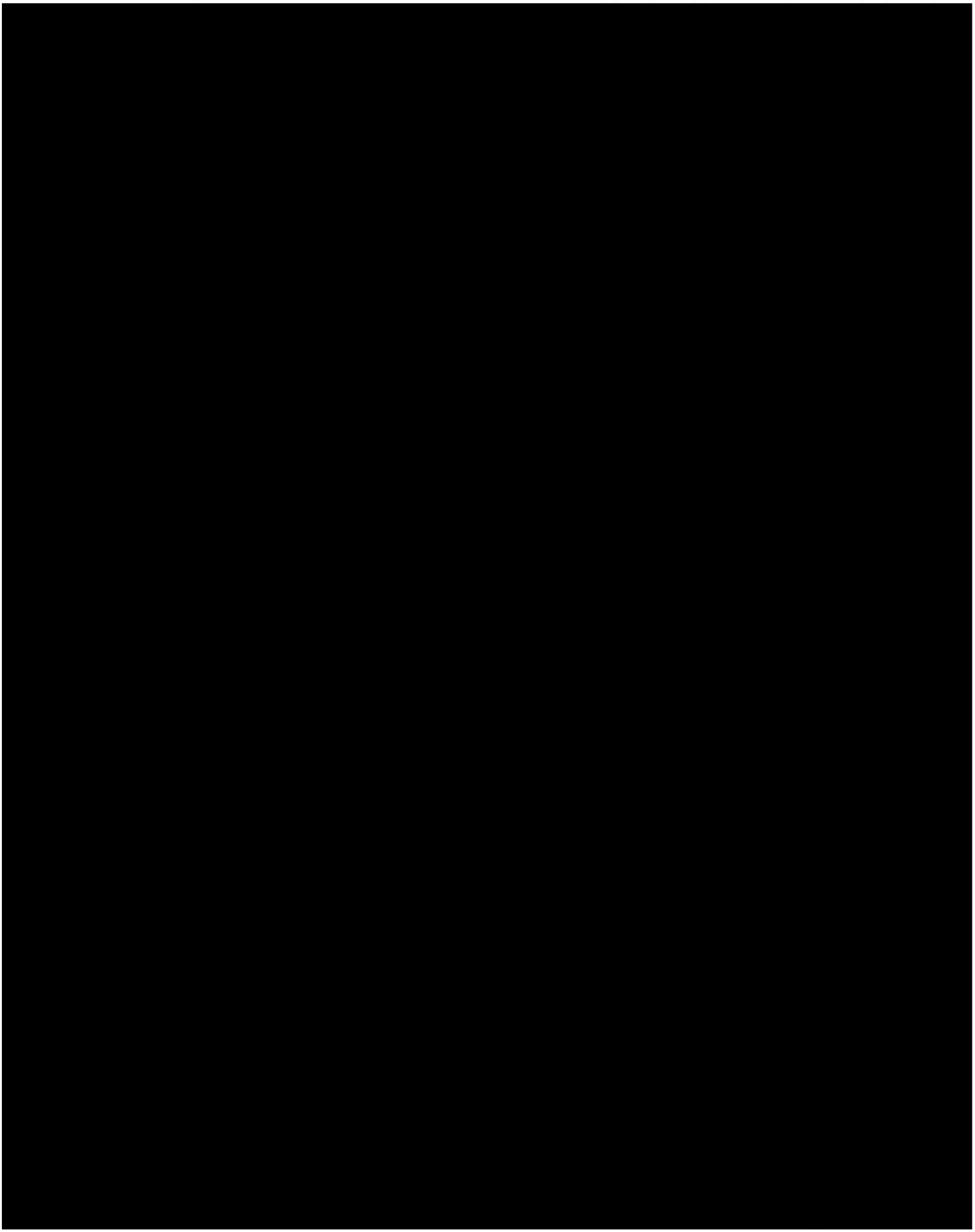

© 2004 - 2024 Český úřad zeměměřický a katastrální

Informace o pozemku

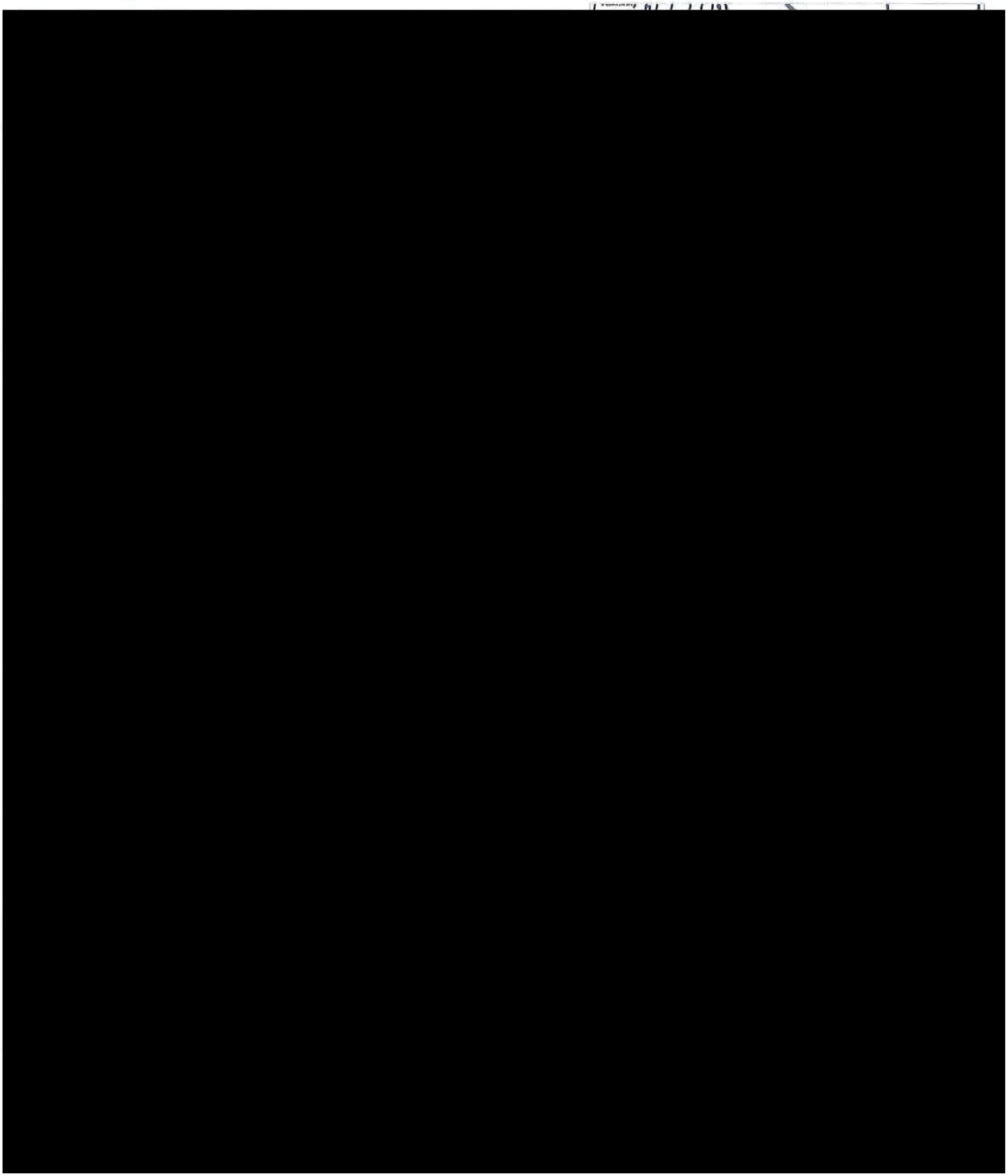

© 2004 - 2024 Český úřad zeměměřický a katastrální

Informace o pozemku

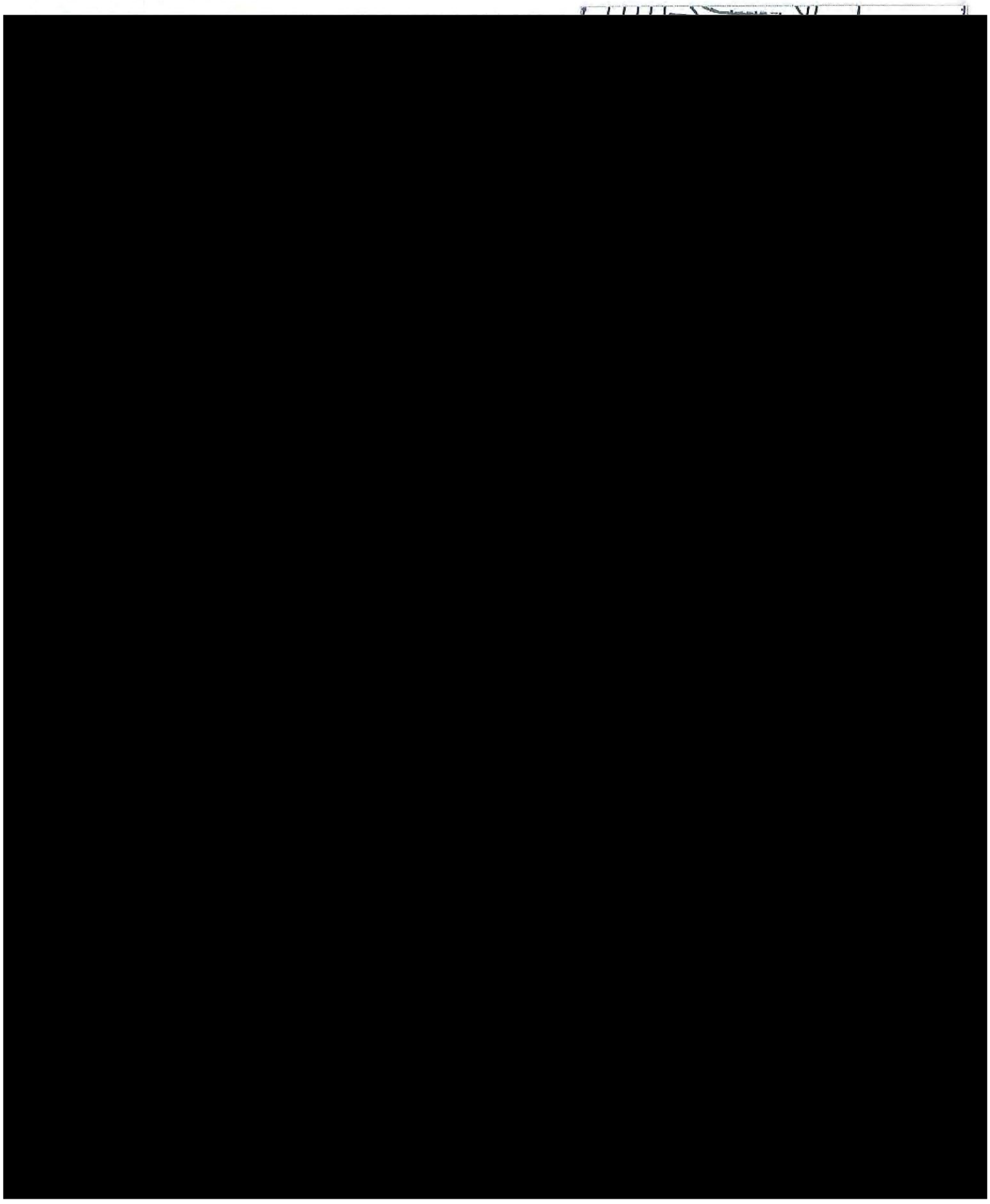

© 2004 - 2024 Český úřad zeměměřický a katastrální

Informace o pozemku

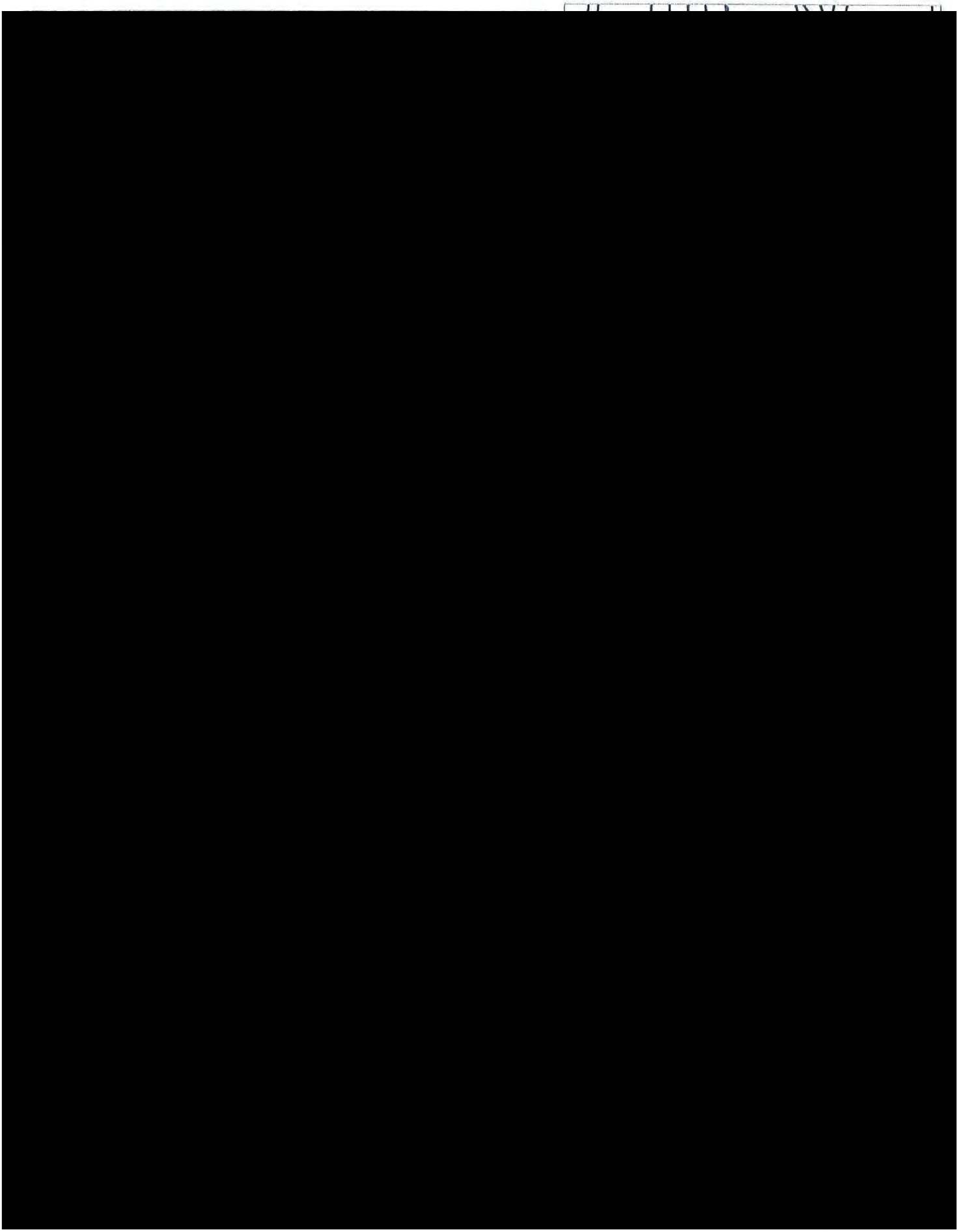

© 2004 - 2024 Český úřad zeměměřický a katastrální

Informace o pozemku

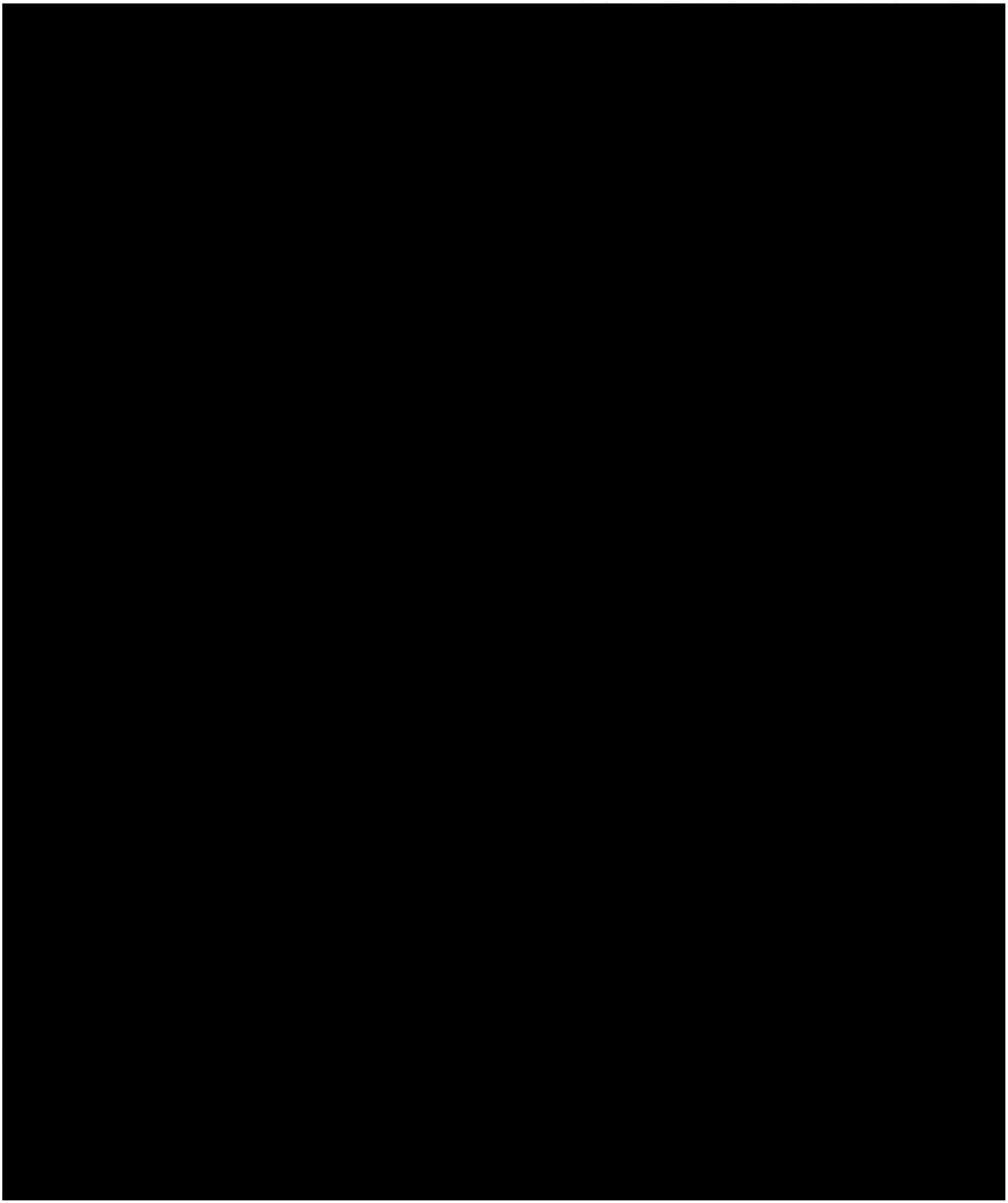

© 2004 - 2024 Česky úřad zeměměřický a katastrální

Informace o pozemku

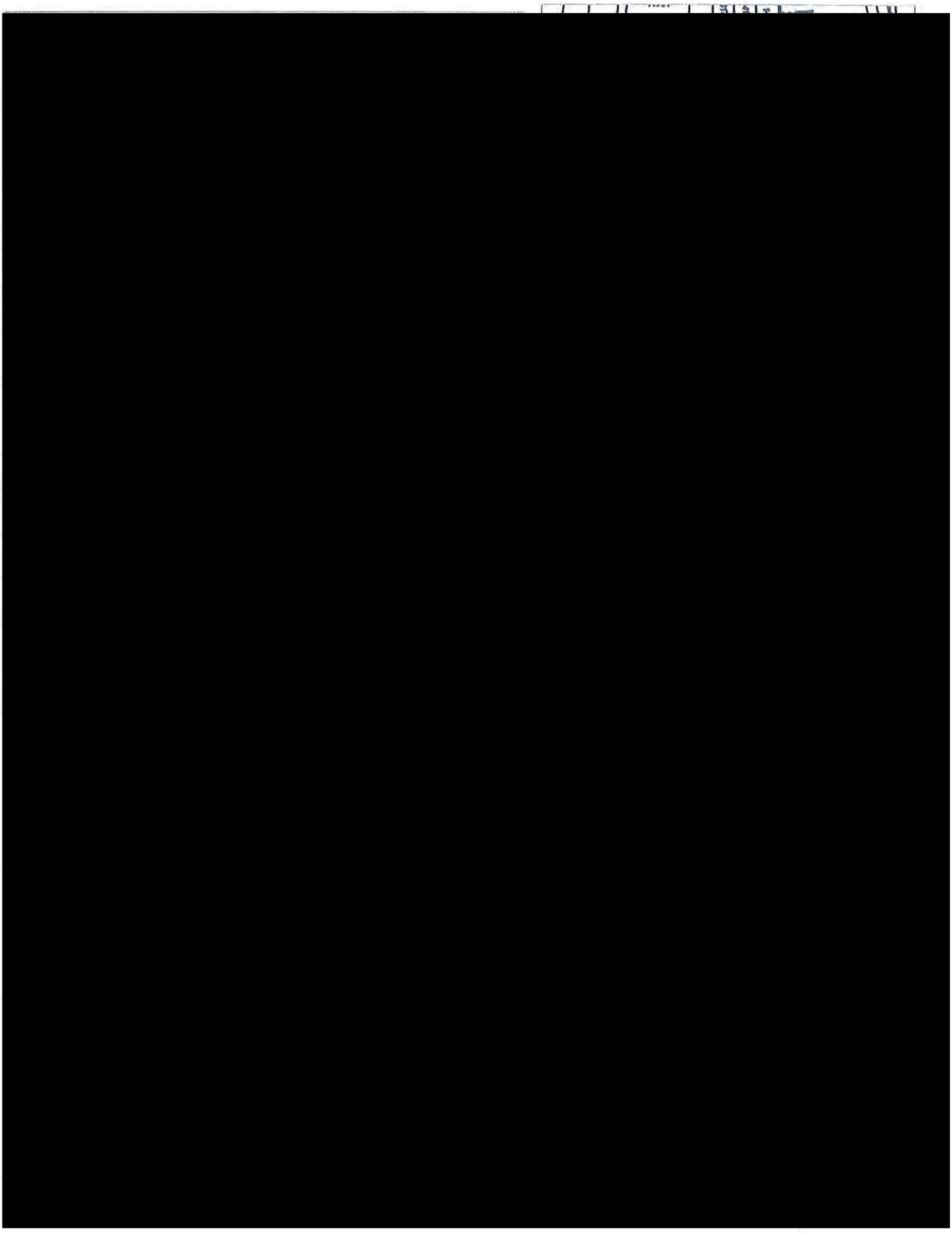

© 2004 - 2024 Český úřad zeměměřický a katastrální

Informace o pozemku

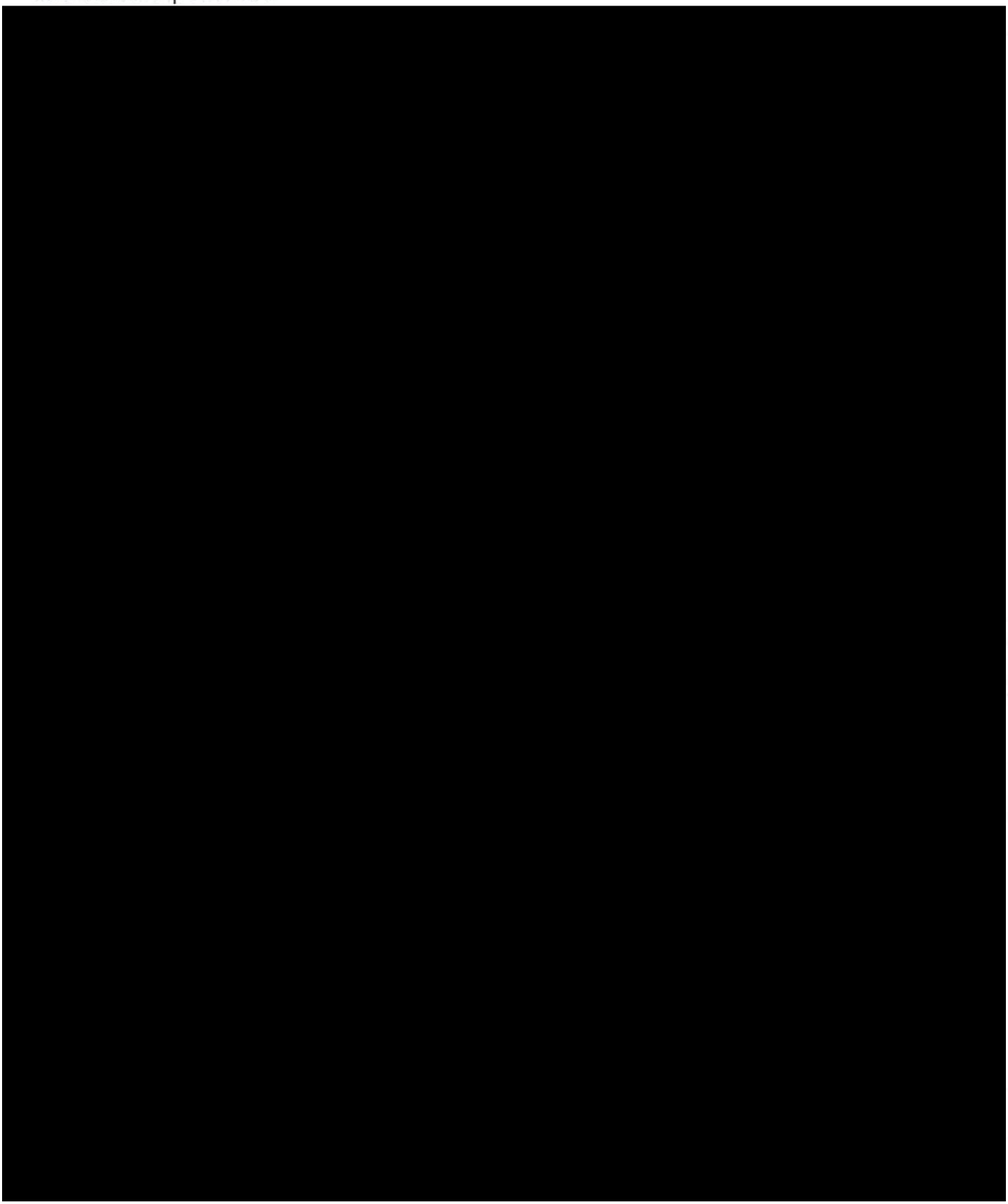

© 2004 - 2024 Český úřad zeměměřický a katastrální

Informace o pozemku

[redacted]

© 2004 - 2024 Český úřad zeměměřický a katastrální

Informace o pozemku

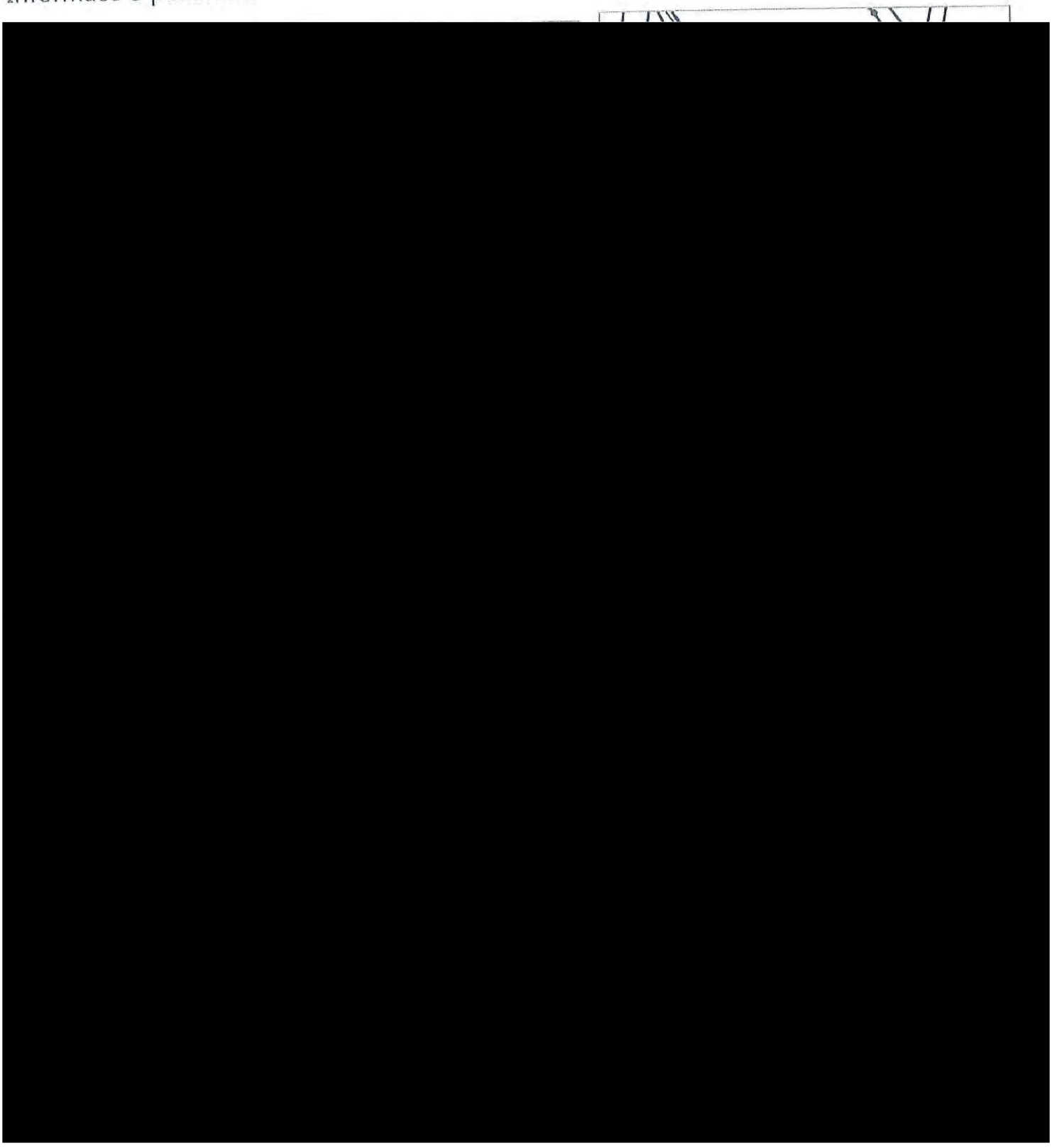

© 2004 - 2024 Český úřad zeměměřický a katastrální

Příloha č. 4

[redacted]

Věc: Námitka k Návrhu Územního plánu města Brna

Dobrý den,

na základě uveřejněné informace týkající se **Návrhu Územního plánu města Brna**, bychom Vás chtěli požádat o změnu funkčního využití ploch, s cílem využít stávající území sloužící k rekreaci, k rodinnému bydlení na níže uvedených parcelách.

Zde uvádíme několik důvodů, proč by právě toto území mělo sloužit k bydlení:

- k níže uvedeným pozemkům byla v roce 2016 zrekonstruována ulice Melatín a město již nebude muset investovat do nové dopravní infrastruktury
- k pozemkům jsou zřízeny elektrické i vodovodní přípojky
- parcely jsou s orientací na severovýchod. Parcely jsou v současné době evidovány jako zahrady, které jsou s označením ZPF kategorie V bonitované půdně ekologické jednotky (BPEJ). Jedná se o půdy s nízkou produkční schopností. Tato půda je pro zemědělské účely postradatelná.
- nově vymezené území splňuje dvě nejdůležitější podmínky MMB Odboru územního rozvoje tj. jedná se o území s více než 2000 m2 a navazuje na stávající území sloužící k bydlení v městské části Brno – Soběšice
- z urbanistického hlediska bude nově navrhované území sloužící k bydlení dotvářet celek se stávající zástavbou

Identifikace pozemků v ploše, pro kterou je navrhována změna

MMB/0152222/2020
Námitky

MMB/0152222/2020

Námitka
Výrok:
Námitce se vyhovuje.
Odůvodnění:
Pás pozemků od parc. č. 1020/1 po parc. č. 1026 v k.ú. Soběšice navazuje na stávající zástavbu v ploše bydlení, v ulici Melatín jsou dostupné inženýrské sítě a dopravní obsluha je možná rovněž z ulice Melatín. Námitce lze vyhovět.

Příloha č. 5

MMB/0213195/2020
Námitky

MMB/0213195/2020

JUNDROU

ZAHRÁDKY NA BYDLENÍ

Námitka

Výrok:

Námitce se vyhovuje.

Odůvodnění:

Tyto pozemky v lokalitě jsou dlouhodobě určeny územním plánem pro realizaci veřejně přístupné zeleně, nejedná se tedy o nový návrh. Sousední plocha návrhové krajinné zeleně, v návaznosti na cenné přírodní zázemí řeky, se však jeví pro tyto potřeby jako dostatečná, není zde tedy prokázán nezbytný veřejný zájem na vybudování městské zeleně na soukromých pozemcích. Bude udělen pokyn přičlenit tyto parcely nebo jejich části s ohledem na logické uspořádání území a prostupnost z ulice Veslařská k ploše bydlení, vzhledem k jejich skutečnému využití a soukromému vlastnictví.

Výřez ÚPmB – městská část Jundrov

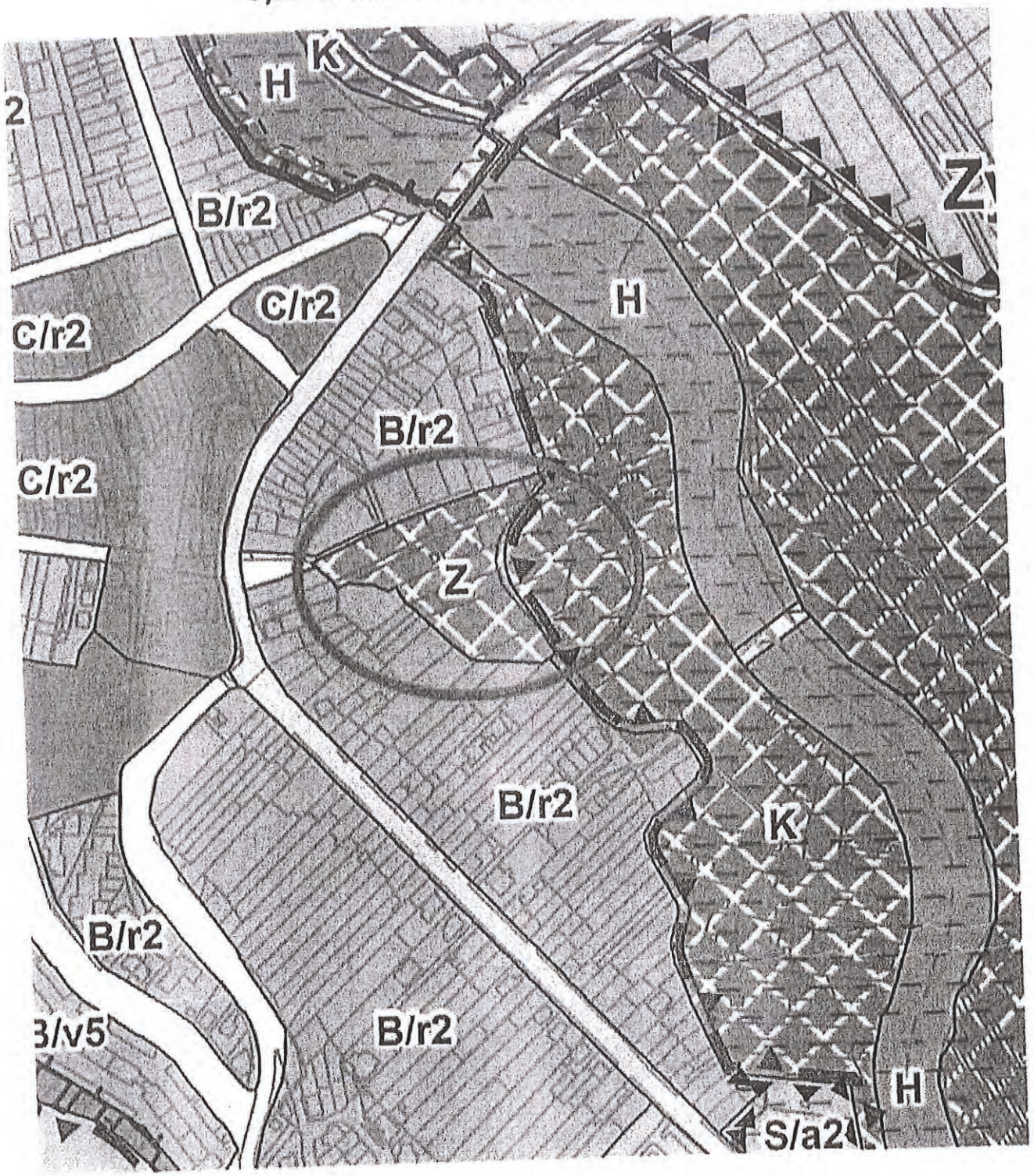

řešené území

[redacted]

MMB/0172019/2020
Námitky

MMB/0172019/2020

BYDLENÍ

Námitka

Výrok:

Námitce se vyhovuje.

Odůvodnění:

Z důvodu, že tento pozemek spolu se sousedními parcelami, jsou přímo napojitelné na místní komunikaci a inženýrské sítě a jsou tedy snadno zastavitelné a s ohledem na potřeby v území se jeví vhodná jejich změna na plochu bydlení.

Příloha č. 6

Upřesnění obsahu námitky/připomínky		
☒ K textové části	☒ Ke grafické části	☐ K procesu pořizování
Městská část	Brno – Maloměřice a Obřany	
Katastrální území	Obřany	
Parcelní čísla pozemků (adresa, doplňující popis lokality)	[redacted]	

Text námitky/připomínky včetně ZDŮVODNĚNÍ

přílohy:
☐ ano
☒ ne

Dle zveřejněného návrhu nového územního plánu je můj pozemek zařazen do ploch změn – městské zeleně. Požaduji zařazení do ploch umožňujících výstavbu domu pro rodinné bydlení, případně pro rodinnou rekreaci. Pozemek p.č[redacted]e bez problémů napojitelný na dopravní i technickou infrastrukturu, která je u hranice pozemku a v bezprostřední blízkosti se nacházejí další stavby k bydlení. Svůj záměr jsem projednával se samosprávou městské části Brno – Maloměřice a Obřany, **která můj záměr podpořila.**

Bydlím s rodinou na velice rušné ulici Fryčajova v Obřanech, které jsou mým rodištěm, nechci se nikam stěhovat, a proto je tento můj záměr ideálním řešením pro klidný rodinný život.

[redacted]

PROČ BYDLENÍ

Zdůvodnění:

Ve městě chybí dostatečná nabídka ploch pro výstavbu bydlení v rodinných domech, tj. toho bydlení, které lidé z ekonomických důvodů vyhledávají za hranicemi města. U těchto ploch by současně měla existovat přiměřená jistota, že nebudou znehodnoceny nesouměřitelnou okolní výstavbou. **Pouze významné zvýšení množství a rozlohy těchto ploch je způsobilé tento typ bydlení zpřístupnit širšímu okruhu obyvatel.**

Návrh územního plánu města Brna obsahuje řadu návrhových ploch pro bydlení, nicméně ve významné míře se jedná o bydlení v bytových domech, které pro řadu obyvatel není cílovou formou bydlení. Tou je, zejména u ekonomicky se etablujících lidí, bydlení v rodinném domě, což je zřetelné z formy bydlení realizované v procesu rezidenční suburbanizace v okolních obcích. **Návrhových ploch pro bydlení v rodinných domech návrh územního plánu města Brna neobsahuje dostatek, tj. nevyužívá dostatečně potenciál, který v tomto ohledu území města Brna poskytuje. Návrh územního plánu města Brna tím nevytváří tlak na snižování cen tohoto typu bydlení v míře, ve které by tak činit mohl.**

V Brně dne 7/5 2020	Podpi [redacted]
.....	.....

**nehodící se škrtněte*

příloha č. 7

Krajský úřad Jihomoravského kraje
Odbor životního prostředí
Žerotínovo nám. 3, 601 82 Brno

váš dopis zn.:	-
Ze dne:	27.07.2022
Č. j.:	JMK 112947/2022
Sp. zn.:	S-JMK 112122/2022 OŽP/Mar
Vyřizuje:	Ing. Jana Marvanová
Telefon:	541 652 633
Datum:	08.08.2022

[redacted]

„Navrhovaná změna funkčního využití pozemků p. č. 1395/1, 1397/1, 1397/2 a 1397/4 v k. ú. Nový Lískovec" – stanoviska odboru životního prostředí Krajského úřadu Jihomoravského kraje dle § 55a odst. 2 zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu, ve znění pozdějších předpisů (stavební zákon)

Krajský úřad Jihomoravského kraje, odbor životního prostředí (dále jen OŽP) obdržel dne 27.07.2022 žádost o stanoviska k „Navrhované změně využití pozemků p. č. 1395/1, 1397/1, 1397/2, 1397/4 v k. ú. Nový Lískovec" ve smyslu § 55a odst. 2 stavebního zákona.

Paní Šárka Di Pietrová, Bulharská 26, 612 00 Brno, navrhuje změnu využití pozemků p. č. 1395/1, 1397/1, 1397/2, 1397/4 v k. ú. Nový Lískovec z plochy krajinné zeleně všeobecné KV na plochu zahrádek I nebo na plochu bydlení BC. Rozsah řešeného území je cca 1 295 m^2.

1.) Stanovisko OŽP dle § 55a odst. 2 písm. d) stavebního zákona z hlediska zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů (zákon o ochraně přírody a krajiny):

OŽP jako dotčený orgán ochrany přírody, příslušný dle ustanovení § 77a odst. 4) písm. o) a z) zákona o ochraně přírody, vyhodnotil na základě žádosti paní Šárky Di Pietrové, bytem Bulharská 26, 612 00 Brno možnosti vlivu „Navrhované změny využití pozemků p. č. 1395/1, 1397/1, 1397/2, 1397/4 v k. ú. Nový Lískovec" na lokality soustavy Natura 2000 a vydává

s t a n o v i s k o

podle § 45i odstavce 1 téhož zákona v tom smyslu, že hodnocený návrh

n e m ů ž e m í t v ý z n a m n ý v l i v

na stav předmětu ochrany nebo celistvost žádné z evropsky významných lokalit nebo ptačích oblastí soustavy Natura 2000, které jsou v působnosti Krajského úřadu Jihomoravského kraje.

Výše uvedený závěr orgánu ochrany přírody vychází z úvahy, že hodnocený návrh svou lokalizací zcela mimo území prvků soustavy Natura 2000 a svou věcnou povahou nemá potenciál způsobit přímé, nepřímé či sekundární vlivy na jejich celistvost a stav předmětů ochrany.

Toto odůvodněné stanovisko se vydává postupem podle části čtvrté zákona č. 500/2004 Sb., správní řád a nejedná se o rozhodnutí ve správním řízení. Tento správní akt nenahrazuje jiná správní opatření a rozhodnutí, která se k hodnocené aktivitě vydávají podle zvláštních právních předpisů.

Ing. Kateřina Myslivcová, kl. 1556

2.) Stanovisko OŽP dle § 55a odst. 2 písm. e) stavebního zákona z hlediska zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o posuzování vlivů na životní prostředí), ve znění pozdějších předpisů:

OŽP jako dotčený orgán posuzování vlivů na životní prostředí příslušný dle ust. § 22 písm. d) zákona o posuzování vlivů na životní prostředí na základě posouzení podle kritérií uvedených v příloze č. 8 zákona o posuzování vlivů na životní prostředí neuplatňuje požadavek na vyhodnocení vlivů navrhované změny využití pozemků p. č. 1395/1, 1397/1, 1397/2, 1397/4 v k. ú. Nový Lískovec na životní prostředí.

Odůvodnění:

„Navrhovaná změna využití pozemků p. č. 1395/1, 1397/1, 1397/2, 1397/4 v k. ú. Nový Lískovec" nestanoví rámec pro budoucí povolení záměrů uvedených v příloze č. 1 zákona o posuzování vlivů na životní prostředí a není tedy předmětem posuzování ve smyslu ustanovení § 10a zákona o posuzování vlivů na životní prostředí.

Tím v žádném případě není dotčena povinnost investorů, oznamovatelů konkrétních záměrů uvedených v § 4 odst. 1 zákona o posuzování vlivů na životní prostředí, postupovat ve smyslu ustanovení § 6 a následujících zákona o posuzování vlivů na životní prostředí, které upravují posuzování záměrů.

Ing. Jana Marvanová, kl. 2633

Krajský úřad Jihomoravského kraje
odbor životního prostředí
Žerotínovo nám. 3
601 82 Brno

[redacted]

vedoucí oddělení posuzování vlivů na životní prostředí

v z. Mgr. Dana Richterová

referentka oddělení posuzování vlivů na životní prostředí

PŘÍLOHA č. 8

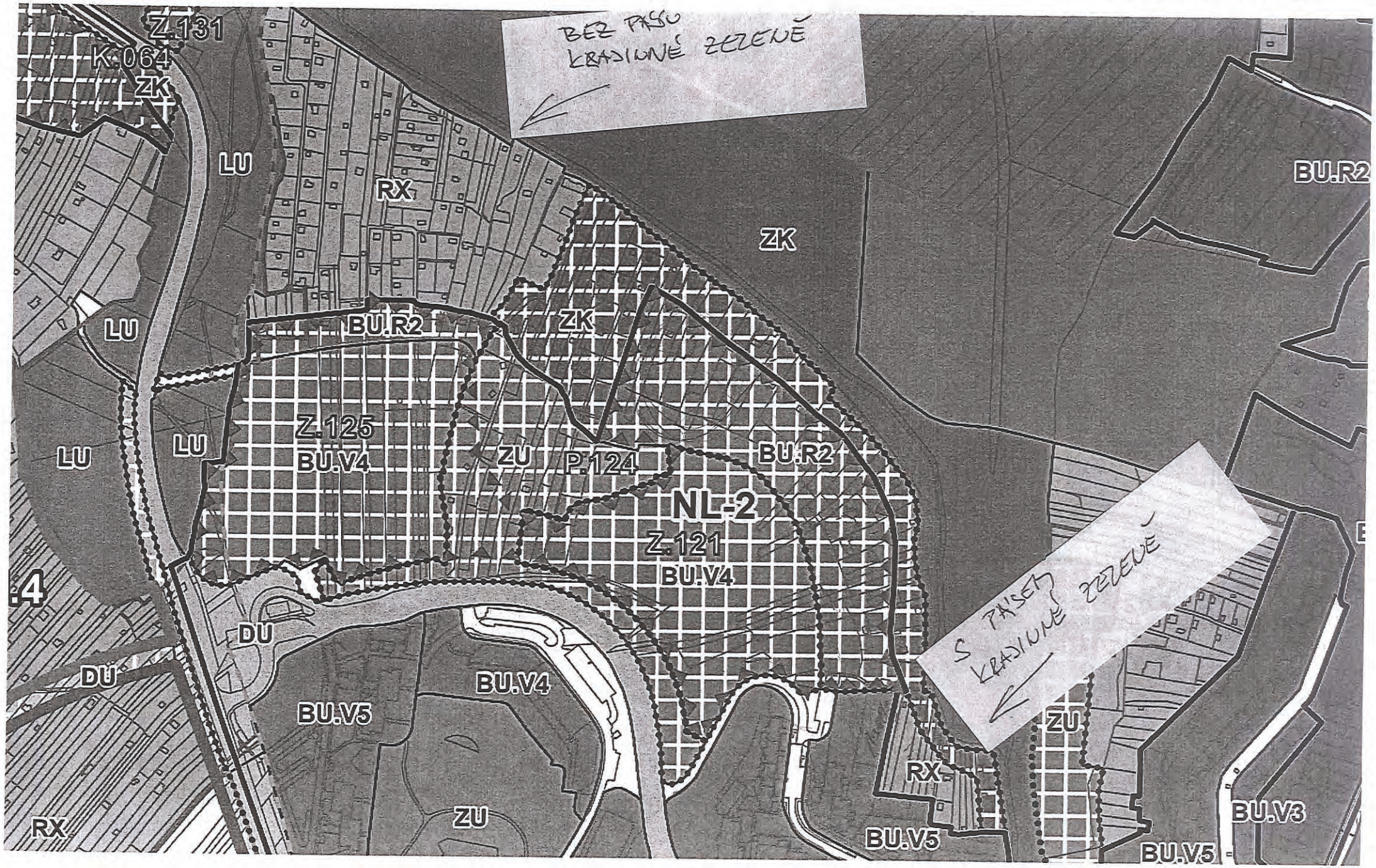
BEZ PÁSU KRAJINNÉ ZELENĚ
S PÁSEM KRAJINNÉ ZELENĚ
Z.131
K.064
ZK
LU
RX
ZK
BU.R2
LU
BU.R2
ZK
Z.125
BU.V4
LU
LU
ZU
P.124
BU.R2
NL-2
Z.121
BU.V4
DU
DU
BU.V4
BU.V5
ZU
RX
ZU
RX
BU.V5
BU.V3
BU.V5

MMB/0720911/2024
Námitky

MMB/0720911/2024

Námitka

Výrok:

Námitce se nevyhovuje.

Odůvodnění:

Podatel nesouhlasí s vymezenou plochou pro rekreaci a zeleně krajinné a požaduje vymezit plochu pro bydlení.

Pořizovatel v prvé řadě upozorňuje na ustálenou judikaturu Nejvyššího správního soudu ("NSS"), dle níž jakýkoliv vlastník pozemku nemá v obecné rovině právní nárok na stanovení takových podmínek rozvoje plochy, zahrnující pozemky v jeho vlastnictví, které by plně vyhovovaly jeho soukromoprávním zájmům, neboť cílem územního plánování je dosáhnout obecně prospěšného souladu veřejných a soukromých zájmů na rozvoji území (§ 18 odst. 2 stavebního zákona). Jde tedy o nalezení spravedlivé rovnováhy mezi soukromým zájmem a zájmem veřejným. Uvedený závěr vyplývá např. z rozsudku NSS ze dne 28. 3. 2008, č. j. 2 Ao 1/2008-51, ve kterém je mimo jiné uvedeno, že „z žádné zákonné normy či normy práva ústavního nelze dovodit existenci subjektivního práva vlastníka nemovitosti, aby v rámci územně plánovací dokumentace byla tato nemovitost zahrnuta do určitého konkrétního způsobu využití." Dále lze odkázat například na rozsudky NSS ze dne 19. 5. 2011, č. j. 1 Ao 2/2011-17, bod 65, ze dne 28. 3. 2008, č. j. 2 Ao 1/2008-51, nebo ze dne 18. 11. 2010, č. j. 7 Ao 5/2010-68. Územní plánování a rozhodování o rozvoji daného území patří mezi základní práva územní samosprávy (viz nález Ústavního soudu ze dne 14. 5. 2019, sp. zn. III. ÚS 3817/17, bod 29). Je tedy úkolem samosprávy, aby vyvážila soukromé zájmy vlastníků dotčených pozemků s veřejnými zájmy tak, aby bylo dosaženo řešení umožňujícího harmonické využití území.

Územní plán v souladu s § 43 odst. (1) stavebního zákona (zák. č. 183/2006 Sb.) stanoví zejména základní koncepci rozvoje území obce, ochrany jeho hodnot, jeho plošného a prostorového uspořádání, uspořádání krajiny a koncepci veřejné infrastruktury atd.

Plochy s rozdílným způsobem využití se dle § 3 vyhlášky č. 501/2006 Sb., o obecných požadavcích na využívání území, vymezují především dle stávajícího nebo požadovaného způsobu využití a vymezují se i s ohledem na specifické podmínky a charakter území zejména z důvodu omezení střetů vzájemně neslučitelných činností a požadavků na uspořádání a využívání daného území. Pouze druh pozemku či způsob využití pozemku vyplývající z KN nejsou pro vymezení ploch s rozdílným způsobem využití v územním plánu primárním a jediným kritériem.

Návrh nového ÚPmB na základě výše uvedených ustanovení právních předpisů, aktuálních podkladů a Pokynů pro vypracování Návrhu ÚPmB, které schválilo Zastupitelstvo města Brna usnesením č. ZM7/3871 na zasedání konaném dne 19. 6. 2018, navrhl nejvhodnější možné řešení funkčního využití předmětného území v k.ú. Nový Lískovec.

Na pozemcích podatele vymezuje aktuálně platný územní plán města Brno v celém jejich rozsahu plochu KV (Plochy krajinné zeleně všeobecné). S touto lokalitou je dlouhodobě počítáno jako s lokalitou pro plnění krajinné funkce v území. S ohledem na tuto skutečnost a v zájmu zachování principu kontinuity územního plánování, byla na pozemcích podatele v Návrhu nového ÚPmB (6/2020) navržena plocha městské zeleně s částečně vymezeným ochranným překryvným režimem přírodního zázemí v krajině dle var. II Konceptu ÚPmB s dílčími úpravami, která byla vybrána na výše uvedeném zastupitelstvu jako výsledná varianta Konceptu ÚPmB pro úpravu Návrhu nového ÚPmB.

Následně na základě námitek (připomínek) uplatněných v rámci projednávání Návrhu nového ÚPmB (6/2020) byla v I. upraveném Návrhu ÚPmB (6/2021) vymezena v předmětné lokalitě zčásti plocha zahrádek (pozn. nyní plocha RX - rekreace jiná) a zčásti plocha krajinné zeleně. Tato regulace představuje řešení, které je v souladu se stávajícím způsobem využití lokality plnící funkci zahrádek a s požadavkem podatele, aby v dané lokalitě byla územním plánem umožněna alespoň individuální rekreace (hlavním využitím plochy RX je individuální rekreace formou zahrádkaření, podmíněně přípustné jsou pak i zahradní chaty atd.). Pořizovatel však

MMB/0720911/2024
Námitky

zároveň nesmí pominout význam dané lokality z hlediska plnění přírodních a krajinných funkcí. Jak již bylo uvedeno, daná lokalita je dlouhodobě zamýšlena pro plnění krajinné funkce. Na část dané lokality, na níž je vymezena plocha krajinné zeleně, zasahuje ochranné pásmo Přírodní rezervace Kamenný vrch. S ohledem na to byla plocha krajinné zeleně vymezena, aby na tuto rezervaci plynule navázala a aby plnila úlohu ochranného pásma jako "nárazníkové" zóny k ochraně zmíněné přírodní rezervace. Dané území prověřila i územní studie "Kamenný vrch II" (Ing. Arch. Zlámal, 2009) a doporučila vymezení pásu "nezastavitelných částí" pozemků právě z důvodu vytvoření nárazníkové zóny pro zmíněnou přírodní rezervaci. V Návrhu nového ÚPmB je tak v předmětné lokalitě vymezena plocha krajinné zeleně vytvářející přirozený přechod do volné krajiny. Daná plocha krajinné zeleně je pak vymezena jako plocha přestavby P.124 s ohledem na nutnost obnovy její krajinné funkce, která byla omezena stávajícím využitím pro rekreační účely. Pořizovatel nicméně upozorňuje, že předmětná lokalita byla v uvedené územní studii prověřena a vymezena celá jako plocha krajinné zeleně, přijaté řešení tedy představuje kompromis mezi zájmy podatele a veřejnými zájmy.

Stanovisko Krajského úřadu Jihomoravského kraje, Odboru životního prostředí ze dne 8. 8. 2022, sp. zn. S-JMK 112122/2022 OŽP/Mar, č. j. JMK 112947/2022, které podatel přikládá ke svým námitkám, pak nijak nevyvrací potřebu vymezení plochy krajinné zeleně na předmětných pozemcích, jak se podatel snaží ze stanoviska vyvodit. Stanovisko pouze konstatuje, že záměr vymezení plochy zahrádek či plochy pro bydlení na pozemcích podatele nemůže mít vliv na soustavu Natura 2000 a že nepodléhá posuzování vlivů na životní prostředí podle zákona č. 100/2001 Sb. Záměr změny využití pozemků tedy stanovisko hodnotí jen z úzkého hlediska dopadů do soustavy Natura 2000 (do níž přírodní rezervace Kamenný vrch nepatří) a působnosti zákona č. 100/2001 Sb. (který se týká jen záměrů uvedených v jeho příloze č. 1 a záměrů s potenciálním významným dopadem na soustavu Natura 2000). Pokud se v blízkosti záměru nenachází žádné prvky soustavy Natura 2000 a nejedná se o záměr v působnosti zákona č. 100/2001 Sb., je jasné, že stanovisko bude kladné. Nic to ale ještě nevypovídá o realizovatelnosti záměru.

Lze shrnout, že dané řešení, které bylo v Návrhu nového ÚPmB zvoleno, představuje kompromis, který v největším možném rozsahu reflektuje požadavky podatele a vyvažuje je s veřejným zájmem na ochraně přírody a krajiny. Podatel může své pozemky využít k celé řadě způsobů (zahrádkaření, zahradní chaty a jejich příslušenství jako např. kůlna, bazén či altán), a zároveň je zachována nutná úroveň ochrany přírody a krajiny.

Skutečnost, že na pozemcích podatele nebyla vymezena plocha pro bydlení, dále nemůže představovat diskriminační zacházení. Podatel v této souvislosti odkazuje na pozemek parc. č. 1388/1 v k. ú. Nový Lískovec zařazený do plochy BU.V5 a na sousední plochy BU.R2 a BU.V4.

Se zmíněnými sousedními plochami BU.R2 a BU.V4 je počítáno jako s plochami pro bydlení dlouhodobě. Dokládá to výše uvedená územní studie "Kamenný vrch II" zpracovaná Ing. Arch. Zlámalem již v roce 2009, kterou bylo dotčené území prověřeno právě z hlediska možného řešení výstavby pro bydlení a z níž bylo řešení převzato do Návrhu nového ÚPmB.

Pozemek parc. č 1388/1 pak byl částečně jako plocha pro bydlení vymezen již aktuálně platným územním plánem. Návrh nového ÚPmB (6/2020) původně řadil pozemky podatele a pozemek parc. č. 1388/1 do plochy městské zeleně. V souvislosti s pokynem pořizovatele po prvním veřejném projednání Návrhu nového ÚPmB na základě akceptování námitek vlastníků byl prověřen rozsah této původně navrhované plochy městské zeleně a pozemek parc. č. 1388/1 byl nově zařazen do stabilizované plochy BU.V5. Pozemek parc. č 1388/1 totiž představuje stabilizovanou plochu sloužící jako zázemí pro bytové domy na sousedních pozemcích. Nejedná se o pozemek, který by byl samostatně zastavitelný, jelikož ani nemá potřebné dopravní napojení. Jako na stabilizované ploše je na tomto pozemku možná případná dostavba jen za podmínky, že bude vhodnost situačního a hmotového řešení prověřena v územní studii (viz kapitolu 6.3.2.1 závazné textové části Návrhu nového ÚPmB). Ve stabilizovaných plochách se nepočítá se zásadní změnou funkčního využití a prostorového uspořádání (viz kapitolu 5.10.2.1 textové části odůvodnění Návrhu nového ÚPmB). Právě z důvodu, že pozemky podatele a pozemek parc. č. 1388/1 fakticky plní jinou funkci (zahrádky

MMB/0720911/2024
Námitky

vs. zázemí pro sousední bytové domy), byly zařazené do odlišných funkčních ploch. Nelze tedy hovořit o diskriminačním přístupu. Naopak regulace obsažená v Návrhu nového ÚPmB plní požadavek kladený na ni příslušnými právními předpisy, aby byla v souladu se skutečným stavem.

Podatel rovněž namítá, že plochy krajinné zeleně nelze vymezovat v zastavěném území a že vymezením plochy krajinné zeleně činí Návrh nového ÚPmB předmětné pozemky veřejně přístupnými.

Vymezování ploch krajinné zeleně v zastavěném území není vyloučeno, jak tvrdí podatel, vždy záleží na konkrétních podmínkách. Plocha krajinné zeleně byla na části podatelových pozemků vymezena jako plocha přestavby právě z důvodu, aby tato část mohla být obnovena a plnit optimální roli krajinné zeleně (tj. poskytovat ekosystémové služby) z důvodů uvedených výše.

Návrh nového ÚPmB předmětné pozemky nečiní veřejně přístupnými. Předmětné pozemky byly zahrnuty (zčásti) do návrhové plochy krajinné zeleně, která předpokládá hlavní využití poskytování ekosystémových služeb ve veřejně přístupných plochách zeleně. To však nemění nic na tom, že předmětné pozemky budou nadále v soukromém vlastnictví a bez souhlasu vlastníka pozemky veřejně přístupné nebudou. Zajištění veřejné přístupnosti pozemků v ploše krajinné zeleně je otázkou, k jejímuž řešení bude moci být přistoupeno po vydání nového ÚPmB. Podatel bude mít nad veřejnou přístupností svých pozemků plnou kontrolu, a to díky možnosti vyjádřit s ní nesouhlas. Návrh nového ÚPmB neumožňuje vyvlastnění předmětných pozemků a ani k nim nezřizuje předkupní právo. Stavební zákon (ať již zákon č. 183/2006 Sb. či zákon č. 283/2021 Sb.) vyvlastnění za účelem zajištění veřejné přístupnosti pozemků neumožňuje.

Nutno uvést, že vymezením plochy rekreace a plochy zeleně krajinné dochází v předmětné lokalitě k integraci (grafické subsumpci, pohlcení) odlišných jevů v území; tato integrace se z hlediska jevů, se kterými pracuje územní plán, týká především:

- *struktury zástavby;*
- *výšky zástavby;*
- *způsobů využití území.*

Nicméně z obecných podmínek využití území Návrhu ÚPmB (2024) (viz kap 6.2 závazné textové části) je zřejmé, že s integrovanými jevy je třeba pracovat mimo jiné následujícně: "Jestliže způsob využití dosavadních staveb a zařízení (popř. způsob využití území) legálně umístěných nebo povolených ke dni účinnosti tohoto územního plánu neodpovídají hlavnímu, přípustnému nebo podmíněně přípustnému využití plochy s rozdílným způsobem využití, nebo prostorové parametry neodpovídají stanoveným prostorovým regulativům, jsou tyto stavby a zařízení (popř. způsob využití území) přípustné. Záměry na změny těchto staveb a zařízení (včetně případných úprav dosavadního způsobu využití) a vedlejší stavby ke stavbě hlavní jsou podmíněně přípustné za podmínky…"; a dále také dle předmětné kapitoly platí: "Jestliže byl do doby účinnosti tohoto územního plánu vydán správní akt, kterým je stavba nebo záměr povolován, popř. umísťován, jsou tyto záměry přípustné. Na tyto záměry se rovněž vztahují pravidla pro práci s integrovanými jevy...". Řešení zachování právní kontinuity je popsáno v textové části odůvodnění (kapitola 5.).

Nadto lze také doplnit, že vydané územní rozhodnutí (stavební/kolaudační povolení) je jedním z nástrojů územního plánování a územní plán, nehledě na ním stanovené funkční využití a prostorové uspořádání území, nijak neznemožňuje, neomezuje či jinak nebrání realizaci záměrů s pravomocně vydaným územním rozhodnutím (stavebním/kolaudačním povolením).

Nad rámec výše uvedeného pořizovatel dodává, že jedinečné krajinné a přírodní prostředí patří k nejvýznamnějším hodnotám města Brna, vytváří neopakovatelnou atmosféru obrazu města a jeho ochrana je jedním ze základních principů rozvoje města. Předmětné území je v Návrhu ÚPmB (2024) právě součástí vymezeného ochranného režimu přírodního zázemí v krajině a částečně pohledově významného území, kterými je zajištěna ochrana a rozvoj přírodních a krajinných hodnot jakožto nezastavitelného zázemí města, které nejsou limity vyplývajícími z jiných právních předpisů (pozn. v ÚPmB (1994) předmětné území přímo navazovalo na "nezastavitelné území" města vymezené severním směrem a vyjádřené v podobě "zelených klínů a krajinných komplexů a zelené horizonty" - viz výkres U5 - urbánní a

MMB/0720911/2024
Námitky

krajinná osnova platného ÚPmB). Toto přírodní zázemí je chráněno před nepřiměřeným stavebním rozvojem, který by ohrozil existenci stávajících hodnot. Pohledově významné území je vymezeno za účelem ochrany ploch s mimořádnou hodnotou v rámci celkového obrazu města a krajinného rázu městské krajiny. Mimořádnými hodnotami se rozumí zejména morfologie terénu, vegetační kryt, charakteristické prostorové uspořádání zástavby, její orientace a hmotové řešení. Záměry (zejména jejich hmotové parametry) v těchto plochách nesmí tuto hodnotu podstatně negativně narušit. Tyto různorodé hodnoty jsou prostorově specifikovány tak, aby jejich územní rozsah byl prezentován jednoduchým, přehledným a srozumitelným způsobem (v Návrhu ÚPmB graficky vyjádřené ve výkrese 2.2. Koncepce uspořádání krajiny).
Jak již pořizovatel rozebral shora, vlastník nemovitosti nemá právo na to, aby bylo plně vyhověno jeho požadavkům a v rámci územního plánování byla jeho nemovitost zahrnuta do určitého způsobu využití. Při územním plánování je totiž vedle jeho soukromých zájmů nutno reflektovat i další přítomné zájmy včetně zájmů veřejných a vyvažovat je. Předmětná plocha pro rekreaci a zeleně krajinné vymezená daném území na pozemcích podatele představuje výsledek právě takového vážení a nejlépe reflektuje požadované a částečně i stávající využití území a je také v souladu s charakterem okolního území. Pro funkci bydlení nebyla tato lokalita nikdy uvažována, rozsáhlé nevyužité návrhové plochy bydlení - v minulosti již prověřené shora zmíněnou územní studií Kamenný vrch II - se nacházejí v rámci rozvojové lokality NL-2, potřeba vymezení dalších ploch pro bydlení tedy není prokazatelná.
Výše uvedené jasně prokazuje, že navržené řešení respektuje základní cíle územního plánování, zejména dle § 18 odst. 1, 2, 3 a 4, jež ukládají v procesu územního plánu dbát na vytvoření předpokladu pro udržitelný rozvoj území, spočívající ve vyváženém vztahu podmínek pro příznivé životní prostředí, pro hospodářský rozvoj a pro soudržnost společenství obyvatel území a pro ochranu přírodních hodnot, a proto je v Návrhu pro veřejné projednání ÚPmB (2024) předmětné území v k.ú. Nový Lískovec důvodně určeno jako plocha rekreace a plocha krajinné zeleně s vymezenými "překryvnými a ochrannými režimy" (přírodní zázemí v krajině a pohledově významné plochy) a není účelné a opodstatněné toto vymezení měnit a zintenzivňovat tak využití předmětného území na neprověřenou funkci pro bydlení.
Z výše uvedených důvodů nelze podání vyhovět.

MAGISTRÁT MĚSTA BRNA
Odbor územního plánování a stavebního řádu
Došlo: 07 -08- 2024 11
Č.j. MMB: 0720925
Příl.:

MAGISTRÁT MĚSTA BRNA
Odbor územního plánování a rozvoje
Kounicova 67
601 67 Brno

674 N

NÁMITKA

NÁZEV PROJEDNÁVANÉ ÚPD	**NÁVRH Územního plánu města Brna pro veřejné projednání (2024)**

Statutární město Brno
Doručeno: 07.08.2024
MMB/0720925/2024
přílohy:
11/ev:
s8f18e0b3

Identifikační údaje podatele

Fyzická osoba/právnická osoba

Jméno, příjmení / Název společnosti	[redacted]
Datum narození/ Identifikační číslo	
Trvalé bydliště/ sídlo	
Jsem občan města Brna	Jsem vlastníkem pozemku/u nebo stavby v ploše dotčené navrhovanou změnou, Katastrální území Kohoutovice parc č. 1365

Upřesnění obsahu námitky

X K textové části	X Ke grafické části	☐ K procesu pořizování
Městská část	Brno Kohoutovice	
Katastrální území	Kohoutovice	
Parcelní čísla pozemků (adresa, doplňující popis lokality)	44, 41, 38, 45, 42, 39, 997/1, 40/1, 43/1, 46/1, 48/1, 51/1, 54/1, 60/1, 61/1, 66/1, 67/1, 68/1, 70, 71, 69/1, 72/1,73/1, 997/167, 997/165, 997/166, 997/164, 997/144, 997/207, 997/37, 997/145, 9987/146, 997/208, 997/31, 997/147, 997/148, 997/41, 997/149, 997/150, 997/151, 997/152	

Text námitky včetně ZDŮVODNĚNÍ

přílohy:
x ne

Žádám, aby příslušná grafická část a textová část Karta lokalit, odůvodnění Příloha 1.1. územního plánu města Brna byla upravena tak, aby :

1. nebylo možné dopravně propojit ulice Bašného a Talichova s Ke-2 Stavební dvůr skrze propojení ulic Bašného -Myslivečkova- Žebětínská, což by mělo být zaneseno v grafické části projednávaného územního pánu. Předpokládaná urbanistická studie by vůbec neměla zvažovat alternativu dopravního napojení na ulice Bašného a Talichova.
2. Požaduji, aby z rozvojového území Ke-2 stavební dvůr byly vyňaty následující pozemky p.č. 44, 42, 41, 39, 38, 37 v k. ú Kohoutovice, aby se tímto vynětím jednoznačně zamezilo možnému dopravnímu propojení ulice Bašného a Talichova s Ke-2 Stavební dvůr skrze propojení ulic Bašného -Myslivečkova- Žebětínská.
3. V souladu se shora uvedenými návrhy změn požaduji, aby v Kartě lokality, část „*Charakteristika lokality, rozvoj lokality, ochrana hodnot*“ karty bylo pro potřeby zadání územní studie zpracovateli jednoznačně určeno, že lokalita Ke-2 Stavební dvůr může být dopravně propojena s ulicemi Bašného – Talichova pouze pro pěší chůzi.
4. Požaduji, aby Funkční a prostorové vy[redacted] z SU.V3 na BU
5. Požaduji, aby počet obyvatel byl sníže[redacted]

V Brně dne 6.8.2024	Podpis: [redacted]
.....	.....

Odůvodnění

a) Limitovaná dopravní propustnost: Ulice Talichova je komunikace místního významu, která byla takto dimenzována i koncipována v rámci jednotné výstavby rodinných domů v 70. letech minulého století. S ohledem na stavebně technické podmínky ulice je proto technicky vyloučeno rozšiřovat a zvyšovat její průchodnost. Velká část vlastníků rodinných domů na této ulici používá více než jeden automobil. S ohledem na řadovou zástavbu, v ulici není možné rozšiřovat počet parkovacích míst mimo stávající vozovku v rámci obslužné komunikace této ulice. Proto obyvatelé ulice Talichova využívají vozovky k parkování svých vozů. Díky tomu je propustnost komunikace na Talichově ulici dále snižována. I bez územní a dopravní studie lze dovodit, že případné dopravní propojení ulice Bašného a Talichova s územím Ke -2 Stavební dvůr by generovalo dopravní zátěž, na kterou nebyly a nejsou komunikace na těchto ulicích dimenzovány. Další přírůstek dopravního zatížení z Ke-2 Stavební dvůr by vedlo ke zvýšení hlukového a prachového zatížení spolu se zvýšením bezpečnostního rizika pro obyvatele žijící na této ulici.

b) Zásah do práv nad míru přiměřenou poměrům: Dopravní koncepce městské části Brno – Kohoutovice – podobně jako další městské části (Brno – Lesná, Brno – Bystrc) je postavena na páteřní obslužné komunikaci, na kterou jsou napojovány slepé ulice. Cílem je zklidňovat dopravu v oblastech intenzivní zástavby bydlení. Takové dopravní řešení bylo a je velice prozíravé. Proto i dopravní obsluha rozvojové lokality Ke – 2 Stavební dvůr by mělo být koncipováno stejně a mít přímé dopravní napojení na páteřní komunikaci Libušina třída. Vytvářet podmínky pro budoucí stavební development předmětného území bez toho, že by dopravní obslužnost byla takto řešena by znamenalo vytváření extrémního dopravního zatížení pro ulice Bašného a Talichova, které na takovou dopravní zátěž nejsou koncipovány a nad to by tím došlo k zásahu do vlastnických i osobnostních práv obyvatel těchto ulice nad míru přiměřenou poměrům.

c) Vyloučení dalšího dopravního zatížení již v zadání územní studie: Nejmodernější poznatky o způsobech zkvalitňování životního prostředí pro obyvatele měst zdůrazňují zklidňování dopravy v zónách bydlení, odstranění nadřazenosti automobilové dopravy, vytvoření lepších podmínek pro chodce a cyklisty, zvýšení bezpečnosti. Účelem je snížení intenzit provozu, snížení rychlosti motorových vozidel a zvýšení humanizace prostředí. Proto by již samotné zadání územní studie mělo výslovně vyloučit dopravní řešení, které by generovalo další dopravní zatížení do průjezdových komunikací ulic Talichova/Bašného.

MMB/0720925/2024
Námitky

MMB/0720925/2024

Námitka č.1

Výrok:

Námitce se nevyhovuje.

Odůvodnění:

V rámci podání je vysloven požadavek, aby byla karta lokality Ke-2 upravena tak, že není možné dopravně propojit ulice Bašného a Talichova s lokalitou Ke-2.
Pro lokalitu Ke-2 je stanovena povinnost zpracování územní studie (ÚS-34), která bude podkladem pro rozhodování v území. Do doby zpracování této studie není možné v území umístit jakýkoliv záměr.
Požadavek na zamezení propojení území je v rozporu s cíli a úkoly územního plánování, a tedy jej nelze zohlednit.
Rámec řešení územní studie ÚS-34 je uveden v kap. 12. a bude podkladem pro zpracování zadání územní studie.
Návrh nového ÚPmB stanovuje podmínky pro pořízení ÚS, není to vlastní zadání územní studie. Ani zadání však nemůže předjímat výsledek řešení, resp. není důvodné zamítat dopředu řešení, které má být předmětem prověření a návrhem zpracovatele ÚS.
Možnosti řešení musí vzejít z výsledku prověření ÚS, právě tak jako vyhodnocení a případně stanovení podmínek možného napojení lokality z ul. Bašného nebo Talichovy.
Na základě současných informací nelze takové řešení potvrdit. Takový přístup by byl nerovný k ostatním prověřovaným dopravním napojením, které mají rovněž návaznost na stávající zástavbu.
Z výše uvedených důvodů nelze v současné době požadavek zohlednit.

Námitka č.2

Výrok:

Námitce se nevyhovuje.

Odůvodnění:

V rámci podání je požadováno vynětí předmětných pozemků z rozvojové lokality Ke-2. Předmětné pozemky musí být součástí této rozvojové lokality, protože je nutné předepsanou územní studií dořešit urbanistické řešení lokality včetně prověření vstupů do území. Vynětí pozemků z rozvojové lokality navíc nezaručuje cíl, který se podáním předpokládá, protože stavby dopravní infrastruktury lze za splnění stanovených podmínek umisťovat ve všech plochách s rozdílným způsobem využití, a to bez ohledu na jejich zařazení do rozvojové lokality. Z výše uvedených důvodů nelze požadavku vyhovět.

Námitka č.3

Výrok:

Námitce se nevyhovuje.

Odůvodnění:

V rámci podání je vysloven požadavek, aby bylo v kartě lokality Ke-2 jednoznačně stanoveno zpracovateli územní studie, že lokalita Ke-2 může být propojena s ulicemi Bašného-Talichova pouze pro pěší.
Podatel požaduje již konkrétní možnosti obsluhy území, které by měly vzejít z vyhodnocení v rámci zpracování územní studie.
Pro vyhodnocení této části podání obdobně platí rovněž informace ohledně územní studie ÚS-34, viz výše.
Požadavek nelze v současné době zohlednit.

Námitka č.4

Výrok:

Námitce se nevyhovuje.

MMB/0720925/2024
Námitky

Odůvodnění:
V rámci podání je požadována změna SU.V3 na BU. Vzhledem k předpokladu vytvoření lokálního centra městské části, které v lokalitě nyní absentuje, je změna plochy SU na plochu BU nevhodná. Jiné lokality pro toto využití nejsou v této městské části k dispozici. Z výše uvedených důvodů nelze požadavku vyhovět.

Námitka č.5
Výrok:
Námitce se nevyhovuje.
Odůvodnění:
V rámci podání je požadováno snížení obyvatel a pracovníků. Počty obyvatel a pracovníků uváděných v karetě lokality Ke-2 odůvodnění jsou pouze orientační, na základě kterých je územní plán bilancován pro potřeby zajištění veřejné infrastruktury - dopravní a technické infrastruktury a potřebného občanského vybavení. Nejedná se o závaznou část územního plánu.

MAGISTRÁT MĚSTA BRNA
Odbor územního plánování a stavebního řádu
Došlo: 07 -08- 2024 11
Č.j. MMB: 0720929
Příl.:

MAGISTRÁT MĚSTA BRNA
Odbor územního plánování a rozvoje
Kounicova 67
601 67 Brno

673 N

NÁMITKA

NÁZEV PROJEDNÁVANÉ ÚPD	**NÁVRH Územního plánu města Brna pro veřejné projednání (2024)**

Statutární město Brno
Doručeno: 07.08.2024
MMB/0720929/2024
listy:1 přílohy:
druh: li/av:
es8f18e0b7

Identifikační údaje podatele

Fyzická osoba/právnická osoba

Jméno, příjmení / Název společnosti	[redacted]
Datum narození/ Identifikační číslo	
Trvalé bydliště/ sídlo	
Jsem občan města Brna	Jsem vlastníkem pozemku/u nebo stavby [redacted] změnou, Katastrální území Kohoutovice parc č. ....1365.....

Upřesnění obsahu námitky

X K textové části	X Ke grafické části	☐ K procesu pořizování
Městská část	Brno Kohoutovice	
Katastrální území	Kohoutovice	
Parcelní čísla pozemků (adresa, doplňující popis lokality)	44, 41, 38, 45, 42, 39, 997/1, 40/1, 43/1, 46/1, 48/1, 51/1, 54/1, 60/1, 61/1, 66/1, 67/1, 68/1, 70, 71, 69/1, 72/1,73/1, 997/167, 997/165, 997/166, 997/164, 997/144, 997/207, 997/37, 997/145, 9987/146, 997/208, 997/31, 997/147, 997/148, 997/41, 997/149, 997/150, 997/151, 997/152	

Text námitky včetně ZDŮVODNĚNÍ

přílohy:
x ne

Žádám, aby příslušná grafická část a textová část Karta lokalit, odůvodnění Příloha 1.1. územního plánu města Brna byla upravena tak, aby :

1. nebylo možné dopravně propojit ulice Bašného a Talichova s Ke-2 Stavební dvůr skrze propojení ulic Bašného -Myslivečkova- Žebětínská, což by mělo být zaneseno v grafické části projednávaného územního pánu. Předpokládaná urbanistická studie by vůbec neměla zvažovat alternativu dopravního napojení na ulice Bašného a Talichova.
2. Požaduji, aby z rozvojového území Ke-2 stavební dvůr byly vyňaty následující pozemky p.č. 44, 42, 41, 39, 38, 37 v k. ú Kohoutovice, aby se tímto vynětím jednoznačně zamezilo možnému dopravnímu propojení ulice Bašného a Talichova s Ke-2 Stavební dvůr skrze propojení ulic Bašného -Myslivečkova- Žebětínská.
3. V souladu se shora uvedenými návrhy změn požaduji, aby v Kartě lokality, část „*Charakteristika lokality, rozvoj lokality, ochrana hodnot*“ karty bylo pro potřeby zadání územní studie zpracovateli jednoznačně určeno, že lokalita Ke-2 Stavební dvůr může být dopravně propojena s ulicemi Bašného – Talichova pouze pro pěší chůzi.
4. Požaduji, aby Funkční a prostorové využití Ke-2 Stavební dvůr bylo změněno z SU.V3 na BU
5. Požaduji, aby počet obyvatel byl snížen na 400 obyvatel a 150 pracovníků.

V Brně dne 6.8.2024	Podpis: ..... [redacted] .....

Odůvodnění

a) Limitovaná dopravní propustnost: Ulice Talichova je komunikace místního významu, která byla takto dimenzována i koncipována v rámci jednotné výstavby rodinných domů v 70. letech minulého století. S ohledem na stavebně technické podmínky ulice je proto technicky vyloučeno rozšiřovat a zvyšovat její průchodnost. Velká část vlastníků rodinných domů na této ulici používá více než jeden automobil. S ohledem na řadovou zástavbu, v ulici není možné rozšiřovat počet parkovacích míst mimo stávající vozovku v rámci obslužné komunikace této ulice. Proto obyvatelé ulice Talichova využívají vozovky k parkování svých vozů. Díky tomu je propustnost komunikace na Talichově ulici dále snižována. I bez územní a dopravní studie lze dovodit, že případné dopravní propojení ulice Bašného a Talichova s územím Ke -2 Stavební dvůr by generovalo dopravní zátěž, na kterou nebyly a nejsou komunikace na těchto ulicích dimenzovány. Další přírůstek dopravního zatížení z Ke-2 Stavební dvůr by vedlo ke zvýšení hlukového a prachového zatížení spolu se zvýšením bezpečnostního rizika pro obyvatele žijící na této ulici.

b) Zásah do práv nad míru přiměřenou poměrům: Dopravní koncepce městské části Brno – Kohoutovice – podobně jako další městské části (Brno – Lesná, Brno – Bystrc) je postavena na páteřní obslužné komunikaci, na kterou jsou napojovány slepé ulice. Cílem je zklidňovat dopravu v oblastech intenzivní zástavby bydlení. Takové dopravní řešení bylo a je velice prozíravé. Proto i dopravní obsluha rozvojové lokality Ke – 2 Stavební dvůr by mělo být koncipováno stejně a mít přímé dopravní napojení na páteřní komunikaci Libušina třída. Vytvářet podmínky pro budoucí stavební development předmětného území bez toho, že by dopravní obslužnost byla takto řešena by znamenalo vytváření extrémního dopravního zatížení pro ulice Bašného a Talichova, které na takovou dopravní zátěž nejsou koncipovány a nad to by tím došlo k zásahu do vlastnických i osobnostních práv obyvatel těchto ulice nad míru přiměřenou poměrům.

c) Vyloučení dalšího dopravního zatížení již v zadání územní studie: Nejmodernější poznatky o způsobech zkvalitňování životního prostředí pro obyvatele měst zdůrazňují zklidňování dopravy v zónách bydlení, odstranění nadřazenosti automobilové dopravy, vytvoření lepších podmínek pro chodce a cyklisty, zvýšení bezpečnosti. Účelem je snížení intenzit provozu, snížení rychlosti motorových vozidel a zvýšení humanizace prostředí. Proto by již samotné zadání územní studie mělo výslovně vyloučit dopravní řešení, které by generovalo další dopravní zatížení do průjezdových komunikací ulic Talichova/Bašného.

MMB/0720929/2024
Námitky

MMB/0720929/2024

Námitka č.1

Výrok:

Námitce se nevyhovuje.

Odůvodnění:

V rámci podání je vysloven požadavek, aby byla karta lokality Ke-2 upravena tak, že není možné dopravně propojit ulice Bašného a Talichova s lokalitou Ke-2.
Pro lokalitu Ke-2 je stanovena povinnost zpracování územní studie (ÚS-34), která bude podkladem pro rozhodování v území. Do doby zpracování této studie není možné v území umístit jakýkoliv záměr.
Požadavek na zamezení propojení území je v rozporu s cíli a úkoly územního plánování, a tedy jej nelze zohlednit.
Rámec řešení územní studie ÚS-34 je uveden v kap. 12. a bude podkladem pro zpracování zadání územní studie.
Návrh nového ÚPmB stanovuje podmínky pro pořízení ÚS, není to vlastní zadání územní studie. Ani zadání však nemůže předjímat výsledek řešení, resp. není důvodné zamítat dopředu řešení, které má být předmětem prověření a návrhem zpracovatele ÚS.
Možnosti řešení musí vzejít z výsledku prověření ÚS, právě tak jako vyhodnocení a případně stanovení podmínek možného napojení lokality z ul. Bašného nebo Talichovy.
Na základě současných informací nelze takové řešení potvrdit. Takový přístup by byl nerovný k ostatním prověřovaným dopravním napojením, které mají rovněž návaznost na stávající zástavbu.
Z výše uvedených důvodů nelze v současné době požadavek zohlednit.

Námitka č.2

Výrok:

Námitce se nevyhovuje.

Odůvodnění:

V rámci podání je požadováno vynětí předmětných pozemků z rozvojové lokality Ke-2. Předmětné pozemky musí být součástí této rozvojové lokality, protože je nutné předepsanou územní studií dořešit urbanistické řešení lokality včetně prověření vstupů do území. Vynětí pozemků z rozvojové lokality navíc nezaručuje cíl, který se podáním předpokládá, protože stavby dopravní infrastruktury lze za splnění stanovených podmínek umisťovat ve všech plochách s rozdílným způsobem využití, a to bez ohledu na jejich zařazení do rozvojové lokality. Z výše uvedených důvodů nelze požadavku vyhovět.

Námitka č.3

Výrok:

Námitce se nevyhovuje.

Odůvodnění:

V rámci podání je vysloven požadavek, aby bylo v kartě lokality Ke-2 jednoznačně stanoveno zpracovateli územní studie, že lokalita Ke-2 může být propojena s ulicemi Bašného-Talichova pouze pro pěší.
Podatel požaduje již konkrétní možnosti obsluhy území, které by měly vzejít z vyhodnocení v rámci zpracování územní studie.
Pro vyhodnocení této části podání obdobně platí rovněž informace ohledně územní studie ÚS-34, viz výše.
Požadavek nelze v současné době zohlednit.

Námitka č.4

Výrok:

Námitce se nevyhovuje.

MMB/0720929/2024
Námitky

Odůvodnění:
V rámci podání je požadována změna SU.V3 na BU. Vzhledem k předpokladu vytvoření lokálního centra městské části, které v lokalitě nyní absentuje, je změna plochy SU na plochu BU nevhodná. Jiné lokality pro toto využití nejsou v této městské části k dispozici. Z výše uvedených důvodů nelze požadavku vyhovět.

Námitka č.5
Výrok:
Námitce se nevyhovuje.
Odůvodnění:
V rámci podání je požadováno snížení obyvatel a pracovníků. Počty obyvatel a pracovníků uváděných v karetě lokality Ke-2 odůvodnění jsou pouze orientační, na základě kterých je územní plán bilancován pro potřeby zajištění veřejné infrastruktury - dopravní a technické infrastruktury a potřebného občanského vybavení. Nejedná se o závaznou část územního plánu.